

F-735

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

MAJITEL:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

SÍD. KANOVNÍK STAROBÝLÉ KAPITOLY SV. KOSMY A DAMIANA V STARÉ BOLESLAVI.

REDAKTOR A NAKLADATEL:

Dr. FRANTIŠEK KRÁSL,

METROPOLITNÍ KANOVNÍK, SKUTEČNÝ KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA atd.

ROČNÍK XXXV.

1885.

KNIHOVNA CSSR.
=VLIBĚJOVICÍCH=

V PRAZE.

TISKEM KNÍŽ.-ARCIB. KNIHTISKÁRNY ZA ROHLÍČKA A SIEVERSA.

Okres. kulturní
Čes. Budějovice
VYKAZENO

Obsah ročníku XXXV.

Listy papežské a biskupské.

Encyklika sv. Otce Lva XIII. o základě států křesťanských (obsah), 534. Pastýřský list biskupů Českých o jubileu sv. Methodějském, 109. Pastýřský list biskupů Rakouských, 320. Pastýřský list J. kn. M. nejdůst. p. arcibiskupa Františka hraběte Schoenborna při nastolení, 373. Pastýřský list J. M. nejdůst. biskupa Budějovického Martina Říhy při nástolení, 425. Pastýřský list nejdůst. pana biskupa Litoměřického 574.

Duchovní řeči.

1. *Sváteční*: Na den tří sv. Králů, 1. Na svátek Hromnic, 33, 35. Na veliký pátek, 137. Na nanebevstoupení Páně, 197. O sv. Janu Nepom., 199. O nejsvětější Trojici 215. O navštívení P. Marie, 261. Na den sv. Jakuba ap., 309. O nanebevzetí P. Marie, 342. Na den posvěcení chrámu, 393. V den sv. Václava, 411. O svátek Všech Svatých, 476. Na den sv. Kateřiny, 505. Na neposkv. počtí Panny Marie, 507. O slavnosti zjevení Páně, 569.

2. *Nedělní*: Na neděli VI. po sv. Duchu, 278. Na neděli VII. po sv. Duchu, 295. Na neděli XIX. po sv. Duchu, 430. Na neděli XX. po sv. Duchu, 441. Na neděli XXI. po sv. Duchu, 443. Na neděli před Dušičkami, 459. Na neděli I. adventní, 489. Na neděli II. adventní, 525. Na neděli III. adventní, 537. Na neděli IV. adventní, 553.

3. *Triležitosťné*: K abiturientům, 320. K horníkům, 428. K mládeži na počátku škol. roku, 409. K poutníkům, 310. Nad hrobem † Frant. Lhotky, faráře v Červ. Újezdě, 183. Na oslavu 25. letého kněžství, 523. Na poslední den v roce, 555. O jubilejní slavnosti Cyrillo-Methodějské, 150, 277, 293, 521. O májové pobožnosti, 181. O pohřbu † Ant. Kopeckého, faráře Miletského, 473. O slavnosti primiční, 329. O svěcení dnů svátečních, 17. O zpěvu kostelním, 167. Pohřební řeč, 19. Promluva k bířmovancům, 165. Při klávení základního kamene chrámového, 326. Při odevzdání záslužného kříže, 37. Při pohřbu † Ant. Citty, faráře Černilovského, 56. Při pohřbu zákyně, 233. Při prvním sv. přijímání, 358. Při přijímání dítek, 539. Při svěcení korouhve, 85. Při svěcení kostelních obrazů, 457. Při svěcení kříže, 377. Při svěcení školy, 20. Řeč na rozchodnou, 381. Řeč nástupní, 360. Řeč smuteční o pohřbu

† p. Václ. Kilingra, b. vik. tajemníka a děkana v Dobrušce, 571. Sedm postních kázání o bolestech P. Marie, 43, 65, 81, 97, 117, 121, 133.

Básně a písně.

Anděl a dítko, 21. Bořivojův křest, 144. Consolatrix afflictorum, 364. Diu expectata, 562. Duha, 169. Chval Pána! 417. Jesulátko, 575. Jesličky, 576. Ke dni prvotín, 395. Krá-jina, 544. Kříž v lese, 59. K tvým nohám, 466. K vysvěcení chrámu Páně na Smíchově, 448. Maličkosti, 478, 498, 513. Matčina ranní píseň, 124. Modli se ráno! 89. Na oslavu nejdůst. p. biskupa Martina Říhy, 420. Na oslavu vdp. Josefa Pohorelého, 401. Nápis na věnec, 422. Nejdůstojnějšímu p. arcibiskupu Františkovi hrab. Schoenbornovi, 384. Obět, 158. Obrazu Madony, 316, 337. Pod starým dubem, 59. Proslov při slavnosti vánočního stromku, 578. První bohoslužba na Moravě, 154. Pykání, 172. Regina ange. orum, 361. Sv. Cyrillu a Methoději na oslavu, 313. Sv. Stanislav, 546. Šik sporádaný, 86. Tichounce krajem, 533. Tři koruny, 72. U rakve, 517. V den jmenovin, 562. Vlašovičky, 102. V den předvečer svatého Jana Nepom., 213. Významný znak, 129. Za otcem naším, 175. Za vlast, 188. Z legend pravěku, 432, 491. Z lesních stínů, 254. Z písní, 185.

Články dějepisné a cestopisné.

Holešovice a Bubny, 496, 531. Mariánská svatyně na Velehradě, 237. Některé výjevy z pontí Velehradských, 131, 141. O poměru Čech k diecési Řezenské, 249, 269, 280, 301, 317, 350, 382, 437, 451. O postu v církvi Řecké, 139. O zřízení arcijahenství a děkanství v Řeckých, 334, 345, 364, 402, 418. Pernštýňská kaple a hrobka arcibiskupská u sv. Víta, 246, 266. Působení sv. Methoděje v Polsku, 297. P. Valerianus de Magni, 547. Statky arcibiskupství Pražského, 221. Svatý týden v církvi Řecké, 139. Úmrtí sv. Methoděje, 155. Veliz, 28, 39. Vycházka do severních Čech a Filipsdorfu, 462, 479, 492, 510, 527, 539. 557. Čechoslované v Praze (Maple Creek) v Nebrasce, 576.

Pojednání a úvahy.

Hora Tábor a proměnění Páně, 73. Kautoličtí Čechové v Baltimore, 8. Křesťanská

láska, 241, 256, 285. Náboženství zjevené jest pro člověka vzdělaného i nevzdělaného, 445, 466. Některé dobré myšlenky, 224. Nový rok, troji krok, 579. Okovy sv. Petra v Římě, 172. O některém druhu nevěry a pověry, 366. O nesmrtnosti duše lidské, 387, 400, 414, 433, 449. O postavení otce a syna v dělnické rodině, 562. O štedrém večeru, 578. Podobenství, paraboly a bajky, 27, 40, 61, 78, 108, 286, 352, 404, 453, 484, 517, 530, 565. Rozhled po misijních katolických, 192, 206, 216. Sv. Cyrill a Methoděj — orlové, 175. Ve prospěch Českého čtení, 561. V pátek o 3. hodině, 517, 542. Prastarý vánoční zvyk, 580.

Čtení zábavné.

Adéla, 544, 559. Malomocný města Aosty, 188, 207. Methodovo dědictví, 288, 304, 313, 332. Modrý dům, 102, 125, 145, 152, 169, 185, 202, 219, 233, 254, 272, 284. Na Sylvestra, 10. O půlnoční, 25. Otec Arnold, 482, 500, 533, 543. Rodina, 5, 21, 41, 54, 74, 89, 104. Smiluj se Hospodine! 347, 361, 385, 395, 415. Vdova, 420, 436.

Různé zprávy časové a paběrky.

Aleš z Gutenthalu, 252. Anděl pokoje a míru, 177. Biskup Lazar Mladenoff, 132. Biskup dr. Martin Říha, 321. Bosko Jan, apoštol mládeže, 44, 69, 91. Byty pro studující, 423. Česká bohoslužba v Draždanech, 225. Česká kolej ve Vatikáně, 24. Dětská láska u Čiňanů, 106. Dítky Čínské získané víře křesťanské, 282. Dvě jubilea, 455. Chigago, 568. Jubilejní rok Cyrillo Methodějský, 14, 16, 31, 63, 79, 109, 113, 115, 131, 147, 161, 179, 211, 226, 243, 274, 290, 307, 320, 502. Jubilejní slavnost založení biskupství Budějovického, 407. Kámen moudrosti, 195. Katalog diecése Budějovické, 46. Křesťanští hrdinové v Tonkinu, 107. Láska za hrob, 461. Lidské nehty a věda, 46. Májová pobožnost u sv. Klementa, 259. Mikuláš u dvora, 568. Na přímluvu sv. Josefa, 30. Následky čtení krvavých románů, 46. Největší chrámy světa, 423. Nový kostel Šmíchovský, 95, 423, 438, 455. Oprava chrámu Vyšehradského, 306. Ovoce duchovního čtení, 433. Pálení mrtvol, 195. Památky Cyrillo-Methodějské, 46. Pečeť zpovědní, 243. Peníze a bakterie, 535. Petr Skarga, 250. Plující chrám, 291. Pohrobni vzpomínka na † Josefa Kobra, 312. Pohřeb Klementa II., 62. Pokrm duše, 91. Pozoruhodné uzdravení, 225. Pronásledování křesťanů v Amansko, 536; v Tonkinu, 550. Rekové sv. Růžence, 95. Semináře a ko-

leje Římské u sv. Otce, 59. Slavní členové rodiny Schoenbornské, 371, 391. Slováci na Velehradě, 259. Statistický přehled náboženství na celé zemi, 487. Sv. Janský poutník, 406. Úmrtí a pohřeb J. Em. arcibiskupa Bedřicha knížete Schwarzenberka, 157, 163, 179. Upomínky na pouť Velehradskou z r. 1863, 76, 86, 15. Útrapy katol. missionáře v Americe, 42. Zvolení a nastolení J. kn. M. nejdůst. p. arcibiskupa Františka braběte Schoenborna, 275, 290, 339, 354, 357, 369, 371, 390. Židovské kletby, 95.

Dopisy.

Z Budyně, 338. Z Chornušic, 567. Z Jerusalema, 210. Z Krupé Dolní, 469, 486. Z Ostrova, 519. Z Nelhvizd Velkých, 306. Z Prahy, 178, 193. Z Říma, 256, 581.

Kronika.

Z Ameriky, 243. Z Baltimore, 322, 339, 355. Z Budějovic, 195. Z Bulharska, 63. Z Číny, 322. Z Filipdorfu, 372. Z Hradce Králové, 148. Z Janova, 291. Z Libleznice, 407. Z Německa, 407. Z Poznaně, 80. Z Prahy, 14, 30, 45, 62, 79, 94, 113, 146, 158, 179, 194, 211, 225, 243, 259, 274, 290, 306, 320, 339, 369, 390, 406, 422, 438, 455, 470, 487, 501, 519, 534, 549, 567, 581. Z Ruska, 31. Z Říma, 291, 407, 520. Ze Sicílie, 502. Z Tonkinu, 407. Z Vyšehradu, 439.

Zprávy o spolecích.

Spolek Arimatejský, 31, 62, 113, 195, 212, 226, 322, 354, 407, 471, 501, 550. Dědictví maličkých, 549. Dědictví sv. Janské, 228, 308, 551. Dědictví sv. Prokopa, 226. Jednota katolicko-politická, 577. Spolek sv. Josefa, 407, 535.

Literární oznamovatel.

14, 31, 47, 63, 80, 95, 114, 148, 162, 180, 196, 226, 244, 260, 275, 292, 307, 323, 340, 355, 372, 391, 407, 423, 440, 455, 471, 488, 520, 536, 550, 568, 583.

Osobní věstník duchovenský.

14, 31, 48, 63, 80, 96, 114, 132, 148, 162, 180, 196, 212, 228, 244, 260, 276, 292, 308, 323, 340, 356, 372, 391, 408, 423, 440, 456, 471, 488, 502, 520, 536, 551, 568, 583.

Milodary.

48, 80, 96, 132, 196, 260, 472, 520, 552.

Inseráty.

15, 64, 132, 424, 440, 502.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

na den svatých tří Králů.

Uzřevše pak hvězdu zradovali
se radostí velikou velmi. I všedše
do domu našli dítě a padše
na kolena klaněli se jemu.

Mtš. 2, 10. 11.

O svatých třech mužích, kteří dnešního dne jako prvotiny pohanstva novorozenému Spasiteli se klaní a Jemu dary přináší, praví písmo sv., že byli mudrci od východu. Svatí Otcové nazývají je vladaři čili králi jednotlivých kmenů arabských. Že bohatými byli viděti z toho, že mohli dalekou cestu s komonstvem svým podniknouti, aby velikého krále judského uctili a nadto ještě vzácné dary mu obětovali. Byli tedy mudrci, byli králi a byli štědrými bohatci; těšili se přednostem, po kterých co svět světem stojí vždy lidé bažili a baží, nebo učenost, moc a bohatství, jsou jako tři kouzla, pro které lidé vše práci, zdraví ba i život nasazují, a když jich dosáhli za šťastné se pokládají. Svatí tři mužové dospěvše za hvězdou do Betlema nenalezli v jeslech mudrce, našli jen prostinké pacholátko, nenalezli krále, našli jen slabé děťátko, nenalezli dítě bohaté, našli robátko chudičkým rouchem oděné. Ba bylo chudičké, vždyť se nenarodilo ani ve světnici, jen v chlévě, vždyť svou hlavu neopíralo o měkký polšlár, leželo pouze na slámě. Zevnějšek není vždy znamením ducha. — O sv. Řehoři Velikém, který v šestém století výtečně církev Boží řídil, se vypravuje, že chtěl znáti svého slavného soujmenovce Řehoře jménem Tourského, který daleko široko učeností svou slynul, veliké moci v říši

Franské se těšil a i zámožným byl, ale ze statků svých chudinu živil. Tu zvěstováno jednoho dne velikému papeži, že Řehoř Turský do Říma přibyl, aby sv. Otce pozdravil a synovskou svou úctu a oddanost Jemu projevil. I zaradoval se Řehoř Veliký, že proslaveného a o církev svatou velezasloužilého muže konečně spatří. Když však Řehoř Turský vstoupil, byl papež všecek udiven a zaražen, neb představoval si příchozího jako muže postavy veliké a statné, viděl však před sebou člověka postavy malé a nepatrné. I spozoroval udivení papežovo Řehoř Turský a pravil upřímně s úsměvem: „Zevnějšek není vždy měřítkem ducha.“ A tato slova platí rovnou měrou i o novorozeném Spasiteli. Svatí tři mužové viděli jen prostinké pacholátko, a přece toto pacholátko jest *největším mudrcem* v dějinách lidských — a o tom v díle prvním; viděli jen slabé děťátko, a přece to děťátko jest *králem králův* — a o tom v díle druhém; našli robátko chudičké a přece jest *přebogatým pánem* všech pokladů na zemi, — a o tom v díle třetím.

I.

Tři mužové přišedši se poklonit novorozenému Spasiteli jsou mudrci a přednost mudrců věda jest. Vysvítá to z jejich otázky: Kde jest ten, který se narodil král židovský? Neptají se po statecích tohoto světa, nevyhledávají hodností a důstojenství, nýbrž jsouce osvícení Duchem sv. hledají zjevenou božskou pravdu. Pravda a spása jest jim věcí nejpřednější a nejhlavnější. Oni hledají pravdu a novorozený Spasitel o sobě řekl: „Já jsem pravda.“ Oni hledají spásu, a není jak praví apoštol v žádném

jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti. Hvězda, která vedla mudrce do Betléma, k jesličkám Spasitelovým, má hluboký význam; ukazuje věčnou Pravdu i Spásu. Bylať jako návěštím, že bude Kristus světlem pravým, ozařujícím každého člověka přicházejícího na tento svět, že bude Spásou ne národa Jednoho nýbrž všech. V tom smyslu praví prorok Ísaiáš v dnešní epístole: Vstaň a osvěť se Jerusaleme! nebo přišlo světlo tvé, a sláva Hospodinova nad tebou vzešla.“ I vidí v duchu tentýž muž Boží, kterak budou choditi pohané ve tmách nevědomosti a nešlechtnosti, posléze pak všechno množství k Jerusalemu se obrátí, odkudž vzejde světlo všemu světu. I což jest jiného toto světlo, a spása, které vzešlo všem národům z Jerusalema, než spasné učení Kristovo čili křesťanské náboženství. Na oko se zdá býti učení Kristovo nepatrným, ačkoliv jsou v něm skryti pokladové moudrosti a umění. Kristus Pán byl jen jednoduchým židovským učitelem, místo učenců připojil k sobě rybáře. Učení jeho, ač duše jímalo, nemělo ani soustavy. On ani nedokazoval učení své, On jen vypravoval v podobstvích a mluvil v krátkých větách. On sám o svém učení pravil: „Děkuji Ti Otče, že jsi tyto věci skryl před moudrými a opatrnými a zjevil si je maličkým.“ To je věda a moudrost Kristova. Ale co jest u světa pošetilé, to vyvolil Bůh, aby zahaubil moudré. Učení Kristovo, porovnáváme-li je s učením všech mudrců vyniká daleko nade všechna. Žádný ze všech mudrců ani starých ani novověkých nepodal člověčenstvu tak čistých, vznešených a důstojných pojmů o Bohu a o povolání člověka jako Kristus. Nikdy nebylo před Kristem a po Kristu slýcháno učení, kteréžby lépe srdce uslechťovalo, mysl čistilo a vůli k tiché a činnéctnosti rozněcovalo; kteréžby více potěchy v životě, více trpělivosti v utrpení, více naděje v smrti podávalo. Osmnáct století již se hlásá to prostinké evangelium. Daleko duch lidský pokročil, ale vždy přece zvolati musí v údivení nad krásou, prostotou a vznešeností učení Kristova: „Ten učí, ne jako druzí, ale jako ten, kterýž moc má.“ Kristus Pán jest mudrce mudrců, před ním jest tma, a nyní bez něho jest zase tma. Byli sice před ním jak u židů tak i u pohanů lidé šlechtí, ale náboženské jejich vědomosti byly tak chatrné, že každé

dítě křesťanské poněkud odrostlé více ví o Bohu, důstojnosti člověka a jeho cíli nežli největší mudrci starověci. Změnili slávu nesmrtelného Boha v podobenství porušitelného člověka, zatímco jest srdce jejich a umice se býti mondrymi, pošetilými se stali. Šlechtnost jejich jen v tom záležela, že se zdržovali nepravosti u velkého množství lidí oblíbených. Šlechtným, ctnostným býval nazýván, kdo nesmilnil, nekradl, nevraždil a činil, co slušelo na jeho stav. Byl-li kdo šlechtným i vesvém srdci, po tom se nikdo netázal. Císař římský Antonius Pius jmn jest ctnostným, že se zdržoval prehlivosti a ukrutnosti; ale že netrestal soudců, kteří proti jeho vůli a ustanovení křesťany pronásledovali, nikdo mu za zlé nepokládal; že jeho domácí život byl nespořádaný, toho si nikdo nevšímal. A tak vidíme, že vědomost nábož. lidstva předkřesťanského byla kusá, šlechtnost pak nedokonalá; záležela pouze ve zdržování se od hříchů hrubých a křiklavých. Těch, kteří by byli bývali pilní i dobrých, milosrdných skutků, bylo před příchodem Páně velmi málo. — Zeela jinačí byli lidé, když je osvitil mudrce Kristus Pán. Svět pojednou spatřil divadlo, kterého nikdy ještě neviděl. Uprostřed světa bohaprázdného, uprostřed svůdných příkladů a mnohonásobných příkoří povstávali dítky i starci, jinochové i panny, mužové i ženy, plní víry v Boha neviditelného, plní naděje v život budoucí, plní horlivosti o čest Boží, plní lásky k člověčenstvu, plní obětovosti k trpícím, plní pokory, tichosti a sebezapření. Ze ziskuchtivých publikánů stávali se skromní apoštolové, z prostopášných Magdalen čistoujné kajenice, z krvežíznivých Šavců tiší Pavlové, ze svěťáckých Augustinů příkladní biskupové; učenci opouštěli své stolice, se kterých učili moudrosti, aby se stali jeho učeníky. Nyní již celá země skorem již ozařena jest jeho naukou, kde jeho náboženství, tam pravá moudrost a vzdělanost zavládá. Kdyby nám tak popráno bylo s orlem dostoupiti do výše a dovoleno stanouti tam a přehlednouti tu jednu i tu druhou z polokoulí zemských, tu bychom viděli miliony chrámů vyčnívati z mlhy, ve kterých den co den oznamuje se evangelium jeho, z kterých den co den k nebi vystupují slova: Otče náš a Věřím v Boha Otce, věřím v Ježíše Krista ukřižovaného. Všichni vladaři evropští jsou vychováni v nauce Krista Pána, jen jeden ne a ten

jest původem i mravem barbar. Nejslavnější mudrci starého věku Plato a Sokrates vyšli, aby založili novou říši myšlenek. A čeho dokázali? Shromáždili kolem sebe několik žáků za živa; nejdůmyslnější z nich Aristoteles po jejich smrti stal se hrobařem jejich učení. A Kristus, mudrce blemský? Devatenácté téměř věků tomu, co odešel a ještě nikdo učení jeho nevyvrátil, a nepřiznává se k němu několik lidí, nýbrž miliony ba sta milionů. Všecky řádné vědy, důkladně prozpytované, vedou k učení křesťanskému. A když některý hrdý učenec se vyskytuje, který je se svým zaslepeným rozumem nemůže srovnati a učení křesť. chce jen změnit a tak naukou svou svět oblažiti, tu brzy se naskytne jiný, který nové učení vyvrací a za nesmyslné prohlašuje. Odstraňme náboženství křesťanské a nejvzdělanější národové evropští, kteří vévodí vědou, mocí i bohatstvím zdivočí a do starého barbarství upadnou. Hle Nejmilejší taková jest věda Krista P. Poznává se nejlépe po účincích svých, jako poznáš strom po ovoci jeho. Učení, které po celém světě rozšířeno dva tisíce let tolika bouřím odolává a svět proměňuje, nemůže pocházeti od pouhého mudrce, nýbrž od mudrce mudrců, od krále rozumu, od moudrosti věčné. Svati mudrcové dobře učinili, že se Ji přišli klanět, sotva svitání počala. Skrze tuto Moudrost věčnou všechny věci učiněny jsou, i rozum člověku dán a Kristus — Moudrost věčná — jest našeho rozumu králem.

II.

Tři mudrcové přišedši poklonit se novorozenému spasiteli jsou spolu králi. Sv. Otcové v tom se shodují vypravující, že jen z třídy magů čili mudrců králové na Východě voleni bývali. Přednost králů *moc* jest. A Kristus jest jen slabé dítětko, které bez opatrování matčina musilo by zahynouti. A přece jako vědou, tak toto pachole mocí svou podmanilo sobě svět a stalo se králem králů. Ve Francii v středověku byl dnešní den dnem králů a knížat, kteří mezi mší sv. sejímali koruny s hlav svých a obětovali, co jednou obětovali sv. tři králové totiž zlato, kadidlo a myrrhu. Ba všichni králové musí sejímati vůči tomuto králi koruny s hlavy své. Dvakrát N. v životě svém, na počátku a na konci, právě kde byl nejpouštěnějším a nejchudším, nazýván Spasitel králem.

„Kde jest ten, který se narodil král židovský?“ praví svatí mudrcové. „Ty-li jsi král židovský?“ táže se při umučení Pilat. Hvězda nebeská zvěstuje na počátku Krista krále, a na konci oznamuje nápis na kříži jeho hodnost královskou. Tak to nemůže býti v říších tohoto světa. Narozené královské dítě nemůže vládnouti žezlem a umírajícímu králi padá ono z ruky. Již z toho vidno, že králem zvláštním jest Kristus. Již při početi nazván od anděla králem, jehožto království nebude konce; a sotva že se narodil hledají krále židovského králové, aby se mu klaněli. Jeho království bázní naplňuje Jerusalema i Heroda, který se bojí, aby nový král nebyl statu nebezpečným. Jak krásně se praví v církevním hymnu: „Crudelis Herodes, Deum regem venire quid times, non eripit mortalia, qui regna dat coelestia.“ Krutý Herode, proč se obáváš příští krále Boha, nevyrvé ti království pozemské, neb dává království nebeské. Porozuměli mudrci od východu království Kristovu, že jest to království míru, požehnání a pravdy, kdežto Herodes považoval je za království zkázy, hrůzy a vzpoury. Chtějí sice i uprostřed života Jeho nasycení zástupové učiniti ho králem, avšak On se jim skrývá, neb králem světským býti nežádá. Na konci života stojí zneuznaný král před vladařem římským, ruce máje svázané provazy. Hrdý Říman, jemuž po ruce jest znak orla, známení světovlády římské, dotazuje se ho, ale Kristus neodpovídá. Jen při jedné otázce činí Spasitel výjimku, totiž při otázce: Ty-li jsi král? tu odpovídá: „Království mé není z tohoto světa. Kdyby z tohoto světa bylo, služebníci moji bránili by mne, ale nyní království mé není odsud.“ I zarazil se Pilat a všecek udiven, že tento opovrženný, svázaný a bezbranný člověk králem se býti praví, opakuje otázku svou znova. A Kristus vykládá mu slavnými slovy, že jest králem pravdy. Nad hlavou novonarozeného Krista zvěstovala hvězda paprsky svými království Jeho nebeské; nad hlavou umírajícího Krista trním korunovanou, zvěstoval to nápis ve třech hlavních jazycích sepsaný proti vůli židů. Pilat dříve zbaběle povolil Židům, ale tentokráte tvrdšíjším byl, nepovolil židům, ani jedinkého slova nesmazal a tak oznamuje nápis jeho království Kristovo po všem světě až do dnešního dne. Jeho světové království jest říše moudrosti a spásy sv. církev katolická, po celém světě oboru

rozšířena, pro všechny národy a všechny časy určena, která nikdy nezahyne. V této jest velekrálem. Tuto říši založil beze zbraně pouhým slovem svým, dal jí zákon milosti, prostředky milosti, sv. svátosti a dal jí svatovládu. Králové, kteří vévodí jednotlivým národům, vládnou z milosti a ve jménu jeho. Oni pokojně a slavně zasedají na svých trůnech, šetřili zákona Jeho a hájí-li sv. víru Jeho. Trůny jejich se však řítí, když pronásledují v říších svých Krista krále, když dávají výhošť bázní Boží a uchylují se od cesty pravé. Královské rody se mění, jen on zůstává na svém trůnu jediný nezměněný. Králové světští mohou vynutiti poslušnost zákony a tresty, úředníky a vojiny, Kristus král žádá ve své veleříši poslušnost dobrovolnou. Nemá a nechce takových prostředků, jakých užívají světské vlády. Bujaré svobodné vůli lidské dal zákon a jaký zákon? Nevládny za dne, nepohodlný v noci, který zavrhuje, po čem tělo baží a milovati káže, čehož smyslnost se hrozí. A jakou moci vnutil zákon ten? Neužil ani výmluvnosti, ani zlata vábívého, ani meče donucujícího. A přece miliony duší poslouchají Ho, slouží Mu postem častým, vydáváním počtu z vladařství svého, zapřením sebe a křižováním těla. Tak jako při jeho narození králové sestoupili s trůnů svých, opustili dvůr svůj na dalekou a nebezpečnou cestu se vydali, jen aby se Jemu klaněli: tak sestupovali za věků pozdějších velmožové s trůnů svých, šrekli se dobrovolnou almužnou svých statků, dali se uzavřítí mezi čtyři zdi na celý život, vedli tuhé pokání a bičovali tělo své, jen aby Jemu se klaněli, Jemu sloužiti mohli. Co žádnému králi dosud se nezdařilo, podmaniti sobě zúplna vůli lidskou, to Jemu se podařilo. A tak právem tvrdím, že jest král králů, neb vůli lidskou si zcela podmaniti, toho dovedl jen On. Jako moudrost lidská se mu koří co nejvyššímu mudrci, králi rozumu, tak podrobena jest mu veškerá moc lidská, jako králi králů, králi vůle lidské.

III.

Mudrcové byli bohatí a se svým bohatstvím štědrí, nebo otevířevše poklady své obětovali novorozenému Spasiteli. Toditko bylo chudičké nejen při narození, nýbrž v celém svém životě. Chudičky se narodil a v chudobě zemřel Kristus Pán. Máti

jeho v portálu chrámu Jerusalemského za prvorozence, za jedináčka svého podává obět matek „chudých“ dvě holoubátek, ani beránka ročního, jenž za obět předepsán byl, neměla, ač v zemi pastýřů ani vzácným ani drahým nebyl. On o sobě mohl říci „Mají ptáčata hnízda svá a líšky doupata svá, jen Syn člověka nemá, kamby hlavy sklonil.“ Ba ubohý neměl, kamby hlavy sklonil. Při narození pod hlavou jeho jest prostičká sláma, při smrti však tvrdé dřevo kříže. Sukně tkaná, dílo a dar matere, jediným byla majetkem jeho. A když i ta losem a právem připadla katanům, neměl, coby dědicům svým — mateři a miláčkovi — jiného v závěti dal, než že učeníka matere a matku miláčkovi doporučil. A přec tento Kristus i dle lid. přirozenosti jest přebohatým, jest pánem všeho zboží pozemského, poněvadž jako rozum a vůli má v moci své ten nejvyšší poklad lidský pod sluncem totiž srdce lidské, ve kterém roznitil neslýchanou a nevidanou lásku ku chudým a nuzným. „Cožkoli jste učinili nejmenšímu z bratří mých, amen pravím vám, mně jste učinili.“ „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej co máš a rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi.“ Tato slova jsou evangeliem chudiny, jako úrodné símě padla do srdce stoupenců Krista Pána, ujala se a přiměla bohaté, že dávali statky své Kristu Pánu o učinili Ho největším boháčem. Proto nemá nikdo tolik vzácných pokladů, nikdo tolik paláců, tolik hostinců, tolik dvorů, tolik domů jako on. Jeho *poklady* jsou chudí všichni a že jest jich na zemi o miliony více nežli bohatých, víme ze zkušenosti. Sv. jáhen Vavřinec ukázal úředníku pohanskému poklady Krista Pána, shromáždív chudé ve veliké síni, kterým dříve zboží církevní rozdal. „Ejhle naši pokladové.“ Jeho *paláce* jsou veškeré chrámy křesťanské, ve kterých on ve svatostánku bydlí. Svět se jim obdivuje, nebo přemnohé z nich daleko vynikají nade všechny paláce králů zemských. Jeho *hostince*, hostince Boží, to jsou nemocnice, kterých ani pohané ani židé neznali, kde milosrdný bratr neb klášterní sestra, zaníceni jsouce v srdci svém láskou ku Kristu Pánu slouží za pouhé „Zaplať Pán Bůh,“ slouží lépe nežli vlastní matka sloužiti může u lůžka opuštěných churavců. Jeho *dvory* jsou chudobince, kde od bohatých srdcem ku Kristu lnoucích dostává se chudým slitování a milosrdenství, poně-

vadž jsou miláčky chudého Krista Pána. U pohanů byli nazýváni psy, břemenem obce a státu, kterým milosrdenství prokazovali, hříšné jest. Jeho domy jsou sirotčince, kde nejmenší jeho — opuštěné dítky — se z lásky k němu vyučují, odchovávají a vzdělávají, aby se z nich staly řádní lidé, kteří by jednou dobrodiní zdarma sobě propůjčena odpláceli jiným. Kolik dítek již pohanství zavrhlo, zahodilo, hladu vydalo a zardousilo, aby nebyly na obtíž rodině. Křesťanství se jich ujímá, je kupuje a je odchovává. Pro lásku ke Kr. P. nikdo není otrokem, nikdo zavrženým, nikdo opovržením hodným, leč by žil a trval v okovech nepravosti. Kristus pro svou štědrost vládne až do dnešního dne v srdcích lidských. Nemůže na něho člověčenstvo zapomenouti. Až podnes navštěvují Jej králové i pastýřové, aby mu přinesli dary své. Pro něho neváží si bohatství a rozdávají rádi ze statků svých chudým. Jako mudrcové, tak i dnes šlechtí mužové přinášejí zlato na oltář jeho, aby ho bylo použito k dobrým a šlechtným účelům; jako mudrcové přinesli kadidlo, tak vystupuje i nyní za vonného jitra, v parnu denním, ve večerním přímrazu, v tajuplných nočních dobách zápal vonný jako kadidlo den co den k nebi. Tajuplná slova, ze srdce hlubin pochodící ždání, dětinne prosby, díky nejlepších duchů lidských vstupují k nebi v upřímných modlitbách k bohatému Králi, by je vyslyšeti ráčil. Přinášejí mu i myrrhu, rozjímající jeho strasti a bolesti, obětují mu své svízele a bolesti. Muž ukazuje mu krůpěj potu tváří osmahlé, žebrák mošnu, mrzák berlu, dělník mozoly své ruky a žena slzu. A on — přebohatý král lidských srdcí — naslouchá na svém trůnu jejich přání a prosbě, jejich volání a lkání, a vlévá balsám útěchy do srdce jejich, vyplňuje prosby srdce upřímného přebohatý srdcí lidských král. Jen když bohatí budou ho následovati v štědrosti, odpadne socialismus nebezpečný státům a zavládne komunismus kř. lásky, jaký byl v prvních kř. stoletích.

Závěrek.

Slyšeli jsme N., že novorozený Spasitel jest mudrlec mudrců čili král rozumu našeho. Rádi a pokorně pokořme se králi rozumu, rozum svůj Jeho učení, ve kterém omylu býti nemůže, poněvadž učení Kristovo jest učení Boha Otce, jak sám Pán praví: Mé učení není mé, ale toho který

mne poslal. Jako mudrci osvíceni byvše Duchem sv. a spatřivše hvězdu Jeho do daleké krajiny se odebrali, nalezše děťátko, nikterak nepochybovali, že jest to Věčná pravda, tak i my nedejme se zaslepití slávou tohoto světa, hledme se i s namáháním vzdělati v božské pravdě a nikdy svůdnými námitkami nedejme se svéstí, abychom jakkolivěk o učení Kristově pochybovali. — Slyšelijsme, že novorozený Spasitel, jest Král králů, že založil svou veleříši, kteráž zaujímá veškeré říše zemské a že v ní vládne svými sv. zákony a svým slovem. Buďme z toho vděčnými, že jsme se v církvi sv. zrodili, že pravda hledala nás dříve, nežli jsme hledali ji. Podrobujme vůli svou zákonům Božím i církevním. Hajme ve svém oboru každý seč jest sv. katolickou církev a přispívejme k jejímu rozšíření na zemi nejen modlitbou, ale i podporováním missií mezi pohanskými národy, aby i oni — kteří dosud ve tmách se nalezají a v stínu smrti sedí, Ježíše Krista poznali a církvi Jeho křtem svatým přivtělení byli. — Slyšeli jsme, že novorozený Spasitel jest bohatý a štědrý král, který svou dobročinností ovládá srdce lidská. Jako obdarovali Ho mudrcové, tak i my pamatujme na jeho nejmenší bratry, na chudinu, čímž se Mu nejlépe zavděčíme. Obětujme mu rádi srdce svá čistá, nevinná a skroušená. Sv. mudrcové uzřevše hvězdu zaradovali se a všedše do domu nalezli dítě, padše na kolena klaněli se mu. Když podrobovati budeme rozum svůj králi rozumu, vůli svou králi vůle a srdce své králi srdcí lidských: tu uzříme na konci života svého ne hvězdu, ale Slunce spravedlnosti a když milostí Jeho vejdemo do domu Jeho nebeského, uzříme Jednorozeného Syna Božího na skvělém trůnu a klaněti se Mu budeme v radosti nevýslovné na věky Amen.

Rodina.

Napsal Stanislav Czaja. Přeložil Fr. B.

Řeč poctěná cenou při konkurse od „*Matice polské*“ vypsaném r. 1883.

Chceš-li býti šťasten? Poznej své povinnosti a plň je horlivě; buď spokojen s tím, co máš; pracuj a šetři, a pro bližního měj srdce, plné lásky.

I.

V jedné vesnici, ležící nad řekou Skavou, stojí chatrč lišící se od jiných čisto-

tou a milým již z dále vzezřením. Bílé její stěny dívají se skrze zeleň stromů ovocných, obkličujících kolem chatrč a stavení hospodářská se strany půlnoční a východní, čím chrání ji od studených větrů zimních. Na čistounkém nádvoří stojí pěkná lípa, za ní studně s vahou a položeným u ní žlabem k napájení dobytka. Kamkoli se rozhlídneme, viděti všude pořádek, tak kolem chatrče, stodůlky a stáje s chlévy, jakož i v sadě, kde stromy pěkně urostlé, očištěné od mechu a housenek, odměňující se hospodáři za práci, nesou výborné ovoce.

V té chatě bydlí Michal Sabin, hospodář známý v celé víšce svou pracovitostí, poctivostí a dobrým srdcem. Ne jednoho souseda on zachránil, ne jednoho z bídý dobrou a účinnou radou nebo též nezištnou pomocí vytrhl, ač sám není bohatcem, nebo má jen deset jiter horského gruntu, z kterého se živí se ženou, pěti dítkami a se starým asi 80 letým otcem. Vystačí jim přece na všecko, nebo Michal nelení do práce a hospodářství, vedené vzorně, hojnou úrodou mu dává. Sklidiv žeň vypočítává, kolik mu třeba na živobytí, kolik na výsev, ostatní částí pak zapravuje potřeby domovní a vydržuje syna ve školách. Pán Bůh mu žehná a štěstí přaje ve všem.

Právě zahrčel na dvoře Michalově jednosprežný povoz, z kterého vystoupil muž střebrního věku v důstojnickém šatě a chlapec slušně oděný, z jehož veselé tváři bylo možno poznati, že to student přichází navštívit svých rozmilých rodičů. Důstojník vzav z povozu kufřík cestovní, ubíral se ihned s Józou, neboť tak říkali synu Michalovu, k chaloupce, odkud vyběhly tři děti s výkřikem radosti: Strýček přijel! Józa přijel! a políbivše ruce strýčkovi, obstoupili Józu, který jedno po druhém vítal, celuje a tiskne je srdečně. Za dětmi vyšel Michal a za ním šedivý staroušek Matěj. Důstojník přiblíživ se k Matějovi, políbil mu ruce s úctou synovskou a potom vrátiv se k Michalovi, objal a líbal ho s láskou skutečně bratrskou. Zjistě! spanilý to obraz lásky v rodině, kde syn dosáhnuv vyššího stavu, jakým jest stav důstojnický, nestydí se za otce v halení, líbá mu s pokorou synovskou ruce, objímá se s bratrem rolníkem. Ó jaká radost naplňuje srdce, vidíme-li v rodině tak pěkný svazek lásky, který — směle říci možno — ráj nám vštěpuje na zemi.

Michal dovedl všechny do chaloupky, kde pozdravivše se ještě s domácími, těšili se, vypyťavíce se jeden druhého o zdraví a zdaru jakož i o všem, co se komu od poslední návštěvy přihodilo. Za chvíli i Hedvika, žena Michalova, přišla s občerstvením milým hostům. Důstojník posilniv se trochu, rozbalil vak, z kterého vyňal teplý kožich, a přistoupiv k otci, takto promluvil k němu: „Přijmi, drahý otče, tuto maličkost od syna upřímně tě milujícího jako důkaz synovské lásky, pro tebe nikdy nechladnoucí. Nesnadno skutečně bylo vydati se na cestu tak dalekou k vám, zvláště že dovolené jen s obtíží dosíci jsem mohl; přece nelitoval jsem namáhání, abych i tohoto roku mohl býti přítomen v den tvého svátku a těšiti se zároveň s vámi v drahém mi vždy kruhu rodinném. Ó by ti Bůh dal drahý náš otče, abychom mohli se tuto v den tvého svátku ještě mnohokrát shromáždit a toho štěstí společně požívat. Sotva slova ta domluvil, když všichni jako na dané znamení sběhli se kolem starouška, a objímajíce nohy a líbajíce ruce, přednášeli mu srdečná přání.

Těž maličký dvouletý Martínek nechav hraček, přiběhl k dědovi, aby mu jako všichni ruce políbil. Starouškovi při pohledu na takovou oddanost a lásku milovaných dětí a vnuků kanuly slzy radosti po vráskovitých tvářích. Tiskna všechny k srdci, pozdvihl zasazené oči k nebesům a chvějícím se a pohnutým hlasem pravil: „Jak Ti můj Bože, dosti vynaděkovati za to štěstí, kterého jsi mi se dočkati dal! Tu v slavné té chvíli padám před Tebou, Tvůrce, na kolena s prosbou, v nížto se celé moje srdce, celá duše zavírá. Vylej všechnu milost svou na moje děti, rač jim dopřáti, aby i ony, dočkavše se vysokého věku, mohly míti to štěstí, kterého já z Tvé lásky požívám, aby i ony žehnaly svým dětem a vnukům, jako já za ně o Tvé požehnání vzývám!“ — Posvátné ticho panovalo za modlitby starcovy, a v očích všech leskly se slzy, ty neocenitelné perly, ze srdce plynoucí. Zdali zamítne Bůh modlitbu starcovu? Či odplatí tisíckrát dobrým dětem všechna namáhání, která snášejí, ošetřující staré a churavé rodiče. Jeden vzdech, jedna tichá slza vděčnosti otcovy nebo matčiny ne jednu nehodu od děcka oddálí, je z nebezpečenství vytrhnouti dovede, nebesa pronikne a štěstí dobrému děcku vyprosí.

Podívejme se ještě po Michalu Sabinovi a jeho otci Matějovi; vraťme se v myšlénkách o 10 let na zpět a spatříme Matěje v kvétoucím věku, jak pracuje na výživu své rodiny a své shrbené matky; neboť otce v mladém věku ztratil. Mladšího syna Josefa poslal do škol, staršího pak Michala po ukončení IV. třídy ve Vadovicích ustanovil k hospodářství. Matka Matějova pořád víc a více churavěla, až konečně ulehla na lože na dobro. S jakým to synovským citem nakládal Matěj se svou matkou, věkem a utrpením skličenu! S jakou trpělivostí snášel všechny strasti, ošetřuje churavou, s jakou shovívavostí trpěl nejednou i příkré slovo věkem sešlé a netrpělivé stařenky! Než sám jen neošetřoval šedivé matky; pomáhala mu věrně v té práci žena. Starala se jak jen mohla, ulehčiti jí v utrpení; nebylo jí obtížno i v noci, když se stařenka cítila slabší, nad jejím ložem bdíti, nejednou ji přenášeti a léky připravovati. A ne den, týden, ale dvě léta tak milovanou matku ošetřovala. Posléze když stařenka cítila, že se již konec její blíží, poručila všem shromážditi se kolem lože a kladouc kostnaté ruce na drahého syna a milovanou snachu, žehnaje vnukům a všem domácím, pozdvihla ještě jednou oči k nebesům a jako oživena jsouc jakýmsi silnějším zaváním života, ozářena jakýmsi nadzemským již leskem pravila: „Bůh vám zaplat! Bůh vám žehnej! drahé děti! ať vám . . . za to . . . namáhání odplatí.“ — Chtěla ještě cosi mluvit, než těžká hlava klesla jí na perinu a s tichou modlitbou Bohu ducha odevzdala.

Těžký žal pojme člověka ztrativšího milované osoby, ale jaká slast pojme duši jeho při myšlence, že plnil povinnosti k nim po celé žití a konečně obdržel požehnání od nich. Požehnání rodičův jest hvězdou štěstí, která člověku svítí po veškeren jeho život. Kdyby ta hvězda, která má ukazovati člověku cestu štěstí uprostřed protivenství tohoto života, udržela ho na cestě ctnosti a lásky k bližnímu; kdyby ta hvězda zaleskla se každému synu, každé dceři; jaké štěstí rozkvetlo by nám na zemi! Avšak my to štěstí sami všípiti můžeme, na nás závisí chtítí a býti šťastnými, neboť štěstí člověka zakládá se na přesném plnění jeho povinností k Bohu a bližnímu. Povinnosti ty možno vysloviti stručně: Miluj Boha nade všechno, stráž se zlého, čiň dobře! Kdo Boha miluje, ten

z lásky k Němu jest dalek zlého a dobrými skutky hledí si zasloužiti od Boha ochrany, která se promění ve věčné a nekonečné štěstí.

A kdo jest nám bližším než vlastní rodina? Uče se činiti dobře členům rodiny a varuje se všeho, co by jim škodu a mrzutost způsobilo, získá člověk polovici štěstí, jest na poloviční cestě k ctnosti, která tu teprve dokonala bude, jestliže láska, vížící ho s rodinou a přichylnost vztahuje se na všechny bližní bez rozdílu stavu, původu a náboženství. Než vraťme se k naší rodině.

Po smrti matčině oddal se Matyáš cele vychovávaní svých dětí. Vlastním příkladem učil je pilně pracovati, času šetřiti, starších i představených si vážiti, a přede vším dbal toho, aby i při maličkostech vedli si poctivě a upřímně. Všípil v nich tyto ctnosti, které, jak vidíme, v něm tak pěkné ovoce vydaly. Děti vidouce, jak rodiče žijí v milé shodě, jak nikdy jeden od druhého příkrého slova neslyší, vidouce tak dokonalý příklad, jak by mohly býti zlé, zarputilé a nesnášlivé? To jest tajemství, jak možná vychovati dobré děti: dáti jim doma dobrý příklad a mimo dům bdíti, aby se nesetkaly s hnilobou a jí se nenakazily.

Takový byl domácí život Matějův se ženou a dětmi, a není tedy divu, že mu lásku za lásku, oddanost za namáhání splácejí. Navštívil ho Bůh velkým žalem, odňal mu předčasně milenou družku života, ale chtěl i jeho srdce bolestí skličené potěšiti a nahraditi mu dětmi, celým srdcem k němu lnoucími. V nich viděl Matěj svoje veškeré štěstí, za něž Bohu srdečně děkoval. Skličěn věkem odevzdal staršímu synu Michalovi hospodářství, kdežto mladší Josef, odveden byv ze škol k vojsku, jenom svou prací, nezmornou pilností a vzorným chováním toho dovedl, že stal se důstojníkem. Obadva byli se svým stavem zcela spokojeni. Michal vyhledal sobě bohabojnou a pracovitou dívčinu, kterou s vůlí svého otce pojal za manželku. Místo peněz přinesla mu Hedvika lásku, pracovitost, šetrnost a pořádek a s tím se vším i požehnání Boží do domu.

Pracovali tedy společně, sdílejíce strasti a slasti, štěstí a neštěstí, které nejednou posílá Pán Bůh na člověka, aby ho upevnil na cestě ctnosti neb pokáral za jeho přestupky. Dal jim Bůh dítě, které jakožto prvorozené velice oba milovali, a

ta láska rodičů ještě více srdce jejich k sobě zblížila. Jeden v druhém nové ctnosti objevil a přede vším jim dotud neznámou rozkoš rodičů, která jejich svazek manželský ještě více utužila. Nyní spozorovali, že jeden pro druhého stvořen, že bez sebe žítí by nemohli. Ale i na ně Bůh seslal těžkou zkoušku, odňav jim první milované dítě. Srdce jejich žalem zraněna, nemohl žítí jeden bez druhého, nebo každý potřebuje potěchy v neštěstí, které zdá se býti snadnějším pro osobu stíženou, máme-li s ní upřímnou útrpnost. Štěstí jednoho bylo zároveň i štěstím druhého; co bolí muže, to i ženě není lhostejno; oba trpí, ač jenom jeden z nich byl stížen; společně se těší, když jednoho z nich radost potká. Manžely spojuje týž zájem a týž cíl v žití; oba jsou vázáni svazkem, který jen hrob přetrhnouti může; jak by tedy mohli nedbati o sebe navzájem. Však muž, ubližuje-li ženě, sám sobě ubližuje, neváží-li si ženy, sebe si neváží; žena šidí muže, sama sebe šidí a sobě krivdí, pomlouvajíc muže nebo jakýmkoli způsobem ubližujíc mu, sama se hubí. Kdo pak si váží nehodných manželů? Kdo o nich bude mluvit dobře? Každý řekne: Žijí spolu jako pes s kočkou! Až nemilo poslouchati, jak jeden druhého sužuje. Kdyby ti někdo v oči řekl, že jsi zlý jako pes, falešný jako kočka, byl bys velice uražen, a žiješ-li v nesvornosti, každý, kdo tě zná, počti tě špatným názvem. Nemysli, prokleješ-li hrozně nebo koho zbiješ nebo jakýmkoli způsobem zlost si na něm vyleješ, že sobě dodáš cti: lidé smátí se ti budou, žerty tvými, pohrdati a si oškliviti tebe. Jestli svým násilným si počináním v domě přinutíš všechny k slepé poslušnosti, to v srdcích utlačených nenajdeš pravdivé lásky a oddanosti, nýbrž bázeň a strach před tvou zuřivostí.

Kolik bohužel napočítati lze rodin, jež žijí spolu v nesvornosti! Jeden otec, ač pracovitý, přece jako zvíře surový na ženu a děti, posýlal chlapce na učení k sousedu krejčímu. Chlapec přišel jednou veselejší než obyčejně, vypravoval, že otec jeho se v lese potíhal a ochuravěl. Krejčí lituje ho, tázal se učeníka: Co byste, vy ubožáci, dělali, kdyby vám otec zemřel? Chlapec ani dost málo tím se nezarmoutil a odpověděl: Kdyby táta zemřel, co by z toho nám se tak zlého stalo? Takové oddanosti a lásky dostává se nám od nejbližších srdci osob, zacházíme-li s nimi

nelidsky. — Věděl to dobře Michal Sabin. Proto veden jsa též svatou láskou k ženě a dětem, bažil po shodě a jednotě, která též nikdy v domě jeho zkalena nebyla. (Pokračování.)

Katoličtí Čechové v Baltimore v Severní Americe.

(Podává P. Jan Jenč, superior OO. redemptoristů při chrámu sv. Václava tamže.)

Mezi 27 katolickými chrámy města Baltimore jsou tři německé: sv. Alfonsa, sv. Jakuba a sv. Michaela, v kterých je duchovní správa svěřena redemptoristům; v předměstí „Kanton“ nazvaném mají čtvrtý německý chrám a školu „Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.“ Ve všech čtyřech německých školách vyučují školní bratři a školní sestry. Dne 13. června roku 1882 odevzdal nejdůstojnější pan arcibiskup Baltimorský, Jakub Gibbons, redemptoristům též v městě ležící chrám sv. Václava. Od 1. prosince roku 1882 působím jako farář této české obce, jejíž prvním duchovním správcem byl od roku 1870 světský kněz pan Vacula, Moravan. Máme také katolickou farní školu, trojtřídní, na které nyní vyučují školní sestry N. P. N. S. více nežli 150 dětí česky, anglicky a z části i německy.

Poněvadž také v Evropě skoro ve všech státech k nejhlavnějším věcem náleží školní otázka, začnu s ní. Stát zřizuje vsudy tedy také v Baltimore, tak zvané obecné, veřejné, národní školy, které státem jsou vydržovány, a na které všickni občané bez rozdílu náboženství musí zvláštní daň platiti. V těchto školách nevyučuje se nižádnému náboženství; ale stát nenutí nikoho, aby svoje děti do těchto škol posýlal, nýbrž každá společnost náboženská, tedy i katolická, může míti vlastní školu. Nespravedlivo jest po náhledu odpůrců svobodných škol to, že stát ničím nepřispívá na zřízení konfessií, na př. katolické školy, kdežto katolíci musí přispívati na stavbu, na vydržování škol bezkonfessií i na platy učitelů, a někdy se jim hrozí i exekucí. Nicméně musím zákonodárství a vládě státu Marylandu, v kterém leží Baltimore, přiznati tolik spravedlnosti, že neignoruje katolickou církev a její školy, nýbrž že podporuje jejich rozkvět. Na př. my neplatíme domovní daň z chrámu

a z trojtřídní školy, která se pod ním v přízemí nachází, ani z farního domu. Naše učitelky, školní sestry, bydlí ve vlastním domě, a z toho musíme platit domovní daň, přes 32 dollarů ročně, v čemž je zahrnuta též daň na svobodné školy. Obrátili jsme se již několikrát na úřady se žádostí, abychom byli od této daně osvobozeni, dostali jsme ale vždycky za odpověď otázku, zdali sestry také vyučují v domě, v kterém bydlí? Na to jsme ovšem nemohli přisvědčit, poněvadž vyučují ve školních světnicích pod farním chrámem. Kdyby školní sestry vyučovaly v domě, v kterém bydlí, byl by dům osvobozen od daně.

Ohledně těchto svobodných škol vydala sv. Stolice dne 24. listopadu roku 1876 pro severo-americké arcibiskupy a biskupy instrukci, kde se na konec praví, že ve zpovědnici nemohou býti rozřešeni rodičové, kteří svoje děti posílají do svobodných škol, kde mohou viru ztratiti a mravně se skazit, aneb do jiných škol, kde nelze se uvarovati mravní náказы; totéž se přikazuje o rodičích, kteří svoje děti bez dostatečného důvodu a nestarajíce se, aby nebezpečnoství svedení z blízkého se proměnilo ve vzdálené, posílají do svobodných škol, ačkoli je v tomtéž místě katolická škola, aneb kteří mají tolik jmění, aby mohli děti své v jiné krajině dáti katolicky vychováti; ovšem že to platí jenom o zatvrzelých.

V naší z velké části chudé české katolické osadě mluvil jsem dosud jenom s dvěma dětmi, které chodí do svobodné školy. Jenom jediný dorostlý muž navštěvoval, jak jsem se dověděl, takovou školu, a ten je docela bez víry. Nebezpečnoství posílání dětí do anglických svobodných škol, je větší při katolicích, kteří mluví anglicky.

Čtvrtou neděli postní 1883 udílel nej důstojnější pan arcibiskup Baltimorský v našem kostele svátost biřmování 81 osobám mužského a 87 ženského pohlaví (z nichž bylo 13 chlapečů a 16 dívek posud školu navštěvujících), tedy dohromady 168 osobám. Školní děti byly až na tři všechny ze třetí třídy. Byly by mohly dobře všechny děti také z druhé třídy býti biřmovány; ale zavládl tu obyčej, že děti, které jdou k biřmování, téhož dne také poprvé přijímají Nejsvětější Svátost Oltářní. Když pak byly zdejší děti ponejprv u svatého přijímání, nechtějí více choditi

do školy; aby tedy nezůstaly školní světnice prázdné, čekají duchovní správcové déle s prvním přijímáním, ačkoli si pan arcibiskup Baltimorský přeje, aby děti již v 7 letech chodily ke zpovědi. Pan arcibiskup velice se potěšil z velikého počtu biřmovanců. Roku 1875, při prvním biřmování v našem kostele, bylo 134 biřmovanců, roku 1878 141, roku 1880 143, roku 1883 168. Právě tak se líbily vznesenému tomuto hodnostáři katolické spolky s rytíři sv. Václava v čele, kteří počtem 37 v pěkné uniformě, svými meči salutovali, a když se pan arcibiskup s kostela do fary navracel, na ulici špalíř učinili.

Připadá mi, že zdejší Češi, kteří se ku katolickému náboženství přiznávají a chrám navštěvují (bude jich přes 2000), jsou mnohem horlivější, nežli v Čechách. Na mši svatou a na jiné pobožnosti, jakož i na kázání chodí pilně a často přijímají svaté svátosti. Ovšem že jest také mnoho Čechů v městě, kteří o náš kostel málokdy aneb nikdy nezavadí, a jinak také se o katolickou církev málo starají.

V celku je v Baltimore mezi 340.000 obyvatelů 110.000 katolíků všech národností. V celé arcidiecési Baltimorské je 210.000 katolíků, tedy v městě samém více než polovička všech. Arcidiecése má 269 světských a řeholních kněží, 137 chrámů, 35 kaplí a stanic, 86 farních škol, do kterých chodí 14.000 dětí. V kolejích, akademiiích atd. bylo 3000 chovanců. Dále je v diecési 17 asylů, 6 nemocnic, 28 mužských a duchovních ústavů, 8 mužských kolejí, 19 ženských akademií. Zde nejsou takové university jako v Evropě. Biskupové vychovávají si klerus v seminářích, pro studia právnická a medicínská jsou odborné ústavy, taktéž pro tak zvané reální předměty. Domácích uměleckých děl jsem viděl málo.

Co do nábožensko-sociálních poměrů musíme se do opravdy diviti, jak se správa státu i obce stará o zachování nedělního klidu. V neděli nesmí zde v Baltimore nikdo konati služebnou práci ani nákladní vozy nesmějí po městě jezdit; ano hostinským je pod přísným trestem zapovězeno v neděli nápoje prodávati. V zapovídání pití jsou v Americe skoro příliš daleko; jsou státy, které docela chtějí zapovídati pití piva a vína, jak jsem se v katolickém „Hlasu“ dočetl o Kansasu. Co se týče tance, panuje tu ještě větší přísnost, než ohledně pití.

Co se týče rovnosti všech občanů, pozná tu přistěhovalec z Evropy něco nového, co se nechce každému líbiti. Stanovisko, s něhož se zde lidé jediné posuzují a oceňují, jsou peníze. Kdysi jsem četl v „Münchner historisch-politische Blätter“ že se v Americe říká: „Tento muž stojí za 2000 dollarů“, místo: „Tento muž má 2000 dollarů jmění“. To jsem tu sice neslyšel, ale něco velmi podobného. Řekl mi totiž jeden zdejší mladý muž, majetník několika domů na nejzazším konci města, že tam bydlí lidé bezcenní, „to jest“ — opravil se — „chudí“. Již na lodi, která nás z Evropy do Nového Yorku přepravila, pozoroval jsem, že Američané, kteří v první třídě cestovali, ani mluvit nechtěli o cestujících druhé aneb docela třetí třídy, proto že to byli chudší lidé.

I přes rovnost všech, která se tu staví na odiv, proniká přece mnohdy rozdíl mezi jednotlivci a třídami i tam, kde právě peníze nerozhodují. Když jsem chtěl jeti po železnici z Nového Yorku do Baltimore, tázal jsem se, v které třídě obyčejně jezdí kněží. Řekli mi, v Americe že není rozdílu mezi lidmi, na železnicích že je jenom jediná třída pro všechny. Divil jsem se a tázal jsem se u sebe: „Jak může bohatý Američan aneb vznešená dáma jeti s obyčejným chudým vystěhovalcem v jednom vagonu? Na cestě neviděl jsem ani jednoho vystěhovance ve vagonu, a přece jich přijelo jenom na naší lodi přes 200. Tázal jsem se, odkud to? a dověděl jsem se, že pro vystěhovance jsou zvláštní vlaky, lacinější a horší. I vzpomněl jsem si, že se mne v Novém Yorku ptali, s kterým vlakem chci jeti do Baltimore, totiž v který čas, zda časně ráno aneb později? Jmenovali mi hodiny odjezdu a přidali: rychlovlak urazí tu cestu skoro o polovici času dříve, než obyčejný vlak, zároveň ale poznamenali: s rychlovlakem ovšem nepojedete, neboť ten jest příliš drahý. I myslil jsem, že vznešení a bohatí lidé jezdí s rychlovlakem. Jednou jsem jel z Baltimore na venek a pro zvláštní okolnosti dostal jsem snížený lístek pro duchovní; když pak jsem se usadil v obyčejném vagonu, tu řekl mi zřízenec železniční, prohlídnuv lístek, že tento vagon je pro mne příliš špatný, abych se posadil do lepšího; to jsem také udělal.

Američané jsou celkem pokojný, rozvážlivý, spravedlivý národ. V městě Baltimore není ani jednoho vojáka, ovšem ale

několik set policistů, kteří mají temně-modrou od civilního kabátu málo se lišící uniformu. Mimo ně je viděti v uniformě jenom listonoše, a sice v šedivé, a sluhy telegrafní v černé. Odpor k uniformám, řádům a t. d. je tu tak veliký, že ve výkladních skříních neuvidíš obrazů knížat, vojínů aneb jiných mužů s rády. Trvám, že by Evropan s uniformou a s rády vyvolal všeobecnou pozornost a všeobecný smích. Duchovní všech vyznání neukazují se na ulici v oděvu svého stavu. Světští a řeholní kněží chodí temně oblečení a v kolláru. Jenom jeptišky je viděti na ulici v řeholním šatě, a tak činí prý též někteří školní bratři.

Když jsem jakéhosi katolika, Čecha, ve vězení navštívil, abych ho vyzpovídal, tázal se mne jeden vyšší úředník ve vězení, který byl v poslední občanské válce americké generálem, jak se mi v Americe líbí. Odpověděl jsem, že velmi dobře, poněvadž nalezám, že poměry jsou spořádané, a že jeho krajané jsou rozvážní, mírumilovní, spravedliví muži; a že se jenom tomu divím, jak je možno beze všeho vojska žíti v pokoji a v míru v státu tak velikém, jako jsou Severo-americké svobodné státy se svými 52 miliony obyvatelů. Generál odpověděl, že příčina toho jest jejich ústava, že každý Američan je svým vojákem a musí svoje práva hájiti, a že Spojené Státy mají také vojáky, a sice 25.000 mužů, kteří jsou rozloženi v pevnostech, na hranicích a proti Indiánům občas proti vládě se bouřícím. Celkem se nám Čechům v Baltimore vede slušně. Američané si váží našeho lidu pro jeho pracovitost a rádi do práce jej přijímají.

Na Sylvestra.

Obrázek od Vinc. Drbohlava.

Byly již čtyři hodiny odpoledne. Den znenáhla se tratil. Zjevovaly se světa. Město dostávalo pozvolna svůj noční ráz.

A noc se blížila kouzelná — noc v roce poslední!

Po městě rozvlnil se cílý život. Náměstí vzplanulo v nádhře. Bohaté sklady pyšnily se svými poklady, jichž lesk přivábil hojně divákův. Stáli tu s okem zářícím, bez přetržení, ač mnohým zima mocně lomcovala. On toho snad necítil...

Dvěře skladů se otvíraly a zavíraly.

Plnily se těmi, kteří chystali ráno miláčkům svým překvapení. Byly to vesměs obličejе rozjasněné, spokojenosti překypující. A ti, kteří je tam viděli vcházeti, sledovali je s netajenou závistí; ba mnohý si málomyslně povzdechl.

Tak kolem bylo množství šumné, plno hovoru stlumeného a výkřiků obdivu. — Před velikým sklakem stál as dvanáctiletý pacholík dle obleku z venkova. Hlavu měl zahalenou velikým šátkem, jenž mu i prsa zakrýval, a z obličejе bylo mu viděti toliko dvě modrých očí. Na zádech měl nůši z pola naplněnou zásobami pro domov.

Krása všelikých hraček, vkusné jich uspořádání, výstava drahých látek, zkrátka vše, co oko může podrážditi, zaujalo chlapce tak, že cestu k domovu z myslí vypustiv, tichým obdivem vše pozoroval.

Povšiml si všeho. Ba ani ten rytíř, jenž snad ztrativ, rovnováhu ocitl se u nohou kominika a tam nebybně spočíval, neušel zrakům jeho.

Zdalo se, že se tomu učí na paměť, aby o tom doma vypravoval.

Oči se mu jiskřily radostí.

O kéž aspoň míti jen nepatrnou onu panenku, která se skrývala za nádhernou svojí spoludružkou, jakou by sestřička měla radost, neb po malém olověném panáčku pro drahé bratry! Na sebe si nevzpomněl; měl na tom dosti, že vše viděl. Maně se mu vydral z prsou vzdech. Ale nezáviděl těm, kteří kolem něho šťastni s nakoupenými dárky spēchali, myslil, že to již tak na světě musí býti.

Konečně se obrátil. Ulekl se, že tak dlouho tu stál. Viděl, že večer již. Spěšně vykročil z města nevšímaje si ničeho více. Cesta vedla do vrchu. Proti němu zavanul ostrý, studený vítr. On toho nedbal; zimy necítil, byl ještě rozjařen z města.

Rozpustilě myšlenky opět mu rejdlý hlavou. Před očima míhala se mu směs těch lesklých tretek, množství pestrých figurek, nádherné látky. — Zavíral oči, aby vše v myslí své lépe viděl.

To ho rozhrívalo. Ústa se mu blaženě usmívala. V tom opojném rozjaření si myslil, kdyby tak měl peníze, co by domů nového roku přinesl.

Místo bochníku chleba — velikou vánočku, větší kus cukru, ba celou homolia kávy na dlouho. Tatínkovi by koupil šedý zimník, který se mu tak v městě líbil; mamince veliký šátek a bratrům a sestře

hračky lepší, než mají děti starostovy.

Radoval se z toho, že by je tak dobře podělil a jako by se bál, že by na to zapomněl, dal se do většího běhu. Tělem mu probíhalo příjemné teplo a studený větrík, jenž mu vanul vstříc, rozhavené tváře mu mile ochlazoval. V tu chvíli byl nesmírně šťasten. Chlapec vypustil z myslí, že na něho doma čekají, že se ho již dočkati nemohou, aby z té zásoby, kterou přinášel z města, poslední večer v roce způsobem slavnostním strávili. On žil tomu radostnému pocitu, jež vyvolala skvělá záře v městě. Kde pak chlapec dvanáctiletý dovede strážlivě uvažovati! Veškeré jeho myšlenky soustředily se ve slovech: kdybych měl — koupil bych! Ta slova mu vyvolala láska k rodičům. Lesk v městě ho omámil. On jej chtěl míti, ale pro sebe nikoliv, aby bratry, sestru, rodiče potěšil. A dítě to vědělo, co tak otce nejvíce by potěšilo a co matku a jak by se dobře měli.

O kdybych měl — koupil bych!

Již dostoupil kopce. Obrátil se zpět. Tam v dolině, v té pláni sněhové leželo město v objetí noci roku poslední. Pohled na ně byl rozmilý. Nesčíslná okna zářila slavnostně a vesele, jako by byla odleskem skvělých nadějí, jež dnes uvnitř tak mocně vyklíčily.

Tma nebylo. Plný svit měsíce a odraz světla jeho o zamrzlý sníh temnotu zaplašil. Byla to jedna z krásných a velkolepých nocí zimních, kdy je v záři luny jasným, studeným vzduchem viděti daleko.

Kol bylo v přírodě velebně. Stromy stály tu v mlčení, jako v slavnostném očekávání nového — pána; i jen někdy jizlivý větrík zasvištěl a hlavy jich naklonil, tak že, zdálo se, jako by šeptaly si, zdali nový vladař bude všem milostivý.

Chlapec jen chvíli se díval. Myslí si v duchu, že tam dole, kdyby byli, měli by se lépe a on, že by uhlídal nových, krásných věcí častěji. — Dal se širokou pěšinou dolů. Vstříc kynul mu les. Nebál se ho, konal tu cestu vícekrát i jeho zasmušilé mlčení ho neděsilo. Pustil se chutě ku předu. Šlo se mu obtížněji. Zmrzlý sníh pod nohama mu klouzal, někde i klopýtl. Jaksi na cestu nedával pozor, byl zase zamyšlen.

Konečně ocítil se v úžlabině. Zbývala mu jenom cesta do kopce a hned pod ním byle rodná chaloupka. Byl na malém prostranství. Vysoký les přestával, za ním

táhla se paseka, tou vinula se cesta nahoru. Usedl si na vysoký kámen, jenž tu byl u prostřed cesty. Chtěl si jen na chvílku odpočinouti. Zima mu nebylo, ale velmi příjemně. Liboval si. Tak — nyní přivřel očka a — ocítil se — v městě.

Stál před oním nádherným skladem, který se mu nejvíce líbil a hleděl do vnitř zase.

Pojednou ozval se vedle něho sladký hlas a jakás ruka dotkla se jeho ramene.

„Nuž já vyslyšela tvoje přání, chci ti je splniti. Následuj mne!“

Chlapec spěšně se ohlédl. Před ním stála vysoká ženská postava. Neznal ji, aniž kdy ji viděl.

Ach, byla tak spanilá! Oči mu přecházely od lesku, který z ní vycházel. A co skvostů měla na sobě!

Obličej její byl podivné krásy. Rozléval se v něm úsměv věčného jara. Velikýma očima zařícima pohlížela k němu tak mile, tak slibně a ten pohled mu pronikl až ku srdci a blahem rozehrál ho největším. On necítil v přítomnosti její ostýchavost, jakou jindy mívával, ale jakás touha ho k ní jímala; hleděl k ní s celou duší důvěrou, jako k tomu, jehož nesmírně milujeme. Teď vznášela se před ním lehce, jako vzdušná víla, sotva se země dotýkajíc. Obracela se k němu kývající hlavinkou, aby ji následoval.

Kolem skláněli se mužové k ní i ženy i děti bez rozdílu a vztahovali ruce po ní a stíhali ji zrakoma toužobnými . . .

Ocítil se ve světlé síři, kde bylo nahromaděno bohatství neslýchaného.

Aj, kladla před něho sedý svrchník. „Ten pro otce“ dělá. Veliký pln květů pestrých šátek „to pro matku.“ Na to hračky pro bratry a skvostnou pannu pro sestru. Z košíka zmizel chléb, na místo něho byla tam velká vánočka, pak homole cukru a kávy mnoho.

On na vše pohlížel utajeně, beze slov, s očima vypoulenýma.

„I tobě uštědřím“ ozvala se milostivě, „bys se také radoval!“

„O kdo jsi paní?“ vyšlo mu konečně z úst. „Kdo jsi, bych tě velebiti a milovati mohl?“

Pod horou v té malé chaloupce čekali na syna. Divili se, proč tak nejde dlouho. Již byla večere skoro hotova, jen k ní scházely maličkosti, které chlapec z města měl přinést.

V blízkém kostelíku zavzněl zvon. To bylo poděkování Pánu Bohu za starý rok . . .

Prostřední chlapec častěji vybíhal ven, aby se podíval, zdali Karel nejde. Po každé však přišel se smutným obličejem.

Otec seděl u kamen. Býval by sám odešel do města, ale rozbolela ho noha a již dva dny doma zahálel. Matka před svátkem poklízela, neměla času.

„Co dělá to dítě v městě tak dlouho“ zasteskla si matka. „Ještě se to nikdy nestalo!“

„Snad se někde zadíval“ podotkl otec. „Dnes tam je mnoho věcí!“

„Vždyť přece jsem mu řekla: Pospěš, s večeri na tebe čekáme! Vše se již klotá!“

Uplynula chvíle.

Matku tísnila obava. Nikdy se hoch tak nezameškal. Snad se mu něco nepříhodilo? Snad neztratil peníze a domů jíti se bojí? Prapodivné myšlenky křižovaly se jí v hlavě.

Ostatní dítky obstoupily kamna. Hleděly žádostivě na večeri — měly hlad.

Čím déle matka na syna myslila, tím větší měla obavy. Ba i po zádech ji zamrazilo, aby tak někde na cestě —

Srdce jí zaklevalo. Ne, této myšlenky se děsila. Láska k dítěti dostávala u ní vrchu. Již zapomněla na zlobu, kterou na něho měla, že se zbytečně mešká. Tohle již bylo podezřelé. Rychle počala se strojit.

„Půjdu mu naproti. Daleko tuším nebude!“

„Jdi, jdi“ dodal otec. „Jest namrzlo dnes a s břemenem se obtížně kráčí.“

Matka již byla venku.

Ustrojila se lehce, že se až zimou rozchvěla a zuby jí drkotaly.

„Jen rychle ku předu, tak se zahřeji! Nešťastné dítě, jakou mám o něho starost.“

Zasvištěl vítr a drobný sníh jí s kopce do tváří metal. Matka pádila rychle tající dech v sobě, nedbala na to, že sklouznutím se často zapotácěla. Již se poněkud zahřála. Krev se jí rozproudila po těle, jen na tvářích jí ještě mrazilo.

Šťastně došla temene kopce.

Z doliny černal se proti ní les tak nevlídně a škaredě a šuměl k ní tajuplně, jako by jí vyhrožoval, že mu chce oběť vyrvat.

Stanula. Hleděla dolů, zdali se neobjevil na cestě. Byla prázdná.

„Karle!“ zvolala hlasitě.

Výkřik ten snesl se do doliny, ale tam kdesi u skal se posměšně opakoval a — zanikl. Ostřejší zavanutí ji odpovědělo.

Zase jí u srdce bodlo. Pádila chvatně pěšinou dolů.

Teď se v letu zastavila. Hleděla před sebe. Poněkud se schýlila. Dala si ruce ku čelu, jako kdyby světlu bránila. Z prsou se jí vydral zoufanlivý výkřik. Vyskočila poděšena, jako ten, jenž náhlou ranou je postižen a letěla v před.

Tam na třicet kroků před ní, u prostřed cesty, na malém výstupku, sedělo cosi schouleno. Měsíc tam rozléval plnou zář. Tylo to nehybné, jako zkamenělé.

Co to bylo?

Oko mateřské bystře zahlédlo a poznalo, že to její syn. Tam sedí vydán snad k pospasu mrazu, k oběti noci roku posledního. Proto byl její výkřik tak prudký a zoufalý, vždyť to bylo její dítě drahé.

Ocnula se u něho. Zatrásla jím.

„Karle, Karle, probuď se!“

Přiklekla k němu, dotkla se tváří jeho, vinula ho k sobě, jako by ho chtěla zahrát.

Chlapec otevřel oči. Ohlížel se kolem udiveně. Poznal matku.

„Maminko!“ zvolal radostně.

Matka zajásala.

„Cos to udělal nešťastný hochu, co tě napadlo zůstat tu v mrazu“ bědovala, ale tou řečí její vyznívala radost.

„Teď jsem si jenom usedl matinko. Bolely mne nohy, jenom teď a přivřel jsem oči a“

„Byl bys zajisté zmrzl. Jak jsi neopatrný! A nevíš, že na tebe doma čekáme“ dodala matka s výčitkou.

Chlapce rozrazila zima. Matka rychle sejmula mu nůši. Pojala ho za ruku a rychle kráčela zpět.

Syn jí po boku klusal. Výčitka matčina ho dojala, chtěl ji nějak usmířiti proto započal:

„Ach maminko — kdybyste věděla, co jsem si tak myslel, když jsem vše v městě spatřil, jak by nám bylo dobře.“ Teď se zarazil. Vzpomněl jsi na tu paní, na dary, které pro něho chystala.

„Takové myšlenky hochu ti nemají přijíti ani na mysl. Máš býti spokojen s tím, co nám Bůh udělí. Co nám schází? Milý Karle nemusíme míti, co mají bohatci. Chudoba v poctivosti nám srdce také oslazuje. Vidiš, vidiš, jak by tě Bůh byl potrestal!“

Karel byl na rozpacích, má-li říci matce o té paní, věděl, že ho bude plísniti. Ale vzmušil se. Vypravoval jí, co se mu zdálo. Nevynechal ničeho.

Matka pozorně poslouchala. Těšilo ji to, že rodičům hleděl pomoci, že vhodné dárky jim přál. Viděla z toho lásku a vděčnost k nim, ale musila ho napomenouti.

„Jestli pak dítě pozoruješ, že v tom je prst Boží? Tys nám chtěl způsobiti radost, chtěl's, aby se nám dobře vedlo, abychom místo ohleba jedli vánočky, měli cukr a kávu; děti, aby měly hračky! Tys chtěl, abychom se stali bohatými, protože se ti tento život nelíbí a zapomenul jsi, že to Bůh dobře řídí, že nás tísni, aby nás zkoušel, zdali jsme dobrými dětmi jeho. Neslyšel jsi, že jsme si stýskali a ukazovali na jiné, že se těm dobře vede. Hleď, tys měl sen! Jaký byl tvůj sen? Cos viděl? Štěstí a to ti shánělo pro nás, pro děti, ale rozuměj dobře, shánělo ti ve snu, pro tebe chystalo dar, víš jaký? — Smrt, dítě, smrt! Tobě chystalo dar opravdivý, který by nám způsobil hoře nemírné. — Či myslíš, že vás nemilujeme, když vám hraček nekoupíme, když se s vámi nemazlíme?“

„Ach maminko, odpustíte mi to“ žebronil chlapec. Nyní poznával, že myslel chybně, že měl býti spokojen s tím, co měli. Nevýslovná radost zmocnila se srdce jeho, přitulil se k matce blíž a v tu chvíli, kdyby mu všechny krásné věci snesli na hromadu a ta paní mu je dávala, nevzal by jich, chtěl by zůstat raději s maminkou doma v nizoučké světnici, raději v chudobě. Opravdu se na to rozněval, a plisnil sebe, co ho to napadlo, že tak pošetile rozumoval.

Byli na kopci. Matka se zastavila.

„Pohleď tam dolů, kde kmitá se ono světlo! V té světnici by poslední noc roku byl pláč a nařikání, kol stuhlé mrtvol. Rozumíš hochu — kol tebe a pamatovali bychom na ten den, co bychom živi byli.

Zdali bych tebe za hodinu nalezla dosud žijícího uprostřed lesa, kam's usedl, abys se potěšil štěstím? Srdce mi šeptalo: jdi, jdi — chváta! jsem! Sám Pán Bůh vnukl mi do srdce, abych šla a vysvobodila tebe, z hříšného klamu. Pamatuji si to po celý život, a vypravuji jak ruka Boží stihá nespokojence se svým osudem!“ —

Byli v jízbě. Vítaly je radostné obličej. Krátce na to seděli u večeře. Matka

byla vážná a Karel jaksi s těžkým srdcem odpovídal na otázky svých bratrů o městě . . .

Po večeři vypravovala matka o Karlovi, co se mu bylo přihodilo, dadouc k tomu ještě poučení.

A pak poklekl

Za otcovým hlasem, jenž vroucností se zachvíval, zvonily hlásky dítek, šeptaly retы matčiny, zněl skroušený hlas Karlův — modlitbu k Pánu Bohu za šťastné ukončení roku starého a prosili za další milosti, za tutéž lásku v nastávajícím roce novém.

A vyslyší je Pán? — Zajisté, že vyslyší!

KRONIKA.

Z Prahy. (*Slavnostní rok Cyrillo-Methodějský.*) J. Emin. nejd. p. kardinál Olomoucký vydal v den Božího hođu vánočního pastýřský list, kterým vyzývá své diecesány, aby památné jubileum důstojně slavili, by byli věrnými syny a dcerami víry katolické, přihlíželi k Římu, odkud čerstvý zdroj učení spasonosného prýští, následovali ve všem učení sv. věrozvěstův, milovali národ svůj i svou zemi i svou řeč, byli vespolek snášelivi, poutě konali na posvátný Velehrad, by se účastnými stali duchovních dobrodiní, které sv. Otec v této příčině udělil. Co se tkne pořádku slavnosti, ustanovil nejd. p. kardinál Olomoucký, jak následuje: Dne 31. prosince 1884 večer po celé arcidiecési slavnostní vyzvánění všech zvonů a odpoledne kázání o významu slavnosti Methodějské ve všech chrámech. Na nový rok předčítán se všech kazatelen dotčený pastýřský list. Dne 24. února, pak v den úmrtí sv. Meth., slavné služby Boží na Velehradě, jichž hlavně mají se věřící ze všech končin účastnit. Dne 4. července po celé diecési slavné nešpory a kázání o poutích, jež na Velehrad podniknuty býti mají. Dne 5. července zvláště slavné služby Boží s předcházejícím kázáním, v němž přihlížeti se má k vydanému pastýřskému listu. Odpoledne slavné nešpory, jež končí chvalozpěvem svatého Ambrože. Zvláště v chrámě Velehradském mají se dne 5. července a po celý oktav jmenované služby Boží slavnostně konati. Dne 15. srpna, v den Nanebevzetí Panny Marie, jenž zároveň dnem posvěcení chrámu Velehradského,

konají se slavnosti jako v oktavu 5. července. O svátku sv. Růžence konají se rovněž po celé diecési slavnostní služby Boží a po nešporách pje se: „Tě Bože chválíme.“ Dále nalezají se v listu ustanovení, týkající se procesí do chrámu Velehradského a určeny tam dny pro jisté skupiny měst, spadající do oktávu červenového. V poslední den oktávu dne 12. července přibude na Velehrad mimo jiné také procesí Olomoucké, mající v čele samého kardinála-arcibiskupa.

— Dle pastýřského listu nejd. p. biskupa Brněnského bude se slaviti v **Brněnské diecési** o jednu oktavu více nežli v Olomoucké, totiž o oktavu sv. Klementa od 23. — 29. listopadu s předvečerní slavností 22. listop.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 5. — 9. ledna v c. k. dvorní kapli na hradě Pražském. Prvou mši sv. výstavní ráčil sloužiti za četné assistance sám nejd. p. kardinál arcibiskup. Dvorní kaple zůstane jen jednou do roka přístupna a to právě tímto výstavem. Od 10. — 14. ledna u sv. Ducha, od 15. — 19. t. m. u sv. Františka u křižovníků.

Literární oznamovatel.

— *Výklady a řeči duchovní*“ na všechny neděle a svátky roku církevního, i některé řeči příležitostné od Boh. Fr. Hakla, děkana a b. vikáře v Hořicích. Díl I. Nové Město nad Metují. Tiskem a nákladem Theodora Boehma. 1884. Cena 1 zl. r. č. Všechny řeči jest v tomto I. sv. 77 a jdou od 1. neděle adv. až do neděle 2. po devítiníku. Řeči volné jsou z většiny kostry, výklady jsou obšírnější. Kostry si mladší kazatel snadno doplní, staršímu postačí. Máme za to, že tyto řeči slovného p. kazatele náležejí k nejlepším, které v jazyku č. vydány byly. Řeč jest světlá a přesná, provedení někdy mistrné, pravidel homiletických všude dbáno. Úprava velmi slušná. Nahledniž a přesvědčíte se každý kazatel sám.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

p. Frant. *Lhotka*, far. v Červeném Újezdě, dne 28. pros. 1884, (nar. v Černovicích 1. listop. 1836, vysv. 24. července 1862);

p. Alois *Langhans*, pens. far. v Buchově, dne 25. pros. 1884, (nar. v Jáchymově 13. září 1812, vysv. 6. srpna 1837).

p. Jos. *Schwan*, děkan a kons. rada v Sedlci (Zettlitz), dne 2. ledna 1885, (nar. v Guratíně 28. března 1799, vysv. 12. srpna 1823).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan *Lindacker*, Jáchymovský vikář a osobní děkan v Abertanech, jmenován k. a. čestným konsist. radou;

p. Pavel *Pilat*, far. v Křížkovém Kostelci a kn. arc. vikář, jmenován sídelním kanovníkem v Staré Boleslavi.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Růžicka*, admin. v Hrusicích, za far. tamže;

p. Frant. *Müller*, kněz v Heinzendorfu, za kapl. v Ebersdorfu u Habelschwerdtu v Kladsku;

p. Ant. *Richter*, kapl. v Ebersdorfu u Habelschwerdtu v Kladsku, za lokalistu v Lichtenvalde;

p. Frant. *Vosol*, za admin. in spirit. et tempor. v Trinksaifenu.

Uprázdňená místa:

Křížkový Kostelec, fara patr. p. Emanuela bar. Ringhoffer, od 2. ledna 1885;

Lobs, fara patr. nábož. matice, od 31. pros. 1884.

V biskupství Litoměřickém

V Pánu zesnuli:

p. Čech. *Červinka*, os. děk. a pens. far. Dlačkovický, dne 2. pros. 1884;

p. Hyn. *Sichrovský*, bisk. notář a emer. far. Boušovický, dne 18. pros. 1884;

p. Fr. *Havlíček*, os. děk. a pens. far. Nepomyšelský, dne 21. pros. 1884.

Vyznamenáni jsou:

p. Jos. *Richter*, os. děkan a far. v Robči (Hrobtsch),

p. Jos. *Schierz*, os. děk. a far. v Lobendavě a

p. Fr. *Wünsch*, os. děk. a far. ve Warnsdorfu, jmenování bisk. notáři;

p. Václ. *Kretschmer*, správce vik. úřadu a far. v Rochlicích,

p. Fr. *Ptáček*, far. v Hodkovicích (Liebenan),

p. Jos. *Böhm*, far. v Česk. Zlatnících,

p. Jos. *Stoessel*, far. v Rumburku a

p. Pav. *Sehirz*, far. v Königswalde, jmenování os. děkany;

p. František *Winkler*, far. v Mikulášovicích (Nixdorf),

p. Fr. *Peché*, far. v Ehrenbergu,

p. Jos. *Kindermann*, far. v Schönbornu,

p. Fr. *Schierz*, prof. nábož. v Landškrouně,

p. Fr. *Sorejs*, děk. v Česk. Dubě,

p. Čeněk *John*, far. v Slatinicích (Deutsch-Zlatník),

p. Fr. *Heidler*, far. v Bečově (Hochpetch), obdrželi expos. canon.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

p. Fr. *Hajzler*, far. v Přelouči, obdržel expos. canon.

Ustanoveni jsou:

p. Fr. *Ondráček*, kapl., za adm. v Ml. Buku;

p. Jos. *Grimm*, koop., za admin. ve Vojn. Městci, odkudž

p. Jan *Janků*, far. vstoupil na odpočinek.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

p. Tomáš *Sladovník*, kněz diecése Buděj., direktor c. k. polní konsistoře, jmenován Budějovickým čestným kons. radou;

p. Jan *Gabriel*, katech. a prof. c. k. gymn. v Hradci Jindřichově, jmen. bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

p. Jan *Špath*, far. v Předslavi, za far. v Kydlinech;

p. Fr. *Kniha*, proz. kapl. v Týnci, za admin. interkal. v Předslavi;

p. Jos. *Staněk*, kapl. v Táboře, za admin. interkal. v Tučapech.

Uprázdňená místa:

Tučapy, fara patr. pana Adolfa Pfeifera, do 31. ledna 1885;

Přestav, fara patr. paní Berty Hanelovy, do 6. února 1885.

Pozvání ku předplacení na ročník XXXV.

„Blahověst“ bude vycházeti v témž formátě a dosavadním způsobu. Předplacení na ročník XXXV., jehož 1. číslo vyšlo 5. ledna 1885, přijímá expedice (kněhkupectví B. Stýbla) v Praze. Předplácí se celoročně s poštovní zásilkou 3 zl. 50 kr., bez poštovní zásilky 3 zl. Nejlevnější předplatiti lze poštovní poukázkou, budiž však zřetelně na ní napsána adresa i poslední pošta předplatitelova.

Čechové! Katolíci!

Ctitelé sv. Cyrilla a Methoděje všichni!

Když národ velké muže velebí, jižto veleskutky svými ducha národního osvětili, vývoji jeho novou dráhu ku spáse a vzdělanosti vedoucí ukázali a v proudy vlnobitném dějin světových loď jeho bezpečným kormidlem opatřili, zajisté cti a velebí sám sebe a plní tím povinnost, kterou jemu netoliko vděčnost vlastního srdce, nýbrž i duch dějin sám ukládá. Oslavujeme důležité doby v životě mužů takových, obnovujeme zároveň památku na ně a osvědčujeme, že si vědomi jsme velikosti a důležitosti skutků od nich vykonaných, že si vědomi jsme postavení, které nám skutky ty v dějinách světových vytknuly.

Velepamátný den přijde nám šestého dubna r. 1885, kterým se naplní tisící rok od úmrtí sv. Methoda, apoštola víry křesťanské, zakladatele vědy a osvěty mezi národy slovanskými. Símě jím a jeho bratrem, sv. Cyrilem, zaseté, zdárně se ujalo, a když světec před tisícem let unavenou šíjí svou skládal k věčnému odpočinku, viděl setbu bujnou, která slibovala hojnou žeň. Po tisíc let sklízeli naši předkové, sklízíme my a sklízeti budou naši potomci bohatou úrodu ze setby Methodovy, kterážto sklizeň tím hojnější bude, čím věrnějšími zůstaneme duchu, kterým světec náš předky naše zušlechtoval, v lůno církve katolické a tím ku prameni věčně živému plodonosné osvěty přivedl. Duch ten zve nás na Velehrad, kde apoštol náš s tímto světem se rozloučil, zve nás tam zvláště r. 1885, abychom tam obnovili paměť svatého muže, největšího dobrodince národů

slovanských, abychom dokázali, že k němu lneme touž horoucí láskou jako předkové naši, o nichž životopisec sv. Methoda praví, že v den jeho pohřbu „nesčíslné množství lidu shromáždilo se a provázelo arcibiskupa svého, plakající po dobrém učiteli a pastýři, mužští i ženské měli i velicí, bohatí i chudí, svobodní i sluhové, vdovy i sirotci, jinozemci i domácí, neduživí i zdraví!“

Nuže, sejděme se tedy všichni, jižto k dědictví Methodovu náležíme, sejdětež se i Vy, Bratři Čechové, památného roku 1885 na Velehradě, abychom účtu vzdali památce svatého muže: abychom se posilili duchem, kterým apoštol náš předky naše do dějin světových jako nové zápasníky o víru, vědu a vzdělanost uvedl; abychom se poznali a poznajíce se, oba polnou láskou a vědomím se tužili, že tak vznešený dar, kterým nás oblažili svatí věrověstcové naši, životní sílu svou zachoval celých tisíc let a že dar ten, kterýž byl pojat z ducha, na věčné časy ducha národů slovanských šlechtiti, povznášeti, siliti a blažiti bude; abychom nabyli pevně naděje, že idea Cyrillo-Methodějská přitažlivou moc osvědčí, aby brzo nadejiti mohla doba sv. Otcem Lvem XIII. tak horoucně, tak důrazně kýžena, kde pokus, několikráte již činěný, spojití obě církve, západní i východní, opět v jedno tělo, se stane skutkem z něhož církvi i národům slovanským blaho a požehnání vzejde.

Dáno v Brně o Božím hodě vánočním 1884.

Za ústřední slavnostní výbor:

Předseda: **Egbert hr. Belcredi**, J. V. sk. tajný rada, říšský a zems. poslanec v Lišné. — Místopředseda: **Aug. Kiovský**, inf. prelát při stol. chrámu Páně v Brně. — Jednatel: **A. Hruďička**, c. k. prof. real. škol v Brně. — Pokladník: **JUDr. J. rytíř Lachnit** v Brně.

Za odbor slavnostní:

Předseda: **Adam hr. Potulicki**, probošt v Kroměříži. — Místopředseda: **Fr. Maršovský**, děkan v Brně. — Jednatel: **Dr. Jos. Pospíšil**, kons. rada, prof. bohosloví v Brně.

Za odbor literární:

Předseda: **Em. hr. Pötting**, gener. vikář v Olomouci. — Místopředseda: **Mons. Dr. M. Procházka**, č. kanovník v Brně. — Jednatel: **VI. Šťastný**, prof. gymnasiijní v Brně.

Za odbor finanční:

Předseda: **JUDr. Fr. ryt. Šrom**, říšský a zemský posl., nám. zem. hejtmana v Brně. — Místopředseda: **Fr. Zapletal**, dvorní rada, státní návladní v Brně. — Jednatel: **J. Nebovídký**, úředník v Brně.

Následuje ještě mnoho jiných podpisů.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

o prvním přikázání církevním.

Podává Alois Dostal.

„Zasvěcené svátky světiti.“

Na hoře Sinaji dal Hospodin národu israelskému a veškerému lidstvu desatero přikázání, napsav je božským prstem do dvou desek kamenných. Starostlivá máti naše církev sv. majíc do sebe onu moc, zákon sinajský svým patero přikázání církev. vysvětlila. Sám Bůh odpočal sedmého dne od světové práce a neděli tak zasvětil. Na nás tudy také, bychom i my neděli Bohu a službě jeho věnovali, bychom neděle a zasvěcené svátky světiti. Úloze té dostojíme nejlépe, kráčet-li budeme stopami Spasitele svého, sedneme-li s apoštoly ku poslední večeři a se sv. Janem přikloníme hlavy k prsům božského Mistra; půjdeme-li s Pánem až na Golgotu utrpení a postojíme-li pod křížem, uvažujce o dile vykupitelském a povinnostech svých k němu — slovem budeme-li v zasvěcený svátek celé mši sv. nábožně přítomni. Kristus na poušti připravuje se na dilo své postil se čtyřicet dní, až zlačněl. Chceme-li ve všem všudy Krista následovati, musíme i my tělo své krotiti posty, ujmou a zdržováním se masitých pokrmů ve dny, kdy církev sv. tomu velí. Když život svůj hříchů pokálíme, když klesáme ve tmách, marně se dovolávajice podpory a pomoci mezi lidmi, Spasitel sám nás volá k sobě. Aspoň jednou v roce máme se světiti Bohu svému se svými vinami, trampotami a života svízely — aspoň jednou v roce se zpovídati a v čas velikonoční přistoupiti ke stolu Páně, vpadnouti do otevřené ná-

ručce Kristovy a nakrmiti duši svoji chlebem andělským. A posléze, když Spasitel chce k nám přijíti o vánocích a velikonočních, když si připomínáme hlavní děje života jeho, v přípravném čase všeho světského hluku a veselí se varovati — v zapovězený čas svatebního veselí nedržeti. Toť obsah patera církv. přikázání.

Dnes dr. př. obrátme zřetel k prvému, jež zní „zasvěcené svátky světiti“ a uvažujme, proč neděle a svátky jsou ustanoveny a jak je máme světiti, o čemž v dnešním pojednání.

Ve druhé knize Mojžíšově (20, 8—10.) čteme: „Šest dní pracovati budeš všeliká díla svá, sedmého pak dne sobota Hospodina Boha tvého jest: nebudeš dělati žádného díla v něm, ty i syn tvůj, i dcera tvá, služebník tvůj i dívka tvá, hovoď tvé i přichozi, kterýž jest ve branách tvých.“ — Dr. př. není zákon tento největším dobrodiním lidstva? Uvažujme. Šest dní pracovati, starati a lopotiti se budeš, šest dní budeš vydělávati chleb v potu tváři, šest dní obrácena mysl tvoje veškera ke hrudě zemské a dne sedmého složíš upracované ruce své, vrátíš se do své rodiny a pozvedneš oko, s okem duši svoji k nebesům, sedmého dne poznáš, že jsi člověkem, jehož úkolem nejen o tělo se starati, ale i duši nesmrtnou na paměti míti.

V neděli nedělej!

Neděli světiti přikázáno právem nadpřirozeným i přirozeným. „Pomni, abys den sváteční světil!“ Jak světíme den ten? Již ve starém zákoně, židům nařízeno dne sobotního přinášeti oběť Bohu. Sobotu židovskou nahraňuje u nás neděle, jež zmrtvých vstáním našeho Spasitele a sesláním

Ducha Utěšitele na apoštoly posvěcena. Čím byla židům sobota, tím nám jest neděle — dnem Páně. Jako židé museli obět Pánu přinášeti, tak my — křesťané v neděli a ve svátek máme býti přítomni a účastni oběti nekrvavé, oběti kalvárské, oběti mše sv. Se mší sv. úzce souvisí kázání a evičení a odpolední služby Boží. Bůh nedal zákona: „Budeš světití dopoledne dne svátečního!“ ale jasně a zřejmě rozkázal: „Den sváteční,“ tedy celý den od rána do večera „světití budeš.“

Však nejen návštěvou chrámu světíme neděli, i dobrými skutky den ten posvěcujeme. Byly časy ve staré církvi, že věřící každou neděli přistupovali ke stolu Páně a jsou dosud i v Čechách osady, že o větších svátcích Páně nebo svátcích Mariánských věřící tím nejlépe den ten světí, že duši svoji z břemene hříchu očišťují. Když už v téhle věci nenásledujeme otců svých, vždyť máme skutky křesťanského milosrdenství. Navštěvujeme nemocné sousedy, podívejme se na hroby zemřelých miláčků a věnujme jim vřelou vzpomínku, nábožnou modlitbu. Nejlépe pak prázdnou chvíli svátečního dne strávíme, čtouce poučné mravné knihy, čímž se nejen poučíme ale i pobavíme.

Čím pak, táží se, znesvěcujeme neděli? Pracemi služebními nebo tělesnými a to rolnickými, řemeslnickými a továrnickými.

Každý stroj, když dlouho pracuje, vyvikle se, upotřebuje se, a byť sebe lepší byl, přece se pokazí a naposledy zastaví. Reme na př., že člověk, nehledíme-li už na duši jeho, je podobným strojem, jenž den ode dne napjat, poháněn jsa, posléze také se pokazí a klesá bez sil, bez ducha. Každý člověk, má-li se práce jeho dařiti a vzkvétati, potřebuje odpočinku. Kam by došel pocestný, když by krácel dnem i nocí bez oddechu? Klesl by a dále by nemohl jíti. Přišli jsme tudy k tomu, že světití neděli vyžaduje i právo přirozené, každému člověku vdechnuté v samu přirozenost. Každý člověk má duši a tělo; o obě jemu jest se starati. Kdo by upíral dělníku toto přirozené právo, šlape nohama lidskou důstojnost, strhuje svobodného člověka v pouta otroká, svaluje na bedra svého dělníka porobu — duševní i tělesní robotu. Mnozí ještě se dobře pamatují, jak rolníci úpěli pod robotou panskou, ale ona poroba proti robotě nynější pracovního lidu nebyla zhola ničím. Ve starých urbářích (zápiscích) se dočítáme, že celoláník

pracoval až čtyři dny v témdni s jedním potahem na robotě. Ale nyní chudý dělník pracuje sedm dní v témdni a při tom duševně i tělesně hyne. Děje se to nesvědomitostí těch, kteří nedělní práci, tak zvanou „postarbeit“ připravují dělníka i o odpočinek nedělní.

Nejen židé i mahomedané a jiných vyznání přívrženci světili a světili neděli. R. 1792 republikáni Francouzští zaměnili týden v deset dní a teprv desátý den k odpočinku ustanovili. Ale již za dvě léta toto ustanovení, patrně čelící proti ústavě křesťanské, v nivec obráceno a sedmý den posvěcen.

Někdo řekne, že jest škoda náramná, když oněch asi 65 dní všechna práce stojí a vypočítá do krejcaru, kolik by se vydělalo za ten čas. Odpovídám, čím více sil pracovních, tím méně výdělku. Kdyby bylo cílem člověka nahromaditi kupu peněz a pak se u nich položití a ve prach se rozpadnouti, souhlasím, ale člověk má duši a když šest dní o tělo se stará, není povinností sedmý den na duši si vzpomenouti? Nedělní práci žádný nevzejde užitek. Podám jen příklad tento. Jistý učenec vydal v Německu knihu, v níž mimo jiné vypočetl, že nedělní dopravy železných drah více jsou na škodu než k užítku. Úředníci prý dříve chřadnou a musejí dostávatí záhy výslužné a četná neštěstí, jež dráhy poškozeným na tělem, dílem jako bolestně, dílem jako odškodné platiti musejí, pocházejí z nepozornosti zřízců železničných, kteří ani jednoho dne v témdni pořádně si odpočinouti nemohou.

A myslíte, že onou přílišnou prací nedělní vzniká užitek a blahobyt? Naši předkové měli o polovici více svátků než my a přece za Karla IV. takové bylo v Čechách blaho, takové prováděny stavby. V Anglii přísně světili neděli a není bohatějšího národa v Evropě. I židé nás předstihují a zahanbují své soboty přísně světíce, ač čas jim penízem.

Kdo pracuje v neděli, vynahradí si odpočinek o modrém pondělku. Přirozenost žádá svého práva.

Každá slušná zábava je pramenem k osvěžení sil a pobídkou k novým pracem. Než zábava nedělní musí se pohybovati mezemi sobě příslušnými — mezemi počestnosti, slušnosti a mravnosti. Neděle nesmí snad býti jenom výhradně dnem výletu, nemírného pití, zlosti, hádek a vád v domácnosti. hrubých zábav; pak by ne-

děle byla dnem záhuby, neosvěcovala by, ale síly lidské mořila, neděle byla by jedem a ne požehnáním, neděle byla by jinem, jenž síly tělesné i duševní utrácí a zničuje. Takový výdělek, který si vydělá dělník v neděli, nenese požehnání, neb dvakráte tolik prohýří večer. Vždyť si to vydělal „postarbeit!“

Kdo v neděli pracuje, neslyší slova o Bohu, není účasten oběti mši sv.; nedivme se mu, že podoben němé tváři, že duchem svým nad hroudu zemskou se mnoho nepovznese. Vždyť takový člověk jest jako stroj 1. ledna natažený a 31. pros. docházející, takový stroj pak za krátko zastavuje svůj běh a vrací se do hlíny nepoznav ani, že byl člověkem.

Výjimkou, kdy práce nedělní dovolena, jest láska křesťanská a rychlá potřeba, nutnost. Stane se neštěstí, hrozí bouře, tu jest každý pomahati a pracovati povinen. Veliká škoda by vznikla, kdyby pracovati dělníci ustali, tu práce nedělní dovolena.

Jaká asi pokročilost a vyhlášená osvěta oněch dělníků, kteří v neděli jsou nuceni pro nízkou mzdu pracovati? Nejsou s to, by duchu svému podali potravu, ale jsou k nevzdělanosti a duchovní zakrňlosti odsouzeni. Nemají, kde by poznali mravní pojmy, rozeznali dobré od zlého, nevědí co duše, svědomí, ctnost, povinnost a jiné vznešené dary. Všechn jejich pokrok: krčma, brodění se v mrzkém kalu, ukojení tělesných chťičů, vysilení těla a domácí nepokoje a sváry. A ten poslední pokrok — nemocnice, hřbitov.

Na konec připadají mi slova učeného anglického dějepisce: „V době, ve které průmysl odpočívá a pluh v brázdě nečinně leží, ve které z nebetyčných komínův továrních se nekouří, koná se práce jiná, kteráž národu menšího užítu nepřináší. Člověk — tento vznešený stroj — obnovuje a popravuje se, by příštího dne s jasnější myslí, se zostřenou pozorností a odhodlanější silou tělesnou vrátil se ku práci své.“ Buď nám svatým zákon Boží a nedělní prazdění ne zhoubou, ne kamenem úrazu, ale požehnáním, posvěcením. Amen.

Řeč pohřební.

Podává Alois Dostal.

Veškeren svět spjat jest odvěkými zákony. Každá bylina ze země pučí,

každý strom z jara rozkvetající, řídí se zákony květeny, každý pták ve vzduchu, ryba ve vodě, každé zvíře od nejmenšího k největšímu rodí se a roste dle zákonů zvěřeny, každá hvězda na blankytě nebeském kráčí vytčenými sobě mezemi. A zákony ty jsou neproměnitelné, zákony ty mají kořen a původ ve všemohoucnosti a věhlasu Stvořitelově. I člověk od kolébky až k rakvi podlehá nesčetným zákonům, jež zachovává věda či nevěda, jimiž se říditi musí, nechce-li vybočiti z kolejí, jež Hospodin lidem na světě vykázal.

Než tyto zákony nezměnitelné převyšuje zákon odvěký, zákon hned v ráji jako kletba na člověka vyslovený, zákon hned do vínku jednomu každému daný, zákon všechny kroky naše provázející, jemuž není vyhnutí, zákon na každém člověku přísný soud provádějící — zákon smrti.

„Zemřeš!“ tak pronesla ústa Hospodinova ortel nad hříšným Adamem a slova ta po všechna století zaznívají světem, slov těch následuje skutek neodvratný v zápětí veždy. Slova ta příšerně hlučí nad kolébkou, kde odpočívá dítě, jež sotva do života vstoupilo, slova ta jako temný stín pronásledují jinocha — dívku, kteří kráčeji teprve po zápraží světa tohoto, slova ta jdou za mužem — ženou, kteří okusili slasti a žalosti slzavého údolí tohoto, slova ta vidí před sebou stařec na hrobem. „Zemřeš!“ To tělo, jež ze světa počato bylo, zanecháš ve světě, a duše, již Bůh vdech ve schránu tělesnou, vrátí se k Stvořiteli svému. A vrátí se opravdu v lůno Hospodinovo, bude opravdu požívati radosti nebeských?

Kdo žil spravedlivě, počestně, komu zákon Hospodinův byl zákonem, který plníme rádi do slova, kdo pracoval na světě dle sil svých, slovem kdo plnil přikázání Boží, tomu se není obávati smrti, ten rád umírá, věda, že smrt jest toliko odloučením duše od těla, a že duše nesmrtelná odplatu vezme za skutky své z rukou Nejvyššího.

Máme-li pak záruku pevnou, že slova, jež jsem pravil vám, vyplní se, že duše naše spočinou v náručí Boží, když tělo klesá v temný hrob? Kristus, onen zákonodárce a obnovitel přikázání Židům daných, praví plačící Martě a Marii: „Vstaneť zase bratr váš.“ I volám, přátelé drazí, k vám: „Neplačte, vstane zase bratr váš,“ vstane váš otec, vstane váš manžel, vstane váš bratr, vstane váš přítel, soused, známý. Vždyť se neodloučil

s vámi na věky, vždyť se sejeme všicki, jeden dříve druhý později, na nebesích před tváří Hospodinovou, kde nám bude klásti účty z činů svých.“ Proto neplačte a pamětlivi jsouce slov církve sv. pamatujte na v Pánu zesnulého na modlitbách svých. Až trudy a žaly zasednou na hlavy vaše, až stísnění budete do té duše, přijďte na hrob nebožtíkův, požalujte si s duchem jeho a sdělená žalost bude poloviční žalostí. Ale nezapomeňte také v radostných chvílích, ve šťastných dobách zesnulého, nébrž i tenkrát pokleknouce na zvadlé trávě, modlitbou věnujte vřelou vzpomínku tomu, jenž za vás bude prositi Pána pánů, jenž okem duchovním bude provázeti všechny snahy a skutky vaše.

Co Bůh činí, dobře činí. Nevyzpytatelné jsou cesty jeho. Proto netruchlete již, ale odevzdejte vše do vůle Boží. To nejlepším lékem, to balsámem na rány i sebe hlubší.

Na konec pak prosím vás, draží, smutkem stížení přátelé, byste drahému otci svému byli uznalými a vděčnými za vychování, všechny starosti, všechna dobrodíní vám prokázaná, byste ctnostným a bohumilým životem radost jemu působili, byste všechna slova otcova v paměti měli čerstvě a radami jeho veždy se řídili, byste často na tomto posvátném místě, na hrobě i doma na otce pamatovali na modlitbách svých a děti své ruce spinati učili k Bohu k modlitbě za dědečka, by mu Pán Bůh dal lehké odpočinutí. Amen.

Ř e ě při svěcení školy.

„Nechtež maličkých jíti ke mně . . : nebo takových jest království nebeské.“

Mar. 10, 14.

Vznešená, v pravdě božská tato slova Krista, toho neb. Přítele dítek, došla opět splnění svého způsobem krásným, účelu svému důstojně přiměřeným. Postaralať se sl. obec naše o vystavění nové budovy školní pro mládež svoji.

Není sice bohata obec tato ni základním jméním svým aniž svými příjmy; a přec ona nešetříc nákladu ráda přinesla oběť tuto. A proč počíná sobě tak zdatně obec naše? Poněvadž je vědoma sobě vznešeného povolání svého, jež záleží pře-

devším v povinné péči o dorůstající občany, jež záleží v péči o mládež, poručenu sobě božským Učitelem řkoucím: „Nechtež maličkých . . .“ A tuto veledůležitou povinnost svou věrně plnit koná tím zajisté dílo nejen sobě povinné, ale i dílo celého národa, vždyť vy, velect. zástupcové obce, jsouce otci města, jste tím již otci mládeže naší.

Tuhle pak snahu vaši — abyste totiž byli opravdovými otci obce naší — uznáváje veledůstojný zástupce Nejdůst. Arcipastýře našeho ráčil zavítati ku slavnosti dnešní. Vítám tudíž Vás, veledůst Pane, se všelikou povinnou uctivostí jménem téže obce naší a prosím, aby posvěcen byl úmysl náš ve skutek uvedený, aby rukou Vaší žehnající posvěcena byla nová budova školní.

Důstojná to budova, důstojna účelu, jemuž sloužiti má! A jakýž pak jest účel školní budovy? Odpověď nade vše jiné vznešená i zřejmá obsažena jest v slovích Páně svrchu položených: „Nechte maličkých . . .“ Účelem tedy budovy této, účelem veškerého vyučování mládeže býti má: Ku Kristu P. vésti maličké, „neboť takových jest království nebeské.“

Vyžadujeť ovšem doba naše značných vědomostí, jež pro život jsou velice potřebny a tudíž i žádoucný; avšak nade vše jiné potřebná i důležitá jest věda, vědomost toho, což přivádí do království neb., především ovšem u dítek, neboť takových jest království nebeské.“ Vědět předobře ten vševědoucí a takž i nejlepší mládeže Přítele a Učitele, co nejvíce raditi má svým apoštolům, těmto příštím mládeže učitelům! A protož i já nemohu v této chvíli velebné jinak, nežli ku ct. sboru učitelskému tu srdečnou žádost učiniti: „Nechtež maličkých . . .“ Vědtež je, jakž povolání vaše káže a začej i já vás prosím: Vědtež je ku království neb., nebo takových . . .“ Vstěpujte jim potřebné vědomosti, avšak uče je také tomu království neb.; vždyť víme, díky toho četné majíce po ruce, že klamná jen věda od Boha odvádí, pravá ale věda k Bohu, tomu Prameni všeho vědění, přivádí. —

Škola — školka národa. Známé jest vám zajisté dávné a případné přirovnání školy k zahrádce, v níž pěstuje se mladé stromoví — čili přirovnání školy pro dítky ku školce pro stromoví. Jako totiž zahrádkář ve školce všecky stromky velice

pilně pěstí, jenom aby — ať již v téže domácí půdě zůstanou neb do cizí půdy přesazeny budou — i na dále žily a rodné půdě své povždy ku cti byly: takž i učitel všechny dívky školní vyučuje a vychovává, by prospívaly — ať již ve vlasti své — nebo v cizině bude jim život trávit — vždycky pak aby vlasti své byly chloubou. Takž i vy, pp. učitelé, když utlá srdce mládeže sobě svěřené byli jste nadechli láskou pro království neb., tak sice, aby veškerí skutkové její s Bohem se počínali a s Bohem též dokonávali, pěstujte u ní také lásku ku království pozemskému, k staroslavnému totiž království českému, k té drahé rodné zemi naší; přesně po příkladu neb. Učitele, kterýž u posluchačů svých máje především na zřeteli lásku a horlivost pro království neb., nepřestával pouze na tom, ale věrným jsa národa Svého Synem, miloval tak vzorně také lid Svůj.

Ano, zaskvěl nám stkvělý příklad Jeho. Zželeloť se kdysi tomu Pánu krajanův Jeho; Onť druhdy i zaplakal nad Jerusálemem, nad krajany Svými, kteříž nedbajíce příkázání Božích, zavinili úpadek svůj mravní, ztratili království nebeské i království své vezdejší — vlast svou. Ó kéž byli i poslechl varovného hlasu neupřímnějšího Rodáka svého! — I naději se pevně, že po příkladu nejvýtečnějšího Vychovatele mládeže, Ježíše K., budete vychovávatí též vy, pp. učitelé, dívky sobě svěřené nejprvé pro království neb., učíce je býti lidmi, uznávajícími závislost svou ve všem od Boha. „Nechtež maličkých...“ Hospodin působení vašemu požehná a vychovává z nich pravé křestany, poctivé občany, věrné Čechy, kteří v pozdním ještě věku žehnati budou památce vaší.

Vzdávaje pak již předem Vám, Veleďst. Pane, za výkon posvěcení povinné díky jmenem obce naší, všech přátel školství a milé mládeže naší, jednu ještě prosbu vznáším k Vám: Abyste i ráčil při mši sv. kterouž potom obětovati budete, modlitbou vzpomenouti na všechny ty, kdož o dílo toto, jakýchkoli zásluh sobě získali, jakož i na ty maličké, jichž budova tato bude účištěm. Takováto modlitba lepší budou díky, nežli jaké já vám, velect. příznivci a přátelé dítek školních — byť i ze srdce upřímného — vzdáti mohu. I nemohu lépe již ukončiti než zbožným přáním: „Spasena učin lid Svůj, Hospodine, a požehnej dědictví Svému.“

Vlad. Pokorný.

Anděl a dítě.

Když se k spánku chystá dítě,
anděl se mu blíží,
dovede je k lůžku hbitě
a říká s ním modlitbičku
za otce i za matičku
za bratra i za sestřičku;
pak je vloží do postele
poceluje ještě vřele
na ústech i hladkém čele...
a již víčka klíží.

Dítě andělíčka svého
na dobrou noc žádá,
by je chránil všeho zlého
na těle i na dušičce,
aby ráno své matičce,
otci, bratrům i sestřičce
mohlo dobré jitro přátí,
do školky se chutě brátí
a tam... vesele si... hrátí...
v tom snu v náruč padá.

J. Ježek.

Rodina.

(Pokračování.)

II.

Na zejtrí po svátku stařečkově zapráhl Michal koně, aby syna odvezl do Vadvic, kde chodil do gymnasia. Józka rozloučiv se s bratry a sestrami, zlíbán byv od matky, objat od děcka a strýčka, jel s otcem do města s pevným předsevzetím, že nepromarí ani chvíli, aby se kdysi mohl státí potěchou a chloubou rodičů. Ujevše kousek cesty potkali bídný povoz, na kterém ležela prostá truhla, ze čtyř prken sbitá. Za vozíkem šlo několik osob šeptajících Otčenáš, a s nimi s dítětem na ruce žena, okolo níž tulily se tři větší děti. Všechny děti jako jejich matka, oděny v hadry, svědící nejvýmluvněji o nouzi, která je souží. Michal vyhnuv se na stranu a stanuv smekl čepici a promluvil nábožně: Věčné odpočinutí! Józka pomodliv se také za duši nebožtíkovu, tázal se za chvíli otce, když se průvod pohřební již vzdálil, či to jest pohřeb? Michal vypravoval synu divnou a smutnou historii o nebožtíku. „Nebožtík nazýval se Jan Šimčák. Byl synem zámožného hospodáře, který za dřívějších časů znám byl jako

vzorný hospodář a poctivý soused; byl též ode všech sousedů vážen a milován. Pěkně to bylo hospodářství, na kterém otec nebožtíka Jana hospodařil, ale do dnešního dne neostalo ani stopy zámožnosti, která tam ještě před 22 lety kvetla. Starý Šimčák sešedivěl, zeslabil věkem a prací, odevzdal v pěkném stavu hospodářství synovi, při němž dokončiti chtěl dny svého života. Jan obdržev od otce hospodářství, nepokládal za potřebno přikládati rukou k práci, když mohl ho přece zastávati čeleď, zvláště že i otec, jak mohl, mu pomáhal, buď řídě moudrou radou nebo též sám pracuje. Ale staroušek pořád víc a více slábnul, pracovati již nemohl. Jan pak jsa bohatým hospodářem, neměl se docela k práci, spoléhaje úplně na čeládku; jezdíval často, žádného trhu nevynechal a do hospodářství vkrádal se pořád větší a větší nepořádek. Nejednou napomínal ho otec, dáváje mu na uvážení, bude-li tak dále dělati, že kdysi do bídý upadne. Ale Jan místo aby poslouchal rady otcovy a vděčným byl za napomínání, dýšící láskou otcovskou, durdil se na starce a ještě častěji z domu se vzdaloval. Vida, že hospodářství klesá, nehledal příčiny tam, kde vlastně vězela, t. j. v sobě samém, ale viděl ji v otci, kterému často vyčítal, že nepracuje, jen darmo chleba jí; a když se často vracel ochmelený, tu říkal, že otec jest v domě jenom na zavadu, že mu dělá přílišné výlohy a tím prý v hospodářství znáti jest úpadek. Ubohý stařec hleděl nejednou přivést syna k rozumu, ukazuje mu zlo, které ho někdy zničí, ale syn ani posluchati nechtěl říkáje: Nejsem děckem, až budu chtít kázání, uslyším je v kostele. Šedivý otec nejednou snížil se k prosbám, aby mu přece posledních dnů života nekalil, aby mu dopřál umřítí v chaloupce, v které se on a jeho otcové narodili a umřeli. Na také řeči otcovy nebožtík Jan odcházival z domu; neboť nemohl snést, když mu otec na smrt vzpomínal nebo mu do svědomí mluvil. Jednou večer v prosinci, když vítr bil sněhem a zima až do kostí pronikala, vrátil se Jan Šimčák již pozdě, silně podnaplý z trhu, na kterém od rána se dobře bavil stovaryši při skleňice. Vešed do domu dověděl se, že právě za jeho nepřítomnosti dobytce onemocnělo a bylo se obávati, že padne. Místo aby pospíšil do chléva, aby něco poradil, začal křičeti na všechny, zvláště na starého, slabého otce, mluvil, co mu slina na ja-

zyk přinesla, jakoby stařec vinen byl neštěstím. Konečně rozhněvav se ještě více, že stařec mlčí zuřil máchaje nad ním pěstí: „Lenochův tu nepotřebuji! Klidť se mi z domu!“ A mnoho se nerozmýšleje vyhodil starcovi šaty ven. Nešťastný otec zaplakal bolestí a třesa se slabostí, vzal hůl a ubíral se z domu. Vycházeje řekl třesoucím se hlasem: „Kéž ti Bůh zapomene dnešní noci! Kéž nikdy nezakusíš od vlastních dětí takého zacházení, jakého já dnes od tebe zakouším! Ó Bože! Bože! smiluj se nade mnou!“ —

Odešel v bouřlivé a temné noci z domu. Jan vrhnuv se na lůžko, usnul brzy tvrdě a tak v šatech spal do rána. Ráno probudiv se byl jaksi nespokojen a nikde otce nevida, počal si pomalu připomínati včerejší nakládání se starcem. Konečně stanulo mu před očima v celé své škaradě nahotě jeho jednání, připomenul si poslední slova otcova a cítil velikou bolest a strašné výčitky svědomí. Nepodíval se již do chléva, v kterém poslá kráva ležela, ale puzen jsa těžkými výčitkami svědomí, tím rychleji běžel, aby ještě otce dohonil a odprosil ho vrátil domů. Urazil již značný kus cesty všude se tázaje, zdali tu otec nocoval a zdali ho kdo viděl; nikde však nemohl nalézt ani stopy po něm. Nyní teprv učinil si pevně předsevzetí, že již nikdy příkrého slova otci neřekne, že si ho bude vážiti a ctíti, kdyby jenom Bůh dal, aby ho našel. Ale Pán Bůh chtěl ho již potrestati za přestoupení svých příkazů, jimiž lidé se řídití mají, aby se od věčné záhuby a neštěstí v životě uchránili.

Doběhl již do lesíka, ležícího po levé straně cesty, rozhlížeje se s horečnou netrpělivostí na všechny strany, když tu postřehl několik lidí, stojících nad nějakým člověkem, který seděl o strom opřen. Srdce zabušilo mu radostí, nebo poznal v sedícím muži svého otce; pospíšil k němu, aby ho vzal domů — než jaké bylo leknutí, když poznal, že otec již nežije! Hořké slzy proléval při pohledu na vlastního otce, jehož bídné smrti sám se stal příčinou.“ —

Józevi kanuly slzy po lících ze žalu nad ubohým starcem a z lítosti nad zoufajícím synem, který zabloudiv ve zlé tovaryšstvo, sešel s cesty ctnosti a tak těžce za to v budoucnosti pykati musil. Otec otřev si též slzy a přitisknuv syna k prsům, jehožto žal úplně chápal, ukončil

vypravování. — „Po pohřbu otcově nedalo mu svědomí pokoje; výčitky hlodaly jako ukrytý červ, kterého ve svém neštěstí chtěl uliti kořalkou. Tak rozpil se nebožtík Jan. Od té doby rychlým krokem blížila se zkáza jeho zdraví a hospodářství. Pořád více pil, zabředl v dluhy, hospodářství hynulo, až nouze, neodstupná družka pijáctví a lenosti, na dobro se v jeho domě uhostila. Nadarmo jeho žena, jak mohla bránila se neštěstí: nic nemohla její šetrnost a pracovitost, ježto nebožtík, co dopadl z domu vynesl a propil. Nyní pět let uplynulo od oné strašné noci, a již vezou ho na místo věčného odpočinku. Mladý to byl člověk, mladší byl než já. Smutně vyplnilo se při něm, co Pán Bůh ve čtvrtém přikázání praví: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ — Mezitím dojeli již k městu, kde Michal zůstaviv syra, vrátil se do milého zátiší domácího k obyčejné práci za svou milovanou rodinu.

III.

Snadno poznati, jaké povinnosti mají děti k rodičům, jež nám již Bůh sám ustanovil za první a největší dobrodince v živobytí našem. Rodiče darše dětem život, podle zákona přirozeného, ustanoveného Prozřetelností Boží, ošetřují je od prvního mládí, dokud ony samy nemohou si v světě pomoci. Co by se stalo s děckem, nemluvnětem, kdyby je opustili. Nemluvně, bytost ze všech tvorů nejbídnější a nejneschopnější, jak by zhynulo, kdyby Prozřetelnost nedala mu za opatrovníky rodiče. Kolik rodiče musí zkusiti obtíží, kolik snéstí přerůzných strastí, než vychovají děcko, než to děcko začne samo o sobě pracovati. Po kolik let pečlivě oko otce i matky sledovati musí všecko, co by bylo dítěti dobré a co škodlivé, aby je i s nasazením vlastního zdraví, ba i nejednou života zachránili od zlého. Snapnutím sil vlastních pracují rodiče, aby dětem pojistili budoucnost, aby jim nějaké dědictví po sobě ostavili. Pohledněme jen na matku, s jakou něžnou láskou mateřskou bdí noci nad nemocným dítětem, jak pečlivě sleduje každý pohyb, každý oddech jeho! Sama na sebe zapomíná, oči jí nejednou červenají z nevyspání, a ona by ještě jednu noc nespala, kdyby jen svoje milované děcko zachrániti mohla. Čím dítě zasloužilo té lásky srdečné, ja-

kou srdce rodičův hoří k němu? Oba, otec i matka, střídavě se zastupují, hledí si starostlivě dítěte, aby se mu nic zlého nestalo; aby děcku zdraví navrátili, dali by vše, co mají nejmilejšího. Vidí-li děcko v neštěstí, sami sobě újmu činí, jen aby je zachránili, aby mu ulehčili v neštěstí. Odkud to, že děti nemají takové vděčnosti a lásky k rodičům, jaká jim náleží? To odtud, že děcko neví a nechápe toho, čím jsou jemu rodiče. Neboť když rodiče se zapřením sebe samých o vychování svého dítěte se přičiňovali, ono toho netušilo, ono o tom nevědělo a dospívajíc v léta nad tím se nepozastavovalo. Jaká to svatá a zároveň šťastná povinnost dětí odplatiti ty svízele, které jim k vůli rodiče dobrovolně snášeli, starati se o zpříjemnění jejich staroby, zastupovati je v práci a konečně ochotně pracovati na výživu jejich u vysokém stáří a pečovati o jejich ošetřování v nemoci!

Za tu nezištnou lásku, kterou v srdcích svých mají rodiče k dětem od prvního počátku jejich žití, jak by děti neměly jim odplatiti něžnou oddaností a srdečnou láskou i prostou poslušností? Ne z bázně před trestem nebo vyděděním mají děti poslouchati rodičův, ale z úcty a lásky, jaká se zavírá v hloubi srdce pro jejich první nejlepší a nejoddanější dobrodince. Kdyby člověk celý věk žil a mnoho dobrodiní od různých osob se mu dostávalo, to přece všechna dobrodíní nevyrovnala by se tomu, jehož od rodičův dostal. Šťastní ti, kteří se mohou těšiti žitím milovaných rodičův! Kolik dětí osiří v mladém věku a čeká je mnohdy trápení, o jakém děti, mající rodiče, ani ponětí nemají. Mimovolně připomínám si píseň sirotka, jenž žaluje na svůj těžký osud:

Oj! běda sirotku na tom Božím světě,
jiným lidem dobře a jej bída hněte.
Dceruška u matky při práci zpívá,
sirotek u cizích slzami se zalívá.

Ó! mají to záhy poznati děti, čím jsou jim rodiče. Mají při každém kroku prokázati rodičům upřímnou oddanost a úplnou důvěru. Napominání k dobrému, ba i pokárání, přijmětež s láskou, vědouce, že nikdo na světě nepřeje jim lépe než rodiče. Jaký by to byl netvor, kdo by rodiče týral, trápil a sužoval rozličným způsobem, kdo by neměl lítosti s rodiči postavenými v neštěstí, starobě, chorobě nebo v nouzi a opuštění Ó! také děcko nemohlo by

nadíti se lítosti ani od Boha, ani od lidí. Takové děti jsou jako vyvrhelové, nehodny názvu člověka. A uniknou-li trestu Božímu v tomto životě, nemine jich spravedlnost Božská po smrti. Snad budou volati z muk pekelných jako onen boháč na Lazara: „Bože, smiluj se na mě mnou a pošli otce nebo matku mou, aby namočila konec prstu ve vodu a ochladila jazyk můj; nebo strašné muky trpím! — Ale již bude pozdě. Milosrdenství Boží končí dnem smrti a začíná samá spravedlnost.

(Pokračování.)

Česká kolej ve Vatikáně.

Minulého měsíce — a musím již psáti minulého roku — měli bohoslovci „české kolleje“ opět jeden krásný — radostný den, jakého sotva se již asi dočkají, dokud v Římě dlíti budou. — Neuplynuly ještě ani dva měsíce od té doby, kdy sv. Otec s láskou otcovskou přijal první alumny Čechy — se svými vdpp. představenými a s J. M. ndp. biskupem dr. hr. Fr. Schönbornem v delší audienci; — a hle! v krátkém čase po té Čechům nový přístup do posvátného Vatikánu dovolen. — J. b. M. Dr. hr. Schönborn při poslední audienci Svoji, — v níž J. S. malý obrázek P. Marie Staro-Boleslavské — stříbrný a pozlacený — ve skvostně vyřezávaném rámcí — darem v památku otevření „Collegia Bohemica“ podati ráčil, přednesl prosbu sv. Otci, by mohli Češi Otce Svého opět spatřiti. Načež J. S. ihned milostivě ráčil svoliti, ano Sám se těšil, že bude moci zase „Svoje milé Čechy“ uviděti! — Než tu nevím, mám-li přejíti hned na onen památný den a líčiti blažené chvíle jeho, — a nebo spíše obrátiti se s vřelými díky k J. b. M. ndp. Dr. hr. Schönbornovi, jenž svým prostřednictvím radostný den ten nám připravil!? . . . Dalo by se toho mnoho napsati, čím „české collegium“ — dobrotivému a pečlivému Otci Svému — jest zavázáno; čím pak zvláště povinni jsme my alumni Češi! Kdo by také mohl zapomenouti oněch radostných dnů, jež jsme zažili za krátkého pobytu J. b. M. v Římě? jenž od příchodu Svého — den ode dne větší náklonnosti a lásky u alumnu, — nových a nových zásluh pro collegium si zjednával! — Den za dnem stával se pro nás vždy důležitějším, vždy památnějším! Ale nejkrásnější

památku nám J. b. M. zůstavila před odjezdem Svojím — Neboť již vědomi ono, že za několik dní nám bude dovoleno opět spatřiti Sv. Otce, — a co více — obcovati Nejdražší Oběti Mše sv. — náměstkem Samého Krista P. přinášené, a že z rukou Téhož Náměstka — sv. Otce Lva XIII. Nejsv. Tělo Páně přijímati budeme — nás naplňovalo těmi nejblaženějšími pocity. — Nastal konečně toužebně čekáný den — památný to 21. prosinec 1884. — Jak mnoho by se dalo o dni onom psáti, kdyby jenom vše tak snadno se mohlo přenesti pérem na papír jak to srdce cítí!. Vím však, že marně by se namáhalo všeliké péro; nedovedlo by zajisté ani slabý stín všeho toho podati, co by jenom srdce mluvití mohlo. Kdož by také dovedl vypsati ony okamžiky, jež vystřídaly se v srdci každého, když dne 21. pros. m. r., ač zrovna ne za příznivého počasí jsme chvátali do posvátného Vatikánu; když jsme stoupali na horu a blížili se více a více komnatám papežským; když jsme komnatami těmi procházeli; a když konečně jsme stanuli u cíle v předsíni soukromé kaple J. S. — Než tím touha naše nebyla ukojena, nýbrž stávala se tím mocnější, čím bližší byl onan okamžik, kdy Sv. Otec se měl objeviti. Nedočkavost naše vždy rostla. Konečně dáno výstražné znamení a — Jeho Svatost se objevila mezi dveřmi kaple — v červeném plášti — a ráčila Všem udělití sv. požehnání. Po krátké přípravě začala Mše sv. — Nebudu však šířiti slov o tom, s jakou vroucností a s jakým svatým zanícením J. S. Nejdražší Oběť onu přinášela. Každé slovo proneseno oním přízvukem, který jenom o hlubokém vnitřním přesvědčení a významu jeho svědčiti mohl. Ano i akce rukou — jež sice J. S. slabostí se třesou — byly důstojné. — Nejvelebnějším a nejdojemnějším však byl onen okamžik, když jsme vždy čtyři a čtyři k oltáři přiklekali a z rukou J. S. Nejsv. Tělo Páně přijímali! O tom mi nelze psáti. Laskavý čtenář si sám potřebné doplní! . . . Po ukončení obcovali jsme ještě Mši sv., kterou u přítomnosti sv. Otce — sakristán J. S. sloužil, a po té nám sv. Otec ráčil udělití sv. požehnání. — Tím skončen onen radostný a pro nás nejvýše památný den. — Doufali jsme sice ještě, že J. S. k nám několik slov promluvití ráčí, ale k tomu již nedošlo, poněvadž téhož dne, pro úmrtí jednoho kardinála již J. S. žádné audience

nepřijímala. Než my i bez toho jsme byli spokojeni. Dostalo se nám zajisté velikého vyznamenání, jakého se málokterému ústavu římskému dostane. Ano ani „Collegium de Propaganda Fide“ — první Collegium římské — a první Collegium světové — dobrodiní toho dojít nemohlo. Že nám štěstí toho se dostalo, jsme ovšem velikými díky zavázáni J. M. ndp. biskupu Budějovickému dru. hr. Schönbornovi, jemuž voláme nejsrdečnější „Zplat Pán Bůh!“ K.

O půlnoční.

Obrázek z Vánoc od Vinc. Drbohlava.

U Straňáků byli již po večeři. Na stole ještě plápolal v plné záři vánoční stromek ověšen jsa cukrovinkami, pozlacenými ořechy, suchými švestkami. Na každé větvičce planula svíčka.

Otec seděl u stolu pohodlně dýmal. Radost mu zářila z obličeje. Matka kutila cosi u kamen. Dědeček právě otvíral biblickou dějepravu, chtěl čísti si o slavném narození božského Spasitele.

Jeník dlouhou chvíli stál již na sesli a hleděl na svůj „Betlém“, který si v adventě pomoci dědečkovou v koutě postavil. Byl ozářen malou olejovou lampičkou.

Byla to směsice vystřihaných z papíru figurek všeho druhu, od vojáků až k pastýřům; dále husté lesy, nizoučké chatrce a pod. Nejvýše rozkládal se Jerusale, město plno věží a bání, ohrazené, na jehož zdech právě dělostřelci stáli pohotově k výpalu; pod hradbami proháněla se pěchota i s jízdou, jako by se k boji chystala. Byl tam Čerkes vedle Francouze, Afričan vedle Malajce vše ve svorné skupině. Níže byly skaliny a křoviny. V nich zvířata, pastýři se stády, tu bezstarostně ležící tu pyšně za svým stádem s fujarou v ústech kráčejíci. I havíři se zde nacházeli; po skalách lezli dychtíce po hrudách zlata; mnozí klečeli před Bohorodičkou s rukama sepjatýma. As uprostřed zdvihala se malá chatrč z lepenky, v ní Panna Maria se sv. Josefem; v jeslích leželo dítěátko, malinké, usmívavé, u jehož hlav oslátko a vůl stáli dechem svým je zahřívající. Ve stropě mnoho hlav andělských směvných, zářících.

Se strany pravé přicházeli chudobní pastýři nesoucí beránka, vánočky, peřinky; dále množství řemeslníků, tu pekař se

svým výrobkem, řezník — tam myslivec se statným jelenem, ženy, děti, ba v zadu ohvátal tam i černý kominík! Se strany levé klečeli tři sv. králové před jeslemi betlemskými podávající Jezulátku skvostné dary, za nimi houfy jich služebníků černých i hnědých se slony, velbloudy. A nad tou chýží vznášel se anděl nesoucí v ruce pásku se slovy: „Sláva na výsostech Bohu.“

Všude viděti lásku a touhu spatřiti Spasitele. „Betlém“ byl v skutku dobře sestaven.

Před tím tedy vyobrazením narození Ježíšova stál desítiletý chlapec Jeník. A chlapec myslil. Malou hlavou mu probíhaly rozmanité myšlenky. Znova mu vstoupila na mysl slova velebného pána, když jim vyprávěl, jak v chudíčkém chlěvě narodil se Pán Ježíš, aby nás vykoupil. Jak bylo mu zima, jak k němu nejprve přichvátali nuzní pastýři, aby se mu poklonili a pomohli z nouze Panence Marii. Do slova si to nyní opakoval. Tady to viděl jako živé, zcela jak to velebný pán povídal. Nevýslovná radost pojala toto dítě. Maně sepnul ručinky, naklonil hlavínku a zahleděl se upřímně a tiše do jesliček. Ó jistě by také doma nezůstal a nesl by Ježíškovi také vánočku, kterou mu maminka dala, třeba by sám neměl ničeho!

Dědeček se ohlédl a uzřev ho v takém postavení usmál se dobrotivě a pohlédl vděčně k nebesům, a v tu chvíli letěla k nim prosba, aby to dítě zůstalo dobrým, nevinným ustavičně. Otec ho také pozoroval a blahý úsměv, který mu pohrával dlouho kolem rtů, svědčil o jeho radosti nad dítětem.

Náhle chlapec se ozval: „Dědečku, bude již brzy půlnoční?“

„Holečku, až bude dvanáct hodin. To se můžeš ještě dobře vyspat. Jdi Jeníčku si lehnout, vzbudím tě pak, nevydržíš to.“

„Zaspal bych dědečku. Spat nepůjdu. Nechce se mi. Ó, já se velmi těším na půlnoční.“

„Bojím se Jeníku, že se nastudíš, a jsi dosud malý, dnes bude v kostele tlačenice. Zůstaň letos ještě doma, Paníček ti to odpustí“, ozvala se matka.

Chlapec zachmuřil obličej a v očích objevily se mu slzy. Vždyť se dítě těšilo na tuto chvíli po celý advent. Štědrého večera se ani dočkati nemohlo. Nyní již bylo po svatvečeru a rozhodná chvíle se blížila — on měl by doznati velikého

klamu! Ne, nikdy! Již se s tím pochlubil mezi hochy. Jistě budou se ho vyptávat, co viděl, jak se mu to líbilo, jak bylo lidstva mnoho, jestli také zpíval, jestli slyšel troubení pastýřů na kůru. Co by tomu řekli kamarádi? Vysmáli by se mu velmi a nikdy by mu nevěřili! Co hezkých věcí slyšel o půlnoční od lidí cizích, co mu toho jen dědeček napovídal!

A dědeček mu slíbil, že ho s sebou vezme! Přitulil se k němu, pošeptal mu, aby prosil maminku, že bude za to hodný, že mu zima nebude. Upřel na tatínka prosebný zrak, aby se přimluvil.

Tatínek se mu potutelně usmíval. Dědeček se ho zastal a vzal si ho pod svou ochranu a — maminka svolila. Jaká to byla radost. Jen kdyby již bylo půldvanácté! Sedl si k dědečkovi a poslouchal jeho povídání o Pánu Ježíši vyptáváje se ho na všechny podrobnosti. I na šaty sv. tří králův i na zlého Heroda. Ptal se, kde je ta zem, kam museli utíkat, aby Ježíšek se zachránil. Dědeček mu vše dobře pověděl.

Tak se ani nenadáli, když ozval se hláhol zvonů. Již se chystali na cestu. Zaopatřili se dobře proti zimě; zvláště matka starostlivě Jeníka strojila, že až byl nevrlym. Chtěl již býtí venku. Vyšli. Noc byla krásná a jasná. Hvězdy se leskly. Notně mrzlo. Po cestách míhaly se postavy. Tam se strání táhly dlouhou řadou tlupy zbožných vesničanů. Jeník klusal vedle dědečka. Na štěstí byl kostel na blízku. Měli již na mále, aby se dostali do lavice, počaly se plnit.

Seděli na příjemném místě. Jeník prohlížel si kostel. Ještě nikdy nebyl v noci v kostele, proto činil na něho hluboký dojem. Sochy svatých zdály se pohlížeti na něho až příliš vážně. Přiznal se v duchu, že by se tu bez dědečka bál. Zamkl očka a jen někdy pozvěděl je a plaše kolem sebe pohleděl. Byl rád, že dědeček rozsvítil sloupek, aby se mohl z knížek modlití. Juž mu bylo veseleji. Kolem vládl nepokojný šum a tichý hovor. Na kůru již se ozývaly nástroje, tu klarinet zakvíkl, onde zasténaly housle. — A kostel se ozařoval, až vzplanul v moři nesčíslných světél.

Tu teprvé viděl, jak hezký kostelík mají. Svatí se mu líbili, nebál se jich, ba zdálo se mu, že se na něho usmívají. Rozhlížel se kolem vesele. Lidstva v pestré směsi bylo nabito. Jeník byl dychtiv na to, co se stane. Časem zvedal se, aby ku

hlavnímu oltáři lépe viděl — ale pořád nic. Ptal se dědečka, kdy bude půlnoční. „Juž brzy,“ dostal za odpověď, „jen co odzvoní „maličkým!“

Konečně kostelník chopil se řemene, jenž z výšky stropem dolů se táhl a zvonil. Jaksi šum utíchl. Vše čekalo. Okamžik. V tom zazněl u sakristie pronikavě zvonek. Ozval se dvakrát a hned plné proudy zvuků z varhan rozlétly se chrámem. Byly mocné, celou silou se vydraly a záchvěvy jich se veškerá světla rozplápolala. K oltáři bral se pan farář s dvěma kněžími. Srdce zabušilo nevysvětlitelnou radostí. Vše znělo zcela jinak, než obyčejně jaksi slavnostně, tak nepochopitelně, jako by se tušilo, že jest to okamžik pro lidstvo nejsvětější, nejvelebnější.

Jeníkovi se vydral z duše obdiv. V tom chaotickém zvučení rozmanitých tónů se celý rozjařil. Hleděl upjatě k oltáři. Varhany se zmírnily. Teď rozvlnilo se jen hlaholení jemné, s ním smísily se v mohutný akord ostatní nástroje a počal zpěv. A ten zpěv nesl se chrámem velebně. Nastala oslava Hospodinu. Jeník si zase usedl a nábožně poslouchal. Oči měl upřeny do záplavy světél. Ručinky se mu sepjaly. Zadumal se . . .

Zdálo se mu, že to slyší andělíčky nad prostým chlévem zpívající v nádherné záři. A v tom chlévě, že vidí malinké děťátko s ručkama rozpjatýma a s blaženým úsměvem v hezounké tvářičce. U něho matičku zářící štěstím a za ní vldný obličej pěstounův zcela jak to měl ve svém „Betlémě“ — on že tam mezi pastýři klečí a vánočku, kterou dostal, Ježíškovi podává a že on se na něho usmívá.

V tom slyšel zcela zřetelně troubení dvanáct hodin na kůru . . . jásající hudbu na to zpěvné hlasy:

Hola, bratři vstávejte
do Betléma spěchejte
Narodil se nám Spasitel
naš Vykupitel, —

jež provázeny byly lahodnými tony varhan, že zdálo se jako by to byly dudy pastýřův, jako by to oni sami zpívali. Píseň ta prochvívala srdcem — v tu chvíli cítil se člověk nesen daleko na svět, do ráje blaženosti.

Mše pokračovala dále. A když kněz obětoval chléb nejsvětější a krev nejdražší, rozléhla se chrámem ústy všeho lidu oblíbená píseň: Narodil se Kristus Pán, ve-

selme se atd. Píseň tu zpíval každý. Mát ona v sobě cos tajuplného, rozechřívajícího, rozmarného — člověk ji pje s chutí a radostí největší a pěl by ji až do únavy — znova a znova, jako by veliké štěstí, jež lidstvo potkalo, dokonale pocítil, oceňil — jako by věděl, že je spásou naší.

Chrám zpěvem se otrásal — světla se chvěla — vše oživovalo. Tu píseň pěl každý. Byly to tóny rozmanité, jež slily se v jediný ohromný výkřik radostného nadšení:

Narodil se Kristus Pán!

Jeníček zpíval také. Uměl tu píseň dokonale z paměti. Tenouký hlásek jeho vmísil se do proudu nesměle, ale čím dále tím více dostával smělosti. Postava jeho vypnula se hrdě — prsa se mu zvedala slastí a očka mu planuly. —

Juž bylo po půlnoční. Bral se s dědečkem domů ještě čilý a rozohněný. Vše se mu líbilo. V duchu přemýšlel, jak to kamarádům zítra vypoví. Hned ve dveřích čekající ho matce vyprávěl, co viděl a slyšel. Těšil se z toho, že byl přítomen památce narození Páně.

A když již ulehl, vykouzli mu sen znova „narození,“ ale pestřejší, lepší; viděl andílky vzletající k nebesům a slétající k jeslím — viděl Jezulátko ve zlatě — v kmentu. — Štastné dítě!

Podobenství, paraboly a bajky.

O r á č.

Orači orajícimu ve vlhké půdě pořád na kolečka pluhu nabaluje se hlína, a ta mu pořád překáží v orání. Ale co mívá každý pořádný orač při ruce, aby hlínu pořád na kolečka se mu nalepující seškraboval? Mívá při pluhu zavěšenou železnou lopatku tak nazvanou botku. Tu té chvíle vytahuje, aby znova nalepenou hlínu sloupil s koleček. Kdyby tak nedělal, brzy by vázl práci své.

Podobně děje se v našem životě křesťanském. Nemůžeme dělati ničehož dobrého, prospívat v žádné ctnosti, aby odtud duše naší hned se nechytala pýcha. I když nás přestávají všechny zlé žádosti pokoušet, co nás nepřestává nikdy až do konce života našeho dráždit, to jest — pýcha. Pýchu tu jest nám třeba pořád v sobě přemáhati, pořád smítati s duše své, ač nemá-li se mařiti všechno naše napravování a duchovní vzdělávání se.

Lýkovec vonný (Daphne Cneorum L.)

„Jaké to krásné růžové kvítky! A jak pěkně voní.“ Tak spolu švitořily dvě děvy Anežka a Ludmila trahíce si vesele za krásného dne květnového lýkovec vonný na stráni travnaté. „Z tak krásných a vonných kvítků dospějí asi dobré a chutné jahůdky; nesmímeť pak zapomenouti, abychom si také na ně šly,“ tak dále radily se obě dívky každá s kyticí v ruce domů se navracující. A v skutku obě za parného dne letního, kdy se nadály, že jahůdky budou již zralé, opět ocitly se na známé stráni. Jedna i druhá radostným hlasem vzkřikly spatřivše povědomé křičky osypané lesklými žlutozelenými malvicemi. A již o závod dávají se do česání; již zralé jahůdky podávají si k ústům, aby jich okusili.

„Co děláte děvčata zarmoucená?!“ v tom ozval se za křovím hlas stařeny jdoucí po koření; „však otrávíte se ovocem jedovatým.“

„Ale“ — namítaly dívčiny zpatmatovavše se z prvního leknutí nenadálým zakřiknutím jim způsobeného — „květy jeho byly tak spanilé a tak líbezné voněly; a to ovoce samo ukazuje se tak lahodné, až se na ně srdce směje.“

„I co jest“ — dále poučovala žena zkušena mladice nezkušených — „po tom po všem, když ovoce plno jest jedu.“ K tomu pak matička moudrá a starostlivá ještě doložila:

„To si dobře pamatujte milé panenky! že není ještě každý vašim pravým přítelem, vaši pravou přítelkyní, kdo přívětivě na vás se usmívá, lichotivě s vámi rozpráví.“

A děvčata nevinná poďekovavše se za včasnou výstrahu a za krásné naučení těšily se, že z takého vyvázly nebezpečensství, a že přece nešly nadarmo, že se navracují moudřejší.

Dlažební kameny a venkovan.

Venkovan navštívil hlavní město divil se vida ulice dlažděny samým kamením ze skály blízké domova jeho.

„Jaké cti došli jste milí krajanové!“ tak nemohl se zdržeti vesničan, aby známých kamenů nepozdravil, „že jste se mezi pány dostali!“

Neníť proč nám příliš té cti záviděti,“ odpověděly kameny divícimu se krajanu svému; „dostaly jsme se arci mezi pány; ale páni po nás jezdí a šlapají.“

Nižší, tlačí-li se příliš mezi vyšší, bývají k hanbě své za podnož nehodným choutkám jejich.

Karel Otman,

Veliz.

Samota s farním chrámem sv. Jana Křtitele u vsi Kublova v okrese Křivoklátském. Na Velizském vrchu přepaden byl od Vršovců dle pověsti kníže Jaromír, zabloudiv na lov, avšak osvobozen pomocí lovce Hovory. Na památku svého zachránění, jež přičítal sv. Janu Křtiteli, dal Jaromír na místě tom r. 1012 postavit kapli ke cti toho svatého, kterou kníže Břetislav okolo r. 1037 benediktinům Oostrovským odevzdal. Tito založili zde poustevnu, která počátkem XIV. stol. v probošství proměněna byla; ve válkách husitských zkaženo toto r. 1421 až na kostel, který v minulém století přestavěn a r. 1787 farářem opatřen byl.

Velis*) jmeno pochodí od vol, vůl, volos, veles, velis (Sonnenstier) značí tura býka, apisa atd., pohanského sluno boha i boha slunce, jenž se za dnů pohanských od 410 po narození Páně až do r. 1000 (tuším až do vyhnání pohanstva z Čech) na této hoře Veliké vzýval, kterémužto božství se zde zápalné oběti od kněží pohanských tuto sídlících dnem i nocí přinášely.

Slunobohu slušno bylo dnem i nocí (pod ztrátou života sluhý poh.) neuhasitelným plápoem ohnivým sloužití a jej cti; kterému sluhovi pohanskému oheň boží uhasl, byl za živa upálen.

Tudy tato hora množství popele v sobě chová, nejen okolo chrámu Páně sv. Jana Kř., alebrž i na zahradách a polích**) okolo kostela se rozprostírajících, se objevuje. Při otevření země, nejen v zříceninách a rozvalinách bývalého monastiru probošství alebrž i na hřbitově křesťanském na severní straně, kdež klášter benediktinský ani zbudován s proboštvím nebyl (který za kostelem na jižní straně stál a od Husitů ztroskotán byl) jest zřítí zásobu páleného prachu a popele, uhlí a pálených kamenů, cihel a kostí, zvířecích ba i lidských, jaká při kopání 1857 v nesčíslných rozdrobených nádobách mohilových i třebních hliněných od obětí (treb a žertv) a upálených mrtvol pozůstalých na celé prostoře se objevila.

*) Velo, Veliš, Veliz též na hoře u Jičina, kdež se podobný sluno-býk vzýval.

**) Na ohrazených sadech farských čís. d. 52 a při domku č. 47, na zahradách a polích Frant. Kunce na hoře Velizu.

Godhartka, Kod-hradka, studánka živá.

Vedle kostela a hřbitova na východní straně nachází se živý pramen v letě velestudené a v zimě velmi teplé vody, která z vnitra hory Velisské se vyřínuje a po hřbitově*) a po paloucích zahradách a polích ku severu se vylévá a uvnitř zemi veškerou zúrodňuje, všechny rostliny tuto na svažném prostranství na jaře křísí, obživuje a napájí, dostala jmeno v první době křesť. studánka sv. Gotharda, velkého patrona skotu, bravu a havěť, zachranitele od moru a rozličných nemocí lidských.

Ona studánka své původní pohanské jmeno křesťanstvím zde zavedeným ztratila. Po Čechách slovou podobné studánky: „Boží vody,“ „Mračenky,“ Světičky atd. Tento živý pramen nepochybně za pohanství vyléval se z podstarého a posvátného dubu, který býval Hřimati, Hřimbohu, Hromu, Paromu, Perunu, Zeusovi či Jupiterovi zasvěcen. Zde tedy byl okolo r. 1003 Jaromír vojvoda český přijat, doň od Vršovců spohančily a nekřesťanských (kteří byli vždy nepřátelé neupokojitelni Přemyslovců, tudíž i Jaromíra křesťanského) šipkami střeleno, ale bohomyšlný Jaromír vzývající sv. Jana Křestitele byl zachráněn; pročež vysvobozený Jaromír od Hovory a Pražanů rychlým příchodem, rozkázal onen dub, na kterém pněl na věčnou památku státi a církvičku byzantského slohu okrouhlou nepochybně okolo dubu zbudovati, u něho oltář Páně postavit, okolo roku 1012, který dub se nyní v oltáři zazděný nalezá.**)

Tehdáž snad i za křesťanství z pod onoho dubu pramen se vyléval při oltáři když i chrám Páně sv. Jana Kř. od uvedených řeholníků sv. Benedikta z většen byl***), však husitským troskotáním (r. 1419—1430) onoho kláštera a kostela zasypal se i pramen živý, který jiný a snad nynější běh a odtok dostal.

*) Skoro každá mrtvola na hřbitově vedle chrámové zdi na sever obrácená od sakristie až ke kapli sv. Jana Nepom. vsády ve vodě z podkostela se vyřínující ztopena.

**) Srovnej: Cosmu. Háj. Dobnera. Pelzla Schallera a j. v.

***) Břetislav vojvoda daroval kostelíček na Velisu od Jaromíra zbudovaný Benediktinům na Ostrově u Davle, když byl na Velizu proboštvím vystavěl. Viz Liber erection. Dobner.

Obětoviště či Žárovíště pohanské, na kterém se třeba a žertvy ke cti slunoboha či Velisa jmenovaného pálivaly od lidu českého, ještě pohanského, kde puštěný *Volos* či *býk* (symbolisovaný slunobog) svými rejdy a skoky lidu skrze poh. kněžstvo, jaké samo chtělo, výpovědi a odpovědi dával a kde se soudilo; byloť ono místo před prastarým posvátným dubem, kdež nyní chrám Páně sv. Jana Kř., stojí s okolím hřbitovním, farním a rozvalinami bývalého kláštera a probošství benediktinského.

Tu se *jeleni treba* před dubem na místě pod širým nebem obětovala, jelen celý upálen, z něhož se prý ničehož nepožívalo; protož parohy pálené se vyhrabávají. Tu byl i veliký *kanec* divoký obětován za hříchy lidské, za tou příčinou kančí tesáky v popeli se nacházejí, s pálenými kostmi.

Tu se *býci, jalovice, kozlové,**) berani obětovali, pálili a jich krví se lid obmýval a kropil, aby od hříchů očištěn byl.

Tato hora Velis byla lidu staročeskému, ještě pohanskému, svatá se svým hájem po této hoře rozprostřeným a obrostlým okolo posvátného *Dubu* a Slunohohu (t. j. Volosu) zasvěcena.***) Žádný z křesťanů a židů ani českých, t. j. domácích ani cizích pod ztrátou života nesměl se opovážiti za dnů poh. na tuto horu, tím méně do onoho háje vstoupiti, sice byl syn smrti, od pohanů lapen, buď upálen ke cti Slunoboha aneb pověšen, probodán neb rozsekán. Jakož sv. Vojtěch, který v Prusku do podobného pohanského háje zabloudil a usnul se svými tovaryši v něm od poh. kněží lapen a probodán byl; takž se i zdá že poh. 14. Vršovců vůdce *Kochan* na knížecím tomto honu schválně Jaromíra nábožného na tuto horu posvátnou Velizskou zavedl, aby jej mohl Slunobohu pod touto záminkou obětovati,

*) Kozla okolo sv. Jakuba Větš. apošt. Páně po Čechách s věží kostelních, se skal a se střech v průvodu slav. lidé shazovali, krev z něho chytali a pro padoucí nemoc ukládali a při hudbě kozla celého společně spožívali. Místem o posvícení až posud beran, kohout, kačer, husa atd. v průvodu hudebním a veselím na návších se stíná a tluče dle pradávného obyčeje pohanské.

*) Zde nepochybně býk (Velis) bůžek poh. z kovu utlý pod posvát. dubem s jiným bůžkem v člověčí podobě ku modloslužbě vystaveni, stáli.

ostrovtipný však Hovora pohřešiv tuto oukladnou vraždu, tajně zprávu a časně podal, dřív než na tuto horu Velis vstoupili, jeho manželce Střezislavě a Pražanům, kteří beztoho se ve Vršovce nedůvěřovali, tudy za patama hned Vršovců byli, když na koních svých Vršovci rejdy přes rozpjaté tělo Jaromírovo na zemi od západu na východ slunce k dubu skoky prováděli — naposled jej k dubu houžvemi uvázali a doň šípy střileli. — Nevěrný sluha Jaromírův svého spolusluhu (Jaromíru věrného) Hovoru Vršovcům zradil, za to měl také býti i Hovora na dubu od Hřivce na houžví pověšen a umučen podle svého pána; ale Hovora dal se svým troubením Pražanům znamení, na které oni již čekali, kdy na horu Velis mají vstoupiti, nepochybně byli podporou*) na stráži neb již v hoře, ne ale na Trubské a Trubíně dle nevěrohodného Hájka na kolik hodin od Velisu vzdálených místech, což k víře nepodobno jest; nýbrž Pražané z pustého lesa k hoře do posvátného háje na světlý prostor na znamení trouby (rohu) k posvátnému Dubu od východu a severu vystoupili a Vršovce honiti a jímati počali; vychytralý však Kochan vida co se děje, prohl z tohoto místa 400 kroků do vzdálené skalní díry (potomní jeskyně) a stláním se pokryl, jež se na konci hřebene skalního na hoře pod skalou jihozápadně nad vsí „Hřímem“ nyní Kublovem nalezá, a kteráž se okolo roku 1850 roztrhnutím a svalením vrchní skály nad touto jeskyní dřečící a vysící kamením svým vlastním zasypala. Štěstí veliké bylo, že místního duchovního správce,**) který byl z této jeskyně před rozsypáním ledva vystoupil s hostmi, nezasypala. Ona díra byla nepochybně za pohanství sídlo poh. kněze buď Křivy neb Vedraloty, Žrece neb Myklíka.***) Tuším pohanští kněží na tomto hřbetě čili skalním hřebeně od severovýchodu na jihozápad běžícím na skalách lidu poh. pod tímto hřebenem na sever a jich v sborech a hejnech shro-

*) Snad na rovině „Varta“ (stráži) nazvané na severovýchodní straně Pražané stáli a bděli.

**) Veleb. a důst pána Josefa Dmycha toho času faráře na Velisu.

***) Na vrcholu hory velíské o onom skalním hřebenu nepochybně byla obydlí poh. kněží v skalách, jenž modloslužby střídavě Volosu vykonávali, však později vše za křesťanství zrušeno a v poustevnictví na nějaký čas obráceno.

mážděnému a poslouchajícimu při zápalních trebách a žertvách zpívali jako *Lumír* a na nástrojích hráli jako *Záboj* na skalách až se hory a skály při hřmění a blesku Perunovu otřásaly.

Potom prokni (každý) jde kol oběti bohům slávu hlásaše, stojí v králo. rukopisu, dále: „kamo otčík k bohům hlásat chodivaše, v soumraky bítí se v čelo, klásti pokrmí podrva bohům. Dojdú dvojě tamo, kde oběť pověje v slupech dýmu.“ Tyto pohanské obyčeje i na Velisu se vykonávaly a zachovávali. Taktéž pohané při upalování zde mrtvol několik dní dnem a nocí při hrozném zápalu, nežli plápol mrtvoly požhal a v prach a popel obrátil ukrutně řvali. (Dokončení.)

Na přímluvu sv. Josefa.

V noci ze dne 2. ledna, přišel neznámý a starý již muž ke knězi v B. . . volaje ho k nemocné, k níž ho chtěl doprovoditi. Poněvadž noc již byla hluboko pokročila a ulice a obydlí, kamž měl jíti, velmi špatné pověsti požívalo, váhal kněz na okamžik.

„O pojdte přece,“ pravil stařec, „jedná se tu o to, abyste udělal nemocné a staré ženě, která se v posledním tažení nalézá, sv. svátosti.“ Při takové svaté povinnosti nerozpakoval se kněz více a okamžitě šel s poslem. Ačkoli noc byla hrozně studená, nezdálo se, že by stařec byl to pozoroval a jako k upokojení duchovního pravil: „Přede dveřmi budu na vás čekat.“

Když dorazili k onomu domu, který nejhorší pověsti v celé tamní čtvrti požíval, zarazil se kněz, jenž nesl nejsvětější svátost ještě jednou, však při pomýšlení na to, že milý Spasitel náš pro hříšníky na tento svět přišel, nezdráhal se déle a zatáhl za zvonec. Nebylo však otevřeno. Opět a opět zvonil, ale ticho nebylo ničím přerušeno. „Vidíte, marně klepám, nikdo neotvírá!“ pravil kněz, obračeje se na svého průvodce, jenž stál trochu opodál.

„Nyní já jednou zaklepám,“ odvece tajemný cizinec, a jakmile se dvěře otevrou, vstupte do vnitř co nejrychleji, jděte z přímě po schodech nahoru a pak najdete umírající.“ Slova tato byla pronešena s takovou důstojností, že oslovený netroufal si nic proti tomu namítati.

Stařec zaklepal na dvěře docela zvlášť-

ním způsobem, dvěře ihned se otevřely, kněz vstoupil do vnitř, šel na horu a skutečně nalezl tam ubohou ženu ležící v bolestech na posteli, která neustále volala: „Kněze, dejte mi kněze! Pro Bůh kněze! Nenechte mne přece zemřítí bez kněze!“

A když žádaný nyní k ní přistoupil, pravila: „Nemohu nijak věřití, že kněz ke mně přichází, nikdo zde v domě by ho sem nepřipustil.“ — „Milá dcero,“ oslovil ji duchovní, „nějaký stařec povolal mne k vám.“ — „Neznám žádného starce,“ odvětila umírající.

Konečně však podařilo se knězi přece, že ji o svém Božském poslání přesvědčil, žena vyznala se z hříchů svého bouřlivého života s takovou upřímnou skroušeností a litostí, že kněz nad tím žasnul a mimoděk se jí tázal, zdali nevykonávala snad po celý život nějakou pobožnost.

„Všechno jsem zanedbávala vyjma jednoho „Zdrávasu, který jsem se každého dne k účtě sv. Josefa k dosažení dobré smrti modlila.“

Co se kněz nyní k tomu připravoval, podati dokonávající Tělo Páně, přicházelo do té světnice více lidí, aniž však byli kněze vyrušovali.

Kněz ji nyní podal nejsvětější svátost, udělal ji poslední pomazání a teprve potom ji opustil, když očištěnou duši svou vrátila do rukou svého Stvořitele.

Pořád ještě panovalo v děsném domě tom totéž ticho; duchovní přišel ke dveřím až k svému bytu, aniž se s někým byl setkal; ale když pokojně o událostech uplynulé noci přemýšlel, došel k tomu pevnému přesvědčení, že onen stařec, který ho k umírající byl vedl, nebyl nikdo jiný, než sám sv. Josef, patron umírajících.

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost *Jména Ježíš* bude ve farním chrámu Páně u Panny Marie Vítězné na Malé straně v následujícím pořádku slavena: V sobotu dne 17. ledna o půl 5. hod. před slavností bude první slavné požehnání s německými litaními. V neděli dne 18. ledna o půl 7. hod. ráno sloužena bude první zpívaná mše sv., v 8 hod. druhá mše sv. (sloužená nej. p. n. kardinálem). v 9 hodin opět mše sv.,

o půl 10. hod. německé kázání a o půl 11. hod. slavná pontifikální mše sv., při níž ředitel kůru p. Kačaba provede Führe-rovu mši. Odpoledne ve 3 hod. bude české kázání, po něm litanie a píseň k jmenu Ježíši. Po celou oktávu budou slouženy mše svaté o půl 7. hod., v 8, v 9 a v 10. hod. ráno a odpoledne o půl 5. hod. budou střídavě české a německé litanie s písní. Slavnost ukončena bude v neděli dne 25. ledna německým kázáním ve 3 hodiny, po němž jest slavné sv. požehnání a „Te deum.“

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 15. 19. ledna u sv. Františka u křižovníků, od 20.—24. ledna u milosrdných bratří a od 25.—29. ledna u sv. Tomáše.

— **Rok jubilejní** již nadešel. Počátek jeho byl zvláště dojemně oslaven na posvátném Velehradě přičiněním vdp. děkana Josefa Vykydala. Po odpoledních službách B. dne 31. pros. 1884 byl kolem 6. hod. večerní Velehrad všecek osvětlen. I nejhudší domky byly osvětleny. Velký slavnostní oheň založen u kříže na kopci mezi Velehradem a Modrou. Večer 1. ledna byla slavnostní schůze na počtu cyrillo-methodějskému pěvci dp. Janu Soukupovi, faráři v Doubravici u Brna. — Poláci a Rusíni činí přípravy, aby důstojně oslavili památku největšího dobrodince Slovanstva sv. Methoděje. V Rusku nařídila sv. synoda, aby se slavnost ta po celé říši konala. I pravoslavní Rusové chtějí putovati do okolí posvátného Velehradu.

— **Vznešení hosté.** V těchto dnech dleli v Praze nejd. pp. biskupové Brněnský a Budějovický jako hosté nejd. pana kardinála arcibiskupa.

— **Koncem února 1885** bude pořádán **veřejný bazar** v místnostech ostrova Žofinského v Praze ve prospěch vnitřního zařízení a opatření kostelních potřeb nového chrámu P. na Smíchově.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v prosinci 101 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 43, ze zemského blázince 12, z nemocnice Milosrdných bratří 11, z nemocnice Milosrdných sester 29, a z umrlých kaplí 6; za celý rok 1148 osob, z nichž dle příslušnosti připadá na Prahu 96, na venkov 1031, Moravu 6, Rakousy 2, Halič 2, Štýrsko 1, Uhry 6, Bavorsko 1, a 3 neznámi. Od roku 1861 pochováno spolkem v Praze 32.013 dospělých a

mnoho tisíc dítek. — V měsíci prosinci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Březnici, Vodňanech, Vlašimi, Kráslici, České Skalici, Pelhřimově, Nymburce, Plzni, Dobrušce, Třeboni, Časlavi, Turnově, Novém Městě nad M. a Prachaticích.

Z Ruska. (*Smutně vyhlídky katolických Polákův do budoucnosti.*) Varšavský gener. gubernator Gurko a za ním varšavský rozkolnický biskup Leontij byli jeden po druhém na návštěvě v starobylém a slavném poutnickém místě Čenstochově, kde jak známo nalezá se milostný obraz matky B., ctěný i církví pravoslavnou. Poláci obávají se právem, aby tento slavný klášter nebyl zabaven pro pravoslavnou církev. Zabavování církevního jmění, zatýkaní katol. kněží a odsuzování jich k těžkým pracem v Sibirii jest takorba na denním pořádku. Modleme se za katolické Poláky, aby jim Bůh na přimluvu svatého Methoděje jejich těžký osud uleviti ráčil.

Literární oznamovatel.

— **„Věvec z řeči duchovní.“** Obsahuje kázání od hodu Božtého velik. až do neděle poslední po sv. Duchu a některé řeči příležitostní. Pro kazatele uvil Frant. Jan Černoňouz, děkan v Dobrušce. Jméno páně spisovatelovo není neznámo v literatuře české zejména kazatelské. Jest tomu již 50 roků, co výmluvnými ústy slovo B. hlásá. Mnohé řeči vyšly tiskem a našly oblíbení. Nyní ku památce jubilea kněze veterána sebral je bratřec jeho Jan Nep. Černoňouz, děkan v Kovarech. Všechny řeči významněji se uspořádáním logickým, ušlechtilou a přesnou mluvou, výbornými myšlenkami. Poslouží jako pramen při hlášení slova B. Cena 2 zl. Dostati lze v knihtiskárně benediktinské v Brně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Gröschel, far v Okrouhlém Hradišti (Scheibenhradisch), dne 21. prosince 1884, (nar. 10. listop. 1802, vysv. 20. srpna 1827);
P. Adolf Jakob, podpřevor ř. Domin., dne 6. ledna 1885, (nar. 26. listop. 1808, vysv. 23. list. 1831).

Jmenování jsou:

- p. Jos. *Kandler*, děkan v Slaném, jmenován skutečným vik. okresu Slanského;
 p. Frant. *Krisan*, děkan v Mnichovicích, stal se proz. správcem vikar. Mnichovického;
 p. Jos. *Rezniček*, far. v Česlicích, jmenován sekret. vik. Mnichovického.

Ustanovení jsou:

- p. Gerard *Kordule*, kapl., za admin. v Sedlci (Zettlitz);
 p. Jos. *Kučera*, kapl., za admin. fary v Okrouhlém Hradišti (Scheibenhradisch);
 P. Rafael *Liška*, čl. ř. prem. v Teplé, za kapl. v Stanovicích (Donawitz);
 p. Ant. *Barta*, kapl. Kraslický, za expositu ve Schwaderbachu;
 p. Ant. *Jakl*, za admin. fary v Seifenu;
 p. Frant. *Převrátíl*, far. v Zvoleňovsi, za far. v Tachlovicích;
 p. Frant. *Dražil*, far. v Bezdědicích (Kleinbösig), za far. v Plzenci.

Uprázdňená místa:

- Seifen*, fara patr. náboženské matice, od 24. pros. 1884;
Dotterwies, fara patr. obce Chebské, od 7. ledna 1885;
Zettlitz (Sedlec), fara liber. coll. Archiep., od 7. ledna 1885;
Okrouhlé Hradiště (Scheibenhradisch), fara patr. p. Karla Jindřicha knížete Löwensteina, od 31. pros. 1884;
Újezd Červený, fara patr. p. Augusta Dörra, od 31. pros. 1884.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Grünert*, far. v Nové Vsi v horách (Gebirgsneudorf),
 p. Hyn. *Jelínek*, far. v Doksech (Hirschberg),
 p. Fr. *Dražil*, far. v Bezdědicích (Kleinbösig),
 p. Ant. *Kauler*, far. v Kuřívodech (Hühnerwasser),
 p. Bern. *Jahn*, far. v Mikulově (Niklasberg),
 p. Kar. *Trautzel*, far. v Mrzlicích (Merzlitz),
 p. Ant. *Seibt*, far. na odpoč. v Liberci, a
 p. Ferd. *Sieche*, kněz na odpoč. ve Warnsdorfu, obdrželi expos. canon.;
 P. Ludvík *Angermann*, adm. fary v Oseku,
 P. Vict. *Jenatschke*, admin. fary v Jeníkově (Janegg), a
 p. Jos. *Kvičala*, lokal. v Oknech (Woken), jmenování osob. faráři;
 p. Heřm. *Pitschmann*, kapl.,
 p. Ant. *Hirschmann*, katech., a

- p. Fr. *Fosselt*, kněz na odpoč. vesměs v Liberci, obdrželi synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Kneissl*, far. v Blatně (Platten), za far. Údlíech (Eidlitz);
 p. Fr. *Keš*, admin. v Soběchlebech (Oberkleee), za far. tamže;
 p. Václ. *Jelenecký*, kapl. v Borku (Görkau), za admin. v Blatně (Platten).

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Lucke*, far. V. Borovický na odpoč. ve Velké Borovici, dne 5. ledna 1885, (nar. v Rokytnici 11. srpna 1818, vysv. 25. července 1844).

Vyznamenání jsou:

- p. P. *Dusilek*, far. ve Lhotě Zálesní (Hutten-dorf), a
 p. Fr. *Kozák*, far. ve Brané, jmenování čest. děkany;
 p. K. *Nickel*, far. v Harrachově,
 p. Jan *Slezák*, far. v Poniklé,
 p. Jos. *Pacholík*, far. v Roztokách,
 p. Jos. *Sedláček*, far. v Kalné,
 p. Fr. *Proschwitzer*, far. v Niederhofu, obdrželi exposit. can;
 p. Jos. *Votočka*, kapl. v Rokytnici, farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Leder*, far. Damníkovský, za far. v Čermné;
 p. Jos. *Šonský*, kapl. Čermenský, za admin. v Damníkově;
 p. Ant. *Pitter*, za katech. šk. měšť. v Pardubicích, a
 p. Ant. *Šklíba*, kapl. Poličský, za provis. katech. v Hlinsku.
 p. Dom. *Faltus*, far. v Rohozné, vstoupil na odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Damníkov* (Thomigsdorf), fara patr. kněž. Lichtenšteina, od 22. pros. 1884;
Vojno Městec, fara patr. paní hrab. Clotildy Clam-Gallasovy, od 1. ledna 1885;
Zbislav, fara patr. p. brab. Osvalda Thuna, od 1. ledna 1885;
Rohozná, fara patr. obce téže, od 1. ledna 1885.

 K tomuto [číslo] přidán jest seznam knih vydaných nákladem knihkupectví B. Stybla v Praze.

Ročníky Blahověsta 1876. 1877. 1878. 1879 lze tamtéž obdržeti za poloviční cenu.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kniž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou . . . 3.50
pololetně . . . 1.50
poštou . . . 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přís. XIV, 34.)

Radulfa přijímám Vroucího homilie:

V den očišťování P. M. neb Hromnic.

Když se naplnili dnové oči-
šťování Marie podle zákona
Mojžíšova, nesli jej do Jeru-
saléma. (Luk. 2, 22.)

Dnes, bratři nejmilejší, slavíme oči-
šťování blahoslavené Panny a matky Páně.
Proto také předčítati dává církev sv. evan-
gelium, kdež jest o tomto očišťování jejím
řeč a činí nás v něm pozorný na čtverou
sobě jaksi odporující věc, totiž, že čistá
se očišťuje, že Bůh se obětuje, že Vykupitel
se vykupuje a že stařec skoro již
nad hrobem stojící plesá a za šťastného
se pokládá. Ale proč pak, bratři moji,
chtěl Pán čistou matku svou očistiti, ana
toho potřebi neměla; neb sebe, Boha, o-
bětovati; neb sebe, Vykupitele, vykoupiti?
Z trojí příčiny chtěl tak učiniti, aby totiž
ukázal, že on nepřišel zákona rušit, ale
naplnit a potvrdit (Mat. 5.), aby nám ve
všem zanechal příklad pokory a aby nás
hříšníky od vin vykoupil, zaplativ za nás,
čeho dlužen nebyl. Předně tedy ukazuje
nám sv. evangelista na očišťování Panny
nejsvětější, když dí: „Když se naplnili
dnové očišťování Marie podle zákona Mo-
jžíšova,“ rozuměj, činila, co činiti měla o-
čišťováním sebe. Zákon Mojžíšův totiž na-
řizoval: Žena počnouc porodit-li pacholika,
nečista bude za sedm dní, a dne osmého
obřezáno bude nemluvnátko, ona pak za
jiných třidceti a tři dnů zůstávati bude
v krvi očišťování svého, aniž vejde do
svatyně. Když pak se vyplní dnové oči-
štění jejího, čtyřicátého dne přinese syna
do chrámu s oběťmi, beránkem totiž a

hrdličkou neb holoubátkem. Pakli by dě-
večku porodila, nečista bude za dvě ne-
děle a jiných šedesáte šest dní zůstávati
bude v krvi očišťování svého, aniž vejde
do svatyně, až když osmdesátého dne s
oběťmi přijde do chrámu. (III. Mojž. 12.)
Pozorujmež tedy pilně tato slova zákona
a sice nejprve dle písmene. Pravi totiž
písmo sv., že žena, porodit-li pacholika,
nečista bude po sedm dní. Přebílahoslave-
nou Rodičku Boží, nejmenuje nečistou,
aniž dí, že by nadzminěnému očišťování
byla podrobena. Z toho vysvitá, že bla-
hoslavená Panna, která z Ducha sv. po-
čala, očištění nepotřebovala. Jestli že,
bratři moji, matka vši čistoty nezpouzela
se zákonu očišťování podřobiti se, co má-
me tudíž činiti my, lidé nečisti a bezbožní,
každodenního očišťování potřebi mající?
Hle, matka vši čistoty a svatosti nezdaráh
se podvoliti se očišťování a člověk zpouzí
se obmyti se očístou kajienosti a lítosti?
— V duchovním pak smyslu vyrozumívá
se zde ona duše věřící, jež přijavši slovo
Boží, dobrou vůli a šlechetným předsevze-
tím uvnitř srdce svého počíná plod svatého
života a zevnitř roditi jej počíná dobrými
svými skutky. Avšak duše taková nesmí
se ještě považovati za čistou, ale spíše za
nečistou. Nebo kdo jest s to, a byť i byl
sebe spravedlivějším, chlubit se, že jest
srdce čistého? Musí se tedy pokládati před
obličejem Páně za nečistou a to obzvláště,
pokud její obrácení ještě jest nové a ne-
dozralé, jakéž musí v den osmý, to jest,
skrze víru a pro víru vzkříšení, se obřezati
od zastaralé a pošelilé navyklosti; ano
ona musí také po celých čtyřicet dní, to
jest, po celý běh života vezdejšího, očišto-
vati se od hříchů předešlých skrze pokání

a dle předpisů církevních, musí se v slzách obmytí, které prolila dílem za příčinou svého upamatování se na hříchy své, dílem za příčinou touhy po vlasti nebeské, až pak posléze po skončeném životě vezdejší s plodem svým, s obětí nejsvětějšího Beránka a čistotou hrdličky a nevinnosti holubice do chrámu vlasti nebeské bude smět vejiti.

Za druhé praví sv. evangelista, že Bůh, jsa obětovnost sama, v obět přinešen byl, když dí: „Nesli jej do Jerusáléma, aby ho postavili před Pánem, jakož psáno jest v zákoně: že každý pacholík otvíraje život, svatý Pánu slouiti bude.“ Poněvadž totiž Bůh v Egyptě zachránil prvorozence židů před smrtonosným andělem, chtěl Bůh, aby přede vším vše prvorozené jemu obětováno a posvěcováno bylo. Podle tohoto ustanovení chtěl i Pán náš, Kristus Ježíš, sám Bohu Otci nebeskému obětován býti, aby totiž obětí těla svého s Bohem usmířil nás. Aneb mohl-liž jinakým způsobem Bůh s lidmi býti usmířen? Kdyby byl člověk obětoval sebe samého Bohu Otci, jsa hříšníkem a vinníkem, zdalíž by jej nebyl spíše urazil a rozhněval, nežli jej usmířil? A kdyby byl obětoval něčeho ze svých věcí, na př. beránka neb kozlátko, neb cosi podobného, nebyla by to oběť malicherná, nedostatečná, aby vyhladila vinu jeho? A kdyby se byl anděl obětoval na místě člověka, nebyla by oběť taková nad obětí lidské příliš vznešená? „Proto Slovo tělem učiněno jest“ (Jan 1.), aby člověk, ve všem božího požívaje zalíbení, na místě člověka obětován byl a tak Boha s člověkem smířil, jak sám Otec nebeský o tom svědčí, jenž při křtu jeho v řece Jordaně takto o něm vyznal: Tentot jest Syn můj nejmilejší, v kterémž mi se dobře zalíbilo. (Mat. III., XVII.; Mar. 1.) Jestliže my, bratři, někdy se prohřešujeme a Boha někdy urážíme, nevyhledávejme smíření skrze sebe, ale skrze Krista, skrze něhož jediné naše modlitby, oběti a žádosti od Boha Otce příjemně přijaty býti mohou. Proto také všeliká modlitba naše děje se ve jménu Ježíše Krista a zakončuje se slovy: Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.

Za třetí ukazuje sv. evangelista, že Vykupitel světa se vykupuje, když praví: „A aby dali obět, jakož pověděno jest v zákoně Páně, dvě hrdliček, aneb dvě holoubátek.“ Tot byla obět, jakouž obyčejně chudí přinášeli, nemohouce v obět

dáti beránka. Hle, Pán nebeský pro nás chtěl se státi chudičkým a tak se ponížil, že chtěl pro nás býti vykoupen. Dána byla totiž obět, která se za ty přinášela, kdo v hříších počati a zrozeni byli, za Pána, jenž v hříších ani počat ani zrozen nebyl. Vykoupen byl také podle toho, co přikázal Bůh skrze Mojžíše, aby prvorozený, nebyl li z pokolení Levi, vykoupen byl pěti loty stříbra (Lev. 27, 6.). Chtěl nám totiž pokoru života jak slovem tak příkladem doporučiti. A sice doporučil pokoru příkladem, když, jsa Bohem všemohoucím, narodil se předce chudičký, a pro nás chudobu sobě zvoliti ráčil; když, jsa Vykupitelem světa, vykoupen býti chtěl; když, jsa králem nejmočnějším, chtěl, aby dáno bylo za něho výkupné; když, jsa Pánem všech lidí, chtěl lidem býti podroben. Proto dí on sám: Syn člověka nepřišel, aby si sloužit dal, aby byl obsluhován, nýbrž aby sloužil. (Mat. 20, 28.) A pokoru doporučil slovem, když učeníkům svým ještě smyslně smýšlejícím a o přednost se hádajícím pravil: Kdo větší jest mezi vámi, budiž jako menší: a kdo přední jest, jako služebník; (Luk. 22, 26.) tím poučoval je, aby toliko o pokoru mezi sebou závodili. A tím krotí i naši pýchu, nebo raději panovati, nežli poddanými býti chceme. Opovrhujeme chudobou a pokorou a zlatu před Bohem a před spasením duší přednost dáváme. Proti takovým žehrá apoštol: Již zajisté ovšem hřích jest mezi vámi, že máte soudy mezi sebou. Proč raději krivdy nesnášíte? (1. Kor. 6, 7)

Za čtvrté předvádí nám sv. evangelista starce proroka, již již nad hrobem stojícího, kterýžto když spatřil, po čem toužil, smrti sobě žádá. I líčí nám ho jako muže, jenž hoden jest Bohu vydati své ductví. Neboť byl spravedlivý, dáváje každému, což jeho jest; byl bohobojný, ne bázni služebnou, ale synovskou, jelikož bál se s láskou a miloval s bázni Boží, očekáváje Vykupitele ne s pochybováním, ale s jistotou. A Duch sv. se svými sedmery dary byl v něm. Tento člověk modlitbou a žádostí zasloužil odpověď od Ducha sv., že neužří smrti, lečby prvé užířel Krista Páně. I přišel, ne snad náhodou, ale veden Duchem sv. do chrámu a tímtež Duchem sv. osvěcen poznal v dítku Kristu Pána a vzal jej na lokty své. O kdo jest s to, aby pochopil velikou radost, jakouž měl stařec, když Vykupitele svého

i celého světa, po němž tak dlouho toužil, tak dlouho vzdychal a jež tak drahně let očekával, nyní na své oči viděl, jej na své lokty vzal a jej choval s plesáním? Nemoha velkou radost svou ani vyjádřit, ani zamlčeti, u vroucím díku vylévá srdce své, žehná za nestihlá dobrodiní sobě prokázaná Bohu a praví: „Nyní propouštíš služebníka svého, Pane, podle slova svého v pokoji.“ Jako by říci chtěl: Nyní, Pane, když jsi vyplnil, cos přislíbil, žádám, abys mne v pokoji propustil, nyní, když po zkušéné veliké radosti této smrti nepocítím. A proč se tak raduješ, o staře blažený? Poněvadž viděli oči mé spasení tvé. Oči mé zevnější, tělesné tvé zevnější tělo, oči mé pak duchovní tvé skryté božství. Jejichž obou spojení jest spasení tvé a naše; spasení tvé, poněvadž je uděluješ; spasení naše, poněvadž přijímáme a pocítujeme ono dobrodiní, kteréž jsouc spásitelné, jest všeobecné. Protož následuje: „Kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí. Světlo k zjevení národům, až posaváde zaslepeným, a k slávě lidu svého israelského, z nichžto Kristus dle těla se narodil. A poněvadž dnes onen svatý stařeček Duchem sv. tak osvěcen byl, že světlo veškerého světa poznal a na rukou choval, proto vešel v užívání obyčej v církvi sv., že všickni dnes rozžaté svíce, Krista představující, v rukou nosíme. Oheň totiž znamená božskou jeho přirozenost; vosk, dílo to panenských včel, znamená opět jeho přirozenost lidskou, kterouž z Panny přecísté na sebe vzíti ráčil. O vyhledávejmež tedy, bratři, všemožným způsobem očistění duší svých; vykupujme hříchy své udílením štědrých almužen; obětujmež Bohu v obět zápalnou hrdličí čistotu a holubičí nevinnost svou. A jako obojí tento druh ptáků místo zpěvu spíše nařiká, podobně i my, dokaváde zdržujeme se v tomto slzavém údolí, ustavičně vzdychejme a jako sv. Simeon po spravedlnosti žijme a lačněme. Snažme se dosíci pokoje a uvidětí dobrých dnů, abychom návštěvou Boží jsouc osvěceni a radostí Ducha sv. naplněni, syti dnů pozemských s plesáním propuštění byli ku branám smrti, kdež věčně žiti budeme, skrze Krista Pána našeho, Jemuž budiž čest a sláva na věky věkův. Amen.

Promluva na svátek Očišťování Panny Marie.

Napsal Alois Dostál.

Vidíme-li nemluvně v loktech starcových, vždycky podivné myšlenky kolují hlavami našimi. Jeden na prahu života a druhý na prahu smrti, jeden začíná žiti, druhý život dokonává. Jsou dětmi oba, rozumějí si nejlépe a rozpráví spolu neli ústy aspoň očima.

Dnes zabloudili jsme zrakem do chrámu jerusalemského. Den co den usedá v lavici stařec s bělavým vlasem, vráskovitým čelem, vyhaslým okem. Hlavu naklonuje na prsa a ústa šepotají. Je pohřížen u vroucí modlitbu. Snad nějaká vina tíží jako balvan prsa jeho? Nikoliv, Vždyť to nevinný stařec! Odčinil vše na tomto světě. Co tedy zdržuje jeho kroky, co zdržuje ho ve chrámě? Časem z modlitby se vytrhne, pohledne rychle ku dveřím, jakoby někoho čekal. Však opět sklamán, znova klesne a pohrouží se v modlitbu. Očekávaný ještě nepřišel.

Nedaleko stará stříbrovlasá žena také tak v modlitbu ponořena, také tak obrací zraky toužebně ku dveřím, jakoby někoho vyhlížela, po někom pátrala.

Tu přichází chudíčka matka, zářící radostí nekonečnou. Šat chatrný kryje tělo, a na ruce nemluvně. Matka kráčí nejistým krokem, ze tváře jí mizí mráček skrytého bolu, obličej se jasní, a mladá matka kleká před Hospodínem. Pak odevdává dar — dvě holoubátek a ještě jednou pokleká, dítě k srdci vine a z očí řinou se jí slzy radosti nevyslovitelné. Děkuje Bohu za milost, že stála se matkou a vyprošuje svému dítěti zdar a požehnání.

Ve chrámě Maria Panna se synem Ježíšem.

Stařec rychle jako jinoch vyskočil z lavice, spěje k matce, vítá ji, bere její dítě na své lokty a svadlými ústy jeho zní slova: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého, v pokoji, nebo viděly oči mé spasení, kteréž jsi připravil před obličejem všech národů jako světlo k osvěcení pohanů a k slávě lidu tvého israelského.“ Pak se obrací k matce a podává jí dítě, praví prorockým hlasem: *A tvou vlastní duši pronikne meč.*

Ó jak blažená, jak slastná a zároveň boluplná, zlověstná slova Simeonova! Budeš spasením národů, osvěcením pohanů,

slávou lidu israelského — ale při tom všem tvoji duši, matko, pronikne ostrý meč.

Maria byla prosta prvotného čili dědičného hříchu, ctnostná Maria ani žádného těžkého poklesku za celý život se nedopustila, Maria, která dle slov sv. Bernarda, „sama bez poskvrny hříchu počata byla, i bez poskvrny a v čistotě počala,“ přichází do chrámu jako žena kterákoliv národa židovského, by dosti učinila zákonu očišťování. I připadá nám otázka, proč se podrobila onomu obřadu, sama jsouc čista a očištění nepotřebujíc? Týž světec nám odpovídá těmito slovy: „Kromě pokory vedla ji k tomu láska; by přinesla oběť na smíření nám všem: představuje Bohu Otcí i svého Syna.“

Odtud chvalitebným zvykem, že matky křesťanské, jakmile jim toho zdraví dovoluje, podobně jako Maria přicházejí do chrámu, by tam před oltářem Nejvyššího vzdaly díky Bohu, by obětovaly své děti, jakož byla Anna, manželka Elkanova se Samuelem učinila.

„Všemohoucí, věčný Bože, který jsi porodem nejblahoslavenější Panny Marie bolesti věřících rodiček v radosti obrátiti ráčil; shlédni milostivě na tuto služebnici svou, která s radostným díkem do svatého tvého chrámu přichází, a dejž ji by po tomto životě pro zásluhy a na přimluvu nejblahoslavenější Panny Marie i s dítětem svým do radosti věčného blahoslavenství přijata býti zasloužila . . .“

Kdyby vám, matky křesťanské, zemřel některý miláček, zajisté nikdy byste nezapomněly, koho syn anebo dcera na živu jsouc, radi měli. Maria měla syna — miláčka a ten miloval nás, až život za nás položil. A tento syn neoslyší proseb matky své, matky, jež za nás oroduje, prosí u trůnu božího, když ji o něco žádáme, se k ní modlíme. Tato výborná matka zná boly a starosti mateřské, vždyť také jich zakusila měrou vrchovatou, tato božská matka čte v srdcích našich, vidí trápení naše a rukou stírá slzy zármutku našeho tenkrát, když se vši myslí mateřskému srdci jejimu se nakloníme.

Maria nás miluje více než Abraham Boha svého. Tento arciotec z lásky k Bohu vztáhl pravici na syna jediného a Maria z lásky k člověčenstvu stojí pod křížem, na němž pní její miláček, umíraje smrti přehroznou. A tato matka, tolik nás milující otevírá náruč matkám křesťanským, zvouc je skloniti hlavu na srdce mateřské,

zvouc je složiti boly i trýzně své před trůnem Utěšitelovým „Já miluji mne milující opět“

A kdyby nám jiné nebylo záruky ochrany Panny Marie, láska Syna Božího by nás musila u víře upevniti, že modlitby naše nezůstanou neoslyšenými, když ústy božské matere zaznívají před trůnem Hospodinovým! Syn neoslyší matere své, Syn boží příliš nás miloval, než aby odmítl proseb našich, proseb a přimluv Mariiných.

A co chcete vyprosití, matky křesťanské, nesouce nemluvnátka svá v náručí před oltář Hospodinův, oč prosíte dětem svým prostřednictvím božské matere? Snad i ty děti, jež v bolestech jste počaly, do chrámu v oběť Bohu přinesly, jež jste pečlivě vychovávaly, pro něž tolik jste se nastrádaly, noci probdělly, pro něž jste poslední sousto od úst si utrhlly, pro něž byste život nasadily, snad i ty děti příčinou budou, že duši vaši pronikne meč. Snad i tyhle vaše děti zvednou pravici proti vám, budou mluvití vám do tváře slova urážlivá, pohanlivá, snad i ty děti z očí vašich vynutí proudy slz a z prsou bolný vzdech.

„A tvou vlastní duši pronikne meč!“

A aby se tak nestalo, by děti vaše byly zvedené, by vás rodiče své ctily, vás si vážily, vás milovaly, za vás se nestyděly, proto matky přinášejí nemluvnata do chrámu, prosíce Boha o děti hodné, zdárné, zvedené.

Maria pro syna svého zakusila boly bezpočetné. V chudobě ho porodila, do Egypta s nim přehala, v chrámě dvanáctiletého hledala, bolnou cestou doprovázela, urážky ve tvář mu metané slyšela, a posléze Maria — matka doprovodila syna svého na potupné místo Golgotu a stála pod křížem utrpení a krev vlastního dítěte kapala na mateřské srdce její. Která matka vytrpěla tolik pro dítě své? Která matka viděla syna svého nevinně v takové potupě? Které matce krvácelo tak srdce jako Marii? Než Maria snášela vše pevně, nezlomně. Pocitila sice bol nesmírný, ale nezmálomyslněla. A co dodalo matce Kristově tolik síly a odvahy, srdnatosti a oddanosti, odkud nabrala tolik zmužilosti a pevnosti?

Maria syna svého Bohu obětovala v chrámě. Jakobychem slyšeli ji před stánkem Hospodinovým se modliti: „Ó Bože, tomuto dítěti svému vyprošuji dobro, spokojenost, štěstí, však ne jak si já přeji,

ale jak ty chceš dle přemoudré vůle své.“ Slovem *Maria se odevzdala do vůle Boží*. A proto se nelekala ani Simeonových slov: „A tvou vlastní duši pronikne meč.“

Matky křesťanské, když klečíte před Hospodinem, vyprošujíc zdar a požehnání dětem — nemluvňatům, zdali pak také vám netanou na mysli slova starce Simeona? Zdali pak ona věštba také při dětech vašich se nevyplní a děti vaše nestanou se ostrými hroty, palčivými trny do srdcí vašich? Zdali pak nenadejde (nedej Bože!) doba, kdy zalomíte rukama nad hlavami, zapláčete nad dětmi svými, kdy vaši duši pronikne meč? Odkud nabudete síly v tak trudných dobách? Obětujte děti své při úvodu Bohu svému, vyproste jim i sobě na Marii, trpitelce největší, zdar a požehnání, modlete se, by ty děti vaše byly dětmi hodnými, dobrými, by byly radostí a ne zármutkem vašim.

Nechcete-li též, aby děti vaše rádně prospívaly, na vás jest, byste jim předcházely vzorem a příkladem. Kněz podává matce rozžatou svíci na znamení, by jako světlo vás vede, tak i ona světlem zbožnosti a mravnosti vedla děti své. Vzpomeňte sobě, kdykoliv k ouvodu půjdete, na slova Simeonova: „A tvou vlastní duši pronikne meč,“ a pak zajistě z roztouženého srdce vyřine se modlitba vroucí k Bohu.

K Marii se utíkejme všicki jako ku svoji matce, k Marii spějte rodiče v potřebách svých, Marii milujte synové a dcery poslušností k rodičům, k Marii utíkejme se s jakýmkoli bolem a trápením, Marii obětujte matky děti své, by otupeny byly hroty trnů, jež snad by vás čekaly a jež Maria promění láskou svoji v růže hodných a ctnostných dětí. Amen.

Ř e ě,

již při odevzdání stříbrného záslužného kříže s korunou p. Jos. Patákovi, c. k. četnickému strážmistru m. t. v Sedli konal Fr. Čapek.

Malou hodinku cesty od našeho okresního města na strmém skalisku jest rozvalina zvaná Zvěřinec. Tato zřícenina svědčí šedé dávnověkosti. A kdyby tak nyní obyvatelé, které jednou nádherné komnaty toho hradu v sobě hostily, objevili se mezi námi, co by asi hlásali nám?

Kdyby tak nyní té rozvalině dostávalo se lidské řeči, o čem by svědčila nám?

Oni by hlásali, ona by svědčila, že byly jednou v zemi české doby žalostné, časy bouřlivé, v nichž mnoho loupeživých žilo lidí, kdy před nátiskem, loupeží, krádeží nikdo ani statkem ani hrdlem jist nebyl. Proto panstvo stavělo si pevné hrady na nepřístupných skalách a toho panstva podání mnohdy po celý život kamení a potřebné stavivo opatrovatí musili. Když hrad byl zbudován, tu panstvo bývalo v něm bezpečno, jako jist jest orel v nedohledném hnízdě svém před zraky smělého střelce, ale ubozí podání pod hradem byli jako bezbranná holubice vysazená drápům dravého luňáka — majetek jejich byl od loupežníků zabrán a kdo za v čas do pevného hradu se uchýlil a holý život zachoval, za šťastného se pokládal.

Ještě o kolik horší nadešly časy, když jedna část panstva spustíc se Boha prostopášnosti se oddala a podané své sama odírala. Byla to doba pěstního práva, byli to tak zvaní loupežní rytíři, jejichž krvavému řemeslu požehnané památky Otec vlasti král Karel přítrž a konec učinil. Panstvo, které zůstalo Bohu a cti své věrno, začalo samo stavu svého hajiti čest, ozbrojilo se a se zbraní v ruce nepřátely po řádku a majetku stíhalo. Nejprve stalo se tak ve Francii, lid zval tyto dobrodince své „gens armata,“ které latinské slovo po česku zní asi „muži ozbrojení,“ a z tohoto latinského slova povstalo francouzské gendarm — a celý sbor „gendarmerie.“

Před velikou francouzskou revolucí, kolem roku 1790, svěřena gendarmerii s velikou pravomocí policie na cestách veřejných a to s úspěchem takovým, že i jiné vlády v zemích svých sbory četnické zaváděly. Do sborů těch povolávání byli z pravidla mužové stateční, poctiví, ze řad stálého vojska a službu svou konali koňmo. Kdo z Vás, před rokem 48. zvláště na císařských silnicích častěji se nalézal, potkával se s muži ozbrojenými na rychlonohých koních — byli to četníci. Po pověstném však roku tomto, literou červenou zapsaném v dějiny říše i národa, doznala gendarmerie zřízení, jakéž vykazuje až po dnes.

A v čem ta služba, již zemi celé a jednotlivcům zvláště četnictvo prokazuje, záleží? Kdybych na tuto otázku odpověd dáti chtěl věrnou, mluvití bych musil přes dvě hodiny. Nepodrobím vzácnou trpěli-

vost Vaši tak přísné zkoušce a jen povšechně dokládám, že to služba tak úmorná, namáhavá, nebezpečí plná, již dovede oceniti jen povážlivý člověk. Četník koná službu ve dne v noci, v mrazu i za slunečního úpalu, ba on celou jednu třetinu noci pod širým nebem na obchůzce své strávití musí.

A tážete se jaké té služby ovoce? Větší bezpečnost osobní cti, statku a života. O tom Vám svědectví dají registry soudních síní, státní ústavy kriminální nazvané i zemský ústav káznice. V těch ponejvíce skrývá se výsledek práce gendarmerie.

Zde odmítám výtku mnohých tak zvaných liberálních lidí, že četnictvo se svými bodáky jest 19. osvěceného století instituce nedůstojná. Jen prý více světla, více vzdělanosti, pak prý meče a bodáky v pochvách zrezaví. Ale zkušenost dnešních dnů učí, že právě vzdělanost bez poctivosti, aneb, abych srozumitelněji se vyjádřil, vzdělanost bez víry, bez náboženství otvírá bránu vyššímu „švindlu“ a vyššímu zločinu dokořán. Kdekoliv jest pšenice, tam roste i koukol a koukol patří přece na hranici k spalení, neb v našem případě za mříže k zavření. Pojmejme život jak jest a neodávejme se marnému blouznění, koho neudrůže víra v účtě ku zákonu — tomu pomáhá — bodák.

Ano uznávejme vděčně pilnou a zdárnou práci, již koná četnictvo, uznati ji ráčil Šam nás nejmilostivější a nejjasnější zeměpán, Jeho Apoštol. Veličenstvo císař František Josef I. — když uděliti ráčil stříbrný záslužný kříž s korunou bývalému veliteli zdejší četnické stanice, ctěnému p. Josefu Patákovi, jemuž platí dnešní sláva, jehož dnes zajisté radostný den.

Tohoto oslavence zná každý z nás a jsou mnozí, kteří již ho znají po mnoho let. Náš oslavenec v polním tažení Šlezvicko-Holštýnském, když nepřátelské koule zasahovaly chrabré syny naší armády, když záhubná ocel stápěla se v krvi císaři a vlasti věrné, když krvavá řádila seč, tak statečným se ukázal, že na bojišti velikou stříbrnou medaili vyznamenán a ozdoben byl. V roce 66., na kterýž s povzdechem vzpomíná věrný syn národa, tam v krajinách u Hradce Králové i náš oslavenec statečnou dal na jevo udatnost a u příležitosti této opět válečnou medaili vyznamenán byl. Pak dosazen k četnictvu konal služby v okrese našem. A že službu

svou konal svědomitě a věrně, že okres náš od mnohé hlízy a lotroviny vyčistil, že nasadil a obětoval v službě své zdraví — proto dán na vyžádání a dobře zasloužený odpočinek.

Pane oslavenče, plným právem dnešního svému vyznamenání těšiti se můžete. Noste záslužný kříž na prsou, která vystavena byla všemu nebezpečí u konání povinnosti; tento stříbrný kříž uváděj Vám na paměť rozličné kříže, kteréž tlačily někdy jako kámen a které nesl jste odhodlaně za let služby Svě u vojště; tento kříž záslužný naplniž Vás radostným upokojením, které poskytuje vědomí vykonané povinnosti; však tento kříž pamatuj Vás na kříž posvátný, jenž jest nástrojem vykoupení a znamením spasení a byl-li jste věren pánu a císaři pozemskému, buďte věren i Pánu všech Pánů, králi všech králů, Bohu Všemohoucímu, abyste přijat byl v odpočinek radostný — bez konce — věčný.

Vy přátelé oslavencovi, kterým snášeti jest do té chvíle a pak na dále břímě dne i horka, vy druzi jeho, nedejte dnes ani mstečka závisti nepřející v srdci svém; naopak hrdi buďte na vyznamenání toto; tímto vyznamenáním vyznamenán jest celý stav Váš! Proto radujte se s radujícími a ctěte stav svůj, nebo kdo stav svůj cti, sebe cti a cti ostatních hoden.

Vy účastníci a svědkové této řídké slavnosti, zvláště vy otcové, kteří máte syny zdravé, k službě vojenské schopné, z dnešní slavnosti uče se vážit naprosto potřebného stavu vojenského a nebojte se o ně, když do řad stálého vojska vřadí budou. Křesťanského mladíka doprovází k vojsku anděl Boží — právě tak jak doprovázel mladého Tobiáše a jest mu nápomocen, aby nejenom nepřátely vlasti, nýbrž i nepřátely duše přemohl. Můj božský Mistr a nás všech Špasitel, Ježíš Kristus Pán náš, když služebníka vojenského hodnostáře uzdravil, tak pochválil jej pro viru jeho a nikterak mu neradil, aby službu vojenskou opustil. Což jistě bylo by se stalo, kdyby ve vojště spočívala zkáza pro duši nesmrtelnou. Nuže tedy s radostí dávejte což jest císařovo císaři a co Božího Bohu. Plňte všickni povinnosti povolání, stavu svého, pracující na rozličné roli k jednomu vznešenému cíli ku blahu říše, blahu vlasti, blahu národa. A proto končím s přáním: Žehnej Bůh zeměpánu, žehnej říši, zemi, žehnej národu.

Veliz.

(Dokončení.)

V první pohanské době při úmrtí manželově i jeho ženy bile přistrojené, prostovlasé, kvitím ozdobené, olejem polité v průvodu při hudbě a zpěvu od poh. kněží ku hranici dobrovolně vedeny, při výskání a radování veškerého průvodu vesele do ohně vstupovaly a nikterakž sobě brániti nedaly, až v prach a popel uhořely. Hřimu, Hromu, Hřimateli, který se ve vsi Hřimě ctil a vzýval každého roku v červenci, když blesk lid, skot, brav zabíjel, domy zapaloval, povodeň pole, luka ničila, vichr stromy lámal, vyvracel a obilí za nášel, vždy 27 osob pohanských za živa se obětovalo, 9 od pohanských kněží na stromech ovocných jako králi větrů bylo oběšeno, 9 se jich samo zabilo a 9 se jich utopilo, aby se Hřim či Hrom upokojil. Odtud pochodí ono staré české přísloví: Na den sv. Prokopa neb sv. Petra a Pavla musí se jich 9 oběsit, 9 zabít a 9 utopit.

Takž i každého roku na jaře pohanské bohyni plodící a rodící, Řimbabě*) neb Ladě či Koladě, Zlaté Bábě jmenované, svobodná sličná dívka pod hořící lipou se upalovala. To naznačuje staroslovanská píseň:

„Hořela lípa hořela,
pod ní panenka klečela.
Jiskřičky na ni padaly,
mládenci pro ni plakali.“

„Hořel i jalovec,
pod ním klečel mládenec.

Kdo nepoznal bludu a krutosti pohanské, tent neumí oceniti zásluhy křesťanstva. Rozvaž sobě čtenáři, co Spasitel se svými učeníky podstoupiti musil, aby světlo Boží nás osvítiti mohlo a my ve světle tom kráčeli ku branám nebeským. Usmrcen sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Ludmila a j. v. od pobloudilých a slepých pohanů. Krví svou nám cestu ku životu proklestili. —

K těmto poznámkám zesn. šlechtetného kněze Krolmusa, které napsal ve farní knize Velizské, když se na Velizu u svého spolužáka dp. far. Dmycha r. 1857 po ně-

kolik neděl zdržoval, přičiňujeme z „Památek archeologických a mistopisných od českého Musea redaktorem Karlem Zapem“ vydaných, toto: „Kníže Boleslav I. usadiv I. biskupa na nově založenou biskupskou stolicí v Praze (972), dal se po založení kláštera panenského u sv. Jiří a kláštera Břevnovského snadno k tomu pohnouti, aby z některého německého kláštera mnichy do země povolal. Stalo se to na začátku roku 999. Dříve dal místo k nové duchovní osadě způsobilé od některých velmožů svých vyhledati. Osada ta byla na ostrově sv. Jana. Kníže přidělil ji Lambertovi, německému mnichu řádu sv. Benedikta z kláštera Altaichu v diecési Pasovské, muži života zbožného, ježž synu a uatupci svému Boleslavovi Ryšavému u přítomnosti předních národa představil a za opata poručil, načež již 9. února 999 zemřel.

Kněz Lambert usadil se tedy se svými bratřími z Altaichu příšlými na ostrově sv. Jana (nedaleko sv. Kiliána nad Davlí).

Boleslav III. nemeškal dílo od otce započaté dovršiti: Otec Lamberta tehdejšímu biskupu Pražskému Bohdalovi (998—1017) jako zvoleného opata představil a za své přítomnosti, jak zesnulý otec žádal, církevním obřadem jej potvrditi dal, načež o připravení místa ku klášteru a o nadání téhož se postaral

Dle rozkazu otceva odevzdal novému klášteru na Ostrově vsi Voděchody, Zaječí a Blížim s lesem; z rodinných statků, pak k tomu přidal ves Sázavu, Sedlec a Měchnice a rybnáře v Dražovicích, Třebáni a Lahovicích. Toto prvotní nadání bylo pak v krátkém čase jak od panovníků tak od velmožů v zemi hojně rozmnoženo.

Kníže Oldřich (1012—1037) daroval klášteru statky ve Svojsčicích, Nahorubech a Porešicích. Kníže Břetislav I. (1037—1055) kapli sv. Jana ve Skalách se strážníky jejími v Chrustnicích a Nučicích, pak kapli sv. Jana Křtitele na Velizu u Točnicka od knížete Jaromíra okolo 1005 z vdečnosti za ochránění života založenou se vším příslušenstvím a strážníky jejími v Otročiněvsi a Černíně. (Založené křesťanské chrámy musily před pohany hlídány býti strážníky).

Tito Benediktini Ostrovští při kapli sv. Jana Kř. na Velizu založili probošství. Strážníci v Otročiněvsi byli později to-muto probošství odňati cizím násilím, král Přemysl Otakar I. mu je ale 1205 vrátil.

*) Hřimbaba byla manželka Hřimboha čili Hřimatele, Hroma, Peruna. Dosud si děti hrají na Řimbabu jarním časem.

Kostel i probošství připomínají se r. 1310 v bulle papeže Klimenta V. na čtvrtém místě, jakož i jeho statky v Drahoňovu Újezdě (Dráhnysylva na Zbirožsku). Náležely mu ale kromě toho ještě vsi: Kublov (pod Velizem na Točniku), Trubín a Černín (na býv. panství Kralodvorském), Otročiněves a Broumy (na Křivoklátsku), pak rybáři v Dražovicích (někde nade Mží, nyní neznámých), které byly darovány od knížete Boleslava III. a Břetislava.

V druhém roce husitské války 1421 zkaženo jest probošství zdejší a statky zabrány, ovšem neznámo již od koho, až byly během času připojeny k okolním statkům komory královské.

Na Velízu pak zachoval se kostelík, který byl v minulém století všecek přestavěn, a ve kterém přísluhovali v 17. a 18. stol. děkanové města Žebráka, asi 2 hod. vzdáleného.

Z bývalého probošství zbyly jen základy v zemi. Císař Josef II. dal na Velízu roku 1787 z náboženské matice farní dům vystavěti a prvním farářem byl ustanoven bývalý františkán z Hořovického kláštera kněz Jarolím Ulrich. (Fara založena byla dne 6. dubna 1787.) Pak následovali důst. duchovní správce: Vojtěch Libický, Šebastian Votava, Vojtěch Nedjedlý, Jan Leibl, Matěj Bastl, Josef Vyhnaněk (admin.), Karel Pazour (admin.), Jan Turek, Alois Novák (admin.), Felix Bica, Jakub Přecechtěl (admin.) a Josef Kříž, nynější duchovní správce, který se o zvelebení chrámu i fary horlivě stará. — O sv. Janu Křtiteli a po celý oktáv vypadá to na Velízu jako v nějakém městě. Z daleka široka přicházejí lidé, aby sv. Jana Křt. na posvátném pahorku uctili a spolu z rozkošné krajiny a vyhlídky, která se s temene Velízu očím skýtá se potěšili. Mnozí zastavují se na hřbitově u chudíčkého rovu s křížem, pod kterým spí spánek spravedlivých sl. český hudebník a pěvec Zvonař.

viti. — Jak lehce dopustíš se hříchu všedního, i kdo jsi křesťan zachovalý. Ale jsi-li pokoušen k hříchu těžkému, v jaké již přecházíš rozpaky. A ty rozpaky buďtež ti výstražným znamením hříchu těžkého, smrtelného.

Plašitel vrabců.

„Vy se něco naplašíte těch vrabců od rána až do večera ani oddechu si nedávaje; tak jste nemilosrdný, že žádnému z nich ani najisti se nepřejete;“ tak po sousedsku domlouval soused sousedu, jenž obcházíje po celý den pšeničné pole své bez uaavení plašil a zaháněl vrabce dorážející na pšenici dozrávající.

„To jest právě hlavní pravidlo,“ odpověděl majitel pole pšeničného, „aby se vrabcům pšeničky ani nedalo najisti. Jakby jen jednou se najedli a namlsali, pak bych jim neubránil, a tak krásná pšenice brzy by byla až hanba zdělána. Ale nemohouce hladoví vrabčáci živou mocí k tomu přijíti, aby se najedli, a vidouce marné všecko dorážení své, konečně pšenice nechají, a bude od nich pokoj. A tím méně mne mrzí namahání mé, jež mne přivádí i na mnohé dobré spásitelné myšlenky.“

„A na jaké?“ tázal se soused znaje již dobře souseda moudrého, jehož rád poslouchával.

„Vy jste mi milý sousede vyčetl,“ tak teď vykládal soused moudrý, „že jsem tak na ty vrabce nemilosrdný. Ale tak nemilosrdní máme býti sami na sebe. Jako jest to i s tím dotěravým pťactvem, tak jest to i s našimi zlými žádostmi. Jak často nás pokoušejí zlé žádosti naše mermomocí na nás dorážejíce, abychom je ukojili zlým skutkem. Ale běda nám nasytíme-li a vyplníme-li jen jednou zlým skutkem zlou žádost svou! Zlá žádost skutkem jednou nasycená a rozdrážděná prvé, než se nadějeme, nám vzroste v náruživost, kteréž pak člověk tak lehce neodolá, a kteráž se ho nespustí, až ho celého zkazí. Kdykoliv tedy nás pokoušejí zlé žádosti, jen jim nikdy nepovolmež, aby došly svého; a pak nám zase na nějaký čas také pokoj dají.“

List na stromě a veveřice.

List na stromě patře závistivě na veveřici vesele hopkující se stromu na strom zvolal nespokojen: „Jaké tento tvor těší se svobodě! A já tak jsem přivázan, že se nemohu ani s místa hnouti.“ Vida pak nespokojenec veveřici, ana se přihopkovala až blízko k němu samému, pravil k ní: „Prosím tě, pomozíš mi k téže svobodě, jakou ty se blažíš; sprostíš

Podobenství, paraboly a bajky.

II.

Potok úzký a široký.

Malý potůček překročíš takorška nevěda. Ale před potokem širokým jsi nucen se zasta-

mne nesnesitelné vazby mé; totě nestojí, leč jeden hryz.

Křepký lesní hlodavec zelený list na oléhavou prosbu jeho ostrými zoubky svými jedním uhryzl rázem. A již osvobozený lupen zachvácen větrem právě zdviženým vznášel se vzhůru shlížeje pohrdlivě dolů na bývalé souduhy své.

Za málo dní veverice šmejdíc dole po zemi zaslechne za sebou smutné bédování. Obrátivši se zahledne v kalužině uvizlý list všecek žlutý, pokálený, rozedraný. „Já jsem ten list,“ nařikal list tak zle zdělaný, „jež jsi ty odloučila od živitele jeho. Jak jsi mne učinila nešťastným!“ „Sám jsi tomu chtěl,“ odbyla pozdě nařikajícího neblahá osvoboditelka dále po svých ubánějíc.

Na zlé konce přichází, kdo jest nespojen se stavem svým jemu od prozřetelnosti Boží přirčeným. *Karel Otman.*

Rodina.

(Pokračování.)

IV.

Rodiče musí se starati, aby vznešenému zákonu, svatým povinnostem, jaké od počátku světa lidem velemoudrou Prozřetelností uloženy byly, dost učinili, aby je plnili tak, jak sám Bůh chce. Není rodičům nic vyššího nad to, nežli když své dítky dobře vychovávají. A jaký nesmírný užitek dává rodičům dobré vychování dětí, které jsou jim za to celým srdcem oddány a ničeho nešetří, aby jim svou vděčnost na jevo daly. Pravda, že děti někdy rodičům namáhání, bolesti, trampoty odplatiti nedovedou, ale v tom právě jest ten svazek, spojující celé rodiny, že dluh, který rodičům vrátiti nemohly, splácejí vlastním dětem. Zdá-li se ti, otče nebo matko, práce o děti obtížnou, nesnesitelnou, pomysli si, že i ty jsi byl dítětem. a že s tebou rodiče ne menší namáhání měli, tys jim za to vděčným se prokázati nemohl, nebyloť ani možno; vrať nyní dluh, zapsaný u rodičů, vrať jej svým vlastním dětem! Nakládej s nimi tak laskavě, ošetřuj je tak pečlivě, jako to činili rodiče tobě. Že oni tak s tebou jednali, nejlepší důkaz máš, že žiješ, že jsi zdrav, žeš po nich dostal nějaké dědictví.

Dětem jest dobré vychování po celý život jako cesta, zábradlím dobře opatřená,

s které nemožno upadnouti v propast zlého. Ono má stanoviti podporu a jakousi zbraň proti všemu, co vede ku zlému; má býti bezpečnou ochranou proti všem vášním, má udržeti člověka na dráze ctnosti. Na dobrém vychování dětí závisí jejich celá budoucnost. Jako dobré vychování upevňuje svazek lásky rodinné, tak zase nedostatečné nebo zlé vychování uvolňuje jej, ba ruší jej úplně. Sluší tedy déle se pozdržeti u nejdůležitější povinnosti rodičův.

Vychování jest dvoje: předně vychování fyzické čili stárání se o rozvoj těla a zachování ho při zdraví; za druhé vychování morální čili rozvoj ducha. Obě části vychování jsou rovně důležité, a rovně jich rodiče dbáti mají, ježto jedno bez druhého býti nemůže. Rodiče, když jim Bůh dá dítě, těší se a radují, že přišla na svět bytost, jež jejich bytí tu na zemi prodlužuje, že jejich krev žítí bude, až sami dle zákona přírodního ulehnu do hrobu. Od té chvíle již, v které dítě nejprve světlo světa spatří, začíná jeho vychování.

U vychování fyzického se nepozdržíme, nebo každá matka dobře ví, že prvním a nejzdravějším pokrmem dítěti jest její vlastní prs, kterým má své dítě kojiti. Vědí rodiče dobře, že mají pečovati o výživu dítky svého, že mají dítě chrániti od všelikých škodlivých vlivů, které by mohly míti zlé následky; že mají starati se, aby děcko již v mladých letech nezpůsobilo si jakési nemoci nebo zmrzačení, které by je činilo nešťastným po celý život. Vědí rovněž, že nesluší s dítětem příliš se mazliti, aby záhy zvykalo strastem a nehodám, které snášeti mu bude v životě.

O duševním vychování promluvíme poněkud více, ježto jest u nás ještě dosti zanedbáno. Dítě začínající sotva mluvit jest nad míru zvědavé, přálo by si vše věděti, na všechno obrací pozornost. Ač děcko ještě mnohemu, co vidí nebo slyší, nerozumí, přece si to již dobře pamatuje; v jeho něžném srdci vše se věrně odráží, ostává a teprv za leta, když dítko více se rozvíjí, na škodu jeho v paměti se objeví. Ať tedy rodiče nemyslí, že dítě jsouc ještě malé tomu neb onomu nerozumí, ježto sami mohli by přičiniti ke zkáze nevinné povahy dětské.

Nic též větší škody mladému pokolení nepůsobí jako špatný příklad rodičův. Dítě, jak již řečeno, jest nad míru zvědavé, sleduje pozorně rozmluvy starších;

ze zvědavosti nechá nejmilejší hry, jen aby se něčeho dovědět mohlo. Jaký neocenitelný užitek mohli by rodiče mít z té drahé perly v duši dětské, kdyby zvědavost tu dovedli a chtěli spokojiti užitečně.

Jaký to snadný a jistý prostředek vštěpovati jejich mladému srdečku cit povinnosti, snahu rovnati se vzorům ctnosti a oškliviti si zlo. Když jsem byl děckem — pamatuji do té chvíle — rodiče musili nejednou z rozličných příčin vzdáliti se z domova, zanechati nás staré služce Majdaleně, která tak s námi zacházela jako starostlivá matka, aby se nám nic zlého nestalo. — Když se uprázdnila od práce — a bývalo to jen na večer — zasedla s námi v malém teplém pokoji a při světle lampičky vypravovala nám všelijaké povídky: o zakletých královnách, o ukrytých pokladech, o 24 loupežnících, o zázračné lásce a rozličných divích. Ze zvědavosti nebo z bázně před strašidly pořádku víc a více tulili jsme se k ní, tak že na konci každý z nás se jí držel, ani hnouti se od nás nesměla. Tím dovedla, že jsme ji více milovali než otce nebo matku; nebo lépe uměla upokojiti naši zvědavost než rodiče. Ale z toho též pošlo, že jsme večerem ani do tmavého pokoje, a tím více ven, ani na krok bojíce se strašidel. Jíti nechtěli. Darma nás potom matka přesvědčovala, že strašidel na světě není, že není čeho se báti: my ledačde v stínu, v prostěradle, pověšeném na stromě, viděli jsme nebožtíka, strašidlo, ducha a t. p. Třeba bylo veškerého učení gymnasiijního, aby nám strašidla z hlavy vyhnali. Kdybychom místo zbytečných strašidel, která sesilují dráždivost děcka a tím způsobují mu stav chorobný, vštěpovali v jeho mysl, která tékavě chytá dojmy a zabývá se jimi, povídky, z kterých každá obsahovala by zrnko dobrého, časem skládající zrnko k zrnku; měli bychom v dítěti poklad ctností, které by rodiče sami vštípili v jeho duši. Kdyby rodiče místo pohoršujících žertův, pomlouvání sousedův, zabývali se čtením užitečným, aspoň v dni sváteční; měli by sami užitek duchovní a do srdcí dětí nasili by zárodky ctnosti, které v pozdějším věku tak hojně vydají ovoce. Není těžko tomu rozuměti, nebo jak hospodář pole vzdělává, tak i sklizeň bude, jestli zaseje bodláčí, pšenice nesklidí. A srdéčko dětské, jaké to bujné pole, třeba sítí do něho dobré zrnko.

Nuže rodiče! vy máte v moci osud lidstva v budoucích pokoleních, — na vás spadne vina klesání národův nebo chvála znamenitých potomkův.

(Pokračování.)

Útrapy katol. missionáře dp. J. Brabanty v Hesquiátu v Severní Americe.

Důstojný kněz tento vypravuje jak následuje:

Dne 11. října 1882. zůstane mi nezapomenutelným. Již několik dní bylo moře nad obyčej bouřlivé, když jmenovaného dne přišli skoro bez dechu k mému přibytku dva z mých Indiánů; byliť vykonali velmi namáhavou cestu deset anglických mil dlouhou. Přišli mi povědět, že právě naproti jejich ležení, letní to stanici pro rybolov, velká plachetní loď narazila na skály a se ztroskotala. I sebral jsem spěšně potřebné věci a provázen všemi tu usedlými Indiány vydal jsem se na místo neštěstí. Sotva jsme urazili pět mil podle břehu, již se ukazovaly známky větší ztroskotané lodě. Scena, která se brzo zrakům našim objevila, byla hrozná, nikdy si více nepřiju podobné ještě jednou zažiti. Rázem jsem poznal, že mi tu bude býti hrobníkem i knězem. První mrtvý, kterého jsem se ujal, byl mladý námořník, podle všeho ne přes dvacet let stár. Nalezl jsem ho před první chýší indiánskou asi deset minut cesty od místa, kde se utopil. Divoši vytáhli již mrtvolu z vody, pokryli ji rohožkami a položili na ni kanoe (člun), čekajíce s pohřbem až na můj příchod.

Jakmile jsme pozemské ostatky tohoto nešťastného mladíka pochováli, poslal jsem všechny indiánské čluny, kolik po ruce bylo, hledat ostatních mrtvol. Za nedlouho obdržel jsem již smutnou zprávu, že mrtvola nějaké ženy se hází mezi skalami. Brzo dopravili ji na břeh, a tu jsem shledal, že jest to mrtvola mladé paní kapitánovy. Měla čtyři zlaté prsteny na prstech, mezi nimi i snubní prsten, zlatý řetěz na krku a zlaté náušnice. Drahocenné, drahokamy posázené jehlice zdobily její vlasy, vůbec byla velmi pěkně oblečena, podle všeho, aby se buď se všemi svými šperky za živa na břeh dostala, aneb aby umírajíc oblečena byla jakoby šla k veliké slavnosti. V skutku, smutný to pohled! tak

smutný, že ani Indiáné nemohli se ubrániti slz a začali naříkati, že to srdce pronikalo. Ale což jsem mohl učiniti jiného, než co se již stalo s nešťastným oním námořníkem, než zahaliti mrtvolu do plachty ze ztroskotané lodě a odevzdati ji zemi? Při této smutné práci věrně mi pomáhali moji Indiáni.

Mezi tím nastal večer, a poněvadž přišlo jen se lilo, nemohl jsem jíti do lesa přenocovat „u zeleného stromu.“ Přinucen jsa v ležení zůstat, trávil jsem bezesnou noc. Ale i ta měla svůj konec, a se svítáním dali jsme se znova do své smutné práce. Rovně hrozný byl i dnešní obraz. Mrazilo mne, když jsem viděl, jak přinášeli divoši mrtvolu mužů, kteří den před tím byli ještě docela zdraví, když jsem viděl svoje Indiány, jak se potáceli pod břemenem svým, jak je skládali, hrob vykopali, a pak opět mrtvolu zdvihajíce je k poslednímu odpočinku do hrobu spouštěli beze všech příprav, které se tak milými staly kulturním národům. Ale nouze a okolnosti nedaly jinak, a jak bylo možná, tak jsme pochovali na své opuštěné písčíně jedenáct již nalezených mrtvol lodě „Mallewill.“ Zbytek zahynulého mužstva přiháněly vlny jednoho po druhém na pobřeží, ale mrtvolu již byly skoro docela neznatelné. Při této smutné práci našel jsem velikou útěchu v počínání si svých Indiánů; zvláštní horlivost ukazovali nově pokřtění. Co jsem nařídil, na vlas vykonali, každého mého rozkazu poslechli na slovo.

Koncem října zakotvila na zprávu, kterou jsem o zahynutí „Malleville“ poslal do Victorie, loď „King Fisher“ v přístavu Hesquiatském. Kapitán poslal mi svůj gig (amerikánský vůz) a přijal mne na palubě s upřímnou srdečností. Kolik jsem potřeboval potravin, šatstva, pokrývek atd., mohl jsem si vybrati. Tak chovali se ke katolickému missonáři na anglickém válečném parníku, jehož velitel i posádka jsou protestanté!

Moji Indiáni náležejí do třídy tak zvaných „rybojedů.“ Oni se živí jenom rybami, a následkem toho liší se způsobem života v mnohém od svých soukmenovců na pevnině, kteří hlavně honbou a rolnictvím výživu si zaopatřují. Tam se cestuje pěšky aneb koňmo, zde je jenom jediná silnice, moře, a tudý jediným našim plovem je kanoe (člun). Kanoe zde u nás jsou velmi křehké plovoy. Porazí se mo-

hutný cedr, sekerou se vyseká forma takového člunu, pak se dopraví vydlobaný kmen na břeh, otvory od suků se zacpou, a odseká se tolik dříví, aby tloušťka na stranách byla asi jeden palec a na dně dva. Nyní se udělá oheň a pečlivě se upálí všecko, co by i sebe méně mohlo zmenšovati rychlost kanoe. Na takovém člunu navštěvuju svoje stanice. Ovšem je trochu nepohodlný a také nebezpečný, nicméně cestuju rád na něm. Je to skutečnou rozkoší, viděti hbité páže Indiánů, když řídí kanoe; jak si všimnou za pohnutého moře každé vlny, jak ji znaleckým okem pozorují a jak znají v okamžiku přivést člun opět do pravé polohy, když hrozí se překotiti. Ovšem se také častěji přihází, že studený proud vody aneb zející propasti člověku radost kazí. Jak často jsem již přirázil promočen mořskou i deštovou vodou na nějakou písčinu, daleko i od nějaké bidné chatrče indiánské! Jak často vyšlo již z prsou mých „Te Deum“ vděčnosti k Bohu, který můj život takoruka zázračně zachoval! Na jednu z těchto hrůzných příhod nemohu zapomenouti, ačkoli je to již dávno.

Byl jsem ve Victorii a chtěl jsem nazpět do missie Hesquiatské. Nedlouho, nežli jsme přibyli k missii, kterou nyní řídí důstojný Otec Eussen, vypukla prudká bouře, a náš člun, letě jako mořský pták po vlnách, donesl nás brzo do missie Barclay-Soundské. Tam zůstali jsme dva dny. Třetí den zdálo se mi, že moji Indiáni, pět to silných chlapíků, pro „domácí nemoc“ dále tu nevydrží. Snažil jsem se je potěšiti a slíbil jsem, že pojedeme dále, jakmile se bouře poněkud utiší. Již druhého dne bylo moře poněkud pokojnější, a asi v poledne jsme tedy odrazili; ale pluli jsme sotva půl hodiny, a již nám zbývalo málo naděje, že zase někdy vstoupíme na břeh. Navrátiti se jsme více nemohli, a čím dále jsme přicházeli, tím nebezpečnější byla situace. I posadil se náčelník sám ke kormidlu, a poručil nám, abychom se položili na dno, jediný to prostředek, aby se kanoe udrželo v rovnováze. Bouře roztrhla naše plachty, a vlny jako hory hrozily nás každý okamžik pohltnouti. Kdo si dovede představití naši radost, když jsme byli pojednou hozeni na jakýsi malý ostrov, a tak zachráněni! Naši doma by ovšem byli ještě měli s námi útrpnost, kdyby nás tam byli viděli. Promočení jsme byli až na kůži, šest palců sněhu

pod nohama, a nikde přístřeší, abychom tam noc ztrávili! Nalezli jsme brzo hojnost dříví, rozdělalí jsme oheň a rozložení okolo něho povečeřeli jsme hojně, byť i jednoduše, a bavili jsme se pak dlouho do noci hovorem o svém dobrodružství, až jsme konečně roztěřeli svoje mdlé údy pod ochrannými větvemi mohutné jedle. Nikdo se nebude diviti, že po takovém zkušeni to dobře čtyry neděle trvalo, nežli jsme zbyli se rheumatismu. Přes tyto námahy přece doufám, že ještě nějaký rok vydržím, a dokud mi nebude síly scházeti, neodepře mi Pán Bůh také zmužilosti a odhodlanosti.“

Kouzelník křesťanské lásky kněz Jan Bosco.

Již dvakrát jsme v těchto listech mluvili o šlechtetném knězi italském, ježž jak se zdá Prozřetelnost B. zvolila, aby národům křesťanským ukázala, kterak lze odpomoci hrozičímu nebezpečení, jež společnosti lidské od t. zv. přemrštěného socialismu vzniká. *) Každého dne téměř čteme, kterak socialisté pro anarchistické rejdy bývají odsuzováni a vypovídáni. Mnohý jako i sám pověstný vrah Kammerer doznává, že zanedbané vychování jeho jest příčinou, že byl přiveden na dráhu zločinu. Litovati jest, že ještě u nás nevyskytl se muž jako Bosco, který by snahy své mládeži neopuštěnější, učnům a dělníkům, hochům i dívkám věnoval. Ve spolku českých učitelek utvořil se komitét pro ochranu spustlé divčí mládeže, který alespoň částečně hodlá následovati velikého Boska, jenž takových ochrany již založil přes 150 v Itálii, Francii, Španělsku a Severní Americe. Kéž se podaří u nás založiti alespoň jeden. Spolek učitelek chce v křesťanském duchu působiti à la Bosco a hodlá řídit se slovy Páně: „Amen pravím vám, co byste učinili jednomu z nejmenších těchto, mně jste učinili.“ Učitelka při měšťanských školách Smíchovských Barbora Pazderníková vzdělala dle rozličných pramenů životopis Apoštola opuštěné mládeže, o jehož rozšíření se žádá. S radostí vítáme tento krok, neb se zase ukáže našemu lidu,

kterak ti kačerovaní kněží nejsou tak nečitelnými a sobeckými, za jaké je liberální noviny prohlašují. Podáváme některé příběhy ze života kouzelníka lásky křesťanské, z nichžto prvý nám sděluje, kterak se Bosko kouzelníkem stal.

Bylo to 8. prosince 1841. Právě připravoval se Bosco v sakristii chrámu sv. Františka v Turině, maje sloužiti mši sv., když vytržen byl pojednou z myšlének, v něž byl zahloubán. Vstoupil do sakristie hoch v hadry oděný a mající v tváři patrné známky dlouhého postu. Kostelník spatřiv hochu toho vyběhl jej, aby přísluhoval knězi při mši svatě. Hoch odpověděl, že to neumí. Avšak odpověď ta prostá a přirozená popudila nepříliš vldného kostelníka tak, že jal se bít i kopati hochu, vykonávaje způsobem tím trest, jenž tím byl nelidštější, čím méně byl zaslužen.

„Proč bijete toho hochu? Co vám učinil?“ tázal se Bosco zpozorovav to.

„Proč přichází do sakristie neuměje sloužiti ke mši?“ odvětil drze kostelník.

Za řeči té hoch utekl. I rozkázal kněz kostelníkovi, aby jej ihned nazpět přivedl. Kostelník, — budiž uvedena na prospěch jeho polehčující ta okolnost, — byl tak hbitým v poslušnosti jako v hněvu, i pádl za prchajícím, ježž, ač utíkal co mohl, boje se dodavku k předešlému trestu, konečně dohonil a za malou chvíli do sakristie uvedl.

Kněz laskavými slovy vybídl hochu, aby vyslechl mši svatou a slíbil, že mu potom poví něco, co jej jistě bude těšiti.

Po mši hleděl kněz nejprvé slovy co nejhlavějšimi zapuditi z mysli hochovy dojmy ranní, i tázal se ho: „Jak se jmenuješ?“

Hoch, jehož srdce bylo již získáno, odvětil neotáleje: „Bartoloměj Garelli.“

„Z které krajiny jsi?“

„Jsem z Asti.“

„Máš posud rodiče?“

„Nikoli,“ odvětil sirotek, a slzou ovlhlo oko jeho, již zachytila ihned a setřela ruka knězova.

„Byl jsi již u prvního sv. přijímání?“

„Dosud nikoli.“

„Zpovídal jsi se již?“

„Ano, jsa ještě malý.“

„Ale chodíš k cvičením náboženským?“

„Neodvážím se.“

„Proč pak?“

„Protože jsou tam děti cvičenější,

*) Viz „Blahověst“ r. 1882 č. 22. a r. 1883 č. 8. a 9.

jakkoli mladší mne, i stydím se míchat i se mezi ně.“

„Ale budeš-li pak rád poslouchati, budu-li tě soukromě učití náboženství?“

„Ó velmi rád!“ — a obličej ubohého hochu zazářil při slověch těch prvním snad paprskem štěstí.

„Chceš, abychom začali?“

„Prosím.“

I učil jej kněz nejprve dělati kříž, neboť hoch již šestnáctiletý byl již zapomněl, jak jej tomu matka byla učila. Po půl hodině Bosco propustil hochu, dodává mu odvahy, i vybídl jej, aby příští neděle přišel opět a přivedl s sebou i jiné druhy své, rovněž nešťastné.

Ubohý sirotek slíbil tak učiniti, i došl věrně slovu danému. Přišel následující neděle, veda s sebou s velikou radostí několik dětí neméně opuštěných, jež rády následovaly jej, žádostivy jsouce poznati mladého kněze a dosíci jeho laskavého poučování.

Až posud netušil mladý kněz, že Bůh hochem tím vložil v ruce jeho základní kámen skvostné veliké budovy; ale vida malý ten zástup dětí opuštěných, jež kolem něho se shromáždily, pojav jasný obraz o povolání, jež mu Otec nebeský vykázal na vinici své, i umínil si, že povolání tomu cele se oddá.

Po nějaký čas sloužilo náměstí, jež prostíralo se před kostelem, za místo vyučování hluchým těm davům dětí. Avšak veřejné mínění brzy ozvalo se proti zvláštním těm schůzkám. Obyvatelé domů soudědicích s kostelem nasýtily se brzo přítomnosti dětí těch, jež každé neděle u větším přícházely počtu. Shromažďoval tedy své malé posluchače na lukách, v kůlnách zkrátka v palácích otce nebeského.

Účinek silných nápojů.

Známý lékař dr. Richardson z Londýna vypravuje, že podal před nedávnem jednomu z příčinlivých žáků jednoduchým pokusem makavý důkaz pro každodenní zjevy. Týž vychvaloval dobré vlastnosti silných nápojů a tu k němu pravil lékař: „Budete tak laskav a podržte mi mezitím co zde budu státí tepnu?“ — On to učinil. — „Dobře počítejte, kolikrát udeří tepna. Jak jde tepna?“ — „Čtyřiasedmdesátkrát.“ — Pak se posadil na židli a ká-

zal mu opětně počítati. „Nyní tluče vaše tepna pouze sedmdesátkrát.“ — Položil se na pohovku a řekl: „Počítejte nyní, kolikrát udeří tepna.“ — „Udeřila pouze čtyřiasedmdesátkrát. To jest podivné!“ — „Když si večer lehnete pak tluče jen tolikrát, poněvadž srdce potřebuje odpočinku. Vy to sice nevíte, ale jest tomu tak. Když takto odpočíváte tluče srdce vaše desetkrát méně. Násobte to šedesáti, pak jest to šest set; násobte to osmi hodinami a rozdíl obnáší pět tisíc uderení. Poněvadž srdce každým uderením vyhátní 6 unci krve, pak to činí dle výpočtu rozdíl třicet tisíc unci během noci. Lehnu-li si večer, aniž bych požil nějakého lihového nápoje, pak má srdce pokoj. Požíte ale vína neb punče, pak klid tento zrušíte, poněvadž lih tlučení srdce zrychluje, a místo abyste odpočinku pro zotavení použil a tak okřál, zrychlujete pohybování srdce asi o patnáct tisíc pohybů. Následek toho jest, že vstanete celý unaven a k práci druhého dne neschopný dotud, dokavád nevezmete opětně jisté množství silných nápojů, jež vy vychvalujete, jakoby to byly duše a život člověka.“

KRONIKA.

Z Prahy. Litoměřický nejd. p. biskup vydal pastýřský list, jenž se týká studující mládeže na gymnasiích, realkách, učitelských, hospodářských ústavech a vůbec na středních školách. Nedá se upříti, že nyní nesvědčit lidé hledí podvrátiti víru v mládeži jmenovitě ve zjevení Boží, v božství Ježíše Krista, v božství církve katolické, v zázraky a v proroctví. Tím podvracejí v mládeži mravnost a ohrožují celou společnost lidskou. Mládež se varuje před tajnými a špatnými společnostmi, v nichž se o víře mluví jako o věci zastaralé a nábožnosti jako o slabosti. Ať nikdo náhončím tajných společností nevěří zejména ne takovým, jejichž přednostové a konečné cíle se všemožně zatajují.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 29. ledna u sv. Tomáše, 30., 31. ledna, 1., 2., 3. února u Alžbětinek a od 4.—8. února u nejsv. Trojice v Spálené ulici.

— **Liberecký arciděkan** vdp. Ant.

Hoffmann obdržel od sv. Stolice právo pontifikalií pro sebe a pro všechny své nástupce. Pontifikalie zhotovené dle vzoru pontifikalií ve votivním kostele Vídeňském daruje arciděkanství Libereckému vys. r. hraběnka Klotilda Clam-Gallasová.

— Ku památkám sv. apoštolů slov. v Čechách. Pověst starobylá vypravuje, že sv. apoštolové naši brali se přes Bohuňov z Moravy do Čech. Vesnice Boganov (snad odvozeno od slova Bog-Bůh) již v 9 století se připomíná. Blíže osady této porazil prý Svatopluk českého knížete Kouřimského. Též dr. Herm. Jireček, vypravuje (v Památkách archeol. 1856), že touto cestou spásenosné křesťanství z Moravy do Čech se dostalo. Z té příčiny prý stávala v blízké osadě Karlé (Karlsbrunn v Čechách, diec. Králohr.) kaple zasvěcená sv. Cyrillu a Methoději, z níž ale nic se nezachovalo.

— Katalog diecése Budějovické byl upraven jako katalogy ostatních diecézí pražských, čímž dávnému přání vyhověno jest. Jest sice pravda, že měla diecése Budějovická svůj důkladný popis zhotovený dp. Trajerem, ale chtěl-li jsi se něco dovědět, bylo ti pátrat v dvou knihách a dlouho hledat, kdežto v nynější své formě dává katalog jasný přehled celé diecése. — Dle katalogu diecése Brněnské rozděljuje se tato v 7 arcikněžství a 36 děkanství, v nichžto vede duchovní správu 566 kněží (515 světských a 51 řeholních). Jiné církv. úřady (na školách a j.) zastává 45 duchovních. Kněží na odpočinku (deficientů) jest 33. — Mimo diecési brn. žije 18 kněží. Celkem tedy kněží 662. Jubilatů (kněží, kteří dočkali se svých druhotin kněžských) má nyní diecése 39 (4 letos dá-li Bůh — dočkají se druhotin svých). Nejstarším knězem dle ordinace jest: dp. M. Pernica, farář Březnický na odpočinku (roz. 1798, vysv. 1822) dle věku: dp. Ignát Stribrnský, farář v Němčičkách (děk. Hustopeč.) nar. v Podivíně r. 1798, vysvěcen 1823 (51. rok na tomtéž místě farářem!) V předešlém století rození kněží jsou pouze již 4. V řeholích žije 131 osob mužských (69 kněží a 62 kleriků, novicův a bratrů laiků) a 143 osob ženských. Kanonie prae-monstrátů v Nové Říši má 10 kněží, 3 kleriky, 1 novice. Nejvíce klášterů patří řádu Kapucinskému a to 3, Minorité a Milosrdní bratři mají po 2, Piaristé, Do-

minikáni, Františkani po 1 klášteře v diecési. — Ze ženských kongregací má kongregace milosrdných sester sv. Karla Bormejského 7 sídel v brn. diecési; mil. sestry sv. Vincencia z Pauly 2. Rehole Voršulínská a Alžbětinek, kongreg. sester n. Vykupitele, sv. kříže, chudých škol a dcer Božské lásky po 1 sídle. — Kat. čítá diec. 958.866 (akatoliků 25.834, židů 24.800, celkem 1009510 obyvatelů). Největší (mimo Brno) dle počtu obyvatelstva jest děkanství jihlavské s 50402 obyv., nejmenší Vranovské s 12518 obyv. Dle počtu far jsou největší děkanství: Znojenské a Mikulovské čítající po 20 farách, nejmenší Ivančické, čítající 6 far. — V Brně samém žije 69 kněží.

— Následky čtení krvavých románů. Před porotou okr. cherského v Amer. souzen byl před 2 měsíci 13l. cukrářský učeďník Josef Wentzeis, obžalovaný z vraždy svého mistra. Týž byl choch po krátkém čase poslal domů, poněvadž nejen nemírně mlisal a sváděl služku, ale i dopouštěl se všech možných daremností. Ku prosbě strýce hochova svolil cukrář Rigolet konečně, že to ještě jednou s malým darebou zkusí. Avšak hoch choval k mistrovi smrtelnou nenávisť, napadnul jej jednoho večera a vrazil mu nůž do prsou, tak že raněný po několika minutách zemřel, naznačiv učenika co svého vraha. Mladý zlosyn se také před soudem ku zločinu přiznal a vypravoval, kterak připadl na tuto myšlenku: četl prý v „Petit Journalu“ román „Krásná Julie“ od Richobourga, kdež čtrnáctiletý výrostek, číhaje za schody, zavraždil svého mistra. Mladý lotr věděl též ze svého románu, že zločin nemůže mítí proň jiných následků než že bude zavřen do polepšovacieho ústavu až do svého jedenadvacátého roku.

* * Lidské nehty a věda. Francouzský jeden lékař prý shledal, že nehty na prstech podávají svědectví o povaze člověka. Tak na př. znamenají dlouhé úzké nehty živou obraznost, lásku k umění, lenost, dlouhé ploché nehty moudrost; široké a krátké zlost a svěhlavost; růžově zbarvené svědčí o zdraví, štěstí, ctnosti a statečnosti; tvrdé, křehké nehty značí zlost, ukrutnost a hašteřivost; nehty zahnuté na způsob drápu úskočnost a špatnost; měkké, ohebné nehty slabost ducha a těla; ošklivé nehty hloupost atd. Ale

nezvratně jisto je tolik, že pianisté a drošťopové nenosí dlouhých nehtů.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*“ má čís. 1. roč. XXVI. tento obsah: Stručné dějiny církve katolické v Rusku. Svíce trojramenná a velkonoční čili paschal. O čem má býti porodní bába od pastýře duchovního poučena? Apokryfy Nového Zákona. Sv. Řehoře Naz. Homilie. — Kronika: Hlasy vrchních pastýřů Moravských. Requiem za zemřelé osadníky po výroční slavnosti posvěcení chrámu. Přechovávání nejsv. Svátosti v soukromém Oratoriu. Rok mučnické smrti sv. Jana Nepom. — Literární oznamovatel pojednává o jedné knize.

— Sbírká spisův dramatických. Díl V. Schillerova Panna Orleanská. Romantická tragédie v pateru dějství. Přeložil S. Macháček. Druhé vydání. V Praze. Nákladem knihkupectví L. Kobra. Cena 72 kr.

— Ústřední knihovna, jejíž redaktor jest František Zákrevs, vykazuje v čís. 139 báseň Čelakovského: „*Růže stolistá*.“ V čís. 140—146 román od J. Turgeněva „*Novina*“, který z ruského přeložil J. Řezábek. V čís. 147—148: „*Šebestián Gansendonck*.“ Napsal Jindřich Conscience. Z flemského přeložil Václav Petrů. V čís. 149—150 veršovanou veselohru v pěti jednáních: *Misanthrop*, kterou napsal Molière a z francouz. přelož. Jarosl. Preininger. V čís. 151—154 román Olivera Goldsmitha: *Vikář Wakefieldský*. (Z angličtiny přeložil Jak. Malý.)

— „*O špatné a dobré četbě*.“ Patero exhort postních. Sestavil J. Ježek, katecheta při c. kr. vyšší realce Pražské. Cena 32 kr. V Praze. Nákladem kníž. arcib. knihtiskárny. (Rohlsček a Sievers). V těchto exhortách, které velmi dobře se hodí pro dpp. katechety na středních a měšťanských školách, pojednává se o záhubném vlivu špatných knih na křesť. mravní řád čili na čistotu mravů, na náboženství a řád církevní i na řád státní. Vyvracejí se liché výmluvy, jimiž čtenáři špatných knih sebe ospravedlňují. Dokazuje se oprávněnost církevn. indexu. Poukazuje se k užitečnosti dobrých knih a uvádějí se pravidla, jimiž při četbě řídit se dlužno. Exhorty tyto zejména v naší době s prospěchem se mohou použiti také na kazatelkách.

— „*Cesko-Moravské Kroniky*“ sešity 56—65 vypravují o panování Rudolfa II., o panování krále Matyáše a o počátcích českého povstání r. 1618.

— „*Encyklopédie obrazů*“ obsahující připodobnění, podobenství, allegorie, bájky, paramythie a hádanky. Záslužné toto dílo dospělo již k seš. 43. a 44. Hlavní články, ku kterým se v těchto sešitech přihlíží jsou: „*Víra, vlast, vůle, vychování, vyučování, vzkříšení, zapírání sebe*.“ Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny v Praze.

— Časopisy „*Ludmila*“, „*Anežka*“ a „*Václav*“, které jak známo vydává dp. kanovník Skočdopole v Budějovicích nastoupily novou pouť a sice „*Ludmila*“ desátou, „*Anežka*“ sedmou a „*Václav*“ šestou. Všech tří vydáno čís. 1. s rozmanitým obsahem.

— „*Cyrill*“, časopis pro katolickou hudbu posvátnou v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, zároveň organ obecné jednoty Cyrillské. V prvním čísle r. 12. jest tento obsah: Jednotám Cyrillským. Seznam premií Jednotám Cyrillským za r. 1884. Přednáška F. Lehnara o slavnosti Brněnské. Obecná jednota Cyrillská: Čechy. Arcidiecése Pražská. Praha. Diecése Kralohradecká. Morava. Zprávy o cyrillských jednotách z diecése Brněnské.

— „*Škola B. Srdce P.*“ vykazuje v čís. 1. roč. XIX. tento obsah: Čtvero věků člověka. (Báseň.) — K novému roku. (S rytinou.) — Nejsv. Srdce Ježíšovo — výborný lék pro náš chorý svět. (S rytinou.) — K jubileu Methodějovu. (Báseň. S rytinou.) — Apoštolát modlitby a papež Lev XIII. — Rozjímání o novém roce. — Kříž Kristův v Číně. (S rytinou.) — Zprávy z misí. — Hlavní úmysl apoštolátu. — Zprávy. — Milodary božského Srdce Páně. — Zájmy Krista Pána v různých zemích. — V měsíci lednu modleme se za zdar jubilea svato-Methodějského a za katolické spisovatele. — Zvláštní úmysly. — Přílohy k č. 1. jsou následující:

— „*Anděl Strážný*“, č. 1. následujícího obsahu: Den Páně. — Co nedalo Vašíčkovi spáti? — Vděčný syn. — Mocnost modlitby. — Ježíšek, náš Vykupitel. — Kmotříček. — Svatá Ludmila. — Dva štedrovecery. — Milé dítky! — Ořechy.

— „*Hlídka literární*“, č. 1., obsahu rozmanitého.

— „*Život nejbl. Panny Marie a sv. Josefa*“, sešit 9. a 10. rozesílá se zvlášť.

— „*Květy Mariánské*“, roč. II. č. 1. vyšlo 15. ledna.

— „*Sebrané povídky pro lid*,” od Fr. Pravdy. Dílu IV. sešit 4, 5., 6., 7. a 8. Každý sešit po 20 kr. V Praze nákladem knihkupectví Kobrova. Krása a dojemnost povídek Pravdových jest všeobecně známa, doporučují se samy.

— Ke stručnému všeobecnému slovníku od Jak. Malého vydává se nyní v několika sešitech ukazovatel.

— „*Z různých kruhů*,” noveletky od K. B. Kobra. Díl první. V Praze nákladem knihkupectví J. L. Kobra 1885.

— „*Zápisní kapesní kalendář všeobecný*” na r. 1885. V Praze nákladem knihkupectví Kobrova.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

- p. Jan *Eybl*, far. v Křečhoři, jmenován vikar. sekretářem pro okres Kolínský.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Braungarten*, far. v Tatrovicích (Dotterwie), za far. v Lauterbachu;
p. Václ. *Vorel*, kapl. Zvoleňovský, za admin. ve Zvoleňově;
p. Václ. *Macák*, zatím. kapl. v Lidicích, za kapl. v Hostivicích;
p. Frant. *Passauer*, far. v Starém Sedle (Alt-sattel), za far. v Schönwaldu.

Uprázdňené místo:

Zvoleňoves, far. patr. Jeho Veličenstva, od 17. ledna 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Karel *Keppert*, far. v Richmburku, 17. ledna 1885, (nar. 31. pros. v Litomyšli, vysv. 4. června 1861);
p. Ant. *Citta*, far. v Černilově, dne 19. ledna 1885, (nar. 2. února 1827 v Bousové, vysv. 25. července 1851).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Kvapil*, děk. ve Skutči, jmenován vik. sekretářem;

- p. Jos. *Kašpar*, far. v Čibuzi, obdržel exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Dvořák*, lokal. Studnický, za far. v Rtyni;
p. Václ. *Frinta*, admin. in spir. v Černilově, za admin. tamtéž;
p. Václ. *Pilnáček*, kapl. Borovský, za koop. v Bohuslavicích;
p. Ign. *Kubásek*, far. Zbislavský, vstoupil na odpočinek.

Uprázdňená místa:

Studnice, lokalie patr. kníž. Schaumburg-Lippa, od 13. ledna t. r.;
Richmburg, fara patr. kníž. Thurn-Taxisa, od 18. ledna t. r.;
Černilov, fara patr. Jeho Apošt. Veličenstva, od 20. ledna t. r.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou:

- vdp. Karel *Hájek*, děk. v Domažlicích, b. vik. a kons. rada, jmenován jest arciknězem okresu Domažlického;
vdp. *Bumba*, far. v Kamenném Újezdě, b. vikář Hlubocký a kons. rada, jmenován osob. děkanem;
vdp. Ferd. *Pokorný*, far. v Krakově, b. notář, jmenován vikářem Týnhořovským a bisk. kons. radou;
dp. Frant. *Pražák*, děk. v Červené Řečici, a
dp. Frant. *Mrazík*, far. v Bělčicích, obdrželi exposit. canon;
dp. Martin *Ticháček*, kapl. v Kasejovicích, obdržel synodalie.

Uprázdňená místa:

Plöss, fara patr. paní Aglaě baronky Koc z Dobrze, do 15. února;
Staré Sedlo (ve vikariatu Týnhořovském), fara patr. Jeho J. vysoce urozeného pána Karla Jindřicha knížete Löwensteina-Wertheima-Rosenberga, do 15. února 1885.

Milodar. Na chrám sv. Víta darovali ctih. pp. bohoslovci pražského semináře učinivše mezi sebou III. sbírku 6 zl. 18 kr. — Ctih. klerikové a novicové řádu sv. Augustina v Praze 10 zl. — Dp. Frant. Ekert 2 zl. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Sedm postních kázání o bolestech Marie Panny.

I. Bolest Marie Panny.

Fřistup.

Tvou vlastní duši pronikne meč.
Luk. 2, 35.

Na pahorku Umbrickém v střední Italii v starožitném a lidnatém městě To-di, v 13. století spatřil světla Božího hoch, jehož rodiče ku staré šlechtické ro-dině Benedelů náleželi. Hoch, na křtu sv. obdržev jméno Jakub, rostl a prospíval při znamenitých svých schopnostech du-ševních tak, že vynikl nad všechny své spolužáky. — Půjda do let kde vyvoliti si měl povolání své, nerozmýšlel se dlou-ho a zvolil stav právnický. — A ptámeli se, co ho přivedlo k tomu, že zvolil ten stav, nemusíme daleko jíti pro odpověď; Kdo zná dějepis, ví jaké roztržky, vády, sváry, boje a zášti stranické panovaly tehdaž v Italii celé, ví také že záhy v du-chu poněkud myslícím musila ozvati se otázka, kde na které straně právo a na které bezprávi?

Při výtečných svých schopnostech vzdělán až příliš dostatečně, nastoupil úřad svůj a protože nechybělo mu na bystrosti úsudku, vynikl brzo nad ostatní, ano on toho dovedl, že oči všech jeho sou-časníků na něho se obrátily. — Než ještě zmíniti se musím o jisté jeho přednosti, kterouž před ostatními se skvěl, on byl totiž básníkem, uměl totiž, co srdce cí-tilo, odíti ve slova důrazná, vzletná, on dovedl básněmi pohnouti srdcem.

Netrvalo to dlouho a mladistvá zbožná

choť kráčela mu po boku. V roce 1268 slavily se v městě jeho otcovském veřejné hry. Dle přání manžela svého odebrala se choť jeho s ostatními paními šlechtickými na místo vyvýšené, pro paní vzlaštne při-pravené. Tu pojednou ozval se praskot, le-šení počalo se kloniti — následovala rána a vše leželo pod sutinami pohřbeno. Pavlán se zbořil. Sotva ale uslyšel Jakub co se stalo, šťastlivě se srdcem zdrceným spě-chal na místo neštěstí. Než co to, proč zůstal státi jako zkamenělý? Před ním ležela na smrt raněná jeho choť. Než jak se zarazil, tak se rychle vzchopí, sehne a počne rozpínati těsný oděv, aby vyšetřil zdali snad ještě pomoci. A když tak vsrechní roucho rozepnul, objevilo se mu vespod roucho jiné, hrubé, zíněné, které mladícká choť tajně, chtějíc kající zároveň život vésti, nosila. — A co tak opět ztrnule po-hlíží na šat kajicný, poslední otvírá umi-rající choť skalených očí svých, aby mu poslední zaslala pozdrav.

Jak nyní opuštěnému Jakobu Bene-dettimu bylo můžeme si pomysli. Otu-pěle, beze slov vyseděl celé dny, a marné byly všechny přimluvy přátel, kteří ho obveseliti chtěli. — Konečně přece pro-budila se v něm opět touha po vědomo-stech, a on místo věd světských chopil se knihy kněh Písma sv., kdež nejvíce po-těšil ho výrok Spasitelův. Pojďte ke mně, kteří pracujete a obtíženi jste a já Vás občerstvím.

Bylo to roku 1278, kdy 10 let po oné události prosil Benedetti, aby byl přijat v blízkém klášteře. Stalo se tak. V klá-šteře pak, slouže Bohu — zanášel se oblí-beným svým zaměstnáním — básnictvím, s tím však rozdílem, že na místo svět-

ských — skládal nyní slavné chvalo zpěvy církevní, v které ukládal bolest svou, pocitěnou před 10 léty při onom neštěstí.

Porovnával bolest svou s bolestmi jiných lidí, s bolestí podobnou, a tu shledal, že bolest jeho z náhlé ztráty milované choti Jeho, může se rovnati jenom bolesti matky, která o dítě své způsobem hrozným přijde, které ji smrt vyrvé z náručí. Než které pak matky asi bolest byla největší? A před oči se mu postavil obraz blahoslavené Panny sedmerým mečem proklaté, a z péra řinula se již ona slavná, světuznáma píseň: „Stála matka litující, u dřeva kříže plačící, na němžto pněl její Syn.“ — Píseň tu přijala církev do svých hodinek mešních a do missálu, píseň ta přeložena byla do všech skoro řečí, aby sloužila k potěše a povzbuzení všech vroucích ctitelů bolesti M. Panny. I my přidejme se v tomto svatopostním čase k těmto ctitelům rodičky a rozjijme je o její 7. bolestech.

Pojednání.

I.

Čtyřicet dní uplynulo od té doby, kdy andělé o půlnoci na nivách Betlémských ono velebné „Sláva na výsosti Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“ zapěli. Maria i Josef hluboko zatím vnikli do tajemství Božských. Pastýři poklonili se nově narozenému Božskému dítěti, tři králové složili k nohám jeho tajuplné dary své a i ona hvězda nová sktvelá, nikdy nevidaná, kteráž jim cestu k nově narozenému králi ukazovala, zmizela již. — Ve světě šlo vše obyčejným krokem dále.

Než tu přiblížil se 40tý den po narození Ježíšově, a proto chtěla i Maria vyplnití předpis zákona a ve chrámě obětovati Syna svého, jakož činily jiné ženy židovské.

Vydává se tedy sv. Panna na cestu do Jerusalema se snoubencem svým Josefem. Jdou po kraji úzkého pahorku, na němž Betlém byl zbudován. Vinice po stráních počínaly právě pučeti, pole na nichž druhdy Ruth sbírala klásky, odívaly se zelením, paprsek jarního slunce ozařoval šedou skálu u hrobky Ráchely. — Již viděli střechy města a nad nimi velebnou budovu chrámovou a již do tohoto chrámu — do svého vlastního chrámu vstupuje Bůh ve viditelné podobě co dítě malické.

Aj kde jest pohovka, v níž by Messiáš byl nešen? Kde komonstvo jej provázející, kde panstvo, jež by příchodu jeho očekávalo? Pohovkou jeho jest rámě matčino, služebníkem pěstoun Josef. A panstvo? Než posečkejme, seznámíme se s ním v chrámě samém.

Do chrámu se ubírá Maria a jako každá jiná šestinedělka staví se před východní bránu Nikanorovu tam, kudy se vchází do nádvoří žen, tam vchází, kde 12 let svého nepoškozeného života v službě Boží byla strávila, tam vrací se ač zasnoubena předce co panna — avšak jaké tajemství milosti B., co panna i matka zároveň.

Očekává kněze a když přišel, podává za sebe oběť chudých dvě holoubátek. Kněz zabíjí holoubě jedno za hřích, a krev jeho kropí ji a čistí — tu nejčistší a nejčistotnější z dcer lidských, vedle jejíž nevinnosti a čistoty i čistota a nevinnost andělů bledla. A mezi tím co kněz holoubě k zápalu na oltář klade, je pálí a za matku se modlí, ona klečí v pobožnosti pohřížena s prvorozcem na rukou a vzdychá as: „Otče nebeský, zde v svatém chrámu tvém obětuji ti vtěleného Syna Tvého Krista Ježíše, jehož i já v nejhlubší pokoře jmenuji Synem svým. Přijmiž tuto oběť blahoskloně a pro ni nám budiž milostiv.

A žádný z přítomných netušil, jaké to dítě Bohu se obětuje, jaká to matka, kteráž tu očišťována; ani sám ten kněz, který obřadem přisluhoval. Žil ale v Jerusalemě ctihodný kmet Simeon muž bohabojný a spravedlivý, oud vysoké rady Židovské, jeden prý to z těch, kteří pravili králi Herodesovi, že Messiáš se má naroditi v Betlémě. Pakli můžeme té pověsti věriti, pak jistě neřekl to povrchně, nýbrž byl o tom čtením písem sv. přesvědčen a očekával Spasitele.

Toužebným očekáváním Spasitele jevila se v tehdejších časech pravá nábožnost, jako jest za našich časů radost z příští Spasitelova, bezpečnou známkou její.

Jej spatřiti dříve, nežli by zemřel, byla nejvřelejší a jediná Simeonova žádost. Ta aby se mu vyplnila vzýval Boha vstávaje lehaje. An takovéto vroucí prosby přednášel Hospodinu, ozval se jedenkrát v srdci jeho hlas Ducha svatého, že neumře dříve, dokud by neuzřel Spasitele.

Božské toto zaslíbení dojísta jakýmsi nebeským světlem ozařovalo, jakousi rajskou rozkoší oslazovalo celý život jeho. Přechásto docházel do svatyně, každou branu, každé nádvoří, každou síň v ní prohledával bedlivě. Dlouho, dlouho musil čekati; již se sestaral, hlava jeho sešedivěla, oči uslábly, krev stydla — avšak čím starší byl věkem, čím sešlejší byl tělem, tím živější byl duchem, tím pevnější v naději, že přijde Spasitel, že přijde již brzo, že ho uzří a že bude moci pokojně zemřít.

Snad podle jeho příbytku kráčela ušlechtilá Maria s dětátkem k ouvodu — a pojednou vzňala se v jeho duši myšlenka, ovšem působením Ducha svatého, že by to mohl býti Messiáš, jenž do chrámu jest nesen. Nemeškal a ač byl kmet šedivý, téměř letmo spěchal do chrámu v ranní době. A když uváděna byla Maria i on byl přítomen. — Kdežto se dělo v chrámě všechno obyčejným pořádku, kněži obětovali, levitě přísluhovali a lid se modlil, kdežto každý kněz, nekněz, dítě právě představené Ježíše, považoval za dítě obyčejně, jakých tisíce tisíců již v chrámě bylo obětováno; on Duchem sv. osvícený v jiném světle spatřoval Ježíška. — On viděl v něm Spasitele světa v ouplném jeho důstojném smyslu slova, Spasitele židů a pohanů, Spasitele národů všech, jež osvititi, oblažiti byl On přišel. — Hospodin sliby své plní, již navštívil lid svůj, tak as vzdychaje, přistupoval k Matce Božské, dětátku jejímu hluboce se sklání, vítá je srdečně na zemi, vztahuje po něm své náruči. Blažená Rodička podává mu Synáčka svého. S jakou uctivostí bere on jej na lokty své! s jakou láskou tiskne jej k svému srdci, ústečka jeho libá, tvářinky jeho slzami rosi, dost se naň vynadivati, dost se mu nadiviti nemůže!

Ano starče ctihodný! Dítě které držíš na rukou jest Bůh, tvůj Stvořitel, který tě snad i v brzkou souditi bude. Jako druhdy Jakob, když po dráhných létech poprvé zase spatřil syna svého Josefa, radostí oplýval a pravil: Nyní rád zemru, jen když jsem uzřel tvář tvou, rovněž tak volal Simeon: Nyní propouštíš Pane služebníka svého podle slova svého v pokoji, nebo viděly oči mé spasení tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí.

Svět proň ztratil všechnu půvabnost. Onť věděl, že většího ještě štěstí se mu

dostati nemůže. — Jak těžko mu přichází odloučiti se od dítěte toho. Vedle něho klečela Máteř v hluboké pokoře a divila se slovům starcovým.

Ano div se Matko Božská, div se, diviti se budeš ještě více. Nebo slyš jaké pro tebe má pozhnání: „Aj postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli a na znamení jemuž bude odpíráno. A tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdci myšlení.“

Co to pravíš, starče ctihodný? Dítě to, které držíš na rukou, dítě to že má býti mnohým ku pádu? Vždyť jsi jej právě nazval spásou světa. Vždyť jest to Vykup., který přišel spasit lidstvo a Maria jest Matkou jeho, která jej přináší Otcí nebes. za oběť. A za odměnu této oběti má proniknouti meč srdce její? A předce — postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým a duši matky má proniknouti meč. Než co pravím! Má proniknouti? Již pronikl duši její! Slova Simeonova byla prvním mečem pro ni; mečem, který v srdci jejím zůstal vězeti po celé její živobyti.

Pomyslete sobě, drahé matky, které přítomny jste, že byste věděly se vši jistotou, že syn váš, kterého milujete, má skončiti na popravišti co zločinec a vy že tomu nemůžete zabrániti. Jak by Vám bylo při pohledu na tohoto syna? A vše to, co byste cítily, vše to cítila Maria, ano mnohem více nežli dovedeme si jen představit.

Tvoji duši pronikne meč! Slova ta musila působiti na ni hrozně. Onať cítila se býti najednou přesazena z výsluní radosti Betlémských do tmy žalosti na Kalvarii. „Tvou vlastní duši pronikne meč.“

Maria P. bere svého Syna z rukou Simeonových, avšak ach! to již není ten Syn její, kterého byla do chrámu přinesla a jemu do rukou vložila. V písmě sv. čteme, že král Farao v Egyptě, chtěje Israelity zcela vyhubiti, vydal přísný rozkaz, aby každé nově narozené pachole jejich do řeky bylo uvrženo. I měla jedna žena z pokolení Levi syna překrásného, kterého z lásky ukrývala po 3 měsíce. Když ale viděla, že ho více před slidiči nebude moci ukrýti, vzala ošatku ze sítě dobře smůlou uvnitř a zevnitř potřenou, vložila do ní nemluvně a položila u břehy řeky do vody v rákosí. Sestra pak dítěte dávala pozor co se s ním bude dít. — Řízením Božím stalo se, že právě v touž dobu sestupovala dcera královská k řece a ušlechtilá o-

šatku. Nechala ji ihned přinésti a když v ní nemluvnátko nevidané krásy spatřila, pohnulo se srdce její litostí nad ubohým nevinným červíčkem, a ona uzavřela je zachrániti od smrti. — V tom ale přišla k ní sestra dítěte a pravila: Chceš paní, abych ti ženu hebrejskou zavolala, kteráž by toto dítě odchovala a živila? Dcera královská radostně přisvědčila a když dívka matku svou byla přivedla, pravila ona k ní, nic netušíc, že by to pravá matka dítěte byla: Vychovej to dítě, až doroste, a dám tobě mzdu tvou.

Kdoby byl šťastnější tohdy ze všech žen hebrejských jako ona. — Avšak její stěsti bylo spojeno se ztrátou toho nejmilejšího, její radost pomíšena byla s bolestí. Ona byla pravou matkou Mojžíšovou, neboť o něm se jednalo, a předce před světem měla platiti jen za jeho pěstounku, kojnou, chůvu. Ona ho porodila a předce co cizá k němu se musila stavěti. Bylot to její vlastní dítě, a ona musila ho pro jiného chovati. A v skutku, když dítě vyrostlo, ona odloučiti se musila od něho, ona odevzdati ho musila dceři královské.

A tento utěšený příběh jest pravé proroctví. Neboť kdo jest ono dítě, jak písmo praví — nevidané krásy a Bohu tak milé? Kdo jiný nežli Ježíš Kristus o kterém psáno stojí: On jest nejkrásnější ze synů lidských, milost vylitá jest na rtech jeho.

A kdo jest ona pěstounka, kteráž ač pravou byla matkou dítěte, předce od téhož Božského Syna jen ženou ve veřejném životě nazývána byla? „Co mně a tobě ženo?“ „Ženo hle Syn tvůj.“

A kdo jest ona královská dcera, jež dítěte ono přijímá, sobě ho přivlastňuje a na své tiskne srdce? Kdo jiný, nežli církev svatá, která dcerou krále nebes. bývá nazývána. Ano, ona jest to, která prostřednictvím starého Simeona, který ji předobrazoval, Ježíška ve své náručí bere, sobě ho přivlastňuje a Bohu za to díky vzdává.

Ovšem dostala Maria dítěte své Božské zpátky, ale ne již co matka, nýbrž co pěstounka, ne aby ho pro sebe vychovala, ale pro nás, aby ho již nepovažovala za svého Syna, ale za společného Vykupitele. Bylo to, jako by Simeon byl řekl: „Maria, vezmi si dítěte to zpět, ale ne tak, jak jsi mně ho byla dala. Ty jsi ho přinesla co svého vlastního, ale nyní odnésti ho máš co oběť ku spáse světa. Tys chovala

ho posud k své radosti a nyní chovati ho budeš k své bolesti. Odnášíš si ho domu s chrámu, abys ho jednou přivedla na Kalvarii. Ty máš ho jenom proto s radostí živiti, abys ho viděla jednou s bolestí umirati. Všechna tvá snaha žádné jiné ovoce ti nepřinese, než bolestnou ránu, která celé srdce tvé poraní. — Tvou vlastní duši pronikne meč.“

Než snad předce najde ubohá matka ulehčení a úlevy v hoři svém. Syn její bude trpěti, položí život svůj za spásu světa, snad ale uzná aspoň svět tuto lásku Syna Mariina a bude se hleděti za ní odměniti? Až Ježíš na kříži dokoná, budou ho snad oslavovati a s radostí poslouchati jeho učení; budou spěchati do církve, kterou založil? Slova Simeonova: Postaven jest tento ku pádu a na znamení, kterémuž bude odpíráno, zbavila ji i této naděje. — Maria jim dobře rozuměla. Předvídalaf, že lidé za veškerou lásku Synu jejím odměniti se nevděkem, že nebudou vážiti si oběti, kterou za ně přinese na kříži. — Ubohá matko kamkoliv pohlédneš, vše naplňuje srdce tvé zármutkem.

Simeon rozdělil veškeré lidvo na dva sbory. Jední budou Kristu odporovati a těm bude ku pádu. Druzí budou se držeti jeho učení a těm bude ku povstání. Od času Kristových až na naše doby stály ty sbory proti sobě dosti příkře. Kdykoliv Kdykoliv se sbor přátel Kristových množil, plesalo vždy srdce Matky jeho. Kdykoliv ale převahu nabýval sbor protivníků, bolestí plnilo se laskyplné srdce Marie.

A jak jest to s těmi sbory za našich dnů? Rozhledněme se jen vůkol sebe! Ku kterému práporu hlásí se značné částky nynějších národů? V jakém poměru stojí ku Kristu a církvi jeho? Na trůnech Východu zasedá rozkol, jinde nenávisť a boj proti církvi aneb lhostejnost.

Obratme se od národu k rodinám. — Dva prápory vlají v domácnostech našich zejména v městech. Otcové se syny svými bojují pod praporem netečnosti a smyslnosti, matky s dcerami, kteří ještě křesťanství věrný zůstaly, ve skrytosti prolévají slzy bolesti. Kam poděla se za našich dnů všechna ta sv. podání víry od otců zděděná? Kam se poděly ty pobožnosti, které se druhy v domácnostech konaly, kdy otec shromažďoval svou rodinu, aby jí předčítal Písmo sv. aneb konal s nimi modlitku společnou?

Jděme dále! — Pozorujme jednotlivce

a co spatříme? Zdali nekoří se mnozí modlám rozkoše a mamonu? Ano rozkoš, mamona, toť bohové, kteří jedině se uznávají, jimž tisícové se klanějí a ustavičně obětují. A mládež? Celé zástupy sotva škole odrostlých mladíků vstupují v řady nevěrců a zdá se, jakoby se ani dočkati nemohli té doby, kdy veřejně proti křesťanství vystoupiti a boj mu vypověditi budou moci. Ano počet těch, kterým Kristus bude ku pádu se množí, řady těch ale jimž je Kristus ku povstání, se menší.

Každá matka radostí oplývá, když pohlíží na své nemluvnátko a těší se na ty doby, až ji poprvé osloví sladkým slovem: „matko má.“ Těší se, až ručky, kteréž jsou ještě zavinity v peřince, vinouti se budou kolem krku jejího. I Maria těšila se na ty doby, než slova Simeonová obrátila v hořkost blahou tu nadějí.

Kdykoliv Kristus tvou ručku nevinnou ovinul kol krku jejího, bylo jí jako by v rukou těch nevinných viděla již rány od hřebů! Kdykoliv pohlédla na jeho bílé čelo, bylo jí, jakoby viděla skvrny krvavé tam, kde bude jednou z trní koruna. Kamkoli pohlédla, všude jenom samé hoře, vše připomínalo jí nástroje k mučení. Ji bylo jako by v domě měla mrtvolu.

Snad časem se zacelí rána její? Vždyť čas hojivá i největší bolesti. U P. Marie bylo naopak. Dítka vzrůstalo a Maria P. musila patřiti, že se blíží Kalvária. Ó jaký to osud pro matku.

A vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest její. Pozorovali jsme i my její bolest a to první — a což nezarosily se nám oči slzami. A slzu tu obětujeme dnes Marii a ať jest slza díku.

II.

A tu na jediný způsob ukázati chci, kterým vděčnost svou bychom ji osvědčiti mohli a ten jest, abychom vroucí chovali k ní úctu.

Jedinou větu, jedinou myšlenku chci dnes dr. přátelé uvést i ta jest: Nezapomeňme nikdy na bolesti Matky naší. Ano milujme a ctěme Marii P. Nevzpomínejme však jenom na dary a milosti, kterých z nebes byla obdržela, nemějme na paměti jen radosti její, kterých byla zažila, nýbrž vzpomeňme, že byla ona též matkou bolesti. Pro naše spasení, za nás, obětovala ona ve chrámě Syna svého a to s ochotností velikou, a od té doby proniknul méč

bolesti srdce její. Pro nás, ano jen pro nás! A proto nezapomeňme nikdy na bolesti Marie P.

Dokažme vděčnost svoji k ní, tak napomíná nás sv. Alfons, často srdečně postavme se a rozjímejme bolesti její a živé účastenství mějme s ní. — Nejblahoslav. Panna stěžovala si jednou sv. Brigitě, jak v zjeveních této světice čteme, že tak veliká většina lidí na bolesti její tak málo vzpomíná. „Ohlížím se na všechny strany,“ tak pravila, „zdali bych některé nalezla, kteří útrpnost by měli se mnou a na mé vzpomínali bolesti, avšak nalezám jich velmi málo. Nuže dcero, nezapomeň aspoň ty na mne.“

Hleď, dr. křesťane, oč blah. Panna sv. Brigitu žádala, o to prosí také tebe — a proto nezapomeň na bolesti matky své.

Sv. Řehoř z Toursu vypravuje nám o Klotildě, králově Gothů, že ona uvržena byvši do vězení a ukrutně mučena, z vězení toho, šátek krví ran svých nasáklý poslala bratru svému Gildebertovi se slovy: „Budeš moci na to patřiti, bratře můj, a lhostejným při tom zůstatí.“ — A hle pohled na zakrvácený šat nemohl on vypuditi ze srdce svého, pohled ten stavěl se mu před oči ve dne i v noci, ustavičně zněla mu v uších slova sestřina. „Budeš moci na to patřiti a lhostejným zůstatí?“ Ne, déle to již vydržeti nemůže bratr milující a proto chápe se zbraní a shromazuje vojsko, poráží nepřátele a vysvobozuje zajatou sestru. Pohleď křesť. dr. zde zase jest Maria s mečem v srdci. Ona ukazuje ti probodené Mateřské srdce. Můžeš na něj patřiti a lhostejným zůstatí? Vždyť to byly hříchy tvé, hříchy všech nás, které to srdce mečem tím probodly. Můžeš na to probodené srdce patřiti se suchýma očima, můžeš patřiti na něj bez slzy díků. Ó dr. křesť. nezapomeň na bolesti matky své.

Ano nezapomeň Maria odmění se ti hojně za to. — Vděčným rozjímáním o bolestech Marie P. vzbudí se v tobě pravá důvěra k ní. Zvílí člověk z vlastní zkušenosti, co jest to bol a trápení, pocíti tím spíše útrpnost s trápením cizím, a každý též s větší důvěrou o pomoc obrací se k člověku takému. My ovšem víme, že Maria od přirozenosti měkká, nejlepší, útrpné srdce má, ale myšlenka, že i ona trápením v tak veliké byla stížena míře, musí nás ještě více povzbuditi, u ní útěchu a pomoc hledati.

A ještě více, vděčná vzpomínka na bolesti její přivede tě křesť. drahý, k nejvěrnější lásce jejího Božského Syna. — Byla jednou vdova zbožná a šlechtná. Měla jediného syna, který rozpustilý vedl život. Všechno napo minání matčino vedlo na zmar nezbyvalo nic než slz a modlitba. Jednou stěžovala si zbožnému biskupu bolest svou a tento pravil jí: Buď potěšena, syn tvůj obrátí se jistě, neboť nemožné jest, aby Bůh takovou matku nevyslyšel, která tolik slz prolila, tolik modliteb vroucích k trůnu slitovnickovu zaslala. — A vskutku přišel čas, matka se toho dožila, že syn se obrátil, že velikým sv. a církevním učitelem se stal. — Byl to sv. Augustin. Hle křesť. drahý, tím méně můžeš ty zahynouti věčně, pakli na bolesti Rodičky Boží vždy vděčně vzpomínati budeš, neboť slzy takové matky nadarmo nebyly vylity.

Pozorováním té lásky, s jakou Maria Syna svého Božs. až k smrti následovala, roznítiš v sobě lásku k Božskému Spasiteli. Láska ale k Ježíši a věrné následování jeho, přivede tě k životu věčnému. A proto křesť. drahý, železným rydlem, vpiš si v srdce: Nezapomeň na bolesti matky své.

Ano bolesti Mariiných chceme často býti pamětlivi, každý pátek postní chceme shromažďovati se na tomto posvátném místě, abychom si je rozjímali, abychom uvili si kytici myrthovou, z hořských bylin a květů jejich bolestí, zármutku, strasti a nářku. A tuto kytiku vložíme na nepokojné srdce své, a aby se tam rozvila a dařila se, chceme srdce zavřítí vši pozemské marnosti, vši dětinské touze po radostech tohoto světa. Když však bolesti naše vlastní příliš obklíčily by nás, a my toužili bychom po útěše lidské marné, o — pak chceme voněti si ke kytce té, voněti tak dlouho, až přecházeti budou oči naše slzami touhy, slzami žádosti, u Marie se nalezati, účastnými býti v nebi nepomijitelné potěchy u Marie a skrze Marii. Amen.

Rodina.

(Pokračování.)

V.

Jednoho dne k večeru vyšel jsem si po práci na procházku. Jda po vsi, uslyšel

jsem usedavý pláč dětský a myslé, že se nějaké neštěstí přihodilo, — jak se často v letě stává, když rodiče ostavivše děti samotné v domě, jdou do pole po práci — přiběhl jsem k chaloupce, od které pláč ke mně zazníval. Za chaloupkou postřehl jsem chlapečka, který hlasitě pláče zakrvácený nos košílkou si utíral. Přiblížil jsem se k němu, táže se, co se mu stalo. Chlapeček upokojiv se trochu, povídal, že ho otec zbil a ještě matku bije. A skutečně uslyšel jsem hluk v chaloupce, a po chvíli vyběhla uplakaná žena, aby děcko domů vzala. Když mě spatřila u děcka, trochu se upokojila, ale hned začala nařikati, že její muž, rozhněvav se na syna, že džbánek na vodu rozbil, začal ho opaskem bít. Matce líto bylo dítě, které přece úmyslně nerozbilo džbánek, postavila se na obranu chlapce, schovávala jej za sebe.

Otec ještě více rozhněvaný chtěl ji odstrčiti stranou, a když mu chytila opasek a bítí děcko nedala, začali se oba strkati, při čemž vrazili na chlapce k matce se tulícího tak silně, že padl, a všecek zkrvácen vyběhl z chaloupky s hlasitým pláčem ven. Smutno mi bylo, když jsem se dověděl, že pro takou maličkost, tak velice byl porušen pokoj a mír v rodině.

„Aj, milá sousedko,“ řekl jsem, „nebylo by lépe pověděti mírně mužovi, že děcko úmyslně nerozbilo džbánek, že to není veliká škoda a že není třeba bítí za to dítě ani postaviti se ihned proti mužovi, který již rozpálil se hněvem? Když jste viděla, že mírné napomenutí od vás nepomůže, měla jste mužovi již ustoupiti. Vždyť on jest otec a opaskem by dítě kosti nepřelámal. Tím měla byste trojí prospěch: předně, že dítě nebylo by tak potlučeno, dále nebylo by přišlo mezi vámi ku zkazení míru a lásky rodinné, která — sama přece se přiznává — stanoví štěstí rodinné a za třetí, že otec nepozbyl by oddannosti a lásky děcka, které vidouc, že matka ač bez účinku je brání proti trestajícímu otci, pokládá každý trest otcův, i kdyby nejspravedlivější byl, za nespravedlivý, a tím způsobem ztrácí důvěru a víru v otce. Dále učiní sobě svůj vlastní úsudek o otci, kterého staví vždy na druhém místě a nejednou považuje ho i za nepotřebného v domě, jest při matce, když jsou nějaké nesnáze mezi rodiči, ač by bylo na straně otcově plné právo. Matky nechápou, co zlého sejí v srdce dětí,

když nejednou v přítomnosti jejich hádají se s otcem nebo postaví se, aby jich bránily. Ponětí dítko o spravedlnosti se kazí úplně.“

Dítka dobře vychovaná nikdy neb aspoň velmi zřídka trestu zaslouží. Jestliže však dítě bití zaslouhuje, netřeba mu odpouštět, ale kárati chyby dítěte, by ony někdy u dospělého nezvrhly se v zločiny. Máme dostatečný příklad v bibli svaté na nejvyšším knězi Helim, jak těžce Bůh třece rodiče, kteří na zlé skutky svých dětí patří lhostejně a jim shovívají. Že netrestal svých synův, ač o jejich zlých skutecích věděl, dočkal se té strašné chvíle, v níž se dověděl, že oba dva jeho synové byli od nepřátel zabiti a posvátný klenot Israelitův — archa úmluvy — dostal se do rukou pohanských. A on byl nejvyšším knězem, strážcem svatyně, otcem padlých mládencův! Heli dověděl se o tom strašném neštěstí, — aby míra trestu Božího byla vrchovatá — spadl s křesla a ublížil si smrtelně, ihned život svůj skončil.

Soused mezitím postřeh nás rozmlouvajících, vyšel a pozdravil mne upřímně. Na jeho tváři nebylo již znáti ani stopy z nedávného výstupu. Mírným a k smíření ochotným zrakem patřil na ženu, jižto tvář za rozmluvy se mnou se opět vyjasnila. Nedlouho jsem čekal, ani se smířili přede mnou a žádali, abych vstoupil do chaloupky. Lehčeji mi bylo u srdce, když jsem viděl vracející se svornost v rodinu, nedávno ještě rozvadenou; nemohl jsem též odeprít jejich prosbě. Vcházeje do chaloupky řekl jsem: Vidím, milý sousede, že jste trochu nepředloženě jednal, čímž nejen dítku a ženě, ale i sobě samému velice jste ukřivdil.

„Děcku jsem trochu ukřivdil, — odpovětil soused — ženu jsem zbytečně posoužil, ale sobě nevím, jak bych byl ukřivdil.“

„Právě sobě jste největší křivdu učinil, a sám to uznáte, jen poslechněte. Syn malinký miluje tak velice otce jako matku, nebo láska jest děcku vrozena. Náhodou učiní něco zlého, o čem neví, že zle činí, ba neví ani, že se může někdo hněvati proto ještě tedy nezasloužil trestu. Otec pak věda, že to, co dítka učinilo, jest zlé, a neuměje se postaviti na stanovisko dítko, bere metlu a vyměřuje mu trest. Nejednou ani dítě neví, proč je otec bije. Postavte se na stanovisko takového chlapce, jakou úctu byste měli k otci, který by vás nevinně trestal. Litovali byste ho velice, a

to nespravedlivé zacházení s vámi ostalo by ve vaší paměti hluboce vryto, a dlouho přicházela by vám tato příhoda na paměť. Kdyby takové počínání otcovo častěji se opakovalo, zdaliž neztratí děcko lásky a oddanosti k otci, a mohl by žádati takový otec důvěry od děcka, kdyby ono tímto způsobem víry ve spravedlnost jeho pozbylo. A co teprve říci o takém otci, který surově trestá dítě, když se mu něco mimovolně přihodí, co samo učiniti nechtělo? A právě vy sousede, jste takto naložil se svým dítětem. Napravte tedy to, co jste svou prudkostí pokazil, a napraviti můžete jen láskou, prokazovanou synku svému, vystříhaje se, abyste od té doby ani na vlas od spravedlnosti neodstoupil, abyste nikdy v prvním návalu hněvu bez rozvahy netrestal, ježto tímto způsobem jen největší škodu sobě činíte.“

Zkormoucený soused chvíli přemýšleje, ozval se: Kdyby člověku to na mysl přišlo! Ale bych pravdu mluvil, nikdy jsem též o tom nepřemýšlel, ač to pravda jasná jako slunce. Nejednou sobě člověk bez potřeby tolik trápení v domě učiní, ač, jak vidím obešlo by se bez něho.“ Ježto se již stmívalo, rozloučiv se tedy se sousedem, vrátil jsem se domů.

Jak často zneužívají vesničtí rodiče metly na dítky? Dosahují mnoho, velmi mnoho, ale zlého. Dítě, jak již pravěno, pozbývá zcela lásky k rodičům, a žije s nimi v ustavičném strachu jen proto, že mu jinde jisti nedají, jinde oděvu nespřaví, jinde ho nepřijmou. Říkávají o takovém bitém děcku, že mu již ani Bůh nepomůže. A kdo tím vinen? Otec dověděl se, že dítě něco zlého udělalo, bije je bez milosrdenství, nezná míry v zlosti, v kterou ho přivede nejednou malý přestupek, a vyliv si na něm zlost, kterou dítě za mstu pokládá, docela se o to nestará, aby též je vystříhal, aby sledoval je s láskou a přízni otcovskou, by se toho více nedopustilo.

Dítě vyplakavši se do vůle, majíc nejednou po několik neděl modřiny na těle, přemýšlí jen o tom, aby se před otcem co nejlépe ukrylo, aby se nedověděl, co ono dělá. Stává se často, že otec zle nakládá se ženou a dětmi, nejednou se na ně hněvá; jest k nim ukruten, nevzbuzuje v domě než postrach. Politování hodny jsou bytosti, takovému tyranu poddané; ale jako každý člověk, tak i ony baží po volnosti, ulehčení těžkého jařma. Matka, kde

může a jak může, ukrývá vady dítky, učí je vytáčkám a podvodu, aby je ochránila od krutosti otcovy. Ó! jaká to strašná vina, jaká odpovědnost otcova. On viněn vším zlem. Z jeho dětí nic dobrého nebude. Takoví otcové naplňují dětmi svými vězení, na ně též měl by se rozšířit přísný dozor, který by dával právo přiměti je k přísné odpovědnosti.

Když dítko povyroste, posílají je rodiče do školy, kdež, chodí-li do ní pravidelně, naučí se čísti, počítati, psáti a rozumějším okem pohlédati na ten svět a stvoření Boží na něm žijící. Ale to velikého užitku nepřinese, jestliže dítko vyšedší ze školy, již docela se nestará o knížku a vědomosti, kterých ve škole nabylo. Vše zapomíná a dítku na pozdější léta sotva tolik z celého učení ostane, aby umělo v kostele z modlitebni knížky se pomodlití a se podepsati upracovanou rukou svou na nějaké smlouvě, kvitanci nebo podobné písemnosti. Zdálo by se, že nadarmo děti se trápí po několik let ve škole učením, z kterého málo prospěchu mají na pozdější léta. Dobrá škola jest velkým dobrodiním lidu. Kdo tím viněn, že nauky dětem pomalu z hlavy se vykouří? Záleží to zcela na rodičích, ježto oni povinni jsou vzdělávati dále své dítky. Ne jeden otec rozhorlí se na podobnou žádost, věda o sobě dobře, že sám nemá ani ponětí o těch rozličných věcech, kterým se ve škole jeho děti učí.

V neděli a ve svátek jděte do kostela na služby Boží, poslouchajte tam kázání, které jest velkým učením mravnosti dle vzoru učení samého Krista Pána. Kdybyste přijdouce z kostela, v prázdné chvíli začali rozmluvu s dětmi o těch pravdách, které jste na kázání slyšeli, jaká drahá nauka by to pro vaše děti byla! Když přijde dítě ze školy, žádejte od něho, aby vám vypravovalo, co tam slyšelo nebo četlo, rozmlouvejte o tom též, a ono bude mít ve škole lepší pozor, pilněji se mít k učení a více z něho kořistiti, v kostele pak nebude se rozhlížeti na vše strany nebo s druhy rozmlouvati, než i ono bude chtiti poslouchati a pamatovati, co Vás zajímá, o čem i ono by chtělo něco povídati.

(Pokračování.)

Ř e ě,

o pohřbu důst. p. Antonína Citty, faráře Černilovského u Hradce Králové, dne 22. ledna 1885, kterou činil v tamním chrámu Páně Boh. Hák, děk. a bisk. vikář Hořícký.

„Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť umřel, živ bude.“ Jan 11, 25.

Myšlenky vážné a přísné naplňují útrobu naší, a nevím, zdaž by kdo ze všeho skromazdění v této svaté chvíli myšlenky veselé schopen byl. Byli jsme ve farním domě, vykonali obřad, vynesli mrtvolu, konali s ní smuteční průvod, vešli sem do chrámu Páně, tu jsme v domě božím a uprostřed nás — mrtvola; a či? našeho spolubratra, katolického křesťana, ano co více? kněze a místního správce duchovního, faráře čili duchovního pastýře této osady.

Osiřel farní dům, ztratil svého pána; osiřel tento chrám Páně, ztratil svého správce; osiřela osada, ztratila svého pastýře. Smutek všude, myšlenky vážné a přísné naplňují nitro naše.

Jest obyčej, činiti řeč nad rakví; oslavovati dobré vlastnosti v Pánu zesnulého, velebiti jeho dobré, šlechetné skutky. Ale což oslavovati budeme toho, jenž jest již na pravdě boží? chváliti toho, jež již soudil Bůh? Spíše přeje si a žádá sv. církev, modlití se za zemřelé, poručeti duše jejich neskonalé lásce a milosrdnosti boží, uvažovati o svatých pravdách víry naší; a to chceme r. v Kr., učiniti i my, teď v této svaté chvíli; a tak nejlépe oslavíme památku v Pánu zesnulého spolubratra, katolického křesťana, kněze a pastýře duchovního a proto chceme rozjímati o tom, co nám tato rakev připomíná a kdo jest ten, jenž tuto před námi v rakvi leží.

Duchu zvěčnělý, přijmiž od nás tento důkaz úcty a lásky, již chovali jsme a chováme až dosud ku tvé osobě, ano i ku tvé schráně tělesné, druhdy posvěcené, kteráž tuto uprostřed nás jest. —

I. Co nám tato rakev připomíná?

1. Smrt; toť dojista a přede vším; praví apoštol (Žid. 9, 27.): „Souzeno jest člověku, jednou umřítí.“ A sv. Jarolím podotýká: „Kdykoli se narodí člověk na svět, narodí se mrtvola.“ A to pravda; a jedno jest, zdaž žije pět minut, anebo sto let;

nebo což jest sto let proti věčnosti? méně než pět minut!

Z toho jde, že jako tento duchovní otec zde v rakvi, tak i ty ležeti budeš, a snad dost brzy, snad sekera již ke stromu přiložena jest; sv. Aug. praví: Všecko na světě jest nejisto, jediná smrt jest jista. O všeliké věci můžeš říci: snad bude, snad nebude; ale můžeš také tak říci i o smrti? Proto Spasitel: „Bděte, neb nevíte dne, ani hodiny!“

Každým rokem, každým dnem, každou hodinou ano každou minutou umíráš a blížíš se hrobu svému; život náš není, leč ustavičné, ponenáhle umírání, a proto všechna filosofie, t. j. všeliká moudrost našeho života sbíhá se v tom, by každý se učil, šťastně umřít; nebo jaká smrt, taková věčnost; šťastná smrt, šťastná věčnost, nešťastná smrt, nešťastná věčnost; konec zde, jest začátek tam! — Každému souzeno, jednou umřít! Ó myšlenky vážné a přísné!

2. Druhé, co nám tato rakev připomíná, jest r. v Kr. soud. Dokládá též apoštol Páně (Žid. 9, 27.): „Souzeno člověku, jednou umřít a pak soud.“

Že soud bude, patrně již z tvého svědomí; nebo co jest svědomí? soud boží v nás. Jest varovný hlas, anděl strážce, jest soud boží soukromý zde. — Ale i svět soudí, lidé soudí, dějepisci soudí; chválí anebo haní, oslavuje anebo zavrhuje, zatracuje; a hle, toť obraz soudu božího druhého, posledního anebo veřejného.

Že soud bude, Spasitel Ježíš Kristus, Pravda Vtělená a Věčná, na nejednom místě písem svatých praví; ano u sv. Mat. v kap. 25. z úmysla a obsírně o posledním soudu mluví; a na mnohých místech jiných, jako: v podoběnství o pšenici a koku, o rybách dobrých a zlých, o dělnících na vinici, o hostině a člověku nepřiděném rouchem svatebním a pravil, že každý vezme odměnu podle své práce. Proto apoštol: „Všickni my zajisté ukáží se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby vzal jeden každý podle toho, jak činil, buďto dobré, anebo zlé.“ 2. Kor. 5, 10. Proto sv. Aug.: Sudmež se sami a nebude nás souditi Bůh.“

3. A třetí, co nám rakev ta připomíná, jest věčnost. Bůh jest věčný; musí býti, sic by nebyl Bůh. Jsa věčný, mohl duši stvořiti nesmrtelnou, a on ji stvořil.

Ó věčnosti! slovo rovněž útěšné a sladké, jako strašlivé a hrozné. Nechápe-

me ji, a přece pomysl i slovo máme! Útěšné a sladké těm, kdož v lásce boží umírají, smíření s Bohem a lidmi na věčnost odcházejí. Štasten, kdo slyšeti bude jedenkrát slova: „Služebníče dobrý a věrný, žes nad málem byl věrný, nad mnohým tebe ustanovím, vejdiž v radost pána svého!“ A kdož jedenkrát státi budou na pravici: „Pojďte požehnání Otce mého a vládněte královstvím, vám připraveným od ustanovení světa!“

Ó věčnosti, slovo útěšné a slastné; ale rovněž strašlivé a hrozné těm, kdož v nelásce boží a zatvrzelosti srdce umírají! Těm hrozí slovo Páně: „Služebníče nešlechtný! — svížice ruce i nohy jeho, uvrzte jej do temnosti zevnitřní; tamť bude pláč a skřípění zubů!“ A o soudu posledním: „Odejdětež, zatracenci, ode mne do ohně věčného, kterýž připraven jest Satanu i andělům jeho.“

Ó jak veliké zlé jest hřích a vina! Neskonalejší jest Bůh, neskonalejší vina! a proto, byt člověk věčnost plakal, nemohl by dosti želeť hříchu svého a proto jen láska a neskonalejší milosrdenství Boží spasiti může duši lidskou! — Ó, myšlenky vážné a přísné naplňují duši naší!

II. A kdo jest v rakvi té?

1. Člověk. Kdo jest člověk? Nejvznešenější tvor a náměstek boží na zemi. A z čeho se skládá? Z útvaru hmotného a z bytosti duchové; onen slove tělo, tato duše. Čteme v písmě svatém 1. Mojž. 1, 26.: „I řekl Hospodin: Učinme člověka k obrazu a podoběnství svému.“ A dále v. 27.: „A stvořil Bůh člověka k obrazu svému; k obrazu božimu stvořil ho, muže a ženu stvořil je.“

A dle čeho jest člověk obrazem božím? podle těla? nikoli; nebo Bůh, jsa duch, těla nemá; tedy podle duše, a rozeznává se dvojí obraz boží na člověku: přirozený a nadpřirozený. Přirozený záleží ve přirozených darech každého ducha, ty jsou: rozum, vůle a cit č. svědomí, též nesmrtelnost; nadpřirozený ve svatosti a spravedlnosti, jimiž nad to první člověk obdařen byl. A byt člověk jiného zákona neměl, než svého rozumu a svědomí: přece zůstal by Bůh jeho Pánem a Soudcem, protože ho stvořil a ty dary mu dal, aby k dobrému jich užíval. Ovšem že by Bůh je (pohany) podle přirozeného zákona soudil a také souditi bude, dle slov sv. Pavla Řím. 2, 14. 15.: Takoví, t. j. pohané, nemající zákona, sami sobě jsou zákonem;

jenžto ukazují dílo zákona napsané ve srdcích svých, když jim svědectví vydává svědomí jejich, i myšlení, kteráž se vespo-
lek obviňují aneb také zastávají. — Patrně, že Bůh všecky lidi, tedy i pohany, souditi bude, jsa jejich Tvůrcem a Pánem.

2. Avšak zde jest křesťan.

A kdo jest křesťan? Člověk, jenž v Pána Ježíše Krista, jakožto v Syna Bo-
žího a Spasitele svého věří, naň veškeru naději svou skládá a dle jeho rozkazu ve jménu Boha Trojjediného pokřtěn jest.

Ó kteraká milost! Bůh dal Syna svého, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný; tak Bůh miloval svět; Ó kdo pochopí lásku tu? Proto pravil Spasitel: „Tenť jest život věčný, aby poznali tebe, Otče, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista!“ A jinde: „Já jsem světlo světa; kdo kráčí ve světle tom, nechodí v temnostech, ale přejde ze smrti do života.“ A též: „Já proto jsem se narodil a k tomu jsem na svět přišel, abych svědectví vydal o pravdě.“ — A on v pravdě tmu zapudil, tmu bludu a modlářství a světlo rozšířil; s křesťanstvím počíná utěšenější život; zrušil otroctví, ženě i dítěti vrátil jejich práva, učil nás milovati i nepřátely.

Avšak pamatujte, N., i odpovědnost křesťanův na soudu těžší, nebo komu bylo více svěřeno, na tom bude i více požádáno. Proto Spasitel (Luk. 12, 47. 48.): „Sluha, který poznal vůli Pána svého . . . a nečinil podle vůle jeho, bude bit mnohými (ranami); který pak nepoznal, a věci trestu hodné činil, bit bude méně.“ Ale bití č. trestání budou oba. Tedy i křesťana čeká soud boží, a to přísnější.

3. Ale, r. v Kr., tu nejen člověk a křesťan, tu kněz. A kdo jest kněz? Vůdce duší nesmrtelných, krvi Kristovou vykoupených, — vyvolený a vyznamenaný; jest světlo, od Pána postavené na svícen; aby svítilo všechněm, kteříž v domě jsou. Jest náměstek Kristův, aby hlásal slovo spásy, nové údy přivtěloval církvi boží křtem svatým, konal nejdražší oběť, po rozkazu Páně: „To činite na mou památku; věřícím hříchy odpouštěl, sedě na místě božím, podle slov: „Kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, kterýmž zadržíte, zadržáni jsou,“ aby lid posvěcoval a uváděl, jemu pomáhal do království božího. Ó kteraké dary! jaké milosti!

A což dím teprv o samostatném správci duchovním, jakéhož schránka tuto před

námi leží, jemuž svěřil Pán část oveček svých, aby byl strážcem a pastýřem jejich, aby je vodil na pastvu dobrou a napájel pramenem vody živé? Ó kteraká důstojnost, kteraké vyznamenání! Proto s úctou pohlížeti musíme na kněze, s úctou i na jeho mrtvolu! Nebo toť jest to oko, které bdělo nad stádcem svým; toť ta ústa, která za ně se modlila a mu hlásala slovo pravdy; toť ta ruka, kteráž konávala nejdražší oběť a stádci svému žehnávala; toť ta noha, kteráž spěchávala k loži nemocných a umírajících a nesla jim útěchu a posilu poslední. Ó jak etihodná i mrtvola kněze — druhdy posvěcená! Kdoby nepolíbil ruky té, byť schladlé a studené?

Avšak, r. v Kr., tu opět vrací se slovo Páně u sv. Luk. 12, 48.: „Od každého, komu jest mnoho dáno, bude mnoho požádáno;“ a proto i kněze očekává soud boží, a to mnohem přísnější, než člověka pohana, anebo prostého křesťana.

III. A nyní, r. v Kr. a drahé ovečky v Pánu zesnulého! uyní nastávají povinnosti vám. V počtu hojném jste se sešli, abyste poslední čest a lásku prokázali svému bývalému pastýři. Konáte svou povinnost, činíte slavnějším, okázalejším jeho pohřeb. Ale což jest všeliká sláva toho světa? Modlitby žádá a to nejen teď, při pohřbu, a se mnou, ale i potom, i budoucně a stále, na základě rozkazu Spasitelova: „Modlete se za sebe vespo-
lek, abyste spaseni byli!“

Zvláště však buďte ho pamětlivi při nejdražší oběti a to nejen dnes, ale i budoucně, kdykoli zde ve chrámu Páně jí přítomni budete, jak církev sv. sama při každé mši svaté po pozdvihování skrze kněze koná připomínku mrtvých; tu po každé uzavřete ho do modliteb svých, aby ten Beránek Nejsvětější, ježž tolikrát za vás v tomto chrámu Páně obětoval, mu milostiv býti ráčil, by nevcházel ve přísný soud se služebníkem svým!

A i budoucně neopomíjejte hrobu jeho, nechoďte chladně kolem něho, ale necht ožívou při pohledu naň všechna slova jeho v srdci vašem; a jest-li kvítím osázíte hrob jeho, necht pučí v srdci vašem ctnosti, jako ty květy na rovu jeho a necht vydávají vůni svatého a křesťanského života! Vzpomeňte, žeť v hrobě tom odpočívá otec váš, ano více než otec, pastýř váš duchovní, který musil počet vydati za duše vaše, a který, jsa churav, se i o to postaral, aby za sebe mladého přibral

kněze, byste nouze netrpěli na pokrmu duchovním!

A nyní s Bohem, drahý bratře a spolužáku můj! Mně připadla smutná úloha, řečniti o pohřbu tvém; přijmiž tu službu lásky a buď mne na věčnosti pamětliv. Přijmiž i pozdrav ode všech spolužáků tvých, kteříž nemohli přiúčastniti se tvého pohřbu dnes, jakož i, možno-li ti bude, navzájem od nás pozdrav těch, kdož na věčnost nás předešli.

Třicet tři léta byl Kristus Pán živ na světě; třicet tři léta dal ti státi v úradě tvém! Za mladých let s horlivostí plnil jsi všecky povinnosti své; ku stáru dopustil Pán, že skličen jsi byl chorobou mnoholetou. Ó kéž přijme Pán všecka utrpení tvá na zadostučinění za všecky snad chyby a poklésky tvé! A jako dnes konáme památku sv. mučenníků božích Vincentia a Anastasia, a jako jsi ty sloužil při tomto chrámu Páně, kterýž sv. Štěpánu, prvomučenníku zasvěcen jest: tak nechť tě přijme Pán do sboru sv. mučenníků svých; nechť dá ti palmu vítězství a korunuje korunou slávy věčné! „Dnové moji jako stín odčhylili se a já jako tráva uvald jsem.“ Ž. 101, 12. Tak vzvolati můžeš nad tělem svým a tak snad vzvoláme i my brzy za tebou.

S Bohem — poslední — dávají ti všickni; dítky, jež jsi druhdy nčival, mládenci a panny, muži a ženy, starci a stařenky, kteříž tě snad brzy následovati budou! S Bohem farní dům, v němž jsi přebýval; s Bohem tento chrám Páně, v němž jsi působil; s Bohem veškerá osada, kterou jsi řídil a spravoval! Ó přijmiž Pán tě na milost, ten Pán Ježíš Kristus, v něhož jsi věřil, doufal, ježž jsi miloval a s nimž jsi se těšil po veškeré utrpení své. I věříme pevně, že přijme tebe do slávy své věčné, neboť pravil: „Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť umřel, živ bude; a každý, kdo jest živ a ve mne věří, neumře na věky!“ Amen.

Kříž v lese.

V hlubokém lese, kde se stezky dělí,
a noha lidská zřídka vkročí je,
na kříži Kristus. Chuží unaven
usedám v mechu, poutník osamělý.

Ve větvích stromů paprsky se chvěly,
v červánkách v dálce hasnul letní deň,

a v moře citů sterých pohřžzen
v tvář mrtvou zřel jsem — Kristu Spasiteli.

Svůj Betlem dětství, Kalvarii žití . . .
co blažilo mě, co jsem přetrpěl —
u paty kříže znova srdce cítí.

V samotě, tichu, v světa zapomení,
já nejlíp slovům Lásky srozuměl:
„Ó pojdte ke mně, kdo jste obtíženi!“

Pod starým dubem.

V krajině pusté, v svahu horské stěny,
staletý doubec osamělý stál,
v myšlenky zhržžen jak by rozjímál,
jaké už v žití divné přežil změny.

Či zadumal se, že tak opuštěný
a v životě svém nikdy nepoznal
leč vichrů běsy, dešť a slunce pal . . .
jak skála, na níž moře plivá pěny? . . .

I vzdychnul sobě starý doubec v stráni,
jako kdy myslí někdy letí v spěch,
zpomínka lásky v tichém odřikání.

Já maně stanul ve své lesní chůzi
a z prsou bolný vydral se mi vzdech:
„Jsme my tak, brachu, oba stejní druzi!“

Vojt. Pakosta.

Semináře a Collegia Římská u J. S. Lva XIII.

Dne 18. m. m. na slavný den památky „Stolice sv. Petra v Římě“ zasvěcený byli od J. S. Lva XIII. v posvátném Vatikáně ve slavné audienci přijati pp. představení a alumni všech Seminářů a Kollegi římských! Slavnostní přijetí toto bylo jaksi ukončením a korunou předcházejících slavností ku cti sv. Karla Bor. roku minulého v Římě pořádaných.

Jmenovaného dne již po 10. hodině hrnuly se ze všech stran řady alumni Římských do Starobylé Basiliky Vatikánské, aby tam hrob knížete apoštolského navštívili a oddanost svoji ku Stolei Jeho projevíli. Pomodlivše se před Nejsvětějším a vykonavše svoji pobožnost u hrobu sv. Petra, shromáždili se všickni před oltářem „Kathedry,“ kde právě J. E. ndp. kardinál

Howart slavnou pontifikální mši sv. začal! — Bylo již po 11. hod. když dáno znamení, že jest čas do Vatikánu se odebrati. Vim, že asi mnohému vyzvání toto nebylo po chuti, když zrovna na začátku musil opustiti unášející onu hudbu a zpěv římský; ale touha vznešenější v každém zvítězila a tak jako na povel, v malém okamžiku, tlačilo se skoro půl druhého tisíce alumnů ku dvěřím Basiliky, aby od tud branou „Konstantinovou“ a po schodech královských se odebralo do „Sala ducale“, který audienci byl vyrčen. Za malou chvíli prostory sálu byly naplněny a jenom uprostřed zůstala úzká ulička, kterou premovani Švýcaři střežili. Každému kolleji vykázáno místo a proto vše bylo v nejlepším pořádku. Stál tu Evropan vedle Američana; Afričan vedle Evropana, Australián vedle Asijského; tu rozmlouval Irčan s Arabem, Dán s Itáliánem, Němec se bavil s Francouzem, Čech se Španělem a Angličan si prohlížel černé Američany a Indiány. Než bylo by příliš rozvláčné jmenovati všecky ty různé národy, jež tu zastoupeny byly. Avšak nejen v národnostech a jazycích, ale i v oděvu byla různost, jakási pestrost. Mezi velikou většinou černě oděných krásně se vyjímal červení „Germanikové“, modří Řekové a fialoví Římané. A to vše tvořilo přece harmonii. Vždyť byli všichni synové jedné Matky — Církve sv., jež vzájemnou láskou je spojovala, a jednoho Otce — Lva XIII., Jehož příchodu právě očekávali.

Tak uplynula již zase hodina. Rána z děla na Andělském hradě oznamovala dvanáctou. Šumot přerušen sykotem — ustal — a zraky obracely se v onu stranu, odkud J. S. měla přijíti. Několik jenom okamžiků, a sv. Otec se objevil na prahu sálu, provázen 22 kardinály a služebníky Svými, kráčel špalírem tělesné stráže ku trůnu, kdež místa zaujal. Ihned zpěvácký sbor, z alumnů kolleji sestávající, spustil dojemnou skladbu Palaestrinovu „Tu es Petrus“, které však, jak se mi zdá, málo z přítomných sluchu dopřálo, poněvadž veškerá pozornost věnována Sv. Otcovi. Jeden přes druhého se natahoval, aby jenom ani jediný pohyb Jeho Svatosti mu neušel. Po ukončení zpěvu předstoupil J. E. kardinál vikář L. Parocchi a vzletnou řečí vysvětlil krátce význam a důležitost jak předešlé, tak nové slavnosti poukávav zvláště k nesmrtelným zásluhám Karla o kleriky; zmíniv se i o Jeho nedostizitel-

ných ctnostech, jimiž po celý svůj život se skvěl a o Jeho oddanosti ku Stolei pa-pežskému. Ku konci významné Svoji řeči vzdal díky J. Svatosti, jakožto původci veliké Slavnosti a obnoviteli ducha Karlova a ducha Tomáše Aqu. mezi kleriky, pro kteréž nyní přítomné, apoštolské žádal požehnání.

Na oslovení toto Sv. Otec odpověděl delší řečí, kterouž, pro její důležitost, podáváme doslovně v překladu:

Milovaní Synové!

„Ochota Vaše a svornost v zbožnosti, která po okázalých slavnostech ku cti Karla Bor., Vás sem, milovaní synové, dnešního dne přivedla, abyste oddanosti svojí před Námi důkaz podali, jako hodna jest svěrenců tak velikého a přesvatého Biskupa, tak Nám se stává přetěšená; a proto ji s plesajícím a vděčným srdcem přijímáme. Ano, Nás unešené pomyšlením na tak velikého muže, jenž o kázeň kleriků výtečně a příkladně zasloužilým se stal, i sám pohled na Vás neméně dojíhá! Neboť na Vás když pohlížíme, i na ostatní alumny, Vaše kollegy, mimoděk myšlení zalétá; a těší Nás v duchu viděti — ač ne sice ještě — dospělost, ale naději a očekávání, které i Vy všichni chováte a která jest větší dnes, než snad jindy. Veliký zajisté a přesvatý úřad kněžský, ku kterému Vy — s pomoci Boží — kráčíte, poněkud nesnadno jest zastávati v těchto neblahých dobách; poněvadž již proti přemnohým, kteří nadvládě Boží odpor kladou (se vzpějují) a Církve od Boha založenou z kořene vyvrátiti usilují, denně jest bojovati za věci veledůležité a převlebné, v nichž nejen soukromé ale i obecné blaho lidstva spočívá. Jsouc však Církve katolická nepřátelským zástím svírána, nezbytně i správcové její v témž ohni nenávisti se nalezají. Proto mnohé obkličují kněžstvo nesnáze, tak že těm, kdož pod prapor posvátného onoho voje v pravdě přistoupili, jest připraveno býti, že během tohoto života snad více strastí, než radostí jim zakoušeti bude.

Nic méně však ducha vzmučiti třeba, milovaní synové, a vědomím úřadu a věrou v zaslíbení Ježíše Krista, náležitě utvrditi. Vždyť přece již jednou ustoupí bludy pravdě; pod záštitou Boží, Církve k nesmrtelnosti zrozená, veškeré pokusy nepřátel odrazí, jsouc nepřemožena a bez úhony. Avšak za takového úskočného spiknutí nepřátel třeba, aby veškeré kněžstvo,

vítězství jménu katolickému chtít urychlit, v šik sestoupilo a dvě věci přineslo nezbytně potřebných: znalost věd, a to nikoliv jenom povrchní, a ducha pro blaho obecné hrdině jednati i trpěti, způsobilého.

Za tou příčinou obrátili Jsme péče Svoje, nikoliv prostřední ani poslední, na mladistvé kleriky, a rovněž i budoucně hodláme obráteti, aby totiž v naději kněžstva pilnou přípravou se vzdělávali a o němi ctnostmi, jež tohoto času velice potřebnými jsme pravili, se obohatili. Co však vědy se týká, míníme, že užitečně a nyníjším časům příhodně jsme učinili, ku nauce Tomáše Aquinského studia kleriků opět uvedše. A pročez, což Jsme již písemně — a to ne jedenkrát — zřejmě doporučili, totéž dnes živým slovem nově připomínáme (důrazně): „Andělského doktora — vůdce a učitele následovati třeba,“ — Jemuž, milovaní synové, čím více namáhání a pile věnujete, tím blíže ku vznešenosti vědy, že Jste dostoupili — buďte přesvědčení.

Ve zbožnosti však a horlivosti o spásu duší, patříte samu onu hvězdu a okrasu Církve katolické — Karla Borromejského — patrona Vašeho nebeského; Tent Vám budiž vzorem v plnění povinností! Neboť on vědy znalostí ozdoben, převzácné ony ducha vlohy ve prospěch Církve a ku spáse bližních obrátil píli o neunavnosti podivuhodnou! V každém kroku Svého života příklady nesmrtelné kněžské udatnosti zůstavil; ano i v nepřátelských, rovněž i tenkrát Stolicí apoštolské, dobách, nic za svatější nepovažoval, než poslušně a věrně Římskému papeži oddánu býti, čerpaje odtud pravidla smýšlení i činění.

Snažte se tedy, synové milení, abyste výtečnost takovou muže, nemožno-li ji dosíci, alespoň dle sil svých podle možnosti ji následovali. Avšak ve snaze této následování Karla Bor., chcete-li užítu vzítí, často a mnoho uvažujte, že ani on by byl nemohl takové vykonati, a že ani Vy ničeho nemůžete, bez lásky, která jest všech ctností vládkyní a královnou. Pročez My snažně prosíme Boha, Jenž „lásky jest,“ aby ji roznil v srdcích Vašich a Vás obdařil všemi dary nebeskými, s kterýmž úmyslem Vám milovaní synové, požehnání apoštolské ustavičně v Pánu udílíme.“

Ukončiv povstal sv. Otec a udělil přítomným apoštolské požehnání! Po té znova se přiblížil ku trůnu J. E. ndp. kardinál, vikář L. Parocchi a podal Jeho Svatosti

skvostně vázanou sbírku deklamací a zpěvu, o slavnostní akademii na počest sv. Karla Bor. přednesených, zároveň s dosti značnou částkou peněžitou, kterou semináře a kollegia Římská ku třístaleté památce sv. Karla sebraly. Přistoupili i ostatní kardinálové a církevní hodnostářové ku políbení nohy a ruky J. S.; po nich připuštění ředitelové kollejí a konečně došlo i na alumny. Nastal šumot, tlačence a strkanice k nevypsání. Tělesná stráž Sv. Otce dlouho bránila tomn nátlaku a tvořila z počátku v skutku hradbu železnou kolem trůnu. Avšak odolati bylo nemožno. Přišli na pomoc Švýcaři, ale ani těm se nevedlo lépe. Uprostřed chumlu toho se svými dlouhými kopími podobali se třtině, a byli zajisté rádi, že vyvázli bez pohromy. Zatím zpíváno jednohlasně „Oremus pro Pontifice nostro Leone“ a „Laudate Dominum omnes gentes.“ Konečně J. S., když již mnohé z alumnů byl přijal, povstal a udělil naposledy Všem sv. požehnání. Mávání šátků a hromové „Evviva“ (Ať žije), jež zděmi Vatikánu otrásalo, provázelo dobrotivého Otce Lva XIII. tak dlouho, až do vedlejší zašel komnaty.

Tím ukončena slavnostní audience a ukončena i „Třístaletá Slavnost Karla Bor.“ — Dejž Bůh, aby zlatá slova sv. O. Lva XIII. nalezla půdu úrodnou a brzy vzklíčila nejenom v srdcích těch, kteří je slyšeli, ale i těch, kteří je čísti budou! Toť zajisté přání všech. K.

Podobenství, paraboly a bajky.

III.

Vozy.

Dva vozy jedoucí proti sobě, uhne-li se každý trochu, dobře dále jedou každý k cíli svému. Ale nechce-li se jeden druhému stůj co stůj vyhnouti, narazí oba na sebe tak, že se oba roztříští, že u obou se potlukou lidé i hovada.

Kolikráte mezi lidmi dvě osoby mezi sebou se hadajíce neb soudíce nepotřebují, leč aby jedna druhé dost málo ustoupila a povolila. Jak by pak každá z nich zase dále pokojně se brala cestou života svého za cílem jí od Boha určeným. Ale že nechtívají jedna druhé v ničemž povolit, k jakým obě přicházejí škodám, k jakým neštěstím.

Dítě a fasole.

Za největší bohatství své mělo dítě svou hojnou sbírku pestrobarevných fasolí. Byloť celé šťastné, když se mohlo v nich přebírat. Jednoukráte, když dítě opět si hrálo s fasolemi, přišel strýc jeho. Ten vida, jak dítě těší ty hračky jeho, dával mu za ně dukát. Ale dítě nechťelo o takovém prodeji ani slyšeti. A když rodiče jeho vidouce blyštící se zlatý peníz je nutili, aby rádo dalo strýci za dukát všechny boby své, ono plačíc a křičíc a ručičkami svýma příkrývajíce klenoty své si jich bránilo, aby se mu nevyzaly.

Tomu dítěti podobají se lidé bohatí, kteříž z pozemského bohatství svého nechťejí konati skutky milosrdné, za něž jim Bůh nebe dává, o nichž praví Pán Ježíš: „Skládejte si pokladu v nebi, kdežto ani rez ani mol nekazí a kdež zloději nevykovávají ani kradou.“ Mat. 6, 20.

Krávy a zamrzlý rybník.

Krávy po celé léto s pastvy se navracující zastavovaly se u rybníka při samé cestě jim se blýskajícího, aby tam ubašovaly žízeň svou. Doma pak nápojem jim od domácích podávaným pohrdaly, jakoby se o něj neprosily. Ale jak se zarazily, když jdouce s pastvy za večera podzimního opět dychtivě se přibnaly k známému zamilovanému rybníku, a když chtějíce se napítí podle chuti, pysky svými vrazily na kůru tvrdou ledovou. Mimo nadání jim rybník přes noc zamrzl. Pak již doma v chlívě zase rády přijímaly nápoj jim podávaný od starých věrných přátel svých.

Sklamán nenadálou změnou přízně světa teprv budeš si vážití pravé a stálé lásky, kterouž tě miluje Bůh, kterouž tě miluje Spasitel tvůj Ježíš Kristus, kterouž tě milují tvoji křesťanští rodiče, tvá křesťanská manželka, tvůj křesťanský manžel. *Karel Otmann.*

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejduš. p. kardinál ráčil se včera dne 4. t. m. vrátiti z Vídně, kde návštěvou u své vznešené nemocné sestry kněžny Schwarzenbergové prodléval.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 8. února u nejsv. Trojice v Spálené ulici, od 9—13. února u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě a od 14—18. t. m. u sv. Kajetána.

— Budoucí biskup linecký dr. Ant. Pilz, dosud kanovník ve Sv. Hypolitě, jest rodilý z Fischberka v horních Rakousích, a nyní 58 roků stár. Na kněžství byl vysvěcen r. 1851 a kanovníkem jest od r. 1878. Vypravuje se o něm, že jest zbožný a šlechtěné povahy.

— Zádušní služby Boží za zesnulého papeže Pia IX. budou se v den úmrtí jeho, t. j. 7. února konati v metrop. chrámu Páně v 8. hod.

— Moravský dějepisec zemský P. Beda Dudík slavil dne 29. ledna 70. rok svého narození a zároveň 45. výroční památku, kdy nastoupil profesuru klasické filologie při bývalé filos. fakultě v Brně. Dostalo se mu za tou příčinou četných projevů blahopřejných.

— Kněžím poutníkům Velehradským. Slavnostní výbor sice se postaral, aby kněží připutovavše r. 1885 na Velehrad ubytování byli v klášteře a pohostění za mírný poplatek, avšak jenom pokud místo stačí. Proto záhodno jest, aby kněží chtějíce připutovati na Velehrad, o týden napřed oznamovali svůj příchod farnímu úřadu Velehradskému a tak sobě ušetřili nesnáze, ubytovateli pak umenšili starosti. Neboť že ohlášený v čas přednost mti bude před neohlášeným rozumí se samo sebou. Oktáv Cyrillský zahájí 14. února nejd. p. biskup Brněnský dr. Bauer a pak bude každodenně pontifikální mše sv.

— Spolek Arimatejský pochoval v lednu 79 křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 27, ze zemského blázince 15, ze zemské porodnice 2, z nemocnice Milosrdných bratří 5, z nemocnice Milosrdných sester 18, z vyšetřovacího vězení 1, a z umrlčích kaplí 11. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Budějovicích, Vysokém Mýtě, Humpolci, Písku, Rychnově, Mirovicích, Zbirově, Chomutově, Teplicích, občanské záložně v Čáslavi, a nejmenovanému dobrodinci za dar 100 zl.

— Jen jedinký papež jest pochován v Německu. Druhý biskup Bambercký Suidger z Mayendorfu stal se papežem pod jménem Klementa II. Zemřel v Římě 10. října 1047. Pochován jest v císařském domu Bamberckém, kde se nad rovem jeho nalezá pomník pocházející ze XIII. století. Na pomníku jsou allegoricky vyznačeny ctnosti: spravedlnost, šetrnost, stálost, zbožnost, síla a sebezapření. Na západní straně jest vyobrazen Spasitel s mečem a koulí, na východní straně papež s andělem, který jej volá na onen svět.

— **Nový Israel.** Pod tímto názvem vytvořila se v jihozápadním Rusku nová sekta židovská, jejížto původce jest jakýsi Josef Rabinovič. Sekta ta sřekla se naděje v příští Mešiasovo a věří, že Ježíš Kr. byl pravým Mešiasem, prorokem a dobrodincem lidstva. Sekta ta byla již od ruské vlády uznána a vystavěla si první synagogu v Kišiněvě. Nenávisť židů proti nové sektě jest, jak se dá předpokládati, veliká, proto též Josefa Rabinoviče ku konci ledna úkladně zavraždili.

Z Bulbarska. Nastávající Cyrillo-Methoděskou slavnost oslaví knížetství bulharské samostatně. Za tou příčinou ustavil se výbor za předsednictví bulharského metropolity, jenž popožádal knížete Alexandra, aby převzal protektorát. Kníže vyhověl této žádosti a přípravné práce jsou již v proudu.

Literární oznamovatel.

— *„Listy a květy,“* básně Vojt. Pakosty. V Praze. Tisk a náklad Cyrillo-Methoděské knihtiskárny. Cena 80 kr. Tato sbírka chvalně známého básníka zahrnuje tři části, totiž: Znělky Šumavské, různé zpěvy a zimní idilly. Ze všech dýše zbožnost, šlechetnost srdce, láska k etnosti a láska k vlasti. Forma jest dokonalá. Toť úkolem pravým básnictví dobro a krásno pěstovati, etnost vštěpovati a ne básnictvím smyslnost a náruživost probouzeti, jakto pohřbchu novomodní naši básníci nyní činí.

— *„Pobožnost křížové cesty.“* Sepsal Klement Markrab, far. v Družci. Druhé opravené vydání. V Slaném. Nakladatel Jos. Čížek, knihkupec. Tato knížka dobře se hodí pro svatopostní dobu, nebo modlitby a písně jsou pěkné, na základě písma sv. sebrané a dojemné.

— *„Stručná nauka o řečnictví s příklady.“* Žákům nejvyšších tříd škol středních i vůbec každému, kdo řečnicku mní, napsal Frant. Bačkovský. Druhé přepracované vydání. V Praze 1884. Cena 1 zl. 20 kr.

— *„Zajímavé črty ze života našich slavných mužů a žen“* devatenáctého století. Na Král. Vinohradech 1884. Cena 70 kr. Jsou tu celkem 173 črty, které jsou nejen velice zajímavé, ale také poučné, zakládající se na pravdě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Fr. Xav. *Hašek*, kněz kongreg. redemptoristů v Praze, 2. února 1885, (nar. v Zahájí 16. října 1842, vysv. 27. dubna 1869). Proslul jako horlivý missionář, jako hledaný zpovědník a jako spisovatel výtečných modlit. knih. Plody ducha svého věnoval „Časopisu katol. duchovenstva“ a našemu listu. Byl zdárným synem sv. Alfonsa, nemaje jiného přání, než získati nesmrtelné duše Kristu Pánu. Svou dlouhou nemoc snášel trpělivě a stále se těšil na shledanou se sv. svým patronem a zakladatelem řehole redemptoristů. Kdo ho znal, tak si ho vážil, byl anima pia et candida, proto o něho klášterní spolubratři s vdp. P. rektorem Karlem Nováčkem tak pečovali, jako pečuje matka o své dítě. Po slavných službách B., které se dnes o 8. hod. za něho v kostele redemptoristů konaly, byla mrtvola jeho vykropena a na Vyšehradě pohřbena. Ať odpočívá v sv. pokoji.

Ustanoveni jsou:

P. Ant. *Hahmann*, křížovník a kapl. v Loktě, za admin. (excurrento) v Starém Sedle (Alt-sattel);
p. August *Skalitzy* v hrabství Kladském, za katech. pedagog. semináře v Habelschwerdtu;
p. Ant. *Jakl*, admin. v Seifenu, za kapl. v Treunitzi;
p. Ondřej *Wagner*, kapl. v Treunitzi, za kapl. v Kraslici;
p. Václ. *Kotrch*, kapl. v Schmiedebergu, za admin. v Seifenu;
p. Václ. *Novotný*, admin. v Plastech, za far. tamže.

Uprázdnené místo:

Jinonice, fara patr. p. Jana Adolfa knížete ze Schwarzenbergů, od 22. ledna 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

P. Tomáš *Seckl*, kněz ř. Cisterc. v Oseku, dne 1. ledna 1885, (nar. v Landeku 2. ledna 1827, vysv. 25. července 1850);
p. Fil. *Hikisch*, pens. far. Rosendorfský, v Teplici, dne 14. ledna 1885, (nar. v Oberliebichu 2. květ. 1800, vysv. 27. srpna 1825).

Vyznamenán jest :

- p. Rich. *Basel*, katech. na realn. škole v Litoměřicích, obdržel Synodalié.

Ustanoveni jsou :

- p. Kar. *Rihl*, admin. v Hoř. Litvínově (Oberleutensdorf), za far. tamže;
 p. Frant. *Dražil*, far. v Bezdědicích (Kleinbösig), za far. v Plzenci (arcid. Pražsk.);
 p. Václ. *Kühnel*, far. v Stebnu, za far. v Trmicích (Türmitz);
 p. August. *Müller*, koop. v Jablonném (Gabel), za far. v Toucheřinech (Taucherschön);
 p. Jos. *Sigmund*, admin. v Podhořanech (Podersanka), za far. tamže;
 p. Jos. *Apelt*, far. v Gruntu (Christofgrund), za far. Schönwaldu.

Uprázdňená místa :

Bezdědice (Kleinboesig), far. patr. p. hr. Arnošt. Valdštýna;

Stebno, fara patr. pí. hraběnky Nosticové.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul :

- p. Eman. *Feiger*, far. v Bobuslavicích, 27. ledna 1885, (nar. 5. pros. 1843 v Rychnově, vysv. 25. července 1868).

Vyznamenán jest :

- p. Frant. *Kvěch*, far. ve Svinčanech, jmenován sekretářem vikar.

Ustanoveni jsou :

- p. Jos. *Pečenka*, far. Morašický, za far. v Dol. Újezdě;
 p. Jan *Slavík*, kapl. Cerekvický, za admin. v Richmburku;
 p. Vil. *Sladomel*, koop. Richmburský, za kapl. v Cerekvici.

Uprázdňená místa :

Bobuslavice, fara patr. dědiců hrab. Lesliea, od 28. ledna;

Morašice, fara patr. kníž. Thurn-Taxisa, od 28. ledna 1885.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou :

- p. Jos. *Fabian*, far. v Častrově, obdržel Exposit. canon.;
 p. Damian *Šimůnek*, far. v Choustníku, bisk. not. a jub. kněz, obdržel zlatý zasl. kříž s korunou.

Ustanoveni jsou :

- p. Mart. *Masilko*, far. u sv. Kateřiny, za far. v Seewiesenu;

- p. Jan *Hůrský*, resid.-kapl. v Předbořicích, za far. v Červené;
 p. Jan *Jungbauer*, kapl. v Eisensteinu, za admin. u Sv. Kateřiny;
 p. Mart. *Žemlička*, admin. v Červené, za resid.-kapl. v Předbořicích;
 p. Jos. *Plech*, admin. v Klášteře, za kapl. v Jarošově;
 p. Vilém *Zykán*, kapl. v Mirovicích, za resid.-zámeck. kapl. ve Varvažově;
 p. Frant. *Paleček*, koop. v Starém Sedle, za kapl. v Mirovicích.

Uprázdňená místa :

Fara u *Sv. Kateřiny*, patr. Jeho královské Výsosti kníž. Karla Antonína Hohenzollern-Sigmaringena, do 1. března 1885;

Dvě místa *katechetická* na německé obecné a měšťanské škole v Budějovicích, s ročním služným 800 zl. Žádosti náležitě opatřené mají do 22. února 1885 podány býti c. kr. okresní školní radě v Budějovicích.

Milodar. Na chrám sv. Víta darovali p. Probus Petr z řehole sv. Františka v Jindřichově Hradci 1 zl. 50. kr. — Dp. Karel Čermák, kaplan v Nových Benátkách 5 zl. Zaplat P. Bůh!

K době sv. postní.

Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze vyšly :

Svatá křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista.

Dle horlivého ducha blahosl. Leonarda a Portu Mauritio vzdělal P. P. J. Pelikovsky, kvardián v Turnově atd.

Stran 66 v malé 8°, cena 10 kr.

Rukověť odp. pobožnosti, od P. Jos. Němečka.

Stran 584, cena zl. 1.— (Výt. vázaný v černé kůži zl. 1.80.)

Velký výběr kázání postních.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Sedm postních kázání o bolestech Marie Panny.

II. Bolest P. Marie.

„Vstaň vezmi dítě a matku
jeho a utec do Egypta.“
Math. 2, 13,

Jižně od země zaslíbené až k dalekému Egyptu táhne se na mnoho mil široko a daleko kamenitá, hornatá krajina. Šedý písek, začervenalé kamení a skály pokrývají povrch krajiny té, vedro a sucho jsou tam domovem. Vedne praží slunce, v noci pak dosti citelná zima rozráží údy člověka. Jen spoře tu a tam vedle studnic a pramenů, jichž ale pořádku se nalezá, roste něco trávy a několik stromů akáciových zvedá se do výše a jen málokde nalezl bys dosti nízkou palmu.

Krajina ta pustá byla před dávnými časy, před příchodem Spasitelovým a jevištěm vzláštích skutků Páně. Krajinou tou vedl Bůh národ vyvolený z Egypta. Tam u břehů rudého moře blízko Egypta prozpěvovala Miriam, sestra Mojžíšova po zázračném přechodu mořem rudým Hospodinu slavnou píseň s dcerami Israelskými: „Zpívejmež Hospodinu, nebo slavně zveleben jest, koně i jezdec uvrhl do moře.“ U Mara to bylo, kde lidé proti Bohu reptati počali a kde proměněna hořská voda v sladkou, a o něco dále nalezá se místo, kde toužili synové Israelští po hrncích masa Egyptského a neustávali reptati, až jim Hospodin poslal hejna kobyly, které se tisícům z nich staly příčinou smrti pro hltavost jejich. Tam u hory Horeb ukázal se Hospodin Mojžíšovi ve způsobě hořícího keře; z hory Sinaj pak uprostřed blesku

a hřímání dal příkázání, kteráž i nám jsou zákonem a pravidlem mravů; v krajině té vedl Hospodin válku lidu svého a bojoval za ně.

A hle jak odměnil se lid Hospodinu za všechna ta dobrodíní? Ještě na poušti zapomenu na Boha svého a zlatému klaněli se teleti. A to vše jsem připomenul proto, abych ukázal Vám nevděk synů nevděčných otců. Pouští tou, kterou vedl je Hospodin do země zaslíbené z otroctví, pouští tou utikal později Bůh před syny oněch otců v podobě dítěte ze země své do Egypta. V poušti té, kde Bůh krmil otce mannou, musil sám Syn tékož Boha hlad a žízeň snášeti a to že do svého přišel a svojí ho nepřijali; pouští tou, kterou nesli otcové synů nevděčných ostatky Josefa, jednoho z praotců kmene svého z Egypta, doprovázel jiný Josef matku nesouci Boha svého ve viditelné podobě dítěte, aby se naplnilo, co ústy Isaiáše proroka předpověděno bylo: „Aj, Hospodin vstoupí na oblaku a vejde do Egypta.“

A útěk ten svaté rodiny do Egypta před ukrutností Herodesovou byl „druhým mečem,“ který ranil srdce Panny Blahoslavené.

Pojednání.

I.

Tři králové navrátili se do zemí svých, aniž by Herodesovi oznámili, že našli co hledali nového krále. — Než onen jsa v nejistotě o Betlémském dítěti. a po dlouhém čekání seznal, že byl od mudrců oklamán, rozkázal žoldnérům, aby v Betlémě a v jeho končinách všechna pacholata až do dvou let stáří povražдили.

O Maria, jaké neštěstí, zdá se, přivedl Syn tvůj na matky Betlémské! Ony ovšem nepoprály tobě v pozeňnaném stavu tvém přístřeší, když jsi se ubírala ulicemi města opuštěná. Avšak co zaviniły nevinné ty dívky, že prolévala se po ulicích krev jejich. O Božský Vykupiteli, láska tvá k lidstvu z bodala srdce Matky tvé, a naplněny jsou i tiché domky Betléma zármutkem a poškrvněny krví! A to vše proto, abys Ty zachován byl pro Kalvarii, kdež teprve krev Svou za nás proliti jsi volil. —

Zatím sladce spalo dítě. Nic netušice, že by se jednalo o bezživotí jeho, odebrali se i Maria a Josef pokojně na odpočinutí. Hrozná smrt nad jejich bytem v Betlémě se vznášela, avšak Bůh nad nimi bděl. Ještě dříve nežli žoldnéři do Betléma vtrhli, ukázal se anděl Páně Josefovi ve snách říka: „Vstaň, vezmi dítě a matku jeho a utec do Egypta a buď tam, dokavad nepovím tobě, neboť bude Herodes hledati dítě, aby zahubil je.“ O jak se ulekl dobrý pěstoun, jak se zděšila máter milostná, vyslechnuvši zprávu jeho. V slzách tonouc, zajisté vzdychala: „O Bože Otče, neopouštěj nás v této bídě, neopouštěj nás na našem útěku, v cizině. Ty nás neopustiš, ty zachováš Synáčka svého! To doufáme pevně a dočkáme se toho jistě! Za to nám ručí andělské vidění a otcovská výstraha tvá. Nechť nás Herodes pronásleduje, jenom když nás bude anděl tvůj opatrovati.“ Jsouce navykli každý rozkaz Boží ihned vykonati, uposlechli nyní tím ochotněji, ješto příčinu Herodesova úkladu znali. Mezi tím co Josef oslátko sedlal a dary mudrcův u sebe skryl, tiše a pozvolna bére Panna Blahoslavená poklad svůj, dítě Božské do náruče, aby ho nevyrušila z klidného spánku, posazuje se na oslátko a v tichu nočním nikým nezpozorováni vydali se na cestu ve jménu Páně.

Nikdo se o odchod jejich nestaral. Betlém zmizel za nimi. Berouce se ustavičně směrem na jih přišli do Hebronu a odtud do pobřežního města Gázy. Nemála byla ouzkość jejich pokud cestovali v říši Herodesově. Strachující se, aby žoldnéři nestíhali jich a nezavraždili dítě, nedůvěřovali uhostiti se u lidí, snášeli raději nedostatek a nepohodlí povětrnosti pod širým nebem, ale přetěžce nesli, že miláčka svého úplně nemohli ošetřiti. Tak dosáhli hranic Judska. Před nimi rozkládala se

divoká ona poušť, o které zmínil jsem se na počátku, kterou dál a dále putovali k dalekému Egyptu. Slunce i měsíc po více dní pohlíželi na divadlo nevidané, jak dva lidé v poušti ošetřují Stvořitele svého v podobě dítky. Zima trápila je v noci, vedne pak horko slunečné, a ač věděli, koho nesou, neočekávali předce zázraku žádného na úlevu, nýbrž trpělivě snášeli, co Bůh na ně vložil. Když se tak za celý den unavili, usedli na poušti pod širým nebem bo odpočinuli sobě, Maria popatříc na Ježíška v takových okolnostech pláče se zdržeti nemohla; slzami prolévajíc tvářinky jeho, vzlykalať zajisté. Nám jest jako bychom tuto Matku milostnou slyšeli: „Jak mi tebe lito drahý můj synáčku, že tak hroznou bídu s námi musíš snášeti! Proč Tebe jen svět nenávidí, proč pronásleduje hned v tvém útlém mládí, proč vyhání z vlasti? Kdy přijdeme na určené místo? Jak se skončí to tvoje vyhnanství? A co tebe ubohé dítě očekává ve tvém dalším věku? Simeone, Simeone, ty jsi mluvil pravdu! Prorocká slova ta vyplnila se brzo. Již tenkrát, když jsi je pronesl v bodl jsi mně meč do srdce, a nyní cítím, ach cítím nový meč bolesti v srdci mém.“ — Marii žalostplnou těší upřímný Josef, Ježíška v náručí svém chovaje, ač němé hoře i jeho srdce svírá.

Konečně dosáhli cíle, Egypta. Tam na břehu Nilu, kde druhdy Mojžíš zázraky chtěl pohnati zatvrzelé srdce Faraonovo, vyvolili sídlo své mezi pohany, ve tmě bludu, pohříženými, Boha, kterýž mezi nimi dílel neznajícími. Neznámi mezi cizími! Sv. Josef prací rukou svých živil sv. rodinu a i Maria přispívala seč byla k výživě ženskými pracemi. A Ježíš! Kdož jest s to zdržeti se slzí sladkých, když uváží, tam že to bylo, kdy poprvé přesvaté rty jeho se otevřely, aby Marii P. nazvaly sladkým a vznešeným jménem „Matko!“ — V krátkosti dá se sice popsati útek do Egypta, avšak kdo jest s to vyliciti co při tom cítilo srdce Marie? Kamkoliv pohlédla vše zadávalo jí hluboké rány!

O co cítilo srdce Matky, když v Betlémě v noci dítko své v náruč brala, aby se s nim dala na útěk. Vy matky křesť. vy samy jste sto aspoň po lidsku posouditi to, co pocituje matka, když dítku jejímu nebezpečí podobné by hrozilo. Jak krásné dítko! Tak tiché, tak nevinné. Jak podivně kryla se oněm velebnost Boží!

A předce již pronásledováno! Lidé prahli po jeho krvi, zaháněli ho od sebe, jakoby zločin lpěl na Něm. Maria znala krásu a důstojnost jeho a proto Ji ranil tím více nevědek lidí. Věděla, že jest Bohem, Vykupitelem, který přišel k lidu svému; a lid ten nenáviděl Ježíše. Kdyby si ho byli nevšimali, kdyby jim byl tak lhostejným býval jako jiné děcko lidské, již to bylo by musilo ji boleti, a srdce její hluboce raniti. Avšak oni ho nenáviděli, oni ho pronásledovali. On před nimi utíkati, utíkati musil před těmi, které přišel spasit.

Od ditka pohledla Maria na snoubence svého a pohled ten otvíral nové zřídlo bolesti v srdci jejím. Maria, pravil jsem již milovala ctnostného a nad jiné světějšího chotě láskou nevyslovnou. Kristus však dodával lásce té vyššího posvěcení. O jak plesávalo srdce její, když spatřila s jakou něžností a s jakou láskou choval často Syna jejího na rukou. Jen slzy mohly cítí její vyjádřiti. Sv. Josef trávil doposud život svůj v pokoji. A nyní vyrván byl z pokojného života svého a vržen do víru starostí tohoto světa. Nyní kvůli ní a Synu jejímu snášeti zimu a horko, vítr a dešť. Odebrati se musil mezi divoké Egyptany. Kterak litovala ho, co musil zkusiti na cestě a což teprve jaké starosti o výživu na něj čekaly v Egyptě.

A konečně ten pobyt v pohanské té zemi. Tam žádného chrámu, žádných obětí Bohu pravému, tam děsné oběti, které urážejí Otce nebeského, naplňují ošklivostí ctitele pravého Boha. Duše Marie P. toužila po chrámu Jerus, kde tisícové zbožných duší o každých svátcích se scházely. Dr. př., museli bychom míti zbožnost Ježí, bychom pochopili jakou bolestí naplněno bylo srdce Panny Blahoslavené, když musila opustiti posvátná ta místa, když musila patřiti pak v Egyptě na to, jaká ohavná tam panuje modloslužba. Jak ráda by za ně život dala Maria, kdyby je z bludu mohla vyrvati a pro Syna svého získati. Avšak jiná byla vůle Otce nebeského. Ona musila s bolestí na tu hnusnou modloslužbu patřiti.

Nebudu popisovati cestu zpáteční. Byla ještě obtížnější. Sv. Josef v stáří pokročil, cesta byla pro něj namahavější. I Ježíš poodrostl ale ne tak dalece, aby cestu tu mohl pěšky konati. Opět měli Kalvarii před sebou.

Hrozná jest to dr. přát. myšlenka:

Bůh na útěku před svým lidem. Avšak jest jiná hrozná myšlenka, která neméně zraňuje srdce Marie. Lidé na útěku před svým Bohem. Či není to hrozné pomýšlení, utíkati před láskavým Bohem, před Bohem, který nám všude lásku nabízí? — Nabízi ji lidem poškrvněným hříchy, lásky jeho nehodným, aby je zachránil, ne ale aby je trestal. Není místa na tom světě, kam by Bůh tvorů svých nenásledoval a darů svých takřka nevnucoval. A lid? Lidé malí i velcí utíkají nyní před ním, před tak láskavým a milosrdným Bohem. Bůh mluví, volá, napomíná, oni utíkají před ním. Láskou a dobrotou chce je pohnouti. Marně! Oni utíkají. Sesílá neštěstí, aby je v běhu zarazil, zadržel, ranní je tak, že klesají k zemi. Tu zase přibližuje se k nim, hojí raní jejich, tiskne políbení na tvář jejich. Oni se zotavují pomocí jeho, a sotva se zotavili, utíkají zase dále před ním. Skrývá se v svátosti Nejsv., oni sě mu vyhýbají, — nechtějí se k němu znáti, za víru v Něho stydí. — Tam, kde druhdy pod křížem aneb před obrazem Matky Ježíšovy vykonával zbožný otec a vážná matka pobožnost svou, tam zavěsil syn obrazy mužů nevěrců a nepřátel Kristových. Mnohý sotva že přijal Krista v Nejsv. Svát., již jej zase novými hříchy vyhání. Jak často vštepovala zbožná matka lásku ku Kristu do srdce ditka svého, a nyní, když jej pro další vzdělání musila dáti do rukou jiných, modlí se za ně, aby se nespustilo Boha svého; mistr však, jemuž svěřen, pán u něhož slouží, učitel jenž ho má ve všem dobrém a užitečném vzdělati, vyhání Krista ze srdce jeho.

Jak musí býti Matce Bolestné, když z hůry z nebes patřiti musí na to, jak se i křesť. k Synu jejímu nechtějí znáti. Když musí patřiti, že svět nynější ve mnohém podobá se Egyptu, kde tak srdce její hluboce zarmoucenno bylo, pro ohavnou tam panující modloslužbu. Ona utíkala se Synem svým do Egypta jen proto, aby ho zachránila pro Kalvarii a pro nás, a my bychom chtěli lásku její nevědekem splácti? O nikoliv! A jestliže jsme Krista hříchem ze srdce svého aneb ze srdcí jiných vypudili, a pak učiníme vše, aby se zase k nám navrátil, učiníme to pro Marii, učiníme to, že uroníme za hříchy své „slzu litosti.“ A pro tuto slzu, byť by jen jediná, staně se Maria a nám útočištěm hříšníků.

II.

U bran ráje nebeského, stála duše z těla a světa vezdejšího vykročivši. S napětostí naslouchala nebeskému zpěvu, který zalétal až k ní. Stála a plakala. Pokuta za hřích, za něž byla se na zemi nedokála, bránila ji podílu bráti na radostech nebesťanů. Anděl však, který střezil nebes bránu, těšil ji, že není nebe pro ní ztraceno, přinese-li dárek, který bude nebi nejmilejším, pak že i ona bude vpuštěna.

Duše vrátila se na zem, aby hledala dárek ten. Pod sebou viděla válečný ryk. Viděla jinocha hrdiného vrhati se v řady nepřátel na obranu vlasti milené. Bojoval udatně. Konečně klesl ranou smrtelnou. Poslední krupěj krve pro vlast vylité zachytila duše a vznášela se vzhůru k nebesům. To bude snad ten dárek nebi nejmilejší! Když přišla ku bráně nebeské pravil ji anděl: „Vítání jsou nám hrdinové, kteří padli na obranu vlasti; avšak světější musí býti dárek, má-li tobě otevřít nebe.“

Zarmoucená vrací se k zemi duše, aby hledala dárek světější. Snesla se nad městem, kde záhubný panoval mor. Jako kvítí mrazem spálené klesali lidé morovou ranou. Každý kdo mohl utekl, město druhdy tak hlučné, podobalo se hřbitovu. Než slyš! smrtelný chrapot ozývá se na ulici, se smrti zápasí to člověk, a není tu nikoho, kdo by mu aspoň poslední službu lásky prokázal. V tom ubíral se přítel jeho ulicí tou, poznal přítele umírajícího a bez ohledu na to, že by se nakaziti mohl, sklonil se k němu. Utíral pot smrtelný z čela a slzou z oka svého zaháněl žízeň palčivou. Nemocný probral se ze mdlob, poznal přítele svého a řekl: Nech mne zahynouti, zachraň sama sebe! Marné domlouvání! Přítel na to nedbal, ošetřoval přítele svého, až i sám zachvácen morem spolu s přítelem vypouští duši. Poslední povzdech z přátelského srdce zachytila duše a letěla s ním k nebi. To bude ten dárek, který žádá nebe; dárek světější než byl ten první. Avšak sklamala se. Anděl pravil: Dražší ještě musí býti dárek ten, který tobě má otevřít nebe.

Po třetí snášela se k zemi duše, aby vypátrala ještě dražší dárek. — Slunce sklánělo se k západu. Duše snesla se do krajiny nad míru utěšené. U keře růžového pohrávalo sobě dítě na blízko stu-

dánky. V tom přicválal jezdec aby napájel koně svého. Nevídná tvář, divoký pohled prozrazoval zlosyna zarytého. Tíse pohlížel na hrající sobě dítě a pohled ten, večerní ticho dojaly jaksi divně srdce jeho. Tu zavzněl zvonek z blízké vesničky, zvoniloť se klekání. Dítě jakmile zvon uslyšelo, nechalo hrani, sepjalo ručičky, kleklo si na zem, a vroucně se modlilo. A pohled ten na dítě modlící se, které vypadalo jako anděl, mocně dojal jezdce neznámého. Vzpomenul na léta minulá a z hluboka vzdýchal: „Byl čas, kdy i já jsem byl nevinným a šťastným jako toto dítě, kdy i já dovedl jsem se modliti. Nyní však.“ — Nemohl mluvit dále. Hluboký žal sevřel jeho srdce. Klekl vedle dítěte, sepjalo ruce a po mnohých letech modlil se ponejprv zase! Prosil o smilování rozněvaného Boha a při tom tíse plakal. A jednu z těch slzí chopila duše a nesla ji k nebi. A to byl ten dárek, který ji otevřel bránu nebeské. Dárek nebi nejmilejší jest slza kajícího hříšníka.

Nuže dr. křesť., slyšíš to, dárek nejmilejší jest slza kajícího hříšníka. — Než i my můžeme říci dárek nejmilejší slza kající. A protože křesť. drahý, pakli hříšníkem jsi, a byť by sebe těžší vina tížila svědomí tvé, nemusíš zoufat, pakli na místě spustění a ohavnosti, které v tvém srdci hřích působil, jen jedinou nepatrnou bolest pociťuješ. Pakli jenom toužíš jiným se člověkem státi, pak vrhni se před Marii matku bolesti a věnuj ji za všechnu bolest a zármutek, který si Ji působil slzu litosti, aby ji obětovala u trůnu Nejsv. Trojice, přimluvila se za tebe, vyprosila tobě milost pravého pokání a obrácení. S takovými slzami vyšel Petr z nádvoří velekněze po zapření Mistra svého, a bylo mu odpuštěno. Takové slzy ronila Maria Magdalena u nohou Spasitelových a hle, ony se mu líbily více, než skvostná masť, kterou byla hlavu jeho pomazala. — A pakli se Synovy líbily, proč by se nelíbily i Matce? — Ale musí to býti slze litosti nadpřirozené — slze vycházející ze skroušeného bolesti naplněného srdce. A bol ten má vycházeti z lásky k Bohu — máme litovati pro Boha — Jeho že jsme urazili — Jeho Pána nejdobrot. a nejlaskavějšího.

U jistého národu byl obyčej, že zločinci k popravě vedenému darován byl život, pakli čistá panna k němu se přiblížila, za něho prosila a zároveň ruku

k sňatku mu nabídl. — O křest. dr., pakli hříchu jsi se dopustil, který smrt duše tvé způsobil, a jehož potrestání věčně žádá Božská spravedlnost, nuže k Marii! Ona jest ta čistá Panna, která tě zachráníti chce, která o tvoje ospravedlnění a posvěcení žádá, která ti ruku podává, kteráž tobě milost a obrácení pravého v tomto svatopostním čase vyprositi může. Ona chce tvou matkou býti, ty máš býti jejím Synem! O chop se ochotně té drahé ruky, kterou Maria Panna tobě podává, nech se zachrániti od Ní. Obrát se k Matce milosrdenství, pakli ouzkost a bázeň pociťuješ pro spáchané hříchy své, pakli zoufalství se tě zmocňuje, pakli před přísným soudem, Soudce spravedlivého se třeseš. O neustávej ji o přímluvu vyzývati, ty nemůžeš býti ztracen, pakli záležitosti srdce svého důvěrně Matce Milosrdenství předneseš a pod její ochranu se utíkati budeš, vyzýváje ji slovy:

Blahoslavená Panno, matko milosti,
nedej v hříších umříti bez lítosti
poslední ať jsou slova má:
Ježíš, Josef, Maria. Amen.

Některé příběhy ze života apoštola opuštěné mládeže Jana Boska.

S chovanci svými a s oddaným sobě přítelem a pomocníkem doktorem Borellim podnikal Bosco začasté i delší vycházky do vukolí, věda jak prospěšné vycházky ty jsou, a jak tu lze nejlépe poznati mysl mládeže. Poslyšme, kterak jeden z chovanců líčí sám vycházku takovou.

„Kdysi podnikl s námi otec a vůdce náš vycházku až do slavné basiliky v Sopergě. Shromáždili jsme se ráno na své louce, odkud šli jsme nejprve na mši sv. Potom k deváté hodině, zachovávajice úplný pořádek, šli jsme dva a dva jako oddělení vojska do Sopergy. Měli jsme s sebou své nástroje, jež záležely v bubnu, pozounu, houslích a kytáře beze strun. Bylo to zajisté málo jen věcí, ale poněvadž tím vším mohl dělati se hluk, postačilo to.

Někteří z naší brigády nesli koše chleba, jiní sýr, někteří jaternice a ovoce, a opět jiní konečně kuchyňské nářadí. Když jsme šli městem, každý z nás zachovával ticho největší; ale jakmile byli

jsme u řeky (Pádu), štěbetání, zpěvy, výkřiky a hluk v takovém byly proudu, že udivení lidé mohli mysliti, že poženeme útokem na návrší.

Časně z rána předešel nás tam duchovní Borelli, přítel Boscův, aby vyhlédl příhodné stanovisko pro náš tábor, i aby učinil vhodné přípravy k přijetí naší čety, již bylo viděti s vrcholku hory, a jež strojila se k útoku na množství pecně chleba.

Když jsme byli u paty hory, spatřili jsme pokojného koně se sedlem a uzdou, jež šlechtitý kněz D. Guglielmetti, farář ze Sopergy, poslal našemu vůdci. Zároveň dostal Bosco od Borelliho lístek následujícího obsahu: „Přijďte se vši důvěrou s drahými dětmi: polévka, obyčejná krmě a víno jsou připraveny.“ Bosco vyhoupnuv se do sedla, četl hlasitě lístek, a my přiběhnuvše k němu, uvítali jsme obsah lístku tleskáním a takovým jásotem, že nejen jezdec, ale i kůň byli ohlušeni.

Dávše takto volný průchod neočekávanému štěstí svému, vytrhli jsme z řad a počali jsme slézati vrch, obklopujice jako čestná stráž svého generála a vůdce. Na cestě uchopili někteří koně za uzdu, jiní tahali jej za uši, jiní za ohon, ten mu lichotil, onen jej dráždil a ubohý čtvernožec snášel to vše s takou trpělivostí, jakoby to nebyl býval kůň, nýbrž oslík.

Smějice se, žertujice, zpívajice a hovoříce slézli jsme vrch a došli kostela. Poněvadž jsme byli udýcháni a zpoceni, poručil nám Bosco, abychom vstoupili do dvora sousedního domu, chtěje chrániti nás před nachlazením, a po malé chvíli odpočinku dovolil nám usednouti, neboť stál byl již připraven. Duchovní Jakub Audisio, tehdejší president církevní akademie, podával nám chutnou polévku a krmi, pan farář pak rozdával víno a ovoce, osvědčuje tak úctu, jakou ode dávna měl k učitelu našemu a jeho dílu.

Poděkovavše Bohu poděkovali jsme též svým drahým hostitelům a ve volání: „Ať žije pan president, ať žije pan farář!“, mísily se accordy, jež naši hudebníci vyluzovali svými nástroji. Hodní ti pánové přijímali vše, jak upřímně to bylo míněno, ač nemohli se zdržeti, aby nesmáli se podivné naší hudbě.

V příhodné chvíli vypravoval nám otec B. o hrobkách královských, jež nalezají se v podzemí, jakož i o akademii, již tam založil Karel Albert, poučuje nás takto o některých pěkných kusech z dějin země

naší. Na to navštívili jsme kostel, hrobky našich knížat, sál, kde nacházejí se podobizny papežův, a vystoupili jsme též na překrásnou onu kupli, s níž přehlédnouti lze velikou část Piemontu a odkud obdivuje se pozoruješ překrásnou onu korunu Alp, jichž oslňující vrcholy z věčného sněhu a ledu zdají se sáhati k nebi.

Ve tři hodiny odpoledne shromáždili jsme se v chrámě, kam odebrala se i velká část veškerého obyvatelstva, roztroušeného po vrchu, jež bylo přivábeno slavným zvukem zvonů, znějících svátečně. Když byly nešpory odzpívány, Bosco vystoupil na kazatelnu, učinil nám malé kázání. Pokud paměť naše sahá, zdá se nám, že mluvil o mocné přímluvě Marie u Ježíše, božského Syna jejího, a o tom, co máme činiti, abychom byli vždy vyslyšeni, kdykoli se k ní utíkáme. „Je-li vám to možno,“ končil řeč svou, „navštívte nejsvětější svatost oltární a pomodlete se vroucně. Pak volejte k P. Marii, aby vám ráčila udělití milost, jež zdá se vám býti užitečná neb nutná, a buďte přesvědčeni, že Matka Boží mocně a svatě udělí vám milost tu, anebo jinou stejné ceny, nebo i lepší.“

Po kázání někteří z nás vystoupili na kruchtu, a doprovázeni jsoucí Boscem na varhanách zpívali jsme *Tantum Ergo* při požehnání. V časech těch málo kdo byl zvyklý poslouchati zpěv mladíků za průvodu hudby v chrámě, a tak se stalo, že onoho pamětihodného večera všichni členové akademie, jakož i lidé, kteří přiběhli za té příležitosti, slyšíce stříbrné hlasy hochů, domnívali se slyšeti zpěv andělíčků, již v nebesích prozpěvují chválu Pánu, a jsouce neobyčejně překvapeni, plakali pohnutím.

Vyplnivše náboženské svoje povinnosti, vypustili jsme několik plynových balonů, jež rychlým letem svým způsobily nám mnoho radosti, i zdály se vybízeti diváky, aky pozdvihly myšlenky a žádosti své k Bohu. K sedmé hodině zazvučel hlas našeho tambora, pronikavé zvuky našich trubek, a mladá naše brigáda řadila se. Poděkovali jsme ještě jednou těm, kdož nás tak štědre pohostili, a po tom jali jsme se opět sestupovati do města zpívající, jásající a chvílemi též modlice se růženec a modlitby večerní.

Nadšení, jež tyto vycházky a zábavy v nás vyvolaly, nedá se vypsati. Tato směs nábožnosti a slušného veselí získala srdce naše, i nebylo lze jinak, leč poddati

se upřímné lásce Boscově, již choval k nám všem.

Kromě svých dětí měl však Bosco ještě svěřence jiné. Navštěvoval totiž, žaláře a káznice, maje k tomu zvláštního dovolení ministerského. Zde ohněm duše své rozechřival mladá srdce, hříchem již již zledovatělá. Ohnivě slovo jeho zažehlo znova v zatemnělých těch myslích světlo pravd věčných a uboží ti nešťastníci naučili se milovati okovy své a s nábožnou myslí podvolovati se trestu, jenž jim byl vyměřen.

Jistého roku účastnilo se 350 mladých vězňů turinských svatých cvičení Boscových a přípravy ku zpovědi a sv. přijímání. Není potřeby dokládati, že mládež ta naplněna byla milostí Boží; všichni byli velmi poslušni a cítili se šťastnými, když mohli přistoupiti k stolu Páně. Bosco obdivoval se v duchu zázraku, jehož byl nástrojem, a přání, aby co nejskvěleji ukázal skutek velikého milosrdenství Božího na ubohých těch duších, bylo podnětem, že pojednou vznikl v něm plán, jenž nemohl vyklíčiti než v duchu muže, který schopen jest na Bohu zázraku se dožádati.

Večer před ukončením cvičení v odloučenosti Bosco přišel k řediteli trestnice a pravil: „Chci vás žádati za nějakou ochotu.“

„Račte, velebný pane“ — odvětil ředitel.

„Zitřa otevřte mi dvěře všech žalářů a dovolte mi učiniti se všemi vězni svými vycházku do královského letohrádku v Stupinigi. Jest to odměna, již chci doprátí hochům těm, že byli tak hodni při cvičeních.“

Ředitel zarazil se, slyše takovou řeč, potom mlčky podíval se na Bosca, a zapomenuv na úctu, již mu byl povinen, i nemoha přemoci pohnutí své, zvolal: „Velebný pane, vy jste se zbláznil!“

„Nikoli, příteli, nejsem blázen. Můžete mi prokázati tu ochotu?“

„Ne, ne, to je zhola nemožno. Jedině královský ministr by to mohl; ale pomyslete jen, velebný pane, jaká to pošetilost!“

„Dobrá,“ odvětil Bosco, „půjdu tedy k ministrovi.“

Tehdy byl Ratazzi ministrem. Kněz Bosco byl mu znám. Již dříve slyše o podivných skutečích, jež konal mladý ten kněz mezi nejnešťastnějšími dětmi dělníků, vyzdvihl proň napřed jistou část minister-

ských almužen. První myšlénkou jeho bylo, když viděl vcházeti Bosca, že bude mít opět příležitost dokázati velikomyslnost svoji. Avšak když mu Bosco vyložil účel návštěvy své, nechtěl ministr ani věřiti uším svým, rovněž jako prve ředitel trestnice. „Ubohý nešťastníče,“ řekl, „vy jste se zbláznil.“

„Nikoli,“ odvětil klidně Bosco, „žádám vás za tu ochotu, prosím vás za ni snažně, neoslýštež mne.“

„Svoluji tedy,“ řekl ministr, „ale padesát karabiniků půjde v čele průvodu, padesát po pravé, padesát po levé a padesát jich uzavře průvod a budou sháněti ty, již by chtěli opozditi se.“

„Nechci ani jediného karabinika. nežádám, leč abyste mi dovolil svobodně konati vycházku tu.“

Naléhavým prosbám skromného kněze nemohl ministr odporovati. Druhého dne, po sv. přijímání otevřely se dvěře všech žalářův a vězňové vykročili jako hejno ptáků z hrozného své klece. Den za obecné zábavy uběhl rychle, a obyvatelé turinští divili se nemálo, vidouce vraceti se do Turina všecky vězně, které ráno byli viděli vycházeti. Ani jediného nescházelo při přehlídce, všichni vrátili se do vězení. Ředitel i ministr vyslovili nad tím zvláštní své překvapení, avšak Bosco odmítaje veškeru chválu, přičítal vše milosti Boží.

Tak veliký byl vliv Boscův na srdce mládeže, i náleželi knězi tomu zajisté první místo mezi těmi, kteří kdy opakovali slova Božského Mistra: Nechte maličkých přijíti ke mně.

Jistý hoch chtěje vykonati generalnou zpověď, napsal si všecky hříchy své s největší svědomitostí do sešitku, jež u sebe nosil, hodlaje přecisti hříchy ve zpovědi, aby žádného nezapomněl. Ale nevěda jak ztratil sešítek právě v sobotu před zpovědi, i vypukl v hrozný nářek. Prohledal a opět prohledal všecky kapsy své, proslídlil všecky kouty v domě, ale sešitku nenalezl. Ubohý hoch upadl téměř v zoufalství i proléval hořké slzy. Na štěstí našel Bosco, aniž o tom kdo věděl, sešítek. Vidouce druzi hocha plačícího, tážali se ho po příčině ale nadarmo; i dovedli jej k mistru svému. Bosco hladě jej otcovsky a hledě zastaviti slzy jeho, jež se mu po lících řinuly, tážal se ho: „Co je ti milý Jakube, máš bolest nějakou? Stalo se ti nějaké bezpráví, či snad tvoji druzi tě bili?“

Dobrý hoch utíraje si slzy odvětil: „Ztratil jsem hříchy své!“ Po slovech těch všichni druzi vypukli v hlasitý smích, a Bosco uhodnuv ihned, oč se jedná, pravil žertuje: „Toť jsi šťasten, žeš ztratil hříchy své, a šťastnější budeš, nenalezneš-li jich. Tak jistě dostaneš se, jsa bez hříchu, do nebe.“ Ale hoch ten myslil, že Bosco mu neporozuměl, i odvětil: „Ztratil jsem sešítek, kde hříchy jsem měl napsané.“

„Nuže upokoj se,“ pravil mu kněz, vytahuje sešítek z kapsy, „neboť veliké tajemství tvé dostalo se v dobré ruce; zde jest.“

Obličej hochův na ta slova neobyčejně se vyjasnil i pravil usmívaje se: „Kdybych byl věděl, že vy jste je našel, nebyl bych plakal, nýbrž byl bych se smál; a dnes večer, až bych byl přišel zpovídat se, byl bych řekl: Otče duchovní zpovídám se ze všech hříchů, které jste našel, a jež jsou nyní ve vaší kapse.“

Bosco sestavil pravidla, jež pro mládež určil. Ustanovil mezi dětmi důstojníky, kteří byli vybráni z nejlepších, nejnadanějších a nejnábožnějších. Každý důstojník měl svůj zvláštní úřad, zvláštní dozor a také zodpovědnost. Pořádek, jehož se mělo šetřiti při vyučování a při zábavách, byl určen do podrobná, na minutu. Aby pak nábožnost čím dále tím více zmáhala se mezi dětmi, založil jim spolek sv. Aloisia z Gonzagy, v němž světec ten měl býti vzorem ve všech okolnostech života.

Děti, jež v ústavě t. zv. oratoři přes noc zůstávaly, spávaly na slámě a přikrývaly se pokrývkami. Když však pokrývek se nedostávalo, bylo užito pytlů. Pytle ty zvláště se osvědčily; mělyť děti, vlezše do nich, prostěradlo pod sebou i pokrývku na sobě, a přistřeší to poskytované mnohým dobře prospívalo. Než Bosco měl záhy poznati v úřadě svém hostitelském, že není vše zlato, co se leskne. Dokud obmezil se na děti, jež chodily do oratoře, vše dobře se dařilo; ale některého večera svedlo jej milosrdenství, že poskytl noclech nezbedné bandě, jež v pustých místech kolem oratoře se potloukala, domnívaje se, že se mu podaří uvéstí je na pravou cestu. Ale když ráno šel k nim promluvit, našel místo prázdné. Zároveň s nimi zmizely všecky pokrývky i pytle, byliť odnesli vše.

Avšak Bosco nezoufal. Ba neštěstí to vnuklo mu novou myšlénku, přijati totiž některé děti z oratoře neb sirotky do stá-

lého zaopatření. Bylo to v květnu, když nešťastný sirotek přišel ke dveřím oratoře. Byl to učeň zednický, jenž nemoha najít práce, utratil již všecku zásobu peněz, jež bez toho byla velmi skrovná. Téhož večera přišlo jen se lilo, a ubohý hoch byl všecek promoklý. Matka Boscova rozdělala ihned veliký oheň, osušila pozdního hosta a dala mu večeři. Potom upravila mu lože, dávši mu do kuchyně slamník a naň prostěradla a pokryvky. Mladík spal té noci jako král. Byl to první internista oratoře. Brzy přibyl druhý, třetí a konečně jich bylo sedm. Více nemohl jich Bosco přijati, nemaje místa, jehož se mu zvláště za vyučování večerního nedostávalo. Užíval za své školní kuchyně, svého pokoje, ba i sakristie, kručky a kaple, jež v kůlně bývalé byly zřízeny.

Pomocí různých, neočekávaných často příspěvků najal konečně Bosco několik sousedních světnic v domě, kde bydlel s matkou svou, a ustanovil je za své učebny. Pokoje ty ovšem byly velmi málo přiměřeny účelu svému, ale zatím nebylo lze nic jiného učiniti, a Bosco byl rád, že mohl děti své rozříditi podle vědomostí, tak že u vyučování pokračováno býti mohlo s větším prospěchem a pořádkem. Také větší počet žáků mohl školu navštěvovati, a brzy bylo jich přes tři sta, již všichni po krátké době vykazali se prospěchem velmi uspokojivým.

Po několika měsících nedělního vyučování chtěl Bosco, aby děti jeho podrobeny byly zkoušce veřejné z katechismu, dějepisu církevního a zeměpisu. Pozval k tomu cíli některé vynikající osobnosti turinské, mezi jinými též slovutného kněze Aportiho*) vyslance Boncompagniho, duchovního Barrica, professora Rayneriho. Byvše tázáni, odpovídali žáci s takovou určitostí a jistotou, že páni ti velmi se tomu divili, tleskali jim a zanechali žákům nejlepší památky a odměny.

Povzbuzeni jsouce prvním tím úspěchem, odhodlali se žáci každodenních škol večerních, že podrobí se zkoušce z předmetův, jimž ve školách těch se učilo totiž z mluvnice, z čtení, z počtů, z měřictví atd. Druhá ta zkouška děla se s velikou slávou. Poněvadž na všech stranách Turina mluvilo se o školách těch jako o

novotě, a poněvadž velký počet profesorův a jiných vybraných osobností byl již při zkoušce prvé, vyslala rada městská komisi, aby o výsledcích, jež byly tak vyhlášovány, se přesvědčila, jsou-li smyslénkou čili skutečností. Chtěli sami zkoušet; nechápaliť, kterak mladíci, již do osmnáctého neb dvacátého roku byli zůstali úplně nevědomými, v krátkem tom čase mohli dosíci takového stupně vzdělání.

Vidouce výsledky vyučování Boscova, jakož i velký počet dětí i dorostlých, kteří shromažďovali se v oratoři za tím účelem, aby vzdělávali se na místě toulky po ulicích městských, vznešená komise odešla plna nadšení a obdivu.

(Dokončení.)

Tři koruny.

Eliška, již v úctě chová všechna říše Arpadova, ač ji otec, matka byli v mládí princí zasnoubili, vidouc válkou téci krev, do sboru šla panen děv.*)

Eliška, hned na usvitě moudře pěstované dítě, jako nebes anděl čistá, ctíla Boha Jesu Krista; Dominikův zbožný řád kněžnu vítal milerád.

Slavně kdysi jíti měla s celým dvorem do kostela; na hlavě se stkvěla nová koruna jí demantová; koruny té jasný třpyt nestemnil v ní svatý cit.

Vidouc chrámu Páně dvěře korunu hned s hlavy bře, a tak vážně, přepokorně s ostatními vešla svorně, aby jako rajský duch dlela v stánu, v němž dlí Bůh.

*) O životě jeho dočteš se v „Encyklopaedii paedagogické.“

*) Eliška, Alžběta, dcera Ondřeje III., krále Uherského, posledního mužského potomka z rodu Arpadova, narodila se v Budíně roku 1297, jako snoubenka Rakouského prince Jindřicha vstoupila do řádu svatého Dominika, v němžto svatě v Pánu zesnula roku 1336.

Doma hned k ní dobrá matka
promluvila slova sladká:
„Proč jsi dnes tak, dcero milá,
do chrámu jdouc učinila?
Ve slavný jsi okamžik
porušila dvorní zvyk!

Eliška jí skromně praví:
„Sundala jsem, matko, s hlavy
korunu svou přebohatou
před Kristem, Jenž hlavu svatou
trním rozboďovanou měl,
an byl za mne na smrt šel!“

Matce v očích perly stály,
dcerušce když vzdala chvály:
„Dobře máš, má hodná dcero,
za lidstvo Pán za veškerou
ověnit Si hlavu Svou
trnovou dal korunu!“

Elišce, že šla v chrám
*korunu svou z drahokamů,
trnovou by Krista Pána
ctila korunu, hned dána,
do nebe když měla vjezd,
koruna tam z věčných hvězd.*
B. Method Kulda.

Hora Tábor a Proměnění Páně.

Jest známo, že Orientalové dobře v paměti své chovají místa, která byla jevištěm památných událostí. Neznajíce valnou většinou písma, tím věrněji chovají v paměti, co od dědů a pradědů ústním podáním zdědili. Sv. Jeronym dle tohoto ústního podání zaznamenal, že hora svatá, na které se proměnil Pán byla hora Tábor, která asi 2 hod. od Nazareta vzdálena jest, o sobě stojí a svou pěknou podobou oku mile lahodí. Vrchol hory té jest vysočina, na níž lze spatřiti zříceniny předešlých staveb. Rozhled s hory té dojíma libezně zrak poutníkův. O hoře Táboru mluví již Isaiáš, an dí, že hora ta trásti se bude radostí ve jménu Páně. Nabuchodonor jest mezi pozemskými králi jako hora Tábor mezi ostatními horami. Rovněž zaznamenal sv. Cyrill, biskup Jerusalemský, že proměnění Páně na hoře Táboru se událo a sv. Cyrill ten pravdu věděti mohl, ba svým úřadem zavázán byl, aby ničeho ve svých řečech nepřednášel, o čemž nebylo s dostatek známo, že se

na pravdě zakládá. Jistě by byl sv. Cyrill tomuto ústnímu podání odporoval, kdyby nebyl býval o jeho pravdivosti přesvědčen. — Teprv za našich dob činěny proti podání tomu všelijaké námitky a sice od mužů slovutných jako od znamenitého geografa Robinsona, dějepisce Lamartina a Gasparina, vykladače písma sv. abbéa Filliona v komentáři k evangeliu sv. Matouše. Fillion uznává ústní podání, které až do čtvrtého století sahá za závažné a důležité, a přece je nechce uznati za pravdivé. Důvody, o které se opírá, jsou:

1. Hora Tábor byla za nejdávnějších časů, již za Antiocha Vel. 218 př. Kr. a potom téměř napořád, na vrcholu svém ohradami obstavena a tudíž se nehodila za svatyni samoty a nebeského míru. U sv. Mat. v kap. 17. výslovně se praví, že Pán pojal tři apoštoly a vedl je na horu vysokou soukromí. O soukromí na opevněné hoře Táboru nemůže prý býti ani řeči. — Oproti tomu jiní právem tvrdí, že dějepisec Polibius vypravuje o válkách Antiocha Vel. proti Židům zaznamenal sice, že vojevůdce Atabyrion kuželovitou horu opevnil, že však není jisto, byla-li to hora Tábor. V případě pak že to byla hora Tábor, mohla ohrada za dvě stě let lehko zmizeti. Nynější opěvnění, jehož pozůstatky na Táboru se nalezájí, pochází asi z roku 65. po Kr. P. a bylo tedy zakládáno před válkou židovskou. — Ohrada Atabyrionova mimo to sotva veškeren prostor na vrcholu hory zajmala, aby nebylo samotného místa pro převznešený výjev proměnění Páně. První křesťané měli Tábor za horu proměnění, neb konali za sv. Jeronyma na tento vrch valné poutě. Sv. Paula jen proto, jak týž svátec vypravuje, vystupovala na horu Tábor, že se na ní proměnil Pán.

2. Hora Tábor jmenuje se vysokou, a ona jest nízkou, nepatrnou. — Na tuto námitku odpovídají Fillionovi jiní učenci, že Tábor jest ovšem nízký, porovnáli se s velikány Alpskými, Pyrenejskými aneb zcela Himalajskými, že jest však mezi horami galilejskými, s kterými se porovnati musí, poněvadž v Galilei proměnil se Pán, co se tkne výšky horou druhou a proto vysokou.

3. Fillion uvádí, že Spasitel náš po svém proměnění ocitl se v Kafarnaum, před proměněním však že byl v Caesarée Filipově, že tedy přirozeněji jest horou proměnění pokládati Hermon pod Libánem

aneb jiný chlum mezi Kafarnaum a Caesareou Filipovou. — K této námitce odpovídají, že mezi vyznáním Petrovým v Caesaree Filipově a proměněním uplynulo 6 dní, v těchto šesti dnech že cestoval Spasitel po Galileji, a že Pán nekonal cest přímých, nýbrž ponejvíce oběžně putoval, jak kde se mu potřebno býti vidělo. — Není tedy žádné odůvodněné příčiny, dle ústního podání horu Tábor jako chlum proměnění stanovit. Sv. Helena, sv. Antonín Mučenník, sv. Arculf, sv. Willibald, sv. Vilém Tyrský a jiní konali poutě za tou příčinou na horu Tábor, že se na ní Pán proměnil. Hymnus církevní o rozdělení rouch Páně praví:

Vestes velut nix candidae,
In Thabor visae splendidae.

Rodina.

(Pokračování.)

VI.

Přišly ostatky. Po poledni v neděli hudba v krčmě zahrála skočnou a hlučnou. Brzo sešlo se několik chasníkův a děvčat, přišli potom i hospodáři, začal tanec a zpěv, křik a hluk v krčmě. Pořád více se scházelo lidí, které krčmař Icik vítal chytrým úsměvem, počítaje již napřed v myslí v jejich kapsách ty krejcarey, které za chvíli jeho majetkem se státi měly. Za chvíli všemi zvony zazvoněno z věže kostelní na nešpory. Jaká to hudba velebná, slavná a k srdci promlouvající těchto zvěstovatelův chvály Boží; jak ony povznášejí svým vážným hlasem naše duše k nebesům, jak učí zapomínati na pozemské rozkoše a hledati jich tam, kde jest možno nalézt je čisty a plny věčné chvály! Zástup nábožných lidí, nedbajících zdvořilé poklony a avání Icikova, aby vystoupili, neposlouchajících výkřiků mládeže rozpálené již kořalkou a vášní, nevstupuje do krčmy, ale spěchá na volání zvonův, věrných to přátel lidského života od kolébky až do hrobu, a jde do kostela na 40-hodinnou pobožnost. Jdou matky, provázejíce své děti do kostela, jdou otcové, aby vzdali povinnou čest Pánu Bohu.

Po nešporách ubíral se zástup věřících z kostela zrovna domů, někteří jen vešli do krčmy, aby si tam koupili tabáku nebo něco k pití, aby se mohli doma mezi

svými potěšiti. Nemnoho jich v krčmě ostalo, rozešli se právě všicki z kostela domů. Podívejme se též do krčmy, přihledněme blíže k zábavě, ke které se sešla mládež a hospodáři méně dbali mravnosti. Vřak jest dovoleno se veseliti; neboť i sám Pán Ježíš radovánkám nebrání. To pravda, svatá pravda, ale jest věděti, jaké mají býti radovánky a jaké to veselí v krčmě! Zdali se neveseli lépe ti, kteří odešli z kostela domů, nejdouce do krčmy? Oni zajiště více budou spokojeni se svou kratkou chvílí při dobré večeři a skleničce piva, mile rozmlouvajice vespolek s domácími nebo s dobrým sousedem. Možná se poradovati, požertovati si jeden s druhým a posmáti se, aniž urážeti Boha, ani činiti pohoršení mládeži, aniž mrhati zdravím, čestí a peníze, na něž tak těžko třeba pracovati.

V koutě krčmy zasedlo několik hulařův s nástroji hudebními, na které odehrávají pronikavým, úcho urážejícím hlasem jakýsi valčík, a spocená mládež kroutí a vrtí se jako mlýnek do kola. Každou chvíli hudebníci přerušují hraní svoje pronikavým pískotem na klarinet dávajice znamení, že již za peníze, které dostali, dosti se nahráli. Ihned přistoupí jiný chasník, byt měl poslední groš, těžko vydělaný a snad na potřebný kus oděvu uloženy, nelituje jej hudebníkům hoditi, nelituje jej vydati na skleničku, aby se mu lépe tancovalo. Pozdě ba i celou skoro noc trvala šílená kratochvíle. Děvčata unavená vycházejí na čerstvé povětří ochladit se a nimi chasníci s láhví a skleničkou, aby je počastovali. Můj Bože! kolik děvčat ztrácí tímto způsobem svoji nevinnost! Kolik tu nezkažených hochův pozbývá své mravnosti! Stanou se prostopášniky, mrhají své síly a zdraví; a kdo tím vinen? Kolikrát matky samy nebo otcové posílají do krčmy své dcery, aby se zalíbily a spíše se vdaly, dovolují svým synům, aby se mohli v krčmě veseliti a bohatší nebo pěknější dívčinu si vyhlédnouti. Ó, lidé! co jste zapomněli na to, že co se ujedná v přízni s ďáblem a v jeho sítích, to že právě jeho zisk jest? že duše své tímto způsobem nejjistěji hubíte, dávajice klamně ta bohatství, která vám Bůh svěřil, na pospas Jeho protivníku, ďáblu? Mrháte grošem, který žid chtivě do své kapsy shrne, mrháte svým majetkem, který povinni jste dětem svým dědictvím po sobě oslaviti; ale o to tak nebeží, jako o ty poklady, duše

děti, které hynou vaší vinou. Zvolají k vám v den posledního soudu:

„Rodiče, odevzdejte nám duše naše, které jste nám zhubili svou nedbalostí o naše štěstí věčné, dovolující nám kratochvíli nemravných, v kterých jsme zahynuli.“ Ach! to volání, ten strašný hlas dětí vašich, vyzve vás k té přísné odpovědnosti před Bohem, jak jste své povinnosti k dětem plnili, kam jste ty klenoty dali, které vám Bůh dal; jak jste se starali o zdobiti jejich duše? Tak hynou vaše dorostlé děti, a což pak s mladšími se děje?

Aj! ne lépe než se staršími. Kolik tam dětí malých až nedospělých v krémě! Netancují tyto sice a nedopouštějí se těch prostopášností jako starší, ale na to všechno patří, jim se to líbí, a svoji radost z třeštění starších dávají na jevo hlasitým smíchem. Když v krémě těsně stojí u oken a dveří otevřených, jen aby na prostopášnosti hleděly, opizlých řečí poslouchaly. Pečliví rodiče přicházejí i k nim se sklínkou, sami nevědouce, k čemu je přemlouvají. Však sám Pán Ježíš pravil: Kdo pohorší jednoho z maličkých mých, lépe by mu bylo, aby zavěšen byl žernov oslíčí na hrdlo jeho a on uvržen byl do hlubokosti mořské. A kolik tu pohoršitelů nalezne se mezi samými rodiči, kteří vlastním nebo cizím dětem pohoršení činí buďto doma nebo v krémě, buďto při práci polní nebo špatnými řečmi, nebo špatnými skutky, ba nejednou i zrovna poroučejíce nebo přemlouvající je ke zlému. Často je slychati, že děti rodičův nectí, že s nimi nakládají lehkomyšlně, lehce si jich váží, rad jejich neposlouchají. Tu pak rodiče, místo aby nařikali na děti, ať přemýšlejí, odkud to může pocházeti, a hned naleznou pramen zlého. Rodiče obvykle jsou příliš důvěrní k dětem, ztrácejí tím vážnost, kterou k dětem vždy zachovati mají. Vážnost k dětem náleží zachovati ne chladným nebo vlažným nakládáním s nimi, ale vystříháním se příliš důvěrných rozmluv, neslušných žertův, pomluv, vystříháním se všeho, co by děcku pohoršení dáti mohlo, jakož i toho, o čem by dítě vědělo, že to, co rodiče činí, zlé jest. Největšího opovržení hodno jest opilství nebo jakákoli náruživost a podlé, nepoctivé zacházení s bližním. Láska rodičův a srdečná oddanost neoslabí, ale tuží vážnost rodičův a šlechetné nakládání s dětmi — oddá celé jejich srdce rodičům.

VII.

Jeden mladík, zoškliviv si pokojné žití v domě otcovském, zatoužil podívat se do světa, aby tam užil rozkoší. Přijde tedy k otci a praví, aby mu dal podíl, jmění, který mu náleží; neboť chce dům otcovský, ano i zemi otcovskou opustiti a hledati někde jinde štěstí. Otec nemoha ho přemluvit, aby doma ostal, vydá mu podíl jeho a s bolem v srdci žehná odcházejícímu synu. Mladík s lehkým srdcem vydal se do světa, užívaje rozkoší jeho. Ale jeho jmění ubývalo, až se rozprášílo úplně. V dalekých od vlasti zemích, mezi cizími lidmi upadl v nouzi. Přátelé a druzi jeho, kteří mu dotud přáli, dokud peníze cítili u něho, opustili ho; ostal sám nemaje kouska chleba. Pracovati neuměl, neboť v domě otcovském nechtěl se učiti práci, kterou pohrdal. Žádal si v nouzi od padky se stolu hlad ukojiti, ale ani těch mu nedáno. Každý pohrdal marnotratníkem a lenochem. — Nouze přinutila ho k tomu, že neuměje jiné práce, dal se za pasáka dobytka, aby hladem nezhylnul. Leč i tam neměl tolik, aby hlad upokojil, když právě v té krajině nastala neúroda, která nejvíce chudé trápí. Nyní teprve zželelo se mu, že otcovskou zemi opustil, že pohrdl domácím krmem, aby hledal štěstí v daleké cizině. Nenašel štěstí v cizích zemích ten, byť i za moře zajel, kdo v své rodné zemi, v domě otcovském štěstí nalézt nechce nebo neumí. Zhyne daleko od svých, nebo přinucen jsa nedostatkem, dáti se musí na službu špatnou k cizím lidem, nemajícím lítosti s ním a bažícím ho využítkovati.

Nyní touží v rátiti se, třebas měl nejšpatnější službu ve své vlasti mezi svými, když ví, že to jsou jeho rodáci, kteří mu nedají hladem umřít, bude-li jen chtíti pracovati. Nyní má pevně předsevzetí navrátiti se, byť i s vyžebnaným chlebem do domu otce, kterého prositi chce za odpuštění, bude žádati, aby ho přijal třeba jen za nádeníka, nemá-li naděje, aby ho otec přijal ještě za syna. Vráti se do domu otcovského v nejnuznějších hadrech, se srdcem plným touhy, aby mohl se oddati službě otce, kterému chce již věrně sloužiti do smrti. Při pohledu na ten dům srdce se mu tísni, vždyť lituje uplynulých let mladosti, tak šťastně ztrávených v kruhu rodinném; pořád mocněji bije mu srdce strachem, zdali ho rozhněvaný otec ne-

odstrčí od sebe. Ale víra v šlechtnost otcovu dodá mu naděje a odvahy a dovede ho přede dvěře otcovské. Otec postřeh syna, vracejícího se v stavu tak žalostném a želícího svého přestupku, zapomněl na všechno, pospíšil proti němu, slze, přitisknul ho k srdci a přijal za syna do domu.

Dítě, překonané takovou šlechtností rodičův, zachová jim srdce do smrti věrně a plně lásky. Kdyby rodiče takto děti své vedli od prvé mladosti až do času plnoletosti, tu bychom po uplynutí dvaceti let viděli pěkné ovoce té obtížné, ale početné práce o vychování mladého pokolení. Viděli bychom, jak se vzmahají ctnosti v celé společnosti lidské, a jak mizejí nepravosti. Nedostávalo by se lidí do těch rozsáhlých vězení, která by mohla přinést lidstvu lepší užitek, kdyby proměněna byla ve školy řemeslnické nebo v útulny pro nešťastné. Nic nám k tomu vznešenému cíli nepřekáží, nic se nám nedostává než dobré vůle a chuti k práci. Poznavše to zlé, které nás ničí a hubí, zničme tu příčinu záhuby a zachraňme se sami pevnou vůlí a chutí ku práci, která nám zjedná důležité místo nejen proti sobě samým, ale proti jiným národům.

(Pokračování)

Upomínka

*na pouť vykonanou léta Páně 1863 z české
Šumavy na posvátný Velehrad u příležitosti
tisícileté památky příchodu sv. Cyrilla a
Methoděje na Moravu.*

Jak v Blahověstu od roku 1863 č. 12. ohlášeno bylo, nastoupili jsme umluvenou pouť svou na Velehrad. Na den sv. Jana Nepomuckého dne 16. května o šesté hodině večerní, dostavili se jednotliví duchovní páni se svými poutníky do Vodňan, a sice: dp. Frant. Pavlíček, far. v Malenicích, dp. Jan Duben, far., nyní děkan a vikář v Nezamyslicích a spolu zems. poslanec, pak dp. Jos. Hesoun, tehdaž kapl. v Jiníně u Štěkně, nyní far. v St. Louisu v Americe, dp. Bedřich Tišler, tehdaž kapl. ve Vacově u Volyně, nyní far. v Ktiši a dp. Václav Mostecký, tehdaž kapl. nyní děkan ve Vodňanech. Poutníků sešlo se na dvě stě. Po mši sv., která sloužena byla v 5 hodin ráno v neděli dne 17. května na úmysl poutníků, vyšli jsme slav-

nostně vyprovázení z děkanského chrámu Páně na dalekou pouť.

Nepřehledný zástup lidstva provázal nás, tklivě louče se s námi, když jsme vycházeli z Vodňan. Juž dříve oznámili jsme, jak daleko naše diecése sahá, příchod svůj na jednotlivých farách a stanicích, kde jsme hodlali se zastavití neb noclehovati.

Prvního dne v neděli došli jsme na poledne do *Vlavo Týna*. Před mostem u sochy sv. Jana Nepom. pěkně ozdobené uvítalo nás se sborem hudebníků tamější velebné duchovenstvo, mezi nimi i dp. P. kvardián Bechyňský, uvedli nás do chrámu při hlaholu zvonů, a po krátkém odpočinutí rovněž tak slavně nás vyprovodili. — Ve *Veseli* až do osmé hodiny večerní očekávalo nás tamější velebné duchovenstvo s valným počtem družiček, veškerou mládeží školní, s hudbou a velkým zástupem lidstva a v utěšeném pořádku vedli nás do chrámu k oltáři sv. Jana Nep. vkusně ozdobenému a nepočítanými světlý ozářenému. Vykonavše kratičkou pobožnost s požehnáním, šli jsme na nocleh, vši pečlivostí pro nás již připravený.

Dne 18. května v pondělí ráno po 4. hodině shromáždivše se v kostele po odsloužených mších sv., ubírali jsme se, slavně opět vyprovázení do *Kardašové-Řečice*, rodiště to slavného pěvce našeho Jablonského. Jakž nás dojalo uvítání, jakého se nám zde dostalo. Ač byl toliko všední den, vyšly nám naproti svátostně oblečené ne toliko školní dívky se svými pany učiteli, ale i veškerí cechovní pořádkové se svými velikolepými korouhvemi a s hudbou, a vyzváněním uvedli nás do chrámu na mši sv., kterouž dovedným zpěvem provázely netoliko školní dívky, ale i zpěvácký tamější spolek. — Posnídavše, brali jsme se, doprovázeni tak jak jsme byli uvítání, k *Jindřichovu Hradci*, kamž jsme na poledne přibyli. Jaké to překvapení pro nás a pro lid náš, když tamější vdp. probošt ozdoben znaky prelátskými u brány chrámové s tamějšími duchovními nás uvítal, k hlavnímu oltáři nás uvede a požehnání udělil. — Rovněž srdečně uvítali nás ve *Strmilově*, kamž jsme téhož dne dorazili na nocleh. Tamější prostranný kostel nemohl obsáhnouti množství toho lidu, jenž se byl sešel k uvítání nás. Dojista plésali svatí patronové naši v nebi nad slávou a poctou, kterou všady na jevo dával lid nám, jenž jsme první z Čech

v značnějším počtu ubírali se k hrobům jejich; a nám samým — pohnutím a vděkem — bezděky zalévaly se oči slzami.

Nad to i zvláštního dobrodiní dostalo se nám, že od města k městu povozů propůjčeno nám bezplatně, tak že ranečky poutníků až do Telče se vezly. Bůh budiž štědrým odplatitelem všem dobrodincům těm. —

V úterý dne 19. května ráno vyšli jsme ze Strmilova a na hranicích Moravských jali jsme se počítati poutníky naše; neb i z Kardašové Řečice, pak z Kamenice a ze Strmilova davy k nám se připojily i vzrostl počet poutníků na plné tři sta. — První dědina s farou a kostelem, v kterou jsme na Moravě zavítali, byla *Studená*. Tam jsme sloužili mše sv, po mši sv. oslovil nenadále tamější nově tam dosazený pan far. naše poutníky velmi vřelými dojemnými slovy, což hluboký dojem učinilo na nás všechny. Byl z toho velice potěšen, že jsme nepominuli malou jeho dědinu smíšenou jinověci, a zastavili se v jeho chatrném katolickém kostelíčku. Uctil nás všemožně a rozloučil se s námi bratrsky. Také z této dědiny obětováno nám dvou povozů na ranečky až do *Telče*, kamž jsme téhož dne dorazili na poledne. Telč honosí se několika pěknými kostely. Z Telče po obědě ubírali jsme se do *Staré Říše* osazené farářem ze řádu praemonstrátského z Nové Říše, a nalezše kostel otevřený vešli jsme tam přivítání jsouce laskavě tamějšími velebnými pány. Po krátké pobožnosti a malém občerstvení vyšli jsme a přibyli na noc do *Předina*, malé to dědiny. Přišli jsme tam okolo 9. hodiny večerní, zdálo se, že vše ponořeno jest v hluboký spánek; a my strachovali se, že nám bude pod širým nebem odpočívati. Než sv. Jan Nepom. nás vytrhl z nouze. Blíže kostela u soch sv. Jana Nep. stál ještě houfec lidu a při světle luceren zpíval písně svoje a konal modlitby na počest sv. Jana Nep. Tito, dozvěděvše se, že jsme poutníci z daleka, a že jdeme na Velehrad, ujali se nás; rozešli se po dědině a oznámili příchod náš, tak že ochotně branky do stavení se zotvíraly, a my všickni dostali se šťastně pod střechu a nalezli žádoucího odpočinku.

Ve středu dne 20. května ráno zavítali jsme do kláštera kapucinského v *Třebíči*, kdež jsme sloužili mše sv. a posnidal. Na oběd došli jsme do *Vladislavi*, a s večerem téhož dne dorazili jsme do *Ná-*

městě právě ku požehnání, které se konalo u oltáře sv. Jana Nepom. a po něm uctili a líbali jsme ostatky našeho světce.

Ve čtvrtek dne 21. května vyšli jsme časně ráno, povšimli si malé dědiny Králice nedaleko silnice ležící, kde, jak nám bylo řečeno, před věky měli čeští bratři svou tiskárnu, z které i tak zvaná *Králická bible* vyšla, a došli jsme do *Popovic*, kde jsme sloužili mše sv. a posnidal. Na *Zastávce* před Rosicemi rozvinula se před námi přeutěšená krajina. Zde obdivovali jsme tamější slévárnu přináležející společnosti železniční, velikána to, kde na 600 lidu denně jest zaměstnáno. V *Rosicích* byl oběd. Tamější velebný panáček pěkný obrázek založil si u našich poutníků, rozdáv hezkou zásobu písní Velehradských mezi ně. — Téhož dne dorazili jsme s večerem do *Brna* právě k májové pobožnosti do Minoritského kostela. Toť byla podívaná na hlavní oltář vkusně květinami propletený a ozářený světly bez počtu. Jak nás dojal i kazatel, an na konec řeči své nenadále k nám poutníkům se obrátil a nás uvítal. Toť to ovšem nás mile dojalo; a jaká to svatyně krásná — bohatá, tu Loreta, svaté schody, neví poutník, kam dříve oči obrátit, ani se nám z ní nechtělo. Ale nic naplat, touha naše nesla se dále.

Časně ráno 22. května v pátek odsloužili jsme ve velebné svatyni Minoritské mše sv. a vydali se na další pouť svou. Na oběd dorazili jsme do *Slavkova*, kde obnoval se právě chrám Páně. Nápadná byla nám ozvěna v tomto kostele, která sledovala na každé slovo pronesené z kazatelny. Za Slavkovem as tři hodiny cesty leží nedaleko od silnice dědina *Křižanovice*, kde se nám zvláštního přeutěšeného uvitání dostalo. Byl tam v Křižanovicích farářem hrabě Jan z Kolovratů. Sotva že jsme v Blahověstu oznámili obmyšlenou pouť naši, poslal nám přátelské písemné pozvání tohoto znění, datované dne 9. května 1863:

„Článek z jižných Čech v Blahověstu č. 12. b. r. uvedený, v němžto se pouť Velehradská z Vodňan uveřejňuje, jest mi radostnou pohnutkou, že Vaší Velebnosti psáti se osměluji. — Poněvadž já též Čech od Šumavských Hor z Tejnice, blíže Klatov pocházím, a jakožto bohoslovec v Buďějovicích jsem studoval, nyní však jako farář v Křižanovicích na Moravě, mezi Slavkovem a Bučovicemi přebývám; tedy mi na mysli tane den 22. května, kdežto

můj drahý český lid v průvodu po silnici okolo Křižanovic k Bučovicům brátí se má. Bych tedy svůj cit, jakožto krajan vyjevil, uvědomuji tímto Velebnost Vaši, že by mně velmi bylo milo, kdyby ono procesí, jež v pátek před sv. Duchem v Bučovicích přenocovati hodlá — raději do Křižanovic zavítalo, a oni čtyři velební páni bratři u mne v chatrné faře mé na noc zůstatí chtěli. Do Bučovic je od nás jen malá hodina cesty, a když pak v sobotu ráno procesí od nás vyjde, snadno dojde na poledne do Koryčan a odpoledne při nynějším dlouhém dnu po vůli na Velehrad; tak se při tom docela ničeho nezamešká. Protož prosím uctivě, račte mi dáti o Vašnostinu úmyslu brzkou zprávu, budou-li pánové tím spokojeni a srozuměni. Já bych jich pak na 22. t. m. jistě odpoledne očekával a jim na silnici s průvodem vstříc vyšel.

Tak se také skutečně vše naplnilo. Již z daleka na silnici, kterou jsme se od Slavkova ubírali, spatřili jsme zástup malých velkých svátečně oděných s korouhvemi a hudebníky na místě, kde z hlavní silnice poboční cesta vzhůru ke Křižanovicům se táhne. Připojili jsme se ochotně k nim, a ubírali se za nimi a zastavili u kaple sv. Jana Nep. před kostelem, kdež jsme se pomodlili společně litanie k sv. Janu a pak vešli jsme do kostela, kdež nam místní pan farář udělil požehnání s nejsv. Svátostí. Hned na to vystoupil dp. far. Pavlíček na kazatelnu, a dojemnými slovy děkoval všem, kdož nám tak radostného přivítání připravili, tak že celý kostel hlasitě se rozplakal, zvláště když na p. hrab. řečník přímo se obrátil v řeči své, a díky vřelě mu vzdával, že šlechtic rodem, šlechtic i srdcem za nás se nestyděl, a sám jsa Čechem i k nám Čechům tak laskavě a bratrsky se naklonil, a pohostinství své nám nabídl, i vzýval na konec Boha, aby sám byl jemu i celé osadě za to štědrým odplatitelem. Na to uvedl nás vysokorodý p. hrabě své do fary, kdež jsme brzy citili se jako doma; neboť dva z nás duchovních byli s p. hrabětem spolu v semináři Budějovickém, a tak staří známí. Hovořilo se vesele, nenuceně, a čas ubíhal jako voda. Občerstvení na těle, obveselení na duchu a potěšení ve srdci z tak přívetivého uvítání a uctění, skorem trudně jsme pomýšleli na rozloučení. I poutníkům našim nedařilo se jinak, osadníci rozebrali si je po svých domech a rodinách, a vě-

novali jim všemožnou péči a pozornost. Vždyť vyslali naši poutníci jednoho ze sebe k nám na faru jakožto poslance, aby nám řekl, že jim v Křižanovicích jest dobře býti, že by si tu rozbili rádi stánky svoje, a zde přenocovali. Poslovi neučinili jsme sice podle přání, za to ale jiné vzácné odměny dostalo se mu za jeho poselství. Pan hrabě vzal ze stolu našeho celou mísu zbylých buchtíček, a vsypal mu je všecky do klobouku. Až podnes libuje si, jak byly dobré a rád o tom povídá.

Konečně dodali jsme si srdce a poprosili pana hraběte, by nás v milosti propustil, a dovolil, abychom ještě tohoto večera mohli odejítí a v Bučovicích noclehovati; neboť obávali jsme se, kdyby nepohodlný čas nastal, že bychom s tíží dorazili k cíli naší pouti — k posvátnému Velehradu. Naléhavým prosbám našim konečně povolil pan hrabě a doprovodil nás s dobrým lidem svým hezký kus cesty, a bratrsky s námi se rozloučil.

(Dokončení.)

Podobenství, paraboly a bajky.

IV.

Voda zkalená.

Jak velika by to byla pošetilst a zlo-myslnost, kdybys koho pokáleného vedl k vodě čisté, aby tam viděl sám sebe, jak jest pokálen, a kdybys mu dříve holí všecku vodu zkalil.

Tak pošetile a nelaskavě si počínáme, chceme-li chybujičího přivést k poznání sebe, a domlouváme-li mu slovy zlostnými, spurnými, urážlivými. Tím v něm vzbouříme hněv, čímž tak se zakalí všecka mysl jeho, že nikterakž nepozná sám sebe, jak jest chybný.

Žižnivý popel a vítr.

„Vodu, honem vodu,“ volala na domácí hospodyně všecka polekána, když vyšedši na dvůr spatřila lítati ohnivě jiskry z popelu na smetišti vyhozeného a prudkým větrem rozfoukaného. Šťastně uhasili doutnající popel. Pak hospodyně důtklivě vyplánila lehkovážnou děvečku, že ještě žižnivý popel ven vynáší.

„Ale,“ vymlouvala se děvečka, „až posavád ještě nikdy nic se nestalo.“

„Nestává se nic potud,“ opravovala moudrá panímáma nemoudrou služku, „dokud nepřijde

vitr: Jak vynešes věu popel ještě neuhašený, nevíš, jaký se může zdvihnouti vitr, a jak hrozný oheň může se vznítiti jedním živým uhlíčkem v popelu ještě zbývajícím. Ale,“ dále mluvila starostlivá křesťanská matka obrativši se k dětem svým, „nemohu se zdržeti, abych vám odtud nedala dobrého naučení k spasení vašemu. Učtež se odtud, abyste, dokud trváte ještě doma, dokad ještě neodejdete ven do světa, záhy poznávali a udušovali všelijaké zlé náklonnosti své. To jest ten popel v srdci vašem doutnajícím. A není potřebí, leč aby přišel vitr zlých řečí a zlých příkladů, jenž přijde prvé, než se nadějete, a živý uhlík jakékoliv zlé náklonnosti v srdci vašem zůstávající vzplane v nejhorší náruživost k časné i věčné záhube vaší. Avšak budete-li již napřed, již doma mítí uhašené všechny doutnající zlé náklonnosti své, pak až přijdete ven do světa, zlé řeči a zlé příklady tak lehce vás se nedotknou, vás nezakží.“

Koza, včela a bodlák.

Koza jdouc okolo bodláku spatřila na brunatném květu jeho včelu pilně z něho med vyssávající. „Jak chutný asi jest bodlák,“ zaměřelo mlsné zvíře zastavivši se; „jak ráda bych přece jednou i této zeliny okusila! Ale ty zlořečené trny mi jí nikde nedají ani olíznouti.“

„Z těch já právě nejvděčněji dobrořečím Tvůrci nejmoudřejšímu;“ zabzučela včelka se sebranou kořistí svou s květu bodlákového ve-sele k odletu se zdvihajíc; „ty mi nejlépe před mlsnou zvěří hlídají mé poslední útočiště po skončené hlavní snůšce, kolikrát nezdařené.“ —

Co by soběcka nepřizeň všecko pohltila, kdyby mohla!

Karel Otman.

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek bohoslužebný pro první oktávu slavnosti Velehradské.) V pátek 13. února: Po 4. hod. odpoledne bude mítí dp. děkan velehradský kázání; po kázání bude litanie ku bl. P. Marii, pak požehnání; nejd. p. biskup brněnský bude požádán, aby s nejsv. Svátostí udělil požehnání. K modlitbám po litanii připojí se modlitba ku sv. Cyrillu a Methoději. — V sobotu 14. února: O 9¹/₄ hod. kázání; v 10 hod. pontifikální mše sv., kterouž bude sloužiti nejd. p. biskup brněnský. Po 4. hod. odpol. kázání; ostatní jako v pátek. — V neděli 15. února: Ranní služby Boží o 7. hod. totiž kázání a tichá mše sv.; o 9¹/₄ hod. ká-

zání; o 10. hod. pontif. mše sv., kterouž bude sloužiti vdp. gener. vikář hrabě Pötting; odpoledne jako v pátek. — V pondělí 16. února: O 9¹/₄ hod. kázání; o 10. hod. pontif. mše sv., kterouž bude sloužiti vdp. starobrněnský prelát Rambousek. Odpol. jako v pátek. — V úterý 17. února: O 9¹/₄ hod. kázání; o 10. hod. pontif. mše sv., kterou bude sloužiti vdp. rajhradský prelát Korčian; odpol. jako v pátek. V sobotu, v neděli, pondělí a v úterý budou kázati ctih. OO. Liguoriáni. — Ve středu 18. února: Dp. far. velehradský světi při ranní mši sv. popel a popelec udíleti se bude při každé mši sv. O 9¹/₄ hod. kázání; o 10. hod. zpívaná uše sv., kterou bude sloužiti vdp. kanovník rytíř Holle. Odpol. jako v pátek. — Ve čtvrtek 19. února: O 9¹/₄ hod. kázání; o 10. hod. pontif. mše sv., kterou bude sloužiti vdp. prelát hrabě D'Orsay. Odpol. jako v pátek. Ve středu a ve čtvrtek bude kázati kněz z řádu sv. Dominika. — V pátek 20. února: O 9¹/₄ hod. kázání; o 10. hod. pontif. mše sv., kterouž mítí bude vdp. prelát Dr. Hanel. Odpol. jako v pátek. Tento den káže dp. arcikněz Dr. Jan Pospíšil. — V sobotu 21. února: O 9¹/₄ hod. kázání; o 10. hod. pontif. mše sv., kterouž bude sloužiti vdp. prelát Dr. Hanel. Odpol. o 4. hod. slavné „Te Deum,“ kterým se slavnost ukončí. V sobotu jest jen jedno kázání a sice ráno, kteréž mítí bude dp. kaplan velehradský Vychodil. — První den oktávy totiž v sobotu otevře se kaple „Cyrillka“ a ostatky sv. Cyrilla zůstanou v ní vystaveny. — Podrobnější pořádek oznámen bude na Velehradě každého dne.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 18. února u sv. Kajetána, od 19.—23. t. m. u milosrdných sester v Karlíně a od 24.—28. února u sv. Vojtěcha.

— Biskupská konference. Na druhý týden počne ve Vídní konference rakouských biskupů za příčinou vyřizení důležitých otázek církevních, z nichž ovšem kongrua první místo zaujímá.

— V neděli dne 25. února odpoledne bude od vdp. kvardiána zdejšího Frant. kláštera Anastasia Skolauda vysvěcena nově obnovená křížová cesta na Petříně, jakož i tamní úplně obnovený Boží brob. Obnovení vykonalo se na útraty obce Pražské. — Kéz putují zbožní Pražané ve svatopostním čase na posvátý vrch, jak to vždy za minulá léta činvali

— Nejdůst. p. světlí biskup vysvěti v úterý dne 17. února ve své domácí kapli několik jahnů, kteří loni pro nedostatečné stáří ordinování býti nemohli, na kněžství.

— V Anglii vzbuzuje veliké podivení, že anglikánský arcibiskup Dublinský dr. Trench složil úřad arcibiskupský a přestoupil na víru katolickou. — Kat. arcibiskup Mac Cabe v Dublíně zemřel.

V Poznani zřídil se výbor, který má činiti přípravy za příčinou velikolepé pouti Polákův z velkovévodství Poznaňského k slavnosti sv. methodějské na Velehrad. V čele výboru jsou: biskup Cybichovski, hrabě Ceczkovski, hrabě Eugeström, vysl. Graeve, knížata Edmund a Ferd. Radziwill jakož i několik jiných vynikajících polských šlechticův a spisovatelův. Z každé polské obce vypraví se na útraty výboru dva občané na Velehrad. Poutníci vydají se na cestu 5. července a navštíví prý též Prahu. — V Rusku dostalo se úřadům pokynutí, aby hleděly překaziti putování polského obyvatelstva na Velehrad. — Veliké přípravy ku pouti činí Rusíni v Haliči.

Literární oznamovatel.

— Nakladem knihkupectví Kobrova vyšly dva svazky „*Všeobecného zeměpisu*“, jež sepsal Frant. Sobek, profesor při c. k. gymnasiu chrudimském; je to velmi prakticky a přehledně sestavená učebnice zeměpisu, jejíž první díl pro první třídu škol středních byl již schválen výnosem ministeria vyučování, tak že dalšího doporučení nepotřebuje. Díl druhý, se stejnou pilí sestavený a určený svému zcela se hodící, jest určen pro druhou třídu řečených škol, jejichž žactvu budiž zde učebná kniha tato co nejlépe doporučena.

— „*Obzor*“, vykazuje v čís. 3. roč. VIII. tento obsah: Ze života Dobrovského. Píše V. Brandl. — O středistích českého písemnictví z let 1774—1820. Napsal Frant. Bačkovský. — Ze zvěstí Cyrillo-Methodějských. Podává Jos. Kachník. — Cesta ke klidu. Povídka Václ. Kosmáka. (Pokrač.) — Literáci. Povídka Aloisa Dostála. (Pokrač.) — Báseň „Beseda“ od Vl. Štastného. — Vážme si práce předků svých. Fr. Stránecká. — Obzor literární „Zora.“ — Gramatické základy jazyka slovinského. Fr. Vymazal.

— „*V dětském světě*“, povídky, pověsti a pohádky, jež napsal Fr. V. Kodym. Zábavné bibliotéky čís. 90. Vydavatel P. Placidus Mathon v Brně. Cena 20 kr.

— „*Anděl Strážný*“, čís. 2. roč. IV. následujícího obsahu: Ježíšek v Nazaretě. Procházky Fénelonovy. Zimní spánek živočichův. Malý spaček velkým pánem. Jak Jeníček chytal rybičky. Naučení o zvířatech. Kmotříček. Příklady a povídky. Milé dívky! Ořechy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Zákostelský*, far. Vrcholtovický, dne 19. ledna 1885, (nar. v Milčíně 11. února 1841, vysv. 21. července 1867;
- p. Vojt. *Kratochvíle*, far. v Drahoňovu Újezdě, dne 25. ledna 1885, (nar. v Sirém 7. dub. 1816, vysv. 2. srpna 1840).
- P. Jan *Desolda*, čl. ř. prem. v Teplé, býv. profesor a spisovatel český, 8. února 1885, (nar. ve Švihově 10. září 1811, vysv. 6. srpna 1837).

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Zbejval*, koop. Zbraslavský, za far. v Konojedech;
- p. Jan *Matějka*, admin. v Bratronicích, za far. tamže;
- p. Vojt. *Kroupa*, kapl. Hostomický, za far. v Štěnovicích;
- p. Eman. *Veselý*, kapl. v Drahoňovu Újezdě, za admin. tamže.

Uprázdňená místa:

- Vrcholtovice*, far. patr. p. Karla hrab. z Klenburga, od 1. února 1885;
- Mukařov*, fara patr. náboženské matice, od 1. února 1885;
- Drahoňov Újezd*, fara patr. p. Josefa knížete Colloredo-Mannsfelda, od 6. února 1885.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Kazimír Maria *Barta*, čl. ř. Servitů kláštera v Nových Hradech, koop. a katech., dne 31. ledna 1885, (nar. v Žimuticích 28. září 1838, vysv. 23. července 1865).

Ustanovení jsou:

- p. Tom. *Houška*, far. ve Veselíčku, za far. ve Zbýnicích;
- p. Eman. *Stampach*, kapl. ve Všerubech, za far. v Rudolfově;
- p. Ignác *Bernat*, kapl. v Bernardicích, za admin. ve Veselíčku;
- p. Jan *Bílý*, admin. v Hartlíkově, za far. tamže;
- p. Václ. *Švejda*, kapl. v Dolanech, za koop. v Novém Etinku;
- p. Ant. *Gebert*, far. v Dubci (Tutz), odebral se na stály odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Lubec* (Tutz), fara, presentant Nejdůst. arcibiskup. kons. v Praze, do 10. března 1885;
- Veselíčko*, fara patr. nábož. matice, do 13. března 1885.

Milodar. Na chrám sv. Víta darovali ctih. pp. alumnové pražs. semináře ve IV. sbírce 6 zl. 32 kr. Zaplat P. Bůh.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Sedm postních kázání o bolestech Marie Panny.

III. Bolest P. Marie.

S bolestí hledali jsme Tebe.
Luk. 2, 48.

Růže duchovní; — oroduj za nás!
Kde tak voláme, koho tak nazýváme, koho tímto způsobem o pomoc a ochranu vyzýváte, víte dobře, dr. př., vždyť znáte ony krásné lauretánské litanie, kde tato slova se nalezají, znáte Marii, již na počest slova ona se vyslovují. — A věru, co více, znázorniti může život Marie Panny lépe, než růže. Jako růže královna jest květin a symbol nevinnosti, pokory a lásky: tak jest také Maria P. královnou svých sester a vtělená nevinnost, pokora a láska. Právem klade ji církev do úst slova kazatelova: „Vypučela jsem jako štěp růže v Jerichu.“ — Avšak jako není růže bez trní i Maria nebyla bez bolesti. Jako trní s růží zároveň rostou, tak cítila se Maria P. víc a více raněnou a trny bolestí zbodanou, čím starší ona a Božské dítě její stávalo. — Po nejparnější dnu v létě následuje aspoň večerní chádek a po nejtěžší denní práci sladký odpočinek. Avšak co poskytovalo příjemný chlad, kde měla Maria P. Blah. odpočinku při svých bolestech? Jakmile jedna bolest ulevila, v západě byla bolest nová a rozedrala sotva zacelenou ránu v srdci. — My jsme rozjímali o dvou bolestech jejích, o první, kterou způsobil Simeon svým proroctvím, při druhém pak rozjímání, zřeli jsme na tu bídu a bolest její na útěku s dítětem Božským do Egypta, a dnes užíme, jak

Panna Blahoslavená Ježíše, svou lásku byla ztratila. — Toť ten třetí meč, kterým protknuto bylo láskyplné srdce Marie P., toť ta třetí bolest, o které dnes sobě rozjímají jsme si předsevzali.

Pojednání.

I.

Rodina svatá opustivši Egypt, navrátila se pod ochranou Nejvyššího a svatých andělů jeho pouští nazpět do vlasti. — Vyhnuli se Jerusalemu a zaměřili rovnou cestou do Galileje a s radostí patřili vzhůru k městu Nazaretu. Nad jejich tichou chýší bdělo oko Boží; nalezli ji tak, jak ji byli opustili; neb již zevnějšek posvatného domu, v kterém se tak veliká nebeská tajemství udála, budil ve všech tajnou nepochopitelnou bázeň, tak že v jejich přítomnosti žádný neosmělil k němu se přiblížiti. Zde poděkovali Nejvyššímu, jehož to sv. Prozřetelnost je bezpečně vedla a opět nazpět přivedla.

A brzy libý obraz poskytovala svatá rodina. — Brzy po svém příchodu navrátil domácí hospodář, starostlivý Josef, jež Pán nad rodinou svou ustanovil, k svým obyčejným pracem. Sladké bylo mu pomyslení, že pro miláčky nebes a vlastního srdce pracuje. A tak sv. rodině uplynulo tiše a pokojně opět několik let. Jen třikrát do roka nastala vzláštní změna v životě rodiném, když totiž sv. Josef dle předpisu zákona na slavnosti do Jerusalema putoval. Ženy nebyly sice k tomu zákonem zavázány, avšak Maria jak se nám podání zachovalo, putovávala aspoň jednou do chrámu. A díky, ty byly zavázány teprvé k tomu, až dosáhly 12 roku stáří.

V stáří tom šel i Spasitel jak nám sv. Evang. Lukáš vypravuje s Josefem a Marií do Jerusalema. — Sledujme tedy sv. rodinu na cestě této! — Po horách a údolích, zelenajících se návrších všude viděti zástupy k Jerusalemu se ubírající. Každé pokolení, každá víska vyslala tam své poutníky. Od Libanonu, z hor Judských, od břehů Jordánu a Středozemního moře odevšad nepřehledné davy lidu spěchají k sv. městu. I sv. rodina spěchá v tu stranu.

Došli do Jerusalema a vstupovali po schodech ku chrámu. Tisícové zbožných mužů a žen ubíralo se vzhůru ku svatyni, a modlitby tisíců vznášely se vzhůru jak libá vůně kadidla. Mnohý stařec rozjímal v místech těch v zbožnosti sv. proroků a pěvců obdivoval se vroucnosti, jakáž jevila se v Davidových žalmech. S bolestí pozoroval pak, jak za doby jeho zbožnost a vroucnost otců víc a více u synů mizí. Avšak co byly vroucné modlitby všech proti zbožné jediné modlitbě M. P., proti Jejím chvalozpěvům, proti opakování Jejího Magnifikátu? A což teprve máme říci o zbožnosti věčného Boha, který v podobě 12. letého hochu mezi nimi klečel. Nebeští duchové patřili na něj a ustávali ve velebném zpěvu svém, zahalující tváře své perutěmi a trvajíce v účtě přehluboké. S podivením naslouchají modlitbě, která od Syna rovného Otci k nebesům vystupuje. Slunce zřelo na nevidané to divadlo. Jerusalema byl tehdy více oslaven, než když David u vítězoslávě ubíral se ulicemi jeho, neboť Syn Davidův, větší než Šalamoun, starší než Abraham dlel a modlil se mezi lidem svým a Jerusalema toho netušil.

Rychle ubíhal čas v nábožných modlitbách a obřadech a doba odchodu se přiblížila. Zástupové venkovští, ubírali se odpolední dobou posledního dne svatků do svého domova; muži jednou branou, ženy druhou, aby se předešlo nepořádku a teprve pak na prvním místě noclehu měli se oba zástupy sejíti. Tak se stalo, že Maria a Josef byli odděleni, tak jenom mohla se naskytnouti Ježíši Kristu příležitost od nich se vzdáliti. — A když ženy, k jež oddělení M. náležela, u brány ustanovené se shromažďily, Ježíše tu nebylo. Avšak dívky mohly jíti buď s otcem neb s matkou a proto M. P. nebylo to divné, když Božského dítěte u sebe neměla, mluvit zajisté, že jde s pěstounem svým A

proto bezstarostně nastoupila zpáteční cestu, ano Ona nevýslovnou radost pocítovala z toho, že i Josef z přítomnosti Božského chovance svého nad míru se potěší. A pak což neměla již nyní zvykati si na nepřítomnost Jeho, vždyť přijde den a Maria věděla o tom jistě, že ji jednou Syn Její docela odňat bude. — Ach den ten již přišel, přišel mimo nadání, přišel aniž by Ona nějaké tušení měla, Ježíš byl pryč od ní.

Večerní stíny již pokryly zemi, než sešli se poutníci mužové se ženami. Na místech k přenocování ustanovených panoval hlomoz a hluk. Jedni vyhledávali noclehy, druzi chystali večeri, jiní opět vyhlíželi své známé. I sv. Josef hledal Marii s Ježíšem. Srdce jeho toužilo po nich. A což teprve Maria? Jak ona práhla po Synu miléném? — Josef vida Ji zdaleka, spěchal Ji vstříc. Srdce M. bylo však skoro zlomeno dříve, než mohla promluvit, kde jest Ježíš? Kdyby byl snad celý svět ustál v běhu svém, kdyby hyl hlas andělských trub volajících lidi k poslednímu soudu se byl ozval, duše Její nebyla by se tak zhrozila jako zprávy té, že Ježíš s Josefem nepřišel. — A Josef nevěděl o ničem! Ano on by se byl velice divil, kdyby byl Ježíš spíše jeho nežli matku svou provázal. Marii obklíčila pojednou nevýslovná duševní tma, Ji zmocnila se hrozná duševní bezutěšenost, kterou žádný z lidí posud nepocítil. Co to mělo jen znamenati? Ježíše tu nebylo. Než ještě táží se příbuzných a známých; vždyť i jiní velice ho milovali a po něm toužili. — Než Maria věděla, že marné jest všeliké tážání, kdyby byl v zástupu, dávno již by byl vyhledal matku. Vždyť znal Její péči, znal Její lásku! Propast bolesti otevřela se před P. Blah. a ledový dech zachvátil Ji. — Táží se dále a vždy tataž odpověď, jenom s tím rozdílem, že brzy lhostejnější, brzy útrpnější byl zvuk odpovědi. Uprostřed hluku a křiku cítila se Maria opuštěnou, a Josef byl bolestí skoro bez sebe.

Mnoho béd, strastí, bolestí, nesnází, ouzkosti tížilo již lidstvo, žádná však bída nevyrovnala se žalosti Blah. Panny. Když v celém Egyptě v noci nárek matek nad smrtí prvorozenců panoval, když Israelité měli vytáhnouti z Egypta, ani tenkrát nebyla bolest všech matek Egyptských nad ztrátou dítěte tak veliká jako v srdci Marie, když dvanáctiletého Ježíše byla ztratila. A tu matky křest. odvolávám se

na váš mateřský cit. — Dejme tomu, že by vám některé dítě vaše se ztratilo. Jaké leknutí, jaká žalost, jaká bolest byla by to pro vás! A přece jaký to rozdíl mezi bolestí vaší a bolestí Marie Panny? Vy byste oplakávaly ztrátu dítěte lidského, Maria však ztratila dítě Božské. A jaký nekonečný jest rozdíl mezi syny lidskými a Synem Božím, tak nekonečný rozdíl byl by též mezi bolestí vaší a bolestí M. P. Ježíš byl jediná Její naděje, jediný Její poklad. On Ji byl vším a nyní Ho ztratila. Mohla by se na odpočinutí odebrati v takové úzkosti, bolesti a nejistotě? Nikoliv! A sv. Josef cítil podobně. A proto nedbajice na unavenost svou, nastupují oba s chvatem cestu zpáteční k Jerusalemu. Kdo jen ukáže Marii cestu, která by Ji vyvedla ze zármutku a přivedla ku Ježíši? Spěchají seč síly stačí. Nohy jsou již mdlé a zraněné. Než srdce jejich bylo starostí ještě umdlenější a více zraněno! Kdo vyličí ty city, které svíraly srdce tak zraněná? Snad neuvidí více Ježíše svého? Snad Ho byla nehodná a On Ji byl opustil? Snad Archelaus syn Herodesův, zmocnil se Ho v Jerusalemě? Aneb snad by byla dříve špatně porozuměla, co se týče času Jeho utrpení? Visí snad již Božské dítě v tomto okamžiku na vyšíně některé za městem na kříži? Či zašel do poušti k předchůdci svému Janovi? Aneb šel navštívit Betlém, rodiště svoje? Proč ale to nezdělal Matce, proč Ji opustil bez Jejího vědomí. A to proč, to trápilo Ji nejvíce. Její raněné srdce trpělo a krvácelo, krvácelo a trpělo. O spechej jen ku předu, umdlená, nešťastná, opuštěná matko! První paprsky slunce ozlucují právě skvostné střechy chrámové, tam zanes Matko Bolestná nevýslovnou tíží zármutku svého, Ty podivuhodná dcero Nejvyššího.

Zdali to bylo po 3 dnech aneb třetího dne z rána jest neznámo, ale to jisto jest, že Maria vidouc namáhání své nalézti miláčka srdce svého marně, spěchala opět do chrámu, aby si vyprosila pomoci a posily. Šla okolo síně, kde zákonníci a starší lidé vykládali písmo sv. Jaký to ale zvuk dočkl se ucha Jejího? Ano toť hlas Ježíšův! Poznala by Ho mezi sta tisíci! I vstoupí do vnitř a co tam uviděla naplnilo ji podivením. Uprostřed učitelů zákona viděla Syna svého, jak chybne náhledy zákonníků o budoucím Messiáši vyvrací tak na sebe připravuje a starcům proroctví vysvětluje. Vše pohlíželo na Něj

s úžasem a úctou. Nikdy nestál takový učitel mezi nimi. Jak jen vážně a velebně zněl hlas Jeho. Jakým jen nebeským ohněm sktvalo se oko Jeho? Duše Marie P. se chvěla. Se vši slušností hleděla se dostati k Němu, Ráda by byla poklekla před Ním, však nebylo kdy ani místa k tomu. Uctivé přistoupila k němu a pravila: Synu proč jsi nám tak učinil? Hle otec Tvůj i Já s bolestí hledali jsme Tebe. — Že s bolestí ho hledali to mohl poznati na Matce Blahoslavené každý. Zármutek jevil se patrně na tváři její, bolesti chvěl se posud její hlas, a celé tělo bylo tak umdlené. Kristus ovšem to věděl, aniž by musil pohlížeti na ni, aniž by to od ní slyšel; vždyť nebyl daleko od ní, po celý ten čas, co Bůh spočíval v srdci jejím a dodával ji v zármutku síly.

Avšak bolest její neměla ještě se ukončiti. Pán otvírá ústa svá a di: „Což jest, že jste mne hledali, zdaliž jste nevěděli, že já v tom, což jest Otce mého musím býti.“ A těmi slovy vrazil On, Syn její, meč bolesti znovu do srdce Matky. — A proč ho hledala Maria? Vzpomeňte si jenom na Betlém, na poušť, na Egypt a Nazaret. Proč ho hledala? Ubohá matka, což mohla jiného činiti? Jak by byla mohla žiti bez Něho? Na tisíce měla příčin, aby Ho hledala. Což nebyl jejím Synem? Jeho tělo, Jeho krev, Jeho srdce, zdaž nebylo tělem, krví, srdcem jejím? Což neměla práva Ho milovati jako Syna, jako Boha svého? Proč tedy pravil: co jest, že jste mne hledali? Maria nerozuměla hned slovům těm. Neuznával snad její práva? Zdaliž jste nevěděli, že já v těch místech, které jsou Otce mého, musím býti? Snad již nyní musí podstoupiti, k čemu na svět byl poslán? Nový zármutek zmocňoval se srdce jejího. Než — nikoliv! Ona porozuměla pak slovům Jeho úplně a radostí uaplňeno bylo srdce její. Ještě nepřišel čas jeho a On vrátil se s nimi do Nazareta, a Maria mohla se ještě 18 let těšiti z přítomnosti Jeho. Co bolestí přetrpěla Maria při hledání Ježíše ztraceného, tolik též dostalo se jí korun, a co při tom získala nejvíce jest to, že naučila se novým způsobem Ježíše milovati. Ovšem srdce Matky Bolestné zůstalo zlomené neboť ještě nevytrpělo všechno.

Toť byla tedy ta třetí bolest Rodičky Boží. Při rozjímání tomto však zdali nenaplnily se oči slzami? Jen jedinou aspoň obětujeme z nich Rodičce Boží a to

slzu radostí nad znovu nalezením Ježíše ztraceného.

II.

Chudou dívku vyvolil si za nevěstu bohatý pán. Neměla ničeho než veliký dluh po svých rodičích; ten za ní zaplatil a dal jí připsati jmění své. K odavkám sám vše připravil, skvostnou hostinu, pro nevěstu překrásný závoj, drahý šat a prsten. — Kráčeli k oltáři, aby u přítomnosti svědků a kněze, před Bohem u oltáře uzavřeli nerozlučný sňatek. Slibili si lásku a věrnost, než sotva že kněz požehnal sňatku tomu, zdvihla se nevěsta a utekla. Opovrhla skvostnými hody, chytila se jiných a nechtěla se znáti k ženichu svému! — A kdo jest ta zaslepená nevděčnice? Znáte ji všichni, znáte i ženicha jejího. Jest to duše, která dopouští se hříchu a ženichem jest Kristus. Sám Duch sv. v písni Šalamounově porovnává hříšnou duši s nevěrnou nevěstou. — Neměla ničeho nežli dluh po prarodičích. Nebeský choť si jí vyvolil za svou nevěstu. Na kříži zaplatil dluh onen za ni. Na křtu sv. přioděl ji rouchem nevinnosti, posvěcující milostí ozdobil ji, před svědky, před knězem u oltáře slibovala mu věrnost a lásku — a brzo na to opustila ženicha svého, odezdala se lásce smyslné, hříchu. Opustila pramen vody živé a vykopala si studnici nemající vody v sobě. Opovrhla skvostnými hody, které jí chystal nebeský ženich její a vyhledávala bidný pokrm pochlebníků a živila se mlátem smyslných rozkoší, a předce nechce slyšeti o návratu k ženichu svému, nýbrž uráží Ho novými hříchy. Ženich nebeský vidí zrátu její, vidí ji zkaženou, znectěnou a předce ji miluje, předce jest mu drahá. Zná nevděk její a mrzkou podlost srdce jejího a předce vyhledává ji. Hledá a čeká na okamžik, kdy nevěrnice přesycena rozkošemi smyslnými, sama nešťastnou se ucítí a k Němu opět se vrátí, aby k ní promluvil takto asi: „Nebohá, opuštěná, popatř na sebe, jak vypadáš! Hle byla jsi dle obrazu Božího stvořena, krví mou vykoupěna, byla jsi chrámem Ducha sv. a co jest nyní z tebe? Obraz Boží jsi poškvřila, životem věčným pohrdla, krev mou zmařila, chrám Ducha sv. zneuctila. Ó poznej, co jsi učinila! Co jsem ti učinil, že se mne vzdaluješ, že jsi mne opustila? Já tobě byl věren, tys byla nevěrna mnou pohrdnuvši a já tě přece miloval a miluji do-

posud; ó zůstaň nyní aspoň navždy u Mně.“ — A pakli duše taková se vzpamatuje v čas, otevře dvěře srdce svého a přijme opět k sobě nebeského ženicha, tu nejsem vstavu vyličiti Vám tu radost a rozkoš, kterouž On jí připraví za to, že Ho k sobě opět přijala. Radost duše nad znovunalezením Ježíše nedá se popsatí, nedá se slovy vyličiti, ta musí se cítiti. V mnohém ohledu však podobá se ovšem v míře zmešžené radosti M. P. nad znovu nalezením Ježíše.

Předce však pokusme radost tu aspoň částečně si představití. Že to nejlépe poznáme na příkladech a podobenstvích rozumí se samo sebou. — Sám Spasitel vypravuje takovéto podobenství: Žena ztratí groš, hledá ho s pečlivostí po celém domě až jej nalezne, a nalezši jej, svolá sousedky své, aby se radovaly s ní nad znovunalezením grošem. Taková byla radost její, že ji nemůže tajiti v srdci, ona musí ji ohlásiti veřejně. A v podobenství o marnotratném synu praví Spasitel, že byla radost otce taková nad návratem syna, že poručil, aby se skvělá hostina ustrojila. Patriarcha Jakub setkav se po mnohých létech se synem svým Josefem, padl na šíji jeho a s pláčem zvolal: Nyní již rád umru, jen když jsem tvou tvář viděl. — Než to vše není nic proti radosti, kterou pocítili Maria a Josef nad znovuzalezením Ježíše, to vše není nic proti radosti, kterou pocítuje duše nad znovunalezením Božského ženicha svého, téhož Ježíše Krista.

Chceš sobě drahý příteli tuto radost v srdci zjednatí. Ano ty jsi toho přeješ, ty toužíš potom, neboť ty snad podobáš se oné nevěstě nevěrné, která opustila ženicha svého. I ty jsi snad ztratil Ježíše, čili lépe řečeno zapudil ho hříchy svými od sebe. Hleď tudíž, aby se On k tobě navrátil, abys jej opět nalezl. A víš jak hledali Maria a Josef Ježíše ztraceného? S bolestí hledali jsme Tebe. — Ano s bolestí i ty musíš hledati Ježíše ztraceného, s bolestí vnitřní, s bolestí nad hříchy spáchanými, v které se právě litost nadpřirozená jeví, s bolestí, která slzy z očí vynucuje.

Litost nadpřirozenou proniknut musíš se i ty vrátiti do Jerusáléma ale nebeského, t. j. církve sv. a buď jist, že tam Ježíše nalezneš. Nalezneš jej právě na témže místě, kde Maria P. a Josef ztraceného Syna Božího nalezli — v chrámě. V chrámu Páně — ve zpovědnici nalezneš Ho v mi-

losti posvěcující — a u oltáře, v Nejsv. Svátosti. — Pakli tyto dvě svátosti hodně přijmeš, radost neskonala uhostí se v srdci svém, radost nad znovunalezením Ježíše, která tobě pak vynutí slzu radosti z oka, jako pocit, nad ztrátou Jeho vynutí tobě z oka slzu bolesti.

A tuto slzu radosti obětuj pak Rodičce Boží. — Rodička Boží pak vyprosí tobě milost setrvání v dobrém, vyprosí Tobě, aby milost Boží zůstala v srdci tvém, a rozmáhala se víra, naděje a láska tvá k Synu Ježímu. Spůsobí přimluvou svou, aby nic neodloučilo tebe od lásky Kristovy ani protivensství, ani nehody, ani bída, ani pronásledování, ba ani meč: — abys plně věrně povinnosti katolického křesťana, jednou k Ježímu ctitelům za to v nebi připočten býti zasloužil. Amen.

S l o v o

pronešené dp. Václavem Mosteckým po odpovědních službách Božích před svěcením svatojanské korouhve o tisíciletě slavnosti na posvátném Velehradě dne 24. dubna 1863 na hod Boží svatodušní.

Dědictví svatojanské vzrostlo na osadě Vodňanské na 130 údů, 21 oudů nad to zesnulo v Pánu; sesterské pak dědictví sv. Cyrilla a Methoděje čítá u nás doposud 40 údů živých a 6 zemřelých. — Zatožili oudové obojího dědictví újeji mezi sebou se spojití, a jako v jedno bratrstvo vespolek se shluknouti pod jakýmsi viditelným znamením. Takovým má býti přítomná korouhev. Pod ní o slavnostních dnech a při veřejných církevních průvodech chtějí se shromažďovati údové obojího dědictví, aby před celým světem osvědčili víru, zděděnou po zbožných předcích — oslavenou učny a mučny, jakými jsou ochráncové obého dědictví: sv. Cyrill a Methoděj totiž, a věrný stoupenec a učenník jejich sv. Jan Nepomucký, krajan náš, jichž obrazy ozdobena jest korouhev; a sice na jedné straně vypodobněn jest sv. Jan Nepom., jak podává diplom zakladateli Hanikýři, myšlenka ta vyjádřena jest na diplomu, jej údové mají v rukou; na druhé pak straně vypodobněn jest sv. Methoděj, jak uděluje křest svatý knížeti českému Bořivoji.

Obrazy tyto maloval nám diecesán náš kněz a apoštolský missionář Bedřich

Kamaryt. Korouhev pak samu přiměřeně k obrazům shotovily a upravily nám pilně a dovedně ruce sester Uršulinek v Praze. Úprava celé korouhve stála úhrnem 172 zl. r. č.

Aby však korouhev tato, dosti nákladná sama v sobě, v ceně své ještě výše vystoupila, uzavřeli jsme, zaputovati s ní sem na posvátný Velehrad, a dáti ji sobě slavnostně zasvětití na převelebném tom místě, kde právě před tisíci lety poprvé stanula noha prvních věrozvěstův našich slovanských, kde pak i pokřtěn byl kníže Čechův, a v něm a s ním a skrze něho jaksi celý národ český; zatoužili jsme, dáti si posvětití korouhev tuto v diecesi, z které svatojanskému dědictví tak valný počet údův přirostl na důkaz, že my Češi a zbožní Moravané rodni jsme bratři, krev z krve — kost z kostí jedné matky, jazykem i věrou jeden národ. Co Bůh takto spojil, kdož dovede rozloučiti? By nebylo jiné pásky mezi námi, tento Velehrad, slavná kolébka společné víry naší, toho nedopustí, nedopustí toho ani dědictví, které nás víže a poutá k sobě jakožto oudy jednoho těla.

Hle! po čem jsme toužili v nejvnitřnějších útrobách srdce svého, naplněno pomocí Boží. Doputovali jsme šťastně z dalekých končin jihovýchodní Čechie do této velebné svatyně Boží, pokochali se v síních těchto Hospodinových, touhy a přání, modlitby a prosby své, přátel a dobrodincův našich, složili jsme v lůno sv. apoštolův, aby je mocnou přimluvou svou doprovodili před trůn milostivého Boha, oběťstvíli jsme duši svých svatými svátostmi, slovem Božím, nejsvětější obětí mši svatých zde sloužených, dosáhli odpustkův, jimiž sv. Otec křesťanstva Pius IX. tak bohatě nadal svatyni tuto v roce tomto milostivém. — Velebí duše má Hospodina, plesá duch můj v Bohu Spasiteli mém — volám unešen díkem a obdivením s matkou Páně, neboť veliké věci učinil nám Pán.

Vzdávajíce takto přede vším díky Bohu milostivému, jenž nás až sem šťastně byl provodil a tolikými milostmi nás zde obdařil: obracíme se nyní k vám, velebný Pane s prosbou, abyste, žehnáv právě před okamžením — jako na rozloučenou — lidu našemu nejsvětější Svátostí, dovršil nyní a naplnil poslední přání naše, abyste pozdvihl posvěcené pravice své; a mocí Vám udělenou dle řádu církevního posvětil nám kříž, obrazy, celou korouhev

tuto, abychom, kdykoliv pohlédneme na ni, kdykoliv shromáždíme se pod stínem jejím, nabyli odtud síly k vítěznému boji proti viditelným a neviditelným nepřítelům víry a spásy naší, abychom boj šťastný bojovali, vítězili stále, a abychom nezvratně a věrně stáli ku svaté víře, která zplodila a odchovala nám tolik svatých a světic Božích, na příklad: sv. Václava, Ludmilu a Evrasii, blahosl. Anežku a Miladu, sv. Vojtěcha, Prokopa a Ivana, sv. Jana Nep. a Jana Sarkandra a množství jiných.

O vy všickni svatí a světice Boží, hvězdy naše, ochránce, vzorové naši, přimlouvejte se za nás u Hospodina Boha našeho, vyproste nám, abychom krácejíce cestou Vámi nastíněnou po dokonané pouti vezdejšího života s Vámi v nebeské slávě shledati a radovati se mohli na věky věkův. Amen.

Šik spořádaný.

(Báseň Jos. Fr. Rejzka.)

Jsme vyzýváni, bratří, v boj; nuž pojďme jen a utkejme se v poli s nepřitelem,
ať pozná, jaká naše síla, unaven
ať klesá zase k zemi s chmurným čelem,
a zas necht' zléšen prchá na vše strany —
naš zvítězí šik spořádaný.

Jen směle v před! — Štít víry svojí levicí,
meč lásky rukou, bratří, chopme pravou,
a čelo naděje si zdobme přilbicí;
tak vyzbrojeni pojďme směle za oslavou,
jež po boji nám kyne z nebes brány —
naš zvítězí šik spořádaný.

Až rozzuří se boj, pak pozná druha druh
po hesle „*Bůh a vlast*“, jež zvučet bude,
a nad bojištěm znět; ať couvati náš kruh,
pak kynout bude kříže dřevo rudé
a nelekne nás nepřátel křik planý —
naš zvítězí šik spořádaný.

Jsme vyzýváni, bratří, v boj; nuž pojďme jen,
my zvítězíme, a nepřítel padne;
vždyť s námi *Bůh*, jenž řídit bude zápas ten;
On pošle *svornost* v naše voje řádné
a prchne protivník zas polekaný —
naš zvítězí šik spořádaný.

Upomínka

na pout' vykonanou léta Páně 1863 z české
Sumavy na posvátný Velehrad u příležitosti
tisícileté památky příchodu sv. Cyrilla a
Methoděje na Moravu.

(Dokončení.)

Dne 23. května v sobotu před Božím
Hodem svatodušním časně ráno vyšli jsme
z Bučovic, a došli jsme před polednem do
Koryčan, kdež jsme velmi laskavého přijetí
nalezli. Večer přibyli jsme dosti pohodlně
do Buchlovic. Tak jsme stáli pod samým
Velehradem, místem našich tužeb. Malou
hodinku cesty ještě, a byli jsme na místě.
Než velební páni v Buchlovicích byli nám
upřímnou radou, bychom večerem nešli na
Velehrad, že tam totiž o nocleh, a uvítání
naše večerní dobou že by bylo slabé nebo
žádné, a krásný pohled na hrad a kostel při
večerním šeru, že by pro nás byl ztracen.
Poslechli jsme tentokráte dobré rady, a
přijali vděčně nabídku k přenocování v Buchlovicích.
Večerem a ráno vyzpovídali jsme něco
poutníků našich, aby snáze společného
přijímání mohli se účastnit na Velehradě.

Že byla příhodná k tomu chvíle, dali
jsme se do bedlivého přehlížení jednoho
ze spolupoutníků svých, který měl tu vý-
hodu, že nešel s námi pěšky, ale pohodlně
se vezl z Vodňan až sem do Buchlovic.
Vzdor pilnému vyšetřování a zkoumání
nenašlo se, že by byl poutník náš cestou
byl utrpěl nějakou pohmoždinu neb od-
řeninu. Byl to korouhev z brusu nová,
kterou si údové svatojanského dědictví a
dědictví sv. Cyrilla a Methoděje z Vodňan
peči dp. Mosteckého, tamějšího kaplana
právě k této pouti objednali s tím úmyslem,
že si ji na Velehradě dají slavnostně po-
světit. Obrazy na této korouhvi z jedné
strany představují sv. Jana Nep., jak di-
plom podává Hanikýři, zakladateli svato-
janského dědictví. Obraz ten mají údové
na svém diplomu. Na druhé straně vypo-
dobně jest sv. Methoděj, jak uděluje křest
sv. Bořivoji knížeti českému. Obrazy tyto
maloval diecéšan náš, kněz a apoštolský
missionář Bedřich Kamaryt, farář v Deštné.
Korouhev pak samu přiměřeně k obrazům
zhotovily a upravily pilné a dovedné ruce
sester Uršulinek v Praze. Úprava celé
korouhve stála úhrnem 172 zl. r. č. Jest
barvy červené, kolem do kola olemovaná
zlatým třepením, a na rohách v dole se

zlatým třapcem. Zlatá šňůra od knoflíku táhne se kolem korouhve a končí zlatými třapci. Na straně, kde vypodobněn křest Bořivojův, jest široká pentle vkusně složená téže barvy jako korouhev, na pentli je velkými literami drobnými pozlacenými penízky vyšitý nápis: „Sv. Cyrille a Metoději, orodujte za nás.“ Korouhev jest ale příliš velká a těžká, protož ji procesi naše cestou užití nemohlo, a také jsme se obávali, že sluncem a prachem neb i deštěm mohla by valné škody utrpěti. Nyní však upravili jsme si ji, zavěsili na žerď, upevnili na vrcholu kříž ze silného plechu dobře pozlacený, a dvěma pěknými umělými věnci okrášlený, a připravili jsme si ji jako nevěstu, která má vyjít vstříc svému ženichu.

Ráno pak dne 24. května na Boží Hod svatodušní při velmi příznivém počasí a v nejlepší náladě duchovní ubírali jsme se za svou korouhví vzhůru k posvátnému Velehradu. Pěli jsme: „Ejhle svatý Velehrad už září, nejvzácnější perla otčiny.“ Nejdříve objevil se udiveným zrakům našim nádherný zámek, a za ním bylo viděti střechu a věže svatyně. Když jsme se přibližovali ku hradu zvoněno k našemu uvítání. O zvonech Velehradských může se říci: „Naše zvonky pěkně zvoní, když na svátky sezvánějí.“ Soulad zvonů a jasný ton lahodí sluchu a duši unáší k nebesům. U brány zámecké uvítalo nás Velehradské duchovenstvo, a hlavním portálem uvedli nás do velebné svatyně Velehradské. Žasli jsme nad velikostí a prostranností tohoto stánku Božího. Malo bude kostelů po Čechách a na Moravě, které by se Velehradskému v tom vyrovnaly. Vstoupivše do chrámu, bezděčně vrhli jsme se na kolena, a klaněli se zde Kristu Ježíši ve svátosti oltární, a zulíbalí tu zemi, kde nohy sv. věrozvěstů našich Cyrilla a Metoděje druhdy stály a kráčely. Na to my kněží zasedli jsme do zpovědnice a za pomoci domácích duchovních vyzpovídali jsme ještě některé z našich poutníků, kteří na cestě neměli příležitost sv. zpovědi vykonati. V osm a hodin ráno dp. Hesoun po krátké promluvě sloužil poutníkům mši sv., při které po přijímání kněžským všickni poutníci naši společně přistoupili ku stolu Páně. Aby se předešlo tlačení a nepořádkům, učinili jsme dvě řady v presbytáři s mezerou u prostřed, aby duchovní podávající Tělo Páně pohodlně mohl projiti, a tak dělo se vše v náležitém pořádku.

V 10 hodin bylo kázání. Domácí duchovní v naději, že někdo z nás za čest bude si to pokládati, zakázati si na Velehradě, přenechali tento úkol nám. Dp. Pavlíček, nadaný a proslavený řečník, vystoupil na kazatelnu a obral si za předmět řeči své: „Víra bez skutků jest mrtvá,“ a provedl úlohu svou s utěšeným zdarem ku všeobecné spokojenosti. Musil do kázání někde vmísiti ostrou pelušku, neboť jeden Moravan vyjádřil se ve své upřímnosti: „což ten panáček se nebojí, že ho zavrout?“

Po kázání následovaly slavné služby Boží, a po nich šli jsme my duchovní na faru k obědu. — Ve tři hodiny odpoledne bylo požehnání a po něm jako na závěrek bylo svěcení naší korouhve. Dp. Mostecký učinil krátkou řeč, vyloživ účel i pohnutky, které poutníky Vodňanské přiměly k tomu, zaříditi si horouhev tu, a dáti si ji posvětit na Velehradě. — Kmotříčkou při svěcení korouhve byla spolupoutnice Kateřina Veisová, měšťanská dcerka z Vodňan, později provdaná Neuerová. Praporečником byl Josef Mostecký, 22. letý synek mlynářův z Vodňan, který také pouť s námi konal. Nadějný tento mladík rozstonal se však brzy po pouti na rakovinu v krku a zesnul v Pánu dne 3. prosince téhož ještě roku 1863. Dp. František Schönбек, tehdaž ředitel a katecheta při školách Vodňanských, nyní ředitel a katecheta při učitelském ústavu divěl u sv. Anny v Praze, sestavil a složil tento nápis, který podnes zdobí náhrobek jeho:

„Po skončené na Velehrad pouti

Skončil panic i pouť života,

Dřív než světa toho nicota

Byla s to, jej v pouta svoje jmouti.

Apoštolé svatí; k vám za života putoval,

Proste zaň, by s vámi nyní věčně bytoval.“

Po ukončených službách Božích a obřadech podívali jsme se po krámech, abychom nějakou památku si opatřili, a pouti domů přinesli. Neopomenuli jsme navštívit postranní kapličku nazvanou „Cyrillku,“ a pak shromáždivše se pod nově svěcenou korouhví, dali jsme srdečné s Pánem Bohem posvátnému Velehradu, a sestupovali dolů zase do Buchlovic, kde nás opět vřelá přijala a popřáli nočního odpočinku.

V Buchlovicích našli jsme proti všemu nadání vznešené příznivce v rodině pana hraběte Berchtolda, který má v Buchlovicích pěkný zámek. Jest blíže spři-

zněn s hraběcí rodinou Berchtoldovskou v Nezdašově nedaleho Vodňan, a choť pana hraběte Buchlovického rozená hraběnka Vratislavova pochází z Kaladěje nedaleko Nezdašova, tedy také Vodňanům na blízku. Nevím, jestli od p. hraběte Kolovrata nebo od Buchlovského p. faráře dozvěděli se, že z jižních Čech poutníci se svými duchovními půjdou na Velehrad. Hned první večer po našem příchodu do Buchlovic došlo na faru české pozvání, aby někteří z duchovních přišli do zámku na večeři a nocleh. Odebrali se tam z nás dva. Když pak z Velehradu vrátili jsme se nazpět do Buchlovic, musili jsme všickni duchovní na zámek k večernímu dýchanku se odebrati. Dva z nás, kteří před tím byli tam ubytováni, zůstali tam na noc, a ostatní tři vrátili jsme se na faru; tak se i zde osvědčilo slovo pěvcovo: „Slován všude bratry má.“ — Hrabě Berchtold má na blízku starý hrad Buchlov, který na vysokém vrchu postaven celému vůkolí vévodí. Naléhal pan hrabě silně, aby aspoň někdo z nás do hradu se podíval, a sbírky bohaté a starožitnosti tam shlédli, a nabízeli svou příležitost. Než z nás nezdálo se nikomu, trhnouti se od poutníků, byť to bylo jen na krátko.

Dne 25. května na druhý svátek svatodušní vyšli jsme z Buchlovic, a došli do známých nám Koryčan právě před velkými službami Božími. Uvítání bylo skvělé.

Běželo nám nyní o to, máme-li toutéž cestou se vrátiti, kudy jsme byli přišli. Měloť to veliké výhody. Znali jsme cestu a poněkud i vzdálenost míst, lid znal nás a my jej. Než zdálo se nám výhodněji, jinou cestou bráti se k domovu, bychom ještě jiné krajiny, města a chrámy Moravské seznali.

Po obědě vyšli jsme z Koryčan a dorazili přes Jestřabice a Ždánice s večerem do *Žarošice*, kdež byla toho dne právě pout. Bylo ještě několik duchovních pohromadě. Uvítali nás, uvedli do chrámu, a jeden z nich krátkou ohnivou řečí oslovil poutníky naše.

Dne 26. května v úterý došli jsme přes Bošovice do *Rajhradu*, kdež mají benediktini svůj klášter a nádherný chrám Páně. Zde se nám velmi laskavého přijetí a všestranného ošetření dostalo. Také zde za těžko nám přicházelo rozloučiti se s tak pěknou svatyní. Odsloužili jsme tam časné ráno mše sv. a *dne 27. května ve středu*, ubírali jsme se přes Kounice do *Morav-*

ského Krumlova. Z Krumlova vedla nás cesta na Slavětice, Myslibořice a *Jaroměř*. — Z Jaroměře dále na Domomil do *Dačic*. Z Dačic dostihli jsme české hranice a přišli večerem do *Kumžáku*, kde jsme cítili se jako doma a noclehovali. Z Kumžákn zamířili jsme na *Jindřichův Hradec*. Zde slavili mnozí z poutníků radostnou shledanou s částí potravy, kterou zde v bezpečném úkrytu zanechali, aby ranečkám svým ulehčili.

Z Jindřichova Hradce došli jsme k obědu do *Kardašové Řečice*, kde tamější pan farář právě z daleké pouti se byl navrátil, totiž až z Jeruzalema a ze sv. země. Byli jsme my duchovní jeho hostmi. Obdaroval nás také památkou ze své pouti, listem palmovým, jež dosud v drahé památce chovám. Po obědě dal nás kněze svou příležitostí dovézti do *Veselí*, kdež jsme vyčkali, až došlo naše procesí, s kterým jsme na noc do *Bukovska* dorazili a sice v sobotu před sv. Trojicí *dne 30. května*.

V neděli dne 31. května na sv. Trojici před polednem došli jsme do *Vltavo-Týna*, a okolo 5 hodin večer téhož dne přibyli jsme šťastně do Vodňan, kde ovšem s nemalou toužebností na nás čekali a do kostela n slavném průvodu nás uvedli, kdež jsme slavným „Te Deum“ Bohu vřelě a upřímně díky vzdali za to, že za jeho pomoci šťastně dalekou svou pouť jsme vykonali.

Druhého dne z rána vyprovodili jsme vzdálenější poutníky z Nezamyslic, z Vavcova a Malenic s jejich velebnými pány a srdečně s nimi se rozloučili.

Celá pouť z Vodňan na Velehrad a nazpátek vyžadovala 15 dnů trvajíc od 17. do 31. května.

Také po 22 letech odvážil jsem se úpomínku na tuto pouť naší veřejnosti podati, dílem abych nahradil, čeho jsme po vykonané pouti opomenuli, a pak abych vděčnost projevil všem, kdož pouť naši tak dojemným způsobem oslavili a hmotným i duchovním způsobem nás podporovali. Mimo to z více stran vyzván jsem byl, bych naznačil směr a místa, kudy jsme se na Velehrad ubírali. Jsem tou radou všem, kdož na pouť tu vydati se chtějí, by se drželi cesty tam i nazpátek, kterou my jsme na Velehrad si vyvolili, toliko místo Brna ať si k noclehování vyberou jiné menší místo. Doufám, že najdou se mladší duchovní páni bratři a uchopí se

hole poutnické, a postaví se v čelo zbožných poutníků, o které zajisté za letošní daleko velkolepější slavnosti, žádná nouze nebude. Poutě pěšky konaná má tisícere výhody nad jízdou po dráze. Doufám, že hlas tento nebude hlasem volajícího na poušti.

—ý

Modli se ráno!

Kdo se ráno nemodlivá,
od toho se odvracívá
strážný anděl truchlivě,
volá za ním důtklivě:

„Dnes tě musím opustiti,
že nechtěl's se pomodliti,
byť hrozila nehoda
anděl ruky nepodá
 tobě
ani v strastiplné době.

Každým krokem v nebezpečí
spěješ nové, zhoubou větš;
vrať se, vrať a hlasu dběj
nikdy již nevycházej
 z rána,
než modlitba vykonána!“

Výstrahy té každý dběj
a ráno se modlívěj,
abys večer k svému žalu
neznal bídy v hříšném kalu!

J. Ježek.

Rodina.

(Pokračování.)

VIII.

Svazkem, který stanoví počátek rodiny, jest manželství, spočívající na úmluvě dvou srdcí, před Bohem učiněné a slavnou přísahou stvrzené. Úmluva ta jest svazkem trvalým, nedadoucím se rozvázati než smrtí; protož bedlivou pozornost mějtež, kdo vstupují do stavu manželského, s kým se na celé živobytí spojití, komu se do smrti oddati hodlají. Toho však naše mládež málo dbá. Hledá jen jmění, nebo krásného těla, o vnitřní pak schopnosti, o povahu ducha zcela se nestará. Líbí-li se jen děvče a má-li jmění,

již vše dobře; ale zdali bude dobrou ženou, matkou a hospodyní, na tom nyní nezáleží, on chce mít ženu, ona pak muže, po němž snad již dávno toužila, toho pak nedbá, zdali má potřebné vlastnosti, aby mohl býti dobrým mužem, dobrým hospodářem a dobrým otcem. Když pomalu začínají se objevovati s obou stran vady a zlé návyky; když krása vadnouti počíná, otvírají se jim oči, začínají želeť; že pak to již pozdní žel, začínají se pronásledovati a jeden druhému stane se překážkou žití. I v takém manželství může rozkvést štěstí, svornost a láska, musí však muž důkladně poznati a plnit všechny své povinnosti, aby žena nemohla želeť a naříkati si na něho, a žena rovněž tak má si vésti, aby jí muž neměl co vytýkati. Ustupující a odpouštějící jeden druhému, varující se všelikých příčin, z nichž mohou rozmišky a hádky vzniknouti, zvyknou si vespolek tak, že za nějaký čas budou spolu úplna spokojeni, ba i šťastni.

Na hlučném svatebním veselí u bohatého souseda poznal Ant. Dvořák, syn rovněž zámožného hospodáře, Annu, sličnou dívku, která nade všemi děvčaty vynikala skromností, stydlivostí a stejnou ke každému přívětivostí. Netlačila se do zástupu tanečníkův, ale ač příbuzná mladé paní, držela se více stranou a bavila se, rozmlouvajíc s takovými děvčaty, která jí podobna byla. Svojí skromností a slušným chováním obrátila na sebe pozornost Antonína, který, ač patřil dosud k prvním junákům v krémě, a nejednu již dívčinu pobláznil, při pohledu na Annu se zamyslel. Začal se doptávati o životě a majetku Anny, a ač se dozvěděl, že jest dezerou chudé vdovy a že jen prací vlastních rukou se živí s matkou, tak mu k srdci jaksi přirostla, že si umínil ji si vzíti za manželku. Nedlouho potom odebral se s otcem k matce a prosil o ruku Anny, která z počátku znajíc pustý život Dvořákův, vzpírala se vdáti se za něho, ale na prosby matky, která viděla v tom štěstí její, dala se přemluvit. Věděla ona, že konajíc povinnosti, dovede svojí prací, podajností a mírností v obcování s mužem přivést ho k tomu, aby pracoval, zamiloval si zátiší domácí, vystříhal se radováněk hlučných, které rodí v duši jenom rozmrzelost, nechuť ku práci, tesknost po častých kratochvilích, které ještě otravují zdraví a ničí jmění. Po svatbě udělil jim otec Antonínův kousek pole, na kterém měli si vystavěti cha-

loupku a žítí, pracující v potu tváří. Antonín, zvyklý jsa veselostí a žítí bez starosti, vida, že třeba na výživu pracovat, začal se mrzet, a ženu nejednou celé večery opouštěl. Tušila to Anna před sňatkem, proto neměla chuti vdáti se za něho, ale nyní, když již tak Bůh ustanovil, že byla s ním spojena do smrti, uminila si dobrým příkladem, zdvojenou práci v hospodářství a starajíc se zpříjemnit muži život domácí, navykati ho pomalu snášeti svízele, kterých není nikdo prost na světě. Nesnadno bylo však žítí s mužem, který šel vždy do práce s nechutí, touže po větším jmění, jímžto mohl by, jak rozumoval, žítí bez starosti a namáhání.

Nejednou Anně i vyčítal, že ničeho neměla, že skrze ni jest nešťasten. Ach! těžko a bolestně ranila Annu slova mužova, neodpověděla však, neboť věděla, že štěstí do domu nikdy nesvornosti a hádkou nezavítá. Štěstí jen tam uhostiti se může, kde vládne láska, svornost a spokojenost s tím, co Bůh dal. Práce s chutí a šetrností to jsou podpory štěstí lidského, kterých držíce se při svornosti, lásce a odmitající žádosti smýšlené a ty, jež splniti se nemohou, můžeme býti úplně šťastnými.

Proto též Anna ani matce se nesvěřovala, ale přikládala rukou k práci a trpělivě snášela rozličná protiventství od muže, který nejednou vrátiv se podnapilý domů, hrubě s ní nakládal. Jednou v noci vrátil se z krčmy domů a zastal Annu sedící při lampě, zaměstnanou spravováním prádla. Hněval se, že ještě seděla, vyčítal jí, že nešetří oleje a co mohl vymýšlel, aby si vylil na ženě hněv svůj, který více vzbudila ta okolnost, že Anna věděla, kdy přichází, než vše jiné, proč na ni po vykoval. Anna se mu chtěla mírně ospravedlniti, že musila večer prádlo spravovati, když ve dne nemá kdy; ale on pokládal to za hádku a tak se rozhněval, že ji udeřil. Doznavši tak nespravedlivého příkoří, vyběhla Anna ven a usedla v kůlně před stodolou, poplakala si trochu a potom pokleknuvši si, modlila se s celou vroucností ducha, aby mu Bůh ráčil dáti, by se vzpamatoval. Antonín ovládnut svůj hněv, poznal, že zle učinil, zželelo se mu toho, ale pycha nedovolila mu jiti prosit utýrané ženy za odpuštění. Vyšel za ní jen po tichu a pozoroval, kam odešla. Viděl, že seděla plačíc v kůlně, viděl, jak poklekla, a slyšel, jak vroucně se modlila k Bohu; ale jaké bylo jeho podivení, když

slyšel, že v modlitbě její není výčitek, není prosby o potrestání jeho za tolik křivd, jichžto ohavnost sám nyní chápal; ale byla to prosba s láskou, aby se navrátil, aby nabyl chuti k práci a štěstí domácímu, aby mohl zanechat darebnosti, které mu štěstí odjímají. Nemohl již déle poslouchati. Již úplně vystřízlivěl. Poskočil k ní a padl vedle klečící na kolena, přitiskl ji k srdci a poprosiv ji za odpuštění, slíbil jí, že již od této doby bude mužem dobrým a ji věrně milujícím.

Ach! jaká radost, jaké nové štěstí naplnilo dosud její utrápené srdce! Neodstrčila ho s hněvem, ani nezačala mu vyčítati, jak to často ženy činí, ale v objetí napraveného muže cítila, že vrací se do domu štěstí, které tak horoucně toužila ode dávna vstípati.

Skutečně není takého muže na světě, na kterého by něžná láska ženina nepůsobila. Jedna slza nevinně stýrané ženy, jedno objetí a jeden důkaz lásky dovede nejednou ze zlého manžela učiniti nejlepšího muže. Ale žena má věděti, že její povinností jest dbáti zvláště o shodu v domě, ježto ona je poddána muži, aby ji opatroval a řídil ji, ona má oslazovati utrpení a namáhání muže, u ní má naléztí potěchu, když ho osud nebo lidé pronásledují, ona má s ním trpěti, s ním se těšiti, jemu v práci a šetrnosti pomáhati. Její povinnost jest spravovati dům, kde má býti všude lad a sklad. Muž pak přísahav ženě věrnost a lásku, má je zachovati do smrti. Jeho povinností jest v každé chvíli býti starostlivým opatrovníkem, druhem a nejlepším přítelem své ženě. Pevná vůle a stálá povaha muže zjedná mu vážnost u ženy. Vidí-li žena, že spoléhati nemůže v ničem na slova muže, jakou k němu bude míti vážnost. V případě takém stane se v jejich rukou nástrojem bez síly a vůle.

Poznal to nyní Antonín, změnil se od té doby úplně. Změny té dokonalo poznání vlastních vad a pevná vůle napravití a nahraditi ženě všechno, čím jí dříve ukřivdil. Nyní prokazoval jí každým krokem lásku a přízeň, nelákala ho již krčma, kratochvíle, ani dřívější tovaryši, nalezl po boku své ženy štěstí, kterého před tím nadarmo mimo dům hledal.

Toho léta stále deště o žních způsobily nejednomu rolníku veliké škody. Zvláště veliké ztráty utrpěli majetníci větších usedlostí, kteří nemohouce dostati

dělníka ztratili nejen obilí, které jim na poli úplně vzrostlo, ale i slámu, která jsouc na polo shnilá, nemohla býti dobytku za krmení. Povodně zničily role, přetrhaly hráze a příkopy, pobraly z rybníkův ryby a obilí na stojatě úplně zaplavily. Rolník chudší dočkas se příhodné chvíle, sklízels se spěchem své obilí, aby je od zničení zachránil a k bohatějším proto na práci jíti nemohl. Vida to Antonín přesvědčil se, že může býti šťasten na svém malém poli, z kterého při práci a šetrnosti snadno se užíviti může, nejsa podoben takovým ztrátám, jaké boháče uvádějí v dluhy a hubí. Dal se s chutí do práce na své roli, nebaže již po velikých usedlostech, a Pán Bůh vida jeho dobrou snahu, nešetřil svým požehnáním. V domě Antonínově vládla i láska a svornost, pracovitost a šetrnost, k tomu spokojenost se svým stavem činila štěstí jeho úplno.

Anna vidouc ho úplně změněného, nikdy mu nepřipomínala jeho předešlý život; neboť věděla dobře, že všeliké úštěpky a výčitky, byť se i nejlahodnějšími slovy vyslovily, srdce od sebe vzdalují. Odtud vyhýbali se navzájem všemu, co by je třeba jen na chvíli znesvářiti mohlo, neboť i malé různé rodi chladnost a nechuť vzájemnou, zžírající štěstí manželské. (Dokončení.)

Pokrm pro duše.

Stalo se za dob pronásledování, že jeden křesť. hoch mučenníkům, kteří uvěznění byli, tělo Páně nesl. Bylo to v Římě. Tehdejší papež schválně jej k tomu vyvolil, aby tím méně podezření vzbudil, poněvadž kněz aneb odrostlý křesťan snadno by byl pozornost pohanů na sebe obrátil, a rovněž uvězněněn býti mohl. Chlapec pln sv. bázně uschoval nejdražší poklad na prsou pod své svrchní roucho, ruce své křížem položil přes něj a spěchal dlouhými ulicemi Říma k vězení, které mu dobře známo bylo. Zde onde volal raň známý hoch, aby se zastavil, avšak on jsa zápalen sv. zánícen nikoho si nevšímal a spěchal rychlým krokem, aby trpícím bratřům „pokrm pro duše“ přinesl, kterým se měli posilniti k mukám a k bolestné smrti. Neštěstí však na něho čekalo. Když se bral přes jedno náměstí, zahledli jej pohanští chlapi, kteří tu hráli a našeho

hochu dobře znali. Rychle přiběhli k němu a vyzývali ho, aby s nimi hrál, že ho ku hře potřebují. On omlouval se, že nemůže, že spěchá, že věc velmi důležitou vyříditi musí. Hoši pohanští ve své rozpustilosti na skromnou prosbu jeho nedali, nýbrž hrozili, nebude-li hráti s nimi, že mu nabijí. Hošík prosil ještě úpěnlivěji. Tu jeden z dospělejších chlapců pozoroval, že stále drží ruce na prsou, jako kdyby něco za řádry ukrýval a proto na něho dorážel, aby jim to ukázal. Avšak ruce chlapcovy tím pevněji přitiskly se k prsům a chránily poklad nejdražší. I chtěl zlomyslný druh skrytou věc násilím mu odňati a počal jej bití. Chlapec křesťan neplakal, toliko snažně prosil, aby ho nechali jíti. Brzy k tomuto výjevu naskytlo se více pohanů; jeden z nich poznal, že jest to křesťanské dítě a všichni chtěli hned věděti, co pod šatem nese. Avšak vždy pevněji a pevněji svíraly se ruce chlapcovy na prsou. A když nadarmo usilováno, odňati mu co tak pečlivě skrýval, napráhl surovec jeden sekerou proti hlavě jeho. Hoch v nejvyšší úzkosti zvolal: „Nesu pokrm pro duše.“ Pohané se smáli, surovec nechal padnouti sekeru tak rázně na hlavu chlapcovu, že nebohý sklesl mrtev k zemi. Ale i ve smrti držely ruce jeho křečovitě, křížem složeny jsouce, Tělo Páně na prsou, střežily „pokrm pro duše“, který pohané po té zohavili a jako kouzelný chléb v blátě zašlapali.

Některé příběhy ze života apoštola opuštěné mládeže Jana Boska.

(Dokončení.)

Bosco ubytoval pomocí příspěvků v ústavu řečeném oratoři patnáct mladíků, již tam měli celé opatření. Kromě toho přijal 50 dětí, jimž dával stravu toliko. Děti ty pracovaly v Turině, a chodily spat domů, avšak v oratoři jedly, i užil Bosco i té příležitosti, aby je povzbuzoval k dobru, vypravuje jim za jídla vždy něco zábavné poučného. Aby pak větší počet dětí mohl dobrodiní toho užiti, zařídil střídání: 50 dětí stolovalo s ním od neděle ráno až do soboty večer; druhého téhodne pak přijato jest 50 dětí jiných. Zařízení to bylo zajisté velmi důmyslné, ale snadno lze pomysleti si, jak ohromná práce při-

rostla tím Boscovi i jeho matce, kterou pojal za tím účelem k sobě, aby o dítky opuštěné též péči měla. Co dobrá Markéta zaměstnávala se kuchyní, opatrovala wszelké drobnosti domácí a spravovala oděv dětí, Bosco nešťítel se ani prací nejtěžších: čerpal vodu, zametal, štípal dříví, rozdělával oheň, přebíral boby, loupal brambory. Ba přecasto uvázal si zástěru a sám strojil polentu. Stříhnouti na kalhoty a ušití je bylo mu věcí snadnou, a opravy, jež dělal na šatech dětí, nebyly sice nejkrásnější, ale vyznamenávaly se trvanlivostí.

Refektář v oratoři byl velmi prostý. Jedni usedli na dvoře na kámen neb na hranici dříví, jiní na schody a mísky prázdnily se jako kouzlem. Pramen čerstvé vody, prýstíci nedaleko, poskytoval nadbytek zdravého nápoje.

Poobědvav každý umyl svou misku a uložil ji na určité místo; lžici pak, jež byla velmi vzácnou, schovali si do kapsy, poněvadž nebylo žádných přihrádek, kde by ji byli mohli uložit.

Když se byly před jídlem pomodlili, říkával Bosco: „Dobré chutnání!“ kteráž slova provázena byla vždy hlučným smíchem. Dobrý kněz ten má v srdci svém nevyčerpatelný poklad mladosti a veselosti. Nikdo nedovede s dětmi hovořiti a je bavit tak, jak on. Vypravuje jim s dobrosrdečností velikou, a příběhu nenedostává se nikdy vtipnosti a obratnosti; pročež i obědy bývaly pozoruhodny zábavou a veselostí.

Než za všecku tu snahu svou dočkal se Bosco opět nevědku, ne od svých dětí ovšem, nýbrž od lidí, kteří v hrozných těch dobách nepřáli žádnému pořádku.

Jednoho dne, když byl uprostřed dětí svých v kapli a učil je katechismu, zahoukla rána naň oknem namířená, kulka jela mezi ramenem a prsou, protřhla řízu a odrazila se o stěnu, za níž Bosco seděl. Děti v největším kvapu a leknutí vzhopily se, ale Bosco klidným hlasem usmívaje se pravil: „Kdyby mu byla sv. Panna nezmátla cíl, byl by mě jistě trefil; ale toť špatný střelec.“ Potom dívaje se na protřzenou řízu žertovně dodal: „Ubohá řízo, jsem věru zoufalý nad tím, co se ti přihodilo; neboť jsi jediným mým útlkem.“

Jindy byl opět mezi dětmi svými, když tu vztekly muž nějaký vrhl se naň s ohromným nožem v ruce, i stalo se jen

zázrakem, že Bosco unikl mu do vedlejšího pokoje. — Také důstojný kněz Borelli několikráte byl napaden a podařilo se mu uniknouti toliko zřejmou pomocí Boží.

Jakmile Bosco koupil a zaplatil dům z příspěvků pro oratoř, kterou zasvětil sv. Františku Saleskému, bylo jeho jedinou myšlenkou, stavěti kostel. Jednoho večera pravil k matce své: „Nyní bych rád vystavěl pěkný kostel ku cti sv. Františka Saleského.“

„Ale kde vezmeš peníze,“ tázala se dobrá Markéta. „Víš přece, že nemáme ničeho a že vše, co jsme měli, vydali jsme na ošacení a vyživení ubohých těch mladíků. Poraď se dobře s Pánem Bohem, než něco podnikneš.“

„Tak také učiním. Ale řekni mi, dobrá matinko, půjčila bys mi peněz, kdybys jich měla?“

„Můžeš si pomyslet, jak ráda bych to učinila.“

„Nuže,“ uzavřel Bosco, „Bůh jest zajiště lepší i velikomyslnější tebe; má peněz dosti pro celý svět, i myslím, že mi jich poskytne v pravý čas a na pravém místě tím spíše, že jich chci užiti k rozmnožení slávy jeho.“

Plný důvěry Bosco dal zavolati na to inženýra, zavedl jej na místo k vystavění posvátné budovy vykázané, a prosil jej, aby zdělal ihned plán. K tomu se nahodivšího právě stavitele požádal pak, aby ve stavbu se uvázal. Ten přijal velmi rád nabídnutí Boscovo.

„Avšak,“ řekl Bosco, „upozorňuji vás, milý příteli, že snad stane se někdy, že bude nedostávati se peněz potřebných k práci.“

„Potom práci prodloužíme,“ odvětil stavitel.

„Avšak to právě nechci; přeji si, aby práce pokračovaly s největší rychlostí, a aby kostel byl za rok hotov.“

„Nuže, budeme pokračovati s největší rychlostí,“ odvětil podnikatel, i začal hned na jaře (1851) kopati a klásti první základy. Slavnost položení základního kamene byla velmi dojemná, a tklivou řečí, již měl u příležitosti té ctihodný otec Barrera, bylo četné shromáždění tak dojata, že mnozí slzeli, a mnozí hojně penězi k dílu přispěli.

Posvátná budova zdvihala se již do výše několika metrů, když Bosco zpozoroval, že peníze docházejí. Oněch 35.000 fr.,

jež byl sebral od osob milosrdných, ztratilo se jako sníh, když naň vysvitl slunce, Bosco musil tedy obrátiti se k veřejné dobročinnosti. Biskup Biallský, Petr Losanna, pomýšleje na to, že zařízení oratoře velice prospívá mladým zedníkům, kteří jsouce z diecése jeho, zdržovali se za léta v Turině, vybidl faráře, aby ze svého přispěli k stavbě chrámu i vydal k nim zvláštní cirkulář, pomoci jehož sehnáno 1000 fr.; avšak to bylo jen několik kapek na půdu vyprahlou. Musilo se tedy pomýšleti na jiný prostředek. Tu napaoła Boscovi loterie, jež mistodržitelem byla povolena. Komité loterie skládalo se z nejvznešenějších dám a pánů, kteří sbírali dárky všude. Sešlo se 3251 věcí, z nichž mnohé velmi vzácné darované papežem, králem, matkou králové i králové samy a jinými vznešenými osobnostmi. Poštovné neplatilo se za dopisy a balíčky v záležitosti loterní, městská rada propůjčila veliký sál k výstavě darů a bylo vydáno 100.000 losů pe franku, jež rozeslány jsou po všech městech; horlivost, s jakou ujímali se kněží i laikové věci té, byla skutečně obdivuhodna. Mnoho losů při rozesílání bylo ztraceno, tak že Bosco dostal hotově toliko 74.000 fr., o něž však rozdělil se s ústavem v Cottolengu, kdež ošetřování byli chudí nemocní. Za to dostalo se mu jiné pomoci. Nedlouho před položením základního kamene byl podal žádost ku králi za podporu a nyní dostalo se mu podpory 10.000 fr. spolu s listem velmi lichotivým od náměstka ministra.

Pomocí darů těch a loterie pokračovala stavba kostela s takovou rychlostí, že v měsíci červnu 1852 byla dokonána. I o okrášení vnitřní části postarali se dobrodincové.

Slavnost posvěcení nového chrámu byla velmi skvělá a dojemná. U příležitosti té podobal se Bosco králi Davidovi, jenž kráčeje v čele národu svého před archou úmluvy zpíval a hrál; neboť ačkoli za posledních dnů před slavností byl zasypán prací druhu všelikého, složil ku příležitosti té velmi krásnou ódu, již jeden z mladíků deklamoval ve jménu jeho a jeho pomocníků, jakož i všech dětí v oratoři. Óda ta velice se líbila veškerému obecenstvu zde přítomnému, jež se Boscovi velmi obdivovalo.

Horlivost ta především pro krásu domu Božího byla pramenem pozhnání pro

ústav, z kterého se vyvinula velikolepá dílna. Síně byly příliš těsné, i vystavěn jest veliký dům, největší v Turině, v němž schází se ke dvěma tisícům osob, dělníků, učňů a studujících. Všechn průmysl zastupen jest v rozsáhlém tom stavení, jež jest nejzajímavějším v celém velikém městě. Nejpřednější dílnou jest tiskárna, jež má obsáhlý již seznam svých vydání. Pod vrchním ředitelstvím Boscovým vydala knihtiskárna ta ke dvěma stům spisů, určených zejména mládeži. Spisovatele staré i nové přehlíží a opravuje Bosco sám, jsa spisovatel několika děl v pravdě klassických; s pozorností zvláštní pak bdí, aby nedostalo se do knih tiskárnou jeho vydaných nic duši dětské škodlivého. Netřeba dodati, že knihtiskárna sv. Františka Saleského sotva stačí objednávkám, jichž dostává se jí ode všech seminářů a katolických kolejí italských.

Kromě tiskárny nacházejí se v domě turinském i ostatní dílny, rozsáhlé síně pro studující, refektáře, dvory, obydlí úřednická a obydlí představených obyčejně mnichů, jakož i kaple domácí. Neobyčejný rozvoj dílen neuskodil nikterak rázu jejich naskrze křesťanskému z dob prvních. Pravidla jsou stále táz. Dohled v každé chvíli zaručuje přísné jich šetření. Bosco jest šťasten, vida vzrůstati počet svěřenců svých i rozkvetati dílny. Než známo o něm též, že vzrůstání nevyhledává. Nikdy nesvolil by, aby pod záminkou naléhavých prací přibrání byli k chovancům jeho dělníci cizí, kteří by mohli špatným vlivem svým působiti v ně.

Budiž dovoleno uvést na místě tomto několik článků z pravidel, jichž šetřiti jest v dílnách. Pochopíme z nich snadno, že mladého učně obklopuje atmosféra etnosti křesťanských: „Ráno v 8 hodin po náboženských cvičeních, totiž po modlitbě a po mši svaté, posnídá učeň a jde neodkladně a tiše do vykázané dílny své, i postará se, aby nescházelo mu nic, čeho jest mu třeba k vykonávání práce jemu určené. Než se dají do práce, dělníci odříkají modlitbu „*Actiones nostras*:“ Pane, předcházej požehnáním svým práci, již podnikáme atd. a „*Zdravas Maria*.“ Když dáno jest jim znamení, aby ukončili práci, odříkají modlitbu: „Pane, děkujeme Tobě“ atd. a „*Zdravas Maria*,“ v poledne a u večer, než odejdou z dílny, pomodlí se „*Anděl Páně*.“

„V každé dílně mají učňové poddání

býti dohlížiteli a učiteli dílny a poslu-
chatí jich. Mají býti konajíce práce své
velmi pilní a pozorní, a mají přičinováti
se, aby co nejdůkladněji a nejúplněji na-
učili se řemeslu, jímž bude jim kdysi do-
bývati sobě poctivě chleba. Každý učeň
má zůstatí ve své dílně a nikdo nemůže
docházeti do dílny jiného, není-li toho po-
třeba nevyhnutelná a nebylo-li mu to
dříve dovoleno. V dílnách přísně jest za-
kázáno pítí víno a hrátí v karty. Dílna
jest místo práce, nikoli herna. Pokud to
možno při práci, jež se vykonává, budiž
v dílně zachováváno přísně ticho. Každý
má pečovati o to, aby nástroje dílny ne-
ztratily se a nevzaly poškození. Připama-
tují si každý často, že člověk ku práci
jest zrozen, a že jen ten, kdo pracuje
s láskou a pílí, má klid v srdci a namá-
hání jest mu snadným.“ Každé soboty čte
katecheta neb dozorce články ty a opis
jich chová se v každé dílně. Dům turin-
ský podobá se ohromnému úlu. Každý
pracuje se svatou pílí, a práce, jež vyko-
návají se tam, mají neméně hodnotu než
med včel nejlepších a nejpracovitějších.

Záhy domy i v jiných městech ital-
ských, později pak i ve Francii, ve Špa-
nělech a v Americe jsou zakládány. Všechny
domy ty spravují se týmž řádem, a úspěch
jeho jest znamenitý. Nejlepším přáním pro
ně jest, aby podobaly se domu turinskému
vždy a ve všem, neboť dům ten jest ži-
vým obrazem řádu toho, plného opatrnos-
ti, prozířetelnosti a stálosti, jehož věrné
zachovávaní střeží časné i věčné zájmy
dělníkovy s péčí, již v pravdě nazýváti
možno péčí mateřskou. Každý článek řádu,
jehož výtah svrchu jsme podali, jeví prak-
tickou a velmi přesnou známost zla i do-
bra, jež mohou zasáhnouti dělníka, jež
zničiti neb zachrániti, učiniti jej přítelem
neb nepřitelem společnosti lidské.

Papež Pius IX. neváhal dosvědčiti,
kterak díla Bosceva zdají mu se povolána
býti, aby prospěla církvi. Apoštolskou
mocí jeho sestoupili se pomocníci Boscovi
v řád řeholný pod ochranou sv. Františka
Saleského. Roku pak 1875 požehnal prvním
missionářům, jež Bosco vyslal, aby vyho-
věl vybidnutí důstojného pána Aneyrosa,
arcibiskupa v Buenos-Ayres. Bosco nechtěl,
aby první ze synů jeho, jež posýlal do
země cizí, odešli bez zvláštního požehnání
papežského. Pius IX. požehnal každému
zvlášť s otcovskou laskavostí. Listem pa-

pežským daným v Římě dne 17. listopadu
1875 papež ten, jež Bůh byl obdařil velmi
důkladnou znalostí společnosti lidské: roz-
umem tak výtečným, že bez obtíží nazna-
čoval potřebné prostředky k její nápravě;
a srdcem citu vřelého, že oplakával bo-
lestně ona zla; a pevnou vůlí, aby proti
nim vhodných prostředků užívati nepo-
míjel, — týž ráčil psáti Boscovi, jak milo
bylo mu žehnati uprostřed tísní doby teh-
dejší mladým těm missionářům.

Jako řád Salesiánů určen pro pohlaví
mužské, tak řád Sester Panny Marie Po-
mocnice, založený rovněž Boscem, pečuje
o pohlaví ženské.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejduš. p. kardinál
odebral se dne 17. t. m. do Vídně, aby tam
předsedal konferenci biskupů. Účastníků při
této konferenci jest 32, kteří utvořili mezi se-
bou jednotlivé odbory, aby se předběžně radily
o předmětech, které na sjezdu tomto vyřízeny
býti mají. O usnešeních zachovává se úplná
mlčenlivost, tak že vše, co se v liberálních ži-
dovských listech Vídeňských o schůzi biskupů
vypravuje, jest vyhlané. V příštím témdní u-
končí se porady biskupů a předloží se výsledek
jejich též panské sněmovně. V neděli odpoledne
bude k poctě biskupů v arcibiskupském paláci,
kde se schůze konají, uspořádána hostina. Po-
dobný sjezd konají biskupové uherští, kteří se
radí o navržené opravě panské sněmovny uher-
ské, ze které mají býti světicí biskupové vy-
hostěni. Tím ovšem chce p. ministr Tizsa církvi
katolické, jejíž odpůrcem jest, novou ránu za-
saditi.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do
28. února u sv. Vojtěcha a od 1.—5. března
u sv. Josefa u anglických panen na Malé
Straně.

— Jubileum. Jan Nep. Skraup, kapel-
ník při velechrámě sv. Víta, slaví dne 8. března
1885 upomínku na dobu, kdy před čtyřiceti
lety jmenován byl kapelníkem při metropolitním
kostele na hradě pražském. Za tou příčinou
složil vokální mši, která s použitím velkých
varhan řečeného dne o 11. hodině dop. při
velkých službách božích v tomtéž chrámě pro-
vozována bude. Což svým příznivcům a přáte-
lům vedle uctivého pozvání známo činí.

— Výbor „Národní jednoty pošumav-
ské“ koná sbírky za tím účelem, aby obyva-

telům Sulislavi, Šitné, Vranova, Svinné a Butova dostalo se samostatné duchovní správy. Nemajetné obce tyto upsaly za touto příčinou více než 6000 zl. a postaraly se též o budoucí farní budovu. To však nestačí a proto se konají sbírky, by 3000 českých obyvatelů měli svého duchovního správce. Milodary přijímá člen výboru dp. Jan Kačer, kapl. u sv. Štěpána.

— V pondělí dne 2. března připadá památka **Blahoslavené Anežky České** (Přemyslovny), anaž ve svém klášteře blíž farního chrámu Páně svato-Haštalského na Starém městě v Praze svatě byla působila. Za tou příčinou budou v neděli dne 1. března ve 4. hod. dopol. v témž farním chrámu Páně slavné nešpory české, v pondělí v 10. hod. dopol. slavná velká mše sv. a odpoledne ve 4. hod. opět české nešpory za zpěvu farní Cyrillské jednoty svato-Haštalské. V témž chrámu Páně, jehož obnovení loni počalo a v letě dokončeno bude, zřizuje se na staré původní mense ku počtě této České Světičky nový gotický oltář s vyobrazením jejím v lidské velikosti na skle v prořazeném okně.

— **Pro nový kostel na Smíchově** věnovali četní dobrodinci nejen hojnost předmětů, jež se v bazaru na Žofině právě prodávají, nýbrž podnikli také sbírky jak v domech smíchovských tak v Praze. Ze sbírek těchto, jež vesměs jsou na zakoupení rouch chrámových věnovány, složeno na faře smíchovské 100 zl., na radnici 276 zl. 60 kr. a přímo u komitétu dím 207 zl. Komitét vzdává všem dárcům vřelé díky.

— **Rekové sv. růžence.** Mimo nesčíslný takořka počet svatých a světic Božích, papežů, biskupů, císařů a králů, kteří pobožností růžencovou si cestu ku nebeské vlasti klestili a jí také království nebeské dosáhli, uvádíme čtyři muže slavné, o kterých méně známo jest, kterak horlivě se modlili sv. růženec. *Jan*, král český, ujišťoval o sv. růženci, že na tuto pobožnost nadějí svého spasení věčného skládá. *A Jan* byl král slavný, bez bázně, který z boje neutikal. — Slavný vojevůdce *Montmorenci* jedva v čele vojska vždy sv. růženec se modlil. Jenom když rozkaz uděloval aneb znamení dával, přestal se modlit a pak hned v modlitbě dále pokračoval. — Slavný osvoboditel Irska *Daniel O'Connell* každý den vroucně se modlil růženec a růžencem zachránil své utiskované krajany. — Jeden z největších umělců v hudbě *Josef Hayden* ujišťoval, že se mu při skládání hudebních kusů nejlépe vedlo, když chodil po pokojích s růžencem v ruce; tu že mu nejlepší myšlenky a zvuky tak spěšně dolétaly, že je

sotva napsati mohl. On nám dosud nevyrovnatelné skladby, jako: „Stvoření světa,“ „Sedmero slov umírajícího Spasitele,“ „Symphonie“ a mnoho mší sv. zanechal. — Podle toho jest růženec přece k něčemu, nebo v bitvách vítězil, národy osvobozoval a umění až do nebe povznášel.

— **Úmrtí.** Na Slovensku zemřel Štěpán Závodník, děkan a farář v Pruživě, místopředseda b. „Matice Slovenské, zakladatel b. katol. gymnasia v Klášteře a spolku sv. Vojtěcha, muž o církev a národ vysoko zasloužilý, horlivostí, činností a obětavostí vynikající. Zemřel dne 12. února v 72. roku svého pozhnaného života.

— **Židovské kletby.** V Haliči, oklame-li žid žida, podvedený takto podvodníka proklíná: „Kéž jsi měl sedm domů, v každém domě kéž jsi měl sedm světnic, v každé světnici sedm postelí a na každé posteli kéž jsi se sedm let v bolestech svíjel. To činí úhrnem 2401 rok. Zajisté pěkné to přání. — Mimo uherský národ nemá žádný národ na světě tak brozné kletby jako národ židovský. Tak zvané *cherem*, kterým se židu úplně zakazuje veškeré obcování se svými spoluvěrci a které nejméně desíti osobami slavnostně vyřčeno býti musí, zní: „Výrokem Pána Pánů budiž proklet N., syn N., v obou soudních dvorech, v nižším i vyšším, proklet v malých i velkých obcích; dům jeho staniž se pelechem draků a divokých šelem, hvězda jeho na obloze shasniž; vše buď k němu ukrutné, zlostné a neúprosne. Mrtvola jeho hodiž se šelmám a hadům na pospasy; nepřítel a protivník jeho radujte se z jeho bídy; zlato a stříbro jeho dáno budiž jiným a synové jeho v moc dáni buďtež nepřítelům jeho. Soudu jeho zhroztež se potomci jeho. Proklet budiž ústy 12 andělů. Pohlcen budiž jako Kora a zběr jeho. V strachu a úzkosti opoustejž duše jeho tělo. Spílání Hospodinovo usmrtiž jej. Zardonsen budiž jako Achitophel. Malomocenství a vředy Gieziovy buďtež mu uděleny. On padni a nepovstaň. Nebudiž pohřben po způsobu israelském. Žena jeho staniž se ženou jiných a po smrti jeho budiž porušena od jiných. V kletbě té buď živ N. syn N., a ona budiž jeho dědictvím. Mně pak a celému Izraeli popřejž Bůh Hospodin pokoje a požehnání svého.“ Amen.

Literární oznamovatel.

— „*Jubilejní písně svatomethodějské*“ od Jana Soukopa, které literární odbor na oslavu r. 1885 vydal a které tiskárna bene-

díktinská v Brně na skladě má, hodí se obsahem svým netoliko pro poutníky velehradské, nýbrž pro každý chrám ve vlastech česko-slovanských. Záslužno tedy jest i žádoucí, aby v každém chrámě buď při mši sv. buď mimo ni co nejčastěji zaznívaly, veliký význam tisícnice sv. Metodějské stále lidu slovanskému na paměť uvádějice. Nebude tudíž kněze horlivého v národě našem, který by písní těchto nerozšiřoval mezi svěřenci svými ku chvále Boží ve Svatých jeho.

— „*Zlatá Bible*,“ t. j. Písmo svaté, ilustrované od nejslavnějších mistrů všech uměleckých dob. Vychází s úplným schváleným biblickým textem se svolením nejdůst. arcibiskupské konsistoře. Dle přání zašle se první sešit na ukázkou franko. Metropolitní kanovník Dr. Kliment Borový, Jan Drozd, professor a Josef Kyselka, professor, vzali na se péči o správné vydávání tohoto díla skvostného. Náklad převzala Svato-Václavská záložna v Praze č. d. 223—I.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Brádek*, osobní děkan v Radnicích, dne 15. února 1885, (nar. v Neveklově 19. července 1796, vysv. 15. srpna 1822). V Pánu zesnulý dle let nejstarší kněz v naší arcidiecési, byl kaplanem v Neveklově, po té v Tuchlovicích, pak farářem v Zdobuvech a konečně farářem a osob. děkanem v Radnicích, kde po celých 41 let blahodárně účinkoval. Pro svou horlivost u vedení duchovní správy, lidumilnost a dobročinnost těšil se vždy největší vážnosti u svých duchov. spolubratří a u věřícího lidu. Dojemnou řečí děkoval dp. far. Zvíkovecký jeho bývalý kaplan v Pánu zesnulému za všechna dobrodíní osadě Radnické prokázaná a přál mu, aby ho Kristus P. tak vlídně přijal, jak on v něj. Svát. rád Její přijímal. Po skončených rekviích, které sloužil vdp. vikář Rokycanský Jos. Kasper, vedl dlouholetý přítel zesnulého vys. důst. p. kancléř a kanovník metrop. dr. Frant. Hrádek uprostřed 21 kněží smuteční průvod, na kterém se účastnilo veškeré obyvatelstvo radnické, všechny spolky a korporace tamní, plačíc tak dobrého otce, který je bez malé výjimky všechny vychoval. Na hřbitově rozloučil se tak tklivými slovy nejd. p. kancléř

se stařečkem, že ani jediné oko nezůstalo nezaruseno. Odpočívaj Staračku dobrý v pokoji! Doprovodili tě k hrobu bráně a dále doprovod tě anděl Páně!

- p. Frant. *Pondělík*, far. ve Velkých Nehvizdech, dne 13. února 1885, (nar. 4. října 1828, vysv. 29. července 1852).

Jmenování jsou:

- p. Ant. *Hederer*, k. a. vikář Rakovnický a osobní děkan v Kolečovicích, a
p. Jan *Zeibig*, k. a. vikář Planský a osobní děkan ve Vys. Sedlišti (Hohenzettelisch), jmenování čestnými kanovníky kapitoly Staro-Boleslavské.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Sládek*, kapl. Svojsický, za far. tamže;
p. Jan *Weber*, admin. in spirit. v Radnicích, za interkal. admin. tamže;
p. Frant. *Šrámek*, kapl. Čelakovický, za admin. ve Velk. Nehvizdech.

Uprázdňená místa:

- Velký Nehvizdy*, fara patr. náboženské matice, od 18. února 1885;
Radnice, fara patr. p. Zdeňka hrab. ze Šternberga, od 20. února 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Hlavatý*, b. notář a děkan v Kostelci n. Orl., dne 2. února 1885, (nar. v Miletíně 25. září 1811, vysv. 25. červ. 1837);
p. Frant. *Fischer*, senior diecése, jubilár, kons. rada, arcikněz, b. not. a děkan v Dubenci, 20. února 1885, (nar. v Těchoníně 13. září 1791, vysv. 15. srpna 1815).

Vyznamenání jsou:

- p. dr. Leop. *Kotrbelec*, č. kons. rada, vikář a děkan v Poděbradech, a
p. Václ. *Weber*, rytíř řádu Frant. Jos., č. kons. rada, b. not. a děkan ve Vrchlábí, jmenování čestnými kanovníky kath. kapit. Králové Hradecké;
p. Jan *Duben*, b. vikář a děk. v Nezamyslicích, jmen. č. kons. radou;
p. Jos. *Čížek*, b. notář, děkan ve Věstarech, jmenován správcem vik. úřadu Králové-Hradeckého (pro venkov).

Uprázdňená místa:

- Kostelec n. Orl.*, děkanství, patr. hrab. Bedřicha Kinského, od 3. února 1885;
Dubenec, fara patron. p. Wagnera šl. z Wallernstaedu, od 21. února 1885.

Milodar. Na chrám sv. Víta daroval J. S. 2 zl. Zaplat P. Bůh.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech rádnych
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Sedm postních kázání o bolestech Marie Panny.

IV. Bolest P. Marie.

A nesa na sobě kříž vyšel na
to místo, kteréž slove popravné
a židovsky „Golgotha.“

Jan 19, 17.

Láska mateřská všech matek, co jich bylo na světě, nemohla a nemůže vyrovnati se lásce Marie P. k Božskému Ježímu Synu Kristu Ježíši. Vždyť to byl jediný Ježí Syn. S tak velkými bolestmi a starostmi vychovala Jej, a On byl tak milování hoden, vždyť byl zároveň Bůh a člověk. Ano tak veliká byla láska Její, že Ona zjevivši se sv. Brigittě mohla k ní říci: Mé srdce a srdce Syna Mého, bylo jen jedno srdce. A o tom pochybovati nemůžeme nikterak, vždyť seznali jsme nesmírnou lásku Její k Ježíši při posledním rozjímání o bolesti Její třetí, když hledala ztraceného Syna svého dvanáctiletého v Jerusalemě. — Než dnes pojednou nový netušený před námi otevře se svět. My překročíme jeden a dvacet let, které uplynuly od té doby, kdy Maria Ježíše ztratila. — Nebudu vám líčiti tichý život v Nazaretě, jaký Maria vedla, který blažeností převyšoval onen život, který trávili prarodiče naši v ráji; nezmíním se o tom, že Nazaret, prostý nepatrný Nazaret, stal se od té doby středem tvorstva, kdy Bůh člověk přebýval v něm.

Tricet tři let ustanovil Bůh Syn k vykoupení lidstva, a větší část z nich věnoval Matce. Po tolik let žila Rodička B. ve spojení se Svým Stvořitelem a Vyku-

pitelém, slyšela slova, viděla skutky Jeho. Mohla se Ho dotýkati, mohla Ho ošetřovati a Jemu sloužiti. Avšak rok po roku ubíhal do moře věčnosti. Sv. Josef odpovídal již v tmavém hrobě, a čas, kdy Kristus měl nastoupiti veřejný úřad se přiblížil. A nyní překročíme tu dobu tří let veřejného Jeho působení, kdy mezi lidem Israelským Pán žil a ku spáse jeho působil. — Maria P. byt by Ho nebyla všude provázela, dozvěděla se zajisté o všem, a vše to rozmnožovalo lásku Její k Ježíši. Avšak i čas veřejného vyučování uběhl rychle a přiblížil se čas utrpení, kdy na Marii plniti se měla proročká slova Jeremiáše proroka: Komu přirovnám Tebe aneb komu připodobním Tebe, panno, dcero Sionská? Nebo veliké jest jako moře trápení Tvé, kdož Tě z hojí? — Tato slova vyplnila se na Marii plnou měrou. Nebo kdož jest s to vylíčiti city srdce Mariina, když čas trápení pro Syna Jejího se dostavil, a Ona patřiti musila na Něj, zneuctěného a zraněného, s křížem potupným, mezi zločinci a luzou na horu Kalvarii vedeného. A pohled ten byl čtvrtým mečem jenž vnikl do srdce M. A jestliže Blah. P. sv. Brigittě zjevila, že když se čas utrpení pro Jejího Syna určený blížil, tu že Její oči bez přestání slzami se zalivaly; nůž, zdali i nám při rozjímání této čtvrté bolesti Její nezvlhne oko aspoň jedinou slzou, slzou to útrpnosti?

Pojednání.

Ulicemi hlavního města anglického Londýna pohyboval se jednou smutný průvod, při jehož pohledu srdce každému hlubokým musilo se sevřítí zármutkem.

Anglický lord kancléř, Tomáš Moorus, největší to muž svého času ve vlasti své známý jak věhlasností, tak i zbožným životem svým, byl veden k popravišti na rozkaz ukrutného bezbožného krále Jindřicha VIII. a to proto, že nechtěl víry své sv. se vzdáti, že nechtěl přidati se k víře jakou král vynalezl, si usmyslil, že nechtěl upustiti od spojení s papežskou stolicí. — Na této smutné poslední cestě jeho, vyšla mu vstříc dcera jeho Markéta, jeho miláček. V slzách, křečovitě bolesti se rozplývající, objala jeho kolena, šeptajíc toliko, můj otče! Po jeho smrti si schovala hlavu jeho, co nějakou reliquií a když brzo nato i ona hořem umřela, poručila, aby hlava otcova do rakve jí dána byla. Takovou chovala ona lásku k otci svému. — A Maria P.? Chcete snad dr. přát., abych z měřil velikost lásky Její k Synu Božskému? O to mně možné není, vyličiti slovy láska ta se nedá, pravý sv. Augustin, my tušiti ji jenom můžeme z její bolesti a to především z této bolesti — z potkání se s Ježíšem kříž nesoucím.

Se vši jistotou možno říci, že utrpení Páně již ve čtvrtek sv. týhodne onoho započalo. V neděli květnou slavně vjel Spasitel u vítězoslávě do města, a ztráviv den ten v chrámě vyučováním, vrátil se i v následující na to pondělí a úterý na noc do Bethanie. Středu celou ztrávil Pán v modlitbě na hoře Olivetské a ve čtvrtek přišel Ježíš do Bethanie. Tam byla také Maria a k vůli Ní se On tam odebral. Ptáte-li se dr. přát. proč, odpověď snadná! Aby se s Ní rozloučil, aby si na Ní dovolení vyžádal, ku svému utrpení. — Vy se divíte, že pravil jsem, aby si na Ní dovolení vyžádal! Než vzpomeňme jen na slova sv. Augustina, který pravil: „Co od Svého Otce měl, svou moudrost a moc, toho udílel dle vůle Otce Svého a nato též Matce práva žádného nepřirknul. Co ale měl od Své Matky, Svě tělo, to nechtěl odevzdati k mučení dříve, než-li by byl Matku za dovolení požádal.“

Dojemné a slavné bylo rozloučení se Matky se Synem! — Bez bolesti loučí se žena od muže ji nevěrného, který ji často trýznil a ubližoval, bez bolesti loučí se manžel od choti, která lásku mu lhala a ho podvedla; bez slzí loučí se matka s nezdrárným dítětem, které surovostí a nevděčností lásku její splácelo. — Avšak pomysleme si dr. přát., dvě srdce, které ta nejčistší a nejsvětější spojila láska, láska,

kteřá v pravdě ze dvou srdcí jen jedno činí; a tato srdce, které jiného si nepřála, než-li pospolu žíti a v tomto vespolném žití největší také nalezala útěchu, tato srdce musilo se nyní loučiti. — Zbožná sestra klášterní Maria Agredská popisuje nám ve svých Zjeveních ten dojemný obraz, jak Ježíš před svou matku klekl a o požehnání prý Ji prosil, Ona však že zdráhala se svého Boha žehnati ano, že plná úcty na kolena padla a Jemu, co svému Stvořiteli se klaněla. Ježíš ale na tom stál, aby mu Maria požehnání dala, Oba že prý pak zůstali klečeti a matka požehnala konečně Synovi a Syn Matce. — Již jediné srdce se dělí — Matka s Synem na dvě strany — se rozcházejí, smutně vzdychají, pro slze cesty nic neznají.

Pán ubíral se na to do Jerusalema a rovnou cestou pak do onoho domu na Sionu, aby posledně s učedníky svými beránka velikonočního jedl. V té též noci, v tomtéž večeradle slavena byla první oběť mše sv. od samého Krista, oběť nekrvavá, na kterou druhého dne ona krvavá následovati měla. Večere poslední skončena. Jidáš vyšel mezi tím, aby uchystal vše ku zajetí Mistra; a Ježíš se odebírá na milé místočko v zahradě Gethse-manské, aby se modlitbou k poslednímu dílu vykupitelskému připravil.

Jak nám životopisci Panny Blah. vypravují, popráno bylo Ji podivuhodnou milostí Boží, že v duchu aspoň přítomna byla při tom, že viděla u vytržení mysli, co se dalo se Synem Jejím Božským od zajetí Jeho v zahradě Gethse-manské až do vydání Jeho na smrt vladařem Pilátem. Vypravují a líčí titěž životopisci, že P. Blahoslavená v duchu při tom byla, kdy Ježíš krví se potil a s Ním celou stupnici ouzkosti, strachu, zármutku prodělala. — Viděla dále v duchu zrádu Jidášovu a bolem skoro puká Ji srdce nad ztrátou duše zrádce, za jejíž zachránění tolik byla prosila. V duchu vidí dále, jak apoštolové Mistra světa opouštějí, jak On jako oběť za spásu světa volně podává rukou svých pochopům a jako beránek nechává se vésti tiše bez odporu do města. Duše Marie P. u vytržení přítomna byla při všem, co se dalo se Synem Jejím v domě Annášově a při odsouzení Jeho velezradou v domě Kaifášově. Zráda Petrova vrazila ještě hlouběji meč bolesti do srdce Jejiho, než-li veškeré urážky a rouhání se Synu Božimu od nepřátel. Jaká to hrozná noc pro matku!

Než jakmile se rozednilo, tu opět Maria viděla v duchu všechno, co se dělo se Synem Jejm. Ona věděla všechno co se u Piláta dalo. Ona slyšela ty temné rány dopadající na Jeho sv. Tělo při bičování; viděla Ho k sloupu přivázaného a katany krví Jeho zbrocené. Ona v duchu slyší ty tajné nářky, to skoro neslyšitelné kvílení nepoškozeného Beránka a Její srdce hrozi bolestí puknouti na vždy, než Božská všemohoucnost poroučí Ji, aby předce žila. — V duchu zří dále, jak vojáci Pilátovi věčnému Synu věčného Otce se posmívají, vidí dále hrozné Jeho trním korunování, čte bolest v obličejí Ježíše; vidí jak vyvrhl lidstva před Synem Jejm na potupu kolena sklání, před Ním, od Něhož jednou souzení býti mají. Vidí, jak Kristus jest vyveden ven, iozedraný na celém těle, s třtinou v ruce, s trnovou korunou na hlavě a Ona slyší jak Pilát volá: Ejhle člověk. A v skutku bylo zapotřebí, aby někdo dosvědčil, že to jest člověk, tak zohaven, ztýrán, znetvořen byl Pán náš. A na to slyší Maria v duchu divý rouhavý pokřik shromážděného množství, slyší kterak voláním, Ukřižuj Ho Pána a Messiáše svého od sebe zavrhuji, slyší, kterak voláním „Krev Jeho na nás a na naše syny,“ na sebe pomstu a hněv Hospodinův svolávají. O nešťastný lidé, zdívočilé volání toto musí otrásti hrůzou i srdcem naším i nyní, když umučení Páně si přechítáme. A kletba, kterouž volal lid ten na sebe, lpí na něm od té doby až posud. O jak tudíž musilo býti tenkrát u srdce Marie, srdce to trnulo, třáso se, pukalo.

Jedno podání ale praví, že Rodička Boží při tom, co se dalo s Kristem Ježíšem u Piláta přítomna byla osobně; v jiném podání se tvrdí ale, že vše viděla jen v duchu a teprve po pronesení rozsudku s Janem domu vyšla, aby při posledních okamžicích Syna svého přítomna byla. — Než ať si ta neb ona pověst pravdivá, tolik víme na jisto, že Matka Bolestná Syna svého na poslední provázela cestě. Odejíti a neviděti muk Kristových toho Ji nedopouštěla mateřská věrnost. Zůstatí a hleděti na umučení dítěte svého toho se snad hrozilo mateřské Její srdce, toho snad nevydrží. Ach na to se neohlížela! Raději byla by umřela na místě, než aby na chvíli opustila Ježíše v posledních hodinách Jeho. Prosí tedy vroucně Jana, aby vedl Ji kratší cestou, kdeby průvodu na-dejítí a naň počkati mohli. Všude jsou

ulice lidmi přeplněny, které ku Kalvarii se hrnou. Hlasatelské trouby ozývají se na každém rohu ulic a pronikavé vyvolávání rozsudku nad Ježíšem rozlehá se daleko široko mezi lidem. Maria zastřela prý se závojem. Jan i Magdalena podpírají a vedou Matku Bolestnou. A jaká to cesta dr. křesť. pro matku! Jde sice po ulicích, avšak nevšimá si kudy, jenom temné stíny ulic těch vzbuzují v srdci temnou již upomínku na onu slavnost velikonoční před 21. léty, kde v těchže místech Syna svého po 3 dny byla hledala. — Konečně došli na místo, kde chtěla Maria na Syna svého čekatí. Pohled na ni dr. křesť. jak tiše a mlčky tu stojí. O Maria, Matko zarmoucená, srdce nás bolí, když si Tě představíme v hoři Tvém. Tvář Tvá jest smrtelnou bledostí zastřena; oči od pláče červené, rty z modralé, oudové tvoji slabosti se chvějí, duše v ouzkostech hyne. Čekáš na Syna svého, zdali pak sneseš pohled na Něho?

Než průvod se již blíží, již ozývá se hluk zástupu se valícího, zvuk trouby a vyvolávání, že Ježíš Nazaretský bude ukřižován. Jako vlny mořské, jako obilí větrem zčeřeně, jako povodeň rostoucí valil se nepřehledný dav lidstva v před a vražel do Marie P. A Ty Matko musíš slyšeti, kterak okolojdoucí se rouhají Synu Tvému, který prý se běře, aby dosedl na trůn, jenž mu vysoká rada židovská a Římský vladař připravili. A zrak svůj obra-cejí na Tebe, kteráž tu co živý obraz bolesti stojíš, táží se, která to žena a proč tak truchlí? Avšak dozvěděvše se, že Jsi Matka Kristova, posmívají se také Tobě. Ty vidíš katany, jenž nesou nástroje nástroje nápis, hřeby, to jsou nástroje k usmrcení Tvého miláčka, nápis na jeho kříž, hřeby k přibití Jeho. A za nimi jdou žoldnéři a vedou na provazích Syna Tvého.

Syn Tvůj se blíží, bolest Tvá dostupuje vrchole, My pochopiti to nemůžeme; co jsi pocítila Matko, to ví jen Bůh, který zná počet zrn pískových v moři. — Ty vidíš nyní již Syna Tvého. Je-li pak to ale Tvůj Syn? Syn Tvůj byl celý krásný a spanilý, ten však, koho tu k smrti vedou, jest samá rána. Znáš-li pak tu hlavu trním z bodanou? Dřevo kříže o ní tluč. Hleď jak ji bolestně ze strany na stranu klade. Znáš-li pak ty oči od pláče nyní opuchlé a krví zalité? A všimni si jich. Ony Tě hledají, Syn Tvůj Tě hledá, Syn Tvůj se po Tobě ohlíží.

A vskutku Pán zastavil se na okamžik,

jak podání vypravuje, povzdvihuje volnou ruku, utírá si krev ze svých očí, aby Ho matka mohla poznati, aby viděla jeho pohled plný zármutku, plný lásky. A Maria? V nesmírném hoři svém, nedbá na katany, nedbá na žoldnéře, nedbá na lid, vidí jen Svého milého za trýzněného Syna, vrazí rukou spinajíc skrze zástup k Němu, aby Ho objala. Ale vojáci a katane nedbali na Její bolest, na Její úpění, vysmáli se Ji a hrubě pryč odstrčili. O milosrdenství! Ona jest Jeho matkou! Na okamžik potácela se, jsouc odstrčena, pak ale pozvedla pevně oči svých a upřela je na Syna Svého Božského, kdežto On zíral na Ni. O kdo jest s to vysloviti nevyslovnou lásku, vysloviti nesmírnou bolest, kterouž při pohledu tom sobě vespolek Matka a Syn vyznali. Jak ráda byla by přistoupila ještě jednou blíže, kdyby Ji vojínové hrubě neodstrkovali zpět. Jak ráda byla by závojem svým setřela krev s obličje Jeho. Jak ráda byla urovnala rozcuchané potrahané, krví spleené vlasy Jeho a polehčila břemenu Jeho! Jak ráda byla by nesla těžký kříž za Něho. Než nebyla to možná.

Ba Ona sama množila zármutek Jeho. Pohled Ježíše na ztrápenou matku byl zajiště pro Něho bolestnější, než hrozné bičování. Maria věděla, že Kristus trpěti bude, ale takhle si nepředstavovala utrpení Jeho. — Každá potupa, každá rána na Jeho sv. těle, byla i ranou pro srdce Její.

Bolestně dotklo se M. P. i to, že žádný z apoštolů mimo Jana nedoprovázel Pána a Mistra svého, Syna Jejího na cestě poslední. A přece je tak miloval, tolik milostí jim prokázal. Oni prošli z Gethsemany a nechali Ježíše samotného. Ano jeden z nich Ho i zradil. A nevděk tento jako ostrý meč vnikal do srdce Matky. S nimi byla by Ji cesta na Kalvarii lehčí. A jak musilo býti Ji dále, když kráčeti musila ulicemi města, které byly zbroceny předrahou krví Syna Jejího. Všude nalezaly se stopy krve Jeho, onať mísila se s prachem, lpěla na nohou, na šatech nepřátel Jeho. Krev na šatech lpící zavěsila se do příhrad šatních, pohodila se v špinavé kouty a nikdo se nestaral o to, nikdo neznašel tajemství, že s krví tou spojeno bylo i Božství. Krev, již by se klaněti měli, šlapou nohama.

To byl ten meč čtvrtý přeostrý, který vnikl do srdce Mariina. Jenom povrhně jest nám možno rozjímati o této bolesti Matky naší, zármutek Její vysloviti zcela,

jest každému jazyku lidskému nemožné, rozum lidský k pochopení Jejímu nedostačí. Tolik jenom víme, že my hříšní lidé jsme to byli, kteří při Její setkání se s Ježíšem kříž nesoucím, tento čtvrtý meč do srdce jsme Ji vrazili. A jestliže jsme my tenkrát skrze hříchy své bolesti Její rozmnožili, nyní aspoň jedinou slzu a to soustrasti bychom Matce Boží nevěnovali?

II.

Přítel, praví sv. Augustin, nemůže své přátelství lépe na jevo dáti ničím, než-li když příteli svému břemeno strasti, žalosti a utrpení pomůže nésti. S někým obcovati, býti přítelem někoho, který štěstím oplývá, jest věci příjemnou pro každého, a lehce se dá vykonati. Naproti tomu ale, neštěstím, nouzí, protivenstvím sklíčenému příieli zůstati věren, toho dovede jenom čistá, pravá, stálá nezištná láska. — Jestliže tedy při rozjímání bolesti Matky B. upřímnou soustrast s Ni pocítujeme, ať jest tato soustrast znamením naší věrné upřímné k Ni lásky. A nezasluhuje-li Maria právem naší soustrasti pro bolest nevyslovnou, kterou pocítila, při setkání se s Ježíšem na smrt odsouzeným těžký kříž nesoucím. Avšak mnoho okolností jest ještě, které účastenství naše k Matce B. chované v nejvřelejší soustrast proměnití mohou. Tím větší soustrast pocítujeme s přítelem v neštěstí postaveným, čím ctnostnější, čím vznešenější jest.

Kdo by nepocítil soustrast, rozevřev písmo sv. a čta tam o kvetoucí dceři Jefťově, jak ona pro zachování otcovo, co Bohu zaslíbená oběť bez viny, ochotně, k smrti kráčí? Jefťe totiž učiněn jsa v Israeli soudcem, a maje vytáhnouti do boje proti nepřátelům Israele, učinil slib: Jestliže mně Pane Bože dáš vítězství nad nepřátely, kdož koliv první vyjde ze dvěří domu mého, jestli šťastně se navrátím, toho obětovati budu Hospodinu v obět zápalnou. Když však ale vskutku zvítěziv domu se vracel, byla jediná dcera jeho, která mu vstříc splesáním chvátila. Když ji užířel, roztrhl roucho své a pravil: „Běda mně dcero má, oklamala jsi mne a sama oklamána jsi, nebo jsem otevřel ústa svá Hospodinu a jiného učiniti nebudu moci.“ Jemuž ona odpověděla: Otče můj, jestliže jsi otevřel ústa svá k Hospodinu, učin mně, cokoliv jsi slíbil, jen když jest tobě dáno vítězství nad nepřátely. Jedinou jen

prosbu vyplň mně: Nech ať za dva měsíce obcházím hory a opláči svůj mladý život s tovaryškami svými.“ Ovšem byl to slib opovažlivý a zlý a Jefta neměl jej ani činiti, tím méně jej splniti, než považili se, že Jefta s dobrým oumyslem sliboval, a pozorujeme-li jeho hrdinskou mysl, kteroužto slibu svému také skutečně dostál, musíme se diviti sprostému avšak šlechetnému muži, necpírajice jemu té chvály, kterouž sám Duch sv. jemu dává. Když však ale pozorujeme mladou dceru, kterou zármutkem naplněny všechny okolní dcery Israelské provázely, aby s ní pro ztrátu jejího mladého života truchlily, nemusíme-liž i my soustrast míti s ubohou dcerou Jeftovou? A pakli nad osudem této panny Zák. star. vřelou soustrast cítíme, nemusíme-liž tutéž ne-li větší soustrast jeviti s Marií, která vznešenější jest nade všechny dcery lidské? Útrpnost neměli bychom cítiti nad bolestmi Marie, s níž na ctnosti žádný tvor porovnatí se nemůže, o Níž Duch sv. v písmě praví: Krásná jsi přítelkyně má a poskvrny není na Tobě; neměli bychom útrpnost cítiti s Marií, kterou sv. Rehoř Naziánský, nejkrásnější z krásných nazývá. Sv. Ambrož a Bonaventura, popisují účinek krásy Marie na toho, kdo Ji spatřil, záležel totiž v tom, že mu láska k sv. čistotě vlila byla. Sv. Dionys Areopagitský, kterému popráno bylo ještě za živobytí Marii P. spatřiti v tváři v tvář, popisuje ten pocit, který ho pojal při prvním spatření Božské matky takto: Kdyby mně byl Pavel, mne slepého pohana nepoučil, že jest jenom jeden Bůh, tu byl bych bez rozpaku, když první paprsky vznešené Její krásy na mne padly, Marii k nohám se uvrhl a Ji se se klaněl. — A jako neskonala byla Její krása, tak se to má také s Její moudrostí. Církev vyzývá Ji, vzhledem hlubokému Jejímu poznání Božských věcí co sídlo moudrosti, co královnu apoštolů. — Než kde setkali jsme se dnes s touto bytostí přesvatou, plnou krásy ducha a ctnosti, kde viděli jsme dnes Marii? Ach, my spatřili jsme Ji tonouti v hoři největším, my spatřili jsme Ji kráčet za Synem svým na smrt nejhorší vedeným. Nechtějte dr. přát., abych ještě jednou ten žalostný obraz Matky Bolestné, Matky, kterouž čtvrtý meč bolesti srdce proniknul, rozvinul před zrakem vašim duševním. Nůže, chtěl bys dr. př. Božské matce, která tak trpí, své soustrasti odepřiti? Vždyť pro tebe, praví

sv. Ambrož, ona muka nevyslovitelná trpěla, pro tebe ony nejtrpější prolévala slze. Přestal bys býti křesť, kdybys přestal podílu bráti útrpnost v živé soustrasti na bolestech Marie.

O ctěme tedy dr. př. Matku Boží a nezapomeňme, že jenom tenkrát v pravdě Ji ctíti budeme, pakli se srdcem milujícím budeme se snažiti poznati Ji v hodinách jejich bolestných, kde Její ctnost nebeská co nejkrásněji se rozvinula, kde Její více nežli andělská láska a věrnost, kde Její zásluhy o člověčenstvo v tak skvělém objevily se světle. — S matkou Kristovou pakli Ji uctiti chceme, s matkou naši jděmež i my na Kalvarii, uvažujice, že i my máme svou Kalvarii a vezdejší život náš není nic jiného než cesta na Kalvarii. Tato naše Kalvarie jest naše smrt a vezdejší život jest cesta k hrobu. Rodíme se, abychom zemřeli a každým dnem blížíme se k skonání svému. Cesta Kristova na horu Kalvarii byla bolestí a hany plná. A což není cestování naše ku hrobu nepřetržité pásmo útrap? Jest naše smrt bez bolesti? Kde smrt se objeví tu těžké rány zasažuje, slzy rozlévá, zhoubu působí, nic nehlídíc na prosby a na svazky lidské. A k tomu přijde sešlost, opuštěnost, výčitky svědomí pro viny dříve spáchané. Pán a Spasitel krácel na horu Kalvarii jsa svlečen ze šarlachu a oblečen v roucha vlastní. I nás smrt svlékne z hodností světských a zbaví rozkoše, obleče nás v naše roucho vlastní, vydá tělesnou naši část v porušení dle ortele Božího: V prach jsi a v prach se zase navrátíš. Spravedlnost ale kterou jsme oblažili duši svou, jen tu vezmeme sebou na věčnost. O kéž by netížila žádná těžká vina, nevěra, zatvrzelost duši naší, pak bude poslední hodina naše dobrá. — A víte kdo nám jest hotov ku pomoci připěti? Maria jest to. Ona doprovázela Syna svého na horu Kalvarii? Pakli jsme Ji ctili v životě, pakli dnes a povždy, kdy rozjímati budeme o bolestech, vřelou soustrast s Ní pocítíme, pak můžeme býti jisti až ten poslední náš okamžik se přiblíží, až v ouzkości své a bolestech marně po soustrasti a potěše lidské ohlížeti se budeme, že Maria Panna to bude, která s námi soustrast upřímnou pocítí, která bude doprovázeti nás mocnou přímluvou svou, aby nás smířila se Synem svým, jemu nás poručila a k Němu přivedla. Amen.

Vlaštovičky.

Po zimě když vesna
probouzí se ze sna,
z jiných dílů světa
přítavto k nám se slétá:
českých u vesniček
hejno vlaštoviček
zaštěbetá.

Pod slaměnou střechu
lidem na potěchu,
matka chutě letí
za ní její děti
zašvitoří mile
a hnízdečko čilé
pletou z smetlí.

Když se nebe chmouří
z dále s děsnou bouří,
od hor skal a lomů
řadí rachot bromu . . .
vlaštovka svým letem
s polí matku k dětem
volá domů.

Hrozí-li neštěstí
vlaštovka je věští,
všecka jsouc v neklidu
a tak zlo i bídu,
kdykoli se blíží
odvrací od chýží
ptáče lidu.

Proto vždy je milá
vlaštovička čilá,
když pod naši střechu
vrátí se a v spěchu
hnízdo staví sobě;
bývat v každé době
pro potěchu. *J. Ježek.*

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

I.

Velmi dobře pamatuji se na modrý domeček, jenž jako zastrčen stál v „zele-ném Koutě“, obklopen pěknými, štíhlými stromy. Byl v Antverpách v ulici nazý-vané „Vysoká“ blíže brány Borgehoutovy.

Okolo domku bujně rostlo víno, jež širokými listy až k oknům se dopínalo a

je zakrývalo, že modrého průčelí skoro ani viděti nebylo. Když pak v letě mezi listy též hrozny se objevovaly, všechny děti, kolik nás okolo domečku do školy chodi-valo, plny radosti jsme se zastavovaly u plotu zahrádky, žádostivě na hrozny po-hlížejíce a čekaly jsme, zda-li se přece někdo nad námi nesmiluje a sladkého hroznu nám nedá.

Nyní však není ani domečku, ani cesty jež mimo do školy vedla, a po níž jsem se tolik, ach! tolik nachodil. Slavná zoologická zahrada a železniční stanice všechno místo zaujaly, které jsem ve svém mládí tak často vidával; všechno se na dobro změnilo. Nicméně obraz modrého domečku často mi se vynořuje v mysli a tu si též vždy vzpomínám na událost, kterou mi tehdy často vypravovali; chci Vám ji dnes také pověděti.

Byla středa v měsíci červnu léta tisíc osm set druhého, časně ráno na úsvitě. Ptáci radostně poskakovali okolo domku, prozpěvující své ranní písně; na vinných listech byly ještě kapky rosy a malé, do-posud zelené hrozny třpytily se jako perly a smaragd.

V přízemí domku bylo ještě hluboké ticho. Všichni doposud spali. Ba i klepání hodin bylo slyšeti, připomínajících nám, že čas neuprosně a stále u věčnost utíká.

Nábytek ve světnici byl skromný, ale docela zvláštní: čtyři slaměné stolice a dva bílé dřevěné stoly, skříň, malý psací pult, několik obrazů na bílých stěnách a pod vysokým kominem byl kříž mezi dvěma klecema, v nichž byli pěkní papoušci barvy alabastrové.

Přes všechno ticho a samotu, byla v domě radost a čilý život. Ranní slunce do světnice jen poněkud svítilo zdržováno jsouc vinným listím a naplňovalo světnici světlou drahou, lesknoucí se barvami duhy, jež jakoby si vespolek hrály, podobajíce se životu zmitavému.

Konečně ozvaly se na schodech kroky, ale tiše a mladý muž vešel do světnice. Dělaje co možná nejmenší hluk, vzal ně-koлик kousků dříví, dal na ohnisko a chy-stal se udělati oheň.

Když rozžehl sirku, zapálil kousky dříví, jež byly v ohnisku, šel ke studni pro vodu, donesl jí plný hrnec a postavil nad ohnisko. Přidal pak ještě něco dříví na oheň, aby jen voda co nejdříve vřela.

Měl na sobě modrý kabát; tahy obli-čeje byly příjemny a vážny. Krk měl

barvy hnědé, všecek byl snědý jako cikán, na kterého se v Antverpách dívají jako na odznak smíšeniny krve španělské s flámskou. Ať jest tomu jakkoliv, mladík byl postavy vysoké, poněkud vyzáběl, ale přece silné a zdravé vzezření prozrazovalo, že jest jak bystrého tak i neúnavného a odvážného ducha.

Mezi tím co oheň v ohnisku plápolal a vodu v hrnci bylo slyšeti jak vře, šel k velkému stolu a aby jen času nemarnil, přebíral kávu odděluje čistá zrnka od nečistých. Byl asi půl hodiny prací touto zaměstnán, když se ze zadu ozval slabý, příjemný hlásek a řekl vesele:

„Dobré jitro Šimone! Vyspal jsi se dobře?“

„Ano, dobře jsem se vyspal Aninko,“ odpověděl hoch obrátiv se. „Jak se daří matce?“

„Dobře, velmi dobře bratře: po celou noc se ani nepohnula.“

Anna byla malé děvčátko asi jedenáctileté. Šimon vzal ji za ruku a díval se jí upřeně do očí:

„Aninko, dobře jsi se umyla?“

„Ano, Šimone!“

„A pomodlila jsi se také?“

„Ovšem že. A také Otče náš za maminku.“

„Jsi hodná! Nyní jdi ku svému psacímu pultu a opiš včerejší předpis. Čas jest pro nás velmi drahý. Až se matka uzdraví nebo až se naše okolnosti poněkud jen zlepší, budeš choditi do školy. Jenom se pilně uč. Hned budu s tebou opakovati úlohu a opravím ti předpis. Ale nedělej hluku. Čím více bude matka spáti, tím spíše se uzdraví.“

Dítě šlo k pultu a Šimon obrátil se ku svému dílu a neustál, až pára viko pozdvihující systěla; připomínajíc mu, že již čas, aby do vody kávy dal.

Ale jakýsi temný zvuk dorážel k jeho uchu a řekl proto k sestře: „Anuško, jsi všechna zabrána do učení. Neslyšíš, že tě matka volá, abys jí šla pomoci oblékat se. Dej jí šaty, které jsem položil na stůl a buď jen pozorna, abys matce neublížila.“

Naliv vody do kávy, očistil šálky a několik talířův, nakrájel chleba a připravoval všechno k snídání. Právě dokončil všechno, když se sestřička vrátila.

„Matka jest oblečena,“ řeklo dítě. „Ráda by vstala, volá tě.“ Šimon šel ihned do vedlejší světnice a za několik okamžiků se objevil, nesa na rukou starou

ženu tak lehce, jakoby dítě nesl. Bezpochyby byla již dlouho nemocna, neboť líce její byly vpadly a tělo všecko hubeno. Ale zdálo se, jakoby nový život zářil v jejích očích a tváře opět počaly kvěsti.

Mladík vcházeje do světnice prohýbal se pod drahým břemenem a žertuje vykřikl: „Jak jste těžká! Není ani ještě dva měsíce, co bych vás byl třeba milý cesty nesl na prstě. Nyní však jsem skoro bez dechu. Jste zdráva, matko?“ —

„Ano, díky Bohu, milé dítě, jest mi již lépe. Posad mne na stolicí, ale opatrně.“

Mladík kladl pozorně a něžně matku na sedadlo; ale přes všechnu opatrnost, nezabránil, aby nevykřikla a vzdychajíc neřekla: „Ach! můj milý Šimone, ublížilš mi.“

„Odpusťte mi matko, nemohu za to.“

„Vím dobře mé dítě,“ odpověděla ještě vzdychajíc. „Ostatně co pak jest taková maličká bolest, proti mé tak hrozné nemoci?“

„Jest divno matko; dávám jak jen mohu pozor, abych vám bolesti nezpůsobil a přece vždy vám něco udělám.“

„Bez obalu ti řeknu Šimone: poněvadž jsi muž. Muži si myslí, že jsou statní; ale i v jejich něžnosti jest jakási síla, bez níž ani obstáti nemohou. Docela jinak jest u žen: ba když ublíží, jest to příjemno a sladko. Dobře víš; když mne Verhaevenova Kateřina nese, že nikdy bolesti necítím.“

„Ano, maminko,“ zvolal se zápallem mladík, „rád věřím. Kateřina! Má ruce tak jemny jako samet a mimo to, jak vás miluje.“

„Kéž jí Bůh Šimone oplatí všechnu její lásku a obětivost ke mně ženě nebohé, pakostnici stížené.“

Šimon pošoupl stůl k matce a postavil před ni kávu. Když začali jisti, ujal se matčiny myšlenky a řekl: „Žena pakostnici stížená, matko! Myslíte snad, že po všechem svůj život již choditi nebudete?“

„Dlouho to bude trvati, milé dítě. Ani necítím nohou, a někdy je hledám očima, neboť vskutku ani nevím, kde jsou.“

Zdálo se, že slova tato mladíka poněkud překvapila, poněvadž smutně hlavu svěsil. Ale odpíral statečně a pravil vesele: „Drahá matko, jak pak jen můžete tak mluvíti? Byla jste po celý rok nemocna a velmi nemocna.“

„Ano, milý synu, mohu říci, že jsem myslila že umru.“

„Inu dobře; nyní však jste zdráva; dobře trávíte; jíte s takovou chutí, že radost dívati se na vás.“

„Necítím však, že bych byla zdráva. Vždyť se nemohu sama po zahradě ani po polích projít.“

„Jak jen můžete si mysliti, že se vaše nohy neuzdraví?“

„Vskutku Šimone, máš rozum; dobře víš, že staří lidé bývají obyčejně mrzuti; ale budiž Pán Bůh pochválen! Ach! kdybych aspoň jednou mohla jít s tebou, Annou a Kateřinou někam na procházku!“

„Půjďte matko, půjdete. Jenom doufejte!“

Jakmile mladík pojedl, vstal a šel k stolu, na němž byla zrnka kávova a pokračoval ve své práci. Anna pak psala.

Když již nějakou chvíli nikdo nic nemluvil, řekla stařena: „Drahý Šimone, vždyť tu sama sedím! Pojď sem, přistav také mou stoličku k stolu, abychom si spolu ještě něco pověděli.“

Mezi tím co ji Šimon nesl po světnici a stoličku k stolu postavil, potichu si povídala: „Ach! to by byla rozkoš, kdybych se tak mohla v nějakém vozíku vozit!... Kdybychom byli bohatí, nezastal bys tolik se mnou, neměl bys o mne tolik starostí. Boháči mají pohodlné židle, jejichž nohy mají malá kolečka, tak že se v tom člověk vozí jako v pěkném kočárku. Sem, docela blízko ku stolu; také bych ráda s tebou kávu přebírala. „S chutí do toho, půl díla hotovo,“ praví přísloví a čím horlivěji se díla chopíme, tím více vyděláme. Ano, není-li pravda, má hrozná nemoc velmi nás zdržela? Lékař, lékárník, opatrovnice; všechno jest draho a pak máme ještě dosti dluhův, jako u lékárníka. Avšak pomalu se nám přece snad lépe povede. Ještě dobře že máme domek svůj. Jinak co bychom se naplatili nájemného! Nic neodpovídáš Šimone; nač zase myslíš? Na Kateřinu?“

„Já, matko?“ koktal mladík, jako kdyby ho někdo ze sna probudil. „Myslím na židli o kolečkách.“

„Ha! toť k smíchu! My,“ koupit si něco podobného!“

„Ne matko, budete ji mít.“

„Židli o kolečkách?“

„Ano, a se sedadlem a lenochem sametem potaženým.“

„Ale dítě, takové věci jsou velmi drahé; máme ještě dluhy, musíme spořít.“

„Ale opatřím vám ji! Ne hned, ale až se mi jen obchody poněkud zlepší a budu mít o něco větší výdělek. Dobře víte matko, že jsem měl nějaký plán v mysli.“

Slza bolesti leskla se v očích nebohé stařeny a odpověděla žalostně:

„V mysli! Tebe nikdy první nezdar nezastraší, když jen můžeš matku potěšiti a radost nějakou jí udělati. Bůh ti za to synu požehnej!“

„Doufám milá matko, že se obchody brzy zlepší. Mír jest již po delší dobu, zásob kávy pomaloučku ubývá; cena začne brzy stoupati. Můj velitel pan Waterschost, jenž mne má velmi rád.“

„Poněvadž svědomitě a pilně své povinnosti jsa pomocníkem ve skladě, zastáváš Šimone.“

„Ano maminko; a více ještě; poněvadž můj otec byl jeho zahradníkem a také mu věrně a horlivě sloužil. Ano, pan Waterschost mi několikráte již řekl, kdyby obchod poněkud lépe se dařil, že bych si mohl svůj vlastní zařídit a že by mi pro začátek s radostí peněz zapůjčil. Získal by mi též u jiných kupců úvěru. Až jen přijde příhodná doba, budu usilovati, abych si svůj vlastní obchod zařídil. V obchodě se může dosti peněz získati a kdybyste snad tehdy ještě byla nemocna, snadno bych mohl nějakou pěknou židli o kolečkách koupiti. Ale co pak tak dlouho mluvím, jest mi přece ještě Anna učit.“

(Pokračování.)

Rodina.

(Dokončení.)

IX.

Manželství jako počátek rodiny má býti pramenem mravnosti, podnětem k práci a příčinou blahobytu rodin. Z jednotlivých rodin skládají se obce: proto i blahobyt, svornost a láska v rodině jest základem blahobytu v celé obci a často v celém národě příčinou časů pokojných a šťastných pro všechny obyvatele v říši. Panují-li v rodině sváry, hádky a všelká neshoda, co se s ní děje? Jeden stará se, aby mohl z druhého co největší prospěch mít, nehledí na to, zdali křivdí druhému, jen

když jemu jest to vhod; ničí se navzájem na pověsti, zdraví a majetku. Dostane se jim za to obyčejně náhradou jen pohrdání od lidí, upadají v nouzi, která připraví je velmi často o zdraví, tak že vysílení hybnou nejednou jako žebráci. Totéž děje se s celými národy i říšemi, panuje-li v jejich lůně nesvornost a neláska.

Národ jest jako veliká rodina, jejíž moc a význam spočívá na svornosti a práci. Snáze je společného nepřítele odraziti spojenými silami než jednomu vítězi nad přesilou nepřítele, který stále hledí, jak by z nesvornosti cizí pro sebe nejlepší prospěch měl. Nikdy nebylo snáze přemoci a podrobiti nějaký národ než rušiti v něm pokoj a vzbuditi v něm hádky a nesvornost.

Tu nepřítel vmisív se ve spor bratří, podrobil si nejprve jednoho a potom snadno přemohl druhého. Proto též třeba jednomu členu rodiny bylo ukřivděno, má celá rodina postavit se na obranu jeho.

Ze čtyř chudých dětí jedné rodiny nejstarší sestra šla na službu a nalezši pána dobrého, sloužila u něho po dvacet a několik let věrně. Sestárnuvši umřela u svého pána, který pozůstalým příbuzným o smrti sestřině zprávu dal a vyzval je, aby se hlásili o dědictví věcí pozůstalých po nebožce. Jeden z bratří odebral se k onomu pánu na místo, vzdálené několik mil a dostal 300 zl., které jako ušetřená výsluha po zemřelé ostaly, též i různé části oděvu. Vrátil se s tím domů, odezdal sestře šaty a o peníze rozdělil se s bratrem a to tak, že nechal si větší polovici jako náhradu za cestu a namáhání, bratru pak dal menší. Ten však rozhněván jsa na bratra, nepřistoupil na to, ale žaloval ho u soudu. Po několika stáních, útratách a ztrátě času, prosoudili nejen zděděné peníze, ale i na svůj majetek, kterého si dobyli těžkou prací, počali dělati dluhy. Věc ta stala se pověstnou. Pan farář dověděl se o tom, povolal je k sobě, a ukázav jim jejich nerozvážlivost, do které je nesvornost uvrhla, toho dovedl, že dlouho již bratří rozvádění se pak smířili. Odtud oba vyhybají se všelikým procesům a hádkám.

X.

Rodina jest každému člověku pokladem, který stále milé budí vzpomínky na mladá léta, když ještě neznaje těch protivností, která člověku v životě přemáhají

jest, meškala v kruhu rodinném s bratřími a sestrami nebo na klíně rozmilé matky. Jak dovede i divoké srdce odzbrojiti a obměkčiti jedna vzpomínka na rodinu, v které kdysi zažil blahého pokoje a štěstí? A jak by mohla obstáti rodina bez trvalých a nerozlučitelných svazkův manželských? Bez nich, bez lásky rodinné povstal by na světě tak strašný zmatek, o jakém ani poněti míti nemůžeme. Člověk, bytost spanilá mezi tvory Božími, stal by se podobným zvířeti, ba i horším než ono, kdežto i zvířata činí jistý druh rodiny, žijíce po dvou, v stádech, ba i celé tisíce spojují se u velikou rodinu, žijící v úplně shodě a harmonii, jako v říši uznávající všude nad sebou vrchnost jednoho, kterému všichni jsou k službě a k jeho obraně. V srdce každého člověka vlil Bůh lásku a náklonnost k rodině. I máme ten dar v sobě pečlivě pěstovati, chrániti a vzdělávati. Že láska a oddanost k rodině v srdci každého člověka bytuje, nepotřebujeme důkazův, postačí pohlednouti na odcházející přátely do místa, několik mil vzdáleného, a spatříme členy rodiny, loučící se spolu s jistou teskností, žalem a se slzami v očích, ač vědí, že to rozloučení nebude trvati dlouho. V srdcích pozůstalých přátel budí se strach, aby se pocestnému něco zlého na cestě nestalo, žádají si, aby se den návratu co nejdříve přiblížil, aby se opět zdraví a šťastní spatřiti a spolu žiti mohli. Poutník zase nezapomíná na domov, ale prosí Boha, aby, až se vrátí, mohl zastati všechny zdraví a šťastny. Dceři, jdoucí za chotěm, slzy tlačí se do očí ze žalu, že se již s milenou rodinou rozloučiti musí, zapomíná na to, že jde založiti sobě vlastního krbu. Žák, jdoucí na učení, ač ví, že jen na několik měsíců bude zbaven společenství rodiny, s těžkým srdcem se loučí od příbuzných. I není divu, že srdce čistá a nevinná stýskají si, ale zdali též ti, kteří dobrovolně loučí se s rodinou, aby se honili za rozkošemi světa, zdali oni též mají tu lásku a přitažlivost k rodině? Pohledme zevrubněji a přesvědčíme se, že nejen u takých, ale i největších zločinců láska a touha po upřímném a srdečném obcování mezi svými nevyhasla, ač se prostopášnostmi na chvíli přehluší, zatlačí, přece často se zdvojenou silou se budí.

Jistý muž rozloučiv se s krajem rodinným, odebral se do Ameriky, kde měl naději žiti bez práce snadně a v hojnosti.

Přesvědčiv se však, že nejen v zemi rodné ale nikde, ani za mořem, bez práce žiti nemožno, přidružil se k loupežníkům, s kterými přepadl a olupoval lidi pokojné a pracovitě. Dle umluveného od loupežníkův plánu zaklepal jednou večer na chatu polského osadníka, aby, vydávaje se za zbloudilého pocestného, na noc v chatě ostal. Osadník netuše nic zlého, poslouchal svého srdce, které mu pravilo, aby cizince do domu přijal, a zval ho do jizby, kde právě měli zasednouti k připravené večeři. Byl to svatvečer Božího narození. Hospodář vyňal před večerem pečlivě svinutý balíček oplatků, které až z Polska byly přivezeny, a rozdáv je mezi členy rodiny, lámal je dle drahého jim obyčeje polského, načež se dály navzájem srdečné gratulace. Nestalo se to bez slz touhy, od kterých vzpomínek na zemi rodnou, od kterých tolik set mil vzdálení byli. Muž, kterému před tím nic svatého ani drahého nebylo, který nedbal Boha, netoužil po otčině, náhle probudil se z hnusnosti svých zločinů, vzpomínal si na svá dětská léta, která v lůně vlastní rodiny v otcovské zemi prožil, a lámal oplatky s příbuznými, zděsil se, žal i touha v něm povstala po tom štěstí, které sám nohama zašlapal. Vrh se na kolena před svým krajanem, vyznal svou vinu, příčinu svého příchodu, prosil za odpuštění a sliboval sám na obranu jejich proliti krev svou. Všichni padli na kolena, aby Bohu za tu zázračnou ochranu poděkovali a potom připravili se na přijetí loupežníků, již též brzy se objevili. Nastal krutý boj, v kterém obrácený loupežník padl trefen koulí těch, již byli před několika hodinami ještě jeho společníky v zločinech. Osadník pak šťastně odrazil drzý útok loupežníků.

Všechny vzájemné povinnosti členův rodiny mají býti účinkem vzájemné lásky, potřeby vlastního srdce; budou-li konány s přinucením, byť i v pocitu povinnosti, od přírody nám uložené, stanou se břemenem, zrodí chuť vysvoboditi se z ní, odkud znova vzniká nedbalost a pořád větší chladnost v obcování.

Láska však a svornost v rodině udržuje ji dlouho a chrání od úpadku. Jest ona původem blahobytu a pokoje, z kterého vše dobré běře svůj počátek.

Leč abys jistě pramen štěstí ve svém domě zachoval, třeba napřed učiti se skromnosti v životě, spokojenosti se svým stavem, ježto jen takto může zavládati svor-

nost a láska v rodině. Nesvornost jest hubitelkou rodin i národu. Kdyby svornost a láska všude kvetla, nemusil by se báti bratr bratra, soused souseda, národ národu, stát státu, nebylo by třeba tolik vojska, zbraně a tvrzí; nastal by pokoj a štěstí v celé společnosti lidské, což, dej Bože, by se co nejdříve skutkem stalo!

Dětinná láska u Číňanů.

Velmi dojemný jest příklad lásky a uctivosti, kterou císařové činí matce své prokazují. Na den nového roku ubírá se císař v slavném průvodu, doprovázen jsa ode všech knížat a dvořanů, do paláce své matky. Mandarin, tak slove dvořan, který při této slávě zachování ustanoveného řádu bedliv býti musí, aby se vše dle vůle císaře vyplnilo, odeběře se dříve k matce císaře, a prosí ji co nejpokorněji, aby šla a na trůn svůj se posadila, aby se císař k nohám jejím uvrhnouti mohl. I jde matka a učiní tak. Císař vkročí do jejího pokoje sklopenou hlavou a rukama k zemi sklopenýma. Znamení to uctivosti u národu čínského. Všickni velmožové a dvořané stojí v předsíni. Za malou chvíli zní venku hudba srdce jímající. Brzy vše utichne. Tu volá Mandarin: „Klekněte.“ Císař padne na kolena a s ním veškeré dvořanstvo. Opět volá: „Padněte na zemi.“ Císař padne na tvář svou před trůnem matky své; padne též celý dvůr. Po učinění této pokloně zase je slyšet: „Vstaňte!“ a všickni vstanou. Když se tato poklona třikrát opakovala, blíží se Mandarin zase k trůnu matky císaře, a podá ji v nejhlubší pokorě písemnou žádost císaře, aby se zase do své komnaty odebrala. Mezi touto ceremonií zvěstuje veliký zvon s věže všem obyvatelům hlavního a sídelního města Pekingu, že jejich císař matce své se koří a klaní. Zvon umlkne, jak se matka vzdálila. A nyní teprv císař ve svém paláci přijímá přání všeho dvoru. Tak činí císařové, nejmocnější mocnářové zemští, matka své před obličejem národa svého nejhlubší uctivost prokazují; a tak tito císařové a poddaní jejich zachovávají čtvrté přikázání Desatera Božího: „Cti otce svého i matku svou,“ ač toho zákona jen dle přirozenosti své znají.

Křesťanští hrdinové v Tonkinu.

Nic vhodnějšího není, co by v mnohých útrapách, jež za dnešních dnů pro naši sv. viru snášeti se musí, k mužnější vytrvalosti a větší stálosti povzbuzovalo, než příklad svatých mučovníků v prvních dobách křesťanství. Ale také nejnovější doba jest bohatá na skutečně povznášející vzory křesťanského hrdinství. Důkazy věrného plnění povinností a apoštolského smýšlení, jakým biskupové, kněží a katolický lid se vyznamenal v neblahých dobách bojů proti kněžím a lidu katolickému v Německu, jsou v naší paměti a zůstanou zapsány nesmazatelným písmem v listech církevních dějin. Neméně povznášející ale ještě úchvatnější jsou zprávy, které docházejí z misijnářských zemí, jak pevně, ano radostně bodří katolíci křesťané, kteří od horlivých hlasatelů víry obráceni jsou, jdou k mučení a smrti. Důstojný apoštolský vikář, Monsignore Caspar, vypravuje v jednom psaní z Tonkinu, kde před několika měsíci v jednotlivých krajinách povstalo pronásledování tamních katolíků ze zášti proti Francouzům, mnoho úchvatných příkladů. Z psaní tohoto překládáme následující místa: „Nejdříve přepaden byl dům Jana Maya. Dům ten byl skoro v úplně pohanském okrese, a byl proto nejvíce v nebezpečení. Zpraven o tomto hrozcím nebezpečení, připravil Jan May jakožto otce rodiny horlivě a statečně své domácí na nastávající zkoušku. Poněvadž povstali to byli, kteří bez rozkazu krále začali pronásledování, měl právo jim klásti odpor. Dům jeho ale za tmavé noci obklíčen a zuřiví krvelační lupiči byli ve veliké přesile. „Kdyby vás byl král poslal, byste mne odpravili,“ zvolal May na zlotřilce, „vydal bych se vám beze všeho odmlouvání a váhání, nyní ale jste pouze vrahové a proto ustoupím jen násilí.“ Mezitím mohly z osmi osob, z nichž se skládala rodina statečného Jana, čtyři útekem se zachrániti. Ale May sám, dcera jeho, snacha a jeden služebník upadli konečně do rukou pohanských přemrštěnců a byly vlečeny na říšskou silnici. May se modlil hlasitě se svými průvodci rúženec sedmiboletný a povzbudil je pak, aby život svůj obětovali za svatou katolickou církev a z lásky pro ně ukřižovanému Spasiteli. Když přišli na místo, jež vrahové jejich určili za jich popraviště, obrátil se May ještě jednou k svým milým se slovy:

„Nyní se jedná, milé děti, o to, bychom ku cti Boží zemřeli! Staniž se Jeho svatá vůle!“ Vrahové nabízelí dceři Maya za mnohých slibů život. „Ne, dávám přednost tomu,“ pravilo rozhodně děvče, „abych mohla zemřít se svým otcem.“ Na to byli všickni čtyři stateční katolíci statí a pak spěchali pochopové zpět, aby vyplenili dům Mayův. Druhého dne k večeru započali své hanebné řemeslo ve vesnici Truoy. Křesťan jeden, který mezi zajatými neviděl své domácí, zvolal: „Co se stane s mou ženou a dítětem? Lépe byste udělali, kdyby jste nechali celou rodinu týž osud sdílet, neboť jsou všickni křesťané jako já.“ Prání jeho bylo vyplněno. Jiný, na kterého krvežíznivci zapomněli, nemohá se, když spatřil spoutané souvěrce, kteří mužně kráčeli smrti vstříc, zdržeti, aby neučinil své touze zadost s nimi zemřít, vykřikl hlasitě: „Vezměte mne také, neboť jsem též křesťanem.“ „Jest tomu tak?“ — tázali se pronásledovatelé. „Ano, tak jest,“ zvolal týž statečně. „Narodil jsem se z křesťanských rodičů. Vidíte, zde stojí také moje žena, ona bledá osoba s tím malým dítětem na rukách. Dovolte, bychom byli aspoň sloučení při smrti, jako jsme byli za živa.“ Muž, žena a dítě byly sloučeny se svými bratry v Ježíši Kristu. Dříve než byli křesťané z té vesnice dovedeni k popravnímu místu, vyprosil si nejváženější z křesťanské osady tu milost, aby všickni ještě jednou směli navštívit svoji malou kapličku, kde se ráno a večer společně modlívali. To jim bylo dovoleno. Tu se vrhli na kolena před oltářem, modlili se hlasitě k nejsvětějšímu srdci Pána Ježíše a loretánskou litanii. Dleli na modlitbách, ale pochopům to trvalo tuze dlouho; ti je nutili, by ukončili své vroucí modlitby. „Tak mi dovolte, abych si vzal kříž sebou, který zde stojí na oltáři,“ pravil náčelník křesťanských hrdinů, „ponesu jej až k našemu popravišti, pohled na tento kříž nám dodá zmužlosti, že zemřeme jakožto praví učeníci tohoto našeho Pána.“ Pohané proti tomu ničeho nenamítali. Pak kráčel vůdce mučovníků s křížem v čele, držel obraz Ukřižovaného tak vysoko, že jej mohl každý dobře viděti. Křesťané také po celou cestu upřeně hleděli na kříž, modlili se rúženec střídavě s nepopsatelnou vroucností a vzmušovali se pak střídavě, aby statně prolili krev pro Krista Pána. Tak následovali svého Pána na cestě kříže a s radostí šli pro Něho na smrt,

jako On, Nejnevinnější, se za nás obětoval. Nepřestali dříve modlit se ku Kristu Pánu a Ho velebiti a vzývati bolestnou Matku Boží, až jazyky jejich nemohly více tato svatá jména vysloviti. — Mnozí po-
hané, kteří byli svědky tohoto úchvatného divadla, haněli a zatracovali ukrutnost přemrštěných vrahů. Tito ale je uměli lživým tvrzením, že jednají tak z vyšších rozkazů, přiměti k mlčení.

Kéž jsme, milí čtenáři, také my vždy a všude dělali čest našemu svatému náboženství. Kéž jsme častým, hodným přijímáním svatých svátostí silili, abychom víru svoji slovem a skutkem vyznávali, a se nedali ani lsti ani násilím od ní odstrašiti! Především nezapomínejme na modlitbu! Kdo se dobře modlí, žije také dobře, praví svatí, — a kdo dobře žije jakožto katolik, neztratí nikdy svoji svatou katolickou samospasitelnou víru.

Podobenství, paraboly a bajky.

V.

Meze kolem hory Sinai.

Bůh maje se zjevití na hoře Sinaji lidu israelskému, přikázal Mojžíšovi, aby položil meze okolo hory, ty že nikdo z lidu shromážděného nemí přikročiti, a že kdo by je přikročil, má býti usmrcen. (II. Mojž. 19, 24.) Jak se chránil každý ze synů israelských, aby těch mezí nepřekročil. —

Bůh v Synu svém Ježíši Kristu zjevil nám tajemství, jichž jest nám k spasení našemu třeba věděti, v něž jest nám věřiti; všecko pak to zjevení své svěřil Bůh církvi katolické s tou mocí a s tím příkazem, aby články víry přísně vyměřenými položila rozumu lidskému meze, jichž nesmí přikročiti. A kdo je přikročuje, upadá v blud, v nevěru; upadá v smrt duchovní.

Pacholík a motýl.

Pacholík chytaje motýlka živou mocí nemohl ho chytiti. Kdykoliv máchnuv po něm kloboučkem svým si myslil, že ho již má, motýl pokaždé mu zase uletěl někam stranou.

To vida poctivý přítel pravdy pravil sám k sobě: Podobné jako tomu pacholíku i mně se kolikrát vede: Jak zřejmými a vážnými důvody dorážívám na mnohého bloudícího neb chybujícího! A když jinak o takovém si myslívám,

než že již poznává pravdu, že jde do sebe, jak bývám zaražen sledávaje, že nešťastník nějakou neupřímnou zatačkou se mi zase vysmekl z moci pravdy.

Náčíní skleněné a zlaté.

Za středověku zavítal císař římský návštěvou do bohatého svobodného námořního města. Tou návštěvou počtení měšťané vynaložili všecko, aby tak vzácného hosta co nejslavněji přijali, a i jemu ukázali, jak si ho váží. Mezi jiným mu podali darem a před ním na stole rozestavili rozmanitá náčiní, jako koflíky, talíře, misky, všecko z nejlepšího skla křišťalového, všecko v jejich městě vlastním nejměleji zhotovené, jako nikde jinde. Myslili si, kdo ví jak se tím zavděčí velikému mocnáři. Ale ten pokradmo mrkl na šaska svého, jenž dovtípiv se hned o úmyslu neuspokojeného pána svého stůl, na němž bylo narovnáno všecko to zboží skleněné, jako z nemotornosti porazil. V okamžení všecko to tak krásné a umělé nádobí bylo roztrženo. Všickni přítomní byli zděšeni. Jen císař usmívaje se pravil: „Zajisté, panové, že by se nebylo nic eeroztlonklo, kdyby bylo všecko ze zlata bývalo.“ A bohatí páni měšťané dobře porozuměvše vtípné narážce pána tak vznešeného pak mu podali za dar samé zlaté náčiní. —

Nebudiz ctnost a spravedlnost naše skleněná. Skleněná byla by, kdybychom počestně se chovali, dobré a milosrdné skutky konali, pořádně svůj úřad zastávali jenom pro zisk, jenom pro chválu lidskou, jenom pro očekávané nějaké povýšení neb vyznamenání. Pak, jak bychom nebyli dost odměněni, dost povýšení a vyznamenání, to by již stačilo, abychom přestali dále se přičiňovati k vedení života mravného, k věrnému a horlivému konání povinností svých; to by již stačilo, aby se rozbila všecka ctnost a spravedlnost naše. Ale všecka ctnost a spravedlnost naše budiž založena na svatém úmyslu, v lásce k Bohu, v následování Ježíše Krista. Pak bude všecka zlatá; a pak také ničímž, ani jakoukoliv neuznalostí a nevděčností, ani jakýmkoli zapomenutím a zavržením, ani jakýmkoli pokušením se nerozbije a nerozruší.

Brouk, pták a přírodozpytec.

Brouk pospíchaje za výživou svou najednou slyší, že přiletěl pták, a že kráčí přímo k němu. Všecek polekán rychle se zastaví, na znak se svalí, se svine v jedno klubičko, se udělá jako mrtvým. Pták nevida leč mrtvolu a

o ni nestoje zase pryč odletí, aby jinde pro zob svůj našel něco živého. Brouček pak, jak jest jist, že již minulo všechno nebezpečnoství, zase se vzchopil a zase dále uhaní těše se, že tak ošidil ptáka hladového. Ale za chvíli slyší nové kroky — kroky lidské. Kdo přicházel, to byl přírodopysce, jenž bystrým pátral zrakem na všechny strany, kdeby co ulovil pro sbírku svou. Brouček opět jako prvé se dělal mrtvým. Ale zkušený znatel jak spatřil tohoto mrtvého, hned poznal lstivou přetvářku jeho bez dlouhých okolků tím snáze jej sebral, aby jej zavřel do schránky mezi ostatní zajatce své. —

Pokrytství pomáhá před hloupými, ale ne před moudrými. *Karel Otman.*

Jubileum Sv. Methohějské.

Biskupové církevní provincie české vzdávají všem milým věřícím svých diecézí pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Věrní katolíci sesterské Moravy chystají se letošního roku oslaviti tisíciletou památku úmrtí svatého Methoděje, velkého apoštola a prvního arcibiskupa Moravského, kteráž dne 6. dubna připadá.

Důvody, které podnět daly ku slavnosti tak řídké a vzácné, jsou i pro nás, velmi důležité, a protož pozdvihujeme dnes hlasu svého, a vyzýváme vás, abyste účastenství brali na slavnostech a pobožnostech, kteréž za tou příčinou v staroslavném chrámu na Velehradě konány budou.

Slušno-li vůbec křesťanu podílet se na tom, co srdce bratřovo jímá a sluší-li dle slov apoštola národů „radovati se s radujícími a plakati s plačícími“ (Řím. 12, 15), tuť nad to ještě zvláštní vděčnost nutí nás, abychom na bohumilých slavnostech Moravanů účastenství brali, neboť jako oni tak i my ctíme a pozdravujeme ve svatých blahověstech Cyrilla a Methoděje zakladatele naší svaté víry křesťanské.

Pro úplnost věci povíme, čeho nutno též o bratru sv. Methoda a soudruhovi jeho ve sv. úřadě Konstantinu, jinak Cyrillu a jsme ubezpečeni, že slov těch vděčně přijmete, jsouce zvykli oba na téměř obraze pospolu spatřovati, oba ve spolek jmenovati a ctíti.

I.

Cyrill a Method byli synové senatora, jmenem Leona, narození v Soluni v Řecku, v první polovici 9. století. V Cařihradě na-

vštěvovali školy tehdaž velmi proslavené, a skvěli se mezi souvěkovci nejen znamenitým nadáním, nýbrž i neunavnou píli u vědeckém bádání tak, že zdálo se, že skvělá dráha života ve světě jim kyne. Avšak nebylo tomu tak; ani slavné úřady a důstojnosti, ani volný, bezstarostný život nelákaly křesťanských těch jinochů do náručí svého. Měli jiná cíle a následovali slov, jež byl před 800 lety svatý apoštol Pavel jich rodnému městu Soluni napsal v tento rozum: „Aniž jsme zajisté kdy užívali řeči pochlebné, jakož víte, ani příležitosti k lakomství. Bůhť jest svědek! Ani jsme hledali chvály od lidí, ani od vás, od jiných. Ač jsme vás mohli obtěžovati, jako Kristovi apoštolové: avšak učinění jsme maličci uprostřed vás“ (I. Thess. 3, 5, 7.)

Tato upřímná slova a vznešený příklad svatého apoštola Pavla tanula na mysl šlechetným synům města Soluně, když čisté srdce jejich velebný pojal úmysl, všechno opustiti, Kristu Ježíši v odloučenosti od světa v zátíší klášterním sloužiti, a Jméno nejsvětější v úřadě apoštolském oslavovati. K tomu je skutečně Bůh povolal.

Když pak r. 862. Rastislav, kníže říše moravské k řeckému císaři Michalu III. s prosbou se obrátil, aby mu poslal hlasatele víry, kteříž by obyvatelstvo krajin slovanských jazykem mateřským ve svaté víře vyučili, a křtem svatým do Církve uvedli, byli svatí bratři Cyrill a Methoděj ku svatému tomu dílu vyvoleni. Jich vroucí láska k Ježíši Kristu byla větší nežli láska k tělu a krvi, a protož ochotně a s radostí opustili rodnou půdu řeckou a vydali se ve jménu Páně na dalekou cestu, hlásat národu dosud jim neznámému slova Božího.

Aby spásenosné dílo apoštolské se zdárným úspěchem konati mohli, naučili se dříve jazyku slovanskému, ano oni vynalezli i nová znaménka psací, aby svaté a bohoslužebné knihy v onen jazyk správně přeložiti mohli.

Duchem sv. apoštola Pavla vedeni, a vědami lidskými i božskými opatření jsouce, ubírali se svatí apoštolové Cyrill a Methoděj přes dalekosáhlé kraje slovanské až do požehnané Moravy, a jako v písmě svatém o dvanácti apoštoli čteme, týmiž i slovy krátce vyličiti můžeme činnost apoštolskou: „A oni šli a kázali všudy, a Pán jim pomáhal a potvrzoval řeč jejich“ (Sv. Marek 16, 20.). Všude se všech stran hr-

nuli se k nim zástupové lidu slovanského, chudí i bohatí, staří i mladí, všichni poslouchali dychtivě slova jejich a prosili za svatý křesť. Pošetilá modloslužba vymizela, divotvorné znamení svatého kříže zavládlo a zvítězilo, obrazy nejblahoslavenější Panny Marie byly nábožně ctěny.

Starobylé podání vypravuje, že svatí bratři apoštolští na první své cestě misijnářské po Moravě a po Čechách tělesné pozůstatky sv. papeže Klimenta s sebou nosili, a odtud dá se vysvětliti, proč již od pradávných časů ve vlastech našich úcta zbožná k tomuto Svatému hluboce jest zakotvena, a proč i věrná přichylnost a oddanost k svatě Stolicí apoštolské pevně a silně v zemích našich jest zakořeněna,

Za kratičkou dobu čtyř let přineslo kázání slova Božího a bohabojný příklad svatých apoštolů tak hojné ovoce, že větší díl Moravy, Panonie, jakož i krajů českých pro víru křesťanskou byl získán.

Roku 867. putovali svatí apoštolové Cyrill a Methoděj do Říma, chtějící posvátné dílo apoštolské upevniti. Tam složili do rukou náměstka Kristova účty ze svého posavadního působení, a odevzdali tehdejšímu papeži Hadrianu II. ostatky svatého Klimenta, které až podnes u veliké účte v basilice sv. Klimenta v Římě se chovají.

Svatí bratři apoštolští byli v Římě s velikou poctou přijati, ano svatý Otec seznal jich blahodárné práce a vznešené zásluhy, nedal jim z Říma odejiti do nové jich vlasti slovanské, až by oba biskupy byl posvětil. Tak stalo se v roce 868., a zároveň byli první žáci svatých apoštolů, prvotiny to křesťanské z národa slovanského, na kněze a jáhny vysvěceni. Než ale Bůh dovedl zde život svatého Cyrilla k cíli a konci, zemřel v roce 42. věku svého, a byl pohřben v kostele sv. Klimenta v Římě, Methoděj však vrátil se zpět do Moravy jako první arcibiskup nově obrácených zemí slovanských a došel tam ještě před koncem svrchu udaného roku. Snažil se nejen na Moravě ale též v zemích sousedních království Boží šířiti a kde už rozšířeno bylo, zvelebiti, při tom však náš svatý Methoděj rozmanitá protivenství snášeti a trpěti musil. Byloť mu překáženo, úřad biskupský svobodně vykonávati, musil více než dvě léta u vyhnanství žiti, ano převelice bylo zkormouceno zbožné srdce jeho apoštolské nelitostným podezříváním, jakoby vira jeho nebyla přesna.

Ještě jednou uchopil hůl poutnickou a vydal se na cestu do Říma, aby před náměstkem Kristovým z lichého nařknutí se obhájl a ospravedlnil.

Římský papež, seznal nevinu svatého biskupa, potvrdil mu všechna práva jeho, a tak potěšený a ospravedlněný navrátil se sv. Methoděj k stádcí svému, kteráž ještě několik let v pokoji řídil a spravoval, až pak bohat útrapami a zásluhami vešel „v radost Pána svého“ (Sv. Mat. 25, 21.).

Jak ústní podání vypravuje, bylť na Velehradě s velikou slávou pochován. Toto posvátné místo jest obzvláště v tomto roce tisícim po smrti svatého věrozvěsta předmětem naší zbožné úcty.

Z toho, co jsme pravili, seznáte, milí diecesáni, že Morava má důležité příčiny, aby velikého apoštola svého Methoděje u vděčné památce chovala a tento rok radosti a milosti, jakožto rok jubilejní konala

II.

Také my obyvatelé země české máme příčinu bráti podílu v jubilejní slavnosti bratří sousedních. Čechy jsou sv. Methoději k velkým díkům zavázány; vždyť byl hlavním šířitelem křesťanství v Čechách a tudíž právem nazvati se může apoštolem Čechův. Vliv jeho byl tak důležitý, že bez něho by se křesťanství v naší vlasti nebylo tak rychle šířilo a rozvinulo.

Byloť sice již r. 846 čtrnáct lechův v Řezně pokřtěno, leč příklad jejich nedošel obecného následování. Obrácení vlasti naší na víru křesťanskou v pravém smyslu slova vykonal teprv sv. Methoděj. Neboť on to byl, jenž vévodu českého Bořivoje, když se týž u dvora moravského knížete Svatopluka zdržoval, pro víru křesťanskou získal a s komonstvem 30 šlechticů jej na Velehradě pokřtil. Jeho horlivosti a modlitbám děkovati sluší, že též Ludmila, svatá choť Bořivojova, s velkým počtem příbuzných vévodových křesť sv. přijala. Sv. Methoděj vyučil a vysvětil kněze slovanské, kteří se o další šíření a upevnění nauky křesťanské v Čechách starali. Když vladař český přijal víru křesťanskou, tuť ovšem musil v Čechách znamenitý obrat k lepšímu nastati. Tato zásluha přináleží sv. Methodu a vybízí nás, abychom ctili památku jeho.

Století našemu slouží ke cti, že rádo a vděčně oslavuje památku a zásluhy sou-

kmenovcův, kteří skutky svými v dějinách proslulými jsou.

Tážme se však, prokázal-li kdo větší dobrodiní některému národu nad to, které jej do řady osvěcených národů křesťanských a do rodiny Kristovy uvedlo? Schvalujeme, že za dnů našich na vědecké vzdělání národa velická váha se klade, avšak opět se tážeme, komu dlužno nejprřednější díky vzdáti za veškeru vzdělanost, již se těšíme, ne-li těm, kteří první školy u nás založili? Vyznejme, že naše vzdělanost jen na půdě křesťanské vyrostla, a že rodni bratří Cyrill a Methoděj, kteří tuto půdu vzdělávali a osévali, Svati byli, a že ji svým svatým životem, svými přčetnými útrapami a obětmi jediné z lásky k Bohu a z lásky ku spáse svěřeného lidu, zúrodnovali a pěstovali.

Nezapomeňte tedy, že půda ze které vypučila naše osvěta, jest půda od křesťanských věrozvěstů vzdělaná, že jest půda křesťanská.

Proti této svaté zjevené víře za našich dob mnozí bojují, udávajíce, že se nesrovnává s kulturou a vzdělaností, posmívají se jí jako bláznovství; nedejte se mýlit, držte se pevně přesvědčení, že Bůh klamati nemůže a že víra křesťanská jest základní podmínkou pravé mravnosti a blaha časného i věčného. Bez víry není přístupu k Bohu, bez víry nestává ani zde na zemi pravého štěstí a pravé vzdělanosti. Kdyby víra, čehož Bůh nedopouští, ze zemi našich vymizeti měla, pak by se navrátilo staré pohanství se šerednými následky svými a veta by bylo po vzdělanosti, mravnosti a blaženosti. Kterak už nyní bohužel jiný panuje mrav a obyčej než před sto lety, když víra křesťanská ještě živěji a častěji v srdcích lidských přebývala! Toť jsou smutné známky, kteréž nás vybízejí, abychom se víry křesťanské drželi, ji pěstovali a slovem i skutkem vyznávali.

Ano, milí diecesáni, vyznávejte svatou víru, ať svítí světla vaše před světem a tím způsobem uctíte památku sv. patronů zemských Cyrilla a Methoděje, kteříž pro víru křesťanskou žili, působili a se pro ni obětovali.

III.

Učte se, milí diecesáni, od sv. patronů zemských Cyrilla a Methoděje netoliko horlivosti u víře, ale též, co s tím spojeno, lásce ku Stolicy Římské a lásce k spolubližním.

Ačkoli Cyrill a Method z východu přišli, nicméně nikoli biskupa Cařihradského, nýbrž římského biskupa za hlavu církve uznávali.

Tělesné pozůstatky svatého Methoděje čekají ve velebné svatyni Velehradské na z mrtvých vstání, kdežto ostatky sv. Cyrilla v basilice sv. Klimenta v Římě nábožně se chovají, to však má nám připomínati, že naši svatí apoštolové o to usilovali, aby naše církevní provincie ke skále Petrově, na niž spočívá jednota Církve katolické, živou a trvalou páskou u víře na všechny časy připoutali a připevňovali, a jako svatého Methoděje nevzýváme bez svatého bratra jeho Cyrilla, poněvadž jako rodni bratří zároveň nám přinesli svatou víru a společně ji hlásali, a v Římě účty z ní oba skládali, tak budme, dle učení a příkladu jejich, vždy pevnou páskou oddanosti a věrnosti se Stolicí apoštolskou v Římě spojeni, neboť jenom tam jest středistě svaté jednoty katolické.

Ostatky svatých apoštolů Cyrilla a Methoděje jsou od sebe vzdáleny, avšak jejich blahoslavené duše jsou před trůnem Božím spojeny, a tak buďtež i vy, v Pánu milovaní diecesáni, v duchu lásky Boží spojeni se svými biskupy a kněžími, a třeba by vás daleké prostory od svatého Otce v Římě dělily, buďte s Ním v jednotě víry a lásky spojeni, a ukažte skutky svými, že jste hodnými a věrnými dítkami svaté Církve, jejíž nejsvětější zakladatel jest Ježíš Kristus, jenž louče se se svými apoštoly, a maje trpěti za nás, takto se modlil: „Neprosím pak toliko za ně, ale i za ty, kteříž skrze slovo jejich uvěří ve mne, aby všickni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně, a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli: aby uvěřil svět, že jsi ty mne poslal“ (Sv. Jan 17, 20, 21.).

Pro lásku božského Spasitele prosíme a napomínáme vás tudíž, abyste pevně drželi se svaté víry katolické, abyste pevně trvali ve svatém spojení s náměstkem Kristovým, abyste často na něho v modlitbách svých vzpomínali.

Pro tuto lásku buďte také svorní ve spolek. Týž Duch lásky Boží, který oba svaté bratry, Cyrilla a Methoděje pohnul, aby k pohanským otcům našim vydali se na cestu, aby jich řeči se naučili, jich mravy vzdělali a zúšlechtili, jest i naším údělem ve svatých Svátostech. Ačkoli tato láska vždy více mizí ze světa, nicméně máme řídit se vždy dle slov, jež

pravil Božský Spasitel náš, Ježíš Kristus: „Po tomť všickni poznají, že jste moji učeníci, budete-li míti lásku jedni k druhým“ (Sv. Jan 13, 35.). Bez tohoto ducha lásky byl by sv. Pavel zůstal v Jerusalemě, a světlo svaté víry nebylo by osvítilo krajiny řecké; bez tohoto ducha lásky nikdy by nebyli opustili svatí bratři Cyrill a Methoděj vlast svou, nebyli by se stali Slovany, aby Kristu Ježíši získali národy slovanské.

V Kristu milovaní! K takové oběti lásky, jakou svatí hrdinové Cyrill a Methoděj nám přinesli, nevyzýváme vás, avšak prosíme vás, abyste pro lásku Boží od všelikého podezírání, zlehčování, od všelikého hněvu a nenávisti ustali, časového ducha národních rozbrojů od sebe zapudili, a na sobě ukázali, že jste pravými učeníky Kristovými.

Přemnozí, křesťany se nazývající, jako nepřátelé proti sobě se staví a to pouze proto, že k různým národnostem se čítají a různými jazyky mluví. Toť není jednání pravých křesťanů, nebo tito vědí, že všickni lidé mají jednoho Otce v nebesích, že všickni touží předrahou krví Vykupitelovou jsou spasení a k té samé blaženosti věčně určeni, že tudíž láskou bratrskou sebe milovati mají. To uvažte, milí diecesáni! přispívejte k tomu, aby pokoj a svornost panovaly mezi oběma bratrskými národy našich diecésí.

Rídíce se dle učení Mistra Božského, vybízíme milované diecesány své bez rozdílu národnosti, aby společně k hrobu svatého Methoděje na Velehrad putovali.

Víme však, že přemnohým diecesánům našim nebude možno dalekou pouť až na Velehrad vykonati, ač by zajisté rádi tam svatému Methoději čest zbožnou vzdali. Za tou příčinou vyznačíme některé zvlášť omilostěné chrámy našich diecésí, ve kterých slavnosti poutní na památku blahoslavené smrti svatého Methoděje konati se budou. Jména chrámů určených budou během příštího měsíce oznámena.

IV.

Při této příležitosti nesmíme opomenouti, zřetel váš obrátiti k jednomu předmětu, jenž nám na srdci leží. Když před třemi lety svatý Otec náš Lev XIII. okružním listem apoštolským „Grande munus“ účtu svatých apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje veškerému světu ka-

tolickému doporučil, a když za touto příčinou také z Čech do Říma deputace se dostavila, aby Jeho Svatosti díky vzdala za slavný věnec, kterýž k účtě našich svatých apoštolů náměstkem Krista Ježíše byl uvít, vyslovil tehdy svatý Otec přání, aby obnoveno a osvěženo bylo ono prastaré, dávnověké spojení otčiny naší se svatou Stolicí, které svatými apoštolý Cyrillem a Methodějem v život vešlo, aby bývalá vzájemnost mezi katolickým národem českým a Stolicí apoštolskou, jak za času sv. Vojtěcha, a později za Karla IV. a velikých biskupů Arnošta z Pardubic a Jana z Jenštejna pěstována byla, opět se utvrdila.

Jak vám, milovaní diecesáni, známo jest, mají skoro všickni křesťanští národové v Římě své ústavy, v nichž jinochům, službě Boží se věnujícím, příležitost jest uchystána, u vědách svatých všestranně se vzdělávati pod předobrotivou ochranou svatého Otce a uprostřed nejslavnějších památek našeho svatého náboženství.

Těchto výhod neocenitelných neměli až posud klerikové našich diecésí.

Když pak čeští poutníci o pouť slovanské k hrobu sv. Cyrilla do basiliky sv. Klimenta v Římě připutovali, byl zaveden svatému Oci podnět, učiniti předběžné přípravy k založení české koleje neboli semináře v Římě. Nemałym jest nám potěšením, že právě v tom roce, kdy tisíciletou památku svatého Methoděje oslavujeme, zprávu podati můžeme, že blahodárný ústav ten již byl otevřen, a kojíme se blahou nadějí, že naši svatí apoštolové z daru a hojného požehnání od Boha mu vyprosí. Že česká kolej v Římě otevřena býti mohla, k tomu přispěla nadace česká v Římě ze zlatých časů Karla IV., kteráž značným darem J. V. císaře Ferdinanda I., nezapomenutelného dobrodince, byla rozmnožena, dále přispěvek k příjmům diecésních seminářů, a konečně dary dobrodinců zbožných; avšak vše to nestačí, a kolej nemohla by se udržeti, kdyby nebylo zabezpečení se strany sv. Otce, že značnou část almužny, která mu od katolíků z Čech každoročně bývá zasílána, k vydržování ústavu českého věnovati bude.

Vděčná láska k svatému Oci zajisté pohne i vás, milovaní diecesáni, abyste také dle sil svých k dílu tolik důležitému přispívali, a tak dokázali, že velice sobě vážíte snahy a péče svatého Otce, jenž

uctil velice zemi českou zřízením kolleje české v Římě.

V Kristu Pánu milovaní diecesáni! Poměry časové, v kterých žijeme, připomínají nám ustavičně, že nutno jest, abychom u trůnu Božího pomoci hledali. Před tisícem let přinesli svatí apoštolové Cyrill a Methoděj světlo svaté víry křesťanské do vlastí našich, a tak zapuzena byla temná noc pohanství. Za dnů našich pokouší se nové pohanství, prostředky starými i novými k nám vniknouti. Nuže prostě s námi svatě apoštoly Cyrilla a Methoděje, aby u trůnu Boha nejvyššího na nás pomněli, za nás orodovali, aby nebylo nám vyrváno svaté jich dědictví, víra křesťanská, mrav křesťanský, vzdělanost křesťanská. Při slavnostech, které letošního roku k účtě sv. biskupa Methoděje konati, a při kterých jej za přímluvu vyzývati budete, modlete se také za ony, na jichž ramenou břímě a zodpovědnost úřadu pastýřského spočívá, modlete se, aby pastýři i stádo jednou hodni učiněni byli přijati korunu věčné slávy.

„Milost Pána našeho Ježíše Krista a láska Boží a účastenství Ducha svatého budiž se všemi vámi“ (II. Kor. 13, 13.) Amen.

Dáno v první neděli postní 22. února 1885.

Bedřich, kardinál a arcibiskup Pražský,

Josef Jan, biskup Kralohradecký.

Emanuel Josef, biskup Litoměřický.

František Paulanský, biskup Budějovický.

KRONIKA.

Z Prahy. (Jmeniny.) Zítřa slaví J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup své jmeniny. Kéž Ho Bůh na přímluvu sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje, o jejichž počtu právě vydaným pastýřským listem vznešený církevní hodnostář se postaral, ještě dlouhá léta pražské arcidiecési zachová.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se od 6.—10. března u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, od 11.—15. t. m. u sv. Štěpána.

— Spolek Arimatejský pochoval v únoru 107. chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 47, ze zemského blázince 20, z nemocnice Milosrdných bratří 8, z nemocnice Milosrdných sester 26, z nemocnice Alžbětinské 2, a z umrlých kaplí 4; letos již

186 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům ve Veselí, Brandýse n. L., N. Bydžově, Jablonci, Smíchově, Chlumci n. C., Holíčích, Čern. Kostelci, Berouně, Sedlci, Libochovicích, Kutné Hoře, Doln. Královicích, Jindř. Hradci, Železném Brodě, Kašperských Horách, Lounech, Volýni, Vodňanech, Král. Vinohradech a Taborě; dále občanským záložnám v Neveklově, Uhl. Janovicích, Dobrušce, Rychnově n. Kn., Lysé n. L., Terezíně, Slaném, Libochovicích, Milevsku, Karlíně, Holíčích, Mšeně, Žamberce, Volýni, Polici, Dobříši, a okresní záložně v Jistlově.

— Biskupem v Linci jmenován bude na jisto dr. Arnošt Müller, kanovník, rektor vídeňského semináře. Dr. Müller jest narozen v Jiřicích, okresu krumlovského na Moravě r. 1822 a r. 1846 byl vysvěcen na kněze. Církevní vědecké dílo, jež sepsal a které se nazývá „Theologia moralis,“ jest zavedeno v seminářích co kniha učebná. — Lvovským metropolitou jmenován biskup Silvester Sembratovič. Kanovník dr. Pelesz jmenován řeckokatol. biskupem v Stanislavově.

— Biskup zemřel. Biskup Ignác Paoli z Bukurešti, který v těchto dnech do Vídně zavítal za tím účelem, aby konal sbírky ve prospěch chudého svého katolického stádece v Bukurešti, byl raněn v jednom Vídeňském hostinci, v němž se nbytoval mravici. Zemřel v pátek 27. února jsa stár 67 roků. Mrtvolu apoštolského toho kněze odvezli do Bukurešti, kde bude v poctivosti pochována.

— Jubilejní čítárna na Velehradě. K vzácnostem první třídy, jimiž slavnostní výbor pro pouť Methodějskou na posv. náš Velehrad překvapiti hodlá, patřiti bude bez odporu jubilejní čítárna. Veškeré časopisy, všech odstínů a barev, zejména politické a zábavné časopisy slovanské, též pak jinojazyčné budou zde vyloženy. Pokud začátky této čítárny, jimiž zkušená a dovedná ruka dp. P. Jos. Vykudala, děkana na Velehradě právě se zabývá, nás poučily, bude zařízení jubilejní čítárny nejen ve všem a všude přístupné, vhodné, avšak i o pohodlí tu bude postaráno. V téže nalézati se bude oddělení dopisovatelské, kdež každému poutníku cizinci i domácímu vším náčiním ku psaní i potřebami bude poslouženo, aby dopisy své obstarati mohl.

— Skvělý dar. Mnohé obce na Moravě a i v Čechách objednaly u křesťanské akademie v Praze bohoslužebná roucha, bohoslužebné nádoby, prapory, obrazy i sochy, okázaly svou radost nad tím, že se jim dal Pán Bůh dočkati

patnáctého jubilea tisíciletého úmrtí sv. Methoděje. Vnitřní radost jejich jeví se zevně, oslavují skutkem a ne pouze slovem naše sv. apoštoly, po Pánu Bohu přední dobrodince národů slovanských. Zvláště však něžným darem obmyslili svatyni Velehradskou bývalí i nynější bohoslovci Olomouckého arcib. semináře totiž všichni chovanci jeho od r. 1869—1885. Učinivše mezi sebou sbírku objednali u křesťanské akademie v Praze křtitelnicí, jejížto cena obnáší téměř tři tisíce zlatých. Jest to vzácné dílo, které má na věčné časy ve svatyni Velehradské připomínati první křtitele národů slovanských. Těšte se šlechtití dárkové, až ji uvidíte, jest zajisté nejkrásnější ze všech křtitelnic v Čechách a na Moravě. Zhotovena jest dle nákresu architekta Barvitia od chvalně známého sochaře Gianiho. Pan architekt zase tímto dílem ukázal, že náleží mezi přední umělce v Čechách. Křtitelnice jest zvýši dospělého člověka, z krásného kararského mramoru zhotovena, rozličnými ozdobami zejména andělskými hlavami okrášlena. Víko jest dřevěné a nalezá na něm socha sv. Jana Křtitele, pak obrazy sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje, sv. Jana Nep. a sv. Jana Sarkandra. Aby se vzácné dílo nepoškodilo, bude kolem něho mramorové zábradlí, které též již dohotoveno jest. Obrazy maloval professor Sequens. Aby se nemusilo celé víko otvírati, jest to zařízeno tak, že se dá postranní jedna deska otevřítí, kterým otvorem se může voda křestní nabíratí. Křtitelnice bude co nejdříve ve chrámu Velehradském postavena. Potěší se z ní veled. p. děkan Vykydal a jeho věrný druh d. p. Vychodil, kteří též značnou částí k tomuto skvělému daru přispěli.

Literární oznamovatel.

— „*Výklad malého a středního katechismu blah. Kanisia.*“ Vzdělal Jakub Procházka, professor katechetiky při bohosloveckém ústavu v Brně Díl I. Tiskem a nákladem knih-tiskárny benediktinů rajhradských. Za doby, kdy se katechismy a výklady jejich množí, třebaš velká část jich nevyhovovala pravému účelu, jest velevitána kniha téhož oboru nepřilíš ob- jemná, ale jadrná. Již po mnohá léta studovali bohoslovci brněnští podle lithografovaných před- nášek p. spisovatelových, ale konečné nadešla doba a professor Procházka odhodlal se k tomu, výklad katechismu vydati tiskem. Učinil tak, poněvadž byl ze mnohých stran o to žádán. Že ho o to prosili, jest výbornost spisku příčinou. Jak do- slechli mnozí páni katechetové a učitelé, že se

dílko to tiskne v hojném počtu se přihlašovali domnívajíce se, že velmi dobře se hodí a vy- hovuje při vyučování školním. A vskutku! Není to pouze naše mínění, nýbrž všech, kdo ji četli nebo podle ní náboženství vyučují. Není účelem slov našich, abychom se pouštěli do rozboru a kritiky, tu ponecháváme mužům v tom oboru kompetentním, ale míníme na spis ten pouze upozorniti vld. duchovenstvo a pp. učitele, jimž jest též sv. náboženství vyučovati. Jak se do- vidáme, chystá p. spisovatel druhý díl výkladu do tisku, jenž bude zajisté rovněž tak zdařilým jako díl první. *Felix.*

— „*Růžový věneček,*“ uvitý z rozličných pobožností ku počtě nejsv. a neporušené Panny a Matky Boží Marie, královny sv. Růžence. — Rukověť pobožností pro každého ctitele Marian- ského, zvláště pak pro spoluúdy bratrstva živého růžence, uspořádaná od Ignáce Bilka, faráře a bisk. notáře v Bartošovicích. Třetí opravené a rozmnožené vydání, které schválila nejd. kon- sistor Kralohradecká. V Praze, nákladem B. Stýbla. Tato objemná modlitební kniha rozvrhuje se ve 13 částí, v nichžto se pojednává o růženci radostném, žalostném a slavném, o sv. růženci k sedmeru radostí Panny Marie, o sv. růženci k sedmeru bolestí Panny Marie, o hodinkách k sedmeru bolestí Panny Marie, o Křížové cestě Mariánské, o pobožnosti k neposkyvnému Srdci Panny Marie, o svatém růženci za duše v očistci, o májové pobožnosti, o modlitbách a písních na svátky Panny Marie, o nejpotřebnějších mod- litbách a písních k domácí i veřejné pobožnosti, o písních mariánských vůbec. Všude potkáváme se s kratičkými rozjímáními, s pěknými písněmi a vzornými modlitbami. V úvodu pojednává se o pobožnosti růžencové, o bratrstvu živého rů- žence, o jeho zařízení, o přístupu do bratrstva a o povinnostech jeho údů. Tato modlitební kniha zvláště pro naši dobu se hodí, nebo sv. Otec Lev XIII. sám jsa horlivým ctitelem sv. růžence svými okružními listy již dvakráte a sice 1. září 1883 a 30. srpna 1884 věrné křesťany vyzýval, aby utěšená pobožnost tato, která u mnohých již v zapomenutí přicházela, k dřívější vzácnosti a slávě se povznese.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

P. Emerich *Ebenstreit*, kněz ř. Františkanské- ho, 7. února 1885, (nar. 7. září 1810, vysv. 29. července 1838;)

p. Karel *Schiller*, admin. chrámu P. u sv. Jiří v Praze, 27. února 1885, (nar. ve Vykání 7. pros. 1816, vysv. 3. února 1839).

Vyznamenán jest:

p. Jos. *Vyhnálek*, býv. far. v Štěnovicích, obdržel exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

p. Karel *Vondruška*, kapl. ve Velvarech, za zatím. katech. při měst. dívčí škole v Žižkově;

p. Frant. *Vaško*, katech. při měst. dívčí škole v Žižkově, za zatím. kapl. v Michli.

p. Jos. *Lašovička*, koop. v Č. Brodě, za katech. při měst. škole tamže;

p. Frant. *Zalabák*, za II. katech. při měst. dívčí škole Smíchovské;

p. Frant. *Skrbek*, koop. Vodolský, za admin. v Křečovicích;

p. Vojt. *Kočka*, admin. Křečovický, za far. v Radošovicích.

Uprázdněné místo:

Verměřice, fara patr. nábož. matice, od 2. března 1885.

Provolání.

Katolíci, Čechové!

Nejdůstojnější Biskupové čeští společným *listem pastýřským* ze dne 22. února b. r. vyzvali věřících, aby se účastnili slavnosti, kteréž na Velehradě Moravském u hrobu sv. Methoděje před 1100 lety zesnulého konati se budou.

Katolíci, Čechové! My zajisté ochotni jsme uposlechnouti hlasu nejdůstojnějších vrchních pastýřů svých, ochotni jsme díky vzdáti za nescetná dobrodíní, jichž se nám působením sv. bratří Cyrilla a Methoděje dostalo.

Souvěrci naši Moravští nás pozvali a my se srdcem radosti plným vyhovíme tomuto pozvání.

Kéž krajané naši slovanští i němečtí toutéž měrou v poutích na Velehrad se účastní; neboť ač oba slavní světcové ti to vším právem nazývají se apoštoly Slovanův, mají nicméně i katolíci němečtí v Čechách podstatnou příčinu, nby je ctili jako muže, jimž obzvláště děkovati sluší, že náboženství naše svaté v drahé vlasti naší vrch obdrželo, že příslušníci obou jazyků stali se dítkami té samé svaté církve katolické.

Kéž synové obou národův, úzce sdružení jsouce, nad hrobem sv. Methoda Boha chválí a za to prosí, aby páska křesťanské lásky vždy pevněji a něžněji všechny obyvatele milé vlasti naší spojovala.

Celý tento rok jubilejní bude se na Velehradě konati způsobem slavným. Obzvláště následující slavnostné oktávy mají tvořiti vrchol slavnosti a sice od 6.—13. dubna na památku úmrtí sv. Methoda, od 5.—12. července jakožto v oktáv výroční slavnosti církevní sv. Cyrilla a Methoděje a posléze od 15.—22. srpna v oktáv Nanebevzetí Marie Panny, jižto chrám Velehradský jest zasvěcen.

Jest žádoucí, aby poutě z Čech nekonalý se všechny na jednou, nýbrž aby na celý rok se rozdělily a střídavě z různých krajin vlasti podnikaly a to zejména od měsíce května až včetně do srpna.

Čas, kdy poutě z Čech se podniknou a ze kterých míst vyjdou, později oznámíme.

Aby se však poutě ty všeobecně možnými staly, bylo od všechných ředitelstev železných drah k naší žádosti poskytnuto značné slevení cen jízdných. Slevení toho účastným se stane každý poutník Velehradský, vykáže-li se legitimačním lístkem vydaným od níže psaného komitétu. Taktéž bude dle možnosti postaráno, aby každý poutník měl příležitost, opatřiti sobě přístřeší a potřebného občerstvení na Velehradě aneb neprodleně zpáteční cestu do Čech nastoupiti. Velmi žádoucí jest, aby se po celých Čechách našli horliví mužové, kteří by jako jednatelé s námi ve spojení vešli a se v příčině upravení vlaků poutnických z té které krajiny s námi dorozuměli.

Úkolem těchto jednatelů bude obzvláště, aby poutníkům legitimační lístky opatřili a přibližný počet těch, kdož různých vlaků poutnických účastniti se chtějí, nám záhy oznámili, abychom závčas jak o nutnou dopravu tak o hmotné opatření jakož také o návrat poutníků postarati se mohli.

Blíží vypsání cesty, kterouž z různých končin vlasti naší na Velehrad dostatí se lze, a čeho jinak v příčině pouti na vědomí uvéstí potřebí bude, oznámíme svým časem buď prostřednictvím veřejných časopisův aneb i zvláštním ohlášením.

Kdokoli si nějakého vysvětlení přeje, kdokoli radou i skutkem snahy naše podporovati zamýšlí, račiž dopsati nám pod adresou: „Komitét pro slavnost Velehradskou v Praze č. p. 365—III.“ a my ochotně všelikému přání vyhověti dle nejlepších sil se vynasnažíme.

Končíme heslem: Vzhůru na posvátný Velehrad! Bůh žehnej jubilejní slavnosti svato-Methodějské!

V PRAZE, v únoru 1885.

Z komitétu pro slavnost Velehradskou.

Karel hrabě Schönborn,

předseda.

Th.-Dr. Klement Borový,

I. místopředseda.

Karel Ervín hrabě Nostic,

II. místopředseda.

Mansvet *Adámek*, farář. — * *Karel hrabě Buquoy*. — *Josef Carboch*, mistr truhlářský. — *František Uhlum*, ředitel kůru. — *Ferdinand hrabě Chotek*. — *Rudolf hrabě Chotek*. — *Václav Čekan*, továrník. — * *JUDr. Josef Dašek*, advokát. — *Václav Dittrich*, majitel domu. — *Jan Dorovin*, profesor. — *Josef Doubrava*, Theol.-Dr. a místopředseda semináře. — * *Jan Drozd*, gymnasiální profesor. — *Karel Duchek*, profesor a zemský poslanec. — * *Josef Förster*, profesor při konservatoři. — *Jan Fritz*, majitel domu. — *Jos. Goppold*, majitel domu. — *Petr Hanuš*, kn.-arcibisk. almužník. — *Ed. Harnisch*, kupec. — *Jan Havlí*, kanovník a farář. — *Alexander svob. pán Helfert*. — *Jan Heřman*, akademický malíř. — *Robert baron Hildprandt*. — *Bedřich Hingst*, kn. arcibisk. notář a farář. — *Jan Hirsch*, klenotník. — *Dr. Václav Hlavatý*, profesor. — * *Antonín Hora*, generální vikář. — *Josef Houžvička*, katecheta. — Theol.-Dr. *František Hrádek*, metropolitní kanovník. — *Ant. Hrazánek*, majitel tiskárny. — *Dr. Josef Hušáček*. — *JUDr. Jan Jeřábek*, zemský poslanec. — *Josef Jireček*, ministr. m. s. — * *JUDr. Edmund Kaizl*, advokát. — *Václav Kalbáč*, žurnalista. — *Frant. Kočí*, kanovník. — *Zdenko hrabě Kolovrat*. — * Theol.-Dr. *František Král*, metropolitní kanovník. — *Beneš Method Kulda*, kanovník. — * *Josef Kyselka*, profesor. — *Jan hrabě Ledebour*. — *Ferdinand Lehner*, katecheta. — * *Dr. Antonín Lenz*, kanovník. — *Ferdinand kníže Lobkovic*. — *František princ Lobkovic*. — *Moric kníže Lobkovic*. — *Karel kníže Löwenstein-Werthheim-Rosenberg*. — *Antonín Matyáš*, tajemník křesťanské akademie. — *Dr. Antonín Mezník*, c. k. dvorní rada. — * *František Micka*, kanovník. — *Čeněk Mottl*, ředitel semináře. — *Karel Musil*, úředník sv.-Václavské záložny. — * *Eduard Nebeský*, majitel domu a pivovaru. — *J. Neff*, velkokupec. — *Matěj Novák*, majitel domu. — *Matěj Novotný*, majitel domu. — *P. Čeněk Oehm*, kaplan. — *Ferdinand Oehm*, úředník při dráze. — * *Eduard hrabě Pálffy*. — *P. Gabriel Pecháček*, katecheta. — *Jan Pertl*, pražský měšťan. — *Václav Petzold*, hotelier. — * *Alfred baron Pfeill-Scharpfenstein*. — *Antonín Plichta*, pražský měšťan. — *Filip Podzimek*, tajemník. — * *František Pohl*, farář. — *Josef Pšenicka*, c. k. profesor. *Jan Ramba*, pražský měšťan. — *František Razák*, kanovník a farář. — *Květoň rytíř z Rosenwaldu*. — *Jan Nep. Rotter*, opat Břevnovský. — * *Florian Seidl*, ředitel. — *František Schönbeck*, ředitel. — * *Karel Schwarz*, světicí biskup. — * *Adolf Josef kníže ze Švarcenberků*. — * *Bedřich princ Švarcenberk*. — *Karel kníže ze Švarcenberků*. — *Josef Slánský*, farář. — *Dr. Rupert Smolik*, profesor. — *Jan August Starý*, ředitel kůru. — * *J. Stauss*, majitel domu. — *Václav Štulc*, probošt. — *Th.-Dr. Jan Sýkora*, kaplan. — *Jan Tengler*, zlatník. — *Frant. hrabě Thun-Hohenstein*. — *Jar. hrabě Thun-Hohenstein*. — *Zdenko hrabě Thun-Hohenstein*. — *Hrabě Lev Thun-Hohenstein*, c. k. tajný rada. — * *JUDr. Hugo Toman*, advokát. — *Rud. Totzer*, kupec. — *K. Urbanec*, ředitel živnostenské banky. — *Al. Vavruška*, majitel domu. — *Karel Vendulák st.*, majitel realit. — * *Vilém Vlček*, purkmistr. — * *Josef Werthmüller*, majitel domu. — *Gustav rytíř z Wiederspergu*. — * *Hrabě Eugen Vratislav*. — * *Jiří Wuschanski*, kn.-arcib. notář a ředitel semináře. — * *JUDr. Jan Zavadil*, advokát. — *Josef Zavázal*, pražský měšťan. — *Frant. Zbírál*, majitel domu. — *Jindřich baron Zessner z Spitzbergu*. — * *Josef Zvěřina*, intendant. — *Václav Žižka*, pražský měšťan.

*) Hvězdičkou označení členové přináležejí užšímu komitétu.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Sedm postních kázání o bolestech Marie Panny.

V. Bolest P. Marie.

Stály pak blízko kříže Ježíšova
matka jeho a sestra matky jeho,
Maria Kleofášova a Maria Mag-
dalena. Luk. 19, 25.

Na zříceninách Jerusalemských seděl kdysi prorok Jeremiáš a se srdcelomným žalem a zármutkem vzpomínal na ohavné zpuštění svatého města. I vzpomínal tu na žalostiplné dlouhé dny obležení, vzpomínal, jak dívky při tom hladem mrouce o chléb volaly a nikdo nebyl, kdo by jim ho lálal, jak nemluvnátka hynula na ulicích města, protože matky samy hladem samy mrouce nemohly jich nakojiti. A když pak rozhlédl se kolem sebe a viděl, jak kameny, z kterýchž velebný chrám byl zbudován, nyní rozmetány jsou po různu kolem, jak město, jindy tak lidnaté nyní opuštěné a prázdné, když viděl dále, jak hradby jeho strženy jsou a brány vyvráceny a nikdo není, kdoby přicházel na slavnosti do města, když vzpomněl pak, jak knížata a kněží Boha pravého nyní v zajetí krutém na březích Eufrátu u Babylonu sedí a hořce plačí při vzpomínce na rodnou svou zem a sv. město, tu pojednou pukalo srdce žalem prorokovi, on sype popel na hlavu svou, roztrhuje roucho na znamení trpké bolesti své, a s pláčem volá až se to ozývá daleko široko: „O vy všichni, kteří jdete cestou pozorujte a vizte; jestli bolest jako bolest má.“

Století uplynula od té doby, kdy rozlitostněný prorok píseň svou žalostnou pro-

zpěvoval; lid vrátil se ze zajetí Babylonského, Jerusaleml se zdvihl se opět ze zřícenin, znovu vystaven, znovu ozdoben skvostnými paláci a novým skvostnějším nad všechny budovy chrámem. A tu stojí pojednou mimo města na pahorku Golgotě ne prorok, nýbrž žena plna nevyslovitelného hoře. Vlas její rozpuštěn, ona na smrt bleďá, slzami majíc zalité oči. Rty její jsou vyprahlé horkými vzdechy a hlubokou vnitřní bolestí, zrak její kalný a mdlý, kdežto oči její hledí nepohnuté na jedno místo, na trpící dítě její. A vite, kdo je ta matka nejvyš zarmoucená? Maria jest to, nejbláh. Panna pod křížem Božsk. Syna svého. — O přikročme již tedy nyní a porozjimejme si dnes o páté bolesti její o ukřižování Božského Syna Ježího, a bolest ta vyloudí nám zajisté slzu zármutku.

Pojednání.

I.

Marii P. opustili jsme při předešlém rozjímání právě, an na cestu se vydává za zástupem, vedoucím Božského Syna Ježího na popraviště Kalvarské. Než netrvala dlouho křížová cesta a krátce před polednem samým dosáhl průvod vrcholu hory. A pakli podání prastaré o místech těch, pravdu dí, bylo to místo pamětihodné. Tam na vrcholu Kalvarii bylo prý místo, kde první z lidí Adam prý pohřben byl, po 900. letém kajicném životu svém. — Malá chvíle sotva hodina uplynula od poslední bolesti Rod. B. Avšak pro Marii byla ta hodina delší než tisíc let. — Ona přichází k ukřižování Syna svého, aby ještě trpčí vytrpěla bolest než-li před hodinou, když s Ježíšem na smrt vedeným

kříž nesoucím na rohu ulice Jerus. se byla potkala.

Neboť sotva že s přípravami katané hotovi byli, musí matka viděti, jak strhli oděv z posvátného těla Ježíšova. A pamatujte dr. přát. na to rozedrané tělo při bičování. Vzpomeňte na ty bolesti, které jste vytrpěli sami, když snad z jediné jen rány obvazek násilně byl Vám stržen. A nyní vzpomeňte dále na to množství ran Ježíšových, o jaká to nesnesitelná bolest musilo býti pro něho ono ztržení roucha Jeho. A sotva se to stalo, krvavé počíná již divadlo. Pochopové již chápou se Jeho pravé ruky, natahují, kladou na dřevo a již jiný nasadil tupý hřeb na dlaň ruky té, z nichž prýštilo se tolik milostí lidstvu a první rána těžkého kladiva temně se rozléhala. Svaté tělo zachvělo se bolestí, oko však k nebi upřené plápolalo láskou. A nyní rána za ranou rozléhala se rozličným zvukem dle toho jak hřeb buď maso neb žíly neb dřevo pronikal. Maria slyšela všechno. Blízko místa totiž, kde katané Ježíše na kříž přibili, zřítí lze nyní kapli, Matce sedmi Bolestné zasvěcenou, tak vypravují všichni cestovatelé po sv. zemi v knihách svých. Tehdáž na tom místě byla prý skalní jeskyně a tam odebrala se Blahoslavena Panna s Janem a Magdalenou, nemohouc na hrozné přípravy k ukřižování patřiti. Než Maria slyšela i tam všechno. Kladivo dopadalo též na srdce její. Ona pohlédla vzhůru k nebi, mluviti však nemohla, Jen Otec nebeský pochopil tu obět bolestí jejího tolikrát již zlomeného srdce. Každá rána kladivem byla pro ni vzlaštní mučednictví. Z počítaje kolik těch ran kladivem zasaditi musili, než ruce na kříž přibili Spasitelovy a než připevnili nohy, které tak často hříšníky hledaly. Či obraznost byla by sto hrůzu v duši Marie Panny sobě představiti. Mám Vám dr. přát. popisovati co cítila při tom Matka? Necítiteli to sami, marná by byla slova má. Mnohé matce zdálo se, že hřeby vrážejí se do srdce, když slyšela rakev v které milované dítko její spočívalo, zabeďňovati a předce to bylo jenom mrtvé dřevo a v něm leželo mrtvé již bezduché tělo. Avšak co pocítila Maria při vrážení hřebů do těla Ježíšova, vysloviti se nedá.

I příroda lkala zároveň s Matkou Božskou nad utrpením Páně. Země chvěla se v útrokách svých, skály se pukaly, opona chrámová se roztrhla, slunce zakrylo svou

tvář, tma veliká rozhostila se na zemi, a zvěř poplašená náhlou mrákotou noční hledala útulku, kde by se skryla. Umlklo ptactvo v zahradách, i lidi pojímala hrůza, a to byl první paprsek milosti, který se rozlil v srdcích jejich. Mnozí opouštěli děsné to místo. Matka však blíže přistoupila ku kříži.

Nyní vzhůru pozdvihuje,
oči pláčem zkalené,
a zas kvílí, když spatruje
nohy, ruce zraněné,
ruce, které líbavala,
které vždycky žehnaly,
nohy které vidávala,
jak k ubohým spěchaly.

Tři celé hodiny visel Pán n Spasitel náš na kříži, tři celé hodiny, kteréž Marii přicházely jako ony tři dny, kdy v Jerusalemě Ho hledala. První hodina utrpení nastává. Maria stojí u kříže. A blízko ní stojí katané Syna Ježího, sedí vojáci Římsí, kterými nic nepohnuly ony neobyčejné zjevy, při smrti Páně, sedí a losují mezi sebou o oděv Ježíšův, a tak vyplňují mimoděk, aniž by o tom věděli jedno z proroctví královského žalmisty Páně: „Rozdělili mezi sebou roucha má a o oděv můj metali los.“ A při tom nová bolest prohnala srdce Marie, novou trpkostí naplněno bylo její srdce při pomýšlení, že snad zavlekou svaté to roucho v peleše hříchů, kde v nestřídmosti hýřiti budou.

Nej. Maria trpěla nejen pro sebe ona trpěla i pro jiné. Ona přijala zločince, kteří s Ježíšem ukřižováni byli za syny své. Ona prosila v modlitbě vroucí o duše bezbožníků těch, Bůh popřál jí, že jednoho pro nebe získala, že slyšela z úst Ježíšových blahá k němu promluvití slova: Ještě dnes budeš se mnou v ráji. Ten byl tedy zachráněn, avšak tím vroucněji Maria modlila se za druhého. A což modlitba Matky Božské, první z lidí měla snad bez vyslyšení zůstat? O nikoliv! Z nebe jenom pršely milosti na něho, milost Boží obletovala ho, klepala na jeho srdce, ona působila, že srdce to krvácelo bolestí, bázní, výčitkami svědomí, ale on to byl sám, který neotevřel srdce to milosti Boží, který zůstal starým hříšníkem až do skonání svého. Maria předvíдалa jeho osud nešťastný na věčnosti, a že mu pomoci nemohla to rmoutilo přes příliš mateřské její srdce.

Než ač to vše ji zajímalo, předce hlavní pozornost obrácena byla k Ježíši na kříži. A Ježíš mlčel. Jeho krev vřela co oheň, stékajíc po kříži z ran Jeho dolu. On blednul víc a více.

Druhá hodina utrpení započala. Tmělo se víc a více a jen málo lidí stálo blízko u samého kříže. Maria však vytrvala. A tu počíná Ježíš opět mluvit. Zdálo se, jakoby byl dlouho tajnou rozmluvu vedl s Otcem svým nebeským, jako by se byl přimlouval za hříšníky a Otec nebeský jakoby mu byl řekl: že hřích ukřižování Jeho příliš velký jest, než aby byl opuštěn těm, kteří ho zavinili, a protož volal žalostně Ježíš: Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí. A toto slovo v bodlo nový meč do srdce Marie. Již ten libezný Jeho hlas pronikal útroby její. Tak krásná byla ta modlitba Jeho na kříži. Když mlčení přerušil, nestalo se to posud k vůli Matce ani k vůli apoštolu, aby jim slova útěchy promluvil. On přimlouvá se za hříšníky, a to nejhorší, za ty, kteří ho ukřižovali. Maria slyšela to, porozuměla pokynutí tomu, že i ona má následovati příkladu Jeho. I puklé srdce Mariino rozšířilo se při těchto slovech a ona přijala celý svět v srdce to, a obmyla jej slzami lásky. Slova ta učinila z matky Božské, matku milosrdenství. Než Kristus jí chtěl učiniti matkou všech lidí a proto otvírá znova svatá ústa svá a dí k Marii: Ženo, hle Syn Tvůj. A k Janovi: Hle Matka tvá. Jana staví na své místo, na Jana přenáší všechno právo své, aby i on Marii matkou svou nazývati mohl. Než myslíte dr. přát., že Kristus jen Janovi dal to právo Marii nazývati matku svou? O nikoliv, v osobě Janově celý svět, všichni lidé zastoupeni byli, tudíž i my. Maria od té doby stala se také matkou naší. A předce i to slovo Marii novou bolest způsobilo. Ona viděla, jak Syn její Božský o Ni se staral, jak ji miloval, že postaral se ji o ochránce, když sám Ji opustiti musil.

Ano Janovi jsi poručena
ale Jan sám opuštěn,
Jeho mysl jest zraněna
že jest Ježíš umučen.
Jan ta dušička milostná,
hořce musí kvíliti,
kdož tě tedy přebolestná,
kdo tě bude těšiti.

Ano, kdo tě potěší Maria, neb ještě není bolest tvá u konce. Ježíš žije ještě,

ještě hodinu, dlouhou hodinu třetí máš patřiti na muka Jeho.

A právě nyní tělo jeho sv. bledne víc a více, s krví ubíhá sil, žízeň ho trápí a Maria slyší jak volá přebolestně: Žízním. Jaký to div! Od večera nepřišlo nic k ústům Jeho, než něco vína se zlučí, houba s octem a Jeho vlastní krev. Hřeby pá-lily v ranách jako oheň, oudy jeho od hlavy až patám od bičování rozedrány, hlava od trní zbodaná. Krve ubývalo, žízeň se množila; ústa vysychala, jazyk pá-lil. Žízní mnohý již o rozum přišel. Nejhorší smrti jest umírat žízní. Jak kruté utrpení to bylo, poznati z toho, že nikdy si Ježíš nenaříkal, tuto však úpěnlivě volal: Žízním. — A matka? Vzpomeňme jen opět na slova písne znějící: Žízní prosí umíraje, matka nesmí k dítěti. — Ano nemohla Mu pomoci Maria. Tys viděla Matko B. jak rty Jeho se chvěly, nemohla jsi setřiti ani krev s nich. Což bys byla dala za kapku vody? Jak mnoho bys byla trpěla za ní. Než nemělo to býti. Ježíš nadarmo volal. Avšak nikoliv nadarmo. Volal, abychom poznali jak nás miloval. co pro nás trpěl. Tak jako žíznil po nápoji tělesném, tak žízní též po naší spáse; ale i tato žízeň ukojena nebude. Mnozí ponesou známku křtu sv. sebou do věčných muk. Maria věděla to ze slov Simeonových i ze slov samého Krista a to ji trápilo, že za mnohé nadarmo byla vylita krev Jeho. O kéž by to o žádném z nás neplatilo!

Kalich trápení jejího není ještě dopit na dno. Maria musila viděti Božského Syna svého opuštěného i od Otce nebesk., Maria musí slyšeti jak volá: Bože, Bože můj, proč jsi mne opustil. A již blížil se konec hodiny třetí. Oběť Ježíšova se dokonávala, a bolest Mariina zvětšovala se měrou vyšší a vyšší. Než strpení ještě, Matko bolestná, ještě zbývá ti kapku poslední tu nejtrpěti dopít z kalichu hořkosti. Ty pohlížíš nyní k Synu svému, a On hledí dolu k tobě, On hledí na tebe naposledy. Poslední pohled platí tobě Maria! Snad jsi již drahý křesťane pocítil, co to jest ten poslední pohled umírajícího přítele, bratra, otce, matky; tys viděl, jak chylí se již poslední okamžik jejich, bolesti odvrátil jsi tvář svou, abys nemusil patřiti na poslední zápas jejich, a předce láska tobě nedala, ty ještě obracíš oči své na umírajícího, obracíš je, abys zachytil ten poslední pohled lásky, jakým na tebe hledí umírající. —

A tak to bylo u Marie. Maria hledí na Ježíše umírajícího a Otec nebeský drží ji v náručí svém, aby i ona nerozloučila se životem tělesným pro velikou bolest, kterou pociťuje a oko Ježíšovo posledně na ni hledí, pak ale obrací se k nebi, z úst jeho zaznívají slova: Dokonáno jest, oko se zavírá, hlava sv. klesá na prsa a duše Jeho opouští tělesnou schránku, aby odešla k otcům do předpekli zvěstovat jim, že spasení dokonáno. — A v pozdvihl se vítr a rozplasil tmou, slunce vystouplo a počalo opět svítiti, a Maria stála pod křížem — Matka bez dítěte! O vy všichni, kteří jdete cestou pozorujte a vizte jestli bolest jako bolest její. O nikoliv, Maria máti naše, nikdo tak netrpěl jako ty, vždyť veliké jest jako moře trápení tvé. — Hle vlnou očí naše slzami, a přijmi Máti nebeská aspoň jednu z nich, jest to slza zármutku nad tím, že jsme dobrým předsevzetím svým tolikráte stali se nevěrnými.

II.

Znovu křížují křesťané Ježíše, pakliže nevěrní se stávají dobrým předsevzetím, které byli dříve při sv. zpovědi učinili. S lítostí spojeno musí býti právě předsevzetí t. j. pevná a upřímná vůle život svůj polepšiti. O spočítejme dr. př., kolikráte již jsme byli učinili při sv. zpovědi toto předsevzetí a kolikráte jsme se mu stali nevěrní, kolikráte asi podobalo se toto předsevzetí kapkám rosy, které ráno trávu a kvítí zdobí a sotva že počne slunce hřátí, zmizí. A nebylo-li často tak s pevným předsevzetím, které jsme při sv. zpovědi učinili? Zdaliž i ona nepodobala se kapkám rosy, které zmizely, jakmile slunce palčivé pokušení počalo dolehat na člověka. A předce máme slibiti, máme pevnou vůli míti, že se odřekneme všech hříchů a všech příležitosti k nim; jak často jsme tento slib zrušili, jak často podobali jsme se ženě Lotově, která ač zapovězeno měla se ohlížeti, předce nemohla odolati zvědavosti se ku své záhubě. Jak často i my pohlédli zpět ku pokušení, a ono usmívalo se na nás, ono lahodilo, přimlouvalo, volalo, a my slaboši jsme lákání podlehlí a zrušili slovo své. Ježíše znovu křížovali a Matce B. znovu meč do srdce vráželi. Církev ve jménu J. Krista poručila nám, abychom kvas hříchů všech vyvrhli ze srdce svého a oblékli člověka nového dle spravedlnosti. Jak často stává se, že všech

hříchů křesťan se odřiká, jenom jednoho nerad by se vzdal, ten jeden stal se mu nejmiřejším, stal se zvykem, stal se jeho zamilovaným hříchem, všech, chce se odřici, jenom ne toho jednoho. A viš přáteli čemu se podobáš, kdo takové předsevzetí činíš? podobáš se soše, která nemá podstavce, domů, jehož základní zdi jsou na jedné straně podkopány. Socha i dům takový musí se zřítiti. A to se staue také s tvým předsevzetím, zřítí se, vezme za své, při sebe menším pokušení. V díži, kde na chléb se zadělává, nechává se zbytky od těsta a díže se poklopí, aby při příštím mísení toto zbylé těsto kvasem proniknuté, znovu zkvasilo, zkynulo a proniklo těsto ostatní. A tak je to i s tvým předsevzetím, pakli se nevztahuje na všechny hříchy. Kvas hříchu, náklonost k jistému hříchu zboří budovu tvého polepšení, pronikne celou duši tvou. — Než ty máš drahý křesťane dále slibiti a pevně si uminiti, poukází jenom nejtěžšímu, že odpustíš ze srdce svým nepřátelům, že se jim dobrým za zlé odměníš (budeš-li chtíti státi se dokonalým). Učinils tak při poslední sv. zpovědi, učinils při předešlých? Či snad jenom polovičné bylo toto předsevzetí tvoje? Či snad znova vzplanul hněv, zášť při spatření nepřítelů svého? O věz pakli se to stalo znova, si Ježíše hříchy křížoval. A což pak, pakli jsi někoho o jmění, majetek připravil, máš vrátiti, vrátiti vše do posledního krejcaru, vrátiti v tom stavu, v jakém jsi to vzal, a pakli tobě věc ta přinesla užitek, pak tento užitek nepatří tobě, ten patří majiteli a i ten musíš vrátit, a i škodu, jaká způsobena byla snad odejmutím té věci, i tu musíš vynahradit. Přichází to tobě za těžko, věřím rád, však není pomoci tobě, pakli vrátiti nechceš, špatné jest předsevzetí tvé, marné pokání, marná naděje v odpuštění hříchů, ty Ježíše znovu hříchy křížuješ.

Pravý kajcník musí míti dvě oči, jedním musí pohlížeti do minulosti na ty spáchané své hříchy, a to má ho naplniti lítostí a druhým musí hleděti do budoucnosti, a toto hledění přináší nám pevné předsevzetí, upřímnou a pevnou vůli, žádného hříchu se nedopustiti. A pakli to to není, pak jest veta po naději na odpuštění, pak znovu Spasitele křížujeme. O zkoumejme pakli jsme to i my byli? A co máme a musíme učiniti, pakli se tak stalo?

Dnes nechme téci z oka svého slzu

zármutku nad nevděčností svou a v srdci, nechť vyklíčí ona ošklivost nad hříchem spáchaným, ošklivost na tím, že předsevzetí učiněnému při svátosti pokání tak často stali jsme se nevěrnými. Nechť k této ošklivosti přidruží se pevná vůle v budoucnosti zvláště zvyku hříšného se vystříhati. A ovoce spojených těchto sil nechť se ukáže v úplném obrácení již před přijetím svatých svátostí v tomto čase velikonočním, nechť ukáže se ve skutečích pokání, které si sami uložíme. A trvalé obrácení naše nechť jest tím darem, kterým zároveň se slzou zármutku obdaríme Marii Pannu a v odměnu stane se Ona i Matkou naší, pravou milostnou, která vyumůže nám dalších milosti na Synu svém. Amen.

VI. Bolest P. Marie.

A aj muž jménem Josef,
ten přistoupil k Pilátovi
a žádal o tělo Ježíšovo.

Luk. 23, 50.

Když Hágara musila opustiti dům Abrahamův se synem svým Ismaelem a když syn její počal na poušti žizní umdlévati a umírat: tu položila pachole pod jedním ze stromů, které tam byly a odšedší sedla naproti, řkouc: Nemohu se divati na to dítě ano umírá. Hágara nemohla tedy snést pohledu na umírajícího syna. Maria ale nechtěla opustiti Syna svého ani v největších mukách, ano když hlavy naklonil a ducha vypustil, trvala ještě pod křížem a když Josef a Nikodém snáli mrtvé tělo s kříže, s úctou a láskou vzala jej do klína svého, aby ho připravila pro hrob.

My stojíme nyní na počátku onoho věčně památného týhodne, v kterém ona veliká smírná oběť za naše hříchy přinesena byla. Ponořena v nekonečné moře bolesti a lásky Kristovy, halí se církev dojemný smutek, aby tak smrtí neleského ženicha svého důstojně oslavila. Hluboký žal jeví se ve všech modlitbách a obřadech jejich během tohoto nastávajícího svat. týhodne: v němé bolesti ukazuje ona na Golgothu a volá bolestně k věřícím: Kristus za nás poslušným učiněn jest k smrti a to smrti kříže. Během tohoto posvat. postního času rozjímali jsme o bolestech Marie P., my jsme se zároveň s bolestnou matkou v její čtvrté bolesti potkali s trpícím Ježíšem na jeho cestě na Kal-

varii, v její páté bolesti postavili jsme se s ní pod kříž jejího Syna, než my nechtíme, dr. př., toto posvátné místo opustiti, až provodíme Pána a Spasitele našeho v průvodu Matky Jeho k hrobu. Dnes však musíme si ještě všimnouti něčeho, co předcházelo položení Pána do hrobu, totiž probodení boku Jeho kopím, snímání Jeho s kříže, a položení Jeho v lůno mateřské. A to bylo právě, co šestý meč vrazilo do srdce Matky. To byla její šestá bolest, to bylo co Marii matku bolestnou učinilo. A jestliže andělé opustili blaženost nebeskou, aby s Marii držící mrtvého Syna svého v lůno svém plakati mohli, ty dr. křest., žádnou bys slzu neuronil nad bolestmi Matky své. O nikoliv, to nemůže býti, nech jen téci slzy své a tentokráte ať jsou to slzy naděje.

Pojednání.

I.

Zatmění slunce přestalo, večerní stíny rozprostřely se po zemi. Kříž stál ještě na Kalvarii a červánky po západu slunce ozařovaly mrtvé, bledé tělo visící na kříži. Hrůzyplný děj byl ukončen. Mrtvé tělo na kříži necítilo bolesti více, avšak srdci matky připravovaly se bolesti nové.

Ukřížování jest smrt bolestná, hrozná. Buď aby se bolesti dovršily, buď z jakéhosi milosrdenství, aby se smrt zrychlila, lámaly se ukřížovaným údy. Pochopově již se blížili, aby vykonali dílo ukrutného milosrdenství toho. Kladivo neb tyč, musily býti těžké, aby rozdrťti mohly oudy. Hrozný to okamžik pro Marii Pannu, když slyšela, jak temným zvukem praskaly údy ukřížovaných lotrů, když slyšela bolestné úpění jejich, vždyť jeden z nich byl i syn jejího druhého mateřství, Maria obrácení jeho vyprosila. Avšak kde najdeme slov, abychom vyličili bolest Její, když viděla jak pochopově i tělu Ježíšovu se blížili. Matce bývá i mrtvola Synova drahá! Pamatujte se dr. přát. aspoň většina z nás z novin, na nešťastný osud císaře mexického Maxmiliána. Když vyveden byl na popravu, prosil vojáky, kteří ho zastřeliti měli, aby neměřili na hlavu, nýbrž na prsa, aby ho matka jeho, až přivezou ji mrtvolu jeho, poznati mohla. O která matka mohla by na to lhostejně pohlížeti, jak lékaři mrtvolu dítěte jejího rozřezávají? A předce nebyl žádný Syn tak milován

od své matky jako Ježíš od Marie Panny. Na zemi nebylo nic světlejšího nad mrtvé Jeho tělo, nebo v těle tom, byť i mrtvém, sídlelo Božství. Jak chvěti se musilo srdce Její, když pochopové blížili se k tělu Syna Jejího, aby Ho zohavili. Hrubé, neuctivé dotknutí se bylo by rouháním, což teprve lámání oudů? Hrozná to myšlenka pro každého, což teprve pro matku? Maria nenaříkala sice, řeč její nerušila posvatné ticho, nemísila se se vzdechy umírajících lotrů, avšak hlas modliteb její v nebi byl slyšen, byl i vyslyšen. Suroví žoldnéři přiblížili se ku Kristu, viděli zsinanou tvář, oči zavřené, nakloněnou hlavu, poznali, že Kristus mrtev a upustili od zámyslu svého. To stalo se, aby se naplnilo Písmo řkoucí: Kosti v něm nezlámete.

Avšak v Písmě sv. čteme též i jiné proroctví, které ihned mělo se vyplnit: Pohlížeti budou na Toho, kteréhož probodli. I to se splnilo. Již neměla žádné síly, předce se ještě vzhopila a v tu hrůzuplnou chvíli novou hrůzu spatřila. Srdce Jeho probodeno, s vodou krev se vylila, „ach kýž mně tak učiněno“ ruce lomíc pravila. Snad z pochybnosti, jestli skutečně mrtev, snad z pouhé svévolnosti přistoupil vojn a kopím prohnal bok Jeho, srdce Jeho, až se kříž zachvěl. Zachvělo se i srdce matky, neb i srdce její bylo probodeno. A probodení Pána kopím bylo v očích matky tím největším zločinem, jakého kdy jen lidé na světě spáchali, ano byl to zločin, který se žádným jiným porovnati nedá. Vloupání se do svatyně Páně a zneuctění její jakýmkoliv způsobem, nic není ještě proti onomu zločinu. O nadarmo bychom se pokoušeli tudíž vylíčiti tu tvou bolest, Matko drahá, kterou jsi při tom pocítila.

Mrtvola byla majetkem úřadů a pochopů a tito mohli s ní dělati, co chtěli. I kdyby ji zhanobili a největší potupu jí učinili, nemuseli se obávat trestů ba ani předhůzek. Když již za živa tolik potupy, takových urážek dovoliti si na Kristu bez trestu, čeho by se báli, i kdyby sebe surověji nakládali s tělem Jeho po smrti.

Než viz tu malý zástup běre se vzhůru ku Kalvarii. Snad nový zármutek přináší jí a způsobí Marii? Ó nikoliv. Jest to Josef z Arimathie a Nikodém se svými služebníky. Oba byli sice učedníci Ježíšovi ale při tom bázlivi lidé. Josef byl členem vysoké rady, dobrý a spravedlivý, on jediný z nich nesvolil k usmrcení Je-

žíše. Nikodém v písmě sv. zběhlý muž, tajně přicházel ku Kristu, on to byl, který si žádal jak nám sv. Evang. Jan zaznamenal, od Pána poučení o křtu svatém. Zvláštní to úkaz! Nyní teprve když Kristus byl mrtev nabyli odvahy vzdorovati veřejnému mínění aby prokázali poslední úctu Tomu, který zemřel co zločinec. Tu když ještě apoštolové se skrývali, šel Josef k Pilátovi, aby si vyžádal tělo Ježíšovo. Šťastní to muži! Ježíš odmění se jim za lásku jejich. Josef přinesl bílé plátno, aby do něho zaobalil mrtvé tělo, a Nikodém smíšeninu myrrhy a aloe okolo 100 liber. Blížili se k Matce, s hlubokou uctivostí a účastenstvím vypravují ji co učinili a prosí o dovození, aby tělo sv. z kříže sejmuti mohli. S nejvřelejším účastenstvím s bolestmi Matky, blíží se na to ku kříži a čini přípravy k sněti, staví žebříky, vystupují vzhůru. A Maria s Janem a s Magdalenou stojí bez prostředně pod nimi. Což matko Božská, nezdá se ti, jako by se staré časy vracely k tobě, vzpomínáš-li na Josefa, drahého snoubence, který již v hrobě odpočívá? Vzpomínáš na to, jak často jemu popráno bylo dotýkati se sv. těla Syna Božího? Nevzpomínáš si na to, že nyní byla by to jeho povinnost, svaté toto tělo z kříže sníti? Avšak on již odpočívá v pokoji, popřej mu ho Máti Božská, vždyť jiný Josef, nastoupil na místo jeho.

Pozorně chvějící se rukou snímal Josef korunu trnovou, vypletl vlasy, a aniž by se odvážil v tisknutí políbení na ní, podával ji Matce. Na kolenou přijímá ji Maria, s takovou zbožností, jakou žádné srdce posud nebylo projato. Krev ještě lpěla na ní. S uctivostí vytahovali hřeby, těžká to úloha, aby nezasadili tělu mrtvému nové rány. O my rádi věříme, že andělé jim při tom pomáhali. Do klína Marie skládali podivné ty dary krvi zbrocené! Drahé ty ostatky obnovily znovu bolesti její.

A teprve bolest ještě těžší čekala Ji. Přes ruce své má Matka rozprostřené plátno, ruce ty vztahuje vzhůru, aby přijala Syna svého, ztraceného Syna svého, který se zase k ní navrátil, avšak jak se navrátil. Pro lidi vzdal se své krásy a velebnosti, dal jim svůj život, i krev svou jim dal v přehojné míře a když všechno rozdal, navrátil se k Matce co mrtvola. Hle vízte matku dr. př., vízte ji, jak právě tělo Syna svého z kříže snáté přijímá do své-

ho náručí. Posuďte její bolest. Je-li jen pro bolest takovou jméno na světě? Tělo se spouští, Josefa a Nikodém je sotva snáší. O budeš moci matko tíž těla a tíž zármutku unést? O ano! Jako milost silila Tebe dříve, jako Tě Otec nebeský držel sám ve své náručí, abys bolesti ducha nevypustila, tak nestane se to také nyní. Hle tělo se spouští s náručí kříže, jak dříve sv. Řehoř Nazíánský, do náručí tvého matko. A Maria přijmuvši tělo přesvaté do náručí, zůstává klečeti a klaní se tomu tělu, s kterým i nyní ještě Božství zůstalo spojeno a s ním zároveň uctu nejvyšší pokleknutím vzdávají Jan a Magdalena, Josef a Nikodém.

Na to zvedá se matka, sedá si a tělo bere do klína svého, pravý to obraz matky bolestné. O vy všichni, kteříž jdete cestou pozorujte a vizte jestli bolest jako bolest její. Aj hle, časy Betlémské pro tebe se vrátily matko Božská, máš opět Syna svého na lůno svém. Vedle stojí Josef, Jan a Magdalena a ostatní ženy zastupují místa pastýřů; i andělé jsou zde, a obklopují se svatou uctivostí posvátné tělo a aby i dary tři králů nechyběly, přináší Nikodém myrrhu a aloe k balsamování mrtvol. Vzpomínala matka na Betlém a předce jak všechno vypadalo jinak. V Betlémě leželo dítě usmívající se s tvářemi růžovými na klíně jejím, a nyní chová jeho mrtvolu, hledí v jeho vyhaslé oči, drží jeho studené ruce ve svých, a bledé rty necítí mateřské políbení jejího. Tenkrát rozplývala se radostí, nyní rozplývá se bolestí. Duše její již jest umdlena jsouc zraněná tolika meči bolestí, než při pohledu na dítě, zůstává ona předce matkou, a s touž nežností mateřskou, s touž péčí stará se nyní o tělo bezduché. Hladí vlasy Jeho, ale nyní jsou vlasy ty krví zbrocené, stírá krev s Jeho těla, zavírá zející rány, maže drahou masť od paty až k hlavě, a každou z nich cítí znova v srdci svém.

Nikdy nebyla žádná duše tak skličena jako duše Mariina v šesté bolesti své. Těžko bylo matce odtrhnouti se od Syna! Avšak čas kvapil, noci přibývalo, musila tělo zavinouti do plátna. Ještě jednou pohlížela na Něj a pohled ten jí nikdy nevymizel z duše a pak teprv zavinula Ho v plátno. A pro tuto bolest Její neměli bychom i dnes věnovati Jí jediné slzy, slzy naděje?

II.

Tak jako Maria s toužebností ruce své vztahovala vstříc Synu svému, aby jej přijala, byť i mrtvého do klína svého, podobně toužilo celé lidstvo po době, kdy Bůh viditelně přebývatí bude mezi nimi. Písmo sv. vypravuje nám, že byl čas, kdy Bůh viditelně sprarodiči našimi na světě obcoval, a proto byl na světě ráj. Když ale lidstvo urazilo Boha hříchem, tu místo lásky nastoupila bázeň před Bohem. Pamatka na ty doby, kdy Bůh mezi lidmi na světě dlel, udržela se u všech národů. Víra v přítomnost Boha mezi lidmi jeví se ve všech nábož. Bůh zjevoval se lidstvu, skutečně již v Star. zákoně, v ráji, Mojžíšovi tu v hořícím keři, tu v ohnivém sloupu na poušti. Zvláštním ale způsobem přebýval vstánku a později v chrámu Jerusalemském. Ano v Starém zákoně slíbeno bylo lidu vyvolenému, že se Bůh v těle lidském v osobě Messiašově mezi lidem objeví. A co slíbil Hospodin v Starém Zák. to vyplnil v novém. Miláček Páně sv. Jan s radostí zvěstuje vyplnění slibu toho: Viděli jsme slávu Jeho, slávu jednorozenného od Otce plného milosti a pravdy. Dostalo se lidem po čem toužili. Bůh v lidské podobě objevil se mezi nimi. Lidé mohli Ho viděti, slyšeti, Jeho se dotýkat. Po této zemi kráčely sv. nohy Jeho, slunce ozařovalo hlavu Jeho, hvězdy na Něj svítily, větrové tváře Jeho se dotýkali, hory a údolí slyšeli hlas Jeho, země tato pila slzu Jeho, pila i krev Jeho. Celý svět stal se příbytkem Božím. Avšak dr. v Kristu, Toho, po kterém toužil svět celý, viděli jsme odpočívati co mrtvolu v lůně matky Jeho. Vstal ale z mrtvých, ale jen čtyřicet dní obcoval na zemi a pak odebral se do slávy Otce svého. A má-li po Jeho odchodu země státi se opět pouští bez Boha? Chtěl-li Pán jenom těm několika tisícům, které před 1800 lety žili, se objeviti a ti milionové, kteří později na svět přišli, mají býti zbaveni toho vědomí, že Bůh žije uprostřed nich? Vždyť i jejich srdce touží po Bohu svém. Kdyby nyní Bůh více nepřebýval mezi námi, pak bychom byli chudšími věru než ten lid Israelský, který putoval k Jerusalemu, kde přebýval Bůh jeho, pak bychom byli k politování. Než Bohu díky není tomu tak. Co Bůh dá, to nebere nazpět. On dal Syna svého a proto nevezme Jej nazpět. Sám

Syn Boží ubezpečil nás o tom řka: Nezanechám Vás sirotků, nýbrž zustanu s Vámi až do skonání světa. A On splnil slib svůj. Doposud jest mezi námi pravý a živý Bůh. Ovšem není s námi tím způsobem jakým s apoštoly obcoval, poněvadž doba ponížení a potupy přešla a On požívati měl slávy, kteréž sobě i co člověk vydobyl. Avšak láska Jeho vynalezla prostředek, kterýmž přebývá mezi námi. On přebývá a jest mezi námi ve způsobách chleba a vína v nejsv. Svátosti. O předivná láska Boha našeho! Pokrm v ráji oloupil duši o život, pokrm nebeský v nejsv. Svátosti navrácuje nám život; pokrmem oním ztratili jsme nebe, stali jsme se všichni otroky ďábla a hříchu; pokrmem tímto nebeským navrací se nám nebe, udílí se nám síla, bychom nepřátely spasení našeho přemoci mohli. Kristus přítomný v nejsv. Svátosti stal se pokrmem naším pro duše, stal se lékem k vyléčení našich naruživosti — a naše povinnost jest tudíž siliti se tímto pokrmem duševním, požívati Krista samého v nejsv. Svátosti, a to aspoň jednou v roce dle nařízení církve.

Vlastní prospěch náš, péče o spasení duše naší, má nás již k tomu vésti, abychom v přijímání nejsv. Svát. pomoc a posilu hledali. K tomu zavazuje nás i zřejmá vůle Kristova a rozkaz církve. A proč hledí církev tak přísně na to, aby věřící v čase velikonočním nejsv. Svátost přijímali? Předně proto, že v čase tom Kristus nejvíce za naše hříchy trpěl, ano v čase tom život Svůj za nás položil, proto má křesťan v době té, kdy Kristus za hříchy jeho trpěl, hříchy své si připomínati, jich litovati, z nich se zpovídati a tělem Kristovým se posilniti, aby do nich opět neklesl. Žádá toho dále i vděčnost. Jest to vůle Kristova a sice poslední vůle Jeho. Den před svou smrtí ustanovil tuto nejsv. Svát., přikázal, abychom i my Ji přijímali. Poslední vůle umírajícího bývá obyčejně svatá a každý ji hledí vyplniti. Proto jest-li nám na tom záležeti, abychom se posilnili u víře, naději a lásce, abychom duši svou zachovali v milosti Boží pro život věčný; nenechme se nadarmo k tomu pobízeti, bychom duši svou pokrmem tímto posilnili. Avšak než k stotu tohoto nejčistšího beránka přistoupíme, připomeňme si slova sv. Pavla: Zkusíš sebe dříve a pak z toho chleba jez a z kalicha pij, nebo kdo nehodně jí a pije, jí a pije sobě oč-

souzen. — Všimneme si jen jak sjímali Josef a Nikodém tělo Ježíšovo s kříže. Josef připravil čisté plátno, Nikodém přinesl vonné masti. S jakou uctivostí přijala Maria Panna tělo Syna svého? S jakou nežností ošetřovala tělo to. Žádná lhostejnost a nevážnost neměla u Ní místa. Jen jednou za života svého konala tuto službu a jak důstojně a jak velebně počínala si při tom. Tak jakoby denně se to učila konati. O učme se i my dr. př. od těchto zbožných osob, jak Ježíše do srdce svého přijímati máme. Čisté jako to bílé plátno, které přinesl Josef, buď svědomí naše, prosté nejen hříchu, nýbrž i všeliké náklonosti k němu. Jak ty vonné masti vydávají vůni, tak hleďme, abychom srdce své ozdobili ctnostmi, které Bohu jsou libeznější než nejvonnější masti. Maria P. přijala mrtvé již tělo do lůna svého, tělo s nimž již nebyla spojena duše, my přijímáme živé tělo i duši, Boha i člověka do srdce svého. Maria měla jaksí právo na Syna svého, my na Něj nemáme práva nižádného a proto s tím větší uctou máme Jej přijímati. A přijmeme-li Jej při velikonočním sv. přijímání tak jako Maria Panna přijala Ho do lůna svého, pak se vyplní to, zač prosí kněz ve mši sv. maje sám přijímati nejsv. Tělo Páně, nebude totiž sloužiti nám přijímání toto k odsouzení nýbrž ku spasení věčnému, ono bude nám zárukou příštího radostného spojení s Kristem na věčnosti, zde ale pramen nevyslovitelného potěšení, blažených slz naděje, ve z mrtvých vstání naše. Amen.

Matčina píseň ranní.

Vstávejte přec dětičky
Ježíšek už vstal,
s oblohy sňal hvězdičky,
v nebi uschoval.

Mucho pro nás učinil
dnes náš Spasitel,
ptáčka v hnízdě probudil,
aby písneš pěl.

Vzal slunéčko ohnivé
z temných úkrytů,
aby světlo zářivé
plálo z blankytu.

Pustil jemné větříčky,
aby zavály,
a slunečné jiskřičky
tolik nehřály.

Polím rukou požeňnal
zrnům ve klasích,
vichry, bouři odeňnal
zamkl v oblacích.

V sadě rozvil růžičky,
rád by vám je dal . . .
vstávejte přec dětičky,
když Pán Ježíš vstal.

J. Ježek.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.
(Pokračování.)

Šel k děvčátku, jež brzy také hlasitě četlo. Opravoval mu výslovnost, přízvuk a učil tak skoro hodinu nejen mluvnicki, ale i sv. náboženství. Potom promluviv ještě několik slov s matkou, vzal rýč, jenž stál v koutě v síni a šel do zahrádky.

„Práce jest mi zábavou,“ pravil. „Jsem šťasten, když jsem u vás matko a když jste vesela a dobrého rozmaru; ale čas jest drahý. Mám ještě okopávat celer a víno. Rozprávějte zatím něco s Aninkou, aby vám čas utekl.“

Šel do zahrady a začal pracovati. Chvillemi popocházel až ku plotu zahrady, v němž byl otvor bez brány a pozorně vždy několik okamžiků se díval na sou sední dům, jenž vzdálen asi sto krokův, pozdvíhoval svou slaměnou střechu nad vrcholky třešní.

Byl to dům mlékaře Verhaevena, otce Kateřinina. Kolem byl ohrazen živým plotem, v němž byl pohodlný otvor, jímž obyvatelé malého domku jíti mohli a pak zahradou mlékařovou na ulici „Vysokou“ se dostatí.

Když Šimon přes všechnu roztržitost brzy práci dokončil, vrátil se do domu a řekl matce: „Již jest půl osmé; půjdu do obchodu.“

„Tak brzy?“ pravila matka, hrozíc mu prstem. „Jest teprve sedm hodin: Aha! myslíš, že potkáš Kateřinu!“

„Opravdu matko, nestydím se přiznati. Ano touto dobou vracívá se domů. Ještě nebylo ani pět hodin ráno, když šla do

města s mlékem. Potkám-li ji, poprosím, aby za vámi přišla a zanesla vás s židli někam na slunce, na čerstvý vzduch.“

Svlékl domácí svůj kabát a vzal si svrchník, který také již nebyl nový, ale slušel dobře, tak že každý kdo ho neznal, myslil, že jest syn nějakého zámožného občana. Potom podal ruku sestřičce, objal matku a vyšel. Šel pěšinkou, jež vedla k východu sousedovy zahrady a brzy přišel do „Vysoké“ ulice.

Nespěchal, neb měl ještě dosti času; šel pomalu doufaje, že potká tu, s níž setkatí se chtěl. Vskutku, ještě nebyl daleko od domova, když radostně vykřikl.

V tom okamžiku událo mu se viděti mladé děvče na rohu ulice, jež zdaleka kývalo hlavou usmávajíc se. Kráčela vedle malého vozíku, jenž byl naplněn nádobami pro mléko a tažen velikým psem.

Jakmile zvíře mladíka spatřilo, prozrazovalo jako jeho mladá paní velikou radost, silně štěkalo a tak běželo s vozíkem, že ho děvče musilo chytнути a zadržeti, aby vůz nepřekotil a náklad všecek nerozbil.

Mladá mlékařka byla silná, zdravá; tváře jí jen kvetly, oči měla živě modré. Na hlavě jí seděl špičatý čep s křídly, a nad ním široký klobouk, od něhož tkalice poletovala a visela až na ramena. Šátek barvy světlé měla přes prsa uvázaný, malý kabátec s květy, modrá sukně a bílá zástěra byl její oblek.

Ačkoli se její úprava zdála býti chudobnou, nepatrnou, přece ji všechno pěkně slušelo a kdož ji neznali jménem, říkali jí: „Mladá mlékařka ze Zeleného Koutu.“

Oba mladí lidé zdaleka již na sebe se dívali očima zařícima a radostí planoucíma, jazykem tajemným, jímž duše za několik okamžiků více řekne, než by člověk za několik dní pověděl. Tak když se sešli z počátku nic nemluvíli, než o věcech obyčejných, ledabylých.

„Není-li pravda Kateřino, dnes jest pěkně?“ řekl mladík.

„Ano Šimone,“ odpověděla, „dnes bude strašné horko a tak dobře by bylo, kdyby byla nějaká bouře, kdyby . . . Jdi, Turku, neštěkej tak nezpůsobně!“

Musila se vzaду o vůz opřítí a držeti ho, neboť Turek se i s vozíkem hnál na Šimona, lizaje mu ruce.

„Turek jest do tebe všecek zamilován,“ řekla žertujíc. „Bezpochyby mu dávaš někdy nějakou pochoutku.“

„Není pravda, Kateřino; nebohý Turek se řídí větou: Přátelé našich přátel jsou též našimi přátely. Miluje, koho ty miluješ . . . Hleď, lehl si na zem, jakoby mi chtěl říci: Nyní si pohovoř s Kateřinou.“

„Oh! toho nezpůsobného,“ odpovědělo děvče, zadržujíc psa, aby mohlo říci, co my dávno již víme. „Jak se dařilo dnes ráno tvé matce?“

„Dobře, velmi dobře; cítí již, že jest zdráva; s velikou chutí jí; směje se a žertuje jako malé děvče.“

„Mezi námi řečeno, neměla jsem naděje, že by se uzdravila. Jak jsi šťasten, Šimone!“

„Ach! Kateřino, ani vysloviti ti nemohu. Každého dne stokrátě pozdvihuji oči k nebi, ani nevěda: má vděčná duše nezná než uznání. Kdyby mi matka zemřela, kolik let bych plakal, Kateřino; nemohu zapomenouti na otce, ačkoli jsem byl malý chlapec, když zemřel. Matka sama zůstala s dvěma malými dítkama, z nichž mladší ani choditi samo neumělo. Nezbyvalo jí, než aby pracovala, namáhala se, všech zábav se zříkala, abych jen do školy chodit mohl. Pomysli si jen; není k práci zrozena a byla nucena několik let práti ve vojenské prádelně a o mne a o sestru se starati. Není-li její hrozná nemoc než následek námah a obětí, které pro mne zkusila? A já bych ji nemiloval? Neměl bych ji milovati ze vši duše své, ze srdce vděčného? Pak bych nebyl hoděn ani hodiny více žiti.“

„Zajisté,“ pravilo děvče, přemýšleje o slovech Šimonových; „dobře vím, matka tvá jest velice dobrá; nemyslí než na svého syna, nesní o nikom než o synu. Ach! jak tě asi těší život Šimone, když vidíš, že se uzdravuje!“

„Ano Kateřino,“ ano odpověděl rozpačitě, „byl bych velmi šťasten, kdybych . . . Ale ne, nechci o tom mluvit; ty si děláš ze mne smíchy a nyní pořád myslím na onoho hejska a nemohu černého mraku z mysli vypuditi.“

„Syn lékárníkův,“ řekla se smíchem.

„Ano, Isidor Pommedepin. Začíná mne jeho počínání velmi mrzeti. Točí se po celý den okolo domu tvého otce. Přiznej se sama, každé ráno, když neseš mléko do města, čeká na tebe na ulici a vypravuje ti všelijaké příjemné věci.“

„Ale Šimone, poslouchám sice jeho nudné poklony, nedávám však nikdy po-

zor. Jedním uchem poslouchám a druhým to vychází. Nemohu ho předce od sebe zahrnouti.“

„Vzmuž se Kateřino; syn lékárníkův jest hejsek a u všech všudy nezaslouží, abys ho milovala.“

Děvče se smálo.

„Ty se mi směješ, řekl smutně Šimon, ale nikdo není pánem svých citův. Často mám takovou zlost na Isidora, že, kdyby mi v tom okamžiku přišel na oči, nevím, co bych mu udělal. Ale vím, že by tím pak jenom mé dobré jméno utrpělo; a pak jest ještě jiný důvod, bez něhož . . .“

„Nuže, snad nebudeš žárliv na hochy, jenž jest hrbatý a škaredý, nosí modré brýle, aby někde na rovné cestě neupadl; zkrátka na něž mi se přísloví uděláno býti zdá: „Není dudka bez chocholka a hlupce bez pýchy.“ Máš špatné mínění o sobě Šimone a ještě horší o mně. Myslíš, že jsem slepá, že se točím dle toho, kam vítr věje? Zapuď takové nesmyslné myšlenky. Vysmívám se Isidoru Pommedepinovi. Podívej se raději na Turka. Dle tvých vlastních slov Turek také nenávidí koho já; vždy by velice rád pokousal Isidora a nedávno, když ho chtěl pohladiti, pes ho kousl do ruky. Lépe by bylo Šimone, kdybys raději hleděl vydělati více peněz, abychom konečně mohli opravdově mysliti na upravení svých záležitostí; neboť přiznávám se ti, přechází mne skoro trpělivost.“

Když tato slova děvče povědělo, mladík žalostně zavzdychl a Kateřina se naň upřeně dívala a zahlédla na jeho tváři úsměv. Šimon dojat, koktal: „Díky, Kateřino. Ah! činím co mohu, ale doba jest nyní nepříhodná.“

„A nemůže se brzy převrátiti, Šimone?“

„Zdá se mi, že ano milá Kateřino! V posledním měsíci dobře se mi dařil obchod. Také jsem minulý týden koupil pět měr ječmene.“

„Ječmene?“

„Ano, ale popáleného, ochci ho dáti slepicím; a několik balíků kávy téhož druhu, na němž jsem nedávno 15 zlatých vydělal. Přičítej pak k tomu službu mou jako pomocníka ve skladě pana Waterschota a uvidíš, že se mi právě špatně nedaří.“

„A, tím lépe,“ zvolala radostně Kateřina. „Ano, Šimone, tím lépe, neb můj otec již také pravil, že to již dlouho trvá.“

„Běda! budeš bezpochyby Kateřino ještě čekat,“ odpověděl s povzdechem Šimon. „Dobře víš, že jsem pro dlouhou nemoc matčinu mnoho dluhů nadělal, které nejprve zapraviti musím. Zvláště mne tíží dluh lékárníka. Všechno co jsem vydělal, všechno se odneslo k lékárníkovi. Skoro 50 zlatých. Ach! kámen by mi ze srdce spadl, kdybych tak se vztýčenou hlavou si mohl vykračovatí podle domu pana lékárníka. Věř mi Kateřino, všechno mne už mrzí; jsem smuten, poněvadž mi jaksi pomalu čas utíká.“

„Inu dobře, Šimone, co tě rmoutí? Čím dále tím lépe nám bude. Předně se matka uzdraví a ostatní se s pomocí Boží podaří. Jenom pevně doufejme! Co pak ti chci ještě říci? — Otec chce koupiti koně!“

„Koně?“

„Ano, matka tajně naplnila pokladničku a včera malý poklad vynesla na světlo Boží.“

„Ach! škoda, ty pak více nebudeš jezdit do města?“

„Nebudu; najmeme si čeledína, který bude obchody obstarávat.“

„Ach, jest dobře Kateřino! Aspoň nebudeš každodenně v letě v zimě před pátou hodinou vstávat.“

„Ano Šimone; ale jenom proto zajisté nejsi spokojen,“ řekl děvče směje se.

„Nebudeš chodit každodenně do lékárny s mlékem a Isidor tě více nebude svými lichotnými slovy nuditi.“

„Nic více? Myslíš Šimone, že mne zpráva ta z počátku nemrzela?“

„Proč?“

„Otec řekl, že již takového velkého hafana, jako Turek nepotřebujeme, že ji jako vlek; chce ho prodati. Otec nikdy Turka neměl tak rád, jako já, a neví, že zvíře může také člověka milovati a člověk je. Turek přijde do cizích rukou, bude bit, hladov! Snad to dětinská myšlenka, ale trápí mne.“

„Nebohý Turek!“ řekl mladík, hladě útrpně psa. „Podívej se, jak mi liže ruku, jakoby mne žádal o ochranu, abych mu pomohl a překazil, by ho otec tvůj neprodal. Kdybych měl aspoň trochu peněz, koupil bych ho a jak živ bych ho od sebe nepustil, ale nyní nemohu.“

„Není potřebí Šimone. Budu otce prositi, aby ho jen neprodával. Jest-li nesvolí, tak mu sama všechno čeho potřebuje opatřím. Člověk má býti i ku zvířatům

uznalý. Mám také srdce a vím-li, že nikomu neuškodím nedám se tak snadno pohnouti. Až budeme mít koně, tím lépe pro tebe Šimone; aspoň se budu moci častěji za tvou matkou podívatí, pomoci a potěšiti ji.“

„Byl bych málem zapomněl poprositi tě Kateřino, abys byla tak laskava a přišla k nám trochu.“

„Jaká žádost! Nechodím k vám každodenně?“

„Ano, ale v poledne; více žádám; až všechno z vozíku složíš, prosil bych tě, kdybys matku na slunce vynesla.“

„Ano Šimone. Mám tu na vozíku kousek ryby, který jsem pro matku tvou koupil. Tedy až v poledne se zase uhlídáme! Netrap se, pozdvihni hlavu vzhůru. Neboť víš, že Kateřina Verhoevenova není třtinou podle větru se klátící a nedopustí tak snadno, aby se nám naše sny nevyplnily. Chci býti dcerou tvé matky a pomáhati vám, příjemné a spokojené živobyті vésti. Vzhůru Turku! Posloucháš, větríš nosem? jako bys rozuměl co si povídáme. S Bohem Šimone!“

„Na shledanou Kateřino!“ koktal mladík a v očích leskla se mu slza vděčnosti. Díval se za dívkou, jak dlouho mohl, pokud mu z očí nezmizela. Potom se obrátil a kráčel spokojen a se srdcem lehkým po chodníku.

Brzy přišel do města. Poněvadž jeho velitel pan Waterschoot blízko u brány bydlil, šel přes náměstí, jež „Malým“ nazývali a jak již měl v obyčeji procházel se několik okamžiků mezi množstvím krámkův, kdež nejrozmanitější věci prodávali. Bylo tam všechno, nač si člověk jen vzpomněl: Koberce a škrabošky do divadla, čínský porcelán a staré železo, knihy a čalouny, staré nádobí a drahocenné nářadí, kolínské hrnce a vycpaní ptáci, dříví stavební, květiny, zbraně, hodiny a celý výběr nejrozmanitějších věcí.

Procházel se půl hodiny skoro již po náměstí a vracel se ku svému obchodu, když se ještě jednou lhostejně po všem podíval. Ale nejednou sebou trhl, němý a bez pohybu se díval na sklad bohatého nářadí.

Bylo tam překrásné sedadlo z magahonského dřeva, jehož sedadlo a lenoch byly sametem potaženy a překrásně vyplstářovány. Avšak nač nejvíce mladík díval se, byla kolečka, jež byla na nohou sedadla. Židle zajisté udělána byla pro

nějakého boháče, jenž nemohl choditi; neboť kolečka byla dosti veliká a lenoch pěkně zakulacený, tak že velmi pohodlně mohl býti od někoho postrkován.

„Zrovna o takovém sedadle matka mluvila,“ pravil Šimon; „ale tohle jest velmi pěkné a koupiti je nemohou než boháči. Běda! Bůh ví zač jest! Ale zajisté takového si matka přála. Jen škoda, že není poněkud odrané, upotřebené, z látky a dřeva obyčejného! Ať jest jakkoliv, koupiti je nemohu.“

Šimon nemohl zraku odvrátiti od krásného sedadla. Závistivě se naň díval a když mu z očí zmizelo, hluboce si zavzdychl. Přešel zase na druhou stranu náměstí; ale kdo by se na něho díval, řekl by, že ho sedadlo učarovalo, neboť obracel se ustavičně, brzy smutně hlavu skláněje, brzy zlostně ruku pozdvihuje, poněvadž si byl vědom chudoby své.

Konečně jak uslyšel bítí devět hodin, odešel z „Malého náměstí,“ ale jak dlouho mohl, ustavičně obracel se na pěkné sedadlo a žádostivě se na ně díval. Přišla k bráně vešel do skladiště pana Waterschoota a za pomoci několika dělníků vybíral, počítal, rozřaďoval balíčky z kávou, pytle s rýží a jiné zboží, jež mělo odvedeno býti buď na poštu neb do jiných obchodův.

Poněvadž byl velmi roztržit, několikráte se ho některý z dělníků tázal, co mu v hlavě víří, ale Šimon jakoby ho neslyšel pracoval dále. Konečně byl přece vůz vypraven a vozká přišel k Šimonovi ještě pro některé potřebné listiny. Šimon dal ještě některé vysvětlivky potřebné vozkovi a šel pak do světnice sousedící se skladištěm, aby si do své knihy všechno, co bylo odesláno zaznamenal. Dříve než svou práci ukončil, několikráte odložil péro přemýšleje o něčem. Několikráte si opřel hlavu o svůj pult, bruče něco nespokojeně.

Když byl konečně svoje poznámky dokončil, podepřel si rukama hlavu zabrán v myšlenkách, jak zdálo se pro něho nemilých a neutěšených.

Ani nezpozoroval, že pán toho obchodu vešel do světnice a tiše ho pozoroval. „Co pak se pane Šimone tak hluboce skláníte?“ tázal se přichozí směje se.

„Ach! pane, prosím, odpusťte,“ koktal překvapený mladík, rychle vstáváje. „Moje ranní práce ukončena a také již všechno zaznamenáno.“

„Nepochybuji Šimone,“ řekl pan Waterschoot. „Pozoruji, že vás něco velice trápí; zajisté jste myšlenkami daleko odtud.“

„Ne pane. Myslím na matku.“

„Uzdravila se již, či ne?“

„Ano, ale nohy! Nebohá matka!“

„Není naděje na zlepšení? Stále ochromla?“

„Stále stejně špatně. Dnes ráno, když jsem ji nesl z postele ku stolu, nějak jsem jí, ani sám nevěda jak ublížil. Pravila mi pak, že by si velmi přála, kdyby tak měla stolicí o kolečkách. Dnes ráno pak když jsem se procházel po „Malém náměstí,“ viděl jsem právě takové sedadlo, jakého si matka přála.“

„Kupte je, Šimone!“

„Nemohu pane Waterschoote, jest příliš drahé. Ani nemohu pomyslet, abych si ho koupil.“

„A byla by matka spokojena, kdyby jste ji je koupil.“

„Ovšem že, mohl bych se vsadit nevím oč, že radostí bude plakati.“

„A vy váháte? Vaše matka jest hodná žena a zasluguje, abyste pro ni něco neobyčejného učinil.“

Mladík se zamlčel, poněvadž nemohl říci, proč váhal a proto se mu z prsou povzdech vyrval.

„Zač jest takové sedadlo?“ řekl pan Waterschoot. „Za 5 neb 6 zlatých, více zajisté ne.“

„Více, o kolik více,“ odpověděl Šimon. „Jest všechno potaženo sametem a polštář má z damašku.“

„Ať jest za 15 zlatých. Přece není mnoho, abyste za to matku šťastnu učinil?“

„Ach! pane,“ zvolal mladík, „rád, velmi rád bych učinil, ale, běda! nemohu.“

„Což nemáte 15 zlatých? Předevčírem ještě jste mi povídal, že jste minulý měsíc vydělal patnáct zlatých, mimo to, co já vám dávám.“

„Ano, ale všeho jsem potřeboval, abych mohl dluhy zaplatiti, které jsem za nemoci matčiny učinil.“

„Vskutku Šimone? Potřebujete peněz?“

„Kdybyste byl tak laskav a půjčil mi 15 zlatých na mou měsíční službu, velmi bych vám byl povděčen.“

„Ovšem; proč jste mi hned neřekl? Tu máte!“

„A mohu jíti na „Malé náměstí?“

„Ano a máte prázdnou dnes dopoledne; pak mi přijďte říci, jak byla matka spokojena.“

Po těch slovech p. Waterschoot odešel. Mladík pohlížel usmívaje se radostí na peníze, jež v ruce držel. V duchu již víděl, jak se matka bude usmívati; oči radosti mu zářily; ale najednou se mu čelo zasmušilo. Jak pak, kdyby bylo sedadlo dražší.

Strčil ruku do kapsy a vyndal něco drobných peněz, tak že měl dohromady skoro 17 zlatých . . . Není dosti?

Zavzdychl, ale proto přece zmužile a s nadějí vyšel z obchodu

(Pokračování.)

Významný znak.

Papež Martin oheň roznícený na svou pečeť za znak sobě dal, by tím *na trůj plamen* velké ceny za života stále vzpomínal.*)

Oheň *slavný*, který krátce vzplanul, an mu dána mocná tiara,**) kdy mu jahen řek', jenž před ním stanul: „Tak tvá sláva rychle dohárá!

Oheň *strašný* na konci všech časů, jímžto vesmír náš se promění, kdy se berly, žezla za úžasu jako ledy sluncem rozpění.

Oheň *věčný*, plamen nehasnoucí, rovný bezednému jezeru, v němžto lidé v nemilosti uroucí kvílíci budou pro svou nevěru.

Moudře papež Martin počínal si! Kéž by každý počínal si tak; kéž by v srdce, do paměti dal si výmluvný a plamenný ten znak!

Snadněji by složil hnusnou pýchu ohně věčného jsa pamětliv; vroucněji by litoval svých hříchů, jako křesťan etnostně byl by živ.

B. Method Kulda.

*) Papež Martin V. od 11. listop. 1417 do 19. února 1431.

**) Tiara, trojnásobná papežská koruna, kterouž nově zvolenému papeži na hlavu stavě, biskup Ostijský mluví: „Přijmiž tiaru trojí korunou zdobenou, a věz, že jsi otcem knížat a králů, správcem světa, na zemi náměstkem Spasitele našeho Jesu Krista, Jemuž čest a sláva na věky věkův. Amen.“ Jahen zapáliv hrstku lnu provolává hořejší slova.

O postu v církvi řecké.

Podává Jan Tenora.

Tážeme-li se některého řeckého duchovního, proč se v církvi řecké tak přísně postívají, odpoví nám, že se tak neděje jenom proto, aby odbojné tělo bylo zkráceno a umrtveno, nýbrž i z té příčiny, aby duch, který od těla potlačován bývá, schopným byl učiněn k Bohu se povznést. Avšak mají ještě jinou příčinu, proč takto mluví, tu totiž, aby obecný lid rádným, přísným a jednostejným postem v čisté víře (jak udávají) zachován byl. Neboť tak v tom příliš přepínají, jakoby největším hříchem bylo přestoupiti příkazani toto, a jakoby nikterak to odpuštěno nemohlo býti. Z toho také pochodí, že nikdy si nenařikají na příliš strohé posty.

Jsou pak u nich z větších postů *čtyři* stejného trvání.

1. Největším a nejdelsím jest *čtyřiceti denní půst* před Velikou nocí, aby každý náležitě se připravil k hodnému přijetí svatých svátostí o Velkonocích. Až po 48 dní zdržují se nejen od masa a vajec, jako v církvi římské, nýbrž i od ryb, másla, sýru, oleje a vína, a požívají tudíž hlavně syrových luštěnin, jako bobu, čočky a hrachu, a někdy jen kořínků a zelin. A všechno to vází se jen s troškou soli v čisté vodě beze všelikého koření a beze všeho omastku. Přece však jest jim dovoleno každodenně požívat i jiker, které jsou na slunečku zcela vysušený, anebo kaviaru, který bývá sice osolen, ale také bývá dosti shnilý a velmi černý. Mimo to mohou i ušřice a všeho druhu lastury jísti. Nejlepší nápoj jest jim voda, do níž dávají rozličné šťávy z ovoce s medem. Jednou však jen za den dovoleno jest jim jísti a to po západu slunce v čas nešporní, vyjímaje sobotu a neděli, kdy mohou dvakrát jísti a oleje a vína si dopřáti.

Na slavnost Zvěstování Panny Marie a na neděli květnou jest jim dovoleno hleď k radostným těm tajemstvím, kteréž se tehdy oslavují, i ryb požívat. Asketové však, to jest dokonalí, kteří pilí toho, aby v pověsti svatosti stáli, neužívají dovolení toho ani teď aniž kdy jindy, alebrž postí se na tyto dva svátky jakož i v sobotu a v neděli právě tak přísně jako v jiné dny: v tom napodobují staré poustevníky.

Řekové mají za to, že půst jest zároveň duchovním „desátkem“, kterýž kře-

stanský člověk našemu Spasiteli Ježíši Kristu z vděčnosti za jeho hořké utrpení a smrt splatiti zavázán jest. Tak chtějí dovozovati z kánonův prvního všeobecného sněmu církevního Nicejského, kdež, jak tvrdí, takto se pravi: Jako člověk svému panovníku pozemský desátek ze všech plodin zemských odváděti musí, tak právě jest povinován Bohu Pánu svému duchovní desátek postem dáti, když mu z desíti dní jeden věnuje, a tudíž když jemu v roce čtyřicet dní, v nichž tělo své umrtvuje, obětuje, a sice před slavností Velikonoční, za tím účelem, aby tento přesvatý čas náležitě uctil, čas to, v němž nejvyšší tajemství našeho spasení dokonána jsou, a aby tak hodným se stal přistoupení k nejčistší večeri Božského beránka.

U Řekův započíná přísný půst v pondělí po neděli druhé po Devítníku, čili dva dni před popeleční středou. Již však osm dní před tím zdržují se masa a ryb, nikoli však vajec, másla a vína; proto dnové tito od neděle první po Devítníku až do neděle druhé nazývají se u nich dnové bez masa. Vypravují, že obyčej ten má původ svůj ode slibu císaře Heraklia, kterýž jakmile císař učinil, po šestileté válce krále perského Chosroa přemohl a svatého kříže opět dobyl.

Následující 48 denní půst tak se přísně zachovává, že nikdo se neodvážá jej z některé příčiny přerušiti, ba i v těžké nemoci se zachovává, nehrozí-li zjevné nebezpečí smrti; jest sice dovoleno nemocnému, že může pokrmů zakázaných v čas ten požívat, avšak pod tou podmínkou, aby potom se postil, až zase zdraví nabude a se pozdraví, tak aby předepsaný 48 denní půst v roce tom zachoval. Kterí pak dokonaleji se postiti chtějí, než-li druzí, po celý ten čas zdržují se také lože manželského.

2. Druhý půst jest *v adventě* a trvá po příkladě Mojžíšově *čtyřicet dní*, neboť, tak mluví, aby tento sluha Boží s čistým srdcem přijal kamenné desky zákona, zdržel se dvakrát čtyřicet dní ode všeho pokrmu a nápoje; a my bychom se vzpěchovali jen jednou čtyřicet dní se postiti, abychom Božského zákonodárce, ano živoucí slovo Boží samo v srdce co nejčistší přijali a tím uschopnění byli, jej po příkladu pastýřův na slova andělská v jeslích s nejvroucenější pobožností uctívati, jakož i jemu místo zlata, kadidla a myrrhy takové umrtvení, takovou pobožnost a lásku obětovati?

3. Třetí půst jest ustanoven *na počtu sv. apoštolů Petra a Pavla*. Začíná ve středu po sv. Duchu a končí dne 29. června dopoledne. Z čehož jasno, že půst tento jest jednou delší, po druhé kratší, podle toho, jsou-li svátky Svatodušní spíše nebo později.

4. Čtvrtý a poslední půst, kterýž se ode všech *z pobožnosti k Nejblahoslavnější Matce Boží* zachovává, trvá po čtrnácte dní, totiž od 1. až do 15. srpna, do slavnosti Nanebevzetí Panny Marie. Tehdy však mohou dvakrát denně jísti, a po každé mohou míti víno, olej i ryby. Ale i tento půst, ačkoli tolik přísných postů mají, právě tak jako před Velikonocemi mnozí zachovávají a dovolení tohoto sami se zřikají. Také slaví s obzvláštní radostí a uctívostí i jiné svátky Panny Marie, aby tak svou důvěru k nejčistší Panně osvědčili.

A jako v půst tento, i v adventě a před svátkem sv. Petra a Pavla každý může požívatí oleje, vína a ryb a dvakrát za den jísti.

Mimo tyto čtyry doby postní postí se Řekové rovněž *v předvečer (o vigiliích)* slavnosti tří sv. králů, Svatodušní neděle, Proměnění se Páně, Nalezení sv. kříže a Stětí sv. Jana Křtitele. Masa nepožívají po všechny středy a pátky celý rok, vyňaty jsou toliko téhodny po Devítníku a středy a pátky po Velikonocích. Devítník u nich sluje *προφωνησμος* čili Zvěstování.

Dovolení toto po všechny dny v téhodnech po Velikonocích maso jísti dává se proto, aby se tím vyznačila radost, že Ježíš Kristus slavně vstal z mrtvých. V téhodnech však po Devít. děje se to za příčinou, protože armenští kacíři postívají se tehdy na počtu svého svůdce Sergia, jenž od Řekův i od Latinův jednosvorně odsouzen byl; protož v ten právě čas, kdy Armenové postice se smrt Sergiovu oplakávají, radostně se Řekové z ní těší a učení jeho ztracují. Řekové však udávají nám jinou avšak jízlivou, posměšnou a patrně ze svévole smyšlenou příčinu těchto armenských postů Artzi-Burtzi čili „předchůdce“ nazývaných. To jest jméno, tak vykládají, které Sergius svému psovi proto dal, poněvadž ho posýlal napřed s napsaným a na krku zavěšeným lístkem do všech míst, kam sám brzo přijíti chtěl, aby mu lidé, kteří by mohli v ústřety přišli a jej se vši nádherou uvítali; když však tento jeho předchůdce od vlků zadáven, usanoval prý Sergius z lítosti a ku věčné pa-

mátce půst šestidenní, a jej podle psa Artzi-Burtzi pojmenoval. Půst pak tento právě tak přísně jako půst hlavní před Velkonocí od Armenů se zachovává; v postě však před Velkonocí Armenové ještě přísněji se postí než-li křesťané ostatní na Východě.

Příčina pak toho, že Řekové nepostí se v sobotu nýbrž ve středu, a že se v ten den masitých pokrmů zdržují, nepochází prý z odporu proti Řeků proti církvi římské, nýbrž ta jest, že nejvyšší kněží a zákoníci židovští ve středu v radě své pojali úmysl Krista Pána usmrtiti, a že tehdy zrádci Jidáši za odměnu 30 stříbrných slíbili.

Některé výjevy z poutí Velehradských.

(Dle Svatopl. Čecha.)

Nynější Velehrad, založen teprve ve 12. století. Kde stával dávný Velehrad Mojmirovců, nelze již přesně určit. Dle dosavadních bádání jest nejvíce pravdě podobno, že nalezal se u řeky Moravy na místě, kde nyní leží Uherské Hradiště a velká vesnice Staré Město, od onoho jen řekou oddělená. Ale poněvadž bylo hlavní město dávné říše velkomoravské asi velmi rozsáhlé, možná, že sahalo až k nynějšímu Velehradu, jen hodinu cesty od Uh. Hradiště vzdálenému.

Vede tam od Starého města pěkná, ovocným stromovím vroubená cesta přívětivou úrodnou krajinou, za níž se v pozadí malebně vypíná lesnaté pohoří Hříběcí. Ač je teprve zejtra den slavnosti, vidíme již na cestě dosti poutníků, jednotlivě, ve hloučcích i větších zástupech. Řádné processy s korouhví a knězem se sice dosad neukazuje, ale i ty hloučky a volné zástupy jdou s hlavami obnaženými a zpívají neb říkají hlasitě modlitbu, kterou jim některý soudruh, kráčející v čele sboru, předřikává. Časem umlkají na chvíli a sedají k odpočinku do vysoké trávy podle cesty, ve stínu stromů.

Je krásný den červencový. Z bujného většinou ještě zeleného obilí vyzírá ohnivě červený mák a temnomodrá chrpa, tráva je plna velikých bílých měsíčeků. Zřetelněji a zřetelněji vystupuje z modravého pozadí malebný Buchlov se svými šedivými baštami a věžmi.

K milému, veselému rázu krajiny nemálo přispívá pestrý kraj poutníků, beroucích se k Velehradu zde po široké bělavé cestě a polními stezkami. Skromně a důstojně vyšlapují si v celém pestrém úboru davy švarných slováckých děv a šohajů.

Milo je studovati malebný tento kraj v roz-

tomilém zmenšení na takových svižných podůbkách. Hoši vypínají hrdě hlavy, na nichž sedí — poněkud stranou — kulaté nízké kloboučky s umělým kvítím a směle vypjatým kohoutím pérem. Černé kazajky bez rukávů ozdobeny jsou vzadu modrým kazíváním a červenými šťapci. Na černých přilehavých nohavicích vyšity jsou z předu modré arabesky jako na kalhotách husarských. Kolem boků vine se šikmo lesklý kožený pás, a vysoké přilehavé boty, na hořejší obrubě modrou růžicí okrášlené, doplňují tento pěkný oblek. Všechno vypadá jako z brusu nové a rukávy košile jsou bílé jako padlý sníh.

Ženám dobře sluší mužské botky. Jedna dívčinka má sukni barvy leskle bílé, druhá leskle černé. Široké červené zástěry uvázané jsou pestrou pentlí, jejíž oba konce splývají vzadu zároveň se šňůrkami, jimiž stažena je sukně a na jejichž koncích se houpají žluté šťapečky. Bohatě zlatem a stříbrem vyšívaná „kordulka“ je bez rukávů a propouští na odvis sněhobílé, tuze naškrobené a drabné skládané rukávy košile, kteréž nadouvají se od ramenou hruškovitě a staženy jsou nad loktem, rozšiřují se opět v otevřený cípový rukávec. Hlavní kryje červený šátek, uvázaný vkusně na babku a splývající jedním cípem hluboko na záda. U pasu drží si každá dívka modlitební knihu a veliký, do čtverce složený bílý šátek.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. (K slavnosti Sv. Methodějské.)

Jako biskupové čestí tak vydal též biskup Štrossmayer, proslulý vlastenec a mecenáš chorvátský, pastýřský list ke katolíkům své diecése řakovské, v němž jim o významu letošního jubilea Sv. Methodějského vykládá. Praví v listu tomto, že by letošní slavnosti této mělo býti použito ke spojení obou církví, totiž římské a řecké; každý katolík, jenž bude letos na Velehrad neb do Říma putovati, vykoná skutek bohumilý, když se tam za křížené opětne spojení obou církví bude modlit, tak aby veškeré Slovanstvo mělo jen jednu církev.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se od 16.—20. března u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 21.—25. března u Matky B. v Týně.

— Pouť. V pondělí dne 9. března odebral se vdp. dr. Frant. Kryštůfek, prof. církev. dějepisu v Hradci Králové a kons. rada, na pouť ku hrobu Božímu do Jerusalema, aby tam při slavnostech velikonočních přítomen byl. Poroučí se do modliteb svých přátel a známých.

* * První poutní vlak z Čech na posv. Velehrad. Komitét pořadatelů poutních vlaků

na Velehrad usnesl se na tom, nesvěřit pořádání zvláštních vlaků. Schröcklově dopravní kanceláři, jak původně zamýšleno bylo, nýbrž hodlá ve zprávu svoji je převzít. Za tou příčinou uspořádá se u příležitosti nejbližšího slavnostního osmidenní (5. až 12. dubna), ve kteréž úmrtní den svatého Methoděje připadá, zvláštní vlak z Prahy na Velehrad. Den vypravení vlaku smluven bude s moravským slavní komitétem a později ohlášen. Sv. Methoděj volá, spějte dítky k Jeho úmrtnímu loži, aby vám žehnal, jako umírající Otec svým synům žehná. Budete dobře přijati, ten bodrý lid moravský na Vás se těší, aby tiskl přátelsky pravici Vaši v tak sv. okamžiku. Tisíc let, jaká to doba, jak se všechno mění, kolik jednotlivců tu povstává, kolik národů hyne, jak se mění kraj, zvyk i řeč — za tisíc let vše rub na rub se mění. Sv. Methodějská víra se nezměnila, zachránila ve zlých časech Čechy a Moravu, sv. Methoděj se za své dítky přimlouval. Buďme z toho vděční a prokážme vděčnost svou bájením sv. pokladu nám zůstatveného od tak dobrého apoštola a drahého Tatička našeho.

— **Sbírka.** Spolek sv. Michaela archanděla pořádá zítra ve všech chrámech Pražských sbírku ve prospěch strádajícího sv. Otce, který ačkoli sám v stisnutých poměrech postaven jest, přec větší díl této sbírky obrací na kollej českou v Římě, jež nedávno zřízena byla.

— **Lazar Mladenoff,** biskup Salský a vikář apoštolský v Macedonii, zamýšlí v Soluni, kde se zrodili slovanští apoštolové, vystaviti chrám ku jejich počtu. Proto prosí národy slovanské tklivě, aby pamatovali národů bulharských, kteří dosud téhož užívají písma, jemuž Apoštolé učili Moravany. Nejraději by k tomuto chrámu za přispěním národů slovanských položil základ dne 6. dubna, aby i u Bulharů náležitě oslaven byl den, kdy se Methoděj z tohoto světa odebral. Přspěvky přijímá a do Soluně zasílá redakce osvědčeného listu „Hlasu“ na Moravě v Brně, který za vše šlechetné a spravedlivé neohroženě bojuje.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Ferd. **Pechar**, far. v Zlatníkách a člen ř. sv. Dominika, 8. března 1885, (nar. 6. srpna 1806, vysv. 22. listop. 1831);
p. Jan **Fleisner**, vikář Kraslický a arciděkan Falknovský, 9. března 1885, (nar. 5. července 1835, vysv. 25. července 1858).

Vyznamenán jest:

vdp. Dr. Jos. **Schindler**, prof. na bohosl. fakultě v Praze, jmen. radou při církevním soudě.

Upřádněné místo:

Seifen, fara patr. náboženské matice, od 11. března 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Eduard **Sturm**, far. v Košticích, 11. února 1885, (nar. ve Welmschlossu 2. dub. 1884, vysv. 25. července 1868).

Vyznamenáni jsou:

- p. Václ. **Albrecht**, děkan v Jesenicích (Jechnitz), jmenován tajemníkem vikar. téhož stříd.;
p. Ant. **Wohlmann**, prof. nábož. při státním gymn. v Praze, a
p. Václ. **Krupský**, kněz na odpočinku, obdrželi Synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Još. **Neumann**, expos. kapl. v Libešicích, za far. v Oušetku (Auscha);
p. Frant. **Zuklín**, far. v Hřensku (Herrnskretschén), za far. v Rosendorfu;
p. Václ. **Španihel**, zám. kapl. v Klášteře, za admin. v Bezdědicích (Kleinbösig);
p. Jul. **Schröter**, kněz. řádu Cisterc., za kapl. v Oseku;
p. Jan **Lischka**, kapl. v Oušetku (Auscha), za kapl. expos. v Libešicích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. **Šinkora**, admin., za far. ve Vosicích;
p. Felix **Bárta**, admin., za far. v Nasavrechách;
p. Expedi. **Nykliček**, katech. škol reálných v Trutnově, za far. v Ml. Bukách;
p. Jos. **Bednář**, katech. měst. škol v Polné, za kapl. v Heřman. Městci;
p. Jos. **Vlček**, kapl., za admin. v Morašicích;
p. Václ. **Pilnáček**, koop., za admin. v Bohuslavicích;
p. Ant. **Běhal**, za provis. kat. škol měst. v Polné.

Milodar. Na chrám sv. Víta darovali ctih. pp. alumni pražského semináře, učinivše mezi sebou V. sbírku 6 zl. 20 kr. Dp. Fr. Vojáček 1 zl. Zaplat P. Bůh.

V knihkupectví **B. Stýbla** v Praze lze obdržeti: **Výklad malého a středního katechismu blah. Kanisia.** Vzdělal *Jakub Procházka*, čestný kons. rada, prof. katechetiky při bohosl. ústavu v Brně. Díl I. Cena 1 zl. 20 kr. Poštovní zaslýkou 1 zl. 25 kr. — **Křížová cesta** aneb rozjímání o utrpení Pána našeho Ježíše Krista. S rozjímáním a s modlitbami pro poslední 3 dny týhodne pašijového. Od jednoho kněze diecése Budějovické. S povolením nejduš. bisk. ordinariatu. Cena 12 kr., poštovní zaslýkou 14 kr.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. seminári, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Sedm postních kázání

o bolestech Marie Panny.

VII. Bolest P. Marie.

A vzav Josef tělo, obvinul je
v plátno čisté a vložil je do
hrobu svého nového, kterýž byl
vytesal ve skále,

Mat. 27, 59. 60.

Dnes před oči staví nám církev strom, na kterém ovoce spásy naši nám vyrostlo, vykvetlo a uzrálo, my stojíme dnes před úmrtním ložem Syna Božího, před křížem. Hluboko upevněn v zemi, vysoko zdvihá se k nebi, k východu a západu ramena příčná vyčnívají, jakoby jimi celý svět obejmout býti měl; soumrak večerní přikrývá zemi, zahaluje v temnotu tento nástroj vykoupení našeho, zahaluje dříve svaté nyní bohovražděné město Jerusaleml, a ne večerní soumrak, nýbrž temná noc nevěry, zatvzeloosti panuje v srdcích obyvatelů. Hrobové ticho vládne na Golgotě, nad celou přírodou, všechno tvorstvo jaksi v úžasu se nalezá nad tím co se stalo a jak se to stalo. Ježíš jest mrtev. Zdaliž při těchto slovech dr. přát., neobnoví se upomínka v mysli naší na celé umučení Páně dnes v den velikého Pátku, zdaliž při tom nevzpomeneme sobě též, co přitom i Matka B. trpěla? — My jsme se snažili během svatopostního času a obzvláště v posledních rozjímáních vžiti se do bolesti Matky naší při utrpení Božského Syna Jejiho. V posledním rozjímání zůstavili jsme Marii P. sedící pod křížem, na klínu chovající mrtvolu Božského Syna svého. Avšak pro bližící se již první hlavní svátek velikonoční musí býti mrtvé Tělo Syna

Božího ještě dnes odevzdáno zemi. Ježíš má býti pohřben. A pohřeb tento byl sedmý a poslední meč, který vnikl do srdce Mariina, o kterém dnes rozjímati chceme. A jestliže, jak praví sv. Bernard, Blahoslavená Panna takovým zármutkem a žalem naplněna za mrtvolou Syna svého kráčela, že všichni kdož na Ni pohlédli, pláče se zdržeti nemohli; budeme moci dr. přát., i my slz se zdržeti nad touto poslední bolestí Jeji? O uvažme v zbožném účastenství Jeji sedmou a poslední bolest, kterouž spůsobil ji pohřeb Ježíšův, věnujme ji slzu touhy.

Pojednání.

I.

Dvě okolnosti zvláště jsou to při doprovázení miláčků našich na poslední cestě, kdy největší pociťujeme bolest: 1. pohřební průvod, 2. návrat domu od hrobu a pocit opuštěnosti. A tak tomu bylo také u Marie P. — Večer sklonil se na zem, halil ve tmu i matku B. u paty kříže sedící, chovající mrtvolu Syna svého na klínu svém. Odpočívá tam ještě. Ještě okamžiku odpočinutí popřej si Matko B., abys mohla sebrati poslední duševní sílu svou, abys mohla přijmouti v srdce poslední ten sedmý meč bolesti, kterýž již napražen jest, aby vetknut byl v srdce tvé.

Bylo to zvláštní u Matky, právě u paty kříže s mrtvolou Syna si odpočinutí, u kříže, na kterém On pněl, který posvátnou krví Jeho skropen byl. Avšak kříž jest dr. přát., právě to místo, kam jako Maria z vnitřního duševního popudu truchlící po 18. věku již přicházejí, kde též pokoje nacházejí, kterého marně ve světě

byli hledali. Ano pata kříže jest místo sladkého kouzla, od té doby, co Kristus na něm pněl a Matka Bolestná pod ním seděla. Zde pod křížem byly slzy usušeny, které jak se zdálo nikdy nepřestanou téci. Zde znovu zvolila srdce život, kdežto krátce před tím co nejtoužebněji přála si zemřít. Zde truchlící vdova našla v Ježíši ukřižovaném jiného nebeského chotě, zde obdržela matka mnohá ztracené ditky své, ztracené pro život věčný, obdržela je zpět očištěné krví Kristovou, smířené s Bohem svým. Sem ku patě kříže sv. v nouzi, v bidě opuštění, v neštěstí postavení se utíkají, zde pod křížem to bylo, kde slzy jejich usušeny, kde v Ježíši nového otce, kde v Marii novou svou matku milující našli. Zde pod křížem tisíce srdce zármutkem, bolem, neštěstím stížených seznala, jak dobře to Bůh spůsobil, že hořem pukala, neboť právě skrze puklinu tu uzbili Boha svého, t. j. pomocí zármutku na ně seslaného od Boha obrátili se k Bohu svému. Maria posadivši se s mrtvým Kristem Ježíšem na klíně pod kříž, zanechala co odkaz všem pokolením nevyčerpatelný zdroj požehnání; a to pod podmínkou, že u paty kříže máme se vynajít, chceme-li ho býti účastni. Ne k vůli sobě, nýbrž k vůli nám posadila se tam, aby si odpocínula.

A okolo Ni ve svaté uctivosti stojí Josef z Arimathie a Nikodém, Jan a Magdalena, zbožné ženy, které Pána až na horu Kalvarii vyprovodily a které s Marii nyní zůstaly, byli tu dále někteří důvěrní sluhové Josefa i Nikodéma, byl tu i Římský setník, který v tom okamžiku, kdy Pán umřel, vyznal, že jest Synem Božím. Stáli tu, nechtíce matku vyrušovati z jejího nesmírného bolu, avšak čas kvapil. A protož Maria sama se vzpamatovavši spokojnou sebraností ducha dává sama znamení k poslednímu průvodu a pokojnou zmužilostí, avšak nikoliv bez nejprudší bolesti duševní odevzdává poklad svůj Josefovi a Nikodémovi, aby jej donesli ku hrobu. Jak ráda byla by to sama učinila, avšak nedostávalo se jí k tomu síly, neboť mrtvola nebyla již tak lehká, jako bylo dítě v Betlémě. Josef a Nikodém přijímají to posvátné břímě od Matky a nesou mrtvolu a ostatní majíce ve svém středu matku přebolestnou následují. Zvolna tiše ubíral se smutný tento průvod ku hrobu. Nikdo jich nerušil, nikdo jim nepřekážel. Množství shromážděného lidu vrátilo se

zpátky do města. Sestupovali do zahrady z hory Kalvarské, bílý měsíc svítil na cestu, číně pohled na průvod ten tak hluboce smutným a tak smutně krásným. Větší snad zármutek nepanoval při žádném průvodu pohřebním jako při Ježíšovu. Všechny přítomné svírala srdce jedna bolest, srdce však Mariino bylo tak přeplněno, že by byla mohla lehce celý svět zármutkem svým obestříti. Lidské utrpení netáhne se do nekonečna, ono má své meze, a Maria právě v nejkrajnější mezi trápení svého se octla. Maria měla se rozloučiti s tělem mrtvého Syna svého, které byt i mrtvé, bylo jí dražší nad život. Pak ale octneš se matko na vrcholi evangelické chudoby. Co pak ti zůstane, když tělo Syna svého do hrobu odevzdáš? Ach vím co ti zůstane, od čeho nemůžeš se rozloučiti, a od čeho by jsi se též neodloučila, kdybys i mohla. Zůstane tobě srdce tvé, srdce to sedmerým mečem bolesti proklané, ponořené v moře trpkostí, jakých žádný tvor lidský nikdy nezakusil.

Došli již k hrobu. Byl to hrob nový, vytesaný ve skále. Josef dal jej zříditi pro sebe a posud v něm nikdo neležel. Maria, když již průvod došel k hrobu, sestoupila tam s Josefem, připravila roucha, spořádala všechno a pak jemně pomáhala uložit Tělo Syna Svého do hrobu. Nepřipadá ti Maria při tom na mysl Betlém? Nyni ho Matko též zavínuješ, jako tehdy do plénky, ale nyní místo plénky jest to rubáš. Tehdy nemohl si ovšem též pomoci, ale nyní jest bez vlády. Tichým býval vždycky jako Beránek, nyní však více mluvíti nemůže. Často pohlížela jsi na Něho Maria za dětinství, když libý spánek uzamkl očka Jeho, ach tys věděla, že duše Jeho mezi tím bděla, a s tebou se obírala, nyní ale oči ty zavřela smrt, a srdce Jeho láskyplné nebije více.

Než ač srdce Mariino krvácelo při této poslední službě, předce nejevila se na Ni žádná slabost, žádná zmatanost. Vše konala v pořádku a v tichosti. A když vše urovnáno, nezdá se Vám draží přát. skoro jistým býti, že asi nyní nastal pro Marii nejkrutší okamžik poslední pohled. Ještě jednou pozdvihuje plátno, aby pohlédla do tváře Jeho naposled. O jak asi bledou musila se jevití tvář ta velebná i ve smrti, při mdlé záři pochodní uvnitř hrobu! Oči byly zavřeny, ony oči, jichž jediný pohled Petra obrátil. Rty byly zavřené a tuhé, ony rty, které krátce před

tím, ona podivuhodná slova na kříži pronesly, jichž zvuk Matce posud zněl v uších. Zvolna položila opět plátno zakrývající obličej ten, a na kolenou poslední poctu Božskou vzdala mrtvému tělu, s kterým Božství bylo posud spojeno. A pak zvedá se s posledním sedmým mečem bolesti v srdci. Nikdy nebyla duše tvora lidského tak hrozným, tak nadlidským zármutkem a bolem naplněna. Bylo mnoho již posledních bolestných pohledů na světě, avšak žádná bolest při tom nevyrovnala se bolesti Marie z hrobu Ježíšova vycházející.

Když neuprositelná smrt vyrvе nám z náručí toho, koho jsme milovali láskou vroucí, otce, matku, dítě neb manžela, tu jako temný mrak rozloží se v srdci zármutek. Příbytek, v němž spočívá jeho mrtvola, je tichý, zdá se zasmušilým, avšak není pustým docela. Vždyť v něm aspoň předce mrtvola a ta dává obydlí jakéhosi posvěcení. Tvář byt i mrtvá, připomíná doby mladosti a časy minulé. Zavřená ústa jakoby se na nás chtěla usmívati, ruce, ze kterých prosvitají modré žilky, i ty mají svého významu. Smutnější tu byla doba, kdy se rakev zavírala, avšak i tu jsme nebyli ještě zcela opuštěnými. I tu když se rakev do hrobu spouštěla a když hrudy na ní temně rachotily, jakoby to byl hlas z jiného světa, i tu necítí člověk svoji opuštěnost úplně. Když se ale navrátil a po pohřbu vstoupil do příbytku svého a otce, matku, dítě a manžela zůstavil v hrobě; tu teprve cítí člověk svoji opuštěnost, všude se ohlíží po něm a nikde ho není k spatření, ani jeho mrtvoly. Jak teprv zdá se dům zcela pustým a prázdným a srdce jest ještě pustější a prázdnější.

Takový byl pocit Marie, když se za večerní temnoty navracovala k domovu. Poslední meč vniknul do srdce jejího, když Josef těžký přivalil kámen ku dvéřím hrobovým a srdečně, jemně a tklivě rozloučili se on i Nikodém s Matkou. Maria vrací se zpět pomalu s Janem a Magdalenou. Potřebovalať odpočinku, pokoje. Avšak ten jest vzdálen od Ni daleko. Duše její bolem zachvácená měla zakusiti nové hořkosti i na cestě k domovu. Vždyť Ji jest nyní konati podruhé křížovou cestu. Ovšem že tu začíná s posledním zastavením.

Tiše sestupovala z hory a vracela se tou branou zpět, kterou město byla opustila. Krátký to čas, avšak velké věci vykonaly se v něm. Ne nadarmo nazývá se den ten

velkým pátkem. Velký zločin spáchán toho dne, velký zármutek ranil srdce Marie a vše to jest velikým důkazem, velké lásky Boží k nám. Hrozná to byla pouť pro Marii. Srdce Její krvácelo; poznovu raněna jsouc upomínkami na události nedávno minulé. Tak kráčela ulicemi města královna nebes k domu Janovu, kterého ji odkázal Kristus na kříži za syna. Ten jí měl nahraditi Ježíše! Jaká to náhrada! Člověk za Boha, uředník za Mistra, sluha za Pána nebes a země! Dvéře zavřely se za ní, nyní byli doma! Než co pravím doma? Jak mohlo jí býti domovem místo kde nebylo Ježíše? Bethlehem, daleké Heliopolis v Egyptě, Kalvarie, hrob byl jí domovem, dokud tam dlel Ježíš. Kde byl On, tam byl i domov Její. Jak opustila hrob, byla bez domova, v cizině. V tiché samotě ponořila se v hoře své. Duše její byla ale tichá, Bohu oddaná. Známky bolu svého chovala uvnitř hluboko v srdci svém. Lidé obdivují se dobrodružným cestovatelům, kteří objevily nové světy, Maria Panna byla tvorem Nejvyššího vyvýšená nad anděly, čistá a úplně bez hříchu. Ona prošla a pronikla říše bolesti doposud neznámé, vnikla do hlubin jejich tak, kam ji nikdo následovati nemůže. Ona pohřžila se v utrpení Syna svého, zakusila všemožnou ouzkost a všemožný zármutek. Bolesti její převyšují pomýšlení andělů a tím více pomýšlení naše. Zvděčnosti neměli bychom Ji i dnes poslední slzu věnovati, slzu touhy?

II.

Během rozjímání těchto svatopostních užřeli jsme, že Maria P. jakmile matkou Nejvyššího se stala, ihned trápení Ji nastalo. Vzpomeňme jen, jak bolestně dotklo se srdce Jejího proroctví Simeonovo v chrámě Jerus. při obětování Páně. Brzo na to zřeli jsme Ji prechati s dítětem Božským do Egypta před ukrutným Herodesem; na to ztratila dítě Božské a po 3 dni s úzkostí ho hledala. A což když na konci veřejného Jeho působení viděla Ho ubíčováného, utrýzněného, těžký kříž nesoucího, viděla ho dále rozpjatého na kříži, slyšela sv. slova Jeho, viděla ho umirati. Když pak láska, obět dokonala, i tu musila i Ona poslední obět přinést, sv. mrtvolu Jeho musila vzíti ve své náruči a pak v hrobě uložit. A tím teprv skončily se bolesti Její. To bylo těch sedm mečů, které proklálo to mateřské srdce Její.

A jak se chovala v bolestech těch Maria. Uznávala vůli Boží nad sebou a podala se jí úplně. Z úst Simeonových dozvěděla se, že meč bolesti pronikne duši Její, a hle, jak hrdině Maria se zachovala. Nečekala a nevypočítala, jaký z toho bude mít prospěch na světě. Věděla, že se to na tvora nesluší, aby Bohu činil výminky. Ke všemu byla hotova, přijala kalich utrpení, vždyť Ji ho podával Bůh, kterého nade všechno milovala.

I my draží v Kristu musíme na tomto světě zakusiti mnohou bolest, mnohý zármutek. Každé srdce chová v sobě nějaký bol. Někdo teprve od nedávna, jiný již po delší čas; opět jiného jen smrt snad od zármutku vysvobodí. Tak jak vojáci na stráž se vystřídávají, jedni přicházejí, druzí odcházejí, tak jest to i s bolem a zármutkem. Často spočívá na nás zármutek jako černé mračno, zdá se, jakoby Bůh modliteb našich ani neslyšel. Tu si vyhlídne lidská nespravedlnost člověka za oběť a šlape nemilosrdně po něm, jindy zas odvrátí se od nás přátelé. Někdo připravil si sám bolesti a zármutek, že v rozhodném okamžiku špatně volil stav. U jiného pochází zármutek z neláskavosti jiných. Mnohý musí trpěti i pro své náboženství, jiný opět přitáhne si zármutek hříchem.

A jak se chovají lidé v zármutku? O jak často slýcháváme slova rouhavá: „Proč to seslal Bůh na mne.“ On snad o mně ani neví. Lidé počínají sobě, jakoby Boha ani nebylo aneb jakoby se byl změnil. A předce Bůh nás miluje jako nejláskavější otec neb matka. Důkaz lásky své nám podal tím, že za nás dal Syna svého a Syn Boží krev svou a život svůj. Dal-li nám, co mu bylo nejmilejším, dal by nám i ostatní, kdyby to pro nás dobré bylo. Když ale vzdor tomuto dukazu lásky Boží člověk neustále se jenom vyptává: Proč to seslal na mne Bůh, k čemu to povede, co tím chce? Není-li to nedůvěra, není-li to provinění veliké proti lásce Boží? Či má nám Bůh vždy napřed vykládati, co tím a oním zamýšlí? Či má nás snad prositi za svolení. Není-li On Pánem naším? Často bývá zármutek známkou lásky Boží nám. Otec miluje-li upřímně dítě své, trestá ho často, aby ho na pravou cestu přivedl. Když ale vzdor napominání dítě polepšiti se nechce, pak přestává ho trestati, za to ho ale vydědí. Dokud ho trestal, miloval ho, když ho

přestal trestati, odňal mu lásku svou. Mýlil by se tedy, kdo by se domníval, že Bůh vždycky toho, koho netresce, miluje. Naopak dobře praví příslovi: Koho Bůh miluje, toho tresce. To dobře věděl sv. Augustin a proto se modlival: „Pane Bože, zde řež, pal, ale na věčnosti ušetři.“

Od Marie P. učme se, jak se chovati máme v zármutku. Postavme se v duchu vedle Ní a porovnejme zármutek svůj se zármutkem Jejím. Veliký jest Její podíl v utrpení a mukách Syna Božího a proto o Ní platí též slova proroka: O vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest Její. Zármutek a utrpení vedou ale k radosti a blaženosti, a podobně bylo to u Blahoslavené Panny. Za meč sedmeronásobný bolesti jejich, sedmeronásobné dostalo se Ji v nebi koruny. Za opuštěnost nevyslovnou, korunována byla potěchou nejvyšší, za své ponížení, povýšením neskonálním. A protože, pakli zármutek a utrpení ztrpčuje nám vzdější život náš; na toto povýšení M. B. si vzpomínejme, na tuto odměnu, kteréž dostalo se Ji za bolesti Její. Neztraceme naději, že i nám náš zármutek v radost se promění. O necítíme-li v srdci našem v největším zármutku svém, jakýsi pocit, který touhou po nebi nazvati se může. Jest to touha po vlasti nebeské, kde doufáme odměnu obdržeti za strasti vytrpené. A jako touha po domově u dítek často tak mocná jest, že slze ronívají, v takové míře zmocní se i duší zbožných touha po vlasti nebeské, že i ony často slzy touhy prolévají, po vlasti oné totiž: kde setkati se mají s Bohem svým, aby od Něho nikdy odloučení nebyli, kde mají na Něho v tváři tvář patřiti, kde i Marii P. uzříti a Ji náležitou úctu prokazovati budou moci. Jaká to radost a útěcha bude pro duše ty zbožné, až dokročívše na konec putování života svého: co věrní ctitelé Rodičky Boží, od Ní doprovizeni, překročí práh věčnosti a při soudu soukromném na Ní co na přímluvkyni úplné budou moci spolehati.

Kdyby ovoce těchto svatopostních rozjímání v ničem jiném se neobjevilo, než-li v tom, že srdce naše roztoužilo se po vlasti naší nadpozemské, pak zajisté i druhý blahý následek dostaví se, když poznáme pravou cenu cíle svého, a bude záležeti v snaze upřímné, odvracet srdce od pomíjících pozemských radostí a statků. A dosti by bylo na tom! Pak bychom také dovedli oceniti pravou cenu duše své,

pak dovedli bychom oceniti cenu dobrodiní přenesmírného, kteréž prokázal nám Bůh, vykoupiv nás skrze Syna svého; pak ale též vždy v krásnějším světle objevily by se i zásluhy Matky, která i utrpením svým k vykoupení našemu přispívala.

A za to vzdáváme Tobě, Máti B., nyní na konci těchto posv. rozjímání, díky nejvroucnější, jakéž my slabi tvorové jen schopni jsme. Za bolesti Svě máš se nyní drahá Matko naše, radovati nad naší lítostí při velikonoční svaté zpovědi, nad dobrým a pevným předsevzetím, nad svědomitostí, s jakou tato spasitelná předsevzetí ve skutek uváděti budeme, abys mohla splesáním zvolati: „Můj syn, má dcera, kteří mrtví byli, ožili, byli ztraceni a opět se navrátili, takže pravdě mohu zvolati, jako někdy v Betlémě: O já šťastná matka!“ Amen.

Ř e č, o Veliký Pátek.

„Spadla koruna s hlavy naší: běda nám, že jsme zhřešili. Proto truchlivé učiněno jest srdce naše, proto zatemněny jsou oči naše.“

(Pláč Jerem. V., 16. 16.)

Veliké byly nepravosti lidu Israel-ského za dnů Sedeciáše krále, větší, než aby milosrdným okem dívati se mohl Bůh na zbloudilé syny národa, jež vyvolil a štípil, jako pilný hospodář pěstuje vinici svou. A proto spravedlivým trestem ztrestala hříšných pravice Jeho, a krále babylonského zvolila za nástroj Svůj, aby zbořil místo slávy a chlouby lidu toho, aby ztroskotal město i svatyni jeho, a v otroctví uvedl kněžnu krajin, paní národův — slavný Jerusálém. Padlo město, zpuštěn Sion, a tisíce tisícův zbloudilých synův vyvoleného národa opustiti muselo půdu posvátnou, a místo slávy své zaměnití místem otroctví a služby cizinci. A na troskách svatého města sedě, velikým rozželen bolem, pláče věrný sluha Hospodinův, a měře bývalou slávu s utrpením lidu svého, kvílí v nařikání velikém: „Spadla koruna s hlavy naší: běda nám, že jsme zhřešili! Proto truchlivé učiněno jest srdce naše, proto zatemněny jsou oči naše.“

„Spadla koruna s hlavy naší!“ tak

zvolati zajisté můžeme i my u vědomí hříšnosti své, přemýšlejíce o příčině smrti Toho, jenž na Kalvarii dnes na kříži v útrapách a bolestech nevýslovných nakloňuje hlavy Svě a za nás umírá. „Spadla koruna s hlavy naší;“ neboť jsme zhřešili. Smutný byl stav nevěrných synův Israelských v nehostinné zemi Babylonské, co zatím v zemi rodné kvílily cesty Sionské a bolesti a žalem krvácelo srdce věrného služebníka Božího, patříc na stienou vlast a kruté zajetí nešťastných bratří. Avšak i v době té, plné bolesti a smutku, nevyhasla naděje dnů lepších v prsou kvílících a v slze hořké, zableskl i paprsek naděje muže Božího, když volal: „Duch úst našich Kristus Pán, jat jest v hříších našich; jemuž jsme řekli: „V stínu tvém živi budeme v národech.“ (Jer. pláč 4, 20.).

Draží křesťané! Jakož před věky Jeremiáš zuboženému národu útěchu a posilu vléval ve srdce zraněná, tak činí i církev svatá, zvláště ve svatý a veliký den dnešní. Připomínajíc nám svržení koruny spravedlnosti a svatosti, jakouž ozdobeni byli prarodičové naši ve stínu rajskeho života, připomínajíc duším naším i záhubu vlastní, jež nešťastným stalo se nám po prvních rodičích dědictví, spolu na mysl nám živě a v činnosti závěrečné uvádí i Toho, o Němž v prorockém nadšení volal prorok Isaiáš, „že poslán jest, aby léčil skroušené srdcem, a kázal jatým propuštění a zavřeným otevření žaláře, aby kázal léto milostivé od Hospodina a den pomsty od Boha našeho, aby těšil všechny kvílící, aby dal kvílícím Sionským korunu za popel, olej radosti za smutek, plášť chvály za ducha truchlivosti. (Isaiáš 61, 2—3.). *Veliká vina — veliký Spasitel!* Dvě tato slova mají pro život náš význam veliký. Na veliký den dnešní sluší nám uvéstí je sobě na mysl. —

1. Stvořena byla země a nezměrný svět těl nebeských, jimž zárodek dán k rozvoji nejdalekosáhlšímu. Příroda veškerá ve své tvůrčí síle pěti měla velebný chvalo zpěv, jehož obsah zahrnut v slovích: Jak veliký, mocný, silný a slavný Jsi Pane všehomíra! A kdo určen byl k tomu, aby velebnost a velikost Boží, již stvořené věci pouhým svým bytím hlásaly, mluvou uvědomělou, hymnem důstojným pronášel na počest Tvůrce, kdo určen byl k velikému, vznešenému úřadu velekněze celé země, celého světa?

„Učínme člověka — tak děl Trojjediný Bůh — k obrazu a podobnosti svému: a ať panuje nade všemi zvířaty i nade vši zemí.“ Člověk tedy povolán byl k tomu, aby na vrcholu věci stvořených stoje, zároveň měrou svrchovanou velebil Stvořitele veškerenstva. A člověka toho učinil Bůh, jak žalmista Páně vyznává, málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jej. Jaká to přednost, jaká to výše! Však kde nalezne opory, kde síly, kde pomoci, aby povždy v nezkaleném světle zářil, jakožto odlesk obrazu nevystihlého, nejdokonalějšího, nestvořeného? Nepřestal dobrotivý Tvůrce na tom, že pánem učinil člověka všeho nižšího tvorstva, dav jemu duši nesmrtelnou, obdařiv jej duchem, jehož převaha v podruží uvedla sobě mocné přírody síly; výše nad to nesla se láska Boží: *spravedlností a svatostí* ozdobena duše jeho. Ale i schránka její učiněna zlatou, nehybnoucí; tělo ozdobeno vzácným darem nesmrtelnosti. Bůh byl přítelem člověka nejpřímějším, člověk přítelem Božím.

Jediné ještě scházelo, aby blaženost prvních rodičů byla úplnou, dokonalou, zaslouženou. Svobodným rozhodnutím vůle měl člověk státi se *spolutvůrcem* neskonaleho svého štěstí a proto i příležitost poskytl jemu nebes a země Pán, dav příkaz, jehož splnění naplňovati mělo duši sladkým sebevědomím: I já jsem k štěstí svému přičinil svou částkou.

Však Bohu budiž žalováno! člověk svůdného uposlechnuv hlasu, s vrcholu štěstí nevypravitelného upadl v příšernou hlubinu nezměrné duševní bídy. Odvrácen od Boha a obrácen k zlému, klesal čím dále, tím více. Obraz Boží na duši poskvrněn a pokálen; jasné poznání Boha ustoupilo černé tmě nevědomostí, etnost ustoupila hříchu. Vizte poutníka v neznámé, neobydlené krajině cizí! Nezná cesty, ubírá se v opácnou stranu svého cíle, zahalen temnou mlhou, nevidí cesty, nepoznává, že již již nad propastí octly se nohy jeho. Kdož nepoznává v poutníku tom člověka po spáchaném hříchu, kdož nevidí v bloudícím veškeré lidstvo, jehož údělem stál se hřích, vlastní silou nesmazatelný, jemuž za podíl otcovský dána kletba, vepsána v duši porušenou? V pravdě nám všem vyznati bylo s prorokem starozákonním: „Spadla koruna s hlavy naší: běda nám, že jsme zhřešili. Proto truchlivé učiněno jest srdce naše, proto zatemněny jsou oči naše.“

2. Kdo zvedne korunu tuto zlatou, korunu ospravedlnění, korunu dítek Božích a vsadí na skráň lidstvu veškerému? Kdo vykoupí, dr. kř. z poroby tížící k nesnešení otroky hříchu na zlatou svobodu synů Božích? Kde vzejde vykoupění, kde spása, kde s Bohem smíření? Veliká vina — veliký Spasitel! Ne tedy člověk, nikoliv cherub s nebes věčné říše, převzítí mohl úřad vykupitelský za padlé lidstvo. Nepostačovalať síla obou. Neskonalá vina vyžadovala neskonaleho i Spasitele. Vizte lásku Boží největší! Syna Jednorozného posílá Otec na vykoupění padlých. A Ten, dle slov sv. apoštola, zmařiv sebe sám způsobu služebníka přijal, služebníka opovrženého, kterýž přišel, ne aby jemu slouženo bylo, nýbrž aby sám sloužil. Opustiv slávu nebes, sestupuje v úval slzavý, z krajin nezměrné radosti přichází v údolí bídy, synem člověka učiněn, abychom my stali se syny Božími. Komu dnes, draží křest, netane na mysl celý ten život Spasitele od jesli Betlémských až po tvrdé lůžko Golgotské, ten život pln útrap a strastí, pln dobrodiní a skutků, jichž dosah v slově svatých Jeho úst: „Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo,“ kdož jest, jemuž na povrch duše nevynorí se barvami nejživějšími, obraz tváře zsinale, skráni ostrým trním ověncených, boku prokláného, rukou a nohou hřeby proražených? Kdož nevidí v duchu dnes Syna Nejvyššího na potupném dřevě kříže v smrtelném zápase umírat za naše žití? Kdo neslyší z přesvatých Jeho úst nejvýznamnější ze všech slov: „Dokonáno jest!“ Oběť za vás přinešena, Otec usmířen, svět spasen a vykoupen? Kdo nevidí v nejdražší krvi, řinoucí se s kříže kalvárského, zázračný lék na uzdravení duše; lék, jenž působiti bude na věčné věkův pro ty, kdož znova zranění byvše hříchem, užívati téhož budou na spásu věčnou!

Všickni dnes stojíce pod křížem svatým vyznáváme, co vyznal již věstec Israelský: „Duch úst našich Kristus Pán, jat jest v hříších našich; jemuž jsme řekli: V stínu tvém živi budeme v národech“ (Pláč Jerem. 4, 20.).

Před lety žil v Nizozemsku bohatý šlechtic. Maje peněz hojnost, hojně je také utrácel. A kde snadněji a rychleji jdou peníze na odbyť, ne-li v hernách, jež vášnivě hráče okouzlují tak, že zapomínají i nejsvětějších povinností svých? Šlechtici byly herny místem zamilovaným. Hrál,

až prohrál téměř veškeré jmění své. Nadarmo varovala, kárala, prosila, zapřísahala jej otnostná manželka jeho, a zdálo se, že i nadarmo modlila se za svého spustlého manžela. Muž její klesal vždy hloub a hloub. Anděl strážný ale i tu, kdy člověk kráčí nad propastí a zamítá ochrannou ruku jeho, nepřestává bdíti nad svým svěřencem. Manželka, chtěje nešťastného chotě zachrániti, vymyslíla sobě lest. — Jednoho dne odešel zmíněný šlechtic z domu s posledním zbytkem jmění svého do herny. Usednuv, hrál opět, a když spoluhráči na něm až na poslední halěr všecko vyhráli, vzdálili se. Tak seděl rozčilen za stolem sám. Než tu v pozdní chvíli noční přichází postava zakuklená a blíží se ke stolu, za nímž sedí hráč. Přistoupivši k němu, vybízí jej ku další hře. Hráč svoluje, hrá a — prohrá i poslední halěr svůj. „Hrejme dál!“ pobízí cizinec. „Nemohu nemám žádné sázky.“ „Viš,“ dí zakuklenec, „vsad to, co ještě máš — vsad srdce své, vsad duši svou! Vyhraju-li ale tu duši tvou, patří mi pak na věky!“ „Na věky!“ odpovídá hráč, „patří ti na věky!“ Hrají a nešťastník prohrá duši svou. — Cizinec se zvedá, odhazuje škrabošku ze tváře své, plášť s beder svých: před hráčem stojí v kráse a velebnosti, zdá se, že nadpozemské, vlastní jeho manželka. „Až dosud,“ praví, „byls lásce mé cizincem, až dosud byls ke mně chladným, studeným jako mráz a led, až dosud zaprodávals mne bidné hře — ale nyní jsem tě vyhrála; od této chvíle náležíš mně s celým srdcem, s celou duší svou, náležíš mně na věky!“ — V životě hráčově byl okamžik ten začátkem spořádaného života.

Dr. křesťané! Í my jsme hře vášniví až dosud byli oddáni. Hráli jsme, a víte co jsme prohráli? Pokoj svědomí, mír duše, naděje věčného spasení. Hráli jsme vysoko, a víte jak vysoko? O zlato krve Kristovy, již nás vykoupil, o zlato nesmrtelné duše své, o zlato království nebeského. A když jsme prohráli všecko, prohráli vše až do posledního halěře, přišel Pán a Spasitel s nebes, božství své máje zastřené rouškou člověčenství, a On smrtí svou vyhrál duši naši, srdce naše.

A nyní, drahý křesťane, stojí ten Kristus před tebou: koruna trnová na hlavě Jeho, tvář Jeho rozedrána, tělo ranami nejbolestnějšími poseto. A víš, proč toto bolestné přestrojení? Aby vyhrál duš tvou, srdce tvé, hříchy poskvřené. O ne-

váhej, drahý křesťane, vložiti je v sázku, aby plesati mohl Pán: Nyní jsem tě vyhrál, nyní náležíš mně celý, s duší a srdcem čistým na věky. Amen.

Frant. Dusil.

Svatý týden v církvi řecké.

Podává Jan Tenora.

Poněvadž veškerý půst jest přípravou ke slavnému hodu Velikonočnímu, a svatý týden nejpřednější jeho částí, ježto v něm všechna tajemství utrpení a smrti, i poslední večere a pohřeb Ježíše Krista se připomínají, proto chci zde vypsati, na kteraký způsob Řekové svatý týden slaví.

Bývá od nich nazýván i *velikým týdnem* za příčinou velikých památek, kteréž v něm se oslavují, jakož jsou: osvobození ode jha ďábelského, přemožení říše temnosti, zlomení pout hříchů, jimiž ďábel svět svázal, smíření nebes s pokolením lidským; připomíná se, kterak smrtí Kristovou duchovní život opět byl nabyt, ztracené milosti zase dosaženo, kterak Ježíš prolil svou drahou krev, jižto hříchy světa byly smazány. Protož tím více odávají se Řekové pobožnostem, a tím více činí dobrých skutkův; zdržují se již ve středu svatého téhodne od veškeré služebné práce, aby zhostivše se péče o věci časné tím lépe mohli rozvažovati a uctívati konec života Pána našeho Ježíše Krista a začátek našeho vykoupení; ve středu totiž připomínají si trpělivost našeho Vykupitele tehdy, když jej Jidáš Iškariotský nepřátelům jeho zapřísáhlým zaprodal.

Na zelený čtvrtek zpívá se při slavné mši svaté píseň císaře Justiniana, kteráž takto asi zní: Učiň, o božský Spasiteli, abych nejsa nehoden k přesvaté tvé večeri přistoupil. Nechci tě vydati v ruce a v pouta tvých zapřísáhlých nepřátel, tak jako Jidáš falešným pozdravením a políbením učinil: rty mé nedotknou se tebe za jiným úmyslem, než abych tebe jako svého Spasitele věrně poznával, jméno tvé vyznával, a tebe prosil s lotrem kajícím, abys si na mne vzpomněl ve svém království. — Mnozí zbožní lidé přijímají na tento den Nejsvětější svátost oltární, aby se tak důstojně k velikonočnímu přijímání připravili.

Když mše jest skončena, umývá sám patriarcha nohy dvanácti mnichům z řádu

sv. Basilia. Avšak pobožnost ta zbytečným smíchem dosti se hyzdívá. Žádný totiž z těchto dvanácti, kteří představují sv. apoštoly nechce býti na místě zrádce Jidáše, aby mu jeho jméno až do smrti nezůstalo. Musejí tedy všichni losovati, a ten, na něhož los padne, jméno jeho přijati. Ostatních jedenáct podle libosti vyvolí si jméno jednoho každého apoštola a sice po pořádku, jak apoštolové po sobě jdou.

Bohoslužba trvá po tyto tři dni před hodem velikonočním často až do noci; ostatní čas pak lidé doma trávívají čtením nábožným, modlitbami a postem, k němuž děti od sedmého roku zavázány jsou.

Dvě hodiny po západu slunce na zelený čtvrtek shromažďují se Řekové opět ve chrámě a setrvávají tam po celou noc; tam pak předcítá se o hořkém utrpení a smrti Ježíše Krista podle sepsání všech čtyř evangelistův, zpívají se nábožné písně a zpěvy, konají se modlitby, aby tím živě, jakož sluší, každému na mysli zatanulo, co Kristus pro svět vykonal.

Na veliký pátek dvě hodiny po východu slunce opět přicházejí do chrámu k uctění sv. kříže. Ve chrámě pak trvají po celý den až do slunce západu; potom teprve na chvilku ubírají se domů a tam požívají kousek chleba a vodou zapijejí, aby tělo hladem docela zmořeno nebylo. Večer pak konají obřad pohřbu Kristova; socha mrtvého Pána položí se do skvostné navrchu otevřené rakve, kteráž se naplní květinami, a okolo zažihají se mnohé voskové svíce. Duchovenstvo ve svém církevním oděvu přistupuje k rakvi a uctívá padajíc na kolena Pána našeho, jenž pro nás skončil, na to pak i lid shromažděný činí taktéž; v ten pak čas zpívá se nábožně píseň, v níž se zařiká národ židovský pro nevděčnost svou. Za řeckých císařů byla tato rakev ve slavnostním průvodu nesena ulicemi města Cařihradu, nyní však za vlády turecké nese se jen okolo chrámu a na to se rozdávají květiny, které v rakvi té byly. Všechny tyto pobožnosti trvají až k půlnoci. Jakmile se rozšeří čítávají se proroctví a mezi tím zpívají se rozličné zpěvy.

Na bílou sobotu koná se obřad sv. ohně, o němž prostí Řekové pevně a nepochybně věří, že každý rok padá v tento den oheň ten s nebe do svatého hrobu v Jerusalemě. Na to se koná ostatní bohoslužba bílé soboty, a končí se odpoledne mši sv. Basilia. Potom předcítají se ho-

milie řeckých sv. Otcův o pohřbu a zmrtvých vstání Ježíše Krista až do večera; když pak slunce zapadlo zpívají se první nešpory následujícího hodu velikonočního.

Ještě však několik slov o sv. ohni, který prý v Jerusalemě do svatého hrobu s nebe padá. Tam v Jerusalemě řecký patriarcha jerusalemský, dříve nežli oheň ten vykřeše, stane přede dveřmi svatého hrobu a tam slavnostním způsobem římského papeže proklíná a zatracuje a ve klathu církevní jej dává, tak jakoby apoštolská stolice v Římě byla podřízena církvi řecké. Na to ještě zaráží na místě tom patriarcha veliký železný hřeb na dotvrzení takové exkommunikace, který velikými kladivy docela do země vražen bývá. Zároveň zapovídá pod těžkými církevními i světskými tresty, i pod trestem pěti set ran, hřeb ten vytáhnouti; a tak lze u dveří těch spátriti velmi mnoho takových hřebů, ježto se nikdo z Latinů neodvážil jich vytáhnouti, aby nebyl proto pronásledován od Řekův i Turkův. Na to se ve svatém chrámě všecka světla pozhasínají a ve svatém hrobě se nový oheň vykřeše, který patriarcha nejen po celém Východě, nýbrž i carovi do Moskvy a knížeti multanskému a valašskému rozesýlal, od nichž za to štědře obdarován býval; vynášeloť prý mu to ročně až 20000 tolarů.

Kterak slaví Řekové hod B. velikonoční.

Hod velikonoční nazývají Řekové i slavností všech slavností, dnem světla, útěchou srdcí, radostí duší, přechodem ode smrti k životu, povstáním hříšníkův, rozkoší nebes i země, dílem a oslavou Nejvyšší Trojice, a slavností vítěznou Ježíše Krista.

Na neděli velikonoční dvě hodiny před úsvitem ubírá se každý do svého farního chrámu, aby se dle příkazu velikonočního účastnil bohoslužby a mše svatě i svatě večere, a aby ji od svého duchovního přijal. Když se odzpívá evangelium, posadí se kněz, který slouží mši svatou, do výklenku ve stěně u oltáře, a drže oběma rukama zavřenou mešní knihu, na níž bývá vyznačen kříž, k lidu shromažděnému, zanotí tento verš: Kristus vstal a smrtí svou přemohl smrt a zjednal život těm, kteří ve hrobech jsou. Lid opětuje slova tato vícekrátě dávaje sobě navzájem políbení pokoje, který nej přednější z duchovenstva nejdříve dostává líbaje napřed

mešní knihu a potom biskupá nebo kněze, který slouží mši sv. a říkáje při tom: *Χριστός ἀνέστη*, Kristus vstal; biskup pak anebo kněz mu odpovídá: *ἀληθῶς ἀνέστη*, v pravdě vstal. Ostatní duchovenstvo pak na týž způsob dostává políbení pokoje. Laikové však, kteří rovněž přistupují, libají jenom knihu, nikoliv však kněze.

Jakmile se mše sv. skončila, objímá druh druhá a dává mu políbení pokoje právě *Χριστός ἀνέστη*, k čemuž se odpovídá *ἀληθῶς ἀνέστη*. Po osm dní se takto pozdravují i tehdy, když se maně na ulici potkají, a třeba se ani neznají, jen to vědouce, že oba jsou Řekové. Známi se však navštěvují, dávají si navzájem dary, zejména barevná i pozlacená vajíčka a j. Pozdravením tímto velikonočním uklízejí se mnohdy největší nepřátelství, aby se všichni o slavných svátcích velikonočních veselili a radovali. Přátelé pak pozývání jsou k hostinám a radovánkám všelijakým.

Kterak se slavil hod velikonoční v Multansku a Valašsku.

V Multansku a Valašsku slavil se hod velikonoční způsobem daleko slavnějším a velikolepějším nežli kde jinde v Turecku, kde se přiznávají k řecké církvi.

Kníže i s kněžnou a veškerým dvorem ve skvostném oděvu dvorním tři hodiny před úsvitem ubírali se do předsině hlavního chrámu, kde při vchodu je metropolita s duchovenstvem svým přijal a je ke trůnu doprovodil. Druhý pak trůn uchystán byl pro samého metropolitu. Dvorní hodnostáři stáli maličko za knížetem, vysoká šlechta po pravici, ostatní pak po levici. Tělesná stráž utvořila kolem nich kolo, aby lid, jenž se hromadně tlačil, žádného nepořádku nezpůsobil.

Uprostřed místa toho byl zřízen oltář, a na něm slavná mše sv. obětována. Kníže i metropolita zvědli se zároveň se svých trůnův a u oltáře se potkali, podali pak si navzájem na políbení malý drahokamy posázený křížek, který oba v ruce měli, pravice při tom: *Χριστός ἀνέστη*, nebo odpovídajice: *ἀληθῶς ἀνέστη*. Na to oba se vrátili na trůn. Jakmile se to stalo, jak duchovenstvo, tak i družina knížecí jeden po druhém přistupovali a libajíce napřed ruku metropolitovi a potom kněžně říkali *Χριστός ἀνέστη*. Mezi tím střídalo se opět a opět z velikých i malých děl a vojenská hudba vesele hrála. Když pak na chvíli

přestala hudba hrát, a z děl také již nestříleli, pozvědli všichni nesčetní lidé, kteří kolem stáli, jak mohouce hlasu svého, a volali *Χριστός ἀνέστη* takovým pokřikem, že ozvěna vzduchem daleko se odrážela. Druh druhu dával pak políbení pokoje, a všechno zaznívalo radostí.

Po bohoslužbě, která dlouho trvala, dával kníže ve svém paláci nej přednějším ze šlechty a duchovenstva hostinu; přítomnému při tabuli duchovenstvu se předkládaly pokrmy z ryb, ostatním pak od masa. Předkládalo se na třech stolech, nejmenší z nich byl na místě povýšeném pod nebesy pro samého knížete; ostatní dva byly po pravé a levé straně pro duchovenstvo a šlechtu.

Za stálé veselosti posýlal kníže ze stolu svého nejlepší pokrmy těm, které obzvláště poctiti chtěl a z velikých pohárů se svými hostmi připíjel na zdraví kněžně. Když hostina byla skončena, přistupovali pánové zemští a šlechtici po dvou ke trůnu knížecímu, tam poklekli s hlavou nepokrytou, přijímali z ruky knížete veliký pohár přesilného vína a vypili jej na zdraví knížete.

Ještě dvoji takovou hostinu dával sice ročně kníže o vánocích totiž a na tři krále; avšak hostina tato velikonoční vyznačovala se před ostatními tím, že kníže po ní svým duchovním i světským hostům dával darem skvostné kabátce a sice po třech patriarchovi a osmi nej přednějším šlechticům: jeden ze samecu, jeden z atlasu a jeden z jemného sukna, a ostatním po dvou, a sice z atlasu a z jemného sukna. Na to pak ubíral se kníže s nej přednějšími šlechtici ke kněžně, a pak darem dával ještě těmto dlouhé kabátce ze zlatého brokátu.

Některé výjevy z poutí Velehradských.

(Dle Svatopl. Čecha.)

(Dokončení.)

Před námi v malé kotlině, z části lesem lemované, objevuje se mohutný kostel s dvojicí vysokých věží, jejichžto špičky jasné se kmitají v paprscích slunečních — „aj, září, září svatý Velehrad!“

Nynější Velehrad jest malá vesnice, jejíž jádro tvoří bývalý klášter cisterciáků s kostelem P. Marie. R. 1774 byl tento klášter zrušen a slouží odtud s části za obydlí držitelů panství velehradského.

Kostel, nejdelší na Moravě, upraven uvnitř s velikou nádherou; u hlavního oltáře stojí sochy sv. Cyrilla a Mothoděje a veliké plechové figury slovanských těchto apoštolů zdobí také špičky obou věží chrámových. Část nově upravené hřbitovní kaple jest pozůstatkem dávného kostela velehradského, sv. Cyrilem vysvěceného, v jehož zdech pokřtěn byl také český kníže Bořivoj. A kdo věříš pověsti lidu, zajdi ještě do blízkého lesa podívat se na „královský stůl“ — plochý balvan, za nímž prý hodoval kníže Svatopluk s loveckou svojí družinou.

Toť vše, co zůstalo po hrdém a pevném sídle Mojžírovců. Bývalá sláva zapadla tu, ni stopy po ní nezbylo na tváři země. Pruty Svatoplukovy nezůstaly železnou metlou na vrahy Slovanstva — přibarcoval Maďar od východu a našel ty pruty rozptýleny, ve slabých ne-svorných rukou. Divoká bouře nepřátelská přenesla se přes tuto půdu a smetla s ní navždy velikou říši moravskou i tichý květ bohoslužby slovanské, vypěstovaný zde pečlivou rukou bratrů soluňských.

Vcházíme do Velehradu zabráni v myšlenky o dávné jeho slávě a první, nač padají zraky naše, jsou chudí prosíci o almužnu. Také jiné přiměřené přípravy jsou tu v plném proudu. Spousty třešní a nakládaných „oharek“ (okurek) kynou svůdně vstříc hladovým a žíznivým poutníkům. V četných krámcích a stanech vykládají prodavači zboží všelikého druhu. Jiné nástrahy chystají se v těch několika hostincích velehradských. V kuchyních vaří, peče a smaží se o překot a kde jaký kumbálek a kout, vyprazdňuje se pro mimořádný nával hostů. I venku improvisují se z prken a špalků stoly a sedačky.

Hustěji a hustěji plní se Velehrad zástupy poutníků. Největší nával je ovšem v samý předvečer a z rána slavnostního dne. Když je pouť v plném proudu, rozvíjí se před námi obraz neobyčejně pestrý a svěží. Mnohobarvý kroj moravských Slováků zastoupen je tu všemi svými odstíny a v přestou tu směs vetkává někde i Haná zbytky své malebnější minulosti: červené koženky mužův a červené, na babku uvázané šátky žen. Ba, obchází tu i jeden staříček bělovlasý Hanák v baňatém černém klobouku s velikou přeskou a v dlouhém modrém plášti, jehož četné svislé límce, do spodu delší a delší, varhánkovitě leží na sobě a pod nímž v předu viděti lze nejen rudé „šrůtky,“ nýbrž i zelený „špenzr“ — obchází tu jako duch bývalé barvitější Hané.

Národní kroj slovácký je za to dosud v nejplnější květu. A kvete pestře, až oči

přecházejí. Mnohý křičí nad ním sice ramenoma a mluví pohrdlivě o křiklavé „strakatíně“ a „zálibě v ohnivých, nápadných barvách“ — ale mně je i v té pestrosti stokrát milejší, než ty nepěkné a nicotné karikatury cizího měšťáckého kroje, jimiž na místě dřívější malebnosti novověká kultura znešvařila náš český venkov a jež opatřila pěkně krotkými a střízlivými barvami, aby si nepodráždila churavé nervy.

„Oh, nepřítel evropské civilisace! Nepřítel pokroku!“ zvolá snad někdo z vás. — Nikoli! Protestuju ovšem, ale ptám se zároveň: Což musí pokrok civilisace ničit všechnu původnost a poesii? Což musí za poklady rozumu, které národům přináší, brátí jim poklady samorostlé krásy? Či je idealem a cílem pokroku lidského, aby celý svět přijal na sebe jedinou tvářnost, jediný střih šatu a způsob obydli, jedinou řeč a jediný obyčej? Zdá se věru. Země, jež kdysi tolikerym různotvárným a různobarvým půvabem kvetla, stárne patrně, odkvetá; šediví a snad přijde čas, kdy rozdělena bude celá ve čtverce polí jako šachovnice a kdy budou se po ní procházeti lidé úplně stejné fačony jako figúrky vysoustruhované dle jediného vzoru. Básníkům a malířům příští doby nezávídím.

Avšak nechme bláhových snad úvah a kochejme se pohledem na obrázek života národního, s něhož není posud setřen původní, lepo-barvý pyl. Celá náves podobá se veliké zahradě nejpestřejšího kvítí. Co tu rozmanitosti ve tvaru a barvě! Pozorujme na příklad jen ty ohnivě červené nebo modré šátky žen. Kolikerym zvláštním a složitým způsobem jsou uvázány! Hanačka váže červený šátek svůj tak, že přiléhají dva lalochy jeho na uši; Slovačka způsobem nejrozmanitějším. Někde prostě na babku, jinde na způsob turbanu s cípem hluboko ná záda svislým, opět jinde tak, že tvoří na spánkách dva veliké uzly a j. v. Mohla by se o tom napsati snad celá kniha.

Každá téměř vesnice má nějaké zvláštnosti kroje. A také v jedné vesnici panuje dosti veliká rozmanitost. Zde pak spatřujeme pohromadě typy téměř celého moravského Slovácka. Viděti tu kulaté černé kloboučky, ovázané červenými pentlemi neb vysoko obtočené strakatými šňůrkami, klobouky širokostřeché, drotarským podobné, kloboučky tuhé s plochým svrškem a širokou žlutou pentlí, podobné kloboučkům marinářským, černé okrouhlé čepice s plochým červeným svrškem, čepice s huňatou obrubou, po jedné srtaně vyvýšenou, a s huňatým chomáčkem na vrchu. Jinoši zdobí své klobouky peřím a kyticí nebo celým věnečkem ze stříbrného tenounkého drátu, různobarvých skleněných kuliček a umělého kvítí; často nosí dlouhé

úzké zástěry, vyšíváné velikými květy a svázané širokou barvitou tkanicí. Viděti tu široké bílé „gatě“ a těsné nohavice do vysokých bot, nejvíce černé s modrým neb zlatým vyšíváním, ale tu a tam i třesňově červené, bohatě arabeskami protkané, jaké nosí moravští Chorváci a sousedící s nimi část moravských Slováků. „Kordulky“ (kazajecky bez rukávů) mají vzadu modré nebo žluté okrasy a v některých krajínách ověšeny jsou bohatě šťapci červenými. Blýskavé knoflíčky na těchto kordulkách jsou časem sestaveny ve vkusné obrazce. Přes kordulku oblékají často krátký bílý „lajblík“ s červenými neb i zelenými výložky. Zhusta nosí se přese všechno dlouhá bílá halena s širokými rukávy a s velikým čtyřhranným kusem vzadu, stažena někdy kolem boků v božské prostotě — povříšlem.

A kroje ženské! Tu lesklé přilehavé boty, tam opentlené střevíce a běločerveně neb jinak pruhované punčochy, sukně bílé, černé neb červené, spadající zde pod lýtka, onde sotva ke kolenům, stříbrem a zlatem protkané živůtky s nejrůznějšími okrasami, úhledné kožíšky huňatou stranou do vnitř obrácené, s cípy na zad svázanými, více méně napouchlé sněžné rukávy košile, řasnaté límce čistě bílé neb žlutým a černým vyšíváním ozdobené. — Avšak nechám již toho unavujícího líčení, toho smutného malování perem a řeknu prostě: oko naše, úvyklé na bledší a střízlivější obrazy, těká jako pomateno a kouzlem opojeno po tom kaleidoskopu originálních malebných postav, v té spouště smavých barev a tváří, zlatého a stříbrného přemovávání, různobarvých faborů, krajek a trásní, pestrého kvítí a perí.

Nové a nové proudy vlévají se stále do toho pestrého moře. Procesí za procesím přichází s družičkami, knězem, mnohdy i hudbou. Korouhve a kříže sklánějí se na pozdrav před kostelem, nábožný zpěv mísí se s hluchým šumem zástupův a hlaholem zvonů. Sotva zpěv jednoho procesí zaléhá, již hlásí se jiné. A jediným řetězem táhnou se za nimi vozy plné mužův a žen: z dále podobá se náklad jejich spíše kupám ohnivých květů. I ti koně jsou plni faborův a šťapců.

Část táboří na trávníku nedaleko kostela: mnozí ztrávili tam asi také noc, neboť o noclech pod střechou byla nouze. Sedí a leží tu nenucené ve družných skupinách a vyjímají z uzlíku chléb, hnětyňky a jiné potravní zásoby. Nejedna ruka hraje si též zamilovaně s úzkohrdlou lahvičkou, na níž nalepen jest křiklavě barvený obrázek.

Kolem krámků a stánů je živo. V nich třpytí a svítí se to jako samým zlatem a stří-

brem. A kramáři hledí se té nádhery sprostít lichocentím, přemlouváním, vtípkováním — vždyť znáte kramářskou taktiku z našich českých jarmarků. Ale zde obráží se i ve tvářnosti trhu pobožnější mysl lidu moravského. Vidíte všude hojnost svatých obrázků, hlavně ovšem cyrillo-metodějských, pamětních penízků na velehradskou pout, krucifixů, sošek svatých, modlitebních knih a růženců.

Dotčený staříčký Hanák v podivném plášti, jenž obchází tu jako duch staré malebnější Hané, zastavuje belhavé kroky své u krámku, v němž visí zásoba růženců rozličných barev a z rozličné látky. Složil třesoucí se ruce na holi a jeho napolo vyhaslé, bledě modré oči sme-kají se mdle od růžence k růženci. „Jen dále, stařečku!“ pobízí jej laskavě kramář. „Stranou, hoši! Udělejte místo pro dědouska.“ Stařec šoupá se blíže a rázovitě jeho hlava s baňatým kloboukem, pod nímž v zadu sněhobílý vlas po hanáckém způsobu splývá na mnohonásobné, varhánkovité límce modrého pláště, klesá na prsa při každém kroku. Kramář pomáhá mu s něžnou starostlivostí a vychvaluje své růžence. „Tenhle modrý se pro vás, staroušku, právě hodí. Podívejte se jen!“ Třepá mu lesklým růžencem před očima, jako prodavač obilí zrnka pšenice. Stařeček pokašlává, prohlíží růženec se všech stran, propouští zvolna kuličky sevrklými prsty. Na to sahá po jiném a dřívější procedura se opakuje. Prodavač domlouvá a slevuje, Hanák pokašlává a vybírá. Nesmí se překvapiti. Konečně šourá se dále — bez růžence a kramář provází ho zlostným broukáním, z něhož proznívají slova „dědek“ a „zadarmo.“ Ale opatrný staroušek probírá so v růžencích jiného kramáře — doufejme, že nepřebere.

Zvláštností zdejšího trhu jsou také krámky s umělými kyticemi a věnečky, s barevnými péry a jinými podobnými věcmi, jichž užívají šohaji a dívky slovácké nejraději za ozdoby. Jaká pýcha a radost září z kulatého obličejce výrostka, který si tu může zatknouti za klobouk hodně velikou kyticí umělých květů, nad nimiž se kmitají dlouhé tyčinky z tenounkého stříbrného drátu!

Moravští Slováci jsou velcí milovníci zpěvu a prodavači písniček mají tedy dobrý odbyt. Takový prodavač musí býti ovšem zároveň zpěvákem, aby dovedl postaviti v náležité světlo výbornou jakost svého zboží.

Nedaleko odtud oddávají se jiní poutníci hrubším požitkům. Nějaká podnikavá žena zřídila si tam polní kuchyni a nalézá dosti odběratelů, kteří stojíce kolem a držíce v ruce talíř pochutnávají si upřímně na její polévce. Byla to včasná myšlénka. Vždyť jsou všechny

velehradské hostince ve stavu obležení a hosté musí sobě sami odnášeti jídla i pití z kuchyně a sklepa. Blažen, komu se podařilo dopadnouti nůž a vidličku!

Jonáci a dívčiny tlačí se nejvíce k jednomu místu návsí, kde jim kynou nevinné zábavy. Děvčata kupují si za několik krejcarů od ženy s kukátkem vyhlídku na dlouhou řadu možných a nemožných krajin a památností. Jonáci pak sestupují se kolem ohrazeného místa, v jehož středu leží na zemi široké prkno, hustě posázené tenkými a tlustšími kolíky. U něho stojí muž s drátem, na němž navlečeno je množství železných kroužků. Hoši kupují si za krejcar několik kroužků a metají je na prkno. Uvázne-li některý kroužek na kolíčku, připadne šťastnému hráči výhra, která vyznačena jest na celulce u kolíku přilepené. Jsou to výhry rozličné ceny: pět kroužků, šesták, prstýnek, špička na doutníky, dýmka a jiné podobné předměty, vyložené svůdně na stolku vedle podnikatele hry. Hoši hrajou z počátku jen jako žertem, ale přicházejí znenáhla do vášně. Tváře jejich se rumění, oči srší jiskry. Se všech stran padají kroužky na prkno jako krupobití a zachytí-li se některý na kolíčku, přeskakují šťastný jonák s radostným výkřikem přes ohradu a ukazuje vítězně na trefený kolík. Obdrží-li pěknou dýmku, ustupuje spokojeně, provázen závistivými pohledy ostatních. Je-li však výhra hubená, durdí se a pohlíží nedůvěřivě na nápis u kolíku a na majitele hry. Dává se s ním i do hádky.

Služby B. konají se s velikou moravské metropole důstojnou nádherou. Poutníci přistupují ve velikém množství k stolu P. Jest tu viděti pravou pobožnost.

Jest odpoledne. Poutníci se rozcházejí a rozjízďejí. Půjdemé také.

Kráčel jsem od Velehradu k Tupesům. Cestou odpočíval jsem si ve stínu lesíka. Kolem po silnici táhlo se nepřetržité pestré pasmo poutníků, vracejících se do svých dědin. Vůz uháněl tryskem za vozem, každý přeplněn malebně oděnými postavami žen a mužů. Mávali okytnými klobouky, zpívali a výskali; fábory všech barev poletovaly vesele vzduchem. I lesními stezkami ubíraly se kolem tlupy malebných těch postav. Živé, veselé barvy a trpytivé ozdoby jejich oděvů činily obzvláště poetický dojem zde mezi sivými kmeny a jemnou zelení větví s tajemným polosvitem lesním.

Zrak můj zalétá do dálky. Jako dva duchové z pohynulé říše romantiky pohlížejí tam sivý Buchlov s Modlou do přívětivé krajiny, ozářené posledními úsměvy letního slunce. V paprscích jeho zaskvívá se kříž na silnici,

pod nímž jsem četl nápis: „Až budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě.“ A jako na potvrzení těch slov vystupuje poutník za poutníkem od silnice vzhůru ke kříži, klesá před ním na kolena a líbá vroucně kamenný jeho podstavec.

Bořivojův křest.

(Roku 871.)

Hle, z paláce královského brány
kráčí slavně reků leskný dav,
patřte na vládyky, kmety, pány,
oděné v nádherný zlatohlav!
Za nimi jak stříbro znějí,
ejhle kněz tu s žezlem biskupským!
Sbory mnichů svaté hymny pějí
kaditelný lijí vonný dým.

Za velebným sborem vážně kráčí
postava hrdinská z brány sem;
plášť se zlatý k zem skvostně vláčí,
skráně věncí krále diadem.
A hle, muž tam po vladaře boku
v rouše sněhobílém putuje,
s blahým zápalem ve zbožném oku
ruce vroucně na prs křížuje.

Zástup mužů v sukních běloskvoucích
skroušeně se za ním ubírá;
sbor vojínů v brnění se lesknoucích
průvod veleslavný zavírá,
zvonů jasný hlahol zástup vítá,
za nímž teď se zavřel svatý chrám,
darmo bázeň obřad nebes zpýtá,
tajnost svatiny nezjeví vám.

Dvěře chrámu teď se roztoupily,
trouby vyrazily zvuchý hlas,
zvony slavně k nebi zazvonily,
hřímot kotlů hlásá svatý kvas.
Slavně hlaholí tu mnichů zpěvy,
lid teď zbožně na kolena kles' —
na stupni chrámu, ejhle! zjeví
Method žehnající arcikněz.

Muž pak jasný v rouchu labuřovém
zlatým diademem zdoben jest:
Bořivoj, posvěcen Páně slovem,
v chrámě Velehradském přijal křest.
Svatopluk tu bratra v svaté víře
k srdci tiskne v blahém zachvění —
dva národy znamená teď kříže
spojilo k věčnému spasení!

Tu, an biskup Method požehnává,
hlasy reků rozléhá se bluk:
„Čechů pánu, Bořivoji sláva!
náš ať žije velký Svatopluk!“

Jan Er. Vocel.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování.)

II.

Mlékař Verhoeven právě vešel do světnice, aby si vzal krajíc chleba. Ukrojiv si šel na dvůr a sedl si na špalek.

Myslíl bezpochyby na něco nepřijemného, neboť hlavu skláněl a mumlal nesrozumitelná slova.

Když si byl chléb nožem pokrájel, dal kousek do úst a mezi tím co jedl poněkud se zlost jeho mírnila; šel pak do světnice, vrhl se na stolicí a tvář se mu znenáhla vyjasňovala; ba již se i usmíval.

Právě vešla branou žena již letitá; široký klobouk na hlavě a pláštík přehozený přes ramena nasvědčovaly, že chce někam jít. Vešla zdoulhavě do světnice a dala prst na ústa, jakoby chtěla něco důležitého muži svému říci; ale on se ne-trpělivě zdvihl a vykřikl: „Terezie, co děláš za komedii? Pro Bůh, neškareď se jako opice. Jsou zde červení republikáni? Nestalo se něco krávé?“

Žena však pranic se nestarala o jeho špatný rozmar a polohlasitě pravila: „Jene, podívej se oknem ven k „Plužní“ ulici.“

„Co je tam neobyčejného?“

„Syn lékárníkův.“

„Co zase tropíš, dej mi svatý pokoj!“ pravil zlostně.

„Ale Jene! čeká tam, doufaje, že tudy brzy půjde naše Kateřina!“

„Naše Kateřina a ten ohyzdný fntil? Naše Kateřina! Až mi jen přijde domů, však jí povím, zač jest toho loket.“

„Ihned vstal, vyšel ze světnice a zlostně kráčel k bráně, jež vedla na ulici. Ale když byl skoro až u ní, najednou se obrátil a volal na ženu: „Terezie, kde jest?“

„Stojí v „Plužní“ ulici.“

„Proč jsi mi to hned neřekla? Mohl bych mu něco vyvésti a pak by to mne i jeho mrzelo; neboť mu nemohu zabrániti, aby na veřejné ulici stál . . . Nuže nač se také dnes zlobím? Však někdy toho holobrádka naleznou.“

Obrátil se nazpět.

„Ale Jene,“ řekla žena, „jak jen můžeš se tak zlobiti na mladíka, jenž ti nikdy ničeho neudělal.“

„Ničeho neudělal? A kroutí se zde pořád a čeká, aby jen naši Kateřinu uviděl!“

„Což jest zločinem naše dítě milovati? Kdyby byla hrbatá, nedělal by to.“

„Mlč, a nemluv zpozdile? Dobré jméno jest u lidí našeho stavu jediné bohatství. Beztoho již začínají mluvíti o naší Kateřině a synu pana lékárníka. Mrzí mne to. Dobrého jména jednou ztraceného nikdy člověk nenabude; zavedu jiný pořádek. Zítřka půjdu k lékárníkovi a řeknu mu, aby svému synu Isidorovi zakázal s mou dcerou mluvíti, aby neuváděl tak v nebezpečí její dobré jméno.“

„Ale Jene, nevíš co praviš,“ dokládala žena.

„Že nevím co povídám!“ odpověděl mlékař. „Myslíš, že jsem pitomec. Když se tak mladí páni pořád stácejí okolo mladé venkovanky, ty to shledáváš dobrým a správným! Měl bych dopustiti, aby dcera má byla vydána rozmarům nějakého lenocha a darmošlapa? Mlč mi ženo, mlč. Krev mi v těle vře, myslím-li na to.“

„Jene, mohu říci nyní ještě slovíčko.“

„Mluv si co chceš, ale jenom ne žádné spozdílosti.“

„Jsi rozhněván na Isidora Pommedepina; ale jak pak, kdyby nebohý hoch byl upřímný a neměl než poctivých záměrů s naší Kateřinou.“

„Poctivých? Nerozumím ti.“

„Kdyby naši dceru opravdově miloval? Že by na ni čekal máje dobré záměry? Že by si ji opravdu vzal za manželku?“

„Čím dále, tím lépe chválíš, Terezie. Syn pana lékárníka Pommedepina, boháče, by si vzal dceru chudého kravaře Verhoevea! Jaký to nesmysl!“

„Isidor vždy mi říkává, že Kateřinu upřímně miluje a že si ji chce za manželku vzíti. Jeho otec pak mi sám vzkázal, že by záměrům synovým neodporoval.“

„Hlouposti! Povídám, že tě nechci více poslouchati. A mimo to nevíš, že Šimon Hormsův jest ještě na světě? Zapomnělas, že má naše slovo?“

„Co bude z toho, Jene?“

„To jest, že jme mu dali naději, že se mohou naše Kateřina a on vzíti. Kdyby jeho matka nebyla nemocna, již dávno by se to stalo.“

„Možná.“

„Muž poctivý nikdy neupustí od daného slova.“

„Nebylo žádného slibu, Jene.“

„Ale ženo, myslíš, že by Kateřina, ktera Isidora vystátí nemůže, že by byla tak slabá a Šimona opustila? Nikdy ne. Naše dcera má tvrdou hlavu, již od otce zdělila. Kdybychom jí řekli, že jest nevěstou hrbatého lékárníka, buď ujistěna, že by se velmi mrzela a plakala. Ale slyš, Terezio, nechme tlachání!“

„Manželka nedala se másti špatnou náladou muže, ale usedla ku stolu a řekla mu úsměšně:

„Zahradník Kals také byl chudým, jako my a také měl krásnou, dobře vychovanou dceru. Vzal si ji za manželku bohatý pan Bordyn.“

„Starý, slabý dobrák,“ bručel mlékař.

„A nyní dcera chudého zahradníka jezdí si v krásném kočáře; odívá se jako královna, jest plna zlata a drahých kamenův, tak že, když po městě na procházku někde jede, lidé se zastavují. A pomysli si, milý Jene, její staří rodičové také nic více nepracují; žijí z úroků v krásném domě. Oslovují je „pane Kolse, a paní Kolsová;“ na stará kolena nosí bývalá chudá zahradnice krásný klobouk s peřím, šál drahocenný, jenž ji skoro až po paty visí. Ach! kdyby nás též takový osud potkal v našem životě; neřekla bych nic, než: Buď Pán Bůh pochválen!“

„Nevyplnitelné sny!“ odpověděl Verhoeven. „Vím co tě láka a zaslepuje: krásné šaty. Ach vy ženy! Za kolik loket sametu neb jiné drahocenné látky prodaly byste duši... Ale nechci tě více poslouchati, mlč již! Všechny peníze Isidrovi nic nepomohou, když jest hrbatý a škaredý. Šimon Horms jest však hodný, poctivý, pěkný hoch.“

„Ale chudý, Jene! Co Kateřinu s ním očekává? Nic než bída. A ty máš se starati o budoucnost co možná nejlepší pro svou dceru.“

„Dali jsme Šimonovi slovo.“

„Nedali.“

„Jest jedno stejné. Vezme si Kateřinu. Já nepopustím.“

„Dobře! však popustiš; až si všechno rozvážíš. Kdyby se mohla Kateřina tak odívat jako paní Bordynová, dcera zahradníková; kdybychom my ze svých peněz žítí mohli, kdybychom po procházkách jen jezdit mohli a já krásný klobouk s peřím měla?“

„Již mlč Terezio! Pořád zde budeš

klábosit. Což nemáš kouska cti v těle? Žena kramáře a klobouk s peřím! Slušelo by ti, jako kdyby psovi někdo na krk pěkný praporeček přivázal.“

„Ale sluší paní Kolsové. Neviš Jene, co se může státi. Snad nás potká takový osud, jako jiné. Nyní právě chci jíti do města. Ale rozmysli se. Znáš tě; nejsi tak hrozným, jak se býti zdáš a vím že konečně nabudeš rozumu.“

„Mám rozum a nikdy se nezměním.“

„Ano, znám tě z dlouhé zkušenosti.“

„Tak, myslíš, že se tvé vůli podrobím?“

„No, no, milý muži, nezlob se již před obědem.“

Vyšla ven a tiše povídala: Klobouk s peřím! Šál! Dobré jitro, milostpane.

Kravař Verhoeven ji očima sledoval.

„Má žena bezpochyby blázní, šaty, krásné šaty, toť všechno po čem touží. Nevídi, nepřeje, neváží si ničeho. Naše Kateřina býti nevěstou bohatého Isidora! Odmitnouti hanebně nebohého Šimona Hormsa? Svě slovo změnit? Toho nikdy neučiním!“

Sklonil hlavu a přemýšlel o slovech manželky své. Konečně sám s sebou bezpochyby zápasil, neboť chvílemi zatínal pěstě a tloukl silně do stolu opakuje: ne, ne! Byl však ze svých myšlenek vytržen příchodem jakéhosi starého pána. Byl malý, měl malé lesknoucí se oči a po malých rtech úsměv mu pohrával.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin nejd. p. kardinál trvá ve Vídni dne 19. t. m. těžce ochuravěl. Modleme se, by Ho Bůh pražské arcidiecési zachoval! J. Vel. císař P., arcivévodové, četní šlechtici dali se ptáti po stavu vznešeného nemocného. Učastenství v Praze jest všeobecné.

— Dnes koná se ve chrámu Páně ve Slupech, který jest založen ku cti a chvále „Zvěstování Panny Marie“ výroční a poutní slavnost. V 8 hod. ráno jest mše sv. s požehnáním při zavřeném kostele pro choromyslné, v 11. hod. slavná mše sv. a odpol. ve 3 hod. české kázání, po něm litanie s požehnáním. Při dopoledních i odpol. službách Božích jest památný kostel obecnstvu k veřejné návštěvě otevřen.

— Ve čtvrtek dne 26. března koná se pouť ve farním chrámu P. svatohaštal-

ském na Starém městě; v 6 hod. bude ranní mše sv. s výkladem, v 8 hod. tichá mše sv., v 9 hod. zpívána (matura), v 10 hod. slav. kázání, v 11. hod. slavná velká mše sv., o 4. hod. odpol. české nešpory, po nichž se slavnost s Ambrosiánským chvalozpěvem „Tě Boha chválíme,“ ukončí. Při matuře a nešporách, jakož i při nešporách ve středu ve 4. hod. odpol. zpívati bude farní Cyrillská jednota sv.-Haštalská.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 26.—30. března u Voršilek a pak u sv. Jana na Skalce.

— **Duchovní cvičení v chrámě OO.** Redemptoristů u sv. Kajetana (v ostruhové ulici, III.) výhradně pro pány, jazykem českým, odbývati se budou od květné neděle až do zeleného čtvrtku, t. j. od 29. března až do 2. dubna, u večer o 7. hod. Společné sv. přijímání slaviti se bude v pondělí velikonoční o 6. hod. ranní.

— **Konference** výhradně pro pány budou se konati jazykem německým letos v sále sv. Václavské záložny od 29. března vždy o 7. hod. večer po celý týden. Doufáme, že i letos jako jindy oboje konference valnému účastenství se těšiti budou.

— **První pouť z Čech na Velehrad.** Ku konci památného oktávu úmrtí sv. Methoděje v sobotu dne 11. dubna o 6. hod. ranní vyjede z Prahy první poutní vlak na Velehrad. Průvod ten povede nejd. p. biskup světící K. Schwarz. Hodlají se při něm někteří šlechtici jako vysokorodý p. hr. Karel Nostic a vysokorodý p. hrabě Jarosl. Thun účastniti. Cesta tam i zpět bude ve třetí třídě státí asi 6 zl. Pouť tato zajisté dle přihlášek již učiněných dobře se vydaří.

— Na květnou neděli budou se světití po něm. kázání v metropolitním chrámu sv. Víta slavně ratolesti. O průvodu, kterým svěcení se skončí, bude oféra k podporování missie při Božím hrobě v Jerusalemě. O velké mši sv. pak se zpívají pašije čili popsání Umučení Pána Ježíše Krista dle evangelisty sv. Matouše. V svatý týden budou v témž chrámu církevní pobožnosti následovně se konati: Ve středu dne 1. dubna ve 4. hod. odpoledne u přítomnosti vždy věrné nejd. metrop. kapitoly, duchovenstva sv.-Vítského a kníž. arcib. alumnů jižní hodinky. Též se bude ve středu po celé odpoledne zpovídati. — Na Zelený čtvrtek bude se od 6. hod. ráno zpovídati a nejsvětější svátost podávati. V 8 hodin přistoupí o tiché mši sv.

císařští úřadové k stolu Páně. O velkých službách Božích, které v 9 hod. započnou, posvěti se sv. oleje, duchovenstvo a lid přijme tělo Páně, načež následovati bude umývání nohou třinácti chudým starcům pražským. Odpoledne na Zelený čtvrtek budou ve 4 hodiny jitřní hodinky a po nich ku konci v 7 hodin litanie a modlení k účtě nejsvětější svátosti. — Na Velký pátek bude ráno v 8 hodin české kázání (kanovník p. dr. Krásl), po kterém v 9 hodin posvátné obřady započnou, po nichž velebná svátost v Božím hrobě k uctění se vystaví a německé kázání (kanovník p. Hornsteiner) dopolední pobožnost ukončí. Odpoledne na Velký pátek budou se ve 4. hod. konati hodinky za soumraku, a v 7 hodin večer zvláštní pobožnost, po které se nejsvětější svátost uloží. — Na Bílou sobotu dne 4. dubna ráno o půl 9. hod. bude svěcení svíce či paschálu, načež se posvěti křestná voda v kapli sv. Zikmunda a bude následovati zpívána mše sv. v 10. hod. Odpoledne na Bílou sobotu v 5. hod. vykoná se přeradostná památka vzkříšení Páně přenešením nejsvětější svátosti na velký oltář a jitřními hodinkami. — Na hod Boží velikonoční bude české kázání o 9. hod., a po něm. kázání oféra na chudinský ústav pražský. Odpol. ve 3. hod. budou pontifik. nešpory. V prostřední svátek bude míti české kázání vdp. kanov. dr. Kl. Borový a něm. vdp. kan. Jos. Zenefels.

— Od středy dne 25. března až do 29. t. m. konají se v kníž. arcib. semináři exercicie za vedením vdp. Fr. Němce, čl. kongr. redemptoristů a P. Jos. Mayera, čl. též kongregace.

— **Církevní zprávy.** Na Zelený čtvrtek 2. dubna bude v chrámě křižovníků v 9. hod. velmistr řádu křižovníků vdp. Fr. Huspeka slavnou pontifikální mši sloužiti. O půl 12. hod. před polednem bude velmistr 12 starcům, kteří v klášteře křižovníckém celé zaopatření mají, mytí nohy, po té budou v refektáři rybami, moučníkem a ležákem častováni. Mytí nohou koná se v Emausích, na Strahově, u Milosrdných bratří a u Alžbětinek. V hlavním chrámu v Týně bude v 8. hod. ráno sloužena mše sv. a pak profesorům, docentům a adjunctům vysokých škol pražských podávati se bude Tělo Páně. V 9. hod. bude kanovník, hlavní farář a jubilovaný kněz Msgr. M. Heinrich sloužiti slavnou mši sv. U sv. Mikuláše a u sv. Jindřicha jsou též v 6. hod. slavné mše sv. Na Zelený čtvrt-

tek i na Velký pátek putují valné zástupy na Petřín, by tam u 14. stací vykonaly svou pobožnost. V 6 hod. večer konají se ve všech pražských chrámech litanie k umučení Páně, avšak bez požehnání.

— **Slavnost Vzkříšení** (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na Bílou sobotu odp. o 4. hod.: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány) c. k. vojsko, u Milosrdných bratří, u Všech Svatých a na Karlově. — O půl 5. h. u sv. Josefa na Novém Městě a u Voršilek. — V 5 hod. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u sv. Víta, u šedých sester, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově. — V 6 h. na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O půl 7. hod. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

Z Hradce Králové. (Kanonická generální visitace v r. 1885 v diecési Králové-Hradecké). Dne 19. března Věstary, 12. dubna Kukleny, 13. Stěžery, tamtéž Probluz, 14. Pouchov, 15. Nový Hradec Králové, 16. Lochenice a Plotišt v Hradci Král., 19. Hradec Králové, 20. Libčany a Bohárna, 21. Opatovice; 19. května Heřm. Městec, 20. tamtéž Morašice, Podol, Jestbořice, 21. Svinčany a Lány, 22. Choltice a Lipoltice, 24. Labský Týnec, 25. Kladruby a Zdechovice, 26. Bělá, 27. Vosice, 28. Ždánice, 29. Sezemice, 30. tamtéž Dřič a Kunětice, 31. Chvojno a Bejšť; 1. června Holice Ostřetín, 2. Roveň, 3. Dašice a Moravany, 4. a 5. Pardubice, 6. tamtéž Rosice a Třebosice, 7. Chrudim.

Literární oznamovatel.

— „*Obraz jubilejní.*“ Knihkupectví Prombergrovo v Olomouci vydalo vkusný obraz, představující „Úmrtí sv. Methoděje,“ ku kterémuž podal myšlenku dle panonské legendy p. P. Jos. Kachník, vikář při dómě v Olomouci, kterážto myšlenka nalezla též úplného souhlasu, p. P. Wurma, vikáře a poslance na říšské radě. Velmi zdařilé provedení docíleno světlotiskem dle náčrtku malíře Rabenalta. Cena obrazu (48 × 32 cm. velkého) obnáší 50 kr. Vydání do modlitebních knížek 8 kr.

— „*Zlatá Bible,*“ t. j. Písmo svaté, ilustrované od nejslavnějších mistrů všech uměleckých dob. Sešit 4. s ilustracemi: Ježíš zjevuje se Marii Magdaleně a Ježíš a žena Chana-nejská. Nákladem Sv.-Václavské záložny v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Jan *Sporer*, far. v Neukirchenu, jmenován správcem k. a. vik. úřadu Kraslického;
- p. Václ. *Pevný*, far. ve Vosově, obdržel exposit. canon.

Ustanovení jsou:

- P. Theodor *Chvojan*, kněz řádu sv. Bened. v Praze, za výpomocného kněze v Perninku (Bärringen);
- p. Frant. *Vosol*, admin. v Trinksaifenu, za admin. (excurrento) v Neuhammeru;
- p. Jiří *Stingl*, far. v Neuhammeru, za far. v Starém Sedle (Altsattel);
- p. Frant. *Vojáček*, kapl. Staroboleslavský, za admin. v Zlatníkách;
- p. Vinc. *Švehla*, kapl. ve Falknově, za interkal. admin. tamže.

Upřádněná místa:

- Neuhammer*, fara patr. náboženské matice, od 11. března 1885;
- Zlatníky*, fara patr. Jeho Emin. nejd. p. kardin. a arcib. Pražského, od 16. března 1885;
- Červený Újezd*, fara patr. p. Augusta Doerr-a, od 14. března t. r.;
- Falknov* (Falkenau), arciděkanství patr. p. Ervina brab. z Nostitz-Rhineků, od 18. března 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Sedláček*, b. vikář, děkan ve Dvoře Králové, jmen. arciknězem kraje Králové-Hradeckého;
- p. Jos. *Böhm*, b. not. a far. v Čestíně, jmen. čestným děkanem;
- p. Jan *Ráček*, kapl. v Ledči, obdržel farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Bedřich *Landrock*, far. v Bělé, za děk. v Jaroměři;
- p. Frant. *Nožka*, far. ve Vorlíčkách, za far. v Damníkově;
- p. Fr. *Uhliř*, kapl. Dubenecký, za admin. tamže.

Upřádněná místa:

- Bělá*, fara patr. nábož. matice, od 16. března t. r.;
- Vorlíčka*, fara patr. p. kníž. Lichtensteina, od 16. března t. r.

Vydává se
5., 15 a 25 ka-
ždého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. se-
mináři, č. 159—1.

Expedit:
v knězipectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 789—II

Medaila čísla
reklamuje nej-
dříve v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročné zl. 3. —
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Vítal: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přel. XIV, 34.)

Sv. Cyrill a Methoděj.

(Na památku tisíciletého úmrtí sv. Methoděje.)

K á z a n í

o jubilejní slavnosti sv.-Methodějské.

„Ó jak jsou krásné nohy
zvěstujícího a kázacího po-
koj; zvěstujícího dobré,
kázacího spasení.“

Isai. 52, 7.

Přístup.

Jestliže kdy, tož zajisté ku slavnosti této sv.-Methodějské velice případná jsou slova prorokova: „Ó jak jsou krásné . . .“ Prorocství toto Duchem B. vnuknuté ovšem platilo především národu vyvolenému; než připadá mi, jakoby veliký prorok byl předpovídati chtěl i národu českému, vždyť: „Pravě jest slovo Hospodinovo.“ (Ž. 32, 4.) Či nebyly krásné nohy Světců Cyrilla i Methoděje, těch, kteří zvěstovali a kázali pokoj, zvěstovali dobré, kázali spasení v milé vlasti naší?

Všichni zajisté četnější národové evropští ssáli již do sebe spasonosnou nauku Kristovu. Však slovanská vlast neochutnala dosud rajskeho ovoce blaživého učení Ježíšova; ji většinou ještě příkrývaly těžké mlhy bludův pohanských. — Než ale, již můžeš zajasati Čechie s Moravěnkou družnou a Slováci! Neboť jako slunko proniká jasnými paprsky svými sebe hustší mlhy a světu blahodatiné světlo skytá, takž i ten jas křesťanství pronikl konečně i u národa českoslovanského těžké mlhy pohanství. Vítězné znamení spásy naší — kříž zastkvěl se po zemích českoslovanských. A či to bylo dílo, či to bylo zásluhou? Řízením Božím a horlivou prací sv. Bratří soluňských. Zdaliž ale umíte, dr. př., také oceniti toto vznešené dílo jejich? — Abychom tedy náležitě dovedli oceniti nezměrnou práci jejich požehnanou a takž díky povinné Bohu svrchovanému povždy vzdávali, tyto pak patrony sv. u vděčné památce chovali, k tomu poslouží nám dnešní rozjímání.

Pojednání.

Dějepis *) vypravuje následovně: V polovici devátého století po Kr. panoval velkoríši moravské kníže Rostislav. Hrdinný velkokníže tento statečně hájil samo-

statnost národa svého v bojích proti nepřátelům. Avšak jakož byl hrdinný, rovněž tak byl i šlechtitný. Nabytí zajisté přesvědčení, že blaho národův na zbraních založené neostojí, nemá-li hlubokého a pevného základu ve víře křesťanské; sám pak jsa křesťanem přál sobě, aby tu víru sv. také celý národ slovanský poznal.

Dorozuměv se tudíž se Svatoplukem, vévodou Nitranským a Kocelem, knížetem Slovanův, vypravil kníže posly do Cařihradu s prosbou o věrozvěsty. K vyzvání císaře řeckého vydali se na cestu do Moravy slavní apoštolé křest., bratři Cyrill a Method, kteříž nedávno před tím s hojným prospěchem konali dílo apošt. v zemi Kozarův u Černého moře. „Ó jak jsou krásné . . .“ Michael III. věrozvěstův lepších Rostislavovi poslati nemohl: byliti oba k vznešenému úřadu svému svrchovaně způsobilí a s dostatek připraveni.

Úkolem jejich nejprřednějším bylo lid moravský učiti zákonu Božímu v řeči jeho mateřské, učiti ho čtení a psaní, a písmu sv. překládati na jazyk jeho. K tomu konci Cyrill, dříve ještě než do Moravy se odebrali, abecedu sestavil zvukům slov. přizpůsobenou. Do Moravy Světci soluňští přišli r. 863, kromě knih posv. s sebou ne-souce i ostatky sv. Klementa. Kníže Rostislav a národ jeho věroučitele řecké s já-sotem a radostí upřímnou vítali. Činnost jejich započala s kázáním slova B. v jazyku slov., vyučováním mladých Moravanův a překládáním písem sv.

Na Slovensku v Uhřích byla Nitra, v nyn. Moravě stal se Velehrad středem apošt. činnosti jejich. A tu ze všech stran hrnuli se zástupové zvláště k Velehradu; křesťané i pohané chodili tam, kde sv. Bratři mši sv. a jiné služby B. slavivali. Když pak bylo na slavném Velehradě všecko ve slušný řád uvedeno a nově vštípená církev po celých krajích okolních již vzkvétala, vydali se sv. věrozvěstové odtud na apošt. cesty na sever i západ po veškeré vlasti, tedy zajisté i do Čech aspoň v nynějším Královéhradeckém a Chrudimském kraji. Ano přese všecky překážky potkávalo se horlivé působení jejich s takovým úspěchem, že v krátko o něm lichotivé zprávy dostaly se k pape. Mikuláši I., vždyť „krásné jsou nohy . . .“

Bohužel však, že práce veliká i vznešená apoštolův našich jakož vymáhala úctu, rovněž tak vzbuzovala nepřízeň. I obvinění jsou sv. Cyr. a Meth. u papeže z ka-

*) Šembera: Dějiny středověké. Štulec: Život sv. Cyr. a Meth. Nauč. Sl. II. Bílý: Děj. křesť. na Moravě. Tomek: Děj. České.

círství. K pozvání náměstka Kristova sv. Bratří koncem r. 867 putovali do Říma, přibyl tam však teprve počátkem panování Hadriana II., ježto po nějaký čas v zemi Kocelově se byli zdrželi. Není pochyby, že i bez pozvání papežova byli by zašli do města věčného, aby totiž dle způsobu missionářů obyčejného ze své práce počet vydali u hrobu knížat apošt. a potřebných sobě vyprosili naučení a plnomocenství k působení dalšímu.

Světcí naši spolu s nejčelnějšími učeníky svými nesouce ostatky sv. Klementa, jakož i překlady písem sv. v Římě od papeže uvítání byli co nejslavněji. Ostatky dotčené složivše na hlavním oltáři basiliky sv. Klementske, zkouše se podrobili a důkaz podali jak své pravověrnosti tak oddanosti biskupu římsk., který překlady písem od nich učiněné na znamení a schválení svého položil na oltáři sv.-Petřském. Metoděj na kněžství posvěcen jest; Cyrill knězem byl již dávno. Ano tu nad hroby sv. apoštolů konaly se služby B., zazníval jazyk slov., Moravané, Bulhaři a Jihoslované svěceni tu na kněžství a vše potvrzeno. I zdaliž tu zajásati nemusí srdce každého Slovana?

Cyrill přemožen jsa prací dlouholetou v Římě do kláštera se uchýlil i zemřel za nedlouho po tom dne 14. února 869., bratra napomenuv, aby od díla započatého neupustil. „Prosím tě, bratře,“ pravil nmíraje, „neopouštěj učení svého na Moravě. Zůstaň u toho dobrého lidu a vyučuj jej Boží pravdě.“ — Péče o spasení milovaného lidu a zdar víry křest. ve vlastech našich byly bratrským odkazem, krásným důkazem veliké jeho lásky k Slovanům. Došli konečně zaslouženého odpočinku „jeho krásné nohy...“

Metoděj téhož ještě roku, jelikož Kocel na Hadrianu II. žádal po poslích příchodu jeho, do Pannonie se odebral, maje sebou list papežův ke Kocelovi a Rostislavovi, jimžto právo se mu udílelo hlásati víru Krist. v Pannonii i na Moravě a konati obřady tedy i mši sv. v jazyku slov. Kocel věrozvěsta našeho s velikou ctí přijal; chtěje však míti zemi svou i církevně neodvislou od biskupů něm., vypravil ho nazpět do Říma se žádostí, by ho vysvětili na arcibiskupa. Této žádosti ochotně vyhověl Otec křesťanstva dobře věda, že „krásné jsou nohy...“ Takž vrátil se Method na Moravu jsa u-

stanoven řádným, samostatným arcibiskupem pannonsko-moravským.

Než nepřátelé jeho nedali si pokoje. Rostislav totiž, vydatná podpora Methodějova byl Svatoplukem zrádně zajat a u vězení držán. Sproštění tak mocného nepřitele, biskupové sousední arcibiskupa našeho pohnali na svůj soud a nespravedlivě odsoudivše, půl třetího roku drželi ve vyhnanství. Avšak nástupce Hadrianův Jan VIII. horlivě se ujal záležitosti Methodějovy. Pomocí římskou náš sv. arcibiskup k důtklivému naléhání pap. Jana VIII. z vyhnanství vybaven i navrácen svému stádu. Vyšed ze zajetí Method odebral se k Svatoplukovi a ještě r. 874 znova se ujal úřední své působnosti. Ó ano, „krásné jsou nohy...“

Jako z počátku na Moravě nedařilo se valně křesťanství pro nechuť, ano odpor k válečnému nepříteli, takž bylo později i u nás v Čechách. Kněží t. franští a nazvice němečtí přicházejíce do vlasti naši hlásat víry Kristovy ihned osobovali sobě právo k ukládání poplatkův a p. Mimo to zabraňovala též sama přirozená poloha země české přístupu křesťanství k nám. — Až teprve řízením B. veliký převrat se stal. Bořivoj t. kníže český prodlévaje na Moravě při dvoře švakra svého Svatopluka i obcuje s křest. Slovaný poznal též tu víru sv. Velebné slůžby B., oživené zvucnými a dojmavými zpěvy, ušlechtilé mravy křesťanů — ty mocně naň působily; milost B. jej osvětila a Bořivoj žádal státi se křesťanem; na Velehradě konal se křest tento. Takž pokřtěn první kníže český. Vždyť „krásné jsou nohy...“

Však Bořivoj nevracel se domů sám, nýbrž na slovo vzatý v starých pamětech církve české kněz Pavel Kaich nově pokřtěné Čechy doprovázel do vlasti jejich, do Čech, na Vyšehrad, do Prahy. Bořivoj přesvědčen o pravosti víry Kristovy, zatoužil po tom, aby též choť jeho Ludmila i národ veškeren tu víru sv. přijal. I kázáno tu sv. evangelium. Příklad zajisté knížete i předních dvořanův jeho napomáhal hlásání slova Božího — národ český ochotně přijímal slova života věčného. Vystaven pak na Levém Hradci u Prahy, oblíbeném a starodávném sídle knížat českých, první chrám křest. a takž postupně vzkvétalo křesťanství i na dále v zemi české.

Dílo apoštolské mezi tím na Moravě utěšeněji vzkvétalo, po hradech kněžstvo

se množilo a pohané v Boha pravého uvěřili, odstupující od bludův. Než proti arcibiskupu nové pikle se strojily; i obviňován jest z křivého učení o původu Ducha sv., k čemuž ještě připojeno, že nepřestává slaviti mši sv. v jazyku slov. Následkem toho. Svatopluk o pravověrnosti Methodějově počal pochybovati; i vypravil k papeži Janu VIII. poselstvo se žádostí, aby všechny ty věci náležitě dal vyšetřiti.

K vyzvání tomu náměstek Kristův arcibiskupa do Říma povolal k zodpovězení (879), avšak věc zcela jinak dopadla, než protivníci Světcovi se nadáli. Věrozvěstec sv. nejenom pravověrnost svou stkvěle prokázal, nýbrž papež r. 880 ku přímluvám jeho znova potvrdil liturgii slov., ovšem s vyhrazením, aby evangelium při mši sv. zpívalo se nejprve latinsky a potom teprve slovansky. — Po té apoštol náš alespoň od r. 882, tedy asi poslední tři léta života svého klidně se oddávati mohl svému povolání. V neděli pak květnou r. 885 dne 4. dubna do chrámu vstoupil a požehnav knížeti a kněžstvu i všemu lidu mor. oznámil, že třetího dne zemře. I stalo se tak dne 6. dubna, načež učenci jeho učinivše mu počtu náležitou, konali služby B. latinsky, řecky i slovansky, i pochovali jej v hlavním chrámu velehradském, zasvěceném Marii P.

Závěrek.

Cyrril a Method zemřeli. O dnes právě konati jest nám 1000letou památku úmrtí velikého apoštola Slovanův, sv. Methoda. Nuže, jakž oslavíme důležitou památku tuto, jakž naučení pro sebe čerpati budeme ze slavnosti této? Neschopen jazyk můj, aby jen z části vylíčiti mohl oběti, jež Bratři sv. pro blaho národa našeho přinesli, nelze my, abych vypověděl obtíže a překážky, jež bylo apoštolům našim přemáhati; nemohu oceniti horlivost a pili, s jakou úřad svůj konali aniž sebezapření, jakž uložiti sobě musili, jenom aby duše slov. Kristu P. získali. A hle! Oni s tak vzornou horlivostí a vytrvalostí konali dílo své apoštolské! Zdalíž i nás příklad jejich pobádati nemusí, abychom též věrně plnili povinnosti povolání svého. A jakže zachovali se ti, jimž sv. věrozvěstové hlásali blahodatnou nauku Kristovu? Jakže zachovali se předkové naši? Horliví byli v poslouchání slova Božího, a pečliví v plnění povinností svých křesťanských. Z nich

vyšli sv. Václav, Karel a mnozí jiní Světcí a výtečníci, vzory národa českého. — Pro nás tedy křesťany, syny a dcery české nutné plyne naučení, abychom hodnými osvědčili se žáky a žakyněmi apoštolů slov., skutky dokazujeme, že dosud jsme národem Václavovým, Karlovým. A jako sv. apoštolo naši s věrným lidem svým byli v říši slov. jedinou rodinou, takž i my jednou s pomocí B. v oné říši nadhvězdne budeme jedinou rodinou, na věky blaženou. K čemuž nám Světcí solušníti přímluvou svou napomáhejtež. Amen.

VI. P.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování)

„Dobré jitro pane Verhoevene,“ řekl host.

„Pan lékárník!“ odpověděl kravař netrpělivě, lhostejně ho pozdravuje.

„Nečekal jse mne?“

„Vás očekával-li jsem?“

„Vskutku, sotva asi uhodnete, proč k vám jdu. Chtěl jsem s vámi vážné slovo promluvit. Jsem jist, že se na mne příjemněji a radostněji díváte budete, až uslyšíte, co vám chci říci.“

„Myslíte pane lékárníku? Snad velice se klamete.“

„Ne! dobré zprávy přináším.“

„Prosím, jen s barvou ven!“

„Kdybyste mi nabídl stolicí, nezamítnul bych.“

„No dobře, pane lékárníku, vždyť jest židle zrovna vedle vás. Prosím, račte se posaditi.“

Pan Pommedepin přišoupl si svou stolicí ku stolu a podal mlékařovi šnupec ze své tabatěrky a rozmluvu jal se upřádati, řka: „Pane Verhoevene, nepozoroval jste, že můj syn Isidor stále by byl rád u vaší dcery?“

„Ano, již o tom lidé mluví a škodí to dobré pověsti mé dcery. Potřebí, abyste tomu učinil konec, pane lékárníku.“

„Pochopuji vaši zlost, pane Verhoevene, kdyby můj syn neměl než nekalých záměrův; ale ubohý hoch, běda! jest všecek poraněn v srdci; nic neví ani nespí a stále se trápí.“

„Co činiti?“ bručel mlékař. „Má dcera nemůže zahalena v obličejích choditi. Kdyby

také měla vašeho Isidora ráda, nedivil bych se, že se pořád okolo ní točí.“

„Jste trochu hrubý, pane Verhoevene, a ani mně nedáte domluvit. Syn miluje opravdově vaši dceru; mám útrpnost s jeho bolem a poněvadž vaše Kateřina jest hodné a spořádané děvče, snad bychom měli povolit, abychem je oba učinili šťastnými. Nerozumíte mi?“

„Ano pane lékárníku, již pochopuji, proč jste ke mně přišel; ale mýlíte se, nesvolím. Aby s ním naše dcera šťastna byla, není možno; kdyby se něco podobného naší Kateřině stalo, litovala by po všechem svůj život.“

„Pane, myslíte snad na nesnáze s tím spojené? Není potřebí. Jsem boháčem a nemám více dětí než syna; nic nepotřebuji chtěje Isidorovi štěstí utvrditi dám mu hodnou nevěstu a kterou si přeje.“

„Ale, pane lékárníku, Kateřina Isidora nemiluje.“

„Neutíká mu,“ vítězně se usmívaje odpověděl pan Pommedepin. „Každého rána, když k nám do lékárny přijde, mluví s Isidorem a nepozoroval jsem, že by se mrzela. Vždyť jest vesela a pořád se směje.“

„Jest od přirozenosti veselá a ráda se zasměje; ale nemyslete si, že by vašeho syna milovala: nikdo se nežení než z lásky.“

„Výborně, poctivý muži,“ vykřikl lékárník, „vy jste ještě ze starého rázu. Dejme tomu, že vaše dcera nyní ještě Isidora nemiluje. Ale později si ho zamiluje. Když žena vidí, že muž jí všechno dává, co by ji těšiti mohlo; bohatství, služebnictvo, krásné šaty, vážnost, pozornost, pak pozoruje, že se v ní rodí pocit docela rozdílný od své dětinské lásky, o níž mluvíte.“

Mlékař sklonil hlavu a mlčel.

„Chcete říci, že nemluví pravdu?“ otázal se lékárník.

„Více vám říci nemohu,“ bručel Verhoeven. „Pobuřujete mne svou řečí. Víím však, že kdybych měl dceru hodnou, hezkou jako Kateřinu, nikdy bych ji nedal hochu, jenž... nechci vás urážeti pane lékárníku, ale rozumíte, co jsem chtěl říci?“

„Aj! žertujete,“ odpověděl pan Pommedepin kysele se usmívaje. „Isidor chudák v mládí jednou spadl; maje takové bohatství mohl by býti krásný jako Kupidon. Vy si to milý sousede myslím nemůžete jinak ve své hlavě srovnati.“

„Nemějte za zlé, nechtěl jsem vás, pane lékárníku uraziti,“ povídal mlékař. „Nejste-li s mou řečí spokojen, nechte mne a můžete s Pánem Bohem jíti; mluvil jsem jen pouhou pravdu.“

„Zvolna! pane Verhoevene! nerozumíme si,“ řekl lékárník libezně se usmívaje. „Vy jste hrubý, mluvíte bez ohrádky a opravdu již nevím, jak do toho. Promluvme rozumné slovo!“

„Rozumně povídám, naše dcera si vašeho Isidora nevezme. Nemiluje ho a mimo to již dávno jinému je zadána.“

„Vím, kam míříte? Šimona Hormsa myslíte!“

„Šimona! Ano. Proč krčíte rameny, tváře se při tom tak kysele?“

„Odpusťte, pane Verhoevene. Šimon jest hodný hoch, ale chudý. Má dluhův, že je sotva kdy zaplatí. A vy chcete dceru dáti nějakému chudákovi, byť i perlou ctnosti byl? Inu dobře, Kateřina a vy budete toho litovati po všechem svůj život! Láska, která se živí jen chlebem, po několika měsících schladne a nezbyvá než hlad a nouze. Vy přece jste rozumější než dcera.“

„Šimon zaplatí všechny dluhy, až jen obchod lépe půjde, bude pracovati do úmoru. A opravdová láska jest také bohatství. Ovšem nyní, byť se i břehu chýtal, i ten se s ním utrhne. Ale přijdou časy, kdy mu bude lépe.“

„Bohatstvím láska nikdy není. Prázdná, bezvýznamná slova. Ale nezapomínejte, že Šimon má nemocnou matku.“

„Uzdraví se, pane lékárníku.“

„Neuzdraví. Oba lékaři, kteří u ni byli mně to řekli. Není ani nejmenší naděje.“

Ta řeč velmi zarmoutila mlékaře a smutně svěsil hlavu; ale najednou se probíral ze svého smutku a řekl:

„Jest jednostejné; nemám síly, abych odmítnul hodného, poctivého hochu, jenom proto, že ho stihlo neštěstí. Poslyšte pane lékárníku, nechci vás uraziti, ale nechte mne na pokoji. Děkuji vám za laskavé nabídnutí, ale větší radost bych měl, kdybyste odešel a více o tom nemluvil.“

„Budiž, sousede. Ale dovolte ještě slovíčko, chci vás jako přítel upozorniti na bezpráví, jež chcete vykonati.“

„Bezpráví?“

„Když otec dobrovolně a vědomě dítě své obětuje věčnému otroctví a jistě bídě, aby jen zadošť učinil své etí a dostal danému slovu, není-li to bezpráví?“

Pan Verhoeven se nejistě díval na lékárníka, jako by mu nerozuměl.

„Připustme, že si vaše dcera vezme Šimona Hormsa. Jaký bude její osud? Zajisté že bude mítí bídu a nouzi. Ale to není nejhorší. Nejhorší jest, že pokud bude matka Šimonova žíti, bude otrokyní staré pakostnici stížená ženo. Ve dne v noci ji bude stále hlídati a opatrovati. Jak jinak může býti u ženy nemocné, která se nemůže sama ani obléci a kterou ze světnice do světnice nosívají. A zaslouží si Kateřina takový krutý a neutěšitelný osud?“

Hluboký povzdech se vydral z úst mlékařových. Patrně byl dojat a smutně kýval hlavou.

Podívaje se vítězně na usmívajícího lékárníka, vzmužile mu řekl: „Bah! dáme matku Šimonovu do nemocnice.“

„Jest drahé a Šimon nemá peněz.“

„Až se zlepší obchody, bude mítí dosti.“

„Pane Verhoevene, lepší hrst jistoty než pytel naděje.“

„Poslyšte pane lékárníku. Kateřina jest ještě mladá.“

„Odmitáte ruku dečřinu pro mého syna?“

„Počkejte,“ řekl mlékař.

„Souhlasíte?“ tázal se pan lékárník.

„Ne, odmitám; již mi se řeč vaše protiví. Až! tamhle již jede pan Klaas; přichází mi ukázati koně, ježž chci koupiti. Pojdte se na něj podívati pane lékárníku.“

Vstal a šel ku dveřím.

„Ale záležitost naše není skončena,“ řekl pan Pommedepin. „Za několik dní se vrátím. Přislibte mi, že chcete o tom přemýšleti.“

„Není potřebí, pane lékárníku.“

„Ale slibte mi, nic vás to nestojí.“

„Je-li vám libo, slibuji. Ale pojdte již podívati se na koně pane lékárníku. Můžete mi poraditi.“

„S radostí, pane Verhoevene.“

Oba vyšli ze světnice do zahrady.

(Pokračování.)

První služby B. na Moravě.

Jasní se východ, — zora svitu bleskem poráží noc i stíny v propast hází; blankyt i rosa jedním zplála leskem, procitla zem a jásá; slunce vzhází!

Na svaté hoře Radihosta boha
stanula bratrů věrověstů noha,
i vzešlo slunce nad Moravskou říší!
Zaskvěl se kříž kde stála modla hluchá,
zavanul vlastní dech Božího Ducha,
a novým žitím zem i národ dýší.

Náuku nebes matky milou řečí
Cyril a Method mocným slovem kází,
a hle, už lid své modly ve prach sráží
a touhy pln tam u pramene klečí,
by křestu Páně svatocudnou vlnou
obrodu přijal, milost spásyplnou.

I křestí Cyril první Moravany
ve svatém jménu Boha Trojjedného, —
a národ nový vzhází v cirkve stany,
že všechno nebe raduje se z toho.
Až pramen prvním posvěcený křestem
radostně skáče kamenitou drahou,
jásaje kvapí šumným s hory chřestem
pomněnkám donest v údolí věst blahou,
nese ji dále po lučině svěží
a poslem chvatným ku Moravě běží.
Morava řeka zahučela slastí:
že Cyril křestem posvětil jí vodu
že přišla spása slovanskému rodu.

Zatím pak Method k oběti se strojí;
tam, kde se dubů větve v klenbu pojí,
na ploché skále Pánu oltář chystá.
Už kryjí kámen prostěradla čistá
jak padlý sníh, co na horách se bělá;
tam stojí schránka Klementova těla,
tu zdvihá kříž se, a kol svíce září,
i zlatý kalich stkví se na oltáři.

Apoštol Method oděn v zlatém hávě
se sborem žáků před oltářem stane:
horoucná zbožnost ve tváři mu plane,
konáté první obět na Moravě!
Koná ji na zdar svojí nové setby,
by Bůh ji chránil pohromy a kletby,
by jí dal zráti v milosti a klidu
ku spáse všeho Moravského lidu.

Lid vůkol slouchá s radostí a žasem,
an Method jasným chválí Pána hlasem,
a sborem žáků v odpověď mu plyne:
„Pomiluj rod svůj, věčný Hospodine!“

Aj skřivan vzletěl nad oltářem k výši,
kde jasný blankyt nebes mřem kyne;
vesele zapěl ve vzdušné své říši:
„Pomiluj rod svůj, věčný Hospodine!“

Vysoké duby šumné hlavy kloní;
větřík an- zadul v koruny jich stinné,
že jako zvonů hlaholem z nich zvoní:
„Pomiluj zem svou, věčný Hospodine!“ —

Utichnul zpěv — i šumné stromů chvění,
skřivánek slůtnuv skončil svoje pění.
Kněz tělo Páně pozdvihuje výše
a kalich lidu ukazuje svatý
Hle, každý kvítek v kadidlo je vznatý,
že všechna hora vůní libou dýše!

Moravský lid pak na kolena klesá,
neznámou slastí ve vši duši plesá;
vždyť k sobě Krista poprvé dnes vítá,
a srdce prosté všechno jemu skýtá.
K modlitbě Páně hlasy všech se pojí,
v nebesa k Otci vznášejí hrudí svoji:
„Ó buď nám, Pane, tvoje jméno svato,
království Tvoje přijď a zůstaň s námi,
utvrď a šir se vlasti končinami
a nebuď nikdy rodu tomu vzato,
by jako dnes, tak po tisíci letech
slovo Tvé vládlo v nás i v našich dětech!“

VI. Šťastný.

Upomínka na Velehrad.

(Od vojína.)

Od té doby, kdy jsem seznal dějiny
našich sv. věrozvěstů Cyrilla a Methoděje
vždy bylo mým přáním navštívit Vele-
hrad a seznati dobrý lid Moravský. Na-
dešel rok 1863 a tu se ubírali poutníci
z Čech na posvátný Velehrad a já ne-
mohl, byl jsem vojákem v Praze. Nadešel
osudný rok 1866. Byli jsme rozesláni na
vše strany do Italie, Rakous a po Čechách,
a mně bylo jiti ponejprv z Prahy do Brna
s jakým pocitem asi? Pobýv v Brně asi
3 neděle z části jsem již znal Moravany,
ale Brno bylo více německé, kázalo se
tenkrát jenom v jednom kostele českým
jazykem. Kdykoli jsem vyšel na Petrov,
vždy jsem s úctou pohlížel na posvátný
Hostýn, který je odtud vidět, salutoval
jsem před Matkou B., která tamo divy
tvorí; vždyť zvěčnělý Sušil říkaval, kdy-
koliv tam chodil: „Smekněte, aj tamo
Matka Boží.“ A tu bylo mé přání, ještě
vidět alespoň Rajhrad, kam každé neděle
jezdí zábavní vlak. Byl jsem již na cestě
a tu z nenadání dán rozkaz: Okamžitě
72 mužů do Uherského Hradiště, a já byl

mezi nimi. Jaký pocit se mne zmocnil,
když jsem se ubíral k cíli svého přání
neustálého. A tak do rána jsem byl na
místě, kde stál Velehrad a kde naši sv.
věrozvěstové působili a zemřel sv. Metho-
děj. Hned první neděli odpoledne z Hra-
diště jsme se ubírali 5 vojáků Čechů do
Velehradského chrámu asi hodinu od Uh.
Hradiště vzdáleného. Přišli jsme již po
požehnání, ale dobrý hodný kostelník nám
ještě otevřel a my si prohlédli chrám a
pomodlili každý pro sebe. Já, by mne
dobrý náš Tatiček sv. Methoděj zachoval
v naší sv. víře. Pak jsme ještě došli na
Buchlov. Stihla nás na cestě k Buchlovu
hrozná bouře, ale i vůči bouři stálo to za
to. Jestli přerozkošný pohled z Buchlova
na krásné nivy, mezi nimiž protéká Mo-
rava. Škoda že poutníci Vodňanští se tam
nešli podívat. Jak jsme tam vcházeli, již
nám průvodčí okazoval strom, který prý
roste obrácen kořeny vzhůru. Vše ostatní
jsem prohlédl. Tak jsem chodil skoro po
celý měsíc na půdě, kde naši sv. sv. působili,
a kdykoli jsem přecházel přes most a šel po
vesnici Staré Město, vždy jsem si myslíval,
kde asi je hrob našeho největšího dobrodince
sv. Methoděje. A tu jsem seznal ten „dobrý“
lid Moravský úplně. Bylo nás tam uby-
továno v Uh. Hradišti 72 vojáků po by-
tech, ale ani jeden si neztěžoval, každý
si chválil jak dobře se má, jak je obslu-
hován jako u svých vlastních. A pak ke
všemu tomu přání vyplněnému dostalo se
mi té milosti, že jsem přišel po válce na
zpátečním pochodu z Čech ještě do Olo-
mouce k sv. Janu Sarkandrovi. — To jest
moje vždy milá vzpomínka obzvláště letos
o jubileu. Když ty upomínky můj milý
Blahověst přináší, tak jsem chtěl touto
jednoduchou vzpomínkou svou povzbudit,
by hodně poutníků českých šlo oslavit sv.
Tatička našeho Methoděje, Jemuž budiž
nehynoucí čest a sláva.

Úmrtí sv. Methoděje, velikého apoštola slovanského, dne 6. dubna 885.

Zařidiv vše, což ještě k Slovanům
svatou duši vázalo, počal se sv. Method
strojiti ku konečnému odchodu z tohoto
světa do své nebeské vlasti. Nemoc, po-
selkyně smrti, se ukázala, když se byl ten
nejdražší duši křesťanské čas, svatý týden,
přibližoval. Byloť to právě na květnou

neděli 1. P. 885, kteráž připadla na den 4. měsíce dubna, kdežto sv. arcibiskup, již onemocnělý, naposledy se vydal do chrámu, aby ještě jednou obět nejsvětější konati, a co věrný pastýř s věrným stádcem svým rozloučiti se mohl. Co tu mluvil a na srdce kladl, k čemu napomínal i zavazoval při tomto žalostném loučení sluha Páně milované ovečky své, každý snadno si pomyslíti může, rovněž tak jako bolest upřímného lidu Moravského, když jej sv. arcibiskup naposledy požehnával. Muž Boží předvídaje brzkou smrt, oznámil to svým věrným. „Střežte mne, děti,“ vece k nim, „střežte me do třetího dne.“ Všecka církev, kněžstvo i lid trvali na modlitbách dle výslovné této žádosti sv. pastýře svého, který ducha svého již Pánu odevzdával. I nebyloť mu již dlouho čekati na smrt. Třetího dne z rána, a sice dne 6. dubna r. 885 zesnul pak veliký tento sv. apoštol náš vzácnou smrtí spravedlivého, po pracném životě odebrav se k Hospodinu do přibytku, připraveného sobě Spasitelem v domě Otce nebeského. Všechný národ želel a plakal těžké této ztráty. Po celé Moravě, kdekoli se nacházeli věrní milovníci víry a zákona Kristova, kdekoli poznali v sv. služebniku Páně i otce svého: bylo viděti smutek a slyšeti nárek nad smrtí muže Božího. Na Velehradě ve stoličném chrámu položeny jsou pozemské ostatky slavného tohoto apoštola Páně. I shromáždili se pravověrní k službám zádušním nad ním. Krásná jednota katolická objevila se však i tu ještě v krásné velebnosti své. Kněží, kteří byli pod správou zemřelého sv. arcibiskupa zůstávali, slavili nade hrobem jeho ve chrámě matky Boží na Velehradě mše svaté, jedni latinským, druzí řeckým, jiní slovanským jazykem prozpěvující. Bohužel však, že to byla již jen jako poslední takorťka záře, v kteréž se bratrská láska tak utěšeně jevila. Smrtí sv. apoštola sklesla do hrobu i svornost, kterouž sv. náš Method, pokud ho bylo na živě, slovem i příkladem zachovával hledě mezi syny jedné matky a bratry, vykoupěnými touž krví Spasitele našeho Krista Ježíše!

Smrt nelitostná, učinivši konec dráhemu životu a neunavené usilovnosti muže Božího, odňala národu Moravskému otce, a podvrátila tudíž dílem i pevné základy, na kterých mladá církev Slovanská tak nadějně vzrůstati byla počala. Rána, kterouž stolice Velehradská prvního arcibi-

skupa zbavena jest, bylať by sama sebou již velmi bolestná: než ona stala se tím citelnější, čím žalostnější jsou pohromy, kteréž pak přikvačily na osiřelou církev Moravskou. Než odvrátme raději oči od těchto žalostných věcí. Jsouť to mraky, ježto chtěly zakryti hvězdu onu jasnou, kteráž byla otce naše přivedla k Betlému spasení. Sv. Method vešel za milovaným bratrem Cyrilem v žádoucí království nebeské k Pánu, a tam počal se skvíti jako věrný sluha, vyznavač, učitel, apoštol mezi zastupy vyvolených Božích. Avšak i na zemi nedovedla zloba lidská, potupiti cti-hodné jméno Methodovo na věky. Národové Slovanští nepřestali jej nikdy v poctivosti chovati, velebile jej i svatého bratra jeho jako pravé otce i apoštoly své, a vážíce jich sobě co nejčelnějších dobrodincův. Římští papežové, ježto byli svatým bratřím, pokud jich stávalo na zemi, vážnost a lásku, v nejednom ohledu dokázali, nedopustili ani po smrti, aby jméno mužův těchto Božích v zapomenutí přijíti mělo. Národové Slovanští ctíli je jakožto vyvolené svaté Boží: stolice Římská schválila pak i potvrdila tuto úctu, od vděčného národu našeho činěnou věrným těmto následovníkům Kristovým. Jména jejich do počtu Svatých po všem katolickém světě přijata jsou, obrazy jejich skvějí se na oltářích, jménem jejich posvěceny jsou Bohu chrámy! Víra jejich byla jako zlato ryzé, zkoušené v peci ohnivě. V Konstantinopoli, odkudž byli vyšli, rozmohlo se od věků plemenistě půtek a svárů o pravověrnost, zároveň ale i bludův žalostných. Naši svatí nedali se však nakaziti záhubným jedem tímto. Držíce se přesné víry katolické, byliť se opatřili proti úkladům, jimiž se tu i onde na ně doráželo. Ani nátky, kteréž trpěti musili na západě, nenaklonily ni srdce jejich ni sluchu k lákavým slovům bludařův Cařihradských. Vědouce, že jest Řím ohniskem i středem jednoty a víry katolické, jako věrní synové k materi své mívali vždycky zření své k dotčené stolici Římské. Po třikráte podnikl sv. Method ochotně obtížnou cestu do Vlach, aby osvědčil pravověrnost svou před papežem a dokázal poslušnost synovskou k vznešenému náměstku sv. Petra. V Cařihradě by jej byli s otevřenou náručí přijali, kdyby se byl chtěl přivínouti pod vrchní správu patriarchy Konstantinopolského: on však nedychtil ani po přízni Basilia, císaře, aniž chtěl

býti tovaryšem Fotiovým. Jediné slovo bylo by stačilo, a všechny Bulharské krajiny, bez toho již pobouřené od kněží proti Římu, byly by se oddaly Methodovi, povýšenému za metropolitu a chráněnému i od císaře Carihradského i od krále Bulharského. Než Method neměl pro takové věci srdce. Jednota církve byla mu dražší nade vše poklady světa. Nechtěje, aby tato trpěla, trpěl raději sám. A s jakými ctnostmi nejednou potkáváme se v životě jeho. Komu nepadla do očí jeho pokora i mocná touha po dokonalosti křesťanské hned za let mládeneckých? Hle, výtečný syn čelnějšího ouřadníka císařského, muž povýšený k úřadům a povoláný k větším ještě důstojnostem, odřiká se všeho, bere se na samotu, aby tu, jako Jan Křtitel na poušti Jordanské, živ byl Bohu. Komu není zřejmé, že nad pokoru tuto a touhu po vnitřní dokonalosti větší jest u něho láska? Službou císařskou pohrdl; než kde kyne příležitost, přispěti ku spasení lidských duší a k rozšíření království Božího, sv. mnich opouští milovanou samotu, s bratrem Cyrilem bere se ku Kozarům, pracuje mezi Bulhary, vydává se na Moravu, a po dvacet rokův tu putuje ustavičně po vlastech Slovanských, káže křest pokání na odpuštění hříchů i evangelium pokoje Kristova národu našemu. Kde a pokud mu kyne naděje, že by získati mohl koho pro pravdu Kristovu, neuhýbá se muž Boží ničádnému nebezpečení, aniž se čeho leká. Odřeknuv se všeho z upřímné lásky k témuž Spasiteli svému, a obohativ duši svou poklady, které rez nežere a zloději nekradou, ovšem zasloužil i sv. Method rovněž tak jako Cyrill, bratr jeho, aby vešel v radost Pána svého, a památka jeho aby požehnána, jméno pak aby drahé a vzácné zůstalo na zemi od pokolení do pokolení!

Úmrtí J. Eminence nejdůst. p. kardinála arcibiskupa.

O půl 12. hod. v noci z pátku na sobotu dne 27. března zesnul náš předobry Arcipastýř v kníž. paláci Schwarzenberském ve Vídni, kde se dne 6. dubna 1809 narodil. Zasluhý život Jeho byl popsán zevrubně v těchto listech r. 1875 za příčinou pětadvacetiletého jubilea, kteréž tehdaž jako arcibiskup pražský slavil.

Zpráva o úmrtí Jeho rozlehla se v Praze jako blesk rychle a vzbudila nejen v obyvatelstvu Pražském, nýbrž po celých Čechách tklivě účastenství, nebo lid uměl dobře oceniti vzácné ctnosti, kterými zesnulý vynikal. Dne 17. února odjel do Vídně ku konferenci biskupů, kterou neobyčejným svým ostrovtipem řídil. Jednalo se hlavně o upravení kongregací a jiných důležitých otázkách církevních. Tyto práce namáhavé tou měrou nejdůst. pana kardinála seslabily, že 20. března musil ulehnutí. Dne 22. března došly do Prahy první smutné telegramy o Jeho nebezpečné nemoci a lid jim se smutným srdcem naslouchal. Dne 23. března odebrali se nejdůst. pp. Ant. Hora, generální vikář a Karel Schwarz, světitel biskup do Vídně k lůžku staříckého Arcipastýře našeho. Generální p. vikář pak každý den oznamoval o malonadějném stavu knížete církevního. Výteční lékaři Vídeňští byli povoláni k lůžku, ale nemohli pomoci. V pátek u večer se Mu poněkud ulehčilo i prosil bratra Svého J. J. knížete Adolfa a bratrovce Svého J. J. knížete Jana, aby se odebrali na lůžko. Po té bděl u Něho milosrdný bratr. O 11. hod. v noci nastal smrtelný boj — rychle od milosrdného bratra povolán vdp. kan. Kalous, který též ve Vídni dlel. Boj smrtelný netrval dlouho, sotva že mohli povolání býti členové vysoké rodiny, kteří Jej zastihli v posledním tažení. Zesnul tiše, smrt Jeho byla klidná, jako byl celý život Jeho tichý. Jen sedm dní byl nemocen. Hned na počátku nemoci přijal svátosti sv. pokání a nejsv. svátost oltářní. V pátek bylo mu též uděleno poslední pomazání. Císař pán a téměř všichni arcivévodové brali vřelé účastenství, dávajíce se několikráte za den ptáti po stavu vznešeného nemocného. Sotva že v Praze v sobotu ráno zvěstováno, že nejd. p. arcibiskup zemřel, konány v sobotu dopoledne za něho vřelé modlitby. Během dopoledne dostavili se první hodnostáři zemští na Hradčany, aby zde zapsali jména svá na kondolenční listině.

Nejd. metropolitní kapitola u sv. Víta sešla se v sobotu dne 28. března o 8. hodině ku společné poradě za předsednictví svých hodnostářů. Při schůzi té bylo uzavřeno, aby se v metropol. chrámu Páně zvonilo vždy 12—1. hod. počínaje od soboty až do pohřbu. V ostatních chrámech Pražských má se vyzváněti t. zv. hrana

v neděli, pondělí a v úterý, pak mezi polibem. Zpráva o úmrtí podala se Jeho c. kr. apošt. Veličenstvu, Jeho Excell. p. místodržitelovi, председовi vrchního zemského Soudu, nejv. Komandujícímu, městským radám Pražské, Karlínské, Smíchovské a Vinohradské. Parte rozesláno na vše strany do vikariátů. Všem biskupům v Předlitavsku dána telegraficky zvěst o úmrtí nejd. p. kardinála. Poněvadž nejd. p. kardinál Olomoucký pro velikou churavost nemohl se účastniti pohřbu, požádán nejd. apošt. nuncius Vanutelli, aby pohřební obřady vykonal. Na schůzi té otevřena byla závěť nejd. p. kardinála, která byla sepsána již r. 1858, k níž přidáno 7. kodicíků, poslední z r. 1884. Dědicem hlavním jmenováno arcibiskupství Pražské. Odkazy hlavní učiněny sv. Vítkému chrámu a sice 5000 zl., po případě dostane se též Smíchovskému, Žižkovskému a Vinohradskému chrámu této částky, budou-li odpuštěny úroky z prodlení za daň náboženskou. Na služebnictvo pamatováno menšími odkazy. Značnějších darů dostalo se kn. arc. radovi Štěpánu Pollachovi, vdp. kan. Kalousovi a býv. ceremonáři dp. Jos. Pachtovi. Obrazy a jiné památky dány příbuzenstvu. Po přečtení posl. vůle byly místnosti arcib. paláce uzavřeny a zapečetěny. O květnou neděli bylo uzavřeno, poněvadž nejd. pp. generální vikář a světící biskup v sobotu večer do Prahy přibyli a zprávu přinesli, že má býti pohřeb již ve středu před Zeleným čtvrtkem, aby vys. důst. p. kanovníci Jandaurek, Zenefels a Borový do Vídně se odebrali a mrtvolu na cestě z Vídně doprovodili. Dále bylo uzavřeno, aby se konal dvojitý slavný průvod s mrtvolou a sice v úterý o 9. hod. od nádraží Františka Josefa na Hradčany, jehož pořádek viz v Kronice, a pak ve středu před pohřbem. Tělesné pozůstatky byly v pondělí o 11. hod. dop. přenešeny ve Vídni z paláce knížat Schwarzenbergů do kostela Augustinů, kde byly od nejd. p. kard. Vídeňsk. vykropeny a pak v slavném průvodu za přítomnosti J. Vel. císaře p., nejvznešenějších hodnostářů duchovních i světských, šlechty i nesmírného davu lidstva na nádraží Františka Jos. dovezeny a v noci z pondělí na úterek do Prahy dopraveny, kamž přibyli v úterý o 7. hod. 23 min. ráno. Slavný průvod za účastenství veškerých vrstev obyvatelstva, spolků, c. kr. vojska, vysokých škol, prvních zemských hodnostářů,

pomalů se bral z nádraží Františka Josefa na Hradčany. Rakev, poněvadž Zesnulý horečkou zachvácen byl, byla hermeticky uzavřena a v Praze neotevřena. Obecenstvu byl po celý úterek přístup dovolen do smuteční komnaty v arcib. paláci.

O b ě ě.

Obětí budiž celé tvoje žití:

oltářem svatým — vlastní tvoje hruď,
v ní svatá láska — nebes žářem buď,
jenž smutek dobrý v obět Pánu ntí.
V ten svatý žár hled srdce rozohniti,
by sluncem lásky plálo v světa rmut;
že svatou žertvou, z mysli nezapuď,
má Bohu, vlasti každý čin tvůj býti!
Zmužile blaha odřekni se svého,
a vroucně hledat hled je pro jiného —
muž pravý nesmí žítí sobě sám.
Jen šťastím bratrů sám se šťastným stane,
a blahem jiných jeho oko plane,
a cizí slza hne jej ku slzám!

S. Gregorčič. Přel. Vojt. Pakosta.

KRONIKA.

Z Prahy. (Příjezd vlaku s mrtvolou nejd. p. kardinála.) Krátce před půl osmou hodinou ránní v úterý přibyl do nádraží Františka Josefa osobní vlak z Vídně, jenž přivezl do Prahy mrtvolu. Na peronu očekávali ji četní šlechtici, zástupci zemského výboru prof. Zeithammer a baron Pfeil, duchovenstvo, úředníci kn. Schwarzenberga a služebnictvo. Třetí vagon za vozem poštovním označen byl velkým bílým křížem; obsahoval rakev. Když vlak zastavil, vystoupili nejprve cestující. Mrtvolu doprovázeli do Prahy: kn. Karel a Jan Schwarzenbergové, Zdenko a Ferdinand Lobkovicové, kn. Windischgrätz a vdpp. kanovníci Zenefels, Jandaurek, Borový, Kalous a cěrem. Dědek. Na to otevřen vůz s mrtvolou a vyňata z něho rakev, kteráž spočívala ve vysoké černé truhle, věnci hojně obklopené. — Mrtvola nejd. p. kardinála uložena jest v měděné rakvi hojně zlatými okrasami zdobené. Na víku na hoře jest zlatý kříž a u nohou stříbrná tabulka s následujícím nápisem: *Fridericus princeps de Schwarzenberg archiepiscopus Pragensis. Nat. 6. Apr. 1809 Defun. 27.*

Martii 1885. Služebnictvo sneslo rakev na improvizovaný katafalk ve dvorním salonu a uložilo na ni krásné věnce, kteréž přivezeny byly z Vídně. Věnce tyto věnovali: Josef a Frant. Arenbergovi, Karel Julius Arenberg, rodina Harrachova, hr. Jan Harrach, rakouská sekce alpského spolku, Adolf, Ida a děti Schwarzenbergovy, Clam-Gallas, konservativní strana solnohradského sněmu atd. Zatím dostavovali se na nádraží znenáhla hodnostáři a deputace. Naproti nádraží rozestavily se dvě setniny 102. pěšího pluku; směrem k Hyberské ulici zaujali místo v dlouhé řadě jednotliví spolkové a městští sborové ozbrojení, směrem k Václavskému náměstí pak spolky veteránské. Ve vestibulu dvorního salonu shromáždili se přední civilní a vojenští hodnostáři, zejména: místodržitel baron Kraus, nejvyšší maršálek kníže Jiří Lobkovic, komandující generál bar. Filipovič, předseda vrchního soudu rytíř Temnitschka, dv. rada rytíř Stejskal, dv. rada rytíř Radda, místodržitelův náměstek rytíř Friedense, veškerí v Praze dleci generálové, štábní a vyšší důstojníci a přčetné úřednictvo. V jednotlivých čekárnách scházelo se mezi tím vyšší duchovenstvo a deputace. Kolem rakve rozestavili se alumnové a členové soukromého spolku dobročinného, jehož protektorem zesnulý byl, dále někteří církevní hodnostáři. O půl deváté započaly církevní obřady ve dvorním salonu. Přítomna jim byla celá kapitula metropolitní s vdp. proboštem dr. Würflem, dále četné duchovenstvo, šlechta česká, zemský výbor, městská rada pražská se starostou dr. Černým a jeho náměstkem Valíšem v čele, sbor obecních starších, deputace obecního zastupitelstva smíchovského, vinohradského, karlínského a žižkovského, dále deputace měšťanských sborů ozbrojených a některých spolků. Když vykropil vdp. probošt dr. Würfel mrtvolu, snesli ji duchovní na skvostný umrlčí vůz, jenž stál před hlavním vchodem do dvorního salonu. Načež seřadil se dlouhý průvod a za hlaholu zvonů ubíral se ku předu. Zahájily jej ozbrojené měšťanské sbory pražské pod velením p. praporeníka sboru ostrostřeleckého dra. Sellnera, jenž v průvodu velitelů obou ostatních sborů jel v čele průvodu. Nejprve jela eskadrona ostrostřelců na koních, na to následoval sbor ostrostřelecký, měšť. pěchota a sbor granátníků vesměs s prapory a hřebíky, jež střídavě hrály smuteční pochody. Za

měšťanskými sbory nesen kříž, zastřené svítilny, dále následovali chovanci ústavu hluchoněmých s učitelským sborem, sbor pro dostavění chrámu sv. Víta s černě zastřeným praporem, dělnictvo v malebném kroji středověkém, křesť. akademie, katol.-politická jednota se svým předsedou hr. Karlem Schönbornem v čele, soukromý spolek pro podporování chudých, jehož protektorem byl zesnulý kardinál, s předs. hr. Evženem Černínem v čele, spolek katolických tovaryšů s praporem, spolek sv. Anny, žáci českého ústavu pro vzdělání učitelů a žactvo české realné školy se sbory profesorskými; po těch následovaly duchovní řády a sice: Milosrdní, Kapucíni, Františkáni, Dominikáni, Benediktíni z Břevnova a Beuronští z Emaus, Křižovníci a Maltézové. Po těchto následovali alumnové pražského semináře v rochetách zpívající „Miserere,“ pražští faráři v pluvialech, profesori bohoslovecké fakulty s děkanem dr. Frindem v čele, koleg. kapitula u Věch Svatých s děkanem Hafenrichtrem, akolité, vd. metropolitní kapitula, vdp. probošt dr. Würfel s farářem od sv. Víta. Nyní následoval pohřební vůz, kolem něhož kráčeli po dvou řadách alumnové s hořícími voskovicemi, úřednictvo Schwarzenberské, členové katol.-politické jednoty a soukromého spolku ku podporování chudých, nesouce věnce, jež s rakví přivezeny byly z Vídně, dále mužstvo pěšího pluku č. 102 s nasazenými bodáky. Za rakví kráčeli: kanov. Kalous, ceremonář Dědek, knížecí rodina Schwarzenbergů s kníž. Karlem Schwarzenbergem v čele, dále výše uvedení hodnostáři civilní i vojenští a členové šlechty. Na to ubíralo se služebnictvo zesnulého ndp. arcibiskupa s voskovicemi v rukou. Průvod uzavíraly spolky vojenských vysloužilců a sice: I. pražský spolek, spolek „Radeckého,“ „Český vysloužilce“ z Karlína, spolek z Vyšehradu, konečně velká řada povozů. Průvod ubíral se Hyberskou ulicí, přes Příkopy, třídou Ferdinandovou přes Františkovo nábřeží, přes Karlův most, ulicí mosteckou a Ostruhovou na Hradčany k paláci arcibiskupskému a sice za hlaholu zvonů při všech kostelích pražských. Ulice, jimiž se průvod bral, byly davy obecního přeplněny a s četných domů vlály černé prapory. Když průvod došel po 11. hodině na Hradčany, zastavil se u arcibiskupského paláce, rakev s mrtvolou sundána s vozu a odvezena do malého sálu

v prvním poschodí paláce. Sál ověšen černými rouchy. Po stěnách vyvěšeny arcibiskupské erby s nápisy a kol kolem rozestaveny květiny a věnce. Rakev postavena na nádherný katafalk, nad nímž pnul se baldachýn barvy tmavé se stříbrnými rásněmi. U hlavy stál veliký stříbrný kříž s anděly, u nohou postavena mohutná pamětní svíce a erb arcibiskupský s latinským nápisem. Kolem katafalku plály nesčetné svíce mezi květinami. Obecenstvo mělo přístup do paláce od 1. hod. odpo. až do 6 hodin večer.

— **Pořádek průvodu** při slavném pohřbu Jeho Eminencí P. T. nejdušejšího pana kardinála a arcibiskupa Pražského Bedřicha knížete ze Schwarzenbergů. Průvod se ubíral ve středu dne 1. dubna t. r. o 9té hodině dopolední z arcibiskupské residence v pra o pod Hradčanským stromořadím po Hradčanském náměstí, vešel prostřední mřížovou branou do prvního dvora c. k. hradu, potom prvním hlavním obloukem podle hlavních schodů c. k. hradu do druhého dvora, odtud v pravo vedle dvorní kaple do třetího dvora, potom bral se okolo polední strany chrámu sv. Vítského do chrámových dvéří blíže hrobu sv. Jana Nep., odtud do chrámu, kde se mrtvola na připravené místo položila a služby Boží zádušní konány byly. — Průvod se vedl v následujícím pořádku: 1. Kostelní kříž. 2. Školní mládež a 3. Různé spolky, pokud se při pohřbu účastnily. 4. Řeholní duchov. hlavního města v svém řeholním oděvu a sice: a) milosrdní bratři, b) kapucíni, c) Františkáni, d) Augustiáni, e) Minorité, f) Dominikáni, g) Redemptoristé, h) Piaristé, i) Jesuité, k) Benediktini Emausští, l) Benediktini od sv. Markéty. m) Premonstráti, n) Křižovníci, o) Maltesové, 5. Arcibiskupští alumnové v rochetkách, 6. Světští důstojní kněží, vyjma pp. Pražské faráře, v rochetkách. 7. Umbela. 8. Důstojní pp. Pražští faráři v černých pluvialech. 9. University. 10. Sbor zpěváků. 11. Akolyté a asistenti. 12. Vysoce důstojná kapitola u Věch Svatých. 13. Vysocedůstojná kapitola ze Staré Boleslavi v mozetách. 14. Vysoce důstojná kapitola Vyšehradská v mozetách. 15. Infulování pp. prelátů v černých pluvialech. 16. Arcibiskupský kříž černou stužkou zastřen. 17. Vysoce důstojná metropolitní kapitola. 18. Nejdůstojnější arcibiskupové a biskupové. 19. Nejdůstojnější pan pontifikant. 20. Mrtvola nesena od důst. duchovenstva

střídavě s alumný. 21. Vysoké příbuzenstvo zvěčnělého a vysoká šlechta. 22. Vysoci c. kr. civilní a vojenští úředové a vys. zemský výbor. 23. Slavné městské rady a zastupitelstva král. hlavního města Prahy, Smíchova, Karlína, Žižkova a kr. Vinohradů. 24. Úředníci nejdůst. kn. arc. konsistoře a kn. arc. ústředního kanceláře. 25. Ostatní účastníci. — Na hradčanském náměstí tísnily se ve středu již od časněho jitra zástupy lidu, které tam nepřetržené ze všech končin Prahy docházely. O 8 hod. seřadily se pod vrchním velením pana majora Venduláka veškeré ozbrojené sbory měšťanské se smutečně zastřenými prapory s čelem ke průčelí arcibiskupského paláce. K nim přidružily se dle svrchu udaného pořádku rozličné spolky, deputace a chovanci dobročinných ústavů. K paláci dojížděly ekvipáže v nepřetržené řadě se šlechtou a duchovenstvem, náčelníky úřadů, generalitou, zástupci obce pražské a rozličných měst a okresů, kteří se v druhém poschodí paláce umístili. Na rakev zvěčnělého kladeny překrásné věnce, mezi nimi ony od okr. zastupitelstva v Pisku, od obce vltavotýnské a žižkovské, od hrab. Ervína Nostice atd. O půl 9. hod. přijel do paláce papežský nuncius msgr. Vanutelli s vdp. děkanem Küffrem ryt. z Asmannsvilly kde byl od duchovenstva uvítán. Mezi tím shromáždili se v protějším schwarzenberském paláci členové a nejbližší příbuzní schwarzenberské rodiny, mezi nimi pan kníže Josef Adolf Schwarzenberg, princ Jan Schwarzenberg a hr. Paar s knížecími úředníky, načež se společně do arcibiskupského paláce vydali. Zde pokropil papežský nuncius s přísluhou vdp. Jandaurka, Hornsteinra a dr. Krásla rakev, při čemž zpěváký sbor svatovítský smuteční sbor od Horáka přednesl. Po ukončení církevních obřadů sestavil se velkolepý smuteční průvod, který se po 9. hod. za vyzvánění všech zvonů pražských na cestu z arcibiskupského paláce do velehrámu u sv. Víta vydal. Na celé této cestě tísnily se nepřehledné zástupy diváků. V hradních nádvořích tvořilo vojsko dvojnásobný čestný špalír a silná oddělení strážníků uzavírala v dalekém kruhu vchody do nádvoří hradních. Za členy kapitoly sv. Vítské šli nejd. biskupové hrabě Schönborn z Budějovic, dr. Bauer z Brna, dr. Hais z Králové Hradce, dr. Schöbl z Litoměřic, arcibiskup Eder ze Solnohradu ve smutečním mešním rouše,

pak papežský nuncijs, jehož vlečku nesl arcibiskupský bohoslovec Pražští faráři nesli rakev, na níž odznaky důstojnosti arcibiskupské, pak evangelium a kalich spočívaly. Kol rakev ubírali se četní bohoslovci v rochetkách a s hořícími svícemi v rukou. Jiné řady bohoslovců nesly věnce. Přímo za rakví byly neseny na polštáři řady zvěčnělého. Nyní následovali nejbližší příbuzní zemřelého a za těmi pan místopředseda baron Kraus, pan vicepresident dr. ryt. Friedl z Friedensee s místopředsedským gremiem, zemský maršálek kníže Jiří Lobkovic se členy zems. výboru, zemský velitel baron Filipovič s generalitou a důstojnickým sborem zdejší obsádky, veškerá šlechta zdejší, náčelníci občanských úřadů pražských, purkmistr pan dr. Černý se členy obecního zastupitelstva z Prahy, Karlína, Smíchova, Žižkova, Vinohradů, Písku, Rožmitála, Týna nad Vltavou a jiných měst a konečně úředníci arcibiskupské kanceláře. Celý tento velkolepý průvod obešel hradčanské náměstí, načež do kostela sv. Víta zaměřil. Rakev byla v chrámě postavena v presbyteriu na připravený katafalk, načež měl papežský vyslanec msgr. Vanutelli smuteční mši sv., při níž zpěváci pěli Vításkovo requiem. Po mši sv. zasedl pan pontifikant na křeslo, vzal na se pluvál a mitru a odebral se s přítomnými biskupy a kněžími k rakvi, kdež se třemi biskupy na křesla pontifikální zasedl a první absoluci vykonal, po níž sbor zpěváků příslušná responsoria zapěl. Pak vykonal též ostatní pontifikanti absoluce, při čemž s kardinálcem kol rakev kráčeli. Ke konci pokropil papežský vyslanec ještě jednou rakev, načež byla tatáž s katafalku snata a v průvodu do kaple Kinských nesena, kdež ji v arcibiskupské hrobce ku věčnému odpočinku uložili. Při hluboce dojímavém aktu tomto nezůstalo ni jediné oko nezarozeno.

— Nejd. p. kardinál kníže Schwarzenberg byl sedmadvacátým arcibiskupem pražským, kterýžto úřad zastával téměř 36 let. Jen jediný z jeho předchůdců na stolci arcibiskupském spravoval úřad svůj déle než-li on, totiž kardinál-arcibiskup Arnošt hrabě Harrach, kterýž zastával vysoký úřad arcibiskupský v Praze od r. 1623 až do 26. října 1667, tedy po 44 let. Za to byl zesnulý kardinálem 43 let a 2 měsíce, kdežto Arnošt hrabě Harrach měl hodnost kardinálskou jen 41 roků. Zajímavé jest,

že oba tito církevní hodnostáři zemřeli ve Vídni. Jakožto primas království Českého byl kardinál kníže Schwarzenberg počtem šestnáctý; první, jemuž čestný titul primasa propůjčen, byl Jan Lohelius, dvacátý arcibiskup pražský.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 5.—8. dubna u kapucínů u sv. Josefa na Novém Městě, od 9.—12. dubna u sv. Jana Nep. na Skalce, a od 13.—16. dubna u Maltánů. Výstav trvá všude každodenně od 8. hod. ráno až do 6. hod. večer; mše sv. výstavní začne všude v 7. hod. ráno, večerní pobožnost o půl 6. hod. u večer.

— **Obrády o Zelený čtvrtek** konal v metropol. chrámu P. nejd. p. arcibiskup Solnohradský, který si to sám vyžádal. O Velký Pátek a Bílou Sobotu konal sv. obrády nejdůst. p. světicí biskup Karel Schwarz.

— **Bohoslužebný pořádek na Velehradě** pro druhý oktáv od 5.—13. dubna. Dne 5. dubna odpoledne po uvítání nejdůst. p. svět. biskupa hraběte Belrupta — kázání a sv. požehnání. Každého pak dne po celý oktáv bude pořádek služeb Božích následující: O ½ 7. hod. ráno kázání, o 7. hod. ranní mše sv. — O 10. h. kázání, na to pontifikální mše sv. — Odpoledne o 5. hod. kázání a sv. požehnání. Pontifikální mše sv. v oktávě sloužiti budou: v pondělí 6. dubna: P. T. p. světicí biskup olomoucký *Gustav hr. Belrupt*; v úterý 7. dubna: P. T. p. probošt kapitoly vyšehradské *Václ. Štůl*; ve středu 8. dubna: P. T. p. protonotář apošt. Stolice Dr. *Šeb. Brunner*, ve čtvrtek 9. dubna: P. T. p. prelát a školastik z Vídne Dr. *Ant. Horný*, v pátek 10. dubna: P. T. gen. opat premonstrátů *Sig. Starý*, v sobotu 11. dub.: P. T. opat premonstrátů *Ant. Hauber*, v neděli 12. dubna: P. T. p. polní biskup z Vídne Dr. *Ant. Gruscha*, v pondělí 13. dubna: P. T. p. protonotář apošt. Stolice v Opavě *Jos. Schum.* Dne 13. dubna se ukončí slavnost odpoledne o půl 5. hod. slavným „Te Deum“ a sv. požehnáním. — **Poznámka.** Na květnou neděli před tisícem roků na Velehradě královském apoštol náš sv. Metoděj ve svém velechrámu slovy zahovořil oteckými: „Děti, bdětež u mne až do třetího dne!“ Hodné dítky předkové naši, chystaly hned u velkém žalu a bolu — hromničku zbožně se modlíce s otcem umírajícím sv. Metodějem. — Po prvním tisící let uchystávají rovněž otcí nezapomenutelnému sv. Metoději

vděčné dítky v okolí velehradském-hromničky, hromničky nevyslovné radosti — slavnostní ohně na všech kopcích a všeobecné osvětlení v každé obci na den 5. dubna jakožto na svatvečer úmrtního dne velkého, apoštolského otce, sv. Methoděje. Vděčný lid neustane ctiti předních dobrodinců, apoštolských otců svých, sv. Cyrilla a Methoděje! — Z Velehradu zvěstováno na květnou neděli.

Literární oznamovatel.

— *Časový spisek* vyšel nákladem knihkupectví Hynkova, obsahující stručný životopis zvěčného kardinála-arcibiskupa knížete Schwarzenberka, jehož podobizna na titulním listu spisku uvedena jest. Bude každému upomínkou na smuteční slavnost posledních dnů.

— Ascetická bibliotéka vydávaná pap. knihtiskárnou v Brně dospěla k serii V., která obsahuje: „*Zbožné úvahy o mukách a smrti Pána našeho Ježíše Krista*“, dle latinského vel. otce Ludvika del Ponte T. J. na český jazyk přeložil Jan Nep. Fr. Desolda, kněz ř. prem. v Teplé. Ukončí se serie pátá již v tisku se nacházejícím dílem IV. a III. Alfonsa Rodrigueza „*Ovičky v křesť. dokonalosti*“, čehož nechť si laskavě povšimnou všichni p. odběratelé ascet. bibliotéky, kteří již díl I. od téhož vydavatelstva obdrželi, nechť nedají se másti jiným vydáním kdekoliv oznámeným. Připomínáme, že p. abonenti ascet. bibl. platí za knihy jen $\frac{2}{3}$ ceny krámské, za 2 zl. obdrží, totiž knihy v ceně 3 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Zvolen jest:

vys. důst. p. **Ant. Hora**, kanovník, kustos a dříve gener. vikář, *kapitulním vikářem*, jemuž řízení arcidiecése sede vacante svěřeno bylo.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

vdp. P. Fr. **Částka**, dr. theol., král. dvorní kapl., býv. opat kláštera Emauzského, 26. března 1885, (nar. v Kosmonosích 9. listop. 1801, profes. 8. pros. 1821, vysv. 21. pros. 1821.) Účinkoval jako gymn. professor v Klatovech a jako víceřektor gymnasií pražských. Dne 21. března 1841 instalován za infulov. preláta kláštera Emauzského; r. 1871 tedy po 30 letech šel do výslužby. Slavný pohřeb konal se v neděli dne 29. března o 4 hod. odpo. v Kosmonosích.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Jan **Fišák**, kapl. v Suchdole, dne 18. února 1885, (nar. v Kolněm 27. října 1843, vysv. 24. července 1870).

Jmenováni jsou:

dp. Jos. **Jelinek**, prof. církev. dějepisu při theolog. ústavě;

dp. Jan **Duben**, osob. děk. v Nezamyslicích, Královéhradeckým kons. radou;

dp. Jan **Trajer**, registrátor a archivář konsistoře, konsist. radou;

dp. Václ. **Macek**, katech. v Soběslavi; obdržel Synodalie.

Ustanovení jsou:

p. Mat. **Braeuer**, děk. v Hostouni, za arciděk. v Týně Horšově;

p. Jos. **Bošek**, admin. v Maxbergu, za far. tamtéž;

p. Frant. **Vodička**, admin. v Pluhovém Žďáru, za far. tamže;

p. Václ. **Marek**, koop. v Michli (v Pražské arcidiec.), za far. v Těchonících;

p. Jos. **Schürer**, kapl. v Hostouni, za admin. tamtéž;

p. Václ. **Kolář**, proz. kapl. v Bělé (Weissen-sulz), za admin. v Mělnici;

P. Otto **Kohout**, kněz ř. cisterc. kláš. Vyšebrod., za farn. admin. na Vejtoně (Heuraff);

P. Felix **Dick**, kněz ř. cisterc. kláš. Vyšebrod., za kapl. v Vyším Brodě;

P. Nepom. **Neubauer**, kněz ř. cisterc. kláš. Vyšebrod., za kapl. v Stropnici;

P. Candid. **Kern**, kněz ř. cisterc. kláš. Vyšebrod., za kapl. ve Dvořišti dolním;

P. Ig. **Česka**, kněz ř. cisterc. kláš. Vyšebrod., za kapl. v Boršově;

p. Frant. **Krondl**, kapl. ve Zbýnicích, za kapl. v Dolanech;

p. Jos. **Bartík**, kapl. v Sedlici, za proz. koop. v Nezdašově;

p. Jos. **Uher**, kapl. v Seewiesenu, za kapl. v Sedlici;

p. Jakub. **Bozděch**, koop. ve Hvozdanech, za kapl. v Kardašově Řečici.

Upřázděná místa:

Mělnice, fara patr. p. kníž. Karla Trauttmannsdorfa, do 26. dubna t. r.;

Hostouň, děkanství patr. téhož, do 1. května t. r.;

Předslav, fara patr. paní Bertý Hanlový, do 1. května t. r.;

Plöss, fara patr. vys. uroz. paní Aglae, baronky Kocovy z Dobře, do 4. května t. r.;

Staré Sedlo (v Týnhořovském vik.), fara patr. p. kníž. Karla Jidřicha Löwensteina, do 4. května t. r.

V arcibiskupství Pražském.

Zesnul v Pánu:

Vedle nevyzpytatelných soudu Hospodinových povolán byl na věčnost Jeho Eminencí, nejdůstojnější a nejjasnější kníže a pán,

Bedřich kníže Schwarzenberg,

z milosrdenství Božího a milostí Apoštolské Stolice kardinál-kněž sv. římské církve, kníže-arcibiskup Pražský, papežský rozený legát pro slavné království České i proslulé diecése Bamberskou, Mišenskou a Rezenskou, království Českého primas, doktor sv. písma, majitel velkokříže sv. Štěpána a mnohých jiných, čestný měšťan Pražský, sv. sboru kardinálů jakož i biskupů celého světa katolického senior, kněz jubilár atd. atd. atd.

Narozen ve Vídni 6. dubna 1809, na kněze vysvěcen 25. července 1833, konsekrován za arcibiskupa Solnohradského 1. května 1836, kardinálem jmenován od papeže Řehoře XVI. dne 21. ledna 1842, na posvátný stolec sv. Vojtěcha dosedl 15. srpna 1850. Oplakáváme pastýře přebdělého, otce duchovenstva nejhlavnějšího, biskupa svatou horlivostí nadšeného, v pracích neunavného, chudiny dobrodince nad jiné štědrého, jehožto památka vždy požehnanou zůstane. Skvěje se zásluhami, a zaopatřen sv. svátostmi umírajících, zesnul v Pánu ve Vídni dne 27. března o 11. hodině v noci. Tělesné pozůstatky převezeny byly v úterý dne 31. března po 7. hod. ranní od vys. d. pp. kanovníků metropolitních Ant. Jandaurka, Zenefelsa a Borového z Vídně do Prahy na nádraží Frant. Josefa, odtud pak po vykropení vyzdvíže ly a ve slavném průvodu, který se bral Hyberskou ulicí, příkopy, Ovocnou ulicí, Ferdinandskou třídou, nabřežím, po mostu Karlovu a Ostruhovou ulicí do paláce arcib. převezeny, tam vystaveny. Nesčetné množství lidu chtělo, když ne obličeje drahého zesnulého alespoň spatřiti jeho rakev. Ve středu dne 1. dubna o 9. hod. ranní byla mrtvola z residence arcib. v slavném průvodu přenesena do metrop. chrámu Páně u sv. Víta, kdež po slavných obřadech pohřebních sloužených od apoštolského nuncia J. Excell. arcibiskupa Vanutelliho v kapli Kinské pochována. — Duchovenstvo pak i lid bude bez ustání prositi nebeského otce, aby sluhu Svého, jež biskupským důstojenstvím zde na zemi v počet apoštolských nástupců povýšil, také na věčnosti jejich sboru přidružení ráčil.

Zlatou jeho povahu těžko vypsati. Celý život jeho byl věnován Bohu a sv. církvi, národu a zemi české. Byl *horlivým*, ba s neunavenou a přímo apoštolskou horlivostí a obětavostí vykonával svůj vznešený arcipastýřský úřad. Za svého 36 letého působení mezi námi velikou arcidiecési naši třikráté navštívoval. O těchto visitacích již bývali všichni namáhavou prací umdleni, jen On ne. Když se Ho někdo tázal, necítil-li se unaveným, s úsměvem odpovídal, to že mu slouží k zotavení. Celé dny vyseděl mezi nevinnými dítkami, vyptává se jich ze sv. náboženství; dítky-li uměly dobře odpovídati, tu zářila andělská radost z dobrého Jeho obličeje. Veliká většina kněží naší arcidiecése byla vznešenou jeho rukou posvěcena; veliké většině lidu dostalo se od Něho sv. břimování. I v Hradecké diecési působil za onemocnělého zvěčnělého biskupa Hanla. — Byl *zbožným*. Služby B. ve velechrámu Svato-Vítském konal vždy slavně a důstojně, že každý byl vzdělán a povzbuzen, vida Ho obětovati nejsv. obět N. Z., jiné pobožnosti konati neb lidu žehnati. Velmi svědomitě modlival se církevní hodinky, kterých ani při těžké nemoci nevynechal. Růženec byl jeho zamilovanou pobožností. Nikdy mu nezapomene lid pražský, že mimo jiné 40-hodinnou pobožnost k uctění Nejsv.

Svatosti oltární zavedl. Krásné kostely Karlínský a Smíchovský po staletí budou hlásati památku Jeho, nebo hlavně přičiněním Jeho byly vystaveny. Kolik poutí vykonal? Kolik oltářů posvětil? — Byl ku všem *laskavý*, celé dny přijímal prosebníky, aniž dal kdy komu na jevo, že již jest stálými návštěvami unaven. Byl hotov i v půl noci vstáti, mohl-li někomu radou neb pomocí přispěti. V této příčině neznal rozdílu mezi bohatým a chudým, vznešeným a prostým. — Byl v nejvyšší míře *dobročinným*, nebo měl nekonečně dobré srdce. V krátkem čase ztratili jsme tři dobrodince, kteří tak mnohou slzu chudině setřeli, kteří rozdávali štědrě a sice tak, aby nevěděla levice co činí pravice. Nejprve ku dlouhému spánku uložil hlavu svou císař a král náš Ferdinand Dobrotivý, kterého v Praze každé dítko znalo a pozdravilo, kterému pro dobrotu jinak neřikali nežli náš hodný Ferdáček. Potom a není tomu ještě rok odebrala se na věčnost šlechtná choť Jeho, dobrodějka chudiny a kostelů, v pověsti svatosti žijící královna Maria Anna. A nyní štědrý náš Arcipastýř, který každého i posledního žebračka k sobě předpusťl, žádného chudého bez dárku nepropustil, který pokud jen stačilo pomáhal. Mnohdykrát se stalo, že neměl zvěcnělý ve své pokladě ani krejcaru, poněvadž vše vydal a tu býval smutným, že nemůže dobře činiti. O visitacích chodil, když se přihodilo, i nejposl. žebračka zaopatřiti a zanechal tam veliký dar. O visitacích chudině snad více rozdál, nežli v Praze. Co rozdál, to nelze spočísti, poněvadž sám tajně do obálek dával peněžité dary, o kterých nikdo nevěděl, nežli Bůh, pak dobrodince sám a obdarovaný. Nechybíme, pravíme-li, že dary Jeho obnášejí miliony za těch 36 let Jeho Arcipastýřství. — Byl *spravedlivým* ku každému, takže žádnému vědomě neublížil. Byl povždy oddán zemi české, církevní jeho správě svěřené a přál ze srdce blaho a zdar národu českému. Lid český nikdy nezapomene, že On to byl, který dal r. 1861 v prvním zasedání nově zřízeného sněmu návrh, aby Jeho Veličenstvo posvátným obřadem korunovačním utvrdil svazek, jenž věrný národ český víže k dynasti. Oběma národnostem v zemi byl stejně spravedliv a hleděl lásku obou získati. Jako každý člověk měl též své odpůrce, ale i oni musili kořiti se před Jeho záslužnou, horlivou, arcipastýřskou působností a před jeho ctnostmi zářící povahou. — Byl *pokorným*, chybil-li někdy dal se rád poučiti a stalo-li se, že proti vědomí Jeho bylo někomu ublíženo, tu Primas království českého a nejst. Kardinál římské církve si jej dal zavolati a laskavými slovy hleděl odčinit, co se křivého stalo. — Za tou příčinou i lid k Němu s neobmezenou úctou a láskou lnul, neb On jako dobrý Otec celý život lidu obětoval, u svého lidu rád dlel, ba ještě na smrtelné posteli o lid se staral a lidu svému žehnal. Když v sobotu záhy ráno rozhoupaly se zvony sv. Vítské, aby zvěstovaly smrt nástupce sv. Vojtěcha a Arnošta z Pardubic, tu litovali a nařikali všichni, plakali přemnozí. Smrt vznešeného knížete církevního jest událostí pro Čechy epochální, jejíž dosah teprv později bude lze přehlédnouti. Mezi lidem Svým chtěl pohřben býti nedaleko sv. Václava, sv. Vojtěcha a sv. Jana Nep., jejichž převroucím ctitelem za živa byl. Tak tedy ten dobrý a šlechtný Stařeček, pochován ve velechrámu sv. Vítském, Jehož velikým dobrodincem byl, který Jeho působením byl opravován a znova budován. Výmluvná ústa Zvěcnělého, která dovedla mluvit s císařem jako s posledním žebračkem, navždy se uzamkla; dobrotivé oči Jeho, kterými otcovskou láskou pohlížel na každou sobě svěřenou ovečku, navždy se uzavřely; štědré Jeho ruce utuhly; nohy Jeho, které tak rády do chrámu B. chodily a o kterých platí krásné slovo Isaiášovo: „O jak jsou krásné nohy zvěstujícího a kázajícího pokoj, zvěstujícího dobré a kázajícího spasení,“ sklesly a leží v tmavé hrobce. Nebynoucí sláva, česká dobrořečení Jemu; Jeho památka bude vždy pozhnauou v naší zemi. Modleme se za Něho, aby byl od Trojjediného Boha se slávou přijat, nebo pro slávu Boží tolik let pracoval a ji hleděl šířiti, aby byl přijat s takou vlídností, s jakou On přijímal nejmenší bratry Krista P.

R. I. P.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

biřmovancům.

Napsal Al. Dostál.

Každá z tří božských Osob jinými se zjevila lidem blahodárnými účinky. Veškeren překrásný svět s tisíci přerozmanitých bylin, nerostů a zvířectva hlásá všemohoucnost Tvůrce svého, vševědoucnost Ředitele svého; prameny milostí svátostních, otevřená nebes brána, zákon lásky křesťanské ukazují dílo všech děl, dílo božské, vykoupení člověčenstva z otroctví odvěkého. A čím pak se zjevila zvláště třetí božská osoba?

Nad řekou Jordánem stojí Spasitel přichystaný podjati se díla vykupitelského. Příprava skončena, práce a námaha čeká veliká. Spasitel obmyt křtem Janovým, aby naplnil písmo. A tu nebe se otevírá a sám Hospodin dozrává božský původ Syna svého. A aj bílá, sněhobílá holubice nad hlavou křtěncovou se vznáší, holubice — znak nevinnosti — usedá na skráně Spasitelovy. Duch sv. ve způsobě nevinného ptáka se ukazuje, by ukázal nevinnost srdce Kristova a nevinnost srdcí těch, kteří křtem obmyti jsou do života vcházejí.

Na hoře Táboru proměnil se Spasitel a jasný oblak obestřel ho, že nejmilejší apoštolové jeho klesají k zemi jakoby oslepeni. Duch sv. v jasném oblaku se jeví, aby ourodný déšť slova božského vypodobnil, slova to, jež má býti člověčenstvu posilou, potěchou, radostí. A když Spasitel z mrtvých vstal, učenníkům se zjevoval, poučuje a posiluje je, dechl na ně řka: „Přijměte Ducha sv.“ Tedy dechem Kristovým apoštolé přijali Ducha Utěši-

tele a Posvětitel a dechem tím obdrželi moc, odpouštět hříchy ve svátosti pokání, vraceti skroušeným kajicníkům nový život.

Hle, to jsou účinky Ducha sv., účinky, jichž stáváme se všicki účastní přijímající koupel křtu a roucho nevinnosti ve sv. svátostech a posilování jsouce Duchem sv., když o jeho pomoc a přispění skroušeným srdcem prosíme. Sami o sobě jsme slabí, nestateční, sami o sobě ničeho nemůžeme, čím jsme milostí boží jsme. Však na pomoc nám přichází Duch Utěšitel, duch Rádce, duch Posvětitel ve svátosti, již dnes účastní se stanete. Tento Duch sv., který hned u křtitelnice přichází na pomoc nemluvnatům, ten Duch, který jako anděl strážce vede člověka až ku hrobu, ten Duch sv. rozleje za krátko milosti na hlavy vaše, byste se za víru svoji nestyděli, ji všude veřejně hájili a dosvědčovali a jak nejlépe úkolu tomu dostojili, to buďtež předmětem dnešní mé řeči. —

Jest obyčejem mezi lidmi, že majíce se stěhovati do nového bytu, nejdříve přinaší a na stěnu věsí obraz, aby prý je v tomto novém příbytku boží požehnání doprovázelo. Dr. př., vy jste se shromáždili v tomto krásném, nově posvěceném domě božím a co že nejprve s sebou přinašíte do nového svatostánku? Vy přicházíte se srdcem roztočeným, s myslí povznesenou, s modlitbou na rtech: „Přijď Duše sv. a naplň srdce svých věrných a zapal v nich oheň lásky své.“ A proč pak tak úpěnlivě toho Ducha sv. prosíte, proč pak tak vroucně lásky jeho si žádáte? O letnicích jsme ho prosili, by překonal nepřitele člověčenstva v záhubných spisech a novinách, dnes obraťme zřetel k jeho pomoci a posile, jakéž třeba křesťanům

věrným, aby uhájili ctnosti a víry v evangelické čistotě a ryzosti.

Kristus přemoudře ustanovil tolik svátosti, kolik důležitých okamžiků v životě lidském. Spasitel posiluje člověka ode dnů mladosti až ke hrobu na lůžko poslední. Neméně důležitá doba, kdy člověk vystupuje z domu otcovského, kde zažil tolik lásky a dobroty, vystupuje ze školy, kde slyšel tolik slov upřímných, rad moudrých, kde se přiučil tolika pravdám nanejvýš potřebným. Dítě vychází z dozoru bedlivého oka rodičovského, vyzouvá se z kázně školní a nastupuje na vlastní dráhu, bere se do života. Jak důležitý to krok, jak důležitý to okamžik! Snad nikoho nemá, kdo by mu poradil, snad opuštěn stojí na tomto světě — sirotek bez otce, bez matky. Kdo mu podá pomocnou ruku, kdo mu bude vůdcem v široším světě? Kdo setře snad slzu bolu z oka jeho, kdo bude jeho těшитelem? Duch sv. to je, který naplňuje srdce vaše ohněm lásky, rozum osvětluje, vůli v dobrém posiluje. A když vlny zkaženého světa narážejí, když zmitání budete větrem příšerným, Duch sv. jako kotvici silnou, plachtou pevnou. Sedmero svých darů rozlil po skráních vašich a ty dary nyní se hlásí naplní milostí neskonálních.

Mnohý neví, kam by se ve světě obrátil, čeho se má chopiti, co počati. Hlas lživý mu namlouvá, by sešel na bezcestí. Však opět zde Duch sv. jako voják s mečem dvojostrým, štítem neproniknutelným. Sv. apoštolý dosud bázlíve a lidí křehkostem podrobené, Duch sv. posilil do bojů nejuťušších, že opouštějí domov a rozcházejí se po veškerém světě, by hlásali Ukřižovaného; a týž Duch sv. posiluje i jinochy a dívky, když nastupují na dráhu samostatného života.

Mnohé dítě poměry nebo nesvědomytými rodiči do světa vyštáváno, sotva že škole odrostlo, by se tam vyučil řemeslu nebo práci rukou svých se živila. A co si nese sebou? Pramálo statků pozemských, ale mnoho, velmi mnoho v srdci svém. Nese si živou víru, nese si dary Ducha sv. A zajisté jich bude mítí potřebl. Tam ve velkém městě nikdo nebude učně napominati, by dosti činil svým povinností, by ráno i večer poklekl u postele a poděkoval Bohu, by v neděli a ve svátek šel do chrámu, to a podobné nikdo mu nepřipomene, ale vynajdou se světem prohnání a okoukání druhové, přijdou poku-

šení zlá a napnou sítě, by strhli v prohlubeň tělesní i duševní zkázy obět svoji. Kdo bude synu tomu rádcem, pravci mocnou, štítem ochranným? Duch sv. to je, který nám nedá klesnouti, který nás neopustí, když by vše nás opustilo. Duch sv. to bude, který vás upomene na dar pobožnosti a dnešní slib, že víru svoji chrániti budete jako zřitelnici oka svého.

V letech jinošských, v letech mladistvých svět před vámi rozestřen. Zde plno hloží, plno kamení, cesty úzké, překážky mnohé — tamo cesta široká, pohodlná, plná rozkoší a radostí, cesta vábivá. Kterou se chcete brátí? Vůdcem na první dráze Duch sv. Duch utěšitel, na druhé duch nepřítel člověka. Volte sobě? Není divu, že tak mnoho nezkušenců zabředne na cestu vábnou, pohodlnou a vedoucí ku zkáze věčné. A proč? Spustili se pravice Ducha sv., povrhli jeho nesčetnými milostmi, nemají v sobě daru síly, statečnosti, vytrvalosti. Odhodili zbraň daleko od sebe a vrhli se do náruči nepřítelovy. Však běda, běda, za krátko poznají, že zbloudili, že vůdce nejlepšého, přítele nejvěrnějšího zapudili, že jdou cestou špatnou, cestou ku věčné záhubě. O jak nám křesťanům třeba nepodvratné, nezlomné síly.

Mnohý z vás snad bude zkoušen jako drahokam v ohni. Do tváře vám budou bezbožci tupiti Boha trojjediného, snad maně zrodí se v hlavě vaší pochybná myšlenka, přiletne jen a nedej bože, by se zachytila, dostanou se do rukou vašich spisy jedu a otravy horší, ocitnete se v temnotách, pak prostě Ducha sv., by nedal vám zahynouti, ale přistoupil k vám s dary svými, by zaplašil každou myšlenku hříšnou, dal do úst slova, jimiž byste důstojně obránili víru svoji a jasným rozumem rozeznali pšenici od koukolu a nedali sluchu slovům vábivým, čtení otravujícímu.

I boly se za krátko dostaví. Dokud jste u rodičů svých, bezstarostně trávili jste věk mladistvý, ale život má trny, život bývá protkáán boly a trampotami. Budete tísnění poměry, nedostatek zaklepe a v takových okolnostech vůdcem se nabízí rádce lži a duši nesmrtelnou třísní hříchy. O zapuďte toho špatného, úlisného rádce a utíkejte se k Duchu sv. o pomoc a chraňte klenotu srdcí svých v čistotě, nevinnosti, zachovejte si srdce neskalené, duši neposkvrněnou na věčnost. Abyste

skutečně dnešnímu slibu dostáli, byste opravdu za víru, za Boha svého se nestyděli, zavítejte často do tohoto posvěceného chrámu, kde Duch sv. nabízí vám milosti neskonalých, zamilujte si chrám ten, aby vám v nově roucho nevinnosti oblečeným, byl skutečně útočištěm, aby vám na paměť přiváděl, co jste dnes Bohu slibili, čím jste se Duchu sv. zapřísáhli. Bojujete pod praporem vojska křesťanského, bojujete pod křížem proti nepřítelům, všude a vždy veřejně hlásati víru Spasitelovu, nikde se nestyděti za Boha svého.

Drive než z nebes vyprošeného Ducha sv. naším nejd. arcipastýřem obdržíte, ještě jednou se pokořte před trůnem Hospodinovým, ještě jednou z hloubi srdcí svých zvolte: „Přiď, Duše sv., naplň srdce svých věrných,“ a až přijde ten Duch Utěšitel, držte se ho oběma rukama, všim srdcem, aby vám byl vydatným vůdcem světem tímto, by vás také šťastně dovedl do království nebeského. Amen.

Kázání o zpěvu kostelním.

Napsal Al. Dostál.

Když král David v čele třiceti tisíc lidu israelského přenášel archu úmluvy — svatostánek židovského národa — z domu Abinadabova do města sám, jak dí kniha královská, „i veškeren Israel hráli před Hospodinem na všeliké nástroje hudební z dříví a na citary, a loutny, a bubny, a měděné chřestáčky a cymbály . . .“ Král rozradostněn zpíval Bohu chvály, až to Michol, dceři Saulově, z okna vyhlédající, nedůstojným krále se vidělo, by před stánkem prozpěvoval a před Hospodinem plesal. Pohrdši jím v srdci svém, řekla uštěpačně: „Jak slavný byl dnes král israelský!“ A hlava pomazaná, hlava korunovaná nezastyděvši se nad počínáním svým, odpovídá pyšně ženě asi v tento rozum: „Před Hospodinem, Bohem israelským, nebudu se stydět, před očima jeho se ponížím, hrou a zpěvem vždy Boha chváliti budu.“

A slibu svému král David zůstal věren. Zvítěziv ve čtyřech válkách s Filištinskými, prozpěvuje Bohu píseň chvály, utikaje před synem nezdárným, pje zbožnou píseň. Po králi Davidovi dochovalo se nás mnoho krásných písní, žalmy na-

zvaných, písní, jež denně posud kněží povinni modliti se na svých hodinkách. A předposlední ten žalm (149) zní: „Zpívejte Hospodinu píseň novou; chvála jeho buď v shromáždění svatých . . . Chvalte jméno jeho společným zpíváním . . .“

Věřící přicházejí do chrámu, by se modlili neb aby zpívali. „Modlitba je pozdvižením duše k Bohu a rozmluvou s Bohem,“ modlitbou Boha buď chválíme, jemu děkujeme, jej prosíme, jej smírujeme; ale nesmíme zapomínati také na zpěv. Tent podobně mysl naši, duši naši k Bohu pozdvihuje, povznáší, zpěvem také s Bohem vcházíme v důvěrnou rozmluvu a tu jemu buď žalneme nebo jej vroucně prosíme. Tento pak kostelní zpěv budiž předmětem dnešního rozjímání. —

Nemůžeme lépe radost andělů a svatých u přítomnosti božské velebnosti si znázorniti, než tím, že věříme a za pravdu máme, že andělští kůrové pěji před tváří Boha svého velebné písně chvály, písně díky a radosti. Chceme-li krásný zpěv posouditi přirovnáním, říkáme, že to zpěv andělský, že to hlas nebeský. A věru andělští kůrové oslavují Hospodina pějice bez ustání: „Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů . . .“ Vždyť zpěv tak povznáší, tak uchvacuje, dojemné city budí; vždyť srdce, radosti provanuté, pje, zpěvem Bohu díky vzdává. Co jeden v pokornou modlitbu vkládá, co druhý snad se slzami roní, co třetí v duši cítí a zbožným přáním Bohu přednáší — to tak mnohý vkládá ve slova písně a Bohu pronáší velebným zpěvem. A zpěv kostelní, varhanami doprovázený, budiž zbožné myšlenky, vznesené city, pobádá také ke zbožnosti, unáší naši mysl také k nadhvězdám končinám. A zpěv ten buď vesele hlaholí, každé slovo provázeno s alleluja, buď rozrývá srdce bolem, buď chválí Boha, buď za odpuštění hříchů prosí. Zpěv doprovází obět nekrvavou, vítá Spasitele a do svatostánku uvádí, cestou křížovou jako nit utruení na Kalvárii vede, růženec proplétá, ano i mrtvolý k hrobu doprovází. Jako zvony lkají se zarmoucenými, veselí se s plesajícími, tak srdce lidská bijí, cítí a zpěv jak jejich mocný ohlas, citů projev, nadšená mluva.

Žádný národ nemá tolik a tak krásných písní národních, jako my, vždyť slůžeme národem zpěvu milovným, národem zpěvným. Čeští zpěváci a hudebníci docházejí daleko za hranicemi ano i za mořem pravého uznání, jména českých skla-

datelů známa po celém světě a čeští hudebníci voláni na světová divadla, k proslaveným kapelám, do největších měst, aby tam buď na chvíli pobavili posluchače svými skladbami, buď opravili hudbu a dále řídili.

I kostelní hudba a zpěv od dávna v Čechách kvetla utěšeně. Z dob prvního českého biskupa sv. Vojtěcha dochovala se nás krásná píseň: „Hospodine pomiluj ny,“ „Svatý Václave, vévodo České země,“ také dávný původ svůj datuje, zpěvy adventní — rorate — jsou skvosty z dob Karla, otce vlasti. Máme velmi mnoho překrásných písní, a otcové naši je uložili v mohutných knihách — kancionálech. V mnohém kostele dosud v prachu a smeti starých několik knih s kovanými deskami, sežloutlými listy. Jsou to památky vzácné — kancionály. Kolik šedých hlav se nad nimi sklánělo, kolik svadlých rukou obracelo listy ty, kolik mdlých očí hledalo v knihách těch příhodné písně! Ale i těch stařešin býval hlas mohutný, pádný, i těch dědů nad hrobem zpěv rozlehal se mocně pod klenbou chrámovou. Byli to tak zvaní literáci, nejváženější občané, kteří ve spolek či chor literácký se spojili, by „zpíváním pobožným a od církve sv. křest. všeobecně přijatým a potvrzeným ozdobovali a okrášlovali mši sv.“ Ke bratrstvům liter. hlásili se učení a vzácní měšťané, majíce své zákony, protokoly, knihy. V mnohých městech jsou dosud literácké kůry, jako v Hradci Králové, Výsokém Mýtě, Rychnově a jiných. Účelem jejich bylo „v neděli a ve svátek před a po ranní a velké mši sv. a odpoledne před pozeňláním na dolním či literáckém choru staročeské církevní písně zpívati a při procesích a pohřbích zpěv a modlení zaváděti.“

Dostaly se mi do ruky stanovy podobného choru literáckého v Budějovicích Českých a tam jsem se dočetl, jakou pili otcové naši na zpěv kostelní vynakládali, napominajíce, by všicki, kteří „ten dar od Pána Boha sobě propůjčený mají,“ čest a chválu boží zpěvem zvýšiti a rozmnožiti se snažili. Vypočítány jsou všechny svátky Páně, P. Marie, apoštolů, mučovníků círk., kdy literáti povinni na chor se dostaviti. Kdož by se bez potřeby nedostavil a z nepřítomnosti „ohradna se neučinil,“ pokuty platil 2 groše do pokladnice literácké (1½ gr. za půl officia). Mezi sebou se měli snášeti, půtek všelijakých (hádání o víru)

zanechatí, v chrámě šeptání a rozprávění se varovati, k poradám se scházeti, zemřelým členům na pohřeb se dostavovati, společného requiem za zemřelé údy se účastniti, starších poslouchati a v den navštívení bl. P. Marie, „napřed vezmouce rozhrěšení hříchů svých, velebnou svátost těla a krve Pana našeho J. Krista ve farním kostele přijímati.“

Ano naši otcové neobmezovali se toliko zpěvem kostelním, oni zpívali i doma ráno, při práci, před spaním, zařizujíce si malé příruční kancionály. Kdyby kdo hledal mezi pohozenou na půdě veteší, snad by našel podobnou knihu s poznámkami rodinnými v zadu, zvláštními modlitbami a příležitostnými písněmi.

A ve mnohých rodinách dosud zazní zbožná píseň. Znal jsem žebráka, který přecházeje z jedné vsi do druhé, zpíval nábožnou píseň. Byla v Čechách zvláštní náboženská sekta „Českých bratří“ a jejich jedinou bohoslužbou byla píseň a modlitba.

Z těchto ukázek vidíte, jak předkové naši rádi zpívali a o zbožnosti jejich a ctnostných mravech jsme dostatečně přesvědčeni. Však zdá se mi, že s šedými hlavami jejich všechno do hrobu se ukládá: i ta zbožnost, i ten mrav, i ten zpěv. Ano zpěv nejvíce. Jakou slyšíme píseň nyní v ústech lidu? Snad některou z oněch perel národních? Bohužel. Bývá to píseň pouliční, píseň, stud do tváře ženoucí, píseň, slátanina nechutná, nejapná. A v kostele?

Jakoby to české hrdlo vysychalo, srdce necítila, ústa byla zamčena. Zpěv klesá a u nás zpěv klesl. Kdo zpívá? Kdyby nebylo několika písní milovníků, hrály by varhany samy a přece jsou jenom k tomu, by zpěv doprovázely. Jak krásně v chrámě, kde mocný chorál tužby srdcí všech k Bohu doráží, kde nejen při mši sv., i v jiný čas, před pozeňláním lid pěje. Kdyby ti otcové, ti starí literáti vstali a sháněli se po svých kancionálech, naslouchali zpěvu kostelnímu, shrozili by se. Knihy zavřeny jako staré památky a zpěv?

A přece, kdo by nebyl pohnut, slyše ty krásné písně: „Tisíckrát pozdravujeme tebe?“ onu pohnutlivou píseň: „Zde v skroušenosti padáme,“ mocný chorál „Bože před tvou velebností,“ „Přiď milý Pane,“ „Svatý, svatý, svatý!“ O těchhle písních českých se pronesl znatel, že jsou nedo-

stížitelný, že jsou ceny převzácené. Jindy tak zněly, dojímalý a dnes?

Prosím vás, naučte, kdož k tomu povolání jste, aspoň budoucí naději — aspoň mládež písniím kostelním, vynajdete si v knížkách anebo dětmi opsati si dejte písne, jež při mši sv. zpívány, je jich několik; dejte příklad dětem svým, aby opět zahláholil v kostele mocný zpěv, bychom nezůstali za svými otci, ale kráčeli v je jich šlepějích, chválice a velebice Boha nejen vroucí modlitbou, ale i krásným zpěvem. Amen.

D u h a. *)

Jak schody z perliček barevný pruh
přepíná oblaky, dopadá v luh:
to duha nádherná — Boží trůn je,
andělů sbor po ní sestupuje;
kropenky ze zlata v rukou mají,
vypráhlou zemi z níh zalévají.
Ve výši, na trůnu, nad anděly,
Bůh sedí, krápeje stejně dělí:
Dopadnou na luhy — plničky vнад,
zavlaží stromoví — rozkvete sad;
dopadnou na roli — hned klasy vlá,
dopadnou na révu — vínečko dá.
Tak blahem okřeje každický luh,
kdy deštěm zaleje zahradník Bůh.

S. Gregorčič. Přel. Vojt. Pakosta.

Modrý dům.

Napsal *H. Conscience*. Přel. *Method Zh.*
(Pokračování.)

III.

Paní Hormsová seděla na židli na slunci uprostřed malé zahrady, za domem. Vedle ní seděla na malé dřevěné lavici Aninka, loupajíc zemčata. Dítě bylo velmi roztržito ve své práci; neboť když vidělo, že matka jest zamyšlena, dívalo se na krásné motýly, kteří vesele po zahradě z květiny na květinu polétovali, čiperným letem svým tisíce krásných obrazcův opisující.

„Aninko, co pak děláš? vždyť nedá-

váš nic pozor na svou práci,“ řekla dobrá stařena. „Bože! jaké tlusté slupky! Zemčata jsou drahá, mé dítě, a všechno co necháš na slupce jest pro nás ztraceno. Máš šetřiti, Aninko, již z lásky ku svému dobrému bratrovi. Pomysli si jen, že za nás všechny pracuje a pro nás též všechno kupuje. Nebohý Šimon! Aby nám jen všechno potřebné opatřiti mohl, sám si žádné zábavy nepopřeje a ani halěře za celý týden zbytečně nevydává. Zemřel rozkošem a přátelům svým. Naopak, přijda domů pracuje jako služka. Miluješ svého bratra pro jeho dobrotu?“

„Velmi ho miluji,“ odpovědělo dítě, „a dělám slupky ze zemčat jak mohu nejtenčí. Podívejte se, podívejte se, tu jest motýl! Ach! chtějí se bít! Ne, již letí pryč!“

V tom vešla do zahrady Kateřina.

„Dobré jitro, paní Hormsová! Dnes jest pěkně,“ zvolala. „Ráno jsem myslila, že bude bouřka, ale mraky se rozehnaly a nyní věje příjemný větérek, který vám tváře ovívá jako hebkým perím. Mělo by hodně pršet, tráva jest žlutá od horka, všechno schne.“

„Ano, Kateřino,“ odpověděla stará paní, „jest velmi pěkně dnes, jsem takorůka oživena, obzvláště, když ty sem přijdeš; neboť mé drahé dítě, tys sama radost a dobrosrdečnost ti z očí září.“

Kateřina Verhoevenova vyndala z kapsy nůž a již loupala zemčata. Byla velmi obratná, neboť slupky jí pod rukama jen probíhaly jako nit v kolovrátku.

„Proč a nač bych se zlobila, paní Hormsová?“ odpověděla obracejíc se k staré ženě. „Radost jest jediné bohatství. Co ze zlosti a starosti? Proč bych plakala, když není příčiny? Dnes již po celý den otec se jaksi kysele dívá, jakoby se na mne zlobil. Já však jediné jsem se zlobívala na vaši těžkou nemoc, matko. Nyní, když jste se uzdravila.

„Uzdravila? mé dítě? Mnoho tvrdíš!“

„Nohy, myslíte! znenáhla se uzdravíte.“

„Pomaloučku, Kateřino? kdož ví? Na všechnen způsob bude to dlouho trvati, velmi dlouho.“

„Bůh jest dobrotiv, naděje jest pro nás potřebou a štěstím. Již jsem oloupala zemčata. Půjdu je vyprat a postavím pak na oheň.“

Šla s Aninkou ke studni a pak vkročila do stavení. Paní Hormsová zůstavši sama v zahradě, volala na Kateřinu:

*) Básník — kněz, Slovinc S. Gregorčič zaujímá mezi slovinskými básníky za přítomna místo přední. Sebrané básně jeho do tisku chystá Vojt. Pakosta.

„Má drahá Kateřino, tak ráda jsem s tebou, zanes mne nyní, prosím tě k o-hnisku. Kde ty jsi, tam mi také dobře.“

„Mohu totéž o vás říci, drahá paní Hormsová,“ odpovědělo mladé děvče. „Když slyším biti 11 hodin, jsem netrpěliva a raději bych již byla u vás. Jedna, dvě, tři, tak! Zdá mi se, že bych vás tak nesla třeba až na druhý konec města.“

Nesla svoje drahé břímě do stavení a postavila nemocnou před stůl blízko o-hniště. „Aninko, sedni si na stoličku vedle Turka k nohám matčiným,“ řekla Kateřina. „Ano, pes si rád hraje s tebou; ale nevidíš, jak má ostré drápy? Nech ho raději v pokoji a opakuj si úlohu, již ti Šimon uložil. Já si všechno sama spravím.“

Mezi tím co dělala oheň a stavěla nad něj hrneček s masem a připravovala jiné věci potřebné, mluvila také se starou ženou, která velmi ráda rozprávěla.

Když již všechno bylo připraveno, Kateřina si sedla ku stolu, oči majíc upřeny na oheň. „Ach! milá Kateřino, pravdiv jest výrok: Bůh jednou rukou odměňuje a druhou třešce. Dopustil na mne těžkou nemoc, ale s druhé strany zase mne oblažil svou laskavostí; neboť, mé dítě, kdybys tebe, tvé pomoci a útěchy neměla, co by z nás bylo? Naše Aninka jest ještě tak malá a slabá; a najati si služku nemůžeme.“

„Prosím vás, nemluvte o tom, přeháníte, jste nespravedlivá, milá paní!“ zvolalo děvče, chtějíc zabrániti projevům vděčnosti. „Zapomínáte na svého syna, na dobrého Šimona, jenž nežije než pro vás, nemyslí než na vás; všechno jiné jest mu lhostejno.“

„Ano, mimo šlechetnou ochranitelkyni jeho matky.“

„Oho! jsem šťastna, když vám něčím posloužití mohu; ale kdyby vám Bůh nebyl dal syna, co by z vás bylo?“

„Vím dobře,“ zavzddechla smutně vdova.

„Dobře víte? Co chcete říci?“

„Že bych život v nemocnici skončila.“

„V nemocnici? Ó Bože chraň nás!“

„Nic jiného bych nemohla očekávat, Kateřino; neboť již dávno byli bychom donuceni prodati svůj domeček a nezbylo by nám brzy nic z výtěžku.“

„Ale Aninka?“

„Aninka by byla někde v sirotčinci. Již několikrát jsem na to myslila. Jest to hrozné; ale kdybys neměla svého syna,

dobrého Šimona, již dávno by se bylo všechno tak stalo.“

Dítě slyšíc svoje jméno přiblížilo se ku stolu a zvědavě se tázalo: „Co jest to matko nemocnice? A proč se ji bojíte?“

„Ach, milé dítě,“ odpověděla vdova, „nemůžeš tomu ani rozuměti. Nemocnice jest velká budova vystavená od dobrodinců, aby tam opatrováni byli nemocní, nebo chudí, nebo staří lidé; ale svoboda jest přece nejlepší, a té tam není. Domy takové jsou ve dne v noci zavřeny, kdo tam jednou přijde, sotva kdy uvidí své rodiče, známé a přátely. Aninko, kdybys tak matku nemohla viděti, kdyby byla pro tebe tak říkajíc v jiném světě a ty pro ni také, nebyla bys smutná?“

Dítě vytáhlo z kapsy šátek a utíralo si slzy.

„Nuže, neplač, Aninko! Jak dlouho Šimon bude žíti, není se nám báti, že by se něco podobného stalo. Vrať se k pultu a piš dále.“

„Nechápu paní Hormsová, jak vám takové děsné myšlenky jen napadnouti mohou,“ řekla Kateřina jaksi nevrle! „Dejme tomu, že byste ani Šimona neměla, myslíte, že by Kateřina dopustila, abyste šla do nemocnice?“

„Ale, chudáčku, myslíš si, že kdyby nebylo Šimona, že bych tě byla kdy poznala.“

„Opravdu,“ doznala usvědčena jsouc dívka. „Kde pak jsou mé myšlenky? Ať jest jakkoliv, zapuďte takové smutné nápady ze své hlavy. Však nadejde čas, kdy vás více neopustím, kdy s vámi budu od rána až do večera. Až se uzdravíte, budu všechno možné dělati, abych vás ničím nerozhněvala. Ale mluvmě již raději o veselejších věcech, o Šimonovi, o našem budoucím štěstí; jak až se uzdravíte, půjdeme všichni pospolu na procházku a buďte ujištěna, že nebude na světě lidí, kteří by se více milovali, nebo byli šťastnější než my.“

Turek se najednou zdvihl a radostně štekál.

„Co to znamená Turku?“ řeklo mladé děvče překvapeno. „Tam ve „Vysoké ulici“ před branou? stojí tam několik lidí. Není slyšet, co si povídají?“

Devče vyskočilo ze sedadla a běželo ku dveřím. Ale dříve než k nim přišlo, vešel Šimon do světnice radostí záře a nesl krásné sedadlo, jež před matku postavil.

„Hurá! sláva!“ křičel. „Matka jest královna a zde její trůn.“

Všichni tři byli zaraženi, divajice se na drahocenný nábytek, jakoby svým očím ani nevěřili. Aninka sepjala ruce a dívala se k nebesům.

„Ano, milá matko, vaše přání jest mi svaté,“ řekl mladík. „Přála jste si sedadlo o kolečkách a zde jest, stojí před vámi.“

„Ach! mé dítě,“ zvolala vdova, „však jsem to tak nemyslíla. Kde pak jsi dostal takové královské sedadlo? Nezapůjčil ti ho pan Waterschoot?“

„Ne matinko, jest naše, koupil jsem je.“

„Ale peníze? vypůjčils si?“

„Ovšem, vypůjčil jsem si!“

Kateřina se již do sedadla uvelebila.

„Ach, jest měkké! jest příjemno v něm seděti!“ zvolala. „Paní Hormsová, budete v něm jako v perinách. Má dole kolečka, a velice snadno lze jím pohybovati, tak že i sama Aninka vás matko bude moci dáti, kam si budete jen přát. Ani pak nepocítíte, že nemůžete choditi.“

Kateřina vstala a chtěla vdovu posaditi do sedadla.

„Netroufám si,“ zajíkala se matka. „Takové skvostné sedadlo jest zhotoveno pro vznešenou dámu.“

Jakmile matka seděla v sedadle, ihned ji počal Šimon voziti po světnici, radostně se usmívaje; Kateřina se také smála radostí; malá Anna tancovala vedle sedadla tleskajíc rukama; pes pak chodil za nimi, radostí kňučel.

Byl-li to pocit pychy oživený láskou k synovi, který vyjasnil oko nebohé vdovy, nebo radost všech přítomných, nebo slast, již zakoušela? Ať bylo jakkoliv oči jí zářily leskem neobyčejným; usmívala se neustále a byla šťastna, jako dítě, když dostane hračku, již si dávno přálo, zapomene na všechny ostatní svět a nemyslí než na rozkoš, jež má divajice se na svou žádanou věc.

„Ach! Pane Bože buď pochválen, jenž jsi mne pakostnicí stíhal!“ řekla divajice se do nebes; „nyní nejsem smutna, nebudu si více naříkati. Šimone, tys anděl dobroty.“

Kateřina chopila se nyní sedadla a rychle je tlačila, tak že stará žena ani slova promluvit nemohla.

„Kateřino,“ zvolal mladík, „buď opatrná; sedadlo není ze železa; polámeš je.“

„Do zahrady,“ vzkřikla Kateřina, tlačíc sedadlo do síně. Šimon ji však zadržel.

„Ne,“ pravil, „práh u vrat jest příliš vysoký. Myslím Kateřino, že radostí ani nevíš co děláš. Pojď, vafme se do světnice.“

„A nyní zkusme, zdali by Aninka mohla matku také sama voziti.“ — Zpočátku jí to šlo těžko, ale konečně ku všeobecné radosti se jí podařilo; neboť nyní byli jisti, že když ani Kateřiny ani Šimona doma nebude, že sama matku zaveze, kam jen bude chtíti.

„Výborně, nejste šťastna? Nyní jest, jako byste mohla choditi.“

„Ano, matko, vy se vozíte jako v kočáře,“ jásala Aninka!

„Něco mi napadlo matko,“ zvolal Šimon. „Není-li pravda, jste tak ráda v zahradě! Skoro všechno co v ní jest, jste sama sázela, opatrovala, a každodenně do ní chodívala. Ale nyní bohužel nemůžete. Přejete si, abyste mohla po zahradě se procházeti, jako byste nebyla nemocna?“

„Není možno, milý synu!“

„Přejete-li si, zajisté bude.“

„Opravdu? To se těším.“

„Výborně, stane se. Hned po obědě odstraním prah u vrat. Jest dřevěný, snadně to půjde. Srovnám jej s půdou v zahradě. Na půdě máme mnoho desk ze starých beden; snesu je a položím do zahrady jako železniční koleje, po nichž vás Aninka bez obtíže bude voziti. Sedadlo bude vagonem, Aninka strojem a vy matko vůdcem, který vlak řídí a rychlost jeho určuje.“

„Ach! prosím tě Šimone ustaň,“ řekla radostí plna vdova. „Štěstí pro mne příliš veliké.“

Ostatní radostně jásali a tleskali rukama volajice: „výborně! výborně!“ Ale najednou uslyšeli jakési syčení na ohništi. „Co dělám, úplně jsem zapomněla na zemčata!“ zvolala Kateřina. „Bůh ví, jestli maso docela se nerozvařilo. Ne, není tak zle. Šimone, dej talíře na stůl; dones nože Aninko.“

Když ze zemčat vodu odlila a maso z hrnce vyndala řekla: „Ale nyní již půjdu. Mnoho času jsem ztratila, divajice se na sedadlo. Otec se bude zlobiti, myslím již budou doma obědvati. Až odpoledne, budu-li moci přijdu. Ostatně, již mne tak nepotřebujete.“

„Jenom přijď Kateřino, jinak bych litovala, že jsem dostala tak krásné sedadlo.“

„Však přijdu, jak jen často budu moci.

Pojď Turku, pojď. S Bohem! — a veselé
dívče zmizelo.

Matka a děti byly dnes netrpělivy
tou měrou, že v několika okamžicích skon-
čily oběd a Aninka, jakmile položila lžici,
chopila se vzađu židle a vozila matku po
světnici.

Šimon mezi tím hledal kladivo a dláto;
ihned se dal do práce, aby sesekal prah
u brány a srovnal s půdou v zahradě.
Dlouho pracoval; ale Aninka zavezla matku
až k synovi, aby s ním mohla několik
slov plných radostné naděje promluvit.
Konečně je hodiny vyrušily.

„Bože,“ zvolal Šimon rychle vstávaje,
„velké štěstí nás oslepilo a omámilo. Již
jsem měl být v obchodě. Na shledanou
matko! Na shledanou Aninko! večer. Již
jdu, již utíkám.“ Byl již u vrat, když ho
matka zavolala:

„Šimone, vrať se, řeknu ti něco, ale
potichu.“

„Rychle maminko, nemám již času.“

Vzala syna okolo šíje, přitiskla ho
k svým prsům a políbila dlouhým polib-
kem na čelo, kropíc ho slzami lásky a
vděčnosti.

„Šimone, drahý Šimone,“ zvolala po-
hnutým hlasem, „Bůh ti odplatí, buď
šťasten, můj drahý synu.“

„Díky, matko, již jsem odměněn,“ od-
pověděl, hluboce dojat. A skokem byl u
vrat a zmizel v zahradě.

(Pokračování.)

P y k á n í.

By zaspal bol a tíží let,
na lůžko uleh sivý kmet;
čas prchá — brzy noci půl
a sen mu očí nezamknul.

A v tom, kdy půlnoc udeří,
kdo tiše vchází do dveří —
a příšer zástup přitmělý
se shluknul k jeho posteli.

„Ký přízrak strašný, ký to čas,
mně spánek ruší v tento čas?
Kde jste se vzali, právě teď,
vetřelci, dejte odpověď!“ . . .

„My nejsme cizí duši tvé,
jsmeť dnů tvých zaslých duchové,

a celou řadu činů tvých,
ti vedem ze dnů minulých.

My společníky celý věk,
tvých byli tužeb, myšlének;
nuž otevřeš-li pak svůj zrak,
proč tělo tvé se chvěje tak?

Teď zhýralosti tvé jsme žal,
v níž jsi svou mladost promrhal,
jsme tvoje vášně, křivdy, lži . . .
jimž popustil jsi otežl.

Jak zástup věrných synů, dcer,
ti chceme krátit podvečer;
ty jsi nás choval péčí svou,
teď poznej vděčnost dětinou.“

Zachvěla duchy luny zář,
ti ostře hledí starci v tvář,
a otvírají děsnou sráž,
že údy jeho prochvěl mráz.

A bez milosti celou noc,
jej v spáry tiskne duchů moc,
zní vůkol jejich ryk a smích —
nezavřel stařec očí svých.

Na věky zmařen jeho sen,
viděním trapně poučen:
svých činů pykat v pozdních dnech,
nejhorší bolest bolů všech!

S. Gregorčič. Přel. Vojt. Pakosta.

Okovy sv. Petra v Římě.

V celém pohanském světě nikde nebyla
modloslužba tak rozšířena a upevněna jako ve-
starém Římě, kterýž byl hlavním jejím sídlem,
kde obzvláště za vlády císařův více než 3000
bohův bylo ctěno a vzýváno. A proč zde v
tomto městě měl první apoštol, viditelná to
hlava Ježíšem Kristem založené církve zaraziti
střed nové a svaté říše; právě toto místo mělo
v nejveleblnějším chrámě celého světa přecho-
vávati svaté ostatky prvního svého velepastýře.

Jest známo, jakou horlivostí a pečlivostí
křesťané prvních století snažili se vyrvat ostatky
sv. mučovníků bezbožným a svatokrádežným ru-
kám křesťanských pronásledovatelův. Nezvrat-
ným důkazem toho jest nám druhé století. Čím
větší byla nenávisť pronásledovatelův ku Kristu
a jeho vyznavačům, čím prudší zuřivost, s kte-
rou tyto nejvybranějšími mukami trápili, a čím

větší ďábelskou rozkoší naplnění byli, když křesťany dravé zvěři za pokrm předhazovali aneb je spalovali a popel do řek vrhali: s tím neunavnější horlivostí sbírali ostatní věřící ostatky svatých mučenníkův nedadouce se ni žádnou námahou, ni žádným nebezpečenstvím odstrašiti. Ale tato péče jejich neobmezovala se toliko na tělesné ostatky mučenníkův, ale vztahovala se i na jejich šatstvo, na nástroje, kterými mučení byli a které jejich smrti byly proměněny v nástroje vítězství, jako kdys popupné znamení sv. kříže stalo se slávy plným odznakem nebes a země smrti Božského našeho Spasitele. Podobným způsobem byly také okovy, kterými sv. Petr v Jerusalemě a Římě spoután byl, od času jeho smrti na kříži po všechna následující století předmětem nejlubší úcty a jsou až posaváde vystaveny několikráte za rok veřejné poutivosti v nádherném klášteře kanovníků Augustiánův na esquilinském pahorku, nedaleko Kolossea, místa to, na kterém státi se svatých vyznavačův učení Ježíše Krista svou vlastní krví zpečetili.

Ve 12. kapitole Skutků apoštolských dočítáme se, že Herodes sv. apoštola Jakuba státi kázal a když byl doslechl, že židé z toho radost měli, že dal i sv. Petra vsaditi do vězení, aby i on před očima Židů na velkonoce byl stat. A tu vypravuje se dále ve 6. a 7. verši: „A když ho měl Herodes vyvésti, té noci spal Petr mezi dvěma vojáky, svázan jsa dvěma řetězy: a strážní přede dveřmi ostržili žaláře. A aj, anděl Páně postavil se a světlo se zaskvělo ve příbytku: a udeřiv Petra v bok, zbudil ho, řka: „Vstaň rychle! A spadly řetězy s rukou jeho.“

Dále se vypravuje, jak sv. Petr od anděla ze žaláře vyveden a osvobozen byl. — Herodes pak nevěděl, jak se to vše přihodilo a proto kázal jednomu ze dvořanů svých, aby vše přísně vyšetřil. Ale čím přísněji byla vyslechnuta stráž a prohlédnut žalář a pouta, tím jasněji vysvítalo, že sv. Petr toliko Božským přispěním ze žaláře mohl býti vyveden. Dvořan ten poznal, že osvobození toto jest zázračno a byl jím tak dojat, že sám stal se učenníkem Kristovým. A tu pohlížel, světlem svaté víry jsa osvěcen, na řetězy, kterými temná moc hříchu moc Boží ve prvním zakladateli církve svaté spoutati se domnívala, jako na důkaz a zástavu své víry — jako na pravé svaté ostatky i vzal je do domu svého, který všecek s ním vyznal učení Kristovo a podržel je na zbožnou vzpomínku. Svaté pak ostatky tyto dědily se v rodině od pokolení na pokolení, až pak za Konstantina Velikého tyto nástroje, kterými zaslepenost hříchu jméno a říši Krista najednou zničiti

chtěla, veřejně se zaskvěly a očividnými zázraky všeobecné úcty došly. V té době, kdy křesťanská víra veřejně vítězila a věřící v Jerusalemě tak mocnou zbožností rozniceni byli, přinesl tehdejší majetník tyto v rodině chované svaté ostatky ku biskupovi, aby dle slušnosti jim náležité místo vykázano bylo ve chrámu Páně a věřící takto našli hodný předmět zbožné úcty. Od této doby zůstaly okovy tyto ve chrámě Jerusalemském až do času, když za císaře Theodosia II. jeho manželka Eudoxia v roce 439 podnikla pouť do Jerusalema, aby svatá místa navštívila, kdež po dlouhý čas se zdržovala a mnoho dobročinných skutků jak v Jerusalemě tak i na jiných místech vykonala. A tu počil ji tehdejší patriarcha Juvenalis s vděčností za tak veliká a četná dobrodiní při jejím odchodu mezi jiným také těmito dvěma řetězy, kterými sv. Petr spoután byl, což zbožnou císařovnu nemálo potěšilo. Jeden řetěz pak uchovala sama pro sebe v Konstantinopoli, druhý poslala své dceři Eudoxii, manželce císaře Valentiana III. do Říma. V jak veliké úctě řetěz ten v Cařihradě chován byl, nasvědčuje již okolnost, že proň zvláštní kostel byl vystaven a den 16. ledna jako svátek ustanoven.

Na východním svahu „piazza di Campi doglio“ v Římě jest mamertinský žalář, kterýž byl vystaven od králů Anka Martia a Servia Tullia a který pamatný jest tím, že v něm Jugurtha byl hladem zahynul, spoluspiklenci Catilinovi jakož i v triumfu přivedeni nepřátelé mocných Římanů zardoušeni byli. A právě v tomto žaláři byl také sv. Petr okovy jsa spoután uvězněn, odkudž bývá nazýván i „S Pietro in carcere.“ Zde sv. Petr zázračnou mocí vyhledal pramen, aby žalářníka pokřtiti mohl, kterýž až podnes se prýští zachováváve svoji zázračnou působivost; tak před nedávnou dobou jakémusi francouzskému knězi navracena zde řeč, jakž dosvědčuje mramorová tabule ve zdi zasazená. Z tohoto žaláře byl sv. Petr veden na popraviště, o čemž mu předpověděl jeho Božský mistr, že poveden bude tam, kam nebude chtíti, totiž na smrt kříže. Určité se sice neví, kdo okovy sv. mučenníka, kterými v tomto žaláři spoután byl obdržel, aneb kde v první polovici století uchovány byly, ale s jistotou přec souditi můžeme, že od věřících, snad od křesťanských dvořanů císaře Neronu potají uschovány a uctívány byly. Čteme, že i stínem sv. Petra všeliké nemoci zapuzovány byly, jak neměly by tedy býti v úctě chovány okovy, kterými svaté jeho údy byly spjaty? První zpráva o řetězech sv. Petra ze žaláře mamertinského podává se v roce 117. po Kr. tedy 49 let po jeho smrti. Tenkrátě papež Alexander I. byl uvržen do

žaláře, maje postoupiti mučennickou smrt. Věřící byli až na výsost zarmoucení nad nastávajícím osudem svého milovaného pastýře a navštěvovali ho v žaláři. Svátá Balbina slzíc líbala jeho pouta; tu však sv. vyznavač těšil ji a pravil: „O ustaň, dcero má, toto železo líbatí, ale raději jdi a vyhledej okovy sv. Petra a líbej je bez ustání a s nábožností.“ Okovy byly skutečně nalezeny a v chrámě sv. Petra na Esquilině uschovány a uctívány a chrám pak sám nazván a až podnes se nazývá „S. Petri ad vincula.“

Ony pak okovy sv. Petra, které císařovna Eudoxia své dceři do Říma byla poslala, byly s velikou radostí a slavou od papeže Sixta III. přijaty. Sv. otec pak dal přinést i okovy, které v Římě se nalézaly, aby je císařovně ukázal. Jakmile však okovy Římské a Jerusálémské byly se na vzájem dotkly, hle, tu stalo se zázračné znamení řízením Toho, který byl přišel, aby mír nám donesl a aby všechny národy pod jednou hlavou spojil: okovy spojily se vespolek v jediný celek, jako by byly dílem jediné ruky; účta pak ku těmto železným poufům byla velikou, „větší než kdyby byly ze zlata,“ jak o ní sv. Augustin připomíná. Nový tento zázrak, který se udál s oběma řetězy, pohnul císařovnu, že svatopetrský chrám na Esquilinu, který byl již časem sešel, opravit i obnovit dala, aby v něm posvátné ostatky pro budoucí věk uchovávány a uctívány byly. Dikazem toho jest nám ve chrámě tom nacházející se pamětní kámen, na kterém čteme tato slova:

„Hoc Domini Templum Petro fuit ante dicatum; Eudoxia quidem totum renovavit ibidem; Apposuit Petri pretiosa ligamina ferri Illustris mulier, quae detulit ab Hierusalem, et quibus est Petrus Neronis tempore vinctus.“

(což česky zní: Tento chrám Páně byl nejprve zasvěcen sv. Petrovi, pak císařovnou Eudoxií obnoven. Od též pak císařovny v něm uloženy byly vzácné železné okovy, které byla z Jerusálema přinesla a kterými Petr za císaře Neronu spoután byl.)

Takto ozdobený chrám, jak již bylo dotčeno, nazván jest jménem: „okovů sv. Petra,“ co bylo náboženství dalo a posvětilo, to mělo rovněž náboženství navždy zasvěceno zůstat. Okovy apoštolského knížete byly nyní uschovány na pravém místě ve městě onom, které Bůh za hlavní sídlo všeho křesťanstva byl vyvolil a ve kterém odpočívá svaté tělo první viditelné hlavy církve. V tomto středu mělo dle vůle Boží vše spojeno býti, co se týká hlavy věřících — sv. Petra, a odtud také měla se účta a zázračné působení těchto okovů po

všem křesťanstvu rozšířiti. Jak veliká účta chována byla v Římě ve 5. a 6. století ku těmto svatým ostatkům, dovidáme se od starého spisovatele, který jsa podjahnem římské církve popsal básnicky ve dvou knihách skutky sv. apoštolův a věnoval je papeži Vigiliovi; Vigilius pak a všichni jeho biskupové přáli si, aby tento výtečný spis byl veřejně předčítán, ku předčítání pak zvolen byl chrám u okovů sv. Petra. Předčítání pak samo trvalo po sedm dní.

Co se stalo s druhým řetězem, který se nacházel v Cařihradě, nedá se nyní jistě určit; ale tolik přece víme, že i zde na Východě účta ku okovům římským a to obzvláště za císaře Justiniána velice rozmnožena byla; neboť onen císař poslal do Říma ku papeži Hormisdovi posly, aby si částku těchto svatých reliquií pro sebe vyprosil. Také z toho poznáváme jak hluboce v tomto století zakořeněna byla účta ku těmto svatým okovům, že papežové posílali panujícím knížatům zlatý klíč aneb kříž, ve kterém zasazena byla pilina z okovů sv. Petra. První zmínka o tom činí se za papeže Pelagia II. (578—90), který takým darem podaroval Longobardského krále, o čemž vypravuje nám papež Řehoř Veliký. Řehoř pak sám následuje toho příkladu, poslal podobný dar Chilbertovi, králi Franskému, Rekaredovi, králi Visigotskému, dále pak Antiošskému a Alexandrinskému patriarchovi. Podobné pak dary dávali římsí papežové i v následujících stoletích v 6., 7., 8.; ale aby se takto okovy docela nerozdaly, dovoleno pro budoucí čas je toliko líbatí aneb rozdávány jsou jako relikvie kousky plátna, kterým tyto svaté ostatky dotýkány byly. Totéž děje se až po dnes: každého pátého dne v oktávě sv. apoštolův Petra a Pavla, tak jakož i od prvního a do osmého srpna okovy slavně ku veřejné účtě vystaveny a líbány bývají a také i ten zvyk až podnes zachován, že jimi dotýkané kousky plátna mezi lid se rozdávají.

V Římě u sv. Petra na Esquilině chovaný řetěz má 34 podlouhlých kroužků a končí se ve dva dosti velké polokruhy, které zřejmě ukazují, že je Petr buďto na krku nosil aneb, což pravdě podobnější, že jimi obě ruce spoutané měl. Tyto svaté okovy pak chovány jsou od roku 1764 v sakristii ve ozdobné a drahocenné stříbrné schránce, která opětně nachází se ve pozlaceném sametovém pouzdře. Kdo pak je chce mimo tyto dvě ku veřejnému vystavení určené lhůty viděti, tomu jest si zvláštního povolení vyžádati od představeného chrámu aneb opata kláštera.

Od delší doby stalo se též zvykem, že svaté okovy v čas všeobecných béd a soužení církve Boží zde na zemi jakožto svatá záruka

milostí a smilování Božích obzvláště ctěny byly. Tak roku 1798, když Řím a církev svatá nepřitelem ohroženy byly, naporučil papež Pius VI., aby dne 17. ledna konána byla s největší slávou v průvodu svatého collegia a všeho římského kněžstva processí a sice do Vatikánu, odtud pak do Liberianské basiliky, dále ku sv. Janu v Lateranu a konečně 6. února opět nazpět do Eudoxiiny basiliky, kde okovy sv. Petra po 5 dní byly ku veřejnému uctění vystaveny. Proudem hrnul se římský lid i cizinci na Esquilu, aby tu přímluvou onoho, který jimi spoután byl, hrozící neštěstí od církve odvrácené bylo.

Roku 1814 byl chrám „u okovů sv. Petra“ opět slavnostně vyzdoben, ale z jiných důvodů, neb tenkrát slavena slavnost na poděkování, že Bůh nástupce sv. Petra osvobodil z okovů francouzských a takto ochrancem poznaného svého se býti ukázal. Případně a významuplně byl upevňen na portálu nápis: *Dirupisti, Domine, Vincula mea* (Pane, tys zničil pouta moje). Po tři dny trvala slavnost. Nejřednější kardinálové a prelati sloužili tu slavné služby Boží, kterým přemnoha světská knížata a nespočetný zástup věřícího lidu obcoval. Papež Pius VII. pak sám po všechn ostatní svůj život, nikdy neopomenul o slavnosti okovů sv. Petra sem se odebrati, aby Pánu vzdal díky za svoje osvobození. A s nemešší úctou a vroucí zbožností až podnes jak od nejvyšší hlavy církve a její předáků, tak také od všeho lidu věřícího bývají tyto svaté ostatky ctěny, staly se v pravdě pro každého křesťana znamením vítězství, původem a důkazem nekonečné lásky našeho nebeského otce ku svaté církvi a otcovské péče ku náměstkovi sv. Petra na zemi.

Za Otcem naším!

Již dokonáno! Anděl ctnostnou duši jal v objetí a vzletl v blaha říše, kde svatým mírem, blahostí vše dýše, kde věrný soulad zloba nevyruší, kde blažených se Pánu koří sbory, voj cherubů se staví pod prapory, kde Serafíni tklivé pějí písně, kde není žalu, smrti víc a tísně.

V tu dobu právě tise srdcí chvěí se, ne přítel pouze, ale národ celý lká bolem, ranou, jež se nezacelí a na rtech pláč a v oku slza skví se!

Lká přítel! — Bylť on ryzí zlato a přátelství mu bylo vždycky svato, a skutek v čas, a slova něžná, milá, jež srdce přítele slovem nezranila!

Lká Církev! — Pastýř byl on pravý, jenž neopustí nikdy svého stáda, své ovce napájí — sám při tom strádá a netrpí, by v nich vlk řádil dravý! Bylť věrným synem Církve, matky drahé, s ní sdílel strasti — nejen chvíle blahé.

Lká národ! — Po všem českém kraji hrad vězatý i chudá, nízká chýže, i malé dítky, jež si sotva hrají, Ti vypravují kdo byl *Bedřich* kníže, neb cvičí je to jejich české matky, že vlast mu drahá byla nad vše statky!

Lká chudina! — On rukou jemnou sám stíral slzy bídy z bledých lící a nuzné krmil, těšil zmírající a plašil starost z čela chudých temnou. Kde dříve strast své pavačiny pletla, tam štědrost jeho vonnou růží skvětla!

Nuž proto ze všad tolik bédováno, a proto v zemi smutnou hranu zvoní, a tvář svou Církev hávem smutku kloní, vždyť pravil Hospodin: Buď dokonáno! Již dokonáno! — anděl ctnostnou duši jal v objetí a vzlet' s ní v hvězděné říše, kde svatým mírem — blahostí vše dýše! Však slzy pro ni — zdaž je kdo vysuší?
Fr. Č—k.

Cyrill a Method — orlové.

(Podobenství.)

Orel veliký, velikých křídel a dlouhých oudů, plný peří a rozličnosti, přiletěl na Libán, a vzal stržén cedrový. I byl orel druhý veliký, velikých křídel a mnohého peří. Ezech. 17.

V obraze a podobenství dvou velikých orlů předvádím oba naše sv. apoštoly Cyrilla a Methoděje na mysl. *Orel zajisté nerad prodlévá v prachu a kalu pozemském*, ale rád povznáš se na perutích ku blankytu nebeskému. Tak i naši svatí apoštolové Cyrill a Methoděj povrhli a zamítli poklady tohoto světa, považujíce je jako smetl a po způsobu orlů toužili pouze a jedině po těch věcech, kteréž jsou z hůry. Aby pak úplně věcmi nadzemskými, věcmi nebeskými a duchovními mohli se obrátiti,

ustranili se do zátíší klášterního, aby tam službě Boží a službě bližního úplně a dokona mohli se věnovati.

Orel velikých křídel *nerad na jednom místě poletuje*, onť může přesadno a rychle z jednoho místa na druhé se bráti. A takovými orly velikých křídel byli i svatí naši apoštolo-ve. Na perutích lásky Boží a lásky k bližnímu letěli do krajiny chazarské, kdež zanesli a zaseli símě učení Kristova. Tam také orlím zrakem vypátrali drahocenné ostatky svatého Klementa papeže.

A sotvaže seménko pravdy nebeské mezi Chazary vzklíčilo, vzešlo a hojnou úrodu slibovalo, tu již orlové velikých křídel nanovo vznesli se do krajiny bulharské, aby tam lid sedící ve tmách a ve stínu smrti z temnoty a kalu pozemského ku světlu nebeskému povznegli a povýšili. A jakož mezi Chazary blahodátne ovoce vzešlo ze semena nebeského, tak i národ bulharský ochotným srdcem přijímal seménko víry Kristovy a byť i podupáno bylo tam nyní símě Methodovo, naděje zajisté doba, kdy znova se zazelená a užitek hojný donese a vyplodí nebeskému hospodáři.

A z krajiny bulharské povznegli se oba orlové velikých křídel a zapoletli až do říše velkomoravské, kdež stanuli na Libánu neboli na Velehradě uašem posvatném, a kdež od krále velkomoravského Rostislava, velmožů jeho a lidu obecného s jásotem a plesáním byli uvítáni.

A byli orlové *tito nejenom velikých křídel, byli i dlouhých oudů*. Zajisté svatým apoštolům těchto dlouhých a mohutných oudů bylo právě tak třeba, jako velikých křídel. Vždyť vlast naše moravská před tisíci lety tisíce a tisíce měla posvátných hájů a doubrav, kdež podvečer bohům mrtvým a lichým obětovány žertvy. A svatí bratři naši orlové mohutných a velikých oudů byli k tomu posláni, aby háje a bohy liché vyvrátili a porubali. A jakož temné háje hostily přecetné bohy a bohyně a přechovávaly hejna pernatců, kteří bohům lichým byli zasvěceni, tak i nitro a srdce lidu moravského hustě bylo zarostlé pověrou, klamem a bázni před bohy domnělými.

A proto orlové velikých a mohutných oudů na perutích lásky Kristovy přilítli do žírných krajín moravských, aby místo hájů pohanských zbudovali chrámy, zasvěcené Bohu trojjedinému. Velikými oudy obdařil Pán nebes a země svaté bratry naše, aby ve svatyních trojjedinému Bohu zasvěcených mohli obětovati Beránka neposkvrněného, jakož pohanští žrecové bohům klamným obětovali žertvy bohaté a přecetné. Byloť orlům, svatým apoštolům našim potřeba

velikých oudů, aby mohli přecetné zástupy lidu moravského obmyti a očistiti ve vodách křestu svatého, by mohli brázdit roli moravskou, zarostlou trním a bodláčím a vypěstovati na ní zlatou pšenici pro stodoly hospodáře nebeského. Bylo třeba orlům, apoštolům našim svatým, velikých a mohutných oudů, aby mohli štěpníci svou hájiti a brániti proti škůdcům a vlkům dravým, kteří odevšud zkázou ji ohrožovali. Pouze ten může pochopiti jak velikých oudů bylo třeba orlům, svatým apoštolům našim, kdo by mohl vypočítati námahy a práce, jaké podnikali oba orlové, spřežení byvše u jednoho pluhu a tábnouce brázdy na nivách moravských a připravujíce je pro hojnou setbu, která i po tisíci letech všem nehodám a pohromám odolala.

Byli oba orlové *velikých křídel a mohutných oudů i také plní peří*. Peří zajisté dal Tvůrce ptactvu nejenom aby tělo jejich zahříváno bylo v čas zimy, ale aby také chránilo tělo jejich proti úpalům paprsků slunečných, a aby peřím snadno mohli se povznést ze země do výšiny. A tak i orlové naši svatí věrozvěstové byli plní peří, jímžto rozuměti lze planoucí lásku k Bohu a k bližnímu a ochotné plnění vůle Boží. Milerádi opustili rodnou zemi, aby z lásky k bližnímu podvolili se klopotám a nesnadnostem, jakéž s úřadem apoštolským nerozlučně jsou spojeny, a o nichžto zmiňuje se sv. apoštol Pavel v listu ku Korintským slovy: V nebezpečení jsem byl na cestách často, v nebezpečení na řekách, v nebezpečení ve městě, v nebezpečení na poušti, v nebezpečení na moři, v nebezpečení mezi falešnými bratřími. V práci a v bídě, ve bděních mnohých, ve hladu a v žízni, v postech mnohých, v zimě a v nahotě, kromě toho, co zevnitř jest, každodenní mé zaměstnání.

A kde nalezali orlové, plní peří zotavy a posily v trudech a svízelech klopot apoštolských? Oniť vroucnou modlitbou jako peřím zahřívali srdce své, vroucnou modlitbou oslazovali a zjemňovali, jako peřím trudy a práce své, vroucnou modlitbou jako na perutích mohutných povznášeli se k nebesům k Otci světél, kterýž dává ducha dobrého všem těm, kteří jej prosí.

Plní také *byli orlové nejenom peří, ale i rozličností*. A co označuje Duch svatý touto rozličností, které byli orlové plní, ne-li dar řeči a jazyků, jímžto Duch svatý obdařil oba orly, aby různým národům oteckými slovy mohli hlásati učení nebeské. Ano pro nás Moravany byli svatí apoštolo-ve, orlové proto plní rozličností, že pro naši mluvu slovanskou rozličné známky neboli hlásky musili tvořiti, aby jimi obrazně mohla býti označena myšlenka a podána býti jinému. A touto rozličností, těmito

hláskami a obrazy mluvy naší povznesli, nás svatí bratři naši, jako praví orlové až k výšinám nebeským, z nichžto Moudrost pravá a nestvořená, Slovo Otcovo věčné, jenž bylo na počátku u Boha, k nám sestoupilo.

Příletěli orlové na Libán a vzali *stržeh cedrový*. Libán ze dvojí příčiny jest horou slavnou; neboť z Libánu proudí řeka Jordán a na Libánu roste dřevo cedrové, kteréž ani ve vodě neběže porušení. Na Libánu tedy zasadili stržeh cedrový. *Cedru na Libánu připodobňuje Duch svatý Pannu Marii*, přesvatou a blahoslavenou Matku Pána Ježíše. A tento stržeh cedrový, účtu Panny Marie zakořenili a zakotvili svatí bratři mezi lidem Moravským, posvětivše popředně chrám Velehradský účtě přeblahoslavené Panny Marie.

A této vroucné účtě Marie Panny, jakouž lid moravský od pradávna proslynul, máme děkovati, že i víra Kristova ve vlastech našich po tisíci letech jako pravý stržeh cedrový zůstala ryzí a neporušená. A pokud účta Marie Panny prokvétati bude ve vlastech moravských, potud také víra svatá, učení Kristovo, jako stržeh cedrový zůstane ryzá, čistá, neporušená a nepokalená.

A tito orlové *velikých křídel, velikých oudů, plní peří a rozličností, kteří přilítli na Libán a zasadili tam stržeh cedrový*, tito orlové odletěli po tisíci lety po dokonaném díle pozemském k výšinám nebeským, aby došli tam koruny slávy věčné, jižto zaslíbil Pán všem těm, kteří jako služebníci věrní každou hodinu očekávají příchodu hospodáře nebeského.

Tělo jednoho z těchto dvou orlů, tělo totiž sv. Cyrilla odpočívá v posvátném Římě, ve chrámě svatého Klementa. Tělo pak sv. Methoděje, druhého orla odpočívá na Velehradě. Kde však tělo tohoto sv. apoštola odpočívá, toho nám Prozřetelnost Boží nezjevila. Snad Pán nebes a země objeví tento poklad, schránku tělesnou Methodovu, dražší rodině slovanské nad zlato a drahokamy, teprve tehdy, až veškeren rod slovanský přivine se k Římu právě s takovou láskou a přítulností dětinskou, s jakou vinuli se k Římu a přilnuli k němu sv. bratři naši a apoštolové slovanští.

Chceme-li dočkat se této doby blažené záhy, modleme se vroucně a úsilovně za odloučené bratry své, by i oni po tisíci letech vážili z Říma, z pramene čistého a nezkaleného pravou a ryzou nauku Kristovu, jako ji vážili odtud před tisíci lety. Budiž i každý z nás orlem, který na perutích modlitby a lásky bude se vznášeti k nebeským výšinám, aby odtud vyprosil pozhnání a zdaru sjiž Methodově i mezi odštěpenými a rozkolnými Slovy.

Pán praví dále u proroka Ezechiele v též kapitole 17. I vezmu já ratolest ze stržně cedru vysokého a vsadím ji. S vrchu ratolesti jeho jednu mladistvou ulomím, a vstřím ji na hoře vysoké a vyvýšené. Na hoře vysoké, israelské vstřím ji, a vypučí se, a ponese ovoce, a bude cedr veliký. A budou pod ním bydleti všichni ptáci, i všeliké létavé pod stínem ratolesti jeho hnízdití bude. A zví všecko stromoví krajiny, že já Hospodin ponížil jsem dřeva nízkého, a usušil jsem strom zelený, a způsobil jsem to, aby se zratolestil strom suchý.

A aby útěšené proroctví toto o národu slovanském se vyplnilo, Ty svatý Methode, hlavo ctihodná a svatá, modlitbami svými s výše pozorěj na nás orličím okem toužící po tobě, zbavuj ode všeho nebezpečenství učeníky své, i učení pravé rozšiřuj i kacířství zaháněj.

Km.

Anděl pokoje a míru.

Na jedné výstavě nalézal se roztomilý obrázek. Představoval dva manžely na sebe rozhněvané. Manžel, zamračen, stál před svým psacím stolem, zády obrácen k manželce své, která slzíc opodál stála, a šátkem zakrývala tvář svou od manžela odvrácenou. Mezi nimi ale stálo jejich jediné dítě — roztomilá divenka — která, odhodivši loutku svoji, jednou ručičkou držela pravici otcovu a druhou chopila se pravice matčiny, a namáhala se, seč byla její dětská síla, aby ruku otcovu s rukou matčinou spojila a tak obapolné smíření způsobila.

Jak krásný, přetučšený jest obrázek tento! Jak dojemný, pohnutlivý ten zármutek a bol rozlity po tváři milostné této dcerušky, která smutně musila patřiti na to, jak tatíček a matička, jež oba stejně vřele milovala, mezi sebou ve sváru a hněvu jsou.

A přece byla nevole mezi těmito manžely jen pomíjející, kratičká, ano po malé chvílce následovalo zase úplné, upřímné smíření.

Jak to musí boleti citlivé dítě, když poněkud přijde k rozumu a vidí, že otec a matka nemilují se vzájemně, ano že se nenávidí. Jaký nevýslovný zármutek pronikne srdce dítěte, když slyšeti musí, jak otec matku a zase matka otce potupuje, jak jeden druhému trpké výčitky dělá, ano jak třeba i násilí proti sobě užívají. Koho z nich má se dítě v případě tako-

vém přidržení, kterému z nich v lásce má zůstatí nakloněno? Příliš jest pravdě podobno, že nikterého z obou takových rodičů sobě vážití nebude, jistá jest věc, že žádného nebude milovati; ano trpký pocit usadí se dítku v srdci, který vzroste ne zřídka až na ten stupeň, že rodiči svými naprosto pohrdá a konečně jich nenávidí.

V pravdě mnozí rodičové sami musí vinu sobě dáti, že dítky mnoho nepřijemnosti a mrzutosti jim působí, že nikomu nechťejí se podrobiti, nikoho poslouchati, ano že úplně se nezdaří; neboť rodičové sami podnět a příčinu k tomu dali, ani vážnost a úctu dítek k sobě podkopali nemoudrým hněvem a zbytečným mezi sebou se hašteřením.

Záleží-li vám, otče, matko na tom, abyste lásky u dítek svých požívali, a blaho dítek svých upevnili a rozmnožili, nedopouštějte tomu nikdy, aby dítky byly svědkové vašich sporů a hádek. Má-li některý z vás druhému činiti nějakou spravedlivou předhůzku, odstraňte dříve dítky, a vyjednejte svou při mezi sebou. Dítky nemají nikdy o tom zvědět, že vy v něm se různíte a nesrovnáváte.

D O P I S.

Z Prahy v březnu 1865.

(*Exercicie v kníž. arcib. semináři.*)

Na den Zvěstování Marie Panny o půl 7. hodině večerní společným „Veni Creator Spiritus“ zabýjili jsme letošní velikonoční duchovní cvičení, která vzdělala nás na čas světa a vedla ku poznávání sebe samých. A kde bychom sebe samých nejlépe poznávali mohli, to v meditacích, jež s námi činil, nám dobře ukázal dp. P. Frant. Němec, kněz kongregace Nejsv. Vykupitele, jenž nás v rozjímáních zavedl na Kalvarii za Kristem ukřižovaným. Tam poznáme, že třeba nám, abychom byli v povolání svém horlivými, kteráž horlivost má se v nás probudití exerciciemi. Těch jest nám potřebí; dokazuje to stav našeho svědomí, jež doznati musí nám pohlízejícím na život svůj, že byli jsme vlažni u vykonávání povinností stavu svého, zvláště v té, zdokonalování sebe. Potřebu duchovních cvičení dotvrzují budoucí naše boje, jež nám podstupovati jest s ďáblem a srdcem svým; k tomu třeba, aby byla vůle naše pevná, aby se k boji stílila, aby bojovala a vítězila. Konečně yedomí brzkého účtování s Bohem

jeví potřebu exercicií, abychom mohli dobře účtovatí s Bohem, účtujeme dobře s knězem.

Připravme se dobře ku sv. zpovědi, a tu budou exercicie naše dobré; mimo to musí srdce naše býti prázno všeho toho, co od služby Páně oddaluje. Musí býti upřímné a obětovné, aby ochotně přijalo dary a milosti Páně. Jako Abraham obětoval Hospodinu své nejmilejší, jediného syna, tak i my Pánu Bohu ochotně obětujeme žádosti své, své některé náhledy a názory. — Jako onen pocestný v podobenství na cestě upadl mezi lotry, tak i my ve svých prarodičích upadli jsme v moc hříchu, který ranil oči naše slepotou a srdce naše otupělostí, a jako onomu Samaritánu zželelo se raněného, tak Pánu Ježíši zželelo se nás, On nás, jako Samaritán zraněného nalive mu do ran vína a oleje dal v ošetřování hospodáři, vykoupil pro sebe. „Můj jsi ty,“ praví a protož „sluha můj jsi ty“; vypovíme služby své žádostivosti očí, těla a pýše života a věnujeme veškeru službu svou Jemu. Pán Bůh vyvolil ve starém Zákoně jedině lid Israelský za vyvolený národ „non fecit taliter omni nationi,“ „neučinil tak každému národu“; z Israelitů ku zvláštní službě své vybral si pokolení Levi, „non fecit taliter omni nationi,“ „neučinil tak celému národu.“ V novém Zákoně vyvolil si lid křesťanský; „neučinil tak každému národu“ a z toho za služebníky své zvláštní vyvolil a vybral nás „neučinil tak celému národu“ křesťanskému; a protož jako Jakub a Jan, když Pán Ježíš ani pletli sítě, je vyzval, aby šli za ním, hned všecko opustili a šli, tak i my opustme ty sítě, které nám překážejí ve službě Jeho; ty pak jsou naše náhledy o Církvi, o kněžském povolání, kázni, kterou zachovávatí bychom chtěli pouze v semináři a ne v životě kněžském, vůbec chybné náhledy a názory, jaké si z gymnasia do semináře bohoslovec přinéstí může. Budiž nám vzorem Apoštol sv. *Methoděj*, o němž se vypravuje, že když volal ho Pán ku službě své, šel na horu Athos, ale dříve vše, co by ho bylo ku světu poutalo, pod horou v zemi zakopal. — Zda možno, aby klerik, kněz měl těžký, smrtelný hřích? Zajisté; vždyť hřích smrtelný vplížil se i mezi Apostoly Páně, i mezi samé anděly našel si cestu. Co jest těžký hřích? Jest vzpoura proti Pánu Bohu, jest nevědekem proti Němu, nejvyššímu dobru, jest poputou Jemu učiněnou. My z tisíců vyvolení jsme „jam non dicam [vos servos, sed amicos meos,“ „již nebudu vás sluby nazývatí, ale přátely“, praví pán; máme lepší a vyšší poznání ctností a hříchu, a proto těžším jest náš hřích, větším zasloužený trest. „Hřích kněze jest hřích zlomyslnosti,“ praví sv. Alfons. — Jako

zbožný Petr Amienský přál sobě, aby země, kterou Pán svým narozením, životem a utrpením posvětil, z moci sverepých Saracenů vysvobozena byla, tak snažme se, aby srdce naše, ta země svatá, kterou Pán posvětil na křtu svatém milostí svojí bylo od všelikého hříchu vyčištěno. „Viděl jsem anděla padajícího jako blesk s nebe“ — ten byl následek hříchu pyšného anděla, takové má následky hřích těžký. Prosme Pána, vzývejme Bohorodičku, abychom na Její přimluvu od hříchu osvobození byli. —
(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Zádušní mše sv. za zvěčněního nejd. arcipastýře našeho.*) Vys. důst. metropol. kapitola u sv. Víta nařídila, aby se ve velechrámu sv.-Vítském sloužily dvě slavné zádušní mše sv. za J. Emin. nejd. p. kardinála a sice v pondělí dne 13. a v úterý dne 14. dubna vždy o 9. hod. Rekviím těmto byla přítomna metropol. kapitula se svými hodnostáři, kolleg. kapituly pražské a kn. arc. seminář. Tamtéž daly šlechtičny v Praze dleci u oltáře Marie Panny v kapli Kinské, kde Zvěčnělý odpočívá, v pondělí dne 13. t. m. o 10. hod. sloužití rekvie. Dále se nařídilo, aby ve všech kostelích pražských farních i řeholních po předchozím oznámení sloužily se troje slavné rekvie a sice dne 15., 16. a 17. t. m. Na venkově nechť se zvoní dne 17., 18. a 19. dubna od 12 h. do 1. s poledne t. zv. hrana, kde se to již dříve nestalo, pak nechť se slouží troje zpívané rekvie dne 20., 21. a 22. dubna, ku kterým má věřící lid se pozvat. Každý kněz Arcidiecése, ať pracuje v duchovní správě nebo v jakémkoli jiném oboru, jest povinen sloužiti za v Pánu Zesnulého arcibiskupa tři mše sv.

— Nejd. p. kapit. vikář kanovník strážce Ant. Hora meškal s nejd. p. světcím bisk. v těchto dnech ve Vídni u apošt. nuncia. Jednalo se o fakulty kapit. vikáře pro arcidiecési pražskou.

— Svěcení na kněžství bude uděleti nejd. p. biskup litoměřický k vůli nedostatku kněží již dne 17. května, na podjáhensství dne 10. a na jáhensství dne 14. května. Svěceno bude 19 alumnů IV. roku.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 20. dubna u sv. Jiljí u Dominikánů, od 21.—24. t. m. na Strahově a od 25.—28. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Poutnické vlaky Methodějské z

Prahy na Velehrad podniknuty budou ve dny následující: 13. a 14. května; 23. a 24. května; 13. a 14. června; 27. a 28. června; 11. a 12. července; 25. a 26. července; 14. a 15. srpna; 22. a 23. srpna.

— Ku slavnosti Velehradské razila stříbrnická dílna pana Aloisa Kettnera v Praze na Vinohradech pamětní peníze k zavěšení zhotovené dle návodu důst. p. P. Votky a představující na jedné straně oba svaté apoštoly držící desku s cyrillkou psaným písmem svatým, na druhé straně pak obraz Rodičky Boží Staroboleslavské, kteráž má zde význam historický, neboť dle starobylého stoletého podání sv. Metod i naši svaté Ludmile, choti knížete Boriwoje, hned po jejím křtu na Mělníce daroval kovový obraz Rodičky Boží a že tentýž sv. Methodějský obraz Rodičky Boží jest právě onen, který se až podnes v nejstarší české poutnické svatyni Mariánské, totiž ve Staré Boleslavi nachází. Obraz tento jest věrně dle originálu ražen. Provedení peněz těchto zasluhuje veškerou chválu, neboť vyniká nejen ostrostí ale i čistotou a jemností, takže pamětní peníze tyto veškerým poutníkům Velehradským vřele doporučení můžeme. — K nynější oktavě slavnostní dostavili se většinou poutníci z děkanství vákolních. Dojem slavnostního osvětlení u večer božihodový byl nejvyšší velebný. Na všech vrších, kopcích a stránkách — píše „Mor. Slovač“ — jež oko pouze na pohled v kraji dozříti může, vzplanuly mohutné sloupky ohnivé — jeden po druhém, jakoby na pozdrav druh druhu, a vysoko a mocně šlehající hlásaly krajům vzdálenějším význam a velebnost nastávajícího dne, krajům našim, krajům slovanským věčně památného. V moři zlata, v rudých plamenech tonul Slovácký kraj náš a tklivost a zadumanost jeho zaměnila se v obraz velkoleposti i mohutnosti. Nebylo ni jediného vršku v okolí, kam jen pátrající oko zasáhnouti mohlo, až za Bzenec — všude plály mohutné, slavnostní hranice. Obraz stál za podívanou, neboť viděti málo kdy úchvatnějších. Spatřujeme v něm velkou vděčnost lidu slováckého k velkým apoštolům, jejichž šlépěje kraj tento zasnětily. — Ostatně, jak se dovídáme, v předvečer 1000leté památky úmrtí sv. Methoděje, jakož i v den její, konány po celé Moravě zvláštní a četné slavnosti, kteréž podávaly jasný a neklamný důkaz o vroucím nadšení a zbožné radosti, kteráž v těch dnech srdcem každého věrného Moravana hárala. Úkazem prazvláštním a zvláště krásným bylo pálení sv.-methodějských ohňů, kteréž v předvečer slavnostního dne na tisícířech místech okolní krajiny září svou osvěcovaly a nebeskou oblohu zjaskňovaly.

— **Plnomocné odpustky.** Jak známo udělil sv. Otec listem ze dne 17. července 1884 všem věřícím, kteří by se zbožně ze hříchů svých vyzpovídali a nejsv. Svátost oltární hodně přijali a při tom chrám Velehradský navštívili *plnomocné odpustky*. Poněvadž však nebude lze každému putovati z Čech na Moravu buď pro délku cesty, buď pro chudobu, buď pro práce rozličné, obrátil se Zvěčnělý Arcipastýř náš ku sv. Stolicí, aby v círk. české provincii též kostely ustanoveny byly, které když někdo navštíví vyplniv jisté podmínky, též plnomocných odpustků účasten bude. Sv. Stolica v reskriptu ze dne 19. března t. r. ponechala volbu těchto chrámů biskupům českým, Za tou příčinou ustanovil nejđ. Kapitulní Vikariat Pražský kostely *Karlínský, Staro-Boleslavský a Maria-Chlumský* Kdo tyto kostely počínaje od 19. března až do 1. neděle v říjnu navštíví, z hříchů svých se vyzpovídá, nejsv. Svátost oltární přijme a za svornost mezi křesť. knížaty, za odstranění bludů, obrácení hříšníků a povýšení sv. církve se pomodlí, plnomoc. odpustků účastným se stane.

Literární oznamovatel.

— Ke slavnosti sv.-Methodějské vydán byl následující spis:

Sv. Methodějské jubilejní písně a poutní kniha Velehradská vydány jsou benedikt. knihtiskárnou v Brně a tamtéž lze je zakoupiti, a sice: Poutní kniha Velehradská po 15 kr. a 100 výt. za 12 zl., tuho vázaná po 25 kr. Noty ke všem písním v poutní knize obsažené po 12 kr., 100 výt. 10 zl. Písně Velehradské ke průvodu a ke mši sv. (bez not, pro lid) po 2 kr., 100 výt. 1 zl. 50 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Prokop *Hinkelman*, far. v Střezmíři, dne 25. března 1885, (nar. 22. února 1810, vysv. 25. července 1833).
vdp. Ant. *Hederer*, č. kan. Bolesl. a č. kons. rada, vikář Rakovnický a far. v Kolečovicích, 13. dubna 1885, (nar. v Schmelzthalu 15. ledna 1811, vysv. 3 srpna 1834).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Arnošt*, admin. v Červeném Újezdě, za admin. (excurrando) v Střezmíři;
p. Vojt. *Franke*, kapl. v Habelschwerdtu, za lokal. v Altwaltersdorfu v Kladsku;
p. Vojt. *Polanecký*, far. Vitický, za far. v Poříčanech;

- p. Petr *Kabát*, koop. Kolečovický, za far. v Děkově (Dekau);
p. Václ. *Kotáb*, far. v Chříči, za far. v Hřešihlavech;
p. Frant. *Štrnad*, far. v Zvíkovci, za admin. excur. v Chříči;
p. Norbert *Košatecký*, kapl. v Železně, za zatím. koop. v Kolečovicích;
p. Ondřej *Mayer*, far. Nebanický, za děkana v Chebu (Eger);
p. Julius *Kotrba*, kapl. Chebský, za admin. v Nebanicích.

Upřádněná místa:

- Chříč*, fara patr. ústavu šlechticů na Novém Městě v Praze, od 8. dubna t. r.
Nebanice, fara patr. obce Chebské, od 8. dubna 1885;
Střeziměř, fara patr. paní baronky Theresie z Neupauerů, od 8. dubna 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Valdert*, os. děk. a pens. far. Peršteinský, dne 10. března 1885, (nar. 28. února 1812 ve Wohnungu, vysv. 1. srpna 1839);
p. Křiš. *Sachs*, os. děk. a pens. far. Hrušovanský, dne 11. března 1885, (nar. 1. ledna 1802 v Platné, vysv. 4. září 1826);
p. Jos. *Sieg*, far. v Krbitcích (Körbitz), dne 29. března 1885, (nar. 15. února 1814 v Zátci, vysv. 3. srpna 1838).

Jmenování jsou:

- p. Václ. *Kretschmer*, far. v Rochlicích, kons. radou a bisk. vikář. v stříd. Libereckém;
p. Čeň. *Rameš*, far. v Libuni, osob. děkanem;
p. Jos. *Švoboda*, děkan v Turnově, obdržel exposit. canon.;
p. Ant. *Dědeček*, zám. kapl. ve Svijanech, jmenován osob. far.

Ustanoven jest:

- p. Jos. *Domin*, far. v Zahořanech, za far. v Křešeticích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Severin *Beran*, far. Mladočovský na odpoč. v Praskačce, dne 30. března 1885, (nar. v Heřmanicích 29. pros. 1824, vysv. 25. července 1853);
p. Frant. *Pecháček*, b. not., č. děk., far. Mezříčský ná odpoč., dne 31. března 1885, (nar. v Hlinsku 2. listop. 1809, vysv. 25. července 1835).

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Trška*, admin., za lok. duchovního správce v Studnici;
p. Frant. *Jenček*, kapl. zám. Zehušícký, za far. v Zbislavi.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněžkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

o májové pobožnosti.

Napsal Al. Dostál.

Když člověk nenalezá mezi lidmi takové duše, již by se mohl s boly i radostmi svými svěřiti, když doznal k svému žalu několikráte ošemetnosti lidské nebo se sklamal v člověku, jemuz největší víru přikládal; pak obyčejně odvrací zrak svůj od nevěrného, klamného světa, zanevře na lidstvo a přikloní veškeru svoji duši k němé a přece výmluvné přírodě a ta ho nezklamе dojista. Již jednou jsem vám, dr. př. pověděl, čemu se všemu z přírody můžeme naučiti, dnes chci jenom poukázati na jeden vůbec známý zjev její. Příroda ročně mladne; byť se uložila pod sebe tlustší plášť zimní, byla spjata ledovou korou, přece z jara probouzí se k novému životu, znova rozkvétá, se zazelená a ovoce přináší. Zvláště květen — máj — nejkrásnějším měsícem v roce a vytáhne na sluníčko pod rozkvětlou lípu i stařešiny a srdce jejich omlazuje. V máji vše se na nás usmívá, zahrady květu plny, ptactva jedna píseň, vzduch plný vůně, pole jako květnatý koberec. A poněvadž měsíc ten tak krásný, tak dojemný a kouzla plný, zasvěcujeme jej svoji matce Marii Bohorodičce. Jako máj otvírá teprvé přírodu, tak Maria svým Synem nebe nám otevřela, jako máj vykrášen květy, tak Maria byla ozdobena ctnostmi, jako máj zemi omlazuje, tak Maria obrodila veškeru lidstvo.

K úctě Marie Panny ve velkých městech zařízena tak zvaná májová pobožnost, aby věřící v měsíci tom čarokrásném obraceli zraky své ku Královně nebeské.

V Praze v několika kostelích (jako u sv. Klementa, Kajetána, sv. Uršuly) po celý květen k večeru jsou Mariánská kázání a tak navštěvována, že až s podivem. Maria obrodila lidstvo, však Maria Panna v pokolení ženském má dosud rodinám býti andělem strážcem, o čemž v dnešním pojednání. —

Stav ženy před Kristem nebyl mnoho závidění hoden. Žena byla jako otrok v rodině. Ona slova, jež Hospodin jak ortel vynesl v ráji: „Budeš mít mnoho starostí a obtíží s dětmi. Pod mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou,“ příliš svědomitě byla plněna ve dobách pohanských. Nejtěžší práce konala žena, ba ani údem rodiny nebyla považována, muž ji mohl volně jako otrokyni prodati a děti u mnohých kmenů matkám záhy byly odjímaný, že ani lásky mateřské jim neposkytnuto. U Peršanů a Agyptanů musely ženy pohlavářů za svými muži i na hranice, když těchto mrtvol byly spalovány. Slovem stav ženy byl neutěšený, velmi smutný. Ona kletba v ráji vyrčená, všude pronásledovala Evino pokolení u všech národů, za všech věků.

Však čím zora jasná ve tmách, tím Maria byla pokolení ženskému. Ona, jako příroda se májem obrozuje, tak ano více obrodila lidstvo a předem pokolení ženské. Maria smazala onu kletbu, Maria a její božský Syn vrátili důstojnost ženám, vrátili jim domácí krb, na čestné místo je postavili v rodině. Kristus ustanovil svátost stavu manželského a žena na roveň postavena muži, manželce svěřen čestný úkol vychovávat mládež, žena se stává v rodině kněžkou. Maria vrátila ženám ztracená práva.

Než Maria nejen že lidstvu a zvláště pokolení ženskému dobyla náležitých práv, ona získala nám v sobě u Boha přimluvkyni a orodovnici. Nebo ku komu se utíkáme v bolestech a křížích, když ze všech stran trampoty nás pronásledují? Koho vzýváme, jsouce obklíčeni nepřátely, kráčeje cestami nebezpečí a úskali? Koho prosíme za prostředníka u Boha, soudce spravedlivého, když jsme jeho mocnost uráželi a před jeho tresty se chvějeme? Maria nás zve na své mateřské srdce, Maria nás smiřuje s Bohem, Maria nám podává mocnou ruku svoji. Ona tedy nejen že veškerou lidstvo Synem svým obrodila, ona dosud jako máj přírodu, tak i srdce naše omlazuje, když se k ní utíkáme, když ji o pomoc vzýváme. Jako dítě po veškeren čas života k matce své se hlásí, ji milovati má, tak my po všechen život máme se hlásiti ku své Matce, Marii a jako dítě zvláště v mládí — u věku květu k matce láskou lne, tak my zvláště a především v tomto krásném, květnatém měsíci, v tomto máji k Marii utíkati se máme, by obrodila srdce naše, by posypala hlavu a skráně naše květy ctností a vystlala libou zelení listů naděje cestu klopotného života. A jako Maria obrodila ženské pokolení, tak má žena býti andělem strážcem v domě, u prostřed své rodiny. Matka je strážným duchem celého domu za živa i po smrti; nebo není hlubších dojmů a trvalejších stop nad ty, jichž dítě nabude pod ochranou matky své. Blaženost dětí spočívá v rukou rodičů. Než u matek dělníků zápasí často láska mateřská s povinností starati se o výživu. Matka ráda by se cele věnovala dětem, ale musí do práce, musí také pomáhati sháněti malou mzdu dohromady, by neozval se v rodině nemilý host — hlad. Děti bývají sobě zanechány, odrůstají bez bázně a kázně. — Láska mateřská je dětem nejlepším kazatelem, její slovo se ujímá, roste a přináší ovoce. Na matce, by dítě si z domu odnášelo do světa zbožnou mysl, křesťanské zásady.

A čím je matka dětem, tím má býti žena svému muži. Mnohá manželka svojí dobrotou a shovívavostí odvrátila svého muže od zakořeněného zlovyku. A nelze-li, marna-li slova všechna lásky plná, aspoň ať žena jako rádná matka obrátí všechny zřetel svůj k dětem, ať jim mírně poukáže, by nestoupaly cestami svého otce. Je to úloha nesnadná, úloha trpká; ale tím větší

zásluha, podaří-li se tak. Aspoň aby budoucí pokolení bylo uchráněno, vyvarováno.

V domě, jež opustil snad strážný duch ženy a matky rádné, ať zaujme místo sestra, dbá o mladší své bratry a sestry, je v duchu zbožném, v duchu mravněm vychovává. Hodná sestra mnoho dobrého v rodině může vykonati, sesterské slovo napomenutí, pronesené z lásky pro dobro, pro pokoj v domě mnoho působí. Nesmíme ještě zapomenouti, kdo v rodině bývá andělem strážným. Je to babička a ta starostlivě má přehlížeti veškeren dům. Má již dosti zkušeností, mnoho prožila, oko její daleko dohlédá, tudy i její slovo v rodině ať platí, její napomenutí ať dbáno. Ochrana malých dětí zvláště babičkám buď svěřena.

Slovem pokolení ženské, jež Maria k důstojnosti pravé přivedla, starej se o to, by krb domácí byl jako krbem posvátným, starej se o pořádek v domě, čistotu jak světnice tak šatu, nahlížej do všech koutů a učiň i ze sprosté světnice útulek milý, odpočinek toužebný. Mnohý říká, já bych byl rád doma, ale co pak mě tam čeká? Mnohého vyhání z domu nepořádek až úžasný, ustavičné hádky. Nezamiloval si krb domácí a hospoda, kantína mu milejší. Toho příčinou žena. Mnohé dítě rádo by bylo u své matky doma, kdyby si bylo zamilovalo rodný dům. Ať to dům nejsprostčího člověka, aspoň čistota tam má býti; čistota půl zdraví, z nepořádku domácího rodí se nakažlivé nemoci. Tvář otcova nebudiž dětem postrachem, ale děti se mají na otce těšiti, až se vrátí z práce domů do kruhu svých milých. Nikdy však, o to vás prosím, neposýlejte děti pro otce do hospody se všelijakými vzkazy nehezkými. Dítě vždycky měj úctu k otci svému.

Jaký úkol ženského pokolení v rodinách křesťanských. Nikdo nemůže říci, co zmůže dobrá matka dobrého — zlá, špatná i bohužel zlého.

Vzpomínám si, jak úchvatný dojem na mě činila v Praze májová pobožnost. Na oltáři v moři světél obraz Bohorodičky, před ním zástup nevinných dětí, sypaných květy na stupně oltářové a dav lidu s písní na rtech, s láskou v srdci, radostí v oku. Ale mnohý se neradoval. Vždyť zde stojí na světě opuštěn, nemá nikoho, kdo by mu přinesl pozdrav květnatého máje, seřel vrásku bolu s čela, stojí sám a sám ve světě nikoho nemaje, nebo poměry jsa nucen život trávi daleko rodného krbu.

Ále i ten, ten sirotek, i ten vyštvanec ve světě má matku, která se chce o něho starati, která volá na něj: „Já jsem matka krásného milování, bázně, poznání a svatě naděje,“ pojď ke mně, buď mým synem, buď dítětem Marianským.

My zde neslavíme pobožnosti májové společně, ale v domech svých na stěnách máte obrazy nebo sošky snad již zčernalé ale přece milé, zde máte ono útočiště; proto klekejte často před tím obrazem s rodinou, jako naši otcové dělávali, a modlete se sepjatýma rukama, modlete se vroucně, by jako Marie obrodila lidstvo, tak i vaše rodiny se proměnily, by strážný duch nad střechou vaši se ubytoval; prostě Marii, kdo nikoho nemáte, kdo opuštění jste, kdo zármutkem stížen, v srdci zarmoucen a Marie jako prostřednice u Boha všemocného přinese májové květy jako balsám na rány, bude vám spomocnici, ochrankyní mocnou. Amen.

Ř e ě,

*již nad rakvi dp. Františka Lhotky, faráře
v Červeném Újezdě a spisovatele českého,
konal Frant. Čapek.*

„Protož těšte se vespolek tě-
mito slovy.“ Ep. k Thss. 4, 17.

Bylo to dne 10. měsíce ledna tohoto dnes skonávajícího roku (1884). Na prostranném náměstí v Sedlci kupila se hlava ku hlavě, bylo slyšeti signály trubek, živnostníci, hasiči a veteráni v malebném stejnokroji se scházeli, z chrámové věže smutně zněl zvon a do fary Sedlecké sjížděly se kočáry a povozy ze všech stran. Byl to tehdaž pro Sedlec památný a žalostný den, kdy pochovávali svého milého duchov. pastýře dp. † Vincence Hemzala.

Když hodina ku pohřbu ustanovená již již se blížila, tu tanula tomu lidu na náměstí i velebným bratřím v Pánu zesnulého, ve velké farní sině shromážděným v hlavách i na rtech otázka: kdo pak asi konati bude řeč pohřební?

Konati ji bude důstojný pan farář z Červeného Újezda, nebožtíka faráře věrný a dobrý bratr, odpovídali ti, kdož věděli, — a hle — toho mezi těmi posvátným rouchem přioděnými duchovními nebylo. „Proč nejde, co se stalo, snad ani nepřijde“ — když ty a podobné zaznívaly řeči, tu

objevil se toužebně očekávaný, přišel v čas, přišel pěšky, umdlený, udýchaný a nepopráv si ani nejmenšího oddechu, konal řeč pohřební a ti kdož ji slyšeli, s velikou pochvalou ji přijali.

Mluvil ze srdce a řeč jeho šla k srdcím; mluvil apoštolským naplněn zápallem; mluvil jak jen dovede mluvití svatou pravdou, kterou hlásá, úplně přesvědčený muž — a hle v Kr. shr. — proslavený krajem kazatel, který s holí v ruce a klerikou v uzlíčku opouštěl své hory, ten muž, na něhož o pouti čekal s radostí mladý starý, ten předešlé neděle — oněměl na věky. Studená ruka smrti dotekla se čela jeho, svázala jazyk a údy jeho a ony svázány zůstanou až v soudný den!

Pán odvolal dělníka z vinice Svě, pastýře od stáda Svěho a my jsme zde, abychom mu prokázali úctu na tomto světě poslední. Než Nej. máme-liž příčiny truchlití dnes nad rakví miláčka svého vy, a my kněží nad ztrátou bratra milého? Ne, nikoliv, naopak dle rady učitele národů sv. Pavla těšiti se máme, radovati vespolek — a příčiny radosti naší Vám v řeči své objasním ve jménu Páně.

1. V letech třicátých měl v Černovicích měšťan Lhotka živnost hostinskou a provozoval při ní polařství. Nábožná manželka jeho obdařila jej dne 1. listopadu 1836 synáčkem, kterémuž na křtu sv. dáno bylo jméno František. I sešli se k slavnosti této přátelé jako jednou na horách Judských do domu Zachariášova a Alžběty a podobnou jedni druhým předkládali otázku: „Kým pak asi ten synáček bude, kým bude to dítě z hospody?“ Radostí tichou zanícená matka z tohoto požehnání božího, plesala v duchu při narození synáčka dle slov Písma sv.: „Nechť ať se raduje otec tvůj a matka tvá“ (Přisl. 23, 25.) a Bohu díky činíc za tuto milost velikou i za to, že ji chránil v hodině rozhodné a při životě zachoval, v srdci svém chovala jediné přání vřelé, které Zachariáš Duchem sv. osvěcen pronesl prorockými slovy: „A ty dítě prorokem Nejvyššího slouti budeš, nebo předejdeš před tváří Páně, připravovati cesty jeho.“ Pán Bůh jí syna dal a ona od prvního okamžení hotova byla odevzdati jej službě Boží. Ale přání toto skryté zůstalo v hlubinách srdce zbožné matky. Proto střežila synáčka svého jako poklad největší, střežila ho jako zřítelnicí oka svého a synáček tulil se k rodičce své jako k bytosti na

světě nejdraží. Nejm. rozplakali byste se, když on ve věku mužném s celou horoucností duše o své matičce mluvil. Kéž taková láska panovala ve všech rodinách! — Přání matičky ustaralé se vyplnilo a syn její posvěcen na kněze. Tomu ale štěstí se netěšil, aby otce svého, matku svou na stará kolena u sebe hostiti mohl, aby odplatil jim vděčností synovskou tisícere starosti a strádání, aby byl „světlem očí jejich, podporou stáří a potěšením života jejich“ (Tob. 10, 4.) a hle Nejm., nyní setkal se zase se svým starostlivým živatelem, jest zase u svého dobré matičky v království Beránka Božího, a zdaliž, když tu po tomto putování matka s miláčkem svým se shledá, my bychom truchliti a té radosti mu záviděti měli? Ne, ať těší se s matičkou svou u Matky Boží na věky věkův.

2. V Pánu zesnulý pan farář Váš byl obdařen vlohami vzácnými, měl duši vni-mavou přístupnou všemu dobru a vši kráse a tím, čím duše oplývala mluvil v slovech, mluvil v písních. Některé ty písně jeho znárodnily a s nadšením pěje je mládež československá. Připomínám zde jen „Tam tichou nad Lužnicí.“ A hle Nejm., měl-li on tak vnímavé srdce, tak čistou láskou ku kráse naladěnou duši, jaké teprve pěje písně před trůnem Božím a před trůnem Beránka — a my bychom proto truchliti měli, že on pěvec pozemský ku kůrům nadpozemským jest připočten a vřaděn?

3. Dále on byl výborných schopností, než on ty vlohy duše a síly těla svého, obětoval správě duchovní. Pracoval mezi lidem chudým a vytrval v postavení jako kaplan Arnoštovický, až se stal farářem. Farářem se stal u Vás. Pohleďte na tu chaloupku doškovou a uvidíte jeho celý blahobyť. Proč bych to neměl říci — chudoba cti netráti — že i u něho ozývala se často bída. Ovšem on se vždy s ní tajil, ji zakrýval, ale chudým zůstal přece. Nyní již nemusí počítati jak vyjde se cti, bez dluhu, jak živobytí uhájí, jak se mu povede ve dnech stáří, ve dnech nedosta-tečnosti — on hlídal věrně stádečko Krista Pána, jako pastýř dobrý a ten Kristus, který nenechá bez odměny lok vody studené, podaný bližnímu ve jmenu Jeho (Mar. 9, 40.), odplatí i jemu každý krok v službě Jeho učiněný, odplatí mu všechno strádání statky nebeskými o kterých ani zdání nemáme. Líbila se duše jeho Hospodinu a on vytrhl ji a účastnou učí-

niti ráčil slávy nebeské — takže my vlastně dnes ne tak pohřeb, spíše installaci sla-víme, installaci, kterou uveden jest v sídlo trvalé, na stolicí soudnou, která zřízena jest k soudu dvanácti israelských pokolení (Luk. 22, 30.). A my bychom rmoutiti se z toho měli?

4. Nebožtík pan farář nedosáhl věku 50 let, neviděl Abrahama. Červ bolesti hlodal na kořenech života jeho, ale Pán života i smrti střelu smrti urychlil. A my bychom snad přáti mu měli, aby churavý a neduživý mezi námi dlel; aby cítil co to jest bezsenná noc a den den dlouhý jako moře; aby viděl, že neschopen jest zastávati povinnosti stavu svého; aby viděl zmařené své naděje v budoucnost; aby viděl, jak jen jest sobě i jiným na obtíž — ach ne, nikoliv, přejte mu odpočinutí ve tichém hrobě — duše jeho jest v rukou Páně.

Ano, shr. v Kr., budme k němu přející, on za dnů života svého přál každému. Tak dobrou duši nenaleznete na každé ulici, srdce jeho bylo ze zlata a zlaté srdce málo k nalezení, takové srdce těžko k zaplacení. Ovšem, že při vši své dobrotě nebyl vtěleným andělem, nebyl bez slabosti. Ale jestli zde kdo mezi námi bez křeh-kostí, bez vášně, bez hříchu, ten „hoď první po něm kamenem“ (Jan 8, 7.). Zazrazili jste se? Po živém knězi ledakdos kamenem si hodí. A co jest to jiného nežli kamení rozličné ty výčitky? Hleďte Nejm. vyčítá se nám, že jsme bez rodiny, že nemáme kdo by nám oči zatlačil. Ale ten Mistr náš Ježíš Nazaretský řekl: „Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden: a kdo miluje syna neb dceru více nežli mne, není mne hoden“ (Mat. 10, 37.).

Což pak nejste vy děti malé i dospělé svého duchov. pastýře; což pak Vám v těle srdce zármutkem a bolem nedoměrným neusadalo, když v neděli ráno umíráček do kraje zvěstoval, že milovaný pan farář dokonal; co pak jste nepřišli dnes doprovoditi jej jako otce vlastního, otce rodného a hodit mu trochu té zmrzlé země na rakev a pomodlit se za něho Otče náš?

Modlete se za tu hlavu drahou, za to srdce zlaté, které upřímně pro vás bilo, aby Bůh milosrdný nevzpomínal poklesků jeho, aby popřál jemu slávy věčné a buďte ujistěni, že on za Vás v slávě Boží přimlouvati se bude, protož: „těšte se ve spolek těmito slovy.“ Amen.

Z písní.

Měl palác — nízkou světničku
a bídu za svou sestřičku:
tak uvítán byl do světa
jak pravý poeta.

Svět pěvcům vždy je otčímem
jich práce zove zločinem;
všem v cestu klade příkoří,
kdož se mu nekoří.

Za lásku skytá kamení,
jak Kainovo by znamení
na čele stálo básníka —
když úpí, nařká.

A přítel bývá maličko
již zimu mění v teplíčko
a slovem, činem rozhrějí
když tratí naději.

Boj tuhý, muka, strádání
i trpké v žití sklamaní,
až smrti klesne v objetí
a mizí z paměti. J. Ježek.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování)

IV.

První co Simon učinil, přijda do obchodu, bylo, že šel panu Waterschootovi povědět, jak byla matka šťastna, majíc sedadlo o kolečkách; děkoval vřele svému pánu za jeho laskavost, jak jménem svým tak i matčiným.

Kupec dojat jsa láskou synovskou svého pomocníka, potěšil ho, že brzy mu měsíční službu zvýší. Kdyby potřeboval peněz, aby ho jenom požádal. A kdyby mu mohl i jinde pomoci, že tak učiní s největší radostí.

Potom šel Simon do skladiště a dal se do práce, pln radosti a srdce klidného, každé chvíle vzpomínaje, jak se doma Aninka a matka v sedadle vozí. Konečně když bylo sedm hodin, vyšel z obchodu a šel městem k „Malé ulici.“ Nemyslíl než na matku, trochu také na svou drahou nevěstu Kateřinu, na krásnou budoucnost, v níž všichni věřili.

Slyšel volati své jméno. Ohlédl se a uviděl kupce pana Herksa, který na něho kýval. Ihned se vrátil.

„Pojďte pane Hormse,“ volal kupec. „Včera jsem již na vás čekal, ale nedočkal jsem se Vás. Kdybyste chtěl, mohli bychom spolu udělati nějaký obchod. Máte ještě kávu?“

„Ano,“ odpověděl Šimon, „mám ode tří druhův. Však mám vzorky v kapse... Zde jsou, prosím rače se podívat.“

„A zač který druh?“

„Libra za 50, 60, 70 krejcarů. Dávám jak mohu za nejmenší cenu, neboť víte pane Herkse, že nyní člověk v obchodě málo vydělá.“

Obchodník pozorně si prohlížel zrnka kávová. „Vím, že jste koupil kávu nevyčištěnou a nedal za libru více než 40 kr.“

„Opravdu, přiznávám se, ale čistili jsme ji po kolik neděl. Každý dělník zaslouží své mzdy.“

„Kolik jí máte?“ tázal se kupec.

„Všech tří druhů dohromady?“

„Ano.“

„Asi dva centy.“

„Koupím všechno a dám vám 60 kr. bez rozdílu hodnoty za libru.“

„To není příliš dobrý prodej, pane Herkse,“ řekl Šimon rozmýšleje se. „Avšak doufaje, že až bude lépe, více mi dáte vydělati, prodám vám kávu. Kdy si ji přejete mít?“

„Sluha pojede v pondělí do Bleeckhofu u průlivu Herenthálského a až pojede nazpět, tak se u vás zastaví a doveze mi kávu. Aspoň uspořím vám vydání za dovoz.“

„Díky pane, díky, z plného srdce.“ Simon odcházel pln radosti, počítaje v duchu, co vydělal; neboť neočekávaný tento obchod překvapil ho velmi příjemně. Počítaje však dni, kdy kávu čistili, neučinil tak dobrý obchod; získal asi 10 zlatých. Skoro zač koupil sedadlo. Jak bude matka spokojena! Neboť zajisté ve své radosti již vzpomíná starajíc se, kde jsem si peníze vypůjčil a myšlenka, že její syn učinil opět dluh, snad ji rmoutila. Ale nyní skoro totéž vydělal; a i jinak se snad příjmy jeho zvětší.“

Srdce mu radostně tlouklo i spěchal domů, chtěje matce dobré noviny zvěstovati. Tak spěchaje již byl skoro u „Zeleného Koutu.“ Když krácel přes zahradu mlékaře Verhoevena, mnul si radostí ruce. Ale brzy spatřil otce Kateřinina pracujícího v zahradě a zdálo se mu, jakoby ho volal.

Mlékař zarazil rýč do země a šel několik kroků mladíkovi vstříc.

„Dobrá večer, pane Verhoevene,“ řekl Šimon; „zdálo se mi, že jste mne volal.“

„Ovšem, rád bych s vámi vážné slovo promluvil.“

„Prosím, pane sousede, s největší radostí.“

„S radostí? teprve uhlídáme,“ řekl mlékař, podepřev si boky a usmívaje se.

„Prosím, račte mluvit.“

„Láska jest slepá,“ řekl mlékař. „Velmi dobře pozoruji pravdu tohoto přísloví u naší Kateřiny; nemyslí než na ženidlo a netáže se, bude-li šťastna či nešťastna. Ale otec není zamilován a když se jedná o blaho jeho dítěte, nemá býti slepým. Dříve než vaše matka, Šimone, onemocněla, souhlasil jsem s vaším sňatkem s Kateřinou. Ale dnes se všechno velmi změnilo. Vaše matka jest pakostnicí stížená.“

„Ale, milý sousede, ona se uzdraví!“ zvolal úzkostlivě mladík.

„Neuzdraví se a nemůže se uzdravit,“ odvětil mlékař.

„Ach! kdo to řekl?“

„Lékaři, kteří lépe nemocem rozumějí, než my. Ale poslyšte Šimone, vy jste hodný hoch. Rozvažme věc rozumně, bez zápalu! Může se Kateřina státi vaší manželkou?“

„Smilujte se nade mnou,“ řekl Šimon vzdychaje.

„Ne, Kateřina si vezme Isidora; vás si nemůže vzít, a jste-li rozumný, sám to uznáte. Dejte tomu, že byste si Kateřinu vzal, nebude-li po všechem svůj život služkou vaší matky?“

„Služkou mé matky! o Bože!“

„Ano, neboť žena pakostnicí stížená ryžaduje veliké péče a stále aby u ní někdo byl.“

„Ale, sousede, mýlíte se; mám sestru, bude se o matku starati. Ale ostatně Kateřina matku tak miluje.“

„Ne, to jsou zpozdilé řeči, které nic nepomohou. Kateřina by měla vskutku život otrocký a tomu nechci. Jest velmi hezká a příliš dobrá pro takový život. Má však na výběr a může býti šťastna a bohata, bude-li jen chtít.“

Šimon se díval zděšeně na mlékaře, jakoby ani řeči jeho nevěřil. Rty se mu trásly, oči leskly a bylo patrné, že má zármutek a neví co říci.

„Vy se tváříte, jako byste s nebe spadl,“ povídal mlékař. „Což mluvím ne-

srozumitelně? Kdybyste vy měl dceru takovou jako naše Kateřina, přivolil byste, aby se stala otrokyní ženy pakostnicí stížené?“

„Ale, pane Verhoevene, sám nevěřím, nechápu, jak můžete tak mluvit; rád bych s vámi byl za dobré,“ koktal mladík pln strachu a všecek pomaten. „Jsem jist, že vám včera něco podobného ani na mysl nevstoupilo.“

„Nikdy není pozdě dobře činiti.“

„Ach! jak jste se jen mohl tak změnit? Tři léta tomu, co celé okolí naše ví, že vaše Kateřina mi zasnoubena jest, a že rodiče souhlasí. A nyní byste byl tak krutým a zbraňoval nám? Ale Bože můj, to byla by naše smrt!“

„Hlouposti!“ lručel mlékař, pranic nejsa dojat. „Opakuji otázku: Kdybyste vy měl dceru takovou, jakou jest naše Kateřina, přivolil byste, aby se stala otrokyní ženy, pakostnicí stížené.“

Šimon neodpovídal; svěsil hlavu a jenom pohyb úst dosvědčoval beznadějnost, jež mu srdce svírala.

„Dobře vím Šimone, že vás netěší upustiti od dívky, jakou jest Kateřina,“ řekl pan Verhoeven.

„Ale Kateřina, nebohá Kateřina, bude z nás nejnešťastnější,“ vzdychal mladík.

„Myslíte? Ne, ve dvou měsících se vdá.“

„Vdá? Ve dvou měsících?“ opakoval Šimon, všecek polekán a do zadu ustupuje.

„Ano, bude bohata a šťastna, bude milostpaní a všichni občané jí budou záviděti krásné šaty, jež bude mít. „Ach! můj Bože! Isidor Pommedepin.“

„Ano, uhodl jste, milý příteli; Kateřina bude paní Pommedepinovou.“

Jinoch již nepochyboval o svém neštěstí; neboť věděl, že se může státi, co se nyní již skoro uskutečňuje. Slzy mu kanuly z očí; ale konečně potlačil svou beznadějnost a jakoby lhostejně řekl: „Pane Verhoevene, vy mne nyní proto odmítáte, poněvadž jsem schudl a mám nemocnou matku. Myslíte, že bych nepřijal ruky vaší dcery, kdybyste vy schudl a byl pakostnicí stížen? Neodvažujete se něco podobného o mně říci! Zač mne máte, věříte-li? Ach! Kdybych měl ve dne v noci pracovati, byl bych šťasten, kdybych oplatiti měl vám lásku a uznalost vaší Kateřiny. Neboť jest velmi úslužna a mnoho dobrého mé matce proukázala; nebyla by otrokyní mé matky, ale dcerou.“

„Však jinak bude mluvití, až se dozví, kdo žádal o ni.“

„Buďte ujistěn, že odmítne.“

„Co škodí? Vím dobře, že jest tvrdohlavá; ale já jsem ještě tvrdohlavější. Bude plakati, nařikati: za dva měsíce se bude jmenovati paní Pommédepinovou a podívám se, kdo tomu zabráni.“

Mladík potichu něco mluvil, patrně zápase sám s sebou. Sebrav však všechny své síly k posledním slovům, sepal ruce, pozdvihl k mlékařovi a prosil: Ach pane Verhoevene, srdce mi pukne bolestí; kdybyste věděl jak bude Kateřina nařikati, jak bude bolem a strachem stížena!

„Strachem? co tím myslíte?

„Ano, strachem a nevolí. Neboť nemiluje Isidora, naopak nechce ho ani viděti. Vaše Kateřina jest samá dobrota; má duši právě tak krásnou, jako obličej. A vy byste ji chtěl přinutiti ku sňatku s mladíkem, jenž jest hrbatý, nezdravý, má oči červené a nosí zelené brýle; jenž jest všecek škaredý, mimo to lehkomyšlný; slovem všichni vědí, že jest špatný člověk! Myslíte, že vám bude Kateřina kdy žehnati, když dítě tak jemné a mírné povahy odsoudíte žiti s mužem jí veskrze odporným? Ne, její hlas bude k nebesům pronikati, poněvadž otec, chtěje její štěstí založiti, obětoval jí k vůli penězům, poslouchaje jen tajných citů své duše.“

Hlas trásl se mladíkovi a i sám mlékař byl dojat a smutně svěsil hlavu.

„O pane Verhoevene, mějte slitování! Dovolte, abych si vzal Kateřinu. Jsem mlád, budu pracovati, vyzískám v obchodě. Učiním vaši dceru šťastnou; budu mítí ráj na zemi. Vás pak budu ctiti a milovati nejen jako svého otce, ale i dobrodince. Budu vám blahorečiti až do své smrti!“

„Myslím Šimone, že mi také koupíte klobouk s perím. Zdá mi se, že očekáváte výhru. Ale . . .“

„Mluvte, drahy sousede, mluvte!“

„Dobře, i jinak můžete obdržeti mé svolení ku svatbě s Kateřinou; tím spíše, když lékárník ještě mého slova nemá.“

„Poslouchám se srdcem tlukoucím.“

„Rozhodně nechci a nedovolím, aby moje dcera byla služebnicí vaší nemocné matky. Kdybyste se mnou souhlasil, snadno byste obdržel mé svolení.“

„Souhlasím, pane Verhoevene; vyslovte, co míníte.“

„Dejte matku do nemocnice, Šimone.“

Bylo chvíli posvátné ticho. Mladík zbledl jako smrt. Jakmile byl schopen slova, pomaloučku úzkostlivě mluvil, jako člověk, který se bojí něco říci:

„Mou matku do nemocnice? Do nemocnice, mou matku! . . . mou matku!“

„Ale, co jest to neobyčejného? Jest mnoho lidí, kteří tak činí. Či jest vaše matka něco lepšího, než sto jiných lidí, kteří jsou v nemocnicích?“

„Cože?“ zvolal Šimon, všecek se třesa z toho pohanění; „matku mám dáti do nemocnice? Pracovala až zdraví pozbyla, chtějíc syna uživiti a syn, maje se matce odměniti, by ji řekl: „Jděte do nemocnice, buďte vzdálena od dětí, mezi cizími lidmi, bez rodiny, bez svobody, jako chudá žebráčka, a aby tam zapomenuta zemřela? Plakal bych; bolest by mne zničila; tato urážka probouzí sílu mých slz. Myslíte, že bych se stal katem své matky! Poslyšte, pane Verhoevene, věrte mi; než bych si vzal Kateřinu s takovými podmínkami, raději bych ji opustil; neb bych usmrtil matku, kdybych jí řekl: Jděte do nemocnice!“

„Ale, Šimone, ještě slovíčko. Dokáží vám.“

„Ne, ani slova více; padni oko nebo zub! Jen myšlenka na něco takového a obchází mne mráz po všem těle.“ Mladík byl všecek bez sebe; ale místo slz jiskřil očima a bylo viděti, že se přemáhá, že jest zimničně rozechvěn a velmi podrážděn.

„Proč odmítáte ruku Kateřiny?“

„Ach ne! neodmítám!“

„Nuže! pošlete matku do nemocnice!“

„Nikdy! Raději zemru!“

„Inu dobře, můžete voliti. Moje poslední slovo jest neodvolatelné; budete-li svéhlavý, budu já ještě svéhlavější. Až do zítřka do osmi hodin ráno dávám Vám lhůtu na rozmyšlenou. Neobdržím-li odpovědi příznivé, pak jest neodvolatelně ustanoveno, že Kateřinu za choť neobdržíte.“

„O! prosím vás, netrapte mne tak krutě!“

Mlékař se na podpatku otočil; obrátiv se viděl Šimona, jak má ruce sepalý a prosí o smilování. Ale nedbal na něho a pravil: „Znáte podmínky! Nechci více ničeho od vás slyšeti! Máte své štěstí ve svých rukou; chcete-li je nohama šlapati, číňte po svém. Já budu také činiti po svém! S Bohem!“

Šimon se z místa nehýbal a díval se

za ním, ani nevěda, co by měl dělati. Potom se obrátil k domovu; ale jako by se lekl myšlenky objeviti se v přítomnosti své matky, obrátil se a šel nazpět k městu. Šel „dlouhou“ ulicí okolo veřejných sadův „Arbalétrierských“ až přibyl do Herenthalsu, kde se pomalu v úplné samotě procházel, všecek zamyšlen, a sám s sebou rozprávěje.

Častěji byl přemožen city a plakal; ale brzy zase se vzpamatoval a všechnu bolest přemohl. Vyvolil si samotu, aby mohl čerpati útěchu pro svou zoufalost. Matka neměla nic zvědět o jeho neštěstí; aby ji velmi nezarmoutil a do srdce mečem neranil. Ještě nebylo všechno ztraceno; pan Verhoeven ještě rozsudku nevynesl. Věděl, že podnikavá Kateřina se tak snadno nevzdá.

Když pak myslil, že již bude moci před matkou svůj strach a bol zakryti, obrátil se k domovu. Aninka plna radosti přišla mu naproti a volala naň podávajíc mu ruku: „Ach, Šimone, jakou jsme měli celé odpoledne radost! Byla zde Kateřina a vozila mne v krásném sedadle i po zahradě a maminka jest velmi spokojena.“

Šimon dítěti nic neodpovídal, ale šel přímo k matce a objev jí vesele řekl: „Matko, vydělal jsem dnes 10 zlatých. Pospěšme si, abychom kávu brzy vyčistili, neboť sluha pana Herksa si pro ni v pondělí přijede.“

„Jak se máš Šimone?“ tázala se matka. „Hlas tvůj jest tak smutný.“

„Nevím matko,“ odpověděl váhavě; „bolí mne hlava; ale nic neškodí. Spěchal jsem, byl jsem tak šťasten; přišel jsem všecek uhrát do zásobárny a zchládl se.“

„Dobré dítě,“ řekla matka, „lehni si. Aninka uvaří čaj a brzy se uzdravíš.“

„Není třeba matko! Hlava mne brzy přestane bolet. Budu ještě pokud světlo čistiti kávu. Neb jakmile bude tma, půjdem hned spat.“

Mezitím co pracoval, častěji se na něho matka starostlivě podívala a oslovila ho; ale ani ji neslyšel, všecek jsa zamyšlen. Také dala Anince znamení, aby nic nemluvila, že bratr nějak zarmoucen jest.

Jakmile slunce zašlo za oblaky, šli všichni spat. Matka myslila s nepokojem na synovu chorobu. Šimon pak ve své světnici potichu plakal.

(Pokračování.)

Za vlast.

Mocný Pane na nebi,
vlast mou v lasec můj,
při slávě a svobodě
ji vždy zachovej!

Palmu míru rozestři
českou nad zemí,
v svornosti ať národ můj
žije se všemi.

Otnostem ať se zasvěti,
přijme starý mrav,
aby Čech byl po věky
duchem, tělem zdrav.

Když nám hrozí nepřítel
chrabrosť v údy vlej,
český národ k vítězství
veď a zachovej! J. Ježek.

Máломocný města Aosty.

Od hraběte *Xaviera de Maistra*.

Severní část města Aosty jest skoro pusta a zdá se, že nikdy nebyla hustě obydlena. Lze tam vidět zoraná pole a pastviny, které po jedné straně jsou ohraženy starožitnými valy, jež si byli Římané ku ochraně tábora zřídili, a z druhé strany zdmi několika zahrad. Blíže městské brány spatříš zříceninu starého hradu, ve kterém hrabě René de Chalans, lze-li totiž věřiti podání lidu, štván lícemi žárlivosti v patnáctém století princeznu Marii Bragancskou, svou nevěstu, hladem umoril: odtud název „Bramafan“ (což znamená křik z hladu), jak říká zámku okolní lid. Toto vypravování, jehož zaručenost lze popírat, činí tyto zdi zajímavými pro citlivé osoby, jež by mu daly víry.

O několik set kroků dále stojí čtyřhranná věž, opřená o starou zeď, vystavěná druhdy ze mramorových balvanů: říká se jí „věž hrůzy,“ poněvadž lid věří, že před časy v ní bydlili duchové. Staré babičky z města Aosty se dobře umí pamatovati, jak vidávaly za temných nocí odtamtud vycházeti vysokou bílou paní, jež držela v ruce lampu.

Jest tomu asi patnácte let, co tato věž byla na rozkaz vlády opravena a náspem obehnána, by byla obydlím málo-

mocného a odloučila ho od veškeré společnosti lidské, začez mu opatřila všechny příjemnosti, jaké jen její smutná poloha měla. Nemocnice sv. Mauricia musila pečovat i o jeho stravu, koupili pro něho též trochu nábytku a potřebné nástroje, by mohl vzdělati zahradu. Zde tedy žil po dlouhou dobu sám sobě vydán, po celý čas nevidá nikoho mimo kněze, jenž někdy mu přinášel potěchu náboženskou a pak člověka, který každého téhodne mu přinášel z nemocnice potravní zásoby.

Za války v Alpách roku 1798 vojín jakýsi, jenž se nalezal v posádce města Aosty, náhodou krácel kolem zahrady malomocného a že byla branka otevřena, vstoupil do ní.

Zastihl tam člověka jednoduše oděného, jenž opřen jsa o strom ponořen byl ve hluboké přemýšlení. Na hluk důstojníkovských kroků zvolal smutným hlasem neobrátil se a nepohledna naň:

„Kdo je to a co mi chce?“

„Odpusťte cizinci,“ odpověděl vojín, „jenž se snad dopustil smělosti dada se svéstí vaší krásnou zahradou, který však nikterak nemíní býti na obtíž.“

„Nechodte dál,“ odpověděl obyvatel věže dávaje mu znamení rukou, „nechoďte dále; neboť blízko vás stojí nešťastník malomocenstvím postižený.“

„Ať jest vaše neštěstí jakékoli, neodejdu,“ odvětil určitě vojín, „jestli však přítomnost má jest vám obtížnou, ochoten jsem se vzdáliti.“

„Buďte mi tedy vítán,“ řekl malomocný najednou se otočiv, „a když jsem se vám ukázal, zůstaňte třeba, budete mi k tomu odvahu.“

Vojín stál chvíli nepohnut v úžasu a hrůze nad tím nešťastníkem, jež malomocenství zúplna znetvořilo.

„Rád bych zůstal, kdybyste přijal návštěvu člověka, kterého sice jen náhoda sem přivedla, jež však nyní hluboký zájem zde poutá.“

„Zájem! Já jsem vždycky vzbuzoval jen soustrast.“

„Byl bych šťasten, kdybych vás mohl potěšit,“ ujal se dále slova vojín.

„Jest to pro mne vpravdě velikou událostí spatřiti lidi, slyšeti zvuk hlasu lidského, jenž, jak se mi zdá, přede mnou přechá.“

„Dovolte mi tedy, abych si s vámi chvíli pohovořil a prohlédl si vaše obydlí.“

„Milerád, budeli vás to bavit.“

Po těchto slovech dal si malomocný na hlavu klobouk se širokým okrajem, jenž mu zakrýval obličej.

„Pojďte,“ pokynul mu, „tímto směrem. Pěstují několik záhonků květin, jež se vám snad zalíbí; najdete tam mnoho vzácných. Obstaral jsem si semena všech těch, jež divoce rostou v Alpách a pokusil jsem se je zušlechtiti.“

„Skutečně zde rostou květiny, jakých jsem jakživ neviděl.“

„Všimněte si,“ upozorňoval ho malomocný, „tohoto trsu růží; jest bez trní a roste jen na výšinách alpských; ale již ztrácí tuto svou vlastnost, čím více se pěstuje a rozmnožuje. — Líbí-li se vám některé z těch květin, můžete si je vzíti beze všeho strachu, že byste se nakazil. Zasil jsem je, rád jsem je zaléval, ale nikdy jsem se jich nedotkl.“

„Proč pak? otázal se vojín.

„Bál jsem se je poskvřiti a mimo to nemohl bych potom již nikomu je nabídnouti.“

„A pro koho jsou?“

„Lidé, kteří mi přinášejí potravní zásoby zcela bezstarostně si z nich váží kytice. Někdy též i děti z města se objeví u branky mé zahrady. Tu hned odeberu se do věže z obavy, bych je nepoděsil anebo jim neuškodil. Vidím je, any poskakují kol mých oken a trhají mi květiny. Když sem přijdou, podívají se na mne nahoru a se smíchem mne pozdravují „dobrý den, malomocný,“ což mne poněkud potěší.“

„Máte zde velmi pěkný výběr: révy a ovocné stromy různých druhů.“

„Stromy jsou ještě mladé,“ řekl malomocný, „sám jsem je sázal jakož i révy, které se pnou nyní po té starožitné zdi, na níž se rád procházím; jest to mé zamílované místo. Vystupte vzhůru po těchto kamenech; činí žebřík, jež jsem sám stavěl. Přidržujte se zdi.“

„Rozkošné zátiší!“ zvolal vojín stanuv nahoře. „Jakoby stvořené pro úvahy samotáře.“

„Já je také velice miluji; odtud vidím rovinu a dělníky v polích; vidím vše, co se na pastvisku děje, sám nejsem od nikoho pozorován.“

„Divím se tomu velice, jak tento koutek jest tichý a opuštěný. Jsme přece ve městě a přec by každý měl za to, že se nalézá na poušti.“

„Samota není vždycky v lese a mezi

skalami. Nešťastník jest všude sám," zahovořil smutně malomocný.

"Jaké pak nehody vás zahnalý do tohoto ústrani? Či narodil jste se v tomto kraji?"

"Narodil jsem se na břehu mořském v knížetství d'Oneglia, zde bydlím teprve patnácte let. Co pak se týče příběhu mého života, mohu mluvit jen o nekonečné řadě samých útrap."

"Žil jste vždycky tak sám?" zeptal se vojín tišším hlasem.

"Již jako dítě ztratil jsem své rodiče, jichž jsem nikdy nepoznal; sestra pak, která mi jediná zůstala, zemřela před desíti roky. Přítel jsem neměl nikdy."

"Ubožáku!"

"To jsou soudy Boží!"

"A jak se jmenujete, prosím vás?" řekl zase po chvílce důstojník.

"Ach, mé jméno jest strašné! Říkají mi Malomocný! Svět nezná jména mé rodiny ni jména, jež jsem na křtu sv. dostal. Já jsem Malomocný. Toť jediné jméno; jež mi dali dobrotiví lidé. Kéž na věky chtěli zapomenout, kým jsem!"

"Sestra, kterou jste ztratil, žila s vámi?"

"Bydlila se mnou po pět let v témž příbytku, v němž mne nyní vidíte. Jsouc stejně nešťastna jako já, sdílela se mnou mé útrapy, já pak snažil jsem se zase umírniti její bolesti."

"A čím jste se zabývali v této úplné samotě?"

"Zaměstnání samotářovo musí býti velice jednotvárné pro člověka ze světa, jenž štěstí své nalézá v činném životě společenském."

"Ach, málo znáte svět, v němž jsem nikdy ukojení nedošel," odpověděl trpce vojín. "Někdy se zúmyslně světa straním a možná, že mezi našimi zásadami jest více podobnosti nežli si myslíte; a proto přec doznati musím, že věčná samota mne děsí; sotva si něco takového mohu představit."

"Ten kdo miluje jizbu svou, nalezne mír. Následování Krista nás tomu učí. Začínám zakoušeti pravdu těch potěšných slov. Ostatně pocit samoty oslazuje práce. Člověk, jenž pracuje, není nikdy záplna nešťasten, já jsem toho dokladem. Pokud jest teplé počasí, vzdělávám zahradu a květinové záhony, což mi všecken čas zabere; v zimě pletu koše a rohožky; pracuji, abych si pořídil šaty; každého dne ze zásob, jež mi chudobinec posílá, si při-

pravuji pokrm a ostatní hodiny, jež mi práce volný ponechává, trávím na modlitbách. Tak mi plyne celý rok a když přešel, tu se mi zdá, že byl ještě příliš krátký."

"Nedivil bych se, kdyby vám byl dlouhým jako celé století."

"Pro nehody a bolesti se zdá, že chvíle jsou dlouhé, léta však sama tekou vždy stejně rychle. Ostatně i nejnešťastnější člověk požívá zvláštní rozkoše — což ovšem obyčejní lidé nemohou pochopiti — totiž té, že žije a dýchá. Všecky letní dny trávím zde na tomto místě, vdýchaje do sebe čistý vzduch a hledě na krásnou přírodu; mé myšlenky bloudí neustále, jsou neurčity; smutek, jenž na mé srdce uléhá, neutlačuje je; oči mé probíhají rovinou a skalami, které nás obkličují; různé pohledy ty tak se mi vtiskly v paměť, že jsou takorba částí vlastní mé bytosti a každá část krajiny jest mým přítelem, na něhož se denně se zálibou dívám."

"Já sám jsem zhusta něco podobného zakusil, přisvědčil mu vojín. "Když bolest celou svou tíží mi padla na prsa a když jsem nenalezal v srdci lidském to, po čem práhlo srdce moje, tu vždy mne potěšil pohled na přírodu a věci bezživotné; cítil jsem náklonnost ku skalám a stromům a zdálo se mi, že všecky stvořené bytosti jsou přátely, jež mi Bůh dal."

"Vy mne velice zajímáte," pravil vojín dále. "Přiznávám se, že jsem si nikdy ani nepředstavoval takový stav, v jakém jste vy. Ale míním, že vám byl život lehčí, pokud jste měl ještě sestru na živu."

"Jediný Bůh ví," odpověděl skoro pro sebe malomocný, "co jsem ztratil úmrtím své sestry. — Ale nebojíte se, že jste tak blízko mne. Posaďte se sem, na tento kámen, odejdu zde za toto listí a tak budeme moci hovořiti nevidíce si do tváří."

"I proč to? Nikoli nechodte ode mne, sedněte si jen podle mne," namítl důstojník a pohnul bezděčně rukou, jakoby se chtěl ujati ruky malomocného, kterou tento schválně odtrhl.

"Neopatrny člověče, vy jste se chtěl chopiti mé ruky!"

"Nu, co na tom, byl bych vám ji upřímně stiskl."

"To štěstí by se mi bylo poprvé stalo," odvětil smutně nešťastník, "mně nikdo posud nestiskl ruku."

"Jakže," řekl důstojník překvapen, "mimo sestru, o níž jste se mi zmínil,

neměl jste nikdy žádného svazku, nikdo vás nemiloval z lidí vám podobných?!"

"Na štěstí lidstva není na této zemi nikdo mně podobný..."

"Toť strašné!" vzdychl hluboce vojin.

"Odpusťte mi, soustrastný cizinec, bude vám známo, že nešťastní rádi mluví o svých nehodách."

"Mluvte jen, mluvte, zajímavý muži," vskočil mu vojin do řeči. "Řekl jste, že sestra vaše druhdy s vámi žila a pomáhala vám snášeti vaše útrapy,"

"Ona byla posledním svazkem, jímž jsem lnul ještě ku společnosti lidské," jal se volně vyprávěti ubožák. "Bohu se však zalíbilo přetrhnouti svazek ten a nechati mne samotna ve světě. Její duše byla hodna nebe, ve kterém přebývá a její příklad mne podpiral proti malomyslnosti, jež mne po její smrti navštěvuje. Ale nežili jsme v té rozkošné důvěrnosti, jakou si vždycky představuji a jež by měla pojit dva nešťastné přátely. Druh našich nemocí zbavil nás této útěchy. A když jsme se společně ku modlitbě sešli, varovali jsme se vzájemně na sebe pohlednouti, aby pohled na naši chorobu nevytrhoval nás z přemýšlení; naše zraky odvažily se setkatí se jen v nebesích. Po modlitbách odcházela sestra obyčejně buď do své komůrky nebo do ořešin, které ohražují naši zahradu a tak žili jsme skoro stále oddělení od sebe."

"Ale proč pak jste se tak krutě navzájem k sobě chovali?" namítl důstojník.

"Od té doby, co má sestra byla zachváčena nakažlivou nemocí, které celá naše rodina podlehla a kdy jala se se mnou sdíleti samotu, od té doby jsme se neviděli; strašně se zhrozila, když mne poprvé spatřila. Strach bych ji nepoděsil, strach ještě větší, bych její útrapy sblížením nezhoršil, mne nutil, abych vedl tento smutný život. Malomocenství zasáhlo ji pouze prsa a choval jsem tudíž ještě trochu naděje, že se vyléčí. Zde vidíte zbytek stromového plotu, jež jsem nikdy nepřistříhoval: byla to jakási ohrada mezi námi, jež dělila zahradu ve dva díly. Po každé straně jsem založil dvě stezky, na nichž jsme se mohli procházeti a pospolu hovořiti, aniž jsme se viděli a k sobě se přiblížili."

"Tedy nebe vám chtělo i těch několik radostí ztrpčiti," řekl vojin zamyšlen.

"Aspoň jsem nebyl samotný; přítomnost mé sestry vlévala život do této samoty. Slyšel jsem její kroky v této pu-

stině. Když jsem záhy z rána vyšel k modlitbě pod stromy, tu otevřela se zlehka branka ve věži a hlas mé sestry se mísil s hlasem mým. Večer pak, když jsem zaléval zahradu, procházívala se někdy při západu slunce zde, na tomtéž místě, kde nyní s vámi hovořím a viděl jsem, jak její stín střídavě se vznášel po mých květinách. — A když jsem ji neviděl, spatřoval jsem přece všude stopy její přítomnosti. Nyní již se mi nepřihází, bych našel na cestě utržený kvítek nebo několik šeríkových větviček, jež tam byla ztratila. Jsem samotný... Okolo mne není již ani života ani pohybu, stezka, jež vedla k oblíbenému jejímu křoví, již dávno zarostla travou. Ačkoli se nezdálo, že by se se mnou zaměstnávala, měla neustále na zřeteli vše, co by mi mohlo učiniti radost.

Když jsem se vrátil do své jizby, často jsem byl překvapen vázou čerstvých květin, nebo několika kousky krásného ovoce, jež sama byla vypěstovala. Já jsem se neodvážil prokázati ji tytéž služby, ba prosíval jsem ji, by již nevházela v mou světnici, ale kdo může klásti meze lásce sesterské? Jedna příhoda vám s dostatek vyličí její přichylnost ke mně.

Jedné noci jsem prudce chodil ve své světnici trápen hroznými bolestmi. O půl noci jsem si sedl, abych si odpočinul a tu jsem zaslechl lehký šum u dveří. Přiblížím se k nim a naslouchám a považte si mé překvapení. Byla to sestra, jež se na prahu k Bohu modlila. Zaslehl můj nárek. Jsouc jemna bála se mne, ale přišla, by mi v případě potřeby ku pomoci přispěla. Slyšel jsem, jak potichu odříkávala: "Smiluj se nade mnou, o Bože..." Klekl jsem na kolena u dveří a nevyrušuje ji, sledoval jsem její slova. V očích měl jsem plno slz, nebo kdo by nebyl dojat takovou náklonností? Když jsem myslil, že s modlitbou jest u konce, řekl jsem ji potichu; S Bohem sestro, s Bohem, odejdi, cítím, že jest mi lépe. Bůh ti požehnej a odplat ti tvé milosrdenství." Ona v tichosti odešla a její modlitba byla bezpochyby vyslyšána, neboť jsem usnul na několik hodin tichým spánkem."

"Jak smutnými vám byly as ty první dny po smrti vaší drahé sestry," podotkl soustrastně vojin.

"Po dlouhý čas byl jsem v jakémisi ochrnutí smyslu, že jsem nepocítil rozsahu svého neštěstí. Když konečně jsem se opět vzpamatoval a byl jsem s to, bych po-

soudil svůj stav, div že jsem se neminul rozumem. Tato doba jest dvojnásob pro mne smutná: připomínáť mi mé největší neštěstí a zločin, jenž by je byl následoval.“

„Zločin?“ namítl vojín. „Myslím, že nejste ani zločinu schopen.“

„Jest to smutná pravda,“ řekl malomocný zasmušile, „a cítím, že, až vám vyliším tuto dobu svého života, ztratím mnoho u vás na ceně, ale nehodlám se činiti lepším nežli jsem a vy odsoudiv mne snad mne politujete. Často již mi přišlo na mysl v návalech zasmušlosti, abych se zbavil života, ale strach před Bohem mne vždycky zdržel, když tu náhle událost zcela obyčejná, o níž bych nikdy nebyl řekl, že by byla s to, by mne z rozvahy vyrušila, málem by mne byla na věky ztratila. Čekalo na mne tehdaž nové hoře.“

(Dokončení.)

Rozhled

po misiích svaté katolické církve v roce 1884.

Podává Boh. Hakl, děk. v Hořicích.

Nejkrásnější a nejvznešenější úkol naší doby, kterýž mnohé slabosti a mnohá poblouzení v dějinách lidstva svým časem napraví, jest nade vši pochybnost onen, jež si položilo svaté nadšení katolických národů, aby *křesťanskou* osvětu a vzdělanost i těm národům, kteří až dosud neznámi jsou a ve stínu smrti duchovní sedí, donesli. Většího *dobrodíni* pohanskému národu, který ve tmách pověry a pohanské modloslužby se nalézá, nemůže prokázáno býti, leč když ku poznání pravého Boha, a toho, kteréhož poslal, *Ježíše Krista*, přiveden bývá.

Proto povzbuzuje církev svatá hrdin takových, kdož, puzeni láskou, svatému dílu obětovati se chtějí: proto provází požehnáním svým počínání jejich. Ano, svatá církev sama obětuje *krv*, *modlitby* a *almužny* dětí svých ku spasitelnému účelu tomu, a nám jest v tomto *rozhledu*, jež na začátku každého roku o *svatých misiích* u veřejnost podáváme, zaznamenati *nový prospěch* a *novou dráhu*, již *missionářská* činnost svaté katolické církve po veškerém světě nastoupila.

I. Jestliže vlády katolických národů v Evropě až dosavad toho se nezrekly, jaksi nedůvěrně pohlížeti ku katolické cír-

kvi; jestliže až dosud i Německo neučinilo rozhodného kroku, aby s církví v míru a pokoji žilo, ačkoli více než třetina jeho dětí k téže církvi se přiznává a věrnými občany a dětmi téže říše německé jsou: přece všude blahodárný vliv nynějšího svatého otce jakožto hlavy církve a náměstka Kristova se jeví. Nejvyšší pastýř více než kdy jindy veškeru církev v sobě zahrnuje a spojuje; přátelé s toužebností, nepřátelé s bázní čekají na slovo z velmoudrých jeho úst, a v době, kdež proti všeliké moci a právu vrchnosti (autoritě) se bojuje, jedině *duchovní* moc jeho všude a ode všech uznávána jest.

Vznešenou stálostí svou a pevností vůle, kterou s moudrostí a opatrností pastýřskou spojuje, vešel svatý otec Lev XIII. posledně i se Švýcarskem v přátelské (diplomatické) vyjednávání, a což již za dlouhá léta se nedělo a čeho ode vzniku protestantismu svět neviděl, vyslanec jeho vyjednával přímo s republikánskou vládou švýcarskou. — V krátkém čase vyšle svého posla (nuntia) opět do Belgie, jemu tak velice milé a drahé, kdež sám druhdy vyslancem býval a svatou stolicí zastupoval. Snad není daleka ani doba, když vyslanci tohoto bezbranného mocnáře ku dvoru ruskému i anglickému přístup míti budou.

Konečně působnosti a moci jeho pocítěno i v *Carrihradě*. Není dojista nic dojmavějšího nad rozmluvu, jižto za posledních dob měl papežský poslanec (delegát), nejdůst. p. *Rotelli*, s nejvyšší hlavou islamu, sultánem tureckým; nic lichotivějšího nad slova, jež Abdul Hamid, císař turecký, při této příležitosti byl pronesl.

Tento panovník, jež bychom my Evropané rádi nevzdělaným býti se domýšleli, poznává lépe, než národové, již vzdělanými čili civilisovanými býti se nazývají, že církev *jediná* trůny udržeti může; nazývá katolické své poddané *svými nejvěrnějšími dětmi* a děkuje Lvu XIII., že u těch náboženských společností, jež vládě jeho podřízeny jsou, jako *smirce* moudře si vede, blahodárně působí a si počíná. Slovem, více-li než kdy jindy za dnů našich poslušnost mizí, a duch pýchy a vzpoury čím dále více na povrch vystupuje: *katolická církev* vůdcům a velitelům národův výbornou školou pokory, poslušnosti, úcty ku vrchnostem a poddanosti býti se osvědčuje.

Nejvyšším pastýřem a náměstkem Kri-

stovým žehnání a povzbuzování jsouce, pokračují věrověstově v *Europě* ve svém spasonosném a pokojném díle bez přestání dále. Protestantští národové je snáší, ano druhdy i přátelsky k nim se mají a je do svého středu přijímají a usnadňují jim obtížnou jejich práci tím, že jim v hojné míře, ano i štědře pohostinství prokazují. Zatím co nejdůst. pan biskup *Mermillod* ve staroslavném paláci svých předků ve svém sídle *Lausanne* ve Švýcařích protestantskou vládou jakožto biskup vítán jest, a co zde v den posvěcení blahodárného ústavu (*hospitia*) ku množství lidu, který všecek téměř z jinověrců se skládá, řeční a mluví: staví missionáři v *Hollandsku*, *Švéděch*, *Dánsku* a *Norsku* chrámy a kází Ježíše Krista uprostřed protestantského státu, kterýž ústy i samých svých pastýřů pln hrůzy vyznává, že jejich učení *viry* a *nevěra* čili rozumnoství (*rationalism*) *jedno a též* jest.

V *Bulharsku* konečně svatá vláda církve čili hierarchie opět jest obnovena a nejdůst. pan *Paoli* (zemřel nedávno ve *Vídni*), osvěcený a oblíbený arcibiskup *Bukureštský*, vysvětil nedávno u přítomnosti dvoru ještě rozkolnického onen vznešený, arcibiskupský chrám (*kathedrálu*), který, dá Bůh, snad užří, kterak tyto země, od tolika století rozkolem zachvácené a do něho v tažené, opět ku pravé církvi se navrátí.

Jsouť ovšem i *stiny* na obraze, jež jsme tuto nakreslili; mnoho mdloby, nečinnosti a nevděku spatřuje se mezi národy, jež matka církev na loktech svých odchovala, kéž vždy zachovali křesťanskou lásku, jakožto hradbu a štít poslední. My, kteříž tyto řádky píšeme a svědky jsme činů tak statečných a vznešených, rádi nejistotu budoucích časů objasňujeme slovy podivuhodného biskupa, který i missionářem a mněnníkem byl, a kterýž pravil: „*Rozšiřování viry jedenkrátě Europu ve zlých dnech zachrání.*“ (Pokrač.)

D O P I S.

Z *Prahy* v březnu 1885.

(*Exercicie v kníž. arcib. semináři.*)

(Dokon.) Pán Ježíš uzdraviv nemocného u rybníka, řekl jemu: „Jdi a neheš více, aby se ti horšího cos ještě nepřihodilo;“ vzkřísiv

však mrtvého, neřekl ničeho, čehož příčinu sv. Řehoř vykládá, že nebylo z mrtvých vzkřísěnému potřebí napomenutí, ana jemu smrt sama byla varovatelkyní. I nám budiž vzpomínka na smrt napomenutím: „Žij tak, abys mohl každého dne umřítí;“ že smrt přijde, víme; kdy přijde? jaká bude? toho nevíme. Každý den může býti našim posledním; smrt může zastihnouti nás při plnění povinností kněžských; běda tomu, kdo by umíral v těžkých, smrtelných hříších; všecky sku ky jeho budou žalobci i svědky: „opera manuum tuarum sudus.“ „Jsmo dílo rukou tvých;“ u tránu soudce věčného zjeveno bude, kolikrátkoli takový kněz nehodně obět nejsvětější obětoval a kolikrátkoli svatými svátostmi v těžkém hříchu přísluhoval. Protož budme stále připraveni; každá svatá zpověď budiž taková jako by byla poslední našeho života. — Po smrti bude soud; jeden bude hned, o čemž nám dávají svědectví slova: „umřel bohatc a pohřben jest v pekle, umřel i Lazar a duše jeho nesena od andělů do lůna *Abrahamova*.“ Druhý pak soud bude všeobecný. Hrozný bude soud kněze nehodného! Proto hledme pokud čas, abychom v Pánu shledali soudce milosrdného, pokud nám svítí měsíc jasný — *Blahoslavená Bohorodička* a hvězdy nebeské — svatí, vzývejme je, ať za nás orodují u Pána. Vmysleme se dle příkladu sv. *Františka Borgie* častěji do trestů věčných; on v duchu sestupoval denně do propastí pekelných a vracel se odtud horlivějším knězem. — O kněžích praví sv. *Jan Zlatoústý*, že velmi mnoho jich věčně blažených, ale více ještě věčně zavržených. A které muky musí kněz zavržený trpěti v pekle? Trest ztráty; on ztratil Boha, od Toho jehož denně požíval zavržen jest, a trest druhý? „Mučím se v tomto plameni“ volal bohatc v podobanství. A kněz bude trpěti více než kdo jiný: mocní mocně trýzně trpěti budou.“ Maje na duši nezrušitelné kněžské znamení, bude ode všech poznán, poznají ho i i ti, kterým kázati měl nebo kázal a budou jemu věčnou výčitkou. — Jako *Petrův* hřích těžký byl, tak jest těžký hřích klerika, kněze. Však Pán z milosti své nesmírné *Petrovi* odpustil, — a nezmínil se mu o poklesku jeho, když po vstání z hrobu se jemu zjevil; i nám odpustí, budeme-li jako *Petr* hříchů svých želeť. Není jednoho, kterého by nám nechtěl nebo nemohl odpustiti. — Však kněz nemá pouze býti hříchů prost; on má se ctnostmi před jinými vyznačovati; vždyť jest nad jiné povýšen tím, že dal jemu Bůh část své moci. *Patriarchové* mohou se za lid přimlůvati, *Maria Panna* a svatí orodovati, ale moc hříchy odpustiti nemá nikdo než Bůh a katolický kněz,

Jeho ruce mají býti čisty jako ruce Kristovy, neboť jest rozdávacem tajemství Božích. Jako Farao řekl lidu chleba žádajícímu: „Jděte k Josefovi,“ tak praví Pán ku věřícímu lidu, žádajícímu chleba nebeského: „Jděte ku kněžím.“ Jako Pán nasýtil několika chleby tisíce zástupů, tak sytí chlebem andělským tisíce věřících. Kněz káže slovem, má však také kázati skutkem — svým příkladem. Dokonalým má býti nejen kněz, ale i čekatel kněžství; zvěčnělý arcipastýř nám zajisté vznešeným příkladem ctností kněžských. — „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jako já činil jsem i vy činili,“ tak vyzývá nás Pán, abychom ho následovali, obzvláště v poslušnosti. On byl poslušen ve všem — až ku smrti; proto i my dle Jeho vzoru budme poslušni, zachovejme poslušnost tu, kterou při svěcení biskupu svému slibíme. Ježíš Kristus moudrost sama byl poslušný; proto kdo poslušen — jest moudrý, kdo poslušen, dojde pokoje, milosrdenství a bude šťastný. — Ježíš Kristus bez poskvrny, bez viny na Kalvarii zemřel; i my máme dle Jeho příkladu bez poskvrny býti; obzvláště co se týče čistoty, kterou při svěcení biskupovi slibovati budeme; to jest poklad veliký, jež máme bedlivě ostříhati, a poklad nenahraditelný, o němž by nás mohli nepřátelé naši svět zlý a náklonnosti srdce připraviti. Modlitbou a studiem ho ochráníme před nastrahami světa, když budeme se bedlivě příležitosti jakékoliv varovati, která by nás oň připraviti mohla. — Jako Petr v domě Kaifášově, že tam bez potřeby šel, upadl v příležitost hříšného zapření Pána, tak i my do hříchu klesnouti můžeme, budeme-li se svévolně v příležitost k tomu vydávati. Pán proti hříchu nás v takovém případě chrániti nebude, k němuž jsme si našli sami příležitost, ovšem ale vyšleli nás, nedá nám klesnouti, kdyby i anděla s nebe k nám vyslati měl. — Rozjímali jsme o svém Spasiteli, učinili jsme dobrou předsevzetí, zbývá nám tey ještě prositi Pána Boha za milost o setrvání v dobrém. Neboť jenom kdo vytrvá až do konce, bude spasen. Utíkejme se pod mocnou ochranu a přímluvu Matky Páně a ona nám pomůže. Alespoň jedno kvítko denně ji do věnce slávy Její položíme, pozdravme ji denně alespoň jedním Zdrávasem. Tak ukažeme, že jsme syny Jejími. — Toť stručný obsah řeči důstojného pana exercitatora, jimž naslouchali jsme rádi, s pozorností a horlivostí. Mimo jedenáct jeho meditací měli jsme ještě tři konsiderace. Jako v letech předešlých měl konsiderace s námi kouati veledůst. pan kanovník Kalous; že však byl náhle ku těžce onemocnělému nejd. arcipastýři odvolán, přišel na jeho místo dp. P. Alois Roller, kněz řádu Nejsv.

Vykupitele. „Bratři! vízte povolání své!“ to byla zlatá nitka, která se táhla všemi jeho třemi konsideracemi; i ukazoval nám, jak povolání kněžské i vznešené, i krásné, i těžké, i odměnlivé; kladl na srdce, aby každý zkoušel se, zda má povolání; zda má známky pravého povolání, totiž pevnou živou víru a horlivost pro čest Boží a spasení duší. Kdo těch známek nemá, vol buď stav jiný — anebo „fac, ut voceris.“ Obrát se ku Pánu, k tomu ti poslouží exercicie. Nemají-li exercicie účinku, jest toho příčinou roztržitost, neopatrnost a vlažnost. A přec potřebujeme, abychom ve kněžské dokonalosti pokračovali hned v semináři, neboť zřídka kdo byv v semináři všelijakým, stal se jako kněz hodným. Proto bojujme s překážkami těmi v čas, abychom jim snad dokonce nepodlehli. — Pobožnost různěcova s rozjímáními měl míti taktéž veled. p. kanovník, ale na jeho místě konal ji veled. náš spiritual. p. P. Fr. Brusák. — Byly ty tři dny pro nás pravými hody duchovními, ježto slyšeli jsme slova, která ze srdcí upřímných kněží vycházela a cestu do ochotných srdcí našla. Nemůžeme jinak nežli důstojným pánům exercitatorům říci srdečné „Zaplať Pán Bůh Vám, a nám dej, aby slova vaše zlatá byla vždy pravidlem našeho života.“ Nemohu nezmíniti se, že poslední den exercicií byl pro naši rodinu zajisté truchlivým, ana hned z rána nás došla zpráva o odchodu do věčnosti našeho otce, nejdůst. p. kardinála. — Meditace našim německým soudruhům činil dp. P. Mich. Zech, taktéž z kongregace Nejsv. Vykupitele, který byl zpovědníkem nejd. p. kardinála a po krátkem čase za ním na věčnost již se odebral, konsiderace náš veled. pan spiritual, různec pak jsme měli společný. — Krásnou upomínkou na exercicie letošní bude nám veliký obraz svatých věrozvěstů Cyrilla a Metoděje, kterými nás všechny obmyslil vzácný příznivec náš veledůst. pan kanovník Kalous, jenž bude zajisté pěknou ozdobou v našich dále Pán Bůh kněžských příbytcích. I jemu volám za všechny srdečné: „Zaplať Pán Bůh!“ S.

KRONIKA.

Z Prahy. (Vyšší svěcení.) Letos bude nejd. p. svétící biskup udělovati vyšší svěcení v tomto pořádku: podjáhenství ve středu dne 1. července, jáhenství v pátek dne 3. července a kněžství v neděli dne 5. července. Ordinandi si totiž vyprosili, aby na velepamátný den sv. Cyrilla a Metoděje letošního roku svěcení byli. Subdiakonát a diakonát bude se udíleti v chrámu P. sv. Salvatora v semináři, presbyterát pak za příčinou sv. patronů české

zémě ve velechrámu sv. Vítském. Svěcení budou pp. alumnové IV. ročníku pražského semináře: Beneš Josef, Boehm Jos., Bradáč Václ., Čaboun Ludvík, Čihař Frant., Dědek Josef, Duffek Jak., Dvořák Boh., Endt Jan, Horák Frant., Chalupský Jos., Jelínek Fr., Jelínek Ludvík, Jílek Jos., Ill Ant., Kotalík Fr. (subdiakonát), Krámr Alois, Leffler V., Mačí Jan, Manlík Václ., Mihulka Jos., Moldan Jos., Nágl Vojt., Nejebsa Ant., Ohera Fr., Pittner Jak., Prokoš Ant., Příbyl Emanuel, Smola Frant., Solfronk Ant., Spotka Jan, Stejskal Václav, Stránský Em., Šeda Fr., Šobr. Fr., Šprongl Josef, Zimmerman Václav. — Mimo tyto pp. ordinandy budou svěcení na kněžství dva absolvovaní bohoslovci z r. 1884, kteří pro neploletost loni svěcení býti nemohli a sice: p. Eman. Žák, jáhen a katecheta na Žižkově a Cívka Eman., jáhen a katecheta na Kladně. Z řádu křižovníckého pp. Vaněček Ant., Pohl Josef, Špička Petr, Smolík Fr., Groš Jos. a Lenk Aug. Z řádu premon. na Strahově pp. Frejka V., Duchacký Bohusl., Zavoral Method, Fryč Emerich, Siegl Ladislav. Z řádu prem. v Teplé pp. Friesner Jiří, Reisl Max., Dobrý Herm., Roedl Val. a Hanika Sigism.

— **Triduum** či třídní pobožnost k úctě Panny Marie, Matky dobré rady, koná se ve farním a klášterním chrámu Páně u sv. Tomáše na Malé straně v dnech 24., 25. a 26. dubna t. r. O všech těchto dnech bude o 6½ hodině ranní mše sv., o 5½ hodině večerní české kazání, pak zpívané litanie lauretanské s pozhánáním.

— Pobožnost **40-hodinná** koná se od 25.—28. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, od 29. dubna do 2. května u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně a od 3.—6. května u sv. Mikuláše na Malé Straně.

— První Velehradská pouť z Prahy bude se konati 13., 14. a 15. května. Vůdcem jejím bude nejd. p. světící biskup Schwarz, který též o svátku Nanebevstoupení P. ve svatyni Velehradské pontifik. mši sv. mltí bude.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v měsíci březnu 105 křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 49, ze zemského blázince 12, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 9, z nemocnice Milosrdných sester 30, a z umrlčích kaplí 4; celkem letos již 291 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Karlovarech, Domažlicích, Benešově, Karlíně, Ústí nad L., Kolíně, Trutnově, Ném. Brodě, Liberci, Krivoklátě, Příbrami, Vysokém nad J., Chotěboři, Kadani, Soběslavi, Král. Dvoře, Přimdě, Benátkách, Jičíně, Pardubicích,

Poděbradech, Týně nad Vl., Boru, Žlutici, Poluě, Horaždovicích, Chabařovicích, Broumově, Jirkově, Sušici, Chvalšinech, Litoměřicích, Žamberce, Bechyni, Pacově a Planě v Budějovicích; dále občanským záložnám v Nových Benátkách, Polné, Kolíně, Sedlci, Taboře, Smíchově, hospodářské záložně v Kolíně, první občanské v Praze, sv.-Václavské v Praze.

— **Pálení mrtvol.** Minulého roku spaleno v Itálii, v různých městech, celkem 113 mrtvol; spálení jedné mrtvoly stálo 10 až 16 zl. — V Gothě a Německu spaleno od zřízení pece na upalování 215 mrtvol, loni 99 mrtvol. V Berlíně a ve Vídni zřízeny spoky k témuž účelu. Dosud čítá první spolek 500, druhý 600 členů. Až budou počtem četnější, požádají úřady za povolení ku spalování mrtvol — na místě pohřbení do hrobu.

— **Kámen moudrosti** vypadá tak, jako následuje: a má podivnou vlastnost, že když jej někdo zdvihne a ve svůj prospěch obrátí, prázdné místo zase zaujme nový kámen. Písmena na něm mají následující význam: O: ora = modli se; L: labora = pracuj; D: da = dávej; A: accipe = běř, t. j. přijímej vděčně; co ti Báh dává; G: gaude = raduj se z pozhánání Božtbo; P: patere = trp a snášej, co se změnit nedá; S: spera = doufej; T: tace = mlč, kde mluvit netřeba; M: memento mori = pamatuj na smrt. — Chceš-li tedy kdo na světě tomto tak šťastným býti, jako rozumnému člověku možno, nos tento kámen vždy s sebou, drž se věrně jeho předpisův a — nesklaeš se.

O	L	D
A	G	P
S	T	M

Z Budějovic. (Oznámení biskupské generální visitace a udělování svátosti sv. biřmování.) 14. dubna v Hartlikově. — 15. dubna v Křeči. — 16. a 17. dubna v Černovicích. — 18. dubna v Lidmari. — 19. dubna v Nové Cerekvi. — 20. dubna v Libkové Vodě. — 21. dubna v Bozejově. — 22. dubna v Rynarci. — 23. a 24. dubna v Pelhřimově s Křemešником. — 25. dubna v Pacově. — 26. dubna ve Věžně. — 27. dubna v Pošni. — 28. dubna v Cotorazu. — 29. dubna v Zhoři. — 30. dubna a 1. května ve Smilových Horách. — 2. května ve Velké Chýšce. — 3. května v Hořeplánku. — 4. května ve Vonšově. — 5. května v Červené Řečici. — 6. května ve Chvojnově. — 7. května v Zachotně. — 8. a 9. května ve Vyskytně. — 10. května v Novém Rychnově. — 11. května v Dolní Cerekvi. — 12. května v Horní Cerekvi. — 13. května ve Veselě. — 14. a 15. května v Počátkách. — 16. května v Žirovnici.

Literární oznamovatel.

— Právě vyšlo 7. číslo katolického časopisu „*Vlast*“, redigovaného důst. p. P. Tomášem Škrdlem. — Nechtěli jsme se vytasiti s předčasnou chválou nevědouce, jak dostojí nový ten náš časopis v předsevzatém úkolu. Z čísel dosud vyšlých souditi můžeme na celek, a úsudek náš jest úsudkem všech, komu svatá naše věc, t. j. čistě katolický tisk, na srdce přirostla. Časopis *Vlast* má dnešního dne přes 300 členů a přístup do všech vrstev českého národa. Obsahem svým vynikl časopis ten již v číslech prvních. Kdyby nic jiného nezdobilo jej, tož Pohunkova kritika „Bejlí na Parnassu českém“ postačí. Jest to největší a nejjadrnější a také zcela nestranná kritika prozrazující nám obrovskou zběhlou a sečtělou spisovatelovu našich básníků moderních. Ale i jiné práce jsou v časopisu *Vlast* k povšimnutí; zvláště vtípná povídka Kopalova: „Národní Tartyf,“ páně Škrdlova líčení povahy lidu alpského a mnoho jiných. Doufáme, že nový tento časopis prospívati bude, vždy blahodárněji působiti na čistá srdce lidu našeho rozšiřuje v ně dobré semeno lásky k Bohu, vlasti a bližnímu. Vzorové pili p. redaktorové a ctěnému listu jeho voláme upřímnými slovy: „Mnoho zdaru k časům budoucím.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Dr. Edvard *Schönfelder*, osobní děkan v Perninku (Bärringen), dne 4. dubna 1885, (nar. 19. března 1819, vysv. 30. srpna 1843).

Ustanoveni jsou:

- P. Theodor *Chvojan*, kněz řádu benedikt., za admin. v Perninku (Bärringen);
 p. Frant. *Stibůrek*, kapl. Oudrčský (Udritsch), za kapl. v Haslavě;
 p. Vendelín *Honěk*, kapl. Říčanský, za admin. v Kolečovicích;
 p. Jos. *Janků*, kapl. Česlický, za zatím. kapl. v Říčanech;
 p. Jos. *Kuchynka*, děkan Rakovnický, za správce vikariat. úřadu Rakovnického;
 p. Josef *Brtník*, kapl. Zdícký, za admin. ve Vosočce;
 p. Karel *Grossmann*, admin. Poříčanský, za admin. ve Vitčicích;
 p. Aloys *Scholz*, kapl. v Mittelwalde, za kapl. v Habelschwerdtu (Kladsko);
 p. August *Grüssner*, neom., za kapl. v Mittelwalde (Kladsko).

Uprázdňená místa:

- Pernink* (Bärringen), fara patr. p. Ferdinanda IV. velkovévody Toskánského, od 8. dubna;
Kolečovice, fara patr. p. Karla hr. z Wallisů, od 15. dubna 1885;
Vosov, fara patr. p. Karla kníž. ze Schwarzenbergů, od 15. dubna 1885;
Vitice, fara patr. p. Jana kníž. z Lichtensteinů, od 15. dubna 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Šust*, děk. v Josefově, 7. dubna 1885, (nar. 20. května 1813 v Černilově, vysv. 25. července 1837).

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Pohořelý*, k. a. notář, děkan a far. v Nové Vsi (arcid. Pražská), jmenován čest. konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Frinta*, admin. Černilovský, za far. v Petrovicích;
 p. Ant. *Čížinský*, far. Jásenský, za far. v Černilově;
 p. Frant. *Kuřil*, admin., za far. v Rohozné;
 p. Jan *Tvrďý*, admin. Heřmanický, za far. ve Valterčicích;
 p. Jos. *Šonský*, admin. Damnikovský, za admin. ve Vorlíčkách (Neudorf);
 p. Václ. *Šinkora*, za zám. kapl. ve Žlebích;
 p. Jan *Letošník*, admin. Jaroměřský, za admin. v Bělé (u Pardubic);
 p. Ad. *Dvořáček*, kapl. Chvalkovický, za adm. v Josefově;
 p. Václ. *Kozelka*, kapl. Jablonecký, za kapl. v Petrovicích;
 p. Jos. *Hlavsa*, kapl. Petrovický, za kapl. v Jablonci;
 p. Jos. *Svoboda*, kapl. Hoříněveský, za admin. v Jáseně;
 p. Jos. *Neškudla*, koop. Výprachtický, do Heřmanic.

Uprázdňená místa:

- Josefov*, fara patr. náboženské matice, od 8. dubna t. r.;
Jásená, fara patr. Jeho c. k. Apošt. Veličenstva Frant. Josefa I., od 8. dubna t. r.

Milodar. Na chrám sv. Víta darovali cti. pp. bohoslovci pražsk. semináře uspořádvše mezi sebou šestou společnou sbírku 6 zl. — Ctihodní pp. novicové august. kláštera u sv. Tomáše v Praze za příčinou jmenin svého milovaného novicmistra 5 zl. — Nejmenovaná na týž velechrám 5 zl., pak na chrám sv. Václava na Smíchově 5 zl., na majovou pobožnost u sv. Klementa 5 zl. a spolku paramentnímu 5 zl. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

R e č

na slavnost Nanebevstoupení Páně.

Napsal Frant. Dušil.

„Není vaše věc znáti časy
neb chvíle, kteréž položil
Otec v moci své.

Skut. apošt. I, 7.

Nezvratné slovo Písma svatého, v něž vložil Duch Boží pravdu věčnou, jakož i zkušenost neklamná, ujišťují nás, že vše co vzniklo, vůli Boží vezme i za své: zanikne, co povstalo, zemře, co se narodilo. Není zajisté na světě předmětu ni jediného, kterýž by ve vzniku svém nepřinášel zároveň i zárodek budoucího svého rozkladu, přišti své smrti. Z růžových červánků, vynořujíc se zlaté slunko, trpčivým leskem svým ohlašuje šířému kraji, že nový nastal den a večerem již táhlé stíny oznamují, že sluncem vyhasínajícím zhasíná život dne krátkého. Vůni dýšíc a ladným květem zdobena růže, libým dechem svým oznamuje bytí své, jímž krásli sad, v němž vypučela ve květ spanilý, sotva ale že opověděla život svůj, kloní uvadlou hlavu, a s vadlé listky, padající na zemi, z níž vyrostla, zvoní pyšné královně květin píseň pohřební. Hrdě a mocně trčí tvrdá skála k oblakům, jakoby ona samojediná vzdorovati chtěla nemilosrdnému zubu času, jenž rozmílá vše na pořad, však větrové, jež hukotem děsivým se ženou přes šedivou hlavu její a bouře, jež v objetí těsné svírají obrovské tělo, rozdrbá i rozdrť i skálu tisíciletou. Není, dr. křesť. věci žádné, jež stvořena jsouc a vzavši v čase počátek, nevzala konce svého. Vše co na zemi, spěje k rozkladu, pra-

chu a popelu. I člověk, výkvět a koruna tvorstva viditelného, témuž zákonu jest podroben. Od chvíle té, kdy vyšlo z úst Soudce věčného trestající slovo: „Zemřeš!“ od chvíle té, stala se porušitelnost všeho stvořeného neodvratitelným zákonem. Kniha Sirachova praví: „Všelike tělo, jako tráva zvetší, a jako listí mladistvé na stromě zeleném“ (14, 18.), a apoštol národům, sv. Pavel, napomíná v listě k Hebreům: „Nebot nemáme zde místa zůstávajícího, ale budoucího hledáme.“ (Heb. 13, 14.).

V pravdě, není ta země, jež po ve- zdejší čas skýtá nám odpočinku a přístřeší potřebného, trvalým přibýtkem našim a my nejsme ani odvěci ani dověci obyvatelé její. Jiné jest místo, kteréž má býti stanoviskem našim trvalým. Kristus, kterýž dnes, dokonav dílo vykoupění, ubírá se v nehynoucí sídla Otce Svého, ukázal nám místo toto, sám v ně vystoupil. Nikoliv země — *nebe* jest našim cílem, našim pravým domovem, naší budoucí vlastí. *Zde jsme jen dočasnými poutníky.* A pravdu tuto učímež předmětem dnešní zbožné úvahy. —

Poutníkem jest člověk na této zemi, poutí život jeho a délka života putováním. Poutník, vydávaje se na cestu, opatří se především tím, co jemu *dobré bude konat služby* na cestě. V ruce drže hůl podpůrnou a oblečen v šat cestovní, za časné hodiny ranní, kdy rudé červánky vycházejícího slunce pozdravují z nočního spánku probudilou zemi, vychází z domova, a krokem urychleným spěje směrem, kde cíl jeho pouti, kde dojdou vyplnění vřelé tužby a přání jeho. A když tmavá noc překvapí poutníka umdleného, aneb divá

bouře nad hlavou jeho zakvílí hlasem ne-dobrozvěstným, poutník hledá *přístřeší*, kde by odpočinuly zemdlené údy jeho, a ztrácené tělo nabralo síly k dalšímu putování. Ale nechť přístřeší sebe pohodlnější vábí poutníka vznešeného k dalšímu potrvání, nechť ve zlatých číších a nádobách drahocenných podávají mu štědrí hostitelé vzácné pokrmy, chladicí nápoje; anebo nechť poutníku chudičkému skromného jen dostává se občerstvení, poutník nezůstává v přístřeší napořád. Pohodlí vábívé a přístřeší útulné neuspí touhu ve spánek tvrdý, z něhož není procitnutí. Poutník, puzen touhou nedolatelnou, opouští přístřeší, a odpočaté údy krokem čerstvým nesou jej tam, kamž již dříve na perutích bleskorychlých duše a srdce zalétlo, aby kochalo se tím, po čemž snilo za všecken čas cesty obtížné.

Tak činí i pravý křesťan. Sotva že tělesně zrozen a oblečen na křtu sv. v bílé roucho svatosti a nevinности, již vydává se na cestu svým životem. Světlem na pouti té jest mu sv. evangelium, holí podpůrnou milost ve svatých skryta svátostech a přístřeším útulným země, po níž kráčí za cílem svým. Ale nechť za pobytu svého v údolí slzavém, křesťan obdařen řodem svatošeným, korunou královskou, bohatstvím báječným, duchem letu orlího, ať údělem mu los chudáka v každém ohledu, pravý křesťan, *vše* toto považuje za *věci pomíjějící*, jež brzy opustí a sebou nikdy nevezme. Co prospívá králům za hrobem koruna a žezlo, jímž vládli tisícům, co knížatům nádherné paláce a kobky okouzlujícího přepychu, co bohačům oslňující lesk zlata ryzího? Nevezmou sebou žezla, jež třímali v rukou svých, nevezmou obydlí nádherná s celým tím přepychem: hrob úzounky a hlinou vystlaný dostačí boháči i žebráku za příbytek a místo odpočinku ke dni soudnímu.

Není-li ale země naším domovem, jak praví nám Zjevení a učí každodenní zkušenost, pak draží kř., *nejvroucnější touha po cíli pravém* musí naplňovati nitro srdce našeho. Vzhůru srdce! volá k nám Církev sv., při nejsvětější oběti každodenně ústy svěceného sluhu svého, a táž matka nejpečlivější, při každé příležitosti slovem i posvátnými obřady připomíná nám to, co sv. Pavel tak důtklivě kladl na srdce věřícím: „Těch věcí, kteréž svrchu jsou hledejte, ne těch, kteréž jsou na zemi.“ — Však dosti času — diš — bych k věcem

vzdáleným obracel mysl svou, své myšlení i činů dobrých konání. Jsem mlád, na lících růže v plném rozkvětu, cíl mého žití ještě vzdálený; až hlava zbělí pozemskými starostmi, vyhasne v prsou vášně žár, svět omrzí; pak v žíně nábožného poutníka se obléknu, a pomýšleti budu na cíl poslední.

Kolik, dr. kř., lidí tak mysliło a kolik bylo těch, kteří s bohatcem v Evangelii v pyšné náladě rtoma svýma vypouštěli slova rouhavá: „Raduj se duše má, neboť máš zásobu velikou na mnohá léta. Odpočívej tedy, jez, pi a hoďuj!“ Ale jak mnohým z nich zavznělo hlaholem nejsmutnějším v ucho přísné slovo Pána života a smrti: „Blázne, ještě této noci požádám duše tvé od tebe!“ Hodina odchodu ze světa tohoto nám neznáma. Kristus napomíná nás: „Bdětež tedy, nebo nevíte dne ani hodiny!“ Na hrobích čteme nápisy, oko naše slzou se zalévá, bol svírá srdce zdrcené nad rovm duše drahé, jež předešla nás na věčnost, a dříve než se nadějeme, kyne Pán i nám: dech smrti skráně naše ovane a zlomí život náš, jako vítr, jenž trhá listí z květiny a unáší je uschlé v dál.

Na jakou půdu padá oschlý list života našeho? Jistotu neklamnou podává nám Zjevení: „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý vlastní věci těla, jakž činil, buďto dobré nebo zlé“ (2 Kor. 5, 10). A Kristus sám u sv. Jana praví: „Přichází hodina, v kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího, i půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zlé činili, na vzkříšení soudu“ (Jan 5, 28, 29).

Tot tedy cíl našeho putování: soud a život věčný. A v životě tomto jsou příbytkové o nichž platí slova Písma; „Čeho oko nevidálo aniž ucho slychalo, ani na srdce lidské vstoupilo, to připravil Bůh těm, kteříž ho milují“ (1. Kor. 2, 9.), a opět: „Obdrží království slavné a korunu ozdobnou z ruky Páně“ (Moudr. 5, 17.), ale tolikéž i příbytkové, o jejichž obyvatelích pravil sám Spasitel: „Červ jejich neumírá a oheň neuhasne“ (Mark. 9, 47.).

Ve kterých příbytech, na věčnost od sebe rozdílných, bude sídlo naše po vyprehlé lhůtě života, o tom, draží křesťané, rozhoduje *dočasný* život náš. — „Nyní jest čas příjemný, nyní den spasení.“ (2. Kor. 6, 2.). „Pracujte, dokavadž den jest, nebo

přijde noc, kdežto žádný nemůže dělati“ (Jan 9, 4.). A den ten často pro nás příliš kratičkým; jednoho již na úsvitě povolává Pán k výplatě, kdy sotva vydával se na cestu, jinému zas velí snášet břímě dne a horka celý den, do stáří kmetského. Každý okamžik jest tedy pro nás ceny nesmírné, každým okamžikem, každým krokem svého života možno nám buď nebe získati neb ztratiti.

Kdož věrou živou v Krista opatřen i zlatem ctnosti oděl na pouť věčnou duši svou, kdož křížů tíž za Kristem nesl v životě a cíl svůj z mysli nikdy nespouštěl, kdož sebe sama přemáhal a v oběť libou Bohu přinesl i srdce své; tenť v připravené nebes příbytky za Kristem vstupuje, by podíl na všem bral, co Bůh svým vyvoleným připravil. Kdož ale, prázden víry v život věčný na pouti této vezdejší hlavu skláněl k zemi a bezcennému prachu je-jimu, kdo hříchů břímě vlekl za sebou, kdo nemiloval Boha, ale svět; tenť otrokem jsa světa spoutaným; nevznese se nikdy k sídlům světla, míru, pokoje. Prach porušení a věčnou duše záhubu bere na časy věčné za bolestnou odměnu.

Draží křesťané! Oko naše dnes za Kristem pohlíží, jenž do nebe se vznesl, aby došel oslavení u Otce nebeského za dílo vykoupení, jež na zemi byl dovršil, jak sám byl dříve slovy naznačil: „Dokonal jsem dílo, kteréž jsi mi dal, abych je činil. A nyní oslavíš mne ty, Otče, u sebe samého slávou, kterou jsem měl u tebe, prvé nežli svět byl“ (Jan 17, 4. 5.). A příbytkové tito jsou uchystáni též i nám, neb Kristus věrným svým je zaručil řka: „V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí; a já jdu, abych vám připravil místo v nich“ (Jan 14, 2.). — Té slávy nehynoucí v nadhvězdných sídlech, kdož z nás, draží křesťané, nechtěl by býti účastným? Kdož z nás z duše celé netoužil by po cíli tom, odkudž není putování dál, nýbrž kdež jest odpočinutí trvalé, blaho nehynoucí, slast nevypravitelná?

„Za Kristem!“ budiž tudíž heslem našim v putování pozemském; za Kristem, u víře, za Kristem, v blažené naději v nekonečné Jeho zásluhy, za Kristem v milování Boha a bližního v lásce účinné, nezištné, za Kristem v bohatství i chudobě, za Kristem v radostech i utrpeních vřelých, za Kristem po celou pout vezdejší, aby až schýli se pouť ta ku konci,

nám všem pokynul Pán v odměnu: Služebníče věrný, vejdiž do radosti Pána svého a přebývejž tam na věky. Amen.

Kázání

na den sv. Jana Nepomuckého, mučeníka
Páně a patrona země České.

Podává Fr. Čapek.

„Pěči měj o jméno dobré, neboť to zůstane tobě spíše nežli tisíc pokladů velikých a drahých.“

Kn. Moud. 41, 15.

Postupem času Prozřetelnost věčná pro zvláštní potřeby lidské zvláštní ustanovila ochránce — patrony. Byli jednou časové zlí, kdy hlavní město Cařihrad ohromnou bylo peleší všeho druhu zločinů, neřestí a nepravostí — a hle, tu Prozřetelnost věčná se slitovala a poslala sv. Jana Zlatoustého, který zlatou, převýbornou výmluvností svou zničil koukol hříchů a semena bohumilých ctností zasil do srdcí lidských. — Byli jednou časové zlí, v nichž povstali odpůrcové proti Kristu Pánu a sv. Církvi Jeho a zvláště proti účtě obrazů brojili a horlili a v čele jejich sám Lev Jsaurický, mocný vladař, a hle, tu Prozřetelnost věčná se slitovala a seslala sv. Jana Damascenského, který obrazoborcům se opřel, slovem i písmem svatou pravdu hájil i uhájil. — Byli jednou časové zlí, v nichž roty loupežnické jmění i život ohrožovaly, jednotlivcům i celým dědinám zkázou hrozily, zvláště v Itálii krvavé hospodařily, a hle, tu Prozřetelnost věčná se slitovala a seslala sv. Jana Qualberta, který moha docela snadno zničit a zahubiti vraha bratra svého, toho neučinil, nýbrž pro Krista Ukřižovaného jemu odpustil, jej objal — takže i zlotřilé srdce loupežníků se pohnulo, změklo a na cestu spasení se dalo. — Byli jednou časové zlí, v nichž se zdálo jakoby byla vyhnula a vymřela láska k bližnímu; necitelná a studená byla srdce oproti bidákům a chudákům, a hle, tu Prozřetelnost věčná se slitovala a seslala sv. Jana Almužníka, který neobyčejnou štědotou svou, velikou láskou svou mysl i srdce k útrpnosti, štědotě, prokazování skutků milosrdenství trpícím spolubratřím otevřel i rozehrál. — Byli jednou časové zlí, kde vlažnost u víře a nevázanost mravů jako morovina po krajích

se šířila, ano i na místa posvátná se vloudila, a hle, tu Prozřetelnost věčná se slitovala a seslala *sv. Jana Klimaka*, který církevní kázeň a počestný mrav napravil a znova zavedl.

Utíkati se mohli lidé v potřebách svých k *Janu Božímu*, který pro nemocné bez rozdílu vyznání a národnosti špitály zbudoval a Milosrdných Bratří zakladatelem se stal. Utíkati se mohli k *sv. Janu z Kříže*, jímž honosí se řád Karmelitánů, *Janu Karerovi*, jenž v řádu Tovaryšstva Ježíšova vyniká, utíkati se mohli ke všem, které Prozřetelnost Boží za patrony a ochránce ustanoviti ráčila.

Jen jedni nešťastníci byli, kteří žádného na nebi dlouho neměli ochránce a kteří přece daleko ostatních politování hodnější byli. A kdo byli tito nešťastní, kteří jen Bohu samému mohli si stěžovati a žalovati bidu svou? Byli to lidé spravedliví, duše poctivé, kterým utrhačné jazyky čest ukradly, dobré jméno pošpinily, zneuctily. Těm teprve v 14. století po Kristovu narození dán za ochránce patron mocný, oslavený krajan náš, *sv. Jan Nepomucký*, pod jehož sochou čisti můžeme: „Sv. Jene Nepomucký, ochránče cti a dobrého jména, oroduj za nás“ aneb též slova kpihy Moudrosti: „Pěči měj o jméno dobré, neboť to zůstane tobě spíše nežli tisíc pokladů velikých a drahých.“

Ale tím, že *sv. Jan Nep.*, mučeník Páně, ustanoven ochránцем cti a dobrého jména, tím větší jest sláva a oslavení jeho na nebi. Ano velikým jest světcem *sv. Jan*, patron svatyně této a celé zdejší osady, nebo:

1. veliké jest dobro dobré jméno, jehož on ochránцем, a

2. veliké jest zlo utrhačný jazyk, jehož on karatelem.

To jest obsah i rozdělení.

I.

Dobré jméno, nebo také čest, jest dobré smýšlení, dobrý úsudek lidí ostatních o nás, a zakládá se na něm celý náš vliv, všechna moc působení našeho, zdárný výsledek jednání našeho v životě veřejném. Křesťan ve škole pokory vycvičený ví, že si má dobré jméno u lidí zjednatí, čisté uchovati a přičiniti se ztraceného opět nabyti. Z té příčiny napomíná moudrý Sirach: „Pěči měj o jméno dobré, neboť to zůstane tobě spíše nežli tisíc pokladů velikých a drahých.“ Ano, tak tomu jest!

Nejmilejší, myslíte sobě mladíka anebo nějakou dcerku, kteří po svých rodičích, protože tito křesťansky spořádaný život vedli, hezké peníze zdědili. Mladý muž chce se státí samostatným, dcerka chce se provdati. A když vše ujednáno, tu náhle se objeví, že peníze jim byly odcizeny, ukradeny — jaké to pro ně leknutí, jaká rána, to jest nářku.

Obrátme to na dobré jméno člověka; neboť dobré jméno jest druhé dědictví, napsal již Publius Mino, učený muž. My ale neřekneme, že dobré jméno jest druhé dědictví, nýbrž dle pravdy, že jest lepší než všecko dědictví. Neboť Šalamoun, daleko moudřejší než Publius Mino napsal, že dobré jméno jest nade všecko bohatství a poklady. A proč? Dobré jméno zjednává člověku důvěru, lásku a úctu u spolulidí, čehož bohatství nedokáže, dokázati nemůže.

Jestli ale člověk se leká a naříká, ztratí-li, přijde-li o jmění, tož více běduje, ztratí-li dobré jméno u lidí, ať již nevinně, ať již zaslouženě. Proto Sirach napomíná: „Pěči měj o jméno dobré, neboť to zůstane tobě spíše nežli tisíc pokladů velikých a drahých.“

Dobré jméno veliké jest dobro. Byli a jsou mnozí, kteří opovrhli bohatstvím, jmění svého dobrovolně se zřekli; byli a jsou mnozí, kteří opovrhují vybranými jidly a nápoji, ale, aby někdo svou cti, dobrým jménem opovrhl, svět ještě neviděl. Právě proto, že každý na dobrém jménu si zakládá, tož s jakousi úzkostlivou opatrností se snaží a přičiňuje, když tak nešťasten byl a hříchu smrtelného se dočinil, hřích utajiti a zakryti. Přece ale stane-li se, že tento tajný hřích na světlo Boží přijde, tu jaké to zděšení, jaká to hrůza!

Slyšeli jste Nejmilejší, aneb dočtli jste se, že ten neb onen otce, matku, přátely, ba ženu i děti i domácí krb náhle opustil, zmizel a rychle cestu do krajin vzdálených a jemu neznámých nastoupil a vážil — a proč — protože jeho tajný hřích, dlouho ukrývaný zločinné jednání bylo odkryto a on o dobré jméno, kterému se těšil, přišel. Hledte, proto hanbu a potupu mezi svými snášeti nechtěl a proto volil raději býti bez otčiny a rodiny, bez vlasti, v cizině jako psanec, nežli doma zlopověstný — trestanec. Znal jsem osoby, které o službu a úřad přišly, protože utrhační, zrádní jazykové jim z ní pomohli a tyto poctivé osoby brzy ze-

mřely. Stále je to hnětlo, stále na kořeny života bodalo, že jsou před světem beze cti — ano přemnoží v smutném postavení takovém násilně ruku na sebe vložili. — A co bylo na světě válek a soubojů mezi vznešenými, co bylo na světě pranic a rvaček mezi sprostými, pro jediné slovo, kterým druhého čest uražena!

Z urážky takové jako z neumorného pramene povstávají nejlítější nepřátelství a hněvy, krvavé msty a skutky někdy hrozně opravdu ďábelské a to i mezi přátely, mezi vlastní krví! Tak poznali jste, že dobré jméno veliké jest dobro. A tento poklad svěřil Pán Bůh do rukou Jana Nepomuckého, an ho ustanovil a ozvolil za patrona dobrého jména. A jak zastává tento úřad, jak chrání svěřence své a všechny, kteří k němu se utíkají a za pomoc prosí sv. Jan Nepomucký? Nejmilější; kdyby jste chtěli sto příkladů, mohl bych pověděti; kterým sv. Jan Nepomucký čest zachránil, dosvědčují ochotně pomoc nebeskou.

Jestli ale rozmilí v Kristu, někdo z vás o této mocné ochraně pochybuje, tož pakli se mu to přihodí a on v nebezpečí ztráty dobrého jména se octne — ať se uteče k Janu, velikému mučedníku Božímu, který krev procedil, život položil, aby čest bližního (královny Johanny) zachránil a zajisté dozná měrou plnou ochrany žádané.

Ale úřad ochraňovati dobrého jména není tak snadný, proto veliký jest světec oslavený patron náš, že nesnadno bývá zkrotiti zlý a utrhačný jazyk, jehož on jest karatelem.

II.

Veliké jest zlo utrhačný jazyk. Slovnítný kazatel takto u příčině této se pronáší: „Znám kaziče, který co mnohou práci v mnohých letech se vystavělo, v několika hodinách zbořil; znám svůdce, který na sta, na tisíce nevinných duší zkazil; znám buřiče, který nejlepší přátely rozdvojil; znám rouhače, který i Boha samého špiní; znám paliče, který celé obce podpaluje, znám loupežníka, který své bližní o nejdražší statky okrádá, znám vraha, který nejeden, ale mnoho životů na svědomí má. Chcete věděti, kdo jest ten kazič, svůdce, buřič, rouhač, palič, loupežník a vrah? Vyradím ho, slyšte jméno jeho — jmenuje se: jazyk lidský. Tento malý oud našeho těla, který Bůh

stvořil, aby rozsíval, zavražďoval símě dobré na tom světě, který stvořil, aby poučoval, radil, napomáhal, napravoval, těšil, blažil, mířil, krotil; který stvořil, aby stavěl, hájil, dobrořečil, žehnal a Boží čest na zemi rozšiřoval; tento oud tropí ďábelství, z něhož mu bude těžko před Bohem odpovídati.“ Ano veliké zlo jazyk utrhačný! Žádný osamělý strom v širém poli není tak větrům, žádný ptáček v povětří není tak drápům krkavce, loď na široším moři není tak vlnám vystavena, jako dobré jméno očím lidským.

Neboť kdo jest tak svatý, tak nevinný, tak krásný, tak silný, vysoce v důstojnosti postavený, aby jazyk lidský, ošemetný, utrhačný se ho nedotekl a ho nezastihl. Mnohý jazyk ani nebožtíků, kteří na pravdě Boží se svým Soudcem již zúčtovali, ani těch neušetřil. Ba on se odvažuje i v říši nebes a ústy opovážlivými rouhavá a zlolačná o svém Stvořiteli a Zachovavateli pronáší slova. Přemnoží zapominají, že křesťanské jest vymluvit a nekřesťanské pomluvit, zapominají, že Tvůrce mocný dal jazyku dva kořeny, z nichž jeden ku hlavě a ten druhý k srdci vede, aby lidé mluvili jen s rozumem: moudře, ze srdce: upřímně. Zapominají na příkazání Boží osmé: Nepromluvíš atd. — zapominají, že z každého slova marného účet klásti budou na dne soudu Božího.

Jazyk zlý nesnadno se zkrotí. On buď za bílého dne beze studu a bázně neb za tmavé noci po způsobu vrahu opouští ohradu svou a čest Boží i lidskou napadá. — Sv. Jakub, apoštol Páně, chválí v listu svém toho, kdo uzdu pro koně vynalezl — neboť tou se dá i ten nejbujnější kůň zkrotiti — a dokládá, že uzdu koně říditi můžeme kamkoliv chceme, že šelmy divoké lidé krotí i zkrotili, ale jazyk nezkrátí žádný z lidí, žádný — žádný.

Sv. Antonín Paduanský ryby mořské k sobě volal, sv. Konrád ptáčky, svatý Eustach lva, sv. Havel medvěda, sv. Hilarion draka v službě své měl, sv. Lucie vysoko šlehající plameny ukrotila, ale který, kde a kdy ze všech vyvolených Božích, ze všech svatých a světců jazyk utrhačný, jazyk pomlouvačný zkrotil — žádný, žádný ani jediný!

Ta čest posnechána od Prozřetelnosti věčné sv. Janu Nep., neboť jakou měrou jest ochráncem cti a dobrého jména, touž měrou jest zlých jazyků karatelem!

A kdo z vás nejmilejší, žádal by důkazů tvrzení tohoto, nechť si koupí nebo vydluží knihu vydanou Dědictvím svato-Janským v Praze, jehož členem státi se může každý a v té době se, v knize, podílu z roku 1876 v životopisu jeho historicky dokázaných příběhů.

Já povím jeden ze života věku našeho, jež se zaručením vyprávěl mi hodnověrný muž. Šel jistý člověk kolem sochy svatého Jana a slušně smeknův křesťanským způsobem sochu pozdravil. Vida to jeden z jeho známých pospíšil si za ním a úsměšně volal: „Ty také pozdravuješ Pražského plavce, co pak ti platí? Na tato smělá a rouhavá slova s velikou nevolí odvětil bezbožníku: „Každý na svůj vrub si vroubí — dej pozor ať ty nestaneš se plavcem!“ Za tři dny obdržel zprávu, že rouhač vrací se ze svatební hostiny ve své vlastní studni, do níž upadl, zahynul!

Zajisté nejmilejší poznáváte, že sv. Jan Nepom., zlého jazyka karatel, on, který jazykem těžce se neprohřešil, jak proti nejhlavnějším slibům královským tak proti hrozbám tyranským zmužilým i stálým ostal. Stál jako svatý v síle své a proto oslavil ho Bůh Všemohoucí nesčetnými zázraky, z nichž zajisté nejpatrnější a nejpodivnější ten, že jazyk jeho čerstvý, zdravý a neporušený byl po tři sta a dvaceti letech nalezen a do dnes čerstvý a zdravý k uctění veřejnému nábožným poutníkům se podává na Hradě Pražském. — Poznáváte dnes jak veliké ceny jest dobré jméno, ctěme a vážme ho sobě, ctěme a vážme si dobrého jména i jiných, daleci jsouce všeho podezřívání, pomluv a na cti utrhaní; neboť blahoslavení ti, kteří jazykem těžce se neprohřešili — zvláště ctěme a vzýváme mocného a velikého světce sv. Jana z Nepomuku, aby Bůh na orodování jeho nás ode všeho zlého zvláště ode vši úhony na dobrém jméně milostivě ochránil ráčil. Následujeme ve všem svého svatého patrona na zemi a shledáme se s ním pak na nebi. Amen.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování.)

V.

Druhého dne ráno již Aninka sama oblékla matku a přivezla ji v sedadle ke

stolu, u něhož Šimon čistil kávu. Proti obyčejí málo mluvil a sotva sestře odpovídal, když se ho na něco ptala. Matka byla plna nepokoje. Pozorovala, že jí Šimon něco zatajil. Večer přišel všecek smuten domů a ráno pozorovala matka, že jest mu těžko u srdce. „Co se mu jen stalo? Nikdy mi praničeho nezatajil, a včera se všem otázkám úzkostlivě vyhýbal.“

Co se těmito smutnými myšlenkami obírala, chtějíc tajemství prozkoumati, slyšela otvírati vrata. Obrátila se a viděla Kateřinu, která vejdouc doprostřed světnice postavila se, všecka bez sebe, bleďa a úzkostlivě se na paní Hormsovou dívajíc. „Kateřino, co jest ti? co se stalo?“ koktala stařena všecka polekána. Tato anjednou sebou pohnula a vrhla se stařeně okolo krku a objímala ji.

„Kateřino! stalo se neštěstí? Otec, matka —“

Děvče vrhlo se na stolicí a vzlykalo, jakoby ji něco tížilo. Aninka se k ní blížila a začala také plakati.

„Prosím tě mluv, Kateřino,“ řekla paní Hormsová. „Podívej se, jak se třesu! Co tě tak dojalo a polekalo?“

„Ach, drahá paní! vidíte mne dnes naposledy!“ řeklo děvče. „Nesmím sem nikdy více přijíti.“

„Proč? kdo zakázal? nelžeš?“

„Mám si vzít Isidora — a budu-li ještě jen slovo mluvit se Šimonem, otec — ani říci nechci — můj otec mne bude bít. Běda! a dnes ráno mne již bil, že jsem opovržlivě mluvila s Isidorem.“

Stařena plakala, pohlížejíc k nebesům: „Nebohý Šimon, mé nešťastné dítě!“

„Nebohý Šimon!“ křičela Aninka, nechápajíc ještě, co tak matku dojalo

„Kateřino, Kateřino! a ty jsi svolila!“ volala stařena. „Šimon toho nesnese, bolestí zemře.“

„Svoliti? nikdy nesvolím! Ale nevím, co se otci stalo, jest neústupný a nechce povolit; předstírá, že se stará o mou budoucnost a jest připraven jakýmkoli způsobem mne donutiti, kdybych se vzpouzela. A matka jest také zlostí jako bez sebe. Běda! nutí mne vzít si Isidora, škaredého, kterého ani viděti nechci, jimž opovrhují a ujišťují vás, milá paní, že by zanedlouho potom Kateřina zemřela.“

„A myslíš, že by Šimon takovou bolest snesl?“

Děvče se usmívalo, „aspoň na hřbitově byli bychom vedle sebe!“

„Mlč Kateřino! srdce mi puká bolestí. Vždyť ještě nejsi vdaná; snad není všechna naděje ztracena. Dobře víš, že tvůj otec jest náhlý, ale že velmi snadno své náhledy mění.“

„Ale nyní nezmění se ani otec nadto pak matka,“ řeklo děvče vzdychajíc.

„Ano, drahé dítě, nyní jsou lidé jako posedlí po penězích. Bohatý lékárník podvedl zajisté tvé rodiče svými sliby.“

„Ne, paní Hormsová, neuhodla jste.“

„Jak tedy? prosím tě mluv.“

„Nemohu říci.“

„Co jest? Mluv jen svobodně Kateřino. Chceš mi něco zatajiti, když v tom spočívá štěstí a blaho mého Šimona?“

„Netroufám si; ostatně bylo by zbytečno. — Nyní bylo chvíli ticho.“

„Nuže, prosím tě, drahá Kateřino,“ řekla stařena. „Nezatajuj mi důvodu, proč otec tak krutým k tobě jest.“

„Budete pokojna, neboť každý by řeči takové nesnesl.“

„Budu Kateřino!“

„Pomyslete si jen, drahá paní, rodičové předstírají, že, kdybych si vzala vašeho Šimona, bych byla po všechem život vaší otrokyní.“

„Mou otrokyní?“

„Myslí si, že vaše nemoc již dlouho trvá a povídají, že žena pakostnicí stížená stále potřebuje opatrovnice a pomocnice. Jako bych nebyla šťastna, podati vám tak důkaz své lásky.“

„Můj Bože!“ vzlykala stařena hojně slzy prolévajíc, „má nemoc jest tedy příčinou, proč tě otec nechce Simonovi dáti? Ach! srdce mi pukne žalostí! Já býti příčinou neštěstí svého syna? — Jako bych pro něho nemohla zemřítí?! Což nelze ho nijak zachrániti? — Žádná oběť mi není těžká. Jak pak Kateřino, kdybychom prodali náš domeček? — Pak bychom mohli míti služebnici nějakou, než by Šimon více vydělával.“

„Také jsem povídala rodičům, ale nechtějí ani slyšeti. Mají jenom hroznou, ošklivou myšlenku. Kdybychom svolili, mohla bych si vzít Šimona; ale jistě vím, že rodičové nejsou upřímní, poněvadž žádají něco nemožného a necitelného.“

„Jen mi řekni, Kateřino, chci a musím to zvědět!“

„Ale jen pod podmínkou, že to přijmete jako žert; neboť jest to jen prostředek od rodičů vynalezený, aby omluvili

tvrdost a krutost svou. Dobře vědí, že jest směšno, o něčem takovém mluvit.“

„Ale o čem? Již mi přece konečně pověz!“

„Nevíte paní Hormsová, co včera otec vašemu Šimonovi povídal? — Řekl mu: Můžete si vzít Kateřinu jen pod podmínkou, že pošlete matku do nemocnice!“

„Do nemocnice! ó Bože, já do nemocnice!“ volala stařena blednouc?

„Proč se tak bojíte? Kdoby věřil, že se tak stane?“

„Do nemocnice, do nemocnice!“ opakovala stařena vzlykajíc. „Ach, hrozné slovo!“

Aninka vzala matku za ruku. Její tváře zvlhly od slz.

„Neplačte, milá maminko,“ pravila, „půjdu s vámi a nikdy vás neopustím.“

Matka objala dítě své nemohouc mluvit. Její nejistý pohled těkal po světnici a neslyšela útechy Kateřiny. Byla pohřížena v hluboké myšlenky.

„Ale poslyšte paní Hormsová,“ řeklo mladé děvče. „Nevím, čeho se strachujete? Myslíte, že by vám Šimon dovolil jíti do nemocnice? Jenom myšlenka takového hrozného sobectví naplnila ho včera takovou zlostí, že vyvedl poštilost. V rozčilení urazil otce a ať mu říkal cokoliv, pořád si povídal: Matku do nemocnice! Nikdy! raději zemřítí!“ — Ale má dobře. Kdybych šla za Isidora, zemřela bych; ale vás poslati do nemocnice a jen s takovou podmínkou býti šťastnou? Ne, volám se Šimonem, raději zemřítí!“

Tu změnil se všecek obličej stařeny. Úsměv poloveselý, polosmutný ji pohrával okolo úst a řekla klidně: „Nuže, milá Kateřino, buď moudrá, měj rozum! ukládá-li nám krutý osud takovou bolestnou volbu, přijmeme ji odhodlaně a mužně. Bůh mi vnukl šťastnou myšlenku a osvítil mne svým světlem: vidím jasně naše postavení. Jste oba mladí; a vy chcete obětovati všecek život svůj, jenž by byl jen samá radost a láska, abyste mi uspořili několik smutných a pro mne nezvyklých dnů? Ne; v podobných zápasech jen matka vítězkyní bývá. Půjdu do nemocnice; budu žít v úkrytu a pokoji. Utrí slzy Kateřino; vezmeš si Šimona.“

„Jak, co povídáte?“ pravilo všecko udiveno děvče.

„Jdi domů a řekni otoi, že mu vzkažuji, aby byl rozumný, — a rozumu má

dosti, — že půjdu za několik dní do nemocnice.“

„Není možno! Nemohu přece cosi podobného říci otcí!“ křičelo děvče. „Myslíte, že bychom byli šťastni, když byste vy v nemocnici plakala! Neměla bych ani okamžiku pokoje!“

„Kateřino, můj úmysl jest nezvratný?“

„A Šimon?“

„Uhlídáš, milé dítě, jest uznalý; bude se mrzeti, ale pochopí, co zamýšlím.“

„Běda! jaké hrozné věci,“ vzdychala Kateřina. „Nevěřím vám; přece vidíte, jak se třesu!“

„Uvykneš znenáhla Kateřino. Slib mi jen, že se budeš o Aninku starati jako o své vlastní dítě!“

Kateřina objala mlčky dítě a líbala je.

„Vím,“ ujala se mlčky stará žena, „vím, že velmi miluješ Aninku. Slib mi také, že často ke mně se Šimonem přijdeš. Budu šťastna, uvidím-li, že jste šťastni.“

Kateřina pravila stařeně, že nelze jejího úmyslu provést, poněvadž Šimon nikdy nesvolí. Ale stará paní byla tak odhodlána a uvedla tolik důvodů, aby svůj návrh provést mohla, že Kateřina sama pochybovala, zda-li snad Šimon přece nesvolí, aby matka šla do nemocnice.

Tato pochybnost trápila dívku, a buď že chtěla rozmluvě dáti jiný směr, neb že slyšela hodiny bítí 11., zdvihla se řkouc: „Šimon již brzy přijde, ať jest jakkoli pevný váš úmysl, jsem jista, že nikdy nesvolí, abyste šla do nemocnice. Nuže, udělám oheň. Aninko, dones hrnec s masem!“

Ale najednou se všecka, zarazila dívajíc se oknem na ulici. „Ó můj Bože!“ zvolala, „Šimon již jde domů. Já s ním nesmím mluvit; otec mi zakázal! Dnes ráno byl tak rozloben, tak prchlívl! Bil mne a já jsem mu utekla. Neuzříte mne již paní Hormsová, buďte ujištěna, že stále na vás myslím a budu vás až do smrti milovati . . . a na tebe také drahá, dobrá Aninko.“

S rychlostí zimniční objala matku i dítě a vzlykala cčí majíc plny slz: „S Bohem!“

„Oznam otcí, že půjdu do nemocnice,“ volala stařena.

Zmizela v zahradě, ale uviděla Šimona, jenž nebyl ani deset krokův od ní; nemohla se mu vyhnouti, poněvadž šli po jedné cestičce.

„Pláčeš?“ volal, „řekl ti to otec?“

„Běda! všechno ztraceno, vím všechno a matka tvá také,“ odpověděla. „Jsme velmi nešťastni Šimone. Matka tvá pojala přenešťastný záměr.“

Mladík se smutně za ni díval, sklonil hlavu a šel zvolna k obydlí, jakoby se chtěl rozmysliti a nových sil nabyti. Vzkročiv do dveří, řekl: „Matko! požádal jsem pana Waterschoota, aby mi dovolil spíše jíti z obchodu než obyčejně. Chtěl jsem jíti k sousedovi Verhoenovi, abych pokusil se odvrátiti ho od jeho úmyslu. Ale několik slov Kateřiných, vaše oči plny slz jasně mi ukazují, že by u něho všechna slova byla marna. Znáte podmínku, pod jakou mi dovolil vzíti si Kateřinu?“

„Ano,“ odpověděla mu matka usmívajíc se, „ale odstraň všechnu nejistotu ze svého srdce. Vezmi si Kateřinu! — Máme špatné názory o nemocnici. Není tam tak zle, jak si myslíme.“

Mladík se na matku díval všecek podiven. „Co znamenají vaše slova?“ ptal se.

„Chci jíti do nemocnice,“ odpověděla matka. „Slyšíš Šimone? chci a přeji si toho.“

Šimon svažtil čelo. Sedl si směje se trpce a pohlížeje na matku udiven a nevěda, zda žertuje či vážně to myslí.

„Ano, Šimone, předvídám tvůj odpor; ale tentokráte jsem se ustanovila a ať řekneš cokoli, všechny důvody vyvrátím a provedu svůj úmysl; za týden budu v nemocnici.“

„Ach! jaká to slova matko!“

„Ale, milý synu, uvažme věc nepředpojatě, nerozčílujme se. Neučiním-li jak chci, jest Kateřina pro tebe ztracena, vezme si Isidora Pommedepina, jehož nenávidí. Nebyli byste oba po všechem svůj život nešťastni? Odpověz!“

„Ano, matko, byli bychom nešťastni.“

„Půjdu-li do nemocnice, vezmeš si Kateřinu a přání tvé bude vyplněno. Myšlénka učiniti tak již na zemi dětem nebe, neučiní-li matku šťastnou, třeba i v nemoci?“

„Trýzníte mne!“ zvolal mladík nepokojně z místa na místo pošlapuje „Ano, již rozumím; oběť poneseš statně a budete šťastna; ale já? I po boku ženy přemilé, myslíte, že by mi srdce bolestí nepukalo? Vy jste pro mne jako otrokyně pracovala, pro mne jste před časem sestárla, onemocněla, a já pln bujarosti, já bych vás pustil do nemocnice, z pouhého sobectví? Ach! že jsem ta slova vůbec slyšel?“

„Mé dítě! činím tak ráda, tím způsobem jediné mohu zachrániti nebohou Kateřinu. Jinak bude nevěstou Isidorovou. Buď jist, že by zármutkem zemřela. Smiluj se nad ní, nech mne dělati, co já chci.“

„Ne, ne,“ volal Šimone, všecek se třesa; „smlouva ještě není uzavřena. Kateřina bude odpírati, jest odvážlivá. Ať jest jakoliv, těžko s ní válčiti, nepoda se tak lehko.“

„Jak se klameš synu milý!“ řekla vdova vzdychajíc. „Kateřina již nyní jest skoro zničena hrozbami svého otce. Kdybys věděl, co se stalo!“

„Svolila Kateřina, opustila mne? Ach, tedy mne nemilovala?“

„Šimone, neobviňuj nespravedlivě nebohé přítelkyně. Trpí více než my. Její odpor již vyvolal hněv otcův; hrozil, že se ji zle povede; ba dnes ráno ji i bil.“

Mladík vykřikl a křečovitě hrozil pěstí. „Což se zbláznil pan Verhoeven! Bíti Kateřinu, anděla dobroty?“

„Všechna nebezpečí a útrapy může jediné slovo zameziti a všechno v radost obrátiti. Buď rozumný, milý synu; pust mne do nemocnice.“

„Nikdy matko! Kdyby se všecken svět proti mně vzbouřil, nepustím a k takové pošetlosti nesvolím. Neplač Aninko! Všechno lépe dopadne než si myslíme. Není všechno ztraceno. Jenom doufejme!“

„Ach, klameš se Šimone; budu spokojena v nemocnici. Nyní jsem smutná a nešťastná.“

„Přemýšlel jsem po celou noc o slovech pana Verhoevena, ... Kateřinu tedy bil? Ach, čeho se nedočkáme! Matko mám plán, úmysl pevný. Ihned půjdu do obchodu k panu Waterschoostovi, ale napřed bych rád ještě mluvil s panem Verhoevenem.“

„S otcem Kateřiny? Byl tak rozhorlen ...“

„Jsem na vše připraven a nic se nebojím. Nebudu dnes doma obědvati; někde v městě již pojím.“

„Děsíš mne Šimone; co chceš učiniti?“

„Ještě ani sám nevím; ale nebojte se, buďte pokojná; mám-li boj podniknouti, budu bojovati a tak brzy nevzdám se! Nechcete-li mne matko příliš rozdrážditi, tedy prosím vás, o nemocnici ani nemluvte. Ať jsem šťasten nebo nešťasten, matka vždy bude se mnou a ji od sebe

nepustím, až nás smrt oddělí. Dlouho se zdržuji, dovolte, bych odešel.“ — Nedbaje proseb matčiných vyšel ze dveří a šel obyčejnou cestou, přes sousedovu zahradu.

Byl již blízko stavení, když uviděl Kateřinu, zaměstnanou uvazováním fazolí na dlouhé hůlky. Privil jí: „Kateřino, pravda-li, že tě otec bil?“

„O Bože, odejdi, Šimone!“ volala úzkostlivě. „Otec jest doma, uvidí tě.“

„Neodejdu,“ odpověděl; chci stůj co stůj s otcem tvým mluvit.“

„Rychle odejdi!“

„Svolila jsi ku sňatku s Isidorem?“

„Ještě ne; ale bojím se; otec jest všecek rozhněván!“

„Nemůžeš po nějakou dobu odpírati?“

„Budu tak dlouho, jak jen budu moci.“

„Ach! má drahá, kdyby to trvalo několik měsícův! Kdož ví? Potom by snad otec tvůj svolil, abys si mne vzala.“

„Což půjde matka do nemocnice?“

„Nikdy, dokud živ budu!“

„Výborně Šimone! Ale co chceš začíti?“

„Buď tichá Kateřino; zkusím štěstí v obchodě, podaříli mi se.“

„Utec Šimone, ntec!“ volala úzkostlivě; otec tamhle jde; uvidí-li tě!“

„Tím lépe; rád bych s ním mluvil.“

Mlékař drže hůlku v ruce, blížil se hroze a nadávaje. Když již byl až u mladíka, volal: „Hned se mi odtud klidte! Jste na mém pozemku; zakazuji vám někdy sem vkročiti. Kdybyste proti mé vůli zahradou chodil, natluku vám anebo udám policii, že rušíte právo mého vlastnictví.“

„Již jdu,“ odpověděl Šimone klidně, „ale dovolte mi, prosím vás dříve, několik slov s vámi promluvit.“

„Nic nechci od vás slyšeti!“ přerušil ho mlékař. „Mlčte! — Kateřino, klid se domů! nebo — A vy také běžte!“

„Ale pane Verhoevena, pamatujte se!“

„Pamatovati se; myslíte, že blázním! Poslyšte, jest-li nepůjdete, pošlu na vás svého psa! Půjdete, nebo ne?“

„Dovolte ještě slovo!“

„Turku! kousni ho!“ snažil se popuditi psa na Šimona. Ale zvíře plazilo se k Šimonovi točíc ocasem, lízalo mu ruce a když je mlékař zaháněl, vycenilo naň zuby a vrčelo po tichu, jakoby chtělo Šimona brániti proti svému pánovi.“

„Dobře! však se ještě uhlídáme,“ křičel vztekle mlékař. „Popuzujete všecek svět proti mně a i zvířata. Počkej Turku!

Prodám tě anebo zabiju. Jděte již Šimone, jsem rozloben; mohlo by se vám něco státí.“

„Okamžik jen.“

„Ani minutu. Nechej hlasu vašeho již nikdy slyšeti a vás viděti, tu jest cesta, běžte!“

Šimon vida, že nelze s rozlíceným mlékařem mluvit, otočil se a šel zahradou na ulici. Dokud nezmizel očím mlékařovým, stále ho slyšel nadávati.

(Pokračování.)

Rozhled

po misiiích svaté katolické církve v roce 1884.

Podává Boh. Hakl, děk. v Hořicích.

(Pokračování.)

II. Obrátíme-li zrak svůj na východ a pohlédneme-li do Asie: objevuje se nám *boj pravdy se bludem* prudčejším býti, než kdy jindy. Národové, kteří po staletí pod záhubným vlivem jednak *Fociůvým* (Focius, v rozkolu), jednak *Mahammedovým* žili, ze svého smrtelného spánku, v nějž byli pohřbeni procitují. Svátý otec, Lev XIII., hlava církve, světlem s hůry jsa osvěcen, hned na začátku svého pontifikátu obrátil pln lásky oči svých ku *východu*. Spoléhaje v Římě na ctihodného nejdůst. kardinala *Hassouna* a v Cařihradě na osvěceného patriarchu *Cilického*, nejdůst. p. *Azariona*, zřídil ve věčném městě svém armenské kollegium, poslal za četnější dělníky a obdrzev, vyslal je na vinici svou.

Otcové z tovaryšstva Ježíšova, synové sv. Františka, sv. Dominika, sv. Vincencia z Pauly, řeholníci nanebevstoupení a vzkříšení Páně, křesťanští školní bratři, milosrdné sestry a sestry Neposkrvněného Početí, byli věrnými pomocníky biskupův a duchovních ve spojení se svatou stolicí. Jménem svatého otce, jakožto náměstka Kristova a nejvyšší hlavy církve, řekli oněm východanům, t. j. rozkolným křesťanům, kteří svá stará podání, jakož i svou starodávní bohoslužbu velmi přísně střežou, že staré a ctihodné jejich obřady jim zůstanou, těch že církev nikterak dotýkati se nechce: toho *jedíného* že náměstek Kristův si přeje a žádá, aby ku jednotě církve se vrátili, do toho *jednoho* ovčince Kristova aby vešli, v němž ovečky všech

národů a jazyků se nalézají, ku návratu spojení a sjednocení že je pozývá.

Těmto vznešeným snahám svaté stolice a nejčistějším úmyslům svatého otce, jehož srdce plápolá pro čest a chválu Boží, Pán Bůh požehnal. Všude vyrůstaly školy a moslemínové sami posílají dítky své do nich, aby přiučily se jazykům *západním* (europským); ale zároveň aby učily se, vyslovovati jméno Hospodina na nebesích, i kteréhož poslal, *Ježíše Krista* a poznali jej nejen dětátkem v *jeslíchách*, ale také Vykupitelem světa na *kříži*.

Ve svaté horlivosti nejen *vyšoké školy* (universita) *katolické v Bejrutě* se zakládají, na nichž *Ježíše* učí, ale vedle nich i jiné ústavy katolické (kollegia), kdež vedlé vědy *Europské* také té, ještě hlubší a důležitější vědě se vyučuje, totiž jakby člověk, jmenovitě mladý a nezkušený posluchač jedenkráté *moudře*, t. j. zbožně a po křesťanskou živ byl.

Biskupská sídla bývají zřizována, školy a nemocnice zakládány, katolíci biskupové ve svých sídlech a právech sultánem uznáváni, tak, že i před úředníky vysoké porty svých práv, jindy neuznávaných, hájiti a je zastávati mohou. Celé osady žádají a přejí si, aby do svazku náboženského se Římem přijaty byly; toť všecko *divy* jsou, jež šťastným zasáhnutím do poměrů východních sv. otec Lev XIII. způsobil. Proto napsal také jeden vysoce postavený, ctihodný kněz syrského obřadu nedávno *slova*, jež svědčí o *vděčnosti* jeho bratří a jež naše naděje ospravedlňují: „Málo papežů námi tak vysoce váženo, ctěno a milováno, ale rovněž i chváleno a velebeno bylo, jako nyní svatý otec slavné paměti, *Lev XIII.* — Týž, na jehož staříckých bedrách péče o veškerou církev boží, po všem světě rozšířenou, spočívá, až k nám, ubohým východanům všelikých obřadů, v otcovské lásce své se snižuje a obsypá nás svými dobrodiními a otcovskou péčí svou. Ó kéž dobrotivý Bůh nám našeho, všeobecně milovaného otce ještě dlouhá léta zachová a dá mu viděti *vitězství* svaté církve své!“ —

Prvé, než ku nejzadnějšímu *východu* překročíme, vzpomeňme mimochodem nejdůst. pana *Thomasa*, kterýž pracuje v *Persii*, a velikého díla jeho předchůdce blahé paměti, jež on nyní sám dále vede; pak také *všech těch řeholí* a náboženských společeností čili *kongregací*, jež v *Indii* pod ochranou *Anglie* nevzdělaným kmenům a barbar-

ským národům *evangelium* hlásají, před-
sudky *kast*, jež lidstvo od sebe různí, od-
straňují, a onu *půdu*, kteráž velice schopná
jest, aby pravá vzdělanost v ní se ujala,
ústavy, školami, kaplemi a chrámy opa-
trují a obdarují.

Přicházíme pak dále i do těch zemí,
v nichž církev boží po kolik století již
svou nejdražší krev vylévala a cedila.
Přesmutná událost, kteráž nyní pozornost
veškerého světa k sobě obrací, jest válka
v *Tonkinu* a *Číně*; krev misionářů i kře-
stánů evropských i domácích hojně tu
tekla a báti se jest, by v časích nejbližší
přítich hrozné spousty nestihly nás, jest-li
dobrotivý Bůh nebude nás chrániti; (bo-
hužel, stalo se).

Manžursko, jakož i všecky *missie* v
Číně, s oúzkostí očekávají, jak věci se vy-
vinou a poměry utvoří, jež na jihu říše
více a více se zaplétají. Tamní biskup,
ježž nemoc v *Europě* drží, proto ani ne-
čeká, až bude úplně zdrav; svatá povin-
nost nutí jej, by spěchal na místo povola-
ní svého, aby přítomnosti svou *missiona-
ře* povzbuzoval, ovečky své těšil a sílil
a jako vrchní vojevůdce v čas boje a ne-
bezpečí vojsko své řídil, anebo jako vrchní
pastýř stáde své střežil a nad ním bděl.

V *Su-Čuenu*, *Kuy-Čeu*, *Yun-Kanu*,
v *Chansi* a zvláště na jihu jsou poměry
tyž; všudež jsou *mandarini* církvi zjevně
nepřátelští, všudež obyvatelstvo podrážděno
proti *Europeanům* vůbec, zvláště pak proti
missionářům a nově na *víru* obráceným.
Všeliký způsob štvání jest dovolen a kře-
stáné nemohou ni nejmenší spravedlnosti
u soudů se nadíti. Ve všech městech, po
všech stěnách možno čísti pobuřující pro-
volání, jejichž obsahem jest, že dávají kře-
stany rozlícenému lidu v šanc a ustano-
vují i den, kdyže mají křestáné a jmeno-
vitě *Europeané* naprosto vyhubeni býti.

V *Pekinku*, hlavním městě *Čínské* vele-
říše, těší se *missionáři* dosud pokoji, neboť
vláda se obává, žeby budoucnost jí toho
splatiti mohla. Avšak *missie* tato utrpěla
ránu velikou a Bůh ji velice navštívil
smrtí statečného biskupa, kterýž po třicet
a tři léta otcem a vzorem byl těchto synův
sv. *Vincencia* z *Pauly*, kteří stkvělými
příklady všelikých ctností ve svých řadách
proukázati se mohou.

Jestliže ve městech, jež *Francouzy*
osazena a hájena jsou, *missionáři* a jejich
ovečky pokoje požívají a sami pokojně se
chovají; však země ustavičně tlupami ná-

mořských loupežníků a zlodějův, kteříž
pro události, jež v posledních časích se
sběhly, bez trestů zůstávají, navštěvována
a pustošena jest! *Laos*, tato krásná a mno-
hoslibná *missie*, kteráž tolik obětí vyža-
dovala, než založena byla, jest zničena,
bouří odnesena: sedm *missionářů* ji spra-
vovalo, šest z nich zemřelo smrtí mučen-
nickou, pro *víru*; jediný jen ušel, jako zá-
zrakem, téhož smutného osudu.

Jižní Tong-king (*Tonkin*) a *východní*
Kochin-China, kteréž od jeviště trudných
těch událostí vzdálenější jsou, byly sice
ušetřeny; ale i tu jest nám, co se budouc-
nosti týče, mnohého zlého se obávati. *Se-
verní Kochin-China*, jejíž středem jest *Hue*,
hlavní město *Anamského* království, pocí-
tila těch politických změn způsobem u-
krutným a i zde tekla krev mučennická;
doutáme, že tato krev, pro Ježíše Krista
prolitá, bude, jako v *Tonkinu*, úrodným
semenem nových křestánů.

Missie poloostrova *Malakky*, *Siamu*,
v jižním a severním *Birmansku*, v *Indii*,
Mongolsku a *Tibetě*, kteréž všecky od jeviště
války vzdáleny jsou, požívaly dobrodiní
svatého pokoje a *missionáři* mohli dáti
horlivosti své volný průchod a pustiti jí
volnou uzdu. Otázka vyučovací stala se zde
otázkou životní; proto nahlízejí biskupové
a *missionáři* všudež, kterak důležitá jest
a hledí na ni s dvojího stanoviska, totiž:
přejí si, aby jednak vedla obrácence ku
setrvalosti ve víře, jednak, aby mírnila a
šlechtila jejich mravy. Proto všudež za-
kládány bývají *kollegia* a farní školy, a
nejen dítky katolické, ale i jinověrců, ano
i pohanské houfně spěchají do nich, aby
tu nejen ve svaté víře křestanské, ale i
v jiných věcech, potřebných a užitečných,
cvičeny a vyučovány byly.

(Dokončení.)

Malomocný města Aosty.

Od hraběte *Xaviera de Maistra*.

(Dokončení.)

„Již po několik let zdržoval se u nás
pes, jenž k nám sám přiběhl; sestra ho
měla ráda a přiznám se, že po její smrti
bylo ubohé zvíře jedinou mojí útěchou.
Uchýlil se bezpochyby jen proto k nám,
že byl ošklivý. Nikdo jej nechtěl, pro dům
malomocného byl pokladem. Ze vděčnosti,

že Bůh nám daroval tohoto přítele, nazvala jej má sestra „divem;“ toto jeho jméno, jež tak velice v odporu bylo s jeho ošklivostí a potom stálá jeho čipernost, nás častokráte pobavila. Přes to, že jsme ho pečlivě střežili, několikrátě nám utekl, ale mně nikdy ani na mysl nepřišlo, že by to mohlo někomu býti se škodou. Někteří občané z města byli tím znepokojeni myslíce, že by mohl mezi ně zanéstí nákazu mé nemoci; rozhodli se tudíž, že stížnost svou přednesou místnímu veliteli, jenž rozkázal, aby můj pes byl okamžitě zabit. Přišli vojáci s několika obyvateli provést krutý rozkaz. V mé přítomnosti hodili mu provaz na krk a táhli jej zaň pryč. Když se octli u východu zahrady, nemohl jsem se zdržeti, abych se ještě jednou na něho nepodíval. Viděl jsem, jak se po mně ohlíží, jakoby mne žádal o pomoc, které jsem mu nemohl poskytnouti.

Chtěli jej utopit v řece Doře ale lidé, kteří venku čekali, ukamenovali jej. Slyšel jsem, jak bolestně štěkal a utekl jsem do své věže více mrtev nežli živ; třesoucí se nohy nemohly mne déle udržeti; vrhl jsem se na lůžko ve stavu nevylicitelném. Ve svém bolu viděl jsem v tomto spravedlivém sice, ale přísném rozkazu krutost tak bezohlednou jako neužitečnou a ačkoli dnes se stydím za cit, jenž mne tentokráte rozněcoval, nemohu přec na událost tu s chladnou krví pomyslit. Celý den byl jsem tehdež v nejprudším rozehvění. Byl to poslední živý tvor, který mi byl vyrván. Tato nová rána otevřela znova všechny jizvy mého srdce.

Tak mně bylo, když jsem večer ano slunce se sklánělo k západu, seděl zde na tomto kameni, na němž vy se nyní nalézáte. Zde uvažoval jsem již dlouhou chvíli svůj osud, když jsem spatřil tam dole dva mladé manžely, kteří teprve od nedávna byli svoji. Kráčeli po stezce, jež se volně vine pastviskem a přiblížili se ke mně. Rozkošný klid, jenž se rozestírá po zajištěném štěstí, byl vtisknut v jejich krásné tváře: kráčeli pomalu, drželi se za ruce. Náhle jsem viděl, jak se zastavili: mladá žena přivinula hlavu na prsa manžela, tento pak ji vášnivě objal. Cítil jsem, jak se mi stiská srdce . . . Mám se vám přiznati? Závist se mi poprvé vplížila do srdce. Nikdy mi posud obraz štěstí s takovou silou nevstoupil do duše. Hleděl jsem za nimi až na konec pastviny, kde mi zmizeli v lese, když tu radostné vý-

křiky dolétly mého sluchu: byly to jejich rodiny, jež jim vyšly vstříc. Starci, ženy, děti je obklopovaly. Slyšel jsem zmatený šum radosti. Zíral jsem na pestré barvy jich šatů, jak se mihali mezi stromy a celá ta skupina zdála se mi býti obklopena oblakem blaha. Nemohl jsem snéstí toho divadla: muky pekelné vtrhly do mého nitra, odvrátil jsem oči a pádlil do své komůrky. Můj Bože, jak se mi zdála být pustou, temnou, smutnou!

„Tedy zde musím bydleti po celý svůj život? Zde tedy mám bídně živořit a čekati konce zdoluhavě se blížících mých dnů? Věčný rozdal štěstí-plnou rukou všemu, co dýchá a já, já sám, bez podpory, bez přátel, bez družky! Jak strašný to osud!“

Pln jsa těchto truchlivých myšlének zapomněl jsem, že jest bytost potěšující, zapomněl jsem na sebe sama.

„Proč pak jsem se narodil?“ hovořil jsem sám k sobě. „Proč pak jen ke mně jest příroda nepřívznivou macechou? Podobn vyděděnému dítěti, mám před očima bohaté dědictví lidské rodiny a lakomé nebe mi odpírá můj podíl.“

„Ne, ne,“ vykřikl jsem potom jako šilený, „pro tebe není na této zemi štěstí. Zemři, nešťastníče, zemři!“

„Již dosti dlouho jsi znečišťoval zemi svou přítomností; kéž tě živého pohltí, by nezůstala ani stopa po tvé bídné bytosti.“

Má divoká vášnivost se stále zvětšovala, sem upjaly se všechny mé myšlenky. Rozhodl jsem se konečně, že zapálím svůj příbytek a že pohřbím ve plamenech nejen sebe, nýbrž i vše, co by mohlo býti po mně památkou. Pohaněn, rozčilen, vyběhl jsem do poli. Bloudil jsem chvíli ve tmě okolo svého obydlí. Z mých stisněných prsou uvolňovaly se občas bezděčné skřeky, jež mne v tichu nočním děsily. Vrátil jsem se, zoufalství pln, domů.

„Běda tobě, malomocný, běda tobě!“ křičel jsem.

A jakoby všecko na mé zkáze účast mělo, slyšel jsem ohlas, jenž ze zřícenin zámku Bramafan zřetelně opakoval: běda tobě. Zastavil jsem se hrůzou jat ve dveřích své věže a slabý ohlas z hor za chvíli potom opětovl: běda tobě. Uchopil jsem lampu a odhodlán, že zapálím svůj příbytek, sešel jsem do nejnižší světnice nesa sebou suchou révu. Byla to světnice, v níž bydlívala má sestra a do níž jsem od její

smrti nevstoupil. Její stolice byla na témž místě, na které jsem ji byl naposled postavil. Cítil jsem, jak mi hrůza jde po údech, když mi padl zrak na její závoj a některé částky jejího obleku, jak byly ve světelnici rozloženy. Přišla mi na mysl její poslední slova, jež byla pronesla, nežli z tohoto světa odešla; Zemrouc neopustím tě, nezapomeň, že ti budu ve tvých bolestech státí po boku.

Postaviv lampu na stůl zpozoroval jsem její růženec, ježž nosívala na krku a který nyní ležel mezi listy bible. Vida jej couvl jsem pln svaté hrůzy.

Teď najednou jsem jasně viděl onu hlubokou propast, do které již již jsem se řítí. Třesa se přiblížil jsem se ku svaté knize.

„A hle,“ zvolal jsem, „toť pomoc, kterou mi byla přislíbila.“ A když jsem vytahoval křížek z knihy, našel jsem v ní zapečetěné psaní, jež sestra byla pro mne zanechala. Slzy, jež jsem byl posud zadržoval, vyhrkly mi proudem z očí: všechny mé temné úmysly rázem zmizely. Dlouhou chvíli jsem tiskl vzácný ten list ku svému srdci, nežli jsem jej mohl čísti. Na kolenou jsem vzýval milosrdenství boží, potom jsem jej otevřel a jal se vzdychaje čísti tato slova, jež věčně zůstanou vryta v mém nitru:

„Bratře brzy tě opustím, ale neodejdu od tebe. S nebes, kam doufám se dostatí, budu bdíti nad tebou. Budu prositi Boha, by ti dal odvahu, abys s oddaností v Jeho vůli snášel tento život až do toho okamžiku, kdy se mu zlíbí spojití nás oba zase ve světě jiném. Potom budu ti moci projeviti celou svou lásku, nic mi pak v tom nebude překážeti, nic nás nebude moci odděliti. Zanechávám ti malý křížek, ježž jsem po celý svůj život nosila. Častokrát mne těšil v mých útrapách, mimo něj neměla jsem jiného svědka svých slz. Vzpomeň si, kdykoli se naň podíváš, že mým posledním přáním bylo, abys žil a zemřel jako dobrý křesťan.“

Drahé psaní! Nikdy je nedám od sebe. Vezmu je sebou do hrobu, neboť ono mi otevře brány nebeské, jež by se byly přede mnou na věky zavřely, kdybych byl obmyšlený zločin spáchal. Když jsem dočetl, cítil jsem se vysílen a vyčerpan vším tím, co jsem byl právě zakusil. Cítil jsem, jak jakýsi mrak mi zastírá zrak a na několik okamžiků ztratil jsem vědomí svých bolestí

i své bytnosti. Když jsem nabyl opět paměti, byla již dávno noc.

Čím více se mé myšlenky jasnily, tím více jsem cítil nevylicitelný mír. Vše, co se onoho večera stalo, připadalo mi jako sen. Můj prvý pohyb byl, že jsem zdvihl oči své k nebi děkuje mu, že mne ochránilo nejhoršího neštěstí. Nikdy se mi nedálo obloha tak čistou a tak krásnou; mým oknem se dívala ke mně zářícím okem hvězda . . . zíral jsem dlouho k ní s nevýslovnou rozkoší děkuje Bohu, že mi poskytl blaho na ni patřiti. Ve hloubi svého nitra cítil jsem útěchu, když jsem si pomyslíl, že aspoň její jeden paprsek osvětloval smutnou jizbu malomocného.

Vrátil jsem se do své světnice. Strávil jsem zbytek noci tím, že jsem četl knihu Jobovu a svaté nadšení, jež vniklo v mou duši, rozplášlo všechny černé myšlenky, které mne byly zachvátily. Pokud živa byla sestra, nikdy jsem nezakusil tak slastných chvil; dostáčkávalo mi, když jsem věděl, že jest blízko mne a jakmile jen jsem si pomyslíl, jakou lásku ke mně má, byl jsem již potěšen a pln odvahy.

Soustrastný cizince! Bůh vás chraň toho, byste musel někdy žiti samotén. Mé sestry, mé družky není již tuto více, ale nebe mi dá sílu, bych statečně snášel toto žití a doufám, že mi ji ještě dá, neboť jsem o ni prosil s upřímným srdcem.

„Jak stará byla vaše sestra, když jste ji ztratil?“ ujal se slova důstojník.

„Bylo jí sotva dvacet pět let, ale bolesti, jimiž trpěla, činily ji starší. Přese všechnu nemoc, která ji soužila a jež změnila její tahy, byla by ještě krásnou bývala, kdyby ji nehyzdila strašná bledost: bylať živým obrazem smrti, nemohl jsem se na ni podívatí, abych nevzdychal.“

„Tedy jste ji ještě mladou ztratil?“

„Její slabá a jemná soustava tělesná nemohla odolati tolika útrapám, jež se všechny proti ní spikly; již po delší čas jsem na ni pozoroval, že ji ztratiti musím a její osud byl tak smutný, že jsem byl nucen si přátí, by smrt již brzo přišla. Vida, jak slábne, jak den ode dne více schází, cítil jsem smutnou radost, nahlížeje, že se její konec blíží. Po celý jeden měsíc byla čím dále tím více slabší, časté mdloby ohrožovaly její život s hodiny na hodinu. Jednoho večera — bylo to na počátku srpna — byla tak beze všech sil, že jsem ji nechtěl více nechatí samotnu; dlela ve své lenošce nemohouc již více na lůžku

vydržeti. Posadil jsem se blízko k ní a za hluboké tmy posledníkrát jsme spolu hovořili. Nemohl jsem zastavit slzy, trápila mne smutná předtucha.“

„Proč pak pláčeš? Proč se kormoutíš? Vždyť tě neopustím, v bolestech budu vždycky u tebe.“

Za chvíli projevila přání, bych ji vynesl ven z věže, abychom společně v ořeši vykonali své modlitby, kde ztrávila největší část letních dnů.

„Chci,“ řekla mi, „zemřítí zírājíc na nebesa.“

Nemyslíl jsem posud, že její bodinka se již přiblížila. Vzal jsem ji do náruče, bych ji pozvedl.

„Podepři mne pouze trochu, snad budu mítí ještě tolik síly, abych učinila několik kroků.“

Zvolna jsem ji doprovodil až do ořeši, kde jsem ji učinil polštář ze suchého listí, jež byla sama shromáždila, potom jsem ji pokryl závojem, aby byla chráněna před vlhkostí noční a posadil jsem se blízko k ní; poněvadž však si přála býti samotnou ve svém posledním rozjímání, odešel jsem trochu stranou, ač jsem ji nespustil s očí. Viděl jsem, jak občas se zvédal závoj a její bílé ruce se nesly k nebi. Když jsem přistoupil blíže ku křoví, žádala si vody; přinesl jsem ji v její číši; ovlažila si rty ale pítí nemohla.

„Cítím svůj konec,“ řekla odvracujíc hlavu, „brzy nebudu mítí žízeň na věky. Pomoz mi, bratře; pomoz své sestře jiti tou touženou ale strašnou cestou. Pomoz mi, říkej modlitby umírajících.“

To byla její poslední slova, jež ke mně promluvila. Opřel jsem její hlavu o svůj klín, říkal jsem modlitby umírajících.

„Jdi na věčnost,“ pravil jsem, „má drahá sestro; zbav se života; tuto tělesnou schránku ponech v mých loktech!“

Po tři hodiny držel jsem ji tak, ona zápasila s přírodou; potom sladce usnula a její duše lehounce se odtrhla od země.“

Malomocný domluviv tato slova ukryl obličej ve dlaních; bolestný pocit odňal cestujícímu hlas. Po chvíli mlčení malomocný povstal.

„Cizince,“ pravil, „kdykoli omrzeloš nebo malomyslnost vás napadne, pomněte opuštěného u města Aosty. — Marně jste ho nenavštívili.“ — Šli společně ku dveřím zahradním.

Když vojn měl již odejiti, navlékl si na pravou ruku rukavičku a řekl malo-

mocnému: „Nikdy jste posud nikomu nepodal ruku, buďte tak dobrý, stisknete mou. Jest to ruka přítele, jež živě zajímá váš osud.“

Malomocný odstoupil na několik kroků, jakoby se hrozil a zdvihla oči a ruce k nebi zvolal: „Dobrotivý Bože, naplň celým svým požehnáním tohoto soustrastného člověka!“

„Tedy mi prokažte jinou laskavost,“ ujal se slova cestující. „Odeházím, možná, že mnoho vody uplyne, nežli se zase uvidíme; což nemohli bychom si někdy psátí, ovšem s náležitou opatrností? Takový poměr by vás snad bavil a já bych měl z toho veliké potěšení.“

Malomocný chvíli přemýšlel. Konečně odpověděl: „Proč bych si dělal marné naděje? Nemohu mítí jiného společníka mimo Boha, v Ném se opět uvidíme. S Bohem, spanilomyslný cizince, buďte šťasten. S Bohem na věky.“ Cestující odešel.

Malomocný zavřel dvěře a zastrčil závoru. Přel. J. Str.

DOPIS.

Z Jerusalema.

(Řecký svatý oheň.)

O Hodu Božím Velik. v chrámě Božího Hrobu v noci konají služby Boží nesjednocení Řekové, po nich Armenové a po Armenech katolíci. Patriarcha slouží pontif. mši svatou, po níž jest průvod kolem Božího Hrobu, při němž má každý hořící svíce v ruce. Mezi právodem čtou se čtyři evangelia. Mezi prvním obejitím Božího Hrobu četl letos na připraveném pultě v kostele italský kněz evang. sv. Jana o vzkříšení Páně, mezi druhým obejitím četl pokračování evangelia na jiném místě kněz franc., potom u kamene pomazání kněz něm. evang. sv. Lukáše o dvou učencích jdoucích do Emaus, konečně před samým Hrobem Božím kněz španělský evang. sv. Marka. V kapli Fanny Marie bylo „Te Deum“ s modlitbou za zachování franc. republiky. Třikrát pěla se antifona „Salvam fac, Domine, rempublicam nostram“ a patriarcha modlil se příslušnou modlitbu. Francie jest ochránkyní katolíků, její konsul se svým úřednictvem v plné uniformě byl přítomen. Celý úkon trval od 7¹/₂—11¹/₂ hod. V kostele panovalo velebné ticho; kostel byl vojska prázdný, byli jsme tam skoro sami katolíci. Vojsko tábořilo před kostelem. — Řekové vypravují, že jednou o nočních službách

velikonočních spadl sv. oheň s nebe v Božím Hrobě. Eusebius vypravuje, že biskup jerus. Narcissus jednou neměl pro služby Boží v noci velikonoční oleje; tu kázal z křestního pramene nalít vodu do lamp, která se v olej proměnila. Z této události vyvinula se víra v jakýsi zázračný průběh se sv. ohněm o bílé sobotě. A mnozí Řekové a Rusové věří posud v jakýsi zázrak zde, a všichni mají svěcení tohoto ohně za střed slavnosti velikonoční. Přitom děje se ohavnosti na místě svatém. Již v svatvečer sv. ohně, o velikém pátku, začali Řekové a Rusové hrozný rámus dělati. Skákali, křičeli, tancovali, výskali, objímali se jako spící kolem Božího Hrobu, že vojsko holemí k mlčení je přivést muselo, poněvadž začal katolický průvod.

O bílé sobotě byl chrám již dopoledne rozkolníky nabit, hlava vedle hlavy; kolem Božího Hrobu byl špalír tureckého vojska. Abychom se dostali do chrámu, vedl nás p. rektor rakouského poutnického domu se svým kavasem. Kavas ozbrojený napřed, pak lze projíti. Protlačili jsme se s hroznou bídou a dostali se na latinskou galerii, která rakouskému hospicu jest vykázána. Kolem otvorův, odkud sv. oheň vyjde, byla hrozná tlačence, pračka, křik, pohlavkování. Turečtí důstojníci mlátiti do zástupu holemí, kam praštili, tam praštili. Od otvorů stál vojenský špalír jeden pro řeckého a druhý pro armenského jáhna, aby sv. oheň první dostali a do svých oddělení odnésti mohli. Každou chvíli příběhl těmito špalíry pro jahny někdo polooblečený, vrazil do zástupu a dral se k otvorům. Když o 1½ h. odpoledne objevili se korouny ku processí, nastal pekelný rámus, lidé vypadali celí zběsilí, divocí, zfanatisovaní. Aby se utišili, mlátili do nich Turci holemí, aniž co prospěli. Pak nastalo processí, jehož se účastnili řecký patriarcha, jeden armenský biskup a 24 duchovních řeckých, za nimiž nešli žádní lidé. Křik a rámus byl pekelný, lidé jako posedlí máchali šátky v povětří, tleskali, oháněli se svícemi a svazky svíček. Vojsko udržovalo s velikou nouzí špalír. Když patriarcha s armenským biskupem do Božího Hrobu vešel, zvýšil se rámus a povyk. Jakmile patriarcha oheň posvětil a ven vystrčil, zapálil si na něm jeho jáhen své svíce a utíkal špalírem jako rozumu zbavený. Vojsko ustoupilo ze špalírův a teď nastala hrozná scéna, kterou nikdo neuvěří, kdo ji neviděl. Patriarcha vystrčil opět světlo; rvačka o ně a shaslo; vystrčil nové světlo, všeobecná pračka o ně; každý chtěl si rozsvítiti a rozsvěcovali si; brzo bylo moře světél v kostele. Vřava byla v kostele tak hrozná, že turecké vojsko opět v špa-

lírý postaviti se musilo, a to za hrozného mlácení a bití do lidu. Lidé dávali si světlo do úst, pálili si vlasy a vousy, ženy dávaly si je na obnažená nadra. Kostel byl mořem světél a my na galeriích mohli se udusiti. Nejvyšší galerie v báni kostelní měly obsazeny ruské a řecké dámy, které po provazích vytahovaly si světlo nahoru. Větší zběsilosti nelze si mysliti nad tento řecký sv. oheň a není větší hanby, nežli že něco podobného nesjednocený patriarcha trpěti může. Řeckého a armenského ohně užívají též Koptové a Syrové. Po onom hanebném zjevu následuje processí armenských, k němuž se Koptové a Sýrové připojují. Napřed jdou Arméni s patriarchou v mitře, za nimi vede průvod arcibiskup koptský v koruně, konečně šel se svým processím arcibiskup syrský, máje přes hlavu kapuci od pluvíálu. V kostele nebylo lze vydržeti pro dým. Odešli jsme na střechu latinského kláštera, kde paša si cigaretu zapálil, nikoli v kostele. Dr. Fr. Kryštůfek.

KRONIKA.

Z Prahy. Nejdůst. kap. vikariát ustanovil na základě plnomocenství propůjčeného od sv. Stolice tři chrámy, jichž návštěvou každý, vplniv podmínky sv. Otcem předepsané, získati může odpustků plnomocných. Jsou to: farní chrám sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně, poutní chrám Mariánský v Staré Boleslavi a poutní chrám Mariánský v Chlumu Mariánském. Všichni jsou povinni obsah výnosu toho věřícímu lidu s kazatelny oznámiti a jej povzbuditi, aby každý nábožným přijetím svátosti pokání a nej-v. Svátosti oltářní, návštěvou jednoho z výše jmenovaných chrámů a zbožnou modlitbou za blaho církve sv. účastným sebe učiniti hleděl plnomocných odpustků od sv. Stolice propůjčených, jež také duším v očistci na způsob přímlyvy přivlastniti lze. Dobá k získání odpustků začíná ode dne prohlášení tohoto výnosu a trvá až včetně do dne 4. října 1885. — V diecési Budějovické ustanoveny jsou za tou příčinou čtyři kostely: mariánský kostel v Budějovicích, poutní kostel v Kajově, kostel sv. Cyrilla a Metoděje v Husinci a kostel sv. papeže Klementa v Mirovicích.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 6. května u sv. Mikuláše, od 7.—10. t. m. u sv. Víta na hradě Pražském a od 11.—14. května u sv. Jakuba.

— **Výstava paramentů.** V neděli 3. května započala v c. k. ústavu šlechticů u Všech Svatých na král. Hradčanech výstava,

mešních rouch a ostatního náčiní církevního. Vystaveno jest 115 kasulí čili mešních rouch, 50 pluvialů, více dalmatik, paten mešních, missálů, kalichů, konviček, ciborií, rochet, humeralů a kost. praporů. Roucha budou nejd. p. kapitolním vikářem posvěcena a vikariátními úřady jednotlivým faram v Čechách zaslána.

— Spolek pro české ferialní osady města Prahy a jeho předměstí žádá snažně šlechtetné příznivce chudé mládeže, aby kdo může jedno neb několik dítek pohostiti na nějaký čas v prázdninách se přihlásil u předsedy spolkového p. Fr. A. Urbánka, knihkupce v Praze ve Ferd. třídě čís. 25.

— Spolek **Arimatejský** pochoval v dubnu 128 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 60, ze zemského blázince 13, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 11, z nemocnice Milosrdných sester 38, z nemocnice Alžbětinské 2, a z umrlčích kaplí 3; celkem letos již 429. osob.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Vilimek*, děkan v Spáleném Poříčí, dne 24. dubna 1885, (nar. 21. ledna 1806, vysv. 25. července 1832);
- p. Tadeáš *Kieswetter*, far. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün), dne 25. dubna 1885, (nar. 23. června 1811, vysv. 2. srpna 1835).

Jmenován jest:

- vdp. Msgr. Matyáš *Heinrich*, hlavní far. při faře Týnské v Praze a čestný kanov. Vyšehradský, jmenován kapitolním děk. Karlo-Týnským.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Totzauer*, admin. v Nové Vsi (Neudorf) v Toužimském vikar., za far. tamže;
- p. Jan *Hnátek*, kapl. Charvatecký, za zatímn. kapl. v Říčanech;
- p. Jan *Davidel*, kapl. v Spáleném Poříčí, za admin. tamže;
- p. Ant. *Zajíček*, kapl. Jindřichovický, za adm. tamže.

Upřádněná místa:

- Bohnice*, fara patr. Výboru zemského, od 22. dubna 1885;
- Spálené Poříčí*, děkanství patr. nejdůst. vždy věrné metrop. kapitoly v Praze, od 29. dubna 1885;
- Jindřichovice* (Heinrichsgrün), fara patr. pana Ervína hraběte z Nostic-Rhineků, od 29. dubna 1885;
- Týn*, fara v Praze, patr. obce Pražské, od 1. května 1885;

Planá, fara patr. p. Richarda kníž. z Metternichů, od 22. dubna 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jindř. *Čáp*, kapl. v Chocni, 20. dubna 1885, (nar. 29. června 1849 v Potštýně, vysv. 12. července 1874);
- p. Jan *Chvála*, vik. sekret. a far. v Trhové Kamenici, 24. dubna 1885, (nar. 31. května 1832 v Tuněchodech, vysv. 25. července 1865);
- p. Frant. *Pitrmán*, kazatel u sv. Ignáce v Jičíně, 29. dubna 1885, (nar. 18. července 1848 v Štěpanicích, vysv. 10. srpna 1875);
- p. Jos. *Schlögl*, kapl. v Kyšperku, 30. dubna 1885, (nar. 5. února 1860 ve Velké Řetově, vysv. 15. července 1882).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Sahan*, kapl. Polenský, za far. ve Vojnovu Městci;
- p. Frant. *Hyhlík*, far. v Bejšti, vstoupil na odpočinek.

Upřádněná místa:

- Trhová Kamenice*, fara patr. p. kníž. z Auerspergů, od 25. dubna 1885;
- Bejšť*, fara patr. náboženské matice, od 25. dubna t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Waclík*, far. v Lažišti, dne 6. dubna 1885, (nar. v Opalicích 8. května 1820, vysv. 22. července 1845).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Fruner*, far. v Hosíně, b. not., jmenován osob. děk.;
- p. Ant. *Gebert*, far. v Dubci (Tutz), bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Pevný*, far. ve Vosově (v Pražské arcidiec.), za far. v Starém Sedle (v Mirovickém vik.);
- p. Jan *Mírtl*, kapl. v Týnci, za far. v Stobořicích;
- p. Frant. *Hülka*, kapl. v Netolicích, za far. v Tučapech;
- p. Ant. *Píxa*, koop. v Písku, za katech. při měst. dívčí škole tamtéž;
- p. Alois *Kuliš*, kapl. v Lažišti, za admin. tamtéž;
- p. Adam *Martínek*, bývalý admin. v Stobořicích, za kapl. v Týnci;
- p. Frant. *Brožka*, kapl. v Brloze, za kapl. v Netolicích.

Upřádněné místo:

- Lažiště*, fara patr. pana Jana Adolfa knížete ze Schwarzenbergu, do 24. května t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou . " 3.50
pololetně " 1.50
poštou . " 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

St. Nepomuks-Vorabend.

Lichtlein schwimmen auf dem Strome,
Kinder singen auf der Brücken,
Glocke, Glöckchen fügt vom Dome
Sich der Andacht, dem Entzücken.

Lichtlein schwinden, Sterne schwinden;
Also lös'te sich die Seele
Uns'res Heiligen, nicht verkünden
Durft' er anvertraute Fehle.

Lichtlein schwimmt. Spielt ihr Kinder!
Kinder-Chor, o! singe, singe!
Und verkündiget nicht minder
Was den Stern zu Sternen bringe.

Carlsbad, 15. Mai 1824.

Wolfgang Göthe.

V svatvečer sv. Jana Nepom.

Plují světla v řeky vlně
A na mostě dítky pěji,
Zvony, zvuky tajuplně
S věže v zápal zbožný znějí.

Světla hasnou, hvězdy mizí!
Tak našeho svätce tichý
Zmizel duch, když nechtěl cizi
Svěřené mu zradit hřichy.

Plujte světla, hrej mládeži,
Pěj o dětský sbore v plese,
Pěj a hlásej hlas tvůj svěží,
Ku hvězdám co hvězdu nese.

Přel. Adolf Rodler.

Ignes nant crebri, crebris micat ignibus
 amnis:
 In summo pueri carmina ponte canunt.
 Principe ab aede suis tinnitibus aera
 secundant,
 Cunctorum et complent gaudia et
 obsequium.

Ast ignes abeunt, abeunt et sidera
 coelo! . . .
 Non secus hinc abiit corpore deciduo
 Spiritus ille Viri, certum cui, crimina
 non fas
 Pandere quæ fidei credita jure sibi.

O nantes redeant ignes; ludosque
 frequentent
 Addentes pueri carmina carminibus.
 Eja agite, atque choro, puri nunc dicite
 cunctis
 Quid clarum hoc sidus sidera in alta ferat.

Ios. Florentia.

Πύρ ἀνὰ πλῆθος ποταμοῖο νήχει
 Παῖδες ὑμνοῦσι κατὰ τῆς γεφύρας,
 Ἐκ νεῶ κώδων μετέχων ἑορτῆς
 Φαίνεθ' ἀπάσης.

Πυρσὰ δὴ παῦσαν· κατέδυν τὰ ἄστρον.
 Καὶ ὕως Θεῖον ἀτέβη ὁ θυμός
 Οὐ' δυνηθέντος φανεροῦν ἃ πίστις
 Κρυπτὰ φύλαξεν.

Πυρσὰ, νήχεσθαι, νεότης τε, παίζειν
 Δεῦτε νῦν παῖδες χορῶ ὑμνέσστες
 Ἄσμασι κλίειν ὅτι εἰσενέγκη
 Ἄστρον ἐς ἄστρον.

ΙΩΣΗΦ ΦΙΟΡΕΝΖΑ.

Fiammelle nuotan sull'onde correnti
 Cantan sul ponte i pargoli innocenti
 E dalle torri urbane e delle ville
 Ai prieghi, al gaudio accordansi le squille.

Svaniscono dal fiume le fiammelle,
 Di mezzo al ciel svaniscono le stelle;
 Così se n'andò l'anima del Beato,
 Che gli affidati error non ha svelato.

Nuotate o faci! Il canto, o fanciulletti,
 Levate in coro, dai commossi petti!
 Oh! dite al mondo qual virtù sia quella
 Che inver le stelle su porta la stella.

Giov. Milanesi.

Sancte Joannes Nepomucene,
 Martyr ac Patrone!

Ab Obtrectatoribus et
 Calumniatoribus praesta nos
 immunes.

A pudore mundano nos custodias
 et a confusione aeterna eripias!

Kázání o nejsvětější Trojici. Napsal Al. Dostál.

„Jdouce do veškerého světa,
učte všechny národy, křtíce
je ve jmenu Otce, Syna i
Ducha sv.“ (Mat. 28, 19.)

Když sv. věrozvěst Pavel na svých apoštolských cestách zavítal také do slavného řeckého města Athén, a dříve než počal učit, chrámy četné a nádherné si prohlížel, našel jednu svatyni věnovanou neznámému bohu. Pohané ctili tolik bůžků a bohyň, že se báli, by některého nevynechali a jeden oltář jako pro všechny případ neznámé božské bytosti zasvětili. Jejich náboženství, jejich víra bylo mnoho-
božství.

Jenom národ israelský, národ vyvolený a slibem budoucího Vykupitele pověřený, uznával jediného Boha, pána nebes i země. Proto všickni židé jen jediný chrám v Jerusalemě Hospodinu zasvětili, by víra v jednoho Boha docela nevymizela z obzoru světa. Než čím byla víra pohanů, čím bylo náboženství židů oproti vznešené nauce křesťanské? Ona byla modloslužbou, tato pouhým stínem. Modloslužba byla svrhlostí prazjevení, víra židovská pouhým vůdcem, ukazujícím do budoucna, pouhým křesťanem cesty.

Teprv Spasitel naučil lidstvo pravé víře a jako základ k celé budově křesťanské nauky, jak úhelní kámen, na němž vše má spočívat, odkryl onoho athenského neznámého boha a naučil lidstvo víře v Boha trojjediného, Trojici nejsvětější. Bůh jeden ve třech osobách! Jaké to tajemství! Který rozum lidský je vyzpytuje? Jeden Bůh ve třech osobách. My tomu tajemství věříme modlice se denně „Věřím,“ dělajíc kříž na čele, ústech a prsou a vyznávajíc všechny tři božské osoby jediného Boha. „Ve jménu Boha Otce i Syna i Duchu sv.“ Řekl jsem, že téhle nauce věříme a slovo to nade všechny důkazy. Živá víra překoná všechnu účinnost světskou. My věříme tobě, Bože trojjediný, my tuhle svoji víru života chceme dokázat i jsouce přesvědčení o mocných účincích nejsvětější Trojice, jež objasniti bude dnešním mým úkolem. —

Všecky tři božské osoby působily při stvoření světa, ač především Otcem přičítáno; vždycky společně působí nejsvětější

Trojice, ač jednotlivé výkony některé osobě zvláště připisujeme. Slunce, měsíc, hvězdy, oblohu, zemi se vším živočistvem a rostlinstvem, korunu všeho tvorstva stvořil Otec — prvá božská osoba. Však Otec ničeho nedělá bez Syna a Duchu sv. „Slovem Páně utvrzená jsou nebesa a duchem úst jeho všechna síla jejich.“ Účinek prvé osoby — tento překrásný svět. Uvažme, dr. př. čím nám dilo Stvořitelovo. Překrásný svět před očima našima k užítu a pohodlí našemu. Pro nás zahřívající paprsky sluneční, pro nás země vydává užité urodu, pro nás denně s nebe rosa a déšť, svažující tvrdou půdu, pro nás všechno to trojjediný Bůh, Stvořitel nebe i země, stvořil. Však Stvořitel náš ještě něčím více obdařil člověka, duši jeho k obrazu božím stvořiv. Tak nás nebeský Tvůrce obšťastnil, takými dary nás obdařil a podnes obšťastňuje, podnes dary četnými obsypává. Hospodin nechtěl jenom sám býti šťastným, blahoslaveným, on i nás účastnými učinil bezčetných radostí a rozkoší.

Čím jsme tedy povinni té prvé božské osobě? My ji jsme povinni denně vzdávati neskonalý dík, naši povinnosti, kolikráte pohlédneme na dilo Vykupitelovo, chváliti a velebiti moc jeho, naši povinnosti častěji obracet zrak své tam k tomu nejkrásnějšímu dílu Hospodinovu, tam k tomu nadhvězdnému sídlu: „Bože, otče nebeský, jak neskonalou láskou jsi nás miloval a dosud miluješ, kdž jsi pro nás tak krásný svět z ničeho stvořil, když takové požehnání na pole dáváš, práce naše řídíš a spravuješ, když nám nad hvězdami sídlu slávy věčné chystáš.“

Stvořitel nejen svět z ničeho vyvedl, Bůh se na dále o svět stará a pečuje, on není tudy jenom jeho Tvůrcem ale i říditelem, zachovatelem, on nejenom člověka dle obrazu svého stvořil, on ho cestou života dále vede, by neklesl. Však, bohužel, člověk se vymkl z mezí svých, pohrdl pravici boží a hned v ráji splatil černým nevděkem milost neskonalou. A tu nastala opět činnost nejsvětější Trojice vůbec a osoby druhé — Syna Vykupitele zvláště.

Prorok Isaiáš vypravuje nám, že viděl Pána sedícího na stoličce pozdvižené, Serafiny obkličené a dále dí, že slyšel hlas Hospodinův: „Koho pošlu na svět? Kdo půjde vykoupit člověčenstvo?“ Ihned ozval se hlas jiný: „Hle já! pošli mne, otče.“ A aj sám Syn boží, druhá božská

osoba, se hlásí, že božské spravedlnosti za lidi dosti učiní, že chce poslušen býti až k smrti — kříže. Co vše pro nás učinil Syn boží? Kdo nám vypoví jeho lásku k lidu, jeho trpělivost, jeho laskavost, jeho dobrotu? Však na paměti nám třeba míti, že působili spolu se Synem Otec i Duch sv. Vždyť „tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal,“ a Duch sv. tolik milostí rozlil po skráních Ježíšových u řeky Jordánu. Žádný tvor, žádný anděl, žádný Serafin, nebyl s to, by pozvědł lidstvo, jedině Bohočlověk mohl pomoci a tak skutečně učinila druhá osoba nejsvětější Trojice.

Uvažme, dr. př. jak se stalo vykopení naše. Dobrovolně se Spasitel narozuje, z lásky přichází na svět. Hledá ztracené ovce, přichází jako světlo mezi tmou, jako lékař mezi nemocné, jako učitel mezi neučené, jako osvoboditel mezi otroky, jako spasitel tvorstva, jež bylo zahynulo. Když to vše Kristus z lásky k nám učinil, neměli bychom my jemu také lásku věnovati, neměli bychom také my jemu srdce své obětovati? Tolik pro nás druhá božská osoba učinila, co pak my děláme Spasiteli svému? Rozjímejme často jeho utrpení, jeho smrt, jeho božské dílo a skalami žulovými, ledy chladnými bychom musili býti, kdybychom dobrodiní jeho měrou valnou necitili.

Než i třetí božská osoba, Duch sv., působí blahodárně v nás. Duch sv. vylil požehnání své na apoštoly, Duch sv. posílil je divotvornou mocí, Duch sv. posvěcuje i posiluje nás, kdykoliv se k němu utíkáme, kdykoliv ho prosíme úpěnlivě. Kdo z nás nebyl na křtu sv. posvěcen, kdo neoblékl na se již roucho bílé, roucho nevinnosti ve svátosti pokání? Kdo nás posiluje v modlitbách, v křehkostech, abychom nepadli? Kdo z očí hříšníků vyvádí skroušené slzy, kdo nás povzbuzuje k pokání? Duch sv. to jest, třetí božská osoba.

Duch sv. působí účinně v srdcích posluchačů slova božího, Duch sv. naplňuje nás ohněm lásky, horlivostí, oddaností a Duch sv. to bude, jenž za krátko srdce vaše naplní, byste víru svojí všude veřejně hlásali nikdy se za ni nestydíce.

Ó, jak veliká tato dobrodiní nejsvětější Trojice! Kdo by vypověděl, co dobrodiní nám učinil Otec stvořiv svět a člověka k obrazu svému, Syn vykoupiv nás z otroctví odvěkého a Duch sv. posvěcuje a posiluje nás? Zdali pak my uznáváme do-

brodiní ta? Denně se křížujeme, denně vyznáváme onu Trojici, již jsme slíbili, že se odřekneme satanáša, pychy i skutků jeho. Dostáli jsme věrně slibu tomu? My se zapřísáhli dle evangelia Kristova žíti, my jsme slíbili pod praporem ukřižovaného Spasitele bojovati, své žádosti a naruživosti krotiti, my jsme slíbili ukřižovanému Spasiteli podobnými se státi. Dostáli jsme slibu tomu všude a věrně?

A co vy, dr. osadníci, ještě zvláště jste slíbili nejsvětější Trojici tento chrám jí na počest postavivše? Vaši otcové se zavázali, že všude zřejmě budou chváliti Trojici boží, veždy k ní se utíkati v dobách bolů i slastí, jí se kořiti, kolikrátekoli práh této svatyně překročí nebo kolem půjdou. Věrně tudy stájte slibům těm, chvalte trojjediného Boha, velejte Otce Stvořitele, Syna Vykupitele, Ducha Posvětitel a tak nejlépe dostojíte slibu, jímž se otcové zavázali nejsvětější Trojici. Často poklekejte na dlažbu chrámu tohoto a kořte se všemocnosti Boha Stvořitele, který z lásky z ničeho všechn svět čarokrásně vyvedl a podnes jej řídí a spravuje, po kořte se před trůnem Syna Spasitele, jenž pro člověka život na kříži položil a nám pokladů nehynoucích dobyl, nám v nebesích místa blaženosti věčné připravil, po kořte se před Duchem Posvětitel, Duchem Utěšitel, aby prodechl ohněm lásky modlitby vaše, by osvětlil rozum váš, utvrdil a upevnil vůli vaši k dobrému a tak nejlépe uctíte nejsvětější Trojici. Amen.

Rozhled

po misiích svaté katolické církve v roce 1884.

Podává Boh. Hakl, děk. v Hořicích.

(Dokončení.)

III. Třetí díl světa, *Afrika*, poskytuje nám obraz neméně zajímavý a namnoze i utěšenější nad onen. Tento díl světa, ač starý, přece tak dlouho tajemný a záhadný, na němž kletba boží spočívati se zdála, stal se za dnů našich předmětem touhy, přání a žádosti Evropských národů, a směli badatelé všelikým směrem a na všech stranách procházejí jej, vnikají do nitra jeho a zpytují, zkoumají jej. Avšak se stanoviska svaté víry křesťansko-katolické a svatých misii poskytuje on pohledu

nyní ještě radostnějšího a utěšenějšího, než *Asie*. Všecky náboženské spolky se tu sešly ku společné práci a tato ohromná země, aspoň na severovýchodu (v Egyptě hlavně a Habeši) potem a krví sv. apoštolů zúrodněná, téměř po 2000 let vítá hlasatele svatého evangelia a zvěstovatele radostného poselství s otevřenou náručí, plna jsouc úcty a svaté horlivosti. Prozřetelnost boží slitovala se, a zdá se, že chystá i těmto opuštěným a zapomenutým národům utěšenější ráno dne jejich pozemského života.

V čele tohoto bohumilého a nejvyššího záslužného křesťanského tažení válečného stojí ten, jež svatý otec, *Lev XIII.*, nedávno při slavné příležitosti *apoštolem Afriky* býti pravil a jej tak nazval. Až dějepis později vypravovati bude, že kardinál *Lavigerie* v několika měsících kathedrálu, biskupskou residenci, kollegium, nemocnici vystavěl, ano téměř ze země vykouzil, že *Tunis* farními kostely a školami, útulnami všelikému utrpení opatřil; až zvěstovati bude, že týž muž, povznešený nad všeliké citlivůstkářství, národnostní hádky, závisť a žárlivost u všech tu zastoupených národností: u Francouzů, Melitáků, Vlachů i Arabů, rovné vážnosti požíval; naši synové a potomci sotva uvěří, že postačoval *jeden* život lidský, vyměřený na obyčejnou dobu života tuzemského, aby tolik děl vznešených vytvořil, tolik skutků křesťanské lásky, velikých a nesmrtelných, vykonal a tolik ústavu založil. Zatím co arcibiskup *Karthaginský* církev sv. *Cypriana*, té okrasy biskupův, z dávného rumu očišťuje a k novému životu probouzí: týž kardinál již zase nové zástupy apoštolův na cestu vystrojuje a chystá, kteří by započaté dílo dále vedli a o rozšíření a utvrzení svaté církve v těchto krajích s novou chutí a láskou pracovali. Brzy také nejdůst. p. *Levinhac*, první biskup, kterýž ze mladé společnosti *missionářů* *Algierských* byl vyšel, ku *velikým jezerům* u nitru *Afriky* se navrátí, a an středem *Afriky* cestu konati bude, i ostatním představeným apoštolských vikariátů, t. j. apoštolským vikářům, kteříž jeho spolubratřím (biskupům) svěřeni jsou, svěcení na biskupství udělí.

Vedle oteů *Algierských* bojují již od pěti let též otcové *francouzští*, *Jesuité*, na řece *Zambesi*, na jihovýchodní straně *Afriky*, v té pracné *missii*, která jedním sy-

nem katolické *Belgie*, důst. panem *Delpelchinem*, založena jest byla.

Po nesčetných svizelích a strastech, nejistotách a úzkostech, jež všecky na něho se sypaly, mohl konečně statečný ten apoštol, když byl 15 soudruhů úřadu apoštolského, deset kněží a pět bratrů, vedlé sebe klesati viděl, a když sám všecka nebezpečí byl přestál a ohromným namáháním všecek téměř vysilen byl: svaté započaté dílo jiným rukám svěřiti. Tím dráha ražena jest, *missionáři* skutečně u rozličných kmenů *kafferských* se usadili, seznali jejich způsob života, jejich pohlavary a vůbec vše, z čehožby pro další zdar svaté *missie* *koristiti* mohli. Jestliže na ten okamžik pouze tím omeziti se musejí, by dobytých míst udrželi, a jest-li se jim až dosavad nepodařilo, i na *oné* straně řeky *Zambesi* se usaditi: dojistá apoštolát *černochů* v *Portugalské* kolonii, kdež přemnoho ubohých *kaffrů* beze všelikého pojmu o Bohu a náboženství, též beze všeho společenského vzdělání až dosavad žije, na pevných a bezpečných základech založí a zřídí.

Poněvadž v tomto rozhledu a čestném seznamu jména pouze těch hrdin a dělníků božích, kdož v prvních řadách stojí a bojují, do první řady klademe: pozdravíme jen jako mimochodem *sester* a *missionářů*, kteříž falešným prorokem *Mahdim* v zajetí držáni jsou, a kteříž pod násilím arabského fanatismu až dosavad úpíce, více než 27 měsíců na vojsko, jež by je osvobodilo, čekají. Nejsouť ovšem bohužel oni jedini, kteří hordami nepovolnaného proroka toho smrti ohroženi jsou; i *missionáři* v *Habeši* (*Abyssinii*) účinkův jeho vzpoury pocítili. Štace *Keren* od té doby, co *Egyptané* odtáhli, u velikém nebezpečí se nalézá; nejdůst. pan *Touvier* lupiči hanoben byl, a i životu jeho nebezpečí hrozilo. I zde snad, v těchto místech, bude opatrnost *missionářům* raditi, aby na čas činnosti své se vzdali a do bezpečnějšího místa ustoupili.

Uprostřed těchto svizelů církve boží mohly však přece některé *missionářské* společnosti (*kongregace*) ze žně boží, *dosti hojně*, se těšiti. Vzmíníme přede vším synův ctihodného *Libermanna*, *otcův od Duchá sv.* — I v *Senegambii*, na západním břehu *Afriky*, severně od zálivu *Guinejského*, žádá mocný kmen *Bambara*, kterýž na vysočině *Kita* se osadil a až dosavad ozbrojené propagandě *Mohammedanismu*

mocně se bránil, se vším úsilím otců missionářův. — V apoštolském vikariátě *Sierra Leona* přijímá prezident republiky *Liberia*, ačkoli protestant, otce missionáře se vši vřelostí a slibuje, že četným jejich cvičencům (katechumenům) svobody a ochrany popřeje.

V *Missii obou Guinei*, v první to nových missií v těchto krajinách, potěšil se nejdůst. pan *Le Berre*, kterýž od 30 let tuto část jižní Afriky svým potem zavlažuje, tím, že v *Gaboně* krásný chrám, kterýž na útraty osady (kolonie) vystaven byl, vysvětil a že ku štaci *Lambarene* dvě nové missie, jednu na pobřeží, při ústí řeky *Ogove*, druhou uvnitř v zemi, uprostřed pokojného kmenu *Aduma*, připojil.

Stará missie *Kongo* povstává opět ze svých zřícenin. Laskavou ochotností pana z *Brazze* a portugalských úřadů podporováni jsouce, založili otcové od sv. Ducha dvě osady; jednu v *Lhango* a druhou v *Linzolo*, nedaleko od *Brazzaville*. Neobyčejnou trpělivostí svou a důkazy křesťanské lásky dobývají si důvěru domorodců a vnikají dále, hlouběji do jižní Afriky: tvoří střední body osad křesťanských na blízku *Cunene* a na břehách hořehého *Zambesi*. — K tomu dodejme, že apoštolský vikariát *Zanzibar* pod řízením svého prvního biskupa, nejdůst. pana z *Courmontu*, svých pět již stávajících ústavů vzdělává a rozšiřuje a tak k novým úspěchům a pokrokům uvnitř Afriky se připravuje.

Mezi kongregacemi, kteréž dílo církve v zemi černochů dále konají, nemůžeme opominouti, bychom o společnosti *Afrických missií v Lyoně* se nevzmínili. Hrda jsouce na *svatě podání* o obětovnosti, jež svatý její zakladatel, nejdůst. pan *Marion ze Bresillac*, jí byl zanechal, všude rozmnožuje skutky své horlivosti. Jí žehnají v *Egyptě* pro její lékárny chudých a školy; jest známa a vážena ve velikém městě černošském *Abeokuta*, v *Layosy*, *Porto novo*, v *Elmire* a *Dahomey*. V časech nejbližší příští uvidíme ji na pobřeží západním, na *Nigru*; neboť její missionáři, kteříž od tuzemců co nejsnažněji žádání a očekávání jsou, nalézají se již na cestě do tohoto nového apoštolského vikariátu.

IV. A pohlédneme-li dále do *Ameriky*, této pohostinné země, kteráž všem cizincům brány otvírá, a kde rovněž i nejsmělejší počátky založení církve boží volně rozvíjeti se mohou, za nejnovější doby ustupuje všecko před jednou událostí, o níž již

lonského roku ve své výroční zprávě vzmínku jsme učinili, skromně do pozadí. Ku konci r. 1883 připravovali arcibiskupové veliké republiky pod dozorem vrchního pastýře základy mladé církve své. Nedávno tomu, co na sto biskupů na sněmu v *Baltimore* shromážděno bylo. Vímeť dobře, že svatého díla našeho, t. missií, ctihodnými otcí těmi zapomenuto nebude. *Amerika*, kteráž našimi oběťmi a modlitbami dobytá jest byla, sama stane se nyní apoštolem a zaujme brzy uprostřed našich dobrodinců místo, jež jak její bohatství a zámožnosti, tak i její svobody a srdce důstojno jest.

Neodvracujme od Ameriky očí svých a neopouštějme ji, lečbychom ještě vděčně a s obdivem pohlédli na sever, na tu tak velice obtížnou a přísnou missii *Oblatův* (obětovaných) od *Neposkrvněného Početí v Athabaska-Makenzie* na řece *Makenzie*, a lečbychom na jihu pozdravili zástupův oněch otců missionářů, jež *Don Bosco* byl vyslal, a obdivovali se v duchu plni radosti tomu vznešenému skutku, jímž prezident republiky *Ecuador* nedávno lid svůj slavně Nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše Krista byl obětoval.

V. A pohlédnouce konečně na *Oceánii*, vidíme, že minul čas, kde tato katolické věrověsty s nedůvěrou přijímala a za jejich práci a lásku mučnickým jim se odměňovala. Nyní klidí otcové *Maristé* s potěšením, co předchůdcové jejich v slzách byli rozsivali. Ovšem že nebe samo, kteréž nebyvá druhdy tak mírné povahy jako obyvatelstvo, neobyčejnými bouřemi, jako v *Samoa* a *Wallisu*, kaple, farní stavení a školy, kteréž tolik práce, obětí a namáhání stály, zničilo a zrušilo; avšak missionáři, plni horlivosti a lásky, ze zřícenin těchto a na nich, opět nová stavení budují a pohnutí dobrou vůlí narodkův sobě svěřených, opakují v úzkosti slovo Spasitelovo: „*Žeň zajisté mnohá, ale dělníků málo.*“

VI. A obrátíme-li konečně zrak svůj k *Australii*, spatřujeme, kterak nový irlandský prelát, kterýž na stolec metropolitní v *Sydney*, hlavním to městě pevniny Australské, povýšen byl, na velikém tom ostrově našich protinožců ve slávě přijat byl, anež na nejzazším konci Australské pevniny velmi zajímavá kolonie *Benediktinská, Nursia*, nové to *Paraguay*, šťastný návrat svého zbožného zakladatele, nejdůst. p. biskupa *Salvada* s radostí očekává.

Končíme přehled tento slovy znamenitého biskupa *Autunského* (Augustodunum u Římanů) ve Francii: „Kéž vzpomínka na naše otce missionáře, v dalekých končinách s obětovností hrdinskou pracující, probudí v nás horlivost, již bychom i my říši boží na zemi vši silou podporovali! *Modlitby* a *almužny* členův ku rozšiřování víry jsou ta pobídka, jenž hlasatele radostného poselství (evangelia) k tomu vybízí a povzbuzuje, aby svatému dílu se věnovali a kteráž jim poskytuje i *prostředkův*, aby vznešený úkol svůj plnili. O kéž bychom toto, v pravdě katolické dílo, *svatou missii*, matku a odchovatelku statečných dělníků, kteří vše opouštějí, všeho se vzdávají, vše obětují, aby až na poslední konce světa šli, tam lidu neznámému evangelium pokoje hlásali a jemu cestu ku věčné spáse ukazovali, na vlastní oči viděli, jak toho dílo boží co den roste a prospívá, jakbychom z toho Boha chválili a velebili!“ —

Až sem „rozhled“ po svatých missiích. Kteraký to obraz vznešený a radostný, ač upříti nelze, že semotam i tah bolestný v něm se nalézá. Kterak plní se tu slovo: „Jdouce do veškerého světa, učte všechny národy!“ Jak svědomitě plní svatá církev rozkaz ten! Jak i hlava církve, svatý otec nynější, bdělostí pravého pastýře na vše strany zíra, by nížádné ovečky neztratil, ale aby všechny do ovčince Kristova přivolal, v něm je udržel a ku spasení přivedl.

Šťasten národ, kterýž shromažďuje sobě zásluh o rozšíření církve boží. V ohledu tom *první* jsou dojistá *Francouzové*, kteříž pracují na všech stranách a majíce staré ústavy, v Lyoně, Paříži, každého roku vysílají mnoho takových hrdin, kteří rozcházejí se do všech dílů světa a nelekají se ni mučennické smrti! Kéž i my Čechoslované měli něco těch a takých zásluh!

Možno mít, ne-li jinak, tedy podporováním svatých missií, a to *příspěvků peněžitými* a *modlitbou*. Modlitbu může každý dáti, i nemocný, i mrzák; a víme, že *mnoho může modlitba spravedlivého u Boha*; avšak i druhým způsobem, peněžitými prostředky podporovati máme a můžeme svaté missie, a těch jest druhdy více třeba, než modlitby; a kdož jest, jenž by aspoň něco, byť maličký dárek, dáti nemohl? Co častokráte daremně se utratí! jak mnoho zbytečně promrhá! Nevymlouvej se nikdo, že nemůžeš dáti mnoho, že můžeš dáti jen

málo. Chléb ze samých drobtů, moře ze samých kapek se skládá; ale dobře činiti, a tudy i říši boží na zemi rozšiřovati jest každý povinen, dle sil svých a poměrů. Jak velice záslužný to skutek před Bohem! přispívati k tomu, by bližní náš, za něhož rovněž krev Páně tekla a jehož duše rovněž tak drahá jest, jako naše, přišel ku poznání pravého Boha a Vykupitele našeho, Ježíše Krista; aby poznal důstojnost svou, i způsob, jak Pánu Bohu svému sloužiti, jemu se klaněti, i jak býti živ!

Jest-li to již záslužno, jak velice teprv, sám za spásu bližních svých se obětovati, státi se missionářem! Co mladíků srdnatých a schopných jest po vlastech našich! co jich študuje za dnů našich! Zdaž národa schopnějšího, učiti se jazykům, nad národ český? ku jaké cti sloužili by národu jinoši takoví, kteříž by pro spásu bližních svých se obětovali, stali se *hrdinami křesťanské lásky*! zdaž se jich dočkáme i v národě našem? —

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování.)

VI.

Odpoledne vrací se z města, šel Šimon Vysokou ulicí k mlékařově zahradě. Byl pohřížen v myšlenkách; z očí mu zářila odhodlanost. Patrně chtěl říci něco nového matce; neboť velmi pospíchal. Pojednou se zarazil, usmál se a úzkostlivě vykřikl. Otvor v plotě byl zadělán. Chvilí stál, ruce maje skříženy na prsou; povrživě díval se na překážku; již se chystal plot přeskočiti; ale rozmyslil se jinak a pravil sám k sobě.

„Ne, žádných hloupostí; má právo k tomu. Co nám dovolil v přátelství, může v nepřátelství zakázati. Prohlásil válku. Dobře, posiluje mne v mém záměru. Bez průtahu potáhnu do bitvy. Nebohá matka! Jak vás rmoutí nešťastný Verhoeven! S pomocí Boží se mu něčím dobrým odměním a odplatím všechno dobrým.“

Obrátil se a šel Vysokou ulicí ku svému domku. Právě když vkročil na ulici, uviděl Kateřinu nesoucí na hlavě džbán mléka. „Kateřino,“ pravil ukazuje na plot zahrady, „podívej se, dělají přehradu naší lásce.“

„Běda!“ řekla smutně, „ujišťuji tě nyní Simone, jest tvým nepřitelem.“

„Není; mým nepřitelem jest chudoba; budu bojovati beze strachu, odhodlaně. Zvítězím-li, tvá ruka bude mi odměnou a také moje i mé matky štěstí. Ale potřebuji času k svému záměru. Pomáhej mi! stůj při mně věrně!

„Neopustím tě, Simone, jak dlouho jen budu moci. Bože, otec mne volá, podívej se jak hrozí! Již jdu . . .“

„Ano, Kateřino doufejme a čekajme. S Bohem!“

Rychle šel k domovu a za několik okamžiků byl u matky. Ve dveřích spatřil, že matka i Aninka plačou. Pohlédl na ně nejistě.

„Simone, podívej se do zahrady,“ řekla vzdychajíc vdova. „Verhoeven zahradil vchod, nyní k nám již Kateřina nemůže přijíti. Všechno přátelství jest mezi námi a Verhoevenovými přerušeno.“

„Viděl jsem to matko, ale nebojím se, nýbrž naopak.“

„O Simone, neobtěžuj tak lhostejně svého štěstí. Všechno neštěstí může jediné jen slovo odvrátiti od tebe. Nech mne, já chci jíti do nemocnice.“

„Prosím vás nemluvte o tom; jste matkou a milujete nás; ale já jsem člověkem a znám své povinnosti. Utríte slzy a Aninko, mlč také, neplač sestřičko. Nový život nám nastává. Kdož ví, což Bůh pro nás uchoval?“

Hlas jeho zněl mužně a z očí zářilo nadšení, tak že stařena se naň plna podivu dívala. Usedl na stolicí vzal matku za ruku a pokračoval: „Poslyšte, co mám za lubem. Setrvá-li pan Verhoeven při daném slovu a Kateřina při odporu proti Isidorovi, pak si pomohu. Isidor jest boháč a já chudás. Myslím, že kdybych měl více peněz, že by mi dal pan Verhoeven s radostí svou dceru a zapomněl by svého nepřátelství. A nyní chci vydělati matko peněz, a to mnoho peněz; důvěřuji v ochranu Boží, ve změnu osudu a v moc mé vůle! Divíte se mé řeči, matko; ale vyložím vám, jaký jest můj záměr. Opuštím službu u pana Waterschoota.“

„Bože! opustiti chceš službu,“ opakovala matka znepokojena. „Z čeho pak budeme žiti?“

„Zavedu si na svou pěš obchod.“

„Bez peněz? není možno.“

„Mýlíte se matko. Mluvil jsem již o tom s panem Waterschootem. Jest mi

velmi nakloněn, poněvadž ví, jak svou matku miluji a ctím. Všechno jsem mu řekl. Pochválil můj úmysl. Francouzové a Angličané začínají se raditi o podmínkách míru v Amiensu. Čas jest příhodný; cena kávy stoupá.“

Paní Hormsová nepřidávala se k slepé důvěře svého syna a již pouhá myšlenka takového odvážlivého podniku ji děsila, chtěla učiniti několik námitek, ale syn ji ani k řeči nepřipustil a se zápalem vypravěl: „Začnu s desíti balíky a prodám s malým výdělkem; pak koupím 20, potom 30, pak 40 a více balíkův. Budu pracovati, počítati, poběhnu ráno i večer na bursu, budu se namáhati celý den a nedám si nikdy pokoje; vydělám, získám si důvěru, konečně si koupím tisíc balíkův a pak budu boháčem, a budeme všichni šťastni, a vy matko budete bydliti v krásném domě uprostřed města s Aninkou a Kateřinou, neboť se jistě stane mojí ženou!“

Matka pochybujíc kývala smutně hlavou. „Krásná budoucnost. Omamuješ mne; jest to sen jen.“

„Sen? není! Čtyři nebo pět nejbohatších kupcův Antverpských také tak začalo. Proč by se mi dobře nedařilo?“

„Ale měli aspoň trochu peněz!“

„Máme domek a zahradu, matko. Pan van Groenhoeven nabízel mi 4000 zlatých. Prodáme mu všechno.“

Stařena zbledla. „Prodati?“ zmateně pravila, „domek, v němž se tvůj otec narodil, kde tys se narodil. Prosím tě, řekni mi, myslíš-li tak opravdově.“

„Myslím to opravdově matko; co činím, zrale jsem uvážil. Odměnou naší námahy bude osvobození Kateřiny a naše blaho.“

Upust od záměru; nenut mne, abych nesvolila k tomu.“

„Nenutím vás, matko a nebudu nutiti. Mírněte svou úzkost, není nijak oprávněna. Jenom poslouchajte: Se 4000 zlatými mohu si založiti dosti velký obchod a pak teprve vydělám dosti peněz. Najmu si v městě pěkný dům i s pisárnou; koupím zásobu kávy. Prodám ji a pak znova si zboží nakoupím. Tak budu pokračovati a budu-li míti štěstí —“

„Ale Simone, pozbudeš-li peníze, jež jsi dostal za domek, pak bychom byli na mizině. Pamatuj aspoň na malou Aninku, jest ještě tak mladá!“

„Pamatoval jsem maminko, kdybych měl neštěstí v obchodě a pozbyl všech

peněz, co jsem dostal za domek, pak se vrátím k panu Waterschootovi a budu opět správcem v zásobárně. Jednám z jeho pokynu, dle jeho návrhu. Matko, byli bychom pak tak chudi, jak jsme nyní.“

„Ale náš domek, náš pěkný rozkošný domeček měli bychom ztratiti?“

„Obchod se mi v krátkém čase zlepši; vydělám několikráte více, než zač jest náš domeček. Pomalu bude u nás spokojenost a Kateřina bude mojí manželkou. Budeme bydleti v krásném domě, vy budete mítí služku, Aninka bude choditi do dobré školy, bude se učití hudbě a kdo ví matko, — také se jiným přihodilo, — kdo ví, nekoupím-li si konečně kočár, v němž vy, Aninka a Kateřina budete jezdit? Nuže matko, svolte!“

„Počkej, až se rozmyslím. Za několik dní ti to řeknu.“

„Několik dní, matko! ani hodiny. Čas jsou peníze. Sám se bojím; za několik dní bych snad pozbyl odvahy a byli bychom odsouzeni k stálé chudobě. Žádám mnoho bohatství a štěstí nejen pro vás, ale i pro Kateřinu a Aninku. Matko! prosím vás, neodpírejte!“

„Inu dobře, potřebi-li naprosto . . .“

„Dejte mi klíče od skříně!“

Matka sáhla rukou do kapsy a dala klíče synovi.

Radostí vykřikl a šel do vedlejší světnice. Za chvíli vrátil se nesa jakési papíry. „Běžím k panu van Groenhoevenovi a k notáři. Neplačte matko, raději se veselte. Za týden budeme bydleti v městě v pěkném domě a vy budete mítí služku.“

Objal něžně matku a plakal libaje ji.

Pak vyšel z domu volaje na matku: „Důvěřujte, prostě Boha a doufejme v budoucnost!“ (Pokrač.)

Statky arcibiskupství Pražského.

Podává Jan Hille.

Velmi značný byl počet měst a vesnic, které před válkou husitskou k arcibiskupství Pražskému přináležely. Tvořilyť již za prvního arcibiskupa pražského Arnošta z Pardubic statky ty 17 větších neb menších obvodů nazvaných dle hradů neb měst neb jiných sídel, z kterých byly spravovány.

Správní sídla tato byla: *Praha* s residencí arcibiskupskou na Malé straně a

blíže téže osm domův poplatných, též ostrov sv. Petra pod mostem a ještě 8 vesnic. — Zboží *Roudnické* s nádherným zámekem v Roudnici, oblíbeným to místem arcibiskupů pražských, spolu s 24 vesnicemi. Zboží *Zerčické* nacházelo se v krajině pěkně položené blíž Doubravice nedaleko Ml. Boleslavě a příslušelo k němu starý dvůr Zerčice s třemi vsemi. Zboží *Běchařské* pak leželo něco dále odtud u Kopidlna se čtyřmi vsemi. *Brod Český* a 15 vesnic.

V největším objemu a nejhousť pohromadě rozkládaly se statky arcibiskupské v jiho-východní čtvrti země české. Zde příslušelo předně zboží *Štěpánovské*, v krajině nedaleko od Vlašimě, na východ město Štěpánov a v okolí 11 vesnic; odtud něco dále na jih náleželo k arcibiskupství městečko *Křivsoudov* s 10 vesnicemi; v malém pak vzdali jižně od Křivsoudova počínalo se veliké panství *Řečické*, největší ze všech, dosahující částečně až ke hranicím moravským. — K němu náležela čtyři města: *Pelhřimov* spolu se 26 vesnicemi, *Řečice Červená* či Biskupova s 29 vesnicemi, *Vyskytná* s 19 vesnicemi, *Rychnov Nový* s 14 vesnicemi. V nevelkém vzdáli od tohoto rozsáhlého zboží ležely na východ blíž Nēm. Brodu statky příslušející k zámku *Herálců*, celkem 22 vesnic. — Západně pak stranou k Táboru rozprostíralo se zboží *Chýnovské* totiž starodávný někdy župní hrad Chýnov s městečkem pod ním a 12 vesnic. — Zboží *Vltavotýnské* táhlo se do délky hlavně po pravém břehu Vltavy, v krajině blíže Bechyně též někdy statku arcibiskupského, začínajíc na této straně řeky asi míli nad Týnem a končíc dvě míle cesty pod ním nedaleko Bernartic. V celku náleželo k zboží Vltavotýnskému 32 vesnic spolu s městem a zámekem Týnem nad Vltavou. — Zboží *Příbramské* rozprostíralo se v krajině od hory Třešné a od lesů Dobříšských dílem až k řece Vltavě, někde ve větší souvislosti, jinde zas toliko různě ležícími osadami, které ve směru jižním zabíhaly do krajin nynějšího okresu Mirovického a nedaleko pod Orlíkem přeskakovaly také přes Vltavu na břeh východní.

Všech osad bylo 58, mezi nimiž město Příbram se starodávnými stříbrnými doly.

Se zbožím Příbramským hraničilo na západě *Rožmitálské*, k němu náleželo město Rožmitál se 17. vesnicemi.

K obvodu *Rokycanskému* náleželo znamenité město toho jména se čtyřmi vesnicemi v jeho okolí.

O trojím panství Horšovo-Týnském, Hernšteinském a Supihorském nemáme podrobných zpráv.

Mimo tyto statky ležící v Čechách náleželo tehdaž k arcibiskupství pražskému město Kojetín na Moravě, neznámo s jakým příslušenstvím.

R. 1373 přidělil císař Karel IV. k arcibiskupství také město Luhe v hořejší Falci na řece Nábě ležící s okřskem jeho a jmenovitě s 13 lány lesa tamže.

As okolo r. 1375 přikoupil druhý arcibiskup Pražský Jan Očko z Vlašimi k statkům těmto ještě hrad Helfenburk v Litoměřicku, k němu náleželo městečko Hoštka a 13 vesnic různu ležících.*)

Avšak rozsáhlé toto zboží arcibiskupské bylo dílem nehodným arcibiskupem Konrádem z Vechty, dílem císařem Sigmundem, zastaveno aneb prodáno, tak že při obnově stolce arcibiskupského v Praze za císaře Ferdinanda I. nemělo arcibiskupství Pražské žádných statků.

S povolením papežským byly arcibiskupovi Antonínovi Brusovi z Mohelnice vykázány příjmy z klášterů Světeckého a Oseckého. Ve Světcích nacházel se ženský klášter panen křižovníků z řádu Božího hrobu, kteréž dvojnásobným křížem byly vyznačeny. Ježto počet řeholnic vždy více klesal, tak že r. 1568 už jen tři jeptišky se v něm nacházely, byly posléze r. 1577 poslední řeholnice Světeckého kláštera do Prahy do Zderazského kláštera témuž řádu přináležejícího poslány a statek Světecký stal se vlastnictvím arcibiskupství, jemuž podnes náleží. — Klášter Osecký, řádu cisterciáckého, zůstal ve svém bytu a trvání pod zvláštním opatem a toliko část příjmův téhož kláštera byla k výživě arcibiskupa určena.

Arcibiskup Antonín několikrát ucházel se o to, aby mu císař navrátil některé zastavené statky, jindy k arcibiskupskému prestolu náležité, zejména Pelhřimov, Příbram a Rokycany, však prosby jeho zůstaly bez výsledku.**)

Taktéž arcibiskup Jan Lohelius náležal od té chvíle co na stolec arcibiskupský povýšen byl na císaře Ferdinanda II.,

aby některé statky druhdy arcibiskupství náležité a až dosud v zástavě se nalezající, stolci arcibiskupskému opět navraceny byly, tak aby mohl nepřislušný mu klášter Osek navrátiti. Císař slíbil, že prosbě jeho vyhoví. Avšak tu nastaly doby odboje stavův českých proti císaři Ferdinandovi, nastala vláda direktorů, kteříž statky příslušející ku klášterům Světeckému a Oseckému prodali a to zejména Vilemovi Vchynskému svob. pánu z Vchynic a Tetově, Arnoštovi Šenovi rytíři ze Šenu, Karlu Chotkovi z Chotkova, Prokopovi Dvořeckému rytíři z Olbramovic, Bohuslavovi z Michalovic a m. j.*)

Po bitvě bělohorské byly statky tyto jmenovaným pánům skonfiskovány, smlouvy zrušeny a arcibiskupství vráceny a ještě značně rozmnoženy.

Ze statků druhdy arcibiskupství náležitých navrátil císař Ferdinand nejprve město *Týn nad Vltavou*, jehož obyvatelé byli se ve zpouře proti němu provinili. Všecky pak statky obce Týnské byly skonfiskovány a r. 1621 postoupeny jsou darem arcibiskupství Pražskému.

Z nařízení král. místodržícího byl statek *Hněvkovice*, tvrz a ves s dvorem poplužním odhadnutý za 10.958 kop mis. arcibiskupovi pražskému kardinálovi Arnoštovi z Harrachu odevzdán proti zaplacení 1000 zl., kterých byl Jan Častolar k potřebám válečným zapůjčil.

Též postoupena jest (4. listop. 1621) k užívání ves *Trupčice* až do nahrazení školy od Bohuslava z Michalovic a jeho manželky na statech téhož kláštera roku 1619 do 18.131 kop učiněné. Zboží kláštera Oseckého bylo již r. 1626 v úplné své celosti navraceno řeholníkům oseckým.

Dále navrátil císař pražskému arcibiskupství zastavené statky: *Červenou Řečici*, zámek a město Červ. Řečici s 22 vesnicemi, odhadnutý za 92.487 kop mis. a svršky při něm za 11.942 kop mis., v jedné sumě za 104.429 kop mis.

Nový Rychnov se zámek a městysem Rychnovem, městysem Cerekvicí dolní a 10 vesnicemi, odhadnutý za 82.509 kop a svršky při něm za 9418 kop, v jedné sumě za 91.927 kop. mis.

Dvůr *Kletečná* a dvůr *Zachotin* s poplužními a vesnicemi téhož jména, odhadnuté

*) Tomek: Dějepis Prahy III. 33—49.

**) Borový: Ant. Brus z Mohelnice. Též: Martin Medek.

*) Bílek: Dějiny konfiskací v Čechách I. a II. díl str. 91., 206., 244., 369., 586., 858., 1080.

za 18.280 kop. mš., též některé vesnice a svršky při nich odhadnuté za 3164 kop., v jedné sumě za 21.444 kop. mš.

Tyto statky, skonfiskované Janu nejstaršímu Kavkovi z Říčan, byly vedle nařízení knížete Karla z Lichtenšteina dne 21. října 1621 k ruce král. fisku od komissařů kraje Bechyňského ujaty a dne 8. července 1623 postoupeny jsou arcibiskupovi pražskému, jemuž od císaře náhradou za deputát, témuž arcibiskupství povolený, darovány byly.

Spolu s těmito statky odevzdán byl arcibiskupství pražskému statek *Rožmitálský*, skonfiskovaný Floriánu Grysppekovi rytíři z Gryspachu, ku statku tomu náležel zámek s dvorem poplužním a městečko Rožmitál spolu s 19 vesnicemi a dvěma podíly v jiných dvou vesnicích, vše odhadnuto za 63.111 kop. mš.

Všecky statky odhadnuté v jedné sumě za 333.930 kop. mš., odevzdány arcibiskupství beze všech závad, tak že dluhy na nich vězící král. komora převzala. *)

Arcibiskupovi Matouši Ferd. Zoubkovi dovolil (1670) císař Leopold blíže Svaté Hory u Příbrami vystavěti jeho nákladem na místě zbořeného záměčku nový zámek, v němž by mohl v jisté časy lidu tu v náboženství se scházejícímu svátosti birmováním přisluhovati. **)

Karel Adam Lev z Říčan, odkázal poslední vůlí svou dne 28. září 1672, pokud by se neoženil a bez dědiců se světa sešel statek svůj *Louňovice nad Blaníci*, zděděný po manželce své Ludmile Magdaleně, rozené Skuhrovce ze Skuhrova, arcibiskupství pražskému, žádaje při tom jak arcibiskupa Zoubka tak i budoucích arcibiskupů pražských, aby za duši jeho oni sami osobně čtyřikrát do roka a to posloupně na hradu Pražském v hlavním kostele sv. Vity a v kapli sv. Václava mše sv. sloužili. ***)

Za téhož arcibiskupa stalo se více zátraků při jednom obraze P. Marie v *Klatovech*. Nástupce jeho Jan hrabě Valdštejn dal všechny ty události dle zákonů církev-

ních přísně vyšetřiti a když po dlouhém a pracném vyšetřování na jevo přišlo, že skutečně před dotčeným obrazem zázraky se staly na přimluvu Rodičky Boží, dal tentýž obraz ve farním chrámu Klatovském veřejné účtě na hlavní oltář vystaviti, kdež se podnes nachází. K témuž obrazu přicházelo každoročně mnoho poutníků a za tou příčinou by přichozím poutníkům do Klatov v duchovních potřebách bylo vyhověno, založil při kostele tom zvláštní fundaci pro čtyři kněze a sice pro 3 kaplany a jich starostu (superiora). Zároveň pak pro ně vystavěl poblíž kostela jednopatrovou budovu. Nadání ono udrželo se až po dnes ač velmi stenčené a užívají je nyní pouze superior a jeden kaplan. *)

Arcibiskup Jan Josef hrabě Breuner rozmnožil panství arcibiskupské o statek *Kojetín* na Moravě, o kterýž vedl spor dlouholetý (r. 1699). **)

Nástupce však jeho Ferdinand hrabě Khuenburk vyměnil tento moravský statek za *Dolní Břežany* nedaleko Prahy (4. list. 1715).

Arcibiskup Moric Gustav hrabě Manderscheid koupil (r. 1761) statek *Onšov* a 19. července 1763 koupil od dědiců Jana Sterneka za 217000 zl. panství *Dobřejovice* se statky Kamenicí, Sulicí, Psárem a Teptínem a zanechal je stolci arcibiskupskému jako „panství manderscheidské.“ ***)

Nástupcové jeho nehleděli více tak rozmnožení statků jako spíše zlepšení jich, zlepšení hmotného i duchovního blahobytu poddaných svých, podporováním obchodu, průmyslu na svých panstvích, zakládáním škol, dobrých silnic a podobně, tak že za nynější doby čítá arcibiskupství pouze tyto statky:

V kraji Budějovickém: *Týn nad Vltavou*. V kraji Čáslavském: *Onšov* (okres Dolno-Královický). V kraji Tábořském: *Červená Řečice* a *Nový Rychnov* (okres Pelhřimovský), *Louňovice* (okres Vlašimský). V kraji Píseckém: *Rožmitál* (okres Břežnický). V kraji Pražském: *Dobřejovice* a *Břežany* (okres Jilovský). V kraji Zateckém: *Světce* (okres Bilinský).

(„Tábor“ roč. XXII. čís. 14.)

*) Bilek: Dějiny konfiskací I. a II., 1241—1243, 175, 484—485.

**) Roku 1847 koupila vláda tento zámek od arcibiskupa a zřídila v něm horní školu a akademii. (Rezek: Sborník historický I. roč. 393—395.)

***) Frind: Geschichte der Bischöfe und Erzbischöfe von Prag 225. Vlasák: Okres Vlašimský 119.

*) Srdínko: „Stará Boleslav.“

**) Frind: Geschichte 233.

***) Tamže 240, 249. Slovník Naučný a j.

Některé dobré myšlénky.

1. *O modlitbě.* Skřivánek ráno vzlétá pěje Tvůrci svou ranní modlitbu a slavík, sedě o samotě v houštině, když již vše vůkol utichlo, pěje na večer svou modlitbu večerní.

Všecka kvítka svou hlavinku po slunci točí a následují je po celý den, kalíšek majíce k němu obrácený; ano zimostráz prolamuje i tvrdě zdi a snaží se, aby ku jasnému paprsku zahrávajícího slunéčka se dostal. Ó kteráká tu hanba člověku, který srdce své od Boha, toho věčného slunce odvrací!

Modlitba tak nám jest potřebná, jako dýchání, ano jest v pravdě dechem duše. Jako tělo, pokud dýchá, živo jest: tak i duše, pokud se modlí. A jako dýcháním nečisté látky ze sebe vydáváme a odměšujeme: rovněž tak bývají modlitbou nečisté látky duše vyměšovány a odstraňovány.

Modlíce se nemůžeme hned srdce svého tak rozebráti, aby živým plamenem hořelo a hřálo; avšak rovněž nemůžeme z přízemí jedním krokem hned do prvního neb druhého patra přijíti, leč znenáhla; a rovněž, když zatopíme, kamna ne najednou se rozehrívají, něbrž po chvíli, a musíme vytrvati a přikládati.

Jako tomu, kdo na některou horu vstoupá, cesta ze začátku obtížnou býti se zdá, ale čím výše vystupuje, vždy snadnější býti se jeví, až konečně, když vrcholu byl dostoupil, čistým vzduchem a krásnou vyhlídkou odměněn bývá: rovněž tak zdá se býti tomu, kdo modlí se počíná, modlitba zprvu nemilou a obtížnou; avšak setrvá-li a děle-li se modlí, mizí obtíž a modlitba stává se mu milou a příjemnou, ano posléze i rozkoší, až konečně slastí a radostí nebeských u nitru svém zákouší.

„Zbraně kněze jsou modlitba a čtení.“ Aug.; a nejen kněze, ale každého křesťana, ano člověka. Jako denně tělo své krmíme a nasycujeme, a to kolikrát, aby živo a zdrávo bylo: tak musí i duše pokrmem duchovním živena a krmena býti, sic ochabuje a slabne. Tělo, jsouc hmota, živí se ze země; duše, jsouc duch, pokrmem s nebe, a ten jest přede vším modlitba. K nebi vznáší se modlitba, s nebe přichází posila a požehnání boží.

Jako dítě, nemůže-li něčeho dosáhnouti, otce volá na pomoc, kterýž větší jest a silnější, než ono, a tudíž dosáhnouti může, čeho ono žádá: tak musíme činiti i my, jsouce slabi a malomocni; volati musíme k Otci nebeskému.

Výborná jest modlitba rozjímavá. „Blahoslavený muž, kterýž přemýšlí v zákoně Hospodinově dnem i nocí. I bude jako strom, kterýž

štípen jest podlé vod tekoucích, jenž ovoce své vydá časem svým; a list jeho nespohne a všecko, cokoli činiti bude, šťastně mu se povede.“ Ž. 1, 2. 3. „Člověk, kterýž přemýšleti počíná, počátek jest všeho dobrého.“ Aug. Zvláště prospěšno jest, rozjímati o těchto čtyřech věcech člověka: o hříchu, smrti, soudu a pekle. Jsouť jako čtyři zdi, mezi nimiž stojíme; východu není nikde; kráčíme ku jedné, rozjímáme, uvažujeme, uniknutí není; ke druhé, hledáme otvoru, není nikde; tak u třetí i čtvrté; není vyhlídky nikam, leč vzhůru — ku nebi. Obrát se tedy tam; opusť zemi, tento prach, povznese se k Bohu, lítostí a pokáním. Ó jak spasitelno, uvažovati u sebe o těchto čtyřech věcech!

2. *Čtení.* Jako ten, kdo na slunci chodí, vždycky paprsky slunečními, byť poněkud opálen a osmažen bývá: a jako ten, kdo v lékárně pobyl, když vyjde, sebou trochu vůně tam odtud nese, poněvadž jí načichlý jest: tak i ten, kdo dobré a mravné knihy čítá, vždy z nich něco podrží, čím lepším a v dobrém smýšlení utvrzenějším se stává.

3. *Svědění.* Útlé svědomí jest jako pavučina; jako tato i při jemném větríčku se otřásá: tak útlé svědomí i při malém hříchu; naproti tomu svědomí otrlé a tupé, teprv, když bouře víchru, t. j. hrubých poklesků a hříchů burácejí a fačí.

4. *Svatost pokání* V Jerusalemě byl rybník bravní, patero podloubí kolem mající. Rybník jest svátost pokání; patero podloubí jest pět její částek: zpytování svědomí, žel a lítost, pravý úmysl, zpověď a dostiučnění. Tam uzdraven býval jeden, tu všickni! Ó kterakými díky Ježíši Kristu, Spasiteli svému povinni jsme!

5. *Zahálka.* Jako stojatá voda hnuje, nzařvený vzduch smrádne, jako do roucha, jež dlouho leží, se dají moli, do dřeva červi, do domu opuštěného myši a krysy: tak v zahálčivém člověku rodí se všecka neřest.

6. *Lenost.* Jako vlažná voda působí ošklivost a pita bývá, aby to, co v životě tlačí, ven se vyvrhlo: tak lenost působí ošklivost a nechut mravní. Písmo sv. dí (Zjev. 3, 16.): „Že jsi vlažný a nejsi ani studený, ani horký, počnu tě vyvrhovati z úst svých.“

7. *Nechuť ku sv. věcem.* Jako ten, jenž má zkažený žaludek, ani zdravých jídel sněsti nemůže, ne proto, žeby byla nezdravá, ale že on jest nezdravý: tak i ten, jenž má porušenou duši a uvnitř jest nezdravý, řečí a knih, o Pánu Bohu jednajících, sněsti nemůže; působí mu ošklivost, ale proč? či to vina? B. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepomuckého, mučenika a hlavního patrona království českého, koná se tímto pořádkem: Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) ve 3 hod. odpol. budou slavné nešpory a hodinky jitřní, v 5 hod. u hrobu sv. Jana česká pobožnost, v 6 hod. německá pobožnost. — Zítřa o slavnosti bude první mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 hod. z rána zpívaná ranní pak tichá mše svatá. Od 5 hodin bude se zpovídati po celý den. O půl 9. hod. bude německé a v 10 hod. české kázání, načež o 11. hod. vys. důst. pan probošt sv. Vítské kapitoly sloužití bude pontifikální mši svatou. Při této mši sv. koná se též sbírka na dostavění velechrámu sv. Vítského. Odpoledne o 2. hod. bude u sv. Víta české kázání, o 3. hod. slavnostní nešpory, pak bude tamtéž kázání německé, po němž povede se uvnitř chrámu sv.-Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí ku hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak od půl 5. české zpěvy a v 5 hod. české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatkův, konečně v 6 hod. pobožnost německá. — V neděli 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hodin z rána až do poledne. Mše sv. v 6 hod. s českou pobožností (bude se konati po celý oktáv), v 7 h. zpívaná mše ranní, o půl 9. hod. mše sv.; odp. o 5. hod. české zpěvy, o 6. hod. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatkův sv. Jana, v 7 hod. táž pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. V pondělí o 1/2 9. hod. rekvie za † kněze Ant. Hanikýře, zaklad. Dědictví Sv.-Jansk. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 hod., něm. pak před 8. hod. Dnes a zítřa budou ji konati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny po celý oktáv farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — U sochy sv. Jana na sv. Janském náměstí koná se v 8 hod. večer pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 hod. ranní mše sv., v 10 hod. kázání české, v 11 hod. zpívaná mše sv., odpol. o 4. hod. kázání německé, v 5 hod. nešpory; po celý oktáv bude v 7 hod. tichá,

v 10 hod. zpívaná mše sv. a ve 4 hod. odpoledne požehnání. — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohořelci každodenně večer v 8 hod. a sice v svatvečer, v den, a pak v oktáv slavnosti při osvětlení náměstí Pohořeleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 18. května u sv. Jindřicha, od 19.—22. t. m. v Emausích a od 23.—26 t. m. u sv. Salvátora v semináři.

— **Návrat ze sv. země.** Vdp. dr. Frant. Kryštůfek, prof. bohosloví v Hradci Králové, navrátil se dne 9. května po šťastně vykonané pouti k Božímu hrobu v Jerusalemě nazpět.

— **České služby Boží v Drážďanech.** Ve dvorním chrámu P. v Drážďanech konaly se předešlou nedělí dne 10. t. m. poprvé slovutným dp. farářem Michaellem Horníkem z Budyšína české služby Boží. Zavedeny byly ku prosbě horlivého biskupa Berndta, apoštolského vikáře pro království saské, který nechtěl, aby Čechové v Sasku žijící slova Božího postrádali. O 1/2 8 hod. výše jmenovaného dne sešlo se asi 300 Čechů, kteří byli přítomni mši sv. a po té kázání v řeči české. Přemnozí z nich přijali při této příležitosti sv. svátosti. Lze očekávat, že účastenství bude ještě četnější, až řád služeb Božích v jisté ustanovené neděle bude zřejmě určen.

— **Podivuhodné uzdravení na přimluvu sv. Jana Nepomuckého.** Jest tomu právě nyní rok, kdy vysoce důst. p. děkanovi kapituly svato-Vítské zaslán byl ze Siegburku nedaleko Kolína n. Rýnem list s důtklivou prosbou, aby u hrobu sv. Jana Nepomuckého obětována byla mše sv. na zvláštní úmysl. Žije totiž v Siegburku mistr krejčovský jménem Wiederhoefer, který po osm let byl nemocen na oči a loni na dobro ztratil zrak, že více pracovati a rodinu svou živiti nemohl. Jsa velikým ctitelem sv. Jana Nepom. pojal k mocnému patronu našemu zvláštní důvěru, s tím přesvědčením, že na jeho přimluvu zase žádoucího zdraví nabude. Proto stůj co stůj chtěl, aby na jeho úmysl obětována byla mše sv. v chrámu sv.-Vítském. Vysoce důst. p. děkan vyhověl této nalehavé prosbě a nejen sám, nýbrž též jiný kněz mši sv. za onemocnělého sloužil. — Dne 5. května t. r. zasláno druhé psaní ze Siegburku, aby se mše sv. u hrobu sv. Jana Nep. na poděkování sloužila. Stav nemocného Wiederhoefera se zlepšil tou měrou, že nyní úplně vidí, zase pracovati a rodinu svou živiti může. Uzdra-

vený v tomto listu nemůže s dostatek chváliti našeho sv. Jana Nep., jsa přesvědčen, že jen jeho přimluvě u trůnu Božského své zdraví děkuje. — Zase nový důkaz, jak podivuhodný jest Bůh ve svých svatých. — Někteří nevěrci u nás stále tupí našeho slavného krajana a — zbožný lid za hranicemi úpěnlivě prosí, aby se na dobrý úmysl sloužily mše sv. u jeho hrobu a při tom dochází vyslyšení.

— **První poutní vlak na Velehrad.** Ve středu dne 13. t. m. vyjel z Prahy ze státního nádraží poutní vlak, ubírající se k posvátnému Velehradu. Průvod vedl nejd. p. světící biskup Karel Schwarz. Poutníci byli dříve přítomni mši sv. u oltáře sv. Cyrilla a Metoděje v Týně. Účastníků jest na tři sta, což vůči svátku sv. Jana Nepom. dosti značným počtem jest. Mezi účastníky nalezájí se vysokorodý p. hrabě Karel Nostic, pp. kanovníci Vyšehradští Micka a Havlů, prof. Drozd, řed. Mottl, podmaršál Friedberg. O svátku Nanebevstoupení Páně měl nejd. p. světící biskup ve svatyni Velehradské pontif. mši sv. Poutníkům dána příležitost dnes domů se navrátiti.

— **Výbor Arimatejského spolku** vzdává díky za udělené milodary v měsíci dubnu okresním výborům v Bečově, Falknově, Nové Kdýni, Chrudimi, Tanwaldě, Českém Dubě, Kráslicích, Benešově u Děčína, Dubé, Duchcově, Hořicích, Upici, Bezdruzicích, Českém Brodě, Jachymově, Polici, Stodech, Kinžvartě, Přísečnici, Rokycanech, Nových Hradech, Mladé Boleslavi, Slaném, Nasevrkách, Jesenici, České Kamenici, Plánici, Semilech, Voticích; dále občanským záložnám v Kouřimi, Nymburce, Českém Brodě, jednotě záložné v Jindřichově Hradci, všeobecné záložně v Praze, a paní baronce B. z B. za dar 50 zl.

Literární oznamovatel.

— **Dědictví sv. Prokopa** obohacuje každým rokem bohovědnou literaturu českou nějakým pěkným dílem. Podíl za r. 1884 vydán v měsíci dubnu. Jest to „*Rozbor filosofie sv. Tomáše Akvinského*“, který na základě spisů dr. Stoeckla napsal dr. Václav Hlavatý, professor gymnasijsní v Praze. Dílo toto jest časové, neb jsme té naděje, že za nedlouho i u nás budou se zřizovati stolice na bohosl. fakultách a učilištích pro filosofii a theologii velkého doktora andělského. Tímto dílem poskytuje se kněžím i vzdělaným laikům příležitost seznati jádro filosofie sv. Tomáše, která po mnohá století u nás

zcela neznáma byla. Vhodně též tato kniha věnována jest tisícileté památce blahé smrti sv. Metoděje, nebo lépe tuto památku oslaviti nemůžeme, než když sv. víru Metodějem v potu tváří rozsévanou denně lépe poznáváme a hájiti se učíme. K tomu podává vzácnou pomůcku tato podílňá kniha. — Přidán jest k ní: „*Výbor ze spisů sv. Otce a učitele církve Jana Zlatoústého*.“ Z řečtiny jej přeložil a životem téhož svěťce opatřil Jan Nep. Desolda, kněz řádu premonstr. v Teplé. Nejprve se uvádí obšírný a poučný životopis sv. Jana Zlatoústého, potom následuje *Šestero knih o kněžství* — nejhlavnější spis sv. Jana — a pak „*Dvě řeči napominacích k Theodorovi kleslému*.“ Těšíme se z toho, že vedlelo sv. Jana Zlatoústého o kněžství ve skvostném českém rouše zase vydáno. Zvěčnělý Desolda tímto svým posledním spisem postavil si krásný pomník v srdci českého duchovenstva. — Úprava celého podílu zajisté čtenáře uspokojí, nebo jest skvostná. Jen spojenými silami mohou se taková díla vydávati, která zůstanou vždy okrasou naší bohovědné literatury. Ti, kdož později povolání budou na vinici Páně, vděčně si vzpomínati budou těch mužů, kteří razili cestu, dědičnou roli okopávali a vzdělávali. Zajisté též blahorečiti budou Dědictví sv. Prokopskému, které vzdělání rodné půdy umožnilo.

— „*Jubilejní kniha*.“ K oslavě tisícileté památky úmrtí sv. Metoděje jakož i k oslavě padesátiletého trvání Dědictví sv. Jana Nepom. vydaná. Podíl údů Dědictví Svatojanského číslo 72 na rok 1885. Cena vázané knihy 2 zl. 50 kr. Ředitelství a redakce Dědictví Svatojanského chtějí důstojně oslaviti tisíciletou památku požehnané smrti sv. Metoděje staraly se o to, aby byly vydány „*Posvátné Cyrillo-Methodějské Památky Morianské*“ čili Matka B. Staroboleslavská v Čechách a Matka B. Tuřanská na Moravě. Sepsal Jan Kř. Votka S. J. S přiloženým obrázkem obou matek B. Dějiny Staroboleslavského obrazu P. Marie jsou u nás známy a víme, že tento obraz v jakémisi spojení se sv. Metodějem jest. Méně známy jsou příběhy Matky B. Tuřanské na Moravě, které se zajímavým způsobem v podílňé knize podávají a ze kterých se učíme, že Tuřanská posvátná soška Matky B. jest ve spojení se sv. Cyrilem. — Tímto způsobem byli ola sv. věrozvěstové Dědictvím sv. Janským počtění. — Aby se důstojně oslavila památka 50.-letého trvání Dědictví sv. Janského, vydány v též podílňé knize články apologetické z pera téhož p. spisovatele pod názvem: „*Kanonizace sv. Jana Nepomuckého a zřejmá v ní Prozřetelnost Bož-*

ská o Čechy pečující.“ S přiloženým obrázkem barvotiskovým. Tento spis apologetický záleží ze dvou hlavních částí. První část zahrnuje v sobě rozmnožené vydání spisku lonského roku „Tiskovým spolkem katolickým vydaného.“ Druhá část jedná o kanonizaci sv. Jana z Nepom. — Aby údové Svatojanského Dědictví věděli, jak blahodárně tento ústav působí, napsal vdp. dr. Klement Borový, kanovník metrop. kapitoly a ředitel Dědictví „*Dějiny Svatojanského Dědictví*“, ve kterých nalezneš obrazy kněze Ant. Haníkýře, zakladatele Dědictví a čtyř prvních ředitelů: nezapomenutelného kanovníka Václava Pešíny (1835—1857), dr. Innocence Frencla (1858—1862), kanov. Vinc. Bradáče (1862—1874) a nejd. světicího biskupa Karla Schwarze (1874—1884). V dějinách jsou zevrubně uvedeny knihy Svatoj. Dědictvím vydané a krátké úvahy o nich. Máme za to, že čtenáři se potěší těmito zajímavě psanými dějinami blahodárného ústavu a i jiné své známé a příbuzné vyzývati budou, by hojným počtem k Dědictví přistupovali. — Následují v podílné knize zprávy o Dědictví za r. 1884. Matrika údvů v první své části od r. 1835—1855. Druhá část vydána bude — dá-li Pán Bůh přes rok.

— V knihtiskárně benediktinské v Brně nacházejí se v tisku a vyhotovují: *Život svatého Methoda*, apoštola říše Velkomoravské a Slovanů vůbec. Sepsal Dr. Matěj Procházka, starosta Dědictví sv. Cyrilla a Methoda, čestný kanovník v Brně. — *Život sv. Cyrilla a Methoda*. Vydání pro lid. Sepsal P. Method Halabala. — *Život sv. Cyrilla a Methoda*. Vydání pro mládež. Sepsal V. Kodým. — Obrázky a fotografie sv. Cyrilla a Methoda. — Medailky. — Památné křížky.

— „*Obzor*“ vykazuje v čís. 8., roč. VIII. tento obsah: Rozpravy o jmenech topických. Píše V. Brandl. Ještě něco o Jukermanu. (Podává Lucie Bakešová.) Literáci. (Povídka Al. Dostála. — Pokračování.) Vzpomínka na J. Emin. Bedřicha knížete Schwarzenberga. VI. Št. V mraku. S. Gregorčič. (Přeložil V. Pakosta.) Z jara. (Štěpán Podlipský.) Cesta ke klidu. (Povídka Václ. Kosmáka.) Beseda. (VI. Št.) J. Em. Bedř. kníže Schwarzenberg. *Obzor* literární.

— „*Hlasy katolického spolku tiskového za rok 1885.*“ Číslo 1. „*Jak v Koudelkově křísili*“, časový obrázek maloměstský, který nakreslil Vojtěch Pakosta. Cena 18 kr. Trefným způsobem líčí se v této povídce lichá svobodomyšlnost a nevěra, která pod zámlinkou křeslení a vzdělávání usiluje lid klamati, o víru i o statek připraviti. — Číslo 2. „*Uryvky ze života*

kněžského“, sedmero obrazů, které napsal Jos. Souhrada. Cena 50 kr. I tímto podílem připravil výbor kat. tiskového spolku svému čtenářstvu pěknou a zušlechťující zábavu. Opětne poukazujeme k tomu, že není u nás podobného spolku, kterýby za tak nepatrnou cenu tolik a tak rozmanitého a krásného čtení svému čtenářstvu poskytoval, jako katolicko-tiskový spolek v Praze.

— „*Ostatky sv. Cyrilla, Slovanův apoštola, na Velehradě.*“ Na upomínku poutníkům velehradským jubil. roku 1885 uchystal Jan Vychodil, kooperátor Velehradský. Cena 10 kr.

— „*Mariánská svatyně na posvátném Velehradě.*“ (Dárek jubilejní k r. 1885.) Napsal J. Vychodil. 1885. Cena 10 kr.

— „*Sv. Alois z Gonzagy*“, vzor mládeže. Napsal Al. Hrudíčka.

— „*Poutní kniha Velehradská*“, která platných služeb prokáže každému poutníku. Cena 15 kr.

— „*Anděl Strážný*“, čís. 5. následujícího obsahu: Já myslivcem nebudu. — Srbské perly. — V máji. — Viola. — U smrtného lože. — Příklady a pobídky ze života slavných mužů a žen. — Kuřátko. — Co nám vypravuje kvítí? — Večerní modlitba. — Vlaštovka. — Milé dívky! — Strýčkovy ořechy.

— „*Květy Mariánské*“, roč. II. čís. 4. násled. obsahu: O velikonocech. — V měsíci dubnu. — Můj výlet do maticí Prahy. — Maria, vzor víry. — Zlatá zrnka. — Duchovní pouť k Panně Marii Lúrdské. — Maria, nádeje umírajících. — Květy Mariánské. — Seznam bratrstev Mariánských.

— „*Hlídka literární*“. (Zprávy apošt. tisku), č. 5., obsahu rozmanitého.

— „*Zábavné bibliotéky* na rok 1885. serie II. sešit 1.: „*Svatí Cyrill a Method, věrozvěstci, učitelé i apoštolé slovanští.*“ Životopisný nástin podává P. Method J. M. Halabala, benediktin rajhradský, na památku pouti a slavnosti jubilejní na Velehradě léta Páně 1885. („Záb. bibl.“ dílo 92.) Cena 20 kr.

— Alf. Rodriguez „*Cvičba v dokonalosti křesťanské.*“ Knihy II. sešit 2. Stran 64. Krámská cena 1 i kr. („*Ascetické bibliotéky*“ dílo 14.)

— „*Paměti královského města Velvar.*“ Sestavil a vysvětluje Frant. Vacek, dříve kapl. ve Velvarech nyní na Smíchově. Dp. spisovatel pobýv poměrně krátký čas ve Velvarech, přináší tomuto městu královskému skvělý dar, odevzdávaje veřejnosti zajímavé dějiny jeho. Spolu dává příklad nevšední ba neumorné pil-

nosti, an vedle přemnohých povinností svých přece času nalezl, aby důkladné dílo to sepsal. Nesmíme zapomínati, že takovými monografiemi všeobecné dějiny naší vlasti se doplňují a vysvětlují, láska k vlasti pěstuje, obyvatelům nynějším příklady ctnosti občanské i náboženské na oči se staví, aniž se tají chyby zvěčnělých praotcův, jichžto vystříhati se povinností potomkův jest, nebo dějepis učitelem jest života. Dp. spisovatel čerpal své zprávy z archivu městského a knihovny děkanské ve Velvarech. Měšťané Velvarští ho při vydání tohoto díla podporovali a tímto způsobem nejen lásku k rodnému městu, ale i k celé vlasti české dokázali. Vypravování jest zajímavé, sloh světlý a mluva správná. Zajisté že měšťané Velvarští budou z toho p. spisovateli vděční, který v nevšední obětavosti své ukázal jim, jakou slávou starobylé jejich město slyne.

— „*Farní osada Velké Popovice.*“ Pamětihodné zprávy o ní sebral a svým milým osadníkům podává Jan A. Sedlák, kand. dr. theol., farář tamže. Čistý výtěžek věnován na zvelebení farního kostela. I touto monografií se dokazuje, jak obětovné jest kněžstvo, které si všímá vlasteneckých dějin a zachovává před zahynutím paměti českých osad.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

Koncem roku 1884 přistoupili a zapsáni byli tito údové: *Z Čech:* Baštová Teresie ve Lhotě Horažďovické; Straková Marie tamtéž; dp. P. Cornel Plch, professor v Bohosudově; knihovna kláštera Františkánského v Bechyni; Pastýř Jakub ve Svojanově s Johannou manž.; dp. Kříž Jan, kaplan v Miroticích; Borská Josefa v Miroticích; dp. Veverka Jan, kaplan v Nov. Městě n/M.; Vozabalová Alžběta v Žitné; Zemánková Františka v Řibínách; dp. Vondruška Karel, kaplan ve Velvarech; Hůlka Jos. a Barbora manž. v Slatině; Štěpánková Anna v Mladoticích; Kohoutová Kateřina v Maňovicích; rod Faklův Filipa a Johanny v Brzkově; Tomášek Antonín v Bilině; farní knihovna v Nov. Mitrovicích; školní knihovna v Nov. Mitrovicích; obec Nové Mitrovice; obec Chynín; obec Mýtov; obec Nechanice; obec Plaňany; Tovaryšstvo Ježíšovo v Praze; Stárek Václav v Doubravici; Jirásek Ant. s bratrem Josefem v Hronově; dp. Šicha Jan Nep., farář v Liblicích; dp. Krejčí Josef, kooperátor v Něm. Rybné; Holubová Zofie v Chotovicích; Horčíčková Anna v Řeneníně; dp. Hladík Frant., kaplan v Česk. Dubě; rod Krausa Josefa v Miletině; Lenz Jaroslav, žák gymnas. v Praze. —

Z Moravy: Benová Teresie ve Vršovicích; Nevřelová Rosina v Štěpánkovicích; Frýštacká M. Anna v Hulíně; dp. Dr. Hodr Jakub, prof. bohosl. v Brně; Pospíšilová Teresie v Břežovicích; Běhal Jan s manž. Annou ve Velk. Slatenicích; Opluštilová Františka v Chomoutově; Pospíšilová Anna Marie v Králíkách; Suchanková Viktorie v Uher. Hradišti; Štědrón Frant. v Kravaři; Bublřová Františka v Hranicích; Hajnarová Marie v Lipníku; Thusek Petr ve Vávrovicích; Knopová Marie v Kylešovicích; Slipková Františka v Opavě; Večerek Benedikt s manž. Josefov v Kravaři; Mazalová Marie v Břesci; Bláhová Kateřina v Lavičkách; Jelfnková Rosalie v Kunkovicích; Vojtěch Anselm v Slavkově; Antonie a Marie, sestry Klemenských v Opavě; rod Absolonův ve Frýštáku; rod Baláše Frant. v Dubě; dp. Navrátil Štěpán, farář v Libošti, spoluzakladatel odkazem; rod Rájskupa Tomáše ve Vracově. — *Z Uherska:* Hladková Františka v Břetislavi v Uhrách. — Všech údův koncem roku 1885 26.990.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Nigrin*, k. a. vikář a osobní děkan v Novém Strašeci, 9. května 1885, (nar. 7. července 1819, vysv. 31. července 1842).

Ustanoven jest:

- p. Jos. *Vrba*, kapl. v Přimdě (Pfraumberg), za zatím. kapl. v Hroznětíně (Lichtenstadt).
dp. Jos. *Opp*, far. ve Slavětíně, za správce vikar. Novo-Strašeckého.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Müller*, far. v Dubenci, jmenován čestným děkanem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Müller*, far. Zálouňovský, za far. v Dubenci;
p. Jos. *Plocek*, koop. Žumberecký, za admin. v Trhové-Kamenici;
p. Frant. *Uhliř*, admin. Dubenecký, za admin. v Zálouňově;
p. Jos. *Grim*, admin. Vojno-Městecký, za kapl. v Polné;
p. Václ. *Král*, ustanoven defin. katechetou při měst. školách ve Vys. Mýtě.

Upřázděné místo:

- Záloňov* (Salnai), fara patr. p. Waagnera šl. z Wallernstaedtu, od 4. května 1885.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Idealy a život.

Řeč k abiturientům c. k. vyšší realky
Pražské,
již měl J. Ježek.

Den před tím než byl Plato otcem svým k Sokratovi přiveden, viděl zmíněný mudrlec za noci ve snu mladou labuť, jež mu na kolenou seděla; načež co zatím k jeho prsoum se tulila, křídla jí rychle narostla, ona pak do výše se vznesla a milý zpěv zapěla. Když Plato následujícího dne stál před Sokratem, pravil tento: „Toť ta labuť, již jsem ve snu zřel.“ Labuť byla ve starověku symbolem vysokého vzletu, básnického nadšení. Pindar, básník jmín labuti dirkaiskou a přirovnání Platona k labuti rovněž jeho básnické a filosofické nadšení na zřeteli má. Ač původně básnil a mnoho veršů napsal, spálil je všechny, seznáv své pravé povolání filosofické. Svým učením o ideách otevřel lidstvu říši idealů a v tom spočívá jeho světová důležitost, jeho zásluha, která ne na národ řecký, ne na staletí se omezila, nýbrž všem věkům náleží. Ideje, jichž jméno a pojem vynalezl, přivedl do vědomí vzdělanců i lidu. Na tom učení spočívá Platonova celá filosofie i ethika, již člověku idealy k jednání předkládá. Duše jest nositelka ideí, jež do se přijala, než do těla lidského vešla. Ty zřela na místě, kde ideje jako čisté, nezměnitelné bytosti se nalézají a vssála do sebe jejich představu. Leč přejitím do těla lidského jasnou jich představu zase ztratila; však tato drímá dosud v ní a může pozorováním věcí, jež podobnost s nimi mají, probuzena býti. V lidské duši jest představa idealu krásna, leč může probuzena býti a

znenáhla k jasnosti dospěti pozorováním krásných předmětů, jež s ideou krásy podobnost mají. Duše, zejména duše mudroca, pocituje touhu ony ideje zase zřít, jež kdysi v původním stavu svém zřela; ale to lze jenom tehdy, když se pout těla zbaví. Aby již nyní na tyto ideje v čisté jasnosti patřiti mohla, nesmí se tělesným a smyslným žádostivostem a pochotím oddati, nesmí se v kalu hříchu a nepravosti brodit, neboť čím více tak činí, tím pevněji je pouty těla a smyslnosti držena, tím méně jest způsobilá, ideje v pravé jasnosti a čistotě poznávati. Žcela se to podaří tehdy, až duše z těla vyvázne a vrátí se tam, kde ideje ve své vznešenosti trůní; leč tam volá Bůh jen ty duše, které ve světě nežily hříchu ani vášněm a žádostivosti. Tak Plato na základě svého učení o ideách vystavuje člověku idealy mravní, jež život jeho mají proniknouti a řídit. Proto jest jeho filosofie ideální i co do obsahu i co do formy a slove — *filosofie idealů*.

I mládí lidské jest doba idealů. Až dosud? I za dnů našich? Jest naše omladina schopna utvořiti si ideal a pro něj se rozohniti. Neodumřela vyšším směrům, nezabředla v materialism? Pravdať, že nyní mládež brzy na hmotě lpí, čímž její smysl pro směry vyšší otupen bývá. Rovněž pravda, že jen ten, kdo nad obyčejný proud se povznáší, vyšších zájmů schopen jest, dovede ideal si utvořiti a k němu čeliti. Bylo by trudné pomýšlení, kdyby skutečně nynější mládež idealů ani schopna nebyla.

Cílem národa českého byly povýtečně vznešené idealy, mravní i náboženské. Naši křisitele národní byli vesměs idealisté;

mělo by nyní býti jinak? Doufejme, že dosud mezi mládeží dosti takových, kteří ideálu schopni jsou a nadšeně za ním se nesou. I o vás j. dr., naději mám pevnou, že jste nezabředli v materialism a že jste s to povznést se nad všední, obyčejné koleje. Byť dříve či později život tyto idealy zničil, aneb část pŕavabŕ jim odňal, věrte mi, že bude někdy vzpomínka na tyto sny vašeho mládí jednou z vašich nejkrasších. Byť zármutek po ztraceném hlo-
dal na vašem nitru, pomýšlení na dosa-
žené veliké a šlechtné věci bude milou
vám odměnou.

Po hřichu velmi zhusta zničí, zboří
život idealy mládí, velmi často idealy a
život jsou nesmiřitelnými protivami. Čím
déle životem kráčíme, tím více poznáváme,
jak mnohý z našich idealů mizí a tu bývá
nám se Schillerem si postěžovati:

Tmy odjaly mi slunce jasné,
jež mládí světlo dávalo,
tak idealův svíce hasne,
jimž mé srdce háralo.
Ta tam jest ona sladká víra
o jsoucnosti mých vidění!
Jen hrubá skutečnost zabírá.
vše krásné, zbožné tušení.

A které jsou to idealy, jež povýtečně
sny mládí bývají a které drsná skutečnost
života více méně maří? —

Je to především *svoboda*, která hrudi
nadanějšího jinocha bouří a srdcem jeho
víří. Jak toužívá jinoch po svobodě, již
mu skytá vyšší učení; jak si ji líčí roz-
košně; jak hoří pro svobodu vlastní i ji-
ných; jak je nadšen pro politickou svo-
bodu národů, pro svobodu víry, svědomí,
pro svobodu ducha! Nechce jen lině při-
hlížeti, když jiní pro svobodu horliti budou,
nikoli, chce sám vystoupiti na kolbiště,
spolupůsobiti a tak svobodě k vítězství
dopomoci.

Toť sny mladosti, jež velmi zhusta
život drsnou rukou zaplaší. Život tlačí nás
v poměry, v nichž ze všech stran omezení,
stísnění, zúžení jsme; svízele a trápoty
života dají nám tolik práce, že brzy se-
znáváme, jak jsme daleci svobody, o které
jsme snili, tím méně pak lze nám, abychom
za svobodu jiných v boj se dali. Zříme,
jak jiní těšice se svobodě, již bychom si
přáli, ji zneužívají a vášněmi svými až
k bezuzdnosti ji snižují; zříme jiné, tak
zvané bojovníky za svobodu, kteří ne
z lásky k svobodě, ani z pravého pojetí

svobody, nýbrž ze sobeckých záměrů pro
svobodu horlí: aby vážnosti a prospěchu
zevního se dodělali, aby přízeň lehkověrné
massy lidu získali. Kdo s otevřeným okem
zírá do života, sezná s bolestí, že obraz
svobody, jaký si v mladých snech vytvořil,
od skutečnosti velice se liší. — Málo jest
jinochů, nadšení a vyššího vzletu schop-
ných, kteří si neučinili ideal *slávy* a jí do-
jiti nezatoužili.

Myšlenka jednou dojiti slávy, rumění
lice, zvedá ěadrajinochova, který neotupěl;
ať je to sláva na čestném poli válečném,
ať na poli věd a umění, ať na trnité cestě
učitelské aneb úřadnické. Na jednom tom
poli slávu získati, toť idealem, po němž
jinoch všemi silami toužebné lásky dychtí.
Leč jak nezřídka i zde život boře a niče
staví se mu v cestu! Jak brzy sezná ne-
dostatečnost vlastní síly, aby vykonal, co
slávy, co nesmrtelnosti hodno jesti; ne
každému zapŕjčí sláva své věnce; jenom
málo bývá vyvolených. A on patře dále
bystrým zrakem do života, poznává, jak
prázdná, jak lichá a daremná jest sláva,
jak málo z těch, kteří slavověnci ověn-
čeni jsou srovnávají se se září, jež je
osvěcuje; jak pravá zásluha často do po-
zadí ustoupiti musí, aby jiným slávu pře-
nechala, ano roztrpčeně musí s básníkem
zvolať:

Hle, tamto slávy svaté věnce
na podlém ěele ubledly!

Smutně musí vyznati, že ani zde sku-
tečnost s jeho sny se nesrovnává, že mu
život krásný ideal zničil. A bývá to častým
zjevem za našich dnů, kdy mnozí nehodní
na jepicové, novinářské slávě lpí. Doba
naše jest nad jiné příhodná slávy věnce
v neváznost uvéstí a ideálu slávy odňiti
zár. —

Co hýbe srdcem jinocha vroucněji nad
ideal *přátelství*? Za mládí přátelství nej-
snáze se uzavírají; tato přátelství trvají
nejdéle a často jen smrtí rozdělena bývají.
Mladost nezná poměrů a ohledů, jež lidstvo
od sebe dělí a zdržují; vidí jen samu o-
sobu; bohatý aneb chudý, vznešený či
prostý nemá u mládeže žádného významu,
aneb jen skrovného a proto uzavírají přá-
telství jinoši stejného smýšlení, stejných
náklonností, stejných snah. Blaze tomu,
kdo ve příteli svůj ideal poznává; třikrát
blaze pak tomu, jemuž život toho ideálu
neodnímá. Leč i zde ničí skutečný život
velmi často drsnou rukou nejkrasší květy

šlechetného lidského smýšlení. S jakou vroucí láskou, s jak ohnivým nadšením, s jakou oddanou důvěrou druží se šlechetný jinoch ku svému příteli! Blouzní o ideálu své vzájemné lásky, pracují společně ve vědách, přicházejí si s celou důvěrou v ústřety; pracují společně — a to je známkou pravého přátelství — na svém polepšení, na svém zdokonalení. Nezdálo by se, že takové přátelství uzavírá se pro věčnost? — A přece trvá někdy jen na krátko. Život přátely rozvede, žijí na rozličných místech, nalezájí se v rozmanitých životních poměrech, při nestejných zaměstnáních. To vše působí na náhledy, náklonnosti a cíle životní rozhodně. Po letech náhodou se oba shledají. S tlukoucím srdcem spěchá ten, jehož mysl se nezměnila, a s jásotem vrhá se do náručí druhého, myslí, že našel starého přítele, domnívá se, že krásnou dobu mladosti zase vyvolatí bude jim práno. Leč tu zří před sebou cizince, který chladně mu přichází vstříce a je s odměřenou dvorností jako bývalého známého, na něhož ještě zcela dobře se pamatuje, přijímá. Toť trpká ale bohužel nezřídka zkušenost, již drsná skutečnost života s sebou přináší.

Jiným idealem, jenž v ňadrech jinocha šlechetného sídlí, jest *pravda a věda, krása a umění*; pravda, která jest zároveň krásou, a krása, jež nám kdysi pravdou se zjeví. Který studující nebyl by rozohněn pro pravdu? Který umělec pro ideal krásy, jež v srdci nosí? — S jakou radostí, s jakou žízni po vědách bere se jinoch na vysoké školy, jež mu poskytnou možnost, aby zcela a úplně hledání pravdy se oddal, ve studnici vědy ducha svého osvěžil, a nedopřál si klidu ani odpočinku, dokud ducha vědami nenapojil a pravdy nepochopil. Toť idealem, jež si utvořil, po němž všemi silami snažit se chce; a může býti snahy šlechetnější a vznešenější? — Než i tu život v cestu se mu staví. Jinoch hledá, badá, snaží se po pravdě, ale omezenost lidského ducha brání mu jí dosíci, ji pochopiti; jeho duch místo aby jasnosti došel, bývá obklíčen pochybnostmi a zářící světlo, jež zdálo se mu býti na blízku, svítí v dáli stále se vzdalující a hrozí i docela zmizeti.

Věd žízni prsa strádaly,
a pochybnosti černé mraky
kol slunce pravdy povstaly.

Omezenost lidské moci nedovoluje umělci ideálu krásy dosíci, omezenost lidského ducha nenechá jinocha patřiti na krásu. Dodral se až k zastřenému obrazu saiskému, ale závoj s něho sejmuti není s to. Po dlouhém hledání a bádání ptá se: „Co je pravda?“ A věda nedává mu odpovědi žádoucí.

Jiný ideal je *budoucí působení*, který již počátkem studií si činí. Proto horlivě si vede, studuje pilně, aby kdysi působiti mohl buď jako učitel, kněz, lékař, pravnik. Jako učitel chce býti otcem mládeže, ducha i srdce její zúšlechťovati, ji k Bohu vésti.

Jako kněz chce o spásu nesmrtelných duší pečovati, je z bezcestí na cestu pravou uváděti, ctnostného na pravé dráze utvrzovati.

Jako lékař chce služby své trpícímu lidstvu dnem i nocí věnovati.

Jako právník chce pravdu hájiti, proti bezpráví bojovati, proti moci i bohatství nevinu chrániti. — Toť idealy, jež jinoch v srdci nosil, s nimiž jak muž vchází do života. Leč jak zřídka kdy odpovídá i zde skutečnost těmto idealům! S horlivostí velikou dali jsme se do práce, ale nevidíme ihned očekávaného výsledku; naše horlení svádí nás k bezohlednosti a k veliké přislosti a místo kýženého zdaru klidíme ze své práce jen nepřízeň a neuznání. Símě, jež rozséváme nepadá na úrodnou půdu, nýbrž na kamenitou a na místě očekávaného ovoce klidíme za své upřímné namáhání jen trní a hloží. V horlivosti, abychom došli ideálu, přepjali jsme své síly duševní i tělesné a vidíme se odsouzeny k úplnému odpočinku aneb k omezené činnosti. Chtěli jsme vždy právo chrániti, proti bezpráví bojovati, leč naše síla nestačí; jsme slabší a musíme trpěti, když bezpráví slaví triumfy a právo nohama se šlape. —

Tak jsem vám j. dr. ukázal, jak život a ideal proti sobě stojí, jak život idealy, které srdce šlechetných jinochů rozněcují ideal svobody, slávy, přátelství, pravdy, vědy, krásy, umění a činnosti v povolání ničí aneb tlumí.

Měli bychom se proto všech idealů zcela zřící? Neměla by mládež pro vznešené idealy se rozohniti? — Mají mužové i starci idealům svého mládí jako lichým snům se vysmívati? — Nikoli, j. dr. to se nesmí státi, nemá li národ náš velikou

škodu vzíti. A proto volám z hloubi srdce:
Stůj každý při svém ideálu!

Byť celý svět se v nerozumném cvalu
jen za smyslnou sháněl požitbou,
a nezkoušenou puzen honitbou
se ve hmotném jen pokochával kalu:
ty — nechtěj spouštět se idealů.

Byť potupu jen podílem ti dali
a spílali ti pustým sykotem,
že nechceš žítí podlých životem,
a byť i rozum tobě upírali:
ty miluj veždy svoje idealy.

Kdož odváží se do skvostného sálu,
kdy děrav šat a obuv blátivý? —
Tak zírá drze světa na divy,
kdo duši ztápí ve hmotenstva kalu...
O nešťasten, kdo prázdnen idealů.

A bys i nedostoupil krásna valů,
ta tužba po nich již tě oblaží,
a sejme s ducha hmoty závaží,
bys k nebi vzlétal zemských od úvalů. —
O nespouštěj se, june, idealů!

Ne vždy ničí život naše idealy, často
je pouze upravuje, přizpůsobuje a naše
pojmy a představy třibě ukazuje nám, kde
jsme se ve svých snech mladosti mylili,
kde jsme mnoho žádali, doufali, si přáli...
a tak staví na místo nezralých, nejasných
idealů mládí — idealy dospělého mužství.

Měl-li jinoch nepravé, přehnané po-
nětí o svobodě, ukazuje mu život, že pravá
svoboda spočívá na účtě před zákony, a
že po této svobodě snažiti se — musí býti
idealem každého, šlechtného muže.

Měl-li jinoch příliš trpytivý obraz o
slávě, ukazuje mu život, že skvělá sláva
není vždy ta pravá aniž šťastným činí;
že pravá sláva pouze ta jest, která na účtě
lidí šlechtných spočívá a že tato sláva
skutečně blaží. Učinil-li sobě jinoch příliš
vysoký cíl příštího povolání a působení
svého, ukazuje mu život chyby, jež ko-
nečným výsledkům jeho působení na újmu
jsou a činí ho schopným, aby za idealem,
jež v srdci nosí, s lepším výsledkem se
bral. Nikdy nesmíte věřiti, že nutno se
vzdáti všeliké snahy po idealech, po nichž
každému člověku lepšího vzdělání snažiti
se jest. Ovšem bojovati musíte, zápasiti
statně aniž se dáti smíchem bláznů másti!

Takový boj, takový zápas silí, zušlech-
tuje, neboť jest to povznešení se nad ne-

obyčejné i sprosté a snažení se po šlecht-
ném, vznešeném a krásném. Tento boj o-
svěžuje srdce a nedá mu vyschnouti; tento
zápas přenáší nás do krásné doby mládí,
kdy jsme s nelíčenou radostí, s opravdovou
chutí spěchali životu vstříc.

Proto nedejte se ani vy, mladiství
přátelé, mýlití ale kdyby vám život část
vašich idealů odňal, stůjte pevně při věč-
ném, mravním ideálu šlechtnosti, krásy
a vznešenosti. — A nyní obracím se kvám,
j. dr., kteří z ústavu našeho odcházíte,
jimž vlastně dnešní slova patří. Není vás
mnoho ale nemohu toho zatajiti, že spo-
kojenost učitelů všech vás provází; není
ani jediného mezi vámi, jenž by špatnou
známku z mravního chování měl, který
by byl ve všech předmětech alespoň do-
statečně neobstál. Můžete s myslí veselou
od nás odejítí a k odbornému povolání
svému pilně se připravovati. Potom do-
kažte skutkem, že nejste jen hodní a po-
řádní, nýbrž že vaše mysl k vyšším věcem
směřuje, že jste schopni pro ideal se roz-
ohniti. A třeba by vám skutečný život
některé idealy zničil, pamětlivi jsouce slov
mých, neklesnete srdcem, ale srdnatě dále
bojujete a zápasiti budete. A jestliže se
rozplynuly vaše idealy jako jarní sníh
pod sluncem, pak káž by vám alespoň
zbyly po boku dvě těšitelky: *přátelství* a
práce. Tuto poslední nalezne každý, kdo ji
upřímně hledá.

A nyní s Bohem j. dr. a požehnutí
Nejvyššího provázej, ochraňuj a zachovej
vás na všech cestách vašich! Dokažte brzy,
že chcete k lepším třídám lidské společ-
nosti přináležeti a jiným vůdci býti; do-
kažte, že za vyšším cílem, za idealem spě-
jete; dělejte čest ústavu, který základy
k vašemu vzdělání položil. Bude-li vám
snad někdy vytýkáno, že jste idealisté,
nepraktičtí blouznivci, kteří ani církvi
ani státu ani škole ani lidstvu nejsou ku
prospěchu, nedbejte toho a nedejte se
zmásti. Pravý idealista a nepraktický blouz-
nivec není totožné. A zkušenost učí, že
nadšený idealista více církvi, státu a škole
prospěje než praktický člověk s vyslyším
srdcem, který jen houževnatě lpí na hroudě
zemské. Vzhůru srdce! budiž vaším heslem.

Vypějte v muže vzdělané, veškerých
povinností — náboženských i svého povolání — dbalé, v charakteru ryzí, šlechtné,
vlasti a člověčenstvu prospěšné. Po někte-
rých ještě důkladných studiích staňte se
chloubou ústavu, který vás odchoval, o-

zdobou vlasti, již mužných povah a pracovitých lidí velice je třeba. Kdož pak do ciziny se rozejdete, rozšiřujte dobrou pověst jména českého na vše strany.

Milost Pána našeho Ježíše Krista, láska Boží a účastenství Ducha sv. budiž se všemi vámi nyní i vždycky. Amen.

Při pohřbu zákyně.

„Neumřela děvčečka, ale spí.“
Mar. 5, 39.

Veleznáma sice jsou tato slova Krista Ježíše, toho všemocného Křistitele mrtvých, ale povždy pravdiva. Vámť ovšem, zarmoucení rodičové, tak připadá, jakoby na vždy vyrvána byla vám drahá tato dceruška vaše. Než to vám — Bohu díky — jen připadá, vskutku ale tomu tak není. Že veliké jest hoře vaše, věřím vám; vímť ze zkušenosti, jak bolívá smrt miláčkova. Že tedy zármutek máte, kdožby mohl vám zazlívati? Nuže vyplačte se již; avšak to kladu vám na srdce: neoddávejte se bolu svému přes míru.

Ovanulť ovšem vaše dítě milé dech smrti tělesné, a proti smrti těla není léku; každý zajisté z nás dluh tento jednou splatiti musí. A protož, byť i tato dívka nyní jako druhdy dcera Jairova Kristem Divo-tvorem na čas byla vzkříšena z mrtvých, tožby přece jednou opět smrti podlehnouti musila. Ano, ovanul dcerušku vaši dech smrti tělesné; avšak upokojení a utěšení buďte tím, že neovanul jí dech smrti duševní. Pěstili jste dívku pečlivě; bylať ale také — to zjevně vyznati musím — dívkou nad jiné vzornou. Bylo to v rozpuku poupě liliové v zahrádce života vašeho. A tuto rozkvétající lilii přesadil nejvyšší obezřelý Zahradník nebeský do záhonků svých; nechtělť dopustiti, aby ji buď mráz lhostejnosti neb úpal hříchu snad spálil, nechtělť, aby ovanul jí dech smrti duševní. —

Což jsou však tato slova má u přirovnání k slovům Páně? Kdožby mohl v zármutku vydatněji potěšiti vás, rodičové milení, nežli nejdovednější onen Léčitel bolův lidských, Pán Ježíš? A cože promlouvá k vám tento Pán v trapné hodině téhle? Mluví k vám slovy neocenitelnými, mnohý svrchu pronesenými: „Neumřelať děvčečka, ale spí.“ Nuže, můžete-li

slyšeti slov blaživějších nad tato samým Bohem vtěleným pronesená? Hle, ten poklad srdce vašeho, jež s tak vzornou péčí jste střežili, není pro vás ztracen, ale bude vám opět vrácen! Touto dceruškou svou, tímto liliovým poupětem budete opět jednou obdařeni od Hospodina, nejmilejšího Zahradníka. Onať pak teprve v tom záhonu nebeském vykvete v lilii plnou, vydá líbeznou vůni před Bohem a takž i navždy blažiti bude srdce vaše; bude to vůně a krása nevadnoucí.

I nenilž to výměna, byť i snad na léta bolestná, tož přece nepoměrně výhodnější? Protož ani nemohu lepšího přátí vám, rodičové truchlící, nežli co nejvyšší moudrý Pán usoudil; útěcha blaživá zavládní v srdci vašem. — Ostatním pak rodičům přítomným tu radu přátelskou udílím, abyste dívky své co nejsvědomitěji varovali všeliké náklady hříchu. Úloha sice nesnadná, ale povinná a rovněž velice záslužná, k níž vám z plna srdce zdaru přeji. — Vy pak, dívky milené, družky této v Pánu zesnulé, pílejte nábožnosti a mravnosti, abyste po dokonaném vezdějším životě časném staly se účastnými nadpozemského života a věčného. Amen.

Vl. Pokorný.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování)

VII.

Čtrnácte dní později bydlila paní Hormsová v krásném městském domě, na „Modrém“ náměstí. Měla svou služku, také kuchařku a Šimon měl posluhu, který byl hlídačem zásobárny i domácím poslem, a jezdíval s malým vozíkem, rozvážaje po městě drobnější zboží. Co se tkne knih kupeckých, byl Šimon sám účetním, aby ušetřil výloh za písaře.

Se vši duší byl oddán obchodu; před svítáním vstával, chodíval z krámu do krámu nabízeje své zboží, navštěvoval bohaté kupce, ptával se po zprávách na burse, četl noviny, často se radíval se svým ochráncem panem Waterschootem, pozdě večer vracíval se domů a přece mu zbývalo každodenně několik okamžikův, aby mohl s matkou rozprávěti, potom psal a počítal a spíše neulehl, až noc daleko pokročila.

Často zapřisáhala matka syna, aby se tak nenamáhal, aby si poněkud odpočinul, sice že na dobro vyčerpá své síly; neboť bála se, aby ji neonemocněl; ale Šimon neposlouchal její rady. Říkal, že jest zdrav; doba byla přízniva a každodenně něco vydělal, v pravdě ne mnoho, ale dosti, že mohl míti pěkné naděje do budoucnosti.

A vskutku každodenně přicházely zprávy, které předpovídaly velké zápletky, jež povstanou mezi Francií a Anglií následkem jednání o mír v Amiensu. Proto cena všeho zboží stoupala a především kávy. Kdo jen mohl koupiti skoupil množství kávy, doufaje, že v brzkú mnoho vydělá.

Šimon měl štěstí; neboť když si dělal měsíční přehled příjmův a vydání, mohl matce s velikou radostí oznámiti, že vydělal více než dva tisíce zlatých. Získal větší úvěr, obchod se mu více a více zvětšoval; vedlo-li by se tak dále, mohl doufati že za rok 12000 zl. získá; z nichž by mohl čtyři neb pět ušetřiti, když by nájem a jiné nutné věci zaplatil. Avšak všechno to nebylo dosti pro jeho životní úkol; děkoval pomoci Boží, že ho tak podporovala; matka pak také s radostí viděla, že ne nadarmo domek prodala.

Kdyby byla doba příhodnější, k většímu podniku by se ještě odvážil; neboť chtěl nebohou Kateřinu, která mnoho od krutého otce snášela, utvrditi v její pevnosti, že brzy očekávané štěstí přijde.

Šťastnou náhodou stalo se, že zelenářka, jež každodenně k Hormsovům zeleninu nosila, vedle mlékaře Verhoevena bydlila. Opětovaným a naléhavým prosbám matky Šimonovy povolila zelenářka a vypravovala jim vždy všechno, co se u souseda stalo, ba stala se poselkyní mezi Šimonem a Kateřinou.

Nebylo tedy ani potřebí dopisovati si, nebo nějaký pokus u pana Verhoevena učiniti. Kateřina mu také vzkázala, aby se nikdy před jejím otcem neukazoval, že by ještě byl s ní v nějakém spojení, poněvadž od otce přísně zakázáno jí bylo se Šimonem mluvit. Šťastně odírala svolení dáti ku sňatku s Isidorem, ale bylo nerozumno od Šimona, že si tak na sebe popudil jejího otce.

Jednoho dne přinesla zelenářka novinu, na oko nepatrnou, která však u Hormsů veliký zármutek způsobila.

Mlékař Verhoeven uchvácen zlostí

proti Kateřině, prodal psa a nikomu nechtěl říci, kam se ubohé zvíře dostalo. Kateřina plakala, bojíc se, aby Turek nedostal se do rukou špatných lidí, kteří s ním zle nakládali budou.

Tato zpráva zarmoutila Šimona i jeho matku. Aninka také vzlykala a celé odpoledne plakala o ubohého Turka, svého nejlepšího a nejmilejšího společníka ve všech hrách. Takové příhody a myšlenky, jak asi Kateřina smutna jest, neúčinnily Šimona roztržitým v jeho obchodní činnosti.

Jak byl dříve již řekl, jeho obchod se stále zvětšoval, pro ochranu a přimluvu pana Waterschoota. Neboť jeho přičiněním Šimon zdárně vyjednával s bohatým a mocným domem obchodním v Amsterdamu, který měl takoroka s několika jinými výsadu na prodej kávy.

Náčelník Amsterdamského domu byl jednou v Antverpách a bydlil u pana Waterschoota. Šimon byl tehdy pozván k obědu a získal si důvěru kupce Amsterdamského, tak že mu dodal smělosti v obchodě a nabídl mu veliký úvěr. Šimon pak mu slíbil, že nikdy jeho velikomyslného nabídnutí nezneužije a byl pak smělejší a podnikavější, ale ne nad svoje peněžní poměry.

Jednoho dne šel Šimon na náměstí Meirovo do kavárny, v níž se kupci scházivali a často obchody uzavírali. Chodíval tam každodenně přečíst si noviny. Seděl již asi půl hodiny za stolem, vesele rozprávěje s obchodníky, jichž tam kolik bylo. Právě dohodl se s jedním a získal asi 200 zl. Kupec chtěl ho již opustiti podáváje mu ruku, tu Šimon obrátiv se k náměstí dával mu s Bohem. Najednou ze vzdálí uhlídal známého psa. Vyšel z kavárny a byl na náměstí Meirově, přes něj jel zdlouhavě vozík tažený od meška, před nímž zapřaženo bylo šest psů. Šest pak jiných psů přivázáno bylo za vozíkem, aby vystřídali zapřažené. Všechna zvířata byla velmi unavena, tak že sotva vozík vlekla. Nicméně je vozka tloukl a pobízel k rychlejšímu běhu, že nebohá zvířata bolestně kňučela.

„Ólověče, počkejte trochu!“ volal na vozku Šimon, „odkud pak máte toho bílého psa?“

„Koupil jsem ho velmi drazé od pana Verhoevena ze „Zeleného Kouta.“

„Neprodal byste mi ho?“

„Prodal? Jest nejlepším z mého spřežení. Neprodám ho pane.“

„Velmi rád bych ho měl. Potřebuji ho.“
 „No, prodám, ale drazé,“ řekl vozka usmívaje se.

„Dám vám za něho třicet zlatých.“
 „Třicet zlatých!“ opakoval vozka, „vskutku pěkné peníze. Dobře, dám vám ho, ale dejte mi pane zlatku nádavkem.“
 Šimon vytáhl toboleku a ani slova nemluvě, vysázel mu žádanou sumu a pomohl ještě vypřahati psa.

„Neuvážete ho pane?“ tázal se vozka.
 „Uteče vám.“

„Neuteče přáteli! — Turku, pojď sem!“
 Pes radostně ho obskakoval, vesele štěkaje a ruce mu lizaje. A byla to radost, když se Šimon domů s Turkem navrátil! Matka smála se a tleskala rukama. Aninka skákala a tančila stále psa objímajíc. Aspoň měli něco u sebe Kateřině drahého, když ji samu u sebe mít nemohli. Když Kateřina se dověděla, že Turek jest u Hormsů, byla tomu velmi ráda.

V tom čase počal Šimon obchod vésti ve velkém, jsa podporován přízní domu Amstrdámského. Ovšem že tu a tam něco prodělal, ale štěstí mu stále bylo příznivo, tak že za půl roku jeho jmění o sedm tisíc zlatých se zvýšilo. — Po nějakém čase dověděli se, že Kateřina jest nemocna a že její otec zuřivější a netrpělivější jest než dříve, násilně ji nutí, aby si vzala Isidora.

Tu si umínil Šimon nový pokus u mlékaře učiniti. Nyní nemohl již mlékař za podmínku učiniti, aby se matka poslala do nemocnice, poněvadž měla služku a kdyby pan Verhoeven chtěl, mohl Šimon matce i dvě dáti. Rozhodl se, že v pondělí půjde do „Modrého Kouta“ a pokusí se, zda-li by nebylo lze pohnouti Verhoevena k svolení ku sňatku s Kateřinou.

Náhodou odpoledne procházejí se po Meirově náměstí, spatřil Verhoevena. Pospíšil si a přišel k mlékaři, jenž se zastavil a úsměšně se na Šimona díval.

„Pane Verhoevene,“ pravil Šimon, pozdravuje, „prosím vás, dovolte mi, abych vás navštívil.“

„Aha!“ posmíval se tvrdohlavý mlékař, „chtěl byste viděti naši Kateřinu a popuditi ji ještě více proti otci? Nechci ani o vás slyšeti, ve svém domě vás nikdy nechci spatřiti.“

„Ale pane Verhoevene, chci s vámi promluvit o vážných věcech, jež vám snad budou vhod. Šnád nebudete ke mně tak nezdvořilým, abyste ani se mnou ne-

promluvil. Ustrňte se nad svou dcerou. Chcete se státi jejím vrahem? Jest nemocná a stále chřadne.“

„Hlouposti!“ posmíval se mlékař, ačkoli se zdálo, že poslední slova ho dojala. „Ve dvou měsících bude paní Pommedepinovou, bude šťastna; ostatně jest jich kolik, kteří ji štěstí takové záviděti budou.“

„Možná pane Verhoevene,“ odpověděl jinoch. „Nemohu vám odporovati; ale dovolte, abych s vámi několik rozumných slov promluvil.“

„Tak naleháte, že jsem skutečně zvědav, co mi chcete důležitého pověděti. Mluvte tedy, ale zkrátka.“

„Pane Verhoevene,“ pravil Šimon, „vy jste mi násilně Kateřinu odňal, poněvadž jste se obával, že by byla služkou mé pakostníci stížené matky. Pak jste řekl, abych matku poslal do nemocnice. Kdybych vám nyní podal důkaz, že toho není třeba a že mohu si i dvě služby najati, svolil byste k našemu sňatku.“

„Ano, již rozumím, peněz za domek ještě jste neutratili; ale jak dlouho budete mít nadbytek?“ pravil jizlivě mlékař.

Šimon se přemáhal, aby se nerozhorlil, neboť hrubá řeč venkovana velmi ho urazila. Ale pro nebohou nevěstu svou všechno chtěl trpěti.

„Klamete se pane Verhoevene,“ odpověděl na pohled velmi klidně, „vydělávám; požívám všeobecné důvěry a všude mám úvěr. Nejen že mám ještě 4000 zl. z prodeje domku, ale mohu vám dokázati, kdybyste chtěl, že mám ještě jistinu deset tisíc zlatých, jež nejsem pranicomu dlužen.“

„Deset tisíc zlatých máte a poctivě jste je vyzískal?“ nedůvěřivě ptal se mlékař.

„Ano, pane sousede, a mohu vám je ukázati; buďte mi opět přízniv; smilujte se nad nebohou Kateřinou; budete u mne všichni šťastni.“

„I kdybyste mluvil pravdu, máte mne za blázna, myslíte si, že neumím počítati? Nevíte co Isidor dostane od otce? Velký, pěkný dům s lékárnou, který ma cenu třicet tisíc zlatých.“

„Třicet tisíc zlatých!“ opakoval truchlivě Šimon, „věru toť mnoho.“

„Kdybyste byl na mém místě, nečinil byste jako já? Přiznejte se!“

„Ale jak pak, kdybych já měl třicet tisíc zlatých?“

„Vy Šimone Hormse třicet tisíc zlatých, myslíte si, že se peníze sypou z rukávu?“

„Nesypou, ale dostanu-li za odměnu vaši dceru, tak mne pevná vůle nikdy nepustí. Račte mi tedy laskavě odpovědět: Kdybych já měl třicet tisíc zlatých, dostal bych Kateřinu?“

Mlékař přemožen pevností mladého muže, sklonil hlavu přemýšleje. „Ano,“ pravil, „to by bylo něco jiného.“

„Za rok je chci mít,“ odpověděl Šimon.

„Cože? rok snad byste k tomu vyžadoval? A mezitím mi lékárník uteče, vy pobudete svých peněz a pan Verhoeven bude na holičkách ne! Kdybyste byl milionářem, má žena nechce o vás slyšet; jak jen vaše jméno uslyší, již se rozhněvá. Ani sám nevím, co se jí stalo. Myslíte, že mne oklamete svými krásnými slovy? Nechte mne raději a já odejdu. S Bohem! Nezdržujte mne; zneužíváte již mé trpělivosti.“ A vskutku odcházel.

Od toho okamžiku třicet tisíc bylo pro Šimona jako cíl, jehož měl dosáhnout. Nepochyboval, že by mu Verhoeven neodepřel ruky své dcery, kdyby měl takové jmění jako Isidor. Věděl dobře, že se na něho matka Kateřiny velmi hněvá; ale kdyby měl třicet tisíc zlatých, byl přesvědčen, že by prosbám dceřiným neodolala.

Třicet tisíc zlatých! velmi snadno se řekne, ale přetěžce vydělá a Šimon nebyl jist, že by je mohl mít; štěstí v obchodě tak se mění! Od Kateřiny nikdy nepustí; nyní pak měl větší než kdy jindy odpor proti Isidorovi. Nepozbyl vši naděje; odpor Kateřiny oproti rodičům mohl trvati třeba několik let; času-li získá, vyhrál.

Tím odvážlivějším stal se nyní a buď že byl od Boha zvláště nadán darem k obchodu, neb to bylo příznivé štěstí nebo jeho odvaha, všechny obchody dobře, výborně se mu dařily. Za týden později ušel náhodou dosti veliké ztrátě. Od nějakého času již proslýchalo se, že bude válka mezi Anglií a Francií a tak cena všeho zboží stoupala.

V takových poměrech koupil Šimon velkou zásobu kávy, již však brzy s nepatrným výdělkem prodal. A štěstí bylo pro něho: neb z nenadání došla zpráva, že všechno jest mezi mocnostmi vyrovnáno a mír na více let zaručen. Zpráva měla za následek, že ceny všeho zboží na všech trzích v Evropě klesaly a kupci v Antverpách, kteří měli velké zásoby zboží doznali velké ztráty.

Zpráva se potvrdila a cena zboží stále klesala. Toho času obdržel také Šimon

zprávu od mlékaře, že nebohá Kateřina onemocněla; unavena stálým odporem svým oproti rodičům a trápena od nich pozorovala také, že na mysli klesá a obávala se, že se musí podrobiti vůli jejich.

Matka Hormsova velmi se rmoutila. Šimon chodil se svěřenou hlavou a ustavičně zamyšlen. Stále měl před očima nebohou přítelkyni, oběť své lásky, ležící na loži a dovolávající se jeho pomoci ve svých bolestech. A nemohl nic pro ni učiniti! Byl slab proti takovému osudu!

Vrátiv se jednou z města, šel do své kanceláře, sedl si a podepřel hlavu oběma rukama. Mluvil sám sebou a chvílemi tloukl na stůl pěstmi, jakoby s někým bojoval.

„Neopustí mne konečně zmužilost?“ mluvil sám k sobě. „Čeho se bojím? Více nemohu ztratiti, než co jsem vydělal, ano ale kdyby mne i nyní Bůh opatroval, mohl bych ještě osvoboditi nebohou Kateřinu. Proč mám pořád tak hrozné myšlenky v hlavě? Cena kávy jest tak nízká, že více klesnouti nemůže; i kdyby klesla, více neztratím, než co mám; budu aspoň poctivcem. Nuže, budu psáti do Amsterdamu, aby mi poslali 500 bálků kávy vzorku čísla druhého a aby mi ihned byla poslána. Jest to odvážlivost, mohl bych přijíti na mizinu; ale nic nevadí, sázím své štěstí a blaho Kateřiny Verhoevenovy.“

Vzal péro a rychle zaznamenal ve svém denníku, že píše do Amsterdamu. „Musím si pospíšiti, neboť za hodinu pojede rychlík do Hollandska.“

Ve práci své byl vyrušen křikem hokynářky a domácích, kteří byli ve vedlejší světnici. Mluvili o Kateřině. Nestalo se neštěstí? Šimon přestal psáti a otevřel dvěře. Zvěděl od zelenářky, že měli u mlékaře Verhoevena veliký spor, Kateřina že omdlela a bez sebe byla položena do postele. Byl u nich lékař a měl velikou starost, aby nezemřela; nyní jest ji Bohu díky, již lépe.

Šimon litoval nebohé Kateřiny; slzy tekly mu z očí; ale najednou vzpomněl si na nedokončený list. Nemohl jej již odložit, poněvadž vlak brzy ojede.

Běžel do psárny, dokončil dopis, otiskl jej na list papíru a zapečetil třesoucí se rukou; pohlédl pak na hodinky a zvolal utíkaje již na ulici: „Za deset minut pojede vlak, ještě dojdu!“

(Pokračování.)

Marianská svatyně na posvátném Velehradě.

Napsal J. Vychodil.

Ze všech pověstí o sv. Cyrillu a Metoději jest zřejmo, že naši svatí věrozvěstové byli velikými ctiteli Rodičky Boží. Dokazuje to milostný obraz Panny Marie Staro-Boleslavské, který jest ve zvláštním styku se sv. Metodějem, soška Panny Marie Tuřanské u Brna, která ve styku jest se sv. Cyrilem a chrám Panny Marie na posvátném Velehradě.

Do tohoto chrámu velkého mariánského svolával metropolita moravský Metoděj své duchovenstvo ku poradám a v tomto chrámě synodálním i pohřben jest otec náš duchovní, sv. Metoděj, anof výslovně zaznamenáno i historiografem moravským drem. B. Dudíkem: „Metoděj leží pak ve velkém chrámě moravském polevé straně za oltářem svaté Bohorodičky.“ (Děj. Mor. I., 175).

Velehrad královský zvrácen byl surovým nájezdem divokých Maďarů, zničen i synodální chrám onen mariánský: avšak co hlásají nám dějiny? Zvrácený Velehrad obnoven i zničená svatyně mariánská zase vzkříšena, ač Velehrad nestal se opět královským, a svatyně jeho nestala se již chrámem synodálním. Oboje však, i Velehrad i svatyně mariánskou, máme zase a máme obě až dosud. Poslyšme jen, což vítězně vyřkl Brandl, opřev se o důvody mnohé, pádné; vyřkl: „Co lid moravský o apoštolech svých (ss. Cyrillu a Metoději) a o Velehradě věřil, spočívalo na skutečných dějích a první markhrabě moravský (Vladislav Jindřich), chtěje oslaviti památku jejich založil na blízku starého Velehradu klášter, jenž podle sídla Svatopluka a Metoděje nazván též Velehradem“ (Poloha st. Velehr. 26).

Vzácná slova! Vzácnější však onen čin slovy těmi označený! Proč? „Tímto činem, postavil sobě Vladislav pomník veliký slávy nehynoucí, ač nástrojem byl pouhým vševládné prozřetelnosti Boží. Neboť tento klášter velehradský čili Velehrad opanoval a zachoval nejenom jméno „Velehrad“, nýbrž i vznešený úkol bývalého Velehradu královského; na tomto Velehradě klášterním Metodějovo požehnání v ovoci svém zůstává napořád.

Jakým to způsobem? Sv. Metoděj i rodný bratr jeho byli horlivými ctiteli sv.

Bohorodičky a protož i Vladislav Jindřich, první markhrabě moravský, jsa toho sobě vědom, jakými ctiteli mariánskými se osvědčovali, chtěl založením kláštera velehradského r. 1198. zajistě oslaviti památku ss. Cyrilla a Metoděje, památku celou a odtud klášter založený věnoval řádu sv. Bernarda, jenž slove „citeníkem Mariiným“, řádu cisterciáckému, v jehož pravidlech řeholních vysloveno zásadou, aby kostely téhož řádu zasvěcovaly se Matičce Boží, Marii Panně. Když tedy velehradský klášter cisterciácký, na takou památku vzácnou založený, byl i r. 1202. potvrzen od krále českého Přemysla Otakara, což divu, že pak i zbudovaná velikolepá svatyně klášterní („ecclesiae ingens moles“ — Hermann: Arch. Velohr. 439.), zasvěcena velmi slavnostně u přítomnosti tehdejšího krále českého, markhraběte moravského, u přítomnosti mnoha církevních hodnostářů, četného panstva i bezpočetného lidu, zasvěcena 27. listopadu 1228. opět „svaté Bohorodičce“, a sice její „nanebevzetí“, a tak až dosud svatyně velehradská, velikolepá i prostranná zasvěcena jest „nanebevzetí blahosl. Panny Marie.“

Po 5 století býval výroční den 27. listopadu slavován okázale na Velehradě, což důkazem, že po celou tu dobu mariánská svatyně zůstala státi na témže místě a v téže podobě, nezměněné aspoň co do hlavních obrysů svých. Ano, když okolo r. 1713. tato výroční památka „posvěcení chrámu Páně“ nebo „hody“ přeložena byla na pobídku I. Mart. Hrabovského, cisterciáka velehradského, jenž byl učitelem filosofie v Praze, na poslední neděli před adventem, ostře káral tuto nepřislušnost jiný cisterciák velehradský, P. Engelbert Hermann, řka, že byly hody na neděli přeloženy z příčin „pramalicherných“, poněvadž v klášteře jinak a způsobem světším než ve městech a na venkově mají se hody světívati.

Tato klášterní svatyně mariánská, že nevyhnula se pohromám za tolik časů bouřlivých, kdož by pochyboval? Ale pohromy škodlivé přece nikdy nadobro ji nezničily. Poslední sice požár 16. července 1718. nadešel ji škody přes 100.000 zl. rýnských, ale přes to za několik roků zase byla tak opravena důkladně, jak obnovenou ji uvidíme nyní v r. 1885.

Ačkoli bylo potřebí, aby po dotčeném požáru znova byla posvěcena, což stalo se 2. října 1735., zůstalo při starém názvu

„nanebevzetí Panny Marie,“ a nad to nikde dosud nenalezl jsem, že by výroční památka tohoto posvěcení posledního byla se kdy slavila 2. října, což by zajisté nebyl opomněl poznamenati jmenovaný P. Engelbert Hermann, jenž umřel 1. září r. 1744. Nyní ovšem za naší doby slavívá se každoročně i na Velehradě památka „posvěcení chrámu Páně“ jako všude jinde na „cisařské hody,“ totiž třetí neděli říjnovou.

Dospěvše až sem, vraťme se k začátkům klášterní svatyně mariánské na Velehradě a považme znova p. Brandlem uvedený důvod, že zakladatel kláštera velehradského chtěl oslavit památku ss. apoštolů našich Cyrilla a Methoděje, a povážíce to, zdaž nepřiznáme tím určitěji, že mariánská svatyně velehradská jest až posud výmluvným svědkem o převeliké lásce a náklonnosti, jakouž ss. Cyrill a Methoděj chovali k Materi Boží, nejsvětější Panně Marii?!

Jako zakladatelé kláštera na Velehradě, bratři královští, Přemysl Otakar, král český a Vladislav Jindřich, markhrabě moravský, přihlíželi k Velehradu, podobně zachovali se k němu za jejich příkladem i potomkové. Což opět nemálo váží, vidíme-li, že potomkům ostává svatým dílo předků zbožných. Doložme příkladem. Václav, král český, daroval r. 1236. klášteru velehradskému v náhradu za škodu válečnou ves Volkovice na Znojemsku a to se všemi užitky a právy na všechny budoucí časy a přísným trestem vyhrožoval těm, kdož by klášteru zde v něčem překáželi nebo škodili, v této své listině nedlouhé vzpomíná čtyřikráte Rodičky Boží: její oltáře na Velehradě, pak jako paní na Velehradě, jako útočiště kajicníků a konečně jako Matky Boží (Boček, Cod. dipl. II. 310). S náhradou poskytnutou souhlasil i markhrabi moravský Přemysl a listem zvláštním (kalendis Januarii 1227) potvrdil ves Volkovice klášteru velehradskému, připomínaje doslovně: „Zlíbilo se otcí našemu Otakarovi, králi českému, veleslavnému a újci našemu Vladislavovi, markhraběti moravskému, povznešenému, založiti blahoslavené a povždy neporušené Bohorodiici Panně Marii stánek, t. j. dům modlitby na Velehradě, a když zaklady byli položili, usaditi muže řádu cisterciáckého, vyzkoušené v ohni soužení, kteříž, ač tělem zdají se žiti na zemi, přece obcování své mají dle řehole sv. Bernarda ustavičným rozjímáním o vlasti nadzemské v nebesích“ (Boček Cod. dipl.

II. 318). „Z těchto slov,“ podotýká cisterciák P. Eng. Hermann, „vysvítá, že dům velehradský byl vystaven a výhradně věnován chvále a počtě nejsv. Boží Rodičky Marie a protož alumnové (obyvatelé, chovancové) jeho po úmyslu zakladatelův obzvláště úřčení k hyperdulii mariánské.“

Tak vykládali v 18. století sobě cisterciáci velehradští zcela dobře a správně zbožný záměr a smýšlení zakladatelů a prvních dobrodinců svých ze 12. a 13. století. Maria Panna doznávala obzvláštní pocty na Velehradě od synů sv. Bernarda, pocty veliké, jakož toho přáli sobě ti, kdož obnovili klášterem velehradským a oslavili památku ss. Cyrilla a Methoděje.

V prvním květu byl mariánský klášter velehradský, když tu přiválila se hrozná bouře na Evropu a zasáhla i milou Moravu. Bouře ta byli Tataři, divoký a surový národ asijský. Kdož by neznal o nich vypravovati věci děsné? Vše hubili a ničili napořád. Jediný král český, Václav, oceniv nebezpečí hrožící od Tatarů, dal nadělati zásek na hranicích země české a tím odvrátil je a pospíchal pak na pomoc ubohým Moravanům. Zatím Moravané brzké pomoci od krále českého se nadějíce, „na všelikých místech se shlukše, statečně se bránili a dávali se do krutého zápasu, jakovéhož příklad o boji na hoře Hostajnově od básníka a téměř souvěkého ušlechtilé nám líčen jest,“ dí Fr. Palacký, dějepisec náš nejvýbornější (Děj. nár. česk. I., 2, 175).

Znajíc příběh tento, odpovíme sobě také na otázku: odkud měli křesťané r. 1241. na Hostýně, sevení sverepými Tatars, odkud měli tehdaž onu pevou důvěru v pomocnou přimluvu Marie Panny? Důvěra jejich, toť jisto jest, pocházela z doby dřívější a zakládala se na pravém učení o přesv. Bohorodiice Marii Panně. Toto učení však zasívali blahodárně onino dva mužové svatí, kteříž u předků našich jazykem našim mateřským rozhlášovali spásenosné učení Kristovo. Ss. Cyrill a Methoděj kázíce jazykem srozumitelným, napomohli víře pravé, že přecházela v pevné přesvědčení a působili, že národ nepodvratnou choval důvěru k Matce Kristově. Tato víra v Ježíše Krista, hlásaná našimi apoštoly, a tato důvěra k Panně Marii vštěpovaná týmiž apoštoly ss. Cyrillem a Methodějem, oživena byla najisto valně — obnoveným Velehradem od r. 1198. Přízeň královská, již se těšil Velehrad klášterní,

hojné dary, jichž dostávalo se mariánské svatyni velehradské jak od příznivců královských, jak od biskupů olomouckých, tak od panstva jiného: všecko to jest očividným důkazem, v jaké vážnosti velké byl za oné doby mariánský chrám velehradský. Ano všechny tyto projevy lásky, vděčnosti a důvěry k Panně Marii tak stkvěle uctíváné na Velehradě nezůstávajíce v tajnosti, nýbrž u veřejnosti jsouce známy, zda-liž nepovzbuzovaly v okolí dalekoširém ku podobné důvěře a poctě mariánské? Před nájездem Tatarů divých, nebyl ovšem Hostýn, čím nyní lidu našemu jest, avšak zbožní předkové naši hledající bezpečí před nepřátely a sešedše se na Hostýně, když nouze byla největší, volali o pomoc k mocné přimlůvkyni Marii Panně, proč? protože měli nedaleko před sebou, na očích zrovna, přepamátný stánek mariánský na Velehradě, kdež Matka Boží hned za časů cyrillo-methodějských byla ctěna, kdež i nyní zase před nedávnem od vrchností světské i duchovní mariánská pocta velmi slavně a důstojně byla obnovena. Tak Velehrad posvátný zajisté ukázal oněm obleženým na Hostýně pravou cestu a v pravý čas k Materi Boží, kteráž divy tvoří. Od té doby máme sv. Hostýn. Svatý Hostýn jest Moravanům Kanou galilejskou, avšak Velehrad posvátný jest a zůstane Betlémem netoliko Moravanům, nýbrž všem Slovanům!

Mohl bych na doklad oblíbenosti Velehradu v době, kdy křesťané domohli se vítězství nad Tatary, ještě jiná svědectví zaznamenati a jmenovati osoby vzácné, jako: papeže Alexandra IV., biskupy pražské Daniele a Ondřeje, biskupa olomouckého Ruperta, aby vysvitlo jasněji, že Velehrad klášterní a chrám, jeho mariánský za první doby svého rozkvětu (od r. 1198 až asi do 1300) leskl se zvláštním leskem posvátným a poutal k sobě mysl a srdce všeho lidu česko-slovanského: avšak nechám toho na jiné místo, na jinou dobu. Dostačít oznámené případy známější, dostačí poněkud aspoň, abychom poznali, že veliká, něžná pocta naším lidem slovanským Panně Marii vzdávaná, kořen svůj a původ svůj má od apoštolů ss. Cyrilla a Methoděje a tudíž i vychází z Velehradu, odkudž i vycházela jejich činnost apoštolská mezi národy slovanskými. Tou měrou nemohlo býti jinak, než-li, že i na Velehradě zachoval se mariánský chrám — ač mnozí mylně domnívají se, že zasvěcen

jest apoštolům sv. Cyrillu a Methoději — zachoval se též obraz velehradské Panny Marie, kterouž ve znaku svém nosil mariánský klášter cisterciácký na Velehradě.

Možno tedy právem nemalým považovati Velehrad za ohnisko a střed pocty mariánské, nanejvýš i proto, že tu chrám Páně zasvěcen „nanebevzetí blahoslavené Panny Marie,“ kterýžto svátek a památka „nanebevzetí“ slavívá se 15. srpna jak v církvi západní u nás katolíků římských, tak v církvi východní u rozkolníků slovanských. „Majíť Rusové tak jako my Latiničci často na rtech svých krásnou modlitbu: Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko . . ., ale Rusové mají zakončení mnohem významnější, říkajíce: Jediná čistá, jediná požehnaná.“

Každá páska společná církvi západní a východní svrchované důležitou jest pro záměr obnovený tak vhodně věhlasným papežem nynějším Lvem XIII., pro záměr sjednotiti východní církev s církví západní. Takou společnou páskou mezi Slovy západními čili Latiničky a mezi Slovy východními čili schismatiky (rozkolníky) jest Rodička Boží Maria Panna, jsou ss. Cyrill a Methoděj! Odtud veliký biskup na jihu slovanském, Antonín Martin Slomšek, věrný pastýř lidu svého, zvaný právem „apoštol Slovincův,“ z té duše jsa oddán úkolu tomu převelikému: sjednotiti všechny Slovy v jedné církvi Kristově pod vrchní správou nástupce Petrova, — založil r. 1852. modlitební spolek, bratrstvo pod záštitou bl. Panny Marie, ss. Cyrilla a Methoděje. Jak výborně tu zvoleni nejprůhodnější patronové, záštitníci, pro bratrstvo, jehož účelem napomáhati modlitbami a jinými skutky zbožnými ku sjednocení Slovanů v církvi katolické. Udově tohoto bratrstva, jichžto v červenci r. 1882. bylo zapsáno 21.012, modlivají se na úmysl onen uvedený každodenně 1 „Otčenáš“ a 1 „Zdravas Maria“ s dodatkem: „Ss. Cyrille a Methoději, orodujte za nás!“ — A zda-li prospívá takto vzývati Pannu Marii, ss. Cyrilla a Methoděje? Tážete se, prospívá-li vzývati nejprůhodnější patrony Slovanův? — Aj kníže-biskup Slomšek bedlivě zaznamenával sám kolik rozkolníků ročně přistou pilo k církvi římsko-katolické a záznamy tyto přinášela slovinská „Danice“ vždycky při slavnosti ss. Cyrilla a Methoděje.

Na Velehradě královském k Panně Marii vedli všechny Slovy ss. bratři Cyrill a Methoděj; na Velehradě klášterním

uctívána Panna Maria popředně a vedle ní ss. Cyrill a Methoděj každoroční slavností a poutí; na Velehradě nyní oslavujeme tutěž Pannu Marii jakožto patronku chrámu Páně i spolu slavnostmi velkolepými a poutěmi oslavujeme veliké apoštolý Slovanů ss. Cyrilla a Methoděje. Posvátný Velehrad není-liž tedy mariansko-cyrillo-methodějským? Odtud lze vysvětliti, proč i losy věčné loterie, kteráž r. 1879 zařízena byla „na obnovu poutnického chrámu Páně na Velehradě,“ a r. 1880. dne 6. července skončila, proč losy tyto měly po stranách ss. Cyrilla a Methoděje, nad nimi však uprostřed jméno „Maria“ (monogram)?! Odtud lze též vyložiti, proč hlavní oltář ozdoben jest obrazem Raabovým „nanebevzetí Panny Marie“ a proč uprostřed kostela dvě protilehlé kaplice věnovány jsou ss. Cyrillu a Methoději — a to již od dávné doby nepamětné?! Ku hlavnímu obrazu Panny Marie příhodně namalovány jsou na klenbě v oboltáři mnohé chvály její z litanie loretské: k obrazům oltářním v kaplicích ss. Cyrilla a Methoděje rovněž na klenbě a na stěnách štětce malířův nakreslil nejednu příhodu ze života našich apoštolův.

Příhodno též bude zajisté, což uchystáno tu ve svatyni velehradské poutníkům k roku 1885. Cože uchystáno? Basilika přepamatná k tomu roku celá důkladně obnovena. Díky Bohu, že na přimluvu světců našich a přimlůvců mocných dal nám dočkat se obnovy této žádané tak dychtivě, tak úsilovně, tak souhlasně! Avšak ještě něco uchystáno. Nic nového, nýbrž toliko nové názornění staré pravdy. Slyšte! Nade vchodem do prostranného kostela našeho jest veliké okno průčelní. Všechna okna v kostele, jež nejsou ničím ukryta, zastíněna, opatřili jsme novým sklem a to vkusně barveným. Z oken mívají poutníci radost utěšenou. Mohlo-liž zůstat okno průčelní, jež nejvíce na očích jest, takým opatřeno sklem, jaké mělo dosud? Postarali jsme se o nové. Nové okno jest dílem uměleckým. V okně tomto průčelním v prostředku sedí na trůně nebes královna Panna Maria dle dochovaného starého znaku klášterního, držíc na klíně Synáčka rukou pravou a pod ní klečí ss. Cyrill a Methoděj dle nákresu provedeného zdrařile dovednou rukou architekta p. Gust. Meretty, jemuž obnova nyní byla svěřena J. Em. p. kardinálem olo-mouckým. Nade trůnem umístěn Duch sv.

a Bůh Otec. Pod ss. Cyrillem a Methodějem uprostřed pole spodního jest znak cisterciáků velehradských, pocházejících z linie norimondské (MORS) ve Francii. Rozumí se, že příhodné okrasy — andělé a kvítí — vyplňují ostatní části nového okna průčelního.

Aj, což to krásy ve svatyni velehradské, krásy velmi významné! V předu za oltářem hlavním obraz na nebe vzaté Panny Marie a po boku oltáře toho při pilíři sousoší ss. Cyrilla a Methoděje od českého umělce Maxa; v zádu v okně průčelním opět Panna Maria se ss. Cyrillem a Methodějem: a co mezi tím dvojím skupením předním a zadním? — od vchodu až k oltáři hlavnímu dvě řady kaplic zasvěcených světcům a světicím, v nichžto slovanští poutníci s radostí budou poznávati své domácí patrony. Není nepravdou, nazvána-li velebná basilika velehradská „slovanským chrámem“ dle světcův a světic Božích, kteříž tu mívají a mají kaplice s oltářem aneb i bez něho. O svatyni velehradské zajisté platí, což o ní psáno v „Obzoru“ brněnském (1882, str. 69). „Ať zavítá Čech v rozsáhle klenby její, potká se tu s dědicem země české, se sv. Václavem, nalezne tu sv. Barboru a sv. Kateřinu, jež uctívá v řadě svatých 14 pomocníkův; zavítá-li Polák na Velehrad, uhlídá tu v chrámě Božím světce milého, sv. Floriana; Slezák upřímně pozdraví zde patronku země slezské, sv. Hedviku; Rusům zajisté by taktéž lahodilo, kdyby ve svatyni naší dosud stával oltář sv. Mikuláše, jako stojí tu dosud oltář sv. Kateřiny; ano věrným Slovanům vůbec nikdy nemůže býti lhostejno ve svatyni velehradské, když octnou se před oltářem sv. Klimenta, ss. Cyrilla a Methoděje blah. Panny Marie, nemůže jim tedy býti lhostejno ve svatyni velehradské, jež uchovala sobě zvláště tyto světce mimo korunovanou královnu nebeskou . . . Nemohl nepoznati z řádků těch každý čtenář soudný, že v přepamatné svatyni velehradské má každý Slovan oblíbeného světce nebo světici svou domácí, potkává se tu buď s patronem své země nebo s oslavencem i doma zvláště uctívaným, anebo nalézaje tu Slovanům všem přemilou Bohorodičku, pak apoštolý své slovanské ss. Cyrilla a Methoděje. Není-liž tedy svatyně velehradská v pravdě slovanskou.“

Jakýmto převýborným chrámem Páně jest ta velebná basilika na posv. Velehradě!

Tisícové katolíků-Slovanů, přináležejících západní církvi, neopomenuli navštívit tuto basiliku zvláště v jubilejním r. 1863., ano tisícové ji navštívili před oním rokem i navštěvují nyní: avšak i Slované církve východní znají dobře náš posv. Velehrad a přiznali, že i jejich Velehradem jest, přiznali to slavně, když o tisícileté úmrtní památce sv. Cyrilla r. 1869. poslali darem na Velehrad — obraz ss. Cyrilla a Methoděje s lampou drahocennou, na níž ozdobně jest upravena vroucí prosba k apoštolům jejich i našim, jež po česku zní: „Ss. prvoučitelé slovanští, Cyrille i Methoději, proste Boha za dítky vaše!“

Ejhle, jak lahodně a mile bratra ku bratru přivádí ten posvátný, cyrillo-methodějský Velehrad! Kéž za darem tím přijdou brzy dárcové sami, kéž přijdou k jubilejnímu roku 1885! Přijdou-li? Přijdou, jak doufám! R. 1863. nepřišli slavit s námi na Velehradě požehnaný příchod ss. bratří soluňských do krajin slovanských; r. 1869. slavili doma tisíciletou památku blažené smrti sv. Cyrilla, doma slavili, pamatujice na Velehrad: r. 1885., kdy budeme slaviti slavně tisíciletou památku blažené smrti sv. Methoděje, pohřbeného na Velehradě, doufám pevně, že nezůstanou toliko doma při slavnostech uchystaných, nýbrž že i navštíví hrobku Methodovu na posvátném Velehradě.

Křesťanská Láska.

Obdivu hodný jest příklad, který vždy dávala a ustavičně dává církev katolická, vřelou horlivostí, velkomyslnou nezištností, láskou svých kněží, mnichů a klášterních sester. Zvláště křesťanská ona láska k bližnímu nedavno opět zaleskla se v nejkrásnějších a přehojných příkladech, když se o pomoc jednalo nešťastným cholerou postiženým. *Marseille, Toulon, Spezzia, Neapole, Janov* a mnoho jiných měst navštívených touto metlou Boží poznala zkušeností vlastní, jaká jest moc ducha dobročinnosti v Církvi katolické, když rozplamení srdce sluhů a svatých panen svých, vede je ke skutkům na nejvýše hrdinským! — Bůh jest láska nejvyšší; toto nebeské znamení na čele duchovenstva katolického dokazuje, v kterém táboře jest pravá Církev, totiž v onom, jenž vyznamenává se největší láskou! —

Není takoruka země, v níž jakmile cho-

lera zákazným způsobem svým se objevila i zároveň by se byly nopovznesly k činnosti nejvřelejší a na nejvýše vznesené sebezapření a obětavost křesťanská, skytající trestem B. postiženému lidu všemožnou podporu hmotnou i duševní. Všichni, i ti, kdo církvi katolické nejsou příznivci zmiňují se s výrazem nehlubší vděčnosti, jak o pastýřských listech biskupů v této příčině vydaných, tak o jejich přehojných almužnách. — Chváli láskyplnou horlivost jednotlivých řeholí, kterou se nabízely ku všeliké obsluze nešťastných obětí zhoubné cholery. Lidé neustávají obdivovati se nepřetržité dobročinné pomoci, kterou ustavičně poskytovali a podnes skytají s nevšední štedrotou a velkomyslností sluhové církevní. Ať mluví činy a ne slova.

Farář osady dělnické v Marseillu povolán byl k osobě náhle zhoubnou cholerou onemocnělé. Přišel k nemocnému spatřil láhev s lékem předepsaným — nedotknutou. — Kněz táže se, proč nemocný ještě neužíval léku. „Toho neučiním,“ odpověděl nemocný, „mám děti a nechci tak záhy od nich odejít!“ Lid totiž se domníval, že lékaři aby se zbavili rychleji nemocných a nákazu zmenšili, jim dávali jed místo léku. — Farář, o kterém mluvíme, znal i předsudek tento, pročež se vynasnažil aby nemocného upokojil. Chtěje mu podati důkaz nezvratný, že v láhvi lék jest řekl: „Vypiji před vámi polovici této tekutiny, co zbývá požijete vy. Jestliže vám měla škoditi, uškodí také mně!“ Nemocný upokojen příkladem velkomyslného kněze požil zbytek léku a za několik dní vyvázl z nebezpečí. Bůh požehnal léku a zajisté též k vůli sebezapření sluhů svého.

Podobné příběhy udály se velmi zhusta a ve mnohých místech, neb křesťanská láska církve katolické jest všude stejná, jak souditi lze dle výpisků, které dále podáváme.

Neobmýšlime opakovati snad příběhy známé, ale upozorniti chceme jenná obdiv vyvolaný způsobem, jakým církev a její sluhové se zachovali i vůči nepřátelům, a to v míře také, že vynutil pochvalné uznání novinám, které se vždy osvědčovaly nepřátelskými proti církvi. Jest dobře se o tom zmíniti, neb nic lépe nepřesvědčuje o lásce křesťanské obětavé, než právě chvalo zpěvy plynoucí z per, která uvykla docela jiné mluvě vůči nám!

V Itálii cholera řádila způsobem nejkrutějším, ale Italové též více než který

jiný národ pronásledují nejběsilejším a nejostřejším způsobem svatou naši víru. Z hlavních tedy časopisů jejich činíme výpisky zhora přislibené.

Duchovenstvo vůbec. „Corriere della sera,“ noviny Milánské, píší v této příčině: „Chvála budiž duchovenstvu! Povinností jest nestranností, bychom prohlásili, že uprostřed nepořádku, jež vyvolala nařízení libovolná a nezákonitá představených, kteří dle všeho pozbyli zdravého úsudku, uprostřed rozkazů nesmyslných, nahodilých a neúčinných k zachování zdraví obecného, ba zhoubných vzhledem k hmotnému prospěchu občanů, našli se přednostové, kteří s klidem a s rozvahou, dovedli zjednatí sobě slechu u podřízených svých a zaslouhují uznání vlády i země.

Tito přednostové jsou, — neb dlužno pravdu mluvit — přednostové duchovní, jsou to biskupové a arcibiskupové, kteří ve svých listech pastýřských v rozhodném okamžiku poučili a rozkazy opatřili faráře. duchovní ředitele osad, prikazující jim, by osadníkům doporučovali čistotu, okamžitě povolání lékařů při ochuravění, podezřelém a důvěru k povolaným lékařům. Biskupové a jiní představení duchovní podřízeným svým uložili, by sami úlevy poskytli lidu, pomáhající úřadům světským, odstraňující nedůvěru a předsudek nevědomosti. Ani jediného faráře nebylo, pokud nám známo, kterýž by vůči svým představeným se byl podobně zachoval, jako se zachovali státní úředníci oproti rozkazům vlády italské. Jak ze všech míst se dovídáme, neztratili — abychom užili výrazu listu „Fanfulla“ — „mužové tonsury“ hlav svých. Horlivě se vynasnažili, aby pomohli lidu nemocí postiženému, strachem ochromenému, k zoufalství přivedenému útekem a opatrným vzdálením se tolika osob, jichž svatou povinností bylo vytrvat na místě svém v hodině zkázy a neštěstí. Jak se zachovali kněží? Utekli? O nikoliv! Jak s kazatelnou, tak od oltáře, jak v kostele tak u lože nemocného radili, těšili, pomáhali, lékaře doporučovali, o kterých lid slyšeti nechtěl. Prozřetelně udávali kde hledati nemocných, statně doprovázeli lékaře středem zástupů, kteří chtěli domnělé traviče kamenovati. Čeho ještě třeba připojiti? Někteří kněží požívali sami léků, aby upokojili nemocné, jenž se domnívali, že nápoje předepsané jsou jedovaté a rychle usmrtiti je mají. — A — nezdráhejme se říci pravdu — kdyby

mnozí představení, prefektové, starostové obcí a jiní státní úředníci by byli plnili povinnosti své, kdyby opravdu byli, — jak lživě tak tvrdili — se odebrali na místa nákazou stížená, kdyby tamtéž se byli ujali nemocných jako „mužové tonsury,“ množství nešťastníků by bylo zachráněno bývalo.

Kněz. Noviny „Capitan Fracassa“ zmínivše se o bezvládi, které tenkrát panovalo ve veliké části Italie, pokračují hněvivě jako odpůrce, který přinucen jest poznati vítězství náboženství, vítězství dobročinnosti a lásky k bližnímu a jemuž vášně politické pomatly rozum i srdce takto: „Vedle těchto málomocných vlád, které poslušnosti sobě zjednatí nedovedou, povznášej se, zvedá se v tomto čase zkoušky postava vznešená, přísná, dobročinná, jest to postava katolického kněze! Pohleďte naň! Neohroženě přistupuje k loži smrtelnému a nasazuje svůj vlastní život za život jiného. Jeho Mistr pravil: Větší lásky nemá nikdo, než ten, kdo život dává za bratry své. Čím jest smrt mužům těm, kteří pracují pro budoucnost a jichžte zárukou jest devatenácté století! — Oproti choulostivosti a zbabělému strachu vyznačují se činností spóřádanou, rozumnou, neunavnou! Nemohou zřiditi „kordony“ a nařizovati „quarantény,“ poněvadž nemají moc vladařskou, ale přispívají k loži nemocných přinášejí jim pomoc a posilu; umírajícím připomínají — nebe. — Zatím přednostové obcí, prefekti — utíkají a na oběžník Morano, kterým se zapovídají obecní karantény, odpovídají — obsazením hranic obecných a vojskem. — Kněz osvojuje sobě někdejší svoje ovládající postavení; neděje se to státním obratem aniž zákony a nařízeními; osvojuje si klidně úřady, kterých vláda málo dbá. Kam spějeme? Kam? Toť lehké lze předvídati.

Zde máte příklad: Chorobný rolník v smrtelném zápase na prostém loži svém rovnou měrou trápen nemocí i bídou. — Dva mužové vstupují do chýže jeho: Jeden vyslanec jest státu a přichází zvěstovati mu, že zítra bídné jeho přístřeší prodáno mu bude veřejnou dražbou, jelikož nebyl s to, aby tři franky daně státní pokladně zapravil. Druhý muž jest kněz. Přináší slova útěchy, zaslíbení božská, přináší též pomoc, peníze, léky, které vyžebal od boháčů. Nemůže-li činiti více, tu alespoň odevzdává nemocnému listek pro kuchyni obecnou, kterou kněží všude

zařídili. Nebožáku dostane se od tamtud masa a posilující polévky. — A vy žádáte, aby tento rolník miloval státního úředníka a klnul knězi? — Jste na omylu! Kristus sám pravil, že i Samaritán stává se bratrem, když hladovému podá pokrmu a obvazuje rány jeho. Jestliže rolník věří od nynějška raději slovu kněze než vašemu, jest to vinou vaší, kteří jste chudého oloupili a opustili, an zatím kněz připomenul mu, co nás všechny činí stejnými chudé i bohaté — totiž smrt, a po smrti... kdož ví co? — Odpovězme na otázku, již rozpačité činí nevěrecký časopis a tak svůj článek ukončuje způsobem, jakým církev katolická po staletí k ní odpovídá: „Po smrti peklo pro zlé, nebe pro toho, jenž zemřel v stavu milosti Boží!“

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Veškeré zprávy, které v těchto dnech šířeny byly novinami v příčině volby kandidata pro uprázdněný arcibisk. prestol metropol. kapitulou, jsou liché a nepravdivé.

— Pobožnost **40-hodinná** koná se do 26. května u sv. Salvatora v semináři, od 27. —30. května u sv. Jiří na Hradčanech, od 31. května do 3. června ve Volšanech a od 4. —7. června na malostranském hřbitově v Košířích.

— Naši poutníci, kteří o Nanebevstoupení P. navštívili Velehrad, nemohou vynachváliti upřímnost a dobrotu moravského lidu. Na všech téměř stanicích dostalo se jim skvělého uvítání. Nejd. p. světící biskup a vysokorodý p. hrabě Karel Nostic odpovídali na vřelé pozdravy Moravanů srdečnými slovy, jejichž význam vrcholil v tom, že Čechové nepřicházejí pouze ku svým rodným bratrům, ale také k těm, kteří jsou s nimi jedné a téže víry, sv. Cyrilem a Metodějem ve slovanském Betlémě na Velehradě hlášané. V Uherském Hradišti bylo uvítání nejskvělejší, tam podávány poutníkům kytice, podáván po starosl. způsobu chléb a sůl, stříleno, voláno „Sláva Čechům.“ Z Uherského Hradiště jeli poutníci na 40 připravených vozech, které praporečky červeno-bílými ozdobeny byly, na posv. Velehrad, kde je nesmírná síla slováckého lidu očekávala a vítala. Nejd. p. světící biskup vystoupil na kazatelnu a oslovil tklivými slovy shromážděný lid. Po té bylo požehnání. O všechny poutníky bylo náležitě postaráno. O nanebevstoupení P. měli kázání p. prof. Kyselka ráno a před pontif. mší sv. P. Cibulka z T. J. v Praze. Na pouti Velehradské bylo tenkrát přítomno 16 alumnů ze semináře Pražského, kteří

přistoupili k sv. přijímaní. Byli též přítomni členové kongregace Mariánské z Prahy, kteří rovněž přistoupili k stolu Páně. Odpoledne se loučil vdp. děkan Velehradský Vykydal s poutníky, kteří se slzami v očích opouštěli posvátné místo. Účastníci poutě vzdávají tímto vdp. Vykydalovi a dp. Janu Vychodilovi, kooper. Velehradskému za všecku lásku, ochotu a přívětivost vřelý dík. Litovati jen bylo, že poutníci pro nepohodu nemohli se podívatí na Buchlov a do vůkolní pěkné krajiny. Doufáme, že příští poutní vlak četnějšímu počtu účastníků těšiti se bude. Vivant sequentes.

— **Svěcení domu tovaryšů.** V Pešti byl před nedávnem dům tovaryšů slavnostním způsobem svému účelu odevzdán. Ku slavnosti dostavil se též kardinál Šimor. Po ukončení slavnosti žádal předseda kardinála, aby se do pamětní knihy podepsal. Kardinál tak učinil a pak se tázal žertem, je-li třeba co zaplatiti. „Nikoliv,“ řekl mu předseda. Avšak kardinál řekl, usmívaje se: „Já bych přece rád zapravil, co na mne připadá.“ A s těmi slovy podal předsedovi balík, v němž bylo dvacet stovek. — Tentýž kardinál odevzdal Ostříhomské kapitole na založení sirotčince pro učitelské sirotky ostříhomského arcibiskupství 200.000 zl. a daroval též k tomu účelu dům. Na opravu a ozdobu velechrámů Ostříhomského věnoval šlechtitný kníže — arcibiskup rovněž 200.000 zl. Lidumilnost arcibiskupova dojmá všechny věřící v arcidiecési Ostříhomské.

— **Pečeť zpovědní.** Před několika roky volali kněze v Paříži, aly rychle šel zaopatřit jednoho umírajícího. Kněz se připravil, vstoupil do připraveného kočáru, ve kterém seděly dvě přestrojené osoby. Po dlouhé jízdě zavázaly bezbrannému knězi oči, před jistým domem zastavily kočár a vedly kněze k nemocnému. Když kněz jej zaopatřil, tu přestrojení mužové vedli ho do jiné světnice, tam mu dali revolver na prsa a vyzvali ho, aby hned vyznal, z čeho se mu nemocný vyzpovídal, jinak že jest synem smrti. Kněz prosil o dvě minuty času, aby svou duši Bohu doporučil. Potom že jest ochoten zemřít, nebo nikdy ani slůvka ze zpovědi nevyzradí. Po té propustili ho laskavými slovy, vysvětlivše mu, že se chtěli jen přesvědčit, nebude-li nikdy ničeho vyzraženo, z čeho se umírající zpovídal, a propustili ho pokojně domů.

Z Ameriky. (*Kterak církev katolická v Americe prospívá.*) Slovo Páně u sv. Mat. 21, 41: „Vinici svou pronajme jiným vinařům, kteřížby hospodáři dávali užitek časy svými,“ zdá se, že čím dále, tím více a zřejměji se plní. Zatím co v Evropě tajný i zjevný boj se vede proti katolické církvi, ona za okeanem, ve svobodné Americe, a to jmenovitě ve svo-

bodných obcích severo-amerických čím dále více zkvétá. Dokladem toho jsou církevní sněmy americké. Zprávy, jež o rozvoji a vzrůstu svaté katolické církve tam odtud k nám přicházejí, naplňují radostí srdce každého věrného katolíka, neboť svědčí, jak katolické církvi se daří v zemi, kteráž se drží zásady: Svobodná církev ve svobodném státě. — První sněm v Americe odbyván jest r. 1852; a tu bylo přítomno 6 arcibiskupů a 26 biskupů. Druhý, který byl v říjnu r. 1866., tedy o 14 let později, čítal již 7 arcibiskupů a 38 biskupů, mimo 3 infulované opaty. Třetí pak, lonského roku odbyvaný v Baltimore, měl již neméně, než 300 členů. Objevíliť se na něm všickni biskupové od Marylandu (od východu) až do Kalifornie (do západu), od zálivu Mexického až ku velikým jezerům na severu, vyjma kardinála arcibiskupa Novo-Yorského a arcibiskupa ze San Francisca, kteříž pro veliké stáří svatým otcem dispensováni byli. Památno jest zajisté, že při žádném sněmu církevním v Evropě, poslední Vatikánský r. 1870. a Tridentický (1545—1563) vyjímaje, tolik biskupů shromážděno nebylo, jako při posledním Americkém. — Sněm slavným průvodem otevřen jest. Apoštolský legát ubíral se ve slavném processí od arcibiskupské residence ulicemi Baltimorskými do arcibiskupského chrámu čili do katedrály, aby tam slavnou mši svatou sloužil. Slavnostní průvod na všecky, kdož jej viděli, mocně působil a mnozí z lidu, muži i ženy, zbožně klečeli, když průvod kolem nich se ubíral a zůstali klečeti, až průvod přešel. — Podobá se, že budou v Americe obnovovati se tyž zjevy čisté a svaté horlivosti u víře, jako byly ve staré církvi. Evropa, ve vlivu a svatém požehnání církve odchována, neváží si dobrodiní učení Kristova, od něho se odvrací a ku bájm se obrací, jak sv. Pavel 2. Tim. 4, 3. byl napsal: „Bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podlé svých žádostí shromažďovati budou sobě učitele, majíce svrblavé uši; a od pravdy zajisté sluch odvrátí a ku básněm se obrátí.“ Nedej Bože, aby tak se nám vedlo, jako mnohým krajinám v Asii, kde druhdy kvetla církev, ano kde vzešla a odkud vyšla a kde jsou nyní krajiny pusté a pouště, na nichž kletba islamu zpočívá; mocent jest Bůh, i z kamení vzbuditi sobě syny své a ku zákonníkům a Fariseům řekl Spasitel (Luk. 19, 40.): „Pravím vám, že, budou-li tito mlčeti, kamení bude volati.“

B. H.

Literární oznamovatel.

— „Časopisu katol. duchov.“ čís. 4. roč. XXVI. vykazuje tento obsah: Křesťanství a

péče o chudé. Homilie. Stručné dějiny církve katolické v Rusku. — Kronika: Některé ukázky ze zádušních účtů z první polovice minulého století. Volby do obecního zastupitelstva. O době šestinedělního pobytu při quasideciliu. Zpráva o LVIII. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. — Literární oznamovatel pojednává o třech spisech.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Richard Karel *Gürtler*, kvardián kláštera Františk. v Chebu, dne 5. května 1885, (nar. v Ulmu 8. dubna 1810, vysv. 3. srp. 1834);
 p. Frant. *Razák*, čestný kanovník Mikulovský, k. arc. kons. rada a hlav. farář a sv. Mikuláše v Praze, dne 19. května 1885, (nar. v Nebušicích 23. října 1820, vysv. 2. srpna 1846). Zesnulý byl horlivý a bezúhonný kněz, který se těšil lásce valné části obyvatelů pražských, poněvadž po dlouhou dobu v Praze působil. Dobře propověděly jedny noviny zdejší, že v něm umírá jeden z nejznámějších a nejoblíbenějších mužů pražských. — Pohřeb dál se ve čtvrtek dne 21. t. m. za přehojného účastenství lidu. Smuteční obřady vykonal nejd. p. světící biskup s přísluhou všech městských farářů pražských. Pokropení byli přítomni pan místodr. baron Kraus, spolužák zesnulého; nejd. p. děkan sv. Vítské kapitoly s ostatními kanovníky, strahovský opat Sig. Starý, purkmistr dr. Černý, velitelé měst. ozbrojených sborů. Po té byla rakev donesena do kostela sv. Mikuláše, kde vys. důst. p. kap. vikář Ant. Hora mši sv. sloužil. Po smutečních obřadech vedl průvod tyž vys. důst. p. kap. vikář až ku státnímu nádraží, načež byla rakev do Olšan převezena a tam od vys. důst. p. preláta Tersche do hrobky pražs. duchov. pohřbena. Odpočívají již v ní čtyři duchovní: J. M. býv. p. světící biskup Prucha, kapl. Láska, farář Merhaut a kan. Razák. — Ve své závěti odkázal zesnulý celé zděděné své jmění v obnosu 15000 zl. matici diecesání pro choré a chudé kněze. Závět ta jest důstojnou.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Nesswetha*, far. v Brlozci (Pürles), za far. v Stanovicích (Donawitz);
 p. Fr. *Svoboda*, kapl. Novo-Strašdecký, za admin. tamže.

Konkursy vypsaný na fara v Brlozci (patr. p. vévody Beauforta od 8. května), v Novém Strašeci (patr. kníž. Fürstenberga, od 13. května), v Červeném Újezdě a v Neuhammeru opětne od 20. května.

Vydává se
5., 15. 25. ka-
žého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Pernštýnská kaple s arcibiskupskou hrobkou ve hl. chrámu sv. Víta.

Podává *Frant. Ekert.*

V pašiovém témdni, ve středu dne 1. dubna 1885 konán ve chrámu sv. Vítském neobyčejně slavný pohřeb. Za převelikého účastenství duchovenstva, u přítomnosti vyslance Stolice apoštolské ve Vídni, šesti jiných biskupů, nejpřednějších hodnostářů království Českého a zástupu zbožného lidu spuštěna s hojným pláčem a požehnáním tělesná schránka vznešeného vroucně milovaného arcipastýře primasa Bedřicha knížete Schwarzenberga, kardinála sv. římské Cirkve, k odpočinku do hrobky arcibiskupů Pražských. Hrobka ta nalezá se pod kaplí Pernštýnskou, která již proto má pro celou arcidiecesi obzvláštní zajímavost a hodna jest zevrubnějšího vypsání.

Kaple Pernštýnská stojí ve věnoí pěti kaplí, rozestavených polokruhem za vysokým kůrem, hned na prvním místě na severní, evangelijní straně. Na západ sousedí s kaplí sv. Anny, nyní již umělecky obnovenou, na východě pak řadí se k ní kaple Arnoštova. Jako všechny kaple ochozní za kůrem, jest i ona v půdorysu sestrojena pěti stranami pravidelného osmiúhelníku. Obě rovnoběžné stěny její jsou ploché, v ostatních pak třech stěnách nalézají se podélná lomená okna o dvou prutech se skružím květoucí gotiky. Žebra lomené klenby vybiňhají volně z nosičů a spojují se v plochem svorníku.

Kdy kaple ta dostavěna byla, a kdo vedl náklad na ni, nevíme. Sousední kaple sv. Anny byla dovršena roku 1358, druhá vedlejší kaple byla dokončena roku 1352.

Kaple naše uvádí se písemně sice teprv r. 1382, můžeme však za to míti, že i ona již v letech padesátých téhož století dostavěna byla, a to nákladem neznámého nám vznešeného dobrodince. Jestliť aspoň o některých ochozních kaplích známo, že stavěny byly v různých letech dle zakázky dobrodinců. Pod kaplí byla později v neznámé době založena hrobka. V různých dobách kaple tato měla různá jména. Původně uvádí se r. 1382 jakožto *kaple sv. Agathy* (Háty). Tehdáž stály v ní tři oltáře s obročími oltářnickými. Přední oltář sv. Háty měl kdesi na Moravě roční příjem 12 kop. Z oltářníků uvádějí se Jakub (1382) a po něm Jan Pes. Druhý oltář ss. Ondřeje a Štěpána byl původu prastarého, pocházel se svým nadáním ze starého románského chrámu sv. Vítského, kde již r. 1258 biskup Jan III. z Dražic jej znova posvětil. Byl nadán příjmem 13 kop 20 grošů v Zeměchách, ve Kbelích u Kutné Hory, ve Svidné a ve Stebně. Třetí oltář sv. Materna měl v Žehrovicích u Kladna ročních 17 kop a z oltářníků jeho jsou známi: Do r. 1380 Petr, který téhož roku stal se směnou farářem v Šestlicích, odkud farář Jan na jeho místo přešel, dále až do r. 1396 Jakub z Bavorova, později kanovník Pražský.

Obvyklý později název kaple této jakožto *kaple Pernštýnské* povstal odtud, že r. 1572 zřídil si tu ještě za živa stkvostný, podnes zachovaný náhrobek, pan *Vratislav z Pernštýna*. Velmož ten narodil se z proslulého rodu českého r. 1530, studoval v Praze a ve Vídni a byl horlivý katolík, ač příbuzní jeho ku protestanství lnuli. Roku 1530 oženil se se španělskou šlechticnou Marií Maxmiliánou Manriquesovnou de Lara, s níž splodil kromě jiných dětí

i dceru Bibianu, kteráž potom provdala se za vévodu Františka z Gonzagy, vlastního to bratra sv. Aloisa z Gonzagy. Pan Vratislav z Pernštýna konal vlastní své důležitě služby státnické, jsa od r. 1567 nejvyšším kancléřem českým, a vyznamenán byl od španělského krále řádem zlatého rouna, nejvyšším to na ten čas důstojstvím, jehož osoba panská dojít mohla. Zdědiv po otci i bratrích rozsáhlé statky, závodil bohatstvím s pány z Rožmberka, podporoval vědy i umění a proslavil se nákladnými stavbami tak, že přijímán Nádherný nazýván byl. V kapli naší postavil r. 1571 nové dva oltáře a sice jeden z nich ku cti ss. Cyrilla a Methoděje. Zemřel dne 20. října 1582. *Náhrobek* jeho zachoval se ve chrámu sv. Vítském do dneška neporušen, přecházející šťastně všechny nehody, jimiž chrám ten navštěvován býval. Jest zhotoven z českého rudého mramoru v podobě mohutného sarkofágu v pěkných tvarech renaissančních. Stojí při zdi v kapli na straně evangelijní. Po stranách spatřuje se na něm několikrátě Pernštýnský znak, totiž zubří hlava s kruhem v nozdrech, a na příkrovní desce leží postava zesnulého pána v plné zbroji, an ozdoben jest řádem zlatého rouna, v levici přílbu, a v pravici meč drží. Podobný náhrobek má v děkanském chrámě Pardubském ujec paně Vratislavův, nejvyšší hofmistr Vojtěch z Pernštýna († 1534), jež zřídila mu vdova jeho paní Johanka roz. z Vartemberka. Kdežto však náhrobek Vojtěchův označen jest obšírnými českými nápisy, není na pomníku paně Vratislavové nápisu žádného, ježto náhrobek ten postaven byl jím samým, pokud ještě na živě byl. Poklepem lze přesvědčiti se, že náhrobek jest dutý. Jelikož nemáme určité zprávy, kde pan Vratislav z Pernštýna pohřben byl, jest na snadě domněnka, že uložen byl v této kapli u sv. Vítá, a to buď ve hrobce pod dlažbou, aneb v pomníku samém. Ve hrobce však není žádných příznaků, že by tam pán ten byl uložen býval. Tudiž zdá se pravděpodobnějším, že tělo jeho leží uvnitř pomníku. Doklad k tomu, že v době téhož pána ukládání rakví podobným způsobem bylo obvyklým, máme ve velikém náhrobku královském uprostřed kůry velechrámu našeho, jež r. 1589 Alexander Kolín na rozkaz císaře Rudolfa II. zhotovil. Jsouť uvnitř pomníku uložena těla krále Ferdinanda I., chotí jeho Anny Jagellonky a krále Maxmiliána. Zesnulý stavitel chrámu

sv. Vítského Josef Kranner tvrdil sice, že náhrobek paně Vratislavův jest prázdný, ježto však není známo, že by se byl o tom přesvědčil otevřením jeho, zůstává celá tato věc nerozhodnuta. Dle Topografie Schallerovy byl tu prý v minulém století kdesi (snad na tabulce nad náhrobkem) nápis, že zde „Monumentum illustris. ac generosi D. Vratislai de Pernstein, Maxmiliani II. et Rudolphi imperatorum suppremi Stabuli Praefecti et Mariae Mauriquesiae de Lara e Grandibus Hispaniae . . .“ (ostatek prý nečitelný). Nápisu toho není tu více.

Na obou oltářích v kapli zřízených někdy r. 1571 panem Vratislavem z Pernštýna, nalézalo se množství sv. ostatků, najmě hlav a kostí sv. panen mučednic z družiny sv. Uršuly i sv. Mauricia a společníků jeho. Ostatky ty byly uloženy ve stkvostných skřínkách a pouzdrech, ozdobených zlatem. Dne 22. prosince 1619, kdy „pohané vtrhli v dědictví Hospodinovo a poskvřňovali svatyni jeho,“ *rozbili kalvinští zvrhanci oba tyto oltáře*, vyházeli z nich sv. ostatky a vmetali je do ohně, rouhavě pokřikující: „Ejhle, jací to málomocní světové, že se nebrání aniž divů konají. Neměli pokoje od papeženců, kteří je obtěžovali modlitbami: „Orodujte, orodujte za nás!“ teď mítí budou již pokoj. S lítostí a hrozice se, patřili na rouhače ty katolíci a snažili se, ač marně, sv. ostatků těch zachrániti.

Po zahánění kalvinských obrazoborců byly v kapli té nové dva oltáře zřízeny a dne 13. července 1621 posvětil je arcibiskup Lohel. Při zdi na východní straně posvěcen nový oltář ss. Cyrilla a Methoděje i sv. Háty, a dle něho dostala kaple nový název Cyrillo-Methodějské čili *moravské*. Do oltáře toho vložil arcibiskup ostatky sv. Háty, sv. Cyrilla bisk., sv. Křištofa muč., sv. Štěpána krále, sv. Viktorina, sv. Uršuly a sv. Markéty. Druhý oltář sv. Štěpána prvomučedníka i sv. Martina dostal ostatky sv. Štěpána prvomuč., sv. Martina bisk., sv. Materna bisk., sv. Gereona, sv. Mauricia, sv. Valentina, sv. Jiljí, část sv. kříže Páně a kousek kamene, jímž sv. Štěpán byl umučen.*)

*) Zasloužilý děkan Tomáš Pešina z Čechorodu, jenž zemřel dne 3. srpna 1680, vyžádal si za živa, aby tělo jeho uloženo bylo v kapli Pernštýnské. Když tedy po smrti jeho hrobník v té kapli dlažbu kopati začal, přišel

Pozdější název kaple této jakožto *kaple Kinských* pochází od Antonína Bernarda hraběte Kinského, appelačního rady, jenž r. 1739 při oltáři ss. Cyrilla a Methoděje učinil nadání a získal pro svou rodinu hrobku pod kaplí. Prozatím není nám však známo, zdaž vůbec někdo z rodiny té v kryptě této pohřben byl, při čemž třeba mít na zřeteli, že ještě r. 1680 hrobka ta přeplněna byla rakvemi a že nebylo v ní žádného místa pro nové rakve. V úmrtní matrice fary sv. Vítské, která rokem 1664 začíná, zanesen jest ze zemřelých údů tohoto rodu jediný Bernard František Kinský, který však zemřel, maje let věku svého 63, již dne 1. prosince 1737, tedy dvě léta před tím, nežli hrobka ta pro rodinu Kinských získána byla. Náležela ji nedlouho, pouze 33 let, neboť již r. 1772 získal ji *arcibiskup Přichovský* a upravil ji za svoje i nástupců svých pohřebiště, což stalo se právě deset let před tím, nežli císař Josef II. zakázal pohřby v kostelích (7. února 1782). Zdá se, že teprv tehdyž byly zmíněné cinové rakve z krypty této odstraněny, aniž víme kam. Zároveň dal též arcibiskup téhož roku 1772 odstraniti starší oltář ss. Štěpána a Martina pod prostředním oknem a zřídil na místě něho nový nákladný oltář z českého mramoru ku počtě sv. *Filipa Nerejského*. Pěkný olejový oltářní obraz vymaloval Kvirin Jahn, a práci kamennickou vykonal Frant Lauer-mann. Na podstoli oltáře byl dřevěný pozlacený znak arcibiskupa Přichovského. Mezi tímto oltářem a náhrobkem Pernštýnovým nalézala se tehdy velká dřevěná socha anděla držícího obraz, na němž Spasitel jako dítko dorážející křížem na hlavu pekelného hada vypodobněn byl. Na stě-

nách ve značné výšce byly zavěšeny v kapli tři obrazy ze života sv. Jana Nep. Takých obrazů bylo v chrámě rozvěšeno celkem 14, a z nich byly zejména čtyři v sousední kapli sv. Anny a dva na zdi před sakristií. Pocházely z r. 1729, kdy je za příčinou kanonisační slavnosti sv. Janské vymaloval v Římě prý malíř jménem Vernanský. Obrazy ty byly potom dovezeny do Prahy, kde jich poprvé užito ve chrámu sv. Vítském o velikých slavnostech sv. Janských od 9. do 16. října 1729.

Od doby Přichovského byli všickni arcibiskupové Pražští pohřbeni ve hrobce pod touto kaplí, vyjma jediného arcibiskupa Viléma Florentina knížete Salma (1793 – 1810), který zemřev dne 14. září 1810 na cestě z lázni Chyžických v bavorském Hambachu, byl dle přání svého odvezen přes Rožmitál a Prahu do Kamenice, statku tehdyž arcibiskupského, a tam pohřben v kryptě nové zámecké kaple, kterouž on sám byl vystavěl. Zesnulým a v Pernštýnské kapli pochovaným ostatním arcibiskupům byly zřízeny *pamětné desky*. Deska Přichovského nalézá se pod východním oknem kaple při zdi a jest nejvzácnější všech. Majíc přes 8 stop výšky a nad 4 stopy šířky, zhotovena jest z černého hlazeného mramoru. Nahoře stojí na ní 18 palců vysoká popelnice, z níž plamen šlehá. Na mramorovém podkladu připevněna jest 6 stop vysoká, 3 stopy široká mosazná pozlacená deska ozdobená šesti růžicemi a nahoře polovypuklým znakem arcib. Přichovského, kolem něhož vine se řetěz řádu sv. Štěpána s velkokřížem a nápisem: „Stringit amore praemium publicum meritorum.“ Pod erbem jest veliký latinský nápis tohoto obsahu: „Pomník Antonína Petra, z Boží milosti arcibiskupa Pražského, sv. Stolice apoštolské rozeného legáta, sv. římské říše knížete, z hrabat Přichovských z Přichovic, Jeho císař. král. apoštolské Milosti skutečného tajného rady, rytíře a velkokřížníka král. řádu sv. Štěpána, primasa království Českého, stálého kancléře university Pražské a protektora studií, který narodiv se 28. srpna 1707 po stupních hodností děkana a probošta metropolitního chrámu i biskupa Královéhradeckého povýšen byl roku 64. téhož století na stolec arcibiskupský v Praze, a slaviv druhotiny kněžské, korunoval korunou království Českého nejjasnější Leopolda II. s Marií Ludovikou i Františka II. s Marií Teresií, až posléze zalíbilo se nej-

nenadále na klenutí, a když v něm díru prolomil a skrze ni světlem dolů si posvítit, spatřil s podivením, že v tom sklepení celý pohřební sklípek všecken cinovými rakvemi tak jest vyplněn, že žádná truhla více do něho vložiti se nemohla, pročež nařídila kapitola, aby prolomená klenba té krypty opět se zazdila, dlažbou pokryla, a pro tělo Pešinovo, aby upravil se hrob před kaplí v ochozu chrámu. Z této zprávy víme tedy, že r. 1680 byla hrobka pod kaplí naplněna rakvemi, a to dle domněnky Beckovského vesměs členů panské rodiny *Pernštýnů*. Pohřbichu nezachovaly se nám žádné zprávy, které osoby z rodu toho v kryptě té pohřbeny byly, aniž víme, kam tyto rakve potom se dostaly.

vyššímu světu vládci odvolati ho dne 14. dubna 1793. " Tento památník byl dne 26. července 1802 slavně odhalen a posvěcen.

Ostatním zde pohřbeným arcipastýřům byly zřízeny něco výše na stěnách prosté nevelké *desky* z černého mramoru ozdobené znaky a pozlacenými nápisy. Jsou *čtyři*, totiž arcib. Chlumčanského († 1830), Krakovského († 1833), Ankviče († 1838) a Schrenka († 1849). Odtud sluje nyní kaple tato tytýž i „kapli arcibiskupskou.“

Restauračními pracemi v chrámu nejnověji konanými vzala kaple Pernštýnská nemalou změnu. Obrazy sv. Janské i socha anděla byly odstraněny, stěny a klenba oškrabány, okna novou kružbou opatřena. Roku 1879 rozebrán mramorový oltář sv. Filipa Ner., kterýž zde celkem 107 roků stál. Ač slušný byl, nemohl tu ponechán býti, ježto se slohem chrámovým se nersrovnával a střední okno kaple zakrýval. Tehdejší kanovník strážce Jan Nep. Bernard koupil oltář ten od kapitoly za 1600 zl., kteréž ona Jednotě sv. Vítské darovala, a dal jej svým nákladem převézt do farního chrámu v Pozdni na patronatu kapitolním a tam postaviti. Po odstranění oltáře z kaple Pernštýnské bylo shledáno, že zeď pod prostředním oknem z opuky zřízená značně zvětřala a rozpukaná byla a nárožníky i shodce že byly zuráženy, pročež staré čtverce novými kamennými kvádry se zaměnily. Ze starší doby zbyly v kapli kromě náhrobku Pernštýnova do dneška již jen postranní oltář *Panny Marie a ss. Cyrilla i Methoděje* stojící při východní zdi, který však bude též jednou rozebrán poněvadž není slohový. Na oltáři tom zachoval se *rozpožitný obraz Panny Marie* na prkně, který někdy býval prostředním polem staročeského oltáře skládacího. Obraz tento byl pryč r. 1619 od kalvinských obrazoborců z chrámu odstraněn a do hradebního příkopu pohozen, kde měl spálen býti, čemuž však ušel. Potom byl znova do chrámu dán. Spatřujeme na něm Matku Boží, anazh stojice drží na ruce Jezulátko, a po pravé straně klečí před ní kanovník, jenž v ruce drží pásku s gotickým nápisem „mater Maria pia potens ave“ (Zdráva buď Maria, matko milostná, mocná). Jest to tudíž obraz votivní, na němž vyobrazen i dárcé jeho. Nežda se však pravděpodobno, že, jak podání vypravuje, dárcem tím byl kanovník Beneš Krabice z Weitmile, arcijáhen Žatecký, třetí duchovní dozorce a

ředitel stavby chrámu sv. Vítského († 1375), neboť dle soudu znaleců pochází tento obraz z doby pozdější, ze století patnáctého. Po stranách jeho stojí copové dřevěné pozlacené sochy ss. Cyrilla a Methoděje, a ve štítu jest obrázek sv. biskupa (snad sv. Libora). Nad obrazem Panny Marie nalézá se vymalovaný znak bezpochyby dobrodince, jenž nynější oltář zřídil. Štít jeho jest šikmo rozdělen ve dvě pole, z nichž v hoření stříbrném vyznačen jest černý dvouhlavý orel, a v dolním zlatém spatřuje se pestrý kohout. Dolení díl zdá se poukazovati ku Kořenským z Terešova, starožitné to česko-moravské rodině zprvu rytířské a posléze panské (hraběcí). Podotknouti sluší, že někdy na stole tohoto oltáře stávaly dva obrazy pravými perlami ozdobené, tkané rukou císařovny Eleonory, choti Ferdinanda II., z nichž na jednom byly obrázky Krista Pána a ss. Zikmunda i Václava, a na druhém obrázky P. Marie a ss. Kateřiny i Doroty. Uprostřed nich, kde nyní stojí kříž pořízený péčí kapitolního děkana biskupa Karla Pruchy, stávala zasklená skříň se seškou Krista Pána šarlatem oděného. Zmíněné obrazy jsou nyní ve chrámové pokladnici uloženy.

Roku 1879, kdy ve chrámu našem slavena stopadesátiletá jubilejní památka svatořečení Jana Nep., dostalo se Pernštýnské kapli vzácného vyzdobení *malovanými okny*, k nimž plány zhotovili ku částem figurálním prof. Fr. Sequens, ku částem ornamentálním Jos. Mocker, kteréž provedla Neuhauserova továrna v Inšpruku. Prostřední okno jest spolu památkou na jubilejní sv. Janský rok 1879. Spatřujeme na něm v prostředním poli nad mostem mezi dvěma anděly sv. Jana Nepom., a v polích postranních obrazy sv. Bedřicha a sv. Leopolda, patronů to dárců tohoto obrazu, totiž hraběte Bedřicha Thuna Hohenšteina, předsedy sv. Vítské Jednoty i choti jeho Leopoldiny roz. hraběnky Lambergové, jichž znaky nalézají se pod obrazem sv. Jana Nep. Nápis dole praví, že okno to věnováno bylo tomuto světcovi z vděčnosti za vyslyšenou modlitbu. Obě postranní okna daroval prelát scholastik sv. Vítský Antonín Jandourek. V pravém jest utěšený obraz rodiny Páně v Nazaretě, v levém spatřuje se sv. Antonín Pad., jemuž na modlitbách dlicímu zjevuje se Jezulátko; nad těmito výjevy stojí cti-hodné postavy sv. apoštolů Jana evang. a Tomáše. Výjevy a postavy ty zasazeny

jsou v krásných rámcích bohaté architektury gotické a celek lahodí živosti v barvách i ušlechtilou umírněností.

(Dokončení.)

O poměru země České k diécesi Řezenské v letech 845—973.

Podává *Frant. Vacek*.

Do krajin Podunajských zanesli simé víry křesťanské vojinové Římští, pokud veřejně hlásili se ke Kristu aneb pro jméno jeho podstupovali smrt mezi pohany. Tábořily vojenské v *Rezně* (Reginum), Pasově (Castra Batava), Solnohradě (Juvavia) a j. staly se ohnisky nového učení, rozesílající paprsky jeho i po okolí. Stěhování se národů strhlo sice církve (biskupství) právě jmenované až na kraj záhuby, avšak vyhladiti je z kořen nemohlo ani sebe větší dopuštění boží. V době největší bídě obcházel břehy Dunajské apoštol míru sv. Severin († 482) a kroky jeho přinášely požehnání do okolí Vídne a Pasova.*)

I.

Po soudu slovných dějepisců klásti jest příchod obyvatel Slovanských a trvalé osazení se jich v horním potočí Labe do prostřed 5. století po Kristu. Za sídlo dostalo se jim požehnaného území, které tvořic přirozený celek, od nepaměti sluje po předním kmenu jejich *země Česká*. Bezprostředními sousedy Slovanů Českých byli hned od prvopočátku bratři jejich na Moravě. Na západu dotýkaly se Čechy říše Durinské, jež ztroskotána byvši r. 511, postoupila krajiny své panství Frankému.**)

Nelze o tom pochybovati, že Čechové stýkali se záhy se sousedy svými. Staré cesty zemské přes Šumavu ukazují k Řeznu a Pasovu a máme za jisté, že *obchodníci* brávali se odtamtud do Čech a jsouce křesťané, seznamovali účelivé Slovary s obyčejí svého náboženství. Veliké váhy sotva kdo bude přikládati bezděčnému působení obchodníků, obzvláště když pováží, že nehrubě byli znali řeči Slovanské. Přinesli takorba sebou zrnko horčičné, ukázali je, avšak neměli moci, aby do země je polo-

žili. Než již to, co činiti mohli, jest paměti hodno a nesmí se podceňovati vzhledem k budoucnosti.

Přijmeme-li za pravdu, co tvrdí stará kronika o *Longobardech*, že táhnouce proti Labi podrobili sobě Čechy (Beovinidi*), nesmíme zapomenouti, že Longobardé byli Ariánskými křesťany již v první polovici 6. století. Palacký neznaje pramene svrchu řečeného, pochybuje o panování Longobardů v Čechách, avšak opomenul také vysvětliti, kterak dostali se ze břehů středního Labe do hořejších Uher, kam sídla jejich klade (I. 1. str. 86, 55, 90). Jako Herulové zmocnili se krajin na Moravě a Váhu, tak trvám opanovati mohli Longobardové Slovary České v končinách vrchního Labe. Odoaker, vůdce Herulův a mírný Arián, porazil Rugy v Rakousích a postupoval do Italie, aby konec učinil západní říši Římské (r. 476). Zatím pak Longobardé přemohli zbytky lidu jeho na Moravě (495) a prostřeli se netoliko v dolních Rakousích nýbrž i v hořejších Uhřích. Než budiž tomu jakkoli, tolik jest jisto, že na rozhraní 5. a 6. století *obcovali obyvatelé země České s křesťany* Ariánskými: Longobardy, Heruly, Rugy.

S voji Frankými setkali se Čechové nejprve r. 630, vedeni jsouce statečným panovníkem svým Samem. U Vogastisburku**) strhla se krvavá bitva, ve které naklonilo se vítězství ke zbraním Slovanským. Od té doby počali sami Slované útoky činiti proti Frankům a zabíhali zhoubně do zemí jejich. I měli opět příležitost Čechové, aby obeznámili se s náboženstvím křesťanským, jež tenkrát šířiti se počalo v *říši Franké*. Biskupství Solnohradské obnovil na sklonku 6. století sv. Rupert, kdežto v Řezně neúnavně působil apoštol Bavorský sv. Emmeram. Dílo předchůdcův svých dokončil sv. Bonifác, zavítav r. 739 do zemí Bavorských a vymeziv hranice čtyř biskupství: Solnohradského, Freisingského, Řezenského a Pasov-

*) Chronicon Gothanum z 9. století. Viz Sborník Věhradský 1883 III. str. 81. Longobardé lýbali se zajisté po r. 453.

**) Palacký (I. 1. str. 97) klade bojiště to k Domažlicům aneb Tuhošti, domnívaje se, že lépe by bylo čísti v rukopisech kroniky Fredegarovy: Togastisburk. Prof. Aug. Sedláček a Brandl důmyslně ukazují na Úhošťany (Úhošť) nedaleko Chomutova. Srvn. Obzor z r. 1885 str. 99.

*) Alzog: Handbuch der Universalkirchengeschichte 1860 I. str. 130, 398 n.

**) Palackého Dějiny 1876 I. 1. str. 87. 91.

ského.*) Hranice diecézí těch ustanoveny na základě politického rozdělení země již před tím stávajícího.

Vladařové říše Franké, tak řečení *Karlovcí* (od r. 752), nadáni jsouce neobyčejnými dary duševními, upevnili nejprve základy vnitřní moci své, aby po té tím směleji a výhodněji mohli se zanáseti politikou zahraniční. Idea vlády daleko sáhající, jednoty církevní a rozšíření křesťanstva tanula jim tak živě na mysli, že napjali všechny síly, hodlajice ji uvést ve skutek, zapomínali se nad přirozenými právy národů sousedních a dusili jiskry svobody, kdekoli ve stínu žezla jejich ještě kmitaly. Bezohledností Karlovců zakusili Sasové v boji více nežli 30letém, až (r. 804) národ Německý právě řečený dostal se v područí Franké, hlásil se k víře, která mu byla vnucena a pokojně odváděl nenáviděné desátky církevní. Ještě nebyl ukončen boj se Sasíky a král Karel strojí se na výpravu proti Avarům, kteří soustředili se té doby v dolních Rakousích a Uhrách. Nevíme, jakým způsobem vyjednal sobě Karel, aby díl vojska jeho vypravený proti Avarům mohl táhnouti skrze Čechy r. 791 a touž cestou se i vráteti.***) Chtěl tuším pod rouškou přátelství zkoumati polohu země a seznati válečnou moc národa, jehož dosavadní neodvislost byla mu proti mysli.

Korunován byv za císaře Římského r. 800, domýšlel se Karel, že povolán jest prozřetelností božskou, aby obnovil slávu jména Římského, kterému druhdy klaněli se málem všichni národové. Dokonav tedy boje se Sasíky, vyslal císař tři vojska do Čech na počet velmi hojná r. 805, hodlaje pojednou ochromiti udatnost obyvatel země České. Avšak ti toliko porůznu pouštěli se v zápas s přesilou nepřátel a zdrželi svou přinutiti Franky, že s neporičenou vraceli se domů, zůstávající po sobě krajiny popleněné a zpustošené. Pozdější výpravy válečné proti Čechům r. 806 a 807 skončily se ještě neslavněji a nezda-

*) Alzog: *Universalkirchengeschichte* I. str. 399. Dr. Schindler: *Der heilige Wolfgang* 1885 str. 58. Tam dočítáme se v poznámce 2. jak následuje: „Hranice čtyř těch biskupství spadaly v jedno s politickým rozdělením země na župy, jak bylo za vévody Theoda a jeho synův; i nezměnily se ani do té doby, kdy r. 1817 vyměřovaly se meze diecéšní.“

**) Palacký I. 1. str. 115. n.

řileji pro panství chtivého císaře Karla. Jestliže však přece odváděli Čechové za některý čas poplatků Frankům, ač není to zcela jisto: chtěli se zajisté uvarovati budoucí války, jelikož v sousedství tak mocné říše nebyli jisti, zdali nepřátelé svobody národní neobnoví boje proti nim. Že pak té doby nebyli Čechové v područí Frankém, na jevu jest z toho, že *nepodnikali Karlovcí v zemi naší ničeho v ohledu náboženském*. Císař Ludvík Pobožný (814–840) poručil ovšem r. 817 synu svému Ludvíkovi Bavorsko, Korutany, Čechy, Avary a vůbec Slované na východní straně Bavorska, avšak učinil to slovy tak nerozhodnými (volumus, ut habeat), že se zdá, jakoby dodati chtěl: „až si jich dobude.“*) Z toho vidno, že Karlovcí v dědičném pachu přisobovali sobě práva nad Čechami, ač znamenitým skutkem k němu nikdy se netáhli. Jestliže byli Čechové již počátkem 9. století křesťany, proč nezřídil u nich císař Karel ústavu hierarchickou; pak-li nebyli, proč nepěchoval o poučení a křest jejich? V zemi sobě poddané nebyl by opomenul buď to buď ono učiniti, aby věren zůstal zamilované ideji své a slibům, které opětoval v Římě. (Pokrač.)

Petr Skarga, slavný kazatel polský.

Narodil se r. 1536 v městečku Grojci, kde Skargové statky měli a ode dávna úřady městské spravovali. Původně sluli Pavězki (Pavenzki) a přijmí Skarga dáno jim odtud, že jeden z nich často skaržyl (si stěžoval). 17-tiletý Petr přišel do Krakova na akademii, načež poslán do Varšavy za řídícího farní školy u sv. Jana, kde na se obrátil pozornost *Jindřicha Tenčinského* (Tęczyński), který ho za vychovatele a společníka svému synu Janovi obral. S ním dostal se Skarga do Vídně a po čtyři leta tam meškal. Zde zatoužil po stavu duchovním a opustiv svěřence svého vrátil se do vlasti a byv r. 1563 od arcibiskupa Lvovského *Karla* na podjáhna vysvěcen, jmenován jest při stoličném chrámu kazatelem. Po roce vysvěcen jest na kněžství a dosazen na faru v *Rohatyně* (v Rusku) na panství Tenčinského. Ale za nedlouho povolán za kanovníka a kancléře kapituly do Lvova, kdež v kostele P. Marie kázání

*) Palacký I. 1. str. 120 nn.

četně navštěvována mívál. Kromě toho činným byl v nemocnicích, ve vězeních a horlivostí svou i výmluvností mnoho nekatolíků do lůna pravé církve uvedl. Touže po širším poli činnosti apoštolské, vstoupil do řádu jezuitského. R. 1567 odebral se do Říma, kdež po odbytí noviciátu a studií bohosloveckých, zpovědníkem ve Vatikáně učiněn. Ale již r. 1572 poslán představeným řádu do Polska, stal se kazatelem v Pultusku, potom v Jaroslavi, kdež také r. 1575 čtyři sliby složil. Z Jaroslava odebral se do Plocka těšit Annu Jagellonku, jež smrt bratra svého oplakávala. Po několik let pracoval pak jako missionář na Litvě a Bílé Rusi a jezuitské učeliště v Rigě, Dorpatě a v Polocku založil a tak valnému se šíření nekatolíckých vyznání bráze stavěl. I mnoho bohatých rodin šlechtických pro snahy své získal. R. 1584 zavítal Skarga do Krakova, kde mnohém více přízně a soucitu našel než na Litvě a v Livonech a činnost svou ještě všestranněji rozvinouti mohl. Hned po svém příchodu založil *bratrstvo milosrdné* (trvá dosud), jehož účelem bylo chudé a nemocné tajně podporovati; zřídil při něm i *banku*, z níž na zástavy bez úroků půjčováno. Tak úsilím Skargovým vyrvána chudina z rukou lichvářů. R. 1588 povolán Skarga králem *Zigmundem III.* za dvorního kazatele, kterýž úřad téměř 24 let zastával neohroženě jako druhý Eliáš prorok si veda. Na osmnácti sněmích byl s králem, zahajoval a končil je svými kázáními, v nichž nejdůležitějších věcí státních se dotýkal, varuje, napomínaje a hroze duchem prorockým a předpovídaje úpadek Polska, nenastoupili jiné dráhy. Jako pochodně hořely jeho slova: „Hrozil jsem jim“ horlí Skarga „jemuž jsi rozkázal Bože, hněvem Tvým, záhubou a vpády nepřátelskými i spustošením a zničením říše. Nevím, čím se děje, že marné k nim poselství Tvé i volání mé.“

Vedle tohoto skvělého působení politicko-kazatelského neustál Skarga zabývatí se i na dále skutky milosrdnými; hojně slovem i skutkem bratrstvo krakovské podporuje, zřídil jemu podobné ve Varšavě, Lublině, Poznani a ve Vilně. Nad to zřídil ve Varšavě a Krakově nové bratrstvo sv. Lazara pro ubožáky na ulicích ležící, čímžž nemalých zásluh u Boha i lidí si zjednal.

Když král Zikmund r. 1593 do Švédska se odebral, Skarga maje volnější čas,

vydával svá kázání, *nedělní, sváteční, příležitostná* a jiná díla, která jsou vzorem co do jazyka, slohu i obsahu. V četných spisích svých brojil proti učením rozličných církvíček nekatolíckých a nejen pérem, nýbrž i živým slovem učené hádky s odpůrci vedl. Skargovým horlením uskutečněna „unie“ nesjednocených Rusů, s římskou stolicí v Břesti; jeho zakročením uzavřen nejednou mír mezi stranami nepřátelskými, jeho rázností držena rozbujnělá šlechta na úzdě. Pobýv od r. 1606—1608 s králem ve Vilně, vrátil se do Varšavy a ku vlastní prosbě za příčinou stáří i slábnoucích sil zbaven úřadu kazatelského. R. 1611 měl poslední tklivé kázání velikonoční u přítomnosti dvora, načež odebral se přes Sandoměř do Krakova, kde dne 12. září r. 1612 zemřel a při chrámu sv. Petra pohřben jest.

Skarga vystupuje důrazně proti nedbalým katolíkům, proti vlažnosti a rozličným neřestem laiků i kněží, byl na sebe přísný, mrtvil tělo své až do vysokého stáří; střídmost a práce zpružovaly neunavného horlitele, který nikdy hověti si neuměl. Stále byl zaměstnán a čeho mu v domácnosti třeba bylo, sám si robil. Nedlouho před svou smrtí poslal do Čenstochova voskové svíce, jež sám byl zhotovil, aby tam před obrazem Panny Marie hořely. Umíraje psal o ctnostech křesťanských; smrt zastala ho při psacím stole a nevyřvala mu péro z ruky dříve, až kázání o trpělivosti dopsal. Skarga byl pravým charakterem a nikdy nezneužil vlivu a postavení svého u dvora. Lidu chudému naklonil vždy ochotně sluchu, byl mu rádcem, těшитelem, pomocníkem; ale když velmožové za přímluvu u krále ho žádali, měl ihned sto výmluv pohotově. Tisíce vydal vlastní rukou a sám žil v jizbě prostické, což když mu vytýkáno, odvětil, že tak sluší na chudého řeholníka. Ohledů světských neznal a každému přímo do očí, co na srdci měl, řekl.

Spisy Skargovy roztřídití dlužno na polemičké, historické a kazatelské. Pravým polem byla mu kazatelna, kde ústy plynula mu slova jakoby Perun hřímál. On nedbal, aby ho učení za učeného v kázáních měli, ale ze srdce mluvil vždy, aby k srdci pronikl. Nechtěl vědomostmi hlavy posluchačů přeplniti, ale spíše vůlí lidskou pohnouti a ledové srdce rozehráti. Zvláště kázáními *sněmovními*, jichž 8 nás došlo, nemá sobě roven; zlatoústý Petr měl srdce

lidská takořka ve svých rukou a obracel jimi, jak chtěl, svou podivuhodnou, jemu vlastní výmluvností. Ne bez příčiny nazývali ho nepřátelé tyranem duší lidských. Síla jeho výmluvnosti osvědčila se vždy, kdy ve chrámu plném, uprostřed senátu, hodnostářů světských i duchovních započínal: „Sjeli jste se ve jménu Páně, abyste to, co k pádu se nachýlilo, podepřeli, co se zkazilo, napravili, neduhy vyléčili, rozvázané spojili, i jako vůdcové lidu a bratři poddaných vašich, jako strážcové spicích a vůdcové nevědomých i svíce zatemnělých i otcové dětí . . . o jejich dobru a blahu prorokovali.“

Skarga byl kazatelem vlasteneckým; nejen duše svých rodáků z osidel pekel ných, nýbrž i Polsko z nástrah nepřátelských vybavitel chtěl. Sektáři, bludaři byli mu protivníky milené vlasti. Hříšníka, který se zřiká Spasitele, porovnává s Polákem, jenž od krále svého, od něhož má zbraň, koně i plat, prohází k Turkům a vlast zrazuje. Mluvě o radosti nebeské praví, že chvála pozemská v přirovnání k nebeské jest jak zrnečko pískové oproti Tatráům. Vlast a Slovanstvo stojí stále před jeho zrakem duševním. Zemí rodnou miloval velice, přál si, aby zmohutněla, hranice rozšířila na vše strany a s ní aby i království Boží na světě se zveličovalo. Ale vida rozklad kdysi mocné říše, rmoutil se, ba často zaplakal. Nedbaje hněvu, domluv, ani hrozeb, horlil proti každému, kdo k rychlejšímu úpadu říše ruku přikládáti se zdál. Napomínal sněmovníky, aby své hodnosti a přísahy pamětlivi, nabádal mladší, aby starších poslušni byli; povzbuzoval všechny, aby se napravili a krev svou ochotně na oltáři vlasti vycedili.

Skarga jako dvorní kazatel vykonal mnoho ku prospěchu církve a krále. Trůn byl mu jedinou záštitou a podporou svobody, protože vystupoval ve prospěch moci královské proti zlořádům a nevázanosti; důrazně zastával se nižších tříd lidu selského, oproti pánům a šlechtě. Ve všem hleděl k nápravě mravů a k obrácení na víru katolickou: chtěl, aby spravedlnost a pobožnost byla u panujících, věrnost a poslušnost u podaných. Vystupoval ve prospěch jednoty církevní, maje rozštěpení národu ve mnoho církví za zhoubné i jednotě i moci úřední. Těmito zásadami protkaná jsou všechna jeho díla, hlavně polemická, z nichž některé proti rozkolu ruskému, jiné proti protestantům a jiným

bludařům v Polsku byly namířeny a s výsledkem se neminuly. Kromě menších pojednání, *modlitebních kněh a brožůrek* vydal Skarga r. 1702 v Krakově *Životy Svatých*; práce ta na širokém podkladě založena.

Spisovatel přečetl kroniky národní, sebral legendy i ústní podání. V díle samém líčí kraj, obyčeje, vady šlechty, ctnosti i hříchy národa, všude zřetel k otčině obraceje. Příklady víry, lásky a posvěcení chtěl naváděti k životu ctnostnému a bohumilému. Řeč všude pěkná, lahodná sluchu i duchu.

Skarga učinil pro sebe výtah z Baroniových *Letopisů církevních* a uveřejnil je o desíti dílech jako doplněk *Životů Svatých*. Oběma spisy množství nových slov do polštiny přenešeno. Skargou jazyk národní nemálo vyčištěn a uhlazen. Modlitební knížka, v níž dává Skarga naučení, jak vojin povinnosti své konati má, aby se Bohu líbil, i do češtiny přeložena a vydána pod titulem „*Pobožný soldát*“ v Praze 1694. Na vlastní a řádu jesuitského obranu sestavil několik spisů, v nichž původ a blahodárné působení tovaryšstva Ježíšova obšírně vykládá.

Ba že Skarga to byl, který pravou víru do srdce krále Zikmunda III. hluboko vštípil, jenž odštěpenou šlechtu do lůna církve katolické navrátil, Polsko z různověrstva za pomoci jiných vybavit, výmluvným slovem jen dobra pospolitého vyhledávajícím oči mnohým otevřel a tak u vděčném srdci národa polského, ba v celém světě slovanském pomník nad kov trvalejší si zbuchoval.

Alex Z Gutenthalů.

Pravdivá událost. Sděluje B. H.

Žijí na osadě mé tři sestry, staříčké, svobodné; žijí se malým obchodkem a tím, co pílí svou a šetrností postupem let byli si nastrodaly. Jsou nábožny, pilné navštěvovatelky chrámu Páně a horlivé ctitelky Rodičky Boží. Ze svých úspor již mnohou obět přinesly našemu chudému chrámu Páně, jsou členy již dávno dědictví Svatojanského a Cyrillomethodějského, přispívají rády svým haléřem a hojně ku všelikému zbožnému účelu a Bůh jim to zas nahraňuje, jim za to požehnáva.

Jedna z nich nedávno, za jistou příčinou mne navštívivši, mezi jiným vypravovala toto: Jest tomu více než 30 let, byla jsem

v Praze ošetřovatelkou dítek v nemocnici u sv. Lazara ve Spálené ulici, čili jak říkají „wetrovou;“ byl to špital dětský a měla jsem na starosti 18 dětí ve dvou pokojích. Lékařem, ústav řídícím, byl p. professor L.

Stalo se jednou, že dán jest do nemocnice vojanský chlapec, as 10letý, jehož jméno bylo *Alex z Gutenthalu*; přijel z Terstu. Otec jeho byl majorem u námořnictví a šlechtic rodem; matka Angličanka, protestantka a on, *jediné dítě*.

Týž, jsa doma, vychováván byl volně, jako synek oficiální. Jedenkrát stalo se, že chtěl vzít obraz se stěny; i přistavil si stoličku, na ni vylezl a obrazu dostával; ale stolička se s ním zvrtila a on upadl na znak, velice hlavou narazil, čehož následek byl, že od těch dob dostával *záchvaty padoucnické*, kteréž hrůzně na něm se jevily; vytréštil oči, ústa zkřivil téměř až k uchu, u prstů kloubky mu vystupovaly ze svazů, až ouzko bylo naň se podívat.

Nevím, za kterou příčinou se stalo, otec ho poslal do Prahy ku Milosrdným Sestrám. I bohaté rodiny dávaly druhdy dítky své do nemocnice k těmto sestrám, vědouce, že nemohou ani doma mít takového ošetření, jakého se jim dostává u těchto milosrdných Samaritánek.

Když do nemocnice přišel, dostával nemoc tři- až pětkrát za den a tolikrát i za noc, vždy za některou hodinu; při tom musily mu ruce vždy pevně držány býti, aby si jich neotloukl. Tak trvala věc téměř rok; učiti se nesměl ničemu; nebo jakmile učiti se počal, dostal záchvaty. Mluvil jen anglicky, jak od matky se byl naučil; ale pak i trochu německy a česky a říkal každému *ty*. Byl chlapec velmi nadaný a chytrý a mívál zvláštní nápady.

Blížila se *pouť na Svaté Hoře* u Příbrami. Jeden z nemocných chlapců konal s příbuznou svou pouť na Svatou Horu; ano vypravovalo se, že jeden mladý, bluchoněný řezník tam, modle se u Rodičky Boží, náhle promluvil.

Chlapec, slyše to, pravil ke mně: „Já si také řeknu panu doktorovi, aby mne nechal na Svatou Horu a já chci prosit Rodičku Boží, aby mne uzdravila.“ „Já jsem pravila: „Neopovažuj se! p. professor by myslil, že já jsem tě navedla; nikoli, nesmíš toho říci.“ Ale chlapec, zvyklý jsa z domu, počínati si volně a prostě, první, co doktoru, když přišel, řekl, bylo: „Prosím tě, pane doktore, nechej mne na Svatou Horu; já budu prosit Rodičku Boží, aby mne uzdravila.“

Professor podíval se přísně na mne, ale neřekl ničeho. Já pravila: „Prosím, pane doktore, já jsem mu nic neřekla, ani ho navedla; právě naopak jsem mu přikázala, ať se neopo-

važuje, čeho říci; ale on slyšel, že jdou poutníci na Svatou Horu, a jmenovitě, že i jeden němý zázračně tam prý se uzdravil, tu on sám takovou pojal důvěru ku Rodičce Boží, že proti mému zrazování si umínil, že panu professorovi řekne, aby ho odpustil.“

Tu professor chvilí se zamlčev, pravil: „Dobře, půjdeš si; ale musíš býti cestou velice na sebe pozorliv a moudře se chovati, by se ti třeba ještě něco horšího nepříhodilo.“ Mně pak přikázal, že muě ho svěruje, abych byla naň velice pozorná, a abych prý aspoň takového zas ho nazpět přivezla, jak jej odvádím.

S pomocí boží vydali jsme se na cestu. Cestou, co konal, vypověděti nelze; dostával ustavičně křeče a záchvaty; lidé, co s námi jeli, byli nad ním všickni ztrnulí. Nemala byla úloha, vykonati s ním tu pouť dosti dalekou, jmenovitě tenkrát, kdy nevedla ještě dráha do Příbrami.

Konečně jsme byli u cíle; cestu z Příbrami na Svatou Horu konali jsme *pěšky*.

Před klášterem byla *zahradka*; v ní byl jeden *kněz*, nevím, jak se jmenoval, ale patrně na Svaté Hoře přísluhoval, který trhal *ruže*. Chlapec, shlédna jej, hned běžel k němu do zahrady a řekl: „Ty, prosím Tě, dej mi jednu ruži.“

Ten, podiviv se prostomyslnosti a volnému chování chlapcovu, dal se s ním do řeči; ptal se ho, kdo je, odkud je a proč sem přichází a shledav v něm dítě přímé, prosté a srdečné a dovědév se, proč na Sv. Horu přichází, napomenul ho ku nábožnosti; a dal mu *ruže tři*.

S radostí vrátil se chlapec ke mně, ukazoval ruže a pravil: „Kup si ty ruže, T. ode mne, prosím Tě.“ Já na to: „Když sis je vyprosil a když Ti je Velebný Pán dal, tedy si je nech; buď tichý a hodný.“

On zase: „Ale prosím Tě, kup si je, udelej mi to!“

„Nu tedy,“ pravím, „co pak za ně chceš?“

„Dej mi za každou krejcar.“

„Tu tedy máš tři krejcare.“ A sáhnouc do kapsy, dala jsem mu tři krejcare.

Sotva že ty tři krejcare měl, běžel přímo ku třem žebrákům, kteříž tu přede vraty seděli a prosili a dal každému krejcar.

Oči jeho zářily radostí. Šli jsme do kostela. Já jsem dala na mši svatou i na modlení, na zbožný úmysl, *za to dítě*. Dřív jsem mu dala napomenutí, aby byl na sebe pozorliv a tiše se choval.

Slíbil, že tak učiní. Když byla mše svatá, klečeli jsme před hlavním oltářem, před zázračnou sochou Rodičky Boží Svato-Horské; se mnou byla též má mladší sestra. Chlapce

měli jsme uprostřed, stál mezi námi. Ach, po všecku dobu, co jsme už přede mší sv. s ním byli v kostele, strašně jím cukalo, tak že nemohli jsme se modlití, ano i jiní z pobožnosti vytrhováni jsou, a já s ním musila kolikráte ven; ale když byla mše svatá, tu já a sestra vzaly jsme ho těsně mezi sebe, a já jsem mu šeptala: „Teď stůj tiše, jak jen můžeš, a hled tam na oltář, na Rodičku Boží, a nábožně se modli, a pros Rodičku Boží, by se za tebe přimluvila a zdraví ti vyžádala.“

Chlapec stál tiše a držel se; a tak šťastně, téměř bez pohnutí, přetrval *mši svatou*; ale na konec, když kněz dal poslední požehnutí, tuť nemoc náramně jím zalomcovala a nečistota z něho vyhrkla, až jsme se přenáramně lekly a honem jsme s ním pádily z chrámu Páně.

Ale co se stalo? To bylo naposledy, že na něm ta brozná nemoc se zjevila a od té chvíle na něm se neukázal záchvat nižádný, *ani jediný*. Zdráv a vesel vrátil se chlapec se Svaté Hory do Prahy. Tam koupil si *růženec*, jež od té chvíle na krku nosil a s krku ani na minutku nedával. Já naučila ho, růženec se modlití. Též ráno, v poledne a večer „*Anděl Páně*“ vždy nábožně se modlil; ano i jiných napomínal, kdykoli tak činiti opomíjeli. Ano, pravil, věda že matka je Angličanka a jiné víry, že, kdyby i maminka chtěla, aby dal růženec dolů a ho nenosil, že jí neposlechne, ale že řekne: „Chceš, abych zas stonal?“

Měla jsem ho na péči rok a tři dni; končila zbožná vypravovatelka řeč svou. Zdráv poslán jest zpět do Terstu rodičům svým. Vděčný otec poslal potom list, *plný vroucí díků*; pravil, že to jediné jeho dítě, jediná jeho radost. Mně pak poslal *odměnou* 70 zl. Konv. M. — Co dále s ním se stalo, je mi neznámo. Už jsem potom nikdy více o něm neslyšela.

Tak končila ta zbožná osoba vypravování své, kteréž jak prosté jest, tak pravdivé; a ona, jsouc živa, hotova jest, každé slovo vypravování svého i přísahou potvrditi.

Z lesních stínů.

Ticho v lese;
zajíc sluchy stříhá
a srnka se třese;
liška do bříhu vbíhá
Ptáče
z větve na větvičku
skáče,

upozorní veveričku.

Všecko v bázni čeká
pohlížeje, jenž se houštím děře —
— na člověka. J. Ježek.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování.)

VIII.

Od okamžiku, kdy Šimon list do Amsterdamu odevzdal, neměl ani chvíli pokoje. Chodil stále na bursu, poslouchal všechny zprávy a dohady o změnách míru neb války, četl noviny a s tlukoucím srdcem, očekával i nejmenší zprávy.

Jak také jinak věsti si mohl? Od zápletky politické, od míru nebo války záviselo jeho štěstí, jeho a všech blahobyť, kteří mu byli drazí. Prvního dne vrátil se domů pln radosti a naděje; cena kávy stoupala o krejcar. Kdyby stále stoupala, neměl litovati svého odvážlivého podniku. Potom sdělil také s matkou, že všechno své jmění vsadil, doufaje, že vyhraje. Stařena lekla se, bojíc se, aby neschudli. Ale Šimon byl dobré mysli a důvěřoval, že se všechno dobře skončí a mluvil k matce o krásné budoucnosti. Oba snili v noci o štěstí a o nesmírném bohatství.

Po dva neb tři dny byla cena zboží stále stejná. Ale pojednou došla z bursy Amsterdamské zpráva, že mír uzavřen a cena kávy klesla. Kdyby tak zůstalo, ztratil by Šimon na objednané kávě dva tisíce zlatých. Kdyby cena stále klesala, mohl ztratiti všechno, co tak pracně získal. Ale přece mohlo býti lépe; v krátkém čase bylo tolik změn velkých i malých v ceně kávy, že nikdo nemohl její cenu ani do zítřka určit. Přes všechny své úvahy byl Šimon velmi smuten a zarmoucen, poněvadž se bál tak před matku předstoupiti, bloudíval po Antverpách, ani nevěda kde.

Odpoledne jdoucimu okolo pošty, listonoš dal list z Hollandska. Šimon schoval jej do kapsy; věděl co v něm jest. Nemohlo býti než oznámení z Amsterdamu, že dle jeho žádosti ihned bylo 500 balíčkův kávy posláno do Antverp. O něco později mimoděk vytáhl list z kapsy.

Co stalo se, že Šimon tak náhle zbledl, vzdychl a křečovitě se smál?

Co to znamená? nemýlím se, šeptal. 5000 balíkův? To není možno, přece dobře vidím; stojí v listě pět tisíc? Nuže budme klidni! Jest to klam. Vždyť jsem objednal jen pět set a nepsal o tak veliké množství, jaké mi chtějí zaslati. Cena kávy stále klesá. Byl bych teprve na dobro zničen. Zajisté to omyl píše.

Tak a podobně k sobě mluvil kráčeje domů. Ale ať jakékoliv důvody pronášel, srdce mu prudce tlouklo, letěl takměř domů podívat se do svého denníku a přesvědčiti se, zda sám se nemýlí.

Vlasy mu na hlavě hrůzou vstávaly a klesl jako zničen na stolicí, když se podíval do denníku. Bylo zřetelně napsáno 5000 a osudná ta číslice byla mu jako or telem k bídě, trápení a chudobě.

Běda ve spěchu a všecek ustrašen smutnou zprávou o Kateřině, napsal o jednu nullu více a politování hodný omyl přivedl ho na mizinu. Nepromluviv k matce ani slova, vyšel všecek zničen z pisárny a pospíchal k svému ochránci panu Waterschootovi požádat ho o radu v tak smutném postavení.

Nalezl svého ochránce v pisárně; vypravoval mu krátce svou záležitost a podal mu list z Amsterdámu.

„Pět tisíc balíků kávy bylo dnes vypraveno a odesláno do Antverp,“ četl pan Waterschoot. „Za dva neb tři dni budete je mítí.“

„Jak pak kdybych tam psal, že jsem omylem ve zmatku nullu přidal, snad mne omluví?“

„Nedoufejte,“ odvětil jeho ochránce, „obchodní dům amsterodámský jest poctivý a vykonává všechno jak přísně tak i věrně; je-li k sobě přísný, jest i k jiným. „Koupil jste 5000 balíkův a tak je musíte přijati.“

„Ale tím jsem zničen!“ zvolal Šimon. „Nepřestane-li cena kávy klesati, ó Bože, jsem na mizině; nemohu se lhostejně dívati na cenník, poněvadž jsem nejen své ale i svých drahých blaho v šanc vydal.“

„Co hodláte činiti příteli? Takové jsou změny v obchodě. Také mně se cosi podobného stalo, když jsem obchod začal.“

„O pane, pro lásku Boží, poraďte mi co jest mi dělati?“

„Snášeti ránu klidně a tiše i odhodlaně, potřebí-li obětujte všechno a zachraňte jen své dobré jméno. Pak můžete znova začítí.“

„Ale pane, bez peněz?“

„Úvěr jest jako peníze, milý příteli. Jestliže tuto záležitost odbudete a dluhu žádného neučiníte, budete mítí u celého světa velikou důvěru, — jestli se pak osud na vás usměje, snadno tuto ztrátu snesete. Znáám zde v Antverpách dva nebo tři obchodníky, kteří také mnoho pozbyli a mají nyní velikolepé závody.“

„Ale, kdyby někdo zvěděl, že stalo se omylem nebo lehkomyšlností, že jsem zavinil svůj úpadek, vysmáli by se mi.“

„Nebudte nerozumný Šimone; jenom to se žádným nesdělíte,“ řekl přísně pan Waterschoot. „Jinak byste pozbyl vši důvěry a lásky.“

Šimon byl poněkud potěšen slovy pana Waterschoota. Jediné co zamlčel bylo, že se jedná také o jeho přítelkyni Kateřinu. Mohl-li se spolehnouti v budoucnosti na svou sílu, bylo mu nyní všechno stejno.

Ve své beznadějnosti žádal pana Waterschoota, zdali by mu vrátil jeho místo v zásobárně. „Tak daleko nedospěli jsme ještě,“ odpověděl jeho ochránce. „V každém případě, kdybyste byl v neštěstí a bídě, můžete ke mně přijít, mimochodem se vám také přiznávám, že nejsem spokojen s vaším nastupcem.“

„Děkuji vám z hloubi svého srdce. Jest pro mne připraven přístav, kam utéci se mohu. Aspoň podržím u sebe matku a mohu ji i dále podporovati.“

„Věřte mi Šimone, jste nerozumný,“ pravil pan Waterschoot. „Dříve tak odvážlivý, byl byste nyní beze vši naděje. Nemůže cena kávy za dva neb tři dni stoupiti? Každého skoro dne dostáváme jiné zprávy.“

„Ale kdyby cena ještě klesla?“

„Potřebí vyčkati výsledku a nezoufati hned. Vraťte se příteli pokojně domů a neztraťte odvahy; avšak nikomu se o své chybě v dopisu nezmiňujte, ani matce ne. Jestliže se stane, jak očekáváte, znáte cestu k mému domu a víte, že bych vás u sebe velmi rád měl.“

Šimon stiskl rychle ruku, již mu jeho ochránce podával a opustil ho srdečně za útěchu děkuje.

Vrátil se domů maje naději v dobrý výsledek, ale přece velmi zarmoucen. Neřekl matce nic o své úzkosti, která mu srdce rozrývala a byl dlouho do noci ve své pisárně, předstíraje, že má velmi mnoho práce. (Dokončení.)

Křesťanská Láska.

(Pokračování.)

Milosrdná sestra. „La Fanfulla,“ časopis nepřátelský křesť. náboženství, napsal o působení milosrdných sester v čase cholery, tento chvalozpěv: „Ve vlaku železničním, jenž k Neapoli ujížděl viděli jsme před dvěma dny bílé čepečky, které v paprsku slunečným se skvěly a tvarem svým něco okřídleného připomínaly; náležely několika milosrdným sestrám. — Tyto přicházely z Assissi, vlasti to vznešeného otce chudých, prosily jako o milost a vyslyšení prosby těž dosáhly, by směly totiž odebrati se tām, kde smrt zničila a ještě ničí tolik životů lidských. — Jako zhoubná nemoc, tak i láska křesťanská převeliká, která i cholera a smrt přemáhá. Příkladu oněch sester bylo již a bude ještě od jiných klášterních četně následováno. Celá armáda povstává: kněží na čas opouštějí svůj kostel a lože cholerou onemocnělých stává se jim oltářem a Kalvarií svatého apostolátu jejich. Arcibiskup Neapolský odkládá purpur svůj a kdyby v takovém neštěstí hrozném svěřena mu byla nejvyšší správa nemocnic, v kterých tolik ubohých se svíjí v bolestech a mře uprostřed nevyslovitelného trápení, snad by i o něm nesmrtelný dějepisec lombardského moru opět napsal slova následující: „On v život uváděl a pořádal vše, krotil povstání, právo zjednával steskům, hrozil, trestal, napomínal, posilňoval, sušil sám pláče cizí slzy.“ (Alessandro Manzoni o sv. Karlu Borromejském, arcibiskupu Milánském).

Kardinál Neapolský Sanfelice zasluhuje již nyní čestné místo po boku Karla Borromejského. V tomto podivuhodném vzplanutí lásky křesťanské, která ovládá veškeré kněžstvo, v tomto překrásném apoštolování, jehož skutky zjevný jsou v každém špitále, v každém lazaretě ba i v každém soukromém domě, kněz utěšitel jen klidně poslouchá hlasu povinnosti. Biskupové, kněží, sestry spějí tam, kde potřebí jest útěchy. Následujmež jich příkladu. Obracujeme zraky své s pohnutím nejhlubším k dívkám, které zapomenuvše se lásky matčiny, prosí, by směly odebrati se do lazaretů. Jsou mladé a přece již uvykly v nesnadném a těžkém noviciatu nejtěžším výkonům, přemohly odpor nervů

v pracích nejhnušnějších v hospitálech, kam se uchylujeme dávající šátek k nosu. — Ručky jejich utlé vykonávají práce nejděsnější a připravují léky pro ty, kteří ještě zápasí s nemocí. Kráčeji tiše a rychle od lože k loži, pomáhají lékařům, obsluhovatelům, zaměstnávají se v lékárně, v kuchyni, starají se o vše, myslí na vše. Věru sestry jsou v špitálech jako slunce, které září, oživuje, zahřívá. Jsou rekyně sebezapření a pohlíží odhodlaně, ovšem se vzdechem bohuplným, když nemoc namáhání jejich vzdoruje a obětí svých se železnou nutností vyžaduje. Mají cosi vzlastního, vzdušného, povznášejícího se, jemnost pohybu, sladkost hlasu, důvtip, který se prozrazuje tisícerymi prostředky a opatřeními, jichž třeba v místě, kde vévodí nemoc a smrt. Nezapomenou slov vznešené dámy, která navštívila špitál. — Malá holčička, která právě povstala z dlouhé nemoci, dostala od oné dámy několik hezkých hraček. Dítě děkovalo vřele a ujišťovalo dámu, že ji od nynějška milovati bude jako sestru Josefu. Pak se tázalo naivně:

„Ale vy, která víte tolik věcí, řekněte mi proč kroků milosrdných sester slyšeti není a přece jsou všude?“

„Toť lehké zodpovědětí,“ řekla dáma. „Není jich proto slyšeti, protože andělé je nosí od místa k místu a že je podporují!“ —

Oči nemocné zaplály leskem radostným a dáma ani netušila, že pověděla věc poeticky pravdivou a vznešeně krásnou.

(Dokončení.)

D O P I S.

V Římě koncem měsíce května 1895.

Přečet před několika dny v jednom listu českém pěkné a zajímavé vyličení „Pašiového téhodne“ a Slavností Velikonočních ve sv. Jerusalemě, viděl jsem se jaksí nucena, abych laskavým čtenářům podal i já kratičký náčrtek slavností Velikonočních, jak se konají v druhém sv. městě — ve věčném Římě! Jsem sice přesvědčen, že nebudu psátí nic nového — ano mnohým snad, že to bude starou novinkou; přece však doufám, že opět mnohým alespoň poněkud se zavděčím a tím počinání moje trochu ospravedlněno bude!

O Římské „Quaresimě“ či „čtyřiceti

denním“ postu netřeba mnoho psáti! Celkem zachovává se jako u nás, až na některé výjimky, v kterém ohledu však jest mnohem přísnější! O tom mohli by povídati nejlépe řezníci, kteří zajisté s radostí konec postu vítají: za to však rybáři a zelenáři mají pravé posvícení, takže zá soby jejich sotva postačiti mohou! Než to jsou věci vedlejší; přejdeme tedy k „Pašiovému týhodnu!“ — „Pašiový týden“ začíná „květnon nedělí,“ poněvadž se o ní první „pašije“ zpívají. Církevní obřady začínají dříve než obyčejně. Před slavnými službami Božími světi se ratolesti, jež zaležejí ponejvíce z prutů olivových, které lidu se rozdělují; duchovním pak — skoro ve všech chrámech — se dostane krásné, z palmových listů uměle spletené ratolesti, asi metr dlouhé. Po rozdělení ratolesti pořádá se procesí obyčejným způsobem, v němž zvláště ony palmové ratolesti velmi pěkně se vyjímají. Když se procesí opět do kostela vrátilo začne slavná Mše sv. Tu jest mi se zmíniti zvláště o způsobu, jak se zde zpívají pašie, poněvadž způsob ten u nás zřídka se zachovává. Po skončené „Epištole“ vyjdou ze sakristie tři kněží — a v nedostatku těch třeba jenom tři diákoní — oblečení v albě a přepásáni štolou a provázeni třemi kleriky odeberou se do presbytáře, kdež u připravených pultů na straně Evangelia místa zaujmou a čekají, až nadejde čas ku zpívání paší. Z nich pak jeden zpívá část sv. Evangelisty; druhý část Kr. P., a třetí konečně vše ostatní, co v paších přichází, mimo rotu židovskou. A způsob ten, rubrikám církevním zcela odpovídající, zachovává se ve všech chrámech římských.

Pravé však pašiové dny začínají vlastně až ve středu před Zeleným Čtvrtkem. Ve chrámech kapitulních, kollegiálních a klášterních zpívá se odpoledne slavnostně „matutinum“ s lamentacemi Jeremiášovými a „chvalami;“ což i následující dva dny se opakuje. Zpěv jest vážný, smutný a zvláště při „Miserere“ nad míru dojmavý, rozdílný zajisté od „zpěvu římského,“ jenž před časem v jednom listu českém, jako pravý „theatrální“ odsouzen. Odpolední tyto obřady opětuji se týmž způsobem i následující dva dny. — Na „Zelený Čtvrtek“ svěcení olejů sv. a jiné církevní obřady dějí se obvyklým způsobem. Při slavné Mši sv. přistupují jak duchovní, tak i množství laiků ku stolu Páně. Ano i sv. Otec v den ten vlastnoručně všem

Svým úředníkům a mnohým jiným kněžím sv. přijímání rozdělují; načež slavnostním způsobem „mytí nohou“ vykonává. Památka tato, upomínající na „Poslední večeři,“ při níž Spasitel náš Apoštolům Svým nohy myl, zachovává se i v ostatních Basilikách římských a skoro ve všech kollegiálních chrámech. — Po skončených službách Božích pořádá se slavnostní procesí s Nejs. Svátostí Oltářní k tak zvanému „Božímu Hrobu.“ Římské „Boží Hroby“ ač ostatně od našich se mnoho neliší, mají přec do sebe cosi zvláštního. Bývají upraveny v některé postranní kapli lodě chrámové anebo na jiném vhodném místě, které pro ten okamžik důstojně bývá ozdobeno. Množství těch nejvybranějších a nejvzácnějších květin uměle rozestavených, tvoří rozkošnou zahradu, v které na sta různobarevných plápolů světla. A mezi tímto mořem světla na oltáři, skoro na nejvyšším místě, lze spatřiti malou schránku, mající podobu rakvičky, která v mnohých chrámech z drahocenných kovů zhotovena bývá. Toť „Boží Hrob,“ „Tabernacul“ pro Nejsv. Svátost Oltářní, která, nikoliv v monstranci, nýbrž v kalichu zde uzavřena a tak v upomínku na ustanovení „Poslední večeře Páně“ zbožným věřícím k uctění po celou noc až do „Velkého Pátku“ vystavena bývá. Po celý tento krátký čas, ani noci nevyjímaje, v kterém možno v Římě „Hrob Boží“ navštívit, nával do všech kostelů jest veliký. My jsme jich navštívili 37. Návštěva ta trvá až do „Mše Praesantificationum,“ která po paších a libání sv. kříže na Velký Pátek se slouží. V slavném procesí, jako dne předešlého, přenes se Nejsv. Svátost Olt. z Božího Hrobu ku Mši sv. a když ta ukončena, vše běře na se ráz smuteční. Všechny oltáře již zbaveny okras svých, jsou holé, prázdné; tam kde před chvílí ještě byla krásná zahrada a na sta plápolů světla, vše pusto a všude tma. Jenom při některém postranním oltáři vidíš plápolati dvě svíce, mezi nimiž na černých polštářích spočívá sv. dřevo kříže s ukřižovaným Spasitelem světa. Zde se shromažďují zbožní věřící a konají po celé tři hodiny církevní hodinky na památku posledních okamžiků a smrtelného zápasu dokonávajícího Krista Pána. Po rozjímání tomto jsou opět odpolední obřady, jako předešlé dny. Dříve však ještě než přejdu na „Bílou Sobotu“ jest mi se několika slovy zmíniti o tak zvaných „Svatých

schodech" („Scala santa"). Jest to 28 schodů mramorových, dřevem obložených, aby porušení nevzaly, které, dle pověsti, v paláci Pilátovu v Jerusalemě se nalezaly a po kterých Spasitel náš do soudní síně Svoji křížovou cestu vykonával. Úcta ku „Schodům svatým" jest v Římě veliká. Po všechny neděle a pátky v postě, a zvláště však o Veliký pátek nepřetržité řady věřících po kolenou svou pobožnost vykonávají. Tím byl by již hlavní ráz „Velkého Pátku" naznačen. a nyní jenom několik ještě slov o posledním dni „Pašiového téhodne" o „Bilé Sobotě."

Laskaví čtenářové mi odpustí, když je nebudu voditi po všech chrámech římských, v kterých církevní obřady obyčejným slavným způsobem se konají, a zavedu-li je jenom do staroslavné Basiliky Lateránské, matky všech kostelů („Mater omnium Ecclesiarum urbis et orbis.") Zde také soustředěn na Bílou Sobotu veškerý církevní život, neboť v den ten Basilika sv. Jana v Lateráně jest místem slavných svěcení a udílení sv. Svátostí. Před osmou hodinou ranní již všichni svěcení shromáždění v sakristii očekávali příjezdu J. E. ndp. kardinála vikáře M. L. Parocchiho, jenž obyčejně o Bílou Sobotu všechny obřady sám vykonává. Jakmile přijel odebrali se v průvodu před bránu chrámovou, kde nový oheň posvěcen. To když ukončeno vrátili se do chrámu a pokračovalo se ve sv. obřadech. Po „proroctvích" pořádáno nové procesí ku „křtitelnici," ku posvěcení křestní vody. V čele jeden novosvěcenec, diakon, nesl kříž a jeho následuje dlouhá řada (letos více než 50) svěcenců, z nichž jedni, nižší svěcení očekávající, jenom v rochetách, jiní v albách nesouce přes ruku církevní roucha přehozená, podjáhni a jáhni dalmatiky, kněží kasule. Za těmi kráčela mladá matka, celá v dlouhý bílý závoj zahalená se dvěma ještě malými dítkami, které se zdály jakoby vedly svoji roditelku ku spasnému onomu křestnému prameni, jehož moc již samy byly okusily. Došli ke „křtitelnici," zvláštní to kapli mimo hlavní chrám Lateránský. Křestní pramen posvěcen a pak vykonán slavnostním způsobem křest nové „katechumenky," která pevným hlasem vyznává pravdy našeho sv. náboženství a zbožně sklání šiji svou, aby prostřednictvím očišťujících vod do lůna církve sv. přijata byla. Nic snad nemůže býti dojemnějšího nad úkon tento. Vrátil se opět do chrámu

udělil J. E. ndp. kardinál vikář jmenovaným dvěma malým dítkám svátost sv. Břimování a pak mezi jednotlivými částkami Mše sv. vykonal slavnostním způsobem ostatní svěcení. Nejděle ovšem trvalo svěcení kněží, kterých bylo 25, takže se již blížilo ke druhé hodině odpolední, když zavznělo slavné velikonoční „Alleluja," jimž také slavnosti „Pašiového téhodne" skončeny, poněvadž v Římě žádného „Vzkříšení" neznají. —

Tím bych byl popsal, ovšem že jenom velmi zkrátka slavnosti Velikonoční, které však pro nás byly letos mnohem smutnější než jindy. Neboť zpráva o nenadálem úmrtí J. Em. ndp. kardinála Bedřicha knížete ze Schwarzenbergů, jež hned druhého dne po smrti Jeho nás došla, bolestně všech se dotkla. Že i v jiných kruzích vřelého účastenství našla, dokazuje nejlépe ona četná přítomnost při zádušních službách Božích, které konány dne 13. dubna u „Svatém poli," dne 16. dubna v chrámu P. Marie v „Animě" a dne 28. dub. u sv. „Augustina," kdež zesnulý titulárem byl. Způsobem nejslavnějším konány ovšem v Animě. Pontifikální Mši sv. za assistance kaplanů Animy a „Českého kollegia" sloužil Msgr. biskup z Eichstaedu, které přítomni byli: rakouský vyslanec při dvoře papežském hr. Paar, J. E. kard. Jacobini, kard. Franzelin a kard. Randi; pak pět jiných biskupů, mezi nimiž arcbp. Šembratovič a Msgr. Grasselli, praefekt studií v Propagandě; mnoho kněží a lidu nejvíce národnosti německé.

Velice vítaným byl letos Animě příchod poutníků Německých do věčného města, anať právě 500-leté jubileum svého založení slaví. Mohli se tudíž poutníci zúčastniti, a také se zúčastnili, počátku Slavností, které dne 30. dubna pontifikálním požehnáním, jež ndp. biskup Brixenský udělil, se začaly. Kostel byl téměř přeplněn. Mezi jinými bylo lze spatřiti také dva Čechy, vdp. Al. Kafku, kanovníka Vyšehradského a vdp. Dra. Fr. Kryštofka, jenž z pouti své, z Jerusalema se vracel. Oba svoji návštěvou i „České Collegium" poctili. Po skončeném požehnání rozdělovány poutníkům v sakristii dějiny Animy a malá medalie jubilejní, k čemuž přidán i program všech slavností, na němž zdařilý otisk obrazu sv. Jana Nepom. a bl. Sarkandra, jak v Animě se otí působením vdp. Msgr. K. Jaeniga, se nalezal.

Ještě jest se mi zmíniti o audienci

německých poutníků u sv. Otce, která se udála dne 3 května. Poutníky předvedl známý horlivý kat. kníže Loewenstein. Ku oslovení vůdce poutníků odpovídal sv. Otec projevem potěšení Svého nad oddaností věrných poutníků ku Stolei Petrovu, při čemž však zároveň vyslovil přání, aby počet jejich vždy více a více se množil a tím náboženství katolické pevnějšího základu v Německu dostávalo. Ujišťoval toto že jediný základ blaženosti věčné, ale zároveň jediný základ blaha a pokoje státního. Vybízel pak všechny věre, aby v úkolu Jeho mu nápomocni byli a všemi silami se snažili náboženství katolickému volného průchodu zjednati vyplněním veškerého ducha socialistického a římské Stolicí odporného, za kterýmž úmyslem Svoje apoštolské požehnání jim udělití ráčil. — To by byl kratičký obsah dosti dlouhé, latinské řeči J. S., která, aby účinku svého se neminula, bylo by žádoucí. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Nejvyšším rozhodnutím ze dne 21. května jmenován nejd. p. biskup Budějovický **dr. Frant. de Paula hrabě Schoenborn** arcibiskupem Pražským. Co nejdříve odebere se vys. důst. p. děkan kapituly sv. Vítské ještě s jedním hodnostářem téže kapituly do Budějovic, aby nově zvolenému knížeti církevnímu jménem kapituly a arcidiecése blahopřáli.

— (*O úctě sv. Jana Nepomuckého, v Římě*). Úcta našeho sv. Patrona Jana Nepom. den ode dne v Římě se rozmnožuje. Již roku loňského zmínka učiněna v těchto listech o rozkvetu obnoveného sv. Janského „Bratrstva“, jež pod správou a řízením našeho krajana vdp. Msgr. Karla Jaeniga, ředitele „Animy“, vždy nových a nových členů získává. Důkazem toho všeho jsou slavná „tridua“ (tridenní), která na počest sv. Jana Nep. jak v kostele „Animy“, tak zvláště v nové, mramorové kapli sv. Jana, nákladem velikým od vdp. Msgr. K. Jaeniga minulého roku zbudované v chrámu sv. Vavřince „in Lucina“ se konají; důkazem toho ony každodenní poutě po celý Oktáv sv. Janský na různá místa, na kterých našemu Světcí buď oltář posvěcen nebo socha ku cti postavena; důkazem toho slavné Služby Boží, které v zasvěcený den jak v Animě, tak u sv. Vavřince „in Lucina“ za přítomnosti členů „Bratrstva“ se konají. Ano i o poslední odpočinek zesnulých údů sv. Janských se již postaral vdp. Msgr. K. Jaenig, zakoupiv na sv. poli hrobku, v níž již někteří údové odpočívají a kterou „zlatá hvězda sv. Janská“ dobře zřetelnou činí.

Dejž Bůh, aby ona „zlatá hvězda sv. Janská“ vznášela se i nad milou naší Vlastí, věčný mír a pokoj označujíc!

— **Pobožnost 40-hodinrá** koná se do 7. června na Malostranském hřbitově v Košířích, od 9.—11. t. m. u sv. Haštala a od 12.—15. června u milosrdných sester pod Petřínem.

— **Májová pobožnost**, která se jako po mnohá již leta, také letos v chrámu Páně u sv. Klementa konala, byla v neděli dne 31. května obvyklým způsobem důstojně a slavně zakončena. Účastenství se strany věřícího lidu bylo také letos veliké a v pravdě utěšené; neboť v hojném počtu přicházeli každodenně zbožní ctitelé Rodičky Boží k pobožnosti této, a nejednou byl jimi chrám Páně naplněn tak, že nezbývalo v něm místočka prázdného, patrný to důkaz, jak jest utěšená pobožnost tato u lidu našeho oblíbena. Mile a krásně zněly tu písně Mariánské, které lid tak vroucně zpíval, a s napnutou pozorností nasloucháno též májovým kázáním, jejichž předmětem byla Matka dobrých rady Panna Maria. S ohledem na Rodičku Boží pojednáno v kázáních těchto o tom, jak jest péče o spasení duše pro každého člověka svrchované důležitá, a čeho že k dosažení věčné blaženosti potřebí se uchopiti; poukázáno dále také k rozmanitým obtížím a překážkám, kteréž se tak zhusta při tom v cestu staví, jakož i k prostředkům, kterými lze obtíže ty překonati a překážky odstraniti. Kázal pak o předmětech těchto mimo vdp. ředitele semináře Vinc. Mottla, kterýž konal řeč úvodní a závěrečnou, s nevšední ochotou a horlivostí pl. tit. dpp. Frant. Benda, dr. Frant. Blanda, Frant. Brusák, Václ. Červinka, dr. Jos. Doubrava, Frant. Dusil, Frant. Dvořák, Frant. Ekert, P. Berth. Hejhal, dr. Václ. Horak, P. Bohum. Hrozek, P. Frant. Ibl, Frant. Janků, Jan Kačer, dr. Ed. Knobloch, Frant. Kořán, P. Aurel Labler, P. Angelus Lubojacký, Ant. Nepil, Vinc. Oehm, P. Ondř. Schuster, Jan Vlk a Karel Vondruška.

— **Slováci na Velehradě.** Ve čtvrtek 20. května měli na Velehradě velký svátek uherští Slováci. Došlo jich na 1000 a 8 kněží s nimi. Měli dvě velké korouhve, jež nesli čtyři a čtyři muži, potom mnoho malých, i křížů několik, jelikož asi ze 40 farností sešli se v Uh. Hradišti na pouhou tuším čtyřřádkovou pobídku v „Katolických novinách.“ Jaký to lid nábožný a dobrušný! Nebylo snad ani jednoho mezi nimi, jenž by nebyl vykonal svatou zpověď, aby stal se účastným jubilejních milostí tak bohatých. A ty zpěvy jejich jak žalné, ubolevavě zaznívají ve chrámu Páně! Slavným službám Božím ranním i pozdějším po 10. hodině byli přítomni do jednoho a vyhověli toužebnému přání svému líbajice ostatky sv. Cyrilla, slo-

vanského apoštola, z celé duše své. — Potěšili se ve chrámu Páně velehradském a pokochali se ve krásách bedlivě prohlížeje všechny předměty: aj což divu, že pak odcházejíce domů, vloudila se jim do srdce ku blaženosti nevyslovné krupěj tesklivosti, tak že blažený boi ubíhal jim z očí slzamy hojnými. Takového průvodu tak obzvláštním způsobem tklivého na Velehradě ještě nebylo. Kdo zná poměra v UherSKU, jedině ten ocení pouť uher. Slovákův na Velehrad a statečnost oněch poutníkův.

Literární oznamovatel.

— „*Sborník Velehradský.*“ Redaktor Jos. Vykydal, děkan a farář na Velehradě. Ročník IV. V Brně 1885. Tiskem pap. knihtiskárny Rajhradských benediktinů. Nákladem vlastním. 326 str. Obsah: Idea cyrillo-metodějská. Redakce. Jubilejní píseň svatometodějská na rok 1885., od Jana Soukupa. Papež Řehoř VII. a zánik slovanské liturgie v Čechách a na Moravě. Podává dr. Matěj Procházka. Církev cyrillo-metodějská. Objasnil Fr. V. Sasiněk. Svržení Gorazda. Osud pozůstalých učeníků sv. Methoda. Obnovení církve cyrillo-metodějské. Církev cyrillo-metodějská po pádu říše moravské. Církev cyrillo-metodějská v UherSKU. Císařské silnice na Moravě vystavěny pod ochranou ss. apoštolů Cyrilla a Methoda a jejich stráží svěřeny. Podává Eichler. Na obranu křížů cyrillo-metodějských. Pod. Jan Havelka. O některých památkách cyrillo-metodějských. Pokrač. Jan Havelka. Velmi závažný důkaz katolických Rusinů pro tvrzení, že slovanská liturgie ss. Cyrilla a Methoda byla překladem řecké. Od dra. Matěje Procházky. K jubileu Metodějovu. Báseň od Fr. Kyselého. Zpomínky na cyrillo-metodějský rok 1863. Druhá část. Sestavil J. Andrejev. I. Spolky Velehradské. II. Pomínky jubilejní cyrillo-metodějské r. 1863 a bohoslovci česko-slovanští. — Cena v ýborného tohoto díla 2 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Kobr*, kapl. v Plaňanech, dne 2. června 1885, (nar. 3. října 1858, vysv. 15. července 1884).

Ustanoveni jsou:

- p. Adam *Šavel*, koop. v Třeboni, za far. v Jíronicích;
p. Jos. *Svoboda*, kapl. u sv. Mikuláše v Praze, za admin. tamže;
p. Matěj *Šach*, st. kapl. Týnský v Praze, za admin. tamže;
p. Karel *Šperl*, far. Kolečský, za far. v Zvoleňovsi;

- p. Jos. *Vacarda*, kapl. Rapický, za adm. v Kolči;
p. Jan *Celerýn*, zámecký kapl. na Zbirově, za far. v Drahonově Újezdě.

Upřázdnené místo:

U sv. Mikuláše v Praze, fara patr. obce Pražské, od 23. května 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Purm*, far. ve Vřešťově, 20. května 1885, (nar. 6. listop. 1843 ve Lhotě, vysv. 25. července 1869);
p. Jos. *Franke*, jubilar, kons. rada a assessor, maj. zl. zásl. kříže s kor., č. děkan a far. na odpoč. ve Forstu, 31. května 1885, (nar. v Broumově 12. března 1798, vysv. 24. srpna 1823).

Vyznamenáni jsou:

- p. Ign. *Bilek*, b. notář, far. v Bartošovicích, jmenován správcem vik. úřadu Králického;
p. Jos. *Roštlapil*, č. děkan a far. v Opočné, b. notářem.

Upřázdnené místo:

Vřešťov, fara patr. náboženské matice, od 21. května 1885.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Klaus*, far. v Theresiendorfu, 15. května 1885, (nar. v Kašperských horách 8. ledna 1818, vysv. 25. července 1843).

Ustanoveni jsou:

- P. Rafael *Cambefort*, kněz ř. prem. kanonie Drkolinské (Schlägl), za far. v Světlíku (Kirchschlag);
p. Jan *Jungbauer*, admin. fary u Sv. Kateřiny, za far. tamtéž;
p. Pavel *Zeman*, kapl. v Němčicích (v Planickém vik.), za proz. kapl. v Bělé (Weissensalz);
p. Vojtěch *Kratochvíl*, koop. v Nemanicích (Wassersuppen), za kapl. v Němčicích;
p. Ludvík *Schützner*, kapl. v Německ. Benešově, za admin. v Theresiendorfu.
p. Bedřich *Beneš*, far. v Ratajích, bisk. notář, odebral se na odpočinek.

Upřázdnená místa:

Rataje, fara patr. náboženské matice, do 4. července 1885;

Theresiendorf, fara patr. nábož. matice, do 8. července 1885.

Milodar. P. Mik. Hroch s manž. Annou prostřednictvím vys. důst. p. kancléře na chrám sv. Víta 10 zl. Zaplat P. Bůh.

 V knihkupectví Stýblovu právě vydána pěkná knížka: „*Po tisíci letech*“, několik črt ze života sv. apoštolů slovanských (se sedmi obrazy), kterou vřele zvláště mládeži doporučujeme.

Vydává se
5., 15. 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

na den Navštívení Marie Panny.

„Velebí duše má Hospodina a
duch můj zplesal v Bohu Spa-
siteli mém.“ (Luk. 1, 46—47.)

Těmito slovy, rozm. v Kr., počala Ma-
ria chváliti Boha v chudíčkém domku pří-
buzné své Alžběty na horách Judských.
Když totiž uslyšela Maria Panna z úst
andělových, že i příbuzná její velikou od
Pána obdržela milost, „odešla s chvátáním
na hory do města Judova,“ aby ji navští-
vila. Sotva že však Alžběta spatřila Marii
a zaslechla její pozdravení, naplněna jest
ihned Duchem svatým, poznává velikou
důstojnost Mariinu a chválí Marii slovy:
„Požehnána ty mezi ženami a požehnaný
plod života tvého! A odkud mi to, že
matka Pána mého přichází ke mně? A
blahoslavená jsi, že jsi uvěřila; neboť vy-
konány budou ty věci, kteréž jsou pově-
děny tobě od Pána.“ (Luk. 1, 41—45.)

K tomuto pozdravení příbuzné své
Alžběty odpověděla Maria chvalozpěvem,
nad nějž krásnějšího a velebnějšího v Písmě
svatém nemáme a jenž počíná slovy: „Ve-
lebí duše má Hospodina a duch můj zplesal
v Bohu Spasiteli mém.“ Tento chvalo-
zpěv Marie Panny, jenž znám jest pod
jménem „Magnificat“ a jež církev svatá
den co den opakuje, převyšuje původem,
obsahem a vznešeností svou všechny chva-
lozpěvy, co jest jich v Písmě svatém, neboť
vyšel z úst prvorozené dcery Otce nebes-
kého, z úst matky Syna Božího a přecisté
nevěsty Ducha svatého. Vyšel z úst té,
již z rozkazu božího pozdravil Gabriel:
„Zdrávas milostí plná, Pán s tebou, pože-

hnaná jsi mezi ženami,“ a na níž vyplnilo
se, co jí tento přední z andělů ve jménu
božím oznámil, řka: „Duch svatý vstoupí
v tě a moc Nejvyššího zastíní tobě a proto
i syn tvůj slouiti bude Syn Boží!“ Chvalo-
zpěv tento vyšel z úst Marie, kteráž jest
vyvýšena nade všechny anděly i svaté a
učiněna jejich královnou. Jako tudíž Ma-
ria důstojností a vznešeností svou všechny
tvory daleko převyšuje, tak převyšuje i
její chvalozpěv všechno to krásné, co kdy
ústa lidská ku chvále boží pověděla. Jeť
to chvalozpěv, jaký mohla ku cti Nejvyš-
šího zápětí jen ta, jež byla vyvolena za
matku Boží. Kdežto proroci a svatí mu-
žové zákona starého příští Vykupitelovo
toliko předpovídali, po něm toužili, k němu
odkazovali a vtělení se Syna Božího v du-
chu svém spatřovali v daleké teprve bu-
doucnosti, raduje se Maria z plna srdce
nad tím, že příští Messiáše otcům slibe-
ného nyní již stalo se skutkem a ona že
jest přestátnou tou panenskou matkou,
z níž má Syn Boží obléci na sebe tělo
lidské. Proroci a patriarchové chválili
pouze Boha v zaslíbeních jeho, Maria však
chválí jej pro vyplnění těchto zaslíbení a
pro nestihlá jeho milosrdenství k celému
člověčenstvu; ona duchem svým zalétá
v minulost, uvažuje přítomnost, prozírá
budoucnost, chválí a oslavuje působení
boží jak v světě viditelném tak i v srdcích
lidských, přede vším pak velebí milosr-
denství boží, božskou moc, moudrost a
věrnost. Písmo svaté zaznamenalo nám
z úst Mariiných jenom sedm slov, jenom
sedmkráté uvádí Marii jakožto mluvící, ale
vždycky pouze slovy kratičkými; nejdelší
její řeči jest tento chvalozpěv, jež zapěla
v domě Alžbětíně na horách Judských a

ježž nám Písmo svaté bezpochyby proto jenom celý zevrubně zachovalo, abychom my jakožto dítky boží s Marií matkou svou Boha chválili a velebili. Či nezdá se vám, rozm. v Kr., jako by Maria tímto chvalozpěvem volala k nám se žalmistou Páně: „Chvalte Hospodina se mnou a vyvíšujeme spolu svaté jméno jeho,“ nebo psáno jest: „Oslavujte Pána, jakžkoli můžete, však ještě převyšovati bude, nebo předivná jest velebnost jeho. Dobrořečte Pánu a vyvíšujte jej, jakkoli můžete, nebo větší jest nade všechnu chválu?“ (Sirach 43. 33—34.)

A když, drazí moji, Maria matka naše takto volá k nám, jak neměli bychom ochotně poslechnouti jejího hlasu a spolu s ní velebiti Boha, spolu s ní volati z plného srdce: velebí duše má Hospodina a duch můj plesá v Bohu Spasiteli mém? Chceme tak činiti a sice každodenně, chceme tak činiti se srdcem radostným, abychom se čím dál tím více stávali podobnými nebeské matce své a ji si zamilovali z celého srdce. Za tou příčinou uvážíme dnes aspoň ona slova z jejího chvalozpěvu, jež jsme právě četli v evangeliu dnešním a jež jsem připomenul hned v počátku své řeči. „Velebí duše má Hospodina a duch můj zplesal v Bohu Spasiteli mém,“ volá Maria plna vroucnosti a tak nás poučuje:

1. koho a kterak po příkladu jejím máme chváliti a velebiti,

2. v kom máme plesati a se radovati.

1. Jeden z proroků národa židovského zaznamenal v knize své mezi jiným také tato slova: „Chval a vesel se dcero sionská; nebo aj. přicházím a bydliti budu uprostřed tebe“ (Zach. 2. 10.). Tato slova, rozm. v Kr., vyplnila se na Marii Panně a vyplnila je Maria sama, když stojíc v domku příbuzné své Alžběty radostně zapěla: „Velebí duše má Hospodina a duch můj zplesal v Bohu, Spasiteli mém!“ Velikou a slavnou dcerou sionskou byla zajiště Maria Panna, neboť na ni shlédli milostivě Pán, k ní přišel a u ní přebývá jako dítko u drahé své matky; proto raduje se Maria Panna, proto pje též krásný svůj chvalozpěv. A koho že chválí, koho že oslavuje Rodička Boží? Nechválí samu sebe, ač ji pozdravil sám anděl Hospodinův jakožto pannu milostiplnou a požehnanou mezi ženami; nechválí ani anděla Gabriela, jenž ji zvěstoval radostné poselství; nechválí ani příbuznou Alžbětu, kteráž ji

tak krásně blahořečila; ale toho chválí a oslavuje celým srdcem svým, jemuž přísluší všecka čest a chvála na věky věkův, jehož slávu hlásají nebesa a veškerý viditelný svět. Ano, dr. m., jen tvůrce a pána nebes i země chválí Maria radostně volajíc: „Velebí duše má Hospodina!“ Jiného kromě Boha Maria nechválila a nevelebila nikdy.

Navštívila sice v hluboké pokoře své příbuznou svou Alžbětu a pozdravila ji, — a i tomu divila se Alžběta jakožto významení příliš velikému, — ale chválu a slávu nevzdávala Maria nikdy nikomu, nýbrž jedině Pánu Bohu svému, jelikož on pouze chvály a slávy hoden nade všecko a ve všem a nejvíce v ní, proto že shlédl na ni se zalíbením, vyvolil ji za matku Syna svého a povýšil ji mocným ramenem svým k cti a důstojnosti na nebi i na zemi nejvyšší. To majíc na mysli Maria Panna, volá radostně: „Velebí duše má Hospodina!“

Když uvažují, rozm. v Kr., tato slova Marie Panny, tu zdá se mi vřdycky, jako by k nám volala Rodička Boží slovy Písem svatých: „Poslouchajtež, nebo o věcech velikých mluviti budu, a otevrou se rtové moji, aby ohlašovali věci pravé“ (Přisl. 8. 6.): „Chvalte Hospodina všickni národové, chvalte Ho všickni lidé.“ (Žalm. 116. 1.). Chvály hodno jest zajisté jen to, co dobré jest. Ale Bůh jest dobro nekonečné, pramen a původce všelikého dobra, „sám jedině dobrý“ (Judith 11. 6.), a proto jest též nejen nejvíce ale i jedině vši cti a chvály hoden. A účtu tu a chválu bychom mu vzdávali poučují a povzbuzuje nás Maria Panna vznešeným příkladem svým. Ne svou slávu a čest, ne chválu bližních svých máme hledati v tom, co činíme, nýbrž jedině čest a slávu Boží; tak svítiti má dle slov Kristových světlo naše před lidmi, aby viděli skutky naše dobré a oslavovali Otce našeho, jenž jest v nebesích. (Mat. 5. 16.).

Tento Otec náš jesti Hospodinem, jest neobmezeným nebes i země pánem, neboť věčný jest a od nikoho nemá původ svůj, nekonečným jest a od nikoho v ničem nezávisí; ale od něho, původce svého, závisí všecko, co mimo něj jest, „nebo z něho a skrze něho a v něm jsou všechny věci“ (Řím. 11. 36.); „v něm i živi jsme, a hýbáme se, i trváme“ (Skut. ap. 17. 28.). A tuto svrchovanou moc a vládu Boží nad

veškerým světem a úplnou naší od Boha závislost měla na mysli Maria Panna, když zapěla ve svém chvalo zpěvu: „Velebí duše má Hospodina!“ Hospodinem, Pánem, nazývá Maria Boha i proto, že on pánem jest jak všeho dobrého, jež na jednotlivých tvorech spatřujeme, tak také i zlého, kteréž je stihává, pánem cti a bohatství a radosti, pánem i života, ale také pánem bolesti, utrpení, nemoci i smrti! Hospodinem nazývá Maria Panna Boha i proto, že on jest „pánem a králem všemohoucím, v jehož moci zajisté všechny věci položeny jsou a jehož vůli svaté neodolá nikdo“ (Esther 13. 9.). Tomuto pánu a králi všemohoucímu vzdává Maria pokorně úctu a v úctě své jej oslavuje řkouc: „Velebí duše má Hospodina!“ a tak zároveň poučuje nás, že „králi věkův nesmrtelnému, neviditelnému, samému Bohu, čest a sláva náleží na věky věkův“ (I. Tim. 1. 17.). Co však Bohu náleží, to jemu dáti jest naší povinností. Ano, dr. m., chválu a slávu žádá od nás Bůh, ne jako by jí snad od nás potřeboval, nýbrž proto jen, aby nás hojně mohl odměniti; nebo my Bohu svému nemůžeme ničeho dáti, co by už neměl, a nemůžeme mu též z toho, co má, ničeho vzíti. Všecko, co jsme, a všecko co máme, jsme a máme jenom skrze něho, jenom z dobroty a štědroty jeho. Bůh stvořil, vykoupil a posvětil nás, abychom jej mohli ctíti a chváliti; Bůh nám dal síly, vlohy a schopnosti, dary přirozené i nadpřirozené, jimiž bychom jej mohli velebiti, a za chválu a slávu, již mu vzdáváme, přislíbil nám věčnou blaženost. Chváliti tudíž Boha — našeho stvořitele, vykupitele, posvětitel, soudce a odplatitele jest pro nás povinností a sice povinností přísné spravedlnosti, povinností vděčnosti a povinností lásky. Spravedlnost zajisté toho od nás žádá, abychom ctili a velebili Boha jakožto pána svého neobmezeného; vděčnost nám ukládá, abychom v Bohu ctili a velebili svého dobrodince svrchovaného; a láska nám ukládá, abychom nade všecko milovali toho, toho chválili a velebili, jenž láskou štědrou, láskou obětavou, láskou nade všecko miloval dříve nás a dosud miluje.

Abyste však tato chvála Bohu se líbila a nám prospěla, musí vycházeti ze srdce, z našeho srdce, z naší duše, jak nás o tom opět poučuje Maria, když di významně v chvalo zpěvu svém, že duše její velebí Hospodina. Duši svou, duši, již má úplně

ve své moci, již tudíž svobodně podle vůle své může vládnouti, oslavuje Maria Pána Boha řkouc: „Velebí duše má Hospodina!“ Ale což nemá i jeden každý z nás vlastní duši svou? Což chválice Boha nechválíme jej duši svou vlastní? Což ta duše, již v sobě máme, není duši naší? — Kdyby ta duše moje nenáležela mně, pak bych ani já sám nenáležel sobě, nýbrž jinému, a to jest přece věci nemožnou! Tak zdá se ovšem, rozm. v Kr., přece tomu tak může býti, že duše naše nenáleží nám, že my sami nepatříme sobě, nýbrž jinému, neboť pověděl sám Ježíš Kristus, že každý člověk, kterýž činí hřích, služebníkem, otrokem jest hříchu (Jan 8, 34.); pověděl i dále, že hříšníci, jenž žijí podle žádosti převráceného srdce svého synové ďáblu jsou (tamže v. 44.) a sv. Pavel napsal o hříšnicích, že jsou držáni u vězení ďáblu (II. Tim. 2. 26.). Kdo tedy v hříších jest, nemá duši svou úplně ve své moci, není svým pánem, nenáleží úplně sám sobě, nýbrž podroben jest jako služebník anebo otrok, podroben jako syn, podroben jako vězeň duchu temnosti, jenž nad ním skrze hřích provozuje vládu. Může člověk takový celou duši svou velebiti Pána? To, dr. m., věci jest tak nemožnou, jako nemožno jest, aby se Pánu Bohu zalíbil ten, jenž jej slovy sice vyznává, ale skutky zapírá čili tak živ jest, jako by ho neznal. (Tit. 1. 16.).

Duši svou, cele a úplně svou chváliti může Boha jedině ten, kdo jest prost hříchu, obzvláště každého hříchu těžkého; a takovou byla Maria Panna. Jakožto bez poskvrny hříchu počatá nebyla nikdy ani na okamžik pod mocí zlého; duše její náležela tudíž hned od počátku úplně jí a ona jí mohla hned od počátku Boha velebiti. Ale Maria chránila také tuto duši svou úzkostlivě přede vším, co by jí bylo mohlo strhnouti v otroctví hříchu, a zasvětila jí hned v útlém dětství svém úplně Bohu, jenž jí tak velikými obdařil milostmi. Je-li však duše prostá vůči služebnosti hříchů a vášní, pak ji může člověk Boha chváliti. Maria tudíž, kteráž duši svou zasvětila Bohu a v Bohu nad ní dokonale vládla, Maria, jež byla úplně takovou, jak ji chtěl Pán mít, Maria, jež byla mistrovským dílem všemohoucnosti a moudrosti Boží jak v řádu přirozeném tak v řádu milosti a tudíž Bohu ze všech nejmilejší. Maria, pravím, chváliti mohla a chválila též Boha Hospodina

veškerou bytostí svou, rozumem svým, vůlí svou, srdcem svým. Poznávajíc totiž pravdy a tajemství svatého náboženství, podrobovala jim ochotně rozum svůj, vůli svou podřizovala vždycky dokonale svaté vůli Boží a všechny myšlenky a city srdce svého obracela vždycky na Boha a tak jej chválila celou duší svou, rozumem v něj věříc, vůlí v něj doufajíc a srdcem jej nade vše milujíc.

A není, dr. m., Bůh i naším pánem? není svrchovaným pánem všeho, co jsme a co máme, i všeho toho, co potřebujeme k zachování svého života? Není tudíž naši povinností, abychom se všudy a ve všem řídili vůlí Boží a tak Boha ctili a chválili jako svého pána? Plníme ale, rozm. v Kr., tuto povinnost svou? Ptejme se přec jednou a to opravdově svého svědomí, by nám povědělo, zdali myšlenky, city a žádosti našeho srdce tak spořádány jsou, aby se mohly líbiti Bohu! Ptejme se toho vnitřního soudce svého, zdali naše řeči a skutky srovnávají se se svatou vůlí boží, zdali darů Božích jak přirozených tak nadpřirozených užíváme k tomu, k čemu nám od Boha byly svěřeny. Odpoví-li nám svědomí naše radostně že *ano*, pak můžeme o sobě říci, že chválíme Boha myšlením, žádostmi, řečmi a skutky svými, že ho chválíme celou duší svou.

Jsou-li však v srdci našem myšlenky a žádosti hříšné, je-li srdce naše zaujato věcmi pozemskými, je-li spoutáno okovy hříchu, jak pak můžeme chváliti Boha? a činíme-li tak přec, jak pak se chvála naše líbiti může Nejvyššímu? Proto, dr. m., chraňme se hříchu, odvráťme srdce svá od věcí pozemských, od světa a jeho žádostí, a hřích-li v srdci našem, odstraňme, smyjme jej co možná nejdříve upřímným pokáním, aby milost Boží zavítala k nám, zaujala celou duší naši, tak aby myšlenky, žádosti i city její obráceny byly na Boha a nás pobádaly k bohumilým řečem, k bohumilým skutkům, abychom po příkladu Rodičky Boží chválili Boha celou duší svou, nebo jenom ten, kdo jej ctil a chválil na zemi, chváliti jej bude taky na nebi.

2. Nebylo by však, rozm. v Kr., dosti, abychom Boha, pána a tvůrce svého, pouze chválili, nýbrž slušno jest a taky žádoucí, bychom po příkladu Rodičky Boží s chválou a slávou jemu vzdávanou taky opravdovou spojovali radost. Spočívat to již v přirozenosti našeho srdce, že nemůžem ani upřímně chváliti to, z čeho se nera-

dujem, a že tudíž chvála, kteráž nevychází ze srdce radostného, nejsouc upřímnou, Bohu se nikterak nemůže líbiti. Proto čteme též, kterak Maria, sotva že vzdala chválu Hospodinu, ihned raduje se, ihned volá se srdcem rozechvěným: „a duch můj zplesal v Bohu, Spasiteli mém!“ Tak, dr. m., činila Maria, tak i všichni ti, kteříž kdy Boha upřímně chválili. Čteme-li v knihách svatého Písma o zbožných mužích anebo ženách, kterak vzdávali chválu Hospodinu, vždy se tam též dočítáme toho, kterak s chválou svou spojovali radost. Tak činila Anna, matka Samuelova v chvalozpěvu svém (I. Král. 1. k.), tak, činil král David (Ž. 15.), tak prorok Habakuk (Hab. 3. k.), tak prorok Isaiáš (61. k.).

Ale Maria nestala se tak jako Anna, matka Samuelova, toliko matkou dítěte lidského, nýbrž matkou Syna Božího; Maria neměla tak jako král David Boha toliko před očima svýma a po boku svém jako ochránce a spomocníka, nýbrž jako matka pod čistým srdcem svým; Maria neviděla tak jako Habakuk a jako Isaiáš Spasitele a Vykupitele svého národa v daleké teprve budoucnosti, nýbrž byla sama onou na věky požehnanou pannou, již viděl v duchu prorok Isaiáš a o níž napsal: „Aj, panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emmanuel“ (Isaiáš 7. 14.): proto též Maria mnohem více mohla se radovati, mnohem více mohla plesati nežli zbožná Anna, nežli král David, nežli Habakuk i než Isaiáš. Jestliže však Anna volá radostně: „plesalo srdce mé v Hospodinu“ (I. Král. 2. 1.); jestliže král David raduje se řka: „rozveselilo se srdce mé a zplesal jazyk můj“ (Ž. 15. 9.); jestliže prorok Habakuk volá: „já pak v Hospodinu radovati se budu a plesati budu v Bohu, Spasiteli mém“ (Hab. 3. 18); jestliže prorok Isaiáš dí: „radovati se budu v Hospodinu a plesati bude duše má v Bohu mém“ (Is. 61. 10.): jak neměla radovati se Maria Panna a volati z plna srdce své: a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém?“

Připomeňme si jen, rozm. v Kr., proč Maria Boha velebila, a my poznáme, proč že vším právem mohla plesati. Maria velebila a chválila Boha jako Hospodina, jako nejvyššího pána všech věcí a obdivovala se jeho velebnosti, jeho velikosti, jeho síle a moci, již podléhají všichni tvorové; uvažujíc tuto neobmezenou svrchovanost Boží nad veškerenstvím, pocituje

toho velikou radost a plesá v Bohu, Spasiteli svém. Mimo to poznává Maria Panna ve světle nejjasnějším nekonečnou dobrotivost Boží, pro kterouž Bůh všechny tvory své, anděly i lidi i ji samotnou v jsoucnost povolal, aby jim ze svého tolik udělil, kolik potřebují ku svému štěstí a své blaženosti. Dále vidí Maria, kterak Bůh dobrotu svou a milosrdenství své osvědčuje obzvláště lidem, kteřížto se hříchem od něho odvrátili, dobroty jeho stali se nehodnými a propadli jeho spravedlnosti, jimž posílá Syna svého za vykupitele a spasitele a tímto Synem svým všechno jim dává a všechno vrací, co dříve hříchem byli ztratili. A matkou tohoto na věky věkův požehnaného Syna Božího, vykupitele a spasitele cítí se býti Maria Panna; proto velebí a chválí Hospodina a plesá v Bohu, Spasiteli svém, jenž lidstvo hříchem kleslé s Bohem opět smíří, čest Boží rozmnoží a milost ztracenou opětně vydobude.

Proč ale praví Maria Panna, že plesá v Bohu, spasiteli svém? Což jest Kristus pouze spasitelem jejím a ne snad spasitelem světa veškerého? Maria nazývá ho spasitelem svým, proto že i ona musila od něho býti vykoupěna, proto že jen jemu povinna jest vším, co jest a čím jest, jemu, jenž vykoupil ji, smím-li tak říci, způsobem jiným než lidi ostatní, když ji zachránil od hříchu prvotného a ji udělil plnost milosti své hned v prvním okamžiku jejího života, tak že ji anděl pozdraviti mohl jako plnou milosti a požehnanou mezi ženami. Maria nazývá Syna Božího spasitelem svým, proto že jest jeho požehnanou matkou a má na něho mnohem větší právo než kdokoli z lidí, — větší právo než kterákoli matka na vlastní dítě své. Maria nazývá Ježíše Krista spasitelem svým, proto že říci může podobně jako nebeský Otec jeho, že vydává vlastního syna svého za spásu všeho světa — s tím jen rozdílem, že Otec nebeský vydává Syna svého jakožto Boha a Maria jakožto člověka.

Maria stala se onou prostřednicí, skrz níž Syn Boží sestoupil s nebe, abychom my — synové lidští — vstupovati mohli do nebe. Maria chtěla podle úradků všemocné vůle Boží, by její božský Syn i našim spasitelem a vykupitelem byl, proto též její milující srdce mateřské i po naší spásě vroucně toužilo: — a vidouc nyní, že touha její vyplňuje se, že vyplňují se

zaslíbení boží učiněná otcům skrze proroky, raduje se a plesá v Bohu Hospodinu, spasiteli svém a spasiteli našem.

Ale jaké a jak veliké bylo plesání Marie Panny? To, dr. m., vypověděti slovy lidskými dobře a úplně, věci jest nemožnou. Jenom tolik mohu vám říci ve slabosti své, že Kristus, Syn Boží spojen byl s Marií jako s matkou svou a Maria s ním jako s dítětem svým, že dítě i matka byly takoruka jedno. Proto radost srdce Kristova přýštila do srdce Mariina a radost Mariina opětně nazpátek do srdce Kristova; a tak byla radost matčina a radost Synova jedna a tatáž radost, jedna rozkoš, jedno plesání. Jako Maria plesala v Bohu, spasiteli svém, tak podobně plesal Bůh — člověk v Bohu, otcí svém, a v Marii divuplně své matce, kteráž proň byla důstojným stánkem a velebným chrámem. Ale nejen Syn Boží byl s Marií Pannou, nýbrž i Otec i taky Duch svatý. Otcí nebeskému zalíbila se Maria Panna pro andělskou svoji čistotu, Synu opětně pro hlubokou svoji pokoru a Duchu svatému pro ochotnou svoji poslušnost. Proto vyvolil ji Otec nebeský za milou svou dceru, Syn za svou matku a Duch svatý zastínil ji mocí a láskou svou, aby stala se tím, k čemu od Otce i Syna byla vyvolena. S Marií byla tudíž celá nejsvětější Trojice Boží a s ní zároveň v panenském srdci jejím nebeská blaženost: a v této blaženosti plesala Maria v Bohu Otcí i Synu i Duchu sv.

Miláček Páně sv. Jan vypravuje ve svém „Zjevení“ následovně: „Potom jsem slyšel jako hlas zástupů mnohých na nebi říkoucích: Alleluja! Spasení a sláva i moc Bohu našemu; neboť jsou praví a spravedliví soudové jeho... A opět řekli: Alleluja! I padlo čtyřmécítma starců a čtvero zvířat a klaněli se Bohu sedícímu na trůnu říkouce: Amen, alleluja. I vyšel z trůnu hlas říkoci: Chválu vzdejte Bohu našemu všickni služebníci jeho a kteříž se bojíte ho, malí i velcí. A slyšel jsem jako hlas velkého zástupu, a jako hlas vod mnohých, a jako zvuk velkého hřmání, říkoucích: Alleluja; nebo kraloval Pán Bůh náš všemohoucí. Radujme se a veselme se a chválu vzdejme jemu!“ (Zjev. 19. 1—7.). Velebuý, uahvacující jest tento chvalo zpěv sborů nebeských; ale slavnější, vznešenější, velebnější a Bohu milejší než toto alleluja veškerých nebes byl chvalo zpěv Rodičky Boží Marie Panny, královny všech svatých a královny andělů, matky

Syna Otce nebeského a přecisté choti Du-
cha svatého! —

A nyní, dr. m., pohledme sami na sebe a ptejme se vážně svého svědomí, by nám povědělo zcela dle pravdy, zdali následujem Rodičky Boží, Marie Panny, zdali vzdáváme tak jako ona Bohu čest a chválu a zdali spolu s ní v Bohu plesáme a se radujeme.

Bůh jest rovněž tak Hospodinem naším, pánem naším, jako jest pánem Marie Panny; i my od něho zcela závisíme, i náš život jest zcela v rukou jeho, i my jen z jeho dobroty a lásky žijeme a dýcháme, i nám nesčetných prokázal dobrodiní. Žijeme ale podlé vůle jeho jako Maria? posloucháme ho jako svého pána, chválíme a velebíme ho ústy i srdcem i clyem životem svým, jako to činila Maria Panna? — Ach, dr. m., kéž nám jenom svědomí naše nevyčítalo, že míváme pro všecko spíše v ústech svých chválu, co jenom poněkud chvály jest hodno, nežli pro Boha, svého tvůrce a pána, že snad mnohdy chválíme i to, co bychom měli spíše kárati, že chváliváme i sami sebe, ale na Boha, kterýž jedině vši cti a chvály hoden, že až příliš snadno zapomínáváme a chválíme-li jej přec, že bývá naše chvála vlažná a chladná. Kéž nám, pravím, svědomí naše nic podobného nevyčítalo, neboť křesťané, kteří nechválí Boha — Tvůrce svého, Vykupitele a Posvětitelce svého, nezasluhují, by jim tento Bůh život zachovával, zdraví a síly dával, v potřebách a nesnázích byl jejich spomocníkem, v soužení těшитelem, v pochybnostech rádcem a nacházejí se ve velkém nebezpečí, že budou od Boha jednou zavrženi: nebo kdo nechválí Boha na zemi, nemůže ho chváliti ani na nebi. Za to však blaze, třikráte blaze všem, kdož po příkladu Rodičky Boží Boha cti a chválí jako svého pána, vůli svou podřizují ochotně vůli jeho a všeho bedlivě vystříhají se, co by se protivilo jeho zákonu; neb zachovávajíc příkazy jeho boží osvědčují skutkem, že Boha milují, a pocítují ve vlastním srdci svém pravdu slov Kristových: Miluje-li mne kdo, . . . i Otec můj bude jej milovati a přijdem k němu a příbytek u něho učiníme (Jan 14. 23.).

K těmto, dr. m., bychom náleželi, o to se přičinujeme, o to se zasazujeme všemi silami. Příklad Marie, Rodičky Boží, Boha velebiti a v něm plesající vznášej se stále před našimi zraky; slova vznešeného její-

ho chvalo zpěvu zaznívejtež stále v našich uších; přesvatý život její pobádejž nás stále k následování a vroucí láska její k Bohu Hospodinu, Spasiteli jejímu a Spasiteli našemu, roznecuj stále chladná naše srdce, aby vzplanula vroucí k Bohu láskou: a pak zajisté budeme nejen Boha chváliti a velebiti, nýbrž i plesati a radovati se jako Maria v Bohu, Spasiteli, že i na nás shlédl očima svého milosrdenství, že jest stále s námi dobrotivostí a moudrostí svou, že dlí v srdci našem svou milostí a láskou, že jest v pravdě naším Spasitelem, jenž nás jedenkrát z tohoto údolí slzavého uvede k sobě do slávy nebeské, abychom jej tam i s Matkou jeho oslavovali a velebili, v něm plesali a radovali se na věky věkův. Amen.

Fr. Pohunek.

Pernštýnská kaple s arcibiskupskou hrobkou ve hl. chrámu sv. Víta.

Podává *Frant. Ekert.*

(Dokončení.)

Když r. 1883 slavila arcidiecése Pražská kněžské druhotiny J. Em. kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga, učinilo duchovenstvo arcidiecésní k návrhu metropolitní kapitoly sbírku 11.000 zl., kteréž vznešenému oslavenci dne 15. srpna doručeny byly k tomu účelu, aby tímto nákladem byla umělecky upravena Pernštýnská kaple obrazy nástěnnými ze života sv. Vojtěcha i novým oltářem, na němž uloží se ostatky tohoto sv. patrona, které po rozbourání pohřební kaple jeho prozatím uloženy jsou v oltářním stole kaple sv. Janské. Tou měrou nabude kaple Pernštýnská nového významu a posvěcení. Budouť zde převzácné ostatky sv. biskupa Pražského Vojtěcha odpočívati nad tělesnými schránkami arcipastýřů Pražských z doby novější. Jest si jen přáti, aby prof. Fr. Sequens, který převzal vymalování kaple této, brzo již práci tu začal.

Nemalá nehoda stala se kapli Pernštýnské r. 1884, kdy prudký víchř zlomil kamenný jehlancek přípory nad kapli, tak že kytka jeho ztíží několika centnůřů rozbila střechu a na klenbu kaple vrazila, kterou porouchala, až kus kamenného žebra se utrhl a na dlažbu spadl, kde zejména desku nad hrobkou arcibiskupskou poškodil.

Zesnulý nejd. arcipastýř kardinál Bedřich ustanovil, aby pohřben byl v této kapli. Za tou příčinou byl ku pohřbu jeho dne 30. března u přítomnosti vdp. probosťa a děkana kapitolního zdvižen záklon nad kryptou, a celé sklepení bylo řádně vyšetřeno. Hrobka má značnou hloubku i prostrannost a jest úplně suchá a čistá. Schodů není tu však, nýbrž možno pouze po spuštěném žebříku sestoupiti dolů. Vůbec má ze všech četných hrobek v celém chrámu schody jediná krypta královská. Hrobka arcibiskupská sáhá v půdorysu až k mohutným základům zdi a má tvar nepravidelného mnohoúhelníka. Sklenuta jest silnou klenbou tak, že náhrobek Perštýnův na klenbě samé spočívá a základů vlastních nemá.

Pozornost budí tu nejprv *prastarý náhrobní kámen* z pískovce značné velikosti, ležící ve dlažbě hrobky přímo pod stupněm ku kapli při zdi směrem k ochozu. Kamene toho bylo si všímáno již dříve, kdykoli krypta za příčinou pohřbu byla otvírána, nikdy však nebyl zevrubně vyšetřen. Uprostřed kamene vyryty jsou stopy, v nichž někdy byla upevněna kovová hvězda, znak to Šternberků. Na obrušbě nalézá se starobylý vyrytý nápis, který ohlédán letos tím způsobem, že položeny na něj pruhy papíru, do něhož třením jakž takž otiskly se litery celého nápisu. Prozatím přečteno z otisku toto: „Anno Domini Millesimo. cccclx. domenica ante Francisci obiit magnificus vir dominus Joannes de Sternberg . . . Orate pro eo.“ (Léta Páně 1460 v neděli před sv. Františkem zemřel urozený muž pán Jan ze Šternberka. Modlete se za něho.)

Tento hrob jest v nejedné příčině záhadný. V prostranné a hluboké hrobce zakládati spodní hrob, jest něčím mimořádným a neobyčejným. Tudiž vyslovena od závažné strany domněnka, že původně hrob ten nalézal se pod dlažbou kaple, pokud pod ní ještě nebylo nynější hrobky. Teprv později, když krypta ta byla zakládána a tudíž hrob onen zrušen býti musil, dal zakladatel hrobky vykopati pod ní nový hrob, vložití do něho rakev ze starého, a přikryti jej starým kamenem. Pohřichu nezbyvalo letos času, vyzdvihnouti kámen ten a vyšetřiti hrob pod ním.

Ze staročeské rodiny pánů ze Šternberka známo jest několik Janů. Roku 1383 zvolen do kapitoly sv. Vítské Jan ze Šternberka. Jiný Jan z rodiny té, syn známého

odpůrce Jiřího Poděbradského Zdeňka Konopišského, zemřel až r. 1528 jakožto purkrabí Karlštejnský. Určitě na náhrobníku udaný letopočet 1460 jakožto rok úmrtí osoby zde pohřbené vylučuje však možnost, že zde pohřben onen kanovník či tento purkrabí. Pravdě podobnější jest, že muž zde pochovaný byl buď syn Smila z Holic (připomínaného r. 1383) Jan ze Šternberka, řečený též z Holic a ze Zaječic, který uvádí se nejprv asi do r. 1410 jakožto poručník sirotků po Oldřichovi z Holic († 1397), aneb spíše syn jeho též jménem Jan Holický ze Šternberka. Na listině z r. 1451 čte se jméno Jana ze Šternberka, že prodal jistý plat na Zaječicích Přibkovi z Březovic. Jelikož nevíme, kdy Jan starší ze Šternberka zemřel, nemůžeme udati, který z obou, otec či syn téhož jména se tu miní, a z téže příčiny nelze najisto vysloviti, zda v naší hrobce ten či onen svůj náhrobní kámen má. Ovšem zamlouvá se nam více domněnka, že jest to mladší z nich, neboť starší Jan byl již r. 1397 poručníkem sirotčím a tudy zajisté již v dospělejším věku. *)

Záhadno jest též, kdy a od koho nynější hrobka arcibiskupa založena byla. O panu Vratislavovi z Pernštýna víme pouze, že zřídil si za živa v kapli této náhrobek, nemáme však jistých zpráv, byl-li tu pohřben. V té příčině jest ovšem důležité, že r. 1680 nalézalo se v kryptě mnoho cínových rakví a sice dle udání Beckovského s mrtvolami údů rodiny Pernštýnské. Tu na snadě jest domněnka, že hrobku tu založil sám pan Vratislav z Pernštýna. Při tom vzpomínáme, že Pernštýnové se Šternberky spříbuznění byli. Vilém ze Šternberka, jenž r. 1560 po otci Adamovi, nejvyšším komořím a sudím, zdědil Konopiště, měl za manželku Annu z Pernštýna. Snad tedy náhrobek Jana ze Šternberka a založení této krypty pro členy rodu Pernštýnského i položení starého hrobu a náhrobku onoho pod novou hrobku takto souvisí?

V severní zdi hrobky, ve směru pod prostředním oknem kaple nalézá se dosti velký *vzdušný otvor* značné hloubky, o němž jest domněnka, že vedl až do Jeleního příkopu, k čemuž v chrámě nalezen i jinde doklad.

Kromě rakví arcibiskupských stojí tu

*) Památky archeol. I. 318. Slovník nauč. IX. 147.

prostá nevelká bedna přikrytá prkénkem, ve které nalézají se dvě lebky s kostmi. Tyto kosti byly někdy v koutě krypty pohozeny, až r. 1855, kdy hrobka otevřena byla, uloženy v nové této bedně. Jest zhola nemožno udati, či to kosti jsou, neboť nápisu není tu žádného, aniž vůbec víme, kterým osobám krypta tato postupem věku za pohřebiště sloužila. Nápadno jest, ovšem že v minulém století, kdy z krypty odneseny byly cínové rakve, které ji celou vyplňovaly, ponechány tu tyto dvě kostry.

Za příčinou pohřbu zesnulého p. kardinála bylo třeba rakve arcibisk. pošinouti a jinak rozestaviti, aby získáno bylo s dostatek místa, a tu shledáno, že rakve arcib. Chlumčanského a Schrenka značně již setlelé byly. Již r. 1855, kdy hrobka tato otevřena byla (pátránoť tehdy v celém chrámě opětů marně po hrobech krále Rudolfa I., vévody rakouského Rudolfa, a královny Juty, choti Václava II., které až r. 1870 náhodou nalezeny byly v kapli sv. Silvestra), nařídil zesnulý p. kardinál, aby arcib. Chlumčanskému nová rakve zhotovena byla ne-li dříve, aspoň o pohřbu jeho samého. Již tenkrát spozorovalo se, že rakve ta značně sešla. Podotknouti sluší však, že kosti tohoto arcibiskupa, rovněž i arcib. Schrenka ve dvojí rakvi ležely, a vnitřní, kováním opatřené rakve že zůstaly neporušeny, tak že když tyto vnitřní, ze smolného dřeva zhotovené truhly do nových dubových rakví se přenášely, nebylo třeba, tělesnými pozůstatky obou arcipastýřů ani hnouti, aniž truhel těch otvírati. Setlelá rakve arcib. Chlumčanského byla z měkkého dříví a potažena jakousi látkou, stála na čtyřech kulích a měla na víku dosti velkou hliněnou zadělanou nádobu s vnitřnostmi zesnulého. I byla letos narychlo zhotovena nová pevná dubová rakve, do které uložena zachovaná vnitřní truhla s tělem tohoto arcibiskupa. Potom byly kovové desky s nápisem a erbem jeho se staré setlelé rakve přendány na tuto novou rakve a přibity. Podobně stalo se i s rakví arcib. Schrenka. Ostatní zde nalezené tři rakve shledány posud v dobrém stavu.

Před pohřbem kardinála Bedřicha byly rakve arcibiskupů takto rozestaveny: Na levé, západní straně (směrem pod náhrob-níkem Pernštýnovým) rakve Chlumčanského. Na pravé, východní straně (pod oltářem ss. Cyrilla a Methoděje) rakve Přichovského. Na severní straně, směrem

pod prostředním oknem kaple, rakve Krakovského. Na jižní straně nejprv u zdi rakve Ankvičova, a vedle ní, dále ku středu krypty, rakve Schrenkova. Zmíněná bedna s neznámými kostmi stála u hlavy rakve Přichovského.

Nyni jest pořad tento: Na velikém zmíněném náhrobním kameni z r. 1400 na jižní straně hrobky, tedy směrem k ochozu, leží za sebou dvě rakve, hlavou k východu, tak, že téměř celou šířku krypty zaujímají. V levo jest nová rakve arcib. Václava Leopolda Chlumčanského z Přestavlk a Chlumčan (1815—1830). U paty její, tedy k západu, stojí nyní zmíněná hliněná nádoba (s pečeti porouchanou). Dále k východu, tedy na pravo, jest rovněž nová rakve arcib. Aloisa Josefa svob. pána Schrenka na Notzingu a Egmingu (1838—1849). Při východní zdi krypty leží rakve arcib. Ondřeje Aloisa Ankviče hrab. Skarbka z Poslaviče (1834—1838) hlavou k severu, a patou dosahující téměř ku zdi jižní směrem k ochozu. Po délce vedle ní leží k západu rakve arcib. Aloisa Josefa hrab. Kotovrata Krakovského, svob. pána z Újezdu (1831—1833) avšak tak, že jest poněkud dále k severu pošinuta, dotýkajíc se téměř patou severní strany hlavy rakve Schrenkovy a stojíc patou částečně na náhrobku z r. 1400. V cípu, který na severovýchodu mezi hlavami rakví Ankvičovy a Kolo-ratovy, asi pod pravým oknem kaple jest, stojí nyní uvedená bedna s neznámými kostmi.

V severní části hrobky, asi směrem pod prostředním oknem kaple, leží hlavou k východu a patou k západu, stkvostná cínová rakve arcib. Antonína Petra hrab. Přichovského z Přichovic (1764—1793). Váží 18 centnýřů a stála 2200 zl. Nápis na ní praví, že ji zhotovil dne 20. září 1793 cínařský slevačský mistr Jan Kristomil Kersten v Praze (tedy 5 měsíců po smrti Přichovského, jenž skonal 14. dubna). Umělecky provedená rakve tato spočívá na 10 hmotných kulích a opatřena jest v spodní části osmi železnými kruhy s tolikéž umrlčími hlavami. Na víku leží velký kříž, pod nímž vyryt jest v desce obšírný nápis, shodující se téměř do slova s nápisem na památníku téhož arcibiskupa v kapli. Po obou stranách kříže jsou vkusně provedené znaky arcibiskupský a hrabat Přichovských. Nejpečnější částí rakve jest allegorická postava smutku v hlavách rakve na víku. Sedít tu ženská postava zvíci

sedmiletého dítěta, majíc hlavu podepřenu levicí, spočívající na knize a dvou deskách desatera přikázání Božích. V pravici drží kalich, do něhož kanou slzy z očí upřených na Ukřižovaného. Rakev tato jest posud výborně zachována. Po délce vedle ní, rovněž hlavou k východu, dále ku středu krypty leží *nejnovější rakev* s tělesnou schránkou bolestně oplakávaného, dráhého *kardinála Bedřicha Josefa kníže Schwarzenberga* (1850—1875). Jest měděná, prostá, avšak vkusná, šedě natřena a chová uvnitř jinou truhlu dřevěnou s víkem křišťalovým.

Nynějším souměrným rozestavením těchto rakví získáno ve hrobce dosti místa nejméně ještě pro šest po případě i pro osm nových rakví. Levá část krypty posud jest prázdná a pojme aspoň ještě tři rakve, rovněž pak nezastavena jest prostřední prostora, pod náhrobní deskou.

Hned po pohřbu dne 1. dubna před polednem byla hrobka arcibiskupská od dělníků sv. Vítské Jednoty uzavřena novým náhrobním kamenem z rudého mramoru, a spáry zasypány pískem. Ve staré, vloni poškozené náhrobní desce bylo zaděláno pět mosazných štítků s erby pěti arcibiskupů posud zde uložených, kteréžto znaky s novým šestým štítkem znova sem dány budou.

Nežli rozloučíme se s památnou kaplí touto, postujme ještě na místě před stupni k ní v ochozu. Zde jest celá řada hrobů, jichž kameny dávno již vyšlapány a později odstraněny byly. Ještě před 50 lety bylo možno přečísti na jednom z nich nápis „Anna Čestická z Čestic,“ a na vedlejším slova „Urozený a statečný rytíř Vilím Přeč z Čestic na Česticích.“ Vedle tohoto náhrobníku, dále k vysokému kůru, ležel kámen 6 stop 1 palec zdělí, 3 stopy 3 palce zšíří, se zbytky někdejšího erbu s odznaky pontifikálními, kterýžto náhrobník, nyní přeražený, leží prozatím ve skladišti vedlé vysoké věže, někdejší to kapli nejsv. Trojici, budoucím jižním křídle lodi křížové. Na tomto místě v ochozu před kaplí Pernštýnskou, odpočívá slavný vlastenecký dějepisec český *Tomáš Pešina z Čechorodu*. Nápis na náhrobním jeho kameni zněl dle Beckovského (v převodu českém): „Léta 1680 dne 3. srpna zemřel v Pánu vysoce důstojný a urozený pán Tomáš Pešina z Čechorodu, pán na Obořišti, biskup Samandrienský, tohoto metropolitního chrámu děkan, kanovník Vyšehradský a Litoměřický, Jeho císař. král.

milosti rada a palatin, maje života svého roků 51 a kněžství 27.“ „Byltě muž rozšafný, zbožný, dějepisec svou dobou na slovo vzatý, tohoto chrámu dobrodinec vzácný a dvou oltářníků zakladatel.“ Pochvalný tento dodatek dal do kamene vrytí nejvyšší purkrabí Bernard Ignác hrabě z Martinic.

Ejhle, jaké písmo vzácných pamětí z minulosti lpí v tomto vznešeném chrámu na obmezené prostře, kterou poutník několika kroky vystihuje!*)

O poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

Podává *Frant. Vácek*.

(Pokračování.)

Pochybovati nelze, že do Čech přicházeli ze zemí Franských *hlasatelové učení Kristova*. Dosti možná, že se to dalo zhusta v době, o které mluvíme. Avšak Čechové nehrubě rozuměli kázání cizincův a nauku sobě předkládanou nechtěli a nemohli si oblíbiti. Měli zajisté dobrou toho zkušenost, kterak poddanstvím hledí menší národové tam, odkud byli přijali nové náboženství. Ke Slovanům Polabským zanesli Frankové netoliko kříž nýbrž i žezlo a když před tímto se hrozice, onomu nechtěli se klaněti, bylo jim zakoušeti ostří meče v míře yrchovaté. Missionáři, tuším že z diecése Řezenské, přece nějakou víru našli v Čechách obzvláště na hranicích zemských a v okolí Chebském. Proto asi pokládalo se tenkrát Chebsko za část severní župy (Nordgau) Bavorské a zřízena v něm marka *proti Čechům*, jakož již dříve založena byla v Durinsku marka *proti Srbům*. Obě marky sloučeny byly v jedno

*) Tomkův Děj. Prahy I. 231. II. 87. 89. III. 171. V. 129. Pešinův Phosphorus 351. 388. Glückseligův Prager Dom 81. 106. Ambrosův Dom zu Prag 165. 166. Sedláckovy Hradky I. 38. 41. Malého Vlasten. Slovník 606—609. Beckovského Poselkyně I. 170. II. 222. III. 75. 76. 515. 516. Ant. Honsátka Metropol. Kirche St. Veit 1835. Frindova Geschichte d. Bischöfe 278. Dra. Borového Dějiny diec. Prž. 414. Ústní sdělení p. konservatora Frant. Beneše. Nákras hrobky ve stavitelské kanceláři sv. Vítské Jednoty. Otisk náhrobního kamene Šternberkova v městském archivu.

r. 870. Na důstojenství markrabské obou pomezních hrabství povýšení byli vynikající členové rodu Babenberského. *)

Ohlédneme-li se na okamžik po Moravě, neujde pozornosti naší, že tam známo bylo křesťanství již od pobytu Ariánských Herulův a nástupců jejich Longobardův ke konci 5. století. Zdali ujal se i mezi Slovanskými obyvateli, nesnadno rozhodovati. Za panování Samova přidružili se Moravané k Čechům a po smrti jeho vztahovala se samostatná říše jejich přes řeku Váh až k Tatrám. Aby pak mohli pokojně držeti kraje Podunajské, jichž dobyli sobě na Avarech, poddaných Karla Velikého, pokorili se knížata Moravská Frankům r. 803 a stali se many říše jejich. Kniže Mojmir jsa křesťanem a pokojným manem císaře Ludvíka Pobožného, utvrzoval především vnitřní moc svého panství. Za tou příčinou staral se po vůli panovníků Franckých o řádné zřízení církve Moravské. Jestliže pravá jest bulla papeže Eugenia II. z r. 824–826, obnovil týž otec křesťanstva arcibiskupství Laureacké a položiv sídlo arcibiskupa Urolfa do Pasova, podřídil mu čtyry biskupy: ve Vidni (Faviana), Olomouci (Speculum Julii), v Nitře a ve Starých Hradech (Vetvaria). Avšak dobrá vůle a přání papežovo minulo se účinkem. Biskupství nedávno jmenovaná trvala buď zcela krátkou dobu, buď ani vůbec nebyla zřízena. Obávali se tuším Moravané, aby poslušenstvím biskupů Německých nebyli připraveni o poslední zbytek národní svobody a snad i přirozené řeči Slovanské nemusili se odříci. *)

Máme za to, že i v Čechách ozývali se hlasové, aby náboženské poměry v zemi byly upraveny. Z toho, co svrchu pověděno, jest na bílé dni, že uprostřed století 9. nebylo křesťanství Čechům věci neznámou; ba naopak odvažujeme se tvrditi; velika část národa znala náboženství křesťanské a jestliže vně nepřiznávala se k němu, zásady učení Kristova byly již vštěpovány do srdcí jejich. Příčina důležitá zdržovala Čechy, aby ochotně a radostně nevešli do svazku církve katolické.

*) Dr. Schindler: Der hl. Wolfgang, str. 72 n. — Eger und das Egerland 1845 I. str. 16 nn.

**) Palacký I. 1. str. 123 nn. — Schindler: Der hl. Wolfgang str. 78 n. — Sborník Velehradský III. str. 60.

Hlásiti se k církvi mohli toliko prostředkem Frankův, neboť Karlovci jako osídlem obestřeli zemi Českou, jsouce pány všech národů kolem Čech. Jakožto ochrancové (patricii) církve sv. měli panovníci Frančtí rozhodné slovo u dvoru papežského a vlivu svého užívali k mnohým přechmatům v záležitostech vlády církevní i světské. Té doby ustálil se zvláštní význam slova *křesťanství* (christianitas), jakož vidno ze současných památek písemných. Jím neoznačovala se tak pravá víra lidem vštípená jako spíše hierarchické zřízení menšího či většího okresu církevního a poslušenství věřících vůči duchovní vrchnosti. Než tím není ještě tehdejší význam křesťanství vyčerpán. Kdo podrobil se církevnímu zřízení v říši Francké a vůkoli, musil i císaře uznati netoliko za světskou hlavu církve ale i za pána svého. A po takovém křesťanství není divu že Čechové netoužili. *)

Potřeba církevního organismu stávala se v Čechách čím dále tím naléhavější. Mezi rozpaky, kterými zmítáno bylo především panstvo a tuším mezi spory z toho vzešlými, ne-li z jiných příčin, vybralo se 14 pánů Českých uprostřed zimy a dvou rokův 844 a 845 ke králi Ludvíkovi Německému a byvše i s družinou dobře přijati, přednášeli touhu po náboženství křesťanském (christianam religionem desiderantes). Ludvík dal je pokřtiti v oktáv Zjevení Páně r. 845. Nepravíme, že se to stalo v Řezně, neboť letopisy Fuldenské o místu se nezmiňují a král Ludvík mohl i jinde urozené prosebníky přijati. Avšak i proti pozdějším zprávám, že se to stalo v Řezně, nelze ničeho namítati; naopak snáší se udání to s domněnkou naší, že pánové Čestí k přimluvám Řezenských missionářů vydali se na cestu ke dvoru královskému, aby osobně setkali se s Ludvíkem a povolností svou vyprosili si jakýchsi milostí. Když pak přivedli sebou i družinu (cum hominibus suis, t. j. poddané), nebyla asi sídla jejich vzdálena hranic Bavorských, neboť času zimního z prostřed Čech sotva by kdo vedl čeleď a poddané ke křtu až do Řezna, ana doma bez obtíže mohla pokřtěna býti. Jestliže z Chebska pocházeli páni v Řezně za křest žádající, nazval je spisovatel letopisů Fuldenských právem Čechy, ačkoliv již Němce poslouchali. Jmenovati je vévody, jako to

*) Sborník Velehradský III. str. 83 n.

činí spisovatelé Němečtí, nebude trvám žádný soudný dějepisec, ježto v Čechách nikdy tolik vévodův ani nebylo a užil-li přece původce letopisů Fuldenských slova „duces“, neměl na mysli mocné vévody, nýbrž spíše pány v čele četného průvodu. Zvláštnímu ostrovtipu jest přičísti, že někteří i jména vévodů znají a sídla jejich najisto stanovi.*)

Odtud dějepisci ve dva tábory se dělí. Někteří příkládají velikou ba největší váhu události, o které právě jsme jednali, řkouce: „Mezi jinými následky i to z něho (pokřtění 14 Čechů v Řezně) vyplynulo, že až do zaražení Pražského biskupství *Čechy počítány byly celé k Řezenské diecési.*“**) Tehdejšímu biskupu Baturikovi (817—848), jenž bezpochyby sám předseval posvátný křest, uloženo bylo, aby jal se obyvatelstvo země České evičiti v náboženství křesťanském. I propůjčil k tomu posláni (jurisdictio, missio) kněžím, které sebou pokřtění velmoži do Čech přibrali. Proto náležely Čechy od té chvíle k diecési Řezenské za 128 let, až s vůlí sv. Wolfganga dostalo se jim vlastního biskupa.“***) Dějepisci, kteří takto soudí, nemohou však výroky své doložiti leč tím, že tvrdí, kterak památný skutek pokřtění 14 pánů Českých jest jediný, historicky ztvrzený a pro vzácnost svou i na výsost důležitý. Důležitosti, trvám, nebude mu nikdy upírati a z toho, co svrchu řečeno, jest jisto, že páni pokřtění na rozkaz krále Ludvíka uznali svrchovanost Německou nad sebou a souhlasili s tím, aby obvody panství jejich přivtěleny byly k diecési Řezenské. Avšak o připojení země České celé k biskupství Řezenskému nemůže býti řeči, neboť domyslu tomu na odpor jest dějepis aneb lépe řečeno události let následujících. V srpnu r. 846 podnikl král Ludvík válečnou výpravu proti Mojžírovi Moravskému a složiv jej s křesla vévodského, přikázal panství jeho synovci Rastislavovi. Na zpáteční cestě skrze zemi naši *obořili se Čechové na vojsko královské* a majíce za vůdce vévodu zemského, málem by byli Ludvíka zajali. Toté nejlepši důkaz, že král Německý měl nehrubě mnoho přátel v Čechách mezi šlechtou a že 14 manů

jeho v Němcích pokřtěných tvořilo přece nepatrnou menšinu velmožů Českých. Následovala tři leta válečná, ve kterých ztratil tuším Ludvík i poddanství oněch 14 pánů Českých a učinil neslavný mír s udatnými vítězi, kteří mu od té doby ničím více nebyli povinni.*)

Ti, kteří tvrdí, že „až do Svytihněva I. (890—912) *Čechy v žádném spojení s diecési Řezenskou se nenalezaly,*“**) užívají alespoň důkazu negativního, aby dovedli pravdu slov svých. „Nemáme ni jediného dokladu historického, který by tomu nasvědčoval, že Čechové od missionářů Řezenských na víru byli obráceni aneb že by Řezenští biskupové před začátkem 10. století byli jakousi církevní pravomocností v Čechách provozovali.“***) Ve všech zemích křesťanských zachovali věřící vděčnou paměť obětavých a horlivých mužův, kteří praotce jejich přivedli k poznání víry Kristovy. A Čechové, ušlechtilý kmen vnímavého Slovanstva, zapomněli se dokonce nad dobrodinci svými v ohledu duchovním? Církev Virzburská blahoslavi sv. Kiliána, biskupa Irského a soudruhy jeho, že rozšiřovali evangelium na březích Mohanských, ačkoli byli cizinci, a v církvi České, vyjmaje Chebsko, nedochovalo by se ani pověsti o působení nežistných hlasatelů učení Kristova příchozích ze sousedních Němec? Ba co více, ani Němečtí kronikáři nepoznamenali ničeho o činnosti biskupů Řezenských v Čechách před koncem 9. století. Vše to nasvědčuje tvrzení svrchu řečenému, že *země Česká r. 845 nebyla přidělena k Řeznu*, neboť bylo by kárati tehdejší arcipastýře z nečinnosti a netečnosti, když ničeho nepodnikali na rozšíření náboženství křesťanského v Čechách, na zúrodnění vinice Páně v kraji tak pozehnáném. A kterak by mohli byli zdárně účinkovati, když nezískali si ani knížete zemského, jehožto příklad následovali zajisté přemnozí velmoži a největší část poddaného lidu? Jestliže někteří páni Čeští přiklonili se k Řeznu a králi Německému, vyčkávali ostatní chvíle příhodnější, aby bez porušení svatých práv národních mohla zřízena býti v zemi jejich církev křesťanská, ná-

*) Palacký I. 1. str. 128 nn. — Sborník Velehr. II. str. 181.

**) Borového: Dějiny diecése Pražské str. 2. — Časopis kat. duchov. 1885 str. 185.

***) Borového Dějiny diecése Pražské str. 1 n. — Sborník Velehr. III. str. 87.

*) Srvn. Palacký I. 1. str. 126 n. — Sborník Velehr. II. str. 160 nn; III. 84, 86 n.

**) Palacký I. 1. str. 127.

***) Viz článek Ginzlův „Böhmen“ ve Sborníku vydaném od Wetzra a Welte.

ležité sporádaná a přece na Němcích nezávislá. Ano v tom, co tuto v krátkosti uvedeme, spatřiti lze positivní důkaz, že Čechy nehleděly k diecési Řezenské hned po r. 845. (Pokračování.)

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Pokračování.)

IX.

Ačkoliv ani oka v noci nezamhouřil, přece velmi časně vstal. Sedl si do stoličky a díval se na ulici přemýšleje o Kateřině a nešťestí, jež je všechny čeká.

Jako stroj oblékl se chtěje někam vyjít; ale bylo ještě tak časně! Kam mohl jít? Nebyla s ním všude táže úzkostlivost?

Sedl si blíže k oknu a byl pohřížen v myšlenkách. Najednou tloukl někdo na dvěře a příjemný hlásek naň volal: „Šimone, nespíš? Vstaň, maminka ti něco chce, rychle pojď sem!“ Zdálo se, jakoby se jeho sestřička něčeho strchovala, neboť se jí hlas třásl.

„Co to znamená Aninko?“ tázal se kráčeje do vedlejší světnice.

„Šimone,“ zvolalo dítě, utírajíc si slzy z očí, „dnes v noci u Kateřiny vyhořeli!“

„Vyhořeli dnes v noci!“ opakoval poděšen mladík. „Kdo přinesl smutnou zprávu tu?“

„Zelenárka, která jest u nás v kuchyni, pojď bratře dolů.“

Šimon letěl po schodech a obsypal zelenárku otázkami. Vypravovala mu všechno. Dvě hodiny po půlnoci byl náhle „Zelený Kout“ osvětlen neobyčejnou září. První, kdo se probudili — a mlékař také byl mezi nimi, viděli s hrůzou, že dům pana Verhoevena jest všecek v plameni. Byl také velký vítr, velká zásoba sena a slámy na půdě se ihned chytla, za chvíli byla i stodola a všechna vedlejší hospodářská stavení v plamenech. Oheň se tak rychle rozšířil, že Verhoevenovic téměř ničeho nezachránili. Všechno namáhání oheň uhasiti bylo marno. Chlévy, stavení, stodola, zkrátka vše do základů vyhořelo; kůň i všechny krávy byly pod zboženinami zasypány. A tak Verhoeven všeho co měl, v jedné noci pozbyl; nebyl pojištěn!

„Byla jste u toho ženo?“ tázal se Šimon.

„Ano, byla jsem u ohně skoro tři hodiny.“

„Co dělali Verhoevenovic?“

„Můžete si pomyslet, že nevědí si rady, všichni plakali.“

„Viděla jste také Kateřinu?“

„Ovšem, sama jsem ji zavedla k tetě, která má obchod v semenech zde v městě.“

Šimon rychle potom odešel. Ale na cestě tak nespěchal, neboť se velmi často zastavoval, přemýšleje a smutně hlavu svěsuje. Mluvil k sobě: Proč pak mne osud právě nyní tak krutě pronásledoval? Několik dní dříve mohl jsem Verhoevenovi říci: „Nermuťte se, jdu vás zachránit; mám dosti peněz, vracím vám všechno, co vám zhoubný oheň zničil. Ale nyní jsem také tak chud a snad sám podlehnu pod tíží svých dluhův. Ach! jedna nulla může mítí hrozná následky! Co asi dělají v „Zeleném Koutě?“ Nemohu jim přinéstí než pouhá slova, co zatím Isidor . . . Obraz protivníka vynořil se mu před očima. Ve ztrátě své bezpochyby také rodiče Kateřiny spoléhali na pomoc Isidorovu. A chudák Šimon nemohl pomoci.

Uvažuje takto pomalu se blížil k „Zelenému Koutu“ a byl všecek rozrušen vcházeje do krámu paní Kosterové, u níž právě byl jakýsi jinoch.

Poznavši ho zvolala: „O pane Šimone, jaké nešťestí!“

„Ano, paní Kosterová, hrozná nešťestí, jest zde Kateřina?“

„Ano, ve vedlejší světnici, ubohá pláče.“

„Mohl bych s ní mluvit?“

„Proč ne? Potěšte ji, prosím vás pane Šimone.“ Zavedla ho do síně vedlejší, kde Kateřina seděla u stolu a hořce plakala.

„Kateřino,“ oslovil ji, „veliké nešťestí tě potkalo; ale buď ujištěna, tvoji přátelé jsou tak nešťastní jako ty.“

„Děkuji Šimone, za soustrast,“ odpověděla. „Dobře vím, že zpráva o našem nešťestí vás dojala.“ A znova začala plakati.

„Nuže, drahá Kateřino, potřebí ti bojovatí proti zlému osudu. Jest v přírodě již zákonem, že člověk jest jen její hračkou. A nebudeš li veselejší, uškodíš jen svému zdraví.“

Cítil, že mu Kateřina tiskla ruku, čemuž se velmi divil, ale nic na sobě znáti nedal. „Tvé nešťestí jest veliké,“ pravil, „a dobře vím, že láska k rodičům ti je činí ještě bolestnějším; ale ty dříve

tak odvážlivá, ustála bys v boji a zamítla všechnu útěchu?"

"Útěchu pro mne," zvolalo mladé děvče hlasem smutným; jehož přízvuk rozrýval srdce Šimonovo; "útěchu pro mne, pro mne útěchy není."

"Ale, milá Kateřino," přerušila ji teta, "nemluviš jako křestanka. Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, budiž jméno Páně pochváleno."

Děvče neodpovídalo, ale stále slzelo.

"Běda!" pravil Šimon, "život bych s radostí dal, kdybych od tebe mohl odnít kalich utrpení; kdybych měl peníze, všem bych vám pomohl z této pohromy. Především jsem měl asi dvacet tisíc zlatých; ale nešťastnou náhodou jsem všeho pozbyl. Nyní nemohu pro tebe ničeho učiniti; jsem chudším než jsem byl dříve. Nemohu se do boje odvážiti; neopouštím však bojiště a myslím, že mi Bůh pomůže."

Tu uslyšeli, že někdo vkročil do krámu a proto paní Kotersová odešla a na několik okamžiků zanechala mladé lidi o samotě.

Chvilí bylo ticho, až děvče řeklo žalostně kjinochovi: "Šimone, mohu-li pak radovati se z tvé potěchy? Suď sám, nemám-li přátel si smrti: svolila jsem ku svatbě s Isidorem!"

"Svolilas!" opakoval mladý muž rozčileně.

"Ano, svolila jsem," naříkala si, "zavrhla jsem naši lásku; přijala jsem osud, jehož se děším, ale nemohla jsem jinak jednati. Rodiče jsou na mizině, všeho pozbyli, nemají v pravém smyslu slova ničeho. Lékárník jim nabídl jakýsi dům, koupil koně a krávy, jenom pod podmínkou, že si vezmu Isidora. Nyní jest všechno rozhodnuto; musím zapomenouti na všechno, o čem jsem po více let již snívala; ba mám zapomenouti, že jsem tě kdy milovala."

Šimon, zničen poslední ranou, obrátil se a zakryl si obličej rukama, nemoha ani slova promluvit. Trásl se na všech údech a nohy pod ním klesaly. Tato neočekávaná zpráva, která mu jeho život zničila a naději v šťastnou budoucnost odňala, najednou zlomila všechnu jeho sílu a odvahy.

Děvče dojato jeho nevýslovným žalem, vrhlo se před ním na kolena a zdvihalo k němu prosebně ruce: "Odpusť, pro Bůh odpusť mi Šimone!" volala, "cítím, že ti zasazuji ránu smrtelnou, ale mohla jsem

rodiče odsouditi k žebrotě. Díky, že mne neobviňuješ!"

Zdvihl přítelkyni a řekl jí odhodlaně: "Obviňovati tebe, toho nikdy neučiním. Jsme oba stejně nešťastní, jenom ještě strpení, doufejme! Smutno zapomenouti na všechnu svou překrásnou a přemilou minulost. Buď rozumná Kateřino, vyplnilas svou svatou povinnost, zachránilas rodiče."

Paní Kotersová přišla do světnice a pravila, "že přicházejí rodičové Kateřiny."

"Rychle odejdi, Šimone!" volala úzkostlivě Kateřina. "Zapomeň na mne; pokusím se také na tebe zapomenouti; neboť až budu manželkou Isidorovou, musím mu býti věrna a oddána, byť mi i srdce bolestí pukalo."

"S Bohem Kateřino, s Bohem, na vždy!" Šimon odcházel ze světnice, zdrcen a skoro na kraji zoufalství.

Z počátku šel do města; ale jak přišel k zevnějšímu náspu hradebnímu, obrátil se v levo a šel do lesa, ve kterém dlouho bloudil. Život ho více nelákal; všechny sny mládí tak najednou byly zničeny pro vždy! Kateřina si vezme Isidora! Přijala ruku hrbatého a škaredého muže, který u všech vzbuzoval jen odpor. Nebohé děvče, po boku takového člověka mělo žíti a býti šťastno?

O takových věcech přemýšleje rozplakal se, ale pojednou se zaškaredil. Viděl Isidora před oltářem, jak se radostně usmívá, a mění snubní prsten s Kateřinou; nenáviděný ženich smál se, nebohá Kateřina plakala.

Když se tak asi hodinu, ani nevěda kde procházel, nohy zanesly ho k místu, kde stoka Herenthálská vodu vydávala do městských valův. Šimon se chvíli díval na laškovující vlny a více a více se k ní přibližoval. Voda dělající stále víry a spěchající ku předu zdála mu se býti jakousi tajemnou mocí.

Najednou se úsměv objevil na jeho tváři a ani nevěda, byl již u samé stoky. Avšak náhle v jeho duši zasvitlo. Hlasitě vykřikl a rychle utekl z osudného místa. Procházel se ještě chvíli, aby zapudil ošklivé myšlenky ze svého srdce.

Pak pravil sám k sobě: "Životní má úloha není ukončena. Mnozí mne ještě milují a mohu doufat ve štěstí. Mám matku, sestru! Kéž mi láska jejich dodá více odvahy. Snad nabudu síly a zastanu všechny své povinnosti!"

Spěchal z lesa ven a brzy přicházel k městu, stále opakuje: Nebohá Kateřina!

Tak došel ještě dosti časně do „Dlouhé ulice.“ Když přicházel k svému domovu, viděl před ním státí jakýsi kočár. Když přišel blíže poznal, že jest to povoz pana Waterschoota?

Vskutku jeho ochránce sám právě z kočáru slézal a uviděv Šimona smál se a oči mu radostí zářily. Vzal Šimona za ruku a táhl ho do domu, povídaje: „Šimone, zaveďte mne do své pisárny; chci vám něco velmi důležitého říci.“

„Něco velmi důležitého?“ tázal se Šimon odemykaje pisárnu.

„Dobré zprávy došly, drahý příteli, velmi dobré a šťastné zprávy.“

„Pro Bůh, mluvte pane!“ volal mladý muž, a v jeho duši zableskl se paprsek naděje.

„Nemohu; jsem rozčilen; sedněme si raději.“

„Již se třesu zvědavostí;“ koktal Šimon.

„Chcete zvědět, proč jsem tak vesel? Šimone, nevíte jaké zprávy do rána přišly? Anglie odepřela navrátní ostrov Maltu; válka jest prohlášena.“

„Válka jest prohlášena!“ opakoval Šimon třesa se, jakoby nechápal, že zpráva ta rozradostnití může jeho ochránce.

„Což nechápete milý příteli,“ zvolal kupec, „že jste následkem této zprávy zbohatl?“

„Zbohatl, budu bohat?“ volal mladík myslé na „Zelený Kout.“ „Kéž byste mluvil pravdu.“

„Jest pravda; káva stoupla o 12 krejcarův.“

„O 12 krejcarův; činí při pěti stech balíkův . . .“

„Při pěti tisících balíkův chcete říci, milý příteli! máte asi 62 tisíc výdělků.“

Šimon podlehl svým citům a chvíli nebyl ani slova schopen. Dva a šedesát tisíc zlatých, zvolal, není možná, nesním?

„Nesníte Šimone; jest to pouhá a čirá pravda.“

Jinoch rychle vyskočil a pozdvihuje sepnaté ruce k nebi, modlil se: „O Bože, jak jsi dobrý, jak jsi mne zachránil, buď se mnou stále!“

Vzal ruku svého ochránce a řekl mu: „Díky za vaše přispění! Tak prodám-li nyní kávu, získám 62.000 zlatých. Jak v okamžiku jsem zbohatl! Dům pana Verhoevena shorel, jeho dcera, kdysi má nevěsta,

má si vzítí člověka, jehož nenávidí. Poněvadž lékárník chce pomoci rodičům, má býti ruka dcery odměnou. Snad tomu nyní zabráním. Potřebuji jen mnoho peněz. Račte odpustiti, odejdu a ihned všechnu kávu prodám.“

„Bloude, nečiňte to, cena kávy ještě stoupne.“

„Ale, kdyby klesla na novo! Ne již jsem dosti vydělal. Aspoň vysvobodím ještě dnes přítelkyni a učiním ji šťastnou. Ne, prodám ihned kávu, nebudu ani okamžik déle čekat.“

„Tak dobře, je-li tomu tak, prodejte ji mně. Dávám vám za všechnu kávu 62000 zlatých čistého výdělků.“

„Jak jsem vám povděčen, ale potřebuji ihned peněz. Kdybyste byl tak laskav a dal mi několik tisíc zlatých!“

Kupec se naň udiveně díval: „Jak si přejete, drahý příteli! Ale bezpochyby jste ve svém zmatku zapomněl, že máte v pokladnici ještě několik tisíc, abyste mohl úmysl svůj provést.“

Mladík udeřil se do čela: „Kde pak jsou mé myšlenky?“ volal. „Myslíl jsem, že jsem všechno ztratil a tak jsem na všechnu hotovost zapomněl.“

Pro těchto slovech otevřel pokladnici, naplnil kapsy se zimními rychlostí penězi a dlužními úpisy a řekl svému ochránci: „Pane, byl jste mi otcem, prokažte mi ještě jednu službu. Jsem tak dojat, země mne pod nohama páli; dovolte mi odejiti. A až budu pryč, sdělte prosím vás opatrně matce, jaké štěstí nás potkalo. Ale ne náhle, nýbrž pomalu, neboť kdybyste všechno najednou řekl, snad by se jí mohlo něco státí. A nyní buďte zdrav, na shledanou!“

Ale ihned vrátil se a zvolal: „Pane Waterschoote, prosím vás, prokažte mi ještě službu, půjčte mi na půl hodiny kočár.“

„Vezměte si jej,“ odpověděl kupec. „Jest pěkné počasí; až s vaší matkou promluví, půjdu pěšky domů.“

Šimon ukázal vozkovi cestu, kudy k paní Kosterové jeti má a slíbil mu odměnu, aby jen koně nešetřil.

Kočí švihl do koní a tryskem ujížděli. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Vysoce důst. kapitolní Kon-sistoř nařídila za příčinou sucha, které po delší

dobu již panuje a výtěžek letošní sklizně ohrožuje, aby všichni kněží světsí i řeholní od nynějška až do té doby, kde vydatné deště nastanou, připojili ku každé mši sv. k ostatním předepsaným modlitbám kolektu „ad petendam pluviam.“ Táž modlitba budiž v jazyku mateřském též při farní mši sv. a odpoledne při požehnání s věřícími společně konána. Mělo-li by sucho ještě dlouho potrvati, ponechává se důst. duchovním pastýřům na vůli, kteří bez toho již na mnohých místech zvláštní pobožnosti za tou příčinou konali, aby dle potřeb místních též veřejné průvody neč. výstav nejsv. Svátosti oltářní na vyprošení úrodného deště zařídili.

— Nově jmenovaný nejd. p. arcibiskup Pražský **Frant. de Paula Schoenborn** narodil se dne 24. ledna 1844 jakožto třetí syn Ervina říšského hraběte ze Schoenbornů, který dne 12. ledna 1881 zemřel. Matkou nového pana arcibiskupa jest hraběnka Kristina z Brühlů. Oba rodičové vynikali výtečnými ctnostmi a používali vysoké vážnosti u lidu. Paní hraběnka Schoenbornova až dosud jest dobroditelkou pražské chudiny. Gymnasijní studia skončil Frant. hrabě Schoenborn r. 1863, složiv zkoušku zralosti s vyznamenáním na malostranském gymnasiu. Vychovatelem jeho byl nynější ředitel městské spořitelny pražské p. Skopec a intendant hraběcího domu p. Zvěřina. Po ukončených studiích právnických měl se věnovati diplomatii, než r. 1866 vstoupil do vojska. Súčastnil se jako důstojník u 6. pluku kyrysníků bitvy u Náchoda a po válce vrátil se zpět ku svým studiím právnickým, jež r. 1868 ukončil. Rok na to odebral se do Inšpruku, aby se tam věnoval theologickým studiím. Roku 1873 dne 12. srpna byl na kněze vysvěcen od zvěčnělého nejd. p. kardinála a slavil svou primici v Přesticích dne 15. srpna t. r. Po té odebral se do Říma, kde v akademii pro šlechtice složiv rigorosa povýšen za doktora bohosloví. Pak byl 5 let kapl. v Plané, tři leta vicerektorem v semináři pražském a jeden rok rektorem. Dne 22. srpna 1883 jmenován byl od J. Velič. biskupem Budějovickým; 28. září byl sv. Otcem per breve prekonizován, 18. listop. konsekrován a 25. listop. v Budějovicích inthronizován. — Ad multos annos Deo propitio!

— **Slavnost Velehradská.** Na mnohostranné přání pořádán bude k svátkům dne 28. a 29. června t. r. opět poutnický vlak na Velehrad. Zvláštní vlak vyjede dne 28. června ráno o 7. hod. z nádraží státní drahy. Vůdcem bude vys. důst. p. kap. vikář Ant. Hora, jehož provázeti bude vys. důst. p. kan. dr. Kl. Borový. Jízdní listky mají jak při prvním vlaku platnost 6 dnů. Poutníci, kteří hned po vykonání své pobožnosti cestu zpáteční nastoupiti miní, mohou

k této použití osobního vlaku, který dne 29. t. m. večer z Uh. Hradiště vyjíždí, a s kterýmž by dne 30. t. m. ráno k 7. hod. do Prahy přibyli. Ostatní účastníci v této pouti, kteří 6. denní platnost listku jízdního využítkovati chtějí, mají příležitost krásné okolí Velehradské seznati, výlet na staroslavý hrad Buchlov podniknouti, při zpáteční cestě v Kroměříži kn. arcib. zámek s překrásnou zahradou spatřiti a dále Olomouc navštívit. Jízdní listky mají platnost od 28. června až včetně do 3. července a jsou, jakož i listky legitimáčny v záložně Sv.-Václavské (I. řetězová ulice 223) a v kanceláři komitétu (III. 365) Schönbornův palác k dostání. Jízdní lístek z Prahy až do Uh. Hradiště stojí pro 2. tř. 11 zl. 56 kr., pro 3. tř. 7 zl. 72 kr. Přihlášky přijímají se každodenně; pro všechny poutníky, kteří se do 18. června přihlásí, obstará komitét pohodlné přístřeší a dle přání i příležitosti. Nutno však brzké přihlášení, o které komitét snažně žádá.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se od 16.—19. června u sv. Petra na Poříčí, od 20.—23. t. m. u sv. Ignáce a od 24.—27. června u Panny Marie Vítězné a bývalých Karmelitánů.

Literární oznamovatel.

— „*Vrouci ctitel nejsv. Svátosti oltářní.*“ Modlitební kniha zejména ze spisů sv. Alfonsa, učitele církevního vážena, se zvláštním zřetelem k národu česko-slovanskému uspořádal Frant. Hašek, kněz kongregace nejsv. Vykupitele. V Praze 1885. Tiskem a nákladem kn. arc. knihtiskárny. — Dílo toto jest pohrobné, nebo záhy zesnulý p. spisovatel dokončení jeho se nedočekal. V posledních dnech svého života stále o něm mluvil a vyzýval, aby v arcib. knihtiskárně si pospíšili, by modlitební knihu ještě spatřil. Tímto spisem postavil si vzácný pomník, nebo zesnulý jím stále bude mluvit k vroucím ctitelům nejsv. Svátosti oltářní zvláště k těm, kteří milují čtyřicetihodinnou pobožnost. P. Hašek učinil počátek v uveřejňování spisů sv. Alfonsa jazykem českým, aby náš lid věděl, jak vzácným učitelem církev. a velikým světcem zakladatel Redemptoristů byl. Nemoha uveřejniti delší spisy sv. Alfonsa, alespoň jako pilná věčka z nich to nejlepší sebral a v české roucho oděl; čehož důkazem jsou všechny modlitební knihy od něho vydané zvláště pak tato, která tak nadšeně psána jest, že všude účtu k nejsv. Svátosti roznítí a rozhojní.

— „*Knižečka o věčné moudrosti,*“ sepsána r. 1341 s připojenými životopisem bla-

hosl. Jindřicha Suzona z řádu dominikánského, jenž tuto knížku byl sepsal. V české řeči podává P. Angelus Lubojacký, kněz t. řádu. V Praze 1885 nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franc.) Cena 64 kr. Jak známo byl Jindřich Suzo jedním z největších mystiků, kteří se pouze rozjímání a nazíravé modlitbě oddávali. Zesnulý kardinál Vratislavský Melichar Diepenbrock tak si vážil blah. Jindřicha Suzona, že se postaral o nové vydání života téhož světce, z něhož vyňatkem jest tato knížka. Podobá se namnoze proslavenému spisu bl. Tomáše Kempenského „O následování Krista P.“, proto bude zbožným duším vítanou pomůckou na cestě k dokonalosti.

— „*Posvátné kazatelny*“ ročníku dvacátého druhého svazky květnový, červnový a červencový vykazují rozmanitá a pěkná kázání i řeči duchovní při rozličných příležitostech konané.

— „*Vůdce ke ctnosti a zbožnosti*“, pokynutí a naučení mládeži křesťanské od Magn. Segura Dle převodu německého zčeštil Jan Dobrý, kněz diecése budějovické. (Ascetické bibliotéky čís. 18.) V Brně 1885. Tiskem a nákladem benediktinské knihtiskárny v Brně. Cena 80 kr. r. č.

— „*Kviti z luhi slovanských*.“ Nasbíral J. Ježek, katecheta při c. kr. vyšší reálce Pražské. Sešit II. Zábavné bibliotéky čís. 91. V téže knihtiskárně. Cena 20 kr.

— „*Katolická mravověda*“ pro sedmou školu gymnasiální. Sepsal dr. Jan Procházka, katecheta při cís. král. gymnasii ve Mladé Boleslavi. Schválena nejdřst. b. ordinariatem v Litoměřicích. Byloby záhodno, kdyby tato dobrá učebnice, která jest stručná a časovým potřebám vyhovuje, zavedena byla na gymnasiích českých. Aby vyhověl vznešeným intencím sv. Otce Lva XIII. vysloveným v památné Encyklice „*Aeterni Patris*“ ze dne 4. srpna 1879, přiblížil dp. spisovatel ku naukám velikého světce a prvního učence středověku Tomáše Akvinského. Zajisté tato snaha, poučiti mládež gymnasiální o učenosti a hlubokosti bádání středověkého jest chvály a uznání hodna. Dříve se vůbec vyučovalo na základě spisu sv. Tomáše, proč pak by nyní tak dítí se nemohlo.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Skutečnými vikáři byli jmenováni:

- p. Ant. *Veselý*, far. ve Voticích, pro okres Votický;
- p. Frant. *Špalek*, far. v Městečku, pro okres Krivoklátský;

- p. Jan *Brichta*, děk. v Manetině, pro okres Královický, a

- p. Ant. *Prückner*, far. v Bečově (Petschau), pro okres Toužimský (Theusing).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Urbánek*, far. Janovický, za far. ve Velkých Nehvizdách;
- p. Jos. *Myška*, kapl. Milčinský, za far. ve Vrcholtovicích;
- p. Kamil *Janeček*, za osobn. kapl. v Plaňanech.

Uprázdňená místa:

- Kolč*, fara patr. Jeho Veličenstva, od 1. června 1885;

- Zbítov*, kaplanství zámecké patr. p. Josefa knížete z Colloredo-Mannsfeldů, od 1. června 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Hyn. *Haase*, os. děk. a pens. far. v Mimoní, 22. dubna, (nar. v Mimoní 30. pros. 1816, vysv. 25. července 1843);
- p. Jos. *Pettrich*, bisk. notář, os. děk. a pens. far. v Křesně, 14. května, (nar. v Třebnici 2. září 1800, vysv. 27. srpna 1825);
- p. Kar. Jan *Neusser*, bisk. notář a rektor koleje Piaristické v Mostu, 9. června 1885, (nar. v Novém Jičíně na Moravě 25. října 1805, vysv. 25. července 1835).

Vyznamenáni jsou:

- p. Thadd. *Appelt*, far. v Maffersdorfu, jmenován osob. děkanem;
- p. Theod. *Bergmann*, katech. v Ml. Boleslavi, obdržel Synodalií.

Ustanoveni jsou:

- p. Křiš. *Kachler*, arciděk. v Polici, za správce vik. úřadu v stříd. Česko-Lipském;
- p. Frant. *Dressler*, far. v Křimově (Křima), za far. v Blatně (Platten);
- p. Jos. *Čermák*, far. v Jeřmanicích, za far. v Ruprechticích;
- p. Aug. *Bienert*, kapl. v České Lípě, za far. v Jezvém (Neustadt);
- p. Ferd. *Tschörner*, admin. v Gruntu (Christofgrund), za far. tamže;
- p. Václ. *Jelenecký*, admin. v Blatně, za adm. v Křimově;
- p. Aug. *Švoba*, kapl. v Rychnově, za admin. v Jeřmanicích;
- p. Alois *Marburg*, koop. v Jannwaldě, za koop. v Jablonném.

V biskupství Budějovickém.

Jmenováni jsou:

- vdpp. dr. Sebastian *Brunner*, dr. Frant. *Laurin* a dr. Karel *Jaenig* budějovickými kons. rady.

Uprázdňená místa:

- Plüss* a *Staré Sedlo* vypisují se opětě do 25. července t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190 — I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786 — II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRASL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Jubilejní kázání na oslavu sv. Cyrilla a Methoděje.

Napsal *Al. Dostál.*

Jest obyčejem mezi lidmi, že slavi památné dny, kdy ta neb ona veliká událost se stala, že pozorují deseti nebo století a úhrnečný přehled jejich podávají, že oslavují i své památné dny, svoje jubilea. V den úmrtí našeho slavného dějepisce Palackého podnes putují přátelé zvěčnělého ku hrobu jeho, kladouce na něj věnce, modlitbou vzpomínají na duši zemřelého. Ten neb onen spolek vydává po delším kratším čase výkaz působnosti své, oslavuje svůj vznik. My sami ročně slavíme své svátky, jmeniny a komu údělem zastávají důležité postavení na světě, po čtvrtstoletí oslavuje blahodárné své působení.

My smrtelní lidé slavíme pouze několika rodní a dejme tomu padesátiletou činnost svoji, dále síly lidské nesahají. Letos však slavíme památku tisíciletou a to *jubileum sv. Methodějské*. Letos tomu právě tisíc let, co v Moravě na Velehradě zemřel a pochován byl věrozvěst slovanský, biskup moravský, patron český — sv. Methoděj, letos tomu právě tisíc let, co víra křesťanská u nás byla zakotvena, právě tomu tisíc let, co jsme *kat. křesťany*.

Jak významny to pro nás rok — rok jubilejní! Právě to bylo na *neděli květnou*, když Method stařec stříbrovlasý, posledně napomíná věřící slovy: „Hospodin vyslyš vždy hlasy vaše a dejž vám pokoj a hojnost ve vaší zemi;“ dne 9. dubna 885 to bylo, kdy posledně za Slovany se modlil sv. Method, kdy smutná zvěst rozlétna se

po veškerém slovanském světě, že není na živu sv. Methoda; tisíc let tomu právě nyní, kdy nejen národ moravský, ale všicki Slované od Karpat až k Duuaji slzeli pro sv. věrozvěsta, jehož ústa výmluvná se zavřela na vždycky, srdce dotlouklo na věky. Tuto tisíciletou památku oslavují letos všicki Slované at v Čechách, at na Moravě, Rusku, Slovensku, Chorvátsku či jiném slovanském kraji. Povinnosti naší, bychom aspoň znali život mužů těch, jich působení a mocné účinky v národě našem.

Když víra křesťanská plným proudem po Evropě se šířila a moravský kníže *Rastislav* viděl, že bohů oteckých neochrání před Bohem trojjediným, obrací se po příhodných věrozvěstech na Moravu. Hlásili se sice Němci sousední, posílali kněze své, však vykládali slovo Boží jazykem cizím a přinášeli se zákonem lásky hned poddanství. Tou příčinou Rastislav poprosil v Cařihradě císaře *Michaela*, by na Moravu poslal slovanské věrozvěsty, kteří by jazykem srozumitelným novou víru hlásali. V řeckém městě *Soluni* svítily právě dvě hvězdy — dva mužové, syni *Lva* z rodiny bulharsko-slovanské. Pověst o moudrosti, učenosti, dobrotivosti jejich spěla až do Moravy k uším Rastislavovým. *Cyrril* a *Method* byli to, kteří jak uslyšeli poselství, že bratří jejich Slované touží po slovu Božím, neotálejí, opouštějí domov, rodiče, bratry své a spějí hlásat víru křesťanskou. *Cyrril* (jinak Konstantin) vyučen ve všelikém umění, jakéhož mu mudrci cařihradští dáti mohli ani řečnictví, ani hvězdářství a hudbu nevyjímajíc. Oba již pracovali na obrácení pohanů; *Cyrril* u moře Černého mezi Kozáky, kde ostatky sv. Klementa našel a Method v Bulharsku,

kde krále Borisa obrazem posledního soudu na víru sv. obrátil. A pracovali oba zdárně, lid k Bohu obracejice, pohanské bohy kacejice, háje posvátné mytice.

Jakmile pozvání a prosba na Moravu se odebrati došla, hned věrozvěstové vydali se na cestu. Cyrill rychle pro jazyk slovanský *složil abecedu* a počal překládati písmo sv. nejprvé evang. sv. Jana: „Na počátku bylo slovo . . .“ Tim položen základ písma a *všl vzdělanosti mezi námi*. Málo který národ se může tudy honositi tak vznešenými, učenými a svatými zakladateli písemnictví svého, jako národové slovanští.

S jakým jásáním, jakou radostí jsou věrozvěstové ti r. 863 na *Moravě* přijati, s jakým plesem Moravané vítali Cyrilla a Methoda! A což v jazyku svém vlastním slyšeli slovo Boží, když četli písmo sv. a naslouchali modlitbám slovanské bohoslužby! Hlavní péče jejich byla o to, by děti slovanské vycvičili za hlasatele, by vychovali *duchovenstvo domácí*, které by pocházelo z krve národa. Tou příčinou se jim také tolik dařilo. Však nepřizeň, hněv, osočování tolik je stihaly, že Cyrill s Methodem museli se vydati na dalekou cestu do *Ríma*, by se ospravedlnili, že ač jazykem slovanským učí, přece učí právě víře trojjediného Boha. Slavně očistivše se před papežem z nařknutí, delší čas prodleli v Římě, kde *Cyrrill dokonal pozemskou tuto pouť*. Na smrtelném loži prosil umírající Cyrill bratra svého; by pro památku matky své vrátil se na Moravu a pokračoval v díle započatém, aby neustal, ale pracoval na spáse lidu slovanského. A skutečně Method vrátil se na Velehrad, kde zatím *Svatopluk* ujal se vlády. Neúnavně hlásal Method, nyní biskup moravský, víru pravého Boha. A když tak nějaký čas blahodárně působil, opět tak osočen a tolik žalob na něj sнесeno, že stařícký biskup znovu se běre do Říma a když odtud se vrátil po třetí touž cestu konati přinucen. Však tím nebylo bolestem konec. Při třetí cestě z Říma biskup morav. M. upadl do zajetí německého, kde půl třetího roku v žaláři úpěl. Posléze rozkazem papežovým Moravanům milovaný biskup slovanský vrácen, dilo, které byl začal, dokonat, ano i českého knížete pokřtíl a zemi českou navštívil, až r. 885 na *Velehradě dokonat život svůj*. Daleká země rozlučovala hroby obou věrozvěstů, obou bratří, ale duše jejich splésaly na věčnosti v objetí před tváří Hospodinovou.

Jako bratří Moravané, tak i my máme děkovati za víru sv. těmto věrozvěstům Cyrillu a Methodovi. Těm, jimž vděčností zavázáni jsme, dáváme tuto lásku svoji častěji znáti. Podobně se děje na Moravě letos. R. 1863 slavili jsme tisíciletou památku příchodu obou apoštolů do naší země, nedávno putovalo na sta slovanských poutníků k *hrobu Cyrillovu* do Říma a letos slavíme tisíciletou slavnost památku smrti velikého slovanského apoštola. A máme k tomu větší příležitost než r. 63, poněvadž hrobka Methodova, chrám velehradský *zrumu* pozdvížen a jako drahokam okrášlen. Naši bratří Moravané sami si Velehrad vykoupili, kostel, v němž Methodovo tělo odpočívá, ozdobili obětí nemalou. Strádali krejcar ke krejcaru — na Velehrad a dnes ukazuje nám, jak si váží drahé památky otců svých. Dnes nás — dnes všecken slovanský svět zvou, by přišli a pomodlili se na hrobě velikého apoštola slovanského. Hlas jejich nezůstává oslyšen. Ze všech stran hruou se Slované ke kolébce křesťanství na Velehrad, na všech stranách ozývá se ruch cyrillo-methodějský a také od nás z Čech na sta poutníků zavítá do sesterské Moravy.

Naším heslem budiž *oslava sv. Cyrilla a Methoda*, oněch hvězd, jež tak blahodárně nebe nad zemí naší ozářily, naší povinností dík vzdávati Bohu za dilo Methodovo, že tak za tisíc let vzrostlo, zmohutnělo. Nebudiž tedy *umědomělého křesťana*, by zůstal lhostejným k sv. věrozvěstům; nebudiž kostela, kde by nebyla hlášána čest a sláva našich českých patřonů; nebudiž domu, chatrče, by tam nezalétla zvěst o slavných mužích soluňských, nebudiž nikoho, kdo by nectil a nemiloval těch, kteří pro nás život věnovali. Letošní rok ať hlásá po světě písmem zlatým, že *jme slavně uctili památku svých apoštolů: Cyrilla a Methoda*, že ta jimi hlášaná víra dosud v naší krvi, v našich duších, že jsme a budeme hodní potomci ducha jejich — *ducha cyrillo-methodějského*. Amen.

Ranní kázání na neděli VI. po sv. Duchu.

Evang. sv. Marka 8, 1—9.

Dle vypravování svatých evangelií nasytil Pán Ježíš dvakráte zázračným způsobem zástupy na poušti. Jednou v době velikonoční nasytil zástup 5000 mužů pěti

chleby, po druhé před slavností stánků v době letní zástup 4000 lidí sedmi chleby a několika rybičkami. O druhém zázraku mluví dnešní sv. evangelium. Po tři dny trval již zástup ten s Kristem Ježíšem; aby mohli déle slyšeti slova jeho, nedbali ani toho, že došli jim zásoby pokrmů, jež vzali sebou na poušť. Za tuto horlivost jejich v slyšení slova Božího odměnil je Kristus Pán, že i chleba vezdejšího zázračným způsobem jim udělil. Zázrak dnešního sv. evangelia opakuje se každoročně, ovšem jiným způsobem, a my právě v tuto dobu letní vidíme jej vlastníma očima. To símě, které na podzim a z jara klade se do země, to také Bůh podivným způsobem svou všemocí rozmnožuje, tak že z úrody zemské poskytuje chléb vezdejší všem milionům lidí a tvorů ostatních. Není to menší zázrak než ten, který Spasitel vykonal na poušti a také tím neztrácí na své podivuhodnosti, že opakuje se každoročně způsobem pravidelným. Obojí, i to zázračné nasycení zástupu na poušti, i to každoroční rozmnožení úrody zemské, jest dílem jedné, všemohoucí a dobrotivé ruky Boží. Církev sv. dává nám právě v tuto dobu letní předčítati dnešní sv. evangelium o zázraku na poušti, poněvadž i jednání božského Spasitele i jednání zástupu jest nám právě v době nynější k mnohému poučení; z dnešního sv. evangelia se učíme, čím sobě zasloužiti máme požehnání Božího i v těch věcech pozemských.

1. Kristus Pán, prve než z chlebů počal rozdávati zástupům, vzav chleby díky činil a požehnal je a ta jeho modlitba, to požehnání jeho bylo tak mocné, že 7 chleby nasycení byli 4000 lidí. Čemu učí nás tím božský Spasitel? Učí nás, abychom činili podobně. Chceme-li darů pozemských býti účastni, musíme za ně k Bohu se modliti, modlitbou máme vyprosit sobě úrody zemské a požehnání Božího. Doba letní, doba žní je dobou namahavé práce; ale při vši práci nemáme přece zapomínati na modlitbu, na chrám Páně. Úroda zemská a dary pozemská vůbec nezáleží jen na práci lidské, nýbrž spolu na dobrotivé vůli Boží, na požehnání Božím. Proto máme modlitbou vyprosit sobě od Boha zachování úrody zemské, čas příznivý a požehnání pracím našim. Řcete sami, kdypak Bůh spíše nás vyslyší, tenkrát, když budeme k němu se modliti doma i ve chrámu Páně a když budeme světit den nedělní a sváteční, anebo ten-

krát, když pro práci na něj ani nevzpomeneme a když znesvěcováním dnů nedělních a svátečních budeme jej urážeti? Jsou krajiny a říše, kde světi se úzkostlivě den nedělní a sváteční a země ty slynou blahobytem, průmyslem a vzdělaností a to je důkazem, že modlitba a svěcení dnů nedělních a svátečních nepřekáží práci a blahobytu, ale naopak, že je základem požehnání Božího. Tomu učí nás též Kristus Pán zázrakem na poušti; modlitbou rozmnožil zázračně sedm chlebů na poušti a tím nás naučil, že i my modlitbou máme vyprosit sobě darů časných a požehnání Božího.

2. Kristus Pán, když chtěl nasytiti zástup, otázal se apoštolů: Kolik chlebů máte? I podali jemu chlebů sedm. Kristus Pán jsa Bůh všemohoucí, mohl zázrak ten učiniti jiným způsobem, mohl obejiti se i bez těch 7 chlebů, mohl z ničeho, pouhým slovem svým, poskytnouti chléb všem zástupům a přece neučinil toho. On přijal těch 7 chlebů a několik rybiček a požehnáním svým je rozmnožil. Opět učinil tak Spasitel k našemu poučení. Ty chleby pracovány byly rukou lidskou, byly dílem práce lidské a sice právě těch lidí, které nyní Spasitel nasytiti chtěl; proto použil jich Kristus Pán a požehnáním svým je rozmnožil. Tak činí Bůh stále v životě našem. Bůh jsa všemohoucí mohl by nám též poskytnouti všeho, čeho jest nám potřeba k životu vezdejšímu, bez naší práce a přičinění, ale nečiní tak ve své moudrosti. On uložil člověku pracovati a vzdělávati tuto zemi. „Šest dní budeš pracovati a dělati všechna díla svá. Sedmého pak dne den Hospodina Boha tvého jest.“ Tak mluvil Bůh již tenkrát, když prohlásil třetí svoje přikázání. Bůh uložil člověku pracovati, proto pilná práce, ať se koná duchem aneb tělem, je skutek dobrý a před Bohem záslužný. Kdo věrně pracuje dle vůle Boží, kdo při té práci modlitbou Boha vzývá za pomoc a přispění a mezi prací nehřeší, toho práci Bůh žehná a výtěžek práce jeho rozmnožuje, podobně jako na poušti Kristus Pán rozmnožil požehnáním svým ony ohledy, jež také byly dílem práce lidské. A naopak: kdo pracuje bez Boha, kdo při práci spolehá jen na sebe a své přičinění, na Boha sobě nevzpomene, tak jako by na práci jeho vše záleželo a jako by Bůh byl vedlejší, tomu nejen nežehná Bůh, ale jej opouští, jej trestá. A ještě více je trestu-

hoden, kdo při práci Boha hříchem uráží. Často stačí pak jedno neštěstí a celý vý-
těžek namahavé práce v nivec se rozplyne.
Dobře nás učí zbožní předkové naši, kteří
jako moudré pravidlo života zůstavili nám
krásné přísloví: Modli se a pracuj, t. j.
užívej sil a darů svých ku práci poctivé,
ale při práci Boha za pomoc vzývej, pak
Bůh práci tvé požehná.

3. I jednání zástupů na poušti jest
nám ku poučení. Cím pak zasloužili sobě
toho ti lidé na poušti, že Kristus Pán
k vůli nim zázrak tak veliký učinil? Oni
putovali k němu z daleka na poušť, aby
u něho našli poučení ve věcech, jež tý-
kají se spasení duší našich. Kristus Pán
mluvil jim o království Božím, poučoval
je, jakým způsobem domáhati se mají ži-
vota věčného. A ti zástupové s takovou
horlivostí poslouchali jeho slova, že po
tři dny vytrvali u něho na poušti, že za-
pomněli sami na sebe, že ani nedbali toho,
že došly jim zásoby pokrmů, jež vzali
sebou. Za horlivost jejich v slyšení slova
Božího odměnil je Kristus Pán, že chleba
vezdejšího zázrakem jim udělil. Tak i my
zasloužíme sobě požehnání Božího i ve
věcech časných, budeme-li dle vůle Boží
vyhledávati nejprve království Božího a
spasení duší svých. Život pozemský trvá
jen na čas, ty věci pozemské musí člověk
při smrti opustiti; proto starost o věci
časné nemá nikdy býti větší, než starost
o spasení duše. Věrný křesťan pracuje
pilně, tak jak povolání jeho jemu ukládá,
pracuje rád, protože ví, že práce poctivá
je též dobrý skutek a že tak Bohu slouží;
ale při tom nikdy nezanedbává práce dů-
ležitější, péče o nesmrtelnou duši. Jako
zástupové na poušti, tak i on váží si nade
vše učení Kristova a snaží se je bedlivě
zachovávat. Dává Bohu, co Božího jest, a
bojí se Boha hříchem rozhněvati. Více
než pokrmu tělesného váží sobě pokrmu
duše, proto pilně užívá těch prostředků
milosti, jež Kristus Pán k posvěcení duše
naši ustanovil, zvláště sv. svátostí. Práci
takového křesťana Bůh žehná a výtěžek
její rozmnožuje. Byť i neoplýval vždy hoj-
ností, přece těch věcí, kterých nutně po-
třebuje, Bůh jemu nikdy neodepírá.

Tot poučení jež poskytuje nám dnešní
sv. evangelium. Chceme-li požehnání Bo-
žího i ve věcech časných sobě zasloužit,
musíme za ně k Bohu se modliti, musíme
sami též horlivě pracovati a při tom ne-
zanedbávati péče o nesmrtelnou duši svou;

pak se na nás též vyplní zaslíbení Kri-
stovo: Hleďte nejprv království Božího
a spravedlnosti jeho, a toto všecko — po-
třebné totiž statky časné — bude vám
přidáno. Amen. J. Šlégr.

O poměru země České k diecési Rezenské v letech 845—973.

Podává Frant. Vacek.

(Pokračování.)

II.

Zvítězivše nad vojskem Německým
r. 849, požívali Čechové za nějaký čas
míru a žádoucího pokoje. Král Ludvík
baven byv na jiných stranách říše své
záležitostmi neodkladnými, spustil zatím
se zřetele, co děje se v Čechách a na Mo-
ravě. Teprv když doslechl o skutech Ro-
stislavových, že přáteli se s okolními pa-
novníky a staví pevnosti nedobytné, vzcho-
pil se král, aby v čele zástupů vojanských
obnovil na Moravě panství své a pokud
možná, i Čechy pokořil a vrátil k poslu-
šenství Německému. Avšak výprava vá-
lečná r. 855 podniknutá proti Rostislavovi,
skončila se neslavně pro krále Ludvíka,
který poražen byv, ztratil Moravu, aniž
by Čechy byl získal. Té doby, tryám,
utučeny byly *přátelské svazky mezi Čechy
a Moravany* vůbec a knížecími rodinami
jejich zvláště, neboť netoliko neštěstí, ale
i společné štěstí činí přátele. Ježto pak
vítězství Moravanů nad Němci bylo skvě-
lejší nežli vítězství České z r. 849, mělo
zajisté i to v zápětí, že jali se Čechové
s jakousi úctou pohlížeti na knížete Rosti-
slava, uznávajíce při něm výtečně vlast-
nosti panovnické. O důvěrném styku jeho
s knížaty Bulharskými a domem By-
zantským, vypravuje dějepis; i nelze po-
chybovati, že vliv Rostislavův zasáhal
hluboko do nynějších Uher. *)

Veliká myšlenka naplňovala celou duši
chrabrého knížete Moravského: sloučiti
kraje Slovanské, ve kterých vážnosti po-
žíval a utvrditi na všechny věky budoucí
neodvislost spojené říše té jak v ohledu
politickém tak i církevním. Cesta vedoucí
k cíli tak vznešenému byla nemálo obtížná.

*) Palacký I. 1. str. 130 — Sborník
Velehr. II. str. 153.

Tu třeba bylo přetrhati všechny svazky k osobivým panovníkům Německým, aby neměli jim Slované za nic děkovati, neboť bylo na bile dni, že Karlovi nespokojí se nijak díkem, nýbrž ihned rukou až po hrdlo sáhají. Rostislav užil zajisté přátelství svého s císařem Řeckým Michalem III., aby otevřel mu srdce a zasvětil jej v plány své alespoň potud, pokud nadíti se mohl souhlasu panovníka žárlivého na vzrůstající moc Frankou. Tou dobou roznášela se pověst o zdárném působení dvou bratrů missionářů v krajínách Bulharských a Jihoslovanských, kteří nežistně v duchu právě apoštolském rožšířovali víru křesťanskou, aniž by činností svou chtěli připravovati půdu králi, od něhož byli vysláni, aby přijda za nimi se zbrání, chtěl poslušenství a nemírné desátky. Křesťanství takové zamlouvalo se každému, kdo nahlížel, že nemůže déle obstáti pohanství, nejméně pak v sousedství výbojně říše křesťanské. Missionáři nedávno řečení byli ovšem kněží Řečtí a konali bohoslužbu obřadem východním, avšak domlouvali se s lidem jazykem jemu přirozeným a zanášeli se na to, upravit pro Slováky knihy bohoslužebné, aby víra křesťanská mezi nimi až z kořen nově byla štípena.

Přemítaje o tom Rostislav, co by nejlépe svědčilo prospěchu poddaného lidu, zajásal, trvám, upřímně, když připadlo mu na mysl, aby *upevnil křesťanství* v zemi své skrze missionáře Řecké, zejména pak pomocí bratrů Soluňských sv. Konstantina a Methoděje, kteří již získali si slavné jméno jakožto milovníci národa Slovanského pro Krista a jeho sv. náboženství. Ujme-li se sám jejich na Moravě, a o tom sotva lze bylo pochybovati, nasypána bude pevná hráze proti vlnobití z Němec se valícímu, zdánlivá protiva křesťanství východního a západního přiostrí skutečnou protivu mezi národy poddanými žezlu Frankému a kmeny Slovanskými, kteří nejednou dokázali, že jsou schopni vlastního života a samostatné činnosti na zbudování veliké říše. Odporu sv. Otce v Římě nebylo se obávati, ježto jmenování mužové apoštolští byli nositelé pravé víry katolické a papež Mikuláš I. okusiv pychu Frankého, vyznamenával se příchylností ke Slovanům, pokud mohli na odpor býti rozpínavosti říše Německé. Sv. bratři Konstantin a Methoděj zavítali na Moravu r. 863. Lid znamená horlivost jejich, slyše je mluviti jazykem srozumitelným, vida

novou bohoslužbu konanou řečí Slovan-skou, přiklonil se z toho srdce k nadšeným věrověstům a ochotně dával se vésti i slovem i příkladem jejich.

Prospěch, jakým provázeno bylo dílo sv. bratrů na Moravě a Slovensku, jakož i touha po příchodu jejich v Pannonii, které panoval kníže Kocel, povzbudili Rostislava, aby pokročil blíže k cíli vytknutému a pomýšlel na *zřízení hierarchie* nejprve ovšem v zemích poddaných a potom i u národů s Moravany se přátelících tak, aby souhrn zemí a národů těch tvořil zvláštní samostatné arcibiskupství. Než bohužel, nastaly zatím převraty veliké v říši Rostislavově. Král Ludvík, jak se zdá, prohlédaje plány knížete Moravského, chtěl stůj co stůj na dobro jej pokořiti a na vždy zlomiti moc jeho. R. 864 oblehl Rostislava na hradě Děvině a přesilou vynutil na něm poslušenství. Zlý osud nezviklal ducha poníženého knížete, aby sřekl se zamilované myšlenky své o svobodě a jednotě národu Slovanských ve středním Podunají. Po čtyrech letech vzhopil se Rostislav opět k boji, přizval Srby a Čechy k témuž dílu a neustoupil dříve, až sám Ludvík zatoužil po míru. „Z počátku leta 870,“ vece Palacký, „dokročiv vrchu moci a vlády své, požíval Rostislav skutkem oné nepodlehlosti a samostatnosti, o kterou snažil se byl skrze celý život svůj.“ Té doby mohlo se naplniti všecko, co kníže z dávna obmýšlel, pilně připravoval a chystal, čím oblažiti chtěl současníky a šťastnými učiniti potomky, kdyby nebyl osudnou zradou téhož roku zosnovanou zbaven býval trůnu svého. Svatopluk ovšem za nedlouho jal se kráčetí stopou Rostislavovou, pokud se tkne soustředění moci Slovanské, že však nedostávalo se mu ani ryzí povahy ani upřímné vůle, zámysly jeho buď neúplně ve skutek byly uvedeny, buď nemajíce pevného základu a stálé opory, záhy se zvracely.

Sv. bratři Konstantin a Methoděj r. 863 na Moravu přichodí působili blahodárně u lidu Slovanského půl páta roku, podporováni jsouce schopnými učenníky, které dílem sebou přivedli, dílem na Moravě získali. R. 867 volala je prozřetelnost boží do Říma, kdežto oba dosáhše hodnosti biskupské, radovali se nemálo z toho, že papež Hadrián II. posvětil knihy jejich Slovanské a schválil bohoslužbu, kterou vedle nich konali. Mladší bratr nespátlil

ovšem ovoce požehnaného působení ve vlasti Moravské, nýbrž na léše (nedoorané brázdě) dokonáváje sv. život svůj dne 14. února 869, zapřisáhal Methoděje, aby vrátil se ke Slovanům, pokračoval v díle apoštolském. K prosbám knížete Kocela urychlil sv. Otec odchod Methodějův z Říma, dáda mu listy společné ke Kocelovi, Rostislavovi a Svatoplukovi, ve kterých výslovně bylo uvedeno, že „krajiny knížat těch náležejí neprostředně *pode správu Římské stolice.*“ *) Když pak běh věcí na Moravě apoštolské činnosti nepříznivý zadržel sv. biskupa v Pannonii, připadlo na mysl knížeti Kocelovi, aby zasloužilého věrověsta sám si přisvojil a k říši své navždy připoutal. I vyslal jej r. 817 do Říma se dvaceti učenníky, prose papeže Hadriána za povýšení Methoděje na arcibiskupství Pannonské, jehožto sídlo po vůli sv. Otce položeno bylo do Srěmu. Země Moravská poručena taktéž do ochrany a péče sv. Methoděje, jakožto vyslance papežského ke Slovanům. Biskupové Němečtí vidouce povýšena sv. bratra na hodnosti tak znamenité, jali jej r. 871 úkladně při dvoře Kocelově, soudili pak a věznili půl třetího leta. Konečně když vysvobozen byl z rukou jejich na rozkaz papeže Jana VIII, zemřel Kocel r. 874 a nástupcem jeho stal se Arnulf, nevlastní syn Karlmanův. Té doby přenesl sv. Methoděj sídlo své na Moravu a nepřestáváje býti arcipastýřem Pannonským, horlivě naplňoval úřad vyslanecký mezi Slovy.

(Pokračování.)

Missionář Oomselsa podává zprávu o zachraňování ubohých dítek pohanských.

V Ost-Hou-pé v Číně. Ta-ie 22. pros. 1883.

Co v Číně se zdržuji, měl jsem, kdykoli vyslaní katechetové a křtitelové ze své cesty, aby dítky pohanské hledali, se vrátili, častokráte potěšení, že jsem na tucty, někdy i na sta dítek do seznamu pokřtěných zapsati mohl, kteréž, přijavše křest a zemřevše, do radosti nebeské vešly, kteréž nebyvše pokřtěny, by byly nikdy blaženosti věčné dosáci nemohly.

Výkaz rozličných missií z Číny dosvědčuje, že každého roku na tisíce dětských duší pro

věčnou spásu zachráněno bývá, což hlavně *bratrstvu svatého dětství Páně* děkovati jest, kteréž missionářům dílo usnadňuje a činí, že ku svému úkolu osob obojího pohlaví požívati mohou.

Vysílajíť totiž po veškeré zemi *muže*, kteří se vydávají za lékaře a nemocné dítky, od domu k domu chodíce, vyhledávají, aby buď umírajících pokřtili anebo pohozené sbírali. Zvláště pak jest úkolem *křesťanských žen*, aby k nemocným pobanským ženám chodily a o spásu duše těch dítek se staraly, jež bohužel velmi zhusta od svých necitelných a ukrutných matek na smrt vydávány bývají. Sotva tomu možno věřiti, jak zhusta případy dětské vraždy se naskytují. Vypravíme některé *smutné toho do' lady*.

Dle zpráv, z mého okresu mne došlých, jest málo matek, kteréžby jedno neb i více ze svých vlastních dítek nebyly zardousily. Budou se zdáti věci, jež vypravovati chci, někomu býti hroznými a neuvěřitelnými; ale nepíšu, leč co jsem buď *sám viděl*, anebo co mně od hodnověrných svědků vypravováno bylo.

V obci *Ho-Hoanz* stato se toto: Žena jedna slehla tam třemi chlapečky. Mandarin z *Ou-Teharg-hiën*, dostav o tom zprávu, poslal jí bohatých darů. Zvláštní náhodou obdržela jiná žena v téže osadě několik dní na to tři zdravá a silná děvčátka.

Poněvadž v Číně jest obyčejem, nově narozené dítky ihned zasnubovati, dostavili se záhy u rolníky s oněmi třemi chlapečky *prostředkovatelé*, aby zasnoubení provedli; rodiče rádi svolili. Prostředkovatelé tito šli potom do domu těch tří nověnarodzených děvčátek. Avšak co tam spatřili? Matka stála před vannou vodou naplněnou a držela v ní pod vodou všecky tři své dítky nedávno narozené. Muži ti, spatřivše věc, vrhli se na ni, aby dítky zachránili; ale bylo již pozdě, vytáhly z vody — *mrtvolky*. Totot jest případ, kterýž málo kroků od mého příbytku se udál a všemu světu znám jest.

Při této příležitosti vypytaul jsem se křesťanův té osady, jak se věci mají se *vražděním dítek*? Udávali mi dům od domu a vypočítávali, jak často vražda dítek se stala a vypravovali mi věci, při kterých ne jednou v hloubi duše jsem se zachvěl.

Obyčejný způsob, ubohé dítky utrácovati, záleží zde v tom, že se jim těžká cinla na prsíčka položí a tak dlouho ležeti se nechá, až dítě mrtvo jest. A to musí učiniti *matka sama*, poněvadž pohané ti myslí, že, kdyby někdo jiný to učinil, by bylo zločinem; ale když to učiní matka sama, není prý žádný zločin. Ó té slepoty! jak vznešeným jeví se tu býti *křesťanství*!

*) Palacký I. 1. str. 139.

V mém okrese živé dívky zřídka kdy pohozeny bývají; lid raději je usmrcuje. Pohané totiž pevně věří, že duše se stěhuje a tu myslí dokonce, že učiní *dobry skutek*, když malé děvčátko zardousí, poněvadž takto do bohaté a vznešené rodiny přejítí může, kdež bude mítí všeho hojnost.

Tato pověra jest příčinou, proč křesťanům tak velice nesnadno jest, malým dítkám život zachrániti; stávají se obětí ukrutné pověry a lakomosti svých rodičův.

Nedaleko kaple v *Ho-tsoangu* bydlí pohan, kterýž tři děvčátka po sobě byl usmrtil. Když čtvrté se mu narodilo, snažila se posluhující žena, je zachrániti. Vyrvala matce cihlu, kterou tato na prsou dítěte již držela a prosila ji, aby dítko bohaté rodině darovala, kteráž za ně prosila. Avšak ukrutná matka sotva dítě do ruky vzala, již mu také krk zarkrotila. Žena posluhující hrůzou utekla. Od té doby jediný syn a téměř veškeren rod tohoto pohana přijal viru křesťanskou; jediné o a jeho žena zůstávají zatvrzelými pohany. Kletba boží pro tyto vraždy dítek jest nepochybně příčinou, proč jim Bůh té milosti nedává, by do církve boží vešli a milosti Ducha sv. účastni se stali.

Jiný můj soused byl již *čtyry* své první dcerušky zardousil; lonského roku narodila se mu *pátá*. I zvolal: „Pořád jen děvčata a žádní chlápce! Jistě čaroděj (vykladač) má pravdu, kterýž praví, že jest to vždy jeden a týž zlý duch, ktdrýž po sobě do těla těchto pěti děvčat se stěhuje.“ Aby tomu pro budoucnost zabránil, připevnil otec ubohé dítko na prkno, a vrhl je uprostřed veliké bouře do jezera, aby prý vlny je do jiné duše zanesly.

Druhého dne nalezl křesťan na svém poli, kteréž blízko jezera toho jest, tělíčko ubohého dítěte, dravými ptáky již napolo ohlodané. Vzal je a pochoval do hrobu. Jak patrně, mnoho viny nese na těchto ukrutných vraždách dítek *pohanská nevědomost a pověra*.

Jiný pohan téhož místa měl čtyři syny, kteříž vsickni za několik neděl zemřeli *bolestmi v životě* (kolikou); narodil se mu pátý, a i ten trpěl touž nemocí. Otec, ježž trpělivost již byla přešla, ustanovil se na tom, že jednou navždy toho zlého ducha se sprostí. Ihned tedy, jakmile nemoc se objevovala, udusil sám i to páté dítě, spálil jeho tělo a popel avrhl na ulici, aby se zlý duch nalezal a rodiny jeho již více obtěžovati nemohl, a tak aby budoucí dítě kolíky zbaveno bylo.

Pohan, který nám prodal dům, v němž bydlím, měl třinácte dcer; z těchto nechal na živu jen *první*, ostatních dvanáct rozličným způsobem o život připravil, a to vždy v naději,

že tím způsobem obdrží syna. Konečně prodal mi svůj dům, poněvadž myslil, že špatná poloha jeho jest příčinou, proč žádného chlapce neměl.

Ještě několik dokladů z malé vesnice *Másseuli*. Zaznamenávám je tak, jak mi jedním starým, věrným katechetou téhož místa vypravovány byly. Loňského roku pravil jistý muž ku své ženě, když z domu odcházel: „Obdržíš-li chlapečka, podrž ho; bude-li však dívka, uskrti ji na místě.“ Dítě přišlo na svět, bylo děvčátko; matka již držela kámen v rukou, aby položila jej dítku na prsa, je udusila. Tu naskytla se k tomu žena křesťanská a dítě jí vytrhla. S pomocí mnohých dobrých slov a malého dárku žena konečně svolila a dítko jí nechala. Dítko bylo pokřtěno a hned do sirotčince v *Han-keou* dopraveno. Když se muž navrátil, strašně lál své ženě, že děvčátko neusmrtila a nutil ji aby žádala dítěte zpět. Poněvadž jsme věděli, proč je chtějí mítí, odepřeli jsme toho ovšem, což bylo příčinou, že po dlouhý čas proklínání a lání jsme slyšati musili.

Týž katecheta mi také vypravoval, že před třemi roky jistá pohanka téhož místa, když stala se matkou dítěte děvčátka, je rovněž usmrtiti chtěla. Blízký příbuzný té ženy, křesťan, přišel, když to slyšel, dítěti ku pomoci a dosáhl toho, že mu matka dítě přenechala, ale pod výminkou, že o tom nikomu nepoví a věc držeti bude v tajnosti. Na neštěstí dověděla se o tom *sousedka* a plísnila ji proto, že dceru svou přenechala křesťanům. Tato, plna vzteku nad tím, že věc do veřejnosti přišla, běžela do domu křesťanova, kde dítko uchováno bylo a žádala je zpět, předstírajíc, že je sama živiti bude. Křesťan, nic zlého netuše, dítě jí dal. Sotva však že tato nepřírozená matka dítě ve své moci měla, již je také usmrtila; ku spáse dušičky jeho bylo však již pokřtěno.

Nový jeden křesťan, kterýž to slyšel, pravil mi, že i on takového zločinu, jsa ještě pohan, se dopustil, ježž až dosavad oplakává a velice ho želí; neboť i on měl, jak pravil, *dvě děvčátka*, kteráž obě zardousil; nyní však že sám tento ohavný a přeukrutný obyčej mezi svými krajaný nanejvýše nenávidí, a pravil, že ochoten jest, jedno z opuštěných, ubohých těch dítek k sobě vzítí, a na své útraty živiti a vychovávatí, aby tímto způsobem aspoň nějak za své dřívější dva zločiny dosti učinil.

Poznáváte laskaví čtenáři, jak velice *vražední dítek* v *Hou-pé* rozšířeno jest. Jak mnoho tisíc těchto ubohých tvorů, sotva že spatřili světlo boží, ukrutností svých nelidských rodičů

každého roku usmrceno bývá! Avšak také kolik tisíc může jich *vynalezavou láskou křesťanských dětí zachráněno býti!* Aby těmto čínským dítkám, kteréž buď necitelným otcem, anebo lakomou matkou na smrt vydány bývají, brána ráje otevřena býti mohla, postačí, míti *laskavou ruku a trochu vody* A díky buď ež *modlitbám a almužnám křesťanských dětí*, že nám vznešený a bohumilý úkol ten možným činí. Kéz Bůh krásnému dílu svatého dětství Páně žehná, kéž hojně se šíří! Svatá *Maří Magdalena z Pazzis* říkala, že větší blaženosti pocituje z toho, když nešťastným přispívá, než když u svatém nadšení jest. Kéz tato blaženost a sladká útěcha, z konání dobrého plynoucí, podílem jest všech dobrodinců božského dětství Páně, a to nejen v životě, ale i po smrti a po všecku věčnost!

Z letopisů „Božského dětství Páně.“ 1885 II. B. H.

Modrý dům.

Napsal H. Conscience. Přel. Method Zh.

(Dokončení.)

Clověk bohatý, jenž při sobě nosí mnoho peněz, nikde nemá stání. Jakmile kočí u semenářky zastavil, vyskočil Šimon z kočáru a utíkal do světnice, v níž se naposledy s Kateřinou setkal.

Nalezl tam otce Verhoevena, jenž seděl u stolu hlavu o ruce podepřenou a matku, která plakala sedíc u okna. Dival se dokola, ale Kateřiny neviděl.

„Pane Verhoevene, kde jest Kateřina?“ tázal se.

„Jak jste se opovážil sem přijíti? Nemáte zde ničeho na práci. Jděte pryč,“ rozkazovala mlékařka a její oči leskly se jako oči kočky v noci.

„Kde jest Kateřina?“ opakoval úzkostlivě.

„Jest v kostele,“ odpověděl pan Verhoeven hlasem příjemným. Snad neštěstí ochladilo a zmírnilo jeho hněv, neboť oči, jež měl na Šimona upřeny, se mu zlosti nesvítily.

„Pane Verhoevene a vy matko,“ řekl Šimon, „jsme všichni bohatí a šťastní. Dnes jsem v obchodě vydělal 62.000 zlatých. Celé moje jmění jest nyní 80.000 zlatých.“

Oba posluchači podivně se naněj dívali, manžel se soustrastí, manželka s úsměvem. Patrně ho měli za blázna.

„Nebohý Šimone, jste tak nešťastný, jako my,“ promluvil pan Verhoeven.

„Nevěříte mi?“ zvolal Šimon, „mluvím pravdu. Nenadále neštěstí vás zničilo; jste na mizině. Přijměte mou pomoc: proměním váš zármutek v radost. Chcete míti pěkný statek, koně a krávy? Mluvte dám vám všechno. Chcete-li naopak u mne žítí na svá stará léta, jenom se vyslovte a budete bydliti v pěkném městském domě; pracovati nebudete pranic.“

Manžel i manželka se naněj dívali ještě více podivení; všechno, co jim vyprávěl, zdálo se jim nemožné.

Nabízím vám všechno své jmění,“ zvolal. „všechno co mám, za ruku Kateřiny! Dejte mi ji za ženu a budeme všichni šťastni.“

„Ale, co mluvíte,“ nevrle zvolala mlékařka. „Krásné sliby, ale Bůh sám ví... Ostatně dali jsme panu Pommedepinovi své slovo.“

„Pane Verhoevene,“ pravil Šimon, „měl jsem vaše svolení již dávno před ním, již před dvěma lety. Jestliže jste mohl zrušiti slovo mně dané, proč byste byl povinen lékárníkovi dodržeti?“

„Jest pravda,“ odvětil mlékař.

„Není pravda,“ vzkřikla jeho žena, „chceš jistou věc vyměnit za plané sliby? Ze všeho, co Šimon vypravoval, nevěřím ani slova; 80.000 zl. nepadne s nebe.“

„Co mám dělati abyste mi uvěřili? Snad“ a nedokončiv větu sáhl do kapsy a položil několik tisícovek na stůl a několik státních dlužních úpisův.“

„Tuto jest důkaz,“ zvolal, „více nepotřebujete, abyste si mohli všechno koupiti, co jste ohněm pozbyli. Vezměte si všechno a dejte mi ruku Kateřiny.“

Paní Verhoevenová zaslepena leskem zlata, mlčela.

„Dám vám ještě více,“ zvolal Šimon; „dám vám z lásky a vděčnosti třeba všechno. Ach, pomyslete na štěstí své dcery! Nenávidí Isidora; byl by jí život s ním jen mučením. A myslíte si, že by se má matka neradovala, když by zvěděla, jak se všechno dobře skončilo. Mluvte, pro Bůh, pane Verhoevene, otevřte nám všem ráj zde na zemi!“

„Jste hodný hoch!“ řekl dojat mlékař „a svolí li také má žena, já svoluji.“

„Nuže, buďte milosrdná!“ pravil Šimon. „Jest to váš povoz, v němž jste přijel,“ tázala se.

„Není, ale koupím si jej.“

„A budu moci v něm jezdit?“

„Jak často budete chtít.“

„Tak dobře; vezměte si ji. Byla by s Isidorem nešťastná.“

Mladík ji objal a vřele děkoval. Ještě ji držel ve svém objetí, když uslyšel hlas Kateřiny ve světnici.

Simon se obrátil; Kateřina stála před ním, držíc v ruce modlitební knížky.

„Kateřino!“ zvolal; „modlila jsi se k Bohu a vyslyšel tě; jsi mou nevěstou a budeš brzy mou ženou. Rodiče svolili.“ A přemožen radostí obejal ji a zadržel, že nepadla do mdlob; neboť radostí byla jako bez sebe. Potom jí jednoduše a zkrátka vypravoval, jak zbohatl a jak žítí budou v budoucnosti.

„Otče, matko, díky!“ zvolala. „Nyní vám blahorečím. Simone, jak se bude matka tvá radovati. Nyní jsem její dcerou!“

„Ano, matka ještě ničeho neví. Již jdu; počkejte na mne, až se vrátím. Ale zapomněl jsem, jest zde kočár. Pojeďte se mnou!“

Kateřina i rodiče přijali jeho návrh. Mladík sebral se stolu všechny peníze a v několika okamžicích, ujížděli již k městu.

Mladí lidé byli tak dojatí, že spolu po celou cestu ani slova nepromluvili, ale očima více si řekli. Konečně povoz zastavil a všichni slezli. Turek radostně štekaje, přiběhl ke Kateřině.

„Můj dobrý Turku,“ zvolala, „tak tě konečně opět mám.“

„Jest první posel lásky, jenž se z našeho štěstí raduje,“ řekl Simon. „Pojďme již jen k matce!“

Utíkaje napřed do světnice, kde matka byla volal: „Matko, vezmu si Kateřinu, bude vaší dcerou!“

Ještě nedokončil, když již Kateřina vrhla se do náručí stařeny. Všichni se radostí vespolek objímali a Aninka radostí skákala. Zdálo se, že i Turek rozumí co se děje, nebo běhal od jednoho k druhému, lízal všem ruce, ano i panu Verhoevenovi, jenž tak krutě s ním nakládal.

Ale najednou ssebou mlékař vrhl do stolice a plakal.

„Ale, co děláš nerozume?“ tázala se udivena jeho žena.

„Ano, jsem ničemný člověk! Svědomí mne hryže. Anděl dobroty. Ženo, všim jsi vina, že jsem se jich tolik natrápil! Nikdy jsem nepřestal Simona milovati; ale ty . . .“

„Všechno jest zapomenuto a odpuště-

no,“ zvolal radostně Simon podávaje rodičům Verhoevenovým ruce a znova je objal. „Jestliže Bůh mnoho na nás dopustil, všechno bylo k našemu dobrému. Dobrořečme mu, nejen za své štěstí, ale prosme ho také, by nám všem milostivě odpustiti ráčil.“

Křesťanská Lásky.

(Dokončení.)

Biskup. Il Bersagliere, časopis protiklerikální, mluví takto o zázračné činnosti biskupa Sanfelicea v Neapoli: „Chodíte semo tam, oči se vám zarosily nad bídou, kterou zříte; více pohledu hrůzného sněsti nemohouce odvracujete a chystáte se k útěku, tu pojednou tajná moc vás zastavuje. Co se stalo? Kam neboží všichni bídáci tito se hrnou? Nedaleko zastavil kočár, tam spějí všichni a obklopují muže, jenž vystoupiv, slovem i skutkem potěšuje, posilňuje nešťastné a jim žehná. — V muži tomto poznáváte arcibiskupa. O slzy vstoupí Vám opět do očí nejsou to ale slzy, které vás před chvílí k útěku pobádaly, jsou to slzy, jež vám káží, abyste zůstali a obdivovali se skutkům tohoto vtěleného anděla.

Láska křesťanská jest vryta v srdci jeho, v obličeji jeho, láska křesťanská jest jeho vodítkem, láska křesťanská posilňuje ho. Vejde do chýže, žehná, udílí svátosti, zanechává hmotné pomoci, slovem svým láskou nadchnutým potěšuje, žehná a ubírá se dále. Však nevrací se do paláce svého, pospíchá od chýže k chýži, od nemocnice k nemocnici. — Časy sv. Karla Borromejského se opět vrací.“

Papež. Časopisy překypují chválou víry, jižto nerozumí a která jim přece vynutila obdiv. Mluvme o náměstku Ježíše Krista, a otcí věřících. Víme jak uprostřed nejvyšší kněz, jemuž poměry Vatikán opustiti nedovolují, těšil se ze skutků svých milých, kteří po Bohu právem náležejí jemu. Žehnáv jim splakal nad neštěstím lidu, Jemu na výsost milého. Srdce jeho sdíleti chtělo zásluhy a nebezpečí se syny i dcerami duchovními. Kolik tisíc franků již vydal ku podpoře neštěstím postižených, však to mu nestačilo. On chtěl osobně potěšiti choleroou onemocnělých. Kdož se neobdivoval listu, jež psal kardinálovi Jakobinimu a v němž tomuto světoval uskutečnění velikolepého plánu, totiž

vystavení hospitalu, v němž by papež mohl navštěvovati nemocných.

K tomuto vítězství víry a církve katolické připojití jest nám jedině slova Ježísova: „Nikdo nemá větší lásky, než kdo život svůj dává za přátele své;“ a výklad těchto slov u sv. Jana. „V tomto poznali jsme lásku boží, že dal život za nás, dejmež i my život za bratry své.“ Nyní se ptáme, kdo byl v těchto hrozných dnech pravým přítelem bratrů svých?

V Marseillu zemřeli 3 kněží, kteří u nemocných se nakazili. — Totéž se opakovalo v jiných městech. Faráři osad de San Chiaffredo a Castelletto di Busca zemřeli na cholera v okamžiku, kdy ošetřovali nemocných. Ve Spezzii zemřeli tři kněží. V Neapoli se rozsemohlo 70 kněží katolických, kteří u lože nemocných se nakazili. Šestnáct z nich stali se mučovníky své horlivosti a odebrali se na věčnost. Výtečný list „La Discussione“ doporučoval památce křesťanské jména těchto hrdinů a pravil: „Tyto svaté duše skvějí se nyní před trůnem Božím. Prosí Nejvyššího by zbavil nešťastnou Neapoli hrozného moru, jemuž podleha. Kněžstvo Neapolské nadšeno příkladem vůdce svého arcibiskupa a kardinála Sanfelicea s pýchou ukazuje na tyto bratry zvěčnělé, kteří jsou mu pobídkou k věrnému konání svatého úkolu. Sláva věčná těmto svatým zesnulým kněžím. Armáda panen Bohu zasvěcených měla též své hrdinky, které z lásky k bližnímu zemřely. Noviny o tom všem podaly zprávu a obce i obecní představení tyto oběti lásky s okázalostí a úctou pochovali. Toulon a Marseille viděly též zemřítí několik těchto andělů lásky. V Itálii po sobě zemřely dvě představené sester milosrdných. Jedna v hospitalu Majdalenek v Neapoli, jedna v Castelnuovo Cafagnana. Též jiné sestry podlehy moru.

Tyto skutky lásky jsou skvělé a čisté jako slunce. Kněžstvo a sestry i po bouři nepřestali konati povinnosti nebeského svého povolání. Však svět zapomene rychle chvalo zpěvy, které v nebezpečení lásce křesťanské vzdávatí musil. Opět k dobrodincům chovati se bude obvyklou a pitomou svou lhostejností a povede proti nim obvyklou válku. Nedivme se tomu, nebo pronásledování mají býti mocnou pobídkou pro nás, jsouce důkazem ustavičným božství našeho náboženství. Všim tím naplňuje se proroctví Krista Pána,

řkoucího: „Blahoslavení jste, když vám zlořečí a protivenství činí a všecko zlé o vás lhouce mluví budou, pro mne: radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.“ (Mat. 5, 11.). „Není služebník větší nežli Pán jeho. Jestliže se mně protivili, i vám se protiviti budou.“ (Jan 15, 20.) Kněžstvo sobě připomíná toto proroctví, ale lituje nešťastných bratrů svých zbloudilých. Srdcem laskavým podává jim ruku, aby je vedlo do nebe, kde kyne odměna nevýslovná všem.

Podobenství, paraboly a bajky.

VI.

Kokotice (*Cuscuta europaea* L.)*

Zle jest, dostane-li se mezi semeno lněné neb jetelové neb jiné semeno kokoticové. To z počátku sklíčí jen v zemi; ale pak nitovitou lodyhou svou táhne se od jedné rostliny ke druhé; okolo každé se ovine; v každé z hustých bradaviček svých pustí kořínky. Pak kořínky svými vyssává všecku šťávu z rostliny, kteráž odtud chřadne, vadne, hyne. V jakém jest nebezpečení každá rostlina ještě čistá a svobodná, kteráž jest na blízku cizopasně kokotice, a dále na blízku rostliny, od kokotice již držené a hubené. V jakém jest nebezpečení, aby zlopověstná cizopasnice i k ní se nepřivínila, i jí se nezmocnila, i jí neudolala. Jaký smutný pohled na celé polní prostory neodolatelou hubitelkou zpusťšená, kdež před nedávnem ještě svěží zeleností bujelo a vzhůru se pnulo rostlinstvo nejužitečnější.

Co jest zlá kokotice užitečnému rostlinstvu, to jest vám křesťané! zvláště vám křesťanství mládenci a křesťanské panny! zlé tovaryšstvo. Jen dále ode všech chlipných, prostopášných, podvodných, lživých svůdnic a svůdníků! Ani si nemůžete pomysleti a ani v tom jak náleží sami sebe neznáte, jak nebezpečna jest vám blízkost zlého tovaryšstva, jak lichometné řeči a svůdné příklady jeho se chytají mladých a nezkušených srdcí vašich, jak hned tam, pouštějí kořeny vší nepravosti, jak dříve než se nadějete, můžete býti celí na duši i na těle zkažení a zohaveni.

*) Kokotice, rostlina hospodáře hrozně sužující a jim škodící, má v rozdílných krajinách rozdílná jména; říká se jí ještě: Živé vlasy, kopřivec, zezulina, vláčtník, hubilen.

Rostliny u cest a jinde.

Dva přátelé brali se cestou, a bylo to v letě. Jeden z nich zvolal mrzutě: „Jaké to všude rosou rostliny nehezké, sprosté, odporné! Necht' ať jdu tou nebo jinou cestou, nechať se podívám v pravo nebo v levo, neukazuj se mi leč ostré bodláčí, trnitý šipek, pichlavý babíhněv; leč žahavá kopřiva, smrdutý merlík, smrdutý heřmánek, leč jedovaté vlní mlčí, jedovatý blín, jedovaté psí víno. Kdykoliv si chce člověk odpočinouti vedle cesty, každé musí se báti, aby se neporanil jakým trnem, jakým ostnem.“

„Jaký jsi ty blahovec!“ zarazil ho přítel druhý. „Jaké jiné leč trávy a rostliny nehezké a protivné musejí se ti ukazovati, hledíš-li pořád jen na to, co roste u cest, u zdí, na návších! To arci nebývá mnoho úhledné; a to arci také nejvíce se nám pořád tlačí na oči. Ale ty nesmíš pořád se dívatí jen na jednu neb na druhou stranu u cesty. Ty musíš dále a na všechny strany se rozhlednouti. Musíš se podívati i do polí, tam mezi sklánějícími se klasy obilními jak zalahodí oku tvému modrá chrpa, jak se ti zaleskne ohnivě červený mák polní! Musíš se podívati i do lesů! Tam jak mile tebe uvítají širožluté petrklíče, nachové lechy neb koboutky, pěkně barvené protěže, světlorůžové třemdavy, později modré zvonky, bohatokvěté žluté čilimníky a kručinky, vysoké zlatohlavé lilie. Musíš se podívati k lučinám, k potokům, k poráčím, k vodám; tam jak okřeješ pohledem na blankytnou pomněnku, na tmavě nachovou vršku, na červený hustokvětý kyprej, na vznešený růžokvětý okolíkem jako korunovaný šmel, na plovoucí bílé a žluté vodní růže. Musíš se podívati i na meze polní, na trávníčky, na palouky. Tam jak příjemně ti zavoní fialka, mateřídouška, šalvěj luční. Musíš se podívati i do zahrad; tam nebudeš věděti, čím bys dříve bavil oko své a čich svůj, či ušlechtilou krásou a líbeznou vůní spanilých růží, či zarážející sličností a líbými zápachy bílé a žluté stkvoucích se lilí; tam co jiných a jiných ještě tebe zastaví květín a křovin, tebe i svou krásou i svou vůní k sobě táhnoucích! Jak teprv se podíváš, rozhledneš-li se na všechny strany, co jest všude krásných květín a rostlin! Arci co jsou rostliny nejkrásnější a nejvzácnější, ty se nám neukazují všude na cestách, na návších; ty se více stranou drží a skrývají. A velmi bychom se mýlili, kdybychom chtěli o kráse a o vůni rostlinstva souditi jen podle těch rostlin, jež nalazeme všude na návších, u zdí, u cest.“ —

Ale odtud vzal dále přítel druhý příležitost, aby přítele prvního poučil o pravdě ještě

potřebnější. „Ty jsi,“ tak dále mluvil k němu, „rovněž i jeden z těch, kteříž pořád tak hořké žaloby vedou na hroznou zpuštěnost a zkaženost lidskou; jakoby již všechno zkaženo bylo. Ale tak nesmíme bédovati od té doby, co mezi zlé a hříšné lidi se zasel horčičné zrnko náboženství Kristova, se zadělal v zlých a náruživých srdcích lidských kvas víry Kristovy. Nelzeť nikterakž upříti, že mezi lidmi i mezi křesťany hrozná se páchají nepravosti; že mezi námi mnoho jest záští a nenávisti, mnoho křivd a nespravedlností, jimiž jedni druhé utiskují, sužují, hubí; mnoho neštěstí a nepořádků mezi mládeží, mezi manžely, mezi jinými a jinými stavy. Než ale nesmíme pořád jen na jednu stranu se dívatí. Slušno a spravedливо, abych se rozhledli na všechny strany. A rozhledneme-li se na všechny strany, přece jen mezi lidmi shledáváme moc dobrého, moc šlechetného, moc ctnostného a počestného. Projdemež si všechna hlavní města křesťanská! Co zde nalazáme domů a ústavů dobročinných a lidumilných! Co zde nalazáme takových domů, kdež bez platů se přijímají jacíkoliv churavci a mrzáci, kdež zdarma se jim dává všechna potřebná služba, všechno potřebné lékařství. Jiné jsou zde domy, kdež milého docházejí útočiště schudlí stářím stížení neb chorobou nezbytnou stížení muži a ženy. Jiné jsou zde domy, kdež ubohým slepčům všemožně se polehčuje a nahraňuje smutný osud jejich. Jiné jsou zde domy, kdež s podivuhodnou trpělivostí pečje se o hluchoněmé. Jiné jsou zde domy, kdež opuštění sirotci otcovsky se vyživují a vychovávají. Co jest zde spolků majících za účel pomáhati bíd- ným a nešťastným, sloužit nemocným, jim v zimě starati se o potřebné palivo, jim připravovati teplý byt, teplý oděv! Jak se přibližuje čas vánoční, co zde šlechtní mužové se nachodí dům od domu, aby vyprošovali příspěvky na ošacení chudých školních dětí. Ne, nelze upříti, že jest přece jen mnoho mezi námi lásky. A to platí i při ostatní hodnotě. Smí-li se říci, že není mezi námi dost mládeňců a panen, kteříž by za celý svět se neposkvrnili skutkem ohavným? Smíme-li tvrditi, že není mezi námi dost manželů a rodičů, kteříž spolu se milují láskou nejvěrnější, kteříž pečí nejpečlivější vedou o ditky své? Smíme-li se pronášeti, že neznáme dost chudých, kteříž by žádnému ani jehlou nehnuli? Smíme-li mluviti, že není mezi námi dost synů a dcer dávajících rodičům svým nejkrásnější důkazy lásky a vděčnosti? Smíme-li tomu přísvědčiti, že není mezi námi žádných poutivých a spravedlivých soudců, úředníků, přednostů, řemeslníků, obchodníků? Jak často jest nám se vyznati: Ten jest hodný pán; ten

jest poctivý muž. — Že nám více do oka padá, co jest zlé a daremné, než co jest dobré a hodné, to pochází odtud, že v pravdě hodní a ctnostní jako květiny vonné a vzácné se mnoho neukazují, že více se skrývají, a že lidé zlí a daremní nejvíce o sobě hluku nadělají, jako na cestách a na návších nejvíce na oči se staví rostliny sprosté, nehezské, smrduté, jedovaté.

Zajíc a klasy obilní.

„Vy prožluklé klasy,“ tak se durdil zajíc na vysoké husté obilí, „jak mi překážíte, abych se nemohl podle chuti po poli probáněti.“

„Buď rád,“ odpovídaly mu klasy, „dokavad my zde jsme; až nás zde nebude, pak zle bude s tebou.“

Brzy zajíc toho zkusil.

Kosa sekáči a ruka ženů mu všechno obilí z pole odklídily. Teď se mohl po chuti po poli probáněti. Ale běda! Kamkoliv zajíc se obrátil, všude viděl proti sobě namířenou smrtonosnou ručnici.

„Ach!“ tak si teď naříkal ustavičným pronásledováním věcecek ustrašen, „kde jste vy zlaté klasy, kteréž jste mne tak bezpečně chránily?“

Nevědí jaké záhuby sami sobě žádají, kdo žalují na náboženství křesťansko-katolické, že jim překáží, a kdo stojí o jeho vyhubení.

Karel Otman.

Methodovo dědictví.

Historická črta. Napsal Al. Dostál.

Krutina seděl v podvečer pod stoletou lipou na bujně trávě. Na nebi hvězdička za hvězdičkou vyskakovala a západ se ještě rděl nachelem. Blízkými olšemi váł větřík a voda v potoce šplouchala. Sedlák po práci celodenní odpočíval. Někdy naklonil hlavu do trávy a usnul. Hvězdnatá obloha mu byla příkrývkou, pod hlavu si dal pravici, na níž pak celý den naříkal, že mu v ní loupá. Rád se zahleděl na nebeskou báni. Jedna hvězda zvláště mu svítila přímo nad statkem. Krutina říkal, že to je hvězda nebožky ženy a ty kolkolem jako kuřátka, že jsou děti, jež předčasně pochoval. Syn mu zůstal na živu jeden.

V hlavě Krutinově dnes zvláště bylo jako na víru, když se opře do prachu a pak se točí polem, pastvinou, sadem. Kru-

tinovi se stýskalo. Byl tak sám na světě se synem, byl nejstarším údem na statku a měl jediného toliko potomka a ten ještě pobyl doma jako ptáče, jež kolem hnízda jen se mihne a holátku housenku podá. Takým byl Jasoň.

Krutina vážný muž, v každém jeho rysu značila se odměřenost, v postavě vážnost, v řeči vážnost, v chůzi vážnost. Naopak Jasoň. Neposedl, samý oheň, mladistvá bujarost. Jako to ptáče, sotva doma pobyl chvíli a již pobíhal lesem, honě zvěř, polem a sousedními vesnicemi.

Jasoň Krutina byl znám v celé župě boleslavské.

„Kde se opět toulá?“ prohodil pro sebe sedlák a obrátil se k západu, kde rudá záplava se šířila. „Divoký hoch! Mladost radost!“

Krutina vzpomínal mladých let, kdy také byl takým neposedou, les byl jeho domovem, lov divoké zvěře jeho radostí, jeho životem. Však lety jakoby se přerodil, zvažněl, proměnil se. Přišly starosti rozličné, nadešly dny smutku, až se povaha ustálila a Krutina se stal vážným stařešinou na statku otců svých. Teď jej chystá synu, by nevyšel z dědictví.

„Ještě že mně bozi toho zachovali. Rod Krutinův zachráněn,“ znovu si opakoval sedlák a pohlédl k nebi na jasnou hvězdu s leskem třeptavým a družinou pestrých hvězdiček kolkolem.

Oči Krutinovy zvlhly a ústy se vydral povzdech.

„Předešly nás — žena a děti.“

Krutinovi se zdálo, jakoby hvězdy při těchhle vzpomínkách se zatřásly, jedna živěji zablikala a prsknouc svezla se k zemi. Sedláka by byl tento zjev polekal, kdyby v tom kdosi nepřicházel od lesa. Tvář Krutinova se rozveselila, oko žárněji blýskalo, sedlák sedl a ohlížel se kolkolem, jakoby někomu vyhlížel místo vedle sebe.

Od lesa přicházel jinoch v nejbujnější síle, mladík, kypící bujarostí. Vysoká postava, klenuté čelo, pod černým obočím plamenné oko. Na širokých plécech visel luh s tetivou napjatou. Přes rameno měl přehozeného zajíce a několik ptáků. Vracel se z lovu, šťastně pořídiv.

„Buď zdrav, otče!“ zvolal jinoch ve se, shodiv kořist a luk na lípu pověšiv. „Ještě si neodešel na lóže?“

„Čekal jsem tě, Jasoňi.“

„Mě? A já chtěl zůstatí v lese a po-

cíhati si na krásně parohatého jelena. Však neujde mně, jednou ho přece dostanu. Dobře tedy, že jsem šel domů, když otec mě čekal.“

Jasoň se položil do trávy vedle otce.

„Vím, žeš hodný hoch a jaké neseš zprávy? Nepotkal jsi v lese někde Kuliše, vlechavce?“

Syn Jasoň nad teuhle otázkou se zasmušil. Radost náhle odletěla z tváře jeho. Odpovídal tišeji než dříve a to hlasem dutým.

„Ba že potkal. Právě na mýtině. Vracel se od věkožizných bohů, jimž oběť přinášel.“

„No a co se děje ve světě?“

„Neveselé zprávy mi dal. Ani nemám chutě tomu věřit a tobě takové věci povídati. Vždyť je to beztoho jenom lež a pomluva.“

„Jen povídej, chci vše vyslechnouti odhodlaně.“

„Tak tedy věz; Kuliš vypravoval, že do naší vlasti přišel prazvláštní muž ze sesterské Moravy, ten prý je obtočen svými přáteli a kam zavítá, tam hlásá o novém jakémsi Bohu, naše posvátné háje vyvrací, krahujce plaší a sochy bohů věkožizných rozbíjí.“

Krutina vyskočil a chytil syna oběma rukama silou obrovskou.

„To že řekl Kuliš, můj přítel, náš vlechavec? Synu, nelžeš?“

„Jak to povídám, tak mně vše vypravoval Kuliš. Sedli jsme si na pařezy, Kuliš rozhodil Melusině poslední hrst mouky a pak se zadíval. Složil ruce na prsa a pohyboval hlavou: „Nastanou zli dnové, já to věděl! Do lípy uhodil blesk a zasáhl Peruna. To bylo znamení. A už to je zde.“ Tak nařikal, až zaplakal usedavě. Pak mi vše vypravoval. Ze sousední Moravy přišel do Čech hlasatel nové víry, nového Boha a Čechové se valem k němu přidávají, zapominajíce na bohy vlastní.“

Jasoň ustal a pozoroval otce. Byl také tak zasmušen jako Kuliš, když zvěstoval mu neblahé poselství k otci.

„A jak by se Češi nepřidávali k onomu věrozvěstu,“ pokračoval Jasoň slovy Kulišovými, „když sám kníže.“

„Bořivoj!“ zvolal sedlák a uhodil se do prsou.

„Ano kníže Bořivoj přijal viru tu. Teď následuje národ svého knížete, který věrozvěstce toho povolal i do Čech. Obchází vesnice, zastavuje se, kde několik

lidí se sešlo a hlásá novou víru. Umí prý mluvit slovy među sladšími a mnoho, mnoho Čechů po sobě obrátil. Již prý se blíží i sem do našeho kraje.“

„I sem do našeho kraje? A co říkal Kuliš?“

„Musíme prý se opřít, postavit se na odpor.“

„A kníže?“

„Je prý prorádce. Když víře bohů našich výhost dal a novému Bohu se naklonil.“

„I Bořivoj,“ opakoval smutně Krutina a přetřel si čelo, jakoby se chtěl upamatovat, když byl na Vyšehradě přítomen nastolení nového knížete, když Bořivoj oděn jsa Přemyslovými škorněmi, selskou halenou, mečem v ruce mával na všechny strany. Kdo by si byl tenkrát pomysll, že Bořivoj, nové kníže, přísahu zruší, bohy zapře a věrozvěsta cizince povolá?

Jen to bylo Krutinovi divné, že právě z Moravy přichází věrozvěst ten – ze sesterské Moravy, kde silné páže Svatoplukovo vládlo a po straně jeho sestra českého knížete. Kdyby přišel ze sousedních Němec, nedivil by se; ti beztoho stále o české knížectví hrají, ale z Moravy?

„To vše, co mi vzkazuje Kuliš?“

„Vše, tatíčku; leda že ještě několi-krátě mě pobádal, abych ti na srdce vložil, že na nás jest, abychom kraj svůj obránili, bychom novému Bohu v cestu se postavili. Toho prý na nás vyžadují otcové naši. prospěch vlasti naší, dobro naše. Ostatně prý ještě sám Kuliš osobně sem přijde, vše vyřídí a poradu svolá, jak se vuči nové víře zachováti.“

Slovo od slova vše dal si Krutina symem opakovati a stále se díval na hvězdy k nebesům, šeptaje: „Vy jste všem svízeli ušly, vás, ženo a děti, bohové brzo povolali.“

„Což by, otče, naše síla nedostačila opřít se věrozvěstu tomu, což bychom se neubránili? Tolikrátě jsme odrazili nepřitele, a byl četnější, ozbrojen.“

„Ano, musíme se opřít, památka otců našich toho na nás vyžaduje. Však proti nepříteli s palcátem, mečem, štítem snáze bojovati než s nepřitelem, který beze zbraní, jenom slovy, jenom řečí zápolí. Vždyť jsi řekl, jak vítězně onen muž si cestu klesl, jak vítězí!“

„Však nad námi nezvítězí. Znám na sta mužů jako skála pevných, nepodajných, kteří nikdy nepodloží šíje nové víře. Již

jsem s mnohými mluvil, jimž jsem Kulišovu zvěst přinesl, anebo kteří již o všem dávno věděli. Všichni slibili rámě své na pomoc a zapřísáhli se, že nejen sami nikdy nového Boha nepřijmou, ale také víře té v cestu se postaví. Raději životy své nasadíme.“

„Ano životy své nasadíme v oběť bohům otců našich, bohům našim,“ vážně dodal Krutina, radost máje ze slov synových. Tak z duše mluvil, jakoby slova od úst bral.

Položil pravici na rámě Jasoňovo a řekl:

„Já býval ve zdejšími kraji vůdcem, já vodil své krajany do války, všichni mě vůdcem volili, uznávali. Sestarál jsem se, nehodím se již za vůdce, nemohl bych všude napřed; proto tebe, synu, volím svým nástupcem. Budeš po mně stařešinou, veď krajany své do pole proti onomu novému věrozvěstu, který naše háje vyvrací.“

Krutina vstal a mluvil vážným, tklivým hlasem:

„Přijde zajisté do kraje našeho, i nám bude nabízetí víru tu, i nás bude svádět, ale nedáme se, zůstaneme věrni svým bohům, kteří nás tak dlouho chránili, nás bránili, pole naše obíhem dařili, luka naše květinami sypali, v hájích posvátných s námi rozmlouvali. Těm svým spasím, dobrodincům, těm svým bohům věrni zůstaneme do smrti nejděší.“

„Do smrti nejděší,“ opakoval syn.

„I děti i vnukové naši.“

„Děti, vnukové naši,“ opakovaly lesy dvojí ozvěnou.

Ještě dlouho seděl Krutina na trávě, rozjímaje tiše u sebe. Jasoň zatím usnul.

Hvězdy svítily, měsíc se díval krajem a vítr v olších tiše šelestil ukolébavku. Však sedlák neměl dosud na spaní ani pomyslení. Tak vážnými věcmi byl zaujat.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Pout Velehradská.) Ačkoli již ustanoveno bylo, že vys. důst. p. kapitulní vikář povede dne 28. t. m. průvod na posvátný Velehrad, ačkoli četní mužové se přihlásili, že se tohoto průvodu účastní a již lístky ku jízdě si zakoupili: byl tento průvod přec na důtklivou výstrahu se strany morav-

ského místodržitelství odložen, poněvadž prý v okolí Velehradském jednotlivé případy hořečky se ukázaly. V průvodu tom měl býti nesen skvostný prapor, který američtí Čechové za působením dp. faráře Molitora v Chicagu v křesť. akademii pro chrám Velehradský objednali. Ještě podotýkáme, že naši krajané za Oceánem celý mešní aparát v ceně 1000 zl. na své útraty téměř velechramu věnují. Sláva jim!

— Nově jmenovaný nejđ. p. arcibiskup Pražský hrabě **Frant. Schoenborn** odebral se požehnav v Praze sňatku hrab. Sylva-Tarouccy s hrab. Marií Nosticovou do Chrásti, kde navštívil nejđ. p. biskupa Kralohradeckého, načež se dne 20. vrátil do Budějovic. Jak se proslýchá má býti konsistoř papežská, ve které za arcibiskupa Pražského praekonizován bude, v polovici měsíce července, načež by následovala inthronizace o svátek Nanebevzetí Marie Panny.

— Pobožnost **40-hodinrá** koná se do 27. června u Panny Marie Vítězné u bývalých Karmelitánů a od 28. června až do 1. července u sv. Josefa u anglických panen na Malé straně.

— **Pořádek májové slavnosti** na hřbitovech v Olšanech v neděli dne 28. t. m. jest následující: O 7. hod. ráno mše sv. s požehnáním v kostele, v 8. hod. české kázání na čtvrtém, německé na druhém hřbitově, v 9. hod. slavná mše v kostele, mše sv. u oltářů na druhém a čtvrtém hřbitově, v půl 10. mše sv. u oltáře na prvním hřbitově za všechny zesnulé dobrodince této slavnosti, na to slavný průvod ke čtyřem oltářům na všech hřbitovech a Te Deum. Odpoledne o 5. hod. jest české kázání na čtvrtém a německé na druhém hřbitově, v kostele litanie, pak Te Deum a u prvního oltáře na druhém hřbitově zastavení. Za nepříznivého počasí bude se slavnost konati pouze v kostele.

— **Sázavský klášter a chrám**, který nyní zase jako dříve od četných poutníků navštěvován bývá, byl založen r. 1032 od knížete Oldřicha pro jeho zpovědníka poustevníka sv. Prokopa; dostavěn jest od knížete Břetislava r. 1039 a hojně nadán. Klášter tento dle prvního opata svého také *klášterem sv. Prokopa* zvaný, konav služby B. až do konce XI. století v jazyku slovanském, sloužil po mnohé věky za semeníště netoliko náboženství, nýbrž i vědy a umění, osvěty a průmyslu, ba působil i na vzdělání půdy, na zvelebení hospodářství a řemesel. Za druhého opata Víta, sestřence sv. Prokopa, vypudil kníže Spytihněv r. 1056 mnichy slovanské odtud a odevzdal klášter mnichům latinským z Břevnova tam poslaným

se vším statkem. Avšak sv. Prokop se jim třikrát zjevil a důrazně jim nařídil, aby klášter hned opustili a do Břevnova se navrátili. Slovanští mnichové vrátili se do svého kláštera r. 1064 z Uher, kam se utekli. Břetislav II. uvedl na Sázavu r. 1095 po vypuzení slavného opata Božetěcha zase mnichy latinské, kteří zvelebovali klášter a rozmnožili velice zboží jeho. V dubnu r. 1221 byl klášter od Pražanů pobořen, mniši vypuzeni a statky rozebrány. R. 1588 vyzdvíženo odtud tělo sv. Prokopa a přeneseno v slavném průvodu, jehož se sám císař Rudolf II. účastnil do kostela Všem Svatých na hrad Pražský. Teprv r. 1653 koupil opat Břevnovský část někdejšího zboží Sázavského kláštera od Jana hrab. Valdšteina. Byl zvolen nový opat Daniel Ildefons Nigrin, který ještě více zastavených statků vymanil. Přispíváním dobrodinců zvelebil se klášter a vystaven roku 1687 chrám na místě skvostného kostela, od Husitů zbořeného. Klášter byl za císaře Josefa II. zrušen a slouží nyní za sídlo vrchnosti Sázavské. Nyní velice dbá o zvelebení poutního místa toho dp. farář Sázavský Šindelář. Svatý Prokop toho zasluhuje, abychom ho ctili.

***—* Pořádek služeb Božích o pouti sv. Prokopa na Sázavě.** Na večer 3. července po příchodu četnějších procesí bude v 5 hod. kázání (P. farář hrusický Jos. Růžička). Pak následovati budou zpívané litanie a podá se k veřejné účtě ostatek sv. Prokopa, který se na Sázavě chová, a při tom se bude zpívat staročeská píseň: „Svatý Prokope, zástupce české země.“ — O slavnosti dne 4. července od 5. hodiny z rána následovati budou nepřetržitě mše sv. před památným obrazem sv. Prokopa. Pro poutníky kolínské bude obětována mše sv. v 7 hodin. Komunikantům podá se po sv. přijímání dle starobylého na Sázavě obyčeje posvěcené víno v kalichu sv. Prokopa. — V 7 hodin shromáždí se osada Sázavská, školní mládež, jednoty a spolky se svými prapory u studánky svatoprokopské, zvané Vosovky, kdež před věky kníže Oldřich se svatým Prokopem se setkal. Odtud povede vdp. kanovník Fr. Kočí, průvod do poutního chrámu sv. Prokopa a bude následovati zpívaná mše sv. zvaná matura, kterou bude místní farář Jos. Šindelář před obrazem sv. Prokopa obětovat. V 10 hodin bude slavnostní kázání (dp. farář olešecký Vojtěch Šrámek). V 11 hodin bude za asistence veškerého přítomného duchovenstva vdp. probošt vyšehradský Václav Štulec pontifikální mši sv. obětovat. Slavnostní odpolední služby Boží budou ve 3 hodiny (dp. farář ratajský Václav Čermák). — O noclehy pro poutníky jest v Sázavě a Černých Budách dostatečné postaráno.

Duchovenstvo, které již na večer s poutníky na Sázavu zavítá, nalezne nocleh na faře sázavské.

***—* Plující chrám.** V Kolínských (nad Rýnem) Národních Novinách čteme, že nejd. p. biskup Antonius Macedo Costa z Pary v Brasilii nyní v Evropě se nalézá, aby dal stavěti plující chrám, jímžby po ohromné řece Amazonské v Jižní Americe nahoru a dolů plouli mohli. Tato chrámová loď má býti 130' dlouhá a 30' široká a má se jmenovati Christoforos t. j. Kristonositel. Pékné a přiměřené to jméno dojista. Palubou té lodi bude krásný chrám, opatřený vším, čeho ve chrámě třeba: oltářem, kazatelnou, křtitelnicí, zpovědnicí a jiným. Ostatní prostory lodní tak budou zařízeny, že se do nich zásoby a jiné potřebné věci budou moci dáti a mimo to budou obsahovati kajuty, t. j. malé pokojíčky pro biskupa, několik kněží, učitele, pomocníky a sluhy. — Brasilianská vláda přispěla ku podniku tomu sumou 100 000 zlatých, a myslí, že věc velice přispěje k tomu, aby rozsáhlé země na řece Amazonu ležící a uvnitř ještě málo známé lépe prozkoumány a poznány býti mohly. „Christoforos“ bude míti úkolem, aby plul po řece Amazonu a vedlejších jeho řekách, rovněž velikých, ve všem směru, aby hledal domorodce, je cvičil, hospodářství, řemeslům a jiným užitečným zaměstnáním navyká a je navozoval usedlý a spořádaný život vésti. Zvláště musejí kněží a učitelové se přičiniti, aby brzy jazykům těchž národů se přiučili, by je cvičiti a tím snáze přístup k nim si zjednati mohli; a naopak, aby zase někteří z domorodců portugalsky se naučili. Snahy tyto a úmysly mají i k tomu vésti, aby i v ohledu národopisném země ty se propátraly, nové prameny výnosu a výtěžku vládě se otevřely, ano pokud možná bude, i obchodní spojení se zeměmi těmi se zařídilo a udržovalo.

Z Říma. Pomník zesnulému znalcí řeči kardinálu Mezzofantimu byl postaven v kostele sv. Onufria v Římě a tyto dny slavně odhalen. Na pomníku jest vytesáno poprsí kardinálovo, jemuž pět dílů světa hold svůj vzdává. Kardinál Mezzofanti znal jak známo přes 50 řečí, znal též výborně naši českou řeč a často ji hovořil s českými učenici zavítávajícími do Říma.

Z Janova. (*Sputlost a bohapráznost.*) Jedním z nejutěšenějších svátků církve kat. jest slavnost Božího Těla, kterou věrní katolíci svou víru vyznávají v přítomnost Syna Božího v Nejsv. Svátosti oltářní. Považme, že tato víra hýbá a hýbala jako ku. př. u nás po celá staletí národy. A co se děje v Itálii, která tolik církvi kat. děkuje? O této slavnosti byl v Janově velechrám lidmi přeplněn. Muži, ženy,

dítky modlili se klečíce a zpívající před Nejsv. Svátostí oltární. Náhle se z venčí před kostelem ozvalo pískání. Když se průvod hnul a když se přiblížil arcibiskup pod nebesy s Božím Tělem ku hlavnímu portálu, tu vrhlo se asi 60 mužů, kamením a holemi ozbrojených, na schody kostelní a počali na nebesa házet kamením a do lidu tlouci holemi. Nastal nevýslovný zmatek, mnoho mužů poraněno, mnoho paní omdlelo. Teprv, když vřava dosáhla nejvyššího stupně, vidělo se policii zakročiti. Zatčeno asi 20 osob. Co se jim za tuto bobapráznost stane? Myslíme, že ničeho; pustí je zase co nejdříve. A kam to povede? Ku svržení Humberta s trůnu. Za tři dny po neslýchaném pohoršení tomto, bral se nábož. průvod čítající asi 3500 osob ponejvíce dělníků, z ponti u Madonny del Monte a byl přepaden davem spustlých ničemů, kteří do zbožných poutníků bušili holemi a kamením. Jedna osoba byla k smrti ušlapána a jistý dělník tak holemi stlučen, že za několik hodin ducha vypustil. Mnoho osob zraněno. Také při této výtržnosti byla policie zcela lhostejnou. — I u nás v našem mocnářství jeví některé městské rady jako Hradecká ve Štýrsku mezi jiným též tím svou svobodomyšlnost, že se letos nechtěly účastniti v průvodu Božího Těla. Caveant consules!

Literární oznamovatel.

„Filosofie křesťanská porovnaná s některými filosofiemi nového věku.“ Od dr. Eugena Kadeřávky, prof. gymn. a docenta filosofie na c. k. bohoslov. fakultě v Olomouci. V Olomouci 1885. Tisk a náklad F. Slavíka. Věnován jest tento spis nejd. p. opatu Strahovskému Zikmundovi Starému. Dp. spisovatel snaží se, aby filosofie křesť. zase přišla ku své zasloužené cti, aby zase přednášena byla na našich vyšších učelích, kde jest jen trpěnou a opovrhovanou popelkou. Za tou příčinou porovnává se křesťanská filosofie obšírně s filosofií Kantovou, Herbartovou a Comte-ovou, které jsou jí nepřátelské. S Kantovou proto, povědáž Kant dal podnět mnohým směrům filosofickým a jest jím sloupem a štítem, otcem a zastancem filosofie moderní. S Herbartovou proto, poněvadž jest v rakouském mocnářství oblíbenou a rozšířenou, takže ještě před krátkou dobou nikdo ani professorem filosofie se státi nemohl, kdo k Herbartovi nepřisahal. S Comte-ovou proto, poněvadž jest materialistická, revoluční a modlářská, a přes to přese všechno u nynější generace dochází ob-

liby. O mnohých filosofech dp. spisovatel často zmiňuje se krátce, porovnává je filosofii křesť. s jejich naukami. Pramenů při tom použito spolehlivých. Zároveň vydán též spis v jazyku německém. Bylo by dobře, aby nadaný p. spisovatel dosazen byl na takové místo, ve kterém by hojnější měrou pravdy křesťanské hájiti mohl.

— „*V dětském světě,*“ povídky, pověsti a pohádky, jež napsal Fr. V. Kodým. Zabavné bibliotéky dílo 90. V knihtiskárně benediktinské v Brně. Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. P. Alexius Jan N. *Vaněček*, čl. ř. benedikt. v Břevnově, dne 14. června 1885, (nar. v Občově 8. května 1859, prof. 28. září 1884, vysv. 9. listop. 1884).

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ign. *Kubásek*, far. Zbislavský na odpoč., 12. června 1885, (nar. 13. srpna 1814 v Bučicích, vysv. 25. července 1841);
p. Frant. *Kopiště* sekr. vik. a far. v Lůži, 18. června 1885, (nar. 27. března 1816 v Perálcích, vysv. 25. července 1851).

Jmenování jsou:

- p. Jos. *Hájek*, vik. sekr. a č. děk. v Ousobí, jmenován správcem vikariát. Lipnického.;
Poněvadž Humpolecký farní kostel povýšen za děkanský a fara za děkanství, tedy P. Ferd. *Bursík*, č. řádu prem. kanonie Želivské, b. not. a duchovní správce v Humpolci, jmenován prvním děkanem.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Hroneš*, kapl. Novoměstský, za far. v Bohuslavicích;
p. Kar. *Syrový*, far. v Chlenech, za děkana v Kostelci nad Or.

Upřázdňená místa:

- Lůže*, fara patr. Thurn-Taxis-ského, od 19. června 1885;
Chleny, fara patr. hrab. Bedřicha Kinského, od 22. června t. r.

Číslem tímto končí I. půlletí „*Blahověsta*“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. předplatitele požádati o další předplatné, kteří totiž v lednu jen na půl roku abonovali, aby v zasílání žádná přestávka nenastala. — Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „*Blah.*“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 150 v expedici tohoto listu (knihupectví B. Stýblia v Praze) se prodávají.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ku třetí jubilejní slavnosti na oslavu sv. Methoděje, apoštola našeho,

kteřá se od 5.—12. července t. r. po celé
Moravě koná.

(Podává A. Rejzek T. J.)

Když naše česko-slovanské kraje došla z Říma zpráva, že sv. Otec náš Lev XIII. 30. září, na den velikého učitele církevního, sv. Jarolima, r. 1880 účtu sv. apoštolů slovanských, Cyrilla a Methoděje, rozmnožil tím, že se od té chvíle 5. července každoročně po všem světě slavnost jejich odbývati má, rozrádovalo se srdce naše a každého upřímného Slovanům přejícího křesťana. Když jsme se pak o onom poženaném dobrodiní, jak nazývá milost tuto veliký biskup-djakovarský, dočtli ve zvláštním okružníku papežském a když viděli a pocítili jsme onu velikou dobrotu a lásku otcovskou Lva XIII. ku všem Slovanům, tu splesali jsme všichni a jedněmi ústy nazvali „Grande munus“ radostným poselstvím. A římská pouť Slovanů ke hrobu sv. apoštolů Petra a Pavla jakož i ke hrobu svatého Cyrilla právě před 4 roky konaná, objev to až po tu dobu neslýchaný, vydala svědectví, že všichni katoličtí Slované uznávají dobrodiní veliké, že ctí ve sv. Otci nejen svatou lásku a dobrotu, kterou jako náměstek Ježíše Krista z Něho samého má, alebrž i onu svrchovanou moc, kterou se v církvi jednota sv. víry a jednota neporušená království nebeského na zemi zachovává. Zpomeňme si zase alespoň na některá slova ta věčné pamětihodná. S nevšední radostí mluví nám sv. Otec o příkladné ochraně, kterou se nesli již před 1000 lety k sv. Apoštolům našim utisko-

vaným předchůdcové jeho, s jakou slávou sám papež Hadrian II. s duchovenstvem a lidem jim vyšli vstříc, když do Říma přicházeli, s jakou slávou byl sv. Cyrill na rozkaz apoštolské stolice v Římě pochován, že se podobalo vše spíše průvodu vítěznému nežli pohřebnímu. Netají se tím ale zřejmě mluví o papeži Janu VIII. a nařízeních jeho uváděje slova: „Pismo slovanské, jimž chvály Bohu povinné se rozléhají, právem chválíme i aby v témž jazyku nauky a skutkové Krista Pána našeho, vypravování byli, prikazujeme...“ Kéž jsme se bedlivějšími studii historie církevní mezi Slovaný zaměstnávali! Poznali bychom více pravdu ale i dosah slov těchto, které sv. Otec tehdy pravil: „Papežové římstí, kdykoliv o pomoc jsou žádáni od knížat vládnoucích národům práci Cyrilla a Methoděje ku křesťanské víře přivedeným, nikdy nedopustili, aby pohřešována byla jejich v podporování dobrotivost, v poučení vřidnost v rady udělování dobromyslnost, u věcech všech, v kterýchkoli mohli, nadobytějná ochotnost. Především druhými však Rastislav, Svato-pluk, Kocel, sv. Ludmila a Bogoris znamenité u Našich předchůdců lásky dle potřeby a doby zkusili jsou.“

Aniž Cyrillovým aneb Methodějovým skonáním zastavila se neb ulevila otcovská římských papežů u národy slovanské starostlivost, nébrž v ochraňování u nich sv. náboženství a v zachovávání zdatu veřejného vždycky skvěle vynikala. I skutečně k Bulharům Mikuláš I. poslal z Říma kněze, kteří národ vyučovali, jakož i biskupy z Populonie a Ostie, aby novou křesťanskou společnost uspořádali; též častým Bulharů sporům o právu církevním

on sám přelaskavě vydal výpovědi, v nichž i ti, kteří církvi římské nehrubě přejou, svrchovanou věhlasnost vychvalují a vysoce váží. Ano po žalostné pohromě rozkolem způsobené chválí se Innocenc III., že Bulhary s katolickou církví smířil, a Řehoř IX., Innocenc IV., Mikuláš IV. a Eugen IV., že je v usmíření udrželi.

Podobně k Bosňanům a Hercegovcům nákazou převrácených domněnek podváděným značitě jevila se předchůdců Našich laskavost; totiž Innocence III. a Innocence IV., kteří blud z duší vyplniti se snažili. Řehoře IX., Klimenta VI. a Pia II., kteří katolickou hierarchii po těch krajích stanovitě upevniti hleděli. Též o Innocenci III., Mikuláši IV., Benediktu XI., Klimentu V. jest mniti, že vynaložili neposlední části péči svých na Srby, od nichž preopatrně zdrželi zchytrale nastrosené ouskoky k oviklání náboženství. I Dalmatinci a Liburnové došli pro stálost víry a vzájemnost podpory od Jana X., Řehoře VII., Řehoře IX. a Urbana IV. zvláštní přízně a důkladné pochvaly. Konečně i v samé církvi Sremské v 6. století vpády pohanskými zničené a potom náboženskou horlivostí sv. Štěpána, krále uherského, obnovené mnoho jest památek dobré vůle Řehoře IX. a Klimenta XIV.

Pročež, dokládá sv. Otec Lev XIII., Bohu jest děkovati, že se nám naskytuje vhodná příležitost, abychom se zavděčili národům slovanským a působili společný jejich užitek s nemenší jistě horlivostí než která jest při Našich předchůdcích shledána. Ony církve jistě osvojují sobě nejmnější a největší části péči našich, aniž jest něco, jehož bychom sobě žádali dychtivěji, než abychom pečovati mohli o blaho a zdar jejich, abychom je všechny věčným poutem svornosti, kteráž je nejpevnější a nejlepší zárukou jejich blaha, k sobě připoutati mohli. Přejeme si jen, aby nekonečně milosrdný Bůh našim záměrům požehnal a podporoval, co již započato. Vyzývá také jakož prostředníky u Něho, sv. Cyrilla a Methoda, učitele Slovanův, na jejichž nebeskou podporu právě tak spoléháme, jakož přejeme si, aby rozšířeno bylo jejich uctění. . . .“

Čeho se tudíž jiného letos v tisící ročníci úmrtí sv. Methoděje domáhati máme, buď že putujeme na posvátný Velehrad, kde se před 1000 lety sv. Otec náš a metropolita českoslovanský loučil se svými milými ovečkami, odcházející na věč-

nost, buď že putujeme k Matičce Boží Staroboleslavské, obrazu svatomethodějskému, předraženému dědictví po našich Otcích — čeho jiného se domáhati máme nežli jednoty obou církví latinské s řecko-slovanskou po všem světě slovanském, jako po ní prahne sv. Otec náš? Modleme se, aby všichni Slované obživeni duchem sv. Apoštolů našich bojovali boje statečné o viru a vědu a vzdělanost, aby se poznali v lásce a vědomí, že mají tytéž Otce sv., Cyrilla a Methoda, biskupy katolické církve, aby zakmitla naděje, že idea Cyrillo-Methodějská osvědčí moc života sjednocujícího, aby brzy nadešla doba všeslovanského spojení pod sv. Otcem Lvem XIII., z čehož blaho a požehnání oběma církvím i všem Slovanům by vzešlo.

Slyšeli jsme v odpovědi rozkolných Srbů, že prý na Velehrad posvátný nezaputují, poněvadž je roztrženo Slovanstvo ve dvě církve, katolickou a rozkolnou. A co pravili? „Rozumí se, že dle hlasu srdce svého přáli bychom si církevní jednoty. . . Nemluvili bychom pravdu, kdybychom tvrdili, že rozštěpenost ta nám neškodí. Škodí Rusům a Polákům, škodí Srbům i Horvátům, škodí všem. . . nejvíce tím, že nepřátelé naši dovedli z rozštěpenosti té kořistiti. . .“ Tak píše rozkolná pokrač o jednotě církve mezi Slovany. Jak bychom teprve my, katoličtí Slované, měli ždáti a toužiti po unii sv. vidouce patrněji nesmírné propasti a nespočetné škody na straně rozkolu ne pro tisíce ale miliony ubohých Slovanů rozkolných!

Nezbytno naprosto jest, abychom v tomto jubilejním roce na Spasiteli našem Ježíši Kristu a nejsv. Matičce Jeho a sv. dědicích našich všechněch úsilovně se domáhali této sv. jednoty, sjednocení křesťanskoslovanského světa pod jednou viditelnou hlavou církve latinské i řecko-slovanské, v jednotě sv. katolické víry.

Zpomínám si tu bratrstva Cyrillo-Methodějského i u nás v Čechách a na Moravě a j. založeného pod vyzváním sv. Apoštolů slovanských na sjednocení rozkolných Slovanů v jedné sv. církvi. Zbožný a v pravdě apoštolský muž Antonín Slomšek, biskup labudský, s krvácejícím srdcem vzdychal nad tolika miliony rozkolných Slovanů vyloučených z požehnaného ovčince, jemuž náměstek Ježíše Krista jest pastýřem; i přičinil se r. 1852 o to, aby založeno bylo bratrstvo modlitby společné na sjednocení řecko-slovanské církve s latinskou. Daleko

široko se ujmala myšlenka tato, na tisíce a tisíce údů získáno, kteří se zavázali: a) co den 1 Otčenáš a Zdravas se pomodlit s přídavkem: Orodujte za nás, sv. Cyrille a Methode, abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových! b) kdo knězem jest, na úmysl tentýž 1 mši sv. sloužiti; kdo není kněz, na svátek sv. Apoštolů slov. neb některý den v oktávě sv. svátosti na tentýž úmysl přijmouti; c) přičiniti se, by bratrstvu nové údy získali.

Sv. Otec tehdejší Pius IX. uštědřil údům drahé odpustků, plnomocných a) v den kdy se dají zapsati, b) v hodince smrti, když vzývati budou skroušeným srdcem nejsv. jméno Ježíš, c) každoročně v den svátku či oktávě sv. Apoštolů slov. Mimo tyto plnomocné odpustky trestů časných povolil též částečné z pokladnice církevní.

Máme toto bratrstvo založeno v nejednom našem městě, v nejednom českém kraji: však nevíme skorem ani, živoří-li čili pochováno jest jako dítě mrtvé! Letos v jubilejním roce zajisté poskytuje se nám nejlepší příležitost, bychom obnovili bratrstvo vzájemné na oslavu sv. Cyrilla a Methoda společnou modlitbou se domáhající vytyčeného cíle apoštolského. Kde pak posud zařízení není, jak snadno by se po osadách zaříditi dalo, jak rády by se děti školní ten Otčenáš pomodlily a bohumilá by byla modlitba ze srdce nevinného, jak rádi by i otec a matka vroucnou modlitbou se k milosrdnému Hospodinu modlili, aby zachoval jim a jich dětkám sv. víru, nejdražší to poklad na světě, a vrátil pravému ovčinci ono veliké převelké stádce bloudících bratří a sester na Východě. Zasaďme se o uskutečnění přání tohoto a budeme mítí též památku po osadách našich česko-slovanských na jubilejní rok tisíciletého úmrtí sv. Methoděje na posvátném Velehradě.

Ranní kázání na neděli VII. po sv. Duchu.

Každý strom dobrý ovoce dobré nese: zlý pak strom zlé ovoce nese. Mat. 7, 7.

Pán Ježíš v dnešním sv. evangeliu mluví v podobenství o stromu dobrém a o stromu zlém a má přitom na mysli člověka. Život lidský v pravdě v mnohém

ohledu podobá se stromu. Strom z počátku, když vzrůstá, bývá pečlivě pěstován, vzrostlý pak má nésti po mnohá leta ovoce, po letech opět chřadne a usychá. Takový jest i pravidelný běh života lidského. I člověk v mládí svém musí bedlivě býti vychováván a veden ke všemu dobrému; zůstavme malé dítě sobě samému bez vřehování a vyučování, bez dohledu a dobrého příkladu — a ono buď zahyne, aneb bude neužitečným členem společnosti lidské. Dospělý má též vydávati ovoce dobré svému Stvořiteli, t. j. má skutky dobrými věrně jemu sloužiti. V stáří chřadne a umírá, ale ovoce, jež přinesl, to zůstává; duše jeho obohacena skutky dobrými odchází před trůn Boží, aby tam odměnu přijala za věrnou službu Boží na zemi.

Strom potřebuje vláhy, tepla a světla slunečního, jinak nevydá užítku žádného. A tak i člověk. máli něco dobrého činiti, potřebuje pomoci s hůry, milosti Boží, kteráž rozum jeho osvětluje a vůli posiluje ke všemu dobrému.

Mnohý strom při vši péči nepřináší užítku; je sice krásný na pohled, má mnoho pěkného listí, ale ovoce nenese žádného, aneb jen ovoce špatné. Takový dle slov Spasitele záhy bývá vyřazen a na oheň uvržen. Podobně mnohý člověk má sice mnoho pěkných slov, zdá se na pohled dobrý a užitečný, ale život jeho a skutky nejsou takové; ač i jemu Bůh potřebných milostí uděluje, zůstává přece stromem neužitečným zde na zemi. Takový také nedosáhne účelu, pro který stvořen byl, nevejde do království Božího. Strom proto se pěstuje, aby jednou nesl ovoce dobré; a člověk proto od Boha byl stvořen a postaven na tuto zemi, aby také nesl ovoce dobré, aby konal skutky dobré, Bohu věrně sloužil a tak jej oslavoval. V stromovi je veliká rozmanitost, rozeznáváme veliký počet stromů užitečných a tudíž i množství druhů ovoce dobrého. Podobně i lidé mohou rozmanitým způsobem vydávati Bohu ovoce dobré a tak jemu sloužiti. Každý stav, každé povolání má své povinnosti a tudíž své zvláštní dobré skutky, jimiž Bohu dobré ovoce přináseti má. V každém stavu a povolání možno konati skutky dobré, každému uděluje k tomu Bůh své pomoci a milosti, nikdo tudíž nebude moci omlouvati se, jestliže zůstane stromem neužitečným, jestliže zůstane stromem neplodným, jestliže žádných skutků

dobrych nečinil. Mnohé skutky dobré může každý člověk činit, není k tomu nic jiného potřeby, než dobré vůle Bohu horlivě sloužiti.

Když člověk pamatuje stále na Boha, když každodenně v pokoře kleká a k němu se modlí, jest to ovoce dobré, které Bohu vydává, a to je možno každému. Když člověk svého jazyka, své řeči užívá dle vůle Boží, když Boha chválí, jej vyznává, jen řeči užitečné mluví, když lži, pomluvy a klení se varuje, je to také ovoce dobré, jež Bohu přináší — a toho docíliti může každý, kdo bedlivý a opatrný jest na sebe. Když člověk svědomitě a pilně koná práce, jež stav jeho mu ukládá, taková svědomitá práce je též služba Boží. dobré ovoce před Bohem. Když rodičové svědomitě vychovávají své děti, když od útlého věku vedou je k Bohu, k modlitbě, k životu ctnostnému a spořádanému a když dobrým příkladem jim předcházejí, tím veliké zásluhy dobývají sobě u Boha, dobré ovoce jemu přinášejí. Když děti poslušny jsou svých rodičů, když váží si jich jako největších dobrodinců po Bohu a jim za všechno dobré, co jim zvláště v mladosti prokázali, vděčnost projevit se snaží, konají tím vůli Boží, vyslovenou ve čtvrtém Božím přikázání a dobré tak vydávají ovoce před Bohem. Když člověk dobře snáší se se všemi bližními, když trpěliv jest k jejich slabostem a nedostatkům, když varuje se každé krivdy a nespravedlnosti a vždy ochoten jest dle možnosti pomoci svému bližnímu v jeho potřebách a nehodách, tato láska jeho k bližnímu je též ctností Bohu zvláště milou, nebo o ní praví božský Spasitel: Cokoli byste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste to učinili. Když sám trpělivě snáší kříže a strasti, jež Bůh na něj sesílá, když při tom proti Bohu nereptá, ale do vůle jeho se odevzdává, je to také ovoce dobré před Bohem. Když člověk uznává a vyznává chyby a hříchy své, jichž ani spravedlivý nebývá zcela prost, když litostí a sv. svátostmi hledá smíření s Bohem a posvěcení duše, nad tím dle slov písma sv. mají radost sami andělé v nebi — tím též ovoce dobré vydává před Bohem. A tak rozmanitým způsobem může člověk Bohu sloužiti, dobré skutky konati, dobré ovoce jemu přináseti.

Milý jest pohled na strom obložený užitečným ovocem; a podobně Bůh se za-

libením patří na člověka, který po celý život jemu věrně sloužil a ke cti Boží mnoho dobrého vykonal. Takový člověk hojně ovoce dobré přinesl Bohu a také sobě samému. Kdo věrně Bohu slouží a hříchu se varuje, je již zde na zemi šťasten a spokojen, dobrými skutky získal sobě poklad, jehož mu svět ani dáti ani vzíti nemůže. O takovém praví písmo sv.: „Blahoslavený muž, kterýž nechodil v radě bezbožných, a nestál na cestě hříšníků, ... i bude jako strom, který štípen jest podle vod tekoucích, jenž ovoce své vydá časem svým: a list jeho nesprchne: a všechno, cokoli činiti bude, šťastně se mu povede.“ (Žalm. 1, 1—3). Spravedlivý člověk je v pravdě jako strom, jehož listí nikdy nesprchne a nesvadne; po tomto životě pozemském přesadí jej Bůh do země lepší v království Božím, aby vzal odměnu za věrnou službu svou.

Pamatujme vždy na tento věčný cíl svůj a skutky dobrými shromažďujme sobě poklad nehynoucí pro nebe. Římský jeden císař jmenem Titus proslaven byl velikou dobročinností. O tomto císaři se vypravuje, že když někdy se upamatoval, že toho dne ničeho dobrého nevykonal, říkal pak přátelům svým: Ten dnešní den jsem ztratil, nebo nic dobrého jsem nevykonal. Dobročinnost považoval za nejvyšší úkol svého života. Tak i my svědomitě používejme toho času, jehož Bůh na zemi nám poprává; dobrými skutky vydávejme hojně ovoce dobré svému Stvořiteli, pak i odplata naše hojná bude v nebesích. Amen.

J. Štěgr.

Působení sv. Methoda v Polsce.

Napsal Jan Tenora.

Valně jest rozšířeno mínění, že křesťanství teprve ve století X. za času, kdy Mečislav pojal za manželku českou kněžnu Dobravku, v Polsce se rozšířila. Avšak za pravdu nepochybnou přijati jest, že již dávno před Mečislavem křesťanství v Polsce lidu vštěpováno bylo, a to že hlášáno bylo a šířilo se péčí a snahou svatých apoštolů slovanských a žákův jejich. Na čem pak tvrzení toto se zakládá, pokusíme se v rok tento jubilejní, v rok, kdy i z Polský přemnoží se chystají na pouť na posvátný náš Velehrad, objasniti.

Znameníť historik Roepell ve své

„Historii Polsky“*) píše: Většina novějších polských dějepisců, jako: Naruszewicz, Friese, Lelewel, Bandtkie, byli toho mínění, že křesťanství již před obrácením Mečislavovým mělo početné vyznavače v Polsku. Prvnější tři tvrdí, že z Moravy dílem působením žáků Methodových, kteří jako apoštolové do všech slovanských zemí se rozešli, rozšířilo se do Polska, dílem tak že se to stalo, že po zániku říše velkomoravské mnoho křesťanů z Moravy do bílého Charvatska (t. j. Krakovska) se uteklo, tam že se pak usadili, viru svou rozšiřovali a, jak se podobá, „v Krakově chrám sv. Kříži zasvěcený založili. Minění toto opírá se hlavně o zprávy, jež český kronikář Hájek na str. 37. a násl. v kronice své (vyd. z r. 1541) a Středovský ve spisu svém: „Moravia sacra“ na více místech uložil, mimo to pak také o zprávu Konstantina Porfyrogenety: De administrando imperio“ (op. ed. Meursius p. 127). Poněvadž však ani Hájkovi ani Středovskému, jakož dokázali Dobner, Dobrovský a j., zcela žádné víry příkládati nelze, zdá mi se býti zbytečným, abych dále dokazoval nesprávnost vybájených zpráv jejich o oněch apoštolech moravských a o jejich činnosti v Polsce.“

Upírá tedy Roepell docela vliv nějaký sv. Cyrilla a Methoda na Polsko. Jiná však otázka jest, zdali právem. A tu již odpověděti jest, že nikoli. Známět od té doby, co Roepell slova tato napsal mnoho jiných pramenů, z nichž nade vši pochybnost vysvitá, že zejména sv. Method křesťanství v Polsce ať už bezprostředně nebo prostředně rozšiřoval, a že také sv. bratři Cyrill a Method vždycky byli ctěni jako apoštolové a patronové Polsky; ku svědectví pak Hájkovu a Středovského žádného zřetele mítí nemusíme.

Psal Roepell takto r. 1840, kdy ještě neznal „Životu sv. Methoda“ ani jiných zřidel, z nichžto čerpáme o sv. apoštolech našich. A hle v samém „Životu sv. Methoda“**) čteme: „Měl Method i dar prorocký a mnoho splnilo se z jeho předpovědí, z kterých tu o jedné toliko nebo o dvou se zmíníme. Pohanský kníže velmi mocný, jenž panoval na Vislici, stíhal křesťany nejen jizlivými úsměšky, nýbrž i mnohonásobnými příkorami. Tu poslav

k němu Method řekl: „Dobře by bylo synu, abys se dal pokřtiti dobrovolně ve své zemi, nebo jinak budeš jat a donucen, abys přijal křest v cizí zemi, a vzpomeneš na má slova.“ Tak se i stalo.“

Slova tato zřejmě dokazují, že působnost sv. Methoda i na krajiny polské se vztahovala. Nezáležít již nikterak na tom, bylo-li město Vislica v krajině polské, nebo bylo-li to město ruské.*). Neboť dokazuje-li toto uvedené místo, jak tomu chce dr. Julian Peleš, že působil sv. Method i u Rusů, dokazuje zároveň, že činný byl i u Poláků, poněvadž jen krajinou Poláků mohl dospěti k Rusům.

Již ze zprávy této v „Životě svatého Methoda“ vyplývá tedy, že činnost sv. Methoda vztahovala se i na Polsku. Avšak jiných ještě svědectví v příčině té dovolávati se můžeme, kterými zpráva nahoře uvedená úplně se potvrzuje. Jest nám obrátiti zřetel na to, že Svatopluk šířil panství své a že podrobil si některé krajiny v Polsce. Kam pak až rozprostírala se říše Svatoplukova, tam zajisté také zasahovalo působení sv. Methoda.

A tu již v hlavě 10. v témž „Životě sv. Methoda“ čteme: „Od toho času začala se nauka Boží silně rozšiřovati i počet duchovních zvětšovati se ve všech městech, i pohané počali věřiti v pravého Boha zavrhujece bludy své, a co nejrychleji panstvo moravské začalo se rozšiřovati na všechny strany a bez hříchu vítěziti nad nepřáteli svými.“ Toto svědectví o šíření se panství moravského netýče se zajisté ničeho jiného, než toho, že Svatopluk válkami utkával země pohanské, a to země polské. Utvvrzuje nás v tom dvojí okolnost. Předně třeba k tomu zřetel mítí, jaká byla poloha a jaké byly poměry tehdejší říše Velkomoravské: dovoľovalyť Svatoplukovi, aby šířil říši svou jediné na východ a na jih. Na jiné strany světové říše své rozšířiti nemohl; jmenovitě na západě, ačkoli stále válčil s Němci a nad nimi vítězil, přece žádného kraje jejich se nezmočnil. Obzvláště však nám přihlídnouti jest, šířila-li se říše Svatoplukova na východ. Jest pak tu nepochybně, že se na východ šířila: tak víme jistě, že po smrti knížete Kocela zahrnul v říši svou celé

*) Hamburg 1840, T. I., str. 622.

**) Prameny dějin českých. — Monumenta Poloniae I. ed. Bielowski.

*) J. M. Ossolinski i náš Palacký považují totiž město to za polské, kdežto Dr. J. Peleš pokládá je za ruské.

jeho území vyjímajíc jen hrabství Dudlepy,*) v severní pak Pannonii také zabral Svatopluk jakýsi kraj okolo Nitry, v němž obývali pohané, jak o tom dosvědčují biskupové bavorští v listě k Janu IX. z r. 900.***) Aby však dále na té straně šířiti mohl říši svou, zabraňovali mu mocní Bulharové a později Uhři; zbývalo mu tedy, chtěl-li panství své rozšířiti, aby zabrali hleděl zejména krajiny polské. A tak Svatopluk utkal válkou knížete, jenž panoval v městě Vislici, a jehož letopisci nazývají Vislavem čili Vyševitem. Vyzval ho napřed, jak se velmi pravdě podobá, aby přijal víru křesťanskou, a ovšem dle názorů tehdejších, které byly obecnými, aby tím zároveň uznal jeho nadvládu. Když však nechtěl, přemohl ho v boji. donutil, aby přijal křest, a kraje jeho se zmocnil.

Druhá okolnost, která dotvrzuje, že Svatopluk šířil říši svou zabíraje krajiny pohany osazené, při čemž nejprve pomýšleti jest na Polsku, jsou slova v „Životě Methoda,“ „že panství moravské začalo bez hříchu vítěziti nad nepřátely svými. Co jiného by mohl miniti letopisec středověký, jenž všecek proniknut byl idejemi křesťanskými, slovy těmi, že panství křesťanské bez hříchu vítězilo nad nepřátely svými, nežli válku křesťanů s pohany a sice za tou příčinou, aby víra křesťanská se šířila; války totiž, které se vedly, aby se víra pravá šířila, nebyly pokládány, ať již se vedly jakkoliv, za prolévání krve, za hřích, nýbrž za zásluhu, válka však křesťanů s křesťany pokládána vždy za hříšnou a pokárání hodnou. Vysvitá tedy i z těchto slov, že Svatopluk ujařmil pohany okolní, že šířil říši svou v Polště, a tím že také se tam šířila víra křesťanská.

Tím se stalo také, že patřila i část Polska k diecesi sv. Methoda. Jest to faktum důležité, jehož památka zachovala se po staletí. Když dávno již zaniklo arcibiskupství od sv. Methoda založené, zřízeno bylo r. 973 biskupství pražské; a hle jeho částí byl i Krakov s okolím. Dosvědčuje to listina císaře Jindřicha IV. z r. 1086, která jest potvrzením listiny od papeže Benedikta VI. a císaře Oty I. vydané při zří-

zení biskupství pražského. Hranicí biskupství pražského na východě byla řeka Bug a Styr.**) Avšak v této části Polska nebyli biskupové pražští vrchními pastýři na základě toho, že knížata čeští měli na nějaký čas Krakov ve svém držení, nýbrž aby tam biskupové pražští byli vrchními pastýři, mohlo se státi jen tehdy, kdyby Krakov s okolím nenáležel dříve do žádné diecese, nebo jen tehdy, vstoupili-li biskupové pražští v práva a držení toho biskupství, jehož částí byl Krakov s okolím. A které biskupství to mohlo býti? Mohlo to býti jediné biskupství sv. Methoda. Vždyť víme s úplnou jistotou, že dlouho již před založením biskupství pražského bylo biskupství polské, t. j. pozňanské, proto vlastně polským zvané, že jeho biskup byl vrchním pastýřem zemí polských; kterak by tedy mohli biskupové pražští nějaké nároky sobě činiti na Krakov a jeho okolí? Zajisté tedy jest nepochybné, že nemohli sobě činiti nároků nikterak jiných, nežli které jim slušely jako nástupcům sv. Methoda; byli tedy biskupové pražští již dle tohoto fakta vůbec považováni za právné a řádné nástupce sv. Methoda, do jehož diecese tedy musil náležeti Krakov i celá část Polsky až k Bugu a Styru. Vždyť uvažujeme-li, ode které doby by kraje ty mohly náležeti k Moravě a k diecesi moravské, nezbytně postoupiti musíme až k času Svatopluka a sv. Methoda. Aspoň tedy část Polsky náležela k diecesi sv. Methoda, nepochybně od času, kdy Svatopluk zvítězil nad knížetem ve Vislici.

Že tomu tak, dovozovati se snad též poněkud může ze slov, jimiž kronikáři jak uherští tak polští o událostech za času Svatoplukova vypravují, ač ovšem vyznáváme, že nelze všecko od kronikářů těchto za pravdu přijati. Tak Keza, nejstarší kronikář uherský, nazývá Svatopluka knížetem polským.***) Slova ta zajisté se vztahují na přemožení knížete ve Vislici, čehož následkem bylo, že ta část Polsky připojena i k říši i k diecesi moravské. Bogufal, letopisec polský, vzpomíná, že okolo r. 884 Svatopluk zvítězil nad Vislavem, kni-

*) Dümmler „Südöstliche Marken,“ viz Archiv für Kunde öster. Geschichtsquellen X. str. 41.

**) Codex diplomaticus Moraviae I 62.

*) Inde ad orientem bos fluvios habet terminos Bug scilicet et Ztyr cum Cracoua civitate provinciaque cui Vag nomen est cum omnibus regionibus ad praedictam urbem pertinentibus, quae Cracoua est. Cosmas II. hl. 37.

**) Endl: Monumenta arpádica I. 101.

žetem ve Vislici, jenž pohanství byl pevně oddán.*) A srovnáme-li tyto zprávy se zprávou, již vykládá „Život sv. Methoda“, poznáme zřejmě, že jest mezi nimi shoda, a že za pravdu přijati jest, že k říši Velkomoravské a k diecési Methodově patřila i Malopolska, Vyšší Slezsko i Červená Rus, a tak že jest sv. Method právem také *apoštolem Polákův*.

Totéž však dosvědčuje i tradice od nejdávnějších již časů mezi Poláky rozšířená, že Cyrill a Method, obzvláště pak Method, byli apoštolové Poláků. Odvolati se můžeme na svědectví podstatné a velmi důležité, na svědectví biskupa krakovského Zbihněva Olešnického, jenž ve svých statutech z r. 1436 jmenuje sv. Cyrilla a Methoda vyznavače jako patrony a apoštoly království polského a nařizuje spolu, aby svátek jejich slavil se jako festum duplex.***) Nad jiné světlým jest to dokladem, že pokládání byli sv. bratři za apoštoly polské, a že svátek jejich již ode dávných dob v Polsce slaven byl. O účtě, kterou vždycky otěni byli u Poláků sv. Cyrill a Method, svědčí také toto: V breviáři pergamenovém ve století XIV. psaném, jenž se pod číslem nyní 19. ve sbírce kapitulních rukopisů v Krakově nalezá, jest v kalendáři poznamenán také svátek sv. Cyrilla a Methoda.***). Tamtéž také jest pergamenový kodex: *Passionale de Sanctis* zvaný, in folio maj. o 234 listech. Číslo knihy té jest nyní 100. V části, která jest psána ve století XV. jest také „Život sv. Cyrilla a Methoda“ (i sv. Václava a Zigmunda) popsán. Jest to tím zajímavější a důležitější, poněvadž kodex ten byl v Polsce psán a pro Poláky.†) V diecési hnězdenské modlí se dne 9. března modlitbu, kterou někdy z nařízení kardi

nála Radziwila Stanislaw Sokolowski ze starých breviářů r. 1596 otiskl, z nich pak přešla i do nejnovějších breviářů. Modlitba ta zní: „Všemohoucí nejmilostivější Bože, kterýž jsi nás skrze svaté biskupy a vyznavače tvé, a naše apoštoly a patrony Cirylla a Methoda k víře křesťanské povolati ráčil, dej nám, žádáme, abychom my, kteří nyní z jejich slavnosti se radujeme, též jejich slávy věčné dosíci zasloužili.“*) V této latinské modlitbě zachovala se také u Poláků památka na apoštolování sv. Methoda. Rovněž tak uctívá se památka sv. bratří v diecési přemyslské a krakovské.

Avšak i z knih slovanských přechovávaných ve chrámech a klášteřích na Rusi můžeme čerpati zprávy o tom, že apoštolovali sv. bratři Cyrill a Method i v Polsce. V Petrohradě v museu Rumjancovském nalezá se pod číslem 453. tak zvaný chronograf, rukopis to ve formátě malého archu o 475 stránkách. Psal jej ve Pskově r. 1494 Samuel, ďák z Dubkova, opisuje při tom staré jakési i obšírnější chronografy i různé knihy. V něm čteme: „Když konstantin filosof písmo to (t. j. slovanské) vynalezl, zavedl je u Moravanův, u Čechův, u *Lechův* i u jiných národův a potom na Rusi . . . Za panování císaře Michala i Ireny pravověrně poslán byl filosof Konstantin od císaře Michala do Moravy, nebo kníže moravský prosil o filosofa. Šel tedy tam a naučil Moravany i *Lechy* i Čechy i jiné národy a utvrdil v nich víru pravověrnou i knihy jim napsal v jazyku ruském a dobře jich naučil. A odtud šel do Říma a tam se roz nemohl, vstoupil do kláštera a dáno mu jméno Cyrill. V té nemoci i umřel.“

I tato zpráva jest důležitá, ačkoli v ní jedině sv. Cyrill se jmenuje. Kde však byl sv. Cyrill, tam byl i sv. Method. A zřetelně víme, že oba sv. bratři za přední svůj úkol si vytkli od té doby, co byli posláni na Moravu, zvěstovati víru pravou i vědu *všem národům slovanským*. A když sv. Cyrill v Římě umřel, sv. Method stále úkolu tomu zůstal věren, úkolu, jenž mu byl schválen a svěřen samou stolicí apo-

*) Bielowski: Wstęp krytyczny do dziejów Polski str. 483.

**) „Praesenti constitutione statuimus, ne aliquis in quadragesima alia festa sub duplici festo sibi adinveniat, aut teneat nisi hec: Translationis Sti Wenceslai, Thome de Aquino, Perpetue et Felicitatis, quadraginta millia martyrum, *Ciruli et Metudi Confessorum patronorum et apostolorum huius regni*“ etc. Starodawne prawa polskiego pomniki tom IV. pag. 92.

***)) Archivum do dziejów literatury i oświaty v Polsce tom. III. pag. 41.

†) Tamtéž pag. 103. Nebylo by záhodno, aby „Život“ tento se srovnal se „Životy“ již známými?

*) „Omnipotens piissime Deus, Qui nos per beatos Pontifices et Patronos Cirulum et Metudium ad credulitatem fidei christianae vocare dignatus es, praesta quaesumus, ut qui Eorum festivitate in praesenti gloriamur, Eorum etiam gloriam aeternam consequi mereamur.“

štolskou. Tak když prosil Kocel, aby se Method vrátil z Říma po smrti bratra svého, řekl Hadrian: „Ne tobě jedinému toliko, nýbrž i *všem zemím těm slovanským* posílám jej učitelem od Boha i od sv. apoštola Petra.*) Papež Jan VIII. svědčí v listě svém k Hannonovi, že Method jest poslán k národům,**) a o témž svědčí i Život sv. Methoda, dle něhož papež v listě k Methodovi vyznává, „že v rukou jeho (Methoda) jsou od Boha i od apoštolské stolice *všecky slovanské země*.“***) A Method se nikdy ideji té nezpronevěřil, sám usiloval, aby evangelium rozšířil jak moha, a když i sám nemohl dila tak velikého provésti, staral se zajisté, aby učenníci jeho v něm pokračovali. Tak šířil i sv. Method i učenníci jeho víru pravou mezi Slovany, tak stal se sv. Method apoštolem všech národů slovanských, — tak tedy byl i apoštolem Poláků.

Avšak ještě něco v úvahu vzíti dlužno: sv. Method nešířil totiž jen víru, nýbrž s věrou šířily se i věda a umění. Věda pěstována byla v klášterích slovanských, z nichž jeden se zachoval v Krakově od dávných časův až do doby slavného letopisce polského Jana Długose (1415—1480). Tento píše: „Ještě za mého mládí konal slovanský kněz mši sv. v jazyku slovanském (v Krakově), ale zamítnutý jazyk slovanský ustoupil latinskému. Tolikéž Ad. Naruševič, dějepisec polský (+ 1796) praví, že na předměstí Kleporách v Krakově byla církev slovanská, a že s řeckým obřadem přinesen do Polska i slovanský sloh. Dle vše se tedy zdá, že mezi obřadem slovanským a sv. Methodem jest nějaká souvislost.

Kde však sv. Method působil, tam se také šířilo umění křesťanské. I v Polce zachovaly se nám jisté památky, z nichž i v příčině této můžeme soudit na pozhnanou činnost sv. Methoda. Tak na ostrově Lednického jezera zachovaly se zříceniny kamenné kathedrally byzantské. Stará kathedrál na hradě Hnězdně měla na stropě starého kůru malbu podobnou ruthénské a moskevské, tedy řecké. Kollegiátní kostel sv. Jiří u Hnězdně,

jeden z nejstarších v Polsku, prozrazuje původ řecký. A zajímavé svědectví podává také Zachariáš Kopystyňský, jenž ve svém rukopisu z r. 1620 pod názvem „Obrana víry v Polsce“ praví: V diecési biskupa krakovského najdeš doposud v některých kostelích obrazy řeckého způsobu a útvaru s nápisy v jazyku slovanském nad každým obrazem, což zajisté s dostatek dosvědčuje že první paprsky světla křesťanského božského učení vnikly sem z diecese sv. Methoda.*)

Neméně však zajímavý, že zachovaly se v Polsku i *pověsti z doby* Cyrillo-Methodějské. Jednu takovou pověst vypráví slovnitý Jan Ev. Kosina ve své autobiografii.***) Když studoval v Břežanách, vybral se matkou svou jednoho dne v srpnu na pouť do Lešník. Tam blízko od kostela v lese najednou se ocitli před mohutným skaliskem trčícím do samé cesty. Pamětihodné to skalisko!

„Před dávnými a dávnými léty,“ vykládal vesnický cicerone pocházející z nedaleké osady Lešník, „když se rozbřeskovati počínalo světlo křesťanství v těchto končinách, přišli v tuto krajinu svatí dva bratři a jali se na tomto místě roubiti svatou „církev,“ jak ji posud vidíte tam dole. I viděl ďábel nepřítel odvěký člověka, jak vůči hledě roste svatyně Páně a ukládal o její záhu. A když už kostel hotov stál a služba Páně do něho pozýval na zítří věřící lid, v noci vyrvál z lesa největší borovici, poneřil ji sedmkrát v sirný var nejhlubšího pekla, zapálil ji na ohni, v němž hříšníci upějí nejzatvrzelejší, letem vichru se bral na dračích křídlech vzduchem nad kostelík a s vysokosti hořící strom spustil nad klenbu. Ale před oltářem na kolenou leže modlil se svatý její zakladatel, mračny náhle se zaklopila všecka nebesa a nežli dopadl strom střechy, mocným přívalem uhašen byl pekelný jeho plamen. Zuře marným vztekem ďábel odletěl do pekla a nový osnoval záměr na vyrvání církve svaté. Vzav na sebe podobu ušlechtilého starce, přioděného nachovým pláštěm a zdobeného žlutou korunou usedl před kostelem a lživým hlasem hlásal, že na místě, kde stojí kostel, před dávnými léty děd jeho zahrabal

*) „Život Methodův“ — Prameny dějin českých I. hl. VIII. pag. 45.

**) „Methodum archiepiscopum, legatione apostolicae sedis *ad gentes* fungentem . . . iudicasti.“

***) Prameny Dějin českých I. 50.

*) Život sv. Methoda od Dr. Procházky 1885 str. 178, 179.

**) „Život starého kautora“ v „Komenkém r. 1884 číslo 43, str. 614.“

poklad nesmírné ceny. „Zbořme kostel a rozdělím se s vámi po bratrsku!“ volal a posedlí zlým duchem ten pro sekeru onen pro háky se rozběhli a opět se shluknuvše kostelíček se jali bořiti a rozmetávati. A když uslyšel lomož svatý jeho zakladatel, an na kolenou leže před oltářem se byl modlil, vyjde ven z kostela, — tvář mu září jako slunce, z oka šlehá oheň svatého hněvu, hlas jeho zní jako hřímání Perunovo. — „Co počináš, lide zaslepený,“ volá „zbořiti chceš svatyni Hospodinovu? Stojíš pevně jako skála, na níž smrti kříže skonal svatý zakladatel cirkve naší, apoštolů kníže Petr, na níž stat kníže druhý apoštolů Pavel. Jen skalou tou vyrvanou z útroeb země roztržštěno může býti toto svaté sídlo Páně. Ty pak odstup, duchu temnoty! K lidu Páně tobě není přístupu.“ — Rozplynul se ďábel ve smrdutý puch a všem, kdo stáli vůkol, zdálo se, že jim zašuměla dračí křídla okolo uší. Usadil se ďábel v nejhlubší tůni pekel a zas osnoval záměr na vyvrácení cirkve svaté. Seděl dlouho přemítaje v duši, jak by toho dovedl. I zachechtal se pojednou, až se zatřáslы veřejе pekelné, a přizvav k sobě jiné tři ďábly ohromným obloukem ohnivým z pekla vyletěl a přímo do Říma. Ohledal si skálu, na níž ukřižován svatý Petr i stat svatý Pavel a opíraje se s bratry ďábly o ni konečně ji vyvrátil a sobě vložil na plece. I letěl ďábel, letěl jako šíp puštěný s tetivy, přeměřil letem valné kraje, hory a doly, jezera a řeky, užuž se blížil blizounko svaté cirkvi, — ale v tom zapěl kobout ranní píseň svou, přestala náhle moc ďáblova, pustil skalisko, až hluboko se zarylo v tuto zemi, — neboť před oltářem na kolenou ležel a modlil se svaté cirkve naší zakladatel. Zlomena byla síla ďáblova a vícekrát se nepokusil o záhubu svaté cirkve Páně.“

Hle, že svatý Method také v Polsku, ať již prostředně nebo neprospědně, působil, dokazuje i „Život sv. Methoda,“ do svědčuje účta jemu povždy vzdávaná, do tvrzuji dávné staré památky, naznačují i pověsti, tak že směle říci můžeme: *Sv. Method právem slove i apoštolem Polákův.*

Uznávajíc to bratři Poláci i nyní. Přijdou také letos na Velehrad, aby se tam ve svatyni té, matce všech kostelů slovanských, pomodlili, aby svatým apoštolům našim i svým díky vzdali nejhoroucnější, aby je prosili, by i na dále na vždy byli jim ochránci a patrony, by se za ně při-

mlouvali u Pána. Buďte nám srdečně vítáni na půdě naší domácí, na půdě posvátné, zasvěcené sv. Cyrilem a Methodem! Odtud vzešlo slunce Božské nauky Kristovy, aby svými blahoplodnými paprsky i vaši polskou zemi osvítilo. A jakož za doby sv. Methoda Velehrad, sídlo jeho, spojití měl všechny Slovany páskou víry a lásky v jednotu pevnou, tak nechat nyní Velehrad náš po tisíciletí spojí všechny Slovany páskou tou nejpevnější a na vždy. Za to se přimlouvejte u Pána sv. Cyrille a Methodě!

O poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

Podává *Frant. Vacek.*

(Pokračování.)

Vracejíce se k osudům země České, nechceme tajiti, že zachovalo se nám nehrubě mnoho zpráv o tom, kterak působilo na obyvatele vlasti naší apoštolování sv. bratří v končinách Moravy před r. 874. Učenníci a druhové jejich překročili zajisté hranice zemské, obzvláště tuším za pohnutých dnů válečných. Obětavé dílo sv. Cyrilla a Methoděje nemohlo zůstatí skryto před ostražitým zrakem a vnímavým srdcem Čechův, avšak co dalo se následkem toho u nás, zamlčeli dějepisci nepřející v ničem cirkvi Slovanské. Bořivoj, kníže Český, příhlul záhy k vítěznému pokoriteli Němců Svatopluku Moravskému. Jak se zdá, vázala je i páska přibuzenství, neboť po soudu některých spisovatelův uzavřeno bylo r. 871 manželství mezi Svatoplukem a dcerou knížete Českého Hostivíta aneb sestrou Bořivojovou.*) O přátelském poměru obou domů knížecích svědčí i ta okolnost, že spojovali Čechové té doby zbraně s Moravy proti společnému nepříteli svému a sousedu nadevše protivnému a na obrat, že bojovalo r. 872 vojsko krále Ludvíka s Čechy, aby nemohli na pomoc přispěti Svatoplukovi, který zatím vítězně potíral spojené voje Německé na Moravě. Čechové byli sice poraženi kdesi na březích řeky Vltavy, avšak porážka jejich neměla nad spustošení země horších následků proto, že otupil Svatopluk zbraně

*) Palacký I. 1. str. 147 n. — Sborník Velehradský III. str. 89.

neprátele a sám r. 873 jal se vykračovati bojem do země jejich.

Do roku následujícího 874 kladou slovatní znatelové dějin událost na výsost důležitou a památnou, *pokřtění zemského knížete Bořivoje* *). Nejstarší zprávy o tom jsou velmi skoupé na slova. Kosmas, starosta dějepisu Českého († 1125), jsa rozhodným přívržencem liturgie latinské a odpůrcem obřadu Slovanského jako největší díl církevních hodnostářů oné doby, došel se toliko stručně znamenitého skutku o kterém jednáme, řka: „Bořivoj první z knížat pokřten byl od ctihodného Metoděje biskupa na Moravě za času Arnulfa císaře a Svatopluka, krále Moravského.“ Stručnost svou snažil se na jiném místě omluviti, tvrdě, že „četl jiná již sepsání o tom“ v knihách jež zejména uvádí: *Privilegium Moraviensis ecclesiae*, *Epilogus ejusdem terrae atque Bohemiae*, *Vita vel passio s. Venceslai*. Zdali spisové řečení všeobecně známi byli v Čechách, nelze nám rozhodovati, avšak pokud nám se zachovali, obšírností věru nevynikají. Vděku všeho potomstva byl by si zasloužil Kosmas, kdyby byl potlačiv nechuť ke křesťanství Slovanskému, zpravil nás zevrubně o tom, co za doby jeho známo bylo o pokřtění Bořivoje a následcích jeho v zemi České.

V životopise sv. Václava se vypravuje, že slovatný kníže jménem Bořivoj přijal křest sv. v *tom městě, které Velehrad sluje*, tu ježto Moravského arcibiskupství stolec a sláva byla. Stalo se to tedy na dvoře krále Svatopluka skrze arcibiskupa sv. Metoděje. I nelze se domnívati, že to byl skutek náhodný, založený na poněm rozmaru. Potřeba řádného organismu církevního v Čechách jevila se již za drahnou dobu, než nedocházelo ke zřízení jeho pro příčinu velmi závažnou. Bylité na váhách pánové Česti, kam by se přiklonili. Věkovitá nechuť k Němcům a ke všemu co z Němec přicházelo i následovalo na jedné straně a nejistota, zdali se naplní očekávání Rostislavovo i za Svatopluka na druhé straně zdržovala rozhodný krok jejich na cestě náboženské. R. 874 nebylo více pochybnosti, že Svatopluk vstoupí do šlépějí velikého předchůdce a strýce svého. Biskupství Moravské bylo již založeno a základy jeho slibovaly dlouhé

trvání. Přátelský poměr mezi panujícími knížaty byl výhodnější pro Svatopluka jakožto krále výbojného a státníka velmi obratného nežli pro Bořivoje, který nemohl se honositi podobnými vlastnostmi: i potáhl za sebou jakousi podřízenost obyvatel země České vůči panovníkům Moravským. Bořivoj tedy po zralém uvážení všech věcí, maje na paměti prospěch poddaných a blaho své vlastní, zavítal do sídla sv. Metoděje a přednesl mu svou „ustavičnou žádost“, aby křtem sv. přijat byl do společenství církevního. Žádosti té ovšem s ochotou a radostí se vyhovělo.

Legenda o životě sv. Cyrilla, sv. Metoděje a sv. Ludmily, *) kterou pokládají někteří za překlad spisu u Kosmy řečeného „*Epilogus Moraviae atque Bohemiae*,“ sděluje s námi, kterak pokřtěno bylo s Bořivojem 30 služebníků jeho, tuším že urozených panošův. Kníže jejich byv potvrzen u víře, vrátil se do země České, veda sebou kněze jménem Kaicha. I vystavěl nedlouho po tom kostel na Levém Hradci a zasvětil jej památce sv. Klementa, papeže a mučenníka. Sv. Metoděj uvedl Bořivoje do církve katolické obřadu východního neb Řeckého. Pravdivost výroku toho v brzku bohá za sporu vyjde **) Přivědci nám zajisté každý, tvrdíme-li, že národní uvědomělost za věku 9. a 10. nebyla tak dalece probuzena, aby se ve věcech důležitých přednost dávala jazyku Slovanskému před latinským, jehož v písemnictví vůbec se užívalo. Jestliže přeložili apoštolové Slovanští knihy latinské a obřadem západním aneb Římským konali bohoslužbu, proč tak hořká žluč proti dílu jejich nepominula u milovníků latinské liturgie, když ustoupila slovanština latině, ačkoliv obřady bez proměny zůstávaly? Tu bychom spíše vděčnosti se nadívali, neboť bylo by vyznati, že latině dokonáno, co slovansky bylo počato. O řeč běželo by Německým biskupům potud, pokud slovanština kladla působení jejich v Čechách překážku, ježto kněží jim podrobeni musili by se učiti slovansky, aby řečí tou mohli konati bohoslužbu, kterou konávali před tím latině; když však k neznámé řeči přidružil se ještě neznámější obřad, totiž Řecký, vzrostla překážka ta ve hrázi téměř

*) Výbor z liter. České I. str. 309 nn.

**) Časopis kat. duchov. 1885 str. 589 nn.; 1882 str. 33 nn. — Sborník Velehr. II. str. 155 nn.

*) Palacký I. 1. str. 152. — Jirečkovo Slovanské právo I. str. 48.

nedostupnou a paměť její provázena byla hořkostí při těch, kdož byli svědky a pamětníky rozkolu církve východní a její se odloučení od církve západní.

Legenda svrchu řečená vypravuje dále, že po křtu Bořivojově příjev sv. otec Methoděj do Čech, pokřtil sv. Ludmilu, manželku jeho, se mnohými jinými. Ačkoliv není zpráva ta historicky jista, přece o *pobytu sv. biskupa v Čechách* pochybovati nelze. Ne-li dříve s bratrem svým Konstantinem, tož později sám přibyl sv. Metoděj do Litomyšle a založil tam kostel sv. Klementa. Že pak osobně působil v Čechách, přispívaje radou a pomocí při vštěpování sv. víry křesťanské, doličňuje Palacký (I. 1. sr. 153) slovem velmi závažným, říká: Či sluší snad mysliti, že by muž ten ducha apoštolského, ztrávil tak říkáje celý život svůj na cestách pro šíření křesťanství předsevzatých, byl se ostýchal jen krátké a bezpečné jízdy z Moravy do Čech? aneb že by mu na tom dosti nezáleželo, aby v národu na počet a sílu známém ujistil prospěch semene spasitelného, jež sám rozséval? O církvi Slovanské založené v Čechách sv. bratřími a pěstěné skrze učenníky jejich svědčí nejstarší chrámy a kaple sv. Klementske, svědčí o tom písmo a liturgie Slovanská, které záhy do vlasti naší byly uvedeny a jichž i delší čas potom se užívalo; slovem: za života sv. Metoděje arcibiskupa zřízena byla v Čechách církev křesťanstvo-Slovanská.*) Kdoby pravdu tu historicky ztvrzenou chtěl zapíráti pro malý počet dokladův, ať uváží, co následuje: Sv. bratřím Soluňským běžeto nejvíce o jednotu víry a co s ní se snášelo, nepokládali nikdy za zlé aniž rušili.

Před nimi v Čechách působili tu i tam misijníci němečtí, konajíce bohoslužbu Římskou jazykem latinským. Sv. Methoděj oddán jsa celým srdcem náměstku Kristovu v Římě, nezavrhoval nikdy liturgie latinské, nýbrž stejnou láskou nesl se k ní jako ke své přirozené bohoslužbě Recké. Duchovní Němečtí jsouce vděčností prázni, zlehčovali obřad východní a nabývše vrchu, i všelikou stopu jeho snažili se vyhladiti z paměti lidské. Což tedy divu, že dochovalo se věků pozdějších málo svědectví o biskupování sv. Metoděje v Čechách? Zračí se v tom pravda až podnes očitá, že povolnost a snášeli-

vost Slovanská vůči cizincům jenom na škodu jest těm, kterým by chválu a uznání měla zjednávatí.

Řekne snad někdo, že spustili jsme se zřetele účel přítomného článku a hodlajíce vyznačiti poměr země České k diecési Řezenské, ani slovem se ho nedotýkáme. Vinu toho dlužno přiložiti k předmětu, o kterém jednáme. Bylo by věru zbytečno hledati jakési spojení tam, kde věci dvě sobě úplně cizí sotva z daleka se stýkaly. Právě z předchozího vypravování jest na bíle dni, že ani biskup Řezenský nestaral se o Čechy, ani Čechové že nedbali o biskupa Řezenského. Ambricho, arcipastýř Řezenský (865—891), jsa více milovný meče nežli berly, vedl část Bavorského vojska do bitvy proti Moravanům r. 872. Že si vojanskou myslí nezískal vděku při Čechách, snadno se domysliti. Když ustanoven byl sv. Methoděj arcibiskupem Pannonským a vyslancem papežským v zemích Slovanských vzkypěl proti němu hněv arcibiskupa Solnohradského a biskupa Pasovského za tou příčinou, že po vůli papežově vyňata byla Pannonie a země Moravské z právomoci jejich. Mimo to bylo jim oželeti desátkův, kterých více si vážili nežli duší křesťanských. A Ambricho, biskup Řezenský, byl by mlčky přihlížel k působení sv. Metoděje v Čechách, kdyby mohl se prokázati sebe menším nárokem k zemi právě jmenované? Pozoru hodno jest, že mimo mnicha Fuldenského nižádný spisovatel Německý 9. a 10. století nevěděl o pokřtění 14 Čechů Českých v Němečích, natož pak o zásluhách biskupů Řezenských v Čechách.*) Ani Kosmas již neměl tušení o tom, že by země Česká za Bořivoje byla částí diecése Řezenské, sice by byl vděčně toho vzpomínal a obšírněji vypsal nežli pokřtění knížete Bořivoje na Moravě. Jestliže však přece při zřizování biskupství Pražského r. 973 poukazovalo se v Řezně ke 14 lechům ve Fuldě zapsaným, byl to titulus coloratus právomoci biskupské, kdežto pravý základ její položen byl zcela jinde a mnohem později, nežli si toho přejí dějepisci Němečtí.

Sv. Methoděj r. 880 očistiv se v Římě z nářku nespravedlivého, jakoby neměl pravé víry a o své újmě užíval Slovanského jazyka při úkonech bohoslužebných, vrátil se na Moravu a očekával rozkazy

*) Sborník Velehr. III. str. 85 nn.

*) Sborník Velehr. II. str. 186.

papežské o věcech a žádostech, které byl přednesl v Římě. Listy sv. Otce Jana VIII. poslané ke Svatoplukovi zvěstovaly mimo jiné, že zvolený biskup Nitrianský Viching dosahl již svěcení a že papež hotov jest povýšiti na důstojenství biskupské ještě jednoho kněze, kterého Svatopluk s vůlí arcibiskupa Methoděje do Říma pošle, jakmile vyhlédnuto bude příhodné sídlo biskupské v říši Velkomoravské. Zdali k tomu došlo a na kterém místě zřízen byl kostel druhého suffragána, o tom nemáme posud žádné jistoty. Avšak nejistota nedává práva nikomu, aby takto soudil: Protože té doby nebylo zřízeno biskupství v Čechách, ačkoliv hodila se výborně Praha za sídlo jeho, nenáležela země Česká k arcibiskupství sv. Methoděje, nýbrž byla částí diecése Řezenské.*) Za těmi slovy skrývá se takoruka výčitka, jakoby sv. Methoděj nebyl se dosti staral o potřeby věřícího lidu v Čechách a nechtěl dopřáti zemi té stolce biskupského, ačkoliv naskytla se mu vhodná příležitost. Ostří výčitky právě řečené dalo by se snadno obrátiti, kdybychom řekli: Proč nepečoval o to biskup Řezenský, jestliže podrobeny mu byly Čechy v ohledu církevním již 35 let, aby dostalo se jim vlastního biskupa? Jelikož není známo, že se zanášel Ambricho myšlenkou podobnou, ačkoliv na snalé bylo uvéstí ji ve skutek, nenáležely Čechy k jeho biskupské právomoci. Kdybychom tak soudíce, chtěli se ukvapovati, mohli bychom i dále tvrditi: Poněvadž není známo, kdy a kým vysvěcen byl na biskupství věrný žák a druh sv. Methoděje jménem Gorazd, ačkoliv biskupem se nazývá, tož nebyl suffragánem arcibiskupství Moravského. Tolik jest jisto, že r. 880 jal se Viching strojiti úklady metropolitovi svému a překážel mu všemožně při konání povinností arcipastýřských. Když pak i Svatopluk zapomínal se nad sv. Methodějem a přátelé se s Němci, přednost dával latinské liturgii před Slovanskou,**) dílo velikých

apoštolův a bratří Slovanských nemálo bylo ohroženo. Svatopluk, stoje na vrcholu slávy světské, ne všimal si více duchovního prospěchu poddaných a tak připravoval zajisté mnohé trpké chvíle sv. Methoději, jenž svoláváje požeňání boží na církev svou Slovanskou, povolán byl ke slávě věčné dne 6. dubna 885 na Velehradě Moravském. (Pokračování.)

Methodovo dědictví.

Historická črta. Napsal Al. Dostál.

(Pokračování.)

Již byla hluboká noc se snesla nad krajinou. Na nebi tenkrát ani jediné hvězdičky. I měsíc se skryl za mraky. Vítr přímo burácel v lesích, letěl přes pole do vesnic a tu a tam se opřel tak o strom, až jej vyvrátil v kořenech.

Ve světničce došed světlo; skulinami proráželo do čiré noci. V krbu oheň plazil se po smolnatých pařezech jako had a vrhal světlo po skromném nábytku. Stůl ze špalvu širokého, lavice kolem, lože a v rohu almárka. Po stěnách blikalo světlo, poskakující z obilné na pestře malovanou listu.

Blíže krbu seděli dva muži, podal na lavici opíral hlavu jiný — nejmladší. Venku skučel vítr a oheň vesele praskal.

„To syn tvůj?“

„Jasoň, jedináček,“ odpovídal stařešina Krutina.

„Však z něho můžeš mít radost,“ nato neznámý, řasnatým rouchem oděný muž. Světlo právě osvětlilo zarostlou jeho tvář, jiskrné oči, vysoké čelo. Silná pravice zamáchala vzduchem, když řekl: „Jasoň za deset dětí nadělá ti radostí.“

„A starosti,“ pohodil hlavou Krutina, „v těchto dobách.“

„Ba právě v těchto trapných časech.“

Cizinec vážně zakýval hlavou, až se mu vlasy po šíji svezly. Zadíval se do ohně a přemýšlel. Po chvíli jakoby se vytrhl z těžkých myšlenek, vyskočil a chopiv se ruky Krutinovy řekl: „Vždyť bych zapomněl, proč jsem sem přišel! Předně z přátelství, to se ví — ke starému druhu;

skou nežli Slovanskou proto, že jsa u víře vlažným katolíkem, zatoužil po kratších obřadech Římských nežli byly Řecké.

*) Frindova: Kirchengeschichte Böhmens I. str. 40.

**) Papež Jan VIII. psal mu r. 880: „Si tibi et iudicibus tuis placet, missas latina lingua magis audire, praecipimus, ut latine missarum tibi solemnia celebrentur.“ Nedá se mysliti, že by tu běželo pouze o řeč při stejných obřadech, neboť tak tupým vlastencem Svatoplak přece nebyl, aby povrhoval slovanštinou a v latině si liboval. Žádal si spíše slyšeti mši latin-

pak za zvláštní příčinou. Snad tě už Jason zpravil.“

„Vše jsem otcí vypověděl,“ ozval se Krutinův syn u stolu.

„Ano slyšel jsem, že naši bohové jsou ohroženi, že nová víra se tlačí do vlasti naší.“

„Od bratří Moravanů šíří se víra ona. Jinou stranou si do vlasti našich již razila cestu, od západu, od sousedů, jichž řeči nerozumíme; ale kníže náš Bořivoj zajel si k bratrům na Moravu a přivedl nové věrozvěsty.“

„Bořivoj, milovaný kníže náš?“

„Ano dříve milovaný teď nenáviděný kníže přijal víru onu a chce prý také, by veškeren národ, abychom všicki neznámého Boha vyznávali. Charvatí, Libičtí a jiní východní sousedé naši již skutečně uvěřili onomu věrozvěstu, přijali novou víru.“

Poslední slova pronášel Kuliš hlasem litostivým.

„Opustili nás, nevděčníci!“ požaloval sedlák.

„Ať si nás zradili,“ zvolal prudce u stolu Jason; „ještě jsme tady my. Pšované se Slaviborem v čele, ještě jsou zde věrní naši sousedé: Lučané, Dudlebané, Děčané a jiní.“

Pozornost obou rozmlouvajících starců obrácena k jinochu, který od stolu vstav, krbu se přiblížil. Jenjen hořel v obličejích a rudá zář dodávala tváři jeho červené barvy.

„Dobře, že jsi vzpomněl na Slavibora pšovského, ten nám bude vydatným pomocníkem. Ať se dal Bořivoj pokřtiti a novou víru přijal, však manželka jeho, Slaviborova dcera, Ludmila zůstane nám věrnou — nám, svému národu a manžel mnoho své choti k vůli udělá. Nakloníme-li si Slavibora pšovského — o čemž nelze pochybovati — získáme i Ludmilu kněžnu a snad i Bořivoje knížete.“

„Pravdu říkáš, příteli. V Ludmile všechna spása.“

„Nejprve třeba překaziti věrozvěstu moravskému jeho šťastné v Čechách působení —“

„To bude naší starostí.“

Jason postoupil ještě blíže krbu.

„Tvou, Jasoni?“

„Ano, naší péčí. Já a jiných mnoho jinochů usnesli jsme se, že zničíme dílo Methodovo, že obrátíme kroky jeho zpět, že bohům otců našich vydobudeme pevně

půdy a háje jejich ochráníme svými pážema, kdyby třeba bylo, svými životy.“

„Výborný jinochu, ze srdce mi mluvíš,“ zvolal vlchevec a objal Jasoně k nemalé radosti Krutinově.

„Hleďme, hleďme, ani otcí jsi se nesvěřil,“ mírně káral Krutina syna.

„Chtěl jsem vyčkati příhodné doby a ta nadešla teď. Jsem potěšen, že úmysl svůj zde u přítomnosti vašeho přítele, bohů oteckých věrného zastance, vám vyjevití mohu. Pravda, jsou bozi naši ohroženi, ale uhájíme jich.“

„Pravda, uhájíme.“

Vlchevec opět usedl na lavici a sedlák přiložil smolnaté poleno. Oheň se rozproudil světlicí. Venku burácel dosud vítr.

„Meluzina žádá své oběti.“

Šotva dořekl Krutina ta slova, syn Jason vyšel na zásep s ošátkou bílé mouky pšeničné.

„Statného máš syna.“

„Díky bohům!“

„A rozumného; komu by to na mysl přišlo, ve Slaviborovi a Ludmile hledati ochrance naší vry! Mnoho prospěje.“

„Ludmila je ještě naše, třeba Bořivoj přijal křest.“

Na prahu Jason vyhazoval hrst za hrstí bělounké mouky do povětří. Vítr se točil na dvoře, až Jasonovi mouku do očí smetl a v olšínách to praskalo a skučelo, až sluch přecházel.

„Zde máš, Meluzino, oběť svoji; utiš se, ustaň!“

Zaprášilo se na dvoře a ve světlici skláněli starci k sobě hlavy a vlchevec vychvaloval Krutinova syna. Takovým slovům sedlák nejraději naslouchal. Bylo mu volněji a jakoby ho někdo polechtával.

„Bude mým nástupcem, je mu třeba srdnatosti a rozumu.“

A mým nohsledem bude též.“

„Jakže?“

„Kdo by byl vlchevcem po mně, až složím údy? Kdo?“

„Jaká radost! Můj syn — sluhou věkožizných bohů!“

„Nestane se tak sice hned, ale nemine ho to. Vycvičím ho, do tajemství zasvětim, bude služebníkem bohů našich.“

„V olšínách skučí Meluzina,“ oznamoval Jason; „mouka rozházela se po všech končinách. Vítr se mírní.“

Starci na sebe významně pohlédli.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Velkých Nehvizd.

(Zřízení křížové cesty na oslavu 1000-letého jubilea methodějského.)

Letošní rok přinesl nám významnou a pro smutnou dobu naši velmi poučnou a povzbuzující slavnost — 1000-leté jubileum sv. Methoděje, upomínku na blahoslavenou smrt Apoštola našeho, jemuž děkujeme za poznání pravého Boha. — Posvátný Velehrad tisíce poutníků již hostil a bude ještě hostiti, poutníků nábožných, kteří tam na hrobě tohoto sv. apoštola vřelé modlitby vysílají k trůnu milosrdného Boha, by nedal zahynouti semeni, sv. věrozvěstem v srdce naše zasetému, ale milostí svou, touto žírnou rosou nebeskou svažil je, by přineslo užitek stonásobný. — Bohužel však že doba přítomná zlá jest, bohužel že málo komu možno na daleký Velehrad se odebrati a tak náboženský hold tomuto velikému dobroději našemu složit. Bídě této hleděla nejdůst. kapitolní konsistoř tím odpomoci, že ustanovila dva chrámy (staroboleslavský P. Marie a Karlinský), aby i ti chudší pouti do chrámů těchto došli milostí jubilejních. — Než osada Velko Nehvizdská jiným ještě a to případným způsobem oslavila 1000-leté jubileum methodějské. Jako kdysi sv. Pavel nic užitečnějšího národům říci nevěděl, a s ničím důležitějším seznámiti je nechtěl, než s Ježíšem a to Ukřižovaným, tak i náš Apoštol po příkladě jeho seznámil nás s Vykupitelem naším — Ukřižovaným Synem Božím — poučiv nás o jeho cestě křížové, kterou šel z lásky pro naše spasení. A proto nemajíc v chudém chrámu svém osada tato obvyklého vyobrazení cesty této křížové, zřídila si ji sama z milodarů, jež přechoťně (ač trudné časy nyní jsou) jak bohatý tak chudý podle možnosti své obětoval. — Obrazy jsou od vídeňského prof. J. Kleina (na skladě u Fr. Pusteta v Řezně), krásné rámce z továrny p. Em. Kopáčka v Praze a svícny z lublaňské továrny A. Samassy. — Za poměrně dosti malý náklad (120 zl.) zřízena tu křížová cesta, která poslouží k ozdobe každého kostela, tak že firmy ty směle můžeme doporučiti každému z důstpp. bratří. — Hlavní však zásluhu, že památka na křížovou cestu hned tak brzy z paměti osadníků zdejších nevymizí má vysocedůstojný pan provincial řádu Františkanského, P. Kazimír Adámek, který s nevšední obětavostí uvolil se ji slavnostně posvětit i v té době, kdy právě tu největší práci měl s kanonickou prohlídkou svých klášterů. Upřímný dík za tuto jeho ochotu musím mu vzdáti ještě jednou i na tomto

místě, s doložením, že jeho upřímná, srdečná, uchvacující a řečnický výtečná promluva nikdy nevypadne z paměti jeho posluchačů, a že každý vždy, kdykoliv podívá se na tuto křížovou cestu vzpomene si dle jeho upozornění na napomenutí Spasitelovo: „Kdo chceš za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne“ a že jen touto cestou, poslušností k Bohu dostatí se lze do společnosti sv. Methoděje — na „Velehrad nebeský.“

KRONIKA.

Z Prahy. (*Oprava vyšehradského chrámu*). V úterý dne 30. června dopoledne položen byl slavnostním způsobem základní kámen k obnovení chrámu vyšehradského. Slavnosti súčasnilo se mnoho vynikajících hodností církevních i světských, pak ozbrojené sbory měšťanské v počtu velmi četném. Od hlavních dveří chrámových tvořil sbor ostrostřelcův, přechoty i granátníkův i vyšehradských vysloužilců špalír až ke dvěma stánům chvoji zahaleným; v prvním vdp. probošt Václav Štule v průvodu celé kapitoly konal svěcení základního kamene; v druhém pak přítomni byli vysocí hodnostové. Byl zde zejména místodržitel baron Kraus, nejvyšší zemský maršálek kníže Lobkovic, starosta měst pražských dr. Černý, policejní ředitel rytíř Stejskal, ministr m. s. Jireček, kanovníci kapitoly sv. Vítské vdp. kap. vikář Ant. Hora a vdp. kan. dr. Borový, probošt kapitoly u Věch Svatých dr. Vinc. Náhlavský, generál křížovníků, zástupce kanonie strahovské, prelát emauzský dr. B. Sauter, zástupci řádu dominikánského, františkánského, tovaryšstva Ježíšova a kongregace redemptoristův. V pozadí základního kamene chvojem i růžemi okrášleného stálo 12 kamenníků v stejnokroji sarchitektem p. Mockrem a stavitelem p. Sigmundem v čele. Zpěvy obřadní konali boboslovci semináře pražského. Pontifikant vykonáv svěcení kamene uhodil nejdříve třikrát naň s heslem: „In laudem et gloriam Ss. Trinitatis et coelestium regnorum incrementum.“ Po něm následovali místodržitel a maršálek. Vdp. kapit. vikář uhodil s heslem: „Bůh dej vzrůstu a šťastného dokonání,“ děkan kapitoly Berkovec: „Kdo křesťanské chrámy zvelebují, toho Bůh hodně odměňuje!“ Probošt Náhlavský: „Ke cti sv. Prokopa a Věch Svatých.“ Starosta dr. Černý: „Ke cti a slávě Boží, na oslavu víry a ke cti města Prahy.“ Ministr Jireček: „Ke vši práci hojného zdaru.“ Kanovník Kavka: „Kdo v něj věří nebude zahanben.“ Kanovník Kočí:

„Ke cti a slávě Boží a našich milých patronů.“ Kanovník Karlach: „Lauda Sion Salvatore.“ Svěcení zakončeno bylo tichou mší sv. kanovníka-faraře, po níž všechny ostatky svatých slavnostně přeneseny byly do kaple sv. Klementa na probošství.

— Pobožnost 40-hodinná koná se do 5. července u sv. Havla, od 6.—9. t. m. u Kapucínů na Hradčanech, od 10.—13. u Matky Boží Sněžné u Františkánů a od 14.—17. t. m. u Alžbětinek.

— **Jubilejní slavnost Svatomethodějská.** Nadešla doba pro nás posvátná, nadešel svátek našich věrozvěstů sv. Cyrilla a Methoda, kdež vrcholu dojíti má jubilejní slavnost Svatomethodějská. Kde Slovan, jenž by při pouhém jmenování těchto jmen radostně nebyl dojat. Při pouhé upomínce na ty, již nám vřnu, osvětu — a řekněme to krátce — vše dali, radostí srdce usedá. Jako hvězdy jasné třpytí se na obloze slávy slávké Cyrill a Method, a s úctou nevyslovnou kloní se jim každý, komu v žilách se proudí krev slávká. Cyrill — Method — Velehrad jsouť kouzlem divotvorným, jež naplňuje útroby naše a ku svatě rozněcuje nadšenosti. V různé větve jsme rozdělení, avšak všickni ze společného zdroje čerpáme, ze spásonosného působení sv. našich věrozvěstů: zde všickni se sjednocneme. Ta slavnost rodinná bývá nejšťastnější, při níž neschází bratr ni jediný. Sjednoťmež se u společném svátku a tak budeme — ačkoliv jsme télem vzdálení — duchem, srdcem spojení. Oslavujmež všemožně svátek ten; nebudiž visky, ehatře v celém slovanském světě, kdež by způsobem svým oslaven nebyl svátek ten. Každý stav, každý spolek oslav dni tyto posvátné, o nichž životopisec sv. Methoda praví, že v den jeho pohřbu „nesčíslné množství lidu shromáždilo se a provázelo arcibiskupa svého, oplakávajíce dobrého učitele pastýře, mužští i ženské, malí i velicí, bohatí i chudí, svobodní i sluhové, vdovy i sirotci, jnozemci i domácí, neduživí i zdraví.“ Včera dne 4. července t. r. ve svatvečer po vlastech vzplanuly již ohně slavnostní. Dnes jest hlavní svátek, kéž oslava jeho u památkách budoucím věkům byla ku povzbuzení, ku vzpružení a roznícení, aby hlásala k duchovním otcům našim, sv. Cyrilla a Methoději, vděčnost Slávských synů a dcer. Láska vynalezavá, a tu kolik srdcí slávských bije, tolik návrhů na oslavu. Předstihujmež jeden druhého, zápolme u šlechetné snaze!

„U všech nových národů i dávných

— Chválu měli vážní předkové,

I my vlastenci a bratrové

Slavme slavně slávu Slávů slavných!“

Literární oznamovatel.

— „*Památky jubilejní ss. Cyrillo-Methodějské.*“ Knihtiskárna benediktinů v Brně vydala právě nyní barvotiskem dva obrazy ss. Cyrilla a Methoda, které přede všemi památkami toho druhu první místo zaujímají. Jest to: 1. obraz podle originu, malby malíře L. Seitze (a Rhodena) v Římě, který i basiliku v Diakovaru monumentálními obrazy ozdobil. Oba světci jsou co možná historicky věrně malováni jako biskupové s odznaky jim obyčejnými: s písmem abecedy slovanské a obrazem posledního soudu. Oba objímají kmen stromu lípového, daleko svými kořeny sahajícího, z něhož vyrůstá ozdobný kříž, znamení spásy slovanských národů, mají-li tak se rozzelenati, jako ta živá ratolest, jež okolo kříže se vine. Nad míru působné a s největší píli jsou provedeny malby tváří světců, — opravdu svaté postavy. Velikost $\frac{3}{4}$ ctm. Cena 2 zl., v příslušném ozdobném rámci 5 zl. 2. Barvotisk podle originálu akad. malíře Em. Pirchana v Brně. Docela nová studie sv. apoštolů slovanských: Sv. Cyrill, jako mnich a mudrc, věnuje se studiu, sv. Method, jako metropolita velkomoravský, který celé bříme pastýřského úřadu nesl a pod ním až klesal. Okolí jest okrášleno květy přírody a s nebe kyne světcům útěcha anděly dolů se vznášejícími. Velikost $\frac{3}{4}$ ctm. Cena 1 zl. 50 kr., v příslušném rámci 4 zl. 50 kr. Pripomenuti hodno jest vydání obrazů: 3. Ss. Cyrill a Method zvěstují svaté nauky kmenův slovanským. Krásná skupenina podle způsobu ruského a malebné provedení v barvách. Velikost $\frac{3}{4}$ ctm. Cena 25 kr. 4. Ss. Cyrill a sv. Method (podle malby Em. Pirchana) o sobě, na jednom kartonu, prostřed na vodotisku církevní modlitba v jazyku českém — německém — polském — hornolužickém — horvatském — slovinském a srbském. Velikost kartonu $\frac{3}{4}$ ctm. Cena 30 kr. 5. Sv. Cyrill a sv. Method (podle malby Em. Pirchana), na zvláštním kartonu. Velikost $\frac{1}{2}$ ctm. Cena 12 kr. 6. Obrázky barvotisku a heliotypy různé velikosti.

— „*Obzor*“ číslo 12. roč. VIII. má tento obsah: Řeč národa — národní obrazárna. Napsal Al. Hlavinka. (Dokončení.) — Boček, zakladatel kláštera Ždárského. Napsal J. Tenora — Na hrobišti Mojžírovcův. (Fr. Kyselý.) — Cesta ke klidu. (Povídka Václava Kosmáka. Pokrač.) — Literaci. Povídka Al. Dostála. (Pokrač.) — Beseda. VI. Št. — Jindy a nyní. D. — Obzor literární — Zevrubné dějiny českého písemnictví doby nové. M. Pro-

cháзка. (Pokrač.) — Psáno pod čaru. T. Š. Athenaeum.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 5. roč. XXVI. vykazuje tento obsah: Kritika moderního atomismu. Stručné dějiny církve katolické v Rusku. Krkavčí hlasové o Velehradské slavnosti cyrillo-methodějské. — Kronika: Třetí plenární sněm církevní v Baltimore konaný. Železná kráva. Pohřeb dítky ze smíšeného manželství. Spolek Görresův. Valná hromada Akademie křesťanské. — Literární oznamovatel pojednává o čtrnáctero kněh.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

K sv. Janskému Dědictví přistoupili a zapísáni byli v měsíci květnu a červnu t. r. tyto údobí: *Z Čech:* Frant. Stejskal ve Vinohradech; dp. Jan Uliver, kaplan v Hostinném; pp. Alois Doubrava, Václ. Jelinek, Vojt. Kameš, Ant. Kaška, Jos. Kašpar, Ant. Liebich, Václ. Marek, Frant. Müller, Jos. Pátek, Klement Porstner, Frant. Puchmayer, Frant. Till, Jos. Váňa, Šebestian Weber, bohoslovci IV. ročníku v Králově Hradci; rod Lukeše Albina a Marie v Petrovicích; Jos. Hlaváček s manž. Eleonorou v Petrovicích; Marie Waltmanova v Petrovicích; Ludvik Koliander v Jilemnici; rod Vojtůska Václ. a Kateřiny ve Voleškách; Ant. Koucký na Kocandě; Bratrstvo růžencové a věčného uctění nějsv. Svátosti oltářní v Petrovicích; Jan Rudolský a manž. Marie v Pisnicích; Farní knihovna v Čáslavi, vkladem dp. faráře Jos. Kaplana; † Rosina Vinzigova; dp. Mat. Jičínský, kaplan ve Vys. Mýtě; Cecilie Kothny v Lenešicích; Anna Tobiašova v Netolicích; dp. Jan Drozd, gymn. prof. v Praze; Ignác Pešek, c. k. četník v Jaroměři; vd. Adolf Brix a Jan Oliva, bohoslovci v Hradci Král. — *Z Moravy:* M. Anna Vozáková ve Vysoké; M. Anna Marešova v Kostelci; Rod Jana Hrnčře v Kosticích; Anežka Motálova v Měrátkách; Frant. Johanes v Doloplačicích; Agata Zatloukalova v Bludově; † Jakub a Anna Dokoupil v Březi; Emanuel Klein v Oldřisově; Františka Nosvado娃 v Týně u Lipníku; Rod Jana Ptáčka v Nedákonicích; Marie Vláčilova v Citově; Josefa Hegrova v Sobáčově; Kateřina Nedopilova v Nasobůrkách; Marie Mařáková v Kostelanech. — *Z Uher:* Anna Sokolova z Búr sv. Jury u Trnavy; Anna Šimková v Kutech; Eva Barb. Valachovičova v Kutech; Marie Naryškova v Kutech; † Josef Pátek z Brodska; Anna Skrovánek v Holici; dp. Alois Kašpárek, c. k. duchovní prof. v Rjece.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul: p. Jos. Walter, far. v Močidleci (Modschiedl), dne 20. června 1885, (nar. 15. května 1839, vysv. 31. července 1864).

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Brtník, kapl. Zdícký, za admin. excurrendo et binando fary Tmaňské;
- p. Tomáš Prusík, admin. Vrcholtovický, za admin. v Janovicích;
- p. Jan Magerl, invest. za far. v Hradišti Okrouhlém (Scheibenhradisch);
- p. Jos. Kučera, za admin. v Bezdržicích;
- p. dr. Jindřich Kubát, invest. za far. v Verměřicích;
- p. Vladimír Pokorný, invest. pro faru Mukařov;
- p. Ant. Farka, invest. za far. v Radnicích;
- p. Jan Weber, za interkalárního admin. v Divišově;
- p. Jos. Páček, kapl. Divišovský, za II. kapl. v Radnicích.

Uprázdňená místa:

Janovice, fara patr. náboženské matice, od 12. června t. r.;

Bezdržice, fara patr. knížete Karla Jindřicha Loewensteina, od 17. června t. r.;

Tmaň, fara patr. Frant. Nolče, od 24. června 1885;

Divišov, děkanství patr. hraběte Zdeňka ze Sternberku, od 24. června t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Václav Mostecký, děkan ve Vodňanech, čest. kons. rada, tajemník vikar. Vodňanského, 29. června 1885, (nar. 18. září 1822, vysv. 25. července 1847.) Slavný pohřeb konal se ve středu dne 1. července za velikého účastenství duchovenstva i lidu. Zesnulý byl knězem horlivým, pastýřem svému lidu předobrotivým a svým spolubratrům duchovním přítelem upřímným. Vše co bylo katolické nalezalo u něho podporovatele a rozšiřovatele. V našich listech jsme uveřejnili nedávno popis pouti na Velehrad r. 1863, která jeho podnětem uskutečněna byla. Kéž sv. Cyrill a Methoděj vyprosí mu u Troj-jediného Boha slávu věčnou za to, že je na zemi tak oslavoval.

Číslem tímto začíná II. půlletí „Blahověsta“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. předplatitele požádati o další předplatné, kteří totiž v lednu jen na půl roku abonovali, aby v zasílání žádna přestávka nenastala. — Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „Blah.“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 150 v expedici tohoto listu (knihkupectví B. Styblá v Praze) se prodávají.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedit:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRASL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Osnova chvalořeči o sv. ap. Jakubu.

Napsal Bossuet.

(Ctižádostivé přání obou bratrů. Povaha jich bludu a jak Ježíš Kristus jej opravuje a určuje skutek žádosti jejich. S jakou věrností máme pít jeho kalich.)

Rei, aby tito dva synové moji
seděli jeden na pravici tvé a
druhý na levici v království
tvém. Mat. XX. 21.

Shledáváme tři věci v evangeliu: předně, potlačenou jich ctižádost: „Nevíte, oč prosíte; Mat. XX., 22. za druhé, poučení jich nevědomosti: „Můžete-li pít kalich, kterýž já pít budu,“ za třetí, prorokuje Pán věrnost jejich: „Kalich zajisté můj pít budete.“ v. 23.

I. Často se lidem přihází, že nevědí oč prosí, poněvač přání jejich jsou přání nemocných, jež v nich probouzí zimnice t. j. vášně; někteří zase chovají přání dětinná, kteráž probouzí se v nich nerozumem. Zdá se, že přání obou těchto apoštolů není povahy takové: chtějí býti po boku Ježíšově, společníky jeho slávy a vítězství; tož zajisté přání kýžené a ctižádostivost nepřilíš výstředná. Vždyť Pán chce, abychom s ním kralovali, a zajisté ten, jenž slibuje nám, že posadí nás na svůj trůn, nemůže přec něco zlého shledávat v tom, když (oba učenníci jeho) sobě přejí býti po boku jeho: avšak on odpovídá jim: „Nevíte, oč prosíte.“

Abychom poznali blud jejich, jest nám věděti, že lidé dvojím způsobem se klamou: buď žádají jen dobra zdánlivého, aneb dobra opravdového, ale z důstatek

neuvažují, v čem dobro to záleží, aniž o prostředcích, jež k němu vedou. Blud apoštolův nespočívá na oné chybné představě; čeho oni žádají, jest zajisté veliké dobro, neb si přejí seděti po boku Spasitele duší. Avšak přání jejich puzeo jest přílišnou snahou lidskou, a právě to jest povaha bludu jejich, zřídlo pak toho bludu pohánějící je ctižádost. Představovali sobě Ježíše Krista na trůnu a přáli si býti po boku jeho, nikoliv ale proto, aby těšili se ze společnosti jeho, nýbrž aby jiným na odiv postavili svůj stav nádhery pozemské: podle toho ovšem možno by nám bylo hledati samého Ježíše Krista pod záměrem nekalým, abychom totiž zaleskli se před lidmi a tak stali se šťastnými. Vůli však Ježíšovou jest, abychom milovali jej ve své nahotě, prostotě, chudobě a slabosti a ne pouze v nádhře a v důstojnostech. Apoštolé pro něho vše opustili a přec nehledali ho, jak slušelo, ježto nehledali ho pouze samojediného. Tož zjeven blud jejich a potlačená ctižádost: nyní ale v díle druhém vizme, jak Ježíš poučil nevědomosti jejich.

II. Někdy se zdá, že Syn Boží vhodně neodpovídá na otázky sobě kladené. Apoštolé jeho o to vedou při, aby se dozvěděli, který z nich jest větším. „Který by byl větším“ Luk. XXII., 24 a Ježíš Kristus postaviv uprostřed nich pachole praví jim: nebudete-li jako maličci tito, nevejdete do království nebeského. Nečiní-li tedy božský Spasitel v některých případech přino za dost žádostem, které na něho vznášíme, aspoň nás k tomu vede, abychom důvod toho hledali v odpovědi jeho. Podobně též i zde mluví apoštolé o

slávě a on odpovídá jim lčením budoucí potupy své, t. j. on poukazuje ku zřidlu bludu jejich. Oba učennici sobě představovali, že proto také, když Kristu nejbližšími byli svazkem pokrevním, se jim dostati musí předních míst v království jeho; pročež, aby vyvedl jich z bludu, připomíná jim svůj kříž: Můžete-li píti kalich? Abychom dobře porozuměli odpovědi té, jest nám věděti, že, kdežto králové pozemští jméno své mají od království, původu a rodu svého, Ježíš Kristus je má od smrti své. Rod jeho jest královský, on jest synem a dědicem Davidovým a přec nechce býti králem než smrtí svou. Jméno království jeho jest na kříži: on přiznává se teprv býti králem, když blízek jest smrti. Jako by řekl učenníkům svým: Nečiňte sobě nárokův na přední počty, neboť blízci jste mi rodem svým: hleďte, máte-li odvahy, přiblížiti se mi smrti svou. Tomu, kdo přiblíží se nejvíce kříži mému, dávám místo přední, nikoliv však pro krev nabytou při zrození, avšak za krev, kterou proleje za mne při smrti své: v tom záleží štěstí křesťanův. Nemohou-li přiblížiti se k Ježíši rodem, mohou se přiblížiti jemu smrtí, a v tom spočívá ona sláva, o kterou jim zápasiti jest.

III. Učennici volí sobě podíl tento: „Můžeme, pravili, píti kalich tvůj,“ a Ježíš Kristus předpovídá jim, že píti budou jej. Slib jejich není marným: než obdivujeme úděl milosti v mučennictví obou těchto bratrů. Oni žádali dvou zvláštních míst ve slávě a Ježíš udílí jim dvě zvláštní místa na kříži. Co týká se slávy, „není mé dáti vám,“ já jsem pouze udělovatelem kříže, nemohu dáti vám jiného než kalich utrpení svého; avšak podle toho, jak miloval jsem vás, dostane se vám v řádu utrpení dvou zvláštních míst. Jeden umře nejdříve a druhý pak nejposléze ze všech učenníků mých; jeden zakusí více krutosti, avšak dlouhé pronásledování druhého déle osvědčovati bude vytrvalost jeho. Jakobovi dostává se té výhody, že vypítí může kalich svůj až na dno. Jan příkládá jej ke rtům: jest hotov píti, (avšak protivníci) vytrhují mu jej, aby mu déle muka snášení bylo.

Učme se příkladem tímto píti kalich Spasitele svého, jakýkoliv by on přichystal nám. Utrapy, které stíhají nás, jsou kalichem, který Bůh podává nám; on sice trpký jest, ale spasitelný. Stává-li se nám bezprávi, neohlížejme se na sužujícího nás;

necht vira před oči postaví nám ruku Ježíše Krista neviditelně k nám se vztahující, aby podala nám nápoj tento: Mysleme sobě, že Kristus se nás táže: Máte-li odvahy píti jej? Aneb máte smělosti, či budete tak zbabělými, abyste zdráhali se přijati jej z ruky mé, ruky tak drahé? Trpký lék stává se sladkým, když nám jej podává přítel, manželka . . . , tu rádi přes vešken přirozenosti odpor pijeme jej. Cože! Ježíš Kristus nám jej podává a vaše pravice se chvěje, srdce vaše se zpirá! rádi byste mstivostí svou polovici trpkosti jeho vylili na nepřitele svého, na toho, jenž bezprávi učinil vám! než toho Ježíš nežadá. „Můžete-li píti, praví, kalich trýzně, kterýž vám píti dám? Nikoliv ale: Můžete-li vylíti na hlavu nespravedlivého, kterýž trápí vás, tento kalich zlosti, jenž unáší vás? Opravdová síla spočívá v tom, vypijeme-li vše až na dno. Zvolejme tedy s těmito apoštoly: Můžeme, a hleďme na Ježíše Krista, jenž vypil vše, jakož sám předpověděl: Který já píti budu. A ačkoliv byl všemohoucím, aby jeho se vzdálil, neužil přece moci své než, aby potlačil toho, jenž čistě lidským pocitem puzen, překážel mu jej píti: Nechceš-li, abych pil kalich, který mi dal Otec můj? Jan 18, 11.

Přeložil *Tomáš Šobr*.

Kázání poutníkům,

(na Vršíčku u Rokycan.)

Napsal *Al. Dostál*.

Z královského města Prahy za hlolu všech zvonů na četných kostelích, hlučného zpěvu tisíců hlasů vyšel průvod nevidaný, neslychaný. Tisíce a tisíce vznešených i chudých, urozených i prostých, učených i neumělých, slovem tisíce lidu všeho druhu, všech stavů bralo se směrem východním tak zvanou zlatou cestou, plnou kaplí a soch mariánských. Což pak nejpodivnějším bylo a procesí četnému lesku dodávalo, bylo to, že v čele davů těch kráčel sám král a císař Ferdinand III. Veskeré dvorní komonstvo provázelo vznešeného poutníka a každý, kdo se podíval na hlavu korunovanou, jak se sklání před sochou, každý, kdo popatřil na svého milovaného a za jazyk český se nestydícího panovníka, jak pěl krásnou a velebnou píseň ku počtě blahosl. Panny Marie byl v hloubi srdce svého pohnut a ku

zbožnosti pobádán. Císař a král vůdcem mariánských poutníků do Staré Boleslavi, do chrámu, v němž dokrvácel světec a patron náš sv. Václav, do chrámu, v němž socha Marie staroboleslavské, socha, o níž praví, že sv. Metoděj z pohanských bůžků slita, do Boleslavi, srdce národa českého.

A proč tolik tisíc zbožných Pražanů, proč sám král bere se k Marii Panně až do Boleslavi? Proč nestanuli poutníci hned v Praze u Marie Vítězné, Sněžné, Týnské, proč v tom aneb onom kostele se nepomdlili, proč doma před obrazem nepoklekli, když v každém domě obraz nebo socha mariánská a za oněch dob zvlášť domy z venčí jimi byly zdobený? V tom právě spočívá ono kouzlo, ona důvěra k některým místům, ona láska navštěvovati jistá místa, ohoditi na poutě. Však nastává otázka, jsou-li poutě vůbec užitečné a jak musí býti zařízeny, by se opravdu takými staly, o čemž chci vám promluvit na oslavu Marie pomocnice. —

V těch nejmudnějších dobách národa českého, kdy naše vlast přechetnými vojsky nepřátelskými byla zaplavována, kdy mor jako anděl smrti za dnů Mojžišových v Egyptě po zemích kráčet, kdy neúroda, povodně, ohně zuřily, co nejvíce v Čechách vznikalo míst poutnických. A nebylo zajiště doby smutnější, časů těžších nad válku, jež třicet let zuřila v Čechách, kdy vesnice byly páleny, hrady se zemí srovnávány, lid dílem pobit, dílem jako zvěř do lesních hvozdů vehnán, kdy nad vlastní naši rozestřen byl mrak černý, mrak děsný. A v těchto zlých dobách kam se utíkali lidé, kde hledali pomoci, kde útočiště? Za vsí v polích, v údolích, u pramenů, na kopečích a vrších stály zapomenuté dosud kaple s obrazy mariánskými. Nikdo si jich dosud nevšiml. Však náhle oživly, lid se k nim hrnul, zarostlé cesty ušlapaný a dnem i nocí od kaplí těch vysílány k nebesům vřelé prosby: „od hladu, moru a války — vysvoboď nás Pane!“ Staří kronikáři vypravují, že otcové naši ve válkách poblíž míst takých, hned u kaplíček a soch zakopávali své poklady, tu pevnou víru majíce, že zde nejlépe statky jejich moci vyšší budou ochráněny.

I Maria, dnešní oslavenkyně chvátila spěšně na hory, by navštívila nejvěrnější svoji přítelkyni, s ní se potěšila, u ní našla potěchy. Dr. v Kr., Maria vykonala první pouť vedena jsouc srdcem svým

sdužití se na krátký čas se šlechetným srdcem příbuzné Alžběty. A po čem dychtěla, proč na hory judské s chvátáním odešla, toho se jí dostalo plnou měrou; vždyť se za několik neděl vrací do Nazareta všechna osvěžená, potěšená, „požehnaná mezi ženami.“

I vy přišli jste sem na toto prastaré poutnické místo, i vy zde chcete dosíci útěchy srdcí svých, i vy toužíte po srdci sdruženém, srdci, jež by vám porozumělo, jež by se vám do kořán otevřelo. A dr. př. volili jste dobře, přemoudře. Vy jste přišli na místo, kde již vaši otcové klekali, vy jste přišli k té, která potěšením zarmoucených, která útočištěm hříšníků, vy — děti mariánské — přišly jste ke své Matce, k Marii Panně a co to znamená, utíkali se dítě na srdce mateřské, to každý z nás s dostatek zakusil.

Mnohý z vás přichází sem a dnes také za podobným cílem se bral, aby posteskl si Panně Marii, by jí žaloval, jaká protivensství jej světem pronásledují, by se svěřil s tajnostmi srdce svého Matce své a takoví poutníci se nezmýlili, ti přišli za šlechetným účelem a dojdou zajiště uspokojení, polehčení. Jiný přišel, aby si vyprosil na Marii milosti nějaké, by si vyžádal zdraví neduživému tělu, potěchy zarmoucenému srdci, posily klesajícím údům. I ti volili výbornou pomocnici, těšitelku laskavou. Marie opravdu vyslyší prosby vaše, podá ruku pomocnou. Mnohá matka přišla sem na toto poutnické místo, by žalovala Marii Panně na nezdárné děti, by ji zároveň poprosila, by děti nezvedené nakročily na ctnostnou, řádnou cestu života. I tato utekla se k mocné paní, důvěra jejich nebude sklamána; vždyť Maria byla také matkou, žila mezi námi na světě a zná boly rodičů. A jiný přišel povědět Panně Marii, že za ten rok, co zde nebyl, pochoval milého přítele, snad otcí nebo matce ustlal v chladném hrobě. I ten našel pramen útěchy, nebo Maria stírá slzy bolu laskavě pravici svojí. Za jinými podobnými účely, za rozmanitým cílem jste sem přišli a důvěra k Marii vedla vás jako poutníky hvězda betlemská ku chlěvu, v němž zrozen Spasitel světa. I pravím vám, všicci, kteří jste se brali za šlechetným cílem, kteří jste přišli se srdcem lásky plným k Marii, kteří modlitbami k ní se utíkáte, všicci jste dobře, přemoudře volili.

Konáte-li pouť se srdcem zbožným,

úmyslem šlechtným; chodíte-li na poutě ničeho doma z denního zaměstnání neopomenuvše, jdete-li k Marii s takovou myslí jak ona se brala na hory judské k Alžbětě, střídáte-li píseň zbožnou s vřelou modlitbou, vracíte-li se nábožně domů v srdcích potěšení, v duši osvěžení — pak taková a podobná pout' činem bohumilým, skutkem záslužným, dílem spásným a byt sebe více nepřátel povstalo, vám urážky ve tvář metalo, vás lenochy nazvalo, pak jste si vědomi neviny a pout' vaše dobývá vám u Boha zásluhy nekonečné.

Kdo by však na pout' šel z pouhé zábavy, kdo tak by obracel sem své kroky, by byl jiným k pohoršení, kdo jenom ze zvyku k jiným se připojil, na takové ovšem mohou nepřátelé naši ukazovati, říkajíce, že poutě jsou škodlivé a záhubné. Než doufám a pevně důvěřuji, že vy jste sem přišli ne pro zábavu ale z pobožnosti, ne k pohoršení ale pro příklad zbožných křestanů, ne z planého ale chvalitebného zvuku. Navštěvující místa, kde se zrodili učení mužové, kde pracovali nebo umřeli světa velikáni, proč bychom nechválali tam, kde starí naši otcové k Marii útočiště brali, Marii vzývali a také od ní pomoci docházeli? Velcí páni sjíždějí svět kříž na kříž, tráví čas dlouhý na cestách v dalekých krajích, jezdí do lázní, na letohrádky se stěhují a prostý, zbožný lid, který celý týden pracoval do únavy, ten by si nemohl v neděli vyjítí kousek cesty, by se pokoril Marii matce své, by se na mateřském srdci její potěšil, by stisněným nádrám svým odlehčil? Marny jsou námitky protivníků našich, daremné předhůzky, jakoby na poutích lid mařil čas. Jenom vždycky buďte všechny konány v duchu křesťanském, jenom vždycky na paměti mějte naše zbožné předky a především Marii Pannu, která s chvátáním na hory odešla a nejméně dvacet mil přes pohoří Karmel, vysočiny efraimské k horám judským k přítelkyni se brala.

Za válek zakopávali předkové na místech poutních poklady své; dr. př., i vy zakopejte zde své poklady to jest obětujte Marii Panně svá srdce a tím se jí nejlépe zavděčíte. Složte zde své tísně, své boly, své prosby, své žaly, pokoríte se před Marií, útočištěm hříšníků, potěšením zarmoucených, paní naší, prostřednicí naší a věřte, že se vrátíte k domovům svým občerstvení, že přinesete domácím poutí veselou mysl, potěšené srdce, že setře Marie tísně z čel vašich a povede vás klidnými, bezpečnými cestami života Amen.

Pohrobní vzpomínka.

Denní listy přinesly krátkou zprávu: „*P. Jos. Kobr, kaplan v Plananech v Pánu zesnul, dne 2. července 1885*“ a jedny dodaly ještě, „*narozen 3. října 1858, vysvěcen 15. července 1884.*“

Dlouhé články, rozsáhlé dopisy, popisující slavnost druhu jakéhokoli, rozmanité cizokrajné zprávy nejšířších rozměrů přehledáme časem, pročítáme rychle, zběžně; však nad touhle krátkou lokálkou rozmýšlel jsem se dlouho a to ze příčin dvou. Jos. Kobr byl mým přítelem a zemřel prvý z našeho ročníku, řeknu z našeho, ač rok vysadil. Tak mlád, tolik let studoval, tak dlouhý čas se připravoval, než počal pracovati, a tak záhy sklesl v hrob! Kdo pak půjdeme za sebou? Někdy se člověku zdá, že tam pod zeleným drnem nebožtíkům dobře, ale láska k životu je všeobecným kouzlem, natož když jinoch loučí se se světem tímto.

Jos. Kobr byl předsedou našeho spolku čtenářského. Každý z nás se zavázal k malému peněžitému příspěvku na knihy, většina členů byla také údy pohádkové komise, avšak nejhlavnější věcí při našem čtenářském spolku bylo, že každý člen do roka podá nějakou samostatnou práci, která, když toho bude hodna, veřejně bude čtena při schůzi a po případě uveřejněna. Pokud se pamatuji, přednášel Kobr o jeblancových stavbách a jich důležitosti pro antiquity. Práce Kobrova opravdu všem se nám líbila. Byla spracována důkladně, slohem jasným, mluvou jadrnou. Kobr byl vlastencem tichým, ale pilným. Již na jičínském gymnasiu horlivě odebíral a čítal knihy, v Praze čas prázdný trávil v císařské knihovně, pamahal pořádati a rovnati knihy v bibliotéce seminářské svému příteli. Kobr rád hovořil o literatuře, znal ji dopodrobna, četl každé nové dílo. Náš čtenářský spolek zanikl koncem roku, odchodem ze semináře. Kobr se rozstonal, byl více doma než v semináři. Po svátcích vánočních jsme se sešli po dlouhé době v nemocnici. Pamatuji se na onen večer velmi dobře. Vypravoval o životě na venkovském pohorském mlýně. — Kdyby se byl Kobr těšil lepšímu zdraví, jak mohl prospěti naší katolické literatuře, jak mohl rozševati vzdělanost v našem dobrém českém lidě, jak by byl prospěl na národa roli dědičné! Žel, že tak záhy Mořena ustlala mu v temném hrobě. Naše literatura katolická potřebuje hodně pracovníků, by soutěž se stranou lžiliberální byla vyrovnána, ano

by naše strana vynikla, jako v první čtvrti tohoto století. Stav kněžský má mnoho vzdělanců, každý proštudoval gymnasium, každý má svůj náhled, některý kněz veliké vědomosti a zkušenosti, chopme se péra a směle do boje! Proč bychom si dali tuto mocnou zbraň z ruky vyrvati? Teď už nepostačuje slovo, teď světem vládne pismo. A proto ať to v Čechách jak chce chodí, kněz, jenž z lidu vyšel, ten se tomu lidu neodrodí. Ty pak, jemuž tuto pohrobní vzpomínku píšu, jenž jsi předešel nás, buď nám aspoň u Boha mocným orodovníkem.

Al. Dostál.

K oslavě slovanských apoštolů svatého Cyrilla a Methoděje.

Léta Páně 1885.

Ó Moravo, ty země staroslavná,
V níž první vztýčen slávský diadem,
V níž Mojmirovců metropole dávná
Kdys v purpurový halila se lem;
Ty přepamatná domovino reků,
Z níž vyšli Svatopluk a Rostislav,
Z níž vzdorováno cizáckému vzteku
A ubájen jest Slávů byt a mrav.

Ó, Moravo, ty pozeňnaná země
A posvěcená Soluňanů kročejem,
Z níž Methoděj a Cyrill spásy sémě
Kdys udíleli slávským rodům všem;
Kde Velehradu báně starosvaté
Věk věkův pyšně čnely k nebesům,
A lícemi nesvornosti klaté
Vše strháno jest v trosky, prach a rum.

Ó, Moravo, ty země dávné slávy,
Tak pohrdnuta celých tisíc let,
He! nesčíslné k tobě plíť davy
A hlásá tebe každý slávský ret.
Již opět probouzí se tvoje síla
A Soluňanům chystá oslavu a ctu — —
Snad ještě jednou, Moravěno milá,
Ty zaleskneš se všemu Slovanstvu.

J. Havelka.

Methodovo dědictví.

Historická črta. Napsal *Al. Dostál*
(Pokračování.)

Kníže český Bořivoj, přijav od Methoděje na Velehradě křest sv., pozval slovanského věrozvěstce, moravského biskupa do Čech, aby i národ jeho milosti svatostní účastným se stal. I nemeškal Methoděj a s několika společníky vstoupil na českou půdu, hlásaje víru Spasitelovu, se šťastným výsledkem.

Kamkoliv vkročil, lahodným hlasem

víru v jediného Boha hlásal, zanechal po sobě památku, buď kostel, ponejvíce sv. Klementu zasvěcený, buď kříž, buď jinou drahou věc, jež pokřtěné upamatovali měla na slib, ježž zde učinili Bohu trojjedinému.

Ovšem tu a tam narazil na odpor, mnohý vlechevec popouzel proti němu již napřed lid, některý župan věren starým bohům zůstal; ale biskup Methoděj přece kráčel dál a dále jako vítěz nad bohy pohanskými. Símě slova božího vzrůstalo vůči hledě.

Chvalná pověst Methoda předcházela. Lid se sbíhal, puzen jsa zvědavostí, chtěl aspoň toho podivného muže spatřiti, uviděl ho, naslouchal slovům jeho a — uvěřil. Se slzami v očích loučil se pak s biskupem, blahoreče mu, děkuje za milost, které se mu dostalo.

Jindy se chystali na Methoda se zatatýma pěstěma, bliskajícím zlostí okem, tajeným dechem, čekajíce příhodné doby, by jej jali a rozsápali. Však naslouchajícím Methodovým slovům o lásce Kristově, pěstě se rozeviraly a spínaly, zrak se k zemi klonil a z prsou se dral vzdech zbožný. Přišli na Methoda, chtěli ho zničiti a Bůh Methodův překonal je, že stali se křesťany.

Tak byla mocna slova jeho, s takým prospěchem biskup se blížil od Moravy župě Pšovnanů po březích obou hlavních řek v Čechách. Tady čekal nejprudší odpor, zde bylo jádro českého národa — nejčetnější kmenové, sídlo Bořivojovo. —

„Přicházím k vám s láskou, přináším vám pokoj, vzkazuji vám, milí Čechové, pozdrav od bratří Moravanů.“

Kolem vysokého, vážného muže nahromadil se venkovanů neprostupný kruh. Muž stál vedle muže; matky držely děti na rukou. Každý si přál viděti podivného věrozvěstce, který obchází kraj za krajem a všude hlásá nového Boha, vyvrací háje a ptactvo pravdověstné vypláše.

„Vaši bratři klaněli se týmže bohům jako vy dosud a to tak horoucně, tak oddaně k nim lnuli jako vy, jako otcové vaši. Však jakmile člověk pozná něco lepšího, něco důkladnějšího, hned se k tomu nakloní, opouštíže věc starou, již si přece váží jako památky drahé. Vaši bratři poznali pravého Boha a hned se ho přidrželi, k němu přilnuli, ho přijali. Od nich přicházím k vám, abyste i vy, řídíce se vzorem bratří svých a popudem vlastní duše své, pravého Boha vzývali, k němu se modlili, jej v potřebách prosili.“

V davech nastal šum; Method stál klidně, opřen o dub, jehož dlouhá ramena daleko široko sahala. Pod stromem tím shromažďovali se Čechové ke společným modlitbám k věkožijným bohům. Oko Methodovo bylo upřeno na shromažďený lid a jenom časem zalétlo k nebesům, jakoby vyprositi chtělo milost do srdcí těchto pohanů.

Pak počal vykládati nové učení, probíraje pravdu za pravdou, užívaje slov lahodných, příkladů názorných a dotýkaje se jak srdce tak rozumu svých posluchačů.

Shromažďený lid naslouchal, vrtěl hlavou, přikyvoval, sklonil hlavu na prsa a byl přesvědčen v srdci svém. Jenom slabá ještě pochybnost kmitala v hlavě, již vyvrátiti byla povinnost Methodova.

„Kniže váš a četní vladykové přijali již křest svatý —“

„Ale kněžna a otec její dosud našimi věrnými.“

„Na krátko; jdu proto přímo k hradu Slaviborovu, bych i kněžnu pokřtil a otce jejího na viru křesťanskou obrátil.“

„To bude věru práce nesnadná. Slavibora obléhají vlchevci a starých bohů dosud věrní přívrženci, by věren zůstal a dceru, Bořivojovu choť, co nejdéle ano na vždy bohům získal.“

„Mým spomocníkem bude můj Bůh.“

„Také se spojilo mnoho rodných synů pod vůdcem Jasoňem, synem Krutinovým, aby překáželi krokům tvým, aby ti úklady činili.“

„S pomocí Boží všechny překážky byt obtížné překonám. Nejinak se mi dalo v Panonii, Chersonesu, Moravě — v Čechách.“

Opět se ujal Method slova a vykládal učení o Panně Marii, co vše pro nás podstoupila, jak nás miluje, jenom když se k ní utíkáme, prosby naše Bohu přednáší.

„Ukaž nám toho nového Boha, onu přimlůvkyni za lidi!“ zvolal kdosi v davu.

„Bůh křesťanský je pouhý duch, jenž na nebesích sídlí a Maria po pravici Syna svého dří, by byla co nejbližší věčnému Slitovníku. Však aspoň vám ukáží dřevo kříže, na němž Syn Boží za nás umřel a podobu té, jež naši v nebi orodovnicí.“

Methoděj vyzvěděl hůl svoji, jež u vrchu byla přepažena a tělo Kristovo dovednou rukou bylo na kříži vyřezáno.

„Tak pněl pro vás Bůh na kříži,“ zvolal hlasem velikým.

„Bůh pro nás na kříži,“ opakovali po-

sluchači a jeden z Methodových průvodců dodal: „V mukách nejhroznějších.“

Pak vyndal Method destičku, na níž byla nakr eslena milostná tvář Marie Panny s dětátkem na ruce. Levicí zvedl obraz a nové podivení se ozvalo v zástupu. Jejich bozi s tvářmi hrůzy plnou, okem zlostným, s blesky v ruce; a zde tak milostná, tak lásky plná tvář! Jaký to rozdíl! Perun jejich blesky posílá na lidi, a tento Bůh za ně umírá na kříži; jejich Mořena lidi podetíná jako srp zralé klasy, tato Maria za lidi prosí, u Boha oroduje.

„Zde Kristus, Bůh náš — zde Maria, orodovnice.“

„Maria orodovnice!“ šeptal si lid a přikyvoval hlavami.

„Chcete věriti v tohoto Boha, v tuto Marii?“

Již by byli zvolali shromažďení: „Chceme, věříme,“ když z háje vylétlo hejno krahujců a vlchevec Kuliš všechen podrážděný skočil z lesa mezi davy. Byl vyježen, s vlasem rozčuchaným, tvář zoufalou. Zalomil rukama nad hlavou, pak zafal pěst a volal:

„Bídnicí! Proč nasloucháte hanám našich slovanských bohů, proč nakloňujete sluchu k těmto slovům?“

„Bůh křesťanský —“

„My máme své vlastní bohy věkožijné.“

„Modlám se klaníte.“

„Naši otcové je ctili, my je budeme ctít, i děti i vnukové naši.“

„Maria, orodovnice —“

Vlchevec se zarazil a pohleděl na obraz. Tato tichá a mírná tvář ho zarazila.

„Kdo je to — Maria? otázal se bezděčně.

„Tvoje orodovnice u věčného Boha,“ předešla Methoda jakási stařena a postavila se hned vedle obrazu, jež věrozvěst svatý dosud v ruce držel. „Já se k této Marii hlásím, chci býti křestankou; pokřti mě.“

„Prvotiny v župě Pšování!“ zvolal Method, obrátil zraky k nebi a tiše se modlil.

Ke stařeně v brzku přiklekl několik jiných žen, mužů a dětí a všicki si žádali, by pokřtěni byli. Kuliš vlchevec zuřil, křičel, ale málo měl při své straně přívrženců. Rada klečících odpadlíků bohů oteckých se množila.

Když Method Bohu poděkoval, vztáhl ruce na křtěnce, pak se jich tázal slavně,

velebně: „Věříte-li v Boha Otce, Syna, Ducha svatého?“

„Věříme,“ zvolali všichni.

„Chcete-li být pokřtěni?“

„Chceme, toužíme po křtu, prosíme, bys nelenil a pokřtil nás.“

„A budete veždy a všude Boha troj-jediného vyznávat?“

„Vždy a všude jako kníže náš!“

„Zradce vás!“ ozval se Kuliš a s nepořízenou pádil k lesu, by v jiné vesnici proti věrozvěstům brojil, lid pobádal, starou víru upevňoval. Již ani nezaslechl Methodova slova: „Já vás křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Buďte křesťany věrnými, křesťany stálými.“

Dlouho do noci poučoval, kázal, křtil moravský biskup, jakoby necítil únavy a nebeská síla vjela do údů jeho. Noví a noví přicházeli posluchači a málo kdo odešel, aby proud jasného potoka a milost nebeská nesňaly s duše jeho tíži hříchů. Chvalořečice novému Bohu odcházeli od háje, kde se ještě nedávno klaněli bohům.

Posléze padly rány několika seker, v lese to zadunělo a poslední krahujec vyletěl vysoko, příšerně krákoraje a něklikráte se spustil, jakoby ani bystrému zraku nevěřil, že pod sekerou padá dub za dubem, kmen za kmenem, pod jichž korunami Čechové přinášeli obět bohům věko-žným.

* * *

Sotva slunce se ponořilo do lemu vysokých hor, již proskakovaly hvězdy a tichý větérek chladil celodenním žářem vypráhlou přírodu. Vše dýchalo volněji z plných plic. V takových dobách prý nejútulněji. Hlava se kloní k hlavě jako ty hvězdy na nebi.

Na Mělníku u otevřeného okna dosud v plném hovoru. I proudy vod, jindy tak hřmotně narázejících na boky své, dnes zmírnily běh a jen šepotem sloučily se v mocný proud.

„Ty žes byl na Moravě, na Velehradě u Svatopluka?“

„Tak jest choti má.“

Slov těch sotva bylo slyšeti. Jakoby vítr mocněji zašelestil listím.

„Bratři Moravané! Jak ráda bych se tam podívala! Bohatý kraj, úrodné, žirné nivy!“ zatoužila paní po boku chotě svého.

Byla ještě, pokud bylo viděti při zapadajícím slunci, mladá, sličná, krásná. Opírala hlavu o pravici a modrým, jasným

okem shlížela na statného manžela — Bořivoje, knížete českého.

„A cos mi tam odtud přinesl, choti milovaný?“ otázala se náhle kněžna a položila pravici na ramě manželovo. „Co od bratří Moravanů, pana švakra a švakrové?“

„Velmi mnoho,“ opět tak tiše zašeptal Bořivoj.

Teď si teprve Ludmila všimla dobře, že Bořivoj od poslední návštěvy na Moravě až příliš zamyšlen, v sebe zatonut, že snad tají v prsou nějaké důležité zprávy.

„Nemocna snad sestra milena?“ tázala se vojvodovna plna jsouc starostí a obav.

„Zdráva a dobře jí na Moravě slouží. Vzkazuje ti pozdrav vrělý.“

„Díky. Však přece nejsem upokojena. Něco tě trápí.“

„Spíše blaží.“

„Něčeho tajíš přede mnou, před svoji choti.“

„A jak nerad! S jakou radostí bych se o to sdělil se všemi lidmi!“ zvolal Bořivoj a zadíval se oknem na proudy stékajícího se Labe s Vltavou.

„Se všemi lidmi?“ opakovala Ludmila, „a mně toho dosud tajíš?“

V slovech těch byla mírná výčitka.

„Nechci již ničeho skrývat před tebou. Vše ti povím. Však dovol mi napřed otázku.“

„Jen poroučej.“

„Miluješ otecké bohy?“

Vojvodovna podivně se podívala na manžela.

„Sám jsi odpověděl, tázaje se, miluji-li bohy otecké. Jak bych jich nectila jako otce svého?“

Bořivoj se zamlčel. Co chtěl manželce povědět, co jí z Moravy přivezl, vázlo mu na jazyku.

„Poprvé v životě tajím před tebou cosi, tajemství svírá mé srdce, ač mezi manžely myslí jedinstevná být má.“

„Tajemství? A mohla bych o něm věděti já — manželka, tvoje chot?“

„Právě toho se bojím, aby odhalení tajemství toho nebylo příčinou našeho nedorozumění, snad nedůvěry — rozdvojení.“

„Ale choti!“ lekala se vojvodovna. „Čím dále, tím více svíráš srdce mé, napínaje moji zvědavost. Lekám se.“

„Utiš se, paní, nechci déle tajiti, ať již pojde z toho cokoliv. Tudy věz, na Moravě jsem seznal onoho věrozvěstce,

který domov opustil, na dalekou se cestu vydal, aby hlásal víru Spasitelovu, víru nového Boha. I já naslouchal slovům jeho lahodným a maně se mne dotklo slastné kouzlo křesťanské víry. Nemohl jsem odolati, viděl jsem sice v duchu otecké bohy, ale zdálo se mi, že se nezlobí, že se usmívají, že mně kynou, bych se stal křesťanem. Dlouho jsem se v duchu zmišl, až když jsem viděl davy, jež se pokřtiti daly, s jak radostnou tváří odcházely, jak Boha velebily, neodolal jsem, přistoupil jsem k Methodovi a — dal se také pokřtiti.“

Ludmila vyskočila a zalomila rukama

„Ty žes křesťanem?“

„Ano já i všechna družina moje. Dálo se jim jinak než mně; také nemohli odolati.“

„I vladykové, župané, lechové!“

„I větší část českého národa.“

„Jakže? Co říkáš? Národ?“

„Ano, vyžádal jsem si, by Method také Čechy — moji zemi — navštívil, zde víru trojjediného Boha hlásal. Method s mnohými sluhy Páně kráčí od dědiny k dědině, hlásaje slovo Boží. Podél Orlice se běře levým břehem labským, blahodárně obrácejí pohany. Za nedlouho bude snad již zde.“

„Zde, na Mělnice?“ zvolala Ludmila.

„Ano zde; lekáš se, moje drahá?“

„Nelekám, vědu, co můj manžel činí, dobré jest.“

„Ty bys . . . Ludmilo?“

„Ve všem následovala jsem vždycky chotě svého, národa svého. Manžel-li můj přijal víru trojjediného Boha, národ-li pokřtěn, tedy i kněžna nesmí se vzdalovati toho pramene.“

„Potěchy a posily. Jaká radost zachvívá srdcem mým, když slyším tato slova, že moje milovaná choť křesťankou se stane, jak zaplesá národ, až uslyší, že kněžna přijala víru pravého Boha! Rychle zavolám Methoda, touží již asi po okamžiku, kdy česká kněžna, Slaviborovna, uvěří a spasena bude. A čím se stalo, že tak náhle srdce tvé se změnilo?“ tázal se kníže.

„Není mi docela nová víra neznámou. Již slyšela jsem, že křesťanská víra tlačí se k nám od západu.“

„Tam odtud nikdy nepřinese zdárného ovoce, poněvadž lid německým hlasatelům nerozumí a pak se zákonem lásky hned zákon poddannosti německému císaři jest spojen. Naše zraky musí býti obráceny

k východu. Proto také Rastislav slovanské apoštoly povolal.“

„Kéž zde již byl onen pověstný, slavný muž!“

„Přijde co nevidět, spatříš ho za krátko a pak na Mělnice bude slavnost vzácné ceny, slavnost velkolepá, kdy česká kněžna z lásky k novému Bohu, z lásky ku svému národu přijme křest sv. s otcem svým.“

„S otcem svým?“ tiše se ptala sama sebe Ludmila. „Nevím, otec příliš miluje bohy předků našich, vlcem podávají si dvěře u něho, hlučí mu do uší stále, by zůstal věrným jich stonpencem. Opravdu nevím, zda otec přistoupí k nové víře. Jak Methodovo slovo bude působiti?“

„Šťastně, vítězně.“

„Kéž se tak stalo! A teď mě poučuj, muži milovaní, vypravuj, aby měl Method snažší práci, bych již napřed poznala kouzlo, jež se doteklo srdce tvého.“

„Tedy poslyš! Method řekl, že starých bohů si máme vážiti, poněvadž jsme tolik let jim věřili, poněvadž se srdcem našim srostli, věřiti však, milovati a prositi máme jenom Boha trojjediného, Boha křesťanského.“

Vítř tiše povíval stromy, proudy vod šepotaly zkazky minulých dnů, hvězdy svítily a Bořivoj poučoval choť o víře v křesťanského Boha. Slova jeho plynula, proud jejich se řinul a Ludmila tiše naslouchala. Jen časem se podívala do jasného oka manželova. Srdce její bylo ziskáno pro víru novou jako tisíců Čechů, kteří hned bez odporu naklonili se k jedinému Bohu. (Dokončení.)

Obrazu Madony.

(Z větší sbírky básní.)

I.

Vronbena květem jasmínu cele
podoba černá Madonny sní,
přibita hřebem na tvrdém pni,
na nějž jen západ růže své stele.

Stanul jsem. Klid. Jen dozvuky vřelé
slavičí písně houštinou zní
v duši mou padly zpomínky s ní,
žal a stesk plní srdce mi celé.

O dobo štěstí! O dobo blaha!
Srdce se marně uvěřil zdráhá,
všechny ty sny a vznešené touhy
všechny že zašly jako sen pouhý. —

Sám jsem. O Matko přiviň mne k sobě,
jak vineš v náruč Božské své robě.

II.

Kudy jen chodím vzpomínám na Tě,
obraze svatý, v jasmínu skryt,
hvězdy zřím večer nad Tebou třpyt,
ráno zas v slunce zařícím zlatě.

Tak žiješ v srdci oddávna — v chatě
chlapec když matce pomoh jsem vít,
na skráň Tvou věnce, rozkoší spit
často se modlil dětinsky, svatě.

Vzpomínám — při tom hlava mi klesá,
cítím tu vůni jasmínu z lesa

táhnouť se, chvítí kolem svých skrání
Madonnu vidím ke mně se sklání...
v závrať má hlava divě se točí,
proud slzí hořkých tryskne mi z očí.

Xaver Dvořák.

O poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

Podává *Frant. Vacek*.

(Pokračování.)

III.

Štěstí válečné, kterému nepřetržitě
těšil se Svatopluk, přimnožovalo pýchu
jeho a vnukalo mu zámysly nejen odvážné
ale tytýž i záhubivé. Země Česká za kní-
žete Bořivoje spojena byla federativně
s Moravou, to jest spravována jsouc vévodou
zemským a pány jemu poddanými, hleděla
k říši Svatoplukově potud, pokud zavázal
se Bořivoj spojovati zbraně své s Mora-
vany proti výbojným sousedům. Nechy-
bíme mnoho, řekneme-li, že král *Svatopluk*
pomýšlel na užší spojení se zemi Českou,
avšak pro přátelské svazky, které poutaly
jej k Bořivoji, tajil se úmyslem svým dosti
dlouho. Teprve r. 890 ukázalo se, že není
přítelem samostatnosti České ani rodu Pře-
myslova. Prodlévaje kdesi v Dolních Ra-
kousích po boku krále Německého Arnulfa,
neostýchal se z rukou Slovanům vezdy
nepřátelských přijati Čechy, jakožto zemi
pro příště sobě poddanou tak, aby vévo-
dové Pražští pozbyli moci nad ostatními
pány a spravovali pouze kraj ve středu
země České ležící. Tak aspoň rozumíme

zprávě kronikáře Regina, opata Prumského
(† 915), který dí: „R. 890 postoupil král
Arnulf Svatoplukovi, králi Moravskému,
vévodství České, kteréžto až po tu dobu
spravováno bylo knížaty vlastními (prin-
cipes suae cognationis ac gentis super se
habuerant) a věrně ochraňovalo poslušen-
ství zaslíbené králům Francským.“ Pová-
žíme-li, že Palacký nepřikládá žádné viny*)
ke zprávě Reginově, tane nám na mysli,
zdali jest možná, aby výrok tak určitý
neměl historického podkladu a maně z kro-
niky do kroniky se přenášel? Ve všech
kusech ovšem pravdivý není; neboť pů-
vodce jeho zaujat byl přesvědčen pro veli-
kost říše Francské a nemohl si představit,
kterak by obstála země Slovanská při
hranici Německé bez poručení Franc-
kého. I pravil o Čechách, že do r. 890
trvaly ve věrném poslušenství králů Ně-
meckých, ačkoliv v pravdě tomu tak ne-
bylo. Avšak v tom sotva kdo odporu po-
stihne, co praví se o jednání krále Arnulfa
se Svatoplukem, který dal se ujistiti, že
král Německý mlčky bude přihlížeti k pře-
vratům v Čechách nastávajícím či snad
již nastalým. A převraty právě řečené
dotýkaly se patrně panujícího rodu Pře-
myslova, jak vidno ze slov Reginových.

Slovutný Tomek se domnívá*), že asi
r. 890 zemřel kníže Bořivoj a Svatopluk
užil příhodné chvíle brzy po smrti jeho
a nedopustil tomu, aby Spytihněv a Vra-
tislav, synové Bořivojovi, dosazeni byli
v pauství nad celou zemi nýbrž toliko nad
vlastními Čechy aneb Pražany. Tak učině-
n byl konec knížecí moci rodu Přemy-
slova v Čechách aspoň na nějaký čas. Po
té dal sobě Svatopluk při osobním sjezdu
s Arnulfem r. 890 „potvrditi od něho kní-
žectví České, to jest, jak tomu rozumíme,
že se Arnulf k jeho prospěchu odřekl vše-
likých nároků, které dotud zdvihali krá-
lové Němečtí k Čechám na základě někdy
slibného poplatku.“

Nebudíž nikomu divno, že se ba-
víme událostmi r. 890, any pro další roz-
voj dějin Českých jsou nemálo důležité.
Uprostřed dlouhotrvající války s králem
Arnulfem zemřel Svatopluk r. 894 a vlády
říše Velkomoravské ujal se nejstarší syn
jeho Mojmír. Ačkoliv pak nový panovník
ukazoval se hodným nástupcem velikého
otce, nepřilnuli k němu Čechové, pamětlivi

*) Palacký I. 1. str. 159 n.

**) Děje království Českého, 1885 str. 19 a.

jsouce nespíše bezprávi, kterým provinil se Svatopluk, poníživ knížecí rod v Čechách. R. 895 vybral se vévoda Svyatopluk, veda sebou bratra svého Vratislava a *všechny pány České*, na sněm říšský do Řezna a tu poddal se dobrovolně Arnulfovi, žádaje při něm ochrany říše Německé. Pravíme všichni páni Čeští, pokud měli účastenství ve vládě, přišli do Řezna k Arnulfovi: neboť na to svědčí letopisy Fuldenské: „omnes duces Boemaniorum ad regem venientes in regiae potestatis reconciliatos se subdiderunt.“ Palacký^{*)} nevím pro kterou příčinu, mluví toliko o několika pánech Českých a v pochybnost běře stíženost jejich na sněmu pronášenou, kterak nechtějí déle snášeti bezprávi od Moravanů^{*)}. Mnich Fuldenský přičinil k tomu ze svého poznámku, že Svatopluk násilně a ode dávna odlučovav Čechy od říše Německé je odtrhl (a consortio et potestate Bajoaricae gentis per vim dudum divellendo detraxerat), což nijak není na odpor zpráve Reginově, jak domnívá se Palacký (I. 1. str. 159 v Pozn.), nýbrž spíše potvrzuje zkušenost tu, že letopisci Němečtí pokládali bez příčiny zemi Českou za díl říše Německé. V tom ovšem nalézají mnoho následovníků až podnes.

Ti, kteří hájí pravomoc biskupa Řezenského v Čechách před r. 895, nevěří taktéž poznámce letopisů Fuldenských o přechvatech Svatoplukových, pokud se tkne vlády nad Čechami. „Tolik jest jisto: Čechy náležely k diecési Řezenské tehda, když zřizován byl zvláštní stolec biskupský v Praze zrovna tak, jako tenkrát, když pokřtěno bylo v Řezně 14 velmožů jejich. Nanejvýš tedy bylo by lze se dotazovati, zdali snad mezi řečenými lhůtami nebylo rozvázáno pouto pravomoci na čas a po té opět sloučeno? Kdoby chtěl vážně přisvědčiti otázce té, byl by povinen vedle pravidel bádání historického důkaz podati, jako se to děje při řízení právním; neboť pouze tvrditi: přihodily se dvě události, totiž stávající svazek byl přerušen a po té opět spojen a nemoci tvrzení to důvody podepřiti, bylo by věci blahovou a nezasluhoval by povšimnutí. A hle, v celém pásmu dějin té doby nelze nalézti věrohodného historického svědectví na to, že by svazek, o kterém mluvíme, jakožto

v pravdě stávající, byl přetržen a přetržen byv, opět spojen býval! Tvrzení takové nedá se ničím dovésti.“^{*)} Jsme toho ovšem daleci, abychom tvrdili, že slova mnicha Fuldenského: „consortium et potestas Bajoaricae gentis“ odnáší se ke svazku duchovnímu s diecési Řezenskou, nýbrž víme, že se tu bije na říši Německou, jakožto třetí díl panství Karla Velikého, který připadl r. 843 Ludvíkovi Německému a po předním území nazýván byl Bavorským; avšak kdo by povážil, že právě tenkrát dávali se vésti panovníci zásadou: *cujus regio, illius et religio* (církvní zřízení) a při tom věřil by zprávě letopisů Fuldenských: o obnově svazků duchovních s Řeznem nemohl by pochybovati.

Výprava vévody Svyatopluka a pánů Českých do Řezna hodna jest zajisté delší úvahy. Ať byli pozváni od Arnulfa, ať z vlastního popudu odřekli se velmožové Čeští spojení s říši Moravskou a při Němcích vyhledávali ochrany proti bratrům Slovanským: chváliti je pro to nebude nikdo. Tím věru ne-li zaviněn, tož uspišen byl pád říše Velkomoravské a s ním spolu zánik církve Slovanské. „S tím nepochybně spojeno bylo také odřeknutí se církevních svazků s Moravou tím způsobem, že Čechové o své újmě *přidali se k diecési biskupa Řezenského*. Odtud začala se v Čechách rozšiřovati liturgie latinská vedle Slovanské. Jedním z přednějších sídel její byl nejspíše chrám sv. Petra v Budči vystavený od Svyatopluka.“^{**)} „Knížata Česká sama protrhli jednotu metropole Slovanské Janem VIII. Moravě, Čechám a všem zemím Slovanským dané, a sice k tomu účelu dané, aby říše Velkomoravská, kteráž i Čechy v sobě zahrnovala, na Německu nezávisela a u věcech víry toliko stolicí sv. Petra podřízena byla. Knížata Česká učinily první veliký průlom do jednoty církevní mezi Slovany a učinili jej bez vědomí a bez výslovného přivolení papežova; rozkotali o své újmě pouto, které je s metropolí sv. Methoděje vázalo, vytrhše se z poslušnosti její.“^{***)}

Za předního škůdce Slovanstva pokládati dlužno Nitranského biskupa Vichinga, rodem Němce. Jestliže již za ži-

*) Palacký I. 1. str. 167. -- Srvn, Tom-

kovy Děje král. Českého str. 20. -- Obzor 1882 str. 254 n.

*) Der. hl. Wolfgang, str. 82 n.

**) Tomkovi Děje král. Českého str. 20.

***) Procházka ve Sborníku Velehr 1885. str. 5.

vota sv. Methoděje podvracel stolicí arcibiskupství Moravského nehodný biskup ten, uváděje v lehkost při dvoře papežském bohoslužbu Slovanskou a zastance její z nepravé víry obviňuje: po smrti řečeného apoštola nebylo věru věci nesnadnou podtíti kmen mladistvé církve, která neměla více přátel nežli odpůrcův. Svato-
pluk hledal spásu říše své v meči, kdežto v kříži snadno ji mohl naléztí a navždy pojistiti; ale zlý duch Vichingův nedal mu dobře dělati, utvrzoval jej v netečnosti k záležitostem církevním, vnukal mu nechuť ke kněžím a žákům sv. bratří Soluňských. Tak se stalo, že biskup Gorazd, rodem Moravan vyhládnutý tuším od samého sv. Methoděje za nástupce v hodnosti arcibiskupské, Klement a jiní učitelové Slovanští byli přinuceni opustiti říši Moravskou a vystěhovali se k Bulharům.*) Nad dilem sv. věrozvěstů Slovanských počalo se smrákati. Poslední červánek na obloze Moravské říše ukázal se r. 899, kdy k žádosti Mojžírově *posvětil papež Jan IX. na arcibiskupa Moravského Jana*, a přikázav mu ku pomoci dva novosvěcené biskupy, Benedikta a Daniela, poslal je řídit osířelých diecézí. Tim popuzeni byvše biskupové Němečtí, zadali nestoudný protest při apoštolské Stolicí,**) dokládajíce, že při nich jest pravomoc země Moravské a že hotoví jsou i zbrani si ji zachovati (sive velint, sive nolint, regno nostro subacti erunt). Mojmír II. sotva se mohl důrazně zastávati ohrožených biskupů svých, neboť v letech 900—906 baven byl neustále bojem, an odrazil útoky sverepých Maďarův. Od r. 906 „přestávají najednou všechny další o Moravě zprávy, čirá tma zastírá náhle zemi nešťastnou; a jakmile opět zraku se objevuje, tu již kníže i národ zmizeli v řadě národův Evropských, hrdé hrady a města, jichžto pevné zdi tolikerým nepřátelům byly vzdorovaly, jsou zničeny, chrámové poboření, kněží povražděni, lid rozplašen, ticho děsné panuje nade všeobecnou pustotou, a nikdo neumí pověděti, kdy a kterak všechna ta hrůza zběhla se.“***)

V Čechách panoval touž dobu vévoda *Spytihněv I.* až asi do r. 912. Co se vypravuje o křtu knížete toho, spočívá na pouhém nedorozumění. Spisovatel životopisu sv. Václava Gumpold měl za to, že

Spytihněv byl prvním křesťanským knížetem v Čechách, obrácen byv na víru působením krále Jindřicha Ptáčníka (919—936). Německý skladatel dějin všeobecných Gebhardi přijal to za pravdu a domyslí si, že Spytihněv pokřtěn byl asi r. 919. Pelcl ve své Nové kronice České dospěl na základě legendy Gumpoldovy a kroniky Sigberta Gemblackého k témuž náhledu, jenže položil křest Spytihněvův do r. 921, dokládaje, kterak v těch časech zvykem bývalo, aby „velicí páni“ přijímali křest až na sklonku života. Šafárik věda, že Spytihněv byl od prvopočátku křesťanem a přes to důvěruje zprávě Pelclově, hádal na dvojí pokřtění knížete Spytihněva, podloživ domnělému druhému křtu před smrtí zbožný úmysl, jaký měl ku př. císař Konstantin Veliký. Všechny tyto domněnky založené na omylu Gumpoldově zavedly pilného jinak badatele starožitnosti České p. Krocha *) a jiné muže na slovo vzaté,**), že jali se tvrditi: „Spytihněv sám jediný odpadnuv od Slovanské církve přestoupil k latinské a přijal druhý křest od Německých kněží.“ Nesnášíme se sice s náhledem p. dr. Kalouska, který ve článku***) čelícím proti vývodům Krochovým praví, že rozdíl mezi laiky obřadu Slovanského a latinského byl tehdaž zcela nepatrný a že „nelze mluvit o laické osobě toho času, že by byla obřadu východního nebo západního“ (str. 482); avšak tomu se přímo divíme, kterak mohlo vzniknouti domnění, že latináci pokládali křesťana libujícího si v obřadu Slovanském za pohana a znova jej křtíli, když na to z doby před rozkolem východním není v dějinách ani jediného svědectví. Jestliže napsali r. 900 biskupové Němečtí o Moravanech toužících po vlastním biskupu: „christianitatem abhorrere coeperunt,“ myslili jistě na ústrojí církevní (hierarchii) v Němcích obvyklé a na desátky z něho plynoucí, k čemuž ovšem uchtěli se znáti Moravané. Co pak toho se tkne, že Gumpold, biskup Mantovský, nazval (po r. 973) Drahomíru pohankou, učinil to především z nevědomosti a pro nechvalné skutky, jež se jí za vinu kladly. (Pokrač.)

*) Obrana kněžny Drahomíry; v Olomouci 1882, str. 12.

**) Obzor r. 1882 str. 254.

***) Časopis Č. Musea 1882 str. 477 nn.

*) Palacký I. 1. str. 155.

**) Erbenova Regesta str. 22 nn.

***) Palacký I. 1. str. 170.

Oslava tisícileté památky blažené smrti sv. Methoděje v Římě.

Za příčinou „tisícileté památky“ blažené smrti velikého apoštola Slovanů sv. Methoděje nařídil sv. Otec Lev XIII., aby i Řím oslavil památku Slovanského apoštola nad hrobem bratra Jeho sv. Cyrilla v starobylé basilice sv. Klementa. Dne 3., 4. a 5. července odbyvány slavnosti Cyrillo-Methodějské v Římě. Začátek učiněn slavnou pontifikální Mší sv., dne 3. července, kterou „jazykem Slovanským“ v ritu řecko-slovanském celebroidal Msgr. Sembratovič, bývalý arcibiskup Lvovský. Zvláštnost ceremonii a pestrost a vzácnost mešních rouch, jak celebranta tak asistujících a přísluhujících Řeků a Rusinů z Coll. Recko-rusinského, přivábila mnoho povolaných i nepovolaných. Pontifikální nešpory v ritu latinském sloužil Msgr. Salua, biskup dominikánský. Assistovalo papežské České kollegium jakož i následujícího dne při mši sv., kterou pontifikoval Msgr. Senti Vice-gereat. Nejslavnější bylo ukončení „tridua.“ K výslovné žádosti J. S. Lva XIII. poslední tyto slavnosti Methodějské — nešpory a „papežskou“ Mši sv. vykonával J. E. nejdp. L. M. Parocchi, kardinál-vikář způsobem velice okázalým důstojným zajisté velikých apoštolů. Po evangeliu vystoupil na kazatelnu — provázen všemi assistenty — a zde veškeren svůj řečnický talent věnoval chvalořeči sv. Bratří Soluňských, které se nezdráhal přirovnati v lásce bratrské a v díle apoštolském prvním sv. apoštolům. Mistrnou řeč tuto dovršil však výtečný řečník Msgr. D. Fr. Satolli v odpoledním svém kázání. Vyličiv nesmrtelné zásluhy sv. apoštolů o veškeren Slovanský svět — zvláště však Moravský a Český — nejen jakožto hlasatelů pravé víry — ale i zakladatelů pravé osvěty a literatury, zmínil se ku konci velice pochvalně o dědictví sv. Methoděje, kteráž Čechům byl zůstavil — o zázračném obraze Rodičky Boží Marie P. Staroboleslavské, jenž Čechům ve všech bouřích vždy záštitou a zárukou vítězství byl. Slavným „Te Deum“ a požehnáním skončilo triduum Cyrillo-Methodějské v Římě. Při posledních těchto slavnostech posluhovalo Colleg. Polské. Při všech slavnostech obcoval J. E. nejdp. kardinál Bartolini, veliký přítel Slovanů a zvláště Čechů, a Msgr. arcibiskup Sembratovič. Nej-

četněji navštěvována nová kaple, kterou ku cti sv. Cyrilla a Methoděje zbudovati dal J. S. Lev XIII. Kaple celá z krásného mramoru, stěny po způsobu mosaiky freskami ozdobeny, hlavní obraz představuje Nejsv. Trojici. V oblacích je Bůh Otec, pod Ním se vznášá holubice nad P. Ježíšem, Jenž sedě na trůně má po levé straně sv. Methoděje, po pravé sv. Cyrilla a před Ním klečí sv. Otec Lev XIII. Provedení všeho velice zdařilé. K.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Pastýřský list nejđ. pp. biskupů rakouských*). Následkem konference, která jak známo od nejđ. pp. biskupů na jaře se konala, vydán nyní pastýřský list, jehož uveřejnění za příčinou úmrtí J. Emin. nejđ. p. kardinála Bedřicha se opozdilo. Hlavní myšlenky v něm jsou tyto: Především stěžují si velepastýřové do nevěry duň našich, jejížto podporou jest obecná vlažnost a lhostejnost náboženská a špatný tisk. Dále pak vytýkají t. z. praktický materialismus, t. j. snahu nynějšího světa, vyhledávati všeho blaha již zde na zemi, jakoby žádné věčnosti nebylo. Ke smutným znamením doby naší náleží dále zanedbávání prostředků ku spáse naší od Krista Pána ustanovených, — modlitby a sv. svátostí a nejđ. velepastýřové důtklivě vyzývají věřící, aby prostředků těch spasitelných nezanedbávali. Mimo to nesvěcení duň svátečních konáním práce služebné a zanedbáváním služeb Božích. Potom slovy výmluvnými obrací se nejđ. biskupové proti štvanicím národnosti. Právě do slova: „Po křesťanském názoru jsou rozliční národové na zemi rovnoprávní členové, bratři a sestry veliké rodiny národů. Kdo pravdy té uznati nechce, kdo lásku k svému národu tak přehání, že národy ostatní nenávidí, nebo jimi pohrdá, svár a různice mezi nimi působí, kdo v bližním nevidí především vykoupence Kristova, nýbrž jenom národního odpůrce, ten neshledá a nejedná v duchu katolického křesťana, poněvadž staví národnost nad katolickou víru.“ My nynější biskupové Rakouští v jednotě shromáždění, napomínáme vás, milí věřící: mírněte svou národní horlivost, své národní snahy, neurážejte křesťanské lásky! Vždyť jste všichni dítky téhož Otce v nebesích a naší společné matky Církve; modlíte se všichni třeba v různých řečích k jednomu Bohu; všichni vykoupeni jste tímž Ježíšem Kristem, posvěceni tímž sv. Duchem. Jeden Pán, jedna víra, jeden křesť,

jeden Bůh a Otec všech (Efes. 4 5 6.), jedno nebeské království pro všechny! V této vyšší jednotě nemají národní rozdíly žádného vynikajícího významu. — A proč nejmilejší, nemohli byste v naší společné vlasti, v našem krásném Rakousku, žítí spolu v lásce a svornosti? Proč měli byste našemu panovníkovi, jenž všechny své národy stejnou láskou miluje, vádou a žárlivostí jeho vladařské starosti stěžovati, místo byste podle jeho hesla spojenými silami prospěchy své a každého národního kmene podporovali? Proč národními štvanicemi a boji přitěžovali byste svým biskupům pastýřské povinnosti, a postavení jejich ještě obtížnějším jim dělali? „Buďte tedy,“ tak napomínáme kněžstvo i lid s apoštolem, „pilně toho dbať, aby zachována byla jednota ducha páskou míru.“ (Efes. 4, 3.) — Neméně pozoruhodná jsou slova pastýřského listu o tisku, zejména o časopisectvu „Jednomyslné opakujeme,“ praví nejd. biskupové, „dřívější výstrahy své před špatným tiskem. Slova naše, doufáme, nebudou hlasem volajícího na poušti. Když však předce mnozí čerpají náboženské a mravní zásady své z otrávených studnic denních listů, když o náboženství svém se poučují z novin, jež píší židé a nevěrci, jim ve všem věřící a učitelským úřadem církve pohrdající, pak sebe i rodiny své přivádějí v záhubu. Písemnictví naše až na některé dobré knihy a časopisy celkem záhubně působí proti víře. Zúmyslné srdce lidské od věcí vyšších a nadpřirozených odtrhuje a k zemi snižuje. A v příčině mravnosti podobně působí. Sebevražda, souboj, cizoložství a zločiny všeho druhu se ličí jako věci dovolené, ba dokonce i jako ctnosti se vystavují — a to přecasto ve formě nad míru působné. Podporujte tisk dobrý. Právem se tvrdí, že tisk dobrý za doby naší má úkol veliký. Ti, jenž v úmyslu čistém, z lásky ku pravdě a k náboženství, nadšení jsouce pro vyšší ideály, síly svoje věnují tisku dobrému, jsou v jistém smyslu misijní, t. j. poslové pravdy, obhajcové víry a církve, podporovatelé nejvyšších zájmů člověčenstva. Úkol jejich jest krásný a veliký! Jenom tisk dobrý může položití hráz proti záhubnému směru nynějšímu, jsa oporou proti lži a převráceným zásadám. Jest tudíž třeba, abyste tisk katolický všemožně podporovali. Dalšími slovy kladou nejd. biskupové věřícím na srdce křesťanský život rodinný a křesť. vychování dítek. Takto pak končí: „Švédky vyzýváme dnes nebe i zemi, že jsme předložili vám život i smrt, požehnání i zlořečení. Vyvoltež tedy život, abyste i vy živi byli i děti vaše.“

— Biskupem budějovickým jmenován

jest dle souhlasných zpráv dr. *Martin Říha*, profesor na tamějším kněžském ústavu biskupskem. Prof. dr. Martin Říha narodil se v Oslově (okr. písecký) dne 9. listopadu 1839. Studia svá konal částečně také v Písku. Na kněze byl vysvěcen dne 27. července 1862. Na to byl dva roky kaplanem v Kovářově. Než touha po vyšším a hlubším vzdělání dovedla jej do c. k. ústavu pro vyšší vzdělání kněží ve Vídni (u sv. Augustina). Dne 11. července 1869 byl pak na vídeňské universitě povýšen za doktora věd theologických. Měsíc na to a sice dne 11. srpna přišel dr. Říha do Budějovic, kdež ustanoven byl za českého fund. kazatele při seminárním kostele u sv. Anny. Vedle této funkce zastával zároveň místo prefekta bisk. chlapceckého semináře. Dne 1. října byl jmenován katechetou na budějov. německém státním ústavu pro vychování učitelů. Od 10. října 1871 jest profesorem v bisk. ústavu kněžském v Budějovicích, kdež zprvu přednášel teologii morální, později pak i všeobecnou paedagogiku. R. 1879 byl jmenován biskupským notářem a r. 1884 radou soudu manželského a přisídícím diecéssanního soudu duchovenského. Kdy jmenování nového biskupa úředně bude publikováno, není dosud známo. V kruzích však dobře zasvěcených kolují zprávy tyto: Ke kanonickému procesu do Vídne k římskému nunciu odeberě se dr. Říha v těchto dnech; prekonisace pak, jak se má za to, bude vykonána v Římě ještě v tomto měsíci, kdy má se konati konsistor kardinálů, ve které bude předsevzata též prekonisace nejd. arcibiskupa praž. hraběte Schönborna; co pak inthronisace se thne, ta bude vykonána nejspíše dne 6. září t. r., kdy bude zároveň slaven výroční den stoletého trvání biskupství budějovického.

— **Slavnost na Velehradě.** O slavnosti sv. Cyrilla a Methoda dne 5. července bylo na Velehradě na 50 000 poutníků, mezi nimi i poutníci slovanští z Poznaňska, z ruského Polska, z Lužice, z jižního Štýrska a z Ďakovaru. — Z Čech vůdce národa dr. Rieger, ze Slezska P. Gruda, z Moravy pak milý kukátkář P. Kosmák. Slavné služby Boží ve chrámě konal nejd. kardinál olomoucký za četné přísluhy. Také mnozí vdpp. kanovníci olomoucí byli téhož dne ve svatyni na Velehradě. Pod širým nebem kázano a slouženy mše sv., jelikož tak ohromný počet lidí chrám pojmul nemohl.

— **Pobožnost 40-hodinrá** koná se do 17. července u Alžbětinek, od 18.—21. t. m. u sv. Tomáše a od 22.—25. července u sv. Apolináře.

— **Douchův pomník.** Ve středu dne 8. t. m. byl na hřbitově vyšehradském důst. způsobem a za účastenství vybraného společenstva pomník vysoce zasl. tohoto českého spisovatele vysvěcen. Pomník ten postavili mu příbuzní, které v životě svém zesnulý pokud mohl podporoval. Obřad vykonal dp. kan. dr. Lenz, který v řeči vzletně vylíčil zásluby zesnulého.

— **Primice.** V neděli dne 12. července o půl 10. hod. slavil za velikého účastenství lidu p. P. Vojt. Vinc. Frejka, kněz kr. kanonie na Strahově v tamním klášterním chrámu P. slavným způsobem své prvotiny. V témž chrámu P. bude mít svou primici kněz téhož řádu p. P. Method Jan Zavoral a sice v neděli dne 26. července.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v červnu 137 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 62, ze zemského blázince 23, z nemocnice Milosrdných bratří 14, z nemocnice Milosrdných sester 31, z nemocnice Alžbětinské 1, a z umrlčích kaplí 6; celkem letos již 641. osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Lokti, Kladně, Skutči, Králíkách, Krumlově, Zbraslavi, České Lípě, Chebu, a občanské záložně v Hluboké.

— **Úmrtí.** V zdejším klášteře Karmelitánek na Hradčanech zemřela převorkyně Angela Maria Trnková dne 12. července. Zesnulá se narodila v Lišově 13. července 1819, vstoupila do tuhého řádu Karmelitánského r. 1840, kde tedy prožila Bohu sloužíc celých 45 let, aniž kdy za ten čas práh klášterní přestoupila. Hrobka Karmelitánek, do které dne 14. t. m. pochována byla, nalézá se nyní na hřbitově Břevnovském a sv. Markéty.

— **Žádná nakažlivá nemoc v okolí Velehradském.** V poslední době oznamovalo se mnoho o nakažlivých nemocech na Velehradě a okolí. Není však dostatečného důvodu k nějakým obavám. Úředně zjištěno jest, že v několika obcích vyskytly se osypky a spála. Od zeměpanského úřadu byl tam nedávno vyslán zemský zdravotní rada a učiněna byla již opatření na zamezení nějakého nebezpečí. Není tedy nížádné příčiny, proč by jubilejní slavnost měla být přerušena.

Z Číny. (List dp. Pinchona, apošt. vikáře v Sut-chuen v Číně, ku vrchnímu řediteli spolku: Božského dětství Páně, 15. srpna 1884). „Ovoce spolku: „Božského dětství Páně“ v čínské provincii Sut-chuen.“ Následkem války, nedávno v Číně zuřivší, dostavil se hlad, se všemi hrůzami svými; že ve smutných těch poměrech tím snáze nám bylo, naše sirotčince

plnit, snadno pochopitelné. Malé děti jsou právě ti, již nejvíce nouzi trpí: čínský lid nezná útrpnosti. Za příklad stůj zde toto: Předšlý měsíc duben strávil jsem na blízku městyse, kdež máme 400—500 křesťanů. V tomto měsíci vyhozeno bylo v tom místě, ovšem o rozličných dnech devět tří- až čtyřletých dítek na ulici. Kolem ubožátek shromáždilo se hned hejno hladových psů, kteříž čekali jen na pokynutí, aby je roztrhali a zhlutiti mohli. Děti křičely a způsobily, že lidé jedné celé čtvrti se sběhli. Děti tyto byly úplně vyhladovělé; s chutí náramnou polykaly pokrmův, jichž se jim poskytlo. — V našich dvou sirotčincích jest nyní 171 dětí. V našem okrese velice se přičiňujeme, aby děti pohanův aspoň v hodině smrti křtěny byly, jenže třeba tu překonávat veliké obtíže a býti velice opatrnými. Poněvadž pak po rozkazu církve jen ty děti křtěny býti smějí, kteréž v nebezpečení smrti se nalézají a tyto téměř všechny umírají: myslí pohané, že smrt jejich odtud pochodí, že hlava jejich vodou omočena byla. Ale přese všechny tyto obtíže mívají křtitelové naši přece hojnou žeh. V posledním roce obdrželo 41.866 nemocných dítek, sv. křesť; z těchto zemřelo 11.311. Mimo tento určitý počet dověděl jsem se ještě z listů svých misijnářů, že nejméně tři čtvrtiny těchto pokřtěných dítek již zemřely a tak v blaženosti věčné se nalézají. — Kolik dušiček nevinných bratrstvo božského dětství Páně uvádí každého roku do ráje nebeského! Misijnáři, křtitelové, katechisté a p. jsou nástroji, jichž Bůh k tomu používá; avšak modlitby dítek urovnávají cestu k tomu dílu spásy a almužny jejich dávají věrověstům do rukou prostředky, že tolik milosrdných skutků konati mohou. Kež Dobrotivý Pán, kterýž sám z lásky k nám dítětem se stal, všem dobrým a šlechetným dítkám, kteréž členy jsou božského dětství Páně, jejich modlitby a dárky hojně odmění!

Z Baltimore. (Zpráva dp. P. Jana Jenče, superiora redemptoristů při chrámu sv. Václava v Baltimoru.) Čechů jest v Baltimoru s dětmi 3487. Komunikantů bylo za loňský rok 4271, o velkonocích 1500. Náboženství bylo česky vyučováno 200 dítek; ve farní škole měli jsme 101 chlapce a 93 děvčat. Vyučuje se tu ve třech třídách češtině, angličtině a obyčejným předmětům národních škol. Německo-anglické školní sestry „de Notre-Dame“ z Bavor, kterým je vyučování svěřeno, naučily se česky tolik, že mohou s dětmi česky čísti a na psaní dohlížeti. Já sám chodím, jsemli docela zdrav, každý den na půl druhé hodiny do školy a vyučuju česky katechismu, čtu s dětmi česky a opravuju jejich české úlohy. Bratr Nepomuk

tráví rovněž půl druhé hodiny denně ve škole, vyučuje děti češtině a katechismu a čte s nimi česky. První třída je již přeplněna, čítá přes 100 dětí; jsou naši krajané čím dál tím horlivější, berou svoje děti z bezkonfesijských státních škol a posílají je k nám. Zvláště to působí, posloucháme-li nejmladší děti, jak mnohem lépe anglicky znají nežli česky, poněvadž se angličtině učí takřka na ulici, a poněvadž je angličtina řečí zemskou, státní a úřední. Úřaduje se všude jen anglicky, tak že objevili se dva Češi angličtiny neznalí před soudem, musí míti tlumočníka s sebou; i všechny úřední listiny vydávají se anglicky. V našem chrámu dějou se služby Boží jenom česky. Děti učí se ve škole anglicky čísti a psát, poněvadž neznajíce tuto řeč, ubohý by tu musely vésti život. Nežli naše škola bude vyhovovati všemu, co na národní škole spravedlivě lze žádati, bude nám ještě mnoho vykonati. Školního platu platí se za jedno dítě 50 c. (půl dolaru), chudým odpouštíme polovičku, mnohým všecko. — Křtů měli jsme 189; bylo také pokřtěno jedno dorostlé děvče, které vůbec posud nebylo křtěno, ačkoli jsou rodiče jeho katolíci. Sňatků bylo v našem chrámě uzavřeno 26, žádný smíšený. Zemřelo 149 osob. Zde je zvykem, že se všechny mrtvolky, vyjímaje mrtvolky zemřelých nakažlivou nějakou nemocí, přivezou do kostela, a po requiem, jestli si ho totiž příbuzní přáli, se naloží na vůz a odvezou na hřbitov. Často se také přihází, že pozůstalí najmou mnoho vozů pro účastníky pohřbu, tak že vydání na pohřeb nijak není v poměru ku jmění jejich. Místo pro hrob stojí čtyry dollary, vykopání hrobu dva, vykropení mrtvolky v kostele i se zvoněním jeden dollar. Při pohřbu zvoní se velmi málo; jenom, když nesou mrtvolu z vozu do kostela a z kostela na vůz. Břimováno bylo 168 osob. Máme tu v obci šest mužských náboženských spolků s 318 členy a šest ženských s 204 členy. Nejsem to bratrstva od církve schválená a odpustky obdařená, ale spolky především podporné. Při vstoupení do spolku a při každé měsíční schůzi skládají členové určité příspěvky. Onemocnili chudý člen, dostává týdně dva až tři dollary podpory, vdova po zemřelém členu dostává podpory až do 600, člen, jemuž manželka zemřela, až do 300 dolarů. Spolek pečuje též o pohřeb, mše svaté a t. d. Někdy musí ovšem také členové při smrti spolučlena platiti. Tyto spolky jsou církevně katolické a přistupují do roka obyčejně dvakrát společně ku stolu Páně: v době velkonoční a na svátek svého patrona; členové jejich ale přijímají častěji v roce sv. Svátosti. Svými stanovami podporují spolky tyto život podle ducha církve:

jedenkaždý člen má žítí život zbožný, křesťana a katolíka důstojný, nikdo nesmí žítí ve smíšeném manželství, sňatek musí každý uzavřítí před církví, v chrámě musí míti zaplacené sedadlo, děti musí posílati do katolických škol. Nehodný člen se bez milosti vyloučí.

(Dokončení).

Literární oznamovatel.

— „*Řeči liturgické*“ o slavnostech a svátcích roku církevního, s výkladem připadajících obřadů, jež ku svým přívržencům činil Bohumil Fr. Hakl, děkan v Hořicích. Řečí 38 od 1. neděle adventní až do nanebevstoupení Páně, čili kruh vánoční a velikonoční. Svazek první. V Praze. Nakladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví. (G. Franc.) Cena 1 zl. 20 kr. V naší homilitecké literatuře jest dosud málo řečí liturgických, kterých jest přece až na výsost třeba. Není zajisté velebnějších obřadů nad ty, které koná církev katolická ve svých chrámech. Lid namnoze jich si nevšímá, protože jim nerozumí. Poněvadž ve sv. obřadech obráží se také učení víry a mravů, lid výkladů o nich rád poslouchá, neboť nejen na paměť mu uvádějí, čemu se jednou ve škole učil, nýbrž také na praktický život působí. Pilný p. spisovatel provedl svou úlohu způsobem zdařilým, proto spis ten pp. kazatelům vřele doporučujeme.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Walter*, far. v Močidlech, 20. června 1885, (nar. 15. května 1839, vysv. 31. července 1864);
- p. Jos. *Anft*, duchovní správce v Ullersdorfu v hrabství Kladském, 15. června 1885, (nar. 23. listop. 1834, vysv. 2. července 1859);
- p. Ondřej *Hochmuth*, osob. děkan v Stráži ve výslužbě, 28. června 1885, (nar. 18. února 1808, vysv. 4. srpna 1838).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Rosner*, far. v Kraslici (Graslitz), za arciděkana ve Falknově (Falkenau);
- p. Ant *Hora*, kapl. v Kraslici (Graslitz), za admin. fary tamtéž.

Upřázděná místa:

Močidlec (Modschiedl), fara patr. p. Leopolda hrab. Lažanského, od 1. července 1885;

Kraslice (Graslitz), fara patr. p. Ervína hrab. z Nostitz-Rieneků, od 15. července 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Těšínský*, far. v Kostomlatech, dne 10. června 1885, (nar. ve Všelibeč 28. září 1811, vysv. 3. srpna 1836);
- p. Frant. *Wünsch*, bisk. notář a os. děk. ve Warnsdorfu, 16. června 1885, (nar. v Štětí 19. února 1815, vysv. 29. července 1841);
- P. Adolf *Weingaertner*, kněz ř. sv. Augustina na Stránci, 27. června 1885, (nar. v Klatovech 14. března 1817, vysv. 31. červ. 1842).

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Trykar*, katech. v Roudnici, za far. v Košticích;
- p. Jos. *Linke*, far. v Česk. Bukově (Böhm. Pockau), za far. v Stebnu;
- p. Gust. *Kügler*, katech. v Jablonci, za far. v Hřensku (Herrnskretsch);
- p. Kar. *Končinský*, kapl. v Lysé, za kapl. v Libochovicích;
- p. Frant. *Řezníček*, kapl. v Zákupci (Reichstadt), za kapl. v Dubé (Dauba);
- p. Jos. *Horner*, kapl. v Novosedlech (Neundorf), za kapl. v Zelnicích (Sellnitz);
- p. Ant. *Beer*, kapl. v Zelnicích, za kapl. v Drnech (Drum);
- p. Alois *Marburg*, kapl. v Tannwaldu, za kapl. v Jablonném (Gabel);
- p. Václ. *Nählinger*, kapl. v Bullendorfu, za kapl. v Novosedlech (Neundorf);
- p. Ant. *Hauptmann*, kapl. v Cvikově, za kapl. v Zákupci;
- p. Frant. *Pokorný*, kapl. v Kunraticích, za kapl. v Kosmonosích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Stránský*, far. v Janově, 23. června 1885, (nar. 28. ledna 1819 v Heřmanicích, vysv. 28. července 1844);
- p. Jos. *Krška*, b. vik., děkan v Heřmanově Městci, 5. července 1885, (nar. 9. března 1821 v Oujezdě, vysv. 25. července 1846).

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Schneider*, far. a děkan v Baníně, čest. kons. radou;
- p. Jos. *Pitra*, far. Sedlecký na odpoč., čest. děkanem;
- p. Frant. *Kvěch*, far. a vik. sekret. ve Svinčanech, správcem vik. Chrudimského;
- p. Frant. *Chlupáč*, katech. real. gymn. v Kutné Hoře, obdržel exposit. canon.

Na odpočinek se odebral:

- p. Frant. *Javůrek*, kons. rada, b. vikář a děkan v Herálcích.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Šonský*, admin., za far. ve Vorlíčkách;
- p. Jos. *Lexa*, far. Novohradecký, za far. v Bělé (u Pardubic);
- p. Ant. *Brdiček*, admin. Kostelecký, za admin. v Chlenech;
- p. Štěp. *Dvořák*, kapl. v Luži, za admin. tamtéž;
- p. Jan *Letošník*, admin. Bělský, za admin. v Novém Hradci;
- p. Václ. *Matzke*, kapl. v Karli, za admin. v Janově.

Uprázdňena místa:

- Ústrov* (Michelsdorf), fara patr. kníž. Lichtensteina, od 24. června;
- Janov* (Jansdorf), fara patr. kníž. Thurn-Taxisa, od 24. června;
- Nový Hradec*, fara patr. věnn. města Hradce Králové, od 1. července;
- Heralec*, fara patr. p. Grosse, od 1. července;
- Heřmanův Městec*, fara patr. kníž. Kinského, od 6. července t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Mat. Jakub *Růžička*, býv. c. kr. gymn. řed. a č. kons. rada, kněz jubil. dne 2. června 1885, (nar. v Táboře 20. července 1807, vysv. 24. července 1831);
- p. Václ. *Jirík*, osob. děkan v Bukovíně a bisk. notář, dne 20. června 1885, (nar. v Bilenicích 4. ledna 1830, vysv. 26. července 1857);
- P. Norbert *Littmann*, č. ř. cister. kláštera Vyšebrodského, farní admin. ve Dvořišti dolním, dne 26. června 1885, (nar. v Budějovicích 10. srpna 1830, vysv. 5. srpna 1855).

Ustanoveni jsou:

- p. Adam *Šavel*, koop. v Třeboni, za far. v Jíronicích (v Pražské arcidiec.);
- p. Matouš *Tancer*, kapl. v Husinci, za far. v Dubci (Tatz);
- p. Jos. *Myška*, kapl. v Milčíně, za far. ve Vrcholovicích (v Pražské arcidieci);
- p. Jan *Wachal*, proz. koop. v Bukovíně, za admin. tamtéž.

Uprázdňena místa:

- Bukov*, fara patr. paní Ferdinandy Taschkovy, do 6. srpna t. r.;
- Bezděkov*, fara patr. náboženské matice, do 2. srpna t. r.;
- Křemešník*, expositura patr. sl. obce král. města Pelhřimova, do 28. července t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190 — I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786 — II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expeditci a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

R e ě,

kterou měl při položení základního kamene
 k novému filiálnímu chrámu Páně v Suché,
 příslušné ku farnosti Nechanické, dne 5.
 července 1885.,

Boh. Hakl, děk. a b. vikář Hořický.

„A žádný nemůže jiného základu
 položit, mimo ten, kterýž polo-
 žen jest, jenž jest Kristus Ježíš.
 1. Kor. 3, 11.

Převzácnou a velice řídkou slavnost
 odbýváte, r. v Kr., ve své tiché osadě
 dnes. Máte posvěcen a položen býti zá-
kladní kámen ku nové chrámové budově
 v obci vaší.

Ještě tane živě na mysli vám obraz
 starého domu božího a nikdy dojísta ne-
 vymizí z paměti vaší; žádat toho vděčnost.
 Ještě zavznívají v uších vám tklivá a
 srdečná slova vašeho vele důstojného pa-
 styře, kteráž promluvil k vám při té pří-
ležitosti, když první rána dána jest, aby
 sbořen byl; aby odstoupil a místo učinil
 chrámu novému, důstojnějšímu. Ještě vzpo-
 mínáte těch slz a vzdechů bolestných,
 když vám loučiti se bylo s tím starým,
 dávným a věrným přítelem, který přes
 500 let tu dlel mezi vámi, který vždy o-
 choťně vás vital, kdykoli jste jej navští-
 vili, který vždy touhy, stesky, žaly i
 prosby vaše vyslyšel, s vámi vše věrně
 sdílel, a od něhož nižádné srdce nepotě-
 šené neodcházelo. Byly to slzy vděčnosti.
 Co divu, že slzelo oko vaše, vzdychalo
 srdce vaše? Toť střed byl dědiny vaší,
 srdce obce vaší; svědek blaha a štěstí,
 ale i všech útrap a neštěstí, jež od více
 než 500 let osadu vaši stihly. Vše sdílel

s vámi věrně, co kdy potkalo obec vaši.
 Kde jsou ti, kdož jej stavěli, kdo základní
 kámen k němu položili? —

Jak radostno jest, když má osada
 svůj dům boží! Jeť ji velikým dobrodiním;
 jest středem, duší veškerého duchovního
 života. Pán a Spasitel, Ježíš Kristus, dlí
 mezi nimi. Proto, pln svaté nadšenosti,
 volá sv. Tomáš Akvinský: „Kde jest který
 národ, slavný a veliký, kterýžby měl bohy
 své blížící se sobě, jakož nám přítomen
 jest Pán Bůh náš?“ (Serm. S. Thomae
 Aquin. in opusculo 57.).

Proto bolestno bylo mi vždy, r. v Kr.,
 kdykoli tudy jedu spatřil jsem tu svatynku
 starou, schátralou a sešlou; ctihodná byla
 ovšem, jak pro stáří své, tak i proto, že
 byla domem božím a příbytkem Nejvyš-
 šího; ale nemohla vyhovovati úkolu své-
 mu; bylať jako stařenka, která vyplnivši
 úkol svůj, zasloužila, aby dána byla na slušný
 odpočinek. I pomyslil jsem: Můj Ježíši,
 ty Pane všech pánů a Králi všech králů;
 nepohrdáš, přebývatí v takové chudobě —
 chudý s chudými; chudý jsi se narodil,
 chudě živ byl a chudý, nejchudší i umřel;
 kdože postaví ti i zde důstojný stánek,
 aby tu přebýval uprostřed svých milých
 a věrných? — A ejhle, tužba má se vy-
 plnila, základy vykopány, a dnes jsme se
 sešli, r. v Kr., a stojíme na tomto posvát-
 ném místě, abychom posvětili a položili
 základní kámen k novému, důstojnému
 domu božimu.

I sám Jeho Osvícenost, vysoce uro-
 zený pan patron, pan Jan hrabě z Har-
 rachů, pod jehož ochranou čili patronátem
 všecky chrámy Páně na jeho velkostatcích
 stojí, zavítati mnil do dědiny vaší ku
 vzácné slavnosti té; ale jiná, vyšší povin-

nost volala jej. Dlít, vznešený poutník, na Velehradě; plníť, kavalír český, o letošním památném roce povinnost svou k národu českoslovanskému a osvědčuje takto zbožné, katolické smýšlení své, jímž vždy se vyznamenával jeho staroslavný, hraběcí rod, který, vždy věren jsa svatě katolické církvi, ji mnohé platné služby prokázal, a mnohou vznešenou hlavu dal, z nichž jedna, na Pražském arcibiskupském stolci sedíc (v sedmnáctém století) až i kardinálské důstojnosti dosáhla. Bůh žehnej vznešenému patronu a zachovej staroslavný rod jeho!

Avšak vyslal za sebe sem zástupce, svůj patronátní úřad, jemuž přede vším přísluší zásluha, že dílo k místu přiveдено jest; i nemohu, leč, jak slušno a spravedlivě, Slavnému patronátnímu úřadu, za všecku jeho snahu a píli, za všeliké přičinění a práci při bohumilém skutku tom, tuto veřejně vysloviti své nejvřelejší díky.

Mne pak náš nejdůst. vrchní pastýř, Jeho Milost, biskup Kralohradecký, splnomocniti ráčil, abych, jej zastoupě, ve jménu jeho základní kámen k novému domu božimu posvětil a jej položil, za kteréžto vyznamenání jemu rovněž tuto veřejně díky vzdávám.

Poněvadž pak tento den nám všem zde přítomným tak velepamátný jest, slušno, abychom přiměřenými slovy jej oslavili; i chci proto ještě postupem řeči své promluvit o tom, co ten základní kámen znamená; chci okázati, že znamená:

a) Spasitele Ježíše Krista, základní kámen církve boží; a

b) viru v srdci katolického křesťana.

Trojediný Bůh, jemuž ke cti a slávě stará svatyňka posvěcena byla a rovněž nová posvěcena býti má, sám budí s námi!

I.

Všeliký chrám Páně katolický obrazem jest svatě katolické církve. Tu nejvýše bývá hlavní oltář; na něm svatostánek, v němž Spasitel J. Kristus, jako král uprostřed svých milých a věrných pod způsobou chleba v nejsvět. Svátosti Oltářní přebývá. Jemu nejbližší místo pro jeho sluhu, duchovní a kněžstvo (presbyterium); za těmi v lodi stojí lid, církve bojující; obrazy a sochy svatých představují církev vítěznou (oslavenou v nebesích); krypty pak v chrámech pro zemřelé a hřbitovy kolem chrámů, jak bývaly a jsou semotam až dosavad, připomínají církev trpící; trojí

stav jedné a téže církve Kristovy. Věž jest prst, ukazující k nebi, kde jest pravá naše vlast; „těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejte, ne těch, kteréž na zemi; kříž svrchu hlásá, že jen skrze kříž se vchází do nebe a že i Ježíš Kr. sám, Spasitel náš, skrze kříž vešel do slávy své; zvony, se jmény a podobiznami svatých — jakoby ti svatí sami svolávali nás ke službám božím; a hodiny na věžích umístěné, hlásají nám: „Vykupujte čas! Kupčetež, dokavad nepřijdu! Bděte, neb nevíte dne, ani hodiny!“ Tak úprava chrámu Páně, vnitřní i vnější, připomíná nám církev boží!

Avšak pravý, duchovní chrám Páně jest svatá církev sama, církev katolická. Tot ten chrám, jež Spasitel založil a jehož on sám základním kamenem jest. *Stavivo*, kamení, jsou duše lidské, vlastní jeho krví vykoupené; spojivo jest láska, zákon lásky, na němž založil církev svou; a *pilíře* jsou svatí apoštolové, tak že pravda jest, co píše apoštol Páně sv. Pavel ve svém listě k Ef. 2, 19—22.: „Protož již nejste hosté a příchozí (cizinci v tom domě božím); ale jste spoluměšťané svatých a domácí boží vzděláni na základ apoštolů a proroků, kdež jest nejhlubší úhelní kámen, sám Kristus Ježíš, na němžto všecko stavení (příslušně) vzdělané roste ve chrám svatý v Pánu, na kterémž i vy spolu vzděláváte se ve příbytek boží v Duchu.“

Tot tedy ten chrám, jež Kristus zbudoval, a jehož on sám základním kamenem jest — církev. *Zdivo* pak, t. j. jednotlivé kameny, z nichž chrám se skládá, jsou duše lidské. Patrně, že základ věcí hlavní jest, nebo na něm budova spočívá; ale i jedenkaždý kámen má býti na svém místě a přispívati ku celku, k okrase a dokonalosti domu božího.

Ale nyní základem jest Kristus Ježíš; „a žádný nemůže jiného základu položit, mimo ten, který položen jest, jenž jest Kristus Ježíš. 1. Kor. 3, 11. a ten jest jistě základ dobrý, pevný, pravý; praviltě vzhledem k učení svému: „Učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal; bude-li kdo chtíti vůli Otce mého plniti, pozná o učení mém, zda-li z Boha jest, čili já sám ze sebe mluvím.“ Vztahem k životu svému řekl: „Kdo z vás bude mne trestati ze hříchu? jestliže pravdu pravím vám, proč mi nevěříte? — A vzhledem k osobě své: „Nechcete-li slovům věriti, aspoň skutkům věřte; neboť vidíte, že žádný nemůže takových skutků (divů a zázraků)

činiti, ležby Bůh byl s ním.“ — Čehož tedy žádáme více? Zakladatelem církve jest tedy sám Syn Boží, Ježíš Kristus, Spasitel náš. Základ dobrý; ale i zdivo jak mezi sebou, tak i se základem pevně spojeno býti má, by nebyly trhliny, ale jeden celek; a spojivo jest láska; tou každý kámen, (každá duše), jak s Bohem a Spasitelem, jakožto základem, tak i s jinými kameny spojen býti má.

Ale jsou, kdož ani se základem, ani mezi sebou souviseti nechtějí, ale býti o sobě; a ti a taci nepřispívají k okrase domu božího, ale církev Páně hyzdí a ruší. O těch a takých předpověděl již stařeček Simeon: „Ať položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a na znamení, jemuž bude odpíráno. A v pravdě; učiněn jest kamenem urážky; nebo není za dnů našich, v tomto čase víry prázdňem dojista žádného jména, jemužby více odpíráno, ježby více zneuctíváno a hanobeno bylo, než právě nej-světější jméno Kristus Ježíš; ať již v rozmluvách, knihách, anebo veřejných listech, na velikou zkázu a záhubu lidu. A toť to největší zlo za dnů našich; odpadnutí od víry katolické. Sem spadá slovo apoštolovo: „Tot jest ten kámen, kterýž zavržen jest od vás stavitelů, kterýž učiněn jest hlavou úhelni.“ Sk. 4, 11. „A přece není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.“ Sk. ap. 4, 12.

Jestliže svět se léká bouře, která naň se hrne a nepochybně přivalí ze převratných zásad, jež na mnoze mezi lidem, a to třídou dělnickou rozšířeny jsou, žádný ji nezažene, žádný nezažehná, leč Kristus Ježíš, t. j. svatá víra katolická, zákon lásky. Jen v přístavu církve najde lidstvo odpočinek a klid. Jestliže lidstvo Boha opustilo a obrátilo se ku světu, svět, což jeho jest, dal jemu. Kdo rozsívá vítr, žne bouři. Svět pravého pokoje nemá, ano ani ho nezná, a tudý ho dáti nemůže. Tentž vychází jen z Boha; Kristus, kníže pokoje, přinesl jej na zemi; a týž pokoj bude všem, kdož ho hledají a jsou lidé dobré vůle. A proto musí lidstvo jako marnotratný syn opět k Bohu, k Otci se navrátiti, zdivo na chrámu církve, rozpukané a roztrhané, zákonem lásky opět v jedno srůstí a se spojití, ku základu svému, Ježíši Kristu, se navrátiti. Mnozí mnohé a všelijaké prostředky vymýšleli na odvrá-

cení toho zlého; ale všechny jsou plané a jalové, všechny náplasti jen povrchné; lidstvo nevyhléčí, leč Kristus a otázku sociální nerozluští, leč zákon lásky Kristovy. Vrat se každý ku lásce, jak ji hlásal Syn Boží, J. Kristus, a otázka dělnická jest rozřešena a hrozící bouře odvrácena. „Miluj každý Boha nade všecko a bližního jako sebe,“ a bude po vši bídě a nouzi na světě. Pak splní se slovo apoštolovo, jež svrchu jsme uvedli: „Protož již nejste hosté a přichozí, ale jste spoluměšťané svatých a domácí boží, vzdělání na základ apoštolů a proroků, kdež jest nejhlubší úhelni kámen, sám Kristus Ježíš, na němžto všecko stavení (příslušně) vzdělané roste ve chrám svatý v Pánu, na kterémž i vy spolu vzděláváte se ve příbytek Boží v Duchu“ Ef. 2, 19–22. A co i sám hlava církve, sv. Petr ve svém 1. listě 2, 4–8. dí: „Jestliže jste okusili, že sladký jest Pán; ku kterémužto přistupující jakožto ku kameni živému, od lidí zajisté zavrženému, ale od Boha vyvolenému a poctěnému, i vy, jako kamení živé, vzdělávejte se na něm v dům duchovní, v kněžstvo svaté, k obětování duchovních obětí, příjemných Bohu skrze Ježíše Krista.“ —

Tak znamená nám, r. v Kr., tento základní kámen nejprv Ježíše Krista, božského zakladatele duchovního chrámu, církve, jejíž on sám základním čili úhelním kamenem jest; ale znamená nám ještě něco jiného, viru v srdcích, o čemž v dílu:

II.

Každý z nás, r. v Kr., jest stavitelem; každý staví budovu svého života. Budova ta má býti sličná, krásná, dokonalá; chváli-li má dílo mistra svého. Bůh nám život dal; tu budovu života stavěti máme ke cti a chvále Boží, t. j. máme ctnostně a svatě, křesťansky živi býti.

Avšak má-li budova života našeho pevně státi, musí rovněž míti základ, a to dobrý a pevný; aby se nobortila, neviklala, nerozpadla. Nuž, co bude základem našeho života? Víra; živá, pevná víra v Boha, a v toho, kteréhož poslal, Ježíše Krista; jsmeť katolíci křesťané. Tot ten pevný základ, na němž i veškerá církev zbudována jest. Tentž jest život věčný, píše apoštol, aby poznali tebe, Otče nebeský, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista. Tot základ nezbytně potřebný, nejlepší; ten kdo položil, nechť přijde bouře jakákoli, kterákoli a odkudkoli, dům jeho pevně

stojí, nepadne. O něm platí slova: „Blahoslavený muž, kterýž přemýšlí v zákoně Páně dnem i nocí. I bude jako strom, kterýž štípen jest podlé vod tekoucích, jenž ovoce své vydá časem svým; a list jeho nespchrne: a všecko, cokoli činíti bude, šťastně se mu povede.“ Ž. 1, 2. 3. Kde však základu toho není, tu všecko stavení se viklá, bortí, boří a rozpadá; t. j. člověk bez Boha, bez víry, potácí se mezi ctností a hříchem, mezi nebem a záhubou věčnou, nemaje, kdeby se uchytil, necitě půdy pod sebou; a tak nestaví budovu pevnou svého života, ale bídou a chatrnou. Osud stavitelů takých, křesťanů takových, naznačil Spasitel sám Kristus. Ježíš v překrásné řeči své na hoře v Galileji (hora blahoslavenství), když ku konci pravil: „Každý, kdo slyší slova má tato a plní je, připodobněn bude muži moudrému, kterýž ustavil dům svůj na skále; i spadl příval a přišly řeky a váli větrové, a obořili se na ten dům a nepadl, nebo založen byl na skále. A každý, kdo slyší slova má tato a nečiní jich, podobný bude muži bláznů, kterýž ustavil dům svůj na písku; i spadl příval a přišly řeky a váli větrové a obořili se na ten dům; i padl a pád jeho byl veliký.“ Mat. 7, 24—27. Proto nazývá církev na sněmu Tridentském (Sess. VI. cap. 8.) víru začátkem, základem a kořenem všeho ospravedlnění; a sv. Pavel 1. Tim. 3, 15. ji zove sloupem a utvrzením pravdy; a jinde (Žid. 11, 6.) dí: „Bez víry nemožno jest, líbiti se Bohu. Nebo kdo k Bohu přistupuje, musí věřiti, že Bůh jest, a že těm, kteříž ho hledají, odplatitelem jest.“ A sv. Jan I. 5, 4.: „Všecko, co se narodilo z Boha, přemáhá svět; a toť jest to vítězství, kteréž přemáhá svět, víra naše.“

Toť tedy, rozmilí v Kristu, ten základ, na němž veškeré stavení křesťanského života zbudováno býti musí, má-li pevně státi. Proto i sv. Augustin: „Pomýšlíš-li na to, vznešenou budovu dokonalého života postaviti, pamatuj, by za základ položil — pokoru,“ pokorného Krista, sv. víru v něho.

Pak vzroste stavení tvé v palác krásný, skvostný, dokonalý, v němž bezpečno bude bydleti; pak jist buď, že zavítá i Spasitel do srdce tvého, se svým pokojem a mírem, svou radostí a útěchou, svou milostí a svým požehnáním. Pak splní se, co pravil: „Přijďme a přibýtek u něho učiníme.“ Vystaví si Spasitel svatostánek v srdci zbožného, věřícího křesťana a bude přebývati tam.

Pak splní se, co i sv. Pavel 1. Kor. 16. píše: „Nevíte liž, že chrám boží jste, a že Duch svatý přebývá ve vás?“ a Kor. 6, 19.: „Zdaliž nevíte, že údové vaši jsou chrám Ducha svatého, kteréhož máte od Boha a nejste sami svoji?“

Avšak jsou, kdož svatou víru křesťanskou nechťejí položiti za základ svého života, ale osvětu. Víra je jim špatná; osvěta, myslí, je lepší. Ale co myslí osvětou? nevěru. Osvěta však jest, v pravdě něco uměti, a míti osvícený rozum; nikoli však, zavrhovati veliký vyšší svět, víru s Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel; snižovati se ku němětvaři a žiti po způsobu její. Něco jiného jest rozum a něco jiného srdce. Kam však osvěta, t. j. chytrost, prohnanost, i vědění, lidí třeba i študovaných vede, s dostatek jsme viděli na mnohých smutných příkladech z posledních dob. Veřejné listy toho byly plny. Bůh nás chraň takové osvěty; ale lidí dobrých, moudrých a svědomitých jest málo; a takovým jest, kdo zachoval poklad víry, po otcích zděděný, neporušený. Jen takovému můžeme za dnů našich věřiti; jen takový jest poctivý. — Toť tedy, r. v Kr., ten veliký rozdíl mezi tím křesťanem, jenž staví budovu života svého bez základu, a tím, jenž ji staví na základě svaté víry. Ói budova bude pevněji státi, až se přihnou dnové zlí, plní trudu a strastí? Proto volal již prorok Isaiáš ve starém zákoně 5, 20—24.: „Běda vám, kteříž říkáte zlému dobré a dobrému zlé; kladouce tmu za světlo a světlo za tmu, pokládajíc hořké za sladké a sladké za hořké! Běda, kteří jste moudří v očích svých a sami před sebou opatrní“ — a nikoli před Bohem! „Jako jazyk ohně zžírá strniště a horkost plamene spaluje: tak kořen jejich jako pyř bude a plod jejich jako prach vzejde (t. j. rozptýlen bude). Nebo zavrhlí zákon Hospodina zástupů a řeči Svatého rouhali se!“

A tak v pravdě, třeba jest pevného základu, aby kdo vystavěl budovu křesťanského života; a ten základ zbožného života nemůže býti žádný jiný, leč víra v Ježíše Krista.

A na to pamatuj vás, Nejmilejší, tento základní kámen, kterýž položen jest do vchodu, a přes nějž půjdete, kdykoli do chrámu Páně kráčeti budete. Připomínej vám, že základem církve jest Ježíš Kristus, ale že i základem života každého z nás musí býti týž J. Kristus, t. j. svatá

víra v něho, chceme-li vystavěti dokonalou budovu života křesťanského. Jedenkaždý jste stavitelem; stavte pilně, popilte si; přijde vrchní stavitel a přihlédne, jak daleko stavba naše dospěla. Popřívá nám času, bychom ji ukončili. Běda, kdo neukončí, nedostaví, koho přepadne! Proto napomíná: „Kupčetež, dokavad nepřijdu! Dokud den jest, já musím dělati; přicházíť noc, kdežto žádný nemůže dělati“ Jan 9, 4. Protož dobře vštipme sobě v paměť, co ten základní kámen znamená.

Aby pak i toto naše bohumilé dílo, jež před se běřeme, rostlo v dům Boží a dařilo se Pána Boha prosme a jemu dílo doporučme. Proto začneme s modlitbou, základního kamene posvětime, a přineseme nejdražší obět, aby ten Beránek nebeský, jemuž ten dům stavíme, dílo milostí svou podporovati ráčil. Ne člověku stavíme dům, ale samému Bohu Hospodinu, králi králů, a pánu všech pánů, jehož nebesa nebes obsáhnouti nemohou. 3. Král. 8, 27.

A proto odporučím veškeré dílo nejprv ochraně tvé, veliký Trojjediný Bože, jemuž starý chrámek zasvěcen byl a i nový zasvěcen býti má; ochraňuj dům tento, v němž ctěn a veleben býti máš — ty svatá, nejsvětější, nerozdílná Trojice Boží! Spočivej na něm již od nyníčka požehnání tvé!

Ale i Jeho Osvícenosti, vysoce urozenému panu patronu jej odporučím a prosím, aby, jako doporučuje vše, co dobré, krásné, vznešené a šlechtné jest, i tento dům boží již od této chvíle pod milostivou ochranu svou vzíti ráčil, aby šťastně dokonán byl, začož Bůh žehnej Jasnému rodu jeho a zachovej dlouho ku blabu vlasti a okrase svatě, katolické církve!

Rovněž i Vás, pánové slovutní a zástupci Jasného patrona svého, od úřadu patronátního žádám, ukončete šlechtně dílo, jež jste s mnohou prací započali a až na tato místa přivedli; ať šťastně dokonání korunuje snahu a práci vaši!

I vás, veled. p. bratře, pastýři oveček zdejších, za totéž žádám a prosím; bdětež nad stavbou tou. Stavíte dům boží ovečkám svým. Vím, že dávná to byla touha, dávné přání srdce vašeho; nuže, dílo šťastně se blíží konci svému.

A zvláště vám, pane staviteli, kladu dílo to na srdce. Vím, že již to pátý chrám Páně, ježž stavíte *) Získal jste cti a slávy,

získejte i tímto; budeť stupněm vám do nebe. Více snad než pátisíceletí bude hleďti na vás, na toto dílo vaše! A proto opětuji slova: Ne člověku, ale samému Bohu Hospodinu stavíme dům tento!

I volám na konec: Dejž Pán Bůh dobrotivý, aby, jako dílo šťastně započato jest, i šťastně dokonáno bylo; a jako se radujeme dnes ze založení a posvěcení základního kamene, v brzce i z dokonání a posvěcení veškerého domu božího radovati se mohli. Amen.

Kázání

o slavnosti primiční.

V Mnišku, dne 12. července 1885 činil
Dr. J. Doubrava.

„Již vás nebudu nazývati služebníky . . . ale nazval jsem vás přátely.“ Jan XV, 15.

Než vypršela hodina, kdy rozloučiti se měl Ježíš Kristus se svými učeníky, na jejich útěchu a jako na odkaz otcovský promlouval k nim ve večeradle Jerusalemském řeči velebné a mezi těmito oznámil též, čím státi se mají, povoláni byvše za učeníky Mistra božského!

„Již vás nebudu nazývati služebníky . . . ale nazval jsem vás přátely,“ tak di Spasitel a slovy těmi pro všechny časy. prohlašuje a zaručuje důstojnost učeníků svých.

Mužové z rodu a zaměstnání prostého postupují tu z dobroty a lásky Kristovy na stupeň přátelství samého vtěleného Syna Božího; jaká to výsost, jaké důstojenství!

A kde základ tohoto povýšení? V oné moci jest, kterou obdrželi učeníci o několik okamžiků dříve v témže večeradle, v týž večer, když Pán „vzav chléb, díky činil a lámal a dával jim říka: „Totot jest tělo mé, kteréž se za vás vydává; to činite na mou památku.“ (sv. Luk. XXII. 19.) Ano v té moci kněžské — neboť tuto obdrželi rozkazem: to činite na mou památku — v té moci obětní stala se zázračná proměna sluhů na přátely Kristovy, slabého tvora na přítele samého Stvořitele.

Však co nás pobádá, že toho vzpomínáme? — N. mezi námi dlí sluha Kristův — kněz novosvěcenec, jenž poprvé má přistoupiti k obětnímu oltáři Nového Zákona, aby naplnil rozkaz Páně, obětuje

*) Jest to p. Josef Pošepný z Jilemnice.

svoji první mši svatou na Jeho památku. A tu nelze nevzpomenouti zaslubu, který v apoštolicích též jejich nástupcům — sluhům novozákonním stal se zárukou, že moci kněžskou do *přátelstva Kristova* povýšení budou; a jestli kdy, zajisté v této posvátné chvíli hodno rozjímati o *této důstojnosti kněžství*, aby utkvělo na všechny dny života:

1. v duši novosvětcův, čím povinen jest pro toto přátelství Kristu;

2. v srdcích lidu věřícího, čím povinen jest pro totéž přátelství stavu kněžskému. —

O tom ve jménu Velekněze N. Z. Ježíše Krista.

I.

Za dnů soudce Israelského Heli odpočíval kdys pacholik Samuel v chrámu Hospodinově, kdež byla archa Boží; i zavolal Hospodin Samuele, jenž mysle, že volá Heli, odpověděl: „tu jsem.“ Když však po třikrát opakoval se hlas, poučen, že od Pána přichází řekl: „Mluv Hospodine, neboť slyší služebník tvůj!“ (1. Král 3, 1—10.) Hle knězi novosvětcův, i Vaše noha odpočinula v chrámě Hospodinově, kdež jest archa Beránka, jenž volá vás, a v duši vaši zajisté podobně to zní: mluv Pane, neboť slyší služebník Tvůj! mluv, čím povinen jsem Tobě za přátelství. k němuž povýšil Jsi mne? A odpovědi jsou slova Kristova: „Vy jste moji přátelé, učinite-li, co já přikazuji vám“ (sv. Jan XV, 14.), to jest i přátelství i vděčnost za ně osvědčí se na vás nejlépe, budete-li sluhý podle srdce mého! — A netěžko dopátrati se, co uložil povinností nám sluhům svým Božský Mistr.

Při téže příležitosti, kdy pronesl ona pamětná slova: „Již vás netudu nazývati služebníky . . . ale nazval jsem vás přátely,“ zřejmě též poučil, co čeká od přátel svých, co žádá, co velí. — „Totof jest přikázání mé, abyste se vespolek milovali“ (sv. Jan XV, 12.) praví Spasitel a uvádí takto přední povinnost sluhů svých: *lásku*, jež má je spojovati s lidem věřícím; a to lásku, která trpěliva jest poklesků a slabostí, která dobrotiva jest k potřebným a nuzným, která se nenadýmá, jsouc rovna k chudému i bohatému, prostému i vznešenému, která rovně objímá přátele i nepřátele pro Ježíše, v němž všichni jedno jsme. — Takovou láskou ozbrojen opouští kněz rodný kraj, rodiče,

bratry i sestry a jde kam volá jej Pán, aby i cizí lid miloval pro lásku Kristovu; s takovou láskou i vy, bratře novosvětcův, nastoupiti musíte dráhu kněžského života svého!

Však dále ukládá Mistr náš: „Vyvolí jsem vás . . . abyste šli a užitek přinesli,“ (sv. Jan XV, 16.), užitek pilné, svědomité *práce a péče o duše* nesmrtelné. — Ano tato čeká kněze každého, a bude i vám údělem.

A jest těžká ta práce duchovní; nepočíná ránem a nekončí večerem, i za noci, kdy dělník jiný odpočívá po břemeni dne i horka, dělník na vinici Páně připraven býti musí, že bude povolán, aby pomoci přispěl toho potřebným; nevíže toliko ve dny všední, kdy lid věřící užívá klidu svátečního, kněz pracuje nejvíce; není vyměřena jen pro dobu plné síly a pevného zdraví, duchovní stará se a pracuje i když síly ochably, stáří a choroba tíží, na vlastní úlevu kněz hleděti nesmí. A co při práci této nejtrpčí, jest, že mnohdy hlas svědomitého pastýře marně volá, že lid řeč jeho nezachovává, ba jemu se protivi; proto ukládá Spasitel sluhům svým též *trpělivost* v protivenství, říká: „Pamatujte na mou řeč, kterou jsem já mluvil vám: Není služebník větší než-li Pán jeho. Jestliže se mně protivili, i vám se protiviti budou“ (sv. Jan XV, 20.). — Pravda slov těchto osvědčila se již záhy v apoštolském životě učeníků Kristových, kteří bez počtu útrap a protivenství zakusili od lidu, jemuž zvěstovali Ježíše Ukřižovaného, kteří však přes to všechno zachovali trpělivost neumornou; ba sv. Pavel právě této se dovolává na znamení, že jest pravým apoštolem Kristovým, an dí: „Znamení mého apoštolství učiněna jsou mezi vámi ve vši trpělivosti“ (II. Kor. 12, 12.).

A jako druhdy v dobách prvního křesťanství i za dnů našich družiti se musí trpělivost k lásce a péči pastýřské co důkaz vděčnosti za důstojnost, k jaké kněze povyšuje přátelství Pána a Spasitele.

Ovšem těžké jsou to povinnosti, nikoliv ale cenou přílišnou za úřad, pro nějž právem lze tvrditi o knězi slovy žalmisty Páně (Žal. 8, 5, 6): „Co jest člověk, že jsi naň pamětliv . . . ? Učinil's ho málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej!“

Zajisté, že i duše vaše, šťastna z toho důstojenství, jemuž přátelstvím Kristovým

zasvěcen jste, s radostí vezme na se jho Páně těchto povinností. —

A jako knězi nelze odmítnouti, co žádá Spasitel za přátelství svoje, nesmí ani lid věřící pomíjeti toho, co vymáhá důstojnost stavu kněžského.

II.

V zlaté knize své o následování Krista (k. III. kap. 10. č. 6.) hlásá vám N. blahoslavený Tomáš Kemp. sám, čím především povinni jste stavu kněžskému; neboť volaje: „O posvátný stave nábožného sluhu Páně . . . , který člověka věrným velečtění činíš,“ co jiného pronášá, než že lid věřící v *uctivosti míti* má kněze církve Kristovy, v *uctivosti* pro ono přátelství, v jaké přijal Božský Učitel učeníky své; sám též světec náš blahořeče stavu duchovnímu příčinu tuto uvádí slovy: „milorstenství učinil jsi Pane se služebníkem svým, a mimo všelikou zásluhu milost a přátelství prokázal jsi“ (1. c. č. 2.)

A jestliže ve světě miláčkům knížat a mocnářů pro přátelství, kteréž s těmito je víže, vše rádo poctu vzdává, nebylo by hodno, aby přátelé krále všech králů uctění byli od lidu věřícího? a jestliže pohanění, které se stalo poslům královským, uráží krále samého, nehněvalo by Krista, kdyby pohanou zneuctival lid posly jeho kněze?

Nebudíž šířeno slov o tom, co praví sv. Jan Zlatoustý (hom. 17. Mat): „Kdož krivdí knězi Kristovu, krivdí samému Kristu, jelikož kněz náměstek Kristův jest,“ — ale to slyšte, co praví Hospodin sám ústy proroka Zachariáše v Zákoně Starém (Zach. 2. 8.) k lidu, jenž obývati měl svaté město Jerusalema, praví zajisté: „Kdož se vás dotkne, dotkne se zřítelnice oka mého.“ Což znamená: bdíti budu nad vámi, jako se bdí nad zřítelnicí oka, aby na ni pohroma nepřišla, bdíti budu nad vámi tak pečlivě, že i dotknutí nespravedlivé neujde mi. A vedle tohoto zaslíbení Hospodin stráží i nad vyvolenými svými sluhu, kteří neobývají Jerusalema starozákonní, ale vcházejí v Jerusalema — dům pokoje, kterým jsou chrámy Páně.

Však to přátelství kněží s Pánem a Mistrem, které na vás vymáhá uctivost, zároveň je činí vašimi dobroději, opravňujíc je, aby stáli mezi Bohem a lidem, a vymáhali a podávali mu dobrodini s hůry.

A jaká dobrodini! — Učí vás znáti a milovati Boha; aneb to není kněz, jenž všěpuje známost a bázeň Boží v srdce

útlých dítek, utvrzuje ji v dospělých a oživuje v starcích? Rozdávají vám prostředky posvěcení; či to není kněz, jenž nemluvně obmývá na křtu sv., rozvazuje z pout hříšných ve sv. pokání, podává Beránka Božího v Nejsv. Svátosti, a posiluje svátostmi umírajících na cestu do věčnosti? Vede vás co pastýř dobrý po cestách života; kdož to medle jest, ne-li kněz, jenž k dobrému pobádá, před zlým varuje, chyby kárá?

A tito dobrodějové jsou též věrni! Co druhdy zaslíbil lidu svému Hospodin (Isai. 49, 15.): „Zdaliž se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým, aby se neslitovala nad synem života svého? a byť ona se zapomenula, já však nezapomenu se nad tebou“ — čemu učil Spasitel, mluvě o dobrém pastýři, jenž život svůj dává za ovce své (sv. Jan 10. 1—14.), to pravidlem knězi Nového Zákona: on zůstává věren lidu svěřenému.“

Kdo ví, zda-li nenadejde doba, kdy někdo z vás N. toužiti bude, aby dítě posloužilo mu, a to dítě — nevzpomene na něho; kdo ví, nepřijdou-li dnové, kdy přáti si bude, aby přítel srdce jeho potěšil a spomohl mu, a přítel — opustí jej? — toho však nebylo, a Bůh dá nebude, aby kněz církve Kristovy opustil vás . . . ten věren zůstává i za cenu vlastního života.

A rcete nyní, zda-li nezaslouží tito dobrodějové vaši, abyste v uctivosti je majíce, jim také *vděční byli*? —

Hle jak vážné pravdy hlásá posvátná tato chvíle, hle, jaký význam pro kněze i lid mají požehnaná slova: „Již vás nebudu nazývati služebníky . . . ale nazval jsem vás přátely.“ — Ano přátely, a vy sluho Kristův již již také co přítel Mistra svého vcházíte k „oltáři Božímu, k Bohu, který obveseluje mladost vaši“ (Žal. 42. 4.). Než se to však stane, pohledněte v duchu ještě za sebe na tu dráhu života, kterou vás vedl Pán; ta pobádá, aby vaše první mše svatá byla především *obětí díků*, díků za dobrotu a lásku Hospodinovu, pak ale též za péči a lásku rodičů i všech kdož přispěli, že dožil jste se krásné chvíle této.

Patřte před sebe; před vámi slib. Pánu učiněný, před vámi život kněžský, vznešený ale — těžký. Nuže budiž z té příčiny první mše sv. též *obětí prosebnou* za světlo s hůry, které by vás provodilo po cestách vezdější pouti.

I za hrob obraťte zraky své a s radostí obětujte dnes *oběť chvály*; vždyť ve-

čeřeti budete dnes při oltáři s Pánem svým chléb, jenž k vítězství posiluje, a vězte, že na knězi, který putuje v síle tohoto nebeského chleba naplňuje se co připověděl Pán ve zjevení sv. Jana (3, 20. 21.): „Aj stojím u dveří a tluku . . . kdo otevře mi dveře vejdu k němu, a budu s ním večeřeti, a on se mnou. Kdo svítězí, dám jemu seděti sebou na trůnu svém: jako jsem i já zvítězil a sedím s Otcem svým na trůnu jeho.“ Amen.

Methodovo dědictví.

Historická črta. Napsal *Al. Dostál*.

(Dokončení.)

Dílo Methodovo rostlo, mohutnělo, křesťanská víra zapouštěla hlouběji a hlouběji krásné své kořeny do srdcí lidských. Ani strojený odpor ze strany vlčevců nemohl zastaviti kroků slovanských věrovzvěstů.

Kuliš pobíhal od dědiny k dědině, nose malou sošku z ryziho zlata, bohyni Krosinu, všude ji ukazuje, by neustupovali od domácích bohů, jim věrní zůstali, je nadále ctíli. Hlas jeho byl sypavý, přecházejí v tony zoufalé, socha zlatá v paprscích se leskla, ale málo nalézala ještě ctitelů.

„Náš Bůh na nebesích — náš Bůh neviditelný! Zde dílo jeho, zde skutky jeho!“

„A na bohyni otců svých, na Krosinu jste zapomněli?“

„Nezapomněli, víme dobře, že jsme se ji klaněli, dokud paprsek pravé víry neozářil srdci našich.“

„Teď se ji posmíváte.“

„Neposmíváme, majíce ji v uctivosti.“

„Tedy v Krosinu věřte, ji se nadále klaněte.“

„Nemožno: křesťané se neklání modlám, rukou lidskou učiněným.“

„Kuliš ještě jednou zamával v lesku slunečním sochou, tak že probleskla všemi barvami k oslnutí. Však nic naplat, obyvatelé byli již příliš dobrými křesťany. Ani hrozba ani prosba nepomohla.

Jasoň s Krutinou, syn s otcem, stále vedle vlčevce Kuliše. Čapky sňali s hlavy z úcty před bohyni Krosinou. Ruce buď křížili na prsou nebo jimi svírali jilce mečů.

„My věrní zůstaneme tobě, Krosino, my životy své k službě tvé položíme.“

Kuliš sehnal mimo věrné přívržence Krutinu se synem ještě několik mužů — obranců oteckých bohů. Původní jejich řada hodně prořídla a ještě těmhle klesala odvaha, když viděli, jak houfně Čechové dávají se křtiti. Plamenná slova Kulišova, slib daný Jasoňovi, vázal je, že posud stávali se na stranu oteckých bohů.

„Slavibor a Ludmila, ti nám ještě zbývají, ti nás vytrhnou.“

„Na Mělník, Pšovánův hrad! Ludmila miluje svůj národ, nedá zlehčiti Krosinu, ji se klaněla a dosud klaní.“

Kuliš se zlatou soškou a ozbrojením pohané pustili se na cestu do Mělníka — k poslednímu útočišti. —

Method zdárně pracoval cestou, zakládaje kostely a kaple ke cti sv. Klementa, Panny Marie a jiných světců. Nejvíce se však těšil, až vojvodovna, o níž byl slyšel, že veškerým milována národem, dá příklad ostatním. Ač Bořivoj byl již křesťanem, přece Čechové ještě se ohlíželi po miláčku svém — Ludmile.

Unavený poutník si popíil. Byl sice zemdlén, ale cosi jej pohánělo, by co nejdříve rodiště české vojvodovny dospěl.

Často se mu cestou mihla četa mužů, z nichž přední něco lesklého nesl, ale zástup Methodův byl již tak četný, že nebylo se mu obávat žádného přepadnutí. Z jedné vesnice do sousední doprovázel ho zástup křtěných mužů a žen, kteří si přáli ještě jednou slyšeti lahodná slova Methodova.

„Nepřátelé naši.“ podotek jeden z průvodu.

„Netřeba se nám jich báti,“ klidně odpovídal biskup.

„A co to nese onen předák? Snad vlčevce?“

„Toť asi soška některého bůžka, modly.“

„Opět nám přes cestu přeběhli, chtějí nás předejít.“

„Jenom se neboj bratře; toť poslední jejich zápas. Ti nám již v Čechách neškodí. Když dokonává orel, ještě naposledy křídlo mává a se vzpouzí. Však žila-li životní podřata, konec živobyti. Tak i zde, jednou zaseté sítě, jež zapustilo kořeny, nikdy se nedá vytrhnouti.“

„Opět se ztratili v lese. A jak ona socha září?“

„Spíše bledne jako pohanská víra v Čechách.“

Na Mělnice se daly veliké přípravy k uvítání moravského biskupa. I žlutavý labský proud vypravoval o tom křišťálové Vltavě. S hradních budov vlály korouhve, nad branou vñence z nejpestřejších lučních květin. Na nádvoří se projížděli zemané a čeleď skupila se kolem šprýmaře.

„Víte, komu ta všechna sláva?“

„Methodovi.“

„Co Methodovi, vlchevci Kulišovi a jeho družině.“

Čeleď se rozesmála.

„Což je nějakým vladýkcem, že má kolem sebe družinu?“

„Arciže má a ti všiccí byli včera u naší pani, prosíce ji, by zůstala věrna oteckým bohům. Jednoho přinesli s sebou, by tím spíše srdcem pohnuli.“

„A kněžna?“

„Odepřela. S toužebností prý čeká příchodu Methodova. Již se chtěla dáti Kajchou pokřtiti, však přece počkala.“

„Zdá se mi, že tamhle od lesů se blíží Methodův průvod. V čele nesou kříž, o němž nedávno náš hlasatel vypravoval.“

„A tamhle v opáčné straně přichází Kuliš s přívrženci a v čele jich nesena socha Krosinina.“

„Bůh křesťanský proti bohu pohan-skému.“

Zraky všech obráceny na dva průvody, jež se rychlým krokem blížily hradu, okrášlenému, ozdobenému. Slunce rozlévalo žární paprsky a tu hned kříž, hned socha Krosinina zazářily leskem. I Ludmila vyhlédla oknem na podivné řady do hradu kvapících, sklopila hlavu, složila pravici na srdce a řekla tiše vedle sedícímu manželu:

„Nemohu jinak. Srdce mi buší, hlas vnitřní volá: Dej se pokřtiti.“

„Ta nenadálá návštěva vlhovecova tě pobouřila a snad dosud straší. Neboj se, však dnes ho nepustím ani na nádvoří.“

„Proč pak? Také uslyší Methoda, také snad pravého Boha pozná a víru jeho přijme.“

Ludmila opět vyhlédla oknem. Method s křížem a Kuliš s bohyní ze zlata byli již nedaleko. Na dvoře čeleď strachem trnula. Tvář Krosinina je poděsila. Byli již sice křesťany, ale vzpomínka na bohy otecké otrásla jejich hrudi.

Klidně a vážně vešel Method do hradu. Čeleď Bořivojova klesala na kolena a páni na Velehradě pokřtění, shrnuli se kolem mileného křesťitele. Method všem žehnal, na všechny se usmíval, na pozdrav odpovídal.

Již také Bořivoj kníže vstříc vyšel moravskému biskupu, upřímně si stiskli ruce a český kníže zval Methoda, by dále vešel a po dlouhé cestě si odpočal.

„Nejsem unaven,“ děl tento; „v takovém dile, jaké já konám, člověk se nikdy neunaví, naopak k novým pracím pobádán. Zde na nádvoří budu kázati by všiccí slyšeli.“

Za chvíli přišla Ludmila a políbila lem roucha biskupova.

„Na tebe, vojvodovno, jsem se těšil, po tobě toužil. Na tvé vůli, na tvém srdci spočívá spása českého lidu. Zve tě matkou svoji a jako dítě k matce pozvává zraků svých k tobě.“

„Ke mně — pokorné?“

„K tobě — česká kněžyně. Viz tam ten lid svůj! Někteří se dali pokřtiti, mnozí čekají, jak ty sama rozhodneš. Osud jejich v rukou tvých.“

„Již jsem poznala z části víru pravého Boha; kněz Kajcha a choť můj mě poučovali, srdce moje bylo dotknuto paprskem lásky křesťanského Boha, proto tě, apoštolo slovanský, prosím, abys mě pokřtil z pramene této studánky.“

Slova ta pronesla kněžna hlasem mocným, velebným.

Na druhé straně se ozval zoufalý ryk. Kuliš vlchevec byl by se vrhnul na kněžnu, kdyby ho byl rozvážný Krutina nezadržel. Sošku zlatou vyzvědł co mohl nejvýše, by sálala paprsky na všechny strany.

Method postavil se právě naproti Kulišovi, mávl rukou, by ticho bylo že chce mluvit. Mezi dveřmi se objevil Slavibor, otec Ludmilin, dosud věrný ctitel bohů oteckých a pohanům zazářilo v očích jasným leskem. Poslední spása. Slavibor vytrvá, Slavibor se nedá pokřtiti. Slíbil jim ještě nedávno, že věrně bude při nich státi. Ludmila snad již ztracena. Však ještě otcovská pravice nad ní.

Z těchto myšlenek vytrhl shromážděné přívržence Jasoňovy mohutný hlas Methodův, dýšící láskou a opravdovostí, pronikající duši v nehlubších útrobach.

Na Mělnice počal Method kázati o Panně Marii, její zaslíbení v ráji, její předobrazy, její život, její ctnosti vyličiv tak jadrně a rázně, takovými barvami živými a jasnými, že všiccí přítomni byli dojati, slzy ronili a také Kulišovi ruka se sochou sklesla.

„Marie jako se starala o chudáky v Kani Galilejské, jako prosila božského Syna

svého o pomoc lidem, o zdraví nemocným, o chléb hladovým, o potěchu zarmouceným; tak podnes o nás se stará, za nás prosí, Boha vzývá, jenom když se my k této božské Matce v potřebách svých utíkáme, k ní jako matce své se tulíme. Tato matka neopustí prosících, nedá za hynouti utiskovaným, stále za nás oroduje u Syna svého.“

Method pozvedl vysoko kříž a mluvil ještě dojemnějším hlasem.

„Tato převýborná Matka doprovodila Syna svého až pod tento kříž, na němž Spasitel světa dokonat. Kdo vypoví lásku mateřskou Mariinu, kdo vyváží bolest její, když Syna umíratí viděla, když tělo jeho v náruči — na srdci mateřském spočinulo? A hle, to je křesťanská ctnost, to je právě křesťanský život. Boha křesťanského přišel jsem hlásat vám, lásku Mariinu přináším vám. Kdo pokřtiti se dá, toho také Maria přijímá pod ochranný plášť svůj, ten stává se synem jejím, chráněncem jejím, miláčkem jejím.“

Method se rozhlédl kolkolem, všech zraky upjaty na ústech, jež zlatá slova pronášela.

Z prostřed davu se vydrala vznešená paní a klesla k nohám Methodovým. Z úst Jasoňových a stoupenců bohyně Krosiny se vyrvál vzdech: „I Ludmila, kněžyně!“

„Muži svatý pokřti mě!“

Ludmila sepjala ruce před křížem a přítomným se zdálo, že vidí na Golgotě velikou trpitelku — Marii.

Socha z ruky vlchevcovy div k zemi nepadla.

„Vylej milost křtu sv. na hlavu moji — na duši moji.“

Kněžyně prosila tak úpěnlivě a otec Slavibor se postavil hned za dceru svoji. Tedy i ten ztracen, v nějž nejvíce kladeno naději!

Pohanům, ctitelům oteckých bohů, vypadly meče s ruky, oštěpy se skácely k zemi a hlavy zarostlé chýlily se k prsoum, v nichž tála ledová kora pod paprsky božského učení.

„Věříš v Boha Otce, Syna, Ducha sv.?“ tázal se mohutným hlasem Method.

„Věřím,“ odpovídala Ludmila, odpovídal Slavibor, odpovídali ostatní přítomní.

„Věřím,“ ozývalo se o hrad ohlasem, šepaly si Labe s Vltavou.

Pokřtěna Ludmila, otec její a mnoho pohanů. Poslední přistoupil vlchevec Kuliš.

Krutina s Jasonem již byli přijali křest svatý. Vlchevec dosud držel zlatou sošku v ruce.

„Co chceš zde, muži dobrý, s kovem tím?“ tázal se laskavě Method.

„To bohyně naše byla, k té jsme se modlili.“

„Bezmocná,“ prohodil biskup.

„Co uděláme s bohy těmi?“

„To byly a jsou jenom modly; vystě je tak dlouho ctili, jim se klaněli; nechvalno by bylo, byste nyní jimi pohrdali. Svěťte je mně, já naložím s nimi dle své libosti.“

Kuliš rychle podal bohyni Krosinu Methodovi. Z hradu také přinesli několik větších a menších sošek ze zlata a stříbra. Pak si vyžádal Method ohně, kotle a kovy zlaté a stříbrné slil do formy hlíněné. Takto ulitou sochu z oteckých bohů pozvedl do výšky. Ludmila rychle zvolala:

„To Maria, paní naše, útočiště naše.“

„Právě jsi řekla, to obraz její, podoba její. S Ježíškem na ruce. Zde, kněžyně,“ obrátil se k Ludmile, „zde *dědictví mě*, zde dar, ode mne. Tuto sochu Marie Panny daruji tobě a tvému národu. Dokud Marii ctíti a vzývati budete, dobře se vám povede; dokud víra v Marii vaše srdce oživovati bude, dotud národ váš bude mocný, slavný, Bohu milý: Tato Maria doprovází vás bude v bojích, útočištěm bude vašim v míru, prositelkou u všemocného Boha.“

Z bůžků oteckých ulitou sošku Method podal Ludmile a ta stiskla vzácný kov k ústům. Ještě před chvílí představoval bohyni Krosinu, nyní je sochou Marie P.

„Dědictví Methodovo,“ šeptal si přítomný lid. „Paladium české země.“

Ludmila pozvedla sochu k nebi až paprsky široko daleko zableskly a přítomný lid před Bohem křesťanským klesal na kolena.

O zřízení arcijahenství a děkanství v Čechách.

Podává Frant. Vacek.

(Pokračování.)

Ve předešlém ročníku tohoto časopisu (str. 550) slibili jsme pojednati budoucně o tom, kterak rozdělena byla v ohledu církevním země Česká za věků dávno mi-

nulých. Kdybychom nehodlali sestoupiti níže nežli ke 14. století, nebyla by úloha naše ani obtížna ani záslužna. O rozdělení arcidiecése Pražské na arcijahenství a dekanství dočítáme se v Dějinách Palackého I. 2. str. 371—392 (vydání z r. 1877), kdežto zejména uvedeny jsou osady farní roztržidné v kraje a okresy církevní za věku 14. Kterak souviselo rozdělení právě řečené s politickým rozvrhem království Českého, o tom výborně pojednal prof. V. Tomek v Časopise Č. M. 1858. 1859, nadepsav práci svou: „O starém rozdělení Čech na župy a pozdějším na kraje.“ V počátcích spisu svého promlouvá slovatný dějepisec o zřízení arcijahenském ve vlasti naší jakož i o vzniku potomních dekanství, aby tak základ položil k dalším úvahám, zdali ze jmen a rozměru dekanátů souditi lze na starobylé rozdělení země v ohledu politickém. K jakému konci dospěl, nejlépe ovšem jest se přesvědčiti ze spisu samého. Ačkoliv i výsledky důmyslného bádání jeho neuniknou pozornosti naší, chceme přece pilnější zřetel míti k počátku a zřízení církevního rozdělení a za tou příčinou užijeme vědomostí právních a pamětí historických, pokud jsou nám přístupny a některou stránku předmětu našeho osvětlují. Soudnému čtenáři neujde, kdy vlastní mínění pronášíme; jelikož při náhledech tu i tam dříve proslovených a posud platných dovolávati se budeme původcův a spisů jejich. Při tom, pokud možná, šetřeno bude stručností, abychom pro pojednání samo místa neztráceli.*)

Pohlédneme-li na mapu, ve které vyznačeny jsou hranice církevních okresů Českých století 14.**), jest se nám diviti rozměrům tří arcijahenství: Horšovského, Bělinského, Litoměřického. První z nich obsahuje toliko jediný dekanát, Bělinské dva, Litoměřické tři dekanáty, kdežto o-

*) Za tou příčinou citujeme přistě takto: Palackého Dějiny dle vydání z r. 1876 dílu prvního částku prvou = P. I. 1; Tomkův svrchu řečený článek v 32. ročníku Časopisu Českého musea = T. XXXII; Erbenova Regesta podle roků = Reg; Jirečkovu rozpravu o župách Českých v druhém dílu Památek archeologických = J. II; Tomkovy Dějiny města Prahy = D. P.

**) V aktech kr. Č. společnosti nauk vyšla r. 1876 a přiložena i k Památkám archeologickým.

statní arcijahenství jsou mnohem rozsáhlejší buď počtem okresů děkanských buď velikostí jejich. Zdálo by se nám přirozenější, kdyby arcijahenství Plzeňské prostíralo se přes území Horšovské, jakož i kdyby arcijahenství Bělinské a Litoměřické tvořila jeden kraj církevní, dejme tomu Litoměřický. Země Česká byla by pak rozdělena na osm souměrných arcijahenství: Pražské ve středu země; kolem něho Žatecké, Litoměřické, Boleslavské, Hradecké, Kouřimské, Bechyňské, Plzeňské, kterážto přiléhala by jednak ke hranicím zemským, jednak dotýkala by se mezi arcijahenství Pražského.

Hodláme zkoumati původ arcijahenství Českých, pěkud listinné památky mohou nám přispěti ku pomoci. Nejprvnější ze všech arcijahnův uvádí se Petr, dekan kostela Pražského, kterého legat papežský kardinál Kvido uavždy odstranil z úřadu děkanského a arcijahenství r. 1143 (Reg.) Řečeného Petra pokládají čelní dějepiscové naši za arcijahna Pražského (P. I. 2. str. 350; D. P. I. str. 590) a není proč bychom jinak soudili. V listu krále Vladislava I. ze dne 20. ledna 1167 (Reg.), kterým potvrzuje se především založení kostela Litomyšelského, za svědky se přivádějí mimo jiné: Domoslav, arcijahen *Pražský*, Pelhřim *Kouřimský*, Slavoň *Hradecký*, Otmar *Boleslavský*, Bertold z *Roudnice*, Dětleb z *Bechyně*. I tito všichni mezi kanovníky kostela Pražského se kladou. (D. P. I. str. 590). Na listině z r. asi 1172 spolupodepsán jest za svědka Zdislav, kanovník *Pražský* a arcijahen *Plzeňský*, který r. 1176 sluje arcijahnem *Rokycanským* (Reg.) Dne 12. března 1177 zapsán dále Přibyslav, arcijahen *Litoměřický*. K r. 1186 připomínají se dva mezi arcijahny: Křištof *Týnský*, Bedřich *Žatecký* a konečně r. 1216 dne 20. června: Zdislav, arcijahen z *Horšova*, Benedikt *Bělinský* a Klement *Žirčinský*. Jestliže po příkladu jiných*) pokládáme Týn za skrácený název Horšova Týna, napočítáme v letech 1143—1216 celkem 13 rozličných arcijahnův a jestliže každému z nich přidělíme zvláštní kraj, i 13 arcijahenství: 1. Pražské, 2. Kouřimské, 3. Hradecké, 4. Boleslavské, 5. Roudnické, 6. Bechyňské, 7. Plzeňské, 8. Rokycanské,

*) Viz Index locorum při Regestech Erbenových str. 793, 733. T. XXXII. str. 225. — Palacký I. 2. str. 351 liší Týn od Horšova a počítá 14 arcijahenství.

9. Litoměřické, 10. Horšovotýnské, 11. Žatecké, 12. Bělinské, 13. Žirčinské.

Pozornost naši jímá nejprve arcijahenství Plzeňské, Rokycanské a Horšovské. Kosmas († 1125) jmenuje Plzeň městem hrazeným (civitas) a kraj k němu hledící nazývá pomezným země České. „Staré listiny kladou nejen okolí Klatovské a Domažlické, ale i Přimdu a Bor do Plzeňska“ (P. I. 2. str. 418) a poněvadž té doby mlčí se o úradech hradních v Rokycansku i Klatovsku, lze se domýšleti, že všechny tři župy neb dekanáty tohoto arcijahenství bývaly v područí úředníků Plzeňských.“ (Ibidem str. 252). Výroky slovního dějepisce jsou pro věc, o které jednáme, nemálo důležitý. Právě jsme hned z počátku, že pohled na hranice arcijahenství ze 14. století nemůže nás uspokojiti, obzvláště utkvíme-li zrakem na obvodu arcijahenství Horšovského. Označíme-li nad to pozdější děkanství Rokycanské za zvláštní arcijahenství, jest nepokoj náš tím větší, neboť dva zbývající dekanáty Plzeňský a Klatovský, které by asi tvořily arcijahenství Plzeňské, jsou celkem velmi nepřirozeným. Ozývá se tedy sama sebou otázka, proč na území za politický celek držaném vznikly tři okresy církevní, kdežto na jiných stranách zemských bral se slušný zřetel při dělení církevním na hranice politické a spíše více žup se skládalo do jednoho arcijahenství, nežli aby kraj souvislý na kusy se tříštil? A mimo to jiná otázka se naskytá, proč pominulo arcijahenství Rokycanské, kdežto Horšovské neustoupilo sousedu svému Plzeňskému? Jisté jest, že Rokycany, Roudnice, Horšův Týn a ještě jiná místa byla ve 12. století majetkem biskupů Českých (D. P. I. str. 70) a spolu oblíbeným sídlem jejich. O Rokycanech víme to nájisto z vypravování Kosmova k r. 1110, o Horšově soudíme tak z té okolnosti, že v listině kapitolní z r. 1186 uvádí se správce biskupský tehož statku jménem Ošítka (Reg.). Není-liž tu na blízku domněnka, že biskup vyznamenal duchovní úřad kostela, při kterém bylo mu na čas sídliti, zvláštním názvem? Povážíme-li, že mimo Rokycany a Horšův Týn i Roudnici a Žirčimu dostalo se téže cti, není o tom déle pochybovati.

Dříve nežli přistoupíme k jádru předmětu, o kterém jednáme, nutno ještě leccos uvážiti. V listu Vladislava II. vévody sepsaném kolem r. 1144 (Reg.) jmenují se

svědkové někteří: Mahfrid, Oldřich, Mladota, Svak, Pertold, Hypolit, Pavel a každý zvláště přiložil si název *arcipryšta*. Před tím pak r. 1131 činí se paměť Herolda, *arcipryšta* Plzeňského. (Pokr. Kosm.) Byli to vesměs kanovníci kapitoly Pražské. (D. P. I. str. 590). V letech 1154—1167 stala se tedy změna v názvech některých kanovníkův; ti, kteří později sluli arcijahny, jmenovali se prve arcikněží (*arcipresbyteri*), toliko arcijahna Pražského vyjímaje, neboť týž užíval jména svého již r. 1143.

Domýšleti se, jakoby změnou názvu i hodnost se pozměnila, není tuto radno proto, že již za času Kosmova obě za jedno se kladlo, arcikněž a arcijahen. Zasloužily otec dějepisu Českého vypravuje, kterak vévoda Břetislav (1037—55) stoje nad hrobem sv. Vojtěcha ve Hnězdně, kamž byl r. 1039 vítězně voje své zavedl, prohlásil k radě biskupa Šebíře některá ustanovení, jež shromáždění vojínové svatosvatě zachovávatí slibovali. Následující nařízení Břetislavovo dotýká se nejbližší pozornosti naší: „Similiter et de his, qui homicidiis infamantur, *archipresbyter* comiti illius civitatis nomina eorum ascribat et comes eos conveniat et si sunt rebelles, in carcere redigat. . . . Patricidas autem et fratricidas sive sacerdotum interfectores et hujusmodi capitalibus criminibus irretitos, *archipresbyter* assignet eos comiti. . . . Si quis autem quam dominicis tam festis diebus publice ad ecclesias feriari indictis in aliquo servili opere inventus fuerit, ipsum opus et quod in opere est inventum, *archipresbyter* tollat jumentum et CCC ducis in fiscum solvat nummos. Similiter qui in agris sive in silvis suos sepeliunt mortuos, hujus rei praesumptores *archidiacono* bovem et CCC in fiscum ducis solvant nummos.“

Jestliže zachovalo se nám původní znění kroniky Kosmovy bez úhony, nelze jinak než tvrditi, že spisovatel užil slov arcikněž a arcijahen v jeden a týž rozum. (T. XXXII. str. 224). Avšak souditi dále, že již r. 1039 nebylo v Čechách rozdílu mezi oběma slovy, nebylo by věru opatrné. Nepochybně měl Kosmas před rukama starší zápisky svědčící o zákonech, které vydal vévoda Břetislav, konaje válečnou výpravu do země Polské. (Ibidem). V zápiskách těch opakovalo se asi na místě svrchu uvedeném slovo arcikněž neustále, ale Kosmas proměnil je konečně, a to tím spíše, ježto za doby jeho oba ná-

zvy na jedno vycházely a málem touž hodnost vyznačovaly.

Arcikněži z r. 1039 liší se od pozdějších arcipřystův a arcijahnů tím, že sídlili v okresech jim přikázaných. Bylotě uloženo arcipřystovi, aby oznamoval županu jména zločincův, aby pokutoval rušitele dne svátečního a lidi pověřivé, kteří by pochovali mrtvolu na poli anebo v lese. Nedá se mysliti, kterak by dosti činiti mohl povinností těm, kdyby sídlil při kostele biskupském a toliko někdy zavítal do okresu svého. Tuť by jistě po spáchané vraždě a pychu nemohl čekati župan, až dostaví se arcikněz a oznámí mu zbuyníka. Ze slov Kosmových jest dále na bile dni, že příkázány byly arcipřystům rozsáhlejší území mající několik hradův a několik úřadů hradních. Povinni byli zajisté jmenovati zlosyny županovi toho hradu (*comiti illius civitatis*), v jehož obvodu vražda byla spáchána.

Někteří jinak vykládali zprávu Kosmovu. „Slova *comiti illius civitatis* ukazují zřejmě, vece Tomek (D. P. I. str. 75), že v každém sídle župy byl také arcipřyst v tom smyslu co později děkan.“ Zasloužilý dějepisec, který takto zprvu věc si představoval, „zakládaje se na tom, že i v jiných mnohých zemích arcipřystové bývali to samé co u nás děkanové (T. XXXII. str. 225), přiklonil se později k náhledu jinému, řka, kterak slovům Kosmovým i tak se dá rozuměti, že „každému arcijahnu bylo vykázáno třeba i více žup, nad kterými přináležel jemu tento dohled.“ (Ibidem str. 224). K mínění tomu i my se známe, činice rozdíl toliko v jednom slově, že neklademe za jedno arcikněz a arcijahen, nýbrž toliko arcipřysty na mysl máme. Litovati jest, že Palacký o věci té dosti zřejmě se nevyjádřil. Kdežto dříve za to měl, že „země Česká od nejstarších časův rozdělena byla na kraje, kteréž v politickém ohledu jmenovány župy a v ohledu soudním popravu“*) napsal v Dějinách později vydaných: „Země Česká rozdělena byla v krajiny čili kraje (provincia), tyto pak zase v župy a úřady neboli popravu (*districtus, regio*); v církevním pak ohledu rovnaly se krajinám vůbec *archidiaconáty*, župám *dekanáty*, ačkoliv v podrobnosti pro-

měnami časův jistě také mnohé změny se daly.“ (P. I. 1. str. 400). Podnět k výroku tomuto i onomu zavdalo totiž vypravování Kosmovo, kterýž užívá slova „provincia“ na označení hned kraje hned okresu (župy), někdy i okolí ba celé země. Podobně rozličný smysl podkládal slovu „regio.“ (T. XXXII. str. 231). Palacký pokládaje větším dílem obě slova za odznak určité omezených okresův, dospěl k náhledu, že „provincia“ tlumočiti dlužno krajem a spolu arcidiaconátem, „regio“ pak župou a zároveň dekanátem. (P. I. 2. str. 240 n.) Podstatné námitky proti tomu uvedeny jsou v pojednání Tomkově: „O starém rozdělení Čech na župy a pozdějším na kraje.“ (T. XXXII. l. c.). Tolik dlužno bylo předeslati, abychom postavice se na stanovisko církevní, nemusili se vraceti k líčení věcí sporných, pokud táhnou se ke zřízení zemskému.

(Pokračování.)

Obrazu Madonny.

III.

Zase dlím jednou u Tebe, Máti,
po dlouhém, strastném loučení rád,
na rtu Tvém tichý úsměv zřím hrát,
v oka pak bloubi dobrotu pláti.

Tak jsem Tě vídal u lože státi,
na čele cítil ruky Tvé chlad,
v srdci mém blaho neznámé hrát
a přál si „kež sen v skutek se zvrátí.“

Štasten teď hledím k obrazu Tvému,
západu nezřím skvoucího lemu
na horách jak se povolně tratí —
co mi nach, záře, červínků ráže?
písní v mém srdci, co stačit může —
všechny je paprsk lásky Tvé zlatí.

IV.

Každíčkým slovem, každíčkou písní
k Tobě se vracím, Maticko, zas.
Co mi dech vůně, červínků jas,
na obraz Tvůj, jenž větví pad třísnt.

Co mi ty květy, jež se tak tísň
nad hlavou Tvoji, zdobí Tvůj vlas,
paprsek slunce, jenž se teď třás'
na rámu zlatém, pokrytém písní.

*) Geschichte von Böhmen 1836 I. str. 174. — Srvn. Časopis Č. M. z r. 1835 str. 406 nn.

Vic květů černých v duši mé dřímá
a přec-li srdcem zachvěje zima
paprsků vřelých plane v mé hrudi
lásky Tvé, krašších červánků jasu
zářících nad vši západu krásu
k lásce mne vroucí k Tobě zas pudí.
Xaver Dvořák.

DOPIS.

Z Budyně, v červenci 1885.

(Kterak Budynská osada oslavila letošní jubileum!)

Povzbuzeni byvše hlasem arcipastýře svého, blažené paměti, chtěli i osadníci Budynští vzácnou památku tisíciletého úmrtí sv. apoštola Metoděje oslaviti. Než kterak? Putovati na posvátný Velehrad, navštívit Betlém náš, bylo by snad teprv uyní o prázdninách, po žních možno. A kdyby to i dovoleno bylo, komu popráno za těchto smutných časů na cestu dosti vzdálenou se vydati? I tomu odpomohla prozřetelná láska pastýřů našich, že vymohla pro několik míst tataž duchovní dobrodiní, jako pro Velehrad. A mezi nimi jest také Stará Boleslav. To slovo má mocné kouzlo v sobě a sladce zní každému Čechu, obzvláště mile nám. Patronem našeho chrámu je sv. Václav. V děkanském chrámu v Budyni stojí na hlavním oltáři jeho socha a nad ní vznáší se anděl s obrazem Matky Boží Boleslavské, kterouž on ctil a na prsou a v srdci nosil. Tam v Boleslavi skončil sv. život svůj a korunu nejkrásnější, korunu mučennickou si zasloužil. I byla Budynským jako každému Čechu místa ona již proto posvátná. Po svátnejších ještě se stala, když si Maria Panna St. Boleslav zvolila také za milý trůn svůj, kdež skrze ruce Její hojnost duševních i tělesných milostí ctitelům svým rozdávala. I putovali tam Čechové ze všech stran, nezůstávali ani Budynští pozadu. V 18. století svolával purkmistr radu před poutí Boleslavskou, volili se členové, kteří mají průvod provázeti a purkmistr je důtklivě napomínal, by na cestě dbali o pořádek a všecko pohoršení hleděli zameziti. — Tam v Staré Boleslavi oslavili Budynští letošní jubileum. Nic nedbali zlých časů, nic vzdálenosti cesty, ani se nelekali, že tím schudnou; vždyť slyšeli, kterak Čechové až z Ameriky připluli, by viděli svou bývalou vlast a co v ní krásného a užitečného od jejich odchodu ruce příčinlivé a obětavé učinily. Proč bychom my neputovali, když oni tak dalekou, drahou a nebezpečnou cestu kovali. Oni to činili, aby viděli tuto vlast pozem-

skou, my, bychom si zasloužili nebeské, oni pro časný prospěch a zábavu, my pro získání pokladů nebeských, oni pro věci pomíjející, my pak věčné. — Tak mysli, tak jednali nábožní osadníci Budynští a přihlašovali se čím dále, tím hojněji ze všech stavů a oběho pohlaví, ačkoli pro mnohé byl jeden zlatý za železniční lístek zpáteční velikou obětí a dráha severozápadní ku většímu slevení nikterak se pohnouti nedala. K Budynskému processu přihlásili se také poutníci z osady Brozanské pod vedením vel. p. Himra. Dne 28. června slyšeli poutníci kázání a byli přítomni mši sv., načež za praporem Mariánským v slušném řádu s hudbou pohnutými hlasy zpívali: „Tisíckrát pozdravujeme tebe!“ Za městem u křížku rozloučili jsme se s domovem, prosili Pána Boha za sv. pomoc Jeho a vzbudili nábožné úmysly, s jakýmiž jsme každý pouť tu vykonati chtěli. Za zvuků hudby a zpěvu a modliteb krácel průvod slavný skrze Nížebohy do Podlusk, kdež se k nám připojili Brozanští. Bylo to Rondnickým neobyčejné podívání na průvod přes půl tisíce hlav, kterýž vysokými hlasy chválů M. Panně prozpěvoval: tu mládenci a punny, tu hudba, tu dlouhá řada družiček v barvě bílé a s věnci na hlavách co andělská stráž oběma soškám Mariánským, dva kněží, řada mužů a ještě větší počet zbožného pohlaví křesťanských žen. V největším úpalu slunečním šli jsme cestou písčnou, lesem ku Štětí. Kudy jsme šli, všude radostně nás vítali, sochy, kříže, kapličky upravovali v krásné oltáře, v Předemině i stříleli. Ve 12 hodin jsme se přelavovali přes Labě do Štětí, kdež byl krátký odpočinek a schůze všech poutníků i těch, kdo pro mdlobu a stáří na velikém počtu kočárů a vozů až sem jeli. Zvláštní vlak již netrpělivě na nás čekal a sotva jsme se usadili, zahvízdal jednou i podruhé, hudba hrála Mariánskou píseň a rychle ujtžďeli jsme s jedinou malou zastávkou ku svému cíli. Rozdáváním lístků proti všemu ujednání, strávili jsme tolik času na nadráží, že jsme nedošli na nešpory. Vstříc přišel nám vys. půst. pan kanovník Šrdínko, kterýž si byl největších zásluh o pouť naši získal. Byl nám radou od počátku, objednal ochotně byty a na mnohé a časté dopisy s obvyklou laskavostí svou neunnavně odpovídal. I konáme povinnost velmi milou a jemu přede vším, jakož i nejdůst. panu proboštovi, kterýž nás v plném, skvostném obleku důstojnosti své na prahu svatyně Mariánské očekával, ambity vedl a pak důkladnou řečí oslovila prosby všech nás Rodičce Boží přednášel, vzdáváme tímto srdečný dík a „Zaplať P. Bůh.“ Poutníci se ohlédli po svých bytech, načež každý spěchal, aby se s P. Bohem smířil

a duchovních pokladů hodným se učinil. Tma již pokrývala místo posvátné a černý mrak vznášel se nad krajinou, kdy každý ubíral se, by utrácené oudy uložil. A sotva že slunce příchod svůj oznamovalo, již obléhali pontifci zpovědnice, načež přistupovali ku stolu Páně. V 8 hodin šli jsme na místo, obzvláště pro nás památné, k sv. Václavu, kdež nám vys. důst. přítel náš p. kan. Srdínko vše, co v sobě tato svatyně chová vzácného laskavě vykládal, k účtě sv. Václava, sv. Kosmy a Damiána a patronů našich povzbuzoval a na konec krev sv. patrona našeho knížete Václava líbatí dovolil. V 10. hodin byli jsme opět u Matky Boží, kde naslouchali jsme milému kázání důst. p. Jana K. Votky, nám již z Budyně známého, řízného spisovatele a kazatele neunavného. Však on to byl, kterýž símě účty k M. Boží Boleslavské a sv. patronům českým do srdce našeho zasel a nepřestával nabádati k obnovení pouti, na kterou jsme již r. 1882 pomýšleli. A když pak v jadrné řeči své na spojení Budyně ze St. Boleslaví také ukázal, kterak to byl král Vladislav, kterýž si byl co výměnek Budyni ponechal, když vlády se sřekl a kterýž bezpochyby i chrám Matky Boží v Budyni založil, za něhož sv. Metodějský obraz v St. Boleslavi nalezen byl, a když lásku Budynských k Matce Boží v přelplněm chrámu svém hlásal, kterak si oni sami ten chrám svůj starobylý Matky Boží opravili a že Matka Boží za to je sem k srdci svému táhla — tu viděli jsme jak slzy radosti, slzy zbožné po tváři poutníků tekly a jemu budiž. Zaplať Pán Bůh! že naše pouť se vydařila a že každý si přeje, aby mohl opět do Staré Boleslavě a slibují a těší se na to i ti, kteří tentokrát nemohli se zúčastniti. — Vrátili jsme se spokojeni domů. Pro dlouhé čekání v Roudnici na poutníky, následkem zdlouhavého převážení rozprchlé, jakož i proto, že Roudnice nám vystrojila přivítání — přišel dp. Zelenka, daleko do lesa naproti s množstvím družiček a nábožného lidu, kterýž nás v slavném průvodu Roudnici provázel — pro tu příčinu až k desáté hodině večerní jsme opět spatřili svůj domov. Obloha se pokrývala mraky a než minul den po pouti, dostalo se nám vydatného deště úrodného, za nějž již tak dávno jsme marně prosili. Což divu, že srdce zbožné přičítá to té naší pouti a přimluvě Rodičky Boží, kteráž jakoby byla na tuto oběť naší čekala. Dejž Bůh všemohoucí, Rodička Boží, sv. Václav a patronové naši, aby nám sloužila pouť tato i k věčnému užítku a aby to opravdu poslední nebyla, aby se každá následující tak vydařila a ještě lépe než tato jubilejní. V. Vítek.

KRONIKA.

Z Prahy. Nově jmenovaný nejdůst. kníže arcibiskup Pražský p. hrabě Frant. Schoenborn navštívil v úterý dne 21. t. m. arcib. palác, kde nařídil, co by se obnoviti a k jeho příchodu do Prahy upravití mělo. Zvolil ku svému obývání tytéž síně, ve kterýchž i zvěčnělý nejd. p. kardinál Bedřich bydliti ráčil. Po té vrátil se nejd. nově jmenovaný arcibiskup do Budějovic zpět. Prekonisace bude na jisto v pondělí dne 27. t. m., ve které papež veřejně před sv. sborem, t. j. před kardinály prohlásí, že na arcib. prestol Pražský ustanoven za nástupce nynější nejd. biskup Budějovický Frant. hrabě Schoenborn. S konsistoří touto proto odkládáno, poněvadž arcibiskup Sidneyský má byti v ní jmenován kardinálem a tento dlouho nepřicházel. Pan hrabě opustí dne 30. t. m. Budějovice a přesídí do Břežan u Prahy, na letní sídlo arcibiskupů Pražských. Slavná inthronizace bude se konati v den jeho primiční totiž 15. srpna a sice právě tím způsobem, jakým se konala inthronizace zesnulého nejd. p. kardinála 15. srpna 1850.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se od 26.—29. července u sv. Apolináře, 30. 31. července 1., 2. srpna na Karlově a od 3.—6. srpna u sv. Františka u Křižovníků.

— **Církevní zpráva.** Dnes koná se v chrámu Páně u sv. Jakuba poutní slavnost takto: V 5 hodin ráno ticha mše sv., v 6 hod. mše sv. s výkladem českým. V 8 hod. mše sv. t. zv. matura. V 10 hod. jest něm. kázání a v 11 hod. slavná pontif. mše sv. Odp. ve 4. hod. jest české kázání a po něm slavné nešpory s požehnáním. V kapli sv. Anny stojící při chrámu sv. Jakuba jest zítra v 5 hod. ráno tichá mše sv. a v 6 hod. slavná mše sv. s výkladem a požehnáním.

Z Baltimore. (Pokrač.) Právě jsem mluvil o uzavření sňatku před církví; zde sluší podotknouti, že ve Spojených státech severoamerických není prohlášen koncil tridentský, že tedy každé manželství mezi křesťany uzavřené je platné, ať bylo uzavřeno před civilním úřadem, ať před protestantským pastorem, ať před katolickým duchovním správcem (farářů v pravém slova smyslu tu není), nebo bez kněze a beze svědků, pouhým svolením obou stran. Chceli tedy kdo vstoupiti do některého církevního spolku, musí býti jeho manželství od církve požehnáno. Bylo-li na příklad uzavřeno manželství před protestantským pastorem, vypovídají se manželé a dá se jim požehnání církve. Děje se bez prohlášek, pouze na faře

a před dvěma svědky, aby dosvědčili, kdyby bylo třeba, že bylo manželství církví požehnáno. Chrám náš, fara a obydlí sester je obtíženo dluhem asi 1990 dollarů obnášejícím. Z kostela (škola je v přízemí pod kostelem) a fary platíme jedné quakerské obci ročně činže 190 dollarů, z obydlí sester 50 dollarů privátnímu majiteli a 34 dollarů státu a městu jako domovní daň. Stát ani město nežadají daně z kostela, školy a fary, a kdyby sestry také vyučovaly ve svém domě, byl by prost vši daně. Majetníkem chrámu, fary a obydlí sester je zapsán v pozemkových městských knihách arcibiskup Baltimorský. Leč zdá se, že stát to považuje ne za prvního majetníka statků církevních, nýbrž jen za správce; aspoň rozhodli nedávno soudcové severo-američtí v tento smysl, když věřitel zemřelého biskupa chtěl zabavit církevní statky, poněvadž byl v pozemkových knihách udán jejich majetníkem biskup. — Poněvadž se v Americe v kostelích topí, začali jsme letos v zimě také v chrámu sv. Václava topiti; postavili jsme dvoje velká železná kamna v kostele a třetí v sakristii, a proto že je kostel malý a v neděli skoro plný, je v něm dosti teplo. (Dokonč.)

Literární oznamovatel.

* * * *Růže Sušilova.* Almanach bohoslovců v seminářích českých i Brněnském, jakož i z Ostřihomy a z Vídně. Redaktor Alois Hlavinka. S povolením nejduš. Ordinariatu. V Brně 1885. Tiskem papežské knihtiskárny benediktinů Rajhradských v Brně. Nákladem vlastním. Cena 1 zl. 70 kr. Když jsme Růži Sušilovu pročetli, naplnění jsme byli upřímnou radostí a připomenuli jsme si, jakou radost asi Sušil na nebesku má, když vidí, kterak símě jím zaseté zkvěá. Literární práce v Almanahu jsou rozmanitého obsahu, ale ani jedna z nich nepostrádá ceny. Zvlášť statě směřující k účtě sv. Cyrilla a Methoděje zasluhují povšimnutí. Z takých nadšených bohoslovců budou hodní dělníci na vívici Páně, kteří prospějí církvi i vlasti. Kež všichni bohoslovci následovali příkladu Brněnských a záhy cvičili se bojovati a vládnouti pérem proti nevěreckému ruchu naší doby.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Síkora*, osob. děkan Všerubský ve výslužbě, 9. července 1885, (nar. 11. října 1802, vysv. 28. srpna 1826).

Ustanovení jsou:

- P. Zikm. *Vondraš*, čl. ř. sv. Augustina v Praze, za kapl. u sv. Dobrotivé;
p. Ant. *Gebert*, far. ve výslužbě a diec. Budějovický, za fundatistu v Chodové Planě (Kuttenplan);
p. Frant. *Čapek*, kapl. a katech. v Sedlci, za far. v Kostelci u Křížkův;
p. Eman. *Civka*, zat. katech. na Kladně, za zatím. katech. při měst. škole pro chlapce v Slaném.

Upřázdňená místa:

- Brlozec* (Pürles), fara patr. p. Alfr. vévody z Beaufort-Spontinu, od 15. července t. r. vypisuje se po druhé;
Tatrovice (Dotterwies), fara patr. obce Loketské, od 15. července t. r. vypisuje se po druhé.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Záborský*, jub. kněz ve výsl. v Praze, 19. července 1885, (nar. 16. pros. 1805 v Chrudími, vysv. 5. srpna 1830.)
Jmenován jest:
p. Jos. *Štěpán*, far. v Buděticích (Buděj. diec.), jmenován bisk. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Kofránek*, koop. Třebovický, za koop. v Dobrouci (Liebenthal);
p. Al. *Dolek*, kapl. Cuslavský, za kapl. v Kostelci nad Or.;
p. Václ. *Pilnáček*, admin. Bohuslavický, za kazatele u sv. Ignáce v Jičíně;
p. Frant. *Růžička*, koop. Běronický, za kapl. v Roztokách;
p. Jindř. *Kuczej*, koop. Olešnický, za kapl. v Dubenci;
p. Al. *Broul*, kapl., za admin. v Heřmanově Městci.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Václ. *Kordík*, os. děkan v Mouřenci, 5. června 1885, (nar. v Brezí (Birkau) 5. června 1810, vysv. 25. července 1833);
p. Petr *Němec*, far. v Myslivi, 6. července 1885, (nar. v Chotimíři 29. června 1820, vysv. 22. července 1845).

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Buchtele*, kapl. ve Vodňanech, za admin. interkal. tamtéž;
p. Frant. *Michálek*, kapl. v Myslivi, za admin. interkal. tamtéž;
p. Karel *Slavík*, kapl. v Sušici, za admin. interkal. v Mouřenci.

Vydává se
5., 15. 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

na den Nanebevzetí Marie Panny.

Napsal K. Protivanovský.

Radujme se všichni v Pánu,
den slavný oslavující ke cti
blahosl. P. Marie. (Slovy těmi
počiná mše sv. dnešního dne.)

Jak bolestný to pohled, když ubohé
dítky doprovázejí drahou svou matku ke
hrobu! Či oko by tu nezarosilo se slzou
litosti a útrpnosti, když tu vidí, tři, ba
ještě více malých dětí, kterak smutně
kráčejí za rakví své milované matky a
bolesti své snaží se uleviti pláčem...
Vždyť ta, jež je tak pečlivě ošetřovala a
vřele milovala, odchází od nich na vždy.
Kdo se jich ujme ubohých, otec již dávno
odebral se na věčnost. Kdo se zastane
opuštěných sirotek? Zda bychom mohli říci
dítětkám těm: „Neplačte, ale raději se ra-
dujte!“ A hle dnes odchází od nás, dnes
opouští nás matka nás všech, a přece vy-
bízí nás církev, abychom se radovali: „Ra-
dujme se všichni v Pánu, den slavný osla-
vující ke cti blah. P. Marie.“ Ach ano
radujme se všichni dnes, neboť, jež nás
opouští, odchází od nás, aby tam u trůnu
božího orodovala za své dítky, aby při-
pravovala nám tam místa, kde bychom
jednou s ní mohli všichni slaviti sladké
shledání. O radujme se dnes a plesejme,
neboť plesá dnes nebe přijímajíc v sebe
svou královnu. Jen pohledněme vzhůru
k nebi a uvidíme duchovním okem zjev
velebný, a uslyšíme jásot veliký: „Která
jest to, ježto vstupuje přes poušť jako
pramínek dýmu z vonné myrhy a kadidla?“
(Cant. 3, 6.). Slyšíme jásot veliký, jaký
slyšán byl, když Syn B. vítězoslavně na

nebe vstupoval: „Pozdvihněte se brány
věčné, neboť královna přichází!“ Tu spa-
trujeme duchovním okem všechny ty ne-
přehledné zástupy andělův a archandělů,
cherubinů a serafinů, patriarchů, proroků
a zástupy nesčetné svatých B., všichni
drží v rukou svých palmy, vence vavří-
nové a koruny, a jdou v ústřety k bráně
nebeské, aby uvítali královnu nebes; tam
dále vidíme samého Ježíše Kr. v jeho věčné
slávě, vidíme, že celé nebe kráčí vstříc
matce požehnané, jejíž jméno po okrsku
země mocně zaznívá, a ona dnes ubírá se
tam do své vlasti nebeské, aby se Synem
Svým kralovala na nebi i na zemi.

Nuže, vy dítky Mariiny, vzhůru hleďte
na matku svou. Jásá země, jásá nebe, jásá
celá církev, neboť ta, která tak oslavena
byla, je naší matkou. Ó radujme se a ple-
sejme, že máme tak slavnou matku! Ano
P. Maria jest 1. matkou naší na pouti po-
zemské, P. M. jest 2. matkou naší v hodině
smrti.

O Maria, jakou slasti plní se srdce mé
v tomto okamžiku, kdy mám hlásati z to-
hoto posvátného místa chválu Tvou. Uzná-
vám svou slabotu, jsem nehodným dítětem
Tvým; avšak důvěřuji se v Tebe, matko
má.

Nuže dotkni se rtů mých, oslavena
nebes královno, dotkni se jazyka mého,
vlož v ústa má slova příhodná, abych dů-
stojně mluvil o Tobě, jako zdárný syn o
matce své. Shledni na dítky Své, jež zde
shromážděny jsou, aby Tě povinným způ-
sobem uctily. Počínám ve jménu J. Krista,
Syna oslavené Marie Panny. —

I.

Život lidský často připodobňuje se
pouti, kde člověk od kolébky až ke hrobu

putuje, nemaje zde na zemi stálého místa; připodobňuje se také plavbě po moři, neboť jako loď větry sem a tam zmitána jest, než doplaví se k přístavu, tak i život lidský podoben jest nepříznivým větrům dopuštění Božího, zmitán jest různými strastmi než doplve přístavu věčnosti. Nejobyčejněji však nazývá se pozemský život náš slzavým údolím, a ne bez příčiny. Neboť od onoho okamžiku kdy první rodiče v ráji zhřešili, přišlo veškeré zlo na tento svět; první hřích měl všechno zlé v zápětí. Odtud ty útrapy, odtud veškery ty bídý a svízele vezdějšího života. Kdo může se nazvati úplně šťastným na tomto světě? Mohu směle říci, že nikdo. Proto po právu nazývá se život náš slzavým údolím. Ba i to dítě, sotva se narodí, pláče, s pláčem přichází na tento svět, a řeklo by nám, co mu je, kdyby umělo mluvit; a tak pláče často a často v životě, konečně když umírá a sám plakati nemůže, tu s pláčem doprovázejí ho na věčnost jeho přátelé a příbuzní stojíce u lože umírajícího. Věru život lidský jest slzavé údolí!

Tážeme se, kde tedy hledat máme útěchy a posily? Kdo potěší nás, kdo usuší slzy naše, jež tak často a často ne bez příčiny musíme roniti? Ach, kdo jiný po Bohu nás může potěšiti, kdo jiný může v nás vlíti onu slast, která nám dodává síly, že trpělivě snášíme všechny strasti slzavého údolí, kdo jiný, než ta, která dnes u vítězoslávě vzata byla do nebe, kde jakožto královna andělů, jakožto královna všech svatých, jakožto matka B. a matka všech nás tam trní po pravici Syna Svého. Ano, P. Maria to jest, která nám pomáhá, P. Maria to jest, která nás nikdy neopouští, P. Maria to jest, která neustále za nás u Boha prosí. Vždyť ona jest matka naše, a jako matka nemůže nám, dítkám svým ničeho odepřiti. Proto volá církev sv. dnes: „Radujme se všickni v Pánu, den slavný oslavujice ke cti blah. Panny Marie.“ A může nám pomoci P. Maria? Zpomůže co její přimluva a prosba? Na tuto otázku odpovídá nám sv. Bonaventura: „Maria jest od Syna Svého před jinými hlavně tím vyznamenána, že může dosíci všeho, začkoli prosí.“ A sv. Augustin praví: „Jako Bůh jest všemohoucí vůli svou, tak P. Maria jest všemohoucí svou přimluvou.“ Proto také volá k ní církev sv. v litanii: „Panno mocná, oroduj za nás.“ A je vůbec možno, aby Syn její Ježíš Kr., mohl matce Svě něčeho odepřiti?

Jedenkrát přišla Bethsabée, matka krále Šalomouna, k synu svému, aby mu svou prosbu přednesla. Šalomoun král vlídně ji přijal a pravil jí: „Žádej, matko má; neboť není slušno, abych odvrátil tvář svou!“ — Když tak jednal královský syn pozemské matky, — jak teprv jednati bude Ježíš Kr., Syn Matky nebeské. Zajisté nedá se zahanbiti od krále Šalomouna a bude volati k Matce Svě vlídností nebeskou: „Žádej, matko má; neboť není slušno, abych odvrátil tvář Tvou!“

Maria tedy může nám pomoci; může ale také-li chce nám svou pomocí přispěti? Ach jaká by to byla matka, která by dítkám svým nechtěla pomoci? Která matka vidouc dítě své v nebezpečí by neučinila vše, jen aby dítě zachránila? A P. Maria jsouc matkou nejlepší, matkou nejstarostlivější nechtěla by snad nám pomoci? Ach, nikterak nesmíme tak mysliti. Vždyť ona volá nás všechny k sobě: „Ke mně pojďte všickni, kteří mne žádostivi jste a plody mími nasytíte se.“ Jako by chtěla říci: Ke mně pojďte všickni, kteří potřebujete pomoci a já vám ráda pomohu. — O jaká to útěcha pro nás, dr. v Kr., že máme v nebesích takovou matku, která nám všechno vyprositi může a vyprositi chce, zač jí žádáme. A není také slycháno, že by P. Maria byla koho (opustila) oslyšela, kdo se k ní s důvěrou utíkal. — Nuže vy všichni, kteří zarmoucení jste a trávíte dny života svého v soužení a úzkostech, kdy smáčeti musíte v slzách skývu chleba, když připadá vám, jako by ztrápené zkormoucené srdce vaše chtělo žalosti rozpuknouti; o nemeškejte, ale přijďte sem požalovat svou úzkost Matce, a ona, ona vám pomůže, ona potěší vás, vždyť jest „potěšení zarmoucených.“

Pojďte k nebeské Matce své, kteří nuzní a chudobní jste, ona ví, co to chudoba, vždyť porodila Syna B. ve chlévě, a ona potěší vás, vyprosí vám síly, abyste pracovati mohli a chudobu svou trpělivě snášeti. Pojďte k ní vy všichni, kteří nemocní jste; ona ví, co to bolest, vždyť ne nadarmo nazýváme ji matkou sedmibolestnou, ona vypravovati vám bude o hoří svém, a ukáže vám meč bolesti, jenž tisícronásobně proklál její duši. Ona vypravovati vám bude o slzavých hodinách na hoře Kalvarské, o smrticích ranách kladiv, které tak hrozně, strašlivě zněly v duši její. Od ní naučte se trpěti, prostě ji a ona pomůže vám, ona vyprosí vám zdraví, jestli

to ku spáse duší vašich, vždyť ona jest „uzdravení nemocných!“

A vy všickni, kteří od celého světa opuštěni jste, vy všickni pojďte k M. P. matce své, pojďte ji si požalovat, a ona vás potěší, ona ví, co to opuštěnost, vždyť tam na hoře Kalvarii pod křížem vidíme ji státi opuštěnou, an její syn umírá, ona vás přijme pod svou ochranu a nedopustí, aby vám kdo ublížil. Vždyť voláme k ní: „P. dobrotivá, oroduj za nás!“

A kam vy se máte obrátit, kteří jste se snad dopustili těžkého hříchu, kteří nechráníte se příležitosti ke hříchu? Kam vy máte se obrátiti, kteří zatvřeli jste ve svých hříšných náruživostech, kteří nepřestáváte na novo křížovati božského Spasitele a tím i meč vrážíte do srdce té, která vás tak miluje. Ach i vy a obzvláště i vy spěchejte k Matce nebeské, padněte před ní na kolena, prostě ji za přímluvu a — ona? Ach nevíte s jakou radostí vás přivítá, přivine vás k srdci a půjde s vámi před Syna Svého a nepřestane prositi, dokud ho neusmíří. P. Marie je „útočiště hříšníků“ a proto věz hříšníče, že ti chce pomoci, chce tě zachrániti, chceš li jen ty sám. Neboť pro tebe stala se matkou B., pro tebe nazývá se matkou milosrdenství. A kdyby hříchy tvé byly sebe hroznější, o nezufovej, ale chvátej k ní, pros ji, ona tě neoslyší. Právem dí Blossius: „Není na světě člověka tak zkaženého, není hříšníka tak v neřestech pohrouzeného, kterého by P. Maria nenáviděla, kterého by od sebe odmítala. Hledá li u ní takový pomoci, tedy jistě ona ho smíří s Kristem P. a vyprosí mu odpuštění.“ O kdo by spočetl všechny ty divy Tvého milosrdenství. O kéž se nám otevřely dnes v tomto okamžiku brány nebeské — pak bychom viděli nepřehledný zástup kajníků, kteří za spásu svou děkují „Matce milosrdenství.“ A nepřehledný byl by zajisté zástup oněch, kteří na přímluvu Rodičky Boží zázračně byli uzdraveni. Kolik poutnických míst hlásá nám o mocné přímluvě Matky B. Mrtvé stěny poutnických chrámů, kdyby mluviti mohly, vypravovaly by nám, že na tisíce hříšníků obráceno. Ale nač dovolávati se příkladů vzdálených, já přímo obrácím se k vám, dr. v Kr., a táži se vás, zdali je kdo mezi vámi, jenž by sám na sobě nebyl zkusil pomoci Marie P., když se k ní důvěrně utíkal.

A proto duše spravedlivá, umdléváš-li v boji o ctnost, když pokušení četná jako

lité bouře na tebe dorážejí, když svět tě láká a tělo k hříchu ponouká, když celé peklo o záhubu tvou usiluje, a ty mniš, že podleheš, že padneš v boji: O vzhledni jen důvěrně vzhůru k Marii, nezufovej, nýbrž volej k té dobré matce nebeské, pros ji a zvítězíš.

A ty hříšníče, který pohroben jsi v temnostech a propasti neřestí, když máš sám před sebou ošklivost a neodvažuješ se pozvednouti zraku k božskému soudci, abys na něm vyprosil si smilování; jdi k Matce, ta tebou nepohrdne, ona ti uvolní řetězy hříchů, jimiž jsi spjat, ona ti vyžela pravé lítosti, ona ti vyprosí pokání a odpuštění — a nebudeš — ztracen!

Tak tedy je P. Maria, oslavená nebes krásovna, matkou naší na poutiездеjší; ona však jest také matkou naší v hodině smrti — a o tom v díle druhém.

II.

Nic není na světě tak jisto, jako pravda nezvratná, že jednou všichni umřeme, všichni jak zde shromáždění jsme. Namítne mi snad někdo, nač mluviti dnes v tak radostný den o smrti? Na to odpovím jen tolik, že dnes právě konáme památku blažené smrti Panny Marie, a smrt taková nepůsobí hrůzy, proto i naše smrt nebude hrůznou, když budeme žiti tak, jak P. Maria, pak smrt naše bude jen radostným přechodem z utrpení k radosti; ze slzavého údolí do blaženosti nezkalené.

Všichni tedy umřeme, pravím všichni. Kdy? Za dvacet, za třicet let? Možná; ale snad ještě dříve snad za rok, za měsíc, snad zítra nebude někoho z vás mezi živými, snad já budu první z tohoto zástupu zachvácen smrtí . . . kdož to může věděti? Tolik ale jisto, že smrt přikvapí dříve, než se toho kdo nadá. — A na smrti záleží všechno; smrt jest začátkem věčnosti; dobře-li umřeme, čeká nás blažená věčnost, špatně-li — ach ani nechci říci, co nás potom čeká . . . chci raději, abychom všichni umřeli smrtí spravedlivou, přeji vám všem i sobě, aby smrt naše byla šťastna, neboť po šťastné smrti následovat bude blaženost věčná.

Když tedy přikvapí ta hodina poslední, kde hledati máme pomoci? Jen málo okamžiků dělí nás od dlouhé věčnosti, máme snad obrátiti se pro pomoc k svým přátelům? Ach ti nám pomoci nemohou, kdyby na krásně chtěli.

Kde tedy hledati útěchy? Kde jinde

než u té, která jest matkou naší. Ano P. Maria je to opět, která obzvláště v poslední hodině stojí při nás, pomáhá nám v smrtelném zápasu. Vždyť ona jest matkou naší nejen pro pouť pozemskou, ale hlavně také pro okamžik onen nejrozhodnější; a chrání-li nás po celý život, kterak to možno, by nás v poslední hodině opustila. A jak pomáhá nám v poslední hodině tato dobrá Matka naše?

Že smrt jest něco hrozného, ví každý, kdo viděl již někoho umírat. Co pak činí smrt děsnou, jsou hlavně čtyři okolnosti. První z nich jest *a) smrt sama*, rozdělení duše od těla. Ale tu Rodička B. podává útěchu umírajícímu a šeptá mu sladkými slovy: „Nelekej se, duše má, vždyť blahoslavení jsou ti, kteří v Pánu umírají.“

b) Druhá věc, která bázeň budí, jest nejistota poslední hodiny. Ale P. Maria stará se, aby dítky její nebyly smrtí překvapeny, ona pečuje o to, aby se před tím na smrt připravily, a proto záhy dává dítkám svým pokynuti a mluví k nim: „Buďte hotovi, neboť nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde!“

c) Třetí okolnost jest: těžký boj a zápas smrtelný. Síly člověka opouštějí, zrak hasne, v duši vystupují mrákoty, ďábel vynakládá všechny své síly, aby ubohou duši dostal do své moci; ale tu P. Maria zvláště síly duši umírajícího a jak dí sv. Bonaventura, přibírá ještě k sobě Michala Archanděla, aby on mečem svým zaháněl pokušitele.

d) Konečně čtvrtá okolnost, pro kterou smrt tak děsná jest, jest: skládání účtů. Umírajícímu krátce před smrtí v duši vynoří se celý obraz uplynulého života, vidí všecky své poklesky, vidí jak málo dobrého vykonal, a proto ho hrůza pojímá, když ví, že za okamžik má se postaviti před soudnou stolicí spravedlivého Soudce, Jemuž není nic tajno. Než P. Maria má knihu života v ruce, ony listiny soudní, chlácholí duši umírajícího, mírní hrůzu, vlévá důvěru v milosrdenství B. a praví: „nelekej se, já budu při tobě, já budu mluvit za tebe, já tě doprovodím ke trůnu Nejvyššího a vyprosím ti smilování. Když jednou sv. Bernard, rozjímaje o soudném dun a věčnosti, pln úzkosti a strachu trnul, kterak tam před soudnou stolicí nestranného Soudce obstoi: třásko se mu srdce a byl pln málomyslnosti: Ach já bídák, vzdechl, samá křehkost, samé hříchy, prázden ctností a zásluh! Kterak tam na věčnosti obstojím?“ A když tak v těch hrůzoplých

rozpacích dlouho vězel, pojednou sebral ducha a vzchopil se. „Kterak?“ zvolal, vždyť my bídni poutníci zemští, vždyť my máme v nebesích matku, a ta se nás ujme! — Celý křesťanský svět nazývá ji matkou milosrdenství; ach ona vyprosí u Soudce, Syna Svého milost nám, nezahyneme!“

Budeme-li tedy hodnými dítkami Marie Panny, pak nemusíme se lekat smrti, neboť ona se postará o to, abychom zemřeli šťastně. — V Německu byl jednou jistý zločinec odsouzen k smrti. Hodina popravky se přiblížila, ale zločinec byl zatvrzelý hříšník a nechtěl o útěše náboženství slyšeti. Marně namáhal se přítomný kněz přivésti ho k lítosti, hříšník zůstal jako kamen — neoblomný. Čas kvapně prechal a již za málo okamžiků, měla nastati poprava. Kněz nevěda si rady, konečně klesl na kolena a prosil ho, aby pamatoval na svou duši. Však nic na plat. Konečně zvolal kněz: „Tož aspoň se pomodlete se mnou jednou: Zdravas Maria. Modlili se a hodně pomalu. Nebyli však ani u konce, když tu hořce rozplakal se zločinec, lítoval hříchů svých a smířen s Bohem odešel na věčnost. Jediné tedy: „Zdravas“ dopomohlo hříšníkovi tomu ku šťastné hodině smrti.

O jakou důvěrou plní se tu srdce naše, když víme, že máme tak mocnou, tak dobrou matku v nebesích. Proto právem vybízí nás církev sv. k radosti „ano radujeme se všickni v Pánu, den slavný oslavujeme ke cti blah. P. Marie.“ A v té radosti obklopme v duchu trůn nebeské matky, padněme na kolena a volejme k ní z rozechvěných útrob: „Slyš o matko hlas dítek Tvých . . . buď nám matkou . . . a neopouštěj nás; Tebe vzýváme „pomocníci křesťanů.“ Dnes plesem rozléhá se nebe, dnes plesem zavznívá a hlaholí země, a přece jisté duše nemohou plesati, ačkoli by si toho přály — jsou to duše v očistcových mukách.

O matko milosrdenství, ukaž se i těm matkou, ony k Tobě pozvídají rukou svých, ale sami pro sebe nic více vykonati nemohou. Proto my prosíme za ně. Sešli tam k nim anděla v tuto radostnou chvíli . . . ach ne, sama, sama opust na chvíli trůn Svě slávy a sestup tam k nim, oblaž je svou přítomností, přijmi duše tam kvilící pod plášť své ochrany a doveď je v radost věčnou. Nuže buď nám všem matkou, my slibujeme Ti, že chceme býti hodnými dítkami Tvými, buď nám matkou na pouti

života, obzvláště však ukaž se matkou naší v hodině smrti, kdy nás všechno opustí, kdy mocnosti pekelné děsiti budou naši duši a my křečovité v rukou držeti budeme kříž ovinutý růžencem, zárukou to spásy. Stůj při nás, neopouštěj nás, a když dohasne svíce našeho života, ó pak uveď duši naši tam v říši nadhvězdnu, abychom se tam všichni, jak zde shromáždění jsme, shledali a tam s Tebou věčně se mohli radovali. Amen.

O zřízení arcijahenství a děkanství v Čechách.

(Pokračování.)

Sbor duchovních, kteří trvali po boku biskupově při kostele jeho, skládal se především z kněží a jahnův. Nejstarší kněz (archipresbyter, arcipryšt) zastupoval vedle potřeby biskupa v konání služeb božích;*) nejzkušenější jahan (archidiaconus, arcijahan) zastával biskupa v úřadě pastýřském, obstaráváje především správní záležitosti celé diecése. Pravomoc arcijahnů zakládaje se spíše na zvyku nežli právu (Decret. lib. V. tit. 31, cap. 2), rostla a mohutněla nemálo. Vytkneme toliko hlavní kusy moci arcijahenské, pokud společny byly ve středověku hodnostářům toho jména.

Okem biskupovým jsa nazýván a první po biskupovi (major post episcopum), dožíral arcijahan na kněžstvo městské i venkovské, aby zkoumal život a působení jeho. Za tou příčinou cestoval po diecési, káral přestupky duchovních, rozhodoval o sporech jejich a ukládal tresty na provinilce tak, že i s úřadů je snímal (suspensio), klatbou stíhal (excommunicatio) aneb přístup do kostela jim zbraňoval (interdictum). Odvolati se z rozsudku jeho k biskupovi, bylo každému na vůli, avšak biskup sám o sobě nemohl odsouzené zbavit trestu. Duchovní byv obeslán, nedostavil-li se před arcijahna, upadl v klatbu. Zvláštní péči vynakládati mu bylo na úpravu kostelův, starati se o stavbu jejich, dostatek potřebného načiní a slušnou ozdobu. K osiřelým chrámům ustanovovati

duchovní nesměli arcijahnové, nýbrž toliko uváděli do kostela nově od biskupa potvrzené pastýře.*)

V Čechách připomínají se arcijahnové nejprve k r. 1143, ačkoliv nelze pochybovati, že již od počátku biskupství (973) zřízen byl úřad arcijahna kostela Pražského. Nedá se zajisté mysliti, jakoby první biskupové Česti, jejichž diecése prostírala se po krajích tak rozsáhlých (P. I. str. 252 nn), opomenuli přibrati si pomocníka obtížného úřadu pastýřského, když v sousedních biskupstvích mnohem omezenějších ochotně užívali arcipastýřové Němečtí podpory takové. Sv. Vojtěch obcházel ovšem sám kostely diecése své i nejvzdálenější, avšak za nepřítomnosti jeho v městě stoličném třeba bylo zástupce plnou mocí nadaného, neměla-li kázeň více hynouti nežli se vzdmáhati. K nejdůvěrnějším přátelům jeho náležel Velich, probošt kostela Pražského, kterýž svatého biskupa r. 989 do Říma provázal. (Ibidem str. 265.) Hodnost proboštská té doby obyčejně arcijahnům se propůjčovala**), není-liž tu na blízku domněni, že Velich byl spolu arcijahnem Pražským? Přibrav jej sebou na cesty, staral se Vojtěch o to, aby biskup Mišenský jménem Volkold i Čechům úřadem svým se propůjčil, kterážto opatrnost domněnku naši tím více potvrzuje.

Působení prvních biskupů Českých, aby rozšířila a upevnila se víra křesťanská v srdcích obyvatel, bylo nemálo obtížno. Mnozí lnuli ještě ke starým zvykům, chodili za neskročenými žádostmi tělesnými, protivili se novým řádům jakož i veškeré kázni, která kráčí v zápětí dobře zřízeného křesťanství (christianitas). „Kněžstvo samo bylo tehdaž z velké části nemělé, protož nedbalé ano i neposlušné biskupovi.“ (D. P. I. str. 68.) Měla-li se věc pokud možná brzy k lepšímu obrátiti, při biskupech bylo, aby užili prostředků v církvi obvyklých a výborně svědčících pořádku a kázni kostelní.

Jak již svrchu řečeno, nazýval se původně nejstarší kněz dvoru biskupského arciknězem nebo arcipryštem. Když pak zavedena byla řehole do sboru kanovníkův,

*) Podrobné, ač nesoustavné vypočtení práv arcijahenských obsaženo jest ve spise Gibertově: Corpus jur. can. II. str. 167 n.

**) Vering: Handbuch des Kirchenrechts 1881 str. 571.

*) Archipresbyter episcopi vices gerit in divino celebrando officio. Giberti Corpus jur. can. II. 317, 321.

přijal obyčejně arcikněz kostela biskupského jméno děkana. Starodávne plebánie (farnosti na venkově) nestejným časem se zřizovaly. Pozdější povstávaly při kostelech klášterních, při památných neb domácích kaplich tím, že se oddělila část okresu posavadního kostela farního (titulus major) a přiřknuta byla farnosti nové (titulus minor). Přirozený následek toho byl, že plebán nově fary setrval v jakési závislosti na soudruhu svém, který část území mu byl postoupil. Když pak vzniklo několik farností v obvodu bývalé jediné plebanie, stal se správce její prvním mezi sobě rovnými. Poměru toho užívali biskupové, aby nadlehčili sobě dozor na kněžstvo i propůjčovali prvnímu plebánovi moc dohlédati na ostatní faráře. Hodnost ta označena byla zvláštním jménem: komu se ji dostalo, slul arciknězem.*)

Povinnosti a práva arcikněží takto se vypisují: Jako biskup v čele stojí kostela mateřského, tak ať představení jsou arcipryští osadám farním. Arcikněží se ukládá, aby staral se netoliko o nezkušený lid, nýbrž i o duchovní zřízené při novějších kostelích (tituli minores), aby bděl ustavičným dozorem nad životem jejich a biskupovi zprávu dával, jak horlivě každý kněz neb jahan koná dílo boží. Za tou příčinou bylo arcipryštům dovoleno cestovati po okresu a shlížeti všechny chrámy (jus visitandi). Rozdělování sv. olejí děje se skrze arcikněží. Ti pak, kdož volí se k hodnosti té, buďtež neúhonného života a tak spřádání, aby mohli kárati a napravovati osoby podřízené.

Ústava arcikněží jest velmi starožitna. Již na počátku 10. století nařizovaly zákony církevní, aby biskup stanovil dostatečný počet arcikněží netoliko k vůli věřícímu lidu, nýbrž i za příčinou snadnějšího dozoru na kněžstvo venkovské: „Nec contendat episcopus non egere plebem archipresbytero, quasi ipsam gubernare valeat; quia etsi valde idoneus sit, decet tamen, ut sua onera partiatur et sicut ipse matrici ecclesiae praeest, ita archipresbyteri praesint plebibus, ut in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo.“**)

Jako v jiných sousedních diecésích také v Čechách zřízení byli arcikněží najisto

před r. 1039, jakož vidno ze zprávy Kosmovy. Nechceme-li na odpor se stavěti právu církevnímu, nesmíme bez zvláštní příčiny arcikněží másti s arcijahny nikdy a nijak. Arcijahen byl z počátku jeden při dvoře biskupově, arcipryští sídlili na venkově při svých kostelích. Přípravu ke zřízení arcikněží v Čechách představujeme sobě asi takto: Prvotní chrámy budovaly se při hradech dílem pevným a klenutým, jak až podnes některé stopy toho se spatřují. Takový způsob stavby Čechům předtím nevidaný i jménem cizím byl označován. Říkalo se chrámům křesťanským kostely (castella), aby jedním slovem poloha a podoba jejich byla vystižena. Za staročeské ústavy býval hrad středem okolní krajiny a propůjčoval jí svého jména. (P. I. I. str. 200 n.) Duchovní chrámu hradního jsa zprvu osobním knězem pánovým, provázel jej po kraji, obeznamoval se s lidem a ujímal se ho v potřebách duchovních i tělesných. Za to těšil se vděčností a vážností služebníků hradních i obyvatel venkovských. Když pak i mimo hrady množily se po dědinách chrámy a osazovány byly kněžími, nepominula přednost duchovních hradních. Co bylo vhodnějšího, nežli aby biskup, pamětliv jsa historického vývoje kostelův a osad farních, uznal plebána nejstarožitnějšího kostela za dozorce ostatních plebanií a potvrdil jej za arcikněze?

Ohledně se ve starých dějinách a zpytujeme, které osady mohly se hoditi za sídlo arcikněžské, kterak rozsáhlá území původně a přirozeně ke každému z nich asi příslušela? Ze zprávy Kosmovy se dovidáme, že panství Vlastislavovo prostíralo se po březích horní a střední Ohře a na jihu překračovalo řeku Mži. Území to dělilo se v pět krajin, kteréžto po porážce Vlastislavově, jak se podobá, sloučeny byly v jednu župu, totiž Žateckou, jejížto županství bylo nejpřednější beneficium v zemi. (J. II. str. 171.) O velikosti a bohatství župy té svědčí, že dávali ji knížata zemští za úděl starším synům a bratrům, ku př. Svytichněvovi (1055), Soběslavovi (1111). Již z toho vidno, že při zřizování úřadův arcikněžských (kolem r. 1000) třeba bylo bráti zřetel k jednotnému panství Žateckému a sotva s pravdou se chybíme, tvrdíce, že plebán Žatecký stal se záhy arciknězem. O Plzeňsku dosti svrchu bylo pověděno, abychom starobylé místo toho jména mohli pokládati za sídlo arcikněžské.

*) Vering: Handbuch des Kirchenrechts str. 595.

**) Giberti: Corpus juris can. 1735 II. str. 168, 66.

Nad to pak zachovalo se nám jméno arcipryšťa Herolda z r. 1131, ačkoliv padá již do změněné ústavy arcikněžské, o čemž bude řeč později.

Dle svědectví Kosmova znamenité bylo panství Slavníkovo, zaujímající více nežli třetinu země České na jihovýchodě (T. XXXII. str. 327). Nepozůstává o tom zpráva nižádná, kterak rozdrobilo se panství to po záhubě Slavníkovecův (r. 996), ačkoliv jisto jest, že nesetřvalo v celosti. Hradecko uvedeno bylo v moc vévod Českých a připadlo asi r. 1054 za uděl Jaromirovi, synu Břetislavovu (Dalemil kap. 46). Střední díl panství Slavníkova slul prý za starodávna Zlicko. Jakkoli málo víry lze přiložiti ke zprávě Dalemilově, že bývalé Zlicko náleželo Děpolticům na sklonku 12. století a později (J. II. str. 307), toho přece domýšleti se můžeme na základě zprávy té, že tvořilo druhdy Kouřimsko kraj zvláštní širšího objemu. Proto hodila se Kouřim za sídlo arcikněze tak jako Hradec byl nepochybně sídlem jeho. Zbývá ještě jihozápadní část panství Slavníkova, v jejíž středu ležel hrad Bechyňský, příhodné místo pro arcipryšťa.

(Pokračování.)

Smiluj se Hospodine!

Črta ze „zlaté doby“ české od
Bohumila Brodského.

Naše hradý v dějinách českých zapísány písmem nesmazatelným. To písmo však jest rozdílné. Na jednom místě stkvěje se zlatem a bohatými ozdobami, jinde opět černá až příliš vybledlá, slzami prosáklá a tahy třesoucí se, nejisté. A podle toho písma dějin našich hradů poznat! lze i povahu dějin velmi dobře. Tak mnohé upřímné hlavě zdá se patřením na tysítkovité strany dob a příběhů českých hradů růsti před zraky sláva a moc česká tak vysoko, tak mocně, tak vznešeně, že bezděky dech zatají se úžasem, že krev prudčeji počne obíhati žilami, prsa hrději se vypnou a oko zazaří plamenem nadšení. A pak taková hlava hledívá na ty trosky hradů dávné slávy s pýchou, pak při patření na zbytky šedých stěn, mohutných bran a zarostlých nádvoří vkrádá se ve vřelé srdce láska k rodné zemi, touha po bývalé slávě země té a blahé vědomí, že dějiny naše ještě nejsou dopsány a tak brzo nebudou.

Ale často se stává, že při obrácení listu hasne ten lesk oka a že vkrádá se do něho mlha nezměrného žalu, že ta hlava hrdě vztýčená hlouběji se kloní k prsoum, z nichž vyděre se mnohdy povzdech plný stesku a žalování. A tu vidí oko na těch hradních pilířích černati se stopy krve, kterou nemůže ani čas ani ty přívaly bouří setřítí, vidí, že to křoví, které se zachytilo v trhlínách rozpukané zdi svým šeleštěním vydává stere stenání a nářky, že ten skučící vítr prázdnými okny jsou kletby hřmicí k nebesům po spravedlnosti a že ty krůpěje rosy lesknoucí se na trávě rostoucí po pustém nádvoří jsou slzy palčivé ubohého lidu, že to vše jest němou ale hroznou obžalobou, která zde dnem a nocí, v jasu slunečním a přívalech věků hlásá pokolením budoucím veškerý ty viny, veškerý ty útrapy k nevypsání, které z těchto míst, od těch kteří tato místa obývali tak často přicházely na veškeru vlast, na veškerý národ. A tahle jedna stránka zatlačí do pozadí mnoho těch krásných, zlatem a ozdobami okrášlených míst.

Dokud na našich hradech v živé paměti tkvěla láska k Bohu, láska k vlasti, láska k lidu, dotud vycházeli z nich bohatýři, kteří dovedli oceniti co to čest, kteří dovedli slovem i skutky tuto čest hájiti. Bývali hradní páni svým poddaným vzory zbožnosti neličené, obětavosti velkodušné, poctivosti a přisnlosti ryzí. A ten lid lpěl na nich s důvěrou dětinnou, životy dával za pány své a krev i majetek svůj hotov byl položiti za ně.

Přišly ale divnými větry k nám doby neveselé, tak trudné, že mnohá poctivá hlava při vzpomínce na to plná myšlének bolných, bolestnějších vlastního neštěstí a útrap bezměrných.

Na hradech zapomínali na Boha, vztýčovali hlavy své výše než slušelo. A hned za tím vkrádalo se do našich hradů kde jakým koutem pohrdání vlastními bratry, rodnou řečí, rodnými mravy a pak to šlo s našimi hradý valem s kopce. Bohatství mizelo jako o překot a tak mnohý český pán nestydl se okázati se v ošumělém kabátci, s vyhublým koněm a vychrtlým tělem. Pak hleděli si páni pomoci k penězům rozličnými způsoby, ať to již bylo jich důstojno nebo ne. A čím méně jich měli, tím více si jich přáli. Dokud mohl poddaný dáti, musil, byť i poslední sousto utrhovali mu od úst, byť i krevi ještě teplou potřísněny byly ruce a své-

domí obtíženo slzami hořkými. I na tohle svědomí počali velmi málo dbáti. Přihlašovalo se často někdy tak, že až bylo těm pánům nevolno, — ale pak vzali útočiště ku čiši. A dokud vína bylo, ještě dobře. Pak ale často i piva pomálu a to takového, že by mnohdy bohatý měšťák by se ho byl nedotekl.

Při takovém hospodaření požehnání Božího poskrovnu, ba někdy skoro žádné. A pokladnice hradní prázdnily se úžasně rychle a již těžko hledati kde pomoci. A v těch právě dobách počaly se objevovati v zemi divné cizí tváře. Všechny přicházely až běda bledé, vyhublé, ale oči se jim svítily leskem zvláštním, úskočným a jazyk jejich jako meč. A zalíbilo se jim u nás jak náleží. Přicházeli pochovávat starou českou slávu a dědici se o ni nedrali. Čest, udatnost, poctivost jsou rytíře nedůstojny, to patří do těch nepatrných chatek. Ale ti cizí brali vše i oči ti jejich živitelé nestáli, brali oběma rukama a hle! tváře počaly se jim plnit, tělo přímít, hlava až příliš vzhůru zvedat a kapsy k potrhání plné samým dobrým českým stříbrem, dobrým českým zlatem,

Lid z počátku hleděl na ty trudné časy jako na trest Boží, ale přivykl si, rychleji než bylo potřeby. Ze hradů počal se dráti za ty městské hradby duch nový a s tím duchem vše to, co vytlačilo ze hradů blahobyt a požehnání Boží. A i ten poddaný rád zahýřil si po příkladu pánů svých, byť i vítr odnášel mu chýži chatrnou, byť i na rukou měl ještě mozoly krvavé od práce, za niž obdržené peníze tratily se ze všech koutů, a ze zbědovaných úst vyrvala se leckdy kletba, při níž by se druhdy zbožní předkové křížem znamenali.

Ríkávali tenkrát těm časům „zlatá doba,“ poněvadž se vyčerpaly pokladnice jaká kdes, poněvadž se tenkrát vyházely do ciziny poklady, které těžko ocenit, těžko nahradit. Učenců u nás bylo dost, ale málo našich a ti cizí z polovice úskoční, vypočítaví. Slibovali domácím, že jim zaopatří bohatství, že jim zaopatří nesmrtelnost těla, a to přec stálo za to, aby je chránili jako oko ve hlavě. A to uměli v Čechách velmi dobře tak, že ani vlastní otec či matka lépe nedovedli.

Na přibyslavském hradě objevil se také jeden takový muž. Pan Hartvik Zejdlic ze Schönfeldu z těch starých panů neměl ani prst. České kroje na Přibyslavi vidět

jen ve staré zbrojnici a na starých podobiznách hradních pánů visících ve prostorném sále. Ríkával Přibyslavský farář, že co mladý pán u nich pánem, viděti bylo jej jen jednou v kostele a to, když musil. Pochovávali tenkrát jeho otce. Šel otcovu mrtvolu vyprovodit, když šli ostatní.

Pod hradem ve mlýně velmi často vypravovali, jak opět na hradě se hýřilo, až již šero počalo se snoubiti se dnem a jak již z rána opět hlučný křik oznamoval začátek nové pitky. Pak po čase vidati bylo vozy kryté ve průvodu žoldnéřů směrem od Friednavi a stříbrných Horek voziti výtěžky stříbrných dolů. Předci pana Hartvika za tyto výtěžky upravovali lesy, obohacovali chudé kostely, posílali v čas potřeby svým králům žoldnéře. Pan Zejdlic živil za ně hejno zemanů, kteří kromě svých polosпустých dvorců neznali jiné cesty než na přibyslavský hrad. Napřít málo kdy pěšky chodívali; nemohli ani, a pan Hartvik na hradě měl koní dost.

Pojednou však počalo se čelo hradního pana častěji a temněji mračiti, pitky řídly nápadně a vozy kryté z dolů stříbrných nápadně lehce se pohybovaly a zřídka. Prikazoval žoldnéřům přísně, aby dříve nejezdili, dokud nebudou mít jako druhdy — ale těžko mít, když v dolech více nedají, těžko v dolech dáti, když toho stříbra mezi hlinou čím dále tím méně, a prázdných kamenů, když nestačili odhazovat.

Nebylo divu, že pan Zejdlic počal častěji přemýšleti, jak by pomohl si k tomu zázračnému kovu, kterým lze si vše zaopatřiti, kterým se zbuduje na zemi ráj. Hledal dlouho, marně, až konečně našel.

Jednoho dne objevil se na nádvoří hradním mladý muž. Byl oděn v černý těsně k tělu přiléhající šat. Přes rameno měl nedbale přehozený tmavý plášť a huste plavé vlasy kryl baret ozdobený perem sokolím.

Stál chvíli na nádvoří rozhlížeje se; snad hledal, kdo by mu ukázal cestu ke hradnímu pánu. Kol sevřených rtů pohrával mu úsměv jakoby výsměšný, v černém oku vedle upřímnosti svítila se duše náruživá a nezřídka i plamen zlověstný zašlehl, jak za letních večerů se mihajíblesky houře vzdálené.

„Zde tedy pole moje činnosti! zde tedy měšce se již potrhávají a příliš mnoho kovu zářícího z nich uniká. Zde mám činit zázraky a pomáhati hýřivosti k nové

bujnosti. Zdá se mi, pane Zejdlici, že tenhle hrad nebude se dlouho nazývatí tvým, že tohle nádvoří se brzy travou pokryje, že v těch síních jenom vítr bude hodovat a vysmívat se tvoji pošetilosti. Pomohu ti, abys raději dříve dospěl tam, kam žene tebe touha tvá, jak dole pod hradem ty vlny slabou haluzku. — Nuž tedy vzhůru ku práci, doba příhodná a vůle dost a dost.“

Cizinci se po těchhle slovech rozestřel výraz jako když vítěz jásá nad umírajícím nepřítelem, jako když volá někoho do propasti a ještě za ním hřímá úsměsek.

Vzchopil se a vstoupil do vysoké klenuté brány. Na pravo užířel schody. Vstoupil na ně. Ocítl se v chodbě vysoké, točící se v několik stran. Zdálo se, že úsměv zmizel rázem se rtů stažených, ze tmavého oka blesk zlověstný. Po stěnách visí stará zbroj. Tu a tam i rytíř železný postavený ve výklenku, podoben strážci věčnému těchle míst, strážci давнэ slávy a moci hradu. Zdá se, jakoby zpod hledí železného blyškaly naň oči plné hněvu a zasmušilosti. Stáhl užejí plášť a jakby hrůza naň padala, zachvěl se zimničně. Zdálo se mu, že vše naň volá: „Nekráčej dále, nenos ještě zkázu tam, kam se již vkrádá spuštění. Místa ta jsou posvěcena slávou předků, lepších než ten nynější pán.“ —

V tom otevřely se nedaleko dvěře. Panoš nějaký s vysokou konvicí ubíral se mu vstříc. Pohledl na cizince udiveně a stanul. Tak připadala mu ta tvář, jako jedna ze příšerných pověstí a pohádek zimních večerů.

„Rád bych mluvil se hradním pánem, buď tak dobrý příteli, ohlas mě urozenému panu Hartvikovi.“

Na čelo navrátil se opět klid a ve zvučný hlas jakýsi nádech velitelský, že bezděky uposlechl sluha přání jeho, ohlednuv se ještě po té neznámé osobě, která asi mnoho štěstí domu nepřinese.

Pan Zejdlic slyše o cizinci přibývším, rychle vyskočil. Radost zazářila z jeho zraků, jako kdyby dosáhl cíle, po němž toužil dlouhý čas. Rychle chvátil ku dveřím, asi tak jako když zaskřípely druhdy těžké nákladní vozy před okny stříbrem obtížené.

„Vstoupiž již pane Balcare dále, abys pookřál po dlouhé cestě. Věř, že čekal jsem tě toužebně po několik dnů již. Domníval jsem se, že snad ani nezavítáš na

tento hrad, kde přec pro tě vše již připraveno.“

„Račiz odpustiti, urozený pane, mému váhání. Záležitost jakás zdržela mne přes příliš u dvora nejmilostivějšího císaře. Jsem též i já zde z té duše rád, že konečně se u tebe nacházím a mohu slabé síly své propůjčiti tobě k volnému užívání.“

Vstoupili v komnatu. Cizinec na vybidnutí paně Hartvikovo odložil plášť i baret a zasedl k těžkému duhovému stolu, na němž číše nedopitá svědčila, že hradní pán právě ukájel svou zasmušilost ve víně.

Chvilí seděli mlčky. Pan Hartvik klopil časem zraky, jakby hledal v těch rýhách dubových své myšlenky a vhodnou jakous cestu, by mohl pronesti to, čím byla přeplněna hlava, srdce, celá duše. Z nesnázi jeho vytrhl jej konečně sluha přinášející plnou konvicí a číši pro cizince.

„Nechť připraví se pokoj ve věži a ty přenes tam zavazadla pána tohoto!“

Bylo viděti na panu Zejdlicovi, že se chce vši moci sprostiti sluhý, překážejícího mu v jeho záměru.

„Já zavazadel málo mám, ba skoro žádných. Zanechal jsem věci své v Něm. Brodě, odkudž, prosím, bys laskavě je kázal některý den sem dopravit. Prozatím tedy plášť můj a zde baret tvoří zavazadla má.“

S úsměvem podával obě sluhovi; při tom upřel zraky své ve tvář jeho, že tento zmateně a s chvatem opouštěl komnatu, jakoby jej přítomnost cizincova nevýslovně dásila. Pan Hartvik zatím naplnil obě číše až po kraj a podáváje jednu z nich hostu svému pravil usmívaje se: „Nuž tedy, pane, na hojný zdar našich prací, na tvoje i mé blaho a na brzké dokonání!“

„Doufám, že budu moci tvé milosti vyplniti přání každé měrou nejhojnější.“

Přiblížil číši ke rtům; hradní pán naléval častěji si do číše, pobízeje neustále i hosta svého.

„Zde na hradě mém starý ještě dobrý český zvyk, že pohostinství první ctností hradního pána býti má. Ty prosím, bys se posilnil k nastávající práci. Dal jsem ti k tomu cíli již upravení lučebnu nad tvou komnatou, ve vížce rohové, odkudž dobře lze pozorovati postavení hvězd, a kam čeleď málo přichází. Nu a jak jsi se dostal sem ze vzdálené Prahy? Zdráva-li jeho milost královská a dosud nakloněna bádání hvězd a pracím v laboratoři svém?“

„Když jsem připravoval se již na cestu,

šířila se městem pověst, že prý churaví. Avšak nevěřím. Slavný mistr, můj učitel, před nedávnem předpověděl mu dlouhý ještě věk, plný radosti a klidu. Jeho milost v laboratoři tráví většinu dne a doslechl jsem i z bezpečného pramene, že již na stopě jest zázračnému kameni i elixiru života. A mohu říci též, — proč bych se s tím tajil — že i já již cestu neklamnou jsem vyzvěděl, kterak obého ve krátkém čase dosáhnout. Nemohu ovšem říci určitě, jak asi brzy dojdu ku cíli, než výsledek jest hoden poshování, a ty snad, urozený pane, nehleďš na dobu, které třeba k podniku tak důležitému.“

Pan Hartvik slyše o blízkosti kýženeho cíle ani nedýchal, doufaje, že za krátký čas vrátí se opět na tenhle hrad bohatství a s bohatstvím jarost, blaženost.

„Buď ujistěn, drahý pane, učený mistře, že mi to lhostejno, budeš-li se svým výkonem hotov dříve nebo později. A přibyslavský Hartvik, buď ujistěn, dovede odměňovat královsky! Nuž tedy ještě jednou na šťastné dosažení účelu našeho.“

Panu Zejdlicovi oči jen jen svítily, ze tváří mu úsměv nemizel a číše prázdná v okamžiku.

Na Přibyslavi ani jedno okno snad již neosvětleno a i hradní strážé již bděním klonily hlavy k prsům, když přibylý host ubíral se do své komnaty. Přišed ku dveřím kynul nedbale sluhovi. Dvěře se zavřely; sluha poodešel, zastavil se ve tmavé chodbě, zamyslí se a zakýval nedůvěřivě hlavou.

„Nevím, nevím, jak dlouho tenhle hrad potrvá. Zdá se mi, že se sem již běsi stěhují. Aspoň tenhle tomu pekelnému knížeti podoběn jako vráně vrána. Ten jeho pohled břitký jako meč s jedovatým ostřím a tvář jako baziliščí. Na tu chodbu zde nebudu se drát, neradno s nebezpečím zahrávat, zvláště, když tak blízko jest.

(Pokračování.)

O poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

(Pokračování.)

O sporech mezi přívrženci liturgie latinské a milovníky obřadů východních za století 10. nevypovídá dějepis nic určitého, ba z některých okolností lze sou-

dit, že bývala občas dobrá shoda mezi nimi. Alespoň na dvoře knížecím nedávala se přednost ritu latinskému před Slovanským, nýbrž oběma se hovělo, jak tehdejší poměry náboženské toho vyhledávaly. Kým pokřtiti dal Vratislav syna svého Václava, potom marně bychom se tázali. Když pak vzrostl na pacholčka, pozval kníže Vratislav biskupy a veškeré duchovenstvo chrámové, hodlaje slaviti postržižiny milého syna svého. „Dobrý pak a blahovorný biskup odzpívav s veškerým duchovenstvem svatou liturgii v chrámu nejsvětější Královny naší, Bohorodičky a neposkrvněné Panny M., pozdvihl chlapce, postavil na stupně před oltářem a blahoslavil ho, takto řka: „Pane Bože, Ježíši Kriste, požehnej dítěti, jakož jsi požehnal všem spravedlivým svým: Abrahamu, Izaku a Jakubu a korunoval jsi pravověrné císaře rovné apoštolům: Konstantina a Helenu. Potom stříhali ostatní páni dítěti vlasy.“*)

Novějším bádáním na jisto jest postaveno, že vévoda Vratislav, bratr Spytihněvův, zemřel dne 13. února r. 921. Sv. Václav byl při smrti otcově 18 let star; narodil se tedy asi r. 903. Postržižiny jeho vykonány byly záhy, pokud ještě byl dítětem aneb chlapcem. Dostí možná, že se to stalo za života strýce jeho Spytihněva po ztroskotání říše Velkomoravské (907—912). Nastává otázka, který biskup zavítal do Prahy k rodinné slavnosti na dvoře knížecím? Někteří spisovatelé hodlajíce dovoditi, že země Česká nepřetržitě náležela k diecési Řezenské,*) poukazují k tomu, kterak biskup Řezenský Tuto (894—930) povolán byl od knížete Vratislava, aby požehnal mladistvému synu jeho a postržižinami zasvětil jej Bohu a službě církevní. Milerádi bychom přisvědčili mínění tomu, kdybychom mohli se zbýti některých pochybností, jež tuto opět se nám naskytují. Tonsurou uvádějí se u nás jínochové do stavu duchovního a obyčej ten i v době sv. Václava byl opatrován. Kdo by při obřadu svrchu řečeném myslil na tonsuru, musil by vyznati, že Vratislav ustanovil sv. Václava ke stavu kněžskému. Proti tomu svědčí legenda, řkouc: „Když bylo otcí jeho Vratislavu

*) Staroslovanská legenda: „Život sv. Václava.“ Viz Obzor 1882 str. 256. — Der hl. Wolfgang str. 83 n.

**) Der hl. Wolfgang str. 83—86.

posaditi chlapce na svém stolci," to jest, jak tomu rozumíme, když chtěl jej představit panstvu jakožto dědice a nástupce svého, „pozval biskupy a duchovenstvo chrámové.“ Sv. Václav byl zajisté nejstarším synem knížecím a tím i nástupcem trůnu vévodského, ježto Spytihněv bezdětek ke hrobu se chýlil. I nemohl a nechtěl otec zasvěcovati jej ke stavu duchovnímu a tonsurou uváděti do počtu klerikův. Nad to pak uděluje tonsuru biskup či jiný hodnostář církevní sám, kdežto sv. Václavu stříhali vlasy i někteří z panstva, což opět by se nesnášelo se řádem církve latinské. Již z toho vidno, že žehnání sv. Václava v útlém věku jeho a postřížiny, kterými bylo provázeno, nejsou a nebyly obřadem obvyklým v církvi západní. Jelikož pak biskup Tuto sotva by byl v Čechách podnikal obřady mimo-církevní, dlužno za to mítí, že skladatel legendy neměl na mysli biskupa Řezenského, an vypravoval o postřížinách sv. Václava.

V církvi východní doprovázejí se až podnes některá žehnání osob tím, že se jim přistřihují vlasy. Není tedy bezdůvodno domnívati se, kterak *postřížiny sv. Václava byly obřadem církve Slované*. V domnění tom potvrzuje nestranného badatele i modlitba, kterou pronášel biskup žehnající pacholátko, prose Boha, aby korunoval je, jako „korunoval pravověrné císaře rovné apoštolům: Konstantina a Helenu.“ Panovníků těch sotva by byl vzpomínal biskup obřadu latinského. Co se tkne osoby biskupovy, pronáší se slovatný Tomek*) takto: „Biskup Řezenský to nebyl. Možná vždy, že se po vyvrácení říše Moravské utekl do Čech některý z biskupů tamějších teprv nedávno tam opět dosazených a že se Vratislav vynasnažoval o obnovení arcibiskupství Methodova, které pod panstvím pohanských Maďarů zaniklo, se sídlem v Čechách. Ale souvěši zprávy o panování tohoto knížete jsou hubenější než o čase předtím; sotva tolik zaznamenáno o něm, že byl zakladatelem druhého kostela na hradě Pražském ke cti sv. Jiří.“

Co se vypravuje o vzdělávání sv. Václava a pokroku jeho ve vědách, zajímá pozornost naši nemálo. Staroslovanská legenda di: „I dala jej bába jeho Ludmila naučiti knihám Slovánským podle úvodu kněze a navykl rozum jeho dobře. Pak

jej odsadil Vratislav z Budeč a počalo se pachole učiti knihám latinským a naučilo se dobře.“ Slovy těmi vyznačen jest případně poměr mezi obřadem Slovánským a liturgií latinskou v Čechách na počátku 10. století. Sv. Ludmila jakožto paní věkem pokročilá a starých řádů milovná, přičinila se o to, aby vnuk její uveden byl do známosti náboženství křesťanského nejprve slovem i písmem mateřským. A hle, rozumná snaha její nepotkala se s překážkami, jelikož v Čechách měli i knihy Slovánské i kněží, kteří jim dobře rozuměli. Jednomu z nich přikázala tedy sv. Ludmila vnuka svého, aby zasvětil jej do učení Kristova, seznámil s dílem sv. věrověstů Cyrilla a Methoděje a *navedl k lásce obřadův, ježto konaly se jazykem Slovánským*. Sv. Václav následuje svého učitele, dobře se naučil rozumu knih jemu předkládaných, a tak prospěch činil netoliko ve vzdělání křesťanském nýbrž i ve vědomí národním. Otec jeho Vratislav podporoval zajisté šlechetnou snahu sv. Ludmily, kteráž pečujíc o vzdělání vnuka svého vědou Slovánskou, chránila poklad sv. Methoděje odkázaný knížecímu domu Přemyslovu, chránila tradice domu toho, pokud založeny byly na křtu vévody Bořivoje ve svatyni Velehradské. Než poměry časové (nechceme-li říci „vyšší ohledy“), ukládaly Vratislavovi, aby cvičiti dal syna svého i latině, aby *seznámil jej s liturgií latinskou, která tenkrát rychle se ujímala po Čechách*, podporována jsouc nedostatkem kněžstva Slovánského a netečností panstva ke věcem národním. Zdali sv. Václav maje se zdokonaliti v tom, čemu doma se naučil, meškal nějaký čas v klášteře sv. Emmerama v Rezně, jak domnívá se toho dr. Dudík,*) nechceme ani tvrditi ani popírati.

Vévoda Vratislav († 921) byl panovník velmi obezřetný. Ačkoliv vzdělávati dal syna svého v knihách latinských, *po-mýšlel přece, jak se pravdě nejvíce blíží, na znovuzřízení aneb vzkříšení církve Slovánské* tak, aby sídlo její arcipastýře bylo v Čechách. Přední dějepisec náš V. V. Tomek pronáší se o tom, mimo slova již svrchu uvedená takto: „Vymřením rodu Karla Velikého v Němcích (911) přestala sama sebou všeliká závislost země České od Německé říše, ve kterou se byl dal Spytihněv vyžádaním sobě ochrany proti Svatoplukovi Moravskému; a zdá se, že

*) Děje království Česk. 1885 str. 22.

*) Dějiny Moravy; kn. IV. str. 8.

Vratislav pomýšlel i na to, jak by se stále zbavil závislosti od Němec také ve správě církevní . . . a že vynasnažoval se o obnovení arcibiskupství Methodějova, které pod panstvím pohanských Maďarů zaniklo, se sídlem v Čechách . . . Měl-li Vratislav zámysl odtrhnouti se docela od biskupství Rezenského, dá se souditi, že v provedení jeho měl překážky nejen od Arnulfa, vévody Bavorského, k jehož panství náleželo toto biskupství, nýbrž i v Čechách samých od vojvod Zlických, kteří se ty doby objevují co nejmocnější v zemi po knížetech.“*)

Drahomíra, choť Vratislavova a matka sv. Václava, byla asi křesťankou.***) Zdali více přála obřadu Slovanskému čili latinskému, nelze nikterak na jisto postaviti. Ti, kteří pokoušejí se rozřešiti otázku právě vyslovenou v ten rozum, že Drahomíra byla křesťankou obřadu Slovanského, dávají se zavéstí snahou, aby vysvětlili některé záhady dějepisné toho věku; což ovšem pro nedostatek pramenů sotva kdy se podaří. Drahomíra dala podnět k násilné smrti sv. Ludmily a jestliže kdo chce ji omlouvati ze násilného skutku toho, staví se na odpor veškerým dějepisným zprávám starého věku, pokud táhnou se ke smrti sv. Ludmily. Kláští zahynutí její na účet šlechty s Němci spojené a liturgii lat. oddané, jest sice myšlenka velmi láková obzvláště pro milovníky církve Slovanské, avšak dějepisné podpory nedostává se naprosto.

(Pokračování.)

Podobenství, paraboly a bajky.

VII.

Kvěтина neb ratolest utržená.

Co bývá z květiny neb z ratolesti od kmene svého utržené neb ulomené? Z počátku po nějaký čas kvete a se zelená majíc pěknou barvu a zelenost svou ještě od kmene matičného. Ale pak brzy vůči hledě vadne a hyne. Pomáhá se sice květinám vytrženým aneb utrženým umělými prostředky, aby zachovaly svou svěžest květů a zeleň listů svých; dávají se do nádob vodou naplněných. Ale i to jak málo a na jak

krátký čas pomáhává! Květina brzy ve vodě se rozmočí a zapáchá; a není k ničemuž, než aby se vyhodila. Květině nebo ratolesti nejlépe svědčí, je-li stále při svém pni neb kmeni v dobré zemi zasazeném. —

Co jest květina utržená neb ratolest ulomená, to jest mravnost odloučená od náboženství. Jsou, kteříž se odtrhují od náboženství Ježíše Krista, a kteříž se i pak přece pořád chtějí ukazovati mravnými, ano kteříž chtějí dokazovati, že mohou býti mravnými sami bez náboženství. Ale blahovci zapomínají, že v čem pak ještě se ukazují mravnými a hodoými, že sami nevědouce toho nemají od nikud jinud, než z náboženství, jež jsou byli opustili.

A nemůžeť dlouho trvati mravnost jejich bez náboženství nemajíc více síly v sobě. Mravnost bez náboženství co může jiného živiti, leč chvála světa? Ale jako květina ve vodě se rozmočí, zahnívá a plesniví, anebo jako voda, do níž se dá květina, brzy vysákne, a pak květina uvadue: tak také mravnost bez náboženství buď v chvále světa všecka pýchou se zkazí, anebo vezme za své, jak umlkne chvála lidská.

Květinou neb ratolestí od kmene svého odtrženou se nám vypodobňuje i protestanství. Protestanství jest větev od církve katolické odtržená. Nebyloť divu, že protestanství z počátku se ukazovalo mnoho křesťanským. To všecko měla ještě z církve katolické. Ale čím dále, tím více z náboženství protestantského křesťanství se ztrácelo a ztrácí. —

Průtrže v hrázi.

Jak pošetile si vedou, kdo chtějíce zastaviti povodeň povstávající protržením hrází jezerních teprv daleko dole usilují zastavovati mocné proudy vod z jezera se valících, kdo zapomínají, že marné jest všecko hrazení a zastavování jejich, nehledí-li především nahore ucpávati a zadělávati všechny průtrže, kudy voda se protrhla, aneb protrhují-li dokonce sami ještě hráz jezerní.

Tak pošetile si počínají, kdo chtějíce staviti všeliká trápení lidská o to se přičiňují, aby se vydávaly zákony na zákony, aby se stavěly trestnice a káznice, aby se zřizovaly blázince, a kdo přece nic nebrání hříchu, z něhož všecko trápení lidské pochází, kdo hříchu ještě nadřuzují, kdo ještě boří nejmocnější hradbu proti hříchu, kteráž jest božské náboženství Ježíše Krista.

Ženy po mužích se shánějící.

Isaiáš 4, 1.

Prorok Isaiáš, aby zřejmě na oči postavil lidu israelskému, jak zlé časy na ně přijdou

*) Děje král. Českého, str. 22.

**) Kalousek: Obrana knížete Václava svatého 1872.

pro hříchy jejich, jak zřídne počet mužů jejich bouřemi válečnými, tak také mezi jiným prokazuje: „I uchopí se sedm žen muže jednoho v ten den rkouce: Chléb svůj jísti budeme, a rouchem svým se odívati; toliko nazýváme se jménem tvým! odejmi pohanění naše.“

Co dělávají lidé ješitní a ctizádstiví, kteří chtějíce stůj co stůj vyniknouti a se vyznamenati toho pro neschopnost svou nikterakz nemohou dojiti? Uchopí se toho neb onoho muže, jenž došel aneb dochází ve světě jakési slovutnosti, aby ho chválili, aby se vydávali za jeho přívržence, za jeho přátely a společníky, aby se honosili jménem jeho, a aby tak odňato bylo od nich pohanění vlastní neschopnosti. Tato ješitná ctizádstv jak mnohé přivádí mezi kacíře a nevěrce!

Dům starý a nový.

Kdosi sveden marnivostí svou a pomluvou nepovolaných hánců zbořil si dům svůj sprostý sice, ale pevný, všecek ještě dobrý, všude dost teplý. Na místě jeho vystavěl si dům nádherný s jizbami a komnatami prostrannými, vysokými, ozdobně malovanými. Z počátku chodě pořád po domě a okolo domu nemohl se nabažiti pohledem na krásnou výstavnost nového domu svého.

Ale zatím přišla krutá zima. Teď začalo se topiti. Ale nastojte! Ať zatopili ve světnici té neb jiné, nemohliťe nikde se dotopiti. Nikdy tolik nezkusili zimy. A jakých nových zkusili strachů a úzkostí, když za nedlouho v domě novověkém brzy tu brzy tam začalo to pukati, se trhati, se bořiti. Čím dále, tím více toho litovali, že pohrdli domem starým, tam že užili tolik tepla, tam že bydlili tak bezpečně a pokojně. —

Jak milé a potěšitelné svou láskou, a jak jisté a bezpečné svou božskou pravdou jest náboženství křesťanské katolické, to stavení, jež jest vzděláno na základ apoštolův a prorokův, kdež jest nejhlubší uhelní kámen sám Kristus Ježíš. Ef. 2, 20. Ale mnohým se nezdá, aby déle v tom stavení zůstávali. Příliš jim je bláznivý svět pořád haní, pořád za sprosté vyhláňuje. Příliš jim vychvaluje a vynáší jiné nauky a soustavy, nauky a soustavy svobodomyslné, bludařské, nevěrecké. A příliš sami jsou pyšní a obdivu světa žádostivi. Ne, neodolávají své pyše a svodům světa, až se spustí křesťanské katolické víry své, až si ustaví v rozumu a v srdci svém právě ve světě panující zásady, zásady nevěrecké a bludařské. Z počátku jim lichotí chvála světa, líbí se nová pravidla, žádostem jejich tak nadržující.

Ale přijdou doby v životě jejich, kdy teprv se hrozí znamenajíce, jak ubývá lásky a věrnosti mezi nimi manžely, mezi nimi rodiči a dětmi, v jaké se strhují nepravosti, v jaké zmatky, v jakou zoufalost, jak se řítí a bourá všechna jejich spokojenost, všechna jejich poctivost, všechna jejich blaženost vnitřní i domácí. Jak litují pak, že opustili náboženství Kristovo, kdež tolik okoušeli lásky, kdež tak pevně stáli ve vši ctnosti a spokojenosti!

Domov.

Hospodář a hospodyně manželka jeho vzdělali se na několik dní z domova. Navracující se pak domu starostlivě zpomínali si na cestě, jak to bude doma asi vyhlížeti, na jaké přijdou nepořádky za nepřítomnosti jejich natopené, co budou míti práce, aby zase všechno v pořádek uvedli. A v skutku navrátilive se domů byli nemile přivítáni tu tím tam jiným nepořádkem; ale hned o to všechno měli péči, aby zase v domě všude nejlepší pořádek udělali. —

Nejprvnější náš domov jest naše srdce. A zle bývá, býváme-li dlouho pryč z tohoto domova svého. A býváme dlouho pryč z domova srdce svého, nejdeme-li dlouho k sv. zповědi. A čím delší jest doba již, co jsme nebyli u sv. zповědi, tím důkladněji nás hlas Boží skrze svědomí naše upomíná, abychom již ani chvíli neodkládali, vrátiti se do domu srdce svého, abychom již ná před si pomyslili, že za nedbalosti naší mnoho zase tam chybného a hříšného se zasadilo, abychom to všechno pilným zpytováním svědomí svého dobře poznali, a abychom upřímnou a skroušenou zповědi to všechno zase vyklidili a si opět učinili srdce své nejmilejším domovem svým.

Růže a klasy obilní.

„Podívej se,“ pravil mrzutě klas žitný k sousedu svému, klasu pšeničnému; „co lidé vyvádějí s těmi růžemi, jak je nosí jako drahou vzácnost v rukou i na prsou, jak s nimi se líbají, jak jimi se krášlí; a tak s nimi se milkují okolo nás jdouce a nás ani si nevšímajíce.“

„Z toho brachu mnoho si nedělej,“ poučoval klas pšeničný klasu žitného, „to trvá jen malou chvíli, že se lidé tak mazlí s těmi růžemi; až je očichají, zase je zahodí; pohled, co jich všude se váli ožmolených a pohozených; a kdo si pak všimne těch šípků jejich? Pak, a to bude co nejdříve, s celým srdcem jen k nám se obrátí, aby po celý rok jen s plody našimi se obírali, aby si je jako zlato chovali, a jako zlata si jich vážili. —

Nemajitě počestné panny a ženy křesťanské proč záviděti ženštinám frejřským toho, že se jim svět tak koří. *Karel Otman.*

KRONIKA.

Z Prahy. Nejd. p. arcibiskup hr. Frant. Schoenborn rozloučil se v sobotu odpoledne s Budějovicemi, kde přečetní zástupové lidu, spolky, družičky ho doprovázeli do nádraží, odejel drahou Františka Josefa ku Praze, kam přibyl o 10. hod. večer. Na nuselském nádraží vystoupil z vlaku a vsedl do přichystaného kočáru, kterýmž odjel do Břežan. Tam prodlí do 15. t. m. Předvětrem dne 3. t. m. přibyli z Prahy nejd. p. kapit. vikář Ant. Hora, nejdůst. p. světicí biskup Karel Schwarz a dva kanovníci do Břežan, aby Ho jmenem metropol. Kapituly sv. Vítské a celé arcidiecése pozdravili. Slavný vjezd do Prahy bude se konati dne 15. t. m. o svátek Nanebevzetí Marie P. Nejd. p. arcibiskup vyjede v ten den ze Břežan o půl 6 hod., přibude přes Nusle ku královským Vinohradům, kde Jej purkmistr Vinohradský uvítá, a o 7. hod. na Václavské náměstí, kde Jej opět purkmistr král. hlavního Města Prahy dr. Tomáš Černý osloví. Pak pojedě Ferdinandskou třídou, nábřežím a přes Karlův most ke kostelu sv. Mikuláše na Malé Straně, před kterým uvítací řeč činiti bude nejd. probošt Kapituly sv. Vítské dr. Adolf Würfel. O půl 8. hod. shromáždí se totiž před příjezdem veškeré duchovenstvo, které ku slavnosti té do Prahy zavítá v řečené basilice. O 8. hod. bude sloužena u sv. Mikuláše malá mše sv., po které bude slavný průvod do metropol. chrámu u sv. Víta. V tomto průvodu ponese se před nejd. p. arcibiskupem papežské bully a pallium. V metropol. chrámu bude sloužiti nuncius papežský arcibiskup Vanutelli pontifikální mši sv., mezi kterou podá po přečtení papežských bull novému knížeti arcibiskupovi pallium. Týž udělí pak papežské požehuání, s kterým spojeny jsou plnomocné odpustky. Po „Te Deum laudamus“ bude následovati homagium, které záleží v tom, že přítomné kněžstvo novému nejd. p. arcibiskupovi ruku líbatí bude. Slavnosti přítomní budou nejd. biskupové čeští, místopředseda J. Excell. p. baron Kraus, šlechta, náčelníci státních i zemských úřadů, městanské sbory a lid. Mezi tím, kdy se ubíráti bude J. kníž. Milost z Václavského náměstí k sv. Mikuláši a od sv. Mikuláše na hrad bude se zvoniti ve všech kostelích pražských. Od 15. t. m. jest kněžstvo této arcidiecése povinno v Canonu přidati jméno

„Et pro Antistite nostro Francisco.“ Na mnohá léta ať vládně slavně Pražské arcidiecési nástupce sv. Vojtěcha a Arnošta z Pardubic František hrabě Schoenborn!

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 6. srpna u sv. Františka u křižovníků, od 7.—10. t. m. u Karmelitánek na Hradčanech a od 10.—14. srpna u nejsv. Trojice v Spálené ulici.

— V pondělí dne 27. července bylo v Římě ve Vatikáně konáno tajné papežské konsistorium. V něm byli prekonisováni, t. j. církevním plnomocenstvím opatřeni nový arcibiskup pražský hrabě Frant. Schoenborn a jeho nástupce na budějovické stolici biskupské dr. Martin Říha. Vedle nich bylo šest církevních hodností prohlášeno za kardinály; z těch jest nejzajímavější osobností bývalý arcibiskup Kolínský, jehož předkové pocházejí z jižních Čech. Žije ve vyhnanství, neb nechce uznati květnové zákony pruské, které namířeny byly proti církvi katolické. Vedle svrchu řečeného Pavla Melchersa byli ještě jmenováni kardinály Alfons Capeceletro, arcibiskup z Kapuy, Frant. Battaglini, arcibiskup z Bologny, Patrik Frant. Moran, arcibiskup v Australii (Sydney), benediktin z Monte Oliveto Placid Sciaffino, jenž je zároveň sekretářem kongregace ritů, a Karel Cristofari, generální auditor papežské komory. Všemuto tomuto jmenování předcházela papežská allokuce neboli řeč, v které svatý Otec rozebíral církevní poměry v Itálii, Francii a Německu. Jmenovitě vyslovil politování své nad tím, že v Itálii bylo světskou vládou zakázáno, že nesmí vojsko doprovázeti velebnou svátostí, když ji kněz nese k umřajícím, a pak, že vládou svolán byl přímo do Říma sjezd protiklerikální. Také ve Francii a v Německu potkává prý se církev pořád ještě s obtížemi, ale tady prý je vyhlídka na lepší doby, na vyrovnání i na znovazavedení míru, k čemuž okamžitě prý jest nevyhnutelné potřebí svornosti.

— Spolek **Arimatejský** pochoval v měsíci červenci 168 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 48, ze zemského blázince 18, z nemocnice Milosrdných bratří 6, z nemocnice Milosrdných sester 30, z nemocnice Alžbětinské 1, z vyšetřovacího vězení 1, a z umřelých kaplí 4; celkem letos již 749 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Přelouči, Mladé Vožici, Lovosicích a Šluknově, dále p. M. K. za dar 24 zl., jímž se nesmrtelným členem spolkovým stala.

— **Nesnášenlivost náboženská.** Jakému mravnímu nebezpečí vydáno jest dělnictvo v továrnách jistých lidíček, toho patrný jest doklad v Novém Bydžově v továrně koželužské,

jež majetkem jest firmy „Bergmann et Comp.“ Tamní dozorce dělníků Lippe, protestant, zne-
mravňuje totiž a pohoršuje pracovní lid rou-
háním se Bohu a potupnými a rouhavými vý-
roky o Matce Páně, což vše ubohým dělníkům
jest trpělivě poslouchati, ač nechtějí-li od „do-
brotivých chlebodárců“ býti z práce vyhnáni.
Když jeden z dělníkův odvážil se konečně bo-
hopusté toto jednání uvésti na veřejnost, ihned
z práce byl propuštěn. A majitelé továrny tak
rozumějí pojmu spravedlnosti: místo aby rou-
havého zřízence svého ze služby propustili, vy-
hánějí nepohodlné sobě, náboženství svého si
vážící dělníky. Nemnoho lépe, než tento pro-
testant, vedou si jině židovští řiditelé a bylo
by věru na čase, aby nekalé takové počínání
přísně bylo trestáno od příslušných úřadů. Pro-
testanti a židé zajisté by ihned zažalovali pro
rušení náboženství.

Z Baltimore. (Dokonč.) Jinak se stát o
náš chrám aneb o školu nestará. Zřizuje bez-
konfesiijní tak zvané veřejné školy, platí učí-
tele, nenutí ale nikoho, aby děti do nich po-
sýlal. Každá náboženská společnost může si na
své útraty zřídit školu, musí ji ale též vydr-
žovati a mimo to přispívati placením městských
daní na vydržování svobodné školy. Do kato-
lické školy nevstoupí nikdy inspektor, kdežto
svobodné školy podléhají jako v Evropě do-
hledu inspektorů všelikých stupňů. Jenom v po-
licejních a zdravotních záležitostech stará se
se městský úřad o náš kostel a naši školu.
Tak nařídil loni, aby všechny dvěře v kostele
a ve škole tak byly zařízeny, aby se daly otví-
rati na venek. Když jsme letos v zimě začali
v kostele topiti, přišel časné ráno policista a
rozkázal, aby okolo kamen byly postaveny že-
lezné opony, jelikož by mohly stolice kostelní
blízko postavené chytiti. — V předešlém roce
seznal jsem při vyučování dorostlých chlapců a
děvečat a také při zkoušce před oddavkami, že
mladší lid nedostatečně zná katolické základní
pravdy, a proto začal jsem místo kázání vy-
kládati katechismus. Podivuhodno je, že jsem
nepozoroval při lidech, kteří v pokročilejším
stáří z Čech do Ameriky přišli, nedostatku zna-
losti náboženství takového, jako při mladší ge-
neraci. — Máme tu v Baltimore dvojce velmi
dobré katolické noviny, anglické, „Catholic
mirror“, a německé, „Katholische Volkszeitung.“
Češi severo-američtí mají také dva katolické
listy, „Hlas“, který vychází v St. Louisu, a
„Čechoslovana“ v Chicagu. Všecky tyto listy
jsou týdeníky, ale mají velmi bohatý obsah.
Dověděl jsem se, že druhý český list, který
teprve loni vycházeti počal, má málo abonentů.
Před čtrnácti dny upozornil jsem na to osadníky

při ohlašování před kázáním, a již druhý den
přihlásilo se deset odběratelů. Z toho lze viděti
dobrou vůli, která obec ovládá, ačkoli náleží
většina zdejších českých katolíků ke stavu pra-
covnému, tak že si musí denní chléb těžkou
prací vydělávati. — Důstojný pan P. provinciál
Schauer, Američan německého původu a veliký
přítel naší české obce svato-václavské, přijal
loni na podzim zdarma do juvenatu v North-
Eastu, jakéhosi to chlapeckého semináře kon-
gregace redemptoristů, čtyry české chlapce, kdež
vystudují šestitřídni gymnasium, aby potom —
budeli to vůle Boží — vstoupili do studentatu
v Ilchestru, studovat filosofii a teologii. Máme
též nyní v Ilchestru čtyry kleriky, z nichž je-
den je od loňska knězem, kteří se vši píli a
s dobrým výsledkem studují češtinu. Požehnali
Bůh našemu úmyslu, budeme míti v krátkce
tolik českých kněží, aby mohli v rozličných
českých obcích severní Ameriky konati missie.
Často již mne žádali duchovní správcové če-
ských obcí, abych u nich missie konal, leč
musil jsem odřici, poněvadž mám beztoho v
Baltimorem příliš mnoho práce a poněvadž moje
stáří velikého namáhání již nesnese.

Literární oznamovatel.

— (Nový důležitý podnik literární.)
Redakcí dp. P. J. Kachnika, vikáře a nákla-
dem knihkupectví R. Prombergra v Olomouci,
počala právě vycházeti „Sbírka časových listův,
úvah a přednášek“, kterouž se má zahájit
nová činnost literární na Moravě čelící ku ná-
rodnému, duševnímu a hmotnému povznesení
lidu Moravského. — Pro tento podnik li-
terární získán již hojný počet vynikajících sil a
látka rozdělena na články národohospodářské,
socialní a národně-katolické. — Důstojněji ne-
mohla tato sbírka zahájena býti jako třemi pa-
stýřskými listy, tvořícími sešit 1., jimiž tak krásně
a dojemně promluvili velepastýřové země ko-
runy české ku svému lidu. — Kdežto se jed-
notlivá čísla časopisův, jež svého času tyto pa-
stýřské listy přinesly, lehce pohodí, potratí a
zničí, zůstane sbírka jich tímto sešitem úhledně
upraveným trvalou památkou posvátného roku
Methodějského. Mnoho prospěje sbírce té velmi
levná cena její; stojí tento pěkný sešit o dvou
arších obsáhlého tisku pouze 6 kr. — Další
sešity obsahovati budou: Jakým způsobem jest
zahájit tímto posvátným rokem znovuzrození
lidu Moravského. O lichvě. O zachování kroje
národního. O sporivosti. O pojišťování dělnic-
kého stavu. Horálův našich denní chléb — ze-
mák, a prospěšné jeho pěstování. Zbožné

účinky kořalky atd. atd. Není pochybnosti, že hlavně kněžstvo naše, jež jest lidu našeho učitelem, rádcem a vůdcem, s prospěchem postará se o to, aby sbírka tato nabyla největšího rozšíření, jakého jí zplna srdce přejeme!

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Aloys *Böhm*, far. v Cerkovicích, jmenován osob. děkanem;
 - p. Ant. *Fanta*, far. u nejsv. Trojice v Podskalí v Praze,
 - p. Václ. *Malý*, far. v Poříčtí,
 - p. Frant. *Vania*, far. v Maršovicích,
 - P. Vendelin *Albert*, kněz ř. prem. a opat. tajemník v Teplé,
 - P. Karel *Emele*, kněz ř. křížovn., probošt na Chlumu Marianském, jmenování arcib. notáry.
- Ustanovení jsou:
- p. Frant. *Libovický*, katech. na Vinohradech, za far. v Střezmíři;
 - p. Ignác *Matějovský*, far. Kolodějský, za far. ve Vitčicích;
 - p. Jan *Arnošt*, admin. v Červeném Újezdě; za kapl. v Sedlci;
 - P. Karel *Svoboda*, kněz ř. křížovn., za kapl. ve Františ. Lázních (Franzensbad);
 - P. Ant. *Vaněček*, kněz ř. křížovn., za II. kapl. v Tachově;
 - P. Petr *Špička*, kněz ř. křížovn., za II. kapl. v Králově Chlumu (Königsberg);
 - P. Aug. *Lenk*, kněz ř. křížovn., za II. kapl. u sv. Frant. v Praze;
 - P. Gabriel *Pecháček*, kněz ř. křížovn., za koop. u sv. Frant. v Praze;
 - P. Jos. *Pohl*, kněz ř. křížovn., za koop. u sv. Frant. v Praze.

Uprázdňené místo:

Koloděje, fara patr. p. Jana knížete Lichtenšteina, od 29. července 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Novák*, b. vik., č. kons. rada a děkan na Veliši, a
 - p. Jan *Cibulka*, č. kons. rada, b. notář a děkan v Oustí nad Or., jmenování skuteč. konsist. rady a assessory;
 - p. Ant. *Pipota*, č. děkan a far. v Žlunicích a
 - p. Frant. *Eixner*, b. notář a far. Bärnwaldský na odpočinku, čest. děkany.
- Ustanovení jsou:
- p. Jos. *Kašpar*, far. Cibuzský, za far. v Josefově;
 - p. Jos. *Kavan*, far. v Žirči, za far. v Zálonově;
 - p. Ant. *Štěpánek*, kapl. Kralodvorský, za far. v Bejšti;

p. Václ. *Bartoš*, vikar. v Hradci Král., za kapl. v Chocni;

p. Karel *Neužil*, vikar. v Hradci Král., za kapl. v Dolních Královicích.

Uprázdňená místa:

Čibuz, fara patr. nábož. matice, od 1. srpna 1885;

Žireč (Schurz), fara patr. pana Waagnera šl. z Wallernstädtu, od 1. srpna 1885.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Tom. *Sladovník*, řed. c. k. polní konsistoře, jmenován jest komořím Jeho pap. Svatosti;
- P. Edmund *Kulich*, č. řádu premon. král. kanonie Strahovské, far. ve Velké Chýšce,
- p. Jan *Sova*, far. v Horní Cerekvi a b. notář,
- p. Jan *Peterka*, far. ve Věžné, kons. rada a vikář střídnicí Pacovského,
- p. Ant. *Fährnich*, far. v Rynarci, jmenování osob. děkany;
- p. Aug. *Heeger*, děk. v Počátkách, b. kons. rada a býv. vikář,
- p. Vojt. *Holý*, děk. v Pelhřimově, b. kons. rada a vikář stříd. Pelhřimovského,
- p. Ant. *Luger*, děk. v Nové Cerekvi, taj. Pelhřim. vik. úřadu,
- P. Řehoř *Segel*, kněz ř. premon. kanonie Strahovské, farní admin. ve Smilových Horách,
- p. Ferd. *Hazuka*, děk. v Černovicích, taj. Kamenického b. vik. úřadu,
- p. Frant. *Hraše*, děkan v Pacově,
- p. Frant. *Pražák*, děk. v Červené Řečici,
- p. Ant. *Kloboučník*, far. ve Zhoři, taj. Pacovského b. vik. úřadu, jmenování bisk. notáry;
- p. Vojt. *Ludvik*, far. Stachov,
- p. Frant. *Kalina*, far. v Novém Rychnově,
- p. Jan *Pravda*, far. v Lidmani,
- p. Frant. *Fiala*, far. ve Vonnšově,
- p. Prokop *Pablásko*, far. v Hořepníku,
- p. Frant. *Peuker*, far. ve Chvojnově,
- p. Ant. *Schmidinger*, far. v Pošni,
- p. Karel *Živsa*, far. ve Veselé
- p. Jan *Kučla*, gymnas. katech. v Pelhřimově a
- p. Jan *Kouba*, exposita na Křešněniku, obdrželi exposita can.;
- p. Vojt. *Hajný*, kons. kanc., bisk. ceremoniář a
- p. Václ. *Truhl*, kapl. v Počátkách, obdrželi Synodalie.

Uprázdňená místa:

Vodňany, děkanství patr. obce král. města Vodňan, do 16. srpna t. r.;

Mouřenec, fara patr. pana Václava Müllera, do 30. srpna t. r.;

Mysliv, fara patr. pana Arnošta hrab. Wallisa, do 3. září t. r.;

Místo katech. na obec. a měst. škole na Nových Hradech, do 19. srpna t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. se-
mináři. č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.60
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Vydal: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

František de Paula hrabě ze Schönbornů,
arcibiskup Pražský.

Bůh zachovejž Ho, obživiz Ho a blahoslaveného učiniž Ho
na zemi po mnohá léta.

Promluva při prvním sv. přijímání.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Maličko a neuzříte mne a opět maličko a uzříte mne, neb jdu k Otci. Těmito slovy opověděl Spasitel svým milým učenníkům Svou smrt a zmrtevých vstání. Svůj odchod k nebeskému Otci. Předpověď ta zevrubně se naplnila. Neb čtyřicátého dne po Svém vzkříšení vstoupil Božský Mistr na hoře Olivetské před svými učenníky na nebesa. Avšak ať Pán Ježíš od svých milých učenníků se odebral do sídel nadhvězdých, přece neopustil jich a nás docela. Jako starostlivý otec umíraje dává svým dětem ta nejlepší naučení a vše i to, co nejdražšího má, jim odevzdává, rovněž tak učinil Božský Vykupitel náš. Prvé než-li nás opustil, zanechal nám zde, co nejdražšího měl, totiž sebe sama, své tělo a svou krev, své Božství a člověčenství. A tohoto nejdražšího odkazu Kristova, Večeře Páně máte dnes, milé děti, okusiti poprvé. Maličko a Spasitel vstoupí pod způsobou chleba pod střechu srdcí vašich; dnes poprvé otvíráte Spasiteli mladistvé srdce své; dnes poprvé vpadnutí máte do otevřeného náručí Kristova. Dnes z chrámu zdejšího nepůjdete do svých příbytků, ale přijdete tam se svým Spasitelem. Ó jak vznešeného hosta poneseť si pod střechu svého rodného domu. Ó v pravdě šťastný to den, ten den dnešní, o němž lze vám praviti se Žalmistou Páně Davidem: „Tof jest den, který nám učinil Pán, protož veselme se a radujme se v něm.“ Ó mohu snad předpokládati, ba mohu tvrditi, že jste jistě spěchaly do zdejšího chrámu dnes radostněji než jindy, toužebněji než jindy. A kterak byste nejásaly nad tím převelikým štěstím, jehož se vám dnes za podíl dostane, a jehož i sám císař francouzský Napoleon tak vysoko si vážil.

Jak mnoho dětí tohoto přeradostného dne nedočkálo se; sotva že poněkud odrostly plenkám, sotva že vyronily několik slziček, sotva se jako útlé poupátko rozvíjeti počaly, tu již neuprositelná kosa smrti život jejich podřala a jako trávu polni sežala. Marně ronil slzy otec, marně kvílela matka. Vás pak, milé děti, Bůh až posud zachoval, abyste mohly dojíti té převeliké cti, totiž byste v smrtelné srdce své přijmouti mohly Tělo Páně. Kéž jste to štěstí, jak náleží, pochopily a poznaly,

kéž jsem měl výmluvnost sv. Jana Zlatoustce, kéž jsem měl řeč andělskou, bych vám aspoň částečně vysvětlil, jak veliké milosti dnes účastnými se stanete.

Rozvažte dobře, kdo přichází dnes k vám? Vy znáte již Toho, jenž dnes do srdce vašeho vstoupiti má; víte že jest to Ježíš Kristus, Syn Boha živého, a sám pravý Bůh. Jestliť to Ježíš, Vykupitel náš, jenž na hoře Kalvarii za všechny lidi, tudíž i za vás nesmírné bolesti trpěl, aby vás od věčného zahynutí vysvobodil. Jest to Ježíš, ten vroucí přítel a milovník nevinných dětí, který praviti ráčil. „Nechte maličkých přijíti ke mně, takových jest království nebeské.“ Budete přijímati Toho, jemuž řeménka u obuvi rozvázati sv. Jan Křtitel za nehodna se pokládal. Slyšely jste ve škole z úst mých, jak pastýři Betlémští za šťastné se pokládali, že dáno jim bylo nějakou chvíli patřiti na tvář Syna Božího. Též radostí velikou oplývalo srdce tři mudrců od Východu, že mohli nějaký den jemu se kláněti. Z celé duše své zaplesal staříček Simeon, že Božské děťátko dosti malou chvíli směl na loktech svých držeti. Těšil se z toho velice svatý Jan Křtitel, že mu popráno bylo na Spasitele světa, prstem svým ukázati a zvolati: „Ejhle Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa.“ Přeblaženou cítila se ona žena neduživá, že mohla jen odolku roucha Jeho se dotknouti. Velice poctěna cítil se svatý Jan Evangelista, miláček Páně, že při poslední večeři na prsou svého božského Mistra odpočívati mohl. Jak se radoval Zacheus, že Ježíše měl za hosta v domě svém. Jak se těšily děti Palestinské, když je milý Spasitel k sobě volal, je objímal a jim požehnání udílel. Nevýslovná jest blaženost andělů, a nebešťanů vůbec, že mohou neustále na tvář Boží patřiti. Však mnohém většího vyznamenání dostane se dnes vám. Za nedlouho co nejdříve spojití se máte se svým Spasitelem, kterýž sám pravil: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“

Známo jest vám, že svatá Alžběta, když ji navštívila Maria Panna, nadšeně zvolala: „Odkud mi ta veliká milost, že matka Pána mého přichází ke mně?“ Zda-liž tedy nemusíte vy tím více ustrnouti, když ne matka Páně, ale Pán sám vás navštěvuje! To bídné tělo lidské, ta hrstka prachu a hlíny stává se při sv. přijímání oltářem Páně. Jedna žena ze zástupu, který druhdy Pána Ježíše obklopoval, bla-

hoslavila Marii, matku Boží, že Ježíše pod čistým srdcem svým nosila, a že jej odkojila panenským mlékem svým. Neboť v nadšení zvolala: „Blahoslavený život, kterýž tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.“ Touže příčinou nazval i archanděl Gabriel Marii požehnanou mezi ženami. Však jeden každý z vás může zvolati: „I já jsem blahoslavený, i já jsem požehnaný, neb dnes smrtelnýma rtoma svýma se dotýkati těla mám Páně.“ Když Spasitel přišel k hrobu Lazarovu zaplakal nad přítelem svým, pravili Židé: hle kterak jej miloval. A když já dnes patřím na vás, milé děti, v této chvíli, kdy Spasitel do vaší duše vstoupiti se hotoví, nemusím-li i já říci: hle, kterak vás miluje. Když čtvrtého dne po smrti Lazarově Pán Ježíš blížil se k Bethanii, a Marta, sestra Lazarova od Něho potěšena byvši pro svou sestru Marii Magdalenu běžela, zvolala k ní: Pán je zde a volá tebe. Tak i já milé dívky oznamuji vám: Pán je zde, zde v tomto chrámu, zde na oltáři a volá vás k sobě. — V první knize královské čteme o veliké lásce Jonathanově k Davidovi. Písmo sv. svědčí, že Jonathan miloval Davida jako svou vlastní duši. A jaký důkaz přátelství svého podal Jonathan Davidovi? Jonathan byl syn krále Saula a David byl zprvu jen pastýřský pacholik. A hle Jonathan svlekl ze sebe sukni a všeliké roucho jiné, kterým byl oděn a dal je Davidovi. Jonathan dal Davidovi velmi mnoho, ale přece mu nedal sebe sama, jako Kristus sebe sama dal za nás na smrt kříže a posud se nám dává v nejsvětější Svátosti oltární. Vypravuji staří o ptáku pelikánovi, že zobákem rozedře prsa svá, aby krví svou nakrmil hladová svá mláďata; takovou lásku má k nám i Spasitel, jenž nás krví svou vykoupil a Tělem a krví svou duše naše živí k životu věčnému. Ve starém Zákoně čteme, jak hojně požehnan byl Obededom, že archu úmluvy nějaký čas přechovával v domě svém. Ale co jest archa úmluvy proti nejsvětější Svátosti oltární? Archa úmluvy byla jen skvostně zhotovená skříně, ve které bylo jen několik zrněk manny, divotvorná hůl Mojžíšova a dvě kamenné desky, na které Bůh prstem svým vyryl desatero přikázání. Jakými dary teprv, jakým požehnáním naplněn bývá člověk, jenž hodně přijímá Boha svého. S jakou pokorností má se blížiti člověk k tak velikému tajemství lásky. Sv. Petr, když

k rozkazu Páně rozestřel síť k lovení a když zahrnul také množství ryb, že se až síť počaly trhati, padl k nohám Ježíšovým a zvolal: Odstup ode mne Pane, neboť jsem člověk hříšný! I vy v pocitu své neohodnosti s tou největší uctivostí přistoupiti máte k stolu oltárnímu. Když David chtěl stavěti chrám Hospodinu, řekl: Veliké jest to dílo, neb stavěti se má přibýtek ne pro člověka, ale pro samého Boha. I vy máte upravití a uchystati v duších svých přibýtek ne pro člověka, ale pro samého Boha.

Jest odjakživa obyčejem, že byli lidé někým vyšším pozváni k hostině, že běře na se sváteční roucho, aby i zevně na jevo dal účtu k tomu, když jej byl pozval. I vy jste pozváni k hostině, víte ku které a k jaké, víte a znáte, kdo vašim hostitelem, kdo pokrmem bude. I na vás zřím svátečné roucho, jak dnes v pravdě sluší a patří. Však veztež také, že Spasitel nehledí tak k tělu, jako spíše k duši. Však nepochybuji, že i duši svou ozdobili jste včera ve svátosti pokání rouchem posvěcující milosti Boží, že jste důstojný stánek upravili v duši své tomu nebeskému Hostu. A proč přichází k vám? Přichází k vám, aby vás častoval chlebem nebeským, z kteréhož kdo hodně požívá, živ bude na věky. On přichází k vám, aby vás silil v dítěti křehkosti a slabosti vaší. Hle, milé dívky, nyní kvete vám krásný máj života, ještě kráčíte údolím útlé mladosti; čím většími ale i staršími budete, tím větší pro vás nastanou boje, tím větší pokušení ke hříchu, tím větší nebezpečení pro vaši duši. Až dorostete seznámíte se se světem hříšným, jako Eva s hadem svůdným. Dříve nebo později budou lidé zkažení a zlomyslní vám hledět zhasiti světlo sv. víry! Proto již záhy běře Církev sv., tato pečlivá matka, mladistvého křesťana za ruku a vede ho k hodům lásky Kristovy, k sv. přijímání, vede ho ku Kristu. A v pravdě kdož vás může více chrániti, kdož vás dovede lépe opatrovati, byste nezahynuly na duši ve viru tohoto světa, než-li sám Ježíš Kristus? A vizte, On chce býti ochráncem vašim, posilou a útočištěm a pro dnes ponejprv vstupuje do vaší duše. V skutku, šťastný to den, blahoslavený ten okamžik, kdy Beránek Boží zavítá k vám. Nuže, když ten nejvěrnější přítel, Kristus Ježíš, vejde pod střechu srdcí vašich, děkujte Mu s vroucnou nábožností za dnešní milost a za všecka vám posud prokázaná dobrodiní,

děkujte předobrotivému Bohu svému, že vás otcovskou rukou svou od kolébky až k této slavné hodině vedl. Slibte mu svatosvatě, že, pokud prouditi bude krev v žilách vašich, Jemu věrně sloužiti chcete, že ani částečkou srdce svého nepronajmete hříchu, neb Kristus a hřích, milost Boží a ďábel nikdy nemohou býti zároveň v duši člověka. O mějtež se na pozor, abyste tak dobrého vůdce velikým hříchem nikdy neztratili. Víte, co znamená Boha ztratiti? Chci uvéstí podobenství. Pomyslete si, že by vám vaši rodičové umřeli, a že byste jich hledati musili místo pode krovem domácím tam na poli smrti pode travou; a chtěli byste jim povědět, co vás souží, a kdo vás utiskuje. O jak divně bylo by tu té mladé hlavě vaší. Tehdy zkusili byste měrou nejplnější, jak těžce nese se osiřelost. Ale co jest ztráta toho nejlepšího otce, té neupřímnější matere proti ztrátě Krista Ježíše. Nejhorší a nejnesnesitelnější opuštěnost nastává tehdy, když někdo ztratil Boha svého životem, jehož každinký krok bývá hřích. A abyste toto předsevzetí své tím jistěji splnili, rcete jeden každý k Pánu Ježíši důvěrně, jako druhdy patriarcha Jakub k andělu: „Zůstaň s námi, neb se již připozdívá,“ — podobně i vy s vroucností volejte k tomu nebeskému Hostu: „Zůstaň s námi, o Pane, v životě i ve smrti. Sepněte nevinné své ruce a modlete se též za pečlivého otce, za upřímnou matere, kteří nad vámi bdí, v nemocech vás ošetřují, kteří tolik dobrého vám již proukázali. Pomodlete se také Otčenáš za mne, svého katechetu, za ostatní své učitele, za dušičky v očistci a vůbec za všechny, kteří jsou vašemu srdci blízcí. Končím. Jen ještě jedno napomenutí mám k vám. Nezapomeňte nikdy, pokud živý budete na tuto veleslavnou hodinu. Obzvláště budete-li k těžkému hříchu pokoušeni, ať vám toto svatosvaté okamžení vždy s posvátnou hrůzou před oči vstoupí. Dá-li Bůh všemohoucí se vám dlouhého života dočkat, až v mužná leta dospějete, až vlny života daleko od rodičů vašich vás roznese, až starost jako balvan dopadne na vaši hruď, až snad vaše milé rodiče bude kryti travnatý drn, a vy na tom širém světě ode všech opuštění státi budete jako Robinson na pustém ostrově, pak pomněte na dnešní slavný okamžik, zajděte si v chrám, přiklekněte k oltáři, jak jste učinili dnes, a rcete důvěrně: Ježíši

Kriste utěš mne, pomoz mi, a ode všeho zlého mne vysvobod. Amen.

Mart. Sedlák.

Nástupní řeč.

Kdykoli na osadě duch. správce se střídají, bývají mysle osadníků farních napnuty a rozmanité domněnky, všelijaké pověsti, neurčité zprávy kolují dům od domu, trapná nejistota zmocňuje se všech při pomýšlení, jakým novým pastýřem duch. bude a jak si povede.

Abyste všechna uzavřenost nemístná mezi mnou a vámi, drazí osadníci, rázem pomínula a upřímné sblížení brzy nastalo, promluví v první řeči k vám, „čeho ode mne jako od svého duchov. správce můžete očekávati a čeho já navzájem od vás nadíti se mohu.“

Pojednání.

I. Chci býti pastýřem duší vašich řádným a tudíž můžete ode mne očekávati, že denně za vás modliti se budu. Za osadníky se modliti jest přísnou povinností duchov. správce božským i lidským právem jemu uloženou. Má Boha prositi, aby nešťěstí od nich odvrátil a požehnání svého jim udělil. Věřící považují kněze za svého zástupce a prostředníka u trůnu Božího. V tom vás nesklamu nikdy a den co den budu modlitby vysílati k nebesům za živé i za mrtvé věřící zdejší osady. Zejména chci vzpomínati vás při drahé oběti mše sv. a skrze ni Bohu vaše prosby, díky chválu i velebení přednáseti; nad jiné bude ovoce svaté oběti přivlastněno těm, kteří zvláště modlitbám svým se byli doporučili, mši sv. nábožně přítomni byli a dle možnosti k stolu Páně přistoupili. Dále smíte ode mne očekávati, že ochotně a svědomitě sv. svátostmi vám přisluhovati budu.

Zdraví mohou se ode mne nadíti ochotnosti, která nebude váhati aniž přisluhováním té které svátosti bez příčiny důležité odkládati. Vždyť není kněze pravého radosti větší nad tu, bliží-li se věřící často ku stolu Páně, čerpají-li hojně z nepřeborných zdrojů milosti. K ochotnosti přistoupí svědomitost, neboť v duchu Kristově mám zdejší osadu řídit s pečlivou trpělivostí a láskou. Nechci býti nájemní-

kem aniž zrádcem svého úřadu, ale pokud s pomocí Boží možno, pastýřem dobrým.

Nemocní mohou se nadíti, že o to vždy se postarám, aby útěchy sv. náboženství v čas jim se dostalo, a pokud lze bude i pomocí v potřebách tělesných; mohou najisto doufati, že rád v dešti i blátě, v horku i v zimě, ve dne i v noci, v nemoci nákažlivé vydám se na na cestu, abych je posilnil svatým slovem a chlebem nebeským.

Konečně smíte očekávati, že učení Kristovo víry a mravů zde v kostele i ve škole horlivě hlásati budu.

Vyučování mládeže bylo po dlouhá léta mým výhradním zaměstnáním; mezi mnohými i dospělými žáky prožil jsem dosud nejkrásnější chvíle mého života; škola byla mou druhou katedrlnou, srdce dítek úrodnou půdou, v které zasetá zrnka se ujala, vzklíčila a žeň vydala. Ve škole vychovává si kněz, budoucí osadníky, posluchače a kajicníky.

Že při tom vás dospělých nesmím zanedbávati, leží na bíle dni. Tu výkladem pravdy evangelické, jindy varováním před hříchy, pak naváděním ku ctnosti, tu zas připomínáním povinností, jednotlivým stavům, uváděním na paměť přikázání Božích, i církevních chci na vaši časné i věčné spásy pracovati.

II. Mám-li já za vás denně se modliti a u oltáře při oběti nejdražší vás pamětliv býti, slušno a spravedливо, abyste i vy za mne sluhu Páně se modlili a při mši sv. se mnou jako z jedné úst prosbu a dik i chválu k nebesům vysílali. Ba že musíte mysl svou tak uspořádati, aby život a utrpení Páně před Vaším zrakem duševním živě se rozprostíralo, musíte hříchů svých srdečně želeti, pravý úmysl vzbuditi a Boha na kolenou prositi, aby vám hojně užítky krvavé oběti kříže skrze nekravou obět oltářní milostivě přivlastniti ráčil.

Jako při drahé oběti, tak i ve zpovědnicí nutno vám se mnou spolupůsobiti; neboť co by prospělo kněžské rozřešení bez vašeho se polepšení, mé spasitelné napomenutí bez žádoucího napravení vlastní chyby, daného pohoršení a sjednání povinné náhrady?

Slovy svými bych jen vodu krájel a povětří rozrážel, kdybyste mne s kazatelnou mluvícího pilně neposlouchali, učení mé za slovo Boží nepřijímali a pravdy hlášané na sebe neobraceli.

Leč mám netoliko vás nýbrž i ditky vaše ve sv. náboženství vyučovati a tudíž na vás jest, abyste je pilně, pořádně do školy a na křest. cvičení posílali.

Kéž svatá kázeň a křesťanský mrav zkvětá po domech i ve školách této farní osady, kéž mládenci a panny vzrůstají v nevinnosti, čeledínové a osoby služebné kéž žijí počestně bez pohoršení, rodičové a hospodářové kéž dobrým příkladem ostatním předcházejí.

Pane na nebesích! přispěj mi pomocí svou, svatý N., patrone této svatyně oroduj za mne, abych z tak sporádané celé osady farní brzy a dlouho těšiti se mohl. Amen.

J. Ježek.

Regina angelorum!

(Ze sbírky „Obrazu Madonny.“)

Opojnou vůni, až se dech tají,
dýchá dnes jasmín, dýchá ten květ;
zdá se mi slyším anděly chvěť,
slétají s nebe k našemu kraji.

Perutě jich zřím, v barvách duh hrají,
tichoucný jejich k zemi jest let,
nebeskou písní zvučí jich ret;
Madonně svatě kořit se zdají.

Chvím se — a ruka k nebi se zdvihá;
vidím jen, jak se větvemi mihá
ještě jich říza — paprsek bílý;
čarovná píseň kol zní teď pouze —
k obrazu patřím v bolestné touze...
s úsměvem, zdá se, ke mně se chýlí.

Xaver Dvořák.

Smiluj se Hospodine!

Črta ze „zlaté doby“ české od
Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

Host vkročiv ve prostornou komnatu, postavil svíci stranou a přistoupil k oknu. Pod ním hučela jarními vodami rozvodněná Sázava. Burácela narážejíc na skalní stěnu jakoby chtěla podemliti ty základy a sřítiti celou budovu na nich stojící, jakby vyprávěla hlasem hromovým téhle černé noci, že tam nahoru se stěhuje divný jakýs ruch, že tam nahoře není všechno, jakby

mělo být, že tam nahoře v krátce nebude tak, jak jest a bývalo.

Upřel zraky své do tmavé krajiny, kde na druhé straně údolí na mírném svahu v temnu viděti byly obrysy zeman-ského dvorce vладыky Ivaná. Pojednou stáhl újeji rty, jakby zadržet chtěl kletbu, která mocněji a mocněji z hrdla se mu drala a plnila útroby i mysl jeho. Ucho-pil křečovitě římsu okenní.

„Nenapadne ti asi, že ti na blízku dli ten, který tolik nocí probděl bezsen-ných, který tolikrát k nebesům volal o pomstu, kterémus ty z prsou vyrvala klid a blaženost a nasadila šтира, který hlodá na srdci, v myslí, v duši. Avšak nepo-myslíš ani, že ten starý Petr se vrací, by se ti odměnil, odměnil tak, že se zhroší! Snad se ti zdá ve snách o něm, snad vi-díš jej před sebou státi jako tenkrátě mir-ného, snad zdá se ti, že jej úsměvem svým opět otravuješ a vypravuješ v objetí hrad-ního pána, jaký blázen ten Petr hradní-kův, jak umí pokorně prosit o jediný jen pohled tvůj. Avšak o moje hlavo nepřemýšlej o tom již; snad nebude to dlouho trvat a ty zdejší lesy i ta Sázava vypra-vovat bude, jak že mstí se Petr hrad-níkův!“

Poslední slova vykřikl, až se to roz-lehlo celou komnatou. Uleknut odskočil od okna. Snad nenaslouchal nikdo, snad již všude tvrdě spí. Utišil se poněkud, a přecházel rozčileně komnatou. Jen občas zaletěl mu zrak k tomu oknu a vždy za-bleskl příšerně.

Na východě již počalo se šeriti, když i on snad ve hradě poslední ulehl. Ale ty sny jeho byly asi podivny; každou chvíli strašlivý zvuk vyvinul se z hrdla, a po bledé tváři divný výraz.

* * *

Lidé ve Přibyslavi říkali, že zeman Ivan dcery své Katuše budoucí ale jistá záhuba; co zemřela její matka starostlivá, rostla jako strom v širém poli bez dohledu, tak že mnohá měštka přibyslavská spoko-jeně podívala se na svou zvedenou dceru pozorujíc, jaký rozdíl mezi dcerou její a zemanovou Katuší.

Což také divu. Ivan na tom světě ni-koho snad neměl mimo dceru. Příbuzných a přátel neměl a kdyby i měl, nedbal jich. Nejraději sedával sám. K dceři přilnul ce-lou duší svou jak starý zvetšělý kmen opírá se o mladou silnou haluz plnou síly

a jarosti. Nevěděl jak dlužno vychovati dítě, aby na něm k stáru radosti se dožil. Proto mysli si vždy, že dobře jest jen, když Katuše hodně vesela a otužila jest. A těch vlastností věru dcera jeho měla až přespříliš.

Povídala si čeled vладыkova, že tolik odvahy kolik ona ani mnohý statný muž ne-má a bázlivosti u ní že méně, než u mno-hého rytíře. Toulávala se sama neb i s od-danou sobě služkou Anežkou, která od mladosti v otcovském dvorci s ní vycho-vána byla, třeba celý den po polích a le-sích, neb vyjížděla na koni jako panoš vracejíc se s koněm spěněným a líci za-rdělou. Šla také nejedna pověst mezi lí-dem, že příliš hrda jest, že asi zeman pro ni málo, že tak často dlouho hovořívá s pa-nem Hartvikem, ale lidé zlí a pověst v je-jích ústech roste jako mraky za parného dne. Avšak přece na pravdivost jedné po-věsti nejedna sousedka se duší zaříkala, a ta byla, že pro ni hradníkův Petr s polo-více šilený se utekl do ciziny, proklínaje pry ji jednoho večera pode hradem a na-řikaje při tom tak úpělivě, že trudno po-slouchat.

Než jak se zdálo, Katuše z těch po-věstí velmi málo starosti připustila na svou svéhlavou sice ale hezoučkou hlavu. Snad jich ani neznala, a kdyby i znala, byla by se zasmála hlasitě, podívala se tomu, který by ji podobného cos povídal ostře do očí a odvrátila by se pohrdlivě od něho.

Od několika dní na čele Katušině chmura usadila se a ani přívětivost otcova, ani domluvy její družky Anežky, ani ob-vyklé vyjízdky nemohly je setřiti. Anežce se zdálo, že časem v jejím oku vzdor a hněv se objevil, jakoby tajila v sobě přání, které nebylo by možno vyplniti. Hledala dlouho, jak by vypátrala příčinu toho, ale nadarmo. Rty Katušiny jak z ocele a srdce jako nejpevnějším zámkem zamčené. Po-zorovala sice, že často zalétá ji zrak ku hradu, že tráví na pokraji háje většinu dne zamyšlená, zachmuřená.

Červen v pohorské krajině přibyslav-ské pravé divy konal. Luka samý květ, samá vůně, na stráních zeleň a ptačí zpěv, jakoby starý ráj se vracel na zemi. Jindy býval takovýhle čas Katuši nejmilejší. Letos však jakby nejzasmušilejší jeseň vládla chmurnou oblohou. Seděla nedaleko háje na měkkém pažitu bez zvuku, bez lesku v očích a úsměvu na líci. Časem pohleděla ku hradu tak pátravě, jak by

vyčistí chtěla z těch zdi omšných a štihlé věže tajemství nějaké.

Pojednou zalesklo se jí oko, povstala rychle a naklonila se ku předu pozorujíc cosi. Svěží červeň rozlila se jí po jemné tváři, rty lehce se pohnuly.

Stezkou vedoucí strání ode hradu ubíral se mladý muž v černém oděvu, s hlavou obklopenou, široký plášť máje přehozený přes ramena.

Mysli Katuše to zavířilo jako jarní vody Sázkaviny ženoucí se s hor hluchým šuměním.

„Konečně.“ Slovo toto pronešené jakoby maně způsobilo, že mizela s čela ta chmura neveselá a do celé bytosti se vracel starý jarý život.

Vždyť tolik načekala se naň. Již před nedávnem jak uslyšela, že ve hradě meška mladý muž s podivným leskem v očích, s bledou tváří, plavým vlasem v černém obleku, vznikla v ní touha tajná jakási, která neustále povídala jí, že jej musí poznati, že se s ním musí seznati, že se mu musí podívat do těch jeho očí a snese jeho pohled, před kterým tolik hradní čeleď se střežila.

Když uslyšela, že snad to čarodějník nějaký, když k ní přilétala pověst jedna za druhou, jedna podivnější než druhá, že se uzavírá v těsné věži, tam že sedí u ohně celý den, při tom tajemná slova šeptá, tu rostla touha její spatřiti podivného hosta, rostla až k umlčení. Musila ho viděti.

A uviděla.

Již časným odpolednem ubírala se ku háji. Čekala dlouho; až konečně zachvěla se celým tělem, jakby hrůza tajemná ji pojala, jakby mysl přemlouvala ji, by upustila od svého úmyslu; než vytrvala.

Hle tamto již se blíží, míří tam, kde dlela ona. Po celé cestě nezdvihl hlavy, pohlížeje zadumaný na stezku. Kráčel jistě. Vždyť znal zdejší kraj široko, vždyť za svého mládí tolikrát zde kráčel plný rozechvění a blaha. Nechtěl očí svých pozvednouti. Tam na pravo dvůr zemanův a jediný pohled naň vyvolal by v něm bouři citů, jež těžko utlumit, těžko přemoci, když usadily se v srdci, ve hlavě k nevyrvání.

Ovanul jej příjemný chlad lesní. Oddech si ze hluboka. Ty chvíle v lese ztrávené jediné jeho blaho, útěcha; celý ostatní den musí trávit v dusném pokoji, při plameni výparu plném. —

Avšak tam vidí postavu, tak nějak známou — ne zrak ho neklame, jest to ona, Katuše. Vidí ho a přec stojí. Čeká jistě jeho příchodu; tedy nepoznal ho nikdo, jinak jistě by zde nedočkala jeho přiblížení. A zase jakýs hlas našeptával mu: „čas příhodný — pomstíš se.“

Povolil plášť, který nyní volně splýval s ramene. Objevila se štihlá, mohutná postava jeho s hrudí možně vyklenutou. Pokročil ku předu a blížil se k dívce. Srdce zabušilo v něm mocně. Posud ta sličná Katuše jako před pěti roky, kdy ji nedaleko odtud viděl naposled. Tenkrát byla ještě mladička sotva sedmnácte jar přeletlo přes nezkušenou ještě hlavičku. Nyní již dospěla ve sličnou pannu. Cosi se v něm ozvalo jako stará láska s nevýslovnou onou rozkoší a kouzlem.

„Přeje mi opravdu štěstí velice nalézti tak sličnou pannu v lesní samotě. Budu okamžik tento čítati ke svým nejlepším, zažitým v neznámém kraji daleko ode vlasti. Odpuštěj mi laskavě, sličná panno, že tě vyrušuji ze klidu a připojuji se k tobě, snad proti vůli tvé. Jsem zde cizincem neznámým a přec tys' mne zjevem svým připoutala, že odvážil jsem se přistoupiti blíže.“

Katuše zarděla se a nesměle vzhledla k cizinci. Zrak její setkal se se zrakem jeho plným žáru. Zahleděla se rychle do hebkého mechu, jakoby čekala, že počne opět hovořiti svým zvučným lahodným hlasem.

„Příliš dvorný jsi, ctný pane, a viděti, že as z daleka jsi přišel v opuštěný kraj náš. Nevěřím však slovům tvým, že bys sličnější dívky nebyl našel. Mileráda odpouštím ti pochlebování tvé i to, že jsi blíže přistoupil, neboť věz, ctný pane, že u nás v Čechách bázeň i u dívek neznáma.“

Nyní již směleji zvedla oči své a upřeně zadívala ve tvář cizincovu.

„Nemyslíš jsem nikterak slovy svými vinití tebe, sličná panno, i družky tvé z bázně, než jak snad i k tobě donesly se pověsti, vyhýbá se mi lid a skrývá před mým pohledem, jak by sám zlý duch se objevil jim v mé postavě. Jsem však — abych toho před tebou netajil — žák učenců boloňských a mistr téhož učení a s urozeným pánem ze Schönfeldu konám přísné výzkumy. O tobě jsem, panno Katuše, slyšel mnoho vypravovat, a nemýlím-li se, jsi z nedalekého dvorce vladického dcera jediná.“

„Výborné zprávy máš, pane učený. Avšak jména svého posud laskavě jsi mi nesdělil, a přec tak rada zvěděla bych je, není-li to ovšem nepříjemno tobě.“

„Nikoli, nemám příčiny jménem svým se tajit, poněvadž je poctivé. Otec můj jmenoval se Balcari a mne jmenovali Anselmem.“

„Však nebylo by ti, ctný pane, milo sejiti dále na cestu; v lesním chladě milo jest se projíti a nepohrdneš-li, ukážu ti malý tento ráj.“

Pokročili ku předu mlčky, sestoupili na širokou lesní cestu. Kol nich štihle modřiny, jak živá zeď se řadily úžice se v dáli, odkudž kynula jim v ústrety bílá kaplička

„Věříš-li, panno v bádání a vyplnění předpověděného soudu?“

„Nezkusila jsem ještě nikdy nahlédnouti v budoucnost pomocí nějakého umění a nevím, zkusím-li. Zdá se mi to býti příliš malicherným a osud vrtkavějším, než-li co lidská vůle v okamžiku některém si přeje nebo očekává.“

„Aj toť jsi mojí odpůrkyni, neboť já jsem se naučil od svých mistrů čísti osud člověka z těch nesčíslných hvězd tam na nebi, a mohu říci, že mne zřídka zklamaly. Aspoň já jsem osud svůj si našel ve hvězdách zúplna. Zdálo se mi sice z počátku, že to nemožno, jak jevila se mi má budoucnost, avšak nyní pozoruji, že se plní věštba den ode dne.“ (Pokrač.)

Consolatrix afflictorum!

Skloněnou hlavu, ve slzách zraky
přicházím k Tobě, Matičko, dnes,
utichnul v řádu písní Tvých ples,
klíčí tam trudů, kde jen jest jaký.

I saň mých nebe pokryly mraky,
žarem květ touhy usvadlý kles',
útěchy anděl k nebi se vznes',
opustil zem — mě opustil taky.

Teď nitro mé jest pusté a chladné,
v květný jak luh, když podjeseň vpadne...
Matko! Ty moře hořkosti béd
na bránu Tvého soucitu tluku —
na větvích svit vzplál — či to svou ruku
útěchy anděl nade mnou zved?

Xaver Dvořák.

O zřízení arcijahenství a děkanství v Čechách.

(Pokračování.)

V hornatých krajinách severních Čech, kde mimo hory i řeka Labe byla na překážku, aby zachoval se zvláštní souvislý kraj, připomíná Kosmas provincii Zateckou, Bělinskou a Litoměřickou. Jsou sice mnohem starší (dle udání) paměti písemné o dvou krajích posledně řečených, avšak nikoli zcela jisté (z r. 993, 1056 Reg.). Přijato-li Labe za hranici, obou při zřizování arcikněží, zvolila se za sídla jejich Bělina a Litoměřice. O Boleslavsku zmiňuje se Spytihněv zakládaje r. 1057 kollegiátní chrám sv. Štěpána v Litoměřicích a ze zpráv mnoho pozdějších lze souditi, že tu mině kraj dosti široký. Za sídlo arcipryšta obráno nejspíše město Boleslav.

Za vhodně volená uznáváme tedy následující sídla arcikněžská: v Plzni, Žatci, Bělině, Litoměřicích, Boleslavi, Hradci nad Labem, Kouřimi a Bechyni. Kraj uprostřed nich zbývající hleděl přímo k arcijahenství Pražskému. Tak, že arcijahen byl spolu arciknězem, ježto práva arcipryštská nebyla než dílem moci jeho. Meze krajů církevních neurčovaly se trvám ani z počátku, aniž mohly za doby tehdejší určitě býti vytknuty. Tím že kostelů přibývalo, měnily se hranice najisto. I větší nebo menší horlivost při dozoru na podřízené plebány, potáhla za sebou změnu ve složení jednotlivých arcikněžství. Jaký byl poměr arcijahna Pražského k arcipryštům, nedá se nikterak stanoviti, ale ze všeho vidno, že asi zřídka se stýkali a následkem toho arcijahnové ani moc svou nad arcikněžími neupevnili.

Když přimnožoval se počet kostelův a nové plebanie se zřizovaly, rostla i práce arcikněží a úřadování jejich stávalo se námáhavější. Biskup nechtěje, aby bez ustání zaneprázdněným byl relacemi pomocníků svých ve zprávě diecése, popouštěl jim nenáhle větší pravomoc tak, že po sto letech vyrovnali se takorba arcijahnu Pražskému a tu i tam i dříve název jeho sobě přiosobili. Jestliže tak si věc představujeme a ohledneme se po zprávě Kosmově o sněmování Hnězdenském r. 1039, netřeba již pozastavovati se nad tím, že arcijahna a arcikněze za jedno kladl. Jiná obtíž se tu naskytá. Seděli arcikněží za doby Kosmovy

při svých kostelích a obrocích či trvali při dvoře biskupově, jsouce spolu kanovníky okrámu Pražského? Máme za to, že i v tom ohledu stala se podstatná úchylna od prvotního zřízení církve České, ani mnozí arcipřysti povyšování byli na kanovníky. Ti pak nevzdali se ihned hodnosti předešlé, nýbrž pokud lze bylo, snažili se dosti činiti povinností obou úřadův. Dostí možná, že do kapitoly nejprve přijato několik arcikněží působením probosť Marka († 1098), proslulého reformátora sboru kanovníckého. (D. P. I. str. 72). Zatím však ostatní zůstávali na venkově a kdy třeba bylo, zastupovali nepřítomné soudruhy své. R. 1144 připomíná se, jak již řečeno, sedm arcipřistů v kapitole Pražské.*) Že soustředění správních úřadů církevních v Praze nesvědčilo prospěchu diecése, blahu věřících a pořádku při kostelích, rozumí se samo sebou. Vzpomínáme tu mimoděk na slovo Pokračevatele Kosmova (str. 303), jež propověděl o Heroldovi, arciknězi Plzeňském: „archipresbyter, *quod non decebat, fuit.*“

Vyslanec papežský kardinál Kvido zavítav r. 1143 do Čech, vynaložil mnohou péči na to, aby život církevní v Čechách byl osvěžen, nepořádky přetrženy a spásitelná kázeň vedle předpisů zákonitých opět zavedena. Soudě nepřikladné duchovní, ať žili v Praze ať na venkově (in tota Bohemia), přesvědčil se na své oči, čeho se nedostává tak rozsáhlé diecési: náležitěho rozdělení farností a stálého dohledu na podřízené duchovenstvo. Za tou příčinou pronášel náhledy své, kterak dalo by se odpomoci mnohým nešvarům, trestal rušitele kázně církevní a dokládal se výrocky otcův uloženými v posvátných kanonech. Mimo jiné poručil biskupům (Pražskému a Olomouckému), aby v diecésích svých kostely farní rozřídily (ut in parochiis suis plebales ecclesias distinguant. Reg.)

Kterak a kdy vyhověli biskupové Čestí rozkazu vyslancově, nevíme, ale tolik jest jisto, že brzy po odchodu jeho vymizel v písemných památkách název arcikněží a obecným se stalo jméno arcijahnův. Ukaž právě řečený vysvětlujeme si takto: Pravomoc, kterou získali si arcikněží prodlením času a s vůlí biskupovou, došla zákonitého schválení a bývalí arcikněží

stali se skutečnými arcijahny, t. j. generálními vikáři pro ten kraj, kde druhdy bývali toliko zodpovědnými dozorce kněžstva a věřících. Povýšení jejich mělo v zápětí nové proměny ústavy církevní. Jako druhdy nad nimi stál arcijahen, tak nyní ukazovala se potřeba podržiti sobě někoho, kdo by přímo dožíral na kněžstvo a lid, sidle uprostřed něho. K službě té obrání z prvu tuším opět arcikněží, kteří nedlouho potom nazývali se děkany. Při tom užito té opatrnosti, že celé arcijahenství nesvěřilo se muži jedinému, nýbrž několika duchovním, jak potřeba a pokročilé rozdělení zemské toho vyhledávaly. Průběh věci nyní vypravovaných a konečné ustálení jejich, klásti jest do let 1144--1167.

Původ i význam slova děkan (decanus) hledati jest v řeholi klášterů východních, při kterých dozorce desíti (*deka*) pracujících bratří slul děkanem. Když sdružilo se po r. 816 duchovenstvo biskupského kostela a dvoru na základě řehole v kapitolu, přijal, jak již svrchu řečeno, nestarší kněz sboru toho klášterní název děkana. Ve století 11. rozdělila se města biskupská na okresy farní. První farář a dozorce ostatních jmenoval se arciknězem a později po způsobu v kapitole obvyklém slul děkanem. Týž název přikládá se napotom i venkovským arcikněžím (*decani rurales*). V Praze spořádána byla kapitola teprvé ku konci 11. století a po soudu vážených dějepiscův klásti jest původ děkanství Pražského města, to jest rozdělení města na více far, do prostřed 12. století. (D. P. I. str. 76, 72).

Popis diecése Pražské rozdělené na arcijahenství a děkanství pochází z doby prvního arcibiskupa Arnošta z Pardubic (1344--1364). Od pobytu kardinála Kvídona v Čechách uběhlo tedy právě dvě stě let. „I nemůžeme jistiti ani věřiti, že by se od oné doby až do času arcibiskupa Arnošta nic nebylo změnilo v církevním rozdělení země. Nicméně však, kdo uváží obyčejnou velikou stálost a nepohnutelnost církevních zřízení tohoto druhu ve středním věku, nebude aspoň mysliti, že by se za dvě století, o které se tu jedná, všechno bylo změnilo v samých základech. Tyto jistě zůstávaly stále a změny daly se jen částečně.“ (T. XXXII str. 228.) Uvažovati o proměnách těch na základě všech dosud známých památek historických, nechť sebe obtížnějším se zdá, po-

*) Jeden z nich jménem Hypolit pomínut nedopatřením v D. P. I. str. 590.

slouží předmětu našemu výborně a osvětlí leckterou temnou stránku bývalé ústavy církevní v Čechách.

Vracíme se nejprve k arcijahenství *Plzeňskému*. Spoléhajíce na Kosmu, (viz svrchu) klademe hranice jeho až na pomezí České nad Domažlicemi. Tábnouce se k výrokům Palackého, nevymínáme z něho ani Klatovsko ani Rokycansko. V listině Vyšehradské z r. 1130 (Reg.) poprvé jmenuje se okres *Rokytenský* (provincia, župa). V něm ležela vesnice Rokycany, kdež byl dvůr biskupa Pražského již najisto r. 1110. (J. II. str. 311). Plebána Rokycanského ustanovil, trvám, některý biskup za dozorce nad úředníky a statky tuto rozloženými. Aby pak odměnil jej za službu dozorce a zvýšil vážnost jeho, propůjčil mu později názvu arcikněze. Skutkem tím vyňat byl plebán z dohledu arcipřásta Plzeňského, když sám biskup bydlil občas při kostele Rokycanském (D. P. I. str. 70.) Při zřizování arcijahenství jmenován byl jeden z kanovníkův arcijahnem Rokycanským. Jemu slušelo starati se o důchody panství biskupova a možno, že i jakási dotace tudíž se mu vykazovala. (T. XXXII. str. 233.) Avšak správa okresu připadla děkanovi sídlícímu v Rokycanech. Arcijahnem Rokycanským jmenuje se r. 1176 Zdislav, který předtím (1172) i potom (1177) sluje arcijahnem Plzeňským tak, že se zdá, jakoby obě hodnosti zastával touže dobou. Podobně i Příbyslav, arcijahen Roudnický r. 1176, jmenuje se o několik měsíců později (12. března 1177) arcijahnem Litoměřickým. Kdežto pak hodnost arcijahna Rokycanského byla toliko přechodna, upevnil se soudruh jeho *Horšovský**) v úřadě svém tak, že nevím pro kterou příčinu, odloučil se okres Domažlický od Plzeňska a stal se zvláštním arcijahenstvím, ač spíše za děkanství se hodil. Jméno města Klatov připomíná se teprve v polovici 13. století (1253) a župní soud jeho ještě později (1298). Dlužno tedy děkanství *Klatovské* pokládati za nejmladší, snad jako díl bývalého děkanství Plzeňského.

(Pokračování.)

*) „Byl pak Horšov střediskem zdejších (= okolních) statků biskupa Pražského.“ J. II. str. 169.

Fatalism (osudověrství), materialism (hmotenství), atheism (bezboženství) a skepticism (pochybenství).

Dle K. A. S. vzdělal J. B. P.

Rozličné jsou soustavy filosofické a filosofie,*) jako na př. racionalism, naturalism, empirism, idealism, monism, dualism, spiritualism, materialism, fatalism a m. j., z nichž dva posledně tu jmenované filosofie jsou velmi nebezpečny pro blaho a pokoj duše. Oba upírají svobodu lidské vůle i mravní pořádek v světě. Učení, ježto nás připravuje o víru v to, co vlastně životu ceny dodává, co zbavuje nás míru a spokojenosti, činí nás tvory nevyslovně bídnými; proto chceme blíže si na ně povístiti.

Fatalism neb osudověrství jest víra ve fatum (osud) čili v slepou neodvratnou moc osudu i učení takou věrou se řídící, jako věří mohamedané i mnozí sprostí křesťané. Fatalisté soudí takto: Všickni naši činové vycházejí z nutnosti. Mysleme si člověka, jenž má ze mnohých úmyslů na jednom zůstat; jak bude voliti? Jistě podle svých náhledů, žádostí a náruživostí, dle své povahy, svých vědomostí a náklonnosti svého srdce. Však na čem zakládají se náhledy, vědomosti a náklonnosti? Na jeho vlohách, na vychování a zevních okolnostech. A na čem spočívají jeho vlohy, vychování, zkušenosti a poměry? Opět na příčinách, na nichž jeho vůle nemá podílu. Tudíž úmysl jeho jest poslední článek v řetěze příčin a účinků, jež staly se bez jeho přičinění, při nichž byl zcela trpným; a poněvadž má příčina svůj následek, volil tedy člověk ne svobodně ale jsa nucen, nutně. Kdybychom i připustili, že v okamžení úmyslu se na jiném ustanovil, že bude proti povaze své mysli jednati, tedy nedůsledně, pak i tento nápad neb vrtoch

*) Filosofie žádá jisté a zdůvodněné vědění; ona veškerou zkušenost, všechny názory, city a potuchy hledí přivést k jasnosti a stručnosti všeobecných pojmů, ježto v jeden souhlasný celek soustřediti se vynasnažuje a vše poznání samo prozkumu podrobuje. Tak povstává v hlavě jednotlivce zkoumajícího soubor odůvodněných a projasněných pojmů, kterým se na svět a člověčenstvo dívá, jichž v jeden celek, v soustavu váže, kterou jmenujeme *filosofema*. — Nauč. slovník.

nebyl účinkem svobody, nýbrž vycházel by z nutnosti; nebo není sám od sebe, poněvadž není účinku bez příčiny; tedy vrtoch měl svou příčinu. Krátce je to nový řetěz příčin a nutných následků a svoboda vůle jeví se býti klamem. — Nejsou-li ale skutky z naší vůle, či nejsou-li svobodné, tož není zásluhy, není viny. Člověk stal se moudrým, hloupým, ctnostným nebo zločinným ne samovolně, ale že se jím státi musil. — Mysleme si dva lidi, kteří by se stejnými vlohami přišli na svět, jeden z rodičů moudrých a mravních, druhý ze sprostého, hrubého proletáře. Onomu se dostalo výborného v každém ohledu vychování, tento pak od dětinství vše zlé vídal a slychal, ano s mlekem mateřským ssál. Jaký bude obou, tážeme se, osud? Z onoho stane se muž počestný, mravný, občan vzorný, jenž bude za živa vážen a při smrti oplakán; tento pak hřích na hřích páše, nemá utěšené chvíle, všem je postrachem, pykati bude v trestnici nebo zemře na popravišti. Kdyby se oba hned po narození vyměnili, byl by se první stal nejspíše zločincem a druhý pořádným šťastným člověkem. Kde je tu zásluha a kde vina, že jednomu šťastného a druhému nešťastného se dostalo losu?

Musím přiznati, že dovodění toto má do sebe nemálo pravdy podobnosti a předce je pouhé záludné mudráctví, jak ihned seznáme, když celou tu soustavu se skutečným životem porovnáme. Je-li člověk opravdu ve svém jednání nutnosti podroben, není-li zásluhy ani viny, proč že cit odpovědnosti nemůže se sebe svrhnutí, proč zlých činů želi? a jsa si vědom dobrého skutku, proč v srdci pocituje zálibu? Proč ctíme i nepřítel, když konal svou povinnost a odsuzujeme nešlechtné jednání svého přítele? Jakým právem stát tresce zločiny a odměňuje činy chvalné a vůbec prospěšné? Co je přátelství, co láska, odanost a vděčnost v očích důsledného fatalisty neb osudověrce? Proč i rozhodní přívrženci tohoto filosofemu v praktickém životě smýšlejí a jednají právě tak, jako by věřili v úplnou přičetnost všech lidí? Proč se durdí, když jim na cti nebo na statku bylo ublíženo? proč sami horlí a láteří, když se v právech domnívají býti skráceni? Proto zajisté, že jich přirozený cit lépe vodí, než rozum, že srdce je zdravější než hlava. Co však máme soudit o filosofemu, k němuž nelze přiznávat se, leč by člověk sám sobě odporoval?

Než, jakkoli osudověrství je pouhý příznak, předce má něco do sebe pravdy. Nedá se upříti, že přirozené vlohy a náklonnosti, že vychování a poměry mají veliký vliv na naše jednání, však z toho nedá se důsledně souditi, že bychom byli proto zcela nevolnými. Když lučebník dokazuje, že mléko tolik percent vody obsahuje, nenapadne nám, upíratí toho; pravili však, že proto mléko není leč voda, soudí nepravě.

Jiné podobenství uvedu k lepšímu objasnění: Chce-li kdo dravou řeku přeploviti, při vsí zdatnosti v plování nedovede toho v rovné čáře; nebo jej proud vody stále níže pohání; tudý dráha plutí jeho bude čára úkosní (diagonála) rovnoběžníku dvou díl, totiž proudu a vlastní jeho vůle. Čím silnější je vůle, tím kratší bude čára; naopak: čím delší diagola, čím slabší je vůle. Také mravně, nejvíce vyvíčená vůle, či nejčistší ctnost nemůže té nutnosti se vyhnouti; však ani člověk mravně nejspustlejší není úplně nevolným. Jakkoli tedy osudověrství ve svých úsudcích je křivé, nieméně obsahuje pro nás důležité naučení, totiž: bychom v posuzování cizí viny byli povážliví a shovívaví; však o svých zásluhách bychom nesmýšleli vysoko, ale byli skromní a zdrželiví.

V nejuzším příbuzenství fatalismu jest jiný filosofem, tak zvaný *materialism*, čili *hmotenství*,*) jímžto se míní takový náhled o světě, že v něm není principu duchovního a co duchem se nazývá, za pouhý výron, za pouhou vlastnost hmoty se vyhláhuje.

V očích důsledného materialisty je celý vesmír jen nahodilé skupení atomů čili částic; člověk není leč zorganizovaná hmota; myšlení je pouhý výkon (funkce) mozku; život duševní děje se jako proměna hmoty podle zákonů lučebních a proto svobodná vůle, pravda, ctnost, láska, Bůh, nesmrtnost ... jsou jen prosté pomysly, pojmy.

Materialista takto rozumuje: Všecky duševní úkony závisí na podstatě tělesné.

*) „*Materialism* je nauka filosofická, že podstata všeho a původ je hmota a smyslnost, že vesmír (příroda) se jeví a řídí svými vlastními hmotnými zákony, nemaje třeba působení ducha a duše lidská že není samostatný duch, či osobnost, než učin čili vývoj toliko tělesných částic a jich proměn, jako na př. vůně květiny.“ Slovn. nauč.

Člověk ve spaní, v opilosti nebo v šílenosti mluví nesouvisle, zmateně, nebo jest zcela smyslů zbaven; změknutí mozku má za následek blouznění nebo blbost; člověk špatně živý je slabého ducha, malomyslný; věkem mizí paměť, chábne obraznost i bystrost rozumu. — Přirozený následek těch a podobných zjevů jest ovšem takový, že duševní úkony závisí skutečně od povahy tělesné; však materialisté jdou mnohem dále. — Mezi tělem a duší, dokládají, není rozdílu; všeliké výjevy, jako myšlení, citění, chtění . . . je dílem tělesných sil, jako dýchání, zažívání, vylučování potu a p. Mysl, cit, žádost, snaha, vše přestává, jak medle přestalo dýchání a všeliká výměna v těle. I životem těla hyne i život duše; nesmrtelnost duše je pouhá domněnka, již se toliko slaboch těší, protože nezdolá smrti v oči patřiti. — Odvoláváte se, praví materialisté, na touhu srdce; chtějí dokázati, že duše nemůže zahynouti; což ale podobně nemilujete života tělesného, nelekáte se smrti? což neučí zkušenost, že všickni lidé musí umříti? jak můžete očekávati, že touha po nesmrtelnosti lépe dopadne, než láska k životu tělesnému?

Zbytečno bylo by dalších uváděti důvodů, jimiž materialisté pravdu svých náhledů chtějí dokázati; jsou vrátké, jako důvody fatalistů; nebo z pravdivých zjevů čini nepravé závěry. Upírají osobnost a nehmotnost duše, protože život její v mnohém ohledu závisí od těla a že cestou empirického zkoumání (zkušenosti) podstatu duše nemohou pochopiti. Než podobně by se mohla i hmotnost těla upřiti, protože činnosti duše také na tělo zpět působí.

Jak to přichází, že člověk, čta list, náhle bledne, celý se třese a bezsebe padá? Jaký že chemický neb mechanický účinek má kus papíru, by nám náhlé vzrušení v životě tělesném mohl vysvětliti? Byl snad papír jedem natřen, neb elektřina v něm skryta? Nic toho; ale psáno tam je, že syn onoho čitatele listu se utopil. Nikdo nám nenamluví, co tam psáno, že je cosi hmotného. Jak, co se nedá hmatati, měřiti, vážiti, působí na mozek, na čivy, svaly a oběh krve? to dokud nám materialisté nevysvětlí, musíme za to míti, že tělo i duše jsou dvě rozdílné, ale úzce spojené podstaty, tak rozdílné, jako na př. dřevo a kost, z nichž klavír je vzdělán, jsou věci rozdílné od hudby a nápěvů, jež

se na něm hrají. Jako dřevo a struny nemají potuchy o kráse kusů hudebních, jež umělec z nich vyvodil, podobně neví mozek o vznešených citech a pomyslech, ježto duši básnickovou hybají. — Slunce neví nic o světle a teple, jež z něho na jiná tělesa září, jako mozek Rafaelův nevěděl o ideale, jež mu na mysli tanul, když slovný umělec nákres k obrazu Madony činil.

Než, tážete se: Je-li duše opravdu jiná podstata než tělo, odkud ta její závislost od postupu tělesného života? Aj, tážu se já: Jak se vysvětlí závislost hudebníka od jeho nástroje? — Je-li klavír rozladěn, deska puklá, strany potřhané a nástroj zkažený, tehdy hra nemůže býti bez vady a na pianě zcela rozbitém nikdo, ani virtuos nemůže více hráti. Zdaž ale piano a pianista jest jedno a tože? Tak i tělo a duše nejsou jedno, jakkoli v stáří a v nemoci vlohy duševní více méně ochabují, nebo se zmaří. Kdož odtud cos jiného soudí, leč že mohutnosti duše na zdraví, věku a jiných případnostech našeho těla závisí, soudí zajisté nepravě.

Dokud přírodopyspec zůstává při svém, kráčeje cestou zkušenosti a zkoumání, ochotně ho sledujeme; když ale z mezi vykročuje v obor cizí a své domněnky za pravdu vydává, budiž nám dovoleno, jemu nedůvěřovati. Cokoli ve svém oboru vyzkoumá, nepříjde-li ve styk s tak zvaným spiritualismem, — t. s naukou, že duch jest podstata samostatná vedle hmoty, — není se báti, že vira v hodnost a vznešenost ducha, v Boha, v nesmrtelnost a a v mravní řád světa bude zastíněna, poškozena. — Vždyť i věcnosti všehomíra není na ujmu, že někteří učenci se domnívali, jakoby všeliké poznání, jež o hmotě i o sobě ve svém vědomí nacházíme, byla pouhá obměna neb modifikace téhož vědomí, tak že nevíme, nýbrž jen věříme, že je v světě cos reálného nebo věčného. Nicméně i nejzarytější přívrženci té soustavy jedí a píjí, jakoby o úplné věcnosti toho, co jedí a píjí, byli přesvědčeni. Na štěstí je tak málo důsledných fatalistů a materialistů jako pouhých snářů a blouznivcův a jakkoli učenci rozumují a smýšlí, nicméně v praktickém životě jako jiní lidé neučení a sprostí si počínají.

Jako materialism a fatalism je smutné poblouzení lidského rozumu, tak i atheism a skepsis. — *Atheista* čili bezbožec jest ten,

kdo vůbec Boha neuznává a tvrdí, že pouhá náhoda neb osud řídí svět. Však materialism i atheism jsou skoro jedno; nebo, není-li vesmír leč nahodilé skupení atomů, k čemu třeba nejvyšší bytosti, řídící svět, totiž Boha? Jak ale možno, by rozumný člověk svět měl za výtvor pouhé náhody? „Složte, di Rousseau. veškeré částky hodin v krabici, již třeste jak chcete a ze skupení částek nestanou se nikdy celé hodiny. Již pak, je-li třeba rozumné bytosti k vytvoření hodin, jak chcete jsoucnost všehomíra bez tvůrce, bez Boha si vyložit? A připustme i nemožné, že by pouhá náhoda svět z atomů sestavila, odkud ty atomy vzala? odkud jsou ty zákony, dle nichž atomy k sobě se zblíží a odstrkují. Nahlížíte zajisté, že nejvyšší rozumná bytost, Bůh, nedá se ze světa odkliditi, ani upřítí.“ Blázen praví: Není Boha. (Žalm 13, 1.)

Skepsis náboženská neb pochybenství jest náhled, že nelze dojiti úplné pravdy: „Skepsis a svobodověřectví, di Schiller, jsou úkazy horečky duševní, jež přirozeným otřesením upevňuje zdraví. Čím více blud oslňuje a svádí, tím spíše pravda vítězí; čím trapnější je pochybnost, tím více nás pobádá k přesvědčení a k jistotě.“ Podobně píše Rousseau: „Trpká jest všeliká pochybnost, s nížto nás smíří toliko pomýšlení, že vše, co žije, rodí se v bolestech; tak i nové pravdy. Všeliké mravné boly slouží k pravému poznání. Jsou mučenicí vědy a viry. Proč že pochybujeme? Ne k vůli bludu, ale k vůli pravdě, že chceme zameziti, by se nám blud místo pravdy v srdce nevloudil.“ — Křesťan ovšem nemá o tajemstvích viry lehkovážně hloubati, pochybnosti vyhledávati a zůmyslně při nich se zdržovati. „Divy boží sluší uvažovati rozjímáním, ne pak vyšetřovati rozumováním.“ (Sv. Rehoř.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek při *intronisaci Jeho knížecí Milosti Nejdůstojnějšího, Vysoce urozeného Pána, Pána Františka de Paula hrabě Šönborna, jmenovaného a praekonišovaného knížete arcibiskupa Pražského atd., dne 15. srpna 1885.*) V metropolitním chrámě shromáždí se duchovenstvo tam povolané a odtud ve slavném průvodu, avšak bez hlaholu zvonnů odebere se o 7. hod. ranní za příčinou uvítání Nejdůst. Arcipastýře do chrámu sv. Mikuláše

tímto pořádkem: a) kn. a. alumnové; b) korouhve kostelní s umbellou; c) kůr zpěvácký hlavního chrámu; d) duchovenstvo metropolitního chrámu; e) akolité. V chrámě sv. Mikulášském shromáždí se veškerý ku přijetí Jeho knížecí Milosti ustanovené autority. Pro knížete arcibiskupa, pontifikální assistenci jeho a pro nejdůst. biskupy suffragány připravena jsou klekátká a faldistoria v presbytáři; pro vyšší duchovenstvo ustanovena jsou místa blíž mříže hlavního oltáře po obou stranách, lavice v lodi chrámové na straně evangelijní jsou vyhrazeny pro příbuzné Oslávence a duchovenstvo, na straně epistolní pro světské autority. V chrámě samém budou sbory měšťanské špalír tvořiti. Jeho knížecí Milost vyjede ráno téhož dne z Brežan a bude se Nuslemi blížiti ku Praze; u vchodu do města (asi v 7 hodin) bude na nejhorejší části náměstí sv. Václavského uvítán od starosty král. hlavního města Prahy Dr. Černého, jenž zde v čele zastupitelstva městského nového arcipastýře očekávati bude. Odtud pojedje kníže arcibiskup náměstím sv. Václavským, ovocnou ulici, Ferdinandskou třídou, nábrežím a mostem Karlovým i ulicí mosteckou ku chrámu sv. Mikuláše. U vrat chrámových podá hodnostář kapitoly sv. Vítské Jeho knížecí Milosti pacifikál k políbení, aspergil a incensum, načež kníže arcibiskup s assistencí a hodnostáři duchovními uprostřed špalíru ku hlavnímu oltáři ubírají se bude. (Arcibiskupské Pallium a bully papežské uloženy budou v presbytáři na kredenci k tomu cíli připravené na miskách stříbrných u prostřed mezi dvěma rozžatými svícemi a budou dvěma hedbávnými vely zakryty). Na kůru chrámu sv. Mikulášského budou se k uvítání Jeho Knížecí Milosti slavnostná praeludia na varhanách hráti. Když se všickni účastníci na místech svých byli usadili, započne tichá mše sv., kterouž vys. důst. p. probošt sv. Vítský sloužiti bude: mezi mší sv. konati se budou na kůru chorální čtvero zpěvy. Po mši sv. nejdůst. pp. biskupové odloživše mantelleta obleknou se v pluvialy a infule. S věže zavzní hlazol zvonnů na obecné znamení, že průvod počíná a že ve všech kostelích městských má se zvoniti potud, pokud průvod s Jeho knížecí Milostí nedorazí do velechrámu sv. Vítského. Průvod vně chrámu mezi tím uspořádá professor Janda, jenž ustanoven pořadatelem; o uspořádání průvodu v chrámě samém postarati se má praefekt kn. a. konviktu Kořán. Průvod půjde tímto pořádkem: 1. Oddělení Pražských c. k. privilegovaných sborů měšťanských, 2. kostelní korouhve chrámu metropolitního, 3. arcibiskupské komonstvo, 4. Milosrdní bratři, 5. Kapucíni, 6. Františkáni, 7. Augu-

stiniáni, 8. Minorité, 9. Dominikáni, 10. Redemptoristé, 11. Piaristé, 12. Jesuité, 13. Benediktini Emauši a Břevnovští, 14. Praemonstráti, 15. Křižovníci, 16. Maltežští, 17. kn. arcib. alumnové, 18. umbella, 19. kůr zpěváců, 20. akolyté, 21. faráři z venkova a faráři Pražští, 22. duchovenstvo metropolitního chrámu a kanceláře konsistorní, 23. vysoké školy, 24. kn. arcibiskupští vikáři, 25. kollegiatní kapitoly u Věch Svatých, ze Staré Boleslavi a z Vyšehradu, 26. infulovaní hodnostáři a preláti zemští, 27. metropolitní kapitola Svato-Vítská, 28. nejdůst. pp. biskupové suffragáni, 29. oba assistující pp. kanovníci metropolitní, z nichž jeden nese pallium, druhý buly papežské, 30. Jeho knížecí Milost nejdůst. p. arcibiskup s prelátem arcijahnem a kn. arcib. ceremoniáři, 31. starosta král. hlavního města Prahy s obecním zastupitelstvem, zastupitelstva sousedních měst a okresův a jiní hodnostáři, 32. ostatní obecnstvo, 33. oddělení Pražských c. k. privilegiovaných sborů měšťanských. — Papežský kommissar ku přijetí přísahy a k odevzdání Pallia splnomocněný, Jeho Excellenci nejdůst. pán arcibiskup Nicejský a Nuncius apoštolský ve Vídni Serafinus Vannutelli setrvá mezi tím ve svém obydlí (na děkanství sv. Vítském); když pak se hlavní část průvodu ke chrámu sv. Vítskému přiblíží, pojedou Nuncius k velechrámu, kdež u dveří chrámových uvítán bude od obou zpovědníků metropolitního chrámu a sakristy p. Hodíka jakož i jiných duchovních: týž zastaví se před oltářem sv. Jana Nep., pokloní se na připraveném klekátku nejsv. Svátosti oltářní a s průvodem svým odebere se do kaple zvláště k tomu ustanovené, kdež obleče se v roucha pontifikální a zůstane zde tak dlouho, až se odtud ku sloužení slavné mše sv. odebere. — Jakmile nejdůst. arcipastýř vrátí chrámovými blíž oltáře sv. Jana Nep. do velechrámu vkročí, podá jemu vys. důst. p. probošt sv. Vítský velký ostatek sv. kříže zasazený ve zlatém reliquiáři od Karla IV. velechrámu darovaném; kterýžto ostatek arcibiskup kleče políbí. Po té podá se jemu aspergil a incensum, načež se týž Nejsv. Svátosti pokloní a odebere se do kaple Navštívení Marie P., aby tam před ostatky prvního svatého biskupa českého Vojtěcha tichou modlitbou vykonal. Pak se za zvuků varhan půjde ku hlavnímu oltáři, kdež Jeho knížecí Milost se odebere ku klekátku po straně epistolní stojícímu. Assistující pp. kanovníci uloží pallium a buly papežské i s miskami uprostřed dvou rozžatých svíci na kredenci zvláště k tomu cíli postavené. Nejdůst. pp. biskupové usadí se blíž klekátek pro ně taktéž na epistolní straně připravených. Všechny veřejné

autority a hodnostářové už před tím byli zaujali obyčejná při jiných slavnostech jim vykázaná místa v chrámě sv. Vítském. Infulovaní preláti, kanovníci kapitol katedralních a kollegiatních a představení řeholí, též kn. arcib. vikáři a faráři Pražští usadí se pokud místo stačí v presbytáři, ostatní duchovenstvo v kaplích na ten účel ustanovených. Když zde bylo vše uspořádáno, odeberou se všichni tři k assistenci pro nejdůst. p. Nuncia určení kanovníci metropolitní s akolyty do kaple, kde Jeho Excellenci se nalézá, aby jej ku sloužení pontifikální mše sv. doprovodili. U sakristie dá se zvонkem znamení ke mši, načež pontifikant s celou assistencí se ku hlavnímu oltáři odebere a slavnou mši sv. slouží. Po ukončení mše sv. obleče se Jeho knížecí Milost v roucha ku přijetí Pallia ustanovená. Pontifikant odebere se ke trůnu, odloží kasuli, tunicellu a dalmatiku, vezme pluviat a mitra imposita jde ku hlavnímu oltáři, kdež se usadí na faldistoriu in supremo gradu připraveném. Jeho knížecí Milost nyní přestoupí před hlavní oltář a kleče koná juramentum v Pontifikálu předepsané, načež kommissar papežský odpoví „Deo gratias.“ Týž vloží nejdůstojnějšímu p. arcibiskupovi podané sobě Pallium na hrdlo se slovy v Pontifikálu předepsanými; ihned podá se mu berla biskupská a kříž arcibiskupský se přinese do presbyteria. Nový arcipastýř těmito odznaky duchovní moci své ozdobený vkročí do prostřed hlavního oltáře a udílí kněžstvu i věřícím v chrámě shromážděným první své pontifikální požehnání. Papežský kommissar navrátí se do kaple, kde se byl v roucha církevní oblekl; zde roucha ta složí, načež provázen jsa pp. zpovědníky a j. odchází dveřmi chrámovými blíž oltáře sv. Jana Nep. a odjíždí nazpět do své residence. Assistenci ihned se navrátí ku hlavnímu oltáři. Nejdůstojnější Arcibiskup poklekne na dolejší stupeň hlavního oltáře deposito baculo; tu vstoupí vys. důst. p. probošt sv. Vítský na nejvyšší stupeň hlavního oltáře po straně epistolní, kdež pokloniv se arcipastýři intonuje předepsané versikule Protector noster etc. (ut in primo accessu episcopi ad proprium ecclesiam) s orací: Deus omnium fidelium pastor et rector etc. Po ukončení orace přijme nejd. arcipastýř mitram et pedum, vstoupí na arcibiskupský trůn a usadí se na něm vyslechne latinskou řeč, již za příčinou slavného nastolení konati bude probošt Svatovítský, načež arcibiskup na oslovení to odpoví. Ukončiv řeč svou zapře Jeho knížecí Milost chvalozpěv „Te Deum.“ Mezi tím, co se na kůru ve zpěvu tom pokračuje, přistoupí nejdříve pl. t. pp. biskupové, kteříž nejdůstojnějšího Metropolitu pozdraví per osculum pacis,

načež se ku svým klekátkům navrátí. Pak přistoupí veškeró zde přítomné duchovenstvo podle stupně hodnosti své, aby nejdůstojnějšímu Ordinariu svému políbením ruky předepsané homagium vzdalo. Posléz pomodlí se Jeho knížecí Milost před hlavním oltářem předepsanou kolektu de patrono Ecclesiae a „Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Amen.“ Tim úkon inthronisace čili nastolení jest ukončen. Jeho knížecí Milost odloží roucha pontifikální, a pluvialem se přioděv za křížem arcibiskupským ubírá se k oltáři sv. Jana Nep., kdež nejsv. Svátosti oltářní se pokloní a u dveří chrámových aspergil přijme, načež nejdůst. arcipastýř v průvodu veškerého zde shromážděného duchovenstva kráčí do arcibiskupské residence své, aby také v její držení a sice jak doufáme na mnohá léta se uvázal.

— V neděli dne 16. t. m. bude Jeho kníž. Milost sloužiti o 11. hod. první pontifikální mši sv., po které udělí papežské požehnání, s nímž spojeny jsou plnomocné odпустky.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se od 15.—18. srpna u sv. Gottharda v Bubenči, od 18.—22. t. m. u sv. Vojtěcha v Jirchářích a od 23.—26. t. m. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově.

— V úterý dne 18. t. m. připadá výroční den narození našeho císaře Pána. Na ten den bude v metropol. chrámu P. v 9 hod. pontif. mše sv., kterou bude sloužiti nejdůst. p. arcibiskup a při které mimo metropol. kapitolu představení státních i zemských úřadů, generalita, městské zastupitelstvo a t. d. přítomno bude. V týž den budou též slavné služby Boží v 11. hod. v Týnském chrámu P.

— **Předkové J. kníž. Milosti nejd. p. arcibiskupa.** Na prvním místě uveden budíž *Eucharis* rytíř ze Schönbornů, který žil asi 1118 a účastnil se válečného tažení proti Turkům do země zaslíbené. Tim však nechceme říci, že týž rytíř byl jedním z prvních předků tohoto osvíceného rodu; neboť rodopisci již při něm činí zmínku, že pocházel ze staroslechtického rodu rytířstva porýnského. Uvádíme jej z té příčiny, jelikož hrdlo i statek obětoval za pravdy svaté víry katolické, v zmužilém obhajení církve a práv jejích života pozbyv; týž pochován jest na ostrově Rhodusu. *Ervin* ze Schönbornů byl plukovníkem Albrechta markraběte Rakouského a v četných bitvách věrně a vytrvale stál po boku jeho (okolo r. 1156). *Jan* ze Schönbornů byl 1208 kanovníkem v Mohuči. *Jan* ze Schönbornů, vnuk synovce předešlého, byl kanovníkem v Treviru,

† 1313. *Štěpán* ze Schönbornů, synovec předešlého, převor u sv. Albana nedaleko Mohuče 1371. *Konrád* ze Schönbornů, fidus minister vévod rakouských, jakožto praefectus legionis (náčelník pluku) vévody Leopolda padl po boku jeho v bitvě u Sempachu 1384. *Filip* ze Schönbornů byl kanovníkem v Mohuči r. 1430. *Jiří* ze Schönbornů byl řeholním kanovníkem v Bleidenstadtu r. 1450. *Jan* ze Schönbornů, opat řeholních kanovníků v Bleidenstadtu r. 1466. *Adam* ze Schönbornů, strýc předešlého, byl praebendou opatřeným mnichem kláštera v Bleidenstadtu, kterýž za papeže Alexandra VI. za kollegiatní Kapitola byl povýšen 1495. *Markéta* ze Schönbornů, řeholní panna řádu Klarissek blíž Wiesbadenu r. 1461. *Potenciana* ze Schönbornů, neř předešlé, abatyše řádu sv. Kláry v Mohuči r. 1496. *Jan* ze Schönbornů byl kanovníkem v Mohuči 1578. *Bedřich Jiří* ze Schönbornů, kanovník Mohušský, zemřel v Kolíně nad Rýnem a pochován jest tamtéž v klášteře Kartuzianském r. 1584. *Emerich* ze Schönbornů, kanovník v Treviru okolo r. 1538. *Jan Filip* ze Schönbornů, Velikým nazvaný, kníže biskup Wirepurský v Bavorsku, pilně se zasadil o zrušení útrpného práva v příčině čarodějnic; týž byl přítelem filozofa Leibnize, s nímž si dopisoval. Později zvolen kurfiřtem Mohušským, byl spolu biskupem ve Wormsu a korunoval Ferdinanda IV. (syna Ferdinanda III.) na království římské. Ku konci 17. a na počátku 18. století byl synovec předešlého: *Lothar František* ze Schönbornů kurfiřtem Mohušským a biskupem v Bamberku. Týž korunoval císaře Karla VI. a do jeho rukou složila vyznání víry Alžběta, nevěsta krále Španělského Karla III. (jakožto císař římský Karel VI.), později císařovna. Bratr téhož Lothara jmenem *Melichar Bedřich* ze Schönbornů vstoupil v manželství se svobodnou paní z Boineburku a měl 7 synův a 7 dcer. Mezi 7 syny jeho bylo 5 duchovních, a mezi nimi nalezali se 4 biskupové, a sice: a) *Jan Filip* František ze Schönbornů byl biskupem ve Wircburku a Bamberce. b) *Bedřich Karel* ze Schönbornů, místokatelér říšský za Karla VI. stal se nástupcem bratra svého v obou těchto biskupstvích. c) *Hugo Damian* ze Schönbornů, stal se záhy kardinálem, biskupem Špýrským, později též biskupem Kostnickým, byl při několikaletém konklave účastníkem volby nového papeže římského, a za arcibiskupa Pražského Ferdinanda hraběte z Khuenburgu sloužil v Praze pontifikální mši sv. u sv. Víta za příležitosti svatořečení sv. Jana Nepom. r. 1729. d) *František Jiří* ze Schönbornů, pátý mezi bratřími, byl arcibiskupem a kurfiřtem v Treviru a žil

až na časy císaře Františka I. e) *Markvart Vilém* ze Schönbornů byl kanovníkem několika kapitol.

Z Filipsdorfu. Zdejší chrám vysvěcen bude 27. září t. r., jelikož není možno dokončiti vnitřní upravení chrámu a přiléhajícího kláštera do svátku Narození Marie Panny, v kterýžto den před 15 lety základní kámen ke chrámu posvěcen byl. Chrámu Marii Pomocnici zasvěcenému dostane se překrásný hlavní oltář s baldachýnem na čtyřech sloupech spočívajícím a místo oltářního obrazu postavena tam bude socha Marie Panny s Ježíškem, k čemuž jedna tamější rodina přispěla 800 zl. Mimo to okrášlen bude čtyřmi pobočními oltáři a sice zasvěcenými nejsv. Srdci Ježíšovu, Srdci M. P., bolestné Matce Boží a sv. Josefa. Na oltářích a kazatelně pracuje se v Mnichově ve dvorní umělecké dílně Mayerově a budou stát 9500 zl.; posud se k tomu účelu sešlo asi 5000 zl. Zvony budou ulity ve Vídeňském Novém Městě u Petra Hilzera; s hodinami a varhanami dlužno prozatím počkati, poněvadž není prostředků k tomu po ruce. Ze tří zvonů jsou dva věnovány od tamějšího obecního zastupitelstva. S posvěcením chrámu bude zároveň klášter redemptoristů vysvěcen, kterým bude svěřena duchovní správa mariánské kaple, chrámu i poutního místa. Teď dokončuje se malba uvnitř velebného chrámu románského a příští měsíc bude tam kladena dlažba. — Ještě mnoho zbývá vykonati. Kéž se najde hojně dobrodinců, aby mohly býti splaceny dluhy se stavbou chrámu a kláštera spojené a jiné potřebné věci zakoupeny! Také drahocenná monstrance ve slohu románském, posázená drahokamy, mající cenu 700 zl., byla kostelu darována — i paramentů, kalichův a jiných potřeb chrámových mnoho již bylo obětováno.

Literární oznamovatel.

— „*Casopisu katol. duchov.*“ čís. 6. roč. XXVI. vykazuje tento obsah: Chronologie hlavních dob života sv. Pavla. Kritika moderního atomismu. Stručné dějiny církve katolické v Rusku. — Kronika: Řecko rožkolnická metropole pro Bukovinu a Dalmatsko. Dodatek ku článku o přenechání stipendií mešních v menším obnose. Ze i čtení matriky údů Dědictví Svatojanského jest prospěšné. Svobodní zednáři v císařství Brasílském. Schůze výboru Dědictví sv. Prokopa. — Literární oznamovatel pojednává o čtrnácti spisech. — Příští číslo vyjde 14. září a ne 14. října, jak se mylně udává na deskách.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Matoušek*, far. ve Vavřinci, 25. července 1885, (nar. 10. pros. 1836, vysv. 28. července 1861).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Šucha*, kapl. Škrámský, za admin. v Kolodětech;
p. Karel *Grossmann*, admin. Vitický, za zatím. kapl. v Škrámsku;
p. Frant. *Bejček*, koop. Vavřínecký, za admin. tamže;
p. Aloys *Novák*, kapl. Příbramský, za far. v Chříči;
p. Jan *Runt*, far. ve Voračově, za far. v Kolečovicích;
p. Jan *Selner*, fundatista v Zalužanech, za far. ve Vosově.

Uprázdňená místa:

- Rousinov*, fara patr. p. Alexia kněz. z Croy Dülmenů, od 29. července t. r.;
U sv. Anny (Annaberg), fara patr. obce Chebské, od 31. července t. r.;
Ošelín, fara patr. nábož. matice, od 31. července 1885;
Vavřinec, fara patr. náboženské matice, od 1 srpna 1885.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Řihánek*, býv. far. Maloborský, osobní děkan, bisk. notář, kněz jubilarní, 19. července 1885, (nar. v Bukovci 29. ledna 1805, vysv. 3. dubna 1830).

Jmenování jsou:

- p. Jos. *Lepič*, far. v Chlístově, tajemníkem Klatovského bisk. vikar. úřadu;
p. Jos. *Štěpán*, far. v Buděticích, jmenován jest Královéhr. bisk. notářem;
p. Václav *Melichar*, koop. v Žinkovech a
p. Jan *Dušek*, kapl. v Blovicích, obdrželi Synodalía.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Majer*, far. v Lomci, za far. v Lázišti;
p. Karel *Konrad*, far. v Srbech, za far. v Mělnici;
p. Tom. *Rejšek*, kapl. v Strunkovicích, za admin. v Lomci;
p. Václ. *Kolář*, bývalý admin. v Mělnici, za admin. v Srbech;
p. Matěj *Rosswald*, děkan v Netolicích, kněz jubilarní, senior diecése, odebral se na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

- Netolice*, děkanství patr. p. Jana Adolfa kněz. Schwarzenberga, do 16. září 1885.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte, nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

R e ě,

kerou měl při svěcení sv. kříže nad vesnici
Lukavcem, na rozhraní kollatury Hořícké a
Bělohradské, dne 9. srpna 1885.

Boh. Hakl, děkan a bisk. vikář Hořícký.

„Kristus trpěl za nás, vám po-
zůstaviv příklad, abyste násle-
dovali šlépějí jeho; — kterýžto
hříchy naše sám na svém těle
vnesl na dřevu, abychom hří-
chům zemrouce, spravedlnosti
živi byli, jehožto zsinalostí u-
zdraveni jste.“

I. Petr. 2, 21. 24.

Tato slova písma svatého, vhodná a
přiměřená čtete, rozmilá v Kristu, vytesána
tuto na svatém kříži. Jsou jasná a srozumitel-
ná a nepotřebují výkladu; vyšla z úst
samého knížete apoštolův, sv. Petra, který
je napsal a nám zanechal, jak tu pozna-
menáno ve svém prvním listě, v kapitole
druhé, verši 21. a 24. —

1. Jest tomu, Nejmilejší, právě 40 let,
když já chudý jsa tehdaž student, poprvé
jsem kráčel touto cestou; a pamatuji, že
již tenkrát stával na tomto místě svatý
kříž, ale prostý, dřevěný, jak jste do ne-
dávna jej tuto stávati viděli. Šel jsem
tehdy sám a sám, a jsa sirotek, a maje
v jiném městě pokračovati ve svých stu-
diích, nebyl jsem bez starostí. I s radostí
pozdravil jsem ten svatý kříž, kterýž
mi byl útechou, obveselením na cestě té
a povzbuzením, bych, ať kamkoli se obra-
tím, v Boha důvěřoval.

Nepomyslí jsem, že tu budu jeden-
krát duchovním pastýřem, že náležeti
bude kříž ten do kollatury mé a že jiný
kříž na tomto místě světití budu.

Od těch dob starý, dřevěný kříž
vichrem vyvrácen jest a nový pěkný, ka-
menný, na to místo postaven a to hlavně
pečí a přičiněním zbožných občanů Luka-
veckých, kteříž značnou částkou peněžitou
k témuž bohomyslnému účelu přispěli a
též mnohými nábožnými dušemi Hořícký-
mi v bohumilém skutku tom peněžitými
příspěvky podporováni byli.

2. Kříž, z latinského crux, býval za
starých časů nejukrutnější nástroj smrti,
dřevo největší potupy a hanby, ku kte-
rémuž jen otroci, když zločinu se dopu-
stili, anebo zločincové největší, takorba
vyvrhel člověčenstva, odsuzováni bývali.
Rozznáván kříž trojí: Kříž prostý čili
jednoduchý! nebyl, leč prostý, dřevěný
kůl, k němuž odsouzenec buď přivázan,
anebo, na nějž, což ovšem mnohem hroz-
nější a bolestnější bylo, i naražen býval
a tak zhynul; býval jím proklán. Jiný byl
kříž poloviční, neúplný; skládal se ze
dvou dřev, z nichž jedno, příční, na po-
stávené delší svrhu jen naraženo bylo;
na kříž ten býval zločinec s rozpiatýma
rukama buď přivázan anebo i přibit; a
třetí: kříž úplný či dokonalý, složený rov-
něž ze dvou břeven, delšího a kratšího,
ale tak, že jeden konec břevna delšího
nad hlavou odsouzencovou vyčníval, aby
naň tabulka čili nápis, obsahující jméno
odsouzencovo a příčinu smrti, zavěšen býti
mohl, jak na kříži Pána a Spasitele na-
šeho Ježíše Krista vidíváte. Spasitel náš,
Ježíš Kristus, na úplném a dokonalém
kříži zemřel, že za nás úplně a dokonale
zadost učiniti chtěl.

Smrt na kříži byla přebolestná, u-
krutná; umírali odsouzení více hladem a
žízní, než bolestmi tělesnými, zvláště, když

pouze přivázání bývali; a muky jejich trvaly 3, 4, ano až 6 i 7 dní, než bídne zhylnuli, i lité zvěři a dravcům nezřídka na pospasy zanechání jsouce.

3. O dřevě, jakožto nástroji smrti, poprvé zmínka se činí v písmě svatém v 5. knize Mojžíšově 21, 23., kdež čteme takto: „Když by zhřešil člověk, žeby měl smrti trestán býti a odsouzen jsa na smrt, oběšen by byl na šibenici: nezůstane tělo jeho na dřevě, ale v týž den pochován bude; nebo zlořečený jest od Boha, kdož visí na dřevě.“ Ejhle, r. v Kr., dřevo potupy a hanby od počátku!

A v 1. Mojž. 40, 19. předpověděl Josef Egyptský královskému pekaři uvězněnému, vykládaje mu sen jeho: „Tři košové jsou tři dni; po nich odejme Faraó hlavu tvou a oběsí tebe na kříži a budou trhati ptáci maso tvé.“ V knize pak Josue 8, 28. a 29. čteme, že Josue zapáliv město Háj a učiniv z něho hromadu věčnou, dal krále jeho oběsiti na šibenici až do večera a západu slunce. I rozkázal potom a složili tělo jeho s kříže a povrhli u samé brány města a nametali naň velikou hromadu kamení, kteráž zůstává až do dnešního dne. — Též Esther 5, 14.; 8, 7.; 9, 25.

V novém zákoně pak vypravuje se o umučení Páně a smrti jeho na kříži; po božském mistru svém zemřel i sv. Petr na kříži, ale vyžádal si, jak známo, aby ne hlavou vzhůru, ale dolů na kříž pověšen byl. Dále zemřeli z apoštolův na kříži i sv. Ondřej a sv. Filip: sv. Ondřej na kříži polehmém, ježž zhlédna, jako dávného, starého přítele pozdravil, po něm dávno toužil a prahnul, ježž dávno obejmouti sobě přál.

Zvláště pak při obléhání Jerusáléma skrze římského vojevůdce Tita, jednoho času, když v městě náramný hlad povstal a mnozí utíkali z města, dal týž Titus po delší čas každého dne, jak očitý svědek Josephus Flavius vypravuje, na 500 Židův ukřižovati, tak že pahorky kolem Jerusáléma vypadaly jako les a na konec nebylo dřev na vykonání ukrutného rozkazu toho. (Jos. Flav. kniha 5., hlava 11.).

A tak trest smrti křížem trval až do 4. století, až dosedl na trůn císařů římských Konstantin Veliký, který r. 312 první křesťanům svobodu dal, že chrámy i školy si stavěti a viru svou volně vynámati mohli. Týž proto také, ačkoli před smrtí teprv pokřtiti se dal, ale v srdci křesťanem jsa, zakázal, by nikdo více ku

smrti kříže odsuzován nebyl, ježtoť kříž budoucně ne znamením potupy a hanby, ale ovšem znamením naší spásy, úcty a slávy býti má. A tak také stalo se.

Od té chvíle ocitnul se kříž na korunách císařů a králů, na prsou hodnostářů a důstojníků, na temenech chrámů křesťanských a věží, kde jest nám znamením, ukazujícím cestu k nebi, že jen skrze kříž do nebe vejíti lze jest; stavěn na náměstích i veřejných cestách, zvláště na rozcestích a křížovatkách: boží muka; i na návrších a výšinách, jakoby Kristus Pán, pán nebes i země, tuto vládl a ves ten obor, všecku tu krajinu vůkol pod svou mocí a ochranou měl

4. Kříž Ježíše Krista, na němž spasení nám se stalo, téměř 300 let v zemi zahrabán ležel, až teprv, jak dějiny vypravují, císařovnou Helenou, matkou císaře Konstantina Velikého, na hoře Kalvarii hledán a nalezen jest. Dočítáme se, že táž nábožná paní, jsouc již křesťankou, ve stáří vykonala pouť do Jerusalema, chtěc navštívití místa svatá a uctiti Ježíše Krista na místech utrpení jeho. I dala kopati na hoře Kalvarii; a nalezeny jsou kříže tři, sobě podobné, též hřeby a nápis. Nevědělo se, který jest ten pravý; i radil přítomný biskup Jerusalemský, sv. Makarios, aby vzavše všechny ty kříže, kladli je na jednu nábožnou nemocnou ženu; při kterém by se uzdravila, že Bůh dá znamení, týž že jest pravý kříž Kristův. Učiněno tak s prvním, druhým; žena neozdravěla; avšak když učiněno tak s křížem třetím, ihned uzdravila se. Znamení, že ten jest pravý kříž, na němž spasení nám se stalo. I vzala císařovna to svaté dřevo, dala na dél rozpůliti, polovici poslala synu svému, císaři Konstantinovi; a druhou dala uchovati ve skvostné skříni, a když na hoře Kalvarii byla postavila nádherný chrám božího hrobu, v chrámě tom uložiti, kde až dosavad se chová. Na památku radostné události té koná církev sv. každoročně svátek, nalezení sv. kříže, a to dne 3. května. Druhá polovice s jinými posvátnými ostatky do Říma potom dodána jest, kdež v nádherném chrámě, zvaném u sv. kříže v Jerusalemě se nalézá. Odtud malinké částčky z téhož sv. kříže jiným chrámům rozdány jsou, kdež obyčejně ve stkvostných skříních se chovají, lidu k uctění se vystavují a zvláště v postě jemu i libati se dávají.

Ještě jeden svátek koná církev k u-

ctění sv. kříže, a to vždy 14. září, a ten slove povýšení sv. kříže. Původ jeho vypravuje se takto: Když roku 614 Chosroes II., král Perský, veda válku proti řeckému císaři, Jerusaléma dobyl: odtud mimo mnohé jiné věci též svatý kříž, jakožto vzácnou kořist sebou vzal a do Persie zavezl. Když pak 14 let na to řecký císař Heraklius I., křesťan, katolík, jej přemohl: mimo jiné výminky míru i tu položil, by svatý kříž, tehdy odňatý, navrácen byl. Pečeti skříně shledány neporušeny. I navrácen jest svatý kříž; a císař, oděn ve stkvostný háv a s korunou zlatou na hlavě, chtěl jej sám do chrámu božeho hrobu nésti a tam na jeho místo uložiti. Avšak, když vezma jej na bedra a jej nesa, s ním na horu Kalvarii jíti chtěl, nemohl s místa se hnouti, jakoby jistá tajemná moc jej držela. Což zpozorovav patriarcha Jerusalemský, Zachariáš, pravil: „Považ, o císaři, kterak ty, oděn jsa nádherným rouchem, v císařském ornatě a s korunou zlatou na hlavě, velmi málo se podobáš chudému a zmučenému Kristu, který, nesa tento kříž, korunu trnovou na hlavě měl?“ I porozuměl mocnár slovům, složil císařský svůj háv, oblékl kající rubáš, provazem přepásav se, ihned s místa jíti mohl a tak svatý kříž na horu Kalvarii donesl a na místo prvé uložil. Na památku radostné události té koná sv. církev svátek: povýšení sv. kříže, dne 14. září.

5. Svatý kříž jest znamením naší víry a spásy. Proto kříž vždy mezi vyznavači Kristovými v největší uctivosti chován jest. Proto uvykli křesťané již od nejstarších dob, znamenati sebe sv. křížem a pokládati kříž za vyznání víry své. Tak v 2. stol. svědčí Tertullian (de cor. mil. c. 3.): „Při všem zdaru a vzniku, když se domů vracíme neb vycházíme, když se oblékáme neb obouváme, když se myjeme neb jíme, rozsvěcujeme, ležíme neb sedíme, a cokoli jiného konáme, vždycky své čelo znamením kříže znamenáme.“ Rovněž sv. Justin, mudrlec a mučenník ve 2. století, píše ve své Obráně víry čili v apologii: „V hodinu modlitby obracujeme se ku východu slunce a pravou rukou znamenáme se ve jménu Ježíše Krista, tím znamením nám tak potřebným (sv. kříže).“ Za času sv. Jana Zlat. (jak on svědčí) znamenávaly matky ditky své sv. křížem, a sv. Augustin (dissert. 2. in evang. Joann.) píše: „Otázeme-li se katechumena: Věříš v Pána Je-

žíše Krista? odpovídá: Ano, a hned znamením sv. kříže znamená čelo své, a tím ukazuje, že za kříž Páně se nestydí.“

A jako staří, tak i my. Až dosavad jest sv. kříž naší chloubou, znamením naší úcty a spásy. Proto znamenáme se sv. křížem před modlitbou a po modlitbě; před jídlem a po jídle, před prací a po práci; když jdeme vedlé kříže a v hodinu pokušení; zvláště pak, když vstupujeme do chrámu, anebo z něho vycházíme. Vyznáváme, že se za svatý kříž nestydíme.

Svatý kříž provází nás od kolébky až ku hrobu. Svatým křížem uděluje církev všechny sv. svátosti, koná všechna svěcení a žehnání. Ano i mezi sebou, chtějíce sobě žehnati a dobrého přáti, činíme to znamením sv. kříže; tak matky žehnají dítkám tím znamením; když dítě živá, dělají mu kříž na ústkách; když dítě do ciziny odchází, žehná je otec, matka, na cestu sv. křížem; dcera nevěsta, vykračující posledníkráte svobodná z domu, vyžaduje si k tomu důležitému kroku na otcí, matce, po žehnání, jež tito jí udělují sv. křížem; a když na smrtelném loži umírající otec, matka, s dětmi se loučí, žehnají jim svatým křížem. Ano sv. kříž provází nás od kolébky až do hrobu.

Proto svatého kříže i v obecném životě zhusta užíváme a jím veškerého života svého posvěcujeme. Tak zdobíme sv. křížem své příbytky, dáváme jej na křesťanské ústavy a školy, zdobíme jím modlitební knížky, znamenáme jím u příbytku dvěře, ženy nosí jej na krku, zavěšujeme k růženci, stavíme na stoly a skříně, dáváme si nezřídka křížek na památku, ano i rakev katolíka zdobí kříž a po pohřbu jako svatý strážce, těšitel a ukazovatel k nebi stojí na jeho hrobě. Ano i mrtevci do hrobu dává se do ruky sv. kříž, jakoby v ruce si nesl záštitu svou a vyznání víry své, až přijde na soud boží. Tak svatým křížem život katolického křesťana téměř naskrze protkán jest. Ale to jen my, katolíci; evandělci, jak víte, kříže ani nedělají, ani v životě ho neužívají; a tudy ani sv. kříže nectí, ani křížem života svého neposvěcují, jakoby za sv. kříž se styděli; a přece se chlubi, oni že hlásají čisté evangelium; a i sám veliký apoštol národů, sv. Pavel, v ničem se nechtěl chlubit, leč v kříži Kristovu. Gal. 6, 14., řka: „Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož mi ukřižován jest svět a já světu.“

6. Kdo na tomto místě první kříž postavil, kdož ví? Ale praveno mi a udrželo se v lidu, že za dob sedmileté války tak se stalo, což by bylo asi 130 let. Kdo jej postavil, neví se; ale nepochybně že byl muž nábožný a že spojoval s tím sv. křížem nábožný úmysl, by Dobrotivý Bůh nás moru, hladu a války, což vše těžké metly boží jsou, milostivě ochrániti ráčil. Ó kéž k zásluze jemu Dobrotivý Bůh přičísti ráčí všechny ty nábožné vzdechy, úmysly a modlitby, jež ten svatý kříž ve mimojdoucích kdy vzbudil. Bůh budiž mu za ně hojným odplatitelem!

Býval tu dříve vždycky kříž prostý, dřevěný; nyní jest trvanlivější, pěkný kamenný. Postaven z dobrovolných příspěvkův, ze příspěvků lásky. Láska trpěla za nás na kříži, láska sv. kříž postavila. A byli to hlavně zbožní občané Lukavečtí, kteří, ač ne z kollatury naší, nesnesli toho, by místo, když víchř dřevěný kříž byl vyvrátil, pusté zůstalo; ale postarali se o to, aby nový, pěkný a trvanlivý kříž a to z dobrovolných příspěvků na toto místo postaven byl. A proto nejen že sami největší částkou přispěli, ale nelenovali si i jiných poprositi a požádati, by důstojné znamení spásy naší na tomto místě postaveno býti mohlo. A Bůh počínání jejich požehnal, tak že v krátkém čase, jak vidíte, zbožné dílo ku místu přivedeno jest. A nejen v Lukavci, ale i v Hořicích táž věc ve mnohých srdcích nábožných živého ohlasu nalezla, tak že, sotva uslyševše o zbožném úmyslu sousední obce, sami dobrovolně dárky své na penězích přinášeli a ochotně na oltář lásky ku Ježíši Kristu kladli, což mně, netajím se tím, ku veliké bylo duchovní radosti.

Ó což říci mám vám všem, kdož jste jakkoli přispěli, by svatý kříž na tomto místě opět postaven byl a místo posvátné před zapomenutím uchováno bylo? Ó snestež se i na hlavu vaši všechny ty nábožné vzdechy, vše ty zbožné vzpomínky a úmysly, jež sv. kříž tento vzbudí ve všech těch, kdož tuto kolem půjdou, a jdouce sv. kříž tento uctí. Nechť vzdechy ty a modlitby jsou vám přímluvci u Boha, nechť vyžádají vám požehnání ve všech vašich pracích, v hodině smrti odpuštění hříchů; by ten soudce věčný, Ježíš Kristus, kterýž přijde jednou nás všechny, živé i mrtvé, soudit v poslední den, nám všem milostiv byl! Přijmětež mé vroucí, nejserdečnější díky.

Ale i vy, kdož chudi jsouce, peněžitým dárkem přispěti jste nemohli, ale, rovněž puze láskou, přišli jste a to u zástupu tak velice četném, abyste první — při jeho posvěcení hned — uctili tento svatý kříž, potěšení buďte; nebo ten Kristus, který na kříži umřel, rovněž chudý byl a o vdově, kteráž jen dva halíře dala, pravil, že více dala, než všickni ostatní; neboť ti dali ze svého nadbytku, ona pak všechno jmění své, neboť více neměla. Pročež i vám všechněm, kdož nestydíce se za Ježíše Krista, přišli jste, abyste hlásili se ku Ježíši Kristu a veřejně jej vyznali, buďtež vřelě nejpřímnější díky a hojně požehnání boží!

7. Jest však, r. v Kr., kříž ještě jeden, a i ten vám není neznámý; minim kříž utrpení. A kdo jest, jenžby takového křížku neměl? ať větší jest, anebo menší, na tom nezáleží. Jsme v plačtivém údolí, a ne v nebi, a tudy musí každý kříž svůj nésti a nebe si zasloužiti.

Viděl jsem jednou obraz. Kristus Pán vypodobněn byl, kterak kráčeje napřed, veliký a těžký kříž nesl; za ním veliké množství mužů i žen, starců a mládenců, ano i dětí; každý s křížem svým, na bedrách, těžce kráčeje za ním. A Spasitel, s korunou trnovou, obrácen k nim, jakoby pravil: Kdo chceš za mnou přijíti, zapři se sám, vezmi kříž svůj na se, pojď a následuj mne! — „Pojďtež ke mně všickni, kdož pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.“ Odpočiňte malíčko. Mar. 6, 31. Naleznete odpočinutí dušem svým.

Jsme na cestě života; mnohého cesta trudná a trapná; bolestně vleče se se svým křížem ku hrobu; a kříž jeho těžký a trapný. Toho tíží choroba a nemoc dlouholetá; onoho nouze, nedostatek, chudoba; toho tam ústrky a křivdy od bližních; jiného péče a starosti o živobytí, a ještě jiného nezdar dítek. A tak každý zná svůj kříž, a nikdo nejde z prázdna bez kříže; není zde nebe; zde doba zkoušky; nebe si musíme teprv zasloužiti. Uzká a příkrá jest cesta k nebi, a málo jest těch, kteříž kráčeji po ní. (Mat. 7, 14.) Toť cesta kříže; a jiné k nebi není. Nic platno; kdo se nebe domáhají, musejí kráčet po ní; sám Kristus skrze kříž vešel do slávy své. Proto stavíme kříže vedle cest, jako zde, abychom pamětlivi byli, že život náš cesta jest, a že, vidouce kříž vedle cesty, vzpomenouti máme, že nezbyvá, leč bráti pokorně kříž na bedra svá a následovati

Krista; pak že ovšem nejdeme i my do slávy jeho.

8. Když císař Konstantin Veliký táhl (na začátku 4. stol.) proti odpůrci svému Maxentiovi, pohanu: užíval jednoho dne (i všecko vojsko jeho), jak první historik církevní, Eusebius, vypravuje a jak prý z úst samého císaře slyšel, za bílého poledne na nebi jasný kříž, se stkvělým nápisem kolem: V tomto vítěz! A následující noci zjevil se mu ve snu prý Spasitel sám, a rozkázal, by dal zhotoviti prapor (hlavní) v podobě kříže (labarum), týž aby dal nésti před vojskem (hlavní prapor, vojevůdčův, císařův) a pln důvěry aby šel nepříteli vstříc.

Konstantin tak učinil; přemohl nepřitele ve čtyřech bitvách, naposledy u Ponte Molle (Pons Milvius) u města Říma, ve kteréž i Maxentius sám zahynul. Konstantin stal se samovládcem veškeré západní říše římské; několik let na to dal církvi svobodu. Na náměstí římském dal postaviti sochu svou, opírající se o kříž, s nápisem: „V tomto spasonosném znamení osvobodil jsem město Řím od jha tyrana, a vrátil jsem římskému senatu starý lesk a starou vážnost.

Nejmilejší! nemám, čeho bych doložil. Jako onen císař, ač ještě pohan, důvěruje ve svatý kříž, nepřitele přemohl a zvítězil: tak jistě zvítězí i každý z nás, kdo na cestě života, nesa trpělivě kříž svůj a máje boj s rozličnými nepřátely svého spasení, o svatý kříž se opírá a vněj důvěrovati bude. Nebude mu znamením hrůzy a bázně, až se ukáže jedenkrát v oblacích nebeských, a až přijde Kristus Ježíš s mocí mnohou a velebností (Mat. 24, 30.); ale bude mu znamením radosti a sladké naděje, že konec vzal trapný život pozemský a počíná život nový, plný cti, radosti a slávy, a že i na něm plní se slovo slastné a útěchy plné: „V tom zvítězíš!“ Amen.

Řeč na rozchodnou.

Apoštol sv. Pavel kázal v Efesu po tři leta evángelium a mnoho dobrého tam spůsobil; ky div, že mu Efesus k srdci přirostl a milým mu místem byl. Když tudíž v Miletu starší efeské naposledy zřel, loučil se s nimi velmi tklivě. Skládal účet ze své činnosti mezi nimi a dával jim některá naučení spasitelná. I mně po vůli

Boží nastává dnes jako kdysi sv. apoštolu rozloučiti se s osadou, ve které jsem dosti dlouho pracoval a za pomoci Boží zřejmých výsledků dobrých se dodělal. Není mi skutečně veselo u srdce při vzpomínce, že mi osadu milou opustiti jest; s bolestí loučím se s vámi a v poslední krátké řeči své složím, jakož byl sv. Pavel učinil, účty ze své mezi vámi činnosti a na rozchodnou dám vám některá případná napomenutí.

Sv. Pavel skládaje účty o svém působení v Efesu připomíná, že vždy za všech okolností věrně Pánu sloužil a jim neunaveně slovo Boží hlásal. Praviti doslovně: Vy víte, od prvního dne v kterémž jsem přišel k vám, kterak jsem po všechen čas s vámi byl, slouže Pánu se vši pokorou a se slzami a pokušeními, kteráž se mi přiházela z úkladů židovských; kterak jsem ničeho neopomenul z užitečných věcí, abych vám neoznámil a vás neučil zjevně a po domech svědectví vydávaje Židům i pohanům o kajícím obrácení se k Bohu i o víře Pána našeho Ježíše Krista. A aj! nyní jdu do Jerusalema a vím, že neuzříte tváři mé vy všickni, mezi nimiž jsem chodil, káže o království Božím. Proto osvědčuji vám dnešního dne, že čist jsem od krve všech, neboť jsem neopomenul zvěstovati vám všelikou radu Boží.“ Skut. apošt. 20, 17.

Chci-li sám sobě dnes býti spravedliv, nemohu zatajiti, že po celý čas mého u vás pobývání pracoval jsem, seč mé síly byly a že smýšlení a jednání mé s každým z vás bylo poctivé i upřímné. Že jsem na kazatelně, ve zpovědnici ani ve škole nelenil, toho svědkové jste sami. Nebylo neděle ani svátku, kdy bych byl bez příčiny veledůležitě obměškal z tohoto místa k Vám mluvití a símě slova Božího do srdcí vašich rozsévati. Nebylo žádné slavnosti Církvi sv. nařízené, již bych byl kromě konání předražené oběti i případnými slovy, jež význam dne objasňovaly, neoslavlil. Pot, který s čela často se mi řinul i vaše vnitřní pohnutí ano i slzy po tvářích vašich kanoucí, běru na svědectví, že jsem nemluvil k vám na zdař Bůh s patra, bez náležité přípravy, ani suše, ospale, líně.

A že jsem v době adventní, postní, před a o každém větším svátku do zpovědnice již časně z rána přicházel, to dosvědčí mi, kdož záhy před zvoněním do chrámu našeho si přispišiti měli v obyčeji zbožném. Jak svědomitě jsem školu na-

vštevovat, to mohou s vámi sdělit zdejší pp. učitelové, jimž za všelikou mi projevenou přátelskou ochotu dnes veřejně děkuji, i vaše děti, jež do školy chodily aneb dosud chodí. Školu považují za druhou kázatelnou a proto nedal jsem se nikdy ani blátem ani zimou ani jinou nepohodou od návštěvy školní zdržeti; naskytla-li se překážka, která mně k malíčkým jíti bránila, vynahradil jsem zameškanou hodinu vyučování v jiný den příhodný. S jakou slávou vodil jsem rok co rok vaše děti v čase velikonočním k prvnímu sv. přijímání. A proto osvědčuji vám dnešního dne, že čist jsem od krve všech, a zahyne-li kdo z vás, neb vašich svěřenců, nebude to vinou mou.

A nyní poručím vás Bohu a slovu milosti jeho, kterýžto mocen jest vzdělati a dáti dědictví mezi všemi posvěcenými. Kéž Všemohoucí, jenž vás posvěcením mezi věřícími vyznamenal, vzdělá, co mnou započítí ráčil u vás, aby totiž duch. chrám víry, dědictví Páně, vyrostl u vás všech k vznešené dokonalosti, zde v účastenství hojné jeho milosti, tamo slávy věčné.

Kéž nikdy sv. vírá i dobré křesťanské mravy na zdejší osadě farní zkázu nevezmou! Nevěře, bezbožnosti a vůbec nežádne nepravosti nedejte uhnízdit se v těchto dědinách. Buďte zbožných praotců syny zbožnými. Pokoj, svornost, jednota a účinná láska kéž rozbijí mezi vámi stánek svůj!

Vy dítky, buďte hodnými, zbožnými a svých rodičů a učitelů poslušnými. Proč? Báh toho od vás žádá a rodiče i učitele vaši toho zasluhují, abyste jich poslušny byly. Rozpomeňte se často na zlatá zrněčka, která jsem ukládal ve vaše srdéčka. Boha myslíte v každé době, přítomného bytí sobě; pomýšlení to vás před hříchem ochrání a v dobrém posilní i utvrdí. Kdož jste byli poprvé u stolu Páně, vás vybízím, abyste na slib učiněný nikdy nezapomněli. Vy mládenci a panny! buďte pamětlivi čtvrtého přikázání Božího, abyste dlouho byli živi a dobře se vám vedlo na zemi. Strážte se hříchů věku svého; utíkejte před pýchou, marnivostí, bažením po rozkoších smyslných a před smilstvem. Varujte se zahálky a upřímnou modlitbou hleďte každé pokušení přemoci. Špatným společenstvem a ledajakým zábavám vyhýbejte se zdaleka. Kdo vám pochlebuje, lahodí, hory doly slibuje, před takovým utíkejte jako před zmijí jedovatou.

Když sv. Pavel dopověděl, co na srdci

měl, klekl na kolena a modlil se se všemi přítomnými. Tak i já domluviv vyzývám vás, abyste se mnou naposledy se pomodlili za našeho arcipastýře, za všechny zemřelé i živé duchovní, kdeří na zdejší osadě farní pracovali, za naše v Pánu zesnulé rodiče, bratry, sestry, přátele i nepřátele, za všechny zemřelé i živé osadníky zdejší a za duše v očistci. —

Žijte blaze a přijmětež poslední mé požehnání. Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho, a Pána Ježíše Krista. Amen.

J. Ježek.

O poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

(Pokračování.)

Sv. Václav nastoupiv vládu po Drahomíře, úzeji nežli předchůdcové jeho Vratislav a Spytihněv přivínil se k říši Německé a panovníkům její. Mírný duch jeho lekal se zajisté neustálých válek, které by vésti bylo Čechům s mocnými sousedy, kdyby nechtěli uznati svrchovanost králů Německých. Na to pak zželelo se sv. Václavu milých poddaných, že nemajíce vlastního biskupa, i způsobilého kněžstva postrádají; kdežto mohli zbaveni býti nedostatku toho dobrou vůlí biskupa Řezenského, jakmile vévoda Český obnovil by svazky s říší Německou. Král Jindřich, příjímaj Ptáčník (919—936), potřel brannou rukou národy Slovanské po Labi usedlé a r. 928 netajil se více úmyslem, že i Čechy podrobí žezlu svému. Toho roku vtrhl vojansky do země České, maje po boku Arnulfa, vévodu Bavorského, „jemuž nepochybně jednalo se i o jeho zvláštní prospěchy, tedy buď o utvrzení církevních svazků mezi Čechy a biskupstvím Řezenským, buď o přispění svému zeti nebo svaku, Radislavovi Zlickému. Vojska Německá přitáhla až ku Praze. Václav nemohá odolati jejich moci přílišné, poddal se králi Německému na ten způsob, že se zavázal k odvádění poplatku 500 hřiven a 120 volů ročně. *Biskupství Řezenské vztahovalo se odtud na Čechy bez odporu.**)

Mučnickou smrt sv. Ludmily kladou přemnozí dějepisci za příkladem Palackého ke dni 16. září 927. Tolik jest jisto, že se udála v sobotu 15. září, kterýžto den

*) Tomkovy Děje král. Českého, str. 24.

případl r. 921 a napotom 927. Leta posledně jmenovaného byla tuším poručnická vláda kněžný Drahomíry pominula, neboť sv. Václav dospíval k 25. roku věku svého. Té doby nebylo věru ani potřebi žárliti na vliv sv. Ludmily při vnuku její, ježto byl mužem dospělým a na výsost obezřelým. Mimo to dlužno uvážiti, že sv. Ludmila narodila se kolem r. 850, pročež již r. 920 byla stařenou asi 70letou. Jelikož pak nejstarší dějepisná podání v tom se snášejí, že Drahomíra hodlajíc upevniti vládu svou, úklady nastrojila mocné tchýni, pokládáme 15. září r. 921 za úmrtní den sv. Ludmily.*) Z hradu Tetína, kde vražda se udála, dal po letech převésti sv. Václav tělo její do Prahy a uložil je v kostele sv. Jiří. Vypravuje se, že tak učinil, na radu vzav prve biskupa Řezenského skrze posly, které k němu do biskupského sídla vypravil.**)

Sv. Václav „vystavěl kostely po všech hradech, sluhý boží povolav ze všech národův“ (Staroslov. legenda). Nejtrvalejší pomník zbožné mysli zbudoval si tím, že započal a dokonál stavbu kostela sv. Víta na hradě Pražském. O tom vypravuje skladatel Životopisu jeho Gumpold, jak následuje: „Horle pro to, co si byl umínil, vystrojil poselství do sídla královského, města Řezna, k biskupu Tutonovi, muži venkocem osvědčenému, k jehožto diecési hleděla celá země Česká a pokorně prosil, aby po vůli biskupově podniknouti mohl ono dílo posvátné . . . Biskup přivoliv k žádosti svatého vévody, propustil poslance s mnohými dary. Na rychlo přizváni byli umělci, dílo utěšeně rostlo, práce se dařila, chrám až do podrobností vkusně byl dokonán a podivuhodným vykrášením kovovým se skvěl. Jakož pak pozván byl řečený biskup, ke cti sv. Víta kostel se posvětil.“ Rozchází se o to, kdo světil chrám sv. Víta, který dílem tak vzácným a ozdobným byl dohotoven. Někteří spisovatelé tvrdí, že to byl biskup Tuto; jakož vidělo se jim usouditi ze slov Gumpoldových nedávno uvedených. Jiní naopak dokládají,

kterak „nedošlo ke svěcení kostela skrze Tutona proto, že staříčkový biskup ten onemocněl a na to dokonce oslepl. Již o rok později, co pozván byl ke slavnému posvěcení chrámu (929), rozžehnal se jmenovaný světec se životem dne 10. října 930. Zatím byl nejspíše toliko požehnán kostel sv. Víta, aby mohly se v něm konati služby boží; až konečně po drahném čase posvětil jej slavný biskup Řezenský Michael.“*) Dějepisná podání Slovanská, ač hrubě se mýlí ve jméně biskupově, na tom trvají, že sv. Václav dočkal se posvěcení kostela sv. Vítského: „Udělal kostel na čest Pánu Bohu a sv. Vítu na hradě. I prosil blaženého Volfanga, biskupa Řezenského, jenž v duchovních věcech zemi vládl toho času a v zemi České jako místo biskupa byl, aby ráčil přijíti a posvětití toho kostela.“**)

Nesrovnalé zprávy ty vysvětlujeme si takto: Biskup Michael byl arcipastýřem diecése Řezenské v letech 942–972. Prve nežli dostoupil hodnosti biskupské, býval kanovníkem při kostele sv. Petra v Řezně a propůjčoval se pomocí svou biskupu Tutonovi a nástupcům jeho, pokud se týče duchovních potřeb země České. Mimo to měl posláni od císaře Jindřicha Ptáčníka, aby prospíval radou knížatům Německým, když hýbali se Maďari, hodlajíce skrze Čechy obořiti se na říši Německou. Kanovník Michael seznámil se v brzkú se sv. Václavem a zamiloval si šlechetnou povahu jeho tak, že přítelem jej nazýval a úsilovně podporoval veškerý zámysly jeho. Dostí možná, že byl vyznamenán svěcením biskupským již jako slovutný kanovník a té doby právě zasvětil kostel na hradě Pražském k poctivosti sv. Víta. Později stav se biskupem diecése Řezenské, nepřestával pečovati o duchovní věci v zemi České a utvrdil tím paměť jména a skutků svých u křesťanských obyvatel její. Kosmas maje na mysli, že Michael byl biskupem teprve po smrti sv. Václava, položil svěcení kostela sv. Vítského až do panování vévody Boleslava I. ke dni 22. září 945. Později jiní, když pověst velického biskupa sv. Volfanga takorážka zastínila jméno Michalovo, vyhlásili onoho za světitele kostela a tím i za současníka sv. Václava.

*) Der. hl. Wolfgang, str. 88 n.

**) Pulkavova Kronika Česká přel. od F. Procházky r. 1786, str. 62.

*) Tomek rozhodl se posléze taktéž pro r. 921. Viz jeho Děje král. Českého, 1885 str. 23. Herm. Jireček ve Spisech rozpravných uložených v Národní bibliotéce z r. 1878 udává taktéž r. 921 (str. 297), klade však úmrtí Vratislavovo k r. 926. Z toho souditi lze na omyl tiskový.

**) Der hl. Wolfgang, str. 87.

Zřízení biskupství Pražského nebylo dílem jednoho dne, nýbrž výsledkem dlouholetých snah panovníků Českých. Přední zásluha znamenitého skutku toho náleží vévodovi Boleslavu II., příjímám Pobožnému (967—999). Papež Jan XIII. jakož i císař Otta I. nekladli tomu odporu, aby říši České dostalo se vlastního biskupa. Slynuť tehdaž Čechové jakožto mohutný národ řízený slavnými panovníky, kterých vladařové Němečtí více se obávali, nežli aby mohli jim něčeho odpirati. Říše Česká objímajíc netoliko Čechy nýbrž i Moravu, Slovensko, Slezsko a Krakovsko, mohla nejméně na třé biskupství býti rozdělena a zvláštním metropolitou spravována, neřku-li, aby měla jediného biskupa, a to posud za hranicemi zemskými. Proti zřízení samostatného biskupství Českého brojili nejvíce členové kapitoly Řezenské; neboť nebyli tak pamětlivi spásy duší křesťanských jako spíše hmotného prospěchu svého, který byl tím větší, čím rozsáhlejší byla diecése biskupa jejich. Svrchu řečený Michael neuměl se jim dostatečně opřiti, ačkoliv nebylo ho tajno, kterak pilná potřeba toho ode dávna se ukazuje, aby Čechové příkázání byli do správy vlastního biskupa. Po smrti Michalově († 972) ujal se věci horlivě vévoda Bavorský Jindřich a domluvou pohnul krále Ottu II., že vyslal posly do Řezna vyjednávat s nástupcem Michalovým sv. Volfgangem o vymaření země České z poručení biskupů Řezenských. Nedlouho na to sešli se r. 973 císař Otta I., vévoda Boleslav II. a biskup Volfgang v Kvedlinburce v zemi Saské a rokovali mimo jiné o novém biskupství pro Čechy. Nejlépe o tom píše Tomek.*) řka: „Na tomto sjezdě vymohl sobě Boleslav II., nepochybně též co výtěžek mohutného svého vystoupení, svolení císaře Německého k odloučení Čech od Řezenského biskupství a zřízení zvláštního biskupství v Praze. Bez obtíží svolil k tomu zbožný biskup Řezenský, sv. Volfgang, hledě více k spasení duší než k zisku časnému; a tím snadněji dostal Boleslav svolení papežského, vypraviv s poselstvím do Říma sestru svou Mladu, která zvolila život panenský a založila první klášter v Čechách, jeptišek sv. Benedikta při kostele sv. Jiří na hradě Pražském. Nové biskupství nemělo však býti obnovením předešlého arcibiskupství Moravského s liturgií Slovanskou,

nýbrž výslovně ustanoveno jemu od papeže zachovávání řádů latinských v zemi samé, tehdy již obyčejných. Také zůstalo biskupství České podřízeno Německému arcibiskupu, avšak ne již Solnohradskému, než Mohučskému a císař pozůstavil sobě práva investitury, to jest slavného potvrzení biskupa nově dosazeného, pokud záleželo na moci světské, ač volení biskupů samo příslušelo knížeti a národu Českému na sněmě obecném. Sídlem biskupským stal se chrám sv. Víta na hradě Pražském.“
(Dokončení.)

Nejdůst. Pánu, panu
knížeti arcibiskupovi
Františku de Paula hraběti ze Schoenbornů.

Nuž hlavy výš! vy sirotci, jenž lkáte,
pryč zármutek! hle, slunce Zory zlaté
v nov zaskvělo se v chmýrách utrpení,
více nejsme sirotky, víc opuštění.
„Bůh posílá Tě, vůdce k svému lidu
On vyslyšel nás, viděl naši bídu,
kdy nad propastmi nevěry a bludů
my klesali jsme pode tíží trudů,
a lkali na březích jak Eufratu
kdys Juda lkal, že ztratil zemi svatú
a nádrem stesk chvěl strunou harfy jejich
a v dáli letěl vlny na peregách,
tak stesk náš letěl před trůn Boží, v nebe
a Bůh nám vzbudil proroka — tož Tebe,
bys hájil pravdy po zákonu starém,
by Církev zaskvěla se novým jarem.
O nechvěj se ten těžký úřad vzíti,
hle srdce v poslední tluk chce Ti bít.
Veď v boj nás, nadchni srdce naše vroucí,
vždyť Tebou Bůh nám žebná všemohoucí;
my zvítězíme — ve znamení kříže —
ať svět nás stihá úštěpky, my níže
své neskloníme šíje — Ty-li v čele
my v nejkruší boj půjdeme s Tebou směle.
A proto tento jásos, jenž Tě vítá
my v Tobě zříme slunce, jenž nám svítá,
a proto velká radost v každém oku
ta přání, Bůh Ti žehnej v každém kroku
na každém rtu se chvějí vstříc dnes Tobě,
Buď vítán! volá stařec šeptá robě
Buď vítán! matka měst Ti v ústret zvučí
a s plesem přijímá Tě do náručí.
Viz lásku lidu — v slzách vstříc Ti plí
a s úctou před Tebou se níže chýlí
a ples a nadšení víc nezná mezí.
Nuž zvedni ruku Svou, o veleknězi,

*) Děje král. Českého, str. 27.

a žehnej lidu Svému, jenž teď z květů
ty nejkrášli Ti v cestu hází — s jehož retů
hymnus plesný ku nebesům až hřmí:
Buď vítán, vítán mi!

Xaver Dvořák.

Smiluj se Hospodine!

Črta ze „zlaté doby“ české od
Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

„Naplnuješ mne touhou zvědět, jaký
as osud našel jsi při svém zkoumání. Ne-
vím, nepohnulo-li by mne to tak, též tebe
žádati, bys laskavě se i na můj život bu-
doucí do hvězd podíval.“

„Osudy moje jsou prostické a přec
tak plny krás a blaha, že mnohdy se mi
zdá, že nebe samo obsypává mne svým
požehnaním. Když jsem dlel ještě v Bo-
logni, za tiché hvězdné noci ponořil jsem
zrak svůj v ten nesmírný obzor hvězdnatý
a hledal jsem hvězdu svého života. Dlou-
ho nechtěla se mi objeviti a já zoufal již
nad výsledkem. A přece vyčetl jsem tam
z těch hvězd, že mi bude drahou obtížnou
projiti, na níž často zemdlí noha, a tělo
beze vlády poklesne. Než potom objevila
se mi záplava růžová; viděl jsem, jak
moje hvězda stoupá, září mocněji, jak se
bliží k jiné neméně stkvoucí a u té zasta-
vuje svůj běh. A hle! nesklamal jsem se
ve svém úsudku. — Musil jsem ze země
plné krásy cestovati zeměmi neznámými,
kráčet horami a procházeti lesy, že tak
často tělo unaveno do smrti a mysl vysí-
lena útrapami klesala. Než svízele přešly,
jako bouře letní a za náhradu stanul jsem
na zdejšíh hradě, kdež na mne čekalo
štěstí nepocítitelné, blaho, které těžko vy-
slovit, ale slastno pocítit. Hvězda mého
života stanula tak blízko cíle svých tužeb
nejvřelejších. Než zdá se mi, že další osud
můj podoben bude oné cestě plné potu
krvavého, plné hoře, které již nyní na mou
mysl uléhá jak chmura příšerná.“

Petr, nyní mistr boloňský, pohlédl u-
přeně na rdici se dívku zrakem zaniceným,
z něhož zírala celá jeho duše plná vášni-
vého rozechvění. Katuše pozvědla hlavu a
její zrak setkal se s pohledem Petrovým.
Zmateně pohlédla k zemi a v rozpacích
se sklonivši utrhla kvítí ve trávě se rdící.

„Snad jsi příliš nedůtklivým, pane

ctný, a obáváš se zlého tam, kde není.
Vždyť muži sluší jenom odvaha a mysl
odhodlaná mnohem více zmůže, než chabé
pochybování.“

„Děkuji ti, panno, za tvá slova plná
útěchy. Ještě dnešní noci budu čísti ve
hvězdách, jaký osud další čeká mne a pak
snad dojdou již cíle. Odvážím se všeho, ať
výsledek ten či onen.“

Červen po tváři Katušině podobna to-
mu vtavači, jež plna rozpaku v rukou
ničila. Neodpověděla ničeho, vždyť ani ne-
mohla; rozuměla slovům jeho a což kdyby
se zeptal dále, chce-li býti opravdu tou
jeho hvězdou, mohla by zapřít?

„A dovolíš mi sličná panno, abych
též tvůj osud směl hledati a tobě ozná-
miti?“

„Libo-li ti, učin tak; čekám věru dy-
chtivě, co mne stihne v budoucnosti, od
níž mnoho neočekávám. Než odpusť, že
musím tebe prositi, bychom kráčeli již
nazpět k domovu. Otec ještě o mne sta-
rostliv a já tebe příliš dlouho zdržela a
vytrhla ze tvých myšlének.“

Obrátili se rychle a krokem spěšným
ubírali se nazpět. Kol rtů Petrových zase
úsměv jizlivý a z očí jeho zazářila radost,
která hučela mu hlavou šeptajíc „Ty zvi-
tíš a pomstíš se.“

Na pokraji lesa rozloučili se slovy
krátkými a ubírali se ku svým domovům.

Tak rozčilenou a mlčelivou starý ze-
man svou dceru ještě nikdy neviděl. Přemýšlel chvíli, dotíral otázkami, ale marně.
Však nebylo to poprvé, myslil si, a přejde
večerem. Ale tenkrát nebylo tomu tak;
a kdyby starý zeman věděl vše, snad by
uvažováním těch věcí na mysl jemu sedl
roj myšlének divných, divnějších než ty
v hlavě Katušině. A těch bylo as ve hlavě
mnoho; neboť nedbala ani slov oteckých,
ani družčiných, nevěděla ani, že vše ve
dvorci ticho, příšerno jako před bouří.
Steré myšlenky křižovaly se jí ve hlavě.
Opakovala si v mysli celý dnešní hovor
s podivným cizincem, cítila až dosud tu
moc tajemnou, jakou zraky jeho připou-
taly ji k němu, že proti svému dřívějšímu
chování kráčela tak tiše po jeho boku na-
slouchajíc s nepocítěnou dosud rozkoší slo-
vům jeho pronášeným hlasem mužným.

Pojednou však počalo se jí čelo sta-
hovati, červen se tváří valem mizela. Před
očima tvořil se jí obraz podivný, který
nasil do nitra jejího nepokoj tísničí.

Viděla se o několik let dříve sedící

nedaleko Sázavy ve stínu štihlých smrků v průvodu Anežky a nedaleko opírá se o strom Petr hradníkův, který přišel jí dávat s Bohem, maje druhého dne s mladým synem rytíře z Ronovce ubírat se do daleké Italie, aby tu mu byl společníkem. Cítila to jako tenkrát, s jakým žalem loučí se s ní mladý panoš, cítila to ještě nyní, že jemu každým okamžikem, jakby život unikl se svěží postavy. Viděla se nyní jako tenkrát, jak vnitřní hlas jí praví, že příliš krutě zahrávala s ním, že neměla jej tolik klamat. Klamala jej chováním svým a ten bláhový mněl se býti nejšťastnějším člověkem, poněvadž byl milován zemanovou Katuší; bez níž měl se nyní vydati v širý svět, vydati se neustálému hroznému pomýšlení, že ta sličná Katuše, bez níž svět mu pouští jen, zapominá naň, domnění, že snad jiný na místo jeho dobývá si přízně její.

Odtrhl se tenkrát se slzou třpytící se ve zraku, libaje jí ruku tak vroucně, tak horoucně, jakby políbením tím chtěl dát na jevo ty vřelé city, jimiž útroby jeho přeplněny jako z jara květy lučina. Cítila to ještě nyní, že když odcházel, jí samé bylo tak bolno, tak teskně, že chtěla jej nazpět zavolat, odprosit ho úpěnlivě za své chování a slíbit mu lásku pravou, čistou, jak ta obloha co klenula se nad ní.

Cítila nyní v prsou svých dvojnásobně výčitku, jak tenkrát brzy zbavila se své zasmušlosti, jak, když k večeru se na též místě setkala s panem Hartvikem se smála hlasitě, jak dovolila si líbat ruce od dvorného rytíře, jak konečně jí pan Hartvik i rty políbil.

A lice Katušiny zase zrudly, prsa náhle se zachvěla.

Na mysl jí vstoupil živě ten výkřik zoufalý jaký zavzněl lesem, takový, jako když ten nejostřejší meč se dere útroby. Viděla živě před očima, jak obrátivši se tenkrát uzřela Petra páditi v lesní houšť.

Cítila to tenkrát a dnes měrou dvojnásobnou, jak hrozně prohřešila se proti němu, jak zkazila mu život veškerý, povídal jí tenkrát a dnes opět silou zdvojenou hlas nějaký, jež nelze utlumiti, že ji Bůh za to potrestá.

Katuše vstala a rozhlédla se po komnatě. Byla tu sama; zachvěla se. Proč dnes jí myšlenky ty napadají, právě dnes, kdy pocítila v prsou blaho dosud netušené, proč že hrozí chmury takové zničití ten krásný květ vzkvétající v nitru.

Zadívala se k zemi, jakby z toho koberce chtěla vyčísti, nepřipravuje-li Bůh jí odplatu, nestihne-li ji snad osud takový, jaký stihl prve Petra. Cítila to v celém těle, že by okamžik ten pro ni byl hrozným, nesnesitelným.

Po chvíli vztyčila hrdě hlavu, jakby vysmáti se chtěla svým divným myšlenkám, jakby říci chtěla, že u Katuše zemanovy takové věci nemožny.

Vyšla rychle ven a poručivši si osedlati oře vyjela ven do širých polí,

* * *

Kde jaké dítě z Přibyslavi povídalo si již, že ten pochmurný cizinec na hradě očaroval zemana Ivana dceru jedinou, Katuši a co nejdříve že ve vladysckém dvoře bude hlučná svatba. Šeptaly si sice měšťky, že by tomu ženichu dcery své nedaly, kdyby měl hrad tak veliký jako pan Zejdlíc ze Schönfeldu, kdyby měl tolik stříbra co ridnavské doly a tvář krásnou jako nejsličnější panna. Divily se starému Ivanovi, že přece muž rozvázný a dopouští své dceři takové svévole. Ale jejich řeči všechny marny, jakoby vlny Sázavy marně narážely na skálu hradní.

Návštěvy Petrovy u zemanů častější a častější, čím dál tím delší, že pan Hartvik nestačil čelo vraťit nevolí. Byl kdysi čas, kdy i jemu cesta dolů přes řeku ku háji velmi milou, kdy přítomnost Katušina jemu zdála se potřebnou jako světlo sluneční, ale zarostla mu již ta stezka, vymizela upomínka na ty doby a leckdys' úsměv jenom útrpný při vzpomínce na doby ty zahrál mu kolem rtů.

Zlobilo jej však a netajil se tím věru učenému mistru Anselmovi přes příliš, že nějak mnoho zapomíná na svůj účel příchodu do hradu, že neplní své slovo dané jemu za pobytu v Praze, kdež s ním se sešel ve družině králově. Čekal již dychtivě, kdy konečně se pod rukama alchymisty objeví kámen zářící, který dotknutím promění kovy v těžké zlato, čekal již kdy vroucně očekávaný elixir naleje do jeho žil nový, jary, svěží život.

A mistr Anselm nějak příliš mnoho napínal jeho trpělivost, nekonal tak pilně zkoušky své k tomu cíli jako na počátku a velmi často nad prací se zamyslí a zahleděl do ohně, že musil ho opět a opět napomínat, aby oheň neuhasl, kovy svařené nevystydlý a práce o den se nezdržela.

Doslechna že mistr boloňský ve dvorci

již na jisto snad ženichem, že městem hojněji a hojněji již proskakují pověsti o chystané svatbě, počal nepokojně pozorovat hosta svého, té jsa obavy, aby nenašel jednoho dne lučebnu prázdnou, krb studený a místo alchymisty nespatrił nového zemanu tam za řekou.

Odvážil se již své obavy i mistru Balcarimu říci, šetrně sice, ale rozhodně. Než ten pohleděv naň pronikavě, řekl jen: „Vím pane rytíři co mou povinností a cíle svého dosáhnu.“

Po slovech těch upokojil se pan Zejdlic docela, ač zdálo se mu, že ta slova provázela na tváři mistrově úsměšek jakýs, jízlivý a divný lesk oka, jakoby chtěl pravý opak slov svých tvrditi.

Zemanova Katuše z té své staré povahy ani stín již neměla. Místo veselosti neustále zamýšlena a zadumána, místo vzdoru povolnost taková, jakby ani nevěděla co koná a místo vyjižděk jen samota ji těšila.

Myslíval si starý zeman, že to přemýšlí na budoucí svůj sňatek, jemuž nechtěl brániti. Vždyť měl dceru jen jedinou, proč by té nepřál, aby blaho usmálo se na ni tváří nejplnější, byť i bylo jaksi neobvyklé. A z chování své dcery v přítomnosti Anselmově soudil, že toho blaha jenom s ním dosáhne.

Kdykoli tento přišel, jakoby sprostiti se chtěla žalů, který na ni všude padal bez přítomnosti jeho, spěchala mu vstříc a nespustila se ruky jeho, loučíc se vždy s ním jakby na vždy odcházel.

Petrovi se zdálo, že z těch její očí vždy čte otázku tak důtklivou, tak prosebně pronášenou, zda-li s ní to myslí u přímně, zda-li láskyplná jeho slova nejsou pouhým klamem. Co u ní dlel, upřeně vždy zadívala se mu do tváře, oddychujíc rychle pootevřenými ústy, jakby nasytit se chtěla tím pohledem, jakby ukojit chtěla tu svou touhu, která pronásledovala ji vždy a všude břemenem nesnesitelným, silou nepřekonatelnou.

Vyptávala se ho vždy, kdy konečně bude hotov na hradě, kdy konečně rozlehně se ve dvorci jásot svatební a ona opírajíc se o něho bude moci směle podívat se na něho a říci všem: ten náleží mně, cele mně, kdy konečně bude moci v rodném domě míti ho neustále po boku, mluvit s ním a těšiti se u vzájemném hovoru, procházeti se stinným lesem a šířmi poli.

Těšil ji den ze dne, že ten čas nedařleký a dříve než se naděje, že doba kýžená se přiblíží. Pronášel slova svá tak přesvědčivě, tak vroucím hlasem a tak tklivým pohledem, že ve chvíli tu odprošovala ho úplně pro svou nedůvěřivost, slibovala, že bude klidnou a trpělivou.

Jedné noci ve hradní vížce světlo skorem do rána se mihalo. V pochmurné lučebně nad ohněm skloněn pln rozechvění stál pan Hartvik. Vedle něho vzpřímen s čelem zvrstěným, ruce maje založené na prsou nepohnutě stál mistr Anselm, pohlížeje časem s ohně na tvář rytířovu. Zacukalo mu to vezdy rtoma, zalesklo se mu při tom oko, jakoby nejtrpčím výsměchem, Pan Hartvik však dnes pro nic jiného neměl mysl i zrak veškerý, než pro tajemný oheň, z něhož konečně měl vyjiti kámen zázračný.

Jitřenka již oznamovala se na východě rudou záplavou a chladným větříkem, když mistr přistoupiv blíže ku zhasínajícímu ohni vyňal kámen podivný, lesku zlatého.

„Nuže, urozený pane, cíl nedaleký. Z tohoto kamene ti připravím i elixir životní i kouzlo tajemné, které pomůže ti ku zlatu, mnoho-li si budeš přát a potřebovat. Nutno však nyní počkati až dokonají se práce některé a tu prosím tě snažně, bys' laskavě mé prosbě vyhověl, bych v den svatby své s Katuší směl tobě obě dokonané odevzdat. Uvěříš mi zajisté, vždyť nevzdálím se z kraje tohoto a těším se, že vezdy, byť bych i dlel tamto za vodou mi ponecháš svou přízeň vznesenou.“

„Oči si, mistře drahý, co ti libo. Věřím nyní tobě ve všem zúplna a kynoucí vyplnění touhy mé učiní mne zajisté trpělivým docela, zvláště když cíl již nedaleký. Ponech již práce své, hle nad horami se již svítá. Budeš jistě unaven.“

(Pokračování.)

Duše lidská jest nesmrtelná.

Podává Jos. Pazderka.

1. Dokazuje se z přirozenosti duše.

Duše člověčí jest bytost jednoduchá, nehmotná, duchovní. Že jest bytost sama v sobě a o sobě jsoucí, dosvědčuje nám sebevědomí; neb kde není vnitřní duchovní bytosti, tam nemůže býti sebevědomí, jakž u člověka jest. Tato bytost jest duchovní, t. j. netělesná a rozumná. Že jest rozumná, dokazuje tím, že sama ze sebe myslí a

jedná; že jest netělesná dosvědčují sami nevěrci, ani ujišťují, že by v duši věřili, kdyby ji spatřiti aneb ohmatati mohli. Jeli však duše jednoduchá duchovní bytost, tedy z částek nesložená, nemůže ani v částky se rozpadnouti neboli zhynouti. Proto praví Tertullian (de anima c. 14): „Kdyby duše rozložena býti mohla, nebyla by nesmrtelná... Dělitelnost jest rozklad, rozklad pak zoveme smrtí.“ Poněvadž duše jest duchovní, jednoduchá, nedílná bytost, proto jest i nerozkladná a nepomíjející.

Mimo to nemá duše, jako ostatní tvorové, podmínky svého žití, mimo sebe tak žeby její život na nich visel. Živočichové a rostlinstvo potřebují světla, tepla, vzduchu, potravy a p., aby žiti mohli; nemají toho, musejí pojití. Duše však závisí jediné na Bohu, nepotřebuje krom něho ničeho, aby se zachovala. Proto jest dle své přirozenosti schopna nekonečného trvání. V člověku se také vše mění až na sebevědomí. Toto mu dosvědčuje, že jest táž bytost, která od tolika let nepočet posloupných myšlének, přání, citů, žádostí, radostí i žalostí zakusila a pořad zakouší. Člověk cítí, že při všem, co činí a trpí, jeho vědomí totéž jest. Toto vědomí poznává člověk jakožto trvající, neproměnlivé uprostřed všech proměn a všeobecného střídání. Tímto pocitem, kterým sebe samého cítí, jest a cítí se rozdílným od ostatních bytostí. V sebevědomí cítí se jako vlastní, osobní, jednotlivá bytost naproti bytostem jiným. Člověk bezprostředně cítí: Duch že má život sám pro sebe, on pak že z vlastní zkušenosti ví, že je zvláštní bytost pro sebe. Toho vědomí nemá náhodou, onoť tvoří jeho nejvlastnější bytost, bez něho by ho nebylo. Nižádná zevnější zkušenost nemůže ho tak přesvědčiti, jako bezprostřední tato vnitřní zkušenost a ten pocit, jež sám o sobě má. Patře na své tělo, člověk tuší jeho pomíjejícnost z jeho proměnlivosti, any části jeho neustálé změně látek podrobeny jsou. Nic takového nenalézá ve své duši. Duše nemůže býti odňata ani v něco jiného proměněna, aniž by člověk zničen byl. To ukazuje, že Bůh ji chtěl mít nesmrtelnou.

Duše lidská nemůže tedy dle své přirozenosti pominouti; jediné všemohoucí Bůh by ji zničit mohl, kdyby chtěl. Zdali chce, třeba dokázati. Zůstaňme zatím při přírodě, ani materialisté v Boha nevěří. Příroda však ničeho neničí; ona jen skládá

a rozkládá, aby znova spojovala. Jestli základní zákon přírody: život, ne pak smrt. Smrti v tom smyslu, žeby nějaká bytost býti přestala, v celém světě není. Co smrti zoveme, jest rozpad nějaké bytosti a rozloučení v částky její. Tyto části nepřestanou býti, aniž se zničí, nýbrž přejdou v nové života způsoby a v nich žijí. Ani naše tělo nepřestane býti, až bude v hrobě odpočívati. Ono se smíchá se zemí, aneb dá jiným výtvorům přírody život. Rostlina není mrtva neb zničena, když se seseče a zaoře. Tvořitě hnůj, jenž tím bujnější život ze země zplozuje, čím silnější pohltí. Zrnko není mrtvo neb zničeno, když v zemi hníje, vždyť z hniloby roste bujné steblo, vonné kvítko aneb mohutný strom. Housenka není mrtva a zničena, když studená, vyschlá larva v kukli stvrdne a bez sebe leží, vždyť se pestrý motýl z ní líhne. Žádná věc na světě nemůže zničena, v nic obrácena býti. Kámen můžeš roztlouci a rozetřiti na nejjednodušší prášek, ale sebe menší částice nemůže býti úplně zničena. Lučba může všechny složené látky v jejich prvky rozvésti, ale úplně žádného zničit nemůže. Oheň, moc nejdravější a nejzhoubnější může všechny látky zachvátiti, ale popel a plyny i z jeho zkázy zbudou. Ani ten prášek sluneční, jenž povětří v poletuje, nemůže v nic uveden býti. Učenci tvrdí, že tíže vzduchu od počátku světa ani o lot se nezměnila. Také učí učenci, že hmota se neničí. Jen způsoby a podoby že se mění, těla že se rozpadají v částky, bytosti samy pak že jsou nezrušitelné, hmota že ve své podstatě trvá a nic ani nejmenší prášek sluneční že nezhyne; staré spojení že se rozlučuje, a v nové se vchází; v skutku že se žádný atom látky neničí. Spálíme-li dřevo, toliko podoba jeho se ztratí, ale částky jeho, jako voda, dusík atd. všechny jsou a v nové spojení vcházejí. Není tedy zánik těl zkázou hmoty, z níž se skládají, nýbrž změnou hmoty a podnes jest tolik atomů, t. j. nedílných praečásti hmoty, kolik před tisíci lety bylo.

Jeli však hmota, z níž tělesa jsou dle své přirozenosti nezrušitelná, která by nebyl nezrušitelný duch, jenž jest bytost jednoduchá, nedílná, a k tomu mnohem dokonalejší? Jestli tedy hmotný atom od přírody v nic se neobratí, která by mnohem ušlechtilejší a výtečnější duch, jenž jest bytost jednoduchá a nedílná, zničen býti mohl. Jestli v přírodě nic nepomíjí,

terak má pomínouti duch od přírody nezrušitelný a dle své bytosti nesmírně nad hmotu vynikající? Žádné tělo nepřijde v nic, a duch by přišel? I kdyby duše hmotná byla, v nic by nemohla obrácena býti, jako nemůže obrácen býti atom hmoty, leč by Bůh chtěl.

Zánik, smrt jsou jen změny, nikoliv zkáza věcí a týkají se toliko složeného; co duchovní, jednoduché, vyvýšeno jest nade vši zkázu a všechno rozvoj. Zdá-li se očím našim všechno měnivé a pomíjící, a to proto, že jsou to oči a smysly naše, jest patrné, že zakoušíme jen změnu smyslného. Pravda, že duch zemřelých se nám nezjevuje, t. j. nezjevuje se našim smyslům. A kterakby se zjevoval? Vždyť se jim nezjevil ani, když zemřelý žil. Ale tělo jeho se nám jeví a praví: já jsouc pouze sprostá hmota, nezhylna jsem, nýbrž jsem ještě něco, ovšem v jiné podobě; čím spíše trvá duch, jenž mnohem vznešenější a výbornější jest než já. Nenilž tu, jakoby duch se nám zjevil a naše smysly přesvědčil, že jest a trvá? Než duch se jeví jinak než smyslně. On se jeví myšlením a dokazuje, že jest a trvá nejjasnějšími důvody. Jestli nejnížší na světě, atom, nepomine, kterakby mohla zhynouti, co na světě nejvyšší, duše člověčí samojediná?

Jako ve světě skutečného zničení nenacházíme, tak nenajdeme v něm ani síly, ježto by schopna byla něco zničit. Člověk má sice velikou moc nad přírodou, avšak zničit nemůže nic ani z hmoty ani z nehmotných sil. Síla, ježto by schopna byla něco zničit, není ani stvořena ani na stvořené věci přenešena; zničit něco jest svrchované právo Boží. Moc zničit věci stvořené, rovnala by se moci Boží a bylaby sto učiniti násilí všemohoucí vůli Boží, skrze kterou všechno jest a zničit vše, co Bůh stvořil, i jej samého. Cesta od bytí v nic jest právě tak daleka a sluší též vůli, jako cesta z ničeho k bytí. Z něčeho nic učiniti jest kon Všemohoucnosti Božské právě tak velký a jediný, jako z ničeho něco učiniti. Zničení nejmenšího prášku slunečního žádá všechnu všemohoucnost Boží, již ku stvoření světa třeba bylo. Žádná moc přirozená nemůže zničit hmoty, a tož duše; to by mohl jediný Bůh. Avšak Bůh by to musel chtít. Žeby to Bůh chtěl, o tom nečiní žádné zmínky; že toho nechce, ovšem ujišťuje. Čtemeť v Písmě sv.: „Bůh zajisté stvořil člověka neporušitelného a k obrazu podobenství

svého učinil jej“ (Mudr. II. 23); v Novém Zákoně pak čteme: „Pájdou zlí do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného“ (Mat. 25, 46.). Duše člověčí netoliko tedy trvání schopna, nýbrž od Boha určena jest, aby trvala. A jako ve zjevení Božím není zmínky, žeby Bůh duši zničit chtěl, nýbrž opak toho lze dokázat, tak ani ve tvorstvu o takové vůli Boží stopy není. Sám skutek stvoření může spíše platiti za výslovné vyjádření vůle Boží v tom ohledě. Stvořiv vše Bůh ukázal, že chce, aby bylo, ne pak aby nebylo. Vůli té, aby vše bylo, přiči se zničení toho, co jest. Věci, ježto Bůh dle jejich určení složené stvořil, stvořil k změně, nikoliv ku zkáze, jsouť bez zkázy podstaty své, jak očividno, rozmanitým tvarům podrobeny; avšak podstata jejich trvá a kdysi bude nové nebe a nová země. Ty tvory pak, ježto pro svou nehmotnost, přetvoření a proměny, ježto se rozloučením a spojením látky děje, neschopny jsou, pouze takovým stykům a spojům podrobeny jsou, ježto se snášejí s nezrušitelným trváním individualní bytosti a činnosti jejich.

Žádná přirozená síla neničí nějaké věci jediné proto, aby ji zničila. Dítě trahajíc svou loutku, chce věděti, co v ni jest. Lev trahající gazelu, činí tak pro pokrm. Jaký užitek měl by pak Bůh, zniče duši člověčí? Žádný ani pro sebe ani pro jiné. Kdyby pro Boha prospěšno bylo, aby duše nebylo, nebylby uzavřel, aby byla, aniž by ten úmysl byl uskutečnil. Ani pro jiné není žádný prospěch patrný. Aby se jedno tělo zachovalo, třeba kolikrát, aby druhé zahynulo. Aby však duše některá stvořena zachována byla aneb nějaký prospěch měla, není na prostě třeba, aby Bůh jinou aneb jiné v zkázu vydal. Kdyby Bůh duši zničil, učinil by tak beze vši příčiny, t. j. jediné, aby ji zničil. Toho však od Boha obávati se není. Skutečnost, že ve světě vlastně nic nehyne, nýbrž toliko proměnlivé se proměňuje, potvrzuje nám, že Bůh věci neničí, nýbrž že je zachovati chce; duchovní v neproměnlivosti, hmotné v pozemské změně částek a forem.

Obojí Zjevení Boží: Slovo i svět ukazují nám na jisto vůli Boží, jižto Fenelón těmito slovy vyjádřil: „Všechna díla Tvůrce jsou trvalá; nic se neničí, toliko formy se mění, bytosti však jsou nezrušitelné.“ Bůh nechce duše zničit, a nezničí ji; a on sám jediný by ji zničit mohl. Proto zů-

stane duše, co jest od přirození: nepomíjející bytost.
(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Nastolení nejd. p. arcibiskupa J. kníže. Milosti p. hraběte Františka Schoenborna.*) Nejpěknější pohoda letní přála okázalé slavnosti této, již Praha po třicet pět let podobné nebyla viděla, a proto se v ní součastnily nepřehledné davy lidu českého, jenž spěchal, aby spatřil nového církevního arcipastýře svého. Od Vinohradů přes celou Prahu až ke Hradčanům tísnily se ve všech ulicích a na všech náměstích, kudy se slavnostní průvod ubíral, tisíce a tisíce lidu, tvořice špalír při vjezdu arcibiskupovu a průvodu jeho. Taktéž oučastenství spolků a sborů bylo hojné a mnohé z nich dostavily se s prapory svými a s hudbou, tak že od časného jitra svátečního onoho dne velmi hlučný ruch panoval v ulicích pražských, které byly četnými prapory v barvách národních a císařských ozdobeny; zvláště pěkně pak se vyjímal klášter Voršilek, jenž byl bohatě zelením a draperiemi ozdoben. — Z letního sídla svého v Břežanech vyjel pan arcibiskup již o 5. hodině ranní, po celé cestě ku Praze provázen jsa nadšeným povoláním slávy od obyvatelstva dědin sousedních. V otevřeném kočáře měl arcibiskup po boku svého sekretáře dp. Kalousa a obřadníka. O půl 7. hodině přibyl na hranice okresu vinohradského, kde jej očekávala škadrona jízdních ostrostřelců pražských a banderium rolnické. U Michle byla postavena slávobrána, tolikéž na Vinohradech, kde četní hodnostové arcibiskupa vítali. O 7. hodině přiblížil se povoz se vznešeným hodnostou k hořejšímu Václavskému náměstí v Praze, kde arcibiskup sestoupil, neboť zde jej očekávali purkmistr pražský pan dr. Černý, členové obecního zastupitelstva a zástupci předměstských obcí. Purkmistr pražský oslovil zde arcibiskupa delší vzletnou řečí, v níž Jeho Milost jmenem obce pražské vítal a též na důstojnost jeho jakožto primasa království Českého váhu kladl, načež vyslovil přání, aby po dlouhá léta s plným úspěchem mohl konati vznešené úkoly své. Pan arcibiskup na to poděkoval za uvítání toto a pravil, kterak jest vroucím jeho přáním, aby se mu podařilo pracovati v duchu jeho předchůdce, a aby utěšený poměr, který panoval mezi dřívějším vrchním pastýřem a obcí pražskou, i dále panoval. — Po té vsedl arcibiskup se svým sekretářem a obřadníkem do starožitného parádního vozu, který zde na něj byl čekal, a prů-

vod počal se bráti po Václavském náměstí do města; za kočárem arcibiskupovým jeli purkmistr pan dr. Černý a náměstek jeho p. Vališ a v ostatních vozích obecní starší a ostatní hodnostové. Povoz arcibiskupův provázeli jízdní ostrostřelci a špalír pěchoty vojenské. Průvod se bral dále Ferdinandovou třídou a přes nábreží a kamenný most na Malou stranu ke kostelu sv. Mikuláše; po celou cestu udílel arcibiskup požehnání lidu, jenž jej co nejuctivěji pozdravoval. U sv. Mikuláše očekávali arcibiskupa hodnostové církevní a sice biskupové litoměřický a kralohradecký, opatové a preláti, kanovníci a faráři pražští, členové všech řádů a mnoho duchovních z venkova, tak že tu bylo kněží přes tři sta shromážděno. Arcibiskup vešel do chrámu a kleče před hlavním oltářem byl přítomen tiché mši sv., kterou nejd. pan probošt Würfel sloužil. Z chrámu vyšel průvod pěšky ke král. Hradčanům a sice brali se veškerí kněží v řadách dle hodnosti a za nimi kráček Arcipastýř v rouchu barvy fialové, dávaje opět lidu požehnání, za ním pak hodnostové občanští následovali. Průvod bral se nádvorními král. hradu k postrannímu vchodu poblíž oltáře sv. Jana Nep.; v chrámě svatovítském byli se mezitím shromáždili pan místodržitel bar. Kraus, místodržitelský vicepresident pan dr. Friedl ryt. Friedensee, zemský maršálek pan kníže Jiří Lobkovic se členy zemského výboru, četní šlechticové a hodnostové, velící generál bar. Filipovič s generály atd. Mezi šlechtou byli tři bratři pané arcibiskupovi, paní matka jeho a sestry a četní příbuzní hraběcího rodu Schönbornův. Vykonav u hrobu sv. Jana Nep. a u rakve sv. Vojtěcha tichou modlitbu, odebral se arcibiskup s oběma biskupy a s kanovníky ke hlavnímu oltáři, kam se též papežský vyslanec arcibiskup Vannutelli dostavil, aby slavnou mši sv. sloužil. Při té byly vykonány obřady inštalační, po nichž nový arcibiskup shromážděným první své pontifikální požehnání udělil a Tedeum zapěl. Pak byli kněží připouštění k líbání ruky novému arcibiskupovi a potom byl týž do své residence na náměstí hradečanském uveden. Zde přijímal blahopřání od pana místodržitele, od generála Filipoviče, církevních a ostatních hodností, od šlechty, deputac atd. (Městská rada pražská byla za touže příčinou dne 17. srpna o 11. hod. dopol. od pana arcibiskupa přijata.) Odpoledne o 5. hod. byla v arcibiskupském paláci uspořádána skvělá hostina, při níž se pan místodržitel bar. Kraus, moravský místodržitel hrabě Schoenborn, arcibiskup Vannutelli, kníže Jiří Lobkovic, bar. Filipovič, biskupové a kanovníci a jiní hodnostové součastnili.

— J. kníž. Milost nejd. p. arcibiskup hrabě Frant. Schoenborn přijav ve dnech 16. 17. a 19. t. m. rozličné spolky a deputace, které Jemu skládaly blahopřání a účtu, odejel v pátek dne 21. srpna na Moravu, kde pozdravil nejd. p. kardinála Olomouckého a navštívil Velehrad. Na Velehradě měl v sobotu dne 22. t. m. slavné pontifik. služby Boží, načež se do Prahy dne 24. t. m. vrátil.

— Ctitelové sv. Jana Nep. z hraběcí rodiny Schoenbornské. Lothar Frant. ze Schoenbornů byl ku konci 17. a na počátku 18. století kurfiřtem Mohučským a biskupem v Bamberku. Týž korunoval císaře Karla VI. a do jeho rukou složila vyznání víry Alžběta, nevěsta krále Španělského Karla III., později císařovna. Týž bral horlivé účastenství v církevním jednání směřujícím ku prohlášení Jana Nep. za blahoslaveného a byl vůbec vřelým ctitelem sv. Jana. Již r. 1700 vyslal naschvál kněze Jana Rosena do Prahy s rozkazem, aby u hrobu tohoto sv. mučenníka sloužil na úmysl kurfiřtův třikrát mši sv. a spolu aby vložil 25 dukátů do pokladnice, kteráž se blíž sv. hrobu nacházela. Týž kurfiřt seznal patrně ochranu sv. mučenníka Jana Nep. v roce 1711; když korunovati měl císaře Karla VI. a přišel za tím účelem do Frankfurtu n. Mohanem. Avšak právě tu noc před korunovací kurfiřt Lothar velmi těžce se roznemohl a následkem toho v den korunovace samé v 8 hodin ráno cítil se tak slabým, že ani na nohou udržeti se nemohl. Poslal tedy místokanceléře k císaři se snažnou prosbou, aby korunovace na jiný den byla odložena. Leč Karel VI. k odkladu takovému nikterak přivolití nechtěl, nýbrž na tom zůstal, aby toho samého dne korunovace se vykonala. V této velké nesnázi vzal kurfiřt Mohučský se vši důvěrou útočiště své k Bohu a ku přímlově sv. Jana Nep., jehož pokorně prosil, aby orodováním svým u Boha ho tohoto dne ochránil od zahanbení světského, kdyby totiž pro chorobu obřad korunovační důstojně vykonati nemohl. Sotva že modlitbu svou ukončil, cítil se ku podivu silným a jako znovuzrozeným, takže za malou chvíli mohl osobně k císaři jeti a všechny předepsané obřady slavným způsobem vykonati. Kurfiřt účinek ten připisoval jediné ochraně a přímlovám blah. Jana Nep. a v září r. 1711 zaslal o tom zprávu do Prahy biskupu Danieli Mayerovi. — Hugo Damian ze Schoenbornů bratřevce předešlého stal se záhy kardinálem, biskupem Špýrským, později též biskupem Kostnickým, byl při několikerém konklavě účastníkem volby nového papeže římského, a za arcibiskupa Pražského Ferdinanda hrab. z Khuenburgu sloužil v Praze pontifikální mši sv. u sv.

Víta za příležitosti svatořečení sv. Jana Nep. — Jedna z jeho 7 sester provdána byla v Čechách za hraběte z Nosticů, majitele svěrenských statků; manželství toto zůstávalo dlouhou řadu let bezdětné; avšak posléze na přímlovu sv. Jana Nep., jehož oba manželé vroucně ctili, Bůh dítkem je obdařil.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 26. srpna u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 27.—30. t. m. u sv. Markéty v Břevnově, 31. srpna, 1. 2. 3. září u sv. Kajetána a od 4.—7. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

Z Budějovic. Konsekraci nejd. vrchního pastýře vykoná v zdejším kathedrálním chrámu dne 6. září o 9. hodině ráno Jeho knížecí arcibiskupská Milost nejdůst. pán metropolita Pražský, načež ihned následovati bude slavná inthronisace. Přítomni budou této vzácné slavnosti nejdůst. biskupové Králohradecký a Litoměřický.

Literární oznamovatel.

— „*Nápěvy ke všem písmím kancionálu*“, který vydal P. Pl. J. Mathon, ř. sv. Benedikta. V Brně tiskem a nákladem knihtiskárny rajhradských Benediktinů. Cena 1 zl. 50 kr.

— Moravská bibliotéka, kterou vydává Frant. Bayer a jejíž nakladatel jest J. Šasek, vykazuje v díle XIV. pěknou povídku „*Poslední bašta Českobratrská*“ od Aloisa Dostála.

— *Apology mravné čili bájky, podobnosti a přísloví z mravného mudrosloví.* Zrcadlo moudrosti sv. Cyrilla čili Konstantina, apoštola i učitele slovanského. Z latiny přeložil a předmlouvou i poznámkami opatřil P. Method Halabala, kněz rajhradský. Cena 50 kr.

— „*Českoslovanský varhaník*“, list pro zájmy řiditelů kůru, varhaníků a učitelů hudby i zpěvu. Redaktor a vydavatel Václav Vlastimil Hausmann.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Václ. Pechoč, katech. na měšt. dívčí škole na Smíchově, 4. srpna 1885, (nar. 26. dubna 1833, vysv. 31. července 1855).

Ustanoveni jsou:

p. Ant. Hermann, kapl. v Bubenči, za far. v Bohnicích;
p. Frant. Lehner, far. Děpoltovický (Tuppelsgrün), za far. v Perninku (Barringen);

- p. Ant. *Jakl*, kapl. v Kraslicích, za kapl. v Hostomicích;
- p. Jan *Flum*, koop. v Abertanech, za koop. v Štěpánově;
- p. Matěj *Krejčí*, admin. Verměřický, za I. kapl. v Příbrami;
- p. Jos. *Jilek*, neomysta, za II. kapl. ve Velvarech;
- p. Ant. *Nejebša*, neom., za koop. v Městečku;
- p. Ant. *Solfronk*, neom., za kapl. v Přimdě (Pfraumberg);
- p. Jos. *Beneš*, neom., za I. kapl. v Kraslicích;
- p. Václ. *Bradáč*, neom., za III. kapl. v Kraslicích;
- p. Jan *Spotka*, neom., za kapl. v Neukirchenu;
- p. Frant. *Ohera*, neom., za kapl. v Bílém Tuškově;
- p. Jan *Endt*, neom., za koop. v Abertanech;
- p. Václ. *Manlík*, neom., za kapl. v Holostřevech (Hollezriebe).

Uprázdňená místa:

Děpoltovice (Tüppelsgrün), fara patr. Jeho císa. Vys. Ferdin. IV. velkovévody Toskánského, od 17. srpna 1885;

Oráčov, fara patr. p. Karla Oliv. hrab. z Wallisů, od 12. srpna 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Hájek*, far. ve Vroutku (Radig), 10. července 1885, (nar. v Podbořanech 7. února 1825, vysv. 4. července 1848);
- p. Frant. *Ahne*, kněz defic., 10. července 1885, (nar. v Güntersdorfu 19. září 1822, vysv. 25. července 1846).

Vyznamenáni jsou:

- p. Václ. *Forman*, os. děk. ve Všeni, jmenován konsist. radou;
- p. Jos. *Bareš*, far. v Loukově u Semil a
- p. Hugo *Wohlmann*, far. ve Wiese, jmenování osobn. děkany;
- p. Frant. *Rašin*, far. v Libáni, jmenován vikar. tajemn. ve střídnictví Nymburském.

Ustanoveni jsou:

- p. Kar. *Rauscher*, far. v Žihli (Scheles), za far. v Stebnu;
- p. Ferd. *Vrba*, far. v Místě (Platz), za far. v Krbicích (Körbitz);
- p. Hyn. *Schreyer*, kapl. v Trmících, za kapl. v Rychnově (Reichenau);
- p. Jindř. *Max*, koop. v Mladé, za kapl. v Lindavě (Lindenau);
- p. Sid. *Mach*, kapl. v Děčíně, za kapl. v Ml. Boleslavi;
- p. Bohd. *Zeman*, koop. v Loukově, za kapl. v Nebuželi;

- p. Ant. *Günther*, kapl. v Novosedlicích (Weisskirchlitz), za kapl. v Krupce (Graupen);
- p. Kar. *Dohle*, neom., za koop. v Hajdě;
- p. Frant. *Frisch*, neom., za kapl. v Litoměřicích;
- p. Ant. *Gellert*, neom., za kapl. v Česk. Lípě;
- p. Václ. *Göhler*, neom., za kapl. v Ouštěku (Ansha);
- p. Jos. *Havel*, neom., za kapl. v Postoloprtech;
- p. Václ. *Jiskra*, neom., za koop. v Kunraticích (Kunnersdorf);
- p. Jos. *Kavan*, neom., za koop. v Loukově u Semil;
- p. Frant. *Kegel*, neom., za kapl. v Cvikově;
- p. Petr *Kouble*, neom., za kapl. v Lysé;
- p. Vil. *Láš*, neom., za kapl. v Radonicích;
- p. Ant. *Leschke*, neom., za kapl. v Neustadtlu;
- p. Václ. *Mikolášek*, neom., za kapl. v Ehrenbergu;
- p. Jan *Pažout*, neom., za kapl. v Bullendorfu;
- p. Ant. *Plocek*, neom., za koop. v Huntířově (Güntersdorf);
- p. Jos. *Rejzek*, neom., za kapl. v Novosedlicích (Weisskirchlitz);
- p. Jos. *Röttig*, neom., za kapl. v Krásné Lípě (Schönlinde);
- p. Jos. *Rydval*, neom., za kapl. v Chomatově;
- p. Hyn. *Schaefer*, neom., za kapl. v Děčíně;
- p. Alois *Šklíba*, neom., za kapl. v Pablovicích;
- p. Frant. *Vogel*, neom., za koop. v Tannwaldu.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Pipota*, čest. děkan a far. v Žluticích, jmenován čest. kons. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Šklíba*, koop. V. Úřinský, za kapl. v Kyšperku;
- p. Jos. *Hlavsa*, kapl. Nekořský, za kapl. v Chomuticích;
- p. Jan *Filipek*, kapl. Vamberecký, za kapl. v Borové (u Příbysl.).

Neomysté:

- p. Karel *Škoda*, za vikar. v Hradci Králové;
- p. Ant. *Petrán*, jahen též;
- p. Jan *Novotný*, za II. kapl. v Novém Městě nad Metují;
- p. Seb. *Weber*, za koop. v Olešnici;
- p. Rich. *Tölg*, za kapl. v Trutnově;
- p. Rom. *Baloušek*, za kapl. v Zdonově (Merfeldsdorf);
- p. Ladisl. *Seidl*, za kapl. v Časlavi;
- p. Frant. *Pelikán*, za kapl. v Činěvsi;
- p. Jos. *Pátek*, za koop. v Borové (u Poličky);
- p. Jos. *Váňa*, za kapl. v Poličce;
- p. Al. *Doubravský*, za kapl. v Nekoři;
- p. Fr. *Fuchmajer*, za koop. ve V. Úříně;
- p. Frant. *Müller*, za kapl. ve Vamberku.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

na den posvěcení chrámu Páně.

Dnes stalo se posvěcení domu
tomuto. Luk. 19, 9.

Na den posvěcení chrámu Páně připomíná nám Církev sv. příběh sv. evangelia o Zacheovi celném a staví nám jeho jednání za příklad. Zacheus s upřímnou touhou vyhledával Krista Ježíše a za to Spasitel vyznamenal jej nade všechny přítomné, že vstoupil do domu jeho. Zacheus stejne před Spasitelem pokoril se před ním jako před Pánem a Bohem svým, vyznával jemu viny a hříchy života předešlého a sliboval polepsení. „Pane,“ pravil v pokoře, „polovici statku svého dám chudým: a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvernásob“ (Luk 19, 8.). Toto jednání přineslo jemu milost v očích Spasitele, nebo takto pravil o něm okolo stojícím: „Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův.“ Církev sv. staví nám Zachea za příklad a činí tak ne bez příčiny právě na den posvěcení chrámu Páně. Jako Zacheus máme i my vyhledávati Krista Ježíše a u něho odpuštění hříchů svých a potřebných milostí sobě vyprositi. Kristus Pán jako Bůh je všudypřítomný, je na každém místě, jako člověk ale po dokonaném díle našeho výkoupení vstoupil s oslaveným tělem svým na nebesa, nemůžeme tudíž vyhledati jej tím samým způsobem jako Zacheus. Než i nám zůstavil Kristus Pán trvalou záruku viditelné a stále přítomnosti své mezi námi v nejsvětější svátosti oltářní. On vyvolil si ten chrám a oltář za svůj stálý příbytek, kde ustavičně dli

mezi námi. My následujeme příkladu Zacheova, když vyhledáváme Krista Ježíše ve chrámu Božím a zde modlitby a prosby své jemu přednášíme. To bude též předmětem rozjímání našeho. Budeme rozjímati, že Bůh sám to chce, abychom vyhledávali jej ve chrámu Páně a že Bůh zvláště ve chrámu vyslyšení prosb našich nám slibuje.

Naše sv. víra učí nás, abychom Boha měli stále na paměti a k němu často, ano stále se modlili. „Bez přestání se modlete,“ tak napomíná nás písmo sv. (I. Thes. 5, 17.) a Kristus Pán praví: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení“ (Mat. 26, 41.). Míni se těmi slovy především modlitba soukromá, ona modlitba, kterou každý koná doma ve svém příbytku a tak Pánu Bohu se klaní. Jsem přesvědčen, že žádný věřící křesťan, pokud opravdu věřícím křesťanem jest, nezanedbává této modlitby soukromé. Bývá to zvukem mým, že děti, které ponejprv přicházejí do školy, zkouším, zdali umí modlit se, a mohu k své radosti říci, že to bývá velmi řídký případ, aby některé dítě neznalo těch obyčejných modliteb křesťanských. Soudím z toho, že rodičové, kteří děti své již v útlém věku učí pilně modlit se k Bohu, sami též horlivě konají tuto povinnost křesťanskou. Modlitba jest naší nejpřednější prací, která všemu jinému předchází. Tou modlitbou vzpomíná sobě člověk na svého Stvořitele, na kterém ve všem závisí, tou modlitbou Bohu svému se klaní, tou modlitbou připomíná sobě svou víru, své povinnosti, jež Bůh v deseti svých prikázáních jemu ukládá, tou modlitbou vyprošuje sobě požehnání Božího.

Než vedle této modlitby soukromé

ukládá nám naše sv. víra, abychom se též Bohu klaněli veřejně a společně na místě jemu zasvěceném, ve chrámu Božím. Tento způsob Bohu veřejně se klaněti jest tak starý, jako pokolení lidské samo, ano můžeme říci, že Bůh sám to žádá od nás, abychom vyhledávali jej na místě jemu zasvěceném. Vizme doklady toho z písma sv. Již v té první rodině, synové prvňích rodičů Kain a Abel stavěli oltáře, aby na nich obětovali Bohu. Což byly oltáře ty jiného než místa Bohu zasvěcená, kdež nemajíce ještě chrámu Bohu veřejně se klaněli? Když Noe při potopě světa byl zachráněn v korábě, po vystoupení svém z korábu vzdělal oltář, aby na něm obětoval a s celou rodinou svou Bohu děkoval za své zachránění. Tak učinil také Abraham, když na rozkaz Boží opustil rodnou zemi a příbuzenstvo své a přišel do země Kananejské. Nemaje tam chrámu vzdělal aspoň oltář na místě příhodném, aby na něm Bohu obětoval a jemu veřejně se klaněl s lidem svým. A vizme jiný příklad, kde Bůh sám prikazoval, aby jemu vystavena byla svatyně. Národ israel'ský zvláštní ochranou Boží vysvobozen byl ze země egyptské a byl pak veden na poušť a odtud do země zaslíbené. A což prikázal Hospodin již na poušti Mojžíšovi? Aby vzdělal jemu stánek a v něm položil archu úmluvy a oltář k obětem zápalným. O tomto stánku pravil Hospodin: „Posvěť tím stánku svědectví s oltářem ... a budu bydleti (v něm) uprostřed synů israel'ských, a budu jim za Boha, a zvědí, že já jsem Hospodin Bůh jejich, kterýž jsem je vyvedl ze země egyptské, abych zůstával mezi nimi, já Hospodin Bůh jejich“ (II. Mojž. 29, 44. 45. 46.).

Stánek, který vzdělal Mojžíš, nazývá Bůh příbytkem svým, kde chce přebývatí uprostřed synů israel'ských. A když národ israel'ský dobyl země kananejské a v ní pevně se usídlil, již ti zbožní králové jejich David a zvláště syn jeho Šalomoun starali se o to, aby v hlavním městě Jerusalemě vzdělali velikolepý chrám Hospodinu, aby celý národ israel'ský tam přicházel a Bohu se tam klaněti mohl. A stejný účel mají též naše chrámy křesťanské, za týmž účelem budovali je na všech místech zbožní předkové naši. Chrám ty jsou domy Boží, jsou příbytky Boží, jsou místa Bohu zvláště zasvěcená, kde veřejně a společně Bohu klaněti se máme. Kdykoli navštěvujeme chrám Boží, tu vy-

hledáváme zde Boha svého, jdeme do domu jeho, na místo jemu zasvěcené, abychom tu potřebných milostí sobě vyprosili. Ty chrámy naše mají tím větší význam a důležitost, že tu Kristus Pán ve viditelné způsobě nejsvět. Svátosti oltární mezi námi přebývá. O každém chrámu křesťanském platí slova dnešní epistoly: „Aj stánek Boží s lidmi, a přebývatí bude s nimi“ (Zjev. 21, 3.). Zacheus s upřímnou touhou hledal Spasitele a nalezl jej; a tak i křesťan, když přichází do chrámu Páně nalezá zde Krista Ježíše a může s důvěrou očekávatí vyslyšení proseb svých. Kristus Pán Bůh náš volá nás k sobě slovy svými: „Pojďte ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím“ (Mat. 11, 28.). Kristus Pán sám volá nás k sobě do chrámu Božího a slihuje nám občerstvení, t. j. vyslyšení modliteb našich. Slyšme, jak veliké zaslíbení Boží má vroucí modlitba ve chrámu Páně. Když Šalomoun vystavěl chrám Jerusalemský, tu ukázal se jemu Hospodin v noci a řekl: „Uslyšel jsem modlitbu tvou, a vyvolil jsem místo toto za dům oběti. Jestliže obrátí se lid můj, ... a hledal by tváři mé, a činilby pokání od cest svých zlých: i já vyslyším je s nebe, a milostiv budu hříchům jejich, a uzdravím zemř jejich. Oči mé budou otevřené, a uši mé pozorující na modlitbu toho, kdožby se modlil na místě tomto. Nebo jsem vyvolil a posvětil místa tohoto, aby bylo jméno mé tam na věky, a aby ty byly oči mé, i srdce mé po všecky dny“ (2. Paralip. 7, 12—16.). Slovy jasnými praví tu Hospodin, že chrám jest místo, které on sobě vyvolil a posvětil, a kde očekává, aby veškeren lid vyhledával tváři jeho. Važme sobě vždy místa toho posvátného; zde Bůh více než kde jinde přijímá modlitby naše a je ochoten je vyslyšeti.

Kristus Pán, když vstoupil do domu Zacheova, přinesl spasení jemu i celému domu jeho; a tak i nám přináší spasení ve chrámu Páně, on zde těch nejvyšších darů nám podává ku spasení duší našich. V té oběti mše sv. připomíná nám onu velikou obět, kterou za nás podstoupil na dřevě sv. kříže, a ve sv. svátostech přivlastňuje nám ovoce oné oběti, když očisťuje nás od hříchů a potřebných milostí k životu věčnému nám uděluje. Zacheus ukazuje nám též svým příkladem, jak máme počínati sobě ve svatyni Boží, abychom tu u Krista Ježíše podobně jako on vyslyšení

proseb svých došli. Zacheus pokoril se před Pánem Ježíšem, vzpomínal na hříchy své a sliboval polepšení. Tak i křesťan má zde ve chrámu Páně míti na paměti svůj poměr ku Kristu Ježíši jako ku svému Pánu a Bohu, má se před ním pokoriti, má vzpomínati na svou nehodnost a hříchy své a prositi za odpuštění. Ne nadarmo připomíná nám písmo sv. ta slova: Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.

Nejmilejší! Přesvědčili jsme se příklady a slovy písmo sv., že Bůh sám toho žádá od nás, abychom vyhledávali jej ve chrámu Páně, na místě jemu zasvěceném. Kristus Pán vyvolil sobě a posvětil chrám ten za svůj stálý příbytek, zde chce uděliti nám všech potřebných milostí k životu věčnému. Milujme tudíž ten chrám Boží a osvědčujme tak vděčnost svou Kristu Ježíši za všecku lásku, kterou zde nám prokazuje.

Ve všech chrámech křesťanských nalezáme na oltářích a stěnách obrazy a sochy svatých a světic Božích. Při pohledu na tyto obrazy a sochy máme připomínati sobě život a skutky těch svatých, jimiž zasloužili sobě oné veliké slávy, jaké nyní požívají. Mimo jiné ctnosti a skutky dobré nalezáme též u všech svatých a světic Božích, že milovali dům Boží a jej horlivě navštěvovali. Kdyby ti svatí a světice Boží za dnů života svého pozemského chrámu Páně byli se vyhýbali, kdyby místo chrámu byli vyhledávali své zábavy, svého pohodlí, své práce každodenní, dnešního dne nebyly by obrazy a sochy jejich zde na místě posvátném, dnešního dne neoslavovali bychom jich jako blažených nebesťanů. Ti svatí a světice Boží vyhledávali Krista Ježíše ve chrámu Páně a našli jej; zde na zemi našli jeho milost a po smrti pak spojení jsou s ním na věky ve slávě nebeské. Buďme horlivými následovníky jejich, vyhlédávejme i my Krista Ježíše ve chrámu Páně, ve vši pokoře hledejme tu u něho prostředků ku svému spasení; pak i o jednom každém z nás platiti budou slova Páně: „Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův.“ Amen.

J. Šlégr.

Ke dni sv. prvotín.

(Svému příteli.)

Tak šťasten buď!

jak dnes, kdy prvně vstupáš ku oltáři
a v srdci blaho, v oku slzy září;
ten sladký cit, jenž Tvou dnes plní hrud',
nechť plane v nitru Tvém tak bez ustání,
ať v dobách trudných na Tvé bleď skráni
ta mračna starostí a utrpení

svým kouzlem sladkým usmívání změni,
ať sluncem jest Ti v osamelém žití,
na skalách protivenství vonné kvítí. —
A proto skryj tu vzpomínku naň v duši,
vem s Sebou ji v tu širou pustu světa —
jen v její září spokojenost zkvétá
a její kouzlo ni svět neporuší.

Ta v pozdních dobách, ještě v podjeseni,
kde není záře a kde květů není,

dá Tobě vůni

a jejím na výsluní

zas budeš šťastným tak

jak v dnešní den, kdy můj i vlhne zrak
a v duši plá týž cit, jenž Tvou dnes plní hrud'.

Můj příteli! — nuž šťasten buď!

Xaver Dvořák.

Smiluj se Hospodine!

Crta ze „zlaté doby“ české od

Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

Pan Hartvik stisknuv vesele ruku mistrovi krokem radostným spěchal na lůžko, aby zotavil se spánkem krátkým po nočním bdění. Mysl jeho přeplněná byla nevýslovnou rozkoší, že již v několika týdnech bude tam, odkud nový život počne proudit komnatami hradními, kdy zcela z mysli trudy zaplaší a z útrob nepokoj.

Po odchodu jeho stál mistr Anselm dlouho nepohnutě, oči máje neodvratně v prázdno upřené, kol rtů výraz tak trpký, jakby poprvé okusil hořkého nápoje a hlas nějaký mu povídal, že to teprve za čátek, že přijdou chvíle, kdy se nápojem tím stáhne jemu mysl, že zmizí všechny vzpomínky a místo bláha nevýslovné utrpení naseje mu v útroby.

Sevřel rukama hlavu svou, jakby již chtěl zbaviti se chmur, pohleděl v hůru zrakem, v němž vášeň jakás bojovala s pohnutím.

„Marné přemlouvání. Dokonám své dílo, kdyby poslední krupěj krve měla je zrositi, kdyby tělo mé se proměnilo v kámen tvrdě hradní skály, kdyby hroznější mne bolesti čekaly nad muka pekelná.“

Dokonám a pak? —

Co pak? Hlava mi hrozí puknouti. Zalknu se při pomýšlení na to vše. Jest ještě čas, obrať se, obrať, nevydávej v šanc svůj život budoucí. Odpust, vždyť Kristus odpouštěl též vrahům svým.“

Pohleděl upřeně zrakem zimničným na černý kříž, jenž visel na stěně. Prsa se mu mocně dmula pohnutím, jakby zuřil v nich boj mezi vášní divokou a nebeskou mírností zračící se ve tváři umučeného, mezi černou záhubou a spásou kynoucí mu od té zbědované postavy.

„Ne, ne, tisíckrát ne. Šetřila mne ona, povážila ona, když mne vyháněla do světa, že mne uvrhne v náruč záhuby, že mne ničí jako červa svijícího se pod její nohama, povážila ona, že ty kletby, které jsem k zamračené obloze metal proti ní se mohou vyplniti v nejděsnější skutečnost? Či v její srdci byla také upřímnost a poctivost, či ona rozmýšlela se též, nebude-li pronásledovat ji neodbytný host — svědomí, jak nejdívější nepřítel? Vykonám své dílo, vykonám je tak, že ustupe na její tváři úsměv bledému zděšení, že budou vypravovat příhodu tu v téhle krajině po dlouhá leta, že každá matka bude dceru varovat před osudem podobným. Staň se vše již, já jsem připraven.“

Z očí zírala mu odhodlanost příšerná, tvář na se vzala výraz železný a postava se vzpřímila, jakby již odhodlána byla vykonat záměr svůj.

Chopil se pláště a vyšel ven. Kráčel zadumaný za svěžího vzduchu ranního jak bez ducha neustále ku předu, nedbaje podivných pohledů těch, kteří s udivením pozorovali neznámého kouzelníka ze zámku za ranního jitra brodit se porosenou travou, zastavovat se pak krokem rychlým, pospíchat dál, jakby poháněn byl silou tajemnou.

Po dlouhé době vracel se s tváří zinalou, vlasem rozčuehaným a zrakem takovým, jakby sám zlý duch se v něm uhostil.

Staříčký pan farář přibyslavský dokončil již svůj výklad pisma svatého a pomodlil se se shromážděnými věřícími

obvyklé své modlitby za duše v očistci, za blaho všech křesťanů a za odvrácení všeho pokušení. Pak oznamoval shromážděným, že za příčinou snatku učeného mistra Boloňského Anselma Bacariho s Katuší zemana Ivana služby boží zítra o hodinu později se budou odbyvat. Dokončil svou řeč poroučeje sebe i snoubence do vroucích modliteb svých oveček.

Pomalu počali se lidé ubírat k domovu, ale každý z nich udiveně ohledl se pod kůr kostelní, kde v šeru tajemném zahalen v tmavý plášť stál muž podivný, s očima pronikavýma, tváří ubledlou a nepohnut jak socha kamenná.

Každý pokřižoval se ještě jedenkrát, pohledl plaše na cizince, zrychlil kroky své a když byl za branou kostelní mimo volně si oddechl. Znalť jej mnozí a slyšeli o něm vypravovat věci k neuvěření a každý jiné. V tom však všichni shodovali se, že to ten čarodějník ze zámku, který ve spojení se zlými duchy jest.

Petr nedbal pohledů těch, nedbal, že kostel skoro prázdný již. Zapomínal kde se nachází, proč sem přišel, co zde očekává. Napadlo mu dnes opět jednou počase, aby šel se podívat do kostela. Cítil jakousi touhu neznámou, že snad tam se mu dostane východiště z té směsice, která vířila jeho útroby jak divá bouře. Ale zmýlil se. Ten krutý hlas, který naň volal od nedávna, že spouští se po stezce srážné, která přivede ho do propasti, ozýval se zde silou dvojnásobnou, pálil ho v nitru i ve hlavě bolestí nesnesitelnou. Boj nový povstal v něm a pozoroval, že hlas pobádající ho k mírnosti vždy slabší a slabší.

Vzdychnul z hluboka. Probral se ze svého zadumaní a ohledl se plaše kolem sebe. Zachvěl se. Tajemná hrůza obestřela jej a ve zraku objevila se úzkostlivá bázeň. Kvapil ku dveřím chrámovým a vyšel rychle na ulici. Sklonil hlavu svou, protože se mu zdálo, jakoby ty štíty domů klonily se k sobě a povídaly si, to že ten člověk bez srdce a bez citů, který toulá se bez domova každým jsa povrhován, obáván a zavrhnut. Vyšel za město. Krok jeho přecházel již v mírný běh, prsa těžce se zvedala a horký pot prýštil se z unaveného čela.

Zmírnil se v chvatu svém a pln myšlenek podivných dal se maně na cestu ku dvorci. Nepozoroval ani, že překročil již řeku, že nedaleko zemanova dvorce.

V tom uchopil ho někdo za ruku. Probudil se ze svého zadumání a pohledl zděšeně před sebe.

Katuše polekána celá, zrakem nevýslovně úzkostlivým hleděla mu do tváře, tisknouc celá ustrašena studenou jeho ruku. V tu chvíli, jak by něco naň volalo sterými hlasy: Odvrz od sebe vše, co tě tíží, očišť nitro své, uchop se těch rukou, které k tobě se vztahují, pohledni do té tváře, z níž na tebe vaně dech plný nejvroucnější oddanosti a lásky nejčistší. Do očí jeho vkrádal se výraz neskonale měkký, údy jeho se zachvěly slasti dosud nepocitěnou a rty jakby otevíraly se k slovům vroucím.

Ale jako za jasného dne pojednou přivali se silné mraky, zaburácí hrom, zaduže vitr nejprudší, láme svěží haluze a nelístopně rve útlé korunky květu, zatáhlo se jeho čelo divným výrazem, oči zableskly se příšerně a ruka jeho mocně odstrčila dívku pozorující svého ženicha s nitrem naplněným úzkostlivým očekáváním.

Katuše až se zapotácela a z její hader ozvalo se bolné zastenání. Stanula jak bleskem omráčena, nemohouc pronést ani slova; za to ale ubledlá její tvář byla jedinou velikou, úpěnlivou otázkou co to počíná, co se děje, že tak krutě se k ní chová.

„Divíš se a nemůžeš pochopit, kde se to vše u mne běře“ — hlas Petrův zněl temně, tvrdě, ledově. „Měla jsi se diviti dříve, když jsem k tobě přišel ponejprv. Nepoznala jsi mne tehda, ale já tebe ano, nevzpomnělas' tehda na minulosť, ale já ano, nenadála jsi se těchto věcí ale já ano. Pamatuješ-li se pak Katuše“ a Petr pokročil o krok ku předu a zabodl zrak svůj sršící do bleďe zděšené její tváře, „na ten den, kdy jsi nejprve mne naplnila slastí nevýslovnou, kdy jsi slibovala mně, že mi věrnou zůstaneš a pak po odchodu mém vysmála se tomu pošetilému hradníkovu Petru, že kdy tobě věřil, že kdy na tebe myslil, víš-li pak jak jsem naposled se s tebou jda rozloučit aspoň pohledem viděl jsem tě v náruči pana Hartvika? Nezdá se ti, že to bylo kruté? Bledneš, potácíš se a já neměl tenkrát cítit žal? Hahaha!“

Blesk divoké rozkoše rozestřel se po tváři jeho při pohledu na dívku zdrcenou s okem vytřeštěným, tělem bezvládným.

„Nuže, abych ti nezůstal nic dlužen,“ jízlivěji pokračoval, „učiním ti podobně.

Věz že tebou pohrdám, že tvou lásku cením tak jak ten prach, po němž kráčí noha má, že já tvým ženichem a ty mou nevěstou dnes naposled. Buď hodně šťastnou a vzpomeň si, jak umí odplácet Petr hradníkův.“

Hlas mu již docházel, mírnil se a zdálo se, že již dlouho nemohl by podobně mluvit k té, kterou ač se mstil proti ní, přece miloval celou silou horoucí duše své. Obrátil se rychle a kvapně ubíhal k lesu.

Za ním zavzněl vykřik nevýslovného bolu, jako když někdo tím hlasem žaluje nebesům a chce, aby jeho volání proniklo až tam nad hvězdy, jako když poslední sten dere se z útrob a tělo bez života klesá zpět k siré zemi.

Pustil se v šílený běh. Ten vykřik jakby se usídlil v jeho mozku k nevyrvání. Strhl biret z hlavy, aby ochladil své čelo palící ho nesnesitelným žárem, uvolňoval šat svůj ale marno vše. Zdálo se mu, že ten hukot lesa, do něhož veběhl, jest jedinou krutou výčitkou, nad jeho počínáním. Každá ta květinka lesní s korunkou bílou neb rdící se jak červánky na tváři spanilé panny, jakby bodala ho ostnem nejkrutějším a hučela mu do uší: Hle tak tvá duše plná náruživosti, jak naše tvář nevinná, tak ty bez klidu, jak my plny blaha a míru kloníme hlavinky k sobě naslouchajícíe jásotu ptactva a tajemným bájím nesoucím se šumícími haluzemi.

Zastavil se a zvedl tvář, na níž boj a steré výčitky vyryly rýhy neskonaleho bolu k modré obloze, která kmitala se mezi poletujícími volně větvemi. Ruce jeho se rozevřely, jakby strhnouti chtěly z toho nebe ten mir nebeský a ze rtů ubledlých zavznělo zaupění plno strádání, plno všeho toho, co tak kruté řádilo mu útroby.

Zapotácel se a klesl do kypřého mechu. Rukama zakryl tvář svou. Ležel tak dlouho bez pohnutí bez jediné známky života. Pojednou se mu těžce zvedla prsa sevřená, ruce klesly podle těla a zrak jeho naplněný slzami vznesl se k nebesům.

Zaštkal usedavě a sklonil zrak svůj do trávy. Proud slz hrnul se mu po tváři, na níž usídlil se výraz plný lítosti neupřímnější. Nebránil se, ale nechával slzu za slzou padati do svěží zeleně. Díval se jak mizi či tam opět věsi se zářic na útlý stonek hebkého lístku něžného květu.

Nad jeho hlavou rozjásal se kos, hlas jeho silný pojil se s tím zahučením lesa jak v píseň velebnou, kterou vítá slunce vynořivší se z pod halících je bílých obláčků.

A Petr vital tím zpěvem, tím šelestem nový, nepocitěný život do svého nitra, vital jej se slzami v oku ale s radostí v srdci svém, vital jej jak umírající Krista bližícího se k němu ku posile na novou dráhu neznámou sice, ale vedoucí ku končinám nebeským. Hrami těmi jak by vymizelo z jeho útrob vše co na nich tkvělo jak nejčernější skvrna. Duše jeho byla okamžikem tím očištěna, mysl toužila po čemsi, co nemohl vyjádřit slovy, co však naň volalo každým úderem srdce.

Když oschly první slzy, když překonány dojmy tak mocně shromážděny se v útrobach jeho počal se opět do tváře jeho vkrádati výraz jakýsi tentokráte bolu upřímného. na čelo úzkost neznámá a do očí tesklivost. Přišel mu na mysl okamžik nedávno minulý, viděl před sebou Katuši zdrcenou slovy jeho a srdce jeho zatepalo bouřlivě. Cítil nyní dvojnásob jak drahou mu byla, ocenil nyní tu její oddanost a při pomýšlení na to, jak krutě se k ní choval, jak sám vyhnal se z ovzduší tak milého, výčitka jedna za druhou hromadila se mu ve hlavě.

„Jsi na vždy zbaven blaha,“ tak volal naň jeden hlas, „nemáš nikdy více požívatí slasti a jen trpkost tvým údělem.“

Ale s tím nespokojila se mysl jeho. Povídalo mu něco, že se nemá zbavovati vši naděje, že snad přece zbyla mu ještě cesta, která přivede ho tam, odkud návalem rozechvění sám sebe vyhnal.

A hlas ten mohutněl, silil, rostl, plnil jeho útroby až přehlušil hlas beznadějnosti. Do zraku jeho počal se vraceti lesk naděje a na lici objevil se červánek dychtivosti nedočkávé.

„Ano, naprav to, co jsi pokazil, skloň šiji svou, kde jsi ji tak hrdě zvedal a čín pokání.“

Mimoděk se zvedl a pohledl opět k nebesům. Ale tentokráte byl jeho pohled čistý, odhodlaný, plný lítosti, ale též doufání.

Postoupil ku předu, ale opět se zastavil.

„Jak pak ale všeho toho dosáhneš, po čem toužíš?“

Zbledl a zrak jeho utkvěl na korunách stromů. Šelestění haluzí umlklo a

celým lesem zavládlo velebné ticho. Do zraku jeho zaletl jasný paprsek sluneční, tvář jeho se oživila a táhlé zašumění neslo se kmitajícími se větvíčkami.

„Bůh!“ volaly naň ty sosny, Bůh, kývaly naň ty pestré listky květů, Bůh, zahřměla naň obloha i to slunce královské, Bůh zajásalo to konečně veškerým jeho tělem.

Klesl na kolena a po dráhných letech opět spojily se ruce jeho, pohnuly se rty jeho a šeptaly modlitbu plnou vroucnosti, plnou díků a prosby, plnou lítosti a chvály.

Vzehopil se a chvátal nazpět plný rozrušení dosud nepocitěného. Vyšel z lesa. Proti němu bělal se dvorec mezi zelení. Výčitka palčivá jakby zabodla se do nitra jeho bolesti nejžhavější. Váhal, zastavoval se. Avšak pohlédl opět k nebi a ten, který mu dal to světlo rozlívší se jeho nitrem setřel z mysli jeho tu úzkost bránící mu v díle polepsení.

Vešel na dvůr. Nepozoroval, jak udiveně hledí naň čeleď zemanova. Vstoupil do síně a sahal po dveřích. Cítil jak pokouší se o něho závrat jakási, cítil jak hrozná cesta mu nastává. Ale vzmušil se.

Vstoupil do přední komnaty. Prázdná. Tam však ty dvěře vedoucí do komnaty druhé pootevřené a slyš, zaznívá odtamtud hlas tlumený a sten.

S obličejem na smrt ubledlým, bez dechu pokročil váhavě až ku dveřím. Vstoupil mezi veřeje a bolest nesmírná mu stáhla hrdlo.

Na sněhobílé lůžku spočívá Katuše s tváří tak bledou jak ty podušky, s očima přivřenými a výrazem nestihlého bolu na tváři. Její starý otec drží jednu ruku její v ruce své a druhou podepírá hlavu plnou bolu nad neštěstím dceřiným. Našel ji bezduchou před dvorcem a když ji vzkřísil, tu z těch stenů trhaných vyrozuměl, co se odehrálo.

Nevýslovná úzkost o dítě jediné zahnízdila se mu pod starou lebkou jeho. Těšil Katuši jak uměl, ale při každém slovu viděl to a pozoroval sám na sobě, že slova jeho jsou marná, že ta krutá skutečnost příliš hluboko sáhla do srdce a poranila tak, že těžko bude k zhojení. Přemýšlel nyní o budoucnosti. Buď zničí událost tato jeho drahé dítě a pak on tu bude sám trčeti v tom světě bez radosti jak schnoucí vrba u potoka, či uzdraví se ona a pak opět bude on umíraje jednou hleděti na

dceru vlekoucí se plnou bolu trnitými stezkami útrap života.

„Katuše,“ zavznělo to pojednou za ním hlasem plným úpění a lítosti. Dříve než se mohl ohlednouti vrhl se kdosi u lože na kolena, zakryl tvář svou do podušek.

Zeman dosud beze slov udiveně pozoroval, že to ten, který mu před chvílí zničil dceru drahou. V jeho nitru počal boj, má-li nechati jej zde klečeti, či vyhnati jej z domu, aby nepřivedl snad zkázu úplnou svým objevením.

Při výkřiku svého jména probudila se nemocná. Pohledla velkým, horečně se lesknoucím okem na otce a pak svezl se jí pohled na muže u ní klečícího. Nadzvedla hlavu a výraz velikého zděšení obestřel se jí po tváři.

Pohnula se na loži, jakby chtěla couvnouti před tou tváří jí tak hroznou.

„Katuše, pro živého Boha zapřisahám Tě, odpust mi. Spasením duše své ti slibuji, že budu činiti pokání za vinu svou, jen ty mi odpusť. Chci ti býti tím starým Petrem s pravou láskou v nitru svém, chci slzami smýti zločin svůj, na kolenou odprositi provinění své, jen mne nevyháněj, jen mne zcela nezavrhní, protože bez tebe, bez tvého odpuštění by mi byl život jen dlouhou mukou. — Katuše, odpověz jen slovo, vždyť vidíš jak hrozně trpím za svůj čin.“

Pohledla naň, ale v tom její pohledu již nebyl ten odpor dřívější, ale otázka velká, vážná, z hloubi srdce jdoucí, je-li vše to pravda, co povídal, není-li to opět lest, aby potom tím hroznější ránu mohl jí zasadit

Na tváři Petrově zatřpytily se slzy a z hrdla ozvalo se zavzdychnutí.

„Což jsi, Katuše, zapomněla docela těch dob minulých? Pro památku jich prosím tě odpusť mi.“

Na tváři její objevil se nejprve nepokoj, pak bol žalostný a oči její zatahly se mlhou. Zahleděla se ku stropu.

Petr uchopil ruku její a políbil ji vroucně. Nebránila se a nechávala bílou ruku svou v ruce jeho.

Starý zeman pozoroval výjev ten s podivením, s dechem zatajeným, nemohla slova pronésti, nejsa schopen, aby nějak vmísil se do hovoru jich.

„Odpustí-li ti Bůh, já ti odpouštím. Jdi a smíř se s ním, já zapomenu na vše.“

Slova tato hlasem sotva slyšitelným pronesená přivedla na líc Petrovu zář radosti.

„Bůh ti odplat, Katuše. Ještě dnes vydám se na cestu. Půjdu jak jsem si umínil až k hrobu Spasitelovu prosit za odpuštění a on mi jistě ho neodepře. Budu prosit za tvé zdraví, za blaho své a vrátím se jistě. Katuše, až se vrátím, budu opět moci přijíti k tobě, budu moci opět nahlédnouti ti do očí a vyčisti z nich, že jsi mi zcela odpustila, že to, co nás oddělilo zmizelo na vždy?“

Mezi slzami usmívajíc se blahem vracejícím se do rozbolněných útrob přikývla sličnou hlavou. Vyprostila jemně ruku svou z rukou jeho a položila ji na jeho kadeře. Zadívala se mu dlouze do očí, jakby chtěla pohlédnouti až na dno srdce jeho a pak zakryvši si tvář rukama a zaplakala tiše.

Pláč prý je velmi nakažlivá věc a přísloví to osvědčilo se v tom okamžiku v celé své pravdivosti. Vždyť i starý zeman podepřel hlavu svou a nechával slzy kanouti do měkkého koberce.

Po chvíli vzdálili ruce své od tváře.

„Jdi, Petře, vykonej úmysl svůj. Já budu čekati trpělivě a dočekám se tě jistě. Vypros sobě tam klid a mně též. Buď pevným a Bůh tě posilní.“

Dále nemohla pro pohnutí.

Petr vstal. Na lici jeho vedle vzrušení pevné odhodlání. Nahnul se k dívce. Pozvedla hlavu svou a on vtiskl jí na čelo políbení, kterým pečetil svůj slib i svoje předsevzetí.

Podal mlčky ruku starému zemanovi. Ten ji stiskl vřele a oba muži cítili, že tím ruky stisknutím mezi nimi jasno jak ta obloha venku zářící.

Pokročil ku předu. U dveří se zastavil a pohledl vroucně na Katuši. Slzela.

„S Bohem!“ přeletlo přes rty chvějící se pohnutím a vykročil pevně.

S čelem čistým, zrakem jaký dosud u něho nikdo nespátl vyšel ze dvorce. Obrátil se ku hradu.

Když slunce klonilo se k západu, vyšel z komnaty své Zavolal sluhu a odevzdal mu dopis pro pana Hartvika. S hlavou sklopenou vyšel ze hradu a ubíral se rychle z města. Na návrší za Přibyslavou se zastavil. Loučil se s hradem, se dvorcem Pohledem dlouhým utkvěl k nebesům. Pak se obrátil a poznamenav se křížem pokročil v před. Chladný vánek zaval mu do tváře a on vítal modrající se kopce a lesy vysočiny českomoravské.

Bůh tě opatruj na pouti tvé!

(Dokončení.)

Duše lidská jest nesmrtelná.

Podává Jos. Pazderka.

(Pokračování.)

2. Dokazuje se ze schopnosti duše.

Člověk má rozum, t. j. schopnost poznati pravdu a to neskončenou. Síla poznávací jest v člověku nevyčerpatelná a látka její nesmírná. Trpělivým zkoumáním, horlivým zpytováním, dlouhými často trapnými pracemi dopátrá se člověk paprsků světla, ježto částčku nesmírného pole lidského a Božského vědění ozařují. Ale každý vynález rozumu, každá novo nalezená pravda rozněcuje tím živěji bolestnou potřebu poznání, místo aby ji ukojila. A právě ti muži, kteří duchem výtečným obdařeni jsou v hlubiny poznání lidského se pohřbívají tuší mocněji, než obyčejný člověk, jak nepatrné jest, co poznává proti nesmírné říši pravdy a bolestněji pociťují muky pobízející je, aby výš a výš vstoupali. Newton netoliko skromný byl, nýbrž i pravdě svědectví vydal, an napsal: „Zdá mi se, že jsem byl dítětem, ježto si na břehu mořském hraje a tu nějaký kámen, tu nějakou mušli skvělejší než ostatní našel, an se velký ocean pravdy nevyzpytovaný před ním prostírá.“

„My žijeme v době obrovského pokračování v poznání přírody,“ dí p. H. Buff; „než jakkoliv velké množství nového jest, jež se každoročně k známému připojuje, spousta toho, co ještě zpytovati jest, nemění se, nýbrž pole jeho zdá se, že se před očima evikem zotřepáným rozprostraňuje, čím hloub v ně vniknouti dovoleno jest.“

Otto Liebmann pak píše: „Rozumu se vede, jako člověku, jenž vstupuje na horu, aby spatřil konec světa; čím výš přichází, tím patrněji vidí, že to nejde.“

To platí o poznání tvorstva viditelného; co o něm člověk ví a poznává, prapaterpatrné jest; jak nepatrné bude, co ví a poznává o Bohu. Ani všech stop jeho, jež ve viditelném světě vytisknul, nemůžeme vyzpytovati; jen některých jeho vlastností, ježto vepsal ve své tvorstvo, můžeme se dopátrati. Ani tisíců dílu těch divů, jež ve všech svých skutečích vykonal, nemůže oko naše poznati. Kdož teprv může spatřiti jeho bytost, jak duch lidský ve své nejvyšší touze žádá. Bůh nás sice skrze zjevení o své tajemné bytosti poučil ně-

které své vlastnosti a dokonalosti nám zjevil; než toto zjevení tím více rozpaluje naši touhu po poznání, čím bohatší a větší blaženost ze všeho, co nám Bůh zjevil, plynoucí jest. Nikdy však nemůže na zemi, dokud závoj těla duchovní oko zakrývá a kalí, Bůh dokonale poznán ani bytost jeho od člověka sebe bystřejšího rozumu spatřena býti. „Nyní vidíme skrze zrcadlo v podobnosti, nyní poznáváme z částky.“ (I. Kor. 13, 12.) „Nelze umenšiti ani zvětšiti ani vynaléztí velkých skutků Božích. Když dokoná člověk, tehdy počne: a když přestane, v pochybování bude.“ (Sir. 18, 5. 6.) Na všech lidech se plní, co napsal sv. Jan: „I viděl jsem v pravici sedícího na trůně knihu popsanou vnitř i zevnitř zapečetěnou sedmi pečeti. A viděl jsem anděla silného volajícího hlasem velkým: Kdo jest hoden otevřítí knihu a rozlomití pečeti její? A nemohl žádný ani na nebi ani na zemi ani pod zemí otevřítí knihu ani v ni nahlednouti. A já plakal velmi, že není nalezen žádný, kdoby hoden byl otevřítí knihu ani v ni nahlednouti.“ (Zjev. 5, 1 - 4.) Jako zavřená kniha jest nám bytost Boží, a ať hledíme ji otevřítí a v ni nahlednouti, ať touha naše v nárek a pláč přejde, ani vnitřku ani zevnitřku té knihy, Boha ani ve skutečích ani v bytosti jeho nepoznáme, jak ho poznati toužíme.

Tak jest člověk stvořen pro poznání plné a svrchované pravdy a přede by se oddal sebe bedlivějšímu namáhání, by byl veleduchem, pravdy ve svém životě nikdy nedostihne.

Odkud pak tato nepřekonatelná ustavičná nemožnost. Jest snad vinno nedostatečné zřízení lidské společnosti? Nikoliv. Mysli si lidi sebe moudřejší, jejich zřízení a ústavy sebe dokonalejší, nevymyslíš společnosti, jež by rozumu vše poskytla, co poznati může a chce.

Aneb jest snad vina na člověku? Jsou snad vinny jeho nestálé žádosti, aneb slepá moc jeho náruživosti? Či pochází to od tud, že cítí svou mdlobu poznati a ucho-piti se pravdy? Ani to ne. I namáhání člověka nejnadanejšího tou nemožností vždy zmařeno bude. Jsoutě zákony přírody takové, že člověk zde nikdy nepřekročí propasti, jež ho od pravdy dělí.

Což teprv říci o milionech duší, jež rozžehnavše se se světem a mladičkém věku, k životu duchovnímu ani nepro-citly?

Pro každého, kdo v nesmrtelnost duše nevěří, jest tento zjev nerozluštitelnou hádankou. Kdežto všeliký tvor, živočich a rostlina, nutnosti přírody, cíle svého, proňž od původce svého stvořen jest, dochází, kdežto všude v přírodě vlastnosti tvorů, prostředky, jimiž vládnou, s cílem jim vytknutým v úplné shodě jsou, jest člověka ten jediný v úplné protivě k tomuto všeobecnému zákonu. Jestliť mu přistvořen zvláštní schop, rozum, jímž pravdu poznati a v ní se pokochati chce, a ten nemá, přes vši svou nepřekonatelnou touhu, přese všechny přirozený směr svých schopností, pro vyšší vůli jeho vůli protivnou, nesmírné pravdy na světě nikdy jasně poznati. A jiného života že není? V tom jest odpor, jenž základním pojmem rozumu se přičí.

Touha po poznání náleží k základním vlastnostem naší duše a jest s ní úplně srostlá. Příčina, původ její jest ten, jenž duši stvořil, Bůh, a Bůh nemůže klamati. Kdož by mohl pochopiti, že Bůh stvořil člověka s nepřekonatelnou, bolestnou, nesmrtelnou touhou po jistém cíli a pak jej odsoudil, aby té touhy nikdy nenasytil, toho cíle nikdy nedosáhl?

Avšak Bůh člověka k této muce nedopsal. Této přirozené touze musí býti vyhověno; jeli pak to v tomto životě nemožno, není tento život posledním našim cílem, nýbrž musí býti život jiný, neboli člověk musí býti nesmrtelný.

Tento soud vynese rozum pokaždé, když některou schopnost duše pozorně obádá.

Srdce lidské hledá zde nesmírného štěstí, ale nenalézá ho. Taž se milionů, jižto zde na světě žili, co chtěli a po čem toužili, taž se sebe samého, polož ucho své na svoje vlastní srdce a poslechni, co chce, po čem touží a odpoví ti: po blaženosti; „Blažení chceme býti všeci, nešťastní nechceme býti aniž chtíti můžeme.“ (Aug. de Trin. XIII, 4.) Každý člověk pátrající po tom, co jeho vůli hýbá, nutně nalezne touhu po blaženosti.

V člověku jsou protivné proudy, náklonnosti, jež se spolu srážejí. Jsouť v něm náklonnosti vznešené, rozumem osvícené, s řádem od Boha ustanoveným shodné; jsou pak i náklonnosti nízké, slepé, jež člověka od cíle odvracejí a nezdravým svým rozčilením řád od Boha ustanovený ruší. Spravedlivý se jim protíví. Ten touží po blaženosti, a hledá ji po cestách světlých

veden jsa láskou k dobrému. Zlý pak odporuje vlivu vyšších vloh duševních, podává se tělesným čtíciům. Avšak ač spravedliví a hříšníci po protivných cestách kráčejí, oba hledají blaženosti, ale žádný ji nenachází. Spravedlivý bojuje, trpí a splácí svou věrnost ctnosti ustavičnými bolestnými obětmi, jež mu ctnost až do posledního okamžení života ukládá. Zlý pak, jsa rozčilen, a výčitkami svědomí hněten a v nadějích svých, bolestně zklaman, ještě nešťastnější jest. Darma hledá také ubožák úlevy pro trápení své duše, ana po Bohu volá a na tomto světě tu o nějakou hráz, tam o nic zavadí. Oba zakoušejí pravdu slov sv. Augustina: Neпокојné jest srdce naše, dokud v Bohu neodpočine.

Tyto rozličné cesty, na nichž lidé různým vlivům se poddávající, štěstí hledají, patrně ukazují, že tato touha po ustavičné, úplné lidské přirozenosti ve všech kusech přiměřené blaženosti jest dílo toho, jenž i přirozenost stvořil, Boha, a že nenacházejíc zde na tomto světě ukojení, na onom ho dojiti musí, že jsme tedy nesmrtelní. (Pokračování.)

Věled. Pánu, Panu

Josefu Pohořelému,

rytíři řádu Božího hrobu, majiteli zlatého záslužného kříže s korunou; osobnímu děkanu, k. a. a biskupskému notáři, bisk. kons. radovi atd. atd., faráři v Nové Vsi u Kolína.

Na památku jeho osmdesátiletých narozenin, slavených 15. března 1885 a kněžských družin, slavených 23. srpna 1885.

I.

Byl čas, náš kdy národ chudás pohořelý
bidně živořil bez známek života,
smrtelná kdy schvátla jej dráma,
chrám kdy českých mus byl pust a osířelý.

Hlouček těch, již za národ se nestyděli —
dary nesli tam, kde chudá prázdnota,
jiskry dacha tam, kde čirá temnota:
z buditelů těch byl i náš — *Pohořelý*.

Zavítala v luby české zlatá vesna,
národ spící dávno probuzen již ze sna.
Poumklly všech těch starých věstců hlasy,
Ty sám žiješ svěží, — starce stříbrovlasý!
Smrt na věky ducha Tvého neumorí,
necht na věky sláva Tvoje nepohorí!

II.

Zvony slavnostně se rozzvučely
k prvé svaté mešní oběti,
věčnému již Bohu posvěti
zmužilý novokněz — *Pohořelý*.

Mnoho zkušen, světu odumřelý
žádá spáse duší prospěti,
neví, co jest tělu hověti
v pracích ducha nikdy neumdlelý.

V ruchu klopotném *let půl sta* mine,
k oběti již kráčí *druhotinně*,
povždy věrný církve, vlasti syn. —
Bojem, prací mířil's ku pokoji,
v ráji nadhvězdném Tě upokojí,
zvěncí slávou věčnou Hospodin!

Jos. V. Smělý.

O zřízení arcijahenství a děkanství v Čechách.

(Pokračování.)

Území Žatecké dělilo se již za života Kosmova na pět okresův (regiones): „quippe illa distinguitur provincia quinque regionibus locorum per compendia.“ Nebylo tedy nesnázi a rozpaků při dělení arcijahenství Žateckého na dekanáty, jichžto pět se počítá. *Sedlecko* (provincia Sedlec 1155), nazvané později Loketskó, tvořilo na severozápadu hranici proti Chebsku, které ještě v druhé polovici 11. století odtrženo bylo od země České (J. II. str. 217). *Mežsko* (1131) hraničilo na východě a jihu s Plzeňskem, na severu pak se Žateckem a Sedleckem. R. 125 jmenuje se Stříbro sídlem úřadů hradních, kdežto okres jejich v ohledu církevním nazván dekanátem Teplským (P. I. 2. str. 417). *Kadaňsko* (1312) přijalo jméno své po hradu Kadani, při kterém měli již r. 1183 Johanité kostel s právem farním (parochia. Reg.) Osada Žlutická dosti záhy se připomíná jakožto majetek kláštera Kladubského, avšak dekanát *Žlutický* zřízen byl tuším teprv později spíše z části dekanátu *Žateckého* nežli Plzeňského (J. II. str. 220, 171).

Arcijahenství Bělinské dělilo se ve 14. století na dvě děkanství, Litoměřické na tři; obě pak arcijahenství obsahovala celkem toliko tři župy: Litoměřickou, Bě-

linskou a Děčínskou. (T. XXXIII. str. 174 nn.) Na základě starobylé župy (provincia Belinensis 993, 1057) zřízeno bylo zprvu děkanství *Bělinské* a nejlouho potom i *Ústecké*, jehož obvod byl hranicí politického okresu teprv snad mnohem později, jakož pisemné zmínky o tom ději se až ve 13. století (P. I. 2. str. 413). Sousední arcijahenství Litoměřické sestávalo, jak již podotknuto, ze tří děkanství: Litoměřického, Lipského a Třebeňského. *Litoměřicko* prostíralo se původně po obou březích řeky Labe, přiléhajíc na jihu k levému břehu Ohře. Kosmas zmiňuje se o hradu Vlastislavi, praví, že stál „in confinio duarum provinciarum Belina et Lutomerici“, což vedle Palackého (I. 2. str. 241) vykládati lze o hranicích arcijahenství, podle Tomka však dlužno tu mysliti na sousedství dvou žup (T. XXII. str. 231). Z toho vidno že politický okres Litoměřický na dva dekanáty byl rozdělen: Litoměřický a *Třebeňský*. Na severovýchod Litoměřicka stávalo od pradávna *Děčínsko*, které původně po obou březích řeky Labe se rozkládalo a vlastním úřadem hradským bylo opatřeno (J. II. str. 264). Budiž nám tuto dovoleno opět pronéstí domněnku, kterou hned z počátku jsme se netajili, že totiž, jak se zdá, bývalo arcijahenství Litoměřické prostrannější, obsahující celé Bělinsko, Litoměřicko a Děčínsko a že teprv později vznikla na těch místech dvě arcijahenství nedávno řečená. Děčínsko postoupivši levý břeh Labský dekanátu Ústeckému, nazývalo se v ohledu církevním děkanstvím Lipským (J. II. str. 265).

Arcijahenství Boleslavské, jak jeví se nám ve 14. století, liší se tuším od bývalého arcipryšství Boleslavského svými hranicemi. Z panství Slavníkova pojalo v ně Libicko, jež později slulo župou *Havranšskou* (1228). Jakoby pak v náhradu za to odstoupeno bylo okolí pozdějšího Jičína k arcijahenství Hradeckému. Ze starobylé župy Pšovské rozkládající se nad stokem Vltavy a Labe (J. II. str. 266 n.) stalo se děkanství nazvané potom *Mělnické*. Na východ odtud hledati dlužno župu *Kameneckou* (provincia Kamenensis 1088) jakož i dekanát toho jména. (P. I. 2. str. 411). Pokládáme-li děkanství Kamenecké za jižní část území starodávných Lemuzův,*)

*) Tomek klade Lemuzy do Bělinska, opíraje se o důvody dosti závažné. XXXIII. str. 181 nn.

dlužno dekanát *Jablonecký* míti za severní díl Lemuzska, či snad spíše župy Kame-necké (J. II str. 264). Žitavsko počítalo se za starodávna (965) k diecési Míšeňské. Část jeho přivtělena byla k Čechám za krále Vratislava II. a nazývala se Záhošť (P. I. 2. str. 249). V ní pak zřízeno bylo děkanství *Žitavské*, které hledělo napotom k biskupství Pražskému. Mimo to byl tu ještě dekanát Mladoboleslavský, Turnovský a Hradištský. Velmi za těchto přichází naléztí historický podklad ke zřízení právě řečených děkanství. *Boleslavsko* ovšem záhy a častěji se připomíná (provincia Boleslavis, 1057) jakožto obvod značného území avšak o částech jeho v ohledu politickém nečiní se nikde řeči. Hradiště Mnichové (1177) klade Jireček (II. str. 267) do Boleslavska. Město to dalo jméno dekanátu *Hradištskému*, podobně jako po Turnově slul okres církevní děkanství *Turnovským*.

Arcijahenství Hradecké předčilo ne-li velikostí aspoň počtem děkanství nad všechny kraje církevní v Čechách, dělí se za věku 14. ve 12 dekanátův. Okolí Hradecké jsouc od starodávna zvláštní župou (T. XXXII. str. 336), stalo se zvláštním děkanstvím *Hradeckým*. Opočno jakožto hrad (1068) a střed politického okresu připomíná se najisto r. 1130. Dekanát tuto zřízený slul tuším teprv později *Dobrušským*. O *Kladsku* není pochybnosti, že bývalo župou (provincia, 1093) pomezí panství Slavníkova proti Polsku (981), jakož pak později stalo se v ohledu církevním dvojím děkanstvím: *Kladským* a *Broumovským* (T. XXXII. str. 337). Podobně jako dekanát *Chrudimský* zřízen na základě župy téhož názvu, tak i tvrditi lze o dekanátu *Mýtském*, který se srovnával se župou Vratislavskou. (J. II. str. 28 n. T. I. c.) Sousední župa Litomyšlská bývala mnohem prostrannější, jak viděti z počtu osad, které se do ní kladou. Opíraje se o mnohá svědectví písemná, přijímá slovatný Tomek za jisté, že dva dekanáty k ní náležely, totiž *Polický* a *Landškrounský* (T. XXXII. str. 338 nn). Z některých zmínek o hradu Miletínu dovozuje Jireček (II. str. 270), že stávalo druhdy zvláštní župy pod horami Krkonošskými, kterou Miletínskou zове. V končinách těch zřízen byl svého času dekanát Králové *Dvorský*. Bydžovsko kladeno bývá buď do župy Libické (J. II. str. 269), buď z dekanátu *Bydžovského* soudí se na bývalou tam stávající župu (T.

XXXII. str. 339). Podobně na vahách jsou mínění, zdali dekanát *Kostecký* založen byl ve hranicích bývalé župy čili nic. Dekanát *Jičínský* přiléhal k východní hranici arcijahenství Boleslavského nad dekanátem Bydžovským. Do těch míst klade Jireček (II. str. 270) župu Železnickou.

Arcijahenství Kouřimské skládalo se ze šesti děkanství: *Kouřimsko* jakožto politický okres v listinách nezřídka se naskytá. I hodilo se přirozeně za zvláštní dekanát. Obvod děkanství *Kolínského* pokládá Tomek (XXXII. str. 330 n.) za přibližné meze bývalé župy Oldřišské. Na březích středního toku řeky Sázavy prostírala se župa Uřetovská (1186) a území její vyhlédnuto za dekanát *Stěpanovský*. Želivsko jeví se r. 1239 zvláštním okresem politickým stalo se svého času děkanstvím *Řečinským* (T. XXXII. str. 331). Župa *Čáslavská* (1130 pro rozsáhlou svou a vzrůstající počet obyvatel rozdělena byla později na dva dekanáty: *Čáslavský* a *Německobrodský*.

Bechyňské arcijahenství rovnalo se velikostí svou Hradeckému, počtem však děkanství nikoliv proto, že zajímalo krajiny méně úrodné a nemnoho lidnaté na jižní straně země. Dekanát *Bozeňský* zbudovaný na základě stejnojmenné župy (r. 1056) přiléhal k východní hranici arcijahenství Plzeňského a prostíral se až k řece Vltavě. Župa Prácheňská (1045) mezovala na severozápadu s děkanstvím Klatovským a propůjčila místa dekanátu *Prácheňskému*. Župa Vltavskou na východ od Bozeňska připomíná zakládací listina Vyšehradská z r. 1083; Chýnovskou a Doudlebskou uvádí Kosmas při popise panství Slavníkova. Na místech jejich zřízeny byly tři dekanáty, nejinak jmenované: *Vltavský*, *Chýnovský* a *Doudlebský*. Vrch Bechyňský a mnohé statky v jeho okolí náležely od starodávna biskupům Pražským (T. XXXII. str. 476). V Bechyni bývalo druhdy sídlo arcikněze, ačkoli též čas hrad župní okresu politického, k němuž hleděla i Bechyně v Netolicích se připomíná. Nebude tedy za divno, že Kosmas zmiňuje se o župě Bechyňské (provincia Bechyne*) a

*) Palacký I. 2. str. 241 tvrdí, že Kosmas slovem tím označiti chtěl archidiaconát Bechyňský, čemuž odporuje Tomek XXXII. str. 231, řka, kterak Kosmas myslil spíše na župu Netolickou, avšak pojmenoval ji podle sídla arcijahenského, kteréžto pro něj bylo pověstnější.

jinde opět čteme o župě Netolické (provincia Netolicensis 1228), kdežto přece obě původně na jedno vycházelo a v ohledu církevním dekanátem *Bechyňským* slulo. Teprve ve 2. polovici 13. století, když koupil král Otakar II. od biskupa horu Bechyň, stala se sídlem úřadů hradních a okres její zvláštní župou (r. 1283). Zbývá ještě dekanství *Volýňské*, o jehožto politickém základě nemůže se ničeho udati pro nedostatek zpráv současných.

Arcijahenství Pražské obsahovalo deset dekanátův. Ze župy *Pražské* povstaly dvě dekanství; městské a *Ořechovské*, jelikož farní obvody v podhradí Pražském podřízeny byly v době nám nepovědomé zvláštnímu děkanovi, kdežto osady venkovské téže župy tvořily pak dekanát *Ořechovský*. Župa *Vyšehradská* (1134) nazývala se v ohledu církevním dekanátem *Říčanským*, župa *Tetinská* (r. 1088) dekanstvím *Podbrdským*, župa *Dřevičská* (r. 1135) dekanátem *Slanským*. Mimo to náležely k arcijahenství Pražskému následující dekanáty: *Rakovnický*, jež Tomek XXXII. str. 235 srovnává se župou *Rokytenskou* (?), *Řípský* nazvaný po staroslavné hoře Řipu, *Chluminský*, který povstal dle domněni ze župy *Meziříčské* a *Brandýský*, o jehož základu politickém nelze nic jistého stanoviti.

(Dokončení.)

Podobenství, paraboly a bajky.

VIII.

Otrhanec, světlo a tma.

Synek odešel z domova do světa; odešel všecek čistě ošacen. Ale ve světě oddal se prostopášné marnotratnosti. A tak se stalo, když po letech se navracoval domů, že se navracoval všecek otrhaný. Jak mohl tak rodičům na oči přijíti? Toho sám se hrozil. Ale proto chránil se ukázati se v domě rodičů svých za dne, za světla. Čekal, až se setmí. Teprv ve tmě vkročil do příbytku otcovského. A nejinak než ve tmě chtěl tam zůstat. Tím více bál se, aby se nerozsvítilo. A jak znamenal, že chtějí udělati světlo, hned zase ztratil se.

Tak právě kdo zle činí, kdo jsou celí zohaveni hříchy a nepravostmi, bojí se toho světla, jež jest Ježíš Kristus. Jak opatrně vyhýbají se chrámu Páně, slova Božímu, sv. zpovědi! Jak rychle hned pryč se klidí, začne-li se mluvit neb čísti o Bohu, o Kristu, o pokání, o od-

platě věčné. Jak horlivě vyhledávají spíše takových společností, takových kněh a spisů, kde se zamlčuje pravda, kdež se mnoho lze o náboženství, kdež se zlehčuje ctnost, kdež se chválí hříh. Ale to všecko jest samá tma. Ve tmě chtějí býti, kdo zlé činí. „Milovali lidé více tmu, než světlo.“ Sv. Jan 3, 19.

Ptačí hnízdo.

Žáček Dobromil vyslídl ptačí hnízdo z vyhlíhými mládčaty. Sám jsa srdce dobrého byl dalek toho, aby mladé ptáčky zkazil. Měltě i v úmyslu svém, žádného dítěte k nalezenému hnízdu nevésti a žádnému ho neukazovati. Ale přece nemohl se zdržeti, aby se nepochlubil nejmilejšímu příteli svému mezi spolužáky, že ví o ptáčkách. Ten to slyšel a již nedal Dobromilovi pokoje, až mu i ukázal hnízdo s ptáčaty. A za krátko již o hnízde věděl pacholík třetí, čtvrtý, pátý, až o mladých ptáčatech se dozvěděl i pacholík známý zpustlý kazisvět. A jak hrozně se zarazil Dobromil, a v jak žalostivý dal se nárek, když přišel po několika dnech k hnízdu, nalezl je po zemi rozházené, když spatřil mláďata všechna vybrána a zabitá, a když věděl a slyšel staré vůkol zoufale obletující a nejtruchlivější zvuky vydávající. Teprv pozdě hoře toho želel, že hned prvním spolužáku nezatajil tajemství svého o hnízde ptačím. —

Podobné smutné následky bývají z pomluv a z na cti utrhaní. Žvác prostorek ví o nějakém poklesku bližního svého. Sám snad nechce mu škoditi, sám snad z počátku ani nechce nikomu ničehož zjeviti z toho, co ví chyběného o bližním svém. Přece však nemůže se přemoci, aby nenapověděl brzy tomu, brzy jinému dobrému příteli svému, že něco ví o jistém muži neb o jisté ženě neb o jistém mláďenci neb o jisté panně neb o jistém úředníku neb o jistém knězi neb o jisté jakékoliv osobě. Ale pak již nemá pokoje od těch ode všech, jimž se byl tak vyhradil. Ti všickni již nepřestávají ho přemlouvati, na něj dorážeti, až jim vyhradí všecko, co ví o tajemném poklesku bližního svého. A že každý z nich zase nemůže mlčeti, roznáší se zlá pověst dál a dál, až ji zachytí nepřítel pomlouvaného. A ten užije vítané příležitosti, aby se pomstil tomu, jehož nenávidí, aby ho připravil o dobrou službu, nebo aby zmařil jeho ucházení se o nějaký úřad, nebo aby roztrhl šťastné manželství nebo aby zkazil nastávající oddavky, nebo aby uškodil pozhnanému působení horlivého pastýře duchovního. Odtud pak co pochází hořkých zármutků, co zoufalých nářků vedoucích až k vraž-

dám a samovraždám, co zkázonosných pohoršení! Jak musí pak býti tomu, jenž první mohl zatajiti tajemství své, a nezatajil ho.

Chorý a zdravý.

Člověka, jenž jest pln choroby, pln ran, pln bolestí, nesmíš se nikde na těle ani dost málo dotknouti. Dotkneš-li se kde i dost lehce těla jeho, aneb přibližuješ-li se jen k němu, jak hned syká, hned se zlobí, hned křičí! Kdo takovému mají sloužiti, jak se bojít, kdykoliv mu mají ustýlati, kdykoliv ho mají zdvíhati, kdykoliv ho mají převáděti, kdykoliv mu mají pomáhati v převlékání! Co tu bývá ze strany nemocného na ně utrhování se, co nadávání, co i políčkování. Ne, tak není potřeba se báti, kdykoliv se má zacházeti s člověkem zdravým. Ten co si z toho dělá, i potřeše-li mu rukou, i vrazíš-li do něho, i šlápněš-li mu na nohu? Co jest chorému nesnesitelné, to jest zdravému snesitelné. — Podobný ukazuje se nám rozdíl mezi duchovní chorobou a mezi duchovním zdravím, mezi svědomím zlým, hříchy zraněným a mezi svědomím dobrým, čistým. Je-li ti zacházeti a mluvit s takovým, jenž má zlé svědomí, nemůžeš dost se chrániti, abys ho neurazil žádným slovem. Takový nemůže viděti dvou spolu rozprávějících, aby již se nejitril, se netrápil podezřením, že o nikom jiném leč o něm samém mluví, mluví zle a potupně. Takový leká se každého svatého slova, každého svatého příkladu jako žíravé tekutiny padající na bolavá místa hříšného svědomí jeho. Takového nesmí potkati žádná potupa, žádná nehoda, žádné protivenství, aby již nebyl všecek pomaten, aby si i nezoufal. Jak málo snese a vydrží zlé svědomí. Ale co všecko snese a vydrží svědomí dobré; snese a vydrží, kdo jest nevinný, ctnostný, svatý. Ten snese a usmívá se přívětivě, i by se s ním mluvilo sebe sprostěji; snese a mnoho se netrápí, by i hůře byl tupen a pomlouván; snese a modlí se za vrahy své, i když jest kamenován, i když jest až do smrti mučen a ubíjen, jak vidíme na sv. Štěpánu. Mohouté, kdo mají dobré svědomí, i v nejtěžších protivenstvích tak se těšiti: „Jest-li Bůh s námi, kdo proti nám.“ Řím. 8, 31. Ale nikdo jiný, leč Ježíš Kristus jest ten lékař, jenž tak duchovně zdravého činí každého Jemu věrné se oddávajícího.

Švestky dobré a švestky padanky.

„Ale pohleď otče!“ zvolal Karlíček všecek potěšen k otci svému, procházejce se s ním po

štěpnici; „pohleď, jak švestky již se zapalují, jak modrají. A co jich bude! To jich letos užijeme.“

„Ne milé dítě!“ opravoval otec nezkušeného synáčka svého; „všech neužijeme. Ne všechny švestky, co se modrají, jsou dobré, k uzrání schopné; mnoho jest mezi nimi nedobrých, k uzrání zřehla neschopných.“

„A jak se to pozná“ tázal se zvědavý synáček, „které jsou dobré a které jsou nedobré?“

„Teď“ dále vykládal otec, „kdy jest ticho, kdy švestkovými stromy se nehýbá, se to nepozná; teprv se pozná, které švestky na stromě jsou dobré a které nedobré, jak se zdvihne silný vítr, anebo jak se stromem silně zatřese; dobré na stromě zůstanou, ale nedobré spadají, kterýmž se také říká padanky.“ A to také hned otec silným zatřesením nejbližšího stromu potvrdil pacholík, jenž smutně se díval na množství nejedlých padanek pod stromem ležících. Ale nemohl křesťanský otec odejiti s synáčkem svým od spadných padanek, aby mu odtud nedal dobrého naučení.

„Tak jest to milý synu!“ doložil i s námi křesťany. „Nevíš se, kdo mezi námi jsou křesťané dobří, a kdo nejsou, dokud jest ticho, dokud se nezbouří vítr nepřátelského brojení proti církvi křesťanské, anebo dokud duši křesťanskou velké nezatřese pokušení. Kdo pak se sponuštějí křesťanského náboženství svého, katolické církve své, ti dokazují, že nedrželi pevně věrou a láskou svou na tom stromě, jenž jest Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, že nejsou leč padankami. Ale ne padankami nýbrž ovocem dobrým prokazují se ti křesťané, kteří svou věrou, nadějí a láskou tak jsou sjednoceni s Ježíšem Kristem, že mohou pravdivě volati se sv. apoštolem Pavlem: „Kdož nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení? čili úzkost? zdali hlad? čili nahota? zdali nebezpečnost? čili protivenství? čili meč? Ale v tom ve všem přemáháme pro toho, kterýž nás zamiloval. Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstva, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani výsost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ Řím. 8, 35—39. — A čím dítě drahé, chceš vždy býti, padankou, čili ovocem dobrým?“

„Ne, otče drahý! sliboval upřímně smutným pohledem. na bídné padanky dojatý Karlíček, „padankou nechci nikdy býti; chci býti vždy jen dobrým ovocem na svatém stromě naší božské víry křesťanské.“

Slunce, mraky a plody zemské.

Slunce a mraky mezi sebou se rozhněvaly, tak že slunce nepřestalo sice na zemi svítiti a ji zahřívati, ale mraky nechtěly na zemi pouštěti vláhy své. A co tím nepřátelstvím nejvíce trpělo, to byly plody na poli, květiny v zahradách, traviny na lukách. To všecko vůči- hledě vadlo, chradlo, hynulo.

Hněvá-li se manžel s manželkou, uč tel světský se spoluúčitelem duchovním, kdo odtud největší berou zkázu duchovní, to jsou ditky.

Karel Otman.

KRONIKA.

Z Prahy. J. kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup ráčil zvoliti si za generálního vikáře vys. důst. p. Ant. Horu, kanovníka strážce u sv. Víta; za kancléře k. a. konsistoře vys. důst. p. dr. Frant. Hrádka, kanovníka metrop. a děkana u sv. Apollináře, ostatní kons. rady ráčil v jejich úřadě potvrditi jakož i prosynodální examinatory a rady arcid. soudu.

— Jeho kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup ráčil se včera odebrati za příčinou konsekrace a inthronizace nejd. p. biskupa Budějovického dr. Martina Říhy do Budějovic.

— Pobožnost **40-hodinrá** koná se do 7. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, od 8.—11. t. m. u Maltézů a od 12.—15. září u nejsv. Trojice v Podskálí.

— **Svatojanský poutník.** Před několika dny zemřel ve všeobecné na Moravě výměnkář Hromada, proslulý ve svém kraji poutník svatojanský. Přišel do Prahy nejprve, když mu bylo sotva dvacet let a od té doby rok co rok putoval na Hradčany k sv. Janu. Z Prahy pak přinášel do svého kraje vedle spousty rozmanitých upomínek místopisných a j. knihy nejruznějšího obsahu, od starých „Květů“ z let čtyřicátých počínaje až na nejnovější obrázková díla, která někdy sotva v českých salonech nacházíme. Celá ves chodila si je pak k němu vypůjčovat, a starý Hromada byl rád, když to v jeho vsi vypadalo „učení“, nežli v osadách sousedních. A když nastaly loňského roku vlaky divadelní, byl v Praze třikrát. Prahu znal podle toho ovšem náramně dobře, a tak mnohý městský ptáček, který si myslel, že chytil venkovského hejla, se při něm důkladně napálil. Jeden podobný kousek svědčí o znamenité odvaze tohoto stařečka. Před několika lety odjížděl také z pouti domů. Na nádraží ještě

popil a pojedl, načež chtěl platit a vstoupil do vagonu. Dal sklepníkovi pětku a žádal nazpět; leč sklepník hledal v kapsáři „drobné“ tak zdoulhavě, jakoby měl zrovna na strýčka Hromadu namířeno, že musí vlak zmeškat; neboť zvonilo se již po druhé. Strýček se však nedal mýlit; sebral svou „kabelu“ a žádal sklepníka, aby šel s ním na perron a tam mu doplatil. Leč i tu sklepník pořád se v drobných míchal nadarmo. Byl již nejvyšší čas. Strýček myslí: buďto zmeškám anebo pozbudu pětky. V tom však napadla mu šťastná myšlenka. Popadl sklepníka nic netušícího za límec, vhodil ho — do vagonu, sám skočil za ním a za ohromného smíchu cestujícího konduktor bouchl za nimi dveřmi. „Věil budete mít dost času na proměnění“ — pravil pak k dlouhavému sklepníkovi ve vagoně; a kdykoli potom doma historii tuto vypravoval, dokládal: „A jak mě eště pěkně prosil, abych ho nevzal s sebou až k nám, do Moravy!“

— **Slavnost jubilejní** za příčinou stoleté památky zřízení biskupské stolice v Budějovicích. Nejdůst. konsistoř Budějovická oznamuje: Vznešenost a důležitost úřadu biskupského byla po všechny věky příčinou, že zřízení nové diecése pokládáno v církvi katolické za velikou milost boží lidu věřícímu prokázanou, že událost taková oslavována zvláštními pobožnostmi a dobrými skutky na poděkování Bohu a ku vzdělání lidu křesťanského. A nejen založení biskupského sídla, ale i šťastné trvání jeho za delší řadu let, zejména když doplněno celé století, oslavuje se věčně jubilejními slavnostmi a pobožnostmi. Poněvadž biskupství Budějovické založeno a platně v život uvedeno jest v tyto doby roku 1785, shoduje se s církevní praxí, aby v diecési zachován byl chvalitebný obyčej zbožné slavnosti jubilejní. Aby se jubilejní slavnost stoleté památky na zřízení biskupského sídla Budějovického v celé diecési svorně konala, ustanovuje se k ní slavný svátek andělů strážných dne 6. září, a nařizuje se, aby toho dne ve všech kostelích farních a klášterních služby boží co nejslavněji se konaly, slavným „Te Deum“ se dokonaly a věřící lid aby přiměřeným té slavnosti bázáním poučen a povzbuzen byl. Ku většímu rozšíření zbožnosti a horlivosti ráčila Jeho Svatost papež Lev XIII. povoliti plnomocné odpustky všem, kdož by v den slavnosti anebo v některý z následujících po něm sedmi dnů svátost pokání a oltářní hodné přijali, chrám katedrální v Budějovicích anebo svůj farní navštívili a v něm se nábožně pomodlili za svornost knížat křesťanských, za vyplnění bludů, obrácení hříšníků a povýšení sv. církve katolické.

— Spolek **sv. Josefa** k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii Českou v Praze (farní úřad svato-Haštalský). V loni přistoupilo 62 členů a letos již opět nových 62; poslední číslo členské jest 622, po odraze 87 zemřelých a vystoupilých zbývá 535 skutečných členů; jmění spolkové obnáší 111.000 zl. v státních úpisech, a persistů jest 14, jenž podporu z pokladny spolkové čtvrtletně napřed berou,

— Spolek **Arimatejský** choval v měsíci srpnu 117 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 41, ze zemského blázince 28, z nemocnice Milosrdných bratří 10, z nemocnice Milosrdných sester 35, a z umrlých kaplí 3; celkem letos již 866 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Trhových Svinech, Horšově Týně, Jílovém, Neveklově, Královicích, Tuškově, Žatci a Nepomuku.

Z Libeznic. (*Vyznání víry.*) Dojemný obřad církevní odbyval se v našem chrámě v úterý dne 4. srpna t. r. Byl jsem očitým svědkem — přestoupení evangelíka na víru katolickou, a musím upřímně doznati, že byl jsem velice pohnut. Dav lidstva naplnil prostoru chrámovou, jsa dychtiv jak asi přestoupení ono vypadne. Pevným zvucným hlasem četl před oltářem sv. Martina vyznání víry — po kterémž byl přijat do církve svaté. A hle — příklad jeden nezůstal osamoceným. Neuplynul ještě ani týden, když opět v neděli, dne 9. srpna jiný muž, jmenem Serák na víru naši přestoupil a to nejen sám, *nýbrž celá Serákova rodina*. Ovečý Páně množí se, byl símě neznabožství rozševané od nepřátel bujelo, přece dojde konečně na slova Spasitelova: „A bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“

Z Německa. (*Nedělní klid.*) K podnětu říšského kancléře sejde se anketa, která má pronéstí náhledy své, potřeben-li a možný-li klid nedělní. Nedávno uveřejnily listy německé výnos ministerstva, v němž obsaženy jsou otázky, jichž zodpovídáním má být osvětleno, v jakém rozsahu dělníci v neděli a ve svátek skutečně jsou zaměstnáni a pak, zda-li a jak dalece mohla by se práce tato obmeziti, aby neškodilo se ani dělníkům snížením platu ani továrníkům. Na základě těchto otázek budou úřady vyslyšati podnikatele i dělníky, a sice nejdřív písemně, potom ústně. Do dne 15. října t. r. má být všečen způsobem tímto sebraný materiál zaslán do Berlína, kdež se rozhodne na jeho základě, bude-li třeba ve směru tom nějakých opatření zákonodárných.

Z Říma. (*Laskavost sv. Otce.*) Před ně-

jakým časem podstoupily z Uher dvě ženy a tři dívky, z nichž jedna slepá, pouť do Říma a do Lúrdy — pěšky. Ačkoliv jen jedna z nich něco málo německy uměla, dorazily šťastně do Říma, kde i sv. Otcem laskavě v jedné audienci byly přijaty. Tlumočníkem byl papežský sluha, který maďarsky umí. Papež se poutnic vyptával, kterak se jim cestou dařilo, a udělil jim svého požehnání, obdařil je i penězi na cestu; zároveň jim uložil, by zpátky z Lúrdy opět přišly, což tyto učiniti neomeškaly. I po druhé pomocí tlumočnicka s nimi laskavě rozmlouval a opětně penězi obdařil.

Z Tonkinu. (*Katoličtí misionáři zavražděni.*) Dle zpráv biskupa Puginiera z Tonkinu ze dne 22. května, zemřel jeden z tamějších kat. misionářů broznou smrtí mučnickou. Byl totiž za živa pochován, a to hlavou dolů; nohy vyčnívaly z hrobu až po kolena, na něž připevněn nápis v řeči čínské: „Tak má býti zacházeno s kněžími nepravého náboženství.“ Kromě toho zemřelo ještě několik misionářů smrtí mučnickou. To vše se stalo v době valečného priměří.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“, časopis kazatelský, vykazuje v ročníku srpnovém, zářijovém a říjnovém různá kázání na neděle a svátky po sv. Duchu, příležitostná, jubilejní a jiná. V ročníku XXI., který se právě ukončil, bylo 140 kázání a výkladů nedělních, 43 kázání a výkladů svátečních a 39 řečí příležitostných, o kterých pracovalo 40 kazatelů.

— „*Národní báchorky a pověsti*“ od Boženy Němcové. Páté, ilustrované vydání. V Praze nákladem knihupectví J. L. Kobra. Sešit 3. Cena 36 kr.

— „*Česko-Moravská Kronika*“ dospěla k sešitu 74., ve kterém se pojednává a pano-vání Ferdinanda II. a kde naléztí lze rejstřík celé knihy čtvrté.

— „*Ústřední knihovna*“ vykazuje v seš. 173—174 Aischylovu tragedii „*Prometheys*“, kterou z řečtiny přeložil Václav Nebeský, v sešitech 175—177 povídku od Frant. Pravdy „*Matka studentů*“ a v seš. 178. povídku z epursko-albanského života od Leontěva pod jménem: „*Pembe*“, kterou přeložil z ruštiny Alois Unzeitig. Knihovna tato se vydává jak známo nákladem Kobrovým.

— „*Škola božského Srdce Páně*“ vykazuje v čís. 9. roč. XIX. tento obsah: K pouťi Cyrillo-Methodějské. (Báseň.) — Nejsvětější

Srdce Ježíšovo — výborný lék pro náš chorý svět. (Pokr.) — Několik úvah o modlitbě. — Láska svatých k božskému Srdci Páně. (Pokr.) — Kdo má časté, nynější sebevraždy na svědomí? (Pokr.) — Blahoslavená Angelina. — Katoličtí misionáři v Africe. (Pokr.) — Přísná kapitola. — Musel na to sekerou. — Zprávy. — Milodary božského Srdce Páně. — Cesty Boží. — V měsíci září modleme se za řeholníky a řeholnice. — Zvláštní úmysly.

— „*Anděl Strážný*“, č. 9. následujícího obsahu: O andílku strážném. — 26. srpen v roce 1278. — Chléb. — Rigi. — Pojďte ke mně skličení. — Něco o ptáčích stěhovavých. — V den svatého Cyrilla a Methoděje. — Hospodyňka. — P. Pavel Křížkovský. — Co nám vypravuje kvítí? — Milé děti! — Hádanky.

— „*Květy Mariánské*“, roč. II. čís. 8. následujícího obsahu: Z jara v lese. — Panna Maria a nejsv. Svátost oltářní. — Křtiny. — Maria, hvězdo ranní, oroduj za nás! — Zprávy. — Seznam účastníkův a osob živých i zemřelých.

— „*Hlidka literární*“ (Zprávy apoštol. tisku), č. 9, obsahu rozmanitého.

— V. Kosmákových „*Sebraných spisů*“ dílu II. sešit 17.—20., obsahující povídku *Eugenie* část II. („Zábavné bibliotéky“ dílo 84.) Cena 45 kr.

— Alf. Rodrigueza „*Cvičba v dokonalosti křesťanské*.“ Knihy II. sešit 6. Stran 64. Krámská cena 16 kr. („Ascetické bibliotéky“ dílo 14.)

— „*Obzor*“, roč. VIII. čís. 16. a 17. má tento obsah: Učenost a moderní filosofie. Podává dr. J. Pospíšil. Několik úvah jubilejních. Podává Vl. Šťastný. (Pokrač.) Modlitba ku sv. patronům země české. Podává Jaromír Chod. Dědeček. Vzpomínka Jana Heuslera. Neodvislý parasita. Napsal Enrico Castelnovo. Přel. Alois Koudełka. Cesta ke klidu. Povídka Václava Kosmáka. (Pokrač.) Z besed venkovských od Frant. Stránecké. (Dokončení.) Obzor literární. Idylly utrpení a bída. (V. Vítězný.)

— V kněhupectví Steinhauserovu lze dostati zdarilou podobiznu J. kníž. Mil. nejđ. p. arcibiskupa.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském

Jmenován jest:

p. Ondřej *Köstler*, far. na Andělské Hoře (Engelhaus), jmenován k. arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Gans*, dos. katech. v Libenau, za far. v Lobsu;
- p. Ant. *Šindelář*, koop. u sv. Havla v Praze, za osobn. kapl. v Zlonicích;
- p. Karel *Vondruška*, katech. v Žižkově, za koop. u sv. Havla v Praze;
- p. Václ. *Smetana*, kapl. Minický, za Vanišíanského fundatistu v Sedlici;
- p. Jos. *Vrba*, zat. kapl. Hroznětinský, za II. kapl. v Minicích;
- p. Frant. *Smola*, novosv., za zatfmn. kapl. v Hroznětíně (Lichtenstadt);
- p. Ferd. *Bořický*, kapl. v St. Sedlišti, za koop. na Zbraslavi;
- p. Boh. *Dvořák*, novosv., za kapl. v Starém Sedlišti;
- p. Václ. *Zimmermann*, novosv., za koop. v Prčici;
- p. Václ. *Lefler*, novosv., za kapl. v Jesenici;
- p. Eman. *Žák*, novosv., za koop. ve Vodolce;
- p. Frant. *Vacek*, kapl. Smíchovský, za koop. v Bubenči;
- p. Vinc. *Švehla*, kapl. ve Falknově, za kapl. na Smíchově;
- p. Frant. *Běláč*, kapl. Načeradský, za zatfmn. katech. při měst. škole pro chlapce na Smíchově;
- p. Jos. *Moldan*, novosv., za kapl. v Načeradci;
- p. Julius *Kotrba*, admin. Nebanický, za katech. v Chebu;
- p. Frant. *Zalabák*, katech. při měst. školách Smíchovských, za admin. v Oráčově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Dominik *Fallus*, far. Rohozenský na odp. č. a fundatista v Trpíně, 10. srpna 1885, (nar. 2. března 1835 v Šobkovicích, vysv. 25. července 1860);
- p. Raym. *Křestan*, z ř. sv. Ben., b. notář, duchov. správce v Metličanech, 19. srpna 1885, (nar. 23. října 1817 v Týnci, vysv. 31. července 1843);
- p. Klem. *Finger*, vik. sekret. a far. ve Velkém Úříně, 19. srpna 1885, (nar. 13. dubna 1821 v Kumstatě, vysv. 25. července 1846).

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Plocek*, admin., za far. v Trhové Kamenici;
- p. Frant. *Macháček*, katech. měst. škol. v Čáslavi, za far. ve Vřeštově.

Uprázdňená místa:

- Nový Bydžov*, děkanství patr. Jej. cíř. Veličenství Alžběty, císařovny a královny České, od 13. srpna 1885;
- Velký Úřín*, fara patr. p. barona Hupmanna, od 20. srpna t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
minári, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Řeči k mládeži.

Sestavil J. Ježek.

Na počátku školního roku.

Jako vždy počátkem roku školního, tak i letos byl vám j. dr. předčítán disciplinární řád. Řád ten v každém ohledu právně platným jesti, vy pak, jinoši, jste ve svědomí zavázáni jím se spravovati. Zmíněný řád týká se vás všech stejně bez ohledu na stav, na zámožnost rodičů vašich aneb bez ohledu na jiné poměry a okolnosti společenské, v nichž žijete. Řád ten jest spravedlivý, neboť neukládá ničeho, co by fysicky neb mravně nemožným bylo; jest i moudrý, jelikož vás ku pravé vzdělanosti a pravou osvětou i ke skutečné blaženosti dovésti se snaží. Řád ten jak vám as známo pochodí od řádné, zákonodárné moci, jest vydán i opatřen autoritou státních úřadů, jimž přísluší bdíti nad tím, aby bedlivě vámi šetřen a zachován byl. Nad to byl vám všem disciplinární řád náležitě prohlášen, a pokud toho potřeba se viděla i řádně a srozumitelně vysvětlen, objasněn. Neopomenuto tudíž ničeho, čeho třeba, aby vám oznámené zákony školní za právně platny uznány a vámi zachovány býti mohly.

Rovněž každý z vás při užívání rozumu jest; i nejmladší mezi vámi vyspěli již přece v léta rozeznávací, tak že podobně vázání jsou všemi nařízeními, ovšem pokud tato k útlému jich věku přiléhají. Nad to pak nikdo z vás nebyl donucen na ústav náš vstoupiti; že i dobrovolně sami jste se přihlásili ke studiím na učilišti zdejším, již tím dali jste na jevo, že ochotni jste podříditi se všem daným na-

řízením a ustanovením. Z toho, co dosud pověděno, zřejmo tudíž, že svatou povinností vaší jesti řádem kázeňským ve všem se řídit; že ústav náš šetření řádu toho právem od vás může žádati a že představení vaší (ředitel i učitelé) všelikému zákonů školních rušení všemožně se vzpíratí a jemu přítrž činiti mohou, ba mají. Zdali veškerým povinnostem svým skutečně dostojíte, zda skutečně po zákonu vésti si budete, zda svým představeným nikdy příčiny ku stížnostem aneb k zakročení proti nezákonnostem nedáte, to jest při vás, to na vás záleží. Já náboženský rádce váš i učitel radím vám upřímně: řiďte se bedlivě školním řádem kázeňským nejen pro strach neb pro zalíbení se komukoli, neb z hmotných pouze ohledů, ze zisku, který vám z plnění řádu časem vyplyne, nýbrž buďtež plniteli zákona pro *svědomí*. Zevnější toliko zákonnosti, pouhým souhlasem úkonu vnějšího se zákonem, nenabývá skutek náš pravé, mravní ceny aniž člověk takto ku šlechetné povaze dospívá. Rozveďme v dnešní úvaze zevrubněji myšlenku tuto objasněním *poměru zákonů ku mravům* čili *zákonnosti ku mravnosti*.

Pojednání.

Každému z vás jde na um, že zákonové, sebe dokonalejší, že zákonodárná neb výkonná moc, sebe bedlivější, sebe obezřetnější a v platnost uvádění zákonů sebe přísnější, sami sebou mravnost vyvoditi s to nejsou. Zřejmý toho důkaz podávají nám dějiny, zejména dějiny starověkých národů pohanských. Či neměli Číňané, Peršané, Indové, Egypťané, Řekové a Římané zákonodárů výborných? Či není právo římské na mnoze až dosud prame-

nem právnictví moderního? Či snad nebývali zákonové u pohanských národů přísně v život uváděni? — Ba až příliš přísně, až tyransky. Snad nedostávalo se zmíněným národům pohanským ducha zákonnosti, legality? Naopak, výše uvedení národové byli, abych tak řekl, zákonnost sama. Hmotná moc světská byla vše, mravní pak a duševní — ničím. Známá však, že v povaze hmotné moci jest stálá snaha vše vůkol, pokud lze, sobě přispůsobiti, podrobiti, ujařmiti; čím kdo opatřen moci hrubší, surovější, tím pánovitějším, nedůvěřivějším, tím úzkostlivějším a žárlivějším, tím v přikazování a zakazování bývá bezohlednějším a nešetnějším. Ale mravnost nezavládne ve společnosti, jež bývá spravována surovou toliko moci. Řím za vlády Caesarů byl pramenem zákonův, byl vzorem legality a zároveň bahništěm nemravnosti. Dějepisci římsí děsný podávají nám obraz tehdejších poměrů společenských a apoštol Páně sv. Pavel v I. listu k Římanům 1, 28 takto o věci té se pronáší: „Jelikož nedbali (pohané), aby Boha v známosti měli, vydal je Bůh v převrácený smysl, aby činili, co se nesluší, jsouce plni vši nepravosti, zlosti, smilstva, lakomství, nešlechtnosti, plni závisti, vraždy, sváru, lsti, šibalství; po mlouvači, utrhači, Bohu nenáviděni, hanliví, pyšní, nadutí, nalezači zlých (pohoršlivých) věcí, rodičů neposlušní, nemoudří rozpustilí, nelaskaví, rušitelé smluv, nemilosrdní: kteřížto poznávše spravedlnost Boží, neporozuměli, že kdo takové věci činí, hodni jsou smrti: a netoliko kdo je činí, ale také kdo činícím povolují.“ A která zla takové kleslosti mravní hlavní příčina? Apoštol sám na otázku tu odpovídá řka: „Změnili pravdu Boží v lež a klaněli se i sloužili stvoření raději nežli Stvořiteli, protož vydal je Bůh v žádosti ohavné.“ A jakož mohouce poznati Boha nepoznali jej a poznávše snad, neoslavovali jako Boha, aniž mu děkovali, marni učinění jsou v myšleních svých a zatmíno jest nemoudré srdce jejich, tak že pravice býti sebe moudřími, blázny učinění jsou.

I národ israelský chlubil se po právu zákony velevznešenými, o nichž věřil, že Bohem samým zjeveny jsou. Rovněž není neznámo, jak přední strana židovská, Fariseové pro zevrubné zachování všech zákonů horlili; jejich zákonnost zabíhala až do krajnosti a lichého puntičkářství. A tato farisejská legalita byla vlastně jen

rouškou ukrývající zpuchřelost a hnilobu hrobovou. „Není spravedlivého žádného,“ dí o nich Písmo sv., „hrob otevřený jest hrdlo jejich, ústa hořkostí a pokrytstvím oplývají.“ Z toho jde, že zákony sebelepší a zákonnost sebe přísnější samy v sobě mravnost způsobiti nemohou. Naopak zákon o sobě dává v jistém ohledu podnět ke konání zla, tedy ku hříchu. Ne že by sám zlem byl aneb účinnou příčinou hříchu a tudíž sám hříchem, nýbrž člověk by často hříchu ani nepoznával, kdyby zákonu podřízen nebyl, o žádosti zlé by nevěděl, kdyby zákon neříkal: „Nepožádáš!“ Hřích tedy bere příčinu ze zlé žádostivosti probuzené zákazem, jímž naše žádostivost zlá podněcována bývá. Bez zákona hřích mrtev jest, t. j. člověk si není vědom přestupku jako spáchaného hříchu; teprv daným přikázáním ožije hřích a tak přikázání, zákon, jenž bývá dán ku stanovení mravnosti, stává se mnohdy podnětem hříchu, bývá příčinou ztráty života mravného. Či snad nebývá při nás, že právě toho, co nám se zakazuje, nejvíce žádáme a naopak všemu, co se nám poroučí, rozhodně se vzpíráme? — Rozum, vůle naše schvaluje zákon a vzpírá se činům zlým, ale přes všecko vzpečování se podmaněna často bývá vůle žádostivosti zlou a klopotá ku páchaní zla. Jestli to, čeho nechceme, přece činíme, přisvědčujeme zákonu, že dobrý jest; tedy ne již rozum a vůle naše činí zlo ale přebývajících v nás ku zlu, ku přestupování zákona náklonnost, popuzena takoruka a drážděna zákonem. Duch sice hotov jest plniti dobro, ale tělo mdlé, slabé.

Kdo nás tedy vysvobodí od zlé žádostivosti, jež na mnoze vládne nad vůlí, nad rozumem naším? — Zákon? — Nikoliv; zákon pořizuje sice, co činiti, ale vnitřní, svrchované potřebné síly k dokonalému, všestrannému, dobrovolnému a radostnému plnění neskytá aniž pak s to jest hříšného stavu, v němž od narození se nacházíme, opravití a v stav pravé, dokonalé mravnosti nás postavití. Bez milosti Boží, bez víry, bez náboženství člověk ani zákona dle litery dokonale nezachovává, tím méně pak možno, aby zachovávali to, pokud se děje, ze vnitřního zalíbení, ze vnitřní lásky a přichylnosti k dobru a obzvláště z lásky k Bohu se dalo. Tou měrou nenalezá se mravnost v duchu člověka, jenž z pohnutek buď bázně neb světské jakési naděje, plní zá-

kon, nýbrž mravnost pouze vně se mu jako přilípá a tudíž člověk ten ani ctnostný zván ani za takového, jakým vpravdě není, považován býti nemůže. Kdo však věrou v Boha, kdo náboženstvím osvěcen a veden bývá, ten, jak Písmo sv. dí, není pod literou zákona, poněvadž jej chrání milost Boží, aby nad ním hřích vůbec neopanoval. Zákon života v Kristu a podle Krista vysvobozuje jej od otroctví či od zákona hříchu. — Co nemožno zákonu lidskému, jenžto mdlý jest, pro náchylnost ku hříchu, kteráž jest v nás, pro žádostivost zlou, činí Bůh v nás možným skrze milost, kteráž bývá nám dána věrou, náboženstvím. Kdyby tudíž víra a náboženství pravé všude byly poznávány a zachovávány, kdyby v každém srdci Kristus, t. j. pravá zbožnost vládla, nebylo by přísných zákonů a pokut světské moci vůbec ani třeba. Než ideal tento nebyl nikdy a nebude nikdy zcela uskutečněn. Kdekoli žijí lidé ve společnosti, zejména lidé rozumu obmezeného i lidé rozličných povah a zvyků; tam jistě nebude se nedostávati těch, kteří dobrovolně málo dobrého by působili, ba naopak kteří by všelikým způsobem či nezpůsobem svým byli na škodu celku dotýčně společnosti, kdyby zevnější autorita zákony svými od zlého takorůzka jich neodtrhovala a pokutami hroziíc na uzdě jich nedržela. Všelická moc pouze vnější nestačí však k docílení pravé, vnitřní mravnosti a jí podmíněného dokonalého zevnějšího pořádku a blaha: proto každému státu, každé společnosti, každému ústavu, tedy i nám na nejvyšší třeba jesti pěstování víry, svědomitosti, zkrátka náboženství.

„Bratří!“ volá apoštol, „duchem chodte a žádosti těla i hříchu nevykonáte; ovoce pak ducha Kristova jsou všelike ctnosti a proti těm není zákon.“ V Kristu Ježíši ani židovská zakonnost, pouze zevnější jsouc, nic neplatí ani pohanská ani jakákoli jiná, tedy ani školní, ale nové stvoření, t. j. vnitřní dle Krista spořádaný člověk. A k tomu vám dopomáhej Bůh Otec, Syn i Duch svatý. Amen.

V den svatého Václava.

Roku 923 po Kristu, hrozila zkázonosná válka naší milé vlasti. Česká země nebyla tehdy ještě soustředěna pod jedním žezlem, nýbrž vládl tu mimo pražského vévodu Radslava, kníže zlický, jehož staro-

dávné sídlo bývalo v Libici nad Cidlinou, pod jehož moc spadalo území táhnoucí se od Krkonoš po východní straně Čech až k Šumavě. Radslav byl nepřitelem vévody českého; i vytáhl proti němu se silným vojskem do pole, chtěje ho pokořiti a o zemi oloupiti. Jako za parna červencového, když děsné chmury ukážou se na obloze, včelky kolem své královny rychle se shromažďují, tak shromáždil se věrný český lid v době nebezpečí kolem vládce svého, pamětliv své přísahy, věrnosti a lásky k zákonitému panovníku. Obě vojska setkala se u Stolmíře v kraji kouřimském. Jako děsná mračna, věstící brzkou zhoubu, stály proti sobě četné voje nepřátelské. Již, již krváceti měla velkými ranami drahá země česká, již již trhati chtěl ji nepřítel zpupný, ctižádostivý. Tlumené ticho zdálo se, že jest přede hrou veliké bouře! — Než hle, co se to děje? Tam vyjíždí z tábora vévodského na bujném orlivojedu a jemu vstříc cválá nepřítel Radslav. Divná, neobyčejná zvěst šíří se mezi vojskem; vévoda nechce, aby země česká byla pustošena, nechce aby tisícero rodin osiřelo, nýbrž sebe za cbeť podává, sám jediný hodlá s vůdcem nepřátelským podstoupiti boj za všecky. Již jsou si na blízku. Tu volá vévoda Radslavu vstříc: „Jsi-li žádostiv knížetství mého, proč krváceti má tento ubohý lid náš, jemuž chceš panovati? Jáť krve lidu tvého nežádám. Chceš-li však stůj co stůj válčiti se mnou, nuže mne samého přemož a pak panuj nad mým lidem nade vším; přemohu-li však já tebe, tedy všickni tvoji staňtež se lidem mým.“ S radostí Radslav nadutý přijal toto vyzvání, doufaje pevně, že zvítězí. Jak skončí boj? Komu as bude štěstí práti? Soupeři rozjeli se proti sobě a již k sobě dojíždějí. Však hle! co vidím? Vidím odbojníka Radslava, z jehož očí ještě před chvílí blesky hněvu sršely, vidím jej, an s koně rychle seskočiv na kolena padá a za odpuštění i mír prosí vévodu, jenž stojí před ním osluňný nebeskou září s dvěma anděly po boku, kteří proti zpupnému Radslavovi meče tasí. Nepřátelství ustupuje přátelství, spor končí obejmutím a ve vojště ozývá se jasot a ples; místo krve řinou slzy radosti.

A nyní ptám se vás, j. dr., kdo že byl onen mírumilovný vládce, kdo onen vévoda, za něž samo nebe bojovalo? — Ve tváři i nejmenšího z vás čtu zřetelně, že to okrasa naší vlasti, chlouba národa

českého, svatý vévoda Václav, jehož výroční památka dnes připadá. Jménu Václav tlukou všechna srdce česká, jméno to sladce zní i v ústech dítěte; slávu jména toho hlásá naše svato-Václavská koruna i stará píseň, slávě jména toho zasvěťme nadešlou chvíli rozjímání. Sv. Václav chtěl s vlastním nebezpečím ochrániti drahé rodáky své před krveprolitím a tím nejlépe ukázal, jak národ svůj miloval; od zemi české chtěl odvrátiti zhoubnou spoustu válečnou, a tím dal na jevo, jak láskou vřelou lnul ku vlasti své, za níž život svůj dáti neváhal. Kdo pro vlast svou dnem i nocí pracuje a namáhá se, kdo ji spěchá ku pomoci, život klade a její spásu, ten počtěn bývá čestným názvem vlastence. Takým byl sv. Václav měrou vrchovatou.

Jinoši draží! dosud stojíte sice na prahu života, než i vám nadejde jednou okamžik, kdy bude vám lásku ku vlasti na jevo dáti, ne planými slovy, nýbrž zdárnými činy. Že pak za dnů našich s vlastenectvím často klam se tropí, ukázu vám v další řeči své, *kdo je pravým vlastencem a kdo jim není.*

Pojednání.

Zemi, ve které jsme se zrodili, zemi, v níž jsme prožili blažené dny nevinného mládí, šťastný věk bujarého jinošství i starostlivou dobu vážného mužství, zemi, kde naučili jsme se Boha znáti a vroucí modlitby k nebi vysílati, zemi, v níž dostalo se nám pečlivého vychování i patřičného vzdělání, zemi, kde zetlely kosti našich praotců, kde dědové i otcové naši pod zeleným drnem odpočívají, zemi, kde vše, co nás obkličuje, co vidíme, cítíme a poznáváme, svým nazvati můžeme, zemi, v níž žije sourodý národ, s nímž stejně mluvíme i smýšlíme, národ, jenž jest krev z krve naší, tělo z těla našeho, s kterým sdílíme doby blahé i nehody, jehož osud i naším údělem jesti, z jehož štěstí i my se radujeme, nad jehož neštěstím i my bedujeme, jehož slávu i my se honosíme: tu zemi nazýváme svou *vlastí*.

Mocným jest slovo vlast, ale mocnější láska ku vlasti. Ponoříme-li se duchem v dějiny kteréhokoli národa, shledáme, že vždy a všude jevil něžný cit ku své vlasti. Zeptáš-li se severana, jemuž ledové jest nebe i země, na nějž zřídka kdy slunka zář se usměje, jehož palácem vlhká jeskyně a bídná chatrč, aneb zeptáš-li se oby-

vatele krajin jižních, jenž vydán jest neprudšímu úpalu slunečnímu, kterýž na písčitých pustinách často žizní hyne, zeptáš-li se toho či onoho, proč svůj kraj plný žalosti a trudů a obtíží, neopustí a příjemnějšího bydliště si nevyhledá, věz, že ti každý s jakýnsi citem povznešeným odpoví: to má je vlast! Ano, jediné láska ku vlasti nedá mu odloučiti se od krajů, buďtež si jakékoli. I divá zvěř i ptactvo miluje místo svého narození a který vyvrhel lidstva byl by s to vlast svou nenáviděti? Přirozený cit lásky ku vlasti nelze ze srdcí lidských vykořeniti; národové, kteří vyměnili vlast za cizinu, upěli buď ve kruté porobě aneb velikým nedostatkem hynuli. Ký div, že v dobách minulých i přítomných nalazáme četné příklady pravé neličené lásky ku vlasti. Nezmíním se o rekovněm Leonidovi, jenž u Thermophyl udatně háje vlast sám se třemi sty Spartany hrdinské smrti se zasvětil, aniž o statečném Scevolovi a Marku Kurtiovi; nepřipomenu vám ruského Themistokla — Feodora Nikitiče Romanova; neuvedu jmen Břetislavů, Přemyslů a Karlů slavné paměti, ale pospiším si raději, abych vám již ukázal, kdo že jest vlastencem pravým. Kdo jest pravým vlastencem?

Býti člověkem bez víry, bez náboženství, bez mravů ušlechtilých a milovati důstojně vlast, jest věci naprosto neshodnou. Lehce vážiti posvátnost slibů, slušnost, cudnost a stále pokřikovati: „Vlasti! Vlasti! jest provozovati vlastenecké pokrytství. Není dobrého vlastence než člověka šlechetného, ctnostného, který zná všechny povinnosti své a vynasnažuje se, aby jim věrně dostál. Ten se nikdy nespolejí ani s pochlebníky mocných ani se zlomyslnými zlehčovatelí autority. Býti otrockým patolizalem i býti neuctivým, jsou stejné přílišnosti. Je-li v úřadech zeměsprávných, ve službě vojenské neb občanské, není cílem jeho vlastní obohacení, nýbrž čest a prospěch vladáře a národa. Když král David vzkázal Uriášovi, aby doma si odpočínal a nešel do války, odpověděl šlechetný vlastenec hebrejský: „Archa Boží, Israel i Juda bydlí ve stanech; pán můj Joab na poli zůstává: a já měl bych vjíti do domu svého, abych jedl a pil a se veselil? Skrze zdraví své a skrze zdraví duše své toho neučiním.“

Žije-li kdo v soukromí, dbá rovněž o čest a prospěch krále i národa nečině ničeho, co by tomu na odpor bylo, spíše

konaje seč jest, aby k obému přispěl. Pravý vlastenec strážejí svědomitě všech zákonů urovnává dle sil svých nastalé spory, odstraňuje zlořády, vyrazuje poukonné pikle a tajné vzpoury. Blaho vlastní rozmnožovati a její bídu umenšovati, ctnost jest ze ctností ta nejkrásnější. Každá vlasti přinešená oběť jen ku blahu našemu vlastnímu čelí; pracuje-li vlastenec pro vlast, pracuje pro sebe; pečuje-li o veřejnou bezpečnost, pečuje o bezpečí vlastní. Jen mrzké sobectví, jen nectná samoláska potřebnou daň k zaplacení potřeb vlasteneckých složití a ochotnou službu k zachování pokoje, pořádku a veřejné bezpečnosti konati se zdráhá.

Mojžíš nic se nestrachoval těžkých podniků se bojů pro svůj národ, aniž se děsil zbraně nejmocnějšího krále, aniž se chvěl před barbarskou a nelidskou ukrutností, alébrž pohrdl spásou svou, toliko aby národu vydobyl svobody. A Kristus? — Neopouští zemi judskou ani hněvem popuzen, ani nešlechetností uražen, ani křivdou dotknut; nýbrž křivdy nepamětliv — pouze pamětliv jsa milostivosti — tu vyučováním, tu uzdravováním srdce lidu nevěrného krotí a uhájí.

Věrný vlasti syn raduje se z rozkvětu jejího, truchlí nad její úpadkem, hájí napadenou a obětuje za ni i život. Když v 30-leté válce r. 1642 pevnost Olomouc upadla v ruce švedského vůdce Torstensohna, zbylo na Moravě jen jedno město Brno, v rukou Rakušanů. Tu stavěly se ihned hradby a opevňovaly, při čemž studující statně pomáhali a když se Švédové přibližovali, bránilo město i 70 studujících, tvořice zvláštní oddělení. Všickni, vojsko, studující i lid, bránili se za vůdce Ludvíka Rattuita de Souches tak udatně, že Torstensohn k největšímu zahanbení musil s nepořízenou odtáhnouti, což ho tak velice mrzelo, že říkával, že by ihned tři tuny zlata vyplatil, kdyby byl nepočal Brno obléhati. Proto odměnil i císař Ferdinand III. studující hrdinné.

Kdo z vás, jinoši, nezná jméno jesuity Jiřího Plachého, jenž v čele mládeže akademické hájil a uhájil r. 1648 most pražský proti Švédům? — V bitvě u Mantince byl Thebánský vůdce Epaminondas smrtelně raněn. Brzy na to přinesena mu zpráva, že nepřítel zahnán. Usmívaje se zvolal Epaminondas: „Přátelé, vlast zvi-

těžila; nyní teprv rodí se Epaminondas, poněvadž takto umírá!“ Jest tudíž pravým vlastencem muž bohabojný, spravedlivý, neohrožený, obětavý.

Abyste nám pravda tato nad slunce jasněji vynikla, uvažujme ještě několik okamžiků o tom, kdo pravým vlastencem není.

Vladař, který blaha svých poddaných nevyhledává, hrozící nebezpečí od nich nevzdaluje poddaný, jenž krále svého, vrchnosti své nectí, nemiluje, neposlouchá, voják, který před nepřítelem zbaběle utíká, studující jinoch, jenž řádu kázeňského nejsa bedlivý, s drahocenným časem mrhá, mladistvého ducha potřebnými vědomostmi obohacit opomíjí, občan, který vrchnosti laje a zákonům se posmívá, křesťan, jenž náboženství tupí, bohoslužbou pohrdá, katolik, který sv. svátostí nepřijímá a pod rouškou osvěty a svobody jen nevázanosti a hříšných rozkoší vyhledává: všickni ti nejsou pravými vlastenci. Nemějte rovněž za pravého vlastence mluvku chvastavého, jenž o vlastenectví pěkně umí deklamovat, ani buřiče, který neposlušnost a vzpouru proti vládě hlásá a velebí, ani rušitele veřejného pořádku a nočního klidu. Těm a takovým nechtějte se, mladiství přátelé, nikdy tovaryšiti. I těm vyhněte se zdaleka, kteří v křiklounství, v praporech a písničkách, ve stálém přetřásání dávno minulých křivd pravého vlastenectví hledají. Takové vlastenectví je snad největší kletba, která zemi některou stihnouti může. Aniž dbejte, j. dr. těch, kteří chlubíce se býti světoobčany lásce k vlasti se posmívají; jsou to ztoulané děti bez otce, bez matky, kteří chodí dům od domu nejspouze nikde doma. Uctu dej cizině, lásku vlasti. Vlast svou milovat sám Bůh ti káže, rozum k lásce té i srdce váže. Měsíc točí se kol země, se zemí pak kolem slunce; srdce tvé se točí kol vlasti a tak s vlastní kolem Tvůrce. Vlast učinila mnoho pro tebe a proto splať jí to dle možnosti i s úroky.

Vlast tobě život dala, jí oběťuj ho zas,
vlast tobě lásku dala, jí miluj v každý čas;
vlast tobě jmění dala, jí dar nes na oltář,
vlast tobě slávu dala, jí zvětšuj slávy zář.
Amen.

Duše lidská jest nesmrtelná.

Podává Jos. Pazderka.

(Pokračování.)

Tato předtucha a potřeba nesmrtelnosti není plodem vychování, vstípených předsudků aneb vlivu okolností; vždyť jest co do času a prostoru povahy universalní. Po všechen čas, na všech místech, vždy a všude, kde jsou lidé, jest přirozenost lidská stejné povahy: žádat dokonalejšího života, nesmrtelnosti. Kdyby to bylo plodem vychování, zevnějších vlivů, nemělo by povahy všeobecnosti, nýbrž bylo by zvláštní místní povahy, jakž to leží v přirozenosti vychování a lidských vlivů. Mimo to nebylo by člověku tak hluboko vstípeno, jakož jest, tak že tvrditi lze, že všude, kde se s člověkem setkáváme, v něm také nalézáme směr všech schopností k nesmrtelnosti, k novému životu, jenž smrtí začíná.

Jouffroy tuto psychologickou skutečnost uznal a s trpělivostí i pečlivostí sobě vlastní zpytoval. Říše o tom:

„Cíl člověka, jak z přirozenosti jeho plyne a přirozenost jeho předpokládá, v tom životě úplně se neuskutečňuje. Vezmeme kteroukoliv náklonnost v přirozenosti naší založenou a vizme, zdaž se v některém člověčím jedinci, ba ve veškerém pokolení lidském úplně ukojí? Nikdo nebude popírati, že se neukojí ani v jednotlivci ani ve veškerém pokolení lidském. V čem pak by záleželo takové úplně ukojení směru naší přirozenosti přiměřeného. Pro rozum by to bylo na př. absolutní poznání, pro sympathii absolutní spojení, nejúplnější harmonie bytosti vespolek. Zůstaneme-li jen při těchto příkladech, netřeba důkazů, že toto absolutní vědění, tato úplná harmonie, toto naprosté sjednocení bytostí vespolek, při nynějším zřízení světa, jakž jest, splněno býti nemůže. Nenamítej mi nikdo, že jest to na organizaci společnosti; kdyby tato jinak zřízena byla, že bychom toho úplného ukojení došli. Jakás moderní sekta to sice tvrdí, avšak velice neprávem. Neníť společenského zřízení, ježto by k úplné shodě bytostí na tomto světě vésti mohlo... Všechno namáhání člověčenstva k tomu cíli, k různým jeho prvkům sice směřuje, ale potkává se s věčným odporem věcí. Člověčenstvo pokračuje, než cíle toho dosíci nemožno jest, ten leží za vším, čeho

svým namáhaním dosíci může. Překážka jest také v povaze lidského postavení. Překážka, na niž všechny schopnosti naše, namáhající se, aby našim náklonnostem vyhověly, narážejí, jest zde na světě. Jak vesmír zřízen jest, můžem naprosto říci, že vše k sobě v odporu jest. Jedno obmezuje druhé, jsouc ode všech ostatních obmezeno. My se na vzájem obmezujeme, a všechno umění civilizace pro pokolení lidské leda v tom záleží, síly ve shodu přivésti a pokojně vedle sebe vésti, ony by se, jdouce za svou přirozeností, křižovaly a mátly. Z toho jde, že absolutní cíl člověka, jakož plyne z jeho přirozenosti, na tomto světě skutečně býti nemůže; že tedy člověk ani jako jednotlivec ani jako druh na tento svět postaven nebyl, aby tohoto cíle došel. Neb kdyby k tomu konci na svět by přišel, svět by dle toho zřízen býti musil, aby to možno bylo. Ale svět tak zřízen není, tak ani člověk proto na světě není. Jest tedy nade vši pochybnost patrné, že cíl nynějšího života není onen absolutní cíl, nýbrž že od něho rozdílný jest.“ (Cours de droit naturel p. 168).

Tažme se svědomí. Čeho se vlastně boji vinník po svém pádu, jsa svědomím hněten? Nemluvím o provinění proti veřejným zákonům, ježto smířiti stát si vyhradil. Tu by snad stačil žalář a popravíště, aby strach zlodějův neb vrahův vysvětlily. My zde mluvíme o jiných chybách, o proviněních proti mravnosti a náboženství, jichž stát buď netrestá, aneb pro něž trestu báti se nám netřeba, ana mimo nás žádného svědka nemají. Proč nás i takové chyby činí smutny, starostlivy, nešťastny? Na to jest jen jedno vysvětlení. Víme totiž zcela určitě, když jsme všechny povinnosti k státu vyplnili, že máme ještě jiné neméně naléhavé povinnosti naproti Bohu, jehož vůli mravní zákon vyjadřuje. Provinili-li jsme se proti tomuto zákonu, jsme zmateni, bojíme se trestu, a v tom zmatení a ve výčitkách svědomí máme již předtuchu toho trestu. Všeliká část světa, všechno jeho bohatství, všechny rozkoše i bezpečnost, že svět nás ani trestati ani o tom mluvit nebude, nic na tom změnit, nemohou. Duše naše trvá ve své zádumčivosti, ač se na okamžik vytrhnouti a mučících myšlenek sprostiti může. Vímeť, že sice pomstě lidské, ne pak sondu Božímu ujiti můžeme.

Svědomí jest těsue a nerozlučně s životem spojeno a praví nám neustále, že

jsme nesmrtelní. Svědomí nás učí, co dobré a co zlé jest, a ukazuje nám nejvyššího zákonodávce, jenž k našemu rozumu mluví. Byť naše vzdory a vzpoury zde na světě bez trestu zůstaly, trápí nás bázeň před vyšší a přísnější spravedlností. Konečně nám opakuje po všem, co činíme, že tento zákonodávce i soudce jest a že jednoho dne rozsudek jeho uslyšíme.

Bezpochyby mohou býti o bližších okolnostech a povaze trestu, jenž zastihne přestupníka mravního zákona, mezi lidmi různá mínění. Podobně neměří všeci lidé jednoduše hříchu aneb stupně viny jednoho každého z nás. To však nevádí, aby svědomí a mravouka životní své síly z následujících myšlenek nebraly; že jest Bůh, zákon, odplata.

V tom pak, že jsou tyto tři pomysly, leží důkaz naší nesmrtelnosti. Hledíme-li na svědomí, jako schop poznati dobré a zlé, tedy na zákon, jest tento zákon při všech lidech tentýž, a jestli se pro budoucí život znepokojuje, poslouchá podstatného zákona své přirozenosti, odpovídat tím účelu toho, jenž je se šlechetnou péčí o následky dobrých a zlých činů našich stvořil. Jeho svědectví jest právě tak jisté jako svědectví rozumu, když tvrdí, že jest Bůh, jehož slovo ustavičně slyšíme, jehož světlo neustále svědomí i rozum náš osvěcuje.

Dokázavše z rozumu, srdce i svědomí, že tyto schopnosti jsou souhrnné prostředky k cíli mimo tento život ležícímu, nebudeme míti těžkosti též pochopiti neodolatelný v nás pud, jenž v nás všelikou pochybnost o nesmrtelnosti poráží; a tento neodolatelný pud, jenž duši naši ovládá a všeobecný jest jako sama přirozenost lidská, jest také důkazem, který výsledky našeho zkoumání o zmíněných schopnostech potvrzuje. Hledíme si vydati počet z toho, co vlastně člověka po smrti očekává, a snadno porozumíme, že ducha našeho nezaujímá, že jest druhý život, čili že jsme nesmrtelní. Vše naše myšlení a dychtění točí se o bližší okolnosti, podmínky, zákony a stav onoho života; proto bychom se rádi tázali těch, kteří tam dli. A jeli nám takové potěšitelné upokojení odepráno, tu bychom raději z kladných matematicky dokázaných vět rozumu nežli z domněnek snilků vzali poučení, co z nás po smrti bude. Nechceme kouzelných výsledků obrazotvornosti, nýbrž chladné důkazy o tom, co z naší

duše, co z těla našeho bude, zdaž a jaké svazky s těmi, jež jsme opustili máme, aneb je-li každá páská se zemí přetrhnutá, kde jsme několik rychle míjejících bolestných let, tak zvaný život, ztrávili, jako přehající a sotva štačící přípravu na smrt. Tažme se upřímně, zkoušejme své myšlenky, péče, naděje a ozřejmí nám, že o nesmrtelnosti vlastně nikdo nepochybuje, ani ti, kteří ústy ji popírají, v srdci zdržeti se nemohou, aby nevěřili v nesmrtelnost, jež ovšem vždy snům jejich obraznosti a často i přáním vědomí jejich viny odpovídá.

Takový jest živý důkaz, jež přirozenost lidská sama pro budoucí život vede. Ježto tělo naše zvířecími orgány opatřeno jest, přírodozpytec z nich s plnou jistotou soudí o povaze jejich činnosti a úlohy zde na světě. Co do duše táž úloha připadá filosofovi. Tento vyvádí s touž jistotou z její schopnosti své úsudky o životě budoucím, kdež cíle svého úplně dosáhnou, neb příroda jsouc dílo Boží, nemůže o základní otázce našeho určení sama se sebou v takovém bytí rozporu, aby duše naše měla schopnosti, jimžby žádný předmět neodpovídal. A k tomu to zkušenému důkazu druží se jiný, jenž ho podporuje, potvrzuje, doplňuje a sám o vlastnosti Boží se opírá. (Pokrač.)

Smiluj se Hospodine!

Črta ze „zlaté doby“ české od
Bohumila Brodského.

(Dokončení.)

Na hrobě Spasitelově klečí mladý muž. Tvář jeho opálená vyhublá, ruce křečovitě sepjaté a oči s nevýslovnou vroucností a láskou pohlízející vzhůru, jakby hledaly tu postavu zářící která, vznesla se odtud dokonavší dílo nikým dosud nepochopené, nikým dosti neoceněné, nikým dosti nepocítěné.

Již po několik dní viděli ho lidé zde den co den klečícího po celé hodiny s touž vroucností, s touž úpěnlivostí a v každém z nich ozvalo se něco jako úcta k jeho zbožnosti tak upřímné. Jednoho dne přiklekl při Nejsvětější oběti a přijímal tělo Páně pln radosti na tváři a díků ve zraku se lesknoucím. Pak rozloučil se s místy těmi všemi, kde se znova zrodil a podě-

kovav knězi, jenž nitro jeho obmyl od vin jeho obrátil kroky své k západu.

Necítil žádné únavy a zemlení. Jeho tvář neustále hleděla ku předu plna nedočkavosti a slasti budoucích. Nedbal žhavých paprsků slunečních, nedbal hladu tak často naň dotírajícího k nesnesení. Vždyť to měrou dvojnásobnou zkusil, když kráčel sem, když tak často poklesala noha jeho a hlava beznadějně klonila se k prsům, z nichž tak často vycházel vzdech plný obavy, zda bude moci vykonati slib svůj.

Ale vykonal ho, vykonal ho tak, že se cítil silným k snášení protivenství všech. A nyní kráčel k domovu. Dlouhá cesta plná svízeli a odříkání. Nezoufal. Vzpomněl si vždy na řadu činů svých, které ještě před nedávnem tkvěly na duši jeho jak znamení záhuby a prokletí a stará trpělivost vracela se do jeho nitra. —

Pozdravil hory domoviny modrající se na obzoru. V oku jeho mihl se plamen rozkoše nevýslovné a ústa pootevřela se, jak by chtěla propuknouti v jasot chvály a diků nejvroucnějších. Když stanul na úpatí hory Zákony, vzdmula se mu prsa a rty zašeptaly modlitbu. Jeho vlast a v té vlasti místo drahé. Usednul a dlouho pozoroval vše to s hlavou přeplněnou myšlenkami. Zda Katuše živa a zdráva a zda též starý zeman, co as říkal pan Hartvík tajemnému jeho dopisu a dosáhne-li všeho toho, čeho mu přál a k čemu mu po svém ohrazení tajně pomáhal? Nepřipustil si myšlenek trudných. Zvykl spolehati na důvěru boží a ta ho dosud nezklamala.

Blížil se k Přibyslavi. Podzimní slunce klonící se k západu lesklo se na kříži kostelním, ozlatilo haluze stromů a líbalo lehké obláčky klidně plující po klenbě nebeské. Srdce čím dále tím mocněji mu tepalo, když viděl místa známá, vítající jej z pouti daleké. Přišel ku vratům hřbitovním. Zastavil se. Cítil ho tam táhlo. Obrátil se a vešel do pootevřených dveří, aby zde díky své vzdal za šťastný návrat a pomodlil se za klidný odpočinek těch, kteří zde složili své unavené hlavy.

Zrak jeho zaletl ku hrobu, na němž klečela žena jakási. Jakby bolest velická stáhla mu nitro zadíval se na tu postavu. Neklame ho zrak, jest to Katuše. Kdo zde jí odpočívá? Snad, Bože starý otec v tom půl druhém roce, co byl vzdálen, odebral se k otcům svým.

Zasmušil se. První krok jeho na místě

tak jemu drahém musí konati ku hrobu. Kráčel volně ku předu. Vysoká tráva tlumila krok jeho. Stanul blízoučko za Katuši. Modlila se celou duší. Zadíval se na ni a cítil, jak vroucí láskou, očištěnou tolikým utrpením k ní lne. Sklonil svá kolena a klekl vedle ní.

Vytržena ze své modlitby nadzvedla udivené hlavu svou a vykřikla radostí. Uchopil ji za ruku a zadíval se mlčky do tváře její. Slzy zatřpytily se jí na dlouhých měkkých řasách.

Sklonila hlavu svou na rámě jeho a štkala blahem i hořem. A Petr truchlil i jásal s ní, stíral slzy z očí svých a vysýlal k nebi modlitbu za tu starou dobrou otcovskou hlavu.

Udělalí křížek na té hlíně jim tak drahé a kráčeli mlčky z místa klidu nerušeného. Když přestoupil Petr práh domu, když stanul ještě jednou tváří v tvář své Katuši, tu vyčetl z jejího pohledu oddanost nejvroucnější, slast tichou sice, avšak posvěcenou požehnáním nebes. Ovinul rámě své kol šíje její, přitáhl její hlavičku na prsa svá, a to políbení, v kterém setkaly se jejich rty, byl slib slavný, že nemá nikdy mezi ně se vetřít, co by zkalilo jim obzor štěstí jich.

A duch zemanův obletoval je, žehnal jim a duše jeho děkovala za to a prosila u stanů věčných, aby to požehnání sneslo se na ně jak dešť nebeský, jak manna živící je ke dni poslednímu, slavnému.

* * *

Ty tváře cizí počaly se pomalu od nás ztráceti. Vyssály kde co bylo, otevřely konečně oči zaslepeným počínáním svým a viděly, že čas nejvyšší vyhnouti se bouři blížící se na obloze koruny Svatováclavské. Jak mnohý pán neb rytíř pohlížel za mizícím alchymistou, zaskřipěl hněvivě a zamyslí se hluboce. Cítil, že ta zkáza, které se vyhýbal, přikvačila naň jako bouře, že to bohatství o němž snil, proměnilo se v bledé sklamaní. A bída nechodívá sama. Ta bída u nás přišla s válkou takovou, jaké nepamatují a nebudou pamatovati listy dějin našich.

Pana Hartvíka ze Schönfeldu čekal také podobný osud, ale vyvázl z něj takměř zázrakem. Nevěděl ani jak si vše to vysvětliti, ani se s tím nezabýval. V prsou mu zůstala na to vzpomínka jedna a to byla vděčnost k mistru Anselmovi.

Když Petr den před svatbou svou

zmizel z Příbyslavi, zanechal mu psaní. Divil se tenkrát pan Hartvik, když obdržel dopis jeho, ale ještě více, když ho otevřel a přečetl.

Přiznával se v něm Petr, že ho až dosud klamal, a prosil, by mu to odpustil. Co důkaz nového svého života prosil pana Hartvika, by přijal od něho veškery ty peníze, které na něm pod záminkou pokusů vědeckých k vypátrání zázračného kamene vylákal.

Nechtěl tomu ani pán ze Schönfeldu věřit, ale přesvědčil se o tom brzy. V komnatě opuštěné alchymistou našel truhlici a v té zlata a stříbra tolik, že se až tohoto bohatství ulekl. Na vrchu těch pokladů ležel jiný list psaný mistrem Anselmem a když i ten přečetl, zamyslí se hluboce. Zapřisahal v něm mistr tajemný rytíře, by zanechal života svého, který vede jej ku vlastní záhubě, by vzpomenu slavného svého jména rytířského, slavných předků svých a slavné budoucnosti, by pomoci těch peněz zahnal bouři hrnouce se na jeho otecký majetek a pak zbaven starostí uvítal do svého nitra život nový, šlechetný, zanícený pro dobro a spravedlnost.

Těmi slovy prostými, prodehnutými pravou upřímností, změnilo se nitro pana Hartvika k nepoznání. Zanedbával číše a zábavy a zemané okolní vyhýbali se Příbyslavi z daleka, protože věděli jak tam zavanul jiný duch, který oni snést nemohli a nechťeli.

Od té doby, kdy Petr objevil se opět v Příbyslavi, co ujal se dvorec Ivanova a za časného jitra vedl si Katuši z kostela nyní na vždy svou, vídal se příbyslavský pán s novým zemanem málokdy a vždy jen zdaleka. Vyhýbal se jeden druhému.

Až když několik let přelétlo přes příbyslavskou skálu, když již zemanův dvorec oživen dětským šveholem, když do hradních síní příbyslavského hradu vracelo se staré bohatství a ty vážné tváře předků na obrazech jakby pokyvovaly si radostí, že doby minulé plné slávy visí nad zámeckým cimbuřím, objevil se na dvoře pan Hartvik sám. Šel poděkovat Petrovi.

Stiskli si mlčky ruce a neptal se jeden druhého po příčině svého skutku. Nechtěl Petr, aby se kdy onen dozvěděl, že on jest tím hradníkovým synem, ba ještě prosil za odpuštění, že tak dlouhý čas, co na hradě přebýval, klamal ho svým nespravedlivým počínáním.

Při odchodu pana Hartvika nezval jej ani Petr ani Katuše. Věděli proč. Dostáli si sobě úplně a báli se o své štěstí. Když odešel, pohledli si do očí a obejmuli se. Porozuměl jeden druhému.

A kvetoucí dvorec, nezkalený mír domáci a tklivá tichá slast povídaly každému, že dvůr plný blahobytu a požehnání Božího v nejkrásnějším květu

— — — — —
Vy šedé zříceniny, co vše odehrálo se mezi omšnými vašimi stěnami, co bouří burácelo přes holé vaše hlavy, co výkřiků zoufalých dralo se z vás k nebi zamračenému. Zmizelo to vše jak ta bouře halicí nivy širé ve svůj příšerný háv, ale zanechalo to za sebou šero dusící vše, co život mělo. Ale i to nemělo na věky tísnit mír veškereň. Probírali se lidé ze své ztrnulosti, zraky jejich zahleděly se k nebesům a ze rtů zaburácelo to hymnou nadšenou: Smiluj se, Hospodine, „k Tomu,“ jenž tresce i odpouští, dopouští i shovívá, ničí i k hvězdám pozvzdá.

A on se smiloval, odpustil a pozvedl až nad mraky jak čelo giganta ovívané vánkem azuru, líbané září hvězd a slunce, požehnané rosou nebeskou.

Šero zmizelo, světlo slavilo svůj vjezd královský.

Budiž pozdravena tedy nová doba stěhující se na naše luhy české, budiž pozdravena zpěvem velebným, hukotem bouře, šelestem hvozdů, jásotem ptactva, budiž pozdravena všemi, kdož děkují Bohu za tuto milost nestihlou, šir se, množ a rozkvetej a neuhasni nikdy, nikdy!

Chval Pána!

Člověk rozumný jest tvor,
na zemi sám obraz boží;
andělů má zmnožít sbor,
ku spánku až tělo složí.

Proto sám též z tvorů všech
Pána svého ctí a chválí;
k němu řídí zbožný vzdech
tam, kde sídlí v nebes dáli.

Avšak ačtě na sobě
mnohý obraz boží nese:
mrzké ku své hanobě
vzbůru před ním hrdě pne se.

A když ráno slunka zář
všecko budí a vše vstává:
i ta nemá zvěřův tvář
kleká, Tvůrci chválu vzdává.

Jak tě hanlí němý tvor,
rozumu jenž světla nemá,
mísí se ve chvály sbor
a jest tvář on pouze nemá. —

B. H.

O zřízení arcijahenství a děkanství v Čechách.

(Dokončení.)

Všichni, kdož jednali posud písemně o církevním rozdělení země České za dob dávno minulých, pokládali arcijahenství *Rokycanské, Roudnické a Zerčinské* za zvláštní samostatné okresy, které teprv později přivtěleny byly k sousedním archidiakonátům, a to Rokycanské k Plzeňskému, Roudnické k Pražskému a Zerčinské k Bolešlavskému.*) Důvody mínění toho nikde sice se neuvádějí, avšak sotva s pravdou se chybíme, rekne-li, že spisovatelé onino měli na mysli, kterak ve století 12. a před tím *nebylo zvykem zřizovati čestné úřady*, nýbrž každá hodnost církevní měla v zá-pěti i jisté povinnosti a proto, jestliže činí se zmínka o arcijahnech Rokycanských, Roudnických a Zerčinských, že i stávají musilo území, jichž správci byli řečení hodnostáři. Důvod ten založený na histo-rické analogii nechceme nikterak zlehčovat, naopak přisvědčujeme z části každé mu, kdo by se jím netajil. Náhodě ne-bude to přičítati žádný dějepisec, že ke jménům předních statků biskupských při-kládá se titul arcijahenský, aby jím ozdo-bení byli někteří členové kapitoly Pražské. O Horšovu Týně a Bechyni mluvili jsme svrchu. I řekli jsme nepokrytě, proč asi obrána byla místa ta za sídla arci-

jahnův. Rokycany a Roudnice jmenují se mezi zbožím biskupským v listinných pa-mátkách 12. století (r. 1110, 1194), ale nepochybně „všecka místa tato již dávno předtím byla oblíbená venkovská sídla biskupů Pražských a největší část statků biskupských, které nacházíme v pozděj-ších časech, náležela jim rovněž od staro-dávna“ (D. P. I. str. 70). Co se tkne Zer-činu aneb Zerčíněvsi (r. 1070), měli za to někteří, že se má rozuměti místem tím Žireč u Králové Dvora (J. II. str. 270; Frind v Kirchengeschichte I. str. 87), avšak Tomek dávno již na jisto postavil, že biskupský dvorec Zerčíněves vystaven byl na místě nynějšího městečka Zerčice u Mladé Bolešlavi. (T. XXXII. str. 225 n.) Kdybychom přijali za pravdu, že každé-mu ze svrchu řečených arcijahnů přikázán byl zvláštní kraj, musili bychom klásti arcijahenství Roudnické do župy Řipské, archidiakonát Rokycanský do župy snad stejnojmenné a při archidiakonátu Zerčinském ocitneme se konečně na rozpacích, neboť sídlo jeho hledělo k téže župě, jako sídlo arcijahna Bolešlavského. Okolnosti ty vedou nás k domnění, prve nežli zří-zena byla arcijahenství pro kraje venkovské, že bývali v Roudnici, Rokycanech a Zerčíněvsi arcikněží, nadáni jsouce moci dozorcí ne tak nad okolním duchovenstvem farním jako spíše nad hospodářskými ú-ředníky statků biskupských. Biskup prodlévaje občas při chrámech jejich, vyzna-menal je hodností arcikněžskou a ježto tenkrát nepropůjčovalo se názvu, aby k němu nepřiložily se i jisté povinnosti, svěřil jim arcipastýř opatrování majetku svého a dosti možná, že i jakousi dotací za služby jejich je odměňoval. Kdybychom totiž za to měli, že arcikněží Roudničtí, Rokycanští a Zerčínští dohlédali i na sou-sední kněžstvo jako ostatní arcipřysti, ne-vysvětlíme si tak snadno, proč pominula moc jejich, když povýšení byli za arci-jahny, proč neslul pozdější dekanát Řip-ský děkanstvím Roudnickým a kterak ob-státí mohli dva arcikněží Zerčinský a Bo-lešlavský v jedné župě? Když udála se přeměna arcipřystů v arcijahny a tito o-bírali se pravidelně ze středu kapitoly Pražské, vznikla i tři arcijahenství svrchu řečená, avšak jakož samo sebou vidno, nemohly se utvořiti okresy pro působení arcijahna Roudnického, Rokycanského a Zerčinského proto, že obvody ty neměly nijakého základu historického. Což tedy

*) Uvažujce o slovech poznámky obsažené ve spise: „Der hl. Wolfgang in seinem Leben und Wirken“ str. 112, musíme za to míti, že † biskup Frind pokládal i Litomyšl za sídlo arcijahenské a domníval se, kterak bývalý archi-diakonát Rokycanský připadl k Pražskému, kdežto Zerčinský přidělen byl k Hradeckému. Kterak mohl k náhledům těm dospěti, neumíme si vysvětliti.

divu, že nezbyvá žádné paměti po nich ani v listinách ani v rozdělení země, jakož by přece zbývat musilo, kdyby aspoň za nějakou dobu o sobě byly trvaly jako archidiakonáty ostatní. To vše majíce před očima, nemůžeme přisvědčiti napřed jmenovaným historikům, ani tvrdí, že stávalo druhdy zvláštních archidiakonátův: Roudnického, Rokycanského a Zerčinského, kdežto později teprv byly přivtěleny k sousedním arcijahenstvím.

Již svrchu bylo podotknuto, že zřízeny byly dekanáty v Čechách nejspíše uprostřed 12. století, to jest po r. 1144, když nařídil vyslanec papežský Kvido biskupovi Pražskému, aby v diecési své roztrídil osady farní. Důvody toho až nemnohé zasluhují bedlivého povšimnutí. Znatelé starobylosti České není tajno, že politické rozdělení země naší, jak druhdy bývalo, má základ předhistorický, to jest přesahující veškerou paměť lidskou. Jednotlivá plemena národu Slovanského, který do Čech se přistěhoval, přivlastnila si částky země a podle toho, jak byla četná, zaujala buď větší buď menší úkraje (T. XXXII. str. 229). Středem úkraje byl hrad, jakožto útočiště tu i tam ohroženého plemene a sídlo vladyky jeho. Později když přibývalo obyvatel, množily se i hrady a bývalá úkraja rozpadala se na okresy, kteréžto uvykli učenci naši nazývat župami. Ústava hradní aneb župní potrvála málem až do panování Karla IV. Jako každé zřízení lidské vznikající z počátků nepatrných dostupuje poněmáhlu větší dokonalosti, rozvíjí se a vzkvétá: tak i ústava hradní v Čechách zmohutněla pokrokem času a vrchole dospěla ve druhé polovici 12. století, kdy byl počet žup největší a hranice jejich nejurčitější. Z té doby známe několik žup zejména, ačkoli počet jejich byl mnohem větší, jenže jména ostatních nedochovala se našeho vědění. Prohlédneme-li seznam děkanství, nalezneme v něm dekanáty, které týmiž jmény se označují, jako svrchu řečené župy. I vzniká samo sebou domněnka, že tu jakási souvislost mezi děkanstvími a župami 12. století. Mimo to nesmějí ujíti pozornosti naši některé změny jmen, kterými župy se označovaly. Území dekanátu Havraňského slulo v ohledu politickém r. 1130 župou Libickou, (aspoň jmenuje se toho roku mezi hrady župními Libice), kdežto později až do r. 1233 nazývá se již župou Havraňskou a napo-

tom Poděbradskou. Podobně župa druhdy (r. 1130) Kamenecká sluje r. 1185 Bezdežskou. Z toho taktéž lze souditi, až zcela jisté to není, že dekanáty Havraňský a Kamenecký založeny byly uprostřed 12. století, ježto podržely si jména tehdejších žup a neztratily jich ani tenkrát, když jinak říkalo se župám, z nichžto byly vyšly. (P. vyd. z r. 1854; I. 2. str. 407 nn.) První písemná zmínka o venkovských děkanech v Čechách děje se v listě královny Kunhuty, choti Otakara II. Listem tím pocházejícím z let 1266—1271 touží královna při jakémsi arcijahnu na děkana jemu podřízeného, že odvážil se stíhati klatbou dvorského kaplana její (T. XXXII. str. 226). Než kdo pováží, kterak mnohé věci teprv po stu letech připomínají se v listinách, ačkoliv nezlídka již i ze zvyku vycházely, nebude se tomu diviti, že v mnohých těch památkách listinných za tak drahnou dobu není řeč o děkanech, až teprve ve druhé polovině 13. století.

Průběhem času doznalo církevní rozdělení země České některých změn, jež tuto v krátkosti naznačíme.

Máme-li za to, jakož pravdě nejvíce se blíží, že původně v každé župě zřízen byl jeden dekanát, aneb že zprvopočátku tolik bylo děkanství, kolik žup, dlužno nám vyznati, kterak později rozděleny byly některé župy na dvě děkanství. Tak župa Pražská roztrídila se na dekanát městský a venkovský, který podle sídla děkanova slul Ořechevským. Následkem toho povstala i župa Ořechevská (před r. 1337), kdežto Praha již „dávno i z právní moci úředníků Pražské župy byla vyňata“ (T. XXXII. str. 234). Župa Čáslavská v jižní části své byla v první polovici 12. století pokryta hustým lesem a teprv o sto let později hojněji se zalidňovala. „Brod Německý jeví se co město teprv od r. 1257; tuť asi tehdaž zřízen zvláštní dekanát Brodský a oddělen od Čáslavského, ježto župa zůstávala vždy jedna“ (Ibidem str. 332). Podobně i v župě Litomyšlské byl příčinou vzrůstající počet osad, že z části dekanátu Litomyšlského učiněno bylo děkanství Landskrounské. V severních koncích země rozdělena byla nejspíše ve 13. století župa Bělinská na dekanát Bělinský a Ústecký; kdežto v župě Litoměřické k děkanství téhož jména přirostl dekanát Třebenický tak, že ve třech župách dvou archidiakonátů počítalo se pět děkanství. (Ibidem str. XXXIII. str. 175 nn.) Oproti

tomu prostíralo se děkanství Bechyňské přes Netolicko, ačkoliv svým časem rozdělena byla župa Netolická na dvě: Bechyňskou a Netolickou.

Výsledek bádání svého o církevním rozdělení diecése Pražské v letech 973—1344 uzavíráme v tato slova: Po vůli prvních biskupů Českých rozvržena byla země na několik *arcipryštví*, jak nařizovaly to tehdaž platné zákony církevní. Arcikněží seděli při kostelích znamenitých hradův aneb při chrámech předních statků biskupských. Když štědrostí královskou rozmnoženo bylo zboží biskupské, přibýlo i několik arcikněží; ti však nemohli již upevniti moc dozorců nad okolním duchovenstvem. Prostřed 12. století povýšení byli arcipryštové na *arcijahny* a ve svých okresech na roveň postaveni arcijahnu Pražskému. Touž dcou aneb o málo později rozděleny byly archidiakonáty na *děkanství*, a to na základě politického rozvrhu země. Kdežto pak žup ubývalo, množil se počet dekanátův, až vzrostl na 57, jak nahoře byly vyjmenovány.

Fr. Vacek.

Nově nastolenému nejdůst. Panu biskupovi Budějovickému.

Hlásalť smutná do nedávna zvěst nám,
ctný že uprázdňen na jihu stolec zas,
zakalot stádce sirotou žalostně —
truchlilo dodnes.

Však se ty smutné porozešly stezky,
zmlkly nárek, pláč, se vyjasnil obzor,
k nám se zas sklání v jasů slávy, krásy,
báně nebeská.

Jižť hle posvátný dosedá na prestol
muž — svědectví jdeť mu po vlasti chvalné,
ctný i nábožný, učený a vládou —
květ duchovenstva.

Vlasti ty šťastná, jihu zvláště český,
biskupův ty stal se rodištěm vzácným;
Hojně žehnal Bůh tobě své u lásce
ku blahu církve.

Bůh v přetěžkém stůj při Tobě vždy díle,
síly skýtej své i milosti hojuje,
stál by nezvratnou v světa bouři skálou —
Krista apoštol!

Ajhle patron Tvůj veliký a slavný
Ti v radostný čas s nebe slávy žehná —
on dělil plášť svůj, Ty čiré u lásce
srdce dělíš všem!

Až zakončíš svou života zde dráhu,
ažť i nejvyšší zavolá Tě pastýř,
stádce ze svého by počet mu skládal,
duch slova slyš Tvůj:

„Ó sluho zbožný, pečlivý a věrný,
žes vždy byl věrný, i zde buď Ti stádce,
nad mnohé zvýším Tebe i zde — vejdi
v Pána radosti!“ —

B. H.

V d o v a.

Črta ze života venkovského.

Napsal Hanuš Voves.

Slunko líbalo svým žhavým retem
modrými bory porostlé vrchy. Vonným
vzduchem chvěl se sladký zpěv skřivanů,
v korunách líp zlatem zkvetlých hučel
roj včel a na pestrých květech plály safíry
a rubíny rosy. V jasné záři sluneční ležela
tu širá krajina, vroubená zelenými chlupy
jak snící dívka v sametovém mechu, s rozkošným
úsměvem na plných rtech a růžových
tvářinkách.

Po stezce, nachovým vřesem porostlé,
táhnoucí se příkře do vrchu a mizící v hustém
lese, kráčelo několik venkovanek, sešedších se z vůkolních vísek; těžké,
hedbávné sukně, byly zdobené drobnými
květy, na hlavách měly rovněž květované,
hedbávné šátky.

„Chuděrka, tolik dětí! Kdo je bude
nyní živit?“ přerušila jedna z nich ticho,
u žen obyčejně neobvyklé. „Chata jest na
spadnutí a pole samý písek, samé kamení.“

„Jsou to časy! Dnes jsme ještě tu a
zítra již na pravdě Boží. Nad naši mrtvolou
lkají siré dítky a my —“ zakašlala.

„Bůh ví, co se mu stalo. Před třemi
dny jsem ho ještě viděla. Tváře měl krev
a mléko a dnes ho již kladou do hrobu.“

„Rozbolela prý ho hlava, uleh’ a více
nevstal. Ani lékař u něho nebyl.“

„Božík byl duše poctivá, až na to, že
velmi rád pytláčil. Byl chudým, ale viděl-li
zmrzačeného žebráka, poslední groš mu
dal, s každým by býval rozdělil srdce.“

„Já jsem tušila, že umře,“ vmísila se
temným hlasem do řeči stará Machová.

„Ale jděte!“ žasly všechny. „Jak? Vypravujte!“ pobízely stařenku.

„Tak tedy poslyšte! Dnes čtyři dny jsem měla nepokojnou noc. Psi vyli v celé vesnici; na blízkém statku houkal smutně sýc a víchr dul jak by měl již býval nastati poslední soud. Bylo to boží dopuštění! Já nemohla usnouti. Náhle klapla u mých dveří závora a do „sence“ vešla osoba zahalená v černý plášť. Na mém čele vystaly studené krůpěje potu.“

„Chval každý duch Hospodina!“ vykřikly zděšeně některé z venkovanek.

„Poznamenala jsem se znamením svatého kříže,“ vyprávěla dále kmotra. „Chtěla jsem vykřiknout, ale zadržlo mi to hrdlo, že jsem nebyla sto, abych jediného slůvka vypravila. Postava přiblížila se k mému loži a odhrnula plášť. Já poznala Božíka.“

„Ah!“ ozvalo se z úst všech posluchaček.

„Tam, kde asi srdce jest, měl hlubokou ránu; z ní tekla černá krev ve velkých krůpějích... Ve jménu trojjediného Boha,“ pravila jsem třesouc se na celém těle.

„Machová, modlete se za mne,“ záúpěl Božík. „Vaše modlitba zmůže mnoho u Boha.“

„Povídám jen, jak se vše přihodilo; ne, abyste myslely, že se chvám. Pán Bůh zachraň mne před takovým hříchem!“ dodala zbožně pohlédnuvši ku modrému nebi.

„Slova jeho projela mnou jak ostrý ocel. Zašeptala jsem: „Otče náš.“ Božík zalomil rukama nade hlavou pokrytou kalem a blátem, zalkal a zahalil se do pláště zmizel v černé noci. Já modlila se stále.“

„Divný, věru divný sen.“

„Divíte se, divíte! Ale sen to nebyl,“ končila Machová přesvědčivě hlavou kývaje.

Zatím došly až do vesnice Hlubošína, jež v středu temných, smutných lesů podobala se hnízdu pěniček.

Na konci visky stála nuzná chata, z ní ozýval se hlasitý pláč. — Na „záspí“ stála tlupa vesničanů zasmušile před se hledících.

V čisté sedniče spočívala na dvou židlicích úhledná, hnědě natřená rakev. v ní ležel nebožtík — na voskové tváři jeho bylo lze čísti, že nerad, nerad se světem se loučil. Kolem rakve klečelo tré dětí, u nohou nejstarší dcera zesnulého Tonička. V pozadí u kamen seděla strnule vdova na ruce majíc útlé robátko; oči

byly od pláče rudé, ale proud slz jí již vyschl.

„O tatičku, drahý tatičku,“ zaštkala Tonička přerývanými slovy, celujíc nohy otcovy oděné v bělostné punčochy. „Proč jste nás opustil? Již vícekrát neuzříme vašich modrých očí, nebudeme vícekrát libati té ruky, která nás živila. Proč jste nám to tatičku dělal? Drahý, jediný tatičku!“ a vypukla v usedavý pláč.

Truchle zahlaholil vesničkou malý zvonek. — Do popředí prodral se sedlák se dvěma syny a chtěl přibiti víko na rakev.

„Rozlučte se děti s tatínkem.“

„Ale, kmotříčku, nedělejte to!“ záúpěla Tonička povstavši. „Můj drahý otče!“ zalkala libajíc mrtvolu při tom na hlavu. Ostatní dítky hlasitě štkajíce pokrývaly chladné, ledové ruce polibky a horkými slzami. Žádné oko nezůstalo suché.

Vdova vytřeštila oči a matným krokem se přiblíživši ku rakvi políbila bezbarvé rty manželovy. — Sedlák víko přirazil a pan farář před chvílí přišedší říkal obvyklé modlitby. Průvod hnul se za hlasitého nářku sirotků ke hřbitovu as půl hodiny cesty ode vsi vzdálenému. Zvonek provázel jej smutným svým hlaholem.

* * *

Slunce posledními paprsky svými ozařovalo dálné hory, z nichž zdály se rudé plameny ku nebi šlehati. V chatce Božíkově bylo ticho. Před obrazem ukřižovaného Spasitele klečela vdova v modlitby ponořena; po levém jejím boku štkala Tonička. — Minula noc. Svit vycházejícího slunka mísil se do světlá shasínající lampičky před křížem a vtiskl lehké políbení do vlasů ještě klečící a modlící se matky a dcery.

* * *

Nebylo v Hlubošíně před šestnácti léty krásnějšího jinocha nad Jeníka Božíkovíc. „Hoch jako panenka“ říkalo se o něm ve vřkolu.

Modré, snivé oko, plné, růžové tváře, dlouhý, rusý vlas — ký tedy div, že veškerá bohata děvčata, ač jen byl synem chalupníkovým, mohla oči na něm nechat! Marná byla ale jich úsilí připoutati ho k sobě zlatými pouty lásky. On zahleděl se již přespršiliš v černý, jiskrný čaruplný zrak Mařenky Borské. Ta byla chudou; otec její byl lamačem. Jak spanilou byla Maruška! Byl to andělíček v lidské podobě. Kdo stopil zrak svůj jedenkrát v tajemnou hlubinu oka jejího, ten nikdy,

nikdy nemohl zapomenouti na ni. Jeník ji zbožňoval, vše, ač nuzným byl, snesl by jí býval. A ona? Ona vroucně mu byla oddána. Jediný jen mráček kalil modré nebe jejich štěstí a blaha. Mařku pronásledoval svou láskou Václav, jediný syn bohatého sedláka Hlubošínského; Šebora. Nadarmo ale ucházel se o její přízeň. Tázal se jí, zda li by manželkou jeho chtěla býti, líčil jí živými barvami, jaký život plný slasti a rozkoší by trávila po jeho boku, zapřisahal ji, aby neoslyšela prosby jeho, ale marně. — Mařenka rozhodně zamítla jeho nabídku. Ve třech měsících uváděl Jeník do své chaty, již mu otec odevzdal, sličnou tu dívčinu, jakožto svou ženu. —

Václav byl od toho dne stále zádumčivějším a zasmušilejším. Ve hrudi své osnoval pomstu. Smířil se na oko s Jeníkem a lhal mu přátelství. Jeden bez druhého nikam nevycházel; kde byl Jeník, tam jistě nalezls bys býval i Václava. — Chodili zároveň do kostela, na pole, jež spolu hraničila, do hospody a za noci — do lesa. Oba byli vášnivými pytláky. — Každý by býval přísahal na spásu duše své, že není na světě upřímnějších přátel nad ně. Ještě den před smrtí Božíkovou, byl Šebor s ním v noci ve hvozdu na číhané. Druhého dne nebylo Božíka více mezi živými. (Dokončení)

Nápis na věnec, na rakev neb na hrob.

Přišla zima, růže svadla,
láska k ní však neochladla.

S Bohem, drahý, srdci mému,
dražší mně, než světu všemu.

Srdce truchlí, hořem hyne,
láska v něm však nepomine.

Kvítí lásky na hrobě ti zkvítej,
z něho anděl věnec slávy splítej.

Přijmi dárek: věnec, pásky —
důkazy upřímné lásky. — B. H.

KRONIKA.

Z Prahy. (Svátek sv. Ludmily.) Zítřejší konáme slavnost sv. Ludmily, k níž národ český vždy jako k babičce sv. Václava a jako k Materi své vroucně a zbožně pohlížel, a jejíž památka v poctivosti zůstane, dokavad jazyk český žiti bude. Když sv. Ludmila, kněžna česká, hned z počátku při zavádění víry křesťanské v Čechách, svůj vlastní život obětovala, učinilo to veliký dojem nejen na křesťanské, ale i na pohanské předky naše, poněvadž panující kněžnou byla. Dojem ten byl tím mohutnější, poněvadž ctnosti této světice vůbec známy byly. Vznešený příklad sv. Ludmily, její šlechtnost křesťanská, její hrdinská smrt za víru Kristovu, její zásluhy před Bohem upravily řízením Božím zajisté srdce mnohých pohanů českých, že víru Kristovu snadněji přijali. Krev mučnická sv. Ludmily byla semenem nových křesťanů Českoslovanských. Ona právem nazývá se apoštolkou naší. — Zvláště ženy a paní české mají jí děkovati, že nejsou otrokyněmi v rodině a že jejich povolání jest daleko vznešenější, nežli si pohané představovali. Bůh všemohoucí postavil na rozhraní doby pohanské a nastávající křesťanské kněžnu Ludmilu za příklad a vzor, z kteréhož ženské pohlaví vznešenost svého povolání důkladně poznati, a se také v tom poučiti mohlo, jakým způsobem a jakými prostředky si žena účtu v rodině a vůbec ve společnosti lidské získati a se před tím ochrániti může, aby nebyla otrokyní mužovou. — Za tou příčinou ctily sv. Ludmilu zvláště ženy české, putovaly k jejímu býv. sídlu na Tetíně a k jejímu hrobu u sv. Jiří na hradě Pražském. — Zítřejší bude tento starožitný chrám celý den otevřen a obecnstvu přístup. V 10 hod. bude slavná mše sv. O 4. hod. odpo. kázání a po něm obvyklé požehnání. Přáním naším jest, aby se starobylý kostel sv. Jiří, který drahý poklad v sobě skrývá obnovil, a aby bývalý slavný klášter vedle kostela sv. Jiří k dřívější své slávě zase povznesen byl. — Na Tetíně koná se výroční pouť v budoucí neděli.

— J. kněz. Milost nejdůst. p. arcibiskup ráčil na den Jména Panny Marie putovati do Staré Boleslavi, kde konal služby Boží před památným obrazem Marianským.

— Pobožnost 40-hodinná koná se od 1. — 19. září u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně, od 20. — 23. t. m. u Věch Svatých na Hradčanech a od 24. — 27. září u sv. Bartoloměje v konviktské ulici.

— V neděli dne 20. t. m. vysvětlí nejdůst. p. arcibiskup školu na Žižkově a v neděli dne 27. t. m. na den ss. Kosmy a Damiána kostel sv. Václava na Smíchově, ku kterému svěcení přibudou ještě dva biskupové nejd. biskup Budějovický a nejdůst. světící biskup Pražský.

— **Největší chrámy světa.** Jistý statistik sebral data o velikosti katolických chrámů. Na prvním místě jest velechrám u sv. Petra v Římě, jenž poskytuje místa 54.000 pobožných. Hned druhý jest velechrám sv. Pavla v Římě pro 38.000, pak katedrála v Miláně pro 37.000, kolínský dóm pro 30.000 osob. Menší chrámy již jsou: Chrám sv. Pavla v Londýně a chrám Petroniusův v Boloni (pro 25.000), Aja Sofia v Cařihradě a chrám sv. Jana v Lateráne Římském (pro 23.000), pak velechrám sv. Štěpána ve Vídni a dóm v Pise (pro 12.000 lidí). — Chrám sv. Dominika v Boloni má místa pro 11.400 osob, chrám Marie Panny v Mnichově pro 11.000 a chrám sv. Marka v Benátkách místa pro 7000 osob.

— **Byty pro studující.** Málo zajisté jest rodičů, kteří by pro své děti, ať pro hochy, ať pro děvče, hodlají-li je dáti do některého města na studie, za včas postarati se o spořádaný byt. Věc tak důležitá ponechána obyčejně náhodě, na poslední chvíli, až po příjezdu do místa. A jaké to hledání bytů? Sotva vystoupí rodiče s hochem aneb dívkou z nádraží, tu obklopeni bývají různými agenty, čili dohazovači. Každý slibuje hory doly — za levný plat; ve skutečnosti však vše jinak vypadá. Nejen že dítěto nemá ve všem náležitý pořádek, dlíti mu jest ve dne i v noci v místnosti jedné mezi obojím pohlavím. Tu slyší často řeči, jakých by slyšeti nemělo; nikoho nevidí po celý čas se modlit, a také nikdo je k modlitbě a k pořádku nepobádá. Ký div, že hoch z domu pořádný, zbožný a mravný v krátké době se pozmění — nikoliv ku svému prospěchu, nýbrž ku své zkáze. Proto nikdy neměli by rodiče otálet, nýbrž za včas, pomocí známych, učitelů neb vel. duchovenstva o pořádný byt pro děti své se postarati.

Literární oznamovatel.

— *„Historické pojednání o pověstném Lamingenovi.“* Kněz Hippolyt Rauda, který již několik děje- a místopisných prací z krajín šumavských uveřejnil, sepsal nejnověji opět spis, který pod názvem „Historické pojednání o pověstném Lamingenovi“ co nejdříve tiskem vyjde a jednu z nejdůležitějších period v dě-

jinách Chodů líčiti bude. Jak vědomo, byla památka Chodů před nedávnem obnovena zasažením desky na rodný domek vůdce Chodů Koziny, jenž byl ke konci 17. věku v Plzni popraven, a proto jest spis tento zároveň časovým a upozorňujeme na něj již nyní nejen rodáky šumavské, ale i širší kruhy české, an vyliči důkladně a zároveň zajímavě zápas Chodů s panským rodem Lamingenův a tragický konec jeho. Poněvadž jest čistý výnos díla toho věnován Ústřední Matici školské a Národní jednotě pošumavské, dostane se mu i proto rozšíření zajisté co nejhojnějšího.

— *„Système naturel.“* Jasný návod sluchem naučiti se brzy, snadno a důkladně francouzsky mluvit, čísti i psát. Samoučkům, soukromým učitelům i školám dle přirozené metody sluchové sepsal Louis Schmidt. Veškerá práva vyhrazena nakladateli. V Praze 1885. Nakladatel Fr. Borový. Tisk Edvarda Beauforta. Cena sešitu 40 kr. Jak v soukromém, tak i ve školním vyučování poskytne kniha tato zajisté nejplatnějších služeb, nebo jednak žáku samoukovi nahradí učitele tou měrou, jak jej kniha jen nahraditi může, jednak učiteli, jemuž jest francouzskému jazyku vyučovati, uspoří mnohou práci a podá pokynuti, jakby si při těžších odřilech mlýnických vésti měl, by i žáci méně schopní se zdarem světovému jazyku francouzskému se učili.

— *„Učebnice zeměpisu“* pro nižší průmyslové školy sestavil Karel Filipovský, prof. při c. k. státní průmyslové škole v Praze. S 23 vyobrazeními. Cena 50 kr. V Praze 1885. Nakladatel Ferdinand Urbánek, knihkupec pro literaturu paedagogickou i hudební a pomůcky učebné.

— *„Časopis učitelek“*, který počal vycházeti a jehož redaktorkou jest slečna Emilie Schmutzrová, vede si v dosud vyšlých třech číslech velmi zdatně. Co nás při něm nejvíce těší, jest ta okolnost, že klade váhu na vyučování a vychování v duchu křesťanském, kdežto jiné časopisy učitelské buď si křesťanství nevšímají a k němu netečny jsou, buď proti němu nepřátelsky vystupují. Nakladatel tohoto výtečného časopisu jest B. Stýblo.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Josef Kunt, kněz ř. křtíčovnického, dne 2. září 1885, (nar. 30. května 1850, vysv. 19. července 1874).

Jmenován jest:

- p. Ondřej *Deutsch*, ososní děkan v Boru (Hayd), jmenován skutečným k. a. vikářem okresu Borského.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Kunz*, katech. v Chebu, za far. v Nebanicích;
 p. Karel *Appel*, far. Podvorovský, za far. v Plané;
 p. Frant. *Barta*, koop. Královický, za admin. v Podvorově;
 p. Hugo *Geyer*, kapl. Levínský, za výpom. kuráta v Ullersdorfu, v hrabství Kladském;
 p. Dr. Eduard *Knobloch*, katech. při městské vyšší dívčí škole v Praze, za hlavního far. v Týně v Praze;
 p. Jan *Novák*, za katech. při měšť. škole pro chlapce v Kolíně;
 p. Ignác *Jelinek*, emer. vojenský kaplan, za zámeckého kapl. ve Vosečanech;
 P. Václ. *Váchal*, člen ř. premonstr. v Praze, za kapl. v Radonicích;
 p. Jan *Mačí*, neom., za kapl. v Halsu;
 p. Ludv. *Čaboun*, neom., za kapl. v Mušsku;
 p. Frant. *Talmáček*, kapl. Chebský, za kapl. v Tachlovicích;
 p. Theodor *Siegl*, za kapl. v Chebu;
 p. Ondřej *Wagner*, kapl. v Treunitzích, za kapl. na předměstí Chebském;
 p. Ant. *III*, neom., za fund. kapl. v Treunitzích;
 p. Jos. *Roscher*, katech. v Loktě, za admin. v Annabergu;
 p. Karel *Šubovský*, admin. v Kostelci u Křížkův, za psalteristu u sv. Víta v Praze;
 p. Frant. *Jelinek*, neom., za koop. v Třech Sekerách;
 p. Frant. *Kubiček*, kapl. Žlutický, za kapl. v Královicích;
 p. Ant. *Scherzer*, koop. v Aši, za kapl. v Žluticích;
 p. Jakub *Duffek*, neom., za koop. v Aši;
 p. Jos. *Böhm*, neom., za katech. v Žižkově;
 p. Ant. *Prokeš*, neom., za zatímn. kapl. na Kladně;
 p. Frant. *Kotalík*, za zatímn. katech. na Kladně;
 p. Jos. *Dedek*, neom., za zatímn. katech. na Smíchově.

Uprázdnené místo:

Podvorov, fara patr. p. Richarda kníž. z Metternichů, od 5. září 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Doubrava*, b. notář, vik. sekret. a far. v Nové Vsi, 9. září 1885, (nar. 4. února

1817 v Hradci Králové, vysv. 25. července 1840).

Ustanoveni jsou:

- p. Adolf *Dvořáček*, admin. Josefovský, za admin. v Čibuzi;
 p. Frant. *Uhlíř*, admin. Záluňovský, za admin. v Žirči;
 p. Frant. *Tomíček*, kapl. Solnický, za admin. ve V. Uríně;
 p. Václ. *Pilnáček*, admin. Bohuslavický, za kazat. u sv. Ignáce v Jičíně;
 p. Al. *Dokonal*, kapl. Náchodský, za koop. v Josefově;
 p. Jan *Volánek*, koop. Bernartický, za kapl. v Hoříněvsi;
 p. Frant. *Dohnálek*, neom., za kapl. v Borohradku;
 p. Václ. *Vaško*, neom., za kapl. v Opatově (Abtsdorf);
 p. Frant. *Puchmajer*, neom., za kapl. v Solnici;
 p. Ant. *Kaška*, neom., za kapl. v Cuslavi;
 p. Jos. *Knies*, neom., za kapl. v Lužanech;
 p. Frant. *Čujan*, neom., za koop. v Bernarticích (Bernsdorf);
 p. Václ. *Marek*, neom., za kapl. v Karli (Karlsbrunn);
 p. Frant. *Hendrych*, neom., za kapl. v Novém Hrádku;
 p. Jos. *Čech*, kapl. Lužanský, za kapl. v Náchodě;
 p. Frant. *Mann*, č. děkan a far. v Liskovicích, vstoupil na odpočinek.

Uprázdnená místa:

Liskovice, fara patr. nábož. matice, od 1. září 1885;

Nová Ves (u Lomnice), fara patr. nábož. matice, od 10. září 1885.

Knihkupectví *B. Stýbla* má na skladě:

Erläuterungen und Formularien

zu dem

Congruagesetze.

Reichsgesetz 19. April 1885

R. G. Bl. Nr. 47.

Von

Dr. Victor Fuchs,

Hof- und Gerichts-Advokat in Wien, Landtags- und Reichsraths-Abgeordn.

Cena 1 zl., poštou 1 zl 10 kr.

Každá zakázka se vyřídí bez odkladu.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou " 3.50
pololetně " 1.50
poštou " 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

MARTIN JOSEF,

z milosrdenství Božího a milostí Apoštolské
Stolice biskup Budějovický,
*všem milým věřicím diecése Budějovické po-
zdravení a požehnání ve jménu Páně.*

„Požehnán Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, kterýž požehnal nás všeli-
kým požehnáním duchovním, dary nebe-
skými v Kristu“ (Efes. 1, 3.). Těmi slovy
začíná svatý apoštol Pavel list svůj k církvi
Efesské, u vděčném srdci svém uvažuje
duchovního požehnání, které na něho a na
křesťany Efesské skrze Ježíše Krista od
Boha s výšin nebeských sestoupilo. Nej-
milejší! Táž slova pronášejí dnes ústa moje,
prvně k Vám mluvící a prvně Vám že-
hnající. A nemohu ani jinak začít listu
svého, neboť vděčně a pokorně vyznati
musím, že Bůh pro ono duchovní pože-
hnání, které na mne a na Vás štědře vylil,
na věky má býti chválen a veleben. „Ve-
líké věci učinil mně ten, jenž mocný jest“
(Sv. Luk. 1, 49.). Ten, jehož všemohoucí
slovo z ničeho světy tvoří, jehož svatá
vůle z pastušky Davida krále činí, jehož
vševědoucí oko na nízké věci se zalíbením
patří a na vysoké neshlédne, uchopiv ruky
mé, vyvedl mne na vysokou horu, abych
tam bděl, a stádce ovčince Kristova věrně
střežil. Na ten cíl uděluje mně dnes svá-
tostní milosti při svěcení, a odevzdává
mně berlu pastýřskou. Klaním se pokorně
mocné a dobrotivé velebnosti Boží, a vo-
lám se svatým apoštolem: „Jsem učiněn
služebníkem Ježíše Krista z daru milosti
Boží, kteráž dána jest mně podle působení
moci jeho“ (Efes. 3, 7.). Při té příležitosti,
kde ústa moje pokorně chválu Bohu vzdá-

vají za to, že mne za pastýře stádce svého
vyvolil, náleží také Vám, Nejmilejší, abyste
Boha vděčnými a pokornými chválami
oslavovali, neboť před sty lety bylo pro
Vaše předky a pro Vás v krajinách těchto
založeno a zřízeno samostatné sídlo bi-
skupské. Až do roku 1785, tedy 812 let
náležely kraje jižních Čech k arcidiecési
pražské, a letošního roku slaví se stoletá
památka založení samostatného biskupství
Budějovického.

Mají-li věřící samostatného otce du-
chovního v středu své obce, tvoří dohro-
mady osadu farní, více osad farních, ma-
jí-li samostatného biskupa, tvoří diecési.
Diecése s biskupy, s kněžstvem a věřícími
lidem mající spojení s viditelným nástup-
cem Ježíše Krista, se svatým Otcem v Ří-
mě, tvoří dohromady svatou Církev kato-
lickou, která po veškerém světě jest roz-
větvena a rozložena. Každý věřící křesťan,
byť i na tom nejdlehlším místě pře-
býval, jest členem veškeré světové Církve,
má-li jen spojení s řádným duchovním
správcem svým, s biskupem svým diece-
sáním, a skrze biskupa svého s nejvyšší
hlavou, se svatým Otcem, papežem říms-
ským. Posvátná páska, která spojuje a
sjednocuje věřící s duchovními pastýři,
jest vždy tím užší a něžnější, čím blíže
oni k sobě stojí, čím bližší jest styk oba-
polný mezi nimi, a tak-li biskup, nástupce
apoštolský, z blízka jest k věřícím svým
připoután, působí blízkost ta, že oko jeho
nad řádem a kázní lépe a snáze bdíti
může, a protož právem možno říci, že za-
ložení biskupství v Budějovicích velkým
jest dobrodiním pro jižní kraje vlasti naší.
Pět duchovních pastýřů, jejichž zásluhy
veliké jsou, řídilo v uplynulém století naši

diecési. Čtyři odpočívají v sladkém pokoji, a těla jejich, na hřbitově Budějovickém pohřbená, očekávají uprostřed oveček, v Pánu zesnulých, radostného z mrtvých vstání. Vznešený a osvícený předchůdce můj, od něhož mám apoštolskou posloupnost, byl dle vůle Páně na stolec svatého Vojtěcha do Prahy povolán, a tak nahradila naše vděčná diecése to, čeho jí před stem let se stolce metropolitního bylo dopráno. Všickni ti slavní a zbožní biskupové, kteří s berlou pastýřskou diecési Budějovickou řídili a spravovali, byli věrnými služebníky Kristovými, štědrými rozdávající tajemství Božích, hlásali neunavně se svým kněžstvem předkům Vaším Krista ukřižovaného (I. Kor. 4, 1.), rozšiřovali mezi nimi světlo svaté víry, rozsevali požehnané semě slova Božího do jich zbožných srdcí, a mne přijali jako šestého do řady své, abych s horlivým kněžstvem, které oni mně vychovali a odkázali, pracoval o Vašem spasení v počínajícím druhém století biskupství Budějovického.

Máme, Nejmilejší, společnou radost, zpominajice na dar, kterého se před stem let předkům našim z nestihlé lásky Boží dostalo, a uvažujice, jak diecése naše jako zvláštní samostatný kámen do domu a chrámu Božího, jenž jest Církev svatá, byla zapuštěna, a jak jí a biskupu jejímu k ochraně zvláštní anděl strážce byl ustanoven. V domě a chrámě Božím bylo tedy vykázano před sto lety naší diecési čestné, samostatné místo, tak jako před tisíci lety sám dům a chrám Boží ve vlasti naší byl zbudován. Tehdáž byli šťastní předkové naši ku svaté víře křesťanské povoláni, aby učinění spoluobčany svatých a domácími Božími, byli vzděláni na základ apoštolů, kde nejzákladnější kámen jest sám Kristus Ježíš. Bůh je vyvolil v Kristu Ježíši, aby byli svatí a nepoškrvnění před obličejem jeho v lásce, a předřídil je k přijetí za syny skrze Ježíše Krista pro sebe podle uložení vůle své, k chvále slávy milosti své, kterouž je dobrotivě obdaril skrze milého Syna svého (Efes. 1, 4—6.) Tohož vyvolení a předřizení za syny Boží dostalo se i nám z pouhého milosrdenství a z nesmírné lásky Boží. O jaká to vznešená důstojnost!

Všecky věci, které vůkol sebe vidíme, aneb jichž rozumem pojímáme, jsou dílo rukou Božích, dílo stvořitele nebe i země, a věci ty vyvolil Hospodin, aby jen byly, trvaly, a k určenému cíli nutně a beze

změny se braly. Horám a stromům dal vrcholy, údolím nížiny, vodám vláhu, vzduchu souši, ohni žár, zemi úrodu. Všickni ti tvorové jsou mrtví, bezživotní. Avšak do jich říše vnesen jest život, po větších stromů poletují ptáci, po pláni a skalině pobíhají zvířata, ve vodách plují živočichové. Na těchto tvorech možno znamenati život a činnou sílu, nic méně oni žijí, nevědouce, proč žijí, síly jejich jsou činny bez vůle, úmyslu a rozvahy. Nade všechny tvory vezdejší vyvýšen jest korunovaný tvor Boží, člověk, jenž k obrazu a podobnosti Božímu jest stvořen, a jenž máje nezahladitelného ducha silou rozumu k pravdě Boží a silou vůle k lásce Boží dostoupiti může. Co jest člověk, že jsi naň pamětliv? aneb syn člověka, že jej navštěvuješ? Učinils ho málo menšího andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej, a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých (Žalm 8, 5—7.). Pravda jest, že Bůh, stvořitel nejdobrotivější, na všechny tvory nebes i země vylévá hojnost darů svých, avšak člověk jest jich nejprvnější, v nejbohatší míře účasten, neboť z vůle Boží jest více než-li kámen vedle cesty, než-li strom v zahradě, než-li zvíře na poli, on nese v duši své obraz Boží, on náleží Bohu, on rozumem poznává Boha a vůli touží po něm a tak blažen jsa, v Bohu se raduje. Veliký a vznešený to cíl, jenž do útrob duše lidské jest položen, která k obrazu Božímu jest stvořena. Ačkoliv člověk poznává, že Bůh stvořitel k velikému a vznešenému cíli jej povolal, přece není to ještě vrchol povolání jeho. K té výši, že člověk Boha stvořitele svého poznati, a po Bohu se roztoužiti může, dostoupili i někteří pohané. Avšak křesťané světlem svaté víry Kristovy osvíceni vidí, že Bůh jest jich nejdobrotivější a nejlaskavější Otec, že své vyvolené a předřizené miláčky nestihlou otcovskou láskou miluje. Nejvelebnějším důkazem této lásky otcovské jest nestihlé tajemství Vtělení Syna Božího, jenž z výšin nebeských sestoupiv, z Ducha sv. se počav, z Marie P. se narodiv, učinilse bratrem našim. Pro něho přijal nás Bůh Otec za syny své, a kdo věří ve jméno Ježíše Krista, kdo s Ním duchem i srdcem jest spojen, jest synem Božím učiněn. Této nesmírné lásky Boží nikdo na světě nepostihne; vždyť otrok ujařmený nezná ani té sladké lásky přirozené, která v srdci syna před tváří otcovou se ožívá, a služebník, za mzdu najatý, nepocítí té ve-

zdejší blaženosti, která jest podílem volného synovského milování.

Křesťan učiněn byv zde na světě synem Božím bude jednoukrát na věčnosti spoluobčanem svatých a domácím Božím, dědicem Božím a spoludědicem Ježíše Krista. Nejmilejší! V těchto slovech apoštolských jest naznačeno povolání a určení Vaše, a dle toho ukládá mně Bohem svěřený úřad svatou povinnost, abych o to pečoval, abyste byli milými dítkami Božími, v lásce Boží prospívající, a takto abyste stali se dědici království Božího. Cím více toho převelikého úkolu uvažuji, tím zřejměji vidím, že radost i bázeň nejsou daleky srdce mého. Srdce mé pocituje radost, neboť rozpomínám se, jak Bůh milosrdný před tisíci lety poslal vykoupení předkům našim skrze svaté apoštoly Cyrilla a Methoděje, a jak přikázal jim na věky zachovati smlouvu svou. Tehdáž učinil je spoluobčany svatých, domácími Božími, syny Božími (Žalm 110, 9.), a Vy Nejmilejší, jste jim rovni. Srdce mé raduje se, že Otec nebeský před sto lety v nově potvrdil devítistiletou smlouvu svou, shromáždív a soustřeďív naše předky kolem vlastního biskupa, jemuž hlavy církve a státu, jak Bohem jsou povolány, samostatné sídlo vykazaly.

Raduji se, Nejmilejší, nad Vaší živou a pevnou věrou v Ježíše Krista a nad Vaší dobročinnou láskou. Nepřicházím k Vám jako neznámý, z krajů dalekých, kde by snad jen zbožná pověst o Vás byla rozšířena, nýbrž byl jsem vždy blízkým svědkem Vašeho bohumilého života křesťanského od dávných časů. Mezi Vámi jsem se zrodil, mezi Vámi byl jsem vychován, a všechny práce mého 23-letého kněžství byly věnovány rodné mé diecési. To vše působí srdci mému blahou radostí.

Avšak i bázeň pojímá srdce mé, neboť nyní nastává mně těžká práce, velká péče a hrozná zodpovědnost. Až posaváde pracoval jsem v ústraní, v tichém klidu, koňal jsem vůli cizí a podroboval jsem se v podřízeném postavení svém milerád rozkazům vyšším, nyní však spravovati mám četné kněžstvo a býti vůdcem velikých zástupů v Kristově království viditelném, mám pečovati o svěřené dítky Boží, aby všechny se staly dědici království Božího, aby žádné z nich vinou mou nezahynulo. Těžká to práce a velká péče, a protož prosím Vás, Nejmilejší, jako druhdy prosil svatý apoštol křesťany Efesské (1, 4),

abyste byli svatí, neposkvrnění před obličejem Ježíše Krista, abyste byli v lásce, a rovněž i já dle příkladu téhož svatého apoštola „nepřestanu diků činiti z Vás, připomínaje Vás na modlitbách svých, aby Bůh Pána našeho Ježíše Krista, Otec slávy, dal Vám ducha moudrosti a zjevení v poznání jeho“ (Efes. 1, 16—17.)

Neoddávám se nijak přílišné bázní, neboť mám pevnou důvěru v Boha, jenž mne obdivuhodným způsobem k biskupskému úřadu povolal, On mne neopustí, On mne bude siliti, a rameny svými zastíní mne (Žalm 90.). Pevnou důvěru mám, že moje přesvatá, nadějná Hvězda jitřní, nejblahoslavenější Panna Maria, která při mnohých starostech chmurných jasně osvětlila stezky života mého, vždy se mně ukáže, kdykoli ji důvěrně za pomoc vzývati budu. Neméně mohu důvěřovati v mocnou ochranu pěstouna Páně, sv. Josefa, a svaté matky Anny, jichž pomoci často se mně v životě dostalo. Silnou důvěru mám, znaje osvědčenou a neunavnou horlivost a obětavost milovaného kněžstva diecésního, jsa přesvědčen, že všickni moji ctihodní spolupracovníci na vlnici Páně trpělivě a statečně poneseou svaté jho a tajemné břímě Ježíše Krista, a že se mnou jednou duší a jedním srdcem sdíleli budou veškery mé slasti i strasti. Nemalá jest důvěra má i z té příčiny, že vím o Vás, Nejmilejší, že svatá víra křesťanská jest Vám na světě pokladem nejdražším, že jest Vaší jedinou perlou, pro níž všechno na světě byste opustili, a že Vaše nejhlavnější snaha jest, Bohu žíti a Bohu umříti.

Pro ty příčiny klekám na kolena svá, a modlím se se svatým apoštolem k Otci Pána našeho Ježíše Krista, z něhož se všeliké otcovství na nebi i na zemi jmenuje, aby Vám dal podle bohatství slávy své posilněnou býti skrze Ducha svého, aby Kristus přebýval skrze viru v srdcích Vašich, abyste v lásce vkojení a založení jsouce, poznali lásku Kristovu a naplnění byli všelikou plností Boží (Efes. 3, 14—19.).

A nyní prvněkrát zdvihám rukou svých a žehnám Vás. Milost Pána našeho Ježíše Krista a láska Boží a účastenství Ducha sv. budiž se všemi Vámi. Amen.

V Budějovicích, ve svátek sv. Anděla strážných, dne 6. září 1885.

MARTIN JOSEF,

biskup,

27*

Kázání

k horníkům.

Napsal Alois Hostál.

„Nevíme dne ani hodiny.“

Přemoudře zařídil Hospodin dráhu života našeho, že nepověděl nám, který den, která hodina našim *posledním okamžikem*, kdy život končí, duše od těla se odlučuje. Jinoch v květu mládí svého, muž bujarý síly, stařec sehnutý, dítě v plénkách, — nikdo neví, kdy nad ním zazní slova Hospodinova: „Vydej počesť ze života svého, zde tvůj konec, zde tvůj hrob!“ A bylo by to opravdu zlé pro nás, kdybychom věděli a znali konec svůj, kdybychom říci mohli: „Zde zemru, toho dne složím kosti své do hrobu.“ Jaká hrůza by pojímala nás, s jakým strachem, všech údů třesením bychom čekali nešťastného, osudného toho dne, té hodiny! My však nevíme ani dne, ani hodiny skonání svého.

Člověk zdravý, silou kypící, bujarý ani se nenaděje a nad jeho tělem se sklene hrob, člověk vysoko postavený, mnoho naději do života mající, a umírá okamžikem, člověk rozkoším světa oddaný, veselý, života plným douškem požívající a schrádne včůhledě. A jako s časem tak i s místem. Kde se právě nejméně nadějeme, tam klesáme smrti do náruči. Máme příklady, že herci na jevišti, kazatelé na kazatelnici, při oltářích, lidé na poli, na cestách, v soukromí i ve společnostech umírají. Plnou měrou se osvědčuje na nás, že ani dne ani hodiny nevíme, kdy bude život náš ukončen. Však v nejvyšší míře slova ta osvědčují se na vás, drazí přátelé, kteří den co den smrti, nebezpečství života díváte se vstříc, den co den zápasíte s životem i smrtí, den co den se odvažujete na místa, jež vašim hrobem mohou být. Vy věru nevíte hodiny, nevíte dne.

Kdo se do nebezpečí nějakého vydává, *připravuje* se na ně. Byl jsem přítomen, kdy tesaři na vrch věže kladli bář a ti muži učinili i závěť, ti mužové smířili se s Bohem, aby smrti hrozící nebyli překvapení nepřipravení, by vše po jejich smrti v pořádku bylo nalezeno a také oni směle před tvář boží mohli předstoupiti. Tato zející propašť jenom jednou byla otevřena před jejich zrakem a to na krátkou chvíli; jakž ten, který stále v nebezpečí života se nalézá? Mudřec a král *Damokles*

byl v lesku a slávě, požíval čeho mu hrdlo ráčilo, byl ctěn a vážen, což mu záviděl jistý člověk a řekl: „Jenom kdybych den jeden za tabulí tvojí mohl poseděti.“ — „I stane se,“ odpověděl Damokles, „užij mých radostí do syta.“ A skutečně posadil za svůj královský stůl druhého dne člověka toho. I liboval si při hodech královských, spokojen byl, až náhodou se ohlédl nad hlavu svoji. Co to, malý meč visel na tenounké žíně přímo nad jeho hlavou. Rychle chtěl uskočiti, boje se, že meč v okamžiku padne a rozpoltí lebku jeho, však král mu nedal, řka: „Jen užij těch radostí královských; to jest můj život; vám se zdá, že jsem šťasten, že jsem spokojen a nad mojí hlavou visí stále meč, to jest můj život vysazen všelikým i náhlým pohromám.“

Drazí přátelé, vy nesedíte za stolem královským, vy hluboko v zemi se potíte při práci, vy namaháte se denně, pracně dobýváte si chleba vezdějšího, ale i při té práci, starosti a námaze meč Damoklův visí nad hlavami vašimi. Jenom jeden neopatrný úhoz, jedno sklouznutí, jen malý balvan a vy jako červi stlačeni jste k zemi. Nevíte dne ani hodiny. Ať pomínu malých, četných neštěstí v dolech, jež mnoho obětí lidských si vyžádala, mnohého otce rodiny, syna hodného, nadějného zasypala, připomínám jenom tato větší, během tohoto půlroku sběhlá (1885). V uhelných dolech *Karvinských* na 150 havířů bylo zasypáno, po nichž 45 vdov a 98 sirotek zůstalo. Ano při vykopávání mrtvých těl znova vrstva hlíny se zřítíla a 23 horníků zasypala. Ještě hrůza od Karvinského neštěstí nepominula, byla tu nová zpráva ne méně hrozná, že v dolech v *Dombrové* (27. března) 56 dělníků i se svým horním úředníkem zasypáno a po těch opět 39 vdov a 122 sirotek pozůstalo. V době nejnovější oznámily noviny, že v úhelnách v *Kliftonhallu* (18. června) 169 horníků bylo zasypáno, kteří po sobě 80 vdov a 213 ubohých sirotek zanechali.

Abyste odvrátili veliké neštěstí, jež by pro vaše ženy a děti mohlo vzniknouti, když by živitele ztratili, proto se spolčujete, podporujete. Ale to je toliko o pozůstalé na tomto světě postarano a jak se proti věčnosti spolčíme, bychom se nemusili báti každou chvíli účty klásti ze svého života? Již praotcové vaši, jak se dočítáme o havířích v nejstarších dolech Kutnohorských, Příbramských, Jachymov-

ských a jiných, dříve než vstoupili do šachet, poklekali a vroucně se modlili. Vůbec schledáváme v dávnověkosti haviře jako lidi vážné, lidi šlechetné, ctnostné, jako lidi řádné a zvláště nábožné. Kolik chrámů postavili, kolik kaplí poblíže dolů vystavěli, vždyť šachty světcům zasvěcovali, jejich jméno jim dávající. V Kutné Hoře postavili chrám k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltární a zatím co v dolech bylo pracováno, jiná část dělníků s knězem v kostele na modlitbách trvala. Služeb božích nedělních jinak než společně v stejnokroji a se svými úředníky se účastnili. Věru kdo pročítá spisy a památky dob těch, představuje si haviře jako muže odhodlaného na život a na smrt, poněvadž jeho duše jest čistá, beze hříchů. Písňe haviřské bývaly vážné, většinou poukazující na to nebezpečí, v něž se vydávají.

Poukázal jsem na minulost haviřů, jak si je mnohý dle spisů představuje. Žel, že není tak v přítomnosti. Kde ta stará zbožnost, šlechetnost, poctivost? Kde to společné navštěvování chrámů, kde ty písňe ranní, kde ty kaple, kde to vše? Haviř v minulosti nebyl pouze dělníkem, v užším smyslu toho slova, haviř rovnal se řemeslníku a každý na něj se díval s úctou a vážností, věda, co podniká, do jakého nebezpečí se vydává. Ale ten cech haviřů poklesl — nevím či vinou — hluboce. Vy řeknete „my se podnes modlíme, dříve než vstupujeme do dolů,“ pravda, ale řcete, nebývá ta modlitba pouze, jako když jinde zvonkem zazvoní, že čas do práce, nebývá modlitba ta jenom pouhým práce začátkem!

Jeden starý haviř si stěžoval, že i tahle památka dob minulých přílišným chvatem klesá, že kdyby ta modlitba nebyla takorůzka nucena, že by si mnohý vstupuje do dolů, kde smrt z každého kouta zeje, ani na Boha nevzpomněl. Pak citoval sloku staré písňe*) dodav, že si více nepamatuje a mládež ani tolik nezná. V kraji, kde bydlil lid hornický, byl lid nejlepší,

nejspokojenější, nejzbožnější. Ovšem zvykem všechno ovšední, i to nebezpečí ochabne, ale není do roka tolik příkladů, jež volají na ostatní: „Pamatujte na smrt, na věčnost, dnes mně, zítra tobě?“ Nevzpomene sobě otec rodiny při ranní modlitbě na ženu, na děti: „Jak pak kdybych vás tady dnes zanechal opuštěné sirotky?“ Nevzpomene si syn na rodiče: „Kdo by vám byl po mně oporou, kdo by se o vás staral?“ Nevzpomínáte si modlice se ráno před prací: „Jak kdybych dnes před soudnou stolicí vstoupiti měl, jak bych obstál, jak bych Bohu svému ve tvář pohleděl?“ Takové myšlenky by nepřišly do hlavy vám, když se ponořujete do také hloubky, když nasazujete život svůj?

Proto jste si vyvolili patrony: *sv. Prokopa, sv. Barboru a sv. Annu*, proto právě obracíte zraky své k těm světcům, jež nás před náhlou a nenadálou smrtí hají. A má-li modlitba ta býti u Boha vyslyšena, má-li modlitba ta nebesa pronikati, musí býti vroucná, to jest nejenom zbožná slova říkati — to nepostačuje — ale nábožné city a myšlenky vzbuzovati. Ta modlitba dále musí býti pokorná jako publikánova v chrámě Jerusalemském, ta modlitba musí býti důvěrná, s jistotou čekající vyslyšení, ta modlitba musí býti vytrvalá, když den co den v nebezpečí to se vydáváte. Tak zajisté modlili se, pěli vaši předkové, jak nám to památky kutnohorské dosvědčují.

Aby však život váš úplně se podobal životu haviřů těch, dávno pod zemí odpočívajících, nestačí jenom denní vroucí a pokorná modlitba, i život veškerý taký býti má — tak ctnostný, tak spořádaný, tak příkladný. Haviř se nemá snižiti, by podlehl vášním — jako karbanu, opilství, haviř nemá nakloniti sluchu svého podvratným, bohužel nyní často slýchaným hlasům, haviř nemá se nikdy rovnati dělníkům, kteří bezpečně pracují na povrchu, haviř je osobou velmi důležitou, obětavou a proto si má býti této důstojnosti vědom a dle toho živ býti. Rodina ať spořádána, děti k dobrému vychovávány a otec — hospodář ať příkladem celé rodině. Ale když rozbroje domácí vypuzují dělníka z domu, když nenalezá pod střechou domu svého toho blaha, toho kouzla spořádaného života, pak není divu, že děti rodného krbu se straní, že se i jinde v cizím stavení stravují, že na své rodiče zanevívají, jím v ničem nikdy nepomohou. ano že i

*) My pod zemí dny i noci pro svou živnost trávíme, krásné slunko na obloze málo kdy jen spatříme. — Stříbro, zlato, měď i uhlí, železo, jež lámeme, z hloubi země na den jasný dostati se hodláme.

na pohřeb staré matky jíti se stydí. Syn vzdychky pracoval vedle otce, od něho slyšel jenom dobré pro život užitečné věci, s ním se domů z práce vracel, s ním ráno do práce spěchal. Ale kde rodiče sami děti učí záhy ku př. kouření, pití, když se i tím vychloubají, že syn, ač celou noc byl vesel v hospodě — syn čtrnáctiletý — přece z rána do práce jde, tedy už tak statečným je, pak se nedivme, že zdraví dělníků tím podkopáno, že záhy klesají v hrob.

To jenom několik ukázek ze skutečnosti. Dr. př., buďte si vědomí svých povinností, rozpomeňte se, jak důležité místo zastáváte ve společnosti lidské, buďte ve všem podobní otcům svým a vydávajíce se do nebezpečí života, pamatujte na slova: „Nevíme dne ani hodiny.“ Amen.

R e ě

k studujícím na neděli XIX. po sv. Duchu.

Příteli, kterak jsi sem vešel,
nemaje roucha svatebního?

Mat. 22, 12.

Příští pátek bude vám, j. dr. dle křesťanského řádu škol našich užiti prostředku, jež k očistění a posvěcení, ku smíření a ospravedlnění svých věrných ustanovil sám božský Vykupitel Ježíš Kristus, prostředku to, bez něhož k dokonalosti mravní dospěti, umění života v pravdě šlechetného a bohumilého dosáti, ku pravé vzdělanosti a trvalé spokojenosti dojíti nikterak nelze. Prostředkem tím jest *svátost pokání*. Na sobotu pak o 8. hodině ranní zvu vás ku slavení večere Páně, ku přijímání nejsvětější svátosti oltářní.

Kéž není ani jediného mezi vámi, jenž by podobal se těm, o nichž slyšeli jsme v dnešním evangeliu, že za nízkými, lichými, podlými příčinami zdráhali se vyhověti žádosti královského hostitele, který skrze sluhy své pozvání jim učinil k hostině připravené Synu svému. Kéž nikdo z vás, mladiství přátelé, nepřistoupí k oltáři Kristovu, ku přijímání tajemství lásky Páně nemaje patřičného, svatebního roucha, t. j. nejsa dle duše ani dle těla náležitě připraven, uchystán k důstojnému uvitání božského Posilovatele ve svém srdci.

Šťastné srdce a blahoslavená duše, která hodna jest Krista pobožně přijmouti

a ve přijímání tom duchovními radostmi naplněna býti. O jak velikého vítá Pána, jak vznešeného uvádí hosta, jak utěšeného nalezá společníka, jak věrného přijímá přítele, jak spanilého a šlechetného tu získává rádce, vůdce, potěšitele a pomocníka ve všech okolnostech života, ve všech vnitřních i zevnitřních potřebách pozemského putování svého! Připravte tudíž j. dr. s největší svědomitostí srdce svá, abyste důstojně slavili památku veliké a božské oběti vykoupění našeho. Především zpytujte bedlivě svědomí a dle možnosti své pravou zkroušenost a pokornou zpověď je vyčistěte; hleďte, aby nic nebylo na vás a ve vás, co by vás tížilo, znepokojovalo a vám překáželo radostně přistoupiti ke stolu Páně. Mějte v ošklivosti každý hřích, všelikou nepravost, všecku vášeň a naruživost vůbec, svých pak chyb, poklesků a provinění litujte zvlášť zpovědníkovi na místě Božím slabosti, křehkosti a nedokonalosti srdce svého upřímně vyznávajíce. Učiňte pevně předsevzetí, že se vynasnažíte ze všech sil o zdokonalení života svého bedlivě pracovati a v dobrém stále prospívat. Načež důvěrně poručte tělo své i duši svou Hospodinu, abyste hodni učinění byli státi se Christofory, t. j. nositeli a následovníky Krista v životě i ve smrti a účastníky slávy jeho na věčnosti. Pak s hlubokou srdce pokorou, s vroucí uctivostí, s živou věrou v božského Spasitele a s nábožným úmyslem, aby čest Boží se rozmáhala a dílo spásy vaší se konalo, přistupte k oltáři Páně.

Budiž vám patron náš sv. Václav, jehož výroční památku nedávno jsme slavili, příkladným vzorem, s jakou uctivostí, s jakou vroucí zbožností památku večere Páně slaviti dlužno. Některé úkazy něžné úcty našeho patrona k nejsvětější svátosti Oltářní buďtež dnes uvedeny a vám k uvážení i následování vřele doporučeny.

Dle známých až na naše časy rozšířených pověstí měl kněz Václav již v útlém věku veliké zalíbení v tom, že víno i chleb (hostie), zevnější to způsoby svátosti oltářní, a jiné ku konání svaté oběti potřebné věci sám pořizoval a že velice rád při mši svaté přisluhoval. Vroucí svou zbožností a láskou k nejsvětějšímu tajemství oltářnímu zachoval sv. Václav u věku jinošským i mužským. Kronikář Pulka, jenž životopis našeho patrona, císaře Karlem IV. latině sepsaný, do své

kroniky v českém překladu vložil, píše o zbožných výkonech ku počtě nejsvětější svátosti Oltární Václavem podnikaných, v tato slova: „Múky i vína, ke mšem sv. svýma rukama a svým úsilím zvláštním dobývaše i obětovaše, aby čest a chvála Bohu rozšířena byla.“

Jiný překlad téhož latinského životopisu od císaře Karla IV. sepsaného a v pasionálu českém umístěného, praví se takto: „Tu také zvlaščí (tní) pokorú cinieše, ež (že) hostie tajně sám peka a z hroznův víno svýma rukama vydavaše, k Božieji službě po kostelích dávaše.“

Zprávy a pověsti o zvláštní účtě sv. Václava k velebné svátosti a o jeho skutcích pokorných na počest předrahé oběti konaných zaryly se vůbec hluboko do srdcí celého národa našeho a byly již ode dávna daleko široko po světě katolickém rozhlášeny. Tomu nasvědčují nejen staré církevní kalendáře diecése pražské, ale i jiných, cizích diecézí, ve kterých se na den sv. Václava zvláštní o tom zmínka činí, kterak tento světec z veliké účty k nejsvětější svátosti Oltární hostie a víno ku konání svátosti té potřebné, sám připravoval. Nad to činí o těchto pokorných skutecích našeho patrona zvláštní zmínku i tak zvané lekce či čtení v hodinkách církevních, jež se kněží dle římského breviáře v celé Církvi katolické na den sv. Václava modlí. Praví se tam doslovně takto: „Svými vlastníma rukama rozseval sv. Václav pšenici a víno tlačil, kterých věcí se pak při mši sv. užívalo.“ — A dříve ještě nežli hodinky církevní na počest sv. Václava do římského breviáře na rozkaz papežův vloženy jsou, tedy před r. 1673 četly se podobné lekce nejen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, nýbrž i v mnohých jiných diecéších, kterých duchovenstvo církevní hodinky ku cti našeho patrona od dávných časů již se modlilo. Sv. Václav pokládá se v širém světě katolickém za jednoho z nejhorlivějších ctitelů nejsvětější svátosti Oltární a pokorné jeho skutky, jež na počest této svátosti byl vykonal, považují se za charakteristickou známku, již naši vlasti ochrance mezi Světci Božími vyniká, a pozornost lidu křesťanského všude na se obrací.

Nikdo nediv se tomu, že sv. Václav tak mimořádným způsobem ve zbožnosti své si počínal, vždyť vyvolil jej Hospodin, aby byl nejen výtečným vládařem naší země, nýbrž i zároveň horlivým apoštolem

českého národa, k jehož pokřesťanění velice přispěl. Pokřesťení národů nedařilo se a nedařilo se nikdy nežli tou cestou, kterou Syn Boží kráčel a naznačil, když pro vykoupení pokolení lidského s nebe sestoupil; byla to cesta nevidaná, neslýchaná a přepodivná pokory, posetá strastmi a utrpením a konec její hora Kalvarie. Pýchou svedeno bylo lidstvo s pravé cesty spásy, pokorou mělo zase na pravou cestu zpět uvedeno býti. Skvěje se pokorou, doporučoval božský mistr náš zmíněnou ctnost i jiným řka: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Pokoru uložil Pán za povinnost učenníkům svým, když jim při poslední večeři nohy umýváje pravil: „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jakož jsem já učinil vám, i vy činili.“ Cestou pokory kráčeli při obračování národů sv. apoštolové; touže cestou bral se i apoštol národu českého sv. Václav. Z toho stanoviska nutno tudíž posuzovati jeho pokoru, již jevil zejména ctněním a navštěvováním velebné svátosti, v kteréžto Kristus Ježíš svou nevyslovitelnou pokoru stále hlásá, an sám sebe, velebnost a slávu svou skrýváje pod nepatrnými způsoby chleba a vína synům lidským se podává.

Svatý Václav zřeknuv se kněžské důstojnosti, jež s důstojností knížecí bývala úzce spojena, svými ku počtě pravého Boha pokornými skutky nahražoval vše, co dřívější knížata jakožto nejvyšší kněží ku počtě lichých bohů činívali. O těchto pohanských obyčejích předků našich čteme v rukopise královském na místě, kde hrdina Zábój na cizí vojsko křesťanské, jež do Čech vtrhlo, mezi jiným takto žaluje:

I vyháně z hájev vše krahuje,
i kací boží v cizíej vlasti,
takým se klaněti zdě,
i jim oběcaci obět.
I nesmiechu se bítí v čelo před bohy,
ni v sůmruky jim dávati jiesti.
Kamo otčik dávaše krmě bohóm,
kam k něm hlásat chodívaše,
posékachu vše drva, i rozhrušichu vše bohy.

Světec Václav pohrdnuv kněžstvím pohanským a následuje příkladu Syna Božího, choďoval také i noční dobou na modlitbu k Bohu živému a pravému. Jsa křesťanem a apoštolem nosíval také v noci pšenici a víno, ale ne za obět krahujcům a modlám, jak předchůdcové jeho činívali a za doby Václavovy ještě mnozí jiní sta-

rostové, nýbrž za tou příčinou, aby z pšenice a z hroznů připravil hostie a víno pro nejdražší oběť mše sv., pro velebnou svátost Oltářní, ve které Syn Boží náš těla svého a krve své účastný činí.

A když panující kníže Václav, který jak nejrozšafnější otec o své nejchudší poddané se staral, v nejhlubší pokoře zimního času, noční dobou chrámy navštěvoval, v nichž velebná svátost chována byla, a když sám s největší uctivostí svátost pokory a lásky Páně přijímal, dovítí se toho snadno lid, že tak moudrého, rozšafného a dobročinného knížete jen nejzávažnější důvody přiměly k tomu, aby pohrdaje pohanskými modlitbami Kristu ve svátosti Oltářní přítomnému pokorně se klaněl.

Budiž i vám, jinochům českým, mládeži svatováclavské, tento příklad sv. dědice naší vlasti novým důvodem, abyste svátostný výkon přijímání Nejsvětějšího před se brali s uctivostí, pokorou, čistotou srdce a s vřelou k Pánu láskou. Kdykoli bude vám přistoupení k sv. přijímání, přineste vždy s sebou roucho svatební, t. j. přistupte jen po náležitě přípravě duše i těla. Čistá, hříchů prostá budiž duše, pokorné budiž srdce, ochotná ku plnění vůle Boží budiž vůle vaše, něžné, vážné, slušné budiž i chování vaše zevnější při posvátném tom úkonu.

Kristus Ježíš, jenž nám v přepodivné svátosti památku svého umučení pozůstavil: popřej vám j. dr. svatá tajemství Těla a Krve Páně tak velebiti, abyste ovoce vykoupění jeho (hojnost milosti a požeňování Božího) stále v sobě okoušeli. Amen.

Z legend pravěku.

Deus-Creator.

„Učinil tedy Bůh člověka z hlíny země a vdechl v tvář jeho dechnutí života.“

1. Mojš. 2. kap. 7. v.

Zem mladá v plné pláči svěží kráse, proud zlatých paprsků jak v zářném jase teď padnul na ni dlouhou bílou prouhou jak chvěla se — zda rozkoší či touhou? — co dechla jen, to bylo sladkou vůní, jež vzduchem táhla žhoucí opojivá; jak pohnula se, vln šum letí tůní a šešest listů a zpěv ptačí v to hned splývá, vše jeden jásot, zpěv a blaho, štěstí,

vše jeden květ, jenž shýbá ratolesti, kde hrdlička své hnízdo něžné pletla. — Tak v první věk zem mladá svěží květla. — A tam, kde stromů zkvetlých nejhustěji, kde hedváb mechu, kapradí se tmějí, kde milý chlad se s tichem snoubí vzajem, zem teprv zdá se býti celým rájem, cos jako lotosu květ sněžný plane, či tělo z paprsků to stříbra stkané? To první člověk z hlíny země vzatý, v němž života plam ještě nerozžatý! Však přece jaký půvab, jaká krása! kde růměn květů, který jabloně stršás s úbělem lilije se v tváři poji, katarakt vlasů tmavých v bujném toku. v šij bílou padá — k štíhlému až boku. — A před ním — obrovitý stín hle stojí, své čelo v červánkách až vlnách skrývá, jak mlhy jarní dlouhá říza splývá v bohatých záhybech až k patě dolů; zář slunce splétá se kol v aureolu. Teď zvolna ku tělu se shýbá, níž, své zářné oko v mrtvé tělo hřízí, v něm plane všemoc, láska slitování, teď dotekl se retem mrtvých skrání dech' v purpurová ústa tvůrčím dechem, tu zvlnila se ňadra volným spěchem a ruka mrtvá šine se výš k hrudí, kde nový život pomalu se budí, a tichounce se zvedly dlouhé řasy. O kouzlo, štěstí nikdy nepoznané, jež v oku jeho snem — teď touhou plane a duši táhne — jako nebem ptáci, kdy v domovinu s jasotem se vrací. On zří kol: stromy, květy v dumách stojí zří v dál, kde v malebném svém mlžném kroji se sletly vrchy, pahrbky a straně v kruhu, zří k nebi teď, kde jasném ve azuru obláček táhne — jak lem stkvoucí řízy vždy výš a výše — po zvolna tak mizí. V tom duši člověka cos blesko znáhla — vše, po čem mysl jeho mladá práhla teď zdá se mu že k nebi odletuje a s mráčkem v kraje věčnosti se snuje. On patří k nebi, vzhůru vzpíná ruku jak vlna v proudu — srdce v bouřném tluku; a padl na kolena, plesem chvěl se vzduch, kdy první člověk první zvolal slovo: „Bůh!“ „Bůh!“ kolem květ a stromy zašuměly, „Bůh!“ znělo to, kde pahrbků kruh stmělý, „Bůh!“ v píseň svou to hrdličky hned vpletly „Bůh!“ chvěl i dýmavý paprsk světlý. — A v stínu stromů Adam v zadumání pak dlouho klečel — a nad jeho skrání proud paprsků se honil v zářném jase, a země kolem vsvěží plála kráse.

Xaver Dvořák.

Ovoce duchovního čtení.

Dle P. Fabera J. B. P.

Duchovním čtením vyrozumívají se všeliké spisy vzdělávací, jako časopisy církevní, věro- i mravoučné, modlitební a jiné náboženské knihy, jichž křesťané užívají k svému poučení, ušlechťení a posvěcení, ať již v světě, nebo vzdálení světa, v klášteře žijí.

Čtením dobrých vzdělávacích knih jest pro každého křesťana důležité a velice prospěšné, zvláště pak osobám, jež touží po kř. dokonalosti potřebné. Lidé nábožní, usilující o kř. dokonalost, musí se mnohým věcem, k životu duchovnímu potřebným učití nejen posloucháním nýbrž i čtením. Osoby, ježto si libují v čtení, mohou spíše v dokonalosti pokračovati, než takové, ježto knih si nevíšimají, v čtení nemají záliby. Kdo nemá chuti ku čtení, bude mítí nemalé obtíže v životě duchovním, tomu pak, kdo rád čítá, v čtení zalíbení má, mnohý prospěch vyplývá. Čtením mnohých potřebných vědomostí nabýváme a prostředků k svému zpobožnění a zdokonalení, anoť mysl naši osvěcuje, srdce zahřívá, city zušlechťuje a vůli posiluje k dobrému. Čtením přibývá nám rozumu, kř. opatrnosti a moudrosti z cizí zkušenosti; jím vzbuzují se víra, naděje, láska, žel a dobrý úmysl; jím vštěpují, oživují a rozmáhají se všeliké ctnosti. — Čtení jest podstatná část duchovního života, zvláštní způsob modlitby a nevyhnutelné cvičení ku kř. dokonalosti; ono pobízí a připravuje nás k modlitbě, jíž látky poskytuje a ukazuje, jak ji spojit s životem činným. Čtení jest také mocnou, výtečnou zbraní v čas pokušení, ježto ducha vhodně zabývá, prázdné doby či mezery času prospěšné vyplňuje a brání statečně vjíti do duše každému zlému. V pokušení je kniha dvojnásobnou pomocí: že k nám éťoucím hřích nemá přístupu a za druhé, že nás čtení osvěcuje, sílí, k statečnosti pobádá a k vítězství napomáhá.

Dobré, náležité čtení prospívá nám i v pospolném životě. Kdo není pilen čtením, zůstává nevědomým, mívá stranné obmezené náhledy a tak nemnoho dobrého může působiti, spíše pověru a bludy šíří a více zlého nasije. Kdo pak rád a pilně dobré knihy čítá, mnohých vědomostí nabývá, jichž také jiným může sdíleti a k pravému osvícení, zušlechťení a ku blahu svých bližních působiti.

Mnozí lidé bývají náchylni k všelikým marnostem a pošetilostem; však čtení naše žádost a náruživost krotí, mravy naše očišťuje, posvěcuje, dodává chování našemu jaksi opravdivosti a vážnosti ku práci a dobrým činům

chuti, síly a statečnosti, anoť klidu, míru vnitřního a pokoje s Bohem i s lidmi nám poskytuje. Čtení napomáhá dokonalé lásce k Bohu, jehož nás učí právě znáti a milovati i upřímné lásce k bližnímu, že dovedeme právě ceniti a posuzovati skutky jeho i bratrsky se k němu chovati. Čtení krotí náš jazyk, bez čehož marné jest naše náboženství. — Samoláska činívá lidi žárlivými a žárlivost malichernými; než čtení všechny neshody vyrovnává, srdce Bohu i lidem otvírá i zušlechťuje. Čtení nedá vzniku bázní lidské a zanáší nás do jiného lepšího života, kde panuje dokonalá spravedlnost a láska. — Konečně duchovní čtení nám i v nemoci a ve všelikém soužení ulehčení poskytuje, ba i smrt oslazuje, cestu k nebi ukazuje i brány jeho nám otvírá. „Blahoslavený tedy muž, který v zákoně Hospodinově přemýšleti, čítati bude; všechny věci, které činíti bude, šťastně se mu povedou“ (Žalm 1, 1—3.)

Duše lidská jest nesmrtelná.

Podává Jos. Pazderka.

(Pokračování.)

3. Dokazuje se z vlastností Božích.

Jestli zkoumání schopností a nepřekonatelných náklonností duše lidské nesmrtelnost naši jasně dokazuje, spočívá síla tohoto důkazu v tom, že Bůh ve své nevystihlé moudrosti člověka s touto přirozenou snahou stvořiti a pak k bolestné nemožnosti, aby cíle svého dosáhl aneb někdy měl, po čem neustále touží, odsouditi nemohl. Fenelon líčí tento přirozený přechod od důkazu ze zkušenosti k důkazu prostovědnému takto:

„Pravý důkaz pro nesmrtelnost duše nevede se z nejistých badání o její přirozenosti, nýbrž z ideje Boha a z úmyslu jeho při jejím stvoření. Všechna díla Božská jsou věčná, nic neupadne v zkázu, formy se mění, ale podstata se nemění. My jsme schopni patřiti na Boha, jak jest, milovati jej, jak zasluhuje. Stvořiv bytosti s tak rozsáhlou schopností nemohl míti jiného účelu, nežli v poznání a lásce své nesmírné velikosti na věky je oblažiti. Za živa člověk cíle toho nedosáhne. Všecko jeho pozemské zaměstnání neodpovídá takovému šlechtnému nadání. Avšak nemožno jest, aby Bůh své dílo stvořil a zase zničil, anizby cíle svého dosáhlo, ježž, stvoře je, měl. Tato nestálost byla by ne-

smírné moudrosti a dobroty nedůstojna. Dejme tomu, žeby duše hmotna byla, její nesmrtnosti nic by to nevadilo.

Že duše nesmrtná jest, toho příčinu nesmíme hledati výhradně v její duchovnosti a neporušitelnosti, ač by i tyto příčiny dostatečny byly. Jsoutě ještě pádnější příčiny vzaté z mravouky a z vlastností Božích. Také tyto příčiny žádají rozhodně nesmrtnost duše. A kdyby se materialistům podařilo neodvolatelně dokázati, že duše jest hmotna, jako svaly, nervy a krev, mohl by rozum nevývratným způsobem dokázati nesmrtnost duše z mravouky a z vlastností Božích.

Rozum praví, že Bůh přese vši míru všeliké mravné dokonalosti má a mítí musí, ježto nás při tvorech těší: moudrost, spravedlnost, dobrota a svatost. Jsa bytostí nesmírně dobrou, miluje rozumné tvory ze své ruky poslé a rozdává mezi ně štědrou a milosrdnou rukou ustavičně svá dobrodiní; kdyby byl zlý a ukrutný, měli bychom jej v ošklivosti a nebyl by Bůh. Jsa neskončeně svatý, musí dobré milovati a zlého nenávidět; neb kdyby měl stejnou náklonnost aneb stejnou ošklivost pro dobré i pro zlé, nedostávaloby se v jeho přirozenosti nejvyšší a nejpotřebnější vlastnosti, již rozum při něm hledá, svatosti. Jsa nejvýš spravedlivý, nemůže dáti svého zákona beztrestně v opovržení a přestoupení svých tvorů; moudrost i spravedlnost jeho žádají, aby pohrdající zákonem jeho po smrti trestán byl, věrný pak, oddaný a statečný plnitel zákona jeho odměny po smrti došel.

Všecky tyto ideje těsně spolu jsou sčlankovány, pocházejí jedna z druhé a jsou duchu našemu úplně jasny. Je-li Bůh, musí býti takový, jak jsme ho dle učení, rozumu, srdce a svědomí poznali. Bůh jest, tedy jest jisto, že má dobrotu, spravedlnost, moudrost a svatost v nejvyšším stupni a bez mezi neb meze jsou známkou věci stvořených.

Avšak není-li člověk nesmrtný, nemá také Bůh těchto vlastností, není Bohem, tedy není ani Boha, tak že říci můžeme: je-li Bůh, jest člověk nesmrtný; pakli člověk nesmrtný není, není ani Boha. To třeba dokázati.

Člověk jest v základech své bytosti nešťastný; neb jsa pro nesmírné stvoření, nedosahuje toho cíle zde na světě, jakž dokázáno bylo. Pozorujme blíže svou přirozenost a snadno poznáme, že člověk,

chápaje se věci stvořených k zachování svého života potřebných k ustavičnému trápení odsouzen jest. Netrpí tedy člověk jen tím, že nesmírného, po čemž jakožto cíli svém přirozeně touží, zbaven jest, nýbrž utrpení jeho rozmnožují četné těžkosti, jež mu, aby nezhylnul, ustavičně přemáhati jest. Jestliže moudrost Boží nám káže v budoucí život věřiti, kde člověk s Bohem spojen bude, tož žádá také dobrota Boží nesmrtnost, která trápení ve zdejšímu odměnu určuje a nám umožňuje Božský plán v jeho vznešené spravedlnosti a milosrdnosti poznati. Slyšme, kterak Reynaud tuto jednoduchou pravdu vyličuje: „Hlad polívá čelo lidské oním ustavičným potem, o němž v první knize Mojžíšově řeč jest. Ohtě nechť člověk pod trestem smrti musí se odhodlati tento pot cediti; neb z něho žijeme, a jestli bedlivě přihledneme, co jíme, shledáme, že vše lidským potem prosáklé jest. Úžasno jest, kolik potu, na kolika místech, na kolika čelech, při kolika příležitostech se vycedí, než se konečně jeden kousek chleba objeví; pozorujice to ve všech jednotlivostech, poznáme teprv, jak smutný stav člověka na zemi jest, an muky hladu jen tím ujití může, že se tisícerymi způsoby mučí. Počněme s člověkem, jenž vymýtiv pracně zemi obdělává; po něm přijde ten, jenž z vnitra země dobývá železa, které skrz kolik rukou jde, až za pluh slouží; jiný zas, jenž semeno do brazd rozsívá, jenž seče, mlátí, těsto hněte, oheň udržuje a na pečení dohlíží! Kolik to namáhání o sousto chleba! Kdybychom chtěli dále zkoumati všecky kapky potu, jež tato práce způsobila a jichž trestí takořka jest, shledali bychom, že všechna řemesla zastoupena jsou. Což kdybych, neobmezujice se na bídný kus chleba, nejprvnější to prostředek proti prázdnému žaludku, byl uvažoval, co vše k hostině poněkud bohaté patří! Před sebe skrovnější hostinou nechtěl bych si představiti všechny práce, námahy, nebezpečí na moři i po suchu ba i v hlubinách země, boje se, že bych si chuť pokazil, a že by se mi sebe skrovnější oběd ošklivým zdál. Ano pomyslením na tělesné a duchovní trápení, jehož ovoce bezstarostně požíváme, slzy utrpenosti a nevole do mísy by kanuly. Taková jest bída našeho postavení všude. Sejdeme-li se, bychom se na chvíli povyzřili, spolu si oddechli, tu jest mezi námi třeba skrytá bída. Nevidíme-li ji, tož jest při-

čina, že díky povrchnosti našeho ducha na věci z pravidla jen povrchně hledíme. Avšak všude, zvláště pak tam, kde se na nás nádherná usmívá nalezneme, strhnouce škrabošky, plačící tváře.“ (J. Reynaut *Terre et ciel* p. 97.)

Doplňme tento živý a vhodný obraz bídy lidské, pohlednouce na trapné namáhání, jež činiti odsouzení jsme, bychom svůj život proti nehodě doby roční, proti nemocem, času, jenž na našich silách tráví, ustavičně chránili, chtěje jej zachovati. Jaké práce třeba člověku, aby si šaty pořídil, příbytek vzdělal! Přirovnejme k tomu zvířata, ježto snadno potravu nacházejí, a od přírody vhodným oděvem opatřena jsou, jež všech trapných péčí, všech mravních bojů, jež nám podnikati jest, vzdálena jsou, a pak řekněme, zdaž člověk není nejbídnější tvor? Přesed ouzkou soutěskou života a přetrpěv všeliké bolesti srdce i ducha, ježto kolikráte hlubší a četnější jsou, než bolesti těla, člověk zachvácen bývá smrtí a mizí, aby se více nevrátil. A to má býti konec dlouhé truchlohry. Vidíme, an se nešťastník na smrtelném loži svíjí, nemoc v jeho údech zuřící jej trápí, ouzkość duši jeho tráví, bolestné obrazy před očima téměř vyhaslyma se mihají; to vše vidíme, a naproti strasti, těm slzám byli bychom k věčnému mlčení, jelikož k úplné zkáze, odsouzení? My bychom neměli žádného slova potřeby promluvit, žádného paprsku naděje v tu tmou pustiti a tomu nešťastnému tápači, jenž opouští bouři života, žádného nového života slibiti? A tu mluvíte o Bohu, Tvůrci a Zachovateli všech věcí; tu žádáte, abych v jeho prozřetelnosti, která nade všemi tvory bdí, výjev jeho dobroty poznal, jemu se klaněl, jej miloval, jménem otce ho pozdravoval a jeho dobroty jako nejvzácnější vlastnosti Jeho se domáhal — ano oko jeho chladné a bez útrpnosti na tom potu, na těch slzách, na těch palčivých bolestech člověka tkví! Dobrota Boží měla by se vysliti v temnu smrti, jež by bylo úplným zničením naší přirozenosti a proto tato muka života! Zničen býti po beznadějně bolesti, tože jest projev dobroty Boží k člověku? To nemůže býti.

Neživí tvorové netrpí. Ať jsou to nesmírná tělesa nebeská, aneb částčka našemu oku neviditelná, poslouchají vždy nezměnitelného zákona, a ten má na sobě znak moudrosti Boží; ale nemyslí a trpěti nemohou. Rostlina klíčí a roste pod ta-

jemným vlivem vzduchu a země, ale netrpí. Člověk pak, jenž se zdá, že nesmírnou přírodu svým rozumem ovládá, ač se příroda neustále, proti jeho vládě vzpírá, ten jediný trpí, pláče, ba jest obdařen smutným schopem, aby paměti, přemýšlením své bolesti obnovoval, přeháněl a prodlužoval! Kdo však věří, že člověk nesmrtelný, život vezdejší že zkouškou jest, budoucí pak, že bude odplatou za všechny nesnáze vezdejší, tomu tma tento život zahalující zmizí, ustoupí světlu, jež z budoucího života svítí. Ten ví, proč příroda, jež s člověkem tak macešsky nakládá, naproti zvířatům, tak štedrá jest. Zvířata žijí a umírají zde. Ale na člověka přichází bolest, hlad, nemoc, ouzkość smrti, poněvadž si zde bolestně věčnou blaženost zasloužiti má. Tak pochopuje vezdejší život a nezoufá nad dobrotou Boží, jež před neskončenou blažeností kratičký čas zkoušky předeseýlá.

Mimo tento rozumný a křesťanský výklad soužení není, co by tvrdé požadavky života vysvětliti mohlo, ač se o to pokoušeli. Tělesného trápení a urputnosti přírody prý jest třeba, ana prý člověka nutí, by nechal neplodné lenosti, k níž přirozeně náchylen jest. Tak mu třeba pracovati a namáhati se, a tento boj proti zemi, jež ho živiti má, rozvinuje jeho činnost a jest prý dobrodiním. A jako tělesné trápení k rozvoji tělesných sil slouží, tak prý soužení k vzdělání ducha, k rozvoji mravních sil a povahy napomáhá. To prý člověka pozdvihuje a tím k zlepšení naší přirozenosti přispívá; a člověk, stopuje účinky takových soužení na jednotlivé oddíly života, nemůže prý neseznati blahodárného působení, vznešené úlohy bolesti. Mimo to prý Bůh dokonalého světa stvořiti nemohl bolesti a zmatky, jež náš užaslý duch ve vši přírodě nachází, jsou prý smutné následky všeho stvořeného a proto i konečného díla.

Ale koho takové plané řeči přesvědčí? Ať jest svět konečný a nedokonalý — toho nikdo nepopírá, neb vše, co má počátek, jest nedokonalé; ať se člověk pod ostnem nutnosti a bolesti vzmuže a vzmužením očistí — ani toho nikdo nepopírá: tím však tělesné a duchovní soužení vyloženo není. Jakou pak cenu má toto vzmužení naproti strastnému postavení člověčenstva, ježto jest jeho podmínkou? A jest této hrozné podmínky třeba, aby se toho krásného výsledku docílilo? Klonili se

přirozenost lidská k lenosti, proč ji věčná moudrost nestvořila s náchylností k práci, jako včelu a bobra? Tu by člověku nebylo třeba šiji svou pod tvrdé jeho shýbatí, vše by konal s chutí, což teď s nechutí a poslušně trpké nutnosti dělá. Než proto nevládné bolesti v životě člověka, aby mu poskytla nepatrného prospěchu, nutí jej k práci a odevzdání v trápení, ale nedávajíc mu žádné naděje odplaty po smrti. Tu není žádného poměru mezi požadavkem člověku činěným a mezi slíbeným výsledkem. Kdo chce vůči svým soužením ubránit se zoufalství nad milosrdenstvím a spravedlností Božskou, musí věřit v nesmrtelnost duše.

V skutku předpokládá jak spravedlnost tak dobrota Boží druhý život, kde svatost a neporušitelnost zákona Božího ve vši přísnosti a obsáhlosti se objeví. Na důkaz třeba se tázati jen rozumu a spravedlnosti lidské, ježto má býti odstínem spravedlnosti Boží. Zákonodárce lidský dává zákony k ochraně svobody, majetku, života, občanských práv, krátce všeho, čeho třeba jest, aby společnost trvala mohla a aby lidé v násilí, nepořádek a bezvládu neupadli. Kdyby člověk zvířatům podobný byl, zákon by nejužitečný byl a surová moc by dostačila. Kdyby člověk hříchu podroben nebyl, zákon sám by stačil beze všeho trestem hrození. Avšak člověk není ani anděl ani zvíře, nýbrž bytost svobodná, vzpouře vydaná a k ní náchylná; a pro tento zvláštní stav třeba jest zákona, jenž mu praví, co činiti musí, a k zákonu pohrození trestem, jenž mu nemilé následky neposlušnosti na oči staví. Jestli se tato hrozba utlumí aneb neuskuteční, zákony se budou porušovati a jistota, že vinník trestán nebude, vydá bezpečnost občanů a společenský pokoj všem možným násilným skutkům. (Dokončení.)

V d o v a.

Črta ze života venkovského.

Napsal *Hanuš Voves*.

(Dokončení.)

Minul rok. V chatrči se nezměnilo ničehož. Stmívalo se; nade krajem ležela hustá mlha a drobně přšelo. U Božíků zářilo světlo. — Za stolem seděla Božíková a Šebor, na nízké stoličce u kamen pletla

Tonička punčochu; u nohou její hrálo sobě děcko.

„Musíte sama vydělávati, samotinká děti živiti. Vše na vás spočívá . . .“

„Nemohu. Rok tomu, co můj muž umřel.“

„Ubohý přítel! Umíraje prosil mne, abych o vás pečoval a svolíte-li, abych stal se vaším manželem. Jest to kruté! Chřadnete, pracujete do úmoru dnem i noci . . .“

Stichl. Sivé oko jeho upřelo se na vdovu, jež smutně před sebe hleděla.

„Prohřešila bych se, zneuctila bych novým sňatkem památku muže svého.“

„Snad nechcete, abych podruhé opět odešel s košem? Juž dávno tomu. Byl zrovna takový večer, kdy přišel jsem k vám a prosil, byste byla mou.“

„Pánu Bohu poručeno! Svoluji,“ ozvala se po chvíli vdova a vložila ruku svou do svalnaté pravice Šeborovy.

Tomu mih' se v oku blesk ďábelské radosti. „Nuže ujednáno tedy?“

„Ujednáno. — A mé děti?“

„Jak by mými byly.“

„Brzo na to Šebor u veselém rozmaru odešel. Toho dne svítili u Božíků pozdě do noci.“

„Nermuť se, matičko drahá, nermuť“ zašeptala Tonička ukrývají hlavu svou na nádrech matčiných. „Šebor byl tatínkovi dobrým přítelem a tatíček ten sňatek jistě v nebi požehná“ a zulíbala jí ruku a slzami skropila.

„Kriste můj!“ zašeptala vdova. „Ó chraň mne a vyhláď z prsou mých tušení, jako bych nešťastnou býti měla po boku Šeborově a skutek můj jakoby pro mne záhubným byl!“

Venku zatím rozzuřila se bouře. Blesky šlehalý z černých mračen a hrom burácel, až chatka chvěla se ve svých základech.

* * *

Již minula dvě léta, tři. Byla děsná, temná noc. Na loži, měkce bílými peřinami vystlaném spal Šebor. Musil však trápen býti nějakým strašným snem; házel sebou sem a tam, z náder se mu draly těžké vzdechy a na čele se hojně perlil pot. Šeborová ještě šila. Jak změnila se od toho času, co jsme ji posledně zřeli. Celá ustaraná, bledá, tváře zapadlé, až člověku se mimovolně drala slza do oka při pohledu na ni. A přece žila v blahobytu! Ó, co se kolikráte za večerů, když sama

byla, naplakala! kolik slz prolila! A nikdo nemohl vypátrati příčinu žalů jejích.

„Ó Bože!“ zaúpěl Šebor ve spánku. „Jeniku — pro Bůh! ustaň! já nechťel smrt tvou — já ne.“

Šeborové stydla krev v žilách. „Já věděla to, že on jest vrahem muže mého“ zaúpěla. Myšlénka stíhala myšlénku. Šeborová vzpomněla si na onu noc, kdy ny nější manžel její ještě s jedním čeledínem přinesl do její chatky umírajícího prvního jejího muže, slyšela ještě, jak pravil hlasem, ježž nelze blíže naznačiti: „Myslivci nás přepadli — my prehli — v tom padla rána a váš muž klesl ku zemi; já vzal jej na ramena a utíkal s ním do noci. — V brzku jsem zmizel z očí pronasledovatelům. Pro Bůh mlčte o všem!“ A položil na lože Božíka, jenž v jeho náruči v brzku ducha vypustil, nepřišed ani ku vědomí.

„Ha! nesáhej na mne!“ vzkřik znova Šebor ze sna. „Tvá ruka studená jak led a černou krví zbrocena! Smiluj se pro Bůh! Rána jen vyšla náhodou. Já tebe nezabil. Ó Jeniku — smiluj se.“ Úpění přešlo v chrapot. Šeborové zajiskřilo se v očích. Na stole ležel dlouhý nůž, ruka její sáhla po něm a křečovitě jej sevřela. Děsný boj zuřil v nitru jejím — pak klesla před velký, černý kříž na kolena. Ruka její chladná pustila ocel, jež zazvonil o podlahu. „Odpust Pane!“ šeptaly rty její třesoucím se hlasem.

* * *

Byla neděle. — Šebor seděl po poledni u stolu s celou rodinou, u druhého veškera čeládka. Pivo perilo se ve skle- nicích a siní rozléhal se smích hospodáře i čeledi zalétaje až na silnici. Šebor byl samý vtip a žert. Na zápraží ozvaly se kroky. Do síně vstoupili tři četníci.

„Vítáme vás!“

Nebylo to nic divného, že četníci vešli do statku, přecasto zde byli návštěvou. Jeden z nich přistoupil k Šeborovi a položiv mu ruku na rameno vážným hlasem pravil: „Ve jménu zákona zatýkám vás“ a již zachřestily okovy na rukou Šeborových. Ten zbledl a jako kosou schvácený sklesl nazpět na stolicí. — Čeládka vykřikla zděšeně, jen Šeborová zůstala klidně státi a pohlížela s jemnou výčitkou na zdrceného muže. — Bleskem rozlétna se po vesnici zpráva, že Šebor spoutaný veden jest na okresní soud, poněvadž Božíka zavraždil, když spolu byli na lovu v noci, že učinil tak z pomsty, protože odloudil

mu před léty milenku a že Šeborová jej udala, nechťie s vrahem prvníhu svého manžela pod jedním krovem bydliti.

* * *

Soud uznal Šebora, jenž též se ku všemu s pláčem přiznal, za vinna zločinem vraždy a vyměřil mu těžký žalář, zostřený postem na den vraždy, na dobu dvaceti let. — Bylo to boží dopuštění u Šeborů po uvěznění a odsouzení hospodářově! Brzy vyhořel statek nedbalostí čeledínovou a v něm zahynulo nejmladší děcko Šeborové; za nedlouho zemřela Tonička na prsní chorobu. Šeborová ji brzy následovala. Nesmírný zármutek ji sklátil do hrobu.

Statek přešel do cizích rukou — sirotci okrádání a v málo letech bylo již zřítí, jak chodí od vesnice k vesnici, od chaty k chatě — žebrotou. Kdo by se jich ujal! Nevlastní jich otec byl — vrahem. Ó lidé, lidé bez citu!

* * *

Byl teplý, letní pozdní večer. Stříbrný srp měsíce vyplul na tmavomodré nebe a zlaté hvězdy zářily nad ztmělým borem. Ticho na hřbitově, jen ptáče pěje kdesi ukolébavku, pak stichne vše. — Nade hrobem okrášleným svěžími květinami sklání se vetchá postava stříbrovlasého starce.

„Ó odpustte mi“ lká, „jež o štěstí a život jsem připravil! Druhu, druhu můj! Kam zavedla mne slepá vašeň má! Odpustte mi!“

Teplý větérek setřásl mu dešť jasmínových květů na čelo, jež pak zároveň s horkými slzami na hrob padaly.

„S Bohem, s Bohem. — Jsem bídným hříšníkem, však vím, že vy jste mi prominuli vše. Ó krutý osude! Kdes v cizině, tam složím kosti své. Ó Bože, Bože!“

O poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

(Pokračování.)

Již svrchu bylo nám nejednou dotýkati se sporu, který jest mezi dějepisci o to, zdali země Česká přivtělena byla k diecési Řezenské uprostřed 9. stolati čili nic. Mínení naše přítomným článkem osvědčené v tom vrcholí, že biskupové Řezenští v letech 845—895 nebyli si vědomi vrchnopastýřské pravomoci nad Čechami, z čehož ovšem na jevo jde, že ze-

mě Česká nebyla té doby dilem diecése jejich. Aby však čtenář nebyl na vahách, kam se přikloniti nebude od místa, jestliže ku konci uvedeme důvody zastanců pravomoci Řezenské v Čechách před r. 895 a oceníme je podle zásluhy. Jakož pak dříve dovolávali jsme se nejvíce soustavných pojednání o dávnověkosti České, majíce na paměti, že velmi snadno přístupny jsou každému, sestoupíme nyní, pokud třeba, až ke pramenům samým, aby tím pevněji stál každý výrok a jakýmkoli domyslem nemohl býti zvracován.

V tom všichni se snášejí, že r. 973, když jednalo se konečně o zřízení biskupství Pražského, pokládány byly Čechy za část diecése Řezenské. Událost ta nade vši pochybnost jistá dojde o něco níže náležité úvahy a všestranného ocenění. Než po našem soudu nečiní dobře ti, kdož hodlající nalézt počátek duchovního svazku mezi Čechami a Reznem, vycházejí právě od této události. V dějepise nutno se bráti směrem přirozeným, to jest od předchozích pamětí postupovati k udajům příštím; neboť jestliže kdo jinak si vede, stává se snadno předpojatým a s pravdou se chybuje. Mimo to není nás tajno, že spisovatelé Němečtí, ať starší ať novější, pokud skládali historii Českou, nesmýšleli dosti u přímě o Slovaněch a písemných památek jejich buď úplně si nevšímali, buď jim zpolou rozumějice, na křivo je vykládají. Za to však přiložili víru svou k pramenům cizojazyčným na úkor pravdy a do brého svědomí. Dávajice pak věsti se myšlenkou, kterák málem všecky dobré věci u Slovanů jsou jako darem přijaty od sousedův, dospěli řečení spisovatelé k soudům, které neobstojí před apelací kritického bádání.

Úlové kapitoly Řezenské zdráhali se propustiti Čechy z pravomoci biskupa svého. Za důvod uvádí Othlon, životopisec sv. Volkfanga, „quod Poemia provincia extitit.“ Nikdo také neupíral biskupům Řezenským práva k zemi České v ohledu duchovním. Naopak uznával je císař Otta I., uznával je vévoda Bavorský Jindřich, když jal se vyjednávati se sv. Volkfangem o náhradu za propuštění Čechů ze svazku církevního. Co se soudilo v Čechách o poměru k diecési Řezenské, nevíme; avšak tolik jest jisto, že od času sv. Václava i

vévodové Čeští uznávali biskupa Řezenského za svého arcipastýře. Tvrdí-li tedy p. Kreh ve své úvaze: „O knížeti Václavu svatém,“ že „pravomocnost Řezenská obmezovala se *pouze* na krajiště České, to jest) na Chebsko a Wunsiedly, jež obývali Slované dřív k Čechám příslušní, z nichž potom *snad* přenášelo se, ovšem nedůvodně a jen v theorii, církevní právo Řezna na ostatní soukmenovce jejich v celé zemi České:“ tvrdí příliš mnoho a zapomíná na staré pořekadlo: qui multum probat, nihil probat. Co se tkne Chebska, jisto jest, že obydleno bylo ještě na počátku 9. století Slovaný Českými a počítalo se k území Českému. Než již ve druhé polovici téhož věku odtrhli je králové Němečtí od země naší a sloučili s krajištěm Srbským v jedno markrabství, tak zvané východofrancké. Podnětem skutku toho bylo hojné osazování se obyvatel Německých mezi Slovanými kolem pramenů řek Mohanu, Sály, Ohře a Naby. Chebsko mezovalo na jihozápadu se severní župou Německou (Nordgau), která v ohledu církevním slula diecési Řezenskou. Ze sousedství toho dá se vysvětliti, proč přivtěleno bylo Chebsko již od nepaměti k biskupství Řezenskému a zůstalo při něm i po r. 973. Němci nazývali Chebsko *markou Českou*, t. j. proti Čechům zřízenou, aneb krátce říkali mu *Čechy*, Bohemia. I nemělo Chebsko mimo jméno žádného společenství se zemí Českou od té doby, co od ní bylo odtrženo, až do času Otakara II., který je opět spojil s Čechami. Biskup Řezenský nemohl tedy pouhou theorií rozmnožiti pravomoc svou z Chebska na celé Čechy, nýbrž naopak získal si ji praktickým působením, vykonávaje církevní úkony při knížecím dvoře Českém; což ovšem proto se stávalo, že sídlil v městě, kde stýkali se vévodové Čeští s panovníky Německými.

(Dokončení.)

KRONIKA

Z Prahy. (Pořádek při slavnostním svěcení nové basiliky sv. Václava na Smíchově, které Jeho kníž. arcib. Milost Frant. de Paula hrabě Schoenborn dne 27. září počínajíc o půl 8. hodině ranní konati bude.) Veškeré spolky a korporace, slavnosti přítomné, zaujmou místa jim vykázaná nejdéle do 7mé hod. ranní a zůstanou na místech těch státi až do ukon-

*) U Pertze: „Vita s. Volkfangi,“ VI. str. 538.

čení slavnosti. Vjezd jeho kníž. arcib. Milosti do Smíchova oznámen bude slavnostním zvoněním všemi zvony a střelbou z hmoždírů. Uvítání J. kníž. arcib. Milosti u brány slavnostní před kostelem obecním zastupitelstvem s panem purkmistrem v čele. Po uvítání zapěje zpěvácký spolek „Lukes“ slavnostní sbor. Církevní obřady před kostelem. Po započetí církevních obřadů uvnitř kostela zaujmou P. T. páni hodnostáři místa ve vestibulu. Při církevních obřadech zpívají bude sbor ct. pp. alumnů. Po vysvěcení kostela odebere se Jeho kníž. arcib. Milost v průvodu vd. duchovenstva a obecního zastupitelstva do sálu v radnici, odkud ostatky Svátých, které tam již v předvečer slavnosti na zvláštním oltáři uloženy byly, do nového chrámu přenese. Po návratu Jeho kníž. arcib. Milosti do kostela zaujmou přítomní P. T. hodnostáři místa v lavicích jim vykázaná, a zvanému obecnstvu jest uvolněn vstup do kostela. Po vysvěcení oltářů pontifikální služby Boží, při nichž zpívají bude Cyrillská škola akademie křesťanské. Hlavní momenty střelbou z hmoždírů se označí a zpěvácký spolek Lukes slavnostním sborem zakončí. Odjezd Jeho kníž. arcib. Milosti za hlaholu zvonů a střelby, načež i přítomní P. T. pp. hodnostáři odjedou a spolky a korporace se rozejdou. Po ukončení slavnosti zůstane kostel po celý den otevřen a širším obecnstvu přístupem.

— Pobožnost **40-hodinná** koná se do 27. září u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, od 28. září do 1. října u sv. Jana Nep. na Skalce. Od 2.—6. října v Loretě na Hradčanech. Měsícem říjnem počíná zimní pořádek. Výstav trvá každodenně od 9. hodin ráno až do 5 hod. večer; mše sv. výstavní začne všude v 8 hod. ráno, večerní pobožnost o půl 5. hod.

— Prvé kázání v chrámu sv. Václava na Smíchově po vysvěcení této krásné svatyně bude činit na den sv. Václava vys. důst. p. praelát scholastik dr. Eduard Tersch

— Kníž. arcib. Konsistoř oznamuje, že **sv. Otec vydal dekret**, kterým se nařizuje, aby pobožnost sv. růžence konala se zase letos i veškerá budoucí leta v měsíci říjnu, aby to veškerí duchovní správcové oznámili v neděli dne 27. t. m. věřícím z kazatelů, poněvadž příčiny, za kterými pobožnost tato zavedena byla, až dosud trvají. Ve všech farních chrámech budou se modliti duchovní správcové po celý měsíc říjen až do 2. listopadu (výlučně) aspoň 5 desátek sv. růžence a sice o nedělích a svátku Všechn Svátých při odpoled. službách Božích; ve všední dny buď při mši sv. aneb při odpoled. službách Božích, pak ale před vystavenou nejsv. Svátostí oltární.

— V pondělí dne 28. t. m. bude se slaviti svátek **sv. Václava**, mučeníka a dědice České země, v metrop. chrámu u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: V neděli o svatvečer slavnosti budou ve 3 hod. odp. slavné nešpory. V pondělí o slavnosti bude kázání německé o půl 9., české pak v 10. hod., načež následovati bude oféra ve prospěch dostavění chrámu sv. Vítského, po té bude slavná pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. h. budou konány slavné nešpory. V též čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží před Týnem slavné procesí na hrad k hrobu sv. Václava v metrop. chrámě sv. Vítském, kdež se v ten den udělují plnomočné odpustky, a kdež J. kn. M. nejd. p. arcibiskup s procesím konati bude pobožnost ku počtě téhož sv. patrona našeho. Po celý oktáv bude v tetěz kapli sv. Václava každodenně v 8 h. ráno mše sv. při zpěvu a s modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak též po celý oktáv každodenně v 5 h. litanie s požehnáním. — Na sv. Václava budou se ve všech kostelích v Praze a v arcibiskupství prazském přispěvky na dostavění kostela sv. Víta vybíráti.

— **Z Vyšehradu.** Jako každoročně uspořádá i letos zdejší spolek svatováclavský kuctění světce a patrona zemského sv. Václava v den 28. září slavnost církevní na posvátné hoře vyšehradské. V předvečer slavnosti o 6. hod. konáno bude u starobylé sochy světce, ze svatováclavského náměstí pražského pocházející a na Vyšehradě před proboštstvím postavené slavné požehnání, a v den sv. Václava totiž o 4. hod. odp. povede se slavný průvod za přítomnosti velel. kapitoly vyšehradské z kolegiálního chrámu Páně k dotčené soše, kdež se slavné vykoná požehnání; po celý oktáv vždy večer o 6. h. konána bude u sochy té pobožnost.

— Ve **Staré Boleslavi** budou v sobotu 26. září, v svatvečer patronů zemských sv. Kosmy a Damiana o půl 5. hod. odp. nešpory v podzemní svatyni týchž světců; v neděli pak 27. t. m. v den sv. Kosmy a Damiana budou tamtéž o 6. h. ranní služby Boží a v 10 hod. pontifikální mše sv. Odpoledne o půl 5. hod. budou nešpory u sv. Václava (nad chrámcem sv. Kosmy a Damiana), jakož i v pondělí o slavnosti sv. Václava tamtéž bude v 10 hodin kázání, v 11 hod. pontifikální mše sv. a o půl 5. hod. odp. nešpory.

— Na den **sv. Františka Assis.** v neděli dne 4. října jsou slavnosti u Křižovníků, u Františkánů, u Kapucínů a u Sedých Sester.

— **Objevená hrobka.** Koled kostela sv. Štěpána zřizuje se nyní odvodňovací stoka; dne 22. t. m. dostali se dělníci při práci této na větší, lidskými kostmi naplněný prostor v pi-

líři, kterým věšli do hrobky pod kostelem se nalézající. Zde našli asi 200 většinou dubových, posud zachovalých rakví; na jedné byl udán r. 1685. Ve hrobce této pochovávali se svého času měšťané pražští z okrsku Štěpánského. Nalezené kosti odnesli taktéž do hrobky a zazdili ji.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 7. roč. XXVI, vykazuje tento obsah: Spencerova světská mravouka. Kritika moderního atomismu. Byly Čechy v polovici IX. století částí biskupské diecése Řezenské? Křesťanství a otroctví. — Kronika: Nejnovější školství v Belgii. Šestistoletá slavnost sv. Filipa Benitia. Pronásledování katolických křesťanů v Asii. Některé předpisy pro církev řecko-rozkošnické v Srbsku. Znamení úleva v příčině dispensí od překážek manželských. Ruka Boží v dějinách církve a — ve správě duchovní. — Literární oznamovatel pojednává o dvanácti spisech.

— Redakce „*Vlasti*“ vyzývá ve svém svolání k hojnějšímu abonentství na tento časopis podotýkajíc, že v roč. 1886 žádné změny co se tkne formy a obsahu tohoto časopisu se nestane, aniž obnos předplatného se změní.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Ardelt*, far. v Langenbrücku, za far. v Habelschwerdtu v hrabství Kladském;
- p. Karel *Braungarten*, far. v Tatovicích (Dotterwies), za far. v Lauterbachu;
- p. Jan *Hrabal*, kapl. Žebrácký, za zámeckého kapl. na Zbirově;
- p. Eman. *Veselý*, kapl. Dražno-Újezdský, za kapl. v Žebráce;
- p. Jos. *Popp*, superior arcib. domu v Klatovech, za far. v Zlatníkách;
- p. Fr. *Šeda*, neom., za kapl. do Schönfeldu;
- p. Vojt. *Nagl*, neom., za fundatistu v San-gerbergu;
- p. Jan *Karel*, kapl. Minický, za kapl. v Lužci;
- p. Moric *Bayrle*, kapl. Lužecký, za I. kapl. v Minicích;
- p. Jos. *Palounek*, kapl. Podčepický, za kapl. v Chlumu;
- p. Václ. *Stejskal*, neom., za kapl. v Podčepicích;
- p. Ludvík *Jelínek*, neom., za kapl. v Heinrichsgrünu;

- p. Eman. *Příbil*, neom., za koop. v Platu;
- p. Aloys *Krámr*, neom., za zatímn. kaplana v Schmiedebergu;
- p. Jos. *Mihulka*, neom., za zatímn. katech. při dívčí škole na Smíchově;
- p. Jos. *Šprongl*, neom., za zatímn. katech. při obecné škole německé v Žižkově;
- p. Frant. *Horák*, neom., za II. kapl. v Staré Boleslavi;
- p. Jos. *Novák*, za zatímn. katech. při německé realce v Karlíně.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Slavík*, admin. Richmburský, za far. tamtéž;
- p. Ferd. *Římek*, far. Hlinský, za far. v Moravicích;
- p. Jan *Limberský*, kapl. Zbislavský, za koop. v Bučicích;
- p. Sal. *Koubíček*, z řádu Praem. kanon. Želivské, neom. a
- p. Boh. *Oliva*, z řádu Praem. kan. Želivské, neom., za kaplany v Humpolci.

Uprázdnené místo:

Hlinsko, fara patr. kněžny Thurn-Taxisové, od 16. září 1885.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Petrík*, far. v Záborku u Blatné, dne 18. září 1885, (nar. v Skalčanech 23. pros. 1834, vysv. 1. srpna 1858).

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Žahourek*, far. v Bezděkově, za far. ve Veselíčku;
- p. Coelest. *Sedláček*, kapl. v Strážově, za admin. v Bezděkově.

 Provolání! V Americe založí české duchovenstvo seminář pro mladíky českoslovanského jazyka a sice u města Chicaga. K tomuto účelu bude potřebí knihovny pro nové alumnusy. I žádáme tudíž duchovenstvo a věrné katolíky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, aby k tomuto účelu knihy věnovali. Darované knihy poučné a vědecké tvořiti budou základ české seminářské knihovny, ze zábavných pak se založí v Chicagu veliká česká knihovna pro lid. Dary na knihách buďtež zasílány na adresu: Antonín Matyáš, sekretář křesťanské akademie v Praze, Řetězová ulice, čís. 223—I. Dosud veliké zásoby knih darovati přislíbili veledp. Dr. Klement Borový, kanovník; Dr. Antonín Skočdopole, professor; Dr. Mikuláš Karlach, kanovník; Pl. Mathon, ředitel tiskárny; Josef Šrůtek, kanovník; Václav Štule, probošt; Josef Vykydal, děkan a značnou zásobu knih věnuje také redakce *Vlasti*.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě,

na neděli XX. po sv. Duchu.

„Jdi, syn tvůj živ jest.“
Jan 4, 50.

Královský úředník, jehož syn nemocen byl v Kafarnaum, uvěřil v Krista a veškeren dům jeho, poněvadž viděl zázrak, jež učinil P. Ježíš na jeho synu. Zázraky byly vždy přední oporou víry. Božské poslání své dokázal Kristus svými zázraky, na něž se sám odvolával říka: „Skutkové, kteréž já činím ve jménu Otce svého, tiť vydávají svědectví o mně . . . Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi. Pakli činím a nechcete-li věřit mně, skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že ve mně jest Otec a já v Otci“ Jan 10, 37.

Židé i pohané, starověrci i novověrci, zdráhající se uznati božství Kristovo na omluvu nevěry své namáhali a namáhají se až dosud, aby seslabili aneb vyvrátili jasný a patrný důkaz ze zázraků Páně plynoucí. Přes dvě stě povšimnutí hodných spisovatelů, nepočítaje v to řadu pranepatrných pisálků, sbírali během věků všecken důvtip svůj, aby vše, co v životě Pána Ježíše nadpřirozeného a zázračného jest, odkládili výklady svými. Avšak veškeré toto namáhání ukázalo se býti marným; co vymyslili jedni, zavrhlí druzí jako bezdůvodné a liché. Abyste j dr. ani nyní, ani po letech až ústav náš opustíte, daremnými lidmi aneb ledajakou knihou na bezcestí u věci té uvedeni nebyli, mám za to, že případná úvaha o zázraku vůbec a o zázracích Páně zvlášť nebude dnes od místa.

Fojednání.

I. 1. Co jest zázrak? Zevnější, vidi-

telný a smysly pochopitelný výjev, mimo a nad řádem přírodním, pouze božskou mocí způsobený na osvědčení zjevení Božího. Člověk zdravými smysly obdařený musí na první pohled seznati, že neobyčejný, nadpřirozený výjev způsobil Bůh sám aneb někdo, jenž k tomu moc od Boha obdržel.

2. Jest zázrak možný? Bohu lze zázraky činiti, neboť příroda má původ od něho, v něm trvá, zákony její poslouchají ho, proto může bezprostředně na ni působiti a výjevů vyvoditi, jež silami přírodními po čase vykonati možno, docíliti bez těchto sil (okamžitě uzdraviti nemocného bez léků). Ale přes to vše trvají zákony, jež Bůh přírodě dal, v platnosti, jenom že Bůh jimi se neváže. Zázrak jest jako vyjimka od všeobecného pravidla působivosti zákonů přírodních.

3. Nepřiči se zázrak nezměnitelnosti Boží? Nikterak, neboť co Bůh v čase koná, již od věčnosti ustanovil. Jakož ve věčném úradku Božím zahrnut jest řád přirozený, tak i vyjimky jeho — zázraky.

4. Lze každému zázrak poznati? Ovšem, neboť každý člověk má v přirozenosti své sudidlo ku poznání zázraku. Že nějaký stroj není plodem přírodním, pozná na první pohled nevzdělaný Indian jako vzdělaný Evropan. Ku poznání zázračného skutku není třeba znáti všechny síly přírodní; k tomu stačí zdravé smysly a nepředpojatý úsudek. Ani přírodopysce, aby výjev přírodní vysvětlil, nemusí znáti všechny zákony přírodní; stačí jistý druh úkazů pozorně sledovati, aby se určitě děliti mohlo přirozené od nadpřirozeného. Uzdravení slepého od narození, vzkříšení mrtvého, kdož by neuznal za zázrak?

5. *Nač daly se zázraky?* Na osvědčení zjevení Božího, na potvrzení pravdy a pro blaho lidí. Zázraky byly nezbytny ku poučení a polepšení lidí, — což v pozdějších dobách vzpomínkou na zázraky státi se mělo — ano byly nezbytny pro *nevzdělané*; co bývá trudu a práce než takové přesvědčíš a z bludu vyvedeš! A snáze zázrakem než slovem přiměješ je, že uvěří a uposlechnou. Však i na *vzdělance* působí zázrak blahodárně, takže rozumování jejich a rozmanitým námitkám rázem konec učiní.

II. Jelikož zázrakem nejsnáze a nejprůběžněji lze učit, přesvědčovati a z bezcesti na cestu pravou uváděti, činil Bůh zázraky po všechny časy a poslance své mocí zázračnou daril. Tak již 1. v *Zákoně Starém*: a) *Mojžíš*, nad jehož zázraky všechna země egyptská žasla; každý jeho krok od Červeného moře až ku hranicím země zaslíbené jest nepřetržitý řetěz divů.

b) Pak před *Josuu* voda řeky Jordánu s vrhu přicházející zastavila se a nadula se jako hora, dolejší pak otekla do mrtvého moře, tak že veškeren lid israelský po suchém řечиšti přeházel; rovněž zdi jerišké před ním padly a slunce stálo proti Gabaon, měsíc proti údolí Ajalon na prosbu jeho, dokud nepomstil se národ israelský nad nepřátely svými (Josue 10, 18.).

c) Podobně i proroci *Eliáš*, *Eliseus*, *Daniel* zázraky své vyšší posláni na jevo dávali. *Eliáš* předpovídá veliké sucho a po čase vyprošuje na nebi vydatný dešť, rozmnožuje mouku i olej vdovy sareptské a mrtvé pachole její zkrísí, ba i oheň s nebe na oběť svolává.

Eliseus na cestě do Bethel nezbedným dětem ve jménu Hospodinově hrozí, malomocenství Naamonovo zázračně léčí, na lži vého služebníka svého Gieziho malomocenství toto sesílá, ano i v hrobě leže člověka mrtvého oživuje. A což dím o *Danielovi*? Hladovi lvové nedotýkají se ho, prorok Habakuk zázračně přináší mu potravu, zkrátka, zázrak stihá zázrak, kdykoli šlo o potvrzení pravdy poslancem Božím nevěřícímu lidu hlásané.

V *Zákoně Novém* osvědčil Pán Ježíš své božské posláni i zázraky.

1. *Činil zázraky*: a) *na přírodě*: proměnil vodu ve víno, rozmnožil málo chleba, spůsobil veliké zahrnutí ryb, utišil bouři atd.

b) *na mrtvých*, vzkřísil Lazara, mládence Naimského a dceru Jairovu.

c) *na nemocných*: uzdravoval slepé, hluché, němé, chromé a malomocné.

d) *na posedlých*. O těchto zázracích Páně děje se v Písmě sv. výslovně zmínka; ale jestiž pak i mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš, kteréž kdyby měly všechny obzvláště psány býti, mám za to — praví sv. Jan evangelista — že by ani svět nemohl obsáhnouti těch knih, kteréž by měly psány býti. (Jan 21, 25.)

A na jiném místě praví též miláček Páně: „Mnohé zajisté i jiné divy činil Ježíš před obličejem učeníků svých, kteří nejsou psáni ve knize této. (Jan 20, 30.)

2. *Kterak činil Kristus zázraky?* „Chci buď čist! Mládenče tobě pravím vstaň! Odpouštěji se tobě hříchové tvoji. Jdi, syn tvůj živ jest,“ tak zněla všemohoucí slova Kristova. Někdy čině zázrak, skládal ruce, dotýkal se slinou, potřel oči, což vše bylo symbolem a nikoli snad prostředkem, na němž by zázračný účinek závisel.

3. *Před kým činil Pán zázrak?* Snad skrytě a jen před apoštoly? — Nikterak, nýbrž veřejně, před zástupy lidu, před chudáky i boháči, před učenými i neučenými, před přátely i nepřátely, před židy i pohany, před věřícími i nevěřícími.

Uznávali Tito veškeré skutky Ježíšovy za zázraky? Slyšte: Po nasycení zástupů na poušti lidé když byli viděli div, kterýž učinil Ježíš pravili: „Tento jest jistě prorok, jenž má přijíti na svět!“ A když Kristus uzdravil šlakem poraženého: „vidouce to zástupové, báli se a velebili Boha.“

Však i vzdělanci ano i největší nepřatelé Ježíšovi uznávali zázraky jeho za pravé; tak učený fariseus Nikodem pravil k Spasiteli: „Víme, že jsi od Boha přišel, neboť žádný nemůže těchto divů činiti, kteréž ty činiš, leč by Bůh byl s ním.“ A když se fariseové sešli v radu, pravili vespolek: „Co učiníme, nebo tento člověk činí mnohé divy?“

4. *Kde činil Pán své zázraky?* Buď na místě, kde zmínění nešťastníci se nalezali (šlakem poražený), buď cestou (deset malomocných, dcera ženy chananejské), buď ze zdáli (syn úředníka královského).

5. *Za jakým účelem činil Kristus zázraky?* Aby lidstvo přesvědčil o svém božství a aby zjevení byli zvláštní skutkové Boží. „Jdouce, zvěstujte Janovi,“ dí Kristus učeníkům kazatele jordanského, „co

jste slyšeli a viděli: slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očisťují, hluší slyší, mrtví vstávají z mrtvých“ (Mat, 13, 4—5.).

„Skutkové, kteréž mi dal Otec, abych je vykonal, ti skutkové, kteréž já činím, svědectví o mně vydávají, že mne Otec poslal“ Jan 5, 36.

Na důkaz, že přiblížilo se království Boží, dal Pán Ježíš apoštolům moc nemocné uzdravovati, mrtvé křisiti, malomocné očisťovati, zlé duchy vymítati. Mat. 10, 7—8.

6. *Jakého výsledku konáním zázraků dočleño?* Judsko i sousední země Malá Asie a Recko i Řím, ba celý svět přihlásil se ku praporu Kristovu na základě zázraků; každý přijímal náboženství, jehož pravosti nebe tak skvělé svědectví vydalo.

Po dnešní úvaze dáte se j. dr. přemluvití někým o opaku toho, co bylo praveno? Či přidružíte se po letech ku protivníkům našim, kteří zázraky Kristovy cestou přirozenou často i frivolním žertem vysvětliti se snaží aneb na pouhé báje a smyšlené pověsti je ponížíjí? Toho nedej Bůh! Či namítáte mi ihned s odpůrci: „Proč nyní rovněž divové se nedějí?“ Odpovídám krátce: Z počátku divů bylo velice třeba, aby základy víry upevněny byly a aby všecken svět uvěřil: kdo však ještě nyní žádá divů jen proto, aby uvěřil, ten sám jest divem nemalým, jelikož nevěří ještě, kdy všecken svět už věří. Však i nyní dějí se divové ve jménu Kristově, buďto skrze svátosti jeho, buďto skrze modlitby a památky Svatých jeho, ale nebývají s takovou zřetelností ukazování, aby s takovou slávou jako oni divové byli rozhlásováni. A ostatně kdyby Bůh lidem stále poznávati se dával, nebyla by víra více zásluhou. Blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili. Amen.

Ř e č,

na neděli XXI. po sv. Duchu.

Stůjtež tedy majíce podpásaná bedra svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, především vezmouce štít, kterýmž byste mohli všechny ohnivé šípy nešlechetníka uhasiti.

Efes. 6, 14—16.

„Neuvoď nás v pokušení,“ tak volá u vroucí modlitbě zbožný křesťan každého

dne, jsa vědom si slabosti své a nedosta-
tečnosti; „neuvoď nás v pokušení,“ tak
pěje kněz u oltáře přinášeje Nejvyššímu
nekrvavou oběť mše svaté, „neuvoď nás
v pokušení,“ tak prosí veškerá Církev ka-
tolická v den co den pamětliva jsouc ne-
bezpečenství a protivenství, jaké věrným
ovečkám Kristovým v každém okamžení
hrozí. A zajisté ne bez příčiny tak se
volá; neboť pokušení za dnů našich na
křesťana se všech stran dorážející jsou
tak četná, úklady lstivých nepřátel tak
rozmanité, že jim jen statný a v boji o-
tužilý bojovník křesťanský s prospěchem
odolati dovede. V pravdě hrozný to boj
pro křesťana, kdy proti jeho svatým před-
sezetím a šlechetným úmyslům vzpíratí
se počínají žádosti hříšné; kdy víc a více
svatá jeho horlivost chladnouti počíná;
kdy nechť a omrzlost ke službě Boží
denně v něm se vzdává; kdy jasnou kdys
mysl jeho temná rouška bludu zastírá,
tak že se mu již více nejeví tak patrným
a zřejmým vznešené učení Kristovo, tak
že se mu lež pravdou, nepravost ctnosti
býti zdá. Strašný to zápas! Kdež však
vzítí sílu, kde naléztí podporu, jakých u-
chopiti se prostředků, abychom v tom tu-
hém zápase vytrvali, neumdleli aneb do-
konce neklesli? Kdož nám v okamžení
tak trapném radou přispěje?

Slyšmež, nejmilejší, naučení sv. Pavla
napominajícího Efeské: „Stůjtež tedy ma-
jíce podpásaná bedra svá pravdou a oble-
čení jsouce v pancíř spravedlnosti, před-
evším berouce štít víry, kterýmž byste
mohli všechny šípy ohnivé nešlechetníka
uhasiti“ Efes. 6, 16. Víra tedy, nejmilejší,
živá, pevná víra jest posilou, podporou,
vydatným prostředkem proti pokušením;
skalopevná víra jest mocným štítem, jenž
nás ochrániti dovede před zkázou a poru-
šením tohoto světa, před útoky krutých
pronásledovníků. Jádrem pak a základem
veškeré naší víry jest vyznání apoštolské;
onoť obsahuje vše, co katoliku nevyhnu-
telně věděti a čemu věřiti třeba, onoť jest
umdlavajícím posilou, slabým podporou,
pronásledovaným mocnou záštitou. A toto
apoštolské vyznání víry obral jsem si za
předmět k dnešní řeči své; míním pak
ukázati vám, že *apoštolské vyznání víry vždy
v uctivosti mítí a je pilně a zbožně modlití
se máme.* —

I. Apoštolské vyznání víry máme vždy
v uctivosti mítí. Čemu katolický křesťan
pevně a neohroženě věřiti má zvlášť apo-

štolské vyznání víry v sobě obsahuje, jež zní: „Věřím v Boha . . .“ Jest to sice kratičká a prostý, než docela přiměřený způsob vyznání víry křesťanské, jenž od samých apoštolů pochodí, a proto také vyznáním aneb snešením apoštolským slove. Příčinu a pohnutku k jeho sestavení udávají sv. otcové následující: Svati apoštolé poslušni jsouce rozkazu Pána a Mistra svého: „Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření,“ dříve než se byli rozešli, usoudili obecné pravidlo víry sestavit, dle něhož by jednosvorně při hlášení slova Božího se řídili.“

Nazývá se pak vyznání toto také snešením apoštolským, buď že v sobě obsahuje jednotlivé průpovědi, které sv. apoštolové jednotlivě k celku snesli, aneb že ho jakožto známky nějaké užívali, kterouž by odpadliky a vloudilé falešné bratry, kteří sv. evangelium bludy svými porušovali, od těch, již v pravdě ku Kristově korouhvi přísahali, snadno rozeznati mohli. Sv. Jarolím připisuje vyznání toto s ostatními svatými otcí sv. apoštolům a připomíná, že tento obsah víry a naděje od sv. apoštolů nikoli na papíře, nýbrž na desce srdce napsán, dlouho ústně byl podáván a později teprv zaznamenán. Při hlédneme-li pak bedlivěji k vyznání samému, zřejmo, že na tři hlavní oddíly rozvrhnouti se dá, tak že v prvním o božské přirozenosti Boha otce a o podivuhodném stvoření světa, v druhém o Bohu Synu a tajemném našem vykoupení, v třetím pak dílu o Duchu Svatém, jakožto zřídlu a prameni našeho posvěcení se pojednává. Každý tento oddíl dělí se opět v jiné menší, jež předkové naši články nazvali. A to po pravu; neboť jako údy těla našeho rozličnými články se spojují a od sebe dělí, rovněž tak v tomto vyznání víry vše, což zřejmě aneb od jiného odděleně věriti máme, se nalezá.

Nuže nejmilejší, vyznání toto, které sáhá až do časů apoštolských a v Církvi pro svou starožitnost a výbornost vždy u veliké bylo účtě, pro něj tisíce křesťanů mučiti se dalo ano i život svůj ochotně položilo: vyznání toto apoštolské neměli bychom i my v uctivosti miti? Chtěli bychom snad před světem se stydět vyznati, že náležíme ku praporu Kristovu, že se hlásíme k oněm božským pravdám, které Kristus na kříži svou smrtí zpečetil? Ať svět o nás jakkoli soudí, nechť haní a tupí nás, nedbejme; dokažme, že jsme

hodní a zdární synové slavných předků svých. Držme se pevně tohoto vyznání víry, jež Církev má od sv. apoštolů, apoštolové od Krista a Kristus od Boha. Krásně volá sv. Augustin: „Vyznání apoštolské jest sice na slova chudo, ale na tajemství bohato. Co skrze patriarchy vyobrazeno, v Písmech zvěstováno, skrze proroky předpovídáno buď o Bohu věčném, buď o Synu z Boha zplozeném a jednorozeném, buď o Duchu Svatém . . . aneb o smrti a tajemství vzkříšení Páně: toť vše ono krátce obsahuje, protože každý se tomu nauč, kdož víru vyznáváš.“

A když nejmilejší, apoštolské vyznání víry věrně v paměti mítí a je jako drahocenný poklad chovati budeme, brzy také poznáme jeho skvělé účinky. Neboť, jak píše sv. Jan Zlatoústý, ono věrici posiluje, dokonale upevňuje, pocestné střeží, vytrvalé utvrzuje, ty pak, již dobíhají cíle, korunuje. Neplujmež proudem novověké liché osvěty, nýbrž pilně následujme příkladů svatých a světic Božích, jichž posledním vzdechem v ukrutném mučení bylo vyznání: „Věřím v Boha.“

Sv. Petr z Verony, člen řádu Dominikánského již jako sedmiletý pacholik naučil se ve škole proti vůli strýce svého urputného to kacíře Ariánského, vyznání apoštolskému, jehož častěji v životě za obranu proti bladařům užíval. On jsa ukrutně trýzněn od kacířů, modlil se je, ano již polomrtev, nemoha více mluvit, na zemi svou krví napsal slovo: „Věřím.“ Třikrát blažen ten, jemuž tak svítí světlo sv. víry v životě i ve smrti! Jak krásný to a následování hodný příklad! Nazýváme věk náš osvíceným, kdežto pro středověk nezuáme lepšího významu než zatemnělý. Mníme-li snad právem, že jsme osmnácté století předstihli vzdělaností a učeností? O kéž bych mohl připojiti „věrou a ctností!“ Než proto nezoufejtež! „Čas yše mění i časy, k vítězství on vede pravdu; co sto věků bludných hodlalo, zvitne doba.“ Z paláců víru vypuditi se snažili jakožto nepohodlnost, z kruhů učenců co zatemnělost, z chýží měšťanských co zbytečnost ano i z prsou chudiny co zpozditost. Však na jak dlouho? Se slávou vrací se opět tam, kde po ní dříve nohama bylo šlapáno. Poznali jste, nejmilejší, že apoštolské vyznání víry v plné míře jak pro svou starobylost, tak pro svůj výborný obsah toho zasluhuje, abyste je vždy v uctivosti měli. Ježto však pokušení se všech

stran na nás dorážejí a víru naši zvíklati se snaží, neznám lepšího a vydatnějšího prostředku, abychom jim odolali a svou víru čistou a neporušenou zachovali, nad pilné a nábožné modlení se apoštolského vyznání. —

II. Apoštolské vyznání víry máme se vždy pilně modliti, abychom svou víru čistou a neporušenou zachovali. K tomu vybízí nás již sv. Církev předpisující je k modlení při rozličných obřadech a pobožnostech. A to nikoli bez důvodů „Cvičení dává umění,“ praví přísloví; jako vojín, často a pilně cvičiti se musí, má-li z něho řádný obrance vlasti se státi; tak i křesťan nesmí ve cvičení se u víře ustávat, má-li z něho býti pravý Kristův bojovník. A nejlepším cvičením k upevnění ve víře jest, zajisté časté modlení se apoštolského vyznání. Čím jest voda rostlině, tím jest víře vroucí modlitba apoštolského vyznání. Voda občerstvuje rostlinu, skytá jí nový život, podporuje její vzrůst a zdar. Zdaž něco podobného neděje se při věle modlitbě apoštolského vyznání? — A jako rostlina postrádající vláhy vadne, zakrnlí až i uschne docela: rovněž tak i naše víra ochabuje víc a více, až zanikne v srdci i poslední jiskřička. Či nepoučuje nás o tom denní zkušenost?

Avšak pilné modlení se apoštolského vyznání víry jest nejen prospěšné, nýbrž i velmi potřebné ku přemáhání všech pokušení. Není žádného pokušení proti němuž by apoštolské vyznání účinného léku neposkytovalo; dvanáct článků víry, v němž se dělí, jest dvanáct pramenů, jichž voda nás v tuhém boji občerstvuje a k jištějšímu vítězství posiluje.

Aby však vítězství naše bylo vždy jistým a účinek z modlení se apoštolského vyznání plynoucí spásnosným, musíme je netoliko pilně, nýbrž i nábožně modliti se. Mnozí z vás modlí se apoštolské vyznání snad dosti často, ale jak? Odřikávají pouhá slova. Nejmilejší, taková modlitba nemá platnosti před trůnem Nejvyššího. O těch a podobných platí slova Spasitelova: „Lid tento ústy sice mne chválí, ale srdce jeho daleko jest ode mne“ Mat. 15, 8. A co pravil Kristus Pán o modlitbě vůbec, to platí o apoštolském vyznání víry zvlášť. Pročž modlíce se toto vyznání sebežte mysl svou, připravte srdce svá; ať každé slovo, jež vyřknete, celé vaše útroby proniká; nechť věle cítíte, co ústa pronášejí. Modlete se je zvlášť ve

strastech a souženích, neboť ono vlévá v duši zarmoucenou útěchu a činí ji tichou a odevzdanou do vůle Boží! A byť i sebe větší soužení na vás doléhalo, neodcizíte se Bohu, nezemdlíte v plnění jeho svaté vůle, neodvrátíte se od Jeho lásky ale spíše zvoláte se sv. Pavlem: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? — „Když Bůh s námi, kdo proti nám?“

Poznali jste, nejmilejší, že netoliko v uctivosti míti, nýbrž i nábožně modliti se máme apoštolské vyznání, aby zdárného užitku přineslo duši naší. Proto neopomeňte je nábožně říkati i když ráno vstanete i když u večer na lůžko se kladete. Písmem plamenným vryjte si je do srdce, často a zbožně je opakující! Apoštolské vyznání víry budiž vám zrcadlem, v němž často budete se shlížeti, zdali vše srdcem věříte, co ústy vyznáváte. Pak zajisté šťastně pokušením odoláte, srdnatě v boji tuhém vytrváte, a až síly vás opouštějí a zrak váš trhati se bude, tenkrátě radostně budete moci všickni zvolati: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonál, víru jsem zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce; a netoliko mně, ale i těm, kteříž milují příští jeho.“ Amen.

Jak poukazují k tomu časové poměry, že náboženství zjevené jest pro člověka vzdělaného jako pro nevzdělaného.

(Práce konferenční.)

V krásné Helladě, kde duch lidský slavil divy své, kde důvtip s krásou v ladném celku se pojil, povstává muž před věky dávnými, aby pronesl slova, jež by byla poučením časům všem, jež by jim byla i výstrahou, až dojdou dle věčných úrad božských svého vyplnění. Věstec, jemuž bylo jméno Sokrates, a kterého vlast jeho oslavila přijímám „nejmoudřejšího,“ otevírá prorocká ústa svá, a žák jeho na věčnou paměť znamená slova, jež jimi proudí: „Nepřijde-li něco s nebe, všickni zahyneme!“ — Nemnoho slov, ale smyslu mnohého, významu velikého! „Zahyneš ty,“ věští v nich věhlasný tento pohan, „který duchem svým budeš se nořiti ve svět nadsmyslný, který budeš míti rozhovory o životě, jemuž není konce,

zahyneš i ty Platone, i nauka tvá, která všecko věčným vidí ve svých ideách, i já zahynu, který záblesk světla chtěl jsem vám ukázati v ovzduší rozumu obmezeného; zahyneš i ty, který zdoben jsi věncem pěvců vyvolených, zahynou i tvé vzletné a vznešené zpěvy, zahyneš i ty, jenž se budeš cítiti unesena velebným šestíměrem Homerovým; zahynou i tvé myšlenky Lykurge, Solone, kteří oblažili jste naše kraje svojí ústavou, zahynou všickni vaši stoupenci a věhlasní státníci, kteří svět svým důmyslem budou chtítí řídit; zahynete, ač již dávno hynete, i vy nešťastní heloté, kteří stížení jste břemenem nesnesitelným; zahyneš i ty vlasti má, zahynou tvé proslavené dějiny, zahyne tvá a celého světa vzdělanost; zahynou koruny, kterými zdobeny jsou a budou hlavy králův, — zahyne celý svět, i vy, kterým dostalo se svobody a vědění mnohého; i vy, kteří pode jmem otroctví klesáte; zahynete všickni: nepřijde-li něco s nebe, co by bylo věstkyňi života nového, co by nám snálo tmu s očí, jako kdysi dle báje Athena Diomedovi učinila.“ — Tak asi pěl hlasem labutím po vlastech hellenských dávno-věký ten stařec žal a snad i naději v lepší budoucnost. A že pěl žal, jenž nebesa pronikal, Bůh splnil naději — ale ústa starcova ještě neumlkají. Rozdíl jenom ten, že kde dříve žal, nyní hrozbu a trest smrti věští v zápětí. Hlas jeho po východě hněvně zněl, když sv. Jan na ostrově Patmosu pérem orličím oslavuje Slovo, jež s nebe již přišlo, a jež, ač ku svým přišlo, svoji ho nepřijali. Hlas jeho výstražněji a ozvěnou desaterou zní i za dob našich, kde, co Slovo vzbudovalo, Herostrat směle odvažuje se páliť. Hlas ten jako srdcebolná elegie došel i k uchu mému, když jsem poprvé přemýšlel o svém úkolu, jehož nadpis: „Jak poukazují k tomu časové poměry, že náboženství zjevené je pro člověka vzdělaného jako pro nevzdělaného?“

O této větě jest mně tedy uvažovati. Dříve však, než s úvahou svou započnu, měl bych pojmy věty nadzminěné vysvětliti. Než pojmy ty jsou jednak příliš známý, jednak rozvod jich vidí se mně při jednotlivých částech pojednání příhodnějším. Jenom výměr pojmů „vzdělaný a nevzdělaný“ jsa příliš relativní působí mně nemalé nesnáze. Než i zde snad nechybím, když poprosím několik jedinců školou a kulturou vyšší dnes odchovaných jakož i

několik všeho toho prostých, aby nám oni sami znázornili záhadu tu logickou „in concreto,“ již jest těžko mně vysloviti „in abstracto.“ A nyní jsa již takto uspokojen a mávaje v ruce práporem, na němž zlatem září slova: „Rovnost, volnost, bratrství,“ ponořím se duchem svým jako dítko 19tého století „in medias res.“

Blázen říkal za dob starých: „Není Boha.“ Novověcí blázni jsou však opatrnější. Práví zprvu: „Jest Bůh, ale ten Bůh jest tak velebný, že se ani ke tvoru snižiti nemůže; jest Bůh, ale tak jest dobrotiv, že nezná trestu, ale okem milosrdenství hledí i na hříšníka, aniž by tento vyronil jediné slzy pokání z oka svého.“ „Ano jest Bůh“ volají; oni sami však v Boha toho nevěří. Oni ho přispůsobují svému zvrácenému rozumu, jako by ho pro svět tento již nebylo, oni ho upravují dle obrázů své bujně fantasmie, aby ho v době příhodné mohli popřítí, aby zavedli rovnost na zemi, jež vrcholí v zásadě: „Není Boha!“ A když není Boha, aneb, jak stoupenec ještě „slabého“ ducha“ kóji, jest Bůh, ale bůh, jenž se buď o svět tento nestará, aneb nad hříšníkem se smilovává, aniž by tento musil uznati vinu svou, není důsledně dle jich rozumu žádného Syna božího, který by Boha smířil a pramen milosti otevřel chodci na této zemi. A když není Syna božího, jest poslání církve katolické bludem, a ona postavena na roveň každé náboženské společnosti, protože jako každá jest učitelkou pověry. A když jest náboženství každé bludem, kdo jim ručí za to, že jest duše lidská nesmrtelná? Cicero mluví pro smrtelnost široce, pro duše nesmrtelnost též široce; oni volí prvé a jí popírají. — Takové zásady hlásá dnes moderní řečník s tribuny ku všemu lidu, takové nauky přednáší dnes učitel svým dospělým učňům — a tito opět, když siň školní opustí, šíří evangelium toto novověké po vlastech našich; ano učení to vniká v naše české chaloupky, a oni jen plesají, je-li rovnost smýšlení i u toho, který vědě věnuje život svůj, i u toho, který odívá se prostou halenou. Než zanechme další jejich věrouky, a pozorujeme, jak všem třídám společenským víra tato prospívá!

Blázen dob našich praví ve svém závěrku sofistickém: „Není Boha!“ Blázni ale mají někdy jasné myšlenky, mají i jasné okamžiky, ve kterých ztracují to, co dříve byli pověděli. Což pak blázni

no novověcí nemluví, aneb nemyslí ve svých šťastných okamžicích někdy jináče, než jak světu byli projevíli? Nevniká v srdce jich myšlénka: „A jak kdyby přece byl Bůh, Bůh křesťanský!“ Nejeví se ve vážných chvílích na jich tvářích nepokoj, malomyslnost, tesklivost a zoufalství? O zajisté časté jsou ty okamžiky pro ně, ale zřídka jsou jim ku pokoji. Učený chápe se děl nového filosofa. Ale s jakou radostí? Ví předem, že, co první neb druhý tvrdil, on bude zatracovati, ví předem, že bude Boha, v něhož věřil, popírat. A to ho má upokojiti? Vždy jiné důvody, vždy jiné doklady, a vždy též výsledek — čirá nevěra — to ho má přesvědčiti? Neukojí ho nauky ty, a proto je opouští a jde, aby v radostech a lahodách světa zjednal pokoj srdci, kterého mu „jeho věda“ dáti nemohla, a tam se setkává s člověkem, jemuž nebylo popráno v knihách nčených čítati, kterého ale stihlo neštěstí jako prvního, že totiž ztratil víru v Boha svého. U něho byl ale postup snadnější a rychlejší. Rozum jeho nebyl tak vytríben, aby mohl o nauce nových věrozvěstů přemítati. — Přijal lež; — myslil, že tomu přivykne. Však nepřivyká! Hledá tudíž soudruhy a doufá, že ve středu jich útěchy dojde. Však nenašel ji ani tam; zlořečí proto Bohu, v kterého věřiti nechce, zlořečí světu, i sobě; a teď podává si s učeným navzájem pohár rozkoší světských, aby aspoň tím způsobem pokoje došel. — „Jsou ubohými oba,“ praví zjevené náboženství, „jsou nešťastnými,“ voláme my, a to tím více voláme, že malá knížka by ukojila jejich touhu po pravdě, která, že pravdou jest, musí býti jedna, absolutní. V knížce této rozřešují se otázky kosmologické, metafysické, historické, anthropologické s takovou určitostí, že jim každý, kdo jen zdravý rozum mítí chce přisvědčiti musí, s takovou snadností, že jim, jak posluhač vysokých škol, tak malý žáček, chodící v dřevěnkách do horské školy stejně porozumí. Jest to katechismus, v kterém již na první stránce čteš, že Bůh jest, že býti musí. A pak vypočítěny jsou jeho vlastnosti. Jaká to moudrost, všemohoucnost, jaká to spravedlnost, dobrotivost, jak vznešené jsou doklady, jež z dějin, z přírody jsou uvedeny! Čta toto musíš zvolati se žalmistou Páně: „Tys oděn světlem jako rouchem, a chodíš na křídlech větrů, hlas tvůj tvé jest hřímání a země jest naplněna vladařstvím tvým, ty když otvíráš ruku

svou, požehnáním všecko naplňuješ, a když odvracíš tvář svou, vše hyne a v nic se rozpadá. (Serm. 16. in Cant.) A v tom Bohu bys nenašel blaha svého? Velebíš krásu a vznešenost kol sebe, a ta krása, ta velebnost v míře nejvyšší, jaká u Boha jest, by tě obdivem nenaplnila? Však ty tam najdeš také pokoje. Poznáš, že Bůh jest osobní bytost jako ty jsa korunou pozemského tvorstva jsi osobní bytostí, poznáš, že Bůh k tobě mluvil, a že musil mluvit, protože ty mluvíš; poznáš, že jest Bůh tvým stvořitelem, a ty tvorem jeho, poznáš, že Bůh otcem, a ty dítětem jeho, poznáš, že jest otcem milosrdným, který tě zhřešivšího na milost přijal, když Syna svého na svět poslal, abys nezahynul. Ano Kristem jest tvůj poměr k Bohu, k člověku, k bližnímu, k celému vesmíru tak přesné a jasné vytčen, jak o tom nikdo před tím, neměl poněti. Ano Kristus vše vysvětluje, bez Krista ani vzdělanému, ani nevzdělanému se dobře nedaří. Jsi bez Krista — a jsi právníkem. Co jest tvůj věhlas jako soudce platen, nezná-li tvé svědomí zákonníku božího o 10ti článcích, zákonníku, jenž má nejvyšší sankci Kristovu? Jsi bez Krista — a jsi dějepiscem. Co jsou všechny tvé vědomosti, všechny tvé výzkumy? Jsou události nahromaděné, kterým schází střed, kolem něhož se pohybují, kterým schází příčina, která je objasňuje, kterým schází pragmatická souvislost, která v jeden ladný celek je spojuje. Bez Krista přijdeš k výsledkům, které pravdě dějinné i zkušenosti odíratí musejí. — Jsi bez Krista — a jsi jazykozpytcem. Co jest ti veškeré linguistické vědění platno, jestliže nezasvěcuješ vznešené formě vznešený obsah, který jest podkladem a silou života lidského. Jsi bez Krista — a jsi mudrcem. Znáš věty antických a moderních filosofů, kteří sice vznešeně mluvili, ale životem teoriím svým nejvíce škodili. Co jest ti platna veškerá filosofie, když životem svým nazval ji lží ten, který jest jejím původcem. U Krista však jest jináče, tam za slovem ihned skutek následuje; on jest učitelem všem lidem. Dítěk vychovavší nedovede nauka slavného Rousseaua, který své vlastní dítky odchovává v nalezinci, ani nauka samého Platona, kterému se nepodařilo ani jedinou obec dle soustavy své reformovati: k tomu třeba jest samého Krista. On se ujímá vzdělaných a jako jasná luna ukazuje jim cestu na úzký stezník vědy lid-

ské, on se ujmá chudých a radí jim při vší bídě k trpělivosti a vděčnosti k Bohu, on se ujmá pronásledovaných, a jich pronásledování svými pronásledováními blahoslavi, on smutnému zpívá hymny nebeské, on zpupnému burácí hlasem svého evangelia jako hromem do svědomí. A uvažme ještě toto! Syn boží to řekl! Jaká to síla, útěcha, vodítko pro každého. Avšak Kristus netoliko návod tobě dal, ale on i hojně prostředky, abys pokoje zde i tam dosáhl, církvi katolickou dosud ti skytá. A těmi prostředky často pohrdáš — zvláště v dobách našich sv. zpověď a sv. přijímání jest ti obtížným. A přece po lidsku jen mluveno, který úkon jest na světě vznešenější! Poznati sebe, své vady, svou slabost považovali Řekové za první a nejdůležitější krok k ctnostnému a blaženému životu. Nenadarmo čítali na chrámě Diany Efeské: „Poznej sebe sama!“ Poznati tedy sebe jest pro tebe těžkým, ale polepšiti se vlastním vedením jest daleko těžší úlohou. Věta Ovidiova: „Meliora video proboque, deteriora sequor“ jest dosud v plné platnosti. — Jest ale přece místo, kde poznati sebe a polepšiti se můžeš, chceš-li jen dbáti slov výstražných — jest to zpovědnice. Když ti řekne kněz: „Jsi hříšníkem; budeš jím pokud nenavrátiš cizího statku, cizí cti, pokud se nebudeš varovati příležitosti ku hříchu,“ jsou to slova, jež Bůh u své nejvyšší auktoritě ústy kněze — člověka k tobě mluví. Žádného zde více odvolání, aneb se podrobiti, aneb užstatí týmž, jakým jsi byl dříve. Ovšem za našich dob snažíš se mnoho poznati, studuješ všemožné charaktery, abys jich ctnostem se přiučil; ale což to jest platno, amor jako cognitio incipit ab ego. Musíš tedy poznati sebe. Kdo nezná sebe, nezná svých vad, činí poklesky na cestě ctnosti i na dráze svého povolání. Kolik se jich zklamalo mezi vzdělanými i nevzdělanými, kolik obětí padlo domýšlivosti, pýše, vrtkavosti, která se jen sv. zpravedlím přemáhá. Nemyslí také, že tě kdo spravedlivěji soudí než zpovědník. Svět ti lichotí, filosof tu neb onu vadu omlouvá, jenom kněz tě nestranně, ať si kdokoliv, dle práva přirozeného, zjeveného i lidského odsuzuje — a tak se poznáváš — a dbaje jeho rozkazů, rad, na cestě ctnosti pokračuješ. A abys pokračoval, silí tě církev sv. chlebem života, abys neodpočinul dříve jako sv. Augustin, až spočine srdce tvé v Bohu. K tomu směřují všechny ty úkony velebné,

milosti boží schránky, které jsou s to z tebe světce učiniti, jak dějiny i zkušenost nasvědčuje. Tak se o tebe církev sv. stará, a to proto, že máš duši nesmrtelnou. Za našich ale časů voláš, a nevzdělaný za tebou opakuje: Člověk hyne jako tráva.“ Hyne li člověk jako tráva, musí jako tráva bezstarostně růsti a životu tomu se těšiti. Však zastáváš úřad, aneb pracuješ v potu tváří pod nebem širým a mnohé svízele, strasti svírají tě při tvém zaměstnání — a ty přece chceš býti blažen za svou práci, za svou námahu. Zde ale na světě blažen nejsi — a doufáš, že nebudeš, proto činiš konec životu svému sebevraždou. O kolik za našich dnů čítáme a slyšíme zpráv o sebevraždách i mezi těmi, již si zvykli na jméno „plebejové.“ Jak by byli často sobě, nebi, společnosti lidské zachováni, kdyby se nebyli o víru v nesmrtelnost duše oloupili. Ta víra by je byla poučila, že láska boží jednou na věčnosti naplní ty touhy, jež sama v srdce naše vdechla, že spravedlnost boží nahradí ty strasti, jichž ruka Páně na člověka mezi všemi tvory vložila nejvíce. Ano ta víra by je časně i věčně blaženými učinila. Než dosti o tom! Jest již otázka, která rovnost jest prospěšnější; zdaž ta, která jest bez Boha, bez Krista, bez církve pravé a duše nesmrtelné, aneb ta, která vše toto měrou stejnou každému udílí. Poměry časové nás poučují, abychom se modlili za rovnost, za jakou se modlil kdysi boží Syn konaje svou modlitbu velekněžskou: „Otče svatý, zachovej je, kteréž jsi mi dal, ve jménu svém, aby byli jedno, jako i my“ (Jan 17, 11.).

(Dokončení.)

K vysvěcení chrámu Páně na Smíchově. (27. září 1885.)

Aj, ký svátek Smíchov slaví,
že tam spějí lidu davy?
Komu prapory ty vlají v oslavu? —
Vojvodovi země, světci Václavu!

Hle, jak pnou se k nebi báně
smíchovského chrámu Páně,
jenž má zasvěcen dnes býti v oslavu
vojvodovi země, světci Václavu.

Jak ty zvony slavné znějí!
Zdá se, že to hymnu pěj!

všem, kdož na chrám dary skytli v oslavu
vojvodovi země, světci Václavu.

Velebí i svého dárce,
Ferdinanda, Čechů vládce,
s chotí svou, jenž první dar skyt v oslavu
vojvodovi země Václavu.

Kéž, jak chrám ten k nebi pne se,
k výši nás již svornost vznese
pod korouhví Václavskou jen v oslavu
vojvodovi země, světci Václavu!

Jan Zehnal

Duše lidská jest nesmrtelná.

Podává Jos. Pazderka.

(Dokončení.)

Bůh jest také zákonodárce a pán. Neustále zjevuje našemu svědomí svůj mravní zákon, jehož šetření máme, tak že jasné a beze vší pochyby poznáváme, co činiti máme a co dobré jest. Bůh jest také nesmírně spravedlivý a moudrý a znaje slabost naší vůle i možnou vzpoudu naší svobody, musí při svém zákoně proti tomu opatření učiniti. Spravedlnost jeho žádá v tomto případě potrestání přestupitele, aby se to bez újmy jeho spravedlnosti státi mohlo, musí dávaje zákon i trestem pohroziti, aby člověk věděl, že hlasem svého svědomí bez trestu pohrdati nesmí. Vše to se stalo. Bůh dal zákon a pohrozil zároveň trestem, svědomí nám při jednom každém případě zřetelně praví, zdali pod zákon sluší, a přede vidíme, ani pohrdači zákona Božího, na zemi bez trestu zůstávají. Nežřídka přichází člověk ke cti, jmění, k slávě hanebnými úskoky, nesvědomitými piklemi a opovážlivým pohrdáním svědomím a zákonem. Prazvláštním poblouzením ducha a mravů přicházejí lidé, kteří všechnu úctu před Bohem, všecek stud před lidmi, všechnu lásku k povinnosti a spravedlnosti nohama zašlapali, k slávě a bohatství; pochlebníci obletují je v zástupech, spolky volí je za čestné členy, ba i vrchnost světská, téže všeobecné zaslepenosti přístupná za živa i po smrti neobyčejnou čest jim prokazuje. A přede byl celý život takového štěstila pásmem vzdorných vzpour proti spravedlnosti a přísným soudům Božím. Na druhé straně vidíme lidi, kteří si pleťichy, nespravedlnost, pochlebnictví oškliví, jmění, pokoj ba i život povinnosti a účte

před zákonem Božím obětují; a jsou nenáviděni, pronásledováni, uráženi, nešťastní. Co se přihodilo Ježíši Kristu spravedlivému, to se ustavičně opakuje. Kdybychom mohli hloub vniknouti v smutné zkušenosti života jistých rodin, lidí a duší, jichž nikdo nezná, jakbychom žasli nad velkým hrdinstvím, jež láska k ctnosti vnuknouti umí.

Zdaž však spravedlivý za svou věrnost na tomto světě odměněn bývá? Patrně nebývá. Přechásto se mu od těch, kteří jsou kolem něho, jen posměchu dostává. Svědectví jeho svědomí není žádnou odměnou; to může na nejvyšší vzbuditi pocit, že jí zasluhuje; ale trapné soužení, že člověku jest bojovati proti těžkostem, jež se neustále kolem něho zdvihají, ponechává ve vší hlubokosti a rozsáhlosti. V těchto bojích a půtkách ukazuje spravedlivý zmužilost a odevzdanost, ale šťastný není. A jakou lidskou odměnu mohli bychom dáti tomu, který má odvahu přinést největší obět, obět života? Jakou mučenníkovi, jenž za vlast a přesvědčení své zemřel. Odplata musí následovati po hrdinském skutku; pakli po smrti následuje nic, spravedlivý vůbec žádné odplaty neobdrží. A zlý, jenž zákonem Božím zhrdá, zdaž ten na světě trestán bývá? Zlý nebojí se lidí, tiť jeho bohatství a slávě pochlebuji, nebojí se svědomí, toť má osten tupý, a tak nemá ani hryzení svědomí, v němž bychom trest vinníka hledati mohli. Dlouhý návyk nepravosti a zlému zatvrzuje svědomí a udušuje výčitky jeho. A jako mučnická smrt, tento vrchol ctnosti, bez odplaty zůstává, jestli člověka smrt zničí, tak i největší zločin, sebevražda, všeho trestu by zbyl, kdyby život v nic se rozplynul.

Tedy z dvojího jedno: buď zákon neslibuje odměny a nehrozí trestem, a tu nejvyšší zákonodárce vyhodil své zákony, nestaraje se, zdaž se zachovávají, pak jest tento zákonodárce bez spravedlnosti, dobroty a moudrosti; aneb zákon Boží slibuje odplatu a hrozí trestem dle toho, jak člověk ho zachovává aneb přestupuje. Domnění však, žeby Bůh byl bez spravedlnosti, dobroty a moudrosti jest rouhání; zákon jeho musí tedy odplatu a trest přinášeti. Ale to se na tomto světě neděje; proto musíme vyznati, že zákon svou činnost na jiném světě projeví a tu jest ovšem patrné, že tento život vezdejší jest přípravou pro život budoucí, a ten že jest, Bůh i duše naše potvrzuje.

Rousseau praví v Emilu: „Kdybych neměl žádného jiného důkazu pro nesmrtnost duše než vítězoslávu zlého a utiskování dobrého na tomto světě, tož by to jediné stačilo, odníti mi všechnu o ní pochybnost. Takový křiklavý zlozvuk všeobecného souladu světa vede mne k tomu rozluštění, že si pravím: Nemůže vše s ži votem konec vzít.“

V týž rozum vyjadřuje se Addison v Catonu: „Bůh musí svou věc pomstiti a převrácené trestati. Či nepláče zde ctnost, aneb není od drзости utištěna? Klečíc musí nevinnost šíji svou před zločinem zde shýbati. — Pojdme tedy rychle z tohoto tmavého žaláře; potom tě pravdo nebeská beze stínu spatřím! — Tento život jest sen a smrt probuzení.“

Fenelon pak píše: „Kdyby vinníci již zde trestáni byli, lidé by snadno pokoušeni byli, dáti víru nevěrcům popírajícím život budoucí. Vidouce však, ani lidé nejčernějšími zločiny obtíženi beze všech trestů umírají, jakoby vždy byli spravedliví bývali, neříkejmež jako lidé slabého svědomí a beze všech zásad říkají: Viděti že není Boha, nýbrž myslíme, že mnohonásobným způsobem dokázáno jest: jest Bůh spravedlivý, jenž světem vládne a žádného dle zásluhy trestati neopomene. Hříšníci, kteří v tomto životě bez trestu jsou, nejpatrnějším jsou důkazem, že jest život budoucí, kde je Bůh neomylně najde.“

A což není spravedlnosti mezi lidmi? Není pochybnosti, že myšlenka mravní odpovědnosti a panující spravedlnosti všeliké zřízení lidské proniká a lidský život ovládá. Ale tato spravedlnost od člověka samého provedena a uskutečněna býti nemůže. K tomu se nedostává dílem dokonalé známosti skutků, dílem moci a potřebných prostředků, aby se vše vyrovnalo a každému po spravedlnosti stalo; kolikráte i dobré vůle se nedostává, tak že spravedlnost lidská často pramalé jest důležitosti. Odtud vidíme: jak dlouho svět, tak dlouho nespravedlnost mezi lidmi. Toť důkaz, že spravedlnost zde často nepřetrženě a ohavně urážena konečně smířena býti musí, a že jest nad námi mocnář, jenž s démantovou silou odplácí a každému dle práva činí. Ten čas patrně leží za smrti jednotlivce. Odtud prohlásil sám Robespierre: „Idea nejvyšší bytosti a nesmrtnosti duše jest ustavičným voláním po věčné spravedlnosti.“

A co svědomí? Nepraviliž apoštolové

nevěry, že každý člověk má své nebe a peklo v sobě dle toho, jednali dobře neb zle? V těch slovech jest poloviční pravda. Ovšem že zlé svědomí již zde nepravost kárá, a i ctnost vlastní svou odměnu již zde nalézá. Hryzení svědomí a pokoj srdce mohou nám již na zemi dáti okusiti pekla neb nebe — ale jen tenkrát, jeli Bůh. Bez Boha svatého a spravedlivého jest svědomí prázdné slovo, jehož se každý rozumný co nejdřív zhostí, ano co mluvíti a znamenati nemá. Pakli jest Bůh spravedlivý a svatý, tož následuje: jest spravedlivá odplata, a ježto na zemi jí není, jest na onom světě.

V muce svědomí a pokoji srdce není také všechna odměna nepravosti a ctnosti; neb mnozí své svědomí uspávají a největší zločinci dokonce udušují. Trest jejich musí budoucnosti ponechán býti. Proto mluví také ony hlasy a náady srdce, jež lítostí, bázní a naději nazýváme a jež také teprv po dlouhém čase a s velkým pomáháním utlumeny býti mohou. Ani radosti ctnosti nemohou býti celou její náhradou; jsouť často drahé, nezřídka i životem se splácení. Aby jen lidi vábily, nejsou, jak zkušenosť učí, dosti silny a laciný, tím méně mohou za plnou odplatu všech obětí, jichž ctnostný život žádá platiti. Young (Nachgedanken 7. Nacht) o tom praví: „Ctnost jest boj, ale kde se bojuje za malou mzdu? Oni, ježto tak zvučně samomzdu ctnosti chválí, chtějí býti již zde anděly; avšak lichotice ctnosti zabíjejí ji a zrazují, dávajíce jí tak slabé pohnutky a strážce. Koruna, nevadnoucí koruna na onom světě nadechuje duši; jen tato a ta jediná může úkladům těla a nájezdům světa držeti rovnováhu. Ctnosti bylo by hladnou smrtí umřiti, kdyby toliko ze špatného žoldu země žíti měla.“

Dobré a zlé svědomí nenahrazuje tedy nikterak nebe a pekla. Jestli uspaní aneb úplné udušení svědomí jako nepohodlného napomínáče bezbožníkovi, pochybujeli o věčnosti, tak snadno již teď se daří, čím spíše bude zardouseno; jestli jisto, že věčnost není a hrczby v našem nitru že prázdné a lživé jsou.

Než řekne se snad: Docela nelze svědomí zabiti; jen na nějaký čas je lze ukonějšiti.

Nám jest jednostejné, možno li úzkost svědomí úplně aneb jen částečně zaplašiti. Možno-li úplně, tož nemá zlé celého svého trestu v sobě a ve vědomí vinníka. Pakli,

přese všechny pokuty udusiti je zcela, nezmezí, tož dosvědčuje tento nevyhladitelný hlas svědomí, tento částečný trest hříchu, že jest Bůh, odplata, věčnost; neb o všech těch věcech vydává svědomí v člověku svědectví, nejsouc než vědomí naší odpovědnosti na onom světě naproti spravedlivému soudci, trestajícímu a odměňujícímu. Kde tohoto není, tam ohledy svědomí přestávají.

Dobře píše Segneri (Der Unglaube unentschuldbar I. c. 30 n. 14): „Jakou moudrost ukázal by zákonodárce, kdyby zlodějům, cizoložníkům a zbučníkům hroznějšího trestu neustanovil, než ten, jež v srdci těchto spustlých lidí kradení, cizoložení a loupení s sebou nese. Nejhorší zločinci byli by pak nejméně potrestáni.“ Neb čím člověk spustlejší, tím cit mravní slabší. Opatřiv člověka svobodou, smyslem pro ctnost, šlechtnost, velikost a krásu, obdařiv jej citem spravedlnosti a svědomím, jež mu jako zákon do duše dal, propůjčiv mu pojem dobrého a zlého, ctnosti a nepravosti: Bůh chtěl také, aby člověk těchto ideí a pudů následoval, hlasu svědomí poslouchal, jím se vésti, puditi a zdržovati nechával, citu pro ctnost se oddal a svobody ku své spáse užíval, rozhodna se trvale proto, co šlechtné, vznešené, dobré a krásné jest.

Kdyby duše po smrti nežila, jak nerozumně, nedostatečně a nehodně, bídne a směšně vypadaly by prostředky Tvůrce, aby člověka k šetření své vůle přiměl aneb potrestal, kdyby ji pohrdl. Neb nemáli člověk po smrti ani co doufati ani čeho se báti, jestli vše, odměna i trest, na to se obmezuje, co nám svědomí činí, máliž člověk čeho očekávati a čeho se báti, co by za to stálo? Co pak má od Boha očekávati a čeho se báti, jestli ho ruka Boží na onom světě zastihnouti nemůže a na tomto nechce, ana země patrně místem odplaty není.

Avšak Bůh nevládne ani nespravedlivě ani neúčinnivě aneb pošetile; nýbrž řídí člověka zcela dle jeho přirozenosti; proto mu vryl přikázání a svědomí v srdce, a ať pokušení sebe živěji vábí, zlé sebe mocněji bodá, náruživosti sebe prudčeji bouří: prostředky a cesty Boží, aby své velebné vůli a svému zákonu platnost a vážnost, sílu a důkaz aneb potřebnou nejvyšší zadosť zjednal, mimo zrušení lidské svobody, účinnivější býti nemohou.

Vezměte však naději nebe a bázeň

pekla, věčnou odplatu a Božskou spravedlnost a tím i svědomí. a není podnětu pro ctnost s její velkými oběťmi ani stihla pro nepravost s její mocným vábením, potom odpadne všeliká příčina k rozšafnosti a varování se sebe krajnější špatnosti.

Není-li na onom světě žádného odplacujícího vyrovnání, tož se podívejte na ty výborné prostředky, jež nejvyšší moudrý Bůh zřídil, aby svým zákonům poslušnost zjednal.

Jeli víra v nesmrtelnost předsudek světa těžce oklamaného, jeli ohled na onen svět, jeli šetření svědomí bláznovstvím, pak jest víra v Boha předsudkem a bláznovstvím, pak jest člověk hovící více citu ctnosti a svědomí, nežli náruživostem a pachtící se po dobrém s největšími oběťmi jediný blázen. On, jsa dobrodince člověčenstva, byl by trávil život ztracený, byl by politování hodný blouznil a zasluloval by, aby jeho bláznovství památný sloup vztýčen byl. Nejrozhodnější a nejpodlejší sobec pak, nejohavnější bidník, jenž štěstí tisíců pošlapal a rozhkotal, pro hanebný zisk aneb požitek, bez ohledů životem krácel nedbaje přikázání než přikázání své nízké a špinavé sobeckosti; padouch a tyran, jenž s chladnou myslí mořem krve se brodil, aby si korunu třeba jen přes noc na ďábelské čelo vtlačil, ohava, jež chtíc nasytiti svou hovadskou žádost, ni žádného zločinu se neleká: to by byli právi mudrci, ale jen tenkrát, jeli konec náš všech zničení.

Toho Bůh uchovej, a uchová! Neb Bůh jest, a člověk jest nesmrtelný, jisto že Bůh jest. Toho žádá moudrost, dobrota, spravedlnost a svatost jeho.

O poměru země České k diecési Rezenské v letech 845—973.

(Dokončení.)

Palacký velebě ochotů sv. Volfanga, kterou přivolí ke zřízení biskupství Pražského, vece: „Za tuto pak povolnost obdrželo jeho biskupství znamenité statky v Čechách, jmenovitě, jak se pravdě podobá, v Chebském okolí se nacházející.“ Výrok svůj*) dokládá Palacký slovy Othlovými: „Unde rex (Otto II.) legatione

*) Dějiny národu Česk. I. 1. str. 256 n;

missa ad episcopum petiit, ut acceptis pro parochia praediis in Poemia sibi liceret episcopatum efficere.“ Kdybychom přisvědčiti chtěli slovutnému dějepisci, bylo by nám překládati slova: „acceptis praediis in Poemia“ přijav statky v Chebsku; neboť překládající je: přijav statky v Čechách, nemůžeme nijak na Chebsko pomyslet. Za tou příčinou klade vysoce vážený životopisec svatého Volfanga dr. Schindler*) zboží biskupství Řezenskému v náhradu dané do krajů Českých, řka: „Dahin gehörten mehrere Güter im Pilsner Kreise; namentlich aber werden Königswart (das alte Königswarta) und Wolfeneck angeführt.“ Při tom není od místa poukázati k některým dějepisným památkám a pověstem o sv. Volfangu, které pozůstaly až po tu chvíli v západních končinách země České.***) Minění Palackého, že v okolí Chebském dostalo se znamenitého zboží biskupům Řezenským, jakožto náhrada za nově zřízenou diecési Českou, a obzvláště slova, kterými snažil se to odůvodniti: „Aspoň to zavíratí se dá ze skutku toho, že Chebské okolí samo při Řezenském biskupství zůstalo, ačkoli okolní krajiny k jiným diecesím náležejí:“ nemohou nikterak obstáti před kritikou založenou na známosti o dějinách a osudech Chebska. Měla sice kapitola Řezenská statky v Chebsku, avšak pocházely ze staršího darování a v době, o které mluvíme, byly v rukou panů světských, falekrabat Vohburských.***)

Přistupujeme k otázce nejdůležitější: Kdy asi přivtělena byla země České k diecési Řezenské? Ukvapují se soudem všichni, kdož za to mají, že znamenitý skutek ten stal se jednoho dne, buď že dobrovolně poddali se náčelníci lidu Českého pravomoci biskupské, buď že i s poddanými svými pod moc biskupovu postaveni byli od toho, kdož i v záležitostech duchovních byl pánem jejich. V zemi, jejížto obyvatelé ponenáhlu odřikali se pohanství, mezi lidem, který tak horlivě hájil samostatnost a nezávislost na Němcích, v době, která byla daleka našich řádův a zvyklostí, nestačilo by zajisté pro lástiví, že od jisté

chvilé počíná pravomoc toho neb onoho biskupa. Že Čechové byvše obráceni z pohanství na víru Kristovu, za nějaký čas sotva znali podle jména biskupa, dalo by se usouditi ze slov Othlonových (l. c.): „Haec namque gens noviter per christianam imbuta fide, sacrilega idola licet tepide abjecit, sed quomodo catholicam exsequeretur religionem, quando caruit pastore, prorsus ignoravit.“ Biskup Řezenský stal se biskupem Českým na základě právního zvyku, ježto po ztroskotání církve Slovanské v Čechách utíkali se k němu velmožové Čestí ve svých potřebách duchovních. Počátek styků těch klásti jest do r. 895, kdy v městě Řezně odřekli se pánové Čestí spolku s Moravany. Duchovní svazek mezi biskupem Řezenským a obyvateli země České upevnil se však teprve za života vévody sv. Václava, jak svrchu již o tom řeč byla.

Co se vypravuje o počátku pravomoci biskupa Řezenského v Čechách r. 845, kdy pokřtěno bylo při dvoře krále Ludvíka 14 lechů*) Českých, tomu nedostává se posud historické opory. Letopisy Fuldenské nejmenují místa, kde Ludvík přijal pány České, neřku-li aby označovaly Řezno za tehdejší sídlo jeho. Teprve spisovatel Bavorský Jan Aventinský († 1534) domyslí si a vypravuje ve 4. knize svých „Annales Bojorum“, že pokřtěni 14 lechů Českých r. 845 stalo se v Řezně, kde ob čas sídlil král Ludvík a tvrdí spolu s Hundiem, dějepiscem Solnohradským, kterak Boturikovi, tehdejšímu biskupu Řezenskému bylo uloženo, aby pečoval o křesťanské vzdělání národa Českého.***) Ježto pak spisovatelé pozdější, kteří bez rozpaků přiložili viru ke zprávě Jana Aventinského, jiného důkazu nepřivádějí a mlčením pomíjejí všechno, co víme o církvi Slovanské v Čechách, jest nám za to míti, že nevystřehli se dvou vad, kterýchž má býti prost každý dějepisec, to jest „ira et studium.“

*) Laskavý čtenář domyslí si zajisté, že za slovem „Čechů“ (str. 271, ř. 14 a.) a „Čechů“ (str. 303, ř. 37 b.) skrývají se *lechové*, jakož i že opravití dlužno r. 511 (str. 249, ř. 34 a.) na r. 531 a ř. 817 (str. 282, ř. 17 a.) na r. 870. Výrok Othlonův (str. 438, ř. 45 a.) zní: „quod Poemia provincia sub Ratisbonensis ecclesiae parochia extitit.“

**) Dobneri Annales Hayec. II. str. 554.

*) Der hl. Wolfgang, 1885; str. 104.

**) Viz článek o tom v časopisu „Vlast“ 1885; svazek 12, str. 754 nn.

***) Viz o tom obšírný spis: „Eger und das Egerland“ 1845; I. díl. — V časopisu „Obzor“ 1883, článek „Chebsko“ str. 84 nn.

Kterak na základech nespolehlivých budují se úvahy historické (kritisch dargestellt), toho dokladem jest, co tuto uvedeme. Někteří spisovatelé hodlajíce dovoditi, že země Česká nepřetržitě náležela k diecési Řezenské, trvají na tom, kterak biskup Řezenský Tuto (894—930) pozván byl ke dvoru knížete Vratislava, aby požehnal mladistvému synu jeho Václavovi a postrážinami zaslavil jej Bohu a službě církevní. V legendě Staroslovanské, která vypravuje o postrážinách sv. Václava, biskup zejména se neuvádí, avšak jak svrchu o tom řeč byla, dá se z okolností usouditi, že to byl biskup obřadu východního. Spisovatelé nedávno řečení uzavírají ovšem jinak: „Arcibiskup Moravský sv. Methoděj to býti nemohl, neboť prve nežli narodil se sv. Václav, byl sv. bratr dávno zemřel r. 885. Ba ani na jiného biskupa Moravského nelze mysliti proto, že říše Velkomoravská obrácena byla v sutiny r. 907, čímž i církev Moravská vzala za své, kdežto sv. Václav teprve r. 908 se narodil.“ Naproti tomu dlužno uvážiti, že vévoda Vratislav zemřel dne 13. února 921, zanechávaje po sobě 18 letého syna Václava. Narodil se tedy sv. Václav asi r. 903 a mohlo se mu i před r. 907 i po něm dostati požehnání od biskupa Moravského, neboť nečteme nikde, aniž se to dá mysliti, že by při záhubě říše Velkomoravské všickni biskupové její byli o život přišli.

Na konec pozorný činíme čtenáře na stručný článek p. řed. Jana Lepáře, kterým odpovídá na otázku: „Byly Čechy v polovici IX. století částí biskupské diecése Řezenské?“*) I tvrdí řečený spisovatel, ukazav prve na lichost některých náhledův, kterými stává se obtížným rozřešení záhadné otázky té, že „po celé 9. století není věrohodného svědectví o ně jakém přidělení Čech k biskupství Řezenskému ani o nějakém působení biskupů nebo kněží Řezenských v Čechách; tedy nelze za to právem míti, že by Čechy byly k diecési Řezenské náležely. Teprve když po smrti sv. Methoděje a po odchodu Nitranského biskupa Vichinga Morava na-prosto pozbyla organizace církevní a když po smrti Svatoplukově Čechy od Moravy odpadly a synové Bořivojovi Svyatoplukovi Vratislav se všemi župany svými r. 895 v Řezně dali se pod ochranu frankého krále Arnulfa, vešly Čechy ve spojení

s biskupstvím Řezenským, ve kterém pokračovaly, až je z něho šlechtitným svým působením propustil sv. Volfgang l. 973.“ Ve slovech těch uložen jest jedině pravý náhled o poměru země České k diecési Řezenské v letech 845—973.

Frant. Vacek

Podobenství, paraboly a bajky.

IX.

Vytrhávání plevelu.

Má-li se záhon v zahradě platně vyčistiti od plevelu, jako jest: pejřavka, vlčí mliči, slez okrouhlostý, a jiný: musí se plevel vytrhovati i s kořenem. Ale proto nesmí se trhati prudce; trhá-li se prudce, uškubne se jen hořejší nať, ale kořen zůstane v zemi. A ten se pak těžce vytrhne, když není ho zač chytiti. Jen vytahujeme li plevel pomalu, podaří se nám, abychom ho dobyli i s kořenem. A tím spíše dobudeme i kořene, změkčí-li země buď hojným zalitím aneb hojným deštěčkem. —

Tím se nám ukazuje, jak máme zacházeti s chybujícími, abychom je napravili. Obojujeme-li se na chybující příliš prudce, příliš spurně a zlostně, jdeme-li na ně s hrubými nadávkami, tak jich nikterak nenapravíme, anobrž učiníme je ještě zarputilejší a zatvrzelejší. Hřešících jinak k tomu nenakloníme, aby poznali chyby své, aby je vyhledali ze srdcí svých i se zlými náklonnostmi svými, leč napomínáme-li a káráme-li je sice slovy přísnými, avšak mírnými a přátelskými, obměkčujeme-li již napřed srdce jejich prokazováním všelikých služeb upřímné lásky. —

Dům na břehu podemletém.

Muž jmenem Tvrdohlavec chtěje si vystavěti dům oblíbil si místo na břehu řeky prudké, hluboké a široké. Tak se mu to místo zalíbilo, že ani dříve mnoho neohlédal základu, na němž se mělo stavěti, a že se hned dal do stavby. Kdyby byl všecku místnost bedlivěji ohledal, byl by shledal, že vysoký břeh, na němž začal stavěti, jest všecek podemlet. Do domu již dostavěného přestěhoval se pak i s manželkou a dětmi svými. Lidé tudy chodíce hrozili se, vidouce, na jak nebezpečném základě stojí nové stavení. Jeden přes druhého volali na Tvrdohlavce, co dělal, že prve, než se dal do stavby, než se do nového domu přestěhoval, se nepodíval, jak břeh pod ním jest všecek podryt a

*) Časopis katol. duch. 1885, str. 407 nn.

podemlet, aby aspoň teď šel tam se podívat, že dřív než se naděje dům na tak nejistém základě vystavěný s ním i se vši rodinou jeho se sřítí do řeky hluboké, že bude konec všech strašlivý, aby aspoň se slitoval nad ženou a nad dětmi svými, jež odvážil se s sebou vzít do takového nebezpečení. Ale marné bylo všecko dmlouvání. Umněný Tvrdohlavec každého napominatele spůrně odbýval takto zarputile odpovídaje: „Já jsem se nepodíval, a já nepotřebuji ani teď se podívat; mně se to zde líbí.“

Lidé pak s jiným míněním neodcházel, než že Tvrdohlavec jest takový blázn. A brzy dočkali se smutného konce bláznovství jeho. Řeka, na jejímž břehu stálo stavení Tvrdohlavcovo, se rozvodnila, břeh až do posledního podrytý se utrhł a dům se všemi obyvateli svými letěl do hlubiny proudu hučícího. —

„Takových bláznů,“ zvolal moudrý muž křesťanský slyše o příčině smutného konce Tvrdohlavcova, „jest mezi námi více. Takoví blázni jsou všickni ti, kteříž zakládají a staví všechn život svůj na samých pravidlech bludných a lživých, jichž prvé ani dost málo nezkoušeli. Vezmou se do hlavy všelijaké předsudky proti víře v Boha, v život věčný; proti náboženství Ježíše Krista, proti církvi Jeho. Věří hned všemu, co se proti víře mluví a tiskne. A prvé ani nic o tom nepřemýšlejí, jsou-li pravé či bludné důmněnky jejich; prvé ani se neptají, je-li pravda, co byli slyšeli, co byli čtli; prvé ani nezkoumají, jací jsou ti lidé, jimiž si všechno proti Bohu, proti Kristu, proti ctnosti namluviti dávají. A přece na tak nejistých a větrových předsudcích a důmněnkách svých zakládají své pohrdání náboženstvím Ježíše Krista, své odpadávání od víry, svá šejdířství, svá smilstva, svá cizoložstva, svá utrhačství. A i pořád dále odmítají všechno, co by jim bylo k poučení, co by je vedlo k poznání bludů svých; nechodí na kázání, nečtou ničehož, čímž se dokazuje pravda víry křesťanské, nechtějí ani s nikým mluvit, kdoby jim chtěl bludy jejich vyvracet. Všechn takových také jinak neodbývají, než že odpovídají: Nám se to naše smýšlení, ten náš život líbí; my nechceme jinak. Ale s takovým smýšlením, s takovým životem kam jinam přicházejí než na konec nešťastné? A ty konce nešťastné teprv pozdě je přesvědčují, že stavěli na bludu, na lži, že byli blázni. —

Příkop.

Syn převzal po otci polní hospodářství. Nejpěknější z pozemků poněkud polohy svažné byl od paměti nahoře ohrazen vysokým a širokým travnatým příkopem. „Nač ten příkop?“ nepře-

stal si opakovati mladý hospodář. „Rozkopám jej,“ tak dále pořád svou vedl, „a budu o hodný kus větší pole mít.“ A neměl pokoje, až příkop rozkopal. Jak samolibě si pak pochoval, že jest moudřejší a přičinlivější předků svých, že dovedl tak zvětšiti pozemek svůj. Avšak brzy trpce zkusil, jak pošetilý vyvedl kousek. Přivalilo se černé mračno, spustila se jedna litina, a v okamžení hnál se s hůry přival jako řeka, jenž nemaje v cestě příkopu jindy mu překážejícího a jej mimo pole svádějícího, za malou chvíli úrodný pozemek všecek zaplavil, strhal, pískem a kamením zanesl, tak, že to zarmouceného majitele stálo za kolik let práce a nákladu, než zpustošené v předešlý dobrý stav navrátil. A také zase rád přede vším obnovil příkop, jako byl prvé. Ale spolu si vzpomínal, že mu křesťanský otec jeho ještě vzdělal a zůstavil jiný příkop v jeho srdci, v jeho domácnosti, ten že jest náboženství křesťanské. Rozvažovalť si jaké by to teprv bylo neštěstí, kdyby příkop víry v Ježíše Krista rozkopal v srdci svém, v rodině své, jak těžká kolikrát na srdce lidské valí se pokušení, jak nebezpečné kolikrát ženou se na člověka příhody buď šťastné aneb nešťastné, ale jak náboženství křesťanské pevně vzdělané v srdci lidském se svou věrou, se svou nadějí, se svou láskou, se svou milostí, se svou pravdou jest takovým příkopem, před nímž všechno se zastavuje, se srazí, se bez škody na duši mimo pouští. Rozpomínal se, v jakou zpoušť vši nepravosti a vši bídy obrací přivaly všelikých svodů a běhů světa ta srdce lidská, ty rodiny křesťanské, odkudž se všechno křesťanství jako něco zbytečného vyvrhuje. A tím pevněji si umínal, že jako si bude již pilně hleděti příkopu na poli svém, že ještě pilněji a horlivěji bude jak v srdci svém tak i v rodině své zachovávat a zvelebovat ten nejbezpečnější příkop, jež jest božské náboženství Ježíše Krista. —

Štěp neplodný a štěp plodný očesaný.

Štěp, jenž neměl nikdy ještě žádného ovoce, posmíval se blízkému štěpu právě očesanému a plnými pytlí načesaných jablek oblečenému řka: „Ti se tebe chudáku! bez toho po tolik již času pod těžkým nákladem svým až k zemi sehnutého dnes ještě natrýznili tím svým po tobě lezením, tím svým tebe ohýbaním a škuháním, tím svým tebou třesením a klácením. Vidiš, já se nenamáham, abych měl ovoce, a mám od tobo trýznění lidského pokoj.“

„Avšak,“ tak odbýval štěp očesaný svého souseda uštěpačného, „jaksi mne lidé zase váží, jak mne chválí, jak mne i libají, jak pečují o

mé zachování! Ale tebe nikdo ani si nevšímne, leč s pohrdáním. A pořád je slyším, jak se domlouvají, že tebe tak neužitečného v štěpniici své nevystojí. A v skutku již vidím hospodáře, an jde na tebe se sekerou.“ —

Hanebněť jest zabáletí na světě beze všeho povolání a zaměstnání, a ještě se posmívati těm, kteříž u povolání svém mnoho se namáhají pro čest Boží, pro dobré bližních, pro výživu a dobré vychování mnohých dítek svých.

Karel Otman.

KRONIKA.

Z Prahy. J. kn. M. nejđ. p. arcibiskup ráčil sloužití včera v den jmenovin J. c. kr. apošt. Vel. v chrámu P. u sv. Víta o 9. hod. za četné assistance pontif. mši sv., které nejvyšší hodnostáři zemští s četným věřícím lidem byli přítomni. — Jak se dozvídáme, odebere se J. kn. M. do Vídně, aby na poradách panské sněmovny a bisk. konference účastenství bral. — V neděli dne 11. t. m. bude svěcení kostela na Krivoklatě.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 6. října v Loretě na Hradčanech, od 7.—11. t. m. u Matky Boží v Týně a od 12.—16. října u sv. Štěpána.

— **Svěcení chrámu P. na Smíchově** dalo se slavným způsobem dne 27. září přesně dle ustanoveného programu. Pohoda však slavnosti svěcení nepřála, nebo po celý den přšelo. I přes to putovalo nejen v den svěcení, ale i v následujících dnech tisíce Pražanů do nového chrámu. První mši sv. v nádherné basilice měl po svěcení bezprostředně nejđust. p. generální vikář Ant. Hora, druhou v den sv. Václava nejđ. p. světský biskup Karel Schwarz.

— **Nedělní klid na venkově.** Ministerstvo vydalo nařízení o klidu nedělním, v němž se obchodníkům v menších městech poskytuje jisté úlevy. — Jest nyní úlev s dostatek, že si nikdo stěžovati nemůže leč ten, kdo schválně den Páně chce znesvěcovati.

— **Skvělá nadace.** Kníže Alexander Lubomírský věnoval dva miliony zlatých na zřízení a vydržování útulny pro zanedbané a opuštěné hochy Haličské. Velikolepý tento skutek vlastenecké dobročinnosti bohatého kavalíra vzbuzuje všeobecně velikého uznání. Se stavbou útulny započne se v Krakově hned počátkem příštího jara.

— **Dvě jubilea.** Letos jest tomu šest set let, kdy se počalo kamenným uhlím vůbec topiti a právě před třemi sty lety (r. 1585) nalezl tehdejší nejvyšší hejtman Bohuslav Felix Lobkovic první kamenné uhlí v Čechách, kde se z něho nejprve dobývala skalice, načež teprv

se jím topilo. — *Zemáky* přinesl Angličan Frant. Drake, jenž dlouhá léta v Americe se zdržoval, r. 1585 do Evropy. Ačkoliv rostlinu vychválil, tož nechtěla pro svou neúhlednost na počátku labužníkům anglickým chutnati. Nejříve poznaly kruhy aristokratické důležitost této rostliny a počaly ji pěstovati. Po celá dvě století zůstaly brambory většine polních hospodářů rostlinou takorika neznámou. V Čechách poprvé je pěstovali Pražští Hibernové, dostavše je z Irska, ve veliké zahradě, na jejímž místě nyní stará poštovní budova zřízena jest. Jimi zavděčovali se prvním panským rodinám v Čechách. Ve Francii byl horlivým rozšiřovatelem zemáků jakýsi Parmentier, který dne 27. srpna 1785 Ludvíkovi XVI. květy i plody této rostliny ve vlastní zahradě vypěstované předložil. Ludvík XVI. zastrčil květy do dirky u kabátu a plody kázal k obědu připravit. Nový pokrm zachutnal králi a dvořanům tou měrou, že se počaly zemáky ihned v celé Francii a odtud po celé Evropě pěstovati.

Literární oznamovatel.

— *„Kalendář duchovenstva česko-slovanského“* na r. 1886. Ročník II. Vydává a rediguje Karel Vondruška, nyní kaplan u sv. Havla v Praze. V Praze 1885. Nákladem Aloysa Hynka, knihkupce. V čele kalendáře jest obraz nejđ. p. biskupa Brněnského dr. Frant. Salesia Bauera, jehož životopis po kalendářní části následuje. Pozoruhodný jest také článek „O shodě mezi duchovenstvem a učitelstvem,“ jež napsal dr. Ant. Skočdopole, kanov. a prof. Pan redaktor dbal při letošním vydání pilně rad sobě daných a upravil duchovenský kalendář tak, že na čelnější místo mezi odbornými kalendáři stavěti jej sluší. Úprava jest slušná. Kalendář není více tak objemný jako loni a též lacinější nežli loni.

— *„Stylistika a poetika,“* kterouž, maje stálý zřetel k osmidílné Čítance pro školy obecné a ku své Čítací knize pro ústavy učitelské učitelům a učitelského úřadu kandidátům, napsal Karel Vorovka, prof. c. kr. ústavu ku vzdělání učitelův. Díl I. Stylistika. Cena zl. 1.60 Nakladatelé: Knihosklad Rohlíček a Sievers. V Praze. Ze všech dosud vyšlých knih o slohu dlužno klásti tuto na přední místo, proto ani o tom nepochybujeme, že bude na středních školách našich jako učebnice zavedena.

*— V Lipsku vycházející časopis „Auf der Höhe“ píše v poslední vyšlé číle o Bačkovského „Zevrubných dějinách českého písemnictví doby nové,“ které vycházejí v sešitech po 40 kr. nákladem Fr. Borového v Praze mezi jiným toto: „Bačkovského výborné dějiny

předstihují všechno očekávání, které bylo na toto, na nejvýše citelnou mezeru v českém písemnictví vyplňující dílo kladeno."

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. Hess, far. v Žandově (Sandau), za správce k. a. vik. úřadu Falknovského;
- P. Jan B. Leibl, člen ř. praem. v Teplé, za kapl. v Tuškově;
- P. Maximil. Reinl, člen ř. praem. v Teplé, za kapl. v Habrových Kladrubech;
- p. Václ. Rott, far. v Hředlích Krušovicích, za far. v Novém Strašeci;
- p. Frant. Svoboda, kapl. Novostražský, za admin. v Hředlích Krušovicích;
- p. Jan Havlí, far. u sv. Haštala, za hl. far. u sv. Mikoláše v Praze;
- p. Frant. Vojáček, admin. v Zlatníkách, za far. v Janovicích;
- p. Fr. Marek, katech. na Smíchově, za zatímn. katech. při školách měšt. na Vinohradech;
- p. Mart. Jordan, za katech. při měšt. dívčí škole německé na Smíchově;
- p. Dr. Jan Sýkora, fund. kapl. u sv. Haštala v Praze, za admin. tamže;
- p. Bohumír Čenský, zatímn. katech. Vinohradský, za zatímn. katech. při měšt. škole v Žižkově;
- p. Frant. Lindner, koop. v Bělé, za admin. in spirit. v Oudři;
- p. Adam Winter, neom., za zatímn. kapl. ve Wildsteině.

Uprázdňené místo:

Hředle Krušovice, fara patr. p. Maxim. Egona kníž. Fürstenberga, od 30. září 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Mat. Fr. Lerch, člen ř. Cisterc., dr. bohosl., prof. gymn. v Chomutově, 14. srpna 1885, (nar. v Rankovicích 17. dubna 1834, vysv. 31. července 1860);
- p. Rob. Scholz, far. v Želci (Seltsch), dne 17. srpna 1885, (nar. v Blottendorfu 17. listop. 1826, vysv. 25. července 1850);
- p. Václ. Král, kněz defic. v Praze, 17. srpna 1885, (nar. v Chejnově 20. dubna 1801, vysv. 2. září 1856).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. Šimon, far. v Kosmonosích,
- p. Ant. Müller, far. v Brenně (Brenn), a
- p. Ildef. Nitsch, far. ve Vtelně, jmenování os. děkany;
- p. Martin Durnwalder, far. v Strojedicích, a

- p. Jos. Krehan, far. v Malměřicích (Alberitz), obdrželi exposit. cononiale.

Ustanovení jsou:

- p. Štěp. Neumann, kapl. ve Fridlandu, za far. v Dittersbachu;
- p. Pius Appelt, admin. v Dittersbachu, za kapl. ve Fridlandu;
- p. Václ. Krupička, kapl. v Kostomlatech, za far. tamže;
- p. Fr. Jomrich, far. v Rynolticích (Ringelshain), za far. v Neustadtlu;
- p. Ferd. Richter, expos. kapl. v Všesrudech (Schössl), za far. v Křimové (Křima).

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Mat. Mára, far. ve Zbýšově, a
- p. Jos. Beran, řed. ústavu hluchoněmých Rudolfinu v Hradci Kr., obdrželi exposit. can.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. z Altenburgrů, za koop. v Kumstátu (Kronstadt);
- p. Jos. Klapka, neom., za kapl. v Bojanově;
- p. Fr. Till, neom., za koop. v Trh. Kamenici;
- p. Jos. Synáček, neom., za koop. v Běronicích.

V biskupství Budějovickém.

- P. Canut. Bittner, kněz ř. piar., býv. katech. a prof. v Prachaticích, 12. srpna 1885, (nar. v Přepěři 15. ledna 1821, vysv. 4. srpna 1851);
- p. Karel Plojhar, far. ve Hvožďanech, dne 13. srpna 1885, (nar. v Malém Záblatí 6. února 1844, vysv. 24. července 1870);
- p. Jan Vazač, far. v Žirovnici, dne 5. září 1885, (nar. v Blatné 17. února 1822, vysv. 5. srpna 1849).

Jmenován jest:

- p. Valentin Czada, osob. děk. v Štítarech, b. kons. rada a vikář, čestným kanov. kathedr. kapitoly v Budějovicích.

Ustanovení jsou:

- p. Petr Steinbach, far. na Hoře sv. Václava (Berg), za děk. v Hostouni;
- p. Pavel Zeman, kapl. v Bělé (Weissensulz), za admin. fary Hora sv. Václava;
- p. Frant. Kniha, býv. admin. v Přeslavi, za admin. ve Hvožďanech;
- p. Václ. Lustig, kapl. v Žirovnici, za admin. tamtéž;
- p. Václ. Kuděj, f. v Těchnici, za f. v Ratajích.

Uprázdňená místa:

- Hora sv. Václava, fara patr. J. J. p. Karla kníž. Trauttmansdorffa, do 11. října 1885;
- Hvožďany, fara patr. pana Karla svob. pána z Lilgenau, do 17. října t. r.;
- Žirovnice, fara patr. fondu studijního, do 23. října t. r.;
- Těchnice, fara patr. náboženské matice, do 31. října 1885.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

při svěcení obrazů na kapli v Chorušicích
dne 28. září 1885,

konal *Frant. Seyvalter.*

A vyryl Šalomoun rytiny, a
obložil je zlatem podle pra-
vidla. (III. Král. 6, 25.)

Pro náš národ český zajisté památnou jest doba, kdy pohanští praotcové naši více než před 1000 lety, přijali světlo pravé víry Kristovy, kdy sv. bratři soluňští Cyrill a Methoděj přinesše víru pravého Boha do vlasti naší, položili základ náboženství křesťanského a vztýčili kříž, jako znamení víry v zemích českých. A na základě tom pracovali horliví nástupcové jejich v díle Božím a víra Kristova brzy zakořenila se v srdcích českého národa. — K úctě Boha jediného, k úctě svatých a světic Božích stavěny chrámy, budovány kříže, sochy a obrazy svatých nu účtu veřejnou I obec zdejší, jako obec křesťanská, před 6 sty lety ozdobena byla kostelíkem při němž klášter zbudován, na jehož místě r. 1716 nynější chrám Páně vystavěn, jehož drahým pokladem jest milostný obraz Rod. Boží Marie Panny. V témž čase zbudována byla uprostřed obce naší i kaplička k úctě Bolestné Rodičky Boží, kteráž nyní důkladně obnovena a obrazy Matky Boží a sv. patronů českých: sv. Vojtěcha, sv. Jana Nep., sv. Václava ozdobena a posvěcena jest a tím veřejnému účtění doporučena. — Veřejnému účtění, pravím, k úctě svatých, jejichž obrazy zde se nalézají. Než táž se, není to snad proti víře v úctě mítí obrazy svatých? Nehřešíme tím a neurážíme Boha samého; ctí-

me-li obrazy? K otázkám těm chci vám dnes odpovědět. —

Obrazy ctítí není nic nového. Již pohané a židé užívali obrazů. Staří pohané vystavovali sochy a obrazy mužů proslulých, aby na ně patřice k následování jich pohnuti byli; a v smyslu tom i spisovatel římský Sallust zřejmě píše; „Slychával jsem, že Quintus Maximus, P. Scipio, a mimo ně naši vlasti přeslavní mužové říkali, že patřením na obrazy předků svých ducha svého co nejsilněji ku ctnosti rozněcovali.“ Tím jasně vidětí jest, že již sám cit člověka toho vyžaduje, aby ti, kteří jakýmkoliv způsobem o lid zasloužilými se stali, v obrazech a podobách svých byli uctíváni. — Než to byli mužové, kteří jen nějakým činem zevnějším, buď hrdinstvím svým o zachování národa, svou vědou, neb rukou uměleckou se proslavili a tak zvelebování byli. Což ale říci mám o svatých a světicích Božích, kteří hrdinými stali se u víře Kristově, slovem a příkladem svým duše nesmrtelné vysvobozovali z pout poroby ďábelské, kteří vzorným životem a skutky svými obdivuhodnými rozněcovali srdce lidská k vznešené úctě Boží. A těchto mužů — těch svatých a světic Božích neměli bychom ctítí v obrazech a podobách jejich? Než snad přece chybujeme, jestliže obrazy a podoby svatých sobě činíce, před nimi klekáme, se modlíme a jich uctíváme; vždyť zřejmě Bůh hlasem velikým u prostřed hromu a blesku třesoucím se národu israelskému s hory Sinaije oznamoval: „Neuděláte sobě modly a rytiny, — abyste se jí klaněli.“ Kdyby Pán vůbec byl zapověděl obrazy nějaké v uctívosti mítí, byl by sám pak nerozkázal Mojžíšovi

na poušti, aby udělal hada měděného, k němuž v prosbách svých obrátiti se měli, kteří ušknti jsou hady jedovatými, chtěli uzdravení býti; kdyby Pán byl nechtěl, aby v chrámech stály sochy a obrazy, byl by jistě Šalomounovi nerozkázal, aby vzdělal dva anděly nad archou Boží, — pak byl by jistě ani Šalomoun nedal vetkati v opony svatyně Hospodinovy krásné dva cherubíny; — ale Bůh to chtěl, a že líbil se jemu tento svato-stánek přebýval v něm. Ano i sám Duch sv. zjevuje se při křtu Páně v řece Jordáně v podobě holubice a Syn Boží, když kráčí po cestě křížové a svatá tvář jeho krví zalita jest, otiskuje podobu, vtiskuje obraz Světý v šat útrpné Veroniky. Z toho všeho vidno, že obrazy svatých v uctivosti míti není proti vůli Boží, není proti víře křesťanské, ano účtu jich schvaluje i sněm Nicejský r. 787 a zřejmě vyslovuje se proti obrazoborcům, mezi nimiž jedno z nejprvnějších míst zaujímá císař Konstantin Kopronymus.

Tento císař vyslovil r. 768 v soukromé rozmluvě své se sv. opatem Štěpánem náhled, že prý ten, kdo ctí obrazy, klaní se dřevu, nálbě neb kameni. Sv. opat Štěpán odpověděl mu však následovně: „Ctíme Ježíše Krista v jeho obrazech a nikdo z nás není tak zpozdlým, by kámen, dřevo, stříbro a zlato ctil a vzýval. Pohled na tyto obrazy pozdvihuje mysl naši k neviditelným předmětům naší lásky a uctivosti: ale vy, obrazotupičové, tupíte Ježíše a jeho panenskou matku, šlapajíc obrazy jejich nohama a házějíc je do ohně.“ — „Blbý člověče,“ odpověděl císař, „zda my Ježíše Krista tupíme, když obraz jeho nohama šlapeme?“ — V tom hodil sv. opat peníz, na němž byl obraz a nápis císařův, na zemi a jal se po něm šlapati. Avšak ihned se vrhli naň služebníci císařští, viníce ho z urážky velebnosti císařské.

Hle, př. dr., jak zpozdlým byl císař Konstantin Kopronym v jednání svém; obraz jeho tupiti a haněti se nesměl, ale nohama šlapati obrazy svatých, zneuctívati obrazy Rod. Boží Marie Panny aneb docela i obraz Kristův bylo dovoleno. — A takovýchto osvěcených roz. mářů a rouhačů bylo vždy v hojnosti; každé století může se jimi honositi.

„Co jest vám platen kříž, paní? Krista máme v srdci nositi, ne pak v ruce,“ pravil hrabě Salisbury hrdinské královně

škotské, Marii Stuartce, ona s křížem v ruce vstoupila na lešení, kdež jí na rozkaz bezbožné Alžběty hlava šata býti měla. „Netoliko v srdci,“ odpověděla tato vznešená královna, „ale také v rukou a před očima celého světa má býti kříž Vykupitele mého znamení a vítězství viry mě.“ Ano, drazi, obraz Krista a obrazy svatých Jeho vždy v uctivosti míti máme, neboť obrazy jsou nám knihou jejich života, jsou zrcadlem, v němž patřiti můžeme jednotlivé vznešené a hrdinné skutky jejich, z nichž naučiti se můžeme mnohým etnostem: zbožnosti, pokoře, spravedlnosti, štědrosti — lásce k Bohu a lásce k bližnímu.

Proto rádi patřme na obrazy svatých a světic Božích a myslí zbožnou uctivejme tyto jejich podoby, neboť Bohu milé jest, když ve svatých svých jest ctěn a veleben; v spravedlnosti Svě však trestá toho, kdo vyvolence Boží tupí a obrazy jejich zneuctívá a z nich posměch sobě tropí. — Na ostrově Cypru vloupili se Saracenové do chrámu. Užřevše tam obraz posvátný otázali se: „Nač tu ta podoba?“ „Kdo ji má v uctivosti,“ odpověděl jeden křesťan, „prospěje mu to; kdo pak ji potupí, zahubu na se uvalí.“ „Chci toko zkusiti,“ doložil s úsměškem bezbožník, „vyloupnu ji jedno oko a uvidím, co mi to uškodí.“ A hned zav kopí v pravé oko bodl, a aj, v okamžení pravé oko jeho z hlavy mu vyteklo a padna na zemi bídne zahynul. Tak stalo se rouhači a tupiteli obrazů svatých. My však hledme vždycky pravou účtu vzdávati obrazům těm, neboť vyobrazení jsou vyvolenci Hospodinovi, oni jsou miláckové Jeho. —

Co by mnohý za to dal, kdyby měl obraz některého ze zemřelých milácků svých. Co by za to dala věrná manželka, kdyby obraz měla svého zemřelého, upřímného manžela: o jak váží si dítě obrazu svého zemřelého otce, své zesnulé matky, a jak se z toho raduje, že aspoň na obraze má toho, jenž ak mnoho dobrého pro ně byl učinil, který tak je byl miloval. A kdo jest, jenžto by jim za zlé pokládal, že obraz ten v uctivosti mají? Není-liž to znamení dobrého a citelného srdce, an člověk vše, což ho na milované osoby pamatuje, bedlivě chová, ctí a toho si váží. Je-li však lidem dovoleno míti obrazy přátel, rodičů a milácků? je-li dovoleno míti obrazy králů a knížat světa tohoto; je-li dovoleno míti obrazy slavných a pro-

slulých osob, proč by neslušelo mítí také obrazy svatých?

Proto, když přesvědčili jsme se již o pravdě této, obraťme nyní zřetel zvláště k těm obrazům, které na kapliče naší k veřejnému uctění se nacházejí, zadívejme se trochu v obrazy ty a hnedle poznáme, že obrazy tyto jsou krátkým obsahem života křesťanského. Obraz *bolestné Rodičky Boží Marie Panny*, která tolik béd a strastí s miláčkem svým Kr. Ježíšem byla vytrpěla, která s ním cítila bolestné bičování a trním korunování, která patřila musila na Jeho potupnou smrt kříže, obraz *Rodičky Boží*, v jejíž lůno položeno bylo zsinálé tělo mileného synáčka, ten obraz připomíná nám bolesti a strasti, pohany a rouhání, které křesťan katolický pro Krista a pro sv. Jeho učení snášeti a trpěti musí. Vám rodičové milení připomíná obraz ten vaše ditky, které tolik námahy a práce, tolik potu a snad i slz vás byly stály, aby v horlivé péči své jako čisté při narození jejich od Hospodina jste je byli obdrželi, taktéž čisté se zásluhami mnohými předvésti jste mohli jedenkrát před trůn nejvyššího. Obraz *sv. Vojtěcha* připomíná nám tu bidu, v kterou za sucha a nedostatku uvržen byl národ náš, když neposlušen byl svého biskupa, jenž nucen byl opustiti zemi českou a bydleti ve vzdáleném Římě. Jedině k prosbě lidu tohoto vrací se zpět sv. Vojtěch a k modlitbě jeho, již na Zelené hoře byl vykonal, vydatný déšť spadl s hůry nebes, svažil zemi vyprahlou a zahnal nedostatek, hlad a bidu.

I v životě našem stává se, že pro neposlušnost a pro neplnění zákona Božího pustá a prázdná bývají srdce naše a při obrazení svém v prosbách volati musíme se Žalmistou Páně: „Jako jelen dychtí po studnicích vod, tak dychtí duše má po Tobě o Bože, žizní po Bohu silném a živém.“ Než v tomto stavu zbědovaném, v těch nedostatecích a bidách, v tom soužení a trápení, štědrým jest nám Bůh, když skroušeně k Němu o pomoc se utíkáme, o přispění Ho žádáme. Jak dle obrazu třetího, štědrým byl sv. *Jan Nep.* k těm, kteří jej prosili a v hojnosti uděloval těm, kteří o pomoc Ho žádali; tak mnohem štědřejším jest Pán nebes a země k nám všem a hojných uděluje nám milostí, jichž k blahu našemu jak tělesnému tak i duševnímu nevyhnutelně potřebujeme. Konečně obraz poslední pamatuje

nás, že kdo v Boha doufá, nebude pohaněn. I kníže Český sv. *Václav*, veškerou důvěru svou kladl v Pána a Boha svého. Tak čteme v životopise téhož světce, že Radslav, kníže kouřimské, s vojskem vytáhl proti sv. Václavovi, který nechtě prolévatí krev lidskou souboj jemu nabídl, jež Radslav i přijal. Sotva, že odvážný kníže ku sv. Václavu se byl blížil, spatřil kříž stkvítí se nad hlavou jeho a dva anděly po stranách jeho, kteří hrozili odbojnému knížeti kouřimskému, jenž na kolena padna vzdává se vítěznému Václavovi. Hle, jakou ochranu obdržel kdo v Boha tak byl doufal a důvěřoval, Bůh anděly své k ochraně jeho s vyšin nebeských na zemi sesýlá a v prachu země před znamením sv. kříže koří se hrdý nepřítel.

Hle i v životě křesťanském vítězí sv. kříž vždy a všudy. Jako kdysi císaři Konstantinovi zjevil se na nebi kříž s nápisem: „V tomto znamení zvítězíš,“ a on zvítězil, tak i každý věrný křesťan vždy kříž Kristův má mítí před očima svýma. Čteme tudíž sv. kříž, jako vítězné znamení sv. naší víry, v uctivosti mějme obrazy svatých vyvolených Božích, kteří jako strážcové a ochrancové obce naší ke čtyřem uhlům světovým na kapliče této se nacházejí. Okem skroušeným pohledněme na obrazy ty, kdykoliv v potřebách života vezdejšího i duševního od svatých těchto pomoci žádati budeme; skroušeně zvolejme vždy v srdci svém: Svatá Boží Rodičko, patronové čeští, sv. Vojtěchu, sv. Jene Nep., sv. Václave, přimlouvejte se a orodujte za nás, abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových. Amen.

Ř e ě

na neděli před památkou všech věrných dušiček.

My zříme v kol, nápisy hrobů, čteme vzdychající a vzdychající klesáme a jsme pak tím, nad čím jsme slzeli.

Krásné léto zmizelo, bujná zeleň uvadla, zavítal k nám pošmourný podzim.

Příroda chystá se k dlouhému tvrdému spánku; sežloutlé listí opadá, cesty a usvadlé pokrývají pažitky a sichravý podzimní vítr zanáší je daleko přes pustá pole a stráně. Po lučinách a holém strništi poletuje „babí leto,“ bezděky nám

na mysl uvádějíce dobu květů a plodů nedávno minulou, kdy ještě celá příroda mile vábila oko naše. V poli a hájích umlkl ptactva zpěv, vždyť ti veseli zpěvůčkové zalétli v teplejší končiny za moře daleko. Husté mlhy zahalují příliš často zlaté slunka paprsky, jakoby pozemšťanům záviděly ještě déle zírati na jeho krásnou tvář. Ano, přiblížil se již k nám mlhavý listopad a s ním den věnovaný památce všech věrných dušiček. Jaké pocity vznikají v týž den v srdečích milionů, když zahlaholí posvátný zvonů hlas vyzýváje zbožný věřící lid ku společné pobožnosti. Jak smutně dotýká se velebný jich zvuk něžných strun srdce věřících, pronikaje veškerou jich útrobu v den, jenž tak vhodně zasvěcen jest tiché vzpomínce milých nám zesnulých, kteří vyrovnavše divný ten spor mezi štěstím a nehodou, radostí a bolem, láskou a nenávistí drímají ve chladném země lůně s touhou očekávající radostného hlaholu zovoucího ku slavnému vzkříšení.

V těchto dnech pohnou se tisícové Pražanů na posvátný Vyšehrad, do Olšan a na hřbitov Malostranský v Košících, aby věnci a světly ozdobili hroby svých miláčků, aby vřelými slzami skropili chladnou jejich schránku a zbožně se pomodlivše uvolnili zase na čas stisněnému srdci svému. Boháč i chudák položí věnec aneb alespoň světélko na hrob otce — matky, chotě — dítěte. Opouštějíce svatá pole volati budou zesnulým na rozhodnou: „Odpocíntež v pokoji po boji!“

I většina z vás, j. dr. navštíví dnes či zítra některé pražské hřbitovy a aby návštěva vaše nebyla bezúčelnou, marnou, chci už dnes mysli vaše upravit, o čem byste mezi hroby několik okamžiků vážně rozjímati měli.

Mnoho odpočívadel jest v lidském životě a kdo nezná dvou nejdůležitějších mezi nimi? — Jedno stojí na prahu, přes nějž se vchází do života: to druhé zase na prahu, přes který se z něho odchází. Rozdílná velmi rozdílná, ano sobě naskrz odporná zdají se býti odpočívadla ta, a jsou přece obě tak velice sobě blízká.

Z prken zhotovena kolébka, z prken i rakev. — V lese stál kdysi strom, z něhož vzata jsou prkna. Svěže a zeleně rozpínal své větve a už tehda zemdlený poutník odpočinul pod ním. . . . Konečně skácen jest strom, kmen jeho rozřezán a spracován v dílně poklidně; snad že kolébka

i rakev zároveň povstaly ze dřeva jeho. Obě rostly tudíž jednou mocně a bujně jako strom lesní, v jehož větvovi pělí ptáci; obě listem šatila vesna, obě z listu svlékala jeseň, obě padly toporem aneb vichrem! A v obou spí klidně člověk. V obou jest mír a klid. Aj! jak bezstarostně leží kojeneček v kolébce! Žádná nouze nedotírá tu na něho. Čisté nezkalené jest nebe jeho života. A je to jináče s rakví? Také v ní spí člověk. Také zde nedostihne ho žádná nehoda, žádná svízel pozemská. Jinaký to ovšem spánek nežli tam ten v kolébce; ten zajisté jest tvrdý a hluboký, ale drží spícího v jistotě a bezpečí! Ani do kolébky ani do rakve nevstupujeme sami. Kladou nás do nich. Slabí a bez pomoci byli jsme ještě, když dleli jsme na klíně matčině; od ní jsme žádali čeho bylo třeba, i také poklidu! S ramena a s klína sejmouc položila nás máti jemně a laskavě v kolébku! Ztuhlí a bledí a zlomení v síle jsme bez vlády ve smrti; jini uloží nás do rakve, nebo my sami nemůžeme poslední lůžko si ustlati.

Kolébka a rakev u obou se pláče. — Kdo nezná ty slzy radosti, které se třpytí v oku otce a matky, pohlédne-li na kolébku dítěte! Kdo nezná ty slzy bolesti, jež se lesknou v oku dítěte, stojí-li u rakve svých rodičů! Rodičové ukládají dítky své v kolébku a obyčejně kladou děti rodiče do rakve; slzí zde i tam!

Kolébka a rakev: u obou se doufá. — Ba naděje blahá probouzí se v jich srdci, naděje sladká září rodičům mile vstříc, když stojí u kolébky svých miláčků. S nimi doufají bráti se životem, jimi hodlají uzavřít čistý svazek v Bohu pro tuto zemi a nalézt štěstí i radost i rozkoš. Smrtí bývá roztržen svazek ten; nicméně mají pozůstalí důvěrnou naději, že opět a trvale spojeni budou tam nad hvězdami. A naděje naše u rakve jest všem útěchou, kotvou záchranou, hvězdou jitrní!

Kolébka a rakev! u obou se modlí. — Zbožná přání, myšlenky a city nesou se od srdce rodičů vzhůru k nebi, když dlí u tichého lůžka dítěte; štěstí a požehnání žádají na Bohu pro svého miláčka. Také u rakve se modlíme; modlíme se za v Pánu zesnulého, modlíme se pro něho za milostivý soudný nálezk, za pokoj věčný a věčnou blaženost; modlíme se také za sebe, prosíme za moudrost v životě i ve smrti.

Kolébko a rakvi! často stojíte blízko vedle sebe, leč ať blízky ať daleky jste

vy obě kolébky, jedna pro zemi a druhá pro věčnost!

Kromě této vážné úvahy mezi hroby o kolébce a rakvi přál bych sobě, abyste procházějce pražské hřbitovy*) zastavili kroky své u hrobů, v nichž tělesné schránky spisovatelů a umělců českých k věčnému odpočinku uloženy jsou a památku našich vůdců a buditelů ze sna k životu upřímným povzdechem a modlitbou díky posvětili. Tak na posvátném Vyšehradě v této drahé náboženstvím dějinami a planoucí láskou naší posvěcené půdě drímá celý sbor mužů, kteří pro Boha, církev, vlast, národ a lidstvo pracovavše zasluhují, abychom k jejich hrobům putovali a jich vděčně pamětlivi byli.

Angličané mají Westminster, Němci Walhalu tyto chrámy národní velikosti a hodnosti: my Čechové nemajíce dosud svého Žalova, navykejme aspoň jednou v roce putovati po pražských hřbitovech. Ctíce a uznávajíce skutečné zásluhy našich předních mužů, podáváme důkaz své zralosti a vyspělosti, skytáme důkaz svého života, neboť úctou tou necítíme a neslavíme jen osoby, nýbrž vlebíme ideje, jež onino mužové vzbudili, zásady, za které bojovali. Jim nebyl svět zápolištěm, kde každý plenu si hledí a ten více váží, kdo více urvati a uchvátiti dovede; rovněž nebyl jim svět divadelním jevištěm, na němž mnohým ten nejvíce platí, kdo nejvíce povykuje a lomoží. Jim nebyl život honbou po rozkoších a radovánkách, kde nejvíce získá ten, kdo nejvíce užije. Svět byl jim dílnou, v níž neunavně dlužno pracovati, a život pokládali nejen za příležitost nýbrž i za povinnost vykonati co nejvíce dobrého a to bez okázalosti, bez hluku, v tichu a skromnosti. Jejich pravidlem bylo nikomu nekřivditi, nikomu neublížovati, nikoho neraniti, nikoho nezkracovati, nikoho neutiskovati, nýbrž ze všech sil pomáhati, podporovati, léčiti, osvobozovati, osvěcovati, pravdu hájiti, právo zastávati, dobro a krásu rozmnožovati a rozšiřovati. Taková a nejiná jest povaha pravého Čecha, pravého Slovana. Abyste j. dr. již nyní za takovým idealem brali se a v takové heroj duchem i činem vzrostli, k tomu z plna srdce volám: Staň se, staň se. Amen.

*) Mimo Prahu možno líčiti zásluhy zemřelých profesorů aneb i jiných vlastimilů a přátel študentva.

Láska za hrob.

Bylo odpoledne. Četl jsem ve svém pokojíku noviny, když tu náhle jest na dveře zaklepáno. Zvolám: „Dále“ — a přede mnou objeví se muž asi šedesátník. Prostá halena byla jeho oděvem a osmáhlá tvář nasvědčovala, že pod sluncem parným často dlíval. V oku leskla se veliká slza. V ruce držel úmrtní lístek. Po obvyklém pozdravení přistoupil ke mně blíže, utřel lístkem, jež v ruce držel, slzu s oka a podával mi jej. Přechet lístek táží se: „Zemřela vám nevěsta?“ „Ano nevěsta,“ odvětlí, „a rád bych jí vystrojil slušný pohřeb. Jsem ale chud, ruka tato dosud mne, ženu a nevěstu živila — ale již nás živiti nebude. Jest již stará, upracována — také snad si již brzy odpočine blízko syna a mé nevěsty. Ale bude toho hodna vedle nich odpočívati! Milovala je. Když byli oba na lože upoutáni, a když žena kolem nich dlíti musila, byla tato ruka jediná, která se starala o zachování těchto tří životů. Ale jsem hrd na to, velebný Pane! Když jsem šel se sekerou na rameně do lesa, když jsem pak bušil ji do kmene mohutného, vězte, ta rána byla mně milejší, než hudba, již jsem jako jójím rád na svém pochodu naslouchal. Čím více zavznělo ran v tom širém lese, tím jsem veseleji se večer ubíral do svého domova. A když jsem přišel pod tu milou doškovou střechu svou a brzy k tomu, brzy k onomu loži přisedl, abych potěšil, a když mně od obou byla tato ruka libána a slizou dětinou smáčena, tenkrát byl to pro mne sice trudný okamžik, ale mne silil. Však syn brzy zemřel — a zůstala nám jen nemocná nevěsta. Neměla již ani matky, ani otce — dávno již tam za tou bílou zdí odpočívají — ale měla nás — a to jest starost pro člověka! Pečovali jsme o ni oba. Moje manželka ošetřovala ji pečlivě, ba ještě pečlivěji, než dříve, a já jsem ještě pilněji pracoval. Však dopracoval jsem — ona zemřela. Půjdu žebrotou. Budu se tím honositi, že jsem něčeho neuspořil, a že musím choditi od domu k domu a prositi útrpné srdce o sousto chleba. Jsem toho hoden. — Však dlouhou řečí jenom velebného Pána nudím. Račtež tudíž říci, kolik jsem povinen, aby měla má nevěsta slušný průvod pohřební!“ Slova tato, jež muž pronesl, byla plna citu a svédčila o přímé povaze jeho. Dojala mne. — Konečně jsem se přece vzpa-

matoval, stiskl jsem mu ruku, o které uměl tak pěkně vyprávěti, a řekl jsem: „Vše zapraveno.“ „Nepřijímám,“ odvětil, „nebyl by mně milým pohřeb, jehož bych sám své nevěstě nevypravil. Co by tomu řekla asi její matka, kdyby byla na živu a viděla, že pohřeb má její dcera zdarma jako žebráčka.“ A neočekáváje ani odpovědi položil několik zajisté těžko uspořádaných zlatníků na stůl — a odešel. Po chvíli se ale vrátil a omlouval se, že zapomněl mne poprositi, by pohřeb byl o den odložen. Tázal jsem se ho po příčině — on ale chtěl mně ji zatajiti, až konečně po dlouhém dotazování i té jsem se od něho dověděl. „Kácím již několik let stromy v lese,“ pravil, „z kterých na blízké pile prkna se řezou. Rád bych tudíž, aby nevěsta má odpočívala v rakvi ze stromů, na něž mnohá slza moje stekla. Syn má také z těch prken rakev — a bude se jim tak oběma dobře odpočívati a přijmou jednou mne rádi k sobě.“ — Žádosti této jsem musil vyhověti. Žádal jsem ho ale snažně ještě jednou, aby přijal své peníze, aneb aby si je věnoval na jiný účel. Setrval na svém a nepřijal.

Byl pohřeb. Ač jen veský, byl přece dojemný. Lidi bylo dosti, a kdo byl každému se oči ronily slzou. Zvláště náš stařec kráčeje za rakví se svojí manželkou budil všeobecnou pozornost. Vzprímil se, pokud ještě mohl, a zdálo se, že jest spokojen s oslavou, jaká se jeho nevěstě děje. Šel dlouho bez pohnutí. Jenom dobrý zpytatel povahy lidské poznal, že jest mu nevolno, že ho příliš netěší zasnoubení jeho dětí na poli hřbitovním. Však přemohl se celou cestu, až když hrst země sypal na rakev milenou, zaleskla se v oku jeho slza asi taková, jakou jsem poprvé v oku jeho spatřil. — Po obřadech klekl si na posvátnou zemi — a modlil se dlouho a dlouho za své děti.

Za týden asi ubíral jsem se do přespolní školy, a koho potkám, jako milého toho starce. Oděn jest opět halenou a na ramenou nese sekeru. Byl jsem překvapen. Neb jsem v skutku myslil, že odhodil sekeru a vyměnil ji za hůl žebráckou. Tážu se ho, proč tak náhle změnil svůj úmysl. Odpověděl jednoduše: „Myslí jsem, že již dobří lidé nás užíví, ale ženě jest milejší, budu-li ji živiti sám. Při pohřbu těch dětí nejvíce se jí líbila vždy ta rakev a přeje si proto, aby se i jí dostalo rakve, na které já první a tak pracně pracovati mu-

sim. Budu jí ještě káceti stromy na rakev, aby se jí to také v zemi dobře odpočívalo.“ „Ale“ — doložil na rozcestí — „kdo pak mne uloží v takovou rakev?“ Pláče jako malá sirota smutně a nerad se mnou se loučil. — Cestou do školy jsem uvažoval: „Jsou vzorné povahy i mezi tebou, lide můj! Žehnej jim, Bože, žehnej i tomu starci ještě po dlouhá leta a dej mu rakev, jakou bude mítí jeho dobrá staruška.“

Jos. Šťastný.

Vycházka do severních Čech a do Filippsdorfu.

Vypravuje B. H., děk. a b. vik. v Hořicích.

Ve študiích svých a to již v létech čtyřicátých, poznal jsem Kollárovu „Slávy dceru“ a ne bez pohnutí četl jsem veleznámý a památný „Proslov“ k ní. Od těch dob bezpočtůkráte jsem si jej opakoval, napaměť se mu naučil, na osamělých cestách si jej odříkával, ano i ve shromážděních přednášel, a mohu říci, nikdy bez citu, bez povznesení mysli; ale nikdy přece jsem nepocítil pravdivosti jeho slov tak velice, jako tenkrát, když jsem si vyjel do Severních Čech a to do té části, kteréž jsem ze vlastního názoru ještě neznal, do „českého Manchesteru,“ t. j. do Liberce a dále do Žitavy, a za Žitavu do nového, ale již velmi známého poutního místa, do Filippsdorfu.

Ano tu, kráčeje mezi „vezdy nám susedy Němci,“ ve krajinách, jež druhdy bývaly ryze české, ryze slovanské a zvláště sjižděje s výšin Libereckých do úrodných nížin a plání Lužických, slovanským potem druhdy zúrodněných, pocítil jsem opravdovosti a váhy slov Kollárových:

„Aj zde leží zem ta před okem mým slzy
ronícím,
někdy kolébka, nyní národu mého rakev!“

A dále:

Slávy syna k bratrům příslého v ty kraje nezná
brat vlastní, aniž vděčné mu tiskne ruky;
řeč ho cizá zarazí ze rtů a tváří slovenské,
zrak mu lže Slavjana, sluch klamy bolně kazí.

Ano, jsme doma ve krajinách těch a přece v cizině. Tvář, zvyk, mrav připomíná Slovany, všeliké místo a jméno — „zrak mi lže Slavjana, ale sluch klamy bolně kazí.“ Není možná Čechu vlastenci

bez bolesti cestovati ve krajinách těch, an vidí na své oči, jak „vnuka krev leccak tam hnije, tam se mění.“

Přece, cestovati tam, lákavo jest a velice půvabno; neboť i ty trosky bývalých zámeků a hradů lákavy jsou, zbytky staré velikosti a slávy; i ty shledáváme býti krásnými, romantickými a nebývá obtížno nám, k nim cestu vážit, ano i pracně a s namáháním k nim nahoru vylézati. I tu jsou zbytky staré cti a slávy slovanské; ty vzdělané lány tu hlásají, starodávná jména osad to zvěstují; nebo Slované byli odjakživa orby milovní; proto rozšířili se tak velice po planinách a zabývali rozsáhlé prostory a lány.

„Les, řeky, města a ves změniti své jméno
slavenské
nechtěly, než tělo jen v nich, ducha Slávy
není.“

Někdy ovšem v ústech německých to ryzí jméno slovanské tak přeměněno, řekněme znetvořeno jest, že nemožno téměř nalézt v něm slovanského kořene, jako na př. Maffersdorf, Markvartice; ale člověk pozná hned a cítí, že slovo německého původu není.

Dvě lodičky — obě Lužice — na rozvlněném moři, jak je Kollár přirovnává, zápasící mezi životem a smrtí, lákají nás. bychom tu aspoň poněkud poznali dávný život Slovanů, jak až dosavad ve zbytcích Slovanů Polabských se udržel a měli bychom všemožně si jich všimati; jsouť na lodičkách těch krevní naši bratři, *Lužičti Srbové*. Dlouho-li zápasiti budou? a konečně-li přece neutronou? jsouť rozděleni i věrou, i vládou, ano i mluvou; kteráká obtíž! Přece si jich všimati a v jejich snahách je podporovati máme, aby známost o Slovanstvu i mezi nepřátely našimi, mezi sousedy se šířila a mnohý předudek, jenž až dosavad mezi nimi vládne odstraněn byl.

Cesta vedla mne Liberecko-Pardubickou drahou. Již Labské údolí jest velice zajímavé a to od Smiřic počínaje, přes Josefov ku Králové Dvoru a Kukusu; na severozápadní dráze pak rozkošné údolí Mezihoří se říčkou Zlatnicí a údolí Miletičské; ale vše to převyšuje divoko-romantické řečiště *Jizery*, do něhož u Semil dráha Pardubicko-Liberecká přechází. Již Malá Jizera, kteráž pod Jilemnicí do Veliké vpadá, krásnými partiiemi, zvláště ve Štěpánicích a Hřabačově se vyznamenává;

což teprv Jizera Veliká? Kdožby neznal divoké romantiky její u Železného Brodu a Malé Skály, kdež vítají tě zkamenělá města a na vrcholích hrady z balvanů skalních? Tu těsně vedle řeky vine se dráha samými průkopy, jež pracně prolomány býti musily, aby dráha průchodu nalezla. A což rozkošný *Rohozec*, zámek blízko Turnova, kde údolí Jizerské se šíří a v rozkošné zelené nivy se rozkládá?

Co překrásných, romantických krajin my máme po vlastech, i nám samým málo známých? Málo si jich vážíme, málo je ceníme. Co by za to dali sousedé naši z písčin Braniborských, anebo nižin pomorských, kdyby tam takové krásy přírodní měli! Všechn svět by o tom musil věděti a ze všech končin světa by tam musili lidé putovati. A my? „sumus peregrini in patria“ — jsme cizinci ve své vlasti. Známat jsou celá řečiště přírodní krásou svou: Jizera, Sázava, Ohře, Methuje, Orlice a jiná více méně.

Kdoby Jizery neznal, stáloby mu dojista za to, aby tu cestu konal, a ještě lépe by ji užil, kdyby ji konal *pěšky*: drahou člověk jen prolétne, obrazy jsou lehké a dojmy povrchní, jeden stihá druhý a žádný nezůstává v duši obrazu trvalého. A což velekrásné krajiny kolem Jičína a od Jičína k Turnovu? Prachovské Skály, Trosky, Hrubá Skála, Waldštýn, Sedmihorky (lázně) a pro drahé kameny proslulý druhdy Kozákov? —

Bylo v neděli odpoledne, když nás vlak letem tudy unášel; všude na nádražích hojně lidí; příčina toho byla, že tam při horách jest živěji; návštěvy a výlety všeho druhu; cesty za obchodem a rozličnými příčinami, jež se konají obyčejně v neděli, by se nepromeškal čas, ku práci určený. Všude bylo velice živo, zvláště v Turnově. Nescházel ani na těch, kdož přišli z města na nádraží, jen aby zevlovali a semotam snad některého známého, naskytl-li by se, viděli a pozdravili.

Turnov, naproti za Jizerou, na návrší se rozkládá a se svými chrámy a věžemi pěkně se nese. Po půl hodině zastávce vlekl nás mohutný náš železný oř dále; uháněl s námi na sever, ku starému *Ještědu*. Na první stanici za Turnovem pozdravili jsme pozdálce za údolím na výšině strmící překrásný zámek knížete Rohana, *Sichrov*. Za stanici jest přes údolí pěkný železniční most o dvojím pořadí pilířův nad sebou, kterýž na hřbetě svém celé vlaky s jedné

stráně na druhou přenáší a pod nímž na zeleném pažitu na pravo daňci pokojně se pásli. Jdeť až sem rozsáhlá obora zámku Sichrovského.

Za Sichrovem nejbližší stanice jest městečko *Hodkovice*, něm. *Liebenau*. Aby dráha na vyšiny *Liberecké* se dostala, musí učiniti za *Hodkovici* velký oklik, objeti celé jedno pohoří a zajeti až ku *Rychnovu*; viděti tu patrně, jak do výše vstoupá anebo se níží; jest to část *Semerínku*.

Již již blížili jsme se *Liberci* — přes *Jermanice* a *Dlouhé Mosty*; bylo ku šesté odpoledne. Všude na nádražích množství lidí, samých to výletníků *Libereckých* do blízkých osad po dráze, kteříž k večeru ze svých výletů se vraceli. Mluva česká již umkla na dobro, jen semotam zaslechnuty milé zvuky mateřštiny, ale jen jako od cizince.

Na západ uvítal nás šedý *Ještěr* čili *Ještěd*, který snad odtud jméno má, že prodlouženým hřbetem svým jako obromný ještěr se táhne.

Bylo-li již dříve živo na stanicích, bylo v *Liberci* tím živěji. Všecek proud lidstva valil se do města; já za ním a s ním — *pěšky*. Rád tak činívám, že लेकरý obrázek ze společnosti lidské snáze takto pozorován býti může.

Nádraží *Liberecké* leží na výšině. Dráha drží se vysočiny, aby tím spíše všecky obtíže překonávati mohla. *Liberec* leží v nížině, v údolí, na skrovné říčce *Nise*, která však z vlasti pryč utíká, k severu, jakoby se za poněmčení své styděla.

Pluje já tak s proudem do města ulicí dosti dlouhou, sestávající z nových, pěkných domů, vidím podle sebe človička, který po vzezření zdál se býti Čech a po subtylnosti jeho tělesné soustavy, řemeslem *krejčí*; i promluví na zdařbůh po *česku*, pozdravuje ho; a ejhle, ihned odpoví po *česku*, raduje se. Hned jsme byli přátelé a dobře známi. Vypytává se ho na zaměstnání, skutečně byl *krejčí* a to *ženský*, a s největší ochotností ukázal mi cestu a dovedl mne, kam jsem žádal. A k tomu byl krajan; ale nebyl v *Liberci* dlouho a tak nevěděl na mnohé otázky zevrubně odpověděti.

Jda ulicemi *Libereckými* naslouchal jsem, zdaž uslyším po *česku* mluvit; a skutečně, na starém náměstí, nedaleko radnice, uprostřed města stála skupina pánů a paní, slušně oděných, a jak bylo

viděti, domácích, kteříž docela hlasitě po *česku* spolu hovořili. Mimo to slyšel jsem ještě několikráte, zvláště nižším a služebným lidem po *česku* veřejně mluvit; důkaz, že tam hodně Čechů jest, jistě čtvrtina, ne-li třetina, nebo bylo mi sděleno, že jich tam jest 7—8000, čemuž věříme.

Avšak ač tolik Čechů tam jest a *Liberečáci* sotva že paty z domu vytáhnou, češtiny potřebují: nicméně přece úhlavní jsou nepřátelé české národnosti a tudy také ani jediného českého nápisu v městě neuvidíš, samá němčina a samá němčina, jakoby *Liberec* nenáležel k Čechům, kde většina obyvatelstva mluví řečí jinou; nic jinak, než jakoby ležel *Liberec* někde na *Nekaru*, *Rýně* anebo na *Sprévě*. Tak rozumějí naši krajané Němci *rovnoprávnosti*! kdežto u nás, v každé vesničce, vedle českého nápisu stkví se musí i nápis německý, třeba tam, co svět světem bude, noha německá nezabloudila.

Jak pak, kdybychom my v Praze a jinde v Čechách příkladu jejich následovali a o druhém jazyku v zemi ničeho věděti nechtěli? Jest to nešetnost, nezaující mezi; ale rovněž neposlušnost zákonů, o rovnoprávnosti stávajících. To jsou ti utlačovaní naši sousedé Němci.

Liberec jest město továren, a tudy město čmoudu a smradu; zvláště vedle říčky v nížině jest hojnost rozličných smrdutých zápachů a výparů. S okna, kde jsme byli přes noc, napočítali jsme, ne více a ne méně, než 30 vysokých komínů, kteréž všecky z pondělka z rána začaly čmoudit; kteraké *Eldorado*!

Toť český *Manchester*; ale mají peníze a jsou páni a náš lid jim nádeníci; mají *fabriky*. Velikáš mezi nimi, *Liebich*, má celou část města, kde mnoho set, snad kolik tisíc dělníků zaměstnáno jest. Tu všecko jest: přádelny, tkalcovny, barvírny a tiskárny — vše pohromadě. Od suroviny, jak přijde do továrny, až do hotového zboží tkaného, barevného anebo tištěného, vše tu se vyrábí; závod ohromný. Na základě poslední vůle † *Liebicha*, otce, tvůrce a zakladatele toho jmění, nesmějí pryč synové jíti od sebe a musejí udržovati závod celistvý, aby jmění se netrhlo.

Toť závod tu největší. Jsou v něm dva parní stroje, duše toho závodu, síla hnací a vším pchybující; jeden o 400 koňských sil, druhý o 350; prvý stál pryč 50.000 zl. — Kteraký to kapitál pouze v jediném stroji! A věříme, že tolik stál;

neboť jest práce veliká, krásná, elegantní — *anglická*, a jde lépe, než hodiny, s přesností a určitostí tou největší, takový kolos! Na každém je přístroj, který ukazuje, kolikráte *přemetací kolo* za den se bylo otočilo — taková ohromná tíže!

V sále jednom převelikém, kde hlavně *ženské* pracují, je 700 stavů, na kterých se zhotovují látky nejrůznějšího druhu, *lehčí* i *těžší*, letní i zimní, jednoduché i složité (dvojité). Kteraký tu důmysl lidské hlavy! Tu jsou též stroje přepodivné a přerozmanité: na předení, soukání, snování, čištění, praní a t. p. Vše dělá tu stroj, parou hnaný; ruka lidská tu sama nic nepracuje, jen jest pozorna a mašíně podává, jí slouží; člověk jest tu strojem stroje, ano ponenáhlu pro jednu a touž práci sám stává se takoruka strojem; obyčejně umí jen jedno a dělá jen jedno. Schudne na těle, zpitomí na duchu!

Jakkoli všechny ty vynálezy zdají se býti velikým vítězstvím ducha lidského: nicméně nezdá se nám to vše býti člověčenstvu naprosto ku prospěchu a užitku; máť vše i svou stinnou stránku. Tak to varnictvím obohacuje se obyčejně *jeden*, druhí nemají nic, anebo velmi málo. Ovšem že on zase má starost o závod; musí starati se, jakby zboží odbyl a dělnictvu pracujícím mzdu zaopatřil. Sám pak musí zavoditi s jinými, by nepadl a se udržel. Síla páry vynalezena jest a již jinak nebude; lid se jí nespustí, a tak stroje a továrny nepřestanou. Nemůže jeden stát zůstatí za druhým, sic by schudl. Musí rovněž touž kráčet cestou, používati vynálezů, rovněž ve svůj prospěch.

Druhdy ovšem musil řemeslník všechno vyráběti sám, od prvního počátku až do konce; musil upravit si látku, sám ji spracovati, očistiti, upravit na prodej; nyní vše dělá stroj; člověk při něm stojí, naň se dívá, jej řídí, jemu slouží. Lid fabričský sám málo umí; coby začal, kdyby továrny přestaly? Avšak co horšího jest, jest to, že továrnami zničen jest všechn *rodinný* život; že otec a často i matka celý den děti svých nevidí, že děti sobě zůstaveny jsou, pod dohlídkou buď větších dětí, anebo starých lidí, kteříž obojí slabí jsouce sami buď ošetření, anebo vychování potřebují. A večer, kdy otec od práce se vrátí, mrzut jest a rád má pokoj; a byť se s dětmi i pobavil, jak může nahraditi, co za celý den bylo zanedbáno? Mimo to, když otec doma provozoval řemeslo, dítě již ku lec-

kterým lehčejším pracím mohlo přidržováno býti, poznalo řemeslo již z mládí, všechn jeho průběh a hravě se mu naučilo; nabylo zručnosti už z mládí, lépe než nyní tělocvikem; teď zvykne zahálce, anebo lítá po venčí, toulá se a tropí nezvedenosti, ruší, kazí anebo dopouští se třeba krádeže.

Bylo řečeno nám, že jest líto člověku, viděti staré mistry, kteří druhy slavně řemeslovali, nyní býti nádenníky a nosiči ve fabrikách a ten bídný kousek chleba sobě vydělávati! Kam věci dojdou? Veliké kapitály pohlcují malých; mezera mezi boháči a třídou dělnickou stává se čím dále větší. Snadnoť jest boháči velko-statkáři skoupiti několik baráků chudých sousedů! snadno fabrikantovi kapitalistovi zničiti živobyti chudým mistrům, sousedům, kteří musejí pracovati rukama a strojův koupiti si nemohou. «Tot ta *důležitá*, čili jak se říká *palčivá* otázka dnů našich. To způsobila *pára*, úsporu práce.

Ovšem ze důmysl lidský podmanil sobě síly přírody a učinil přírodu sobě *služebnou*; ale kde zůstává přikázání lásky: *abys i ty živ byl a bližní tvůj vedle tebe?* Jsouť vynálezy vítězstvím ducha lidského; ale kdo projde všemi místnostmi velikého závodu a vidí ty postavy ubohé, slabé a vyzáblé, nikterak se nepotěší a nespřátelí s myšlénkou, žeby toto mohlo ku blahu člověčenstva býti mohouc býti jinak. A dejme tomu, žeby měli i hodné platy, i dosti jisti a píti, stravu dobrou a silnou, jakože nemají; však nikterak člověk v těch místnostech dlouho vydržeti nemůže, by života sobě neukracoval; nebo, byť nic jiného nebylo, leč že *denně* tolik hodin musejí trávit ve vzduchu nezdravém, v puchu a smradu, v prachu a výparech všelijakých, již to jest velice nezdravé a kořen zdraví podrývá. První podmínka zdraví jest *čistý* vzduch a tohoť ovšem dělníci ve fabrikách postrádají; odtud ta vyzáblost a bledost, odtud choroba plic a souchotiny. Když dělník anebo dělnice po *léta* zkažený ten vzduch do sebe dýchá: co divu, když plíce jím se nakazí? toť nezbytno; musí tak se státi; plíce počnou hnití K tomu chatrná strava, špatný byt a neřídká i lehký život; tuť ovšem úmrtínost veliká!

Viděli jsme v továrně té ovšem *čistotu*, jak možná *největší*, t. j. tam, kde býti mohla, nahoře; také se nám zdálo, že dělnice při stavech přece mnohem zdravěji

vypadaly, než u nás; však v barvirně a tiskárně, kde připravují se všelijaké, snad i jedovaté látky na *barvy*, bylo tím *hůře*. Ale tak tomu chce ten svět, tak běží, jaká tu pomoc? Páry svět se nevzdá, fabriky nepřestanou a tak budou věci vyvíjeti se dál a dále. Nezbyvá, leč přemýšleti, jak ten *nepoměr*, který býti se jeví mezi rukou *pracující a kapitálem*, narovnat a upravit; a to jisto, že toho nikdo *lépe* nedovede, než *láska křesťanská*, kteráž káže: *Milovati budeš bližního svého, jako sebe sama*. Zdaž to kdy bude? Tomu by i světské zákonodárství velice mělo nápomocno býti a záhy ku věci hleděti, dříve než otázka sociální zjevně vzplane a svět následkem její shoří.

Co mne potěšilo v Liberci, jest nádherný chrám děkanský, čili *arciděkanský*, ke cti a chvále *sv. Antonína* v letech 1579—1588 od tehdejších pánů Kristofa a Melchiora z Raedern*) vystavený a r. 1724 rozšířený a opravený. Stojí na náměstí děkanském, na nejvyšším místě a pěkně se nese; staven jest ve slohu přísně gotickém, uvnitř polychromován, dle vzorů starých, ale velmi vkusně; oltářů má pět a tři lodi; vedlejší dvě, užší, sloupy od hlavní odděleny jsou; podobu má *kříže*. Oltáře, kazatelna, vše přísně v jednom slohu i všechna ostatní úprava. Není přeplněn, spíše jest vše jednoduché, ale tím krásnější, důstojnější a velebnější; hlavní oltář není vysoký, ale důstojný a přiměřený. Co však nás mile překvapilo, jest šest krásných obrazů na zlaté půdě *sv. patronů českých*, jež za svícny na hlavním oltáři umístěny jsou, na každé straně *tří*, jak na oltářích za starých časů, zvláště v gotických chrámech v obyčeji bylo. Jsouť tu zajisté: Sv. Cyril a Metoděj, sv. Jan Nepom., sv. Vojtěch, sv. Prokop a tušíme sv. Wolfgang, samí kněží. Nu, vida, přece se Liberčané ku vlasti české hlásí, a to nás poněkud s nimi smířilo; však by teď snad tak neučinili.

Po straně evangelia u oltáře jest

*) Pánové z Raedern (Redern, Roedern), stará, až dosavad kvetoucí rodina šlechtická, pokládali sebe za stejného původu s českými pány z Kolovrat, a užívali prvotně v erbů *kola stříbrného* o osmi špicích v poli modrém a na helmě téhož kola na ocase pavím. Rodina tato přišla ze Sas a Lužice do Slezska a odtud do Čech a vynikala již ve 13. stol. v tehdejších bězích válečných. Žijet až dosud v Prusku v několika liniích.

krásné barevné *okno*, Zvěstování Rodičky Boží představující, dar to p. Liebiehův. Na stěnách nechány jsou prostory pro obrazy al fresco, kteréž svým časem vyplněny budou, o čemž se prý s mnichy Beuronskými v Praze na Slovanech vyjednává. (Pokračování.)

K Tvým nohám!

Zvolna již jeseň zvolna sem táhne,
kam noha kročí usvadlý květ,
vzdechem se chvěje řadro i ret,
jako když zima k srdci až sáhne.

Vždyť svadly také ty chvíle drábné!
jak na ně myslím v duši své zpět,
jakoby paprsk v duši mou slet'
vzpomínky, po níž duše má práhne.

Vzpomínka mládí — sežloutlý list,
či dech ji zaval do duše moji? —
Nechť! — K listu květ již mysl má poji
ze květů věnec počíná příst . . .

„Zda smím? o dovol, Matičko Boží,
ať Ti jej k nohám ruka má složí.“

Xaver Dvořák.

**Jak poukazují k tomu časové poměry,
že náboženství zjevené jest pro člověka
vzdělaného jako pro nevzdělaného.**

(Práce konferenční.)

(Dokončení.)

„Jho mé zajisté jest sladké, a brímě mé lehké“ (Mat. 11, 30.) pravil Kristus. Nynější věk jest daleko slibnější. Volá ku všem: „Není pro vás žádného jha, není pro vás žádného břemene.“ A jak přichází k takovým výsledkům? Není pro vás žádného Boha, věčnosti, církve, jakož i světské vlády, není důsledně pro vás žádných povinností k nim. Vůbec vůle naše nechť jest nám jediným bohem! Hlas náš budiž té vážnosti, jako byl za starých dob „hlas boží!“ Nač ta pouta, kterými svírány byly věky, nač ta hrozná anathemata, která jen postrach všude budila? Vše toto bylo by svobodě jen na újmu? A proto pryč se vším, co lidem svaté a drahé jest. Nechť mizí pověra, která v okovy poutá ducha lidského, nechť beze všeho před-

sudku jednáme, pak bude království svobody slaviti dny panování svého!

Praviš tedy ve svých dissertacích: Není žádné auktority, není k ní žádných povinností; jenom ty ji chceš mít a přejesh si, aby ode všech byla uznána. Jsi právníkem, vynášíš rozsudek a voláš: „Věř mu!“ Jsi chemikem, líčíš užitek té neb oné sloučeniny a svým posluchačům velíš: „Věřte!“ Jsi zástupcem národu a se své tribuny řečnické k němu voláš: „Zde spása tvá, tam trest tvůj! Dbej výstrahy mé, chceš-li blaženým slouti!“ A víš, jak ti na to odpoví vzdělaný? „Jak žádaš ode mne víry,“ řekne s posměchem, „sám v nic víry nemaje?“ A prostý tlumočí za ním: „Bohu nejsvětějšímu věriti nemám, ani jeho církvi, ani světcům vyvoleným, a tobě věriti mám?“ „Nevěříme nikomu!“ jedním hlasem ještě opakují. A tu na poli vědy povstává vlažnost, netečnost, v životě veřejném ke všemu lhostejnost, vše bere se jen v pochybnost, všude téměř vzájemné zneuznání. Tak úsměv budí v mysli úředníkově vrchnost jeho, která vši nadvlády chce býti prosta a přece od něho vážnost žádá. Tak laškuje si žák se svým učitelem, který ode všech povinností ke všem ho osvobodiv vůči sobě si jich od něho přeje. Tak jest služebníkově hádanou jednání pánovo, které, čím jinde opovrhne, od něho vyžaduje. Ale nejen zneuznána jest všude, suverenity, ale všude ji jest boj vypovídán. „Učil jsi mne, že jest svoboda, a hle ty mne v nová vížeš pouta,“ mluví dělník s rukou pozdviženou k svému továrníkovi. „Učíš mne svobodě,“ volá ku svému professorovi posluchač s holí v ruce „a tvého rozumu mám býti poslušen?“ „Boha,“ který mne s tebou spojil, neuznávám, a toho svazku uznati mám?“ volá choť ku manželce své. „Z boží milosti se píšeš,“ volá poddaný ku svému králi, „a tím mne chceš zastrašiti? Věz, neuznávám věty té, a tebe jako tyranna musím odstraniti.“ Tak povstává revoluce v rodinách, ve státech, ve škole, tak v stav bedný upadají jak prostí, tak i vzdělaní, tak slaví éru své vlády svoboda, jejíž odznakem: „děla a dynamit.“

Však již tážeš se, jaká toho příčina? Odpověď jest jednoduchá. Neuznávají Boha a důsledně ho také neposlouchají. A přece praví pismo sv., „že není mocnosti leč od Boha, a kteréž jsou, ty od Boha zřízeny jsou“ (Řím. 13, 1). Než snad nemáš povinné úcty před písmem sv., taž se tedy

zkušenosti denní a dějin, a ty ti odpovíš, že jen tenkrát celý svět nabude nové tváře, bude-li věty této šetřiti. Vzdělaný nebude viděti ve své vrchnosti, buď světské, buď duchovní, uchvatitele nadvlády, ale zástupce Boha nejvyššího; on bude se těšiti tomu řádu, který mu ze strany vyšších představených bude ukládati některé povinnosti, ale který ze strany jeho podřízeným měrou svrchovanou mu to vynahradí. Prostý člověk bude opět šťasten, když bude přesvědčen, že poslouchaje svých vrchností samému Bohu tím úctu a vděčnost dává na jevo. Pak bude opět štěstí na zemi. Auktorita vladařova, učitelova, vědátorova, otcova bude opět uznána; svazek rodinný i společenský, státní i církevní bude utužen; rodina, obec, všeliký úřad bude posvěcen, i tvá práce namáhavá, kterou z rozkazu vrchností konáš, bude ti požehnána a odměněna, jelikož k ní nepřímo vůli Boha samého jsi veden. Přitom ale nejsi zbaven své svobody, ale pomocí milosti boží můžeš užívati té svobody, která jest odleskem svobody boží a kterou velekrásně vyličuje sv. Bernard slovy: „Velle bonum, profectus est, velle malum, defectus.“ (De Gratia et libero arbitrio cap. 6. num. 16.) Máš býti tedy svobodným ctitelem a vykonavatelem dobrého, nemáš býti otrokem zla; tudíž i vrchnosti neposlušen býti máš, kdykoliv by té ku zlému nabádala. „Více sluší poslouchati Boha, než-li lidi.“ (Skut. ap. 5, 29.) Toť jsou zásady osvědčené, dle kterých založíš království, kde věda bude kvěsti, kde mír a pokoj bude vlásti, kde blahobyt bude domovem, kde pouště v kraje úrodné všude se budou vzdělávati, toť svoboda, kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil. (Gal. 4, 31.)

„A kdybych měl všecko víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem“ (1. Kor. 13, 2.). Výstražná to slova, ale našich věrozvěstů se netýkají. Jejich láska jest větší všech hor, jejich láska jest nade všecko pomýšlení vznešenější, než láska, jaké apoštol národů želá. Vždyť již jméno její jest velebnější, jako „bratrství,“ „humanita,“ jak by účel její nebyl dalekosáhlejší, účel, jenž se vyslovuje větou: „Oblažiti všechny třídy společnosti lidské tou měrou, jak o tom dříve nikdo neměl poněti. Než slyšme již slova toho bratrství, která už jeho ctitelů zaznivají. Volá jednosvorné: „Svěcení neděle nechť jest zrušeno! Proč má býti lid zbaven výdělků tolika dní, proč společnost

lidská má být ztrátou takovou ochuzena? Každý nechť dle svých sil účast má na podnikcích velkých, ať se i jemu jeho hřívná stonásobí! Zbavme školy jich rázu náboženského. Proč má jinověrec, který jest přece bratrem našim, býti urážen slovy cizího mu náboženství? Katholicismus, který odchovává jen fanatiky, nechť jest odevšad vymezen! Papež, biskupové a kněží nechť jsou všeho vlivu zbaveni! Jich jmění na účely vznešené věnováno, a oni, když tomu již chtějí, ať hlásají evangelium své v prostotě, jako kdysi apoštolové. Láska k vlasti budíž pramenem všech ctností, nechť vlast každý oslavuje, podporuje a hájí. cizince všemožně při tom potlačuje!“ Tak mluví dnes hlasatelé společnosti lidské; my jen pozorujme, jak jim ta řeč sluší, a jak všem prospívá.

Mluvě o bratrství novověkém, vzpomínám si báje, již zakončuje Homer svoji Iliadu. Jako totiž tam Řekové slibným koněm dobyli města Troje, tak naši moderní apoštolové slibným a lstivým slovem své lásky chtějí celého světa dobytí, aby otroctví způsobu nejhnusnějšího zavedli. Neb co učinili z našich úředníků, ať jest to v tom neb v onom úřadě, neb závodě? Zbavili je dne svátečního, kde by se mohli vyšším snahám oddati, kde by mohli zájmy vyšší, zájmy své nesmrtelné duše pěstovati, kde by mohli mysl svoji osvěžiti, aby s novou silou ducha i těla dále prospěšně pracovati mohli. Co učinila doba naše z dělníků týchž továren? Nejbídnější otroky. Často takový ubožák poznává, že znesvěcuje neděle ztrácí znenáhla své člo- věčenství, a proto prosí svého živitele, aby byl práce v neděli prost. A odpověď bývá: „Musíš i v neděli pracovati, chceš-li vůbec u mne pracovati, a nechceš-li hladem umřít!“ A on, že chce býti živ, musí hřešiti. Co tím ztrácí společnost lidská vzorných občanů, co církev horlivých křesťanů! A přece nikdy tolik velkostatků a živností malých neoctlo se v tak krátké době v druhých, v třetích rukou jako dnes, kde i v neděli i ve svátek se pracuje. Aneb chcete, aby lid měl účast na podnikcích společných? Akciové závody, jich krachy a konkursy, podvody a krádeže úředníků, nesvědomitost dělníků vás špatně lidu, který v potu tváří pracovati musí, doporučují. Dejte dříve všem náboženství! Vstípte záhy svému úředníku bázeň před: „Nepokradeš,“ dbejte, aby slyšel dělník slovo pravdy aspoň dne

svátečního: a pak teprve hlásejte blaživou lásku svou! Však vy náboženství chcete zbaviti již mládež útlu — mládež katolickou. Hleďte jen! Že jedno neb dvě dítky jiné víry, jsou ve škole katolické, jest urážkou vaší humanity, a že učitel protestant učí v katolické škole, to se jmenuje církev katolické oslavou, svobodou? Vy víte, že, když se ze všech stran vštěpuje mládeži katolické zákonník boží a církevní, že těžko bohatnete, že v úkrytu musíte žíti, že jste celému světu jen k výstraze. Církev katolická má pravou péči o dítky, nezná sice tolik nalezninců, ale více chudobinců a zahrádek dětských, z nichž nejlepší občany státu vyvádí. Však tomu vy nechcete. Chcete sami vznešených ústavů slouti zakladateli, papež, biskup mají svým jménem k tomu přispívati. Máte to lásku ku spravedlnosti, která šetří každého jmění, každého práva, ať historického, ať osobního, ať státního, ať virilního? Jak pak byste se těšili z toho, kdyby per analogiam s vaším jménem se naložilo? Aneb má papež, biskup, eventuelně církev, jak vzdělaný a po něm prostý hlásá, zbavena býti svého jmění, svých statků? Nemá každého již sama láska poučiti, že každá společnost, má-li svobodně existovati a má-li býti hodna jména „společnosti,“ že musí vlastní jakýmsi jménem? Aneb jest to láska k osvětě, k pokroku, v níž žijou, když všechny vrstvy lidí jednohlasně volají, aby papež, biskup byli všeho pozemského prosti jako sv. apoštolové. Brání se dnes ještě některý král praky aneb pase stáda dnes vysoký úředník, jako kdysi sám král David? Nemusili by vrchnosti duchovní odkájeny jsouce takovouto láskou moderní hladem mřít? Aneb jaké vzbudovali chrámy, jaké budovy věkové minuli z jmění církevního? Některá ssutina, drahá to památka historická, by jim o jich lásce jasně pověděla! Však vlast jest jimi přece oblažena! Literární plody jsou plny rouhání, bezbožnosti, panenství literatury jest skoro všude již setřeno. Stálé vlastenecké zábavy, koncerty, slavnosti jsou k tomu, aby, jak již Kollar pravil, kdo, co má, prohrál. Spilati kmenu cizému jest hrdinstvím, hanění jeho jazyk, vzdělanost, jest jeho chloubou.

Tot výplod lásky, která neuznává zjeveného náboženství, tot výplod lásky bez Boha. A nemůže býti také jináče. Schází zde důstojnost, vznešenost, božský původ, jež by člověk v člověku miloval,

schází zde předmět, jenž by lásky hoden byl. Proto ten nedostatek lásky ku bližnímu, které jen zjevené náboženství nahraditi dovede. Nebo jen toto mravní cíl člověka stanoví (I. Tim. 2, 4.), jen toto za viditelného repraesentanta Boha samého ho vyhláshuje (Genes, 1, 2., dále 9, 6.), jen toto náš společný původ z týchž rodičů v ráji odvozuje (Skut. ap. 17, 26.) a nás v jednu rodinu, jejíž otcem Bůh, slučuje (Mat. 6, 9), jen ono učí, že láska praktická k bližnímu jest základním zákonem pro každého (Mat. 22, 39.), jen ono učí, že bez lásky té jsme mravně mrtvími (I. Jan 3, 14.), jen ono učí, že láska taková jest odleskem lásky boží, která i Syna svého za nás obětovala; proto také musí tato láska býti jiná oproti lásce, která ve svém bližním individuum neznámého původu spatřuje. O lásce Bohem zjevené můžeme říci, že ona milující bližního v bližním samého Boha miluje. Kéž by tedy láska ta všude splanula! Pak by i ten největší učenec viděl v každém bratra svého; pak by miloval dělník svého živitele a s vděkem by bral mzdu od něho, jako od bratra svého; pak bude továrník se starati o nesmrtelnou duši svého dělníka, a dělník bude usilovně pracovati, ano se modliti za blaho pána svého; pak bude každý těšiti se z jmění svého bližního a je hájiti, protože tak jednáje cti a miluje bratra svého, a tím i Boha samého; pak bude každý podporovati rád bohumilé ústavy, protože tak bude milovati nejvyšší zájmy svého bližního; pak bude pravá láska k vlasti všude domovem. Každý národ bude se považovati za část království božího na zemi, která část jest si bližší svými zvláštními dějinami, jazykem a vzdělaností. Pak budou vzdělaní vlastenci psáti o pravé osvětě jako kdysi psal slavný Purkyně: „Nad pohanstvím vzešla záře křesťanství, aby dala svobodu lidstvu, vyčistila od všelikých vášní srdce lidská, osvitila rozumy, otevřela oči, aby viděly pravdu.“ (Živa z r. 1861, str. 99.) —

V úvaze této snažil jsem se aspoň poněkud ukázati, že prapor s heslem: Rovnost, volnost, bratrství,“ v němž se zračí poměry doby naší, musí býti Bohem a jeho zjeveným náboženstvím posvěcen, má-li býti odznakem pokroku a osvěty pravé. Nyní vkročím ještě v chudou chýži, abych i tam nalezl důvod pro pravdu těchto slov. — Na prahu prosté chaty stojí syn, loučí se se svým milým domo-

vem, se svou drahou mateří, již slzy hojné kanou z oka v okamžiku žalostném. Syn odbyl studia gymnasiální a jde na vysoké učení do vzdáleného města; proto jest to loučení obou, jak jen může býti, nejpřímnějším. Však již se rozloučili — syn již políbil matce mozolnou její ruku, jenom ústa její poslední slova mluví na rozchodnou: „Synu, nespouštěj se Boha, zachovej si viru v něho, budeš šťasten!“ Domluvila a zmizela zrakům jeho. — Cestou však uvažoval syn: „Musí to býti přece veliké blaho, Kriste, tebe milovati. Matka nejlépe dítěti svému porozumí, ona nejlépe pocítí, čeho jest mu třeba: a ta mně radí, ta mne prosí, aťych měl Tě na své pozemské pouti stálým průvodcem. Budu Ti tedy věren i matce své!“ Nebesa to slyšela, a tajemný hlas slyšelo tvorstvo: „Mnoho jest smutných poměrů, toť ale jistě radostný, kde i prostá matka jest přesvědčena, že náboženství Páně jest třeba každému, i vzdělanému synu jejímu.“

Jos. Šťastný,

kaplan v Golčově Jeníkově.

DOPIS.

Z Dolní Krupé.

(Pastorální konference.)

Dne 21 září b. r. odbývala past. konference střídniectví německo-brodského na faře Skubrovské. Ke schůzi dostavilo se takměř veškeré vikariátní duchovenstvo. Z cizích vikariátůúčastnili se schůze vld. p. děkan světelský František Chaloupka, dp. farář smrdovský Ed. Dobruský, dp. Ant. Schreiber, farář slatinanský a ct. bohoslovec p. Jos. Kořínek z Kunemile. — Vypracovanou odpověď na 1. otázku: „*Jak poukazují k tomu časové poměry, že náboženství zjevené jest pro člověka vzdělaného, jako pro nevzdělaného*“ předčítal dp. farář modletínský P. Al. Chaloupka. Poukazujet dp. řečník v přístupu řeči své, že člověk netoliko od Boha, ale i pro Boha stvořen jest; od Boha nadán rozumem a schopnostmi, aby jich popředně ke cti a chvále Boží užíval. Když ale člověčenstvo v pravěku uchýlilo se od Boha, propadl člověk vzdor převeliké rozumové vzdělanosti do nejohavnějších neřestí a nepravostí (viz intelligentní národy pohanské v Řecku, Egyptě, Babylonii a j.). Proto smiloval se Bůh nad kleslým lidstvem a poslal na svět Syna svého, jenž přinesl národům světlo, osvícenost

pravou. Ale národové po vše věky milují více tmu než-li světlo. Následky pak toho: přítomná doba jest živým svědkem, že když člověk chce v pyše své sám býti bohem, může rozum lidský mnohým a obdivuhodným uměním a nejrozumnějšími vynálezy se proslaviti, ba až do závratné výše vystoupiti: ale při tom nížádná učenost světská nepostaví hrázi následkům nevěry. Popatřme na ně; sužují právě celou moderní společnost lidskou: bezcitné sobectví provolává boj všech proti všem ve všech vrstvách člověčenstva (výron Darwinovy učené ale nevěrecké theorie), pěstní právo nového druhu oživuje; zásada „kdo s' koho ten s' toho“ opavává ve všech oborech; pořádek rodinný i státní jest namnoze rozrušen (výsledek beznáboženského zákonodárství); třenice národní jsou na denním pořádku (zásluha nekřesťanského novinářství). Dále všeobecná na všech stranách nespokojenost, bezpočetné samovraždy, zšílení, veřejná demoralisace intelligentních tříd, neslýchané druhdy defraudace a p. raffinované zločiny vzdělaného našeho paganismu jasně nasvědčují, že právě tak zv. vzdělavcům třeba zjeveného náboženství a z něho vyplývajícího svědomí měrou větší, nežli lidu obecnému, jenž nemaje tolik vzdělání, nezná tolikera prostředků a cest k nepravostem. Všecky tuto udané a ještě mnohé jiné ohavnosti vycházejí z nevěrecké intelligence a mezi ní bují. Další uvážování přítomných časových rozervaných poměrů přivádí také ku poznání, že toliko zjevené náboženství povznáší člověka nad zvíře a vyrovnává nezbytné nesrovnalosti poměrů lidských. Vždyť na bílé dni, že ne rozum, nýbrž zákony Boží kladou úzdu rozvášněné vůli; a ty vášně zmitají srdcem vzdělance snad prudčeji nežli myslí člověka nevzdělaného. Pýcha jest přirozenou vlastností „mudráků“ nikoli „duchem chudých“; žádostem těla podroben bohatý bříchopásek silněji, nežli mnohou prací utýraný chudák; a při žádostech oka třeba vzpomenouti, že, kdo má, chce ještě více míti. Ostatně lze nevěreckého vzdělance krátce odbyti dilemmem: buď je náboženství zjevené báji anebo pravdou. Jestli báji, jest nepotřebné obecnému lidu jako vzdělavcům; pak-li pravdou, dlužno rozumu vzdělanému po ní usilovněji se píditi, než-li nevzdělanému. Moudrému napověz. — Ale nám se zdá, že zpravdující se i tato slova slovného starého filosofa Rogera Bacona: „Polovičitá vzdělanost od Boha odvádí, dokonalá přivádí k Bohu.“ Komuž by zde nepřipadla na mysl bohumilá zbožnost velikých učenců Kopérnika, Kepplera, aneb novověkého proslulého hvězdáře petrohradského Maedlera a zároveň vrchovitá frivolnost našich novinářských nedouků! Právě

ta nešťastná polovičitost jest charakteristickou známkou nynější vzdělanosti. Ba mnohý sotva přečta denně za 5 kr. nějakých bezbožeckých novin mni se býti již také „vzdělaným.“ By takový nevyspělý mudrák pročetl pilně jenom dějiny českého krále Karla IV. jistě by prozřel a uznal, že právě ono opovrhované katolické náboženství povznáší všeliké umění a všecku pravou vzdělanost. Umělecké výtvoř vypučely z pudy náboženské ať v oboru stavitelském, či sochařském, či malířském, či básnickém zůstávají cenou svou nedostižnými. — Vys. důst. p. předseda připomíná případně, že i jiné společenské vředy, jako: zběsilý nihilismus, zuřivý anarchismus, zvířecký materialismus a p., kteréž vycházejí povětšinou z hlav „osvícených“, hlásají pravdu, že těmto „osvíceným“ hlavám nesmírně potřebno zjevené náboženství. Také socialisti (chudinská) otázka zmitající Evropou řeší by se mnohem snáze, kdyby vzdělání zákonodární sborové a kapitalisté měli a dbali náboženství Kristova. Zde želáno na naše národní přemrštěné publicisty a literaty, již s větší pilí pracují o potlačení náboženství, než-li o povznešení národního blahobytu. Vysloveno také přání, aby pro všechny katolíky v Čechách a snad též na Moravě založen byl nový, vážný a způsobilý organ katolický, jenž by rozdělené nyní síly v jedno spojil. — Otázka 2.: „Kterak má duch. pastýř slova Pisma sv.: *Zelus domus Tue comedit me* (Jan 2, 17.) *plnit se zřetelem a) na sebe, b) na věřící a c) na dům Boží*“ zodpovídal dp. Petr Šimek, koop. v Pohledu uváděje ad a): že kněz horlivý musí nad jiné býti mužem modlitby. Pročež kromě obyčejných denních pobožností nesmí breviář z rukou odkládati nehledě ani k tomu, že sub gravi k němu závazek má. Každodenní meditace nechat rozněcuje a udržuje v srdci kněžském oheň Ducha sv.; také měsíční sv. zpověď a kněžské exercicie jsou další prostředkové k rozplamenování sv. horlivosti. Horlivý kněz má ostatně snažiti se, aby byl podle evangelia „světlem svítícím celému domu svému,“ ve smyslu užším = své domácnosti, i širším = celé farnosti. Záleží tudíž velmi na tom, jaké osoby v domě kněze se nacházejí a scházejí a které domy neb osoby kněz navštěvuje. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. kn. Milost nejđ. p. arcibiskup vrátil se dne 13. t. m. z Vídně, avšak večer dne 14. odebral se zpět do Vídně, by

byl přítomen zasedání v pauské sněmovně a přísahu složil. Včera ráčil požehnati v arcib. kapli o 11. hod. sňatku p. Karla hrab. Chotka, s princeznou Marií Hohenloheovou.

— Pobožnost 40-hodinrá koná se do 16. října u sv. Štěpána, od 17.—21. t. m. u sv. Mikuláše a od 22.—26. října u Voršilek.

— Spolek **Arimatejský** pochoval v měsíci září 77 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 22, ze zemského blázince 16, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 8, z nemocnice Milosrdných sester 27, a z umrlých kaplí 3; celkem letos již 943 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za dar okresnímu výboru v Říčanech.

— **Biskupská porada.** Většina biskupů rakouských meškala v těchto dnech ve Vídni, kde v arcibiskupském paláci konaly se porady za předsednictví kardinála-arcibiskupa Vídeňského Ganglbauerá. Porada týkala se především prodloužení lhůty, ve které za příčinou upravení kongruy každý beneficiat příjmy své příznati měl. Lhůta ta, která 1. říjnem vypršela, byla prodloužena do posledního listopadu. Pak se týkaly porady záležitostí školních, aby totiž náboženské školy zavedeny byly.

— **Nové svátostky návěsné,** podobné reliéfům basiliky smíchovské, zhotovila právě stříbrnická dílna a ražebná p. Aloisa Kettnera na Vinohradech, která před nedávnem vystoupila s ražebnými svátostkami s obrazem Matky Boží starobol., jež i v Římě, kam nejd. p. arcibiskupem hr. Schönbornem uvedeny byly, uznání došly. Svátostky tyto ražené ve formě okrouhlé i oblé, jsou prací dokonalou a ražení jich přesné a ostré. Na straně jedné nesou obraz sv. Václava s anděly, na straně druhé pak nápis: „K upomínce posvěcení nové basiliky sv. Václava na Smíchově 27. září 1885.“ Raženy jsou do stříbra a bronzu a hodí se dítčám co památníčky.

— **Věrnost zvířete.** Nedávno zemřelý biskup vácovský (v Uhrách), Peitler, měl krásného velikého psa, který vždy u svého pána se nalezal. Když biskup zemřel, pozbyl pes veškeru radost; běhal z jedné světnice do druhé a sháněl po všech koutech zahrady. Při tom nepřijal žádného jídla ani vody, trápil se tak dlouho, až jednoho dne před branou biskupské residence pošel.

— **Epitaphium.** V Madridě nachází se nad hrobem pěvce Juana Pinta náhrobní nápis, jež k vůli původnosti jeho tuto podáváme. Zní takto: „Zde odpočívá Juan Pinto, španělský Orpheus. Když přišel do nebeské říše, zpíval s ostatními anděly chvalozpěvy a písničky duchovní. Sotva však že Pán uslyšel jeho hlasu,

byl jím tak velice pohnut, že zvolal k nebesťanům: Mléte vy ostatní a nechte zpívati mého komorního zpěváka Juana Pinta.“

— **Sebastian Bach** byl kdysi u vévody Arnošta Výmarského návštěvou a improvisoval před jídlem na pianu. Mezi improvisací zaklepal vévoda Bachovi na rameno a řekl: „Maestro, pečená štika jest na stole a musí se horká jísti.“ Poslušně, však mrzutě vstal Bach. Když byla ryba zmizela a zvířina a drůbež na stůl se nosila, přikradl se Bach ku klavíru a uhodil celou silou C akord, načež lhostejně opět ku stolu zasedl. Vévoda se ho s podivením tázal, co toto zvláštní počínání mělo znamenati. Bach klidně odpověděl: „Vaše Výsost přerušila mne právě při septimovém akordu na dominantě, a to h, které touží po svém c, mučilo mne celý čas. Nyní jest mi opět volno a lehko a prosím, abychom pokračovali v jídle.“

Literární oznamovatel.

— „**Velký Mariánský Kalendář**“ pro lid katolický na obyčejný rok 1886. Obsahuje mimo část kalendářní a astronomickou dvanácte vyobrazení poutních svatých Mariánských v jižních Čechách, mnoho zábavného a poučného čtení s hojnými ilustracemi; seznamy svatých, trhů výročních, zvláštní list pro rodinné a jiné důležité zápisky. Vydavatel a redaktor: Adolf Rodler, č. komoří Jeho Sv. papeže Lva XIII., b. notář a spiritual semináře v Budějovicích. Cena 50 kr. Doporučujeme tento skutečně výtečný kalendář co nejvřeleji.

— Řeči liturgické o slavnostech a svátcích roku církevního s výkladem, připadajících obřadů, jež ku svým přířařencům činil Bohumil Hakl, děkan a b. vikář v Hořicích. Od neděle 6. po Velikonoci až do poslední neděle po sv. Duchu čili krah svatodušní. Svazek druhý. Cena 1 zl. 12 kr. Co o prvním svazku v těchto listech bylo řečeno, platí touž měrou o druhém. Výklady jsou krátké a mají směr poučný. Mluva světlá a správná.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Löffler*, far. v Chodové Zadní (Hinterkotten), 1. října 1885, (nar. 13. června 1820, vysv. 31. července 1844).

Jmenování jsou:

p. Václ. *Nykles*, far. u sv. Štěpána v Praze, a p. Vinc. *Svehla*, far. na Smíchově, jmenování čestnými k. a. rady konsistorními;

- p. Aloys *Müller*, far. v Oberhannsdorfu v hrabství Kladském, jmenován k. a. notářem;
p. Ant. *Brehm*, far. v Chýši, jmenován osobním děkanem.

Ustanoveni jsou :

- p. Karel *Šatra*, zat. katech při měst. škole pro chlapce v Hořovicích, za skutečného katech. při téže škole;
p. Aloys *Danda*, far. Nezdecký, za far. v Kolči;
p. Bern. *Jirschele*, kapl. v Gruntu, za far. v Neuhammeru;
p. Frant. *Šilha*, kapl. Benešovský, za far. v Červeném Újezdě;
p. Václ. *Bartoš*, kapl. v Sedlicích (Zettlitz), za kapl. v Benešově;
p. Fr. *Dvořák*, koop. u nejsv. Trojice v Praze, za zatimn. katech. při měst. Novoměstských školách pro chlapce v Praze;
p. Josef *Fiala*, kapl. v Jáchymově, za kapl. v Příbrami;
p. Jakub *Pittner*, neom., za kapl. v Jáchymově;
p. Frant. *Maleček*, neom., za zatimn. kapl. v Postupicích;
p. Václ. *Tvrдый*, kapl. ve Volšanech, za koop. u sv. Haštala v Praze;
p. Jar. *Sedláček*, koop. na Kladně, za II. kapl. u nejsv. Trojice v Praze;
p. Jos. *Manna*, koop. na Kladně, za kapl. v Novém Strašecí;
p. Fr. *Soukup*, kapl. v Rakovníce, za I. koop. na Kladně;
p. Jos. *Chalupský*, neom., za kapl. v Rakovníce;
p. Ant. *Herout*, kapl. v Příbrami, za II. kapl. ve Volšanech;
p. Fr. *Čihař*, neom., za II. koop. na Kladně;
p. Jos. *Himmer*, kapl. Kvílický, za osob. kapl. v Peruci;
p. Ant. *Freer*, kapl. Stanovický, za kapl. v Kvílicích;
p. Frant. *Šobr*, neom., za kapl. v Stanovicích (Donawitz);
p. Eman. *Stránský*, neom., za koop. v Toužimi (Theusing);
p. Frant. *Vaněček*, katech. v Žižkově, za zatimn. kapl. v Benešově;
p. Karel *Habersberger*, koop. v Benešově, za admin. fary v Rousínově.

Uprázdňená místa:

Chodov zadní (Hinterkotten), fara patr. p. Jana Arnošta, hrab. z Berchem-Heimhausenu, od 5. října 1885;

Kraslice (Graslitz), fara patr. p. Ervína hrab. z Nostitz-Rhineků, od 9. října 1885, konkurs vypsan na dobu 4 týdnů;
Fara u sv. *Haštala* v Praze, patr. obce Pražské, od 4. října.

V biskupství Litoměřickém

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Adamec*, č. kanovník, bisk. vikář a děkan v Sadecké, 5. října 1885, (nar. 17. ledna 1804 v Přelouči, vysv. 31. srpna 1828);
p. Ant. *Kopecký*, far. v Miletíně, 7. října 1885, (nar. 28. března 1829 v Červ. Janovicích, vysv. 25. července 1853).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Čížek*, b. not. a děkan ve Věstarech (okres. Hradecký venk.),
p. Ign. *Bileš*, b. not., far. Bartošovický (okres Králický),
p. Jos. *Hájek*, č. děkan a far. Ousobský (okr. Lipnický),
p. Frant. *Kvěch*, far. Svinčanský (okres Chrudimský),
p. Frant. *Knob*, far. Přibyslavský (okr. Polenský), jmenováni skuteč. vikáři.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Novák*, far. v Něm. Bělé, za far. v Jáseně;
p. Josef *Klapálek*, koop., za admin. v Nové Vsi;
p. Josef *Novotný*, admin. Uherský, za admin. v Hlinsku;
p. Ant. *Michel*, kapl. Třebechovický, za zám. kapl. v Zehušicích;
p. Josef *Svoboda*, admin. Jásenský, za admin. v N. Bělé.

Uprázdňená místa:

Německá Bělá, fara patr. Jeho Velič. cis. Frant. Josefa, od 3. října 1885;
Sadecká, fara patr. dědiců pí. baronky Iphigenie Sinovy, od 6. října 1885;
Miletín, fara patr. katř. Schönburga, od 8. října 1885.

P. J. H. Svým časem uveřejníme.

Milodar. Na chrám Svato-Vitský daroval důst. pan Frant. Šrámek, kapl. Čelakovický učiněnou sbírkou 5 zl. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou . . . 3.50
pololetně „ 1.50
poštou . . . 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

*o pohřbu duší p. Antonína Kopeckého, faráře
Miletinského, dne 10. října t. r., kterou měl
Boh. Hák, děk. a b. vikář Hořícký.*

„Dnové moji jako stín od-
chýlili se a já jako tráva
uvadl jsem.“ Ž. 101, 12.

Událost velice vážná shromáždila nás, rozmlí v Kristu, dnes v tomto údolí vele-
památném, údolí Miletinském a v tomto
chrámu Páně; a jsem jist, že nikoho není,
jehož duši by nenaplňovaly v tomto okam-
žiku myšlenky vážné a přísné. Jsmeť na
místě svatém, jsme ve chrámu Páně, v při-
bytku Nejvyššího, kde tam na oltáři sám
bydlí; ano, co více, jsme tu shromáždění
kolem rakve, kolem mrtvol, a to ne
mrtvol obyčejné, ale kněze, bývalého zdejší-
ho faráře, pastýře a správce duchovního.

Jest tomu, Nejmilejší, jen několik dní,
co dlel u mezi námi; co vrátiv se od vod
lčivých, zotaven a občerstven poněkud,
nastoupil opět u vás pastýřský úřad svůj,
aby s obnovenou silou dále jej vedl. A
ještě před třemi nedělemi dlel jsme v milé
jeho společnosti, obveselujice se nevinými
žerty, jež z úst jeho plynuly, při milé, zá-
bavné a společenské povaze jeho; a ejhle,
sotva minulo několik dní, jest mrtvolou a
tu před námi bezduhá a mrtvá tělesná
schrána jeho; duch uniknul, odešel, dou-
fáme, do vlasti lepší. Vyhaslo to veselé
oko, kteréž druhdy bystře kolem pohlí-
želo; zamknuta jsou ústa, z nichž řeč mile
plynula a to nejen ve společnosti přátel,
ale i zde, na tomto svatém místě k vaše-
mu poučení a vzdělání; ztuhlá jest ruka,
kteráž přiměřenými pohyby důrazu dodá-

vala řeči jeho; všecko jest mrtvo, vše u-
stydlo, vše uvadlo, a v pravdě spadají i
naš slova Žalmisty Páně, jež zpředu u-
vedli jsme: „Dnové moji jako stín odchý-
lili se a já jako tráva uvadl jsem.“ Slova,
jež dříve později i o každém z nás budou
moci řečena býti a proto myšlenky vážné
a přísné naplňují útrobu naši.

Naplněna bývá, r. v Kr., o pohřbu
mysl vzpomínkami ze života toho, ježž ku
hrobu doprovázíme; každý dle svého po-
měru, jak s tím, jenž v Pánu zesnul, se
stýkal; vše to živě tane na mysli. Čím
více u pastýře duchovního, kterýž byl
otcem všech, a s nímž všickni více méně
stýkali se, ne-li jinde, tedy aspoň zde,
v domě božím, kde mluvil k vám a
služby boží konal. Jakby neměly tu oži-
vovati se vzpomínky ze života jeho v srdcích
vašich? Ano, drazí přátelé a rozmlí v Kri-
stu, nechť ozve se v srdcích vašich cit-
úcty, vděčnosti a lásky ku bývalému pa-
stýři svému, nechť ozve se mocněji, než
jindy; nechť ozve se v den jeho pohřbu,
nad jeho rakví, nad jeho mrtvolou; a já
choi býti tlumočníkem těchto posvátných
citů v další řeči své.

Ty duchu zvěčnělý, jehož památku
konáme dnes a jehož tělesnou schránu ulo-
žiti chceme ku klidnému odpočinku do
svaté země, sám prodli ještě zde mezi
námi, a viz nás zde shromážděné, přátely
své i ovečky své; a přijmi od nás tu službu
lásky, lásky bratrské, křesťanské, již na-
posledy ti prokazujeme. — Vás pak, milé
ovečky, prosím, byste poslechly mne, dále
mluvícího na počest a ku památce v Pánu
zesnulého. —

Nesnadný, ano obtížný jest v pravdě
úřad pastýřský a to zvláště za dnů našich;

nebo platí-li vůbec a o každém známé slovo, že není člověk ten, jenž by se líbil lidem všem: tož zvláště o knězi, který již mocí úřadu svého musí kárati, napomínati, varovati, vždy pravdu mluvit i jíti rovnou cestou ať jest, jak apoštol dí, komu vhod či nevhod, jak sluší na služebníka Kristova a učeně toho, kterýž za nás a za svatou pravdu na kříži umřel.

I v Pánu zesnulý byl hlasatelem pravdy boží, byl kazatelem a zde stával na tomto svatém místě; zde slýchali jste slova jeho a Bůh dal mu dar řeči, dar výmluvnosti, tak že milo bylo poslouchati jej; a snad ještě vzpomínáte jeho slov, snad zavznívají mnohá ještě v uších vašich. A jestliže snad užil výrazů druhy přísnějších, tož tak činiti musil; jesti kněz i lékařem; jako tento i bolest způsobiti, a když třeba jest, i do bolavého místa říznoti musí, aby vyléčil, tak i kněz, tak i kazatel.

Tam stával u oltáře, tam přinášel za vás nejdražší oběť, Beránka Božího, nevinného a nejsvětějšího, jak povinen byl, jakožto duchovní pastýř aspoň každou neděli a svátek činiti za ovečky své; a vzpomínal vás, jak živých, tak i vašich milých v Pánu zesnulých při vzpomínce za živé a za mrtvé; snad mnohou milost na Pánu Bohu vám vyprosil.

Tu potěšoval srdci vašich ve zpovědnicích, ulehčoval srdci vinou stísněnému, těšil, nabádal a povzbuzoval k oddanosti sám churav jsa a mnohem těžší křížek nesa.

Tam u oltáře podával vám Tělo Páně, Nejsvětější Svátost, ten chléb nebeský, abyste jím posílnění dále kráčeli cestou života a tiše nesli břímě dne i horka.

Tu i dítka vaše, plod lásky manželské, křtíval a křtem svatým uváděl do církve boží, a mnohé z těch, jež zde stojí, křtěno jest rukou jeho.

Odtud, jak mohl, spěchával i ku nemocným, nesa jim poslední posilu na dalekou cestu ku věčnosti a připravuje ku šťastné a bohumilé smrti.

Tam, u oltáře, před stánkem Nejvyššího, mnohý z vás přijal z ruky jeho i choť svou, věrnou druž na pouť života, ve svátosti stavu manželského, po svatém a starobylém řádu katolické církve, s níž šťasten a blažen nyní životem kráčí.

Odtud i doprovázel vaše milé a drahé zemřelé k odpočinku jejich poslednímu tam na svaté pole, modlil se nad nimi a žehnal jim v hrobě.

I dítka vaše učil Boha znáti a cvi-

čil je ve škole, veda je ku životu zbožnému a právě křesťanskému; a vštěpoval čtvrté přikázání boží, by rodiče své ctily, je milovaly a jich poslušny byly a tak prospívaly ke cti a chvále boží, okrase církve, ozdobě vlasti, sobě ku spasení a vám samým k útěše a podpoře ve stáří.

Tak plnil, r. v Kr., po více než deset let pastýřský úřad svůj věrně a svědomitě zde mezi vámi, a já byl, kterýž jsem mu kázal o instalaci, a mně připadl i dnes ten smutný úkol, kázati mu o pohřbu jeho.

O kdož jest z vás tu, rozmilí v Kr., z bývalých oveček jeho, jenž by úctou k němu, a to dnes zvláště, pohnut nebyl? v jehož útrobach by se neozýval cit vděčnosti a lásky? Jest již na pravdě boží stál na soudu božím a snad ze mnohého z vás před Pánem těžce odpovídati musil; neboť apoštol dí: „Poslušni buďte správců svých duchovních, neboť oni bdějí nad vámi, jako ti, kteříž mají počet vydati za duše vaše.“ A proto, N., s úctou pohlízejte na rakev tu, s úctou na mrtvolu tu, jeť mrtvola kněze, posvěcená; toť to oko, kteréž za vás k nebi pohlíželo; ta ústa, kteráž za vás se modlivala; ta ruka, kteráž vám žehnávala, a naposledy pocelujte ji; a necht skane na ni slza; slza vděčnosti a lásky, dražší, než všeliký diamant, než perla nejvzácnější.

A jestliže kdys se stalo, že nemohl snad vyhověti potřebám vašim tak, jak jste si přáli: tož vězte, že nestalo se tak jistě z lehkomyšlnosti a nevážnosti, ale, jak dobře víte, jen proto, že nemohl. Byl nemocen a často nemocen a sklíčen chorobou bolestnou, sténal na loži, a bolestmi sklíčen jsa, často k živému Bohu za pomoc volal v bolestech svých, že slyšeli jej i ti, kdož venku kolem farního domu šli. O jistě žeby byl tisíckrát raději vám v chrámu Páně sloužil, tuto stál a vám kázal, než vzdychal na loži přebolestném. Bohu buď vše poručeno, pláštěm křesťanské lásky vše přikryto, vše zapomenuto. Kdoby s trpícím útrpností neměl, kdo ze vši duše mu neodpustil?

Slyšel jsem, že zdejší kostel byl buď založen anebo vysvěcen na den sedmibolestné Rodičky Boží; a že jeden z předchůdců v Pánu zesnulého (Jan Černý, slovatný počtář a hvězdář, rodem ze sousedních Hořic), zaznamenal do pamětní knihy fary zdejší, že všickni faráři zdejší musejí býti „viri dolorum,“ mužové bolesti. Pokud předchůdcové jeho, totiž tohoto

našeho zemřelého spolubratra, mužové bolesti byli, nevím; ale o tomto dojistá platí, že byl muž bolesti a zvláště za posledních let čítal dojistá více dnů bolestných, než radostných.

A proto díky vám, rozmilí v Kristu, díky za všecko vaši k němu úctu, lásku a vděčnost; důkaz mi přítomnost vaše. Slyšel jsem, že jste lid dobrý, právě katolický, který svého duchovního pastýře si váží, že věrné jste ovečky z ovčince Kristova; a proto odpusťte, jako i on, umíraje, odpustil vám všem, kdož jakkoli jste mu byl snad ublížil. Byl bych přál viděti vám, s jakou toužebností přijímal tělo Páně; měl i já tu smutnou službu, zaopatřovati ho a připravovati na věčnost; jak s rozpiatýma rukama, pln touhy a vroucnosti, přijal Spasitele svého u Velebné Svátosti, posilu tu nejsladší a nejmočnější na tu cestu dalekou, o kteréž věděl, že se z ní již nevrátí; byli byste zplakali nad ním!

Že zachováte jej v paměti a lásce, důkaz mi citlivá mysl vaše, již jevíte i teď, slzy prolévající; budete pamětlivi ho na modlitbách, i zde ve chrámu Páně; nepůjdete chladně tam na svatém poli kolem hrobu jeho, ale zastavíte se, pokleknete, obětovati budete Otčenáš, požehnáte hrob svatým křížem, skropíte slzou vděčnosti, řeknete, zde odpočívá náš duchovní pastýř, dobrý otec náš!

Neodchází bez památky od vás; zanechal i on vám památku, nejen to tělo své, jež mezi vámi, tam na hřbitově bude odpočívati, ale památky skutečné, jež zde kolem sebe spatřujete. Či neupravil on místo kolem chrámu Páně, jež bývalo starý hřbitov? nestojí tento dům boží jako v zahradě? Jeť místo to velepamatné; neboť za dob křesťanského rytířstva*) ozýval se zde nejen řinkot ostruh a mečů, ale též vážné zpěvy chorální, modlitby a nábožné písně. — Upravil nejen místo kolem chrámu Páně, ale pod jeho péčí i tento dům boží opraven a okrášlen jest. Patřte tam na hlavní oltář, jak vkusně jest ozdoben! a ten milý na něm nový hlavní obraz, Zvěstování Rodičky Boží! Nebyly-liž ku jeho prosbě obnoveny i postranní dva oltáře, jež i já jsem světil a při té příležitosti k vám mluvil? neplatilo-liž o něm slovo písma: „že miloval okrasu domu

božího, kdyžtě pečoval o ozdobu jeho? a nepodával-liž tím důkazy lásky k ovečkám svým?

Ejhle, tak zanechal vám památky a upomínky milé, a snad mnohé jiné, o nichž nevím a jichž neznám; avšak dosti na těchto! Ó jich si všimněte a těch si připomeňte vždy a tudy i jeho, kdykoli sem do chrámu Páně přijdete a věnujte mu zbožnou upomínku, nábožný povzdech, vroucí modlitbu.

A co mám říci vám, vy duše upřímné, sestry zvěčnělého milené, které jste mu věnovaly život svůj a dosloužily ku smrti? Připadáte mi jako dvě sestry Lazarovy, Maria a Marta, a on opravdu Lazar. Jako ony vzkázaly božskému mistru: Pane, kteréhož miluješ, nemocen jest: tak i vy asi často jste vzdychaly: „Pane, viz, kterého miluješ a kterého jsi tak miloval, že jsi ho v důstojnost kněžskou, ano pastýřskou postavil, hle viz, ten těžce nemocen jest; ach, ulehči mu a smiluj se nad ním.“ Tak asi vzdychávaly jste nad ubohým bratrem svým, a nikdy nestejskaly. nežalovaly jste; a jest-li, tedy ne ze zlého úmyslu, ne z netrpělivosti; ale abyste ulehčily sobě, abyste našly srdce soucitné, srdce útrpné. Radovaly jste se zajisté s radujícím se, plakaly jste s plačícím — trpěly s trpícím. Víím, jak jste litovaly ubohého, jak jste, horké nad ním slzy vylévající, říkaly: „Ach, ten ubohý bratr náš jest mučenník, on jest pravý mučenník!“ Nuž, konec jest všemu; Dobrotivý Pán, kterýž spravuje osudy národů, jako řídí cestu jednotlivce, všecko dobře činí. Jeho sprostil útrap vzdějších, vám dal příležitost ku zásluze!

Ó Bůh, a to zaplať! ve jménu jeho a ve jménu nás, spolubratří kněží, srdečně vzdávám vám díky, vy Marty pečlivé, za všelikou lásku a službu, již jste v Pánu zesnulému prokázaly. Žehráť vám s hůry, snad ze života lepšího; žehnají vám za to vaši v Pánu zesnutí rodičové, že tak upřímnou, právě sesterskou lásku prokázaly jste bratru svému! A kdykoli navštívíte jeho hrob, a pokleknete na rovu jeho, vždy bude vám milou upomínkou, mohouce říci samy k sobě; „My jsme ti věrně sloužily;“ a i v hodině smrti upomínka ta potěší vás, neboť budete míti již napřed u Soudce Spravedlivého tolik přímluvčích, kolik služeb přátelských a z lásky jste mu byly prokázaly.

A my, páni spolubratři? my ztrácíme ve v Pánu zesnulém upřímného spolubratra,

*) Náležel druhdy Miletu jakožto komenda křížáckým rytířům německým, kdež mívali hrad i chrám.

který ku každému přímým byl a otevřeným, bez falše a lsti, každého rád vídal a vital, srdečný a sdílný jsa; vlastnosti řídké a vzácné za dnů našich.

A nyní s Bohem, bratře, příteli, sousede milený! S Bohem dávají ti tvoji milení bratři a sestry, s Bohem tvoji přátelé a známí, s Bohem my, tvoji spolubratři v úřadě duchovenském, s Bohem veškerá tvá kollatura! — ti starci a stařenky, již brzy tebe následovati budou; mužové a ženy, mládenci a panny, všechny dítky ty školní; ano i ta nemluvnátka — všickni, všickni, veškerá kollatura ti dává s Bohem, děkuje ještě jedenkrát a volá: „Na shledanou — na shledanou, dá Pán, v životě lepším.“ Amen.

Kázání

na den Věch Svatých.

Podává Fr. Seyvalter.

„Duše spravedlivých jsou v ruce Boží a nedotkne se jich muka smrti.“ Moudr.

Veliký jest dnes den, v němž církev svatá památku všech svatých a světic Božích sobě připomíná a před oči staví. Kdož by neměl dnes plesati v duši své, s nepřehlednými zástupy vyvolenců Hospodinových? O jak velebný to ples, jak vznešená to sláva tam v té říši nebeské. — Mojžíš toužil viděti slávu Boha nejvyššího, zbožný David dychtil po slávě té a sv. apoštolové hořeli radostí spatřiti slávu Otce nebeského; a my, vyvolený národ Kristův, my neměli bychom toužiti a dychtiti po slávě, v níž svatí a andělé nebeští tak se radují, neměli by radosti zplnouti srdce naše při vzpomínce, že u vznešeném plesu tom i otcové naši, bratři a sestry naše se nacházejí, neměli bychom roztoužiti se po spatření té slávy krále nebeského tak, jako roztoužila se královna ze Sáby spatřiti slávu a moc Šalomounovu. O zajisté; a jako tato vznešená královna ze Sáby strnula, když spatřila Šalomouna sedícího ve vši slávě jeho na drahocenném, stkvoucím se trůnu, když z úst jeho zaslechl, bychom řekli, tu moudrost nebeskou; tak, ano i mnohem více, ustrnuli bychom i my spatříce tu slávu andělů a svatých, slávu, která nijak porovnatí se nedá s největší slávou kterékoliv pa-

novníka pozemského. — O kdožby nepřál sobě, aby tak jako tito vyvolení Boží tam v slávě té se radují i jedenkrát připočtení jsa k řadám nebesťanů těch, s nimi radovati se mohl? — Jako Mojžíš maje zemřítí, prvé nežli odešel na horu Nebo, hlasitě volal k shromážděnému lidu svému: Svědky vyzývám dnes nebe i zemi, že jsem předložil vám život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol tedy život, abys i ty živ byl;“ — tak jako Mojžíš promluvil k lidu svému na hranicích země svaté, tak i každý z nás, který chce překročiti meze života vezdejšího a vkročiti v zemi zaslíbenou — do nebe, tak každý mluvití by měl v srdci svém a pozorovati, zdali život jeho srovnává se s životem těch, kteří krokem smrti vkročili již do té země svaté — do nebe. Ano, chce-li kdo slávy svatých požívatí, musí i v životě i v smrti jich následovati; a poněvadž od toho záleží šťastná neb nešťastná věčnost naše, zkoumejme dnes za pomoci Boží ten život lidský, zkoumejme i svou smrt.

I.

Krátký jest život člověka a předce tak důležitý, neboť od něho všecko závisí. Že na životě lidském budoucnost člověka i zde na zemi záleží, toho svědky jsme denně sami zde na zemi. I zákony lidské, které arcit základ svůj míti mají na základech Božských, i tyto zákony stíhají člověka, který vede život zlý, jenž se zákonem se nesrovnává. A jaká jest budoucnost lidí těch, kteří v pyše a lenosti, v životě hýřivém a prostopášném tráví dny života svého? My vidáme ty bidáky postavené v nahotě, hladu a nedostatku. — Než nejen ti, kteří zevnějškem svým trapný na nás činí dojem, ale i ti, kteří v krásný oděi jsou šat, bydlí v domech vysokých, ve skvostných palácích, kteří nevšední vzdělarostí svou vynikají, často trapnou mají budoucnost. A kde asi toho příčina? Příčina leží v životě jejich, že pro bohatství a vzdělanost svou zaujati jsou, zapomínají na Boha, který jest počátkem a původem všeho. Mnozí z nich řeknou snad: „já věřím v Boha, já Ho ctím a vzývám,“ aby však zachovávali přikázání Jeho, aby plnili svatou vůli Božského Syna Jeho a sv. církve, to zdá se jim býti směšné a dle jejich rozumu jich nedůstojné. „Ne ten, kdož mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdož plní vůli Otce mého, jenž jest

v nebesích," stojí zřejmě v písmě svatém. Tak činili i fariseové za dob Kristových. Fariseové po lidsku byli vzděláni, měli sebe za zbožné a osvícené, v pravdě však neměli ani ponětí o pravém náboženství a majice se za moudré učinění jsou blázny. Kráčeli na oko podle zákona Božího, ale drželi se toliko litery jeho, pravdou zákona opovrhující. Nejsvětější práva vyvraceli: Bůh kázal ctít rodiče a pomáhati jim ve všelikých potřebách; fariseové však učili, že obětují-li kdo chrámu to, co by dání měl rodičům svým, nemusí těmto více ničehož uděleti. A jak Kristus k těmto fariseům mluvil, jak o nich sám byl soudil, víme dobře z písmá svatého. Pročež chraňme se života farisejského, života pokrytského; patřme raději na život lidí zbožných, zkoumejme jaký život vedli ti, kteří v slávě Boží se nacházejí. A tu poznáme, že život jejich srovnává se v pravdě se zákonem Božím — že však celý život ten, byl jediný boj pln sebezapření a strasti, pln trampot a bolestí, a tímto právě bojem a namáháním došli svého vítězství, své slávy.

A tak jako oni museli trpěti, museli dle slov písmá sv. píti hořkou číši, Bohem jim podanou, tak musí každý tuto hořkou číši přijati z ruky Hospodinovy. Proto volá Job: „Člověk narozen se žený, krátký živ jest čas, mnohými naplněn bývá bídami.“ A tyto bídy a strasti, jako nekoněná nit táhnou se celým životem lidským — dobrý však nikdy nereptá a nezoufá si u prostřed soužení těch, neboť ví, že „koho Pán miluje, toho tresce, že mrská každého syna, kterého přijímá.“ „Já raním a uzdravím, já usmrtím a oživím,“ tak volá Bůh sám ústy Mojžíšovými a činí tak proto, aby zkoušel zbožné a poslušné dítky své. Proto dobře vysvětliti sobě můžeme, proč dopustil Bůh, aby zbožný a milosrdný Tobiáš sklíčen byl slepotou. Proto, aby zkoušel ho, zdali obstojí v lásce Boží. A tak mohli bychom projíti životy všech svatých a světic Božích a viděli bychom, že život jejich jest plnění vůle Boží a že rány, které Bůh sesílal na ně, byly toliko zkouškou v životě jejich. Proto chce-li kdo za svatými kráčet, nikdy reptati nesmí v životě svém na trampoty vezdejší, neboť ty od Boha poslány jsou k našemu zkoušení neb napravení. Jako zlato zkouší se v ohni, tak zkouší i Pán v nehodách dítky své. Trápení jsou lékem života našeho, a lékař, chce-li uzdraviti, řeže a

pálí — tak činí i Bůh, nikdy však nedopustí na nás více, nežli co bychom snéstí mohli. Ať nikdy nezdá se nám, že Bůh opustil nás ve strastech našich, že zapomíná na nás v otcovské lásce své; o nikoliv, On dobře ví o soužení našem, neboť mluví k nám: „Vím o soužení tvém a chudobě tvé“ (Zjev.). Pročež rádi v trpělivosti a v lásce vroucí snášejme v životě svém, čeho Bůh na nás dopouští, — ano bažme pro Boha a milého Syna Jeho po potupách a strastech života, neboť tím právě žiti budeme život takový, jaký žili svatí a vyvolení Boží, v jichž jmenu zdá se volati sv. Pavel: „O jak milé jsou mi potupy, strasti a těžkosti, v nichž se nacházím a libuji sobě pro Krista,“ a ještě vyzývá na sebe protivenství a pronásledování a aby dání mohl důkaz své věrnosti a statečnosti dokládat: „a protož kdo nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení? aneb úzkost anebo hlad? zdali nahota či nebezpečení, zdali protivenství či meč“ (Řím). A na jiném místě vykládá, pro koho toto všecko činiti chce, když praví: „Mně živu býti Kristus jest a umříti zisk.“ (k Filip.)

Hle tak živi byli ti, kteréž dnešního dne oslavujeme, svatí a světice Boží. A jaký život jejich taková i smrt, a že vznesená a bohumilá byla jejich smrt, proto přijati jsou do slávy nebeské.

II.

Již staří pohané, kteří nevěřili v život věčný, měli předce jakési tušení o nějaké budoucnosti po smrti, a proto na smrt lidskou tak velkou kladli váhu. Narodové v Thrácii, kdykoliv se někdo narodil plakali, a kdykoliv kdo zemřel radovali se, neboť narození považovali za počátek trampot, smrt ale za jich konec a počátek blaženosti. A Antisthenes, mudrlec pohanský jsa otázan, v čem největší štěstí člověka záleží, odpověděl: „v dobré smrti.“

Smrt člověka dobrého, zbožného, jest vždycky smrtí šťastnou, neboť v ní patří on nejbližší spojení s Bohem, v Něhož doufal, po Němž toužil; v duchu patří on již anděly a vyvolené Boží, kteří vstříc přicházejí jemu, vidí již jak Pán milé duši jeho podává ruku Svou a slyší slova Jeho, slova která kdysi ustrašené královně Esther pronesl král Asvér své ruky jí podáváje řka: „Co mého jest, jest i tvé; jsi králová a neustále se mnou kralovati budeš.“

S radostí pohlíží spravedlivý na lůžku smrtelném vstříce budoucnosti své, s radostí pohlíží i na trapný, již končící život svůj. Dobrý člověk na zemi v těch bidách a trampotách jest jako otrok v nepřátelské krajině, který sestaral tam pod vládou krutých pánů. I přijde jedenkrát den, kdy vkročí na pokraj území, přijde k břehu mořskému, nalezne loď, vstoupí, odrazí, rozhrnuje plachtu a rychlostí větru uhání v radosti. Podmanitelé jeho plní hněvu s břehu volají, hrozí a zlořečí ale on podoběn svobodnému ptáčetí raduje se z volnosti, neboť země strastiplná mizí s očí jeho, a klení a zlořečení nepřátel umlká v nedohledné dálce; on patří druhý břeh, břeh země plné slasti a blaženosti, již vidí tam toho milého ochrance, Boha svého, Otce nebeského, který těmiž slovy, jež pronesl prorok Isaiáš oslovuje jej říká: „Vesele dnes, vesele, milý synu, věrný sluho, vše bylo již pominulo, bídý i trampoty; pil jsi až dosud hořkou číši bolu a žalu, pil jsi na čas, nebudeš pítí více; zcela jiná číše plná sladkosti a milých pochutí, číše radostí čeká tebe; ejhle, již vystup jeden krok a pítí ji budeš na věky.“

Než co říci máme o těch, kteří smrti mučnickou a rádi odcházejí se světa tohoto; kdo rozpočte všechny způsoby muk, trýznění a trápení, které oni v horoucí lásce pro Krista a pro víru svou byli podstoupili; odkud jich statečnost, kteréž nebe i země tak se obdivují odkud síla, že za nic nepokládali krvavé pronásledování, ukrutenství katanů, muka a smrt. Poslyšme o tom zdání znamenitého z otců duchovních Petra Blesenského, jenž statečnost jejich připisuje samému Kristu Ježíši: „Stojit mučovník zmučený v pravdě ale nepřemožený a vida krev, která se z ran jeho lije ne svoje, nýbrž rány Kristovy na paměti má, tak že bolest těla jeho buď cele ustupuje anebo se lehčí stává.“ A kolik set, kolik tisíců tisíc, jak nepřehledný počet jest sv. mučovníků a mučenic Kristových! Není to krásná smrt obětovati se pro Toho, který za nás se byl obětoval, prolítí krev svou pro Toho, který sv. krev svou za nás byl proléval? O zajisté velebná a vznešená jest smrt svatých Božích; za to však že Bohu obětovali život svůj, že pro Krista obětovali smrt svou tělesnou, nezastihne je smrt věčná, ale žiti budou život blažený. „Duše spravedlivých jsou v ruce Boží, a nedotkne se jich muka

smrti“ (Moudr.), za to však „smrt hříšníků smrt nejhorší.“

Pročež střežmež se, abychom nebyli připočteni k hříšníkům těmto, aby zlý život náš nepřinesl nám smrt nešťastnou, skrze kterou vkročili bychom u věčnou záhubu. — Pohledme na nesčíslné zástupy věrných sluhů Hospodinových. Jakou krásou nejlíbeznějších ctností jsou ozdobeni. Vizme zástupy těch, kteří díky své v bázni Boží, kteří slovem a příkladem čeledě svou vzbuzovali k službě Pána všech Pánů. Po-
patřme na sbory svatých patriarchů a proroků, mučovníků a mučenic. Hledme na ten mír a pokoj svatý, který je mile jako nejčistší vzduch obkličuje a jich duše živí neustále novou rozkoší. O hledme dle těchto zaříditi život svůj, život ctnostný, svatý, spravedlivý, hledme aby Bohu milá a nám šťastná byla naše smrt, neboť: jaký život taková smrt, jaká smrt taková věčnost; hledme šťastnou a blaženou pojistiti sobě věčnost svou. Bůh bude pomocníkem naším v tomto boji pozemském. Amen.

Maličkosti.

(Jos. Šťastný.)

I.

Nebe volám i vás, hvězdy skvoucí,
buďte svědky slova žalného,
blažte svitem míru ladného,
než přikvapí Soudec všemohoucí!

David pěl Sionem žalmy vroucí;
Jan ctil skryté Boha pravého;
na Karlštejně sýlal z věrného,
srdce Karel prosby nehynoucí.

Východ slavil spásu, když Jan svatý
ze zlatých úst mluvil k národům;
Čechy žehnal náš Jan pouty spjatý.

Než i jiná snaha, jiné ctnosti —
oblažily hory, doliny:
My však mějme všechny k blaženosti!

II.

Líčil kdysi pěvec doby nové
útvár těla kněze — Slovana.
Nepoznával v něm již krajana!
O vy smutní, trudní naši dnové!

Tváře prý měl rudé, jablíčkové,
sílu těla v pravdě zemana,
k tomu mravní ještě pohana:
Sbíral houby — mlsní jazyčkové!

Pěstil pole, luhy podle práva,
dával příklad lidu zbožnému;
neb kde prázdná ruka, prázdná hlava.

Řekl jsem si v duchu asi na to:
„Náš pan čtverák, ten jest hezoučký;
musí jísti snad jen samé zlato.“

III.

Jest den Páně — všude jako v hrobě
jenom zdálí slyším bušení;
chci poznati ihned rušení
klidu nedělního v ranní době.

Běžím — a hned v spravedlivé zlobě
vida u paláce lešení,
zvolám u záchvatném zděšení:
„Proklet buď ten kámen na budově!“

Černochům by ráda doba dala
volnost, rovnost, právo, svobodu
a co z našich dětí nadělala?

Co však zjemní asi pány naše?
Rýč, kladivo s lidem zaměňte!
Zbožné budou vaše otčenáše.

IV.

Blesk udeřil ve skvostný chrám Páně,
zničil obraz cesty křížové —
v oběť padly květy růžové,
jež zdobily ladné světce skráně.

Každý stichl při té boží ráně,
k nebi slali díky mužové —
„Bůh přec chránil,“ zněli zvonové,
které kryly v sobě všechny báně.

Jenom jeden ze potomstva Judy
s úsměvem svůj rozum vyjevil:
„Proč blesk stíhá chrámy vaše všudy?“

Však hned položeny vtipu meze:
„Obraz značil Krista mučení,
proto hrom se po původcích veze.“

Vycházka do severních Čech a do Filipsdorfu.

Vypravuje B. H., děk, a b. vik. v Hořicích.

(Pokračování.)

Potěšili jsme se pěkným chrámem tím,
a v pravdě, slouží ke cti obci Liberecké,
kteráž jej nákladem prý 100.000 zlatých,
i více opravití dala. Ano, v tom chrámě
mívají i Češi služby boží a to každých
14 dní ráno exhortu a pak mši svatou, při
kteréž po česku zpívají a bývá jich prý
plnický kostel a zpívají prý krásněji, než
Němci. Rovněž v postě mívají každou ne-
děli odpoledne kázání české a tu prý býval
kostel tak plný, žeby ani jablko nepro-
padlo. Nu vida; však si naši krajané na
nás pomálu také zvyknou, jako jsme my
po staletí musili zvykati jim. Pán Bůh
dal každému jazyk, aby svým jazykem
Pána Boha chválil, jak umí a dovede. Jen
že by bylo třeba, aby tam byl vedle Vel.
pána Fr. Kordáče, který si s p. Dr. Ša-
mánkem neocenitelných zásluh o Čechy
Liberecké získal, aspoň ještě jeden český
duchovní ku vedení duchovní správy mezi
Čechy, neboť na jednoho jest to příliš
mnoho. Musíť zajisté český kaplan vedle
všech povinností jiných, jako kaplani ně-
mečtí, konati ještě sám všechny povinnosti
duchovní u Čechů, a těch je dojista 7—
8000; kde na týž počet jinde bývají du-
chovní *tři*, tu on vedle jiných prací má to
vše ještě sám. K tomu česká škola a musí
kázati v obou jazycích.

Pravil nám dp. Kordáč, že prosil, aby
tam byl dán ještě jeden duchovní, třeba
Němec, ale aby uměl český; však se ne-
stalo. Třeba, aby nejdůst. bisk. Ordinariát
k tomu obrátil pozornost svou, a té nalé-
havé potřebě vyhověl; neboť jednoho du-
chovního, Čecha, jest tam dojista málo a
spása 7—8000 duší přece za to stojí, aby
se potřeb její duchovních dbalo. Češi tamní
očekávají (a to bylo již lonského roku), že
prosbám jejich se vyhoví.

Rozumí se, že, jsouce v Liberci, jsme
se šli podívat na *českou školu*, která Liber-
čákům tolik holení hlavy způsobila. Je
vystavena (1884); ovšem v dolní části
města, v úzké ulici, ale uprostřed města.
Jest pěkné stavení, o dvou patrech; stála
prý matici školskou 50.000 zl. Mělo tam
býti již r. 1884 *osm* tříd. Město mělo
převzítí již lonského roku *tři* třídy ve svou

správu. Praveno nám, žeby Matice nebyla musila stavěti školy té, že se mohlo ušetřiti těch peněz, žeby byla obec musila stavěti sama, kdyby se byla ukázala nezbytnost školy té. — Stavení jest velmi slušné, světnice světlé a pohodlné, chodby černě a bíle dlážděné, schody bílé, kamenné a prostranné; slovem, škola důstojná a velmi pěkná. I volali jsme v duchu odcházejíce: Bůh ti požehnej! kéž vychází z tebe mládež zbožná, čistá, jadrná a otužená; kéž jsi zárodkem zde Čechům k časům lepším a blaženějším!

Byli jsme se podívat též ve městském průmyslovém museu. Je umístěno ve pěkném novém domě, v hořením patře. Jsou tu rozmanité průmyslové věci, všeho druhu staré i novější; věc potřebná a užitečná; vše je čisté a pěkně srovnané, jenže místnost je skrovná; již teď jest nedostatečná a bude postupem času ještě více.

Také *hřbitov* jsme navštívili; je velice rozsáhlý a pěkný; cesty udělané, pískem posypané; pomníků tu mnoho, ale něco zvláštního, coby mělo trvalou, uměleckou cenu, jsme tam neviděli; kvítí a stromů rozličných, truchlicích; i nová část přidělaná; na této jsou pochovány téměř samé dítky, na jejichž hrobích mnoho pomníčků s andilkem klečícím svrchu se nalézá. Hřbitov má položení velmi pěkné, na výšině na rovině.

V *průmyslové škole* jsme nebyli; je velmi nákladná; byla zavřena, bylot o prázdninách; že při ní prý asi 35 profesorů, kteří však, jak jsme slyšeli, pěstují namnoze mezi chovanci smýšlení ne *rakouské*, ale *velkoněmecké*, pro kterouž věc už prý nejednoho nemilého pokynutí shůry jim se dostalo.

Nad továrnou Liebichovou zdvihá se pěkné návrší, odkud vyhlídka jest na všecko město. Býval to druhdy suchopár, pustá stráň téměř holá skála. Jindřich Liebich místa se ujal a s velikým nákladem vytvořil tam malý park, navezl země a nasázel stromoví, hlavně mladých borovic. Nejvýše, t. j. na nejvyšším bodu, odkud nejlepší vyhlídka se otvírá, učinil pahrbek, a do něho uprostřed postavil strom, ovšem *dub*.

Na druhém pahorku na proti jest dlouhé stavení jako kasárny, po jedno poschodí a z kamene. Jsou to byty pro dělníky z Liebichovské továrny, ale prý jen pro dělníky ty lepší, kteří jsou *pořádní*; ovšem že platí činži, ale snad mírnější;

na jednom konci v 1. patře jest v témže stavení pro dělnické děti *škola*, ovšem *německá*.

Za tím stavením, na témž návrší, ale na pahorku ještě výše je *jeptišský klášter* a útulna divčí (asyl); měl se tam stavěti i *kostelík* ke službám božím. To vše zařídila a na svůj náklad vystavěla nejstarší dcera † Liebicha otce, která, jsouc svobodná, způsobem řeholnice ve skrovném bytu zde žije a za úkol života si obrala, jediné Bohu sloužiti a dobře činiti; a proto značné jmění své na to vynakládá, aby dobré skutky konala, jmenovitě dobročinné ústavy podporovala. Jakkoli náš věk má směr hlavně materialní: přece semotam vyskytají se duše, které tím směrem nejdouce, všeobecným proudem uchvátiti se nedávají, ale povzášejíce se nad trivialnost všeobecnou, nahlížejí a dobře vědí, že má duše cíl vyšší a vznešenější; a proto, rády opouštějíce svět, na tom se ustálují vše: jmění, rozkoše, nádheru, zábavy, pohodlí opustiti a Bohu v obět přinést, duše silné, duše *hřdinské*! Takých ovšem málo za dnů našich; neboť při té materialné filosofii, dle kteréž člověk není více než živočichem, jako zvíře, nemůže ovšem jiného cíle býti, než *požitba* tělesná; a tudy co kdo utrhne, to má; čím více kdo tělesných rozkoší užije tím lépe. Avšak *kam* filosofie vede? který jest konec její? zničení jednotlivce i všech, člověka i člověčenstva. — Patrně, že, kdo cestu svrchu naznačenou vyvolil, cestou nejlepší jde; že nejlepší stránku vyvolil, kteráž nebude odhata od něho.

Ale tak jest; duše lidská nikdy nemůže sebe, t. j. božského původu svého zapřít. Věčněť pravdivé zůstane veliké slovo sv. *Augustina*, jimž začíná vyznání svá: *Tys, ó Pane, pro sebe nás stvořils a nepokojno jest srdce naše, dokud nezpochýnulo v tobě, ó Bože!* Tlak budí protitlak. Jestli která doba vinikala *neřestmi*, jistě proti nim vzbudil Bůh i veliké *ctnosti*. Kde jsou veliké hříchy, jsou i ctnosti veliké a vznešené, a skutky, jimž za podklad bývá hluboká víra veliká a nezištná láska k Bohu a bližnímu, jako bývá ve velikých městech. Stakovým zjevem potkáváme se hle, i v Liberci, tam kde život je velice čilý, vše jen industrie a obchod, vše se honí za hmotným prospěchem a ziskem, hle, tam zjev jest právě křesťanský, dobrovolné evangelické chudoby z lásky ku Kristu.

Liberec má jistě as ku 30 000 obyvatelů a vznik svůj děkuje prý hlavně tomu, že před 100 lety Hradec Králové se stal pevností, což tomuto městu bylo pravým neštěstím; nebo sevřen jsa v úzké zdi a omezen na staré město, jak druhdy bývalo zavřeno ve starých městských zdích, nemohl se šířiti. Předměstí byla sbořena i kostely některé tu jsoucí a založena předměstí na hodinu cesty vzdálí; tak povstaly Kukleny, Nový Hradec, předměstí slezské. Ale průmysl a obchod, hlavně *soukennický*, přestěhoval se jinam a tu se ho chytili Liberečtí, nebo Liberec byl ještě před sto lety místem nepatrným. A ač tu neměli vody, leč nepatrnou říčku *Nisu*, kdež Hradec má řeky dvě: nicméně přec se tu průmysl soukennický udržel a co pára a továrny, i znamenitě rozvinul. Česká pak města, kde druhdy kvetl průmysl soukennický, jako: Hradec Hrálové, Rychnov v Kralohradecku, odtud zvaný *soukennický*, Polna, Přibislav, Humpolec, Tábor a jiná — zanikla. Hradci uškodila pevnost a tato zničila továrny.

Duchovní správa, t. j. kollatura Liberecká čítá 53.000 katolíků, tedy tolik, jako snad několik biskupství v Itálii. Jak pak by mohl v kollatuře tak rozsáhlé stačiti *jeden Čech* pro potřeby duchovní všech Čechů po veškeré kollatuře roztroušených a četně tu žijících? Neboť mimo město náleží k ní ještě mnoho vesnic ve vůkolí až po Ještěd, a na druhé straně, t. na východ, až za horami Jizerskými, kamž v zimě, kde bývá mnoho sněhu a kruté mrazy, *pěšky* se musí. Jest tu *arciděkan* a 4 kaplani čili kooperatoři; mimo ty jest ovšem v Liberci ještě několik katechetů.

Když jsme do Liberce přijeli, bylo v neděli na večer; i šli jsme ještě projít se městem a podívat se kousek za město, bychom shlédli lépe krajinu a položení města. Tu hrnulo se lidstva z venčí k večeru ze zábavnic a hostinců venkovských, kamž za krásného letního, nedělního odpoledne pro zábavu si byli vyšli.

Nejnižším údolím v městě protéká *Nisa*, říčka tu ještě nepatrná, tak černá a špinavá, že zdá se býti spíše ingoustem, než vodou; co divu? splachy a výkaly ze všeho města a továren do ní se svádějí a řinou!

Co se *smýšlení* v městě a jmenovitě městského zastupitelstva týče, jest ovšem české národnosti nepřiznivě, nepřátelské a Čechům nedá a nepostoupí, leč co musí.

Ale neškodí; takto naučí se Čechové, tím více sebe a své národnosti si vážiti, i všeho, čeho pracně dobyti si musejí; jak služeb božích, tak školy, i svého jazyka, i své víry a národnosti. Proto netřeba *malomyslněti*, ale tím pevněji státi na postati své, ale s rozvahou a rozmyslem. Nemůžet zvítěziti, kdo nebojuje; ale kdo pevně bojoval a nedal se zastrašiti, vytrval a přece zvítězil; tomu ovšem potom vítězství tím sladší jest. Ale jen *moudře* a klidně; ne křikem a boucharonstvím, ale mírností, vytrvalou prací a úsilím; ale vždy cestou rovnou a poctivostí, v *mezích zákona* a na *zákoně půdě*.

Co se ostatních pamětností města Liberce týče jsou asi tyto: Mimo děk. chrám má ještě jiný, sv. *kříže*, od hraběte Frant. Gallasa a jeho choti r. 1694 založený a r. 1753 o 40 loket prodloužený s oltářími obrazy od Dürera a j. — Má nyní *realné* gymnasium, hlavní školu, opatrovnu, školu tkalcovskou, školu nedělní, pro učně. Městská radnice byla r. 1601. Kateřinou z Raedern, rozenou *Šlikovou*, založena a zřízena. Městské *divadlo* bylo r. 1820 cechem soukennickým vystaveno. Mimo to má humaní ústavy: *městskou nemocnici*, veliký prostranný to dům za městem s rozsáhlou zahradou; péče o nemocné svěřena tu milosrdným sestrám; dále sirotčinec; špitál, t. j. ústav pro zaopatření 12 starých osob touž Kateřinou z Raedern založený, při něm kostel Všech Svátých. Mimo to jsou tu četné spolky dobročinné a jiné.

Vedle *průmyslu*, kterýž zastoupen jest mnohými; továrnami všeho druhu, jest v Liberci též *obchod* velmi čilý; jest zde, jak známo, i sídlo obchodní komory Liberecké. Zdejší trhy, výroční i týdenní nejen vůkolními obchodníky, ale i četnými cizinci navštěvovány bývají. Továrníci pak, s cizinou stále ve spojení jsouce, zboží své až do dalekých zemí prodávají.

Dějiny města jsou *chudé*. R. 1266. (dle *Nauč Slovní*.) založena prý na místě tom pevná *hospoda* ku přenocování a odpočinku; nazýváno ji *Liberkou*, něm. prý *Habersberg*. Jak pojmenování *Reichenberg* povstalo, žádný neví. R. 1384 připomíná se zdejší farní kostel. R. 1421 poplenil a vypálil Liberec Žižka a po něm Husité ještě několikráte. R. 1577 povolil Rudolf II. městu *dva* trhy roční, znak dvě věže s korunovaným lvem a právo vařiti pivo. R. 1579 usadil se tam prý první soukeník Urban Hofmann a r. 1605 zřízena prý

první barvírna. — V 16. století i Liberečtí dali se pomásti novým učením Lutherovým a přilnuli ku protestantismu; ve válce třicetileté pak utrpěli velice velikými platy a ranou morovou. R 1719 dáno městu právo, mimo dva výroční trhy na zboží, též dva ročně na dobytek a mimo to dva trhy týdně odbyvati, jakož i prodávati víno i kořalku. Vedle soukennictví zkvétalo i plátennictví a město počalo se i obchodem zvelebovati. R. 1785 počítáno 500, r. 1785 na 600 soukenníků; plátno Liberecké šlo až do Turecka, Itálie, Ameriky; ale teprv roku 1800 zřízena první továrna na sukno.

Pozdějšími časy zdokonalovalo se soukennictví; zvláště v továrnách přihlíženo k tomu, by s cizinou soutěž držeti se mohla; plátennictví pro množství a láci látek *havlňených* utrpělo velikou pohromu a jest ovšem nyní nepatrné.

(Pokračování.)

Otec Arnold.

Kresba od *Hanuše Vovsa*.

Jako bych ho viděl ještě před sebou! Prostřední, poněkud ku předu nachýlená postava v sešlé a místy již zedrané říze, velká hlava se sporým, dlouhým, bílým vlasem a zapadlé, šedé oči pronikavě zpod hustého, šedého obočí vyzírající; na vpadlé, modrými žilkami protkané tváři spočine mnohdy sladkobolný úsměv, mnohdy opět jest zastřena tato chmůrami hněvu a špatně tajené nevole.

A teď zná již rozmilý čtenář reka skrovnické mé kresby v pozdním jeho stáří, jejíž prostinký děj hodlám před zrskem jeho rozvinouti. —

Tichá dědinka Dolešín v Jizerském pohoří dřímala v náruči teplé letní noci. V žádném ze zastřených oken malých domků a nuzných chatek nebylo zřítí světla, jenom v poslední chatrči, která jako by se již ku pádu chýlila, ještě svítili. Říkali tam u „Rokosů.“ také u „obrázku,“ poněvadž ve průčelí nade okny bylo žlutavou a červenou hlínkou vymalováno „boží oko“ s dlouhými paprsky. V úzké jizbě, kde na jedné ze silně začazených a zčernalých stěn ve dlouhé železné skobě hořela smolná louč, seděly kolem hrubého stolu na nízkých stolicích z jedlového dřeva zrobených, tři osoby: tkadlec Rokos ze suchou, ustaranou tváří, na níž planul

horečný růměnec a s hluboce zapadlým okem beze všelikého lesku, po jeho boku pomáhala jemu tkáti jeho manželka Anna, vysoká to žena s přísným výrazem v obličeji; na druhé straně stolu překládal sobě jakousi báseň z „P. Ovidii Nasonis carmina selecta“ pilně časem do slovníčku latinskoněmeckého po ruce mu ležícímu nahlížeje, jejich syn Theodor, jenž měl letos právě jíti ze „syntaxe“ do „poesie.“ A neměl již dlouho zůstatí v kruhu svých milých a drahých, prázdniny chýlily se ku konci. U kamen hrálo sobě as sedmileté děvčátko Bětuška v chatrném a místy záplatovaném oděvu s loutkou, kterou mu představovalo poněkud otesané dřevě zavínuté do cáru barvy modravé a ozdobené řezbami, na bílou nit navlečenými.

Obraz bídý a nouze!

Život dotkl se dítek těchto drsnou rukou. Bětuška již od čtyř let pásávala husy z celé vesnice, za to dostávala její matka od majitelů jich trochu té mouky, otrub a krupice. Když pak přestal tento úřad, musilo děvčátko při prvním záblesku nového dne s nůši na zádech do lesů na šišky a chrašť choditi; v zimě pak drávala peří. Krušná to práce! Lopotný život!

Totéž konával z mládí Theodor, ale již od útlého svého věku jevil nevšední vlohy k učení se na paměť. Otec ve prázdných chvílích, jichž bylo však bohužel velice pořádku, učil syna čísti, psáti a počítati. Theodor chápal všechno takměř hravě. Jednoho jarního odpoledne přišel staříčký pan farář z blízké osady do Dolešína na návštěvu; před vesničkou uvítalo jej několik družiček, Theodor přednesl uvítací řeč. Hoch zalíbil se kmetovi, jenž ptal se po jeho rodinných poměrech a zvěděl, že dříve rodiče Theodorovi bohatí byli, ale nezaviněně o vše přišli.

Theodor byl tehdy devět roků star. Lidé již záviděli Rokosovi, že pan farář se tak o jeho syna zajímá. Ale ten se jen na vše přeptal a více nic; k večeru odejel nazpět domů a v brzkou vše zase utuchlo, na vše se zapomnělo. Bylo to tak asi uprostřed zimy, sníh ležel na loket vysoko, když před chatou Rokosovou zastavily se saně a z nich vystoupil — pan farář. Co tu bylo divení ve vesnici, kletvářky si mohly nohy uběhat, aby zvěděly, proč stařeček zavítal k nejhudšímu z osadníků! Ale všechno bylo marné; proč pan farář byl u Rokosů, o čem tam ro-

kovali a na čem se usnesli, nikdo nezvzděl. S příchodem jara docházel Theodor do blízké osady k panu faráři, jenž jal se sám jeho vědomosti zdokonalovati, rozmnožovati a jej na studie připravovati.

Ke konci léta jel Theodor do Prahy, kdež choditi měl do gymnasia. A jak se to vše stalo? Vždyť Rokos na syna platiti nemohl, vždyť sám sotva sebe a svou rodinu uživil! Ale náhoda či vlastně řízení Boží s člověkem často velice divně zahrává. Pan farář oblíbil sobě hochu na první pohled, bylť velice zbožným a nadaným; vložil tudíž jeho rodičům na srdce, že třeba, aby Theodor šel na studii, že nesmí v této zastrčené vesnici zakrkněti a své vlohy, svůj talent mocí udušiti, on sám že uvoluje se potřebné peníze naň platiti. Mimo to i matka měla s Theodorem tajné plány, on musel studovati a pak — nechci a nesmím děj předbíhati!

Ujednáno, vykonáno. Theodor šel na studii do Prahy, kde Rokos měl sestru, již patřil kdesi na Pohořelci malý domek. Ta ujala se svého blízkého příbuzného a poskytla mu byt a trochu té stravy zdarma . . . Od těch dob uplynula čtyři léta. Theodor dělal svým rodičům, svému staršíckému a věkem sehnutému otcovskému příteli panu faráři a své tetě všechnu čest. Ve všem předčil nad své spolužáky, byl povždy prvním.

Považoval jsem za nutné zmíniti se o tomto všem předchozím a nyní mohu směle přikročiti ke vlastnímu vypravování.

Theodor tedy překládal římského klasického básníka, Bětuška si hrála zase jednou po dlouhém čase a matka s otcem tkali. Chvilí trvalo v sedniče přisné ticho, rušené jen praskotem louče, rychlým obracením listů ve slovníčku a vrčením kolovraků.

Náhle upustila Rakosová tkaninu a upřela na svého syna pronikavě své sivé oči.

„Theodore, nech již dnes práce, chci ti něco vypravovati z mého a tvého života a pak ti pokynutí dáti, do jakého stavu vstoupiti máš. Myslím, že jako poslušný syn, učiníš mi po vůli a dle toho další běh svého života zařídíš.“

Theodor udiveně pohlédl na matku, takovýmto divným tonem, v němž se celá směs citů zachvívala, ještě k němu nikdy nemluvila. Ale uposlechl přání matčina, vstal, složil knihy a dal je na polici. Rokos přestal tkáti, suše zakašlal, vše u-

klidil, při všem tom však ani slůvka nepromluvil. Uznával nadvládu své ženy. Všichni se posadili, Theodor naproti matce, Rokos po jejím boku podepřev se lokty o stůl a ukryv hlavu do dlaní.

„Chudoba nebyla vždy bytem u nás,“ jala se vypravovati. „Můj otec byl bohatým sedlákem v Týništi a já jeho jedinou dcerou. Když mi šlo na osmnáctý rok, ucházeli se o mne tři mladíci. Jeden byl syn hospodského z naší vesnice — tvůj otec, druhý syn kupce z Horčic a třetí byl čeledínem ve Lhotě Skašově. Po dlouhém váhání, nechtělať jsem se ještě provdati, podala jsem ruku tvému otci, druží dva dostali košem. — Mezi tím zemřel můj otec, matku jsem ztratila za nedlouho po mém narození. Můj muž ujal se správy statku, Bůh nám požehnal a my mohli se považovati za nejšťastnější lidi na světě. Jednou jsem šla na pouť do Vamberk. Tam jsem se vroucně modlila a zaslíbila jsem tebe drahý Theodorku Panně Marii, že Ji budeš ve stavu kněžském sloužiti.“

Theodor zbledl, toho však si nevěšmaje pokračovala matka dále:

Brzy na to nedostával se nám jeden čeledín. Otec tvůj přijal do služby Víta, čeledína ze Skašovy Lhoty, jednoho z oněch nápadníků. Domnívala jsem se o něm, že plamen lásky jeho již udušen, ale nebylo tomu bohužel tak. Vida, že já po boku mého muže se šťastnou cítím, osnoval pomstu. Dábelský plán se mu úplně zdařil. Bylo to ke konci léta, kdy obilí jest již všechno doma. Byla neděle a my všichni u našeho strýce v Lužanech na „dožinkách.“ Na statku zůstala jen stará služka a Vít.

Den pomsty Vítovy se přiblížil — on zapálil náš statek, který se vším, co v něm se nalézalo až do základů vyhořel. I příroda mu byla nápomocna, vál prudký vítr a štěstí, že plamen nezachvátil i jiné chalupy a domky. Na zachránění něčeho nedalo se ani pomysleti. Když my přišli domů, spatřili jsme holé spáleniště. Pojištěného jsme neměli nic a tak jsme se stali téměř žebráky. Víta našli druhého dne v lese na jedli oběšeného. Z pohledu na zkázu našeho majetku upadla jsem v prudkou nemoc, ze kteréž jsem se ve dvou měsících pozdravila. V brzkou na to se narodila dceruška Bětuška. Aby lidé prstev na nás neukazovali, odebrali jsme se sem prodávše pole do Jizerského pohoří a zde za skrovné peníze, jež nám z prodeje

zůstaly, tuto chatu jsme koupili. V Týništi pro nás štěstí již více nekvetlo. Seznali jsme plníčkou pravdu přísloví „Cizí hoře lidem smích“ a „V potřebě přítele poznati.“ Dřívější naši přátelé, kterým jsme tolik dobrého učinili, vyhýbali se nám, kde jen mohli, aby nám snad něčím pomoci nemusili. Zde se nám valně nedařilo. Otec tvůj chopil se tkalcoviny, já mu pomáhala. Ostatek ti znám. V brzkou přijdeš do „rhetoriky“ a pak doufám, že vstoupíš buď ke kapucínům neb františkánům. Jest to přáním mým i vůlí tvého otce.“

Rokos silně zakašlal. „Nechci mu brániti v ničem. Ať volí si sám stav, jaký jest snahám jeho přiměřen. Ale ...“

„Zaslíbila jsem tě a ty máš.“ ozvala se znova matka.

Theodor vyslechl vše, zamyslel se a neodpověděl. (Pokračování.)

Podobenství, paraboly a bajky.

X.

Otec sprostě oděný.

To bývá často, že otec sám chodí co nejšprostěji oblečen, jen aby dětem tím spíše život zachoval, jen aby je tím lépe zaopatřil, k tím větší cti jim dopomohl. A vděčné děti tím méně se stydí za sprosté roucho otce svého, tak je milují. —

I tím prokazují se křesťanští pastýřové duchovní pravými otci osadníků svých, že kornajice věrně všechno, co duším jejich zpráve svěceným, dopomáhá k životu ctnostnému, spokojenému, časné i věčně šťastnému, proto musí snášeti mnohé potupy; že musejí jako choditi v rouše bláznovském, že mají pořád proč se sv. apoštolem volati k duchovním dětem svým: „My blázní pro Krista, vy pak moudří v Kristu; my mdlí, vy pak silní; vy slavní, my pak opovrženi.“ I. Kor. 4, 10.

Marabut, básník marokanský.

Marabut, vyhlášený básník marokanský, podal císaři marokanskému báseň složenou k jeho pochvale. Císař za to mu poslal darem několik bochníků černého chleba. Básník, jenž se byl nadál obdarování bohatějšího, pohrdl chleby, rozdáv je chudým. Ale jak nemile byl zaražen, když se byl dozvěděl, že v každém

bochníku bylo zaděláno a zapečeno sto kusů dukatů! Jak se pak zlobil sám na sebe, že se dal tak ošiditi sprostým zevnitřkem, že prvé chleby nerozkrojil, že prvé nepodíval se hloub do vnitřku jejich! Jak byl tím všecek nešťasten! Ale tím šťastnější byli chudí, kteříž chleby darované rádi přijali, kteříž si je celé rozkrájeli, a kteříž tak přišli na zlato. —

Daleko byli bychom nešťastnější, kdybychom se dali ošiditi s tím chlebem nám od Boha s nebe daným (Jan 6), ježž jest Ježíš Kristus se vším svým náboženstvím, zvláště svou přítomností v svátosti oltářní. Ale s tímto chlebem nebeským dávají se také nejspíše ošiditi lidé pyšní. Pyšní jsou ti, kteříž náboženství křesťanské s jeho Spasitelem v chlebě narozeným a pak ukřižovaným, s jeho řečí jednoduchou, s jeho obyčejnými zevnitřními znameními v svátostech, s jeho nepatrnými způsobami chleba a vína v svátosti oltářní, pokládají za příliš sprosté, než aby již napřed měli za hodné, hloub vniknouti v nitro jeho svým o něm si rozjímáním, svým zachováváním jeho pravidel, svým užíváním jeho svátosti. Pyšní jsou ti, kteříž dávající se klamati sprostým zevnitřkem opovrhují náboženstvím Ježíše Krista. Ale tím dychtivěji je přijímají všickni chudí duchem, všickni pokorní, všickni, kteříž lační po spravedlnosti. Ti, že po ničemž tak nelační a netouží, leč aby s Bohem byli smířeni, aby byli osvobozeni od hříchů svých, aby byli spravedliví, aby byli věčně spaseni, čím věrněji a horlivěji se oddávají všemu náboženství Kristovu, čím hloub v ně se pohřbují i svým rozumem i se svou vůlí i se svým srdcem, i se svým životem, tím více v něm nalezají jen samé zlato, jen samou pravdu, jen samou lásku, jen samý pokoj, jen samé spasení. Vyplňují se na nich slova Páně: „Chválím Tebe, Otče, Pane nebe a země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil je malíčkým.“ Luk. 10, 21. A pyšní mají pak proč na sebe naříkati shledávajíce, jak sami jsou nešťastní bez náboženství Kristova, a jak s tímto náboženstvím šťastní jsou chudí duchem.

Sloup oblakový.

Sloup oblakový, jenž ukazoval lidu israelskému cestu do země zaslíbené, a jenž před mořem rudým se postavil mezi Egyptské a mezi Israelské, byl s jedné strany, totiž se strany k Egyptským tmavý, a s druhé strany, totiž se strany k Israelským světlý. —

Takový oblakový sloup jest víra křesťanská, ukazující nám cestu do vlasti nebeské. Ze

strany svých tajemství obmezenému rozumu lidskému nepochopitelných jest tmavá; ale hledíme-li k samé osobě Ježíše Krista, k jeho pravdomluvnosti, k jeho svatosti, k jeho mocnosti, k jeho lásce obětivé; hledíme-li k té podivuhodné moci, kterouž víra jeho po všem světě se rozšířila, kterouž napravuje hříšné lidi; hledíme-li k té lásce, kterouž dýše, kterouž rodí v tvrdých srdcích lidských — z té strany se nám ukazuje víra křesťanská všecka světlá. Ale v tom máme spolu odpověď na otázku, komu se ukazuje víra křesťanská tmavá a komu světlá. Ukazuje se tmavá zlým, a světlá dobrým, jako sloup oblakový ukazoval se tmavý Egyptským a světlý Israelským.

Růže očkované na šípkách v zahradě a mimo zahradu.

Mladý Květomil přišel do panské zahrady nemohl dost se obdivovati překrásným plným různým vlastně růžovým, červeným, bílým i žlutým, jimiž byly osypány košaté koruny sedící na pních nízkých i vysokých. A tím více se divil, když mu přívětivý zahradník vykládal, že všechny pně nejsou, leč samé sprosté šípky, kteréž byly přesazeny do zahrady, že na ty sprosté šípky byla vstípena očka z růží vzácných, a z těch oček že vzrostly takové koše růžové.

To slyše jinoch ohnivý po ničemž tak nezatožil, než aby se také naučil růže na šípky očkovati. Tomu ho rád naučil spanilomyslný pěstitel sličných květů. A jak byl Květomil šťasten zkusiv sebe, jak již sám dovede divokým šípkům zdárně vsazovati pupeny růžové! Všecek opojen novou umělostí svou zvolal: „A nač potřebuji teprv šípky přesazovati k očkování do zvláštní zahrady? Buduť očkovati šípky všude, kdež se mi jaké namanou: v hájích, na stránkách, u cest, na mezích.“ A opatřen hojně očky růžovými z panské zahrady darovanými šmejdil všude po hájích, po stránkách, po cestách, po mezích; a kde jaký šípek našel, ten hned očkoval. Při tom pořád již napřed si vyobrazoval, co již po roce, co po dvou, po třech letech bude všude krásných, vzácných růží, co bude všude libezné vůně, jak okrášlená bude všecka krajina. Po celou zimu nemohl se ani dočkati, až přijde léto. A jak mile přišlo Boží léto, co nejdříve vydal se na prohlídku, jak se daří různým všude na šípkách vstípeným. Ale k jak velké mrzutosti své viděl se všude sklamána. Jen z málokterého očka vstípeného vyrazil štípek růžový, a ten ještě vyhlížel všecek mdlý a zakrnělý; z větší částky všecka očka

byla nalezená mrtvá, zaslchlá. A teprv po dvou, po třech letech nebylo nikde v hájích, na stránkách, u cest, na mezích po různých ušlechtilých ani památky. Nač Květomil zapomněl? Zapomněltě, že z šípkových pnů a kořenů nepřestanou pořád vyrážeti přirozené pruty šípkové, ty táhnouce samy všecku sílu z kmene svého, že musejí umoriti štípek růžový na něm vsazený, ty divoké pruty a vlky že bude potřeblí pořád ulamovati a uřezávati, dále že jest potřeblí citlivá očka růžová a citlivé štípky růžové dobře proti zimě opatřiti, to všecko že není možné, leč v řádně zřízené zahradě. —

A když pak Květomil, jenž nebyl i bez dobrého ducha křesťanského, se sešel s duchovním otcem a přítelem svým, trpce si mu požaloval, jak se mu nezdařil dobře míněný pokus jeho o očkování růží na šípkách mimo zahradu, a on se proto nadarmo naplahočil. Ale ten ho tak upokojil a potěšil: „Ne, synu milý! neplahočil jsi se nadarmo. Odtud můžeš býti moudřejší. Víš-li, co jsou ty sprosté divoké šípky? — Ty jsme my lidé se svou hříchem pokaženou přirozeností. A co že jest růžové vstípení? To jest víra v Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, kteráž byla v nás vstípena křtem sv. A jest nám se diviti krásě, velikosti a vůni těch ctností, jež vydává božská víra křesťanská, vstípená na planém šípku přirozenosti lidské. Ne nadarmo praví sv. apoštol o věrných křesťanech: „Jsmet Kristová dobrá vůně.“ Ale z přirozenosti lidské, hříchem zdivočilé nepřestávají pořád vyrážeti divoké vlky zlých náklonností. A ty pak vzrostše v náruživosti, jak lehce mohou zase umoriti to Boží vstípení ušlechtilých ctností Kristových. Ty tedy pořád musejí se hubiti. A jak mohou také nebeskému vstípení hodnosti křesťanské škoditi mrazy zlých řečí a příkladů světa! Jak proto křesťan spravedlivý musí pořád co nejbedlivěji se chrániti a opatrovati! Ale to všecko může se dobře dařiti jen v té zahradě, kteráž jest církev katolická. Jen zde vším co slyšíme, všemi sváťstmi, všemi službami Božími, všemi časy svatými a kajícími býváme tak vedeni a posilováni, abychom záhy zpozorovali každý výstřelek zlé náklonnosti z nedobré přirozené povahy naší vyhánějící, abychom se ho hned zbavili, a abychom odolávali i všem zevnitřním bouřím protivným. Chtějící někteří mimo zahradu církve katolické štepovati v duše lidské víru křesťanskou původně od téže církve přijatou; ale z tohoto štípení vycházející hodnost křesťanská nikdy tak nerozkveta, a brzy schází a hyne.“

„Tedy jen v zahradě“ zvolal Květomil všecek upokojen, „chci na šípkách růže pěstovati.

A chceť vždy zůstati v církvi katolické, abych zde ještě více na sobě pěstoval všecku křesťanskou spravedlnost.“

Kvítí mezi křovím.

Křovitý hájek rozprostírající se po stráni skrýval v houšti křoví svého rozmanité ozdobné a vonné kvítí. Ale kvítí neslo to těžce, že se svou krásou a vůní tak pořád jest skryto a neznámo. Kdykoliv spatřilo hospodáře, pána háječku, an z křovin vysekává suchý chrást, pokračuje na něm tak škemralo: „Prosíme tě, otče dobrý, posekej a prokopej háječkem cestičku, aby lidé tudy chodíce nás viděli a se obdivovali kráse a vůni naší.“ Dobrák hospodář nemohl konečně oslyšet tak stále škemrajícího kvítí. Prosekal a upravil prostředkem háje světlou a pohodlnou pěšinu. A již lidé malí i velcí vesele po ní chodili mezi kvítím z jedné i z druhé strany skvělou barvitostí svou se blýskajícím a líbeznou vůní svou zarážejícím. Procházaje se jedenkrát pán háječku sám po nové stezce své tázal se květin po obojí straně se mu ukazujících: „Jak pak jste teď spokojeni? Jak se vám teď vede?“ „Ach!“ všechny jednohlasně žalovaly, „zle se nám vede. Lidé nás sice chválí pro krásu a vůni naši; ale také nás až hanba trhá a škubají. Jaký jsme prve měly pokoj!“ „Takový“ zvolal soused zkušený, „bývá osud všech ctižadostivých, že čím více chtějí se honositi a vynášeti, že pak tím více bývají trháni všelikou pomluvou.“

Karel Otman.

Co to as?

V srdci mém divně, divně se děje,
jak by tam padl jasot a ples,
jako když vdechne vůni v ně les
a jara kouzla zefýr tam svěje.

Jako když jarní večer v kraj spěje,
na nebi aster stříbrných směr,
snů anděl tiše zvolna se snes,
nad krajem spícím křídloma chvěje.

Co se as děje? ptají se ústa;
všichni mně praví: láska tak vzrůstá.

Láska? — Ba k Tobě, Matičko Boží,
v něm puť! — třebaš trní a hloží
na hlavu moji ti vínek splétá,
nedám jí za vše klenoty světa.

Xaver Ivořák.

DOPIS.

Z Dolní Krupé.

(Pastorální konference.)

(Dokonč.) Ad b): Horlivost činnosti kněžské vztahují se nejprve na školní dítky; toť budoucí kolatura. A protože dej si najmé záležitosti, připravuješ-li mládež k sv. zpovědi a sv. přijímání. První sv. přijímání dítek buď úchvatnou slavností komunikantům i rodičům. Dospělým konej kázání a kr. cvičení po svědomité přípravě a s nadšením; pobyt ve zpovědnici nebuď tobě horlivý bratře nikdy obtížným. Nemocným věnuj všelikou péči. Pořádej občasně zvláštní církevní slavnosti; pozvi někdy slovutného cizího kazatele; odhodlej se a uchystej lidu hody duchovní — sv. missie. Pozornosti tvé nesmí takéž ujíti, jaké časopisy a jaké knihy čtou lidé ve farnosti. Tisťoua jedovatina — a tou jest národ zaplaven — otráví jich více, než-li ty slovem Božím uzdravíš. — Ad c) Sem náležej nejprve správné, dle rubrik až do podrobná přesné a důstojné vykonávání jednotlivých církevních obřadů, mezi nimiž ovšem nejsv. oběť zaujímá první místo. Nesmírná cena této již pak sama vyžaduje skvělou čistotu celého domu Božího, slušnou úpravu obřadného roucha, kostelního prádla, nádobí atd. Horlivý kněz měl zření i k osobám služebným svého kostela (kostelník, ministranti), aby za zády tvými nebyli lidu ku pohoršení. Posléze nezanedbávej domácího studia. — Nyní zehrá vys. důst. konsist. p. rada na ty pavučiny, prach a smet, jenž tu a onde hyzdí kostely a vzpomíná onoho bavorského beneficiata, jenž za půl roku příbytek svůj v nové faře vyzdobil nádhernou úpravou chrámu P. zcela zanedbav; a proto visitující biskup ráčil jemu pochválit nádherný byt: „tak teď se p. farář přestěhujte zase na půl leta do kostela.“ Sapienti sat. V Římě, vypravuje vys. d p. předseda z vlastního názoru, v Mnichově a jinde v Německu a v největších kostelích všecko se „jen leskne.“ Kde jinak nelze docílit čistoty kostelního prádla, přivezmi je sám beneficiat. Po těchto praktických pokynech přidává některá attributa sv. horlivosti na př., aby byla zmužilá i pokorná, vytrvalá i opatrná, trpělivá i nezištná. — Napotom uvádí vel. dp. vikář přítomným na paměť, že záhodno, kde toho lze, do matrik znamenati i příslušnost dotyčných osob, najmé cizích, stěhovaných, kočujících a p.; dále ohlašuje pronešené mínění finanční prokuratory, že učitelům druhdy k užívání propůjčená pole zádušní byla za kostelní službu propůjčována — že beneficiat neplatí daň equivalentní ze svého

farního obydlí — že osadníci posud nejsou oprávněni dávatí nějaké votum v příčině zádušního jmění — že sv. Otec, jakž poslední číslo „Časopisu pro katol. duchov.“ ohlašuje, dispensuje copulam incestuosam při manželských překážkách přibuzenství, švagrovství a p. — potom upozorňuje všech na nejnovější nařízení finanč. ministerstva, že toliko veřejným úřadům smí vydávány býti nekolikované výtahy z matrik — že církevní úřady a obecní nejsou oprávněny vzájemně bezplatnou korespondenci vésti; na to vyzývá pp. beneficiaty, aby v čas žádali o prodloužení mešních redukcí a mnohé jiné ještě dává praktické pokyny svému vikariátovnímu duchovenstvu. — Konečně došlo k předmětu časovému, k tak zvaným „příznáním.“ A tu teprvé nastala vel. d. p. vikáři nová a únavná práce, aby důkladně, srozumitelně i náhorně dle přinešených s sebou rozmanitých formulářů poučil každého zvlášť, kterak celé příznání sestaviti, kam kterou položku vepsati, kde jednotlivé přílohy a od koho stvrzení jich vyhledávati má. Nad míru blučná i veselá rozprava o této pro mnohého velmi složité úloze protáhla se až k 1. h. s poledne. Posléze ujednáno ještě, že budoucí schůze odbývati se bude — dá-li Pán Bůh na faře Příbramské a konference ukončena příslušnou modlitbou.

K. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. kn. Milost nejd. p. arcibiskup ráčil se v úterý dne 20. t. m. navrátiti z Vidně, načež ve středu sloužil v 8 hod. mši sv. v klášterním kostele u Voršilek, ve čtvrtek poctil o půl 6. hod. svou návštěvou kn. arc. seminář a zítra slouží o 8 hod. ráno mši sv. u sv. Rafaela v ústavu slepců.

— **Pobožnost 40-hodinrá** koná se do 26. října u Voršilek, od 27.—31. t. m. na Strahově a od 1.—5. listopadu u svatého Klementa.

— **Jubileum.** Z Říma se zvěstuje, že jeho Svatost papež Lev XIII., chtěje oproti mimořádným poměrům nynějším užiti také mimořádných prostředků, pro budoucí rok uděliti chce také mimořádné jubileum.

— **Pronásledování křesťanů.** Bohužel se opět oznamuje nové pronásledování křesťanů v Číně, kde jich skoro 20000 a mezi nimi 300 klášterních sester bylo povražděno. V Anamu, jak katolické listy oznamují, bylo v měsíci červenci rozsekáno v pravém smyslu slova 24.000 křesťanův.

* — * Statistický přehled náboženství na celé zemi.

	Pohané a neznámí.	Budhisté a přívrženci Konfuciovi.	Budhisté.	Bramíné.	Mohamedáné.	Židé.	Katolíci.	Bludovéři.	Rozkolníci.	Obyvatelstvo.
Evropa	29,000,000				10,000,000	6,000,000	150,000,000	70,000,000	71,000,000	380,000,000
Asie	75,000,000	405,206,000	7,000,000	162,000,000	100,000,000	200,000	2,600,000	350,000	6,800,000	770,000,000
Afríka	110,000,000				87,000,000	350,000	1,500,000	650,000	6,000,000	210,000,000
Amerika	1,300,000	180,000				320,000	50,000,000	46,000,000	10,000	98,000,000
Australie	18,000,000	460,000		14,000	3,000,000	3,500	7,000,000	2,800,000		27,000,000
Celistvá suma	238,500,000	405,260,000	7,000,000	126,014,000	200,500,000	6,885,500	212,100,000	123,870,000	23,810,000	1,444,000,000

Tedy z těch 1445 millionův, za které Syn Boží krev svoji vylil, přiznává se sotva 212 millionův k Církvi pravé. Připočítáme-li k těmto ještě těch 123,800.000, kteří k rozličným křesťanským sektám náležejí a 83,810.000 rozkolnických křesťanův mezi Rusy a Řeky, nedostaneme víc než 410,700.000 lidí, kteří Ježíše Krista za pravého svého Boha a Vykupitele uznávají, a toto v 19. století později kdy Boho-člověk na Golgotě za všechny lidi zemřel. Však ale kolik ještě asi z těchto 419,700.000, vzdor svému křesťanskému jménu, úplně utratili víru křesťanskou. — Ohromný počet ostatních lidí, víc než tisíc millionův duší, které předce všechny k obrazu Božímu stvořeny jsou, klaní se modlám aneb aspoň neklaní se pravému Bohu tak, jak On to chce a jak klanět se mu musíme.

— Obnovený chrám P. sv. Mikuláše v Turnově byl v neděli dne 18. října slavnostním způsobem vysvěcen. V sobotu o 5. hod. odpol. byl nejdůst. p. biskup Emanuel Jan Schoebl u slavnostní brány na náměstí od spolků a korporací uvítán, načež v průvodu se bral do chrámu P. Mariánského. Při průvodu nejd. p. svätitele z chrámu Panny Marie do bytu na děkanství bylo město osvětleno. Večer uspořádal zpěvácký spolek zastaveníčko J. b. Milosti. V neděli byla o půl 7. hod. ranní v chrámu Panny Marie slavnostní řeč, pak se přenesly ostatky v průvodu z chrámu Mariánského k sv. Mikuláši, načež následovaly obřady žehnání a svěcení, pontif. mše se slavným „Te Deum“ a ve 4. hod. odpol. nešpory. Hlavní zásluhu o opravu získal si vedle komiteta veled. p. děkan Turnovský J. Svoboda, který příkladnou horlivostí staral se o okrasu domu Božího a nejen ze svého značnou částí k opravě přispěl, ale také v komitatu pro obnovení chrámu P. sv. Mikuláše velmi činným byl.

Literární oznamovatel.

— „Časopisu katol. duchov.“ čís. 8. roč. XXVI. vykazuje tento obsah: Synoda diecése Labudské v Mariboru 1883. Kritika moderního atomismu. Zanašení vlastnictví inkorporovaných far do knih pozemkových. Spencerova světská mravouka. Křesťanství a otroctví. — Kronika: Vykonávání církevní pravomoci v záležitostech manželských. Užívání zvonů chrámových dle nového státního zákona francouzského. Oddávky v den nedělní neb sváteční. Vyznamenání církevní bez přivolení příslušného biskupa nikomu udělováno nebudiž. O pobytu cizozemských řeholníků v Rakousku a jich svěcení kněžským. Počet svíců oltářních. — Literární oznamovatel pojednává o sedmnácti spisích.

— „Dědictví Maličkých“ vydalo a rozesílá letos na oslavu tisícnice blahoslaveného úmrtí sv. Methoděje „Příběhy svatých patronů českých“, které mládeži a její rodičům vypravuje Jan Tykač, učitel v České Třebové. Jest to krásný jubilejní podíl se 4 barvotiskovými a 13 cínografickými obrázky. Přejeme si, aby tímto podílem účta našich sv. patronů se osvěžila a láska k vlasti naší vzrostla. Dědictví pak maličkých přejeme, aby ještě hojnější měrou mezi všechny třídy českého obecnstva vnikalo.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- P. Isidor *Grüner*, kněz ř. praem. v Teplé, za admin. fary v Habrových Kladrubech (Habakladrau);
- p. Jan *Zindl*, far. v Příbuzi (Frühbuss), za far. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün);
- p. Ant. *Zajíček*, kapl. Jindřichovický, za admin. v Příbuzi;
- P. Cyrill *Kaněra*, admin. u sv. Markéty v Břevnově, za zatím. admin. fary v Počáplích;
- P. Bonifác *Holub*, koop. v Metličanech, za zat. admin. v Břevnově;
- p. Konst. *Winter*, far. Velichovský (Welchau), za far. v Sedleci (Zettlitz);
- p. Jan *Královec*, diec. Budějovický, za zatím. katech. na měst. škol dívčí na Kladně;
- p. Karel *Götz*, lokalista v Stuhlseiffenu, za zat. kuráta fary v Langenbrücku v hrabství Kladském.

Uprázdňená místa:

- Příbuz* (Frühbuss), fara patr. p. Ervína hrab. z Nostic Rhineků, od 9. října 1885;
- Velichov*, fara patr. p. Jos. svob. pána z Löschnerů, od 16. října 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Cisár*, far. v Kališti, a
 - p. Jos. *Kudrnáč*, far. v Lukové, obdrželi exposit. canon;
 - p. Jos. *Pekárek*, far. v Hroch. Týnci, a
 - p. Tom. *Střebský*, far. v Mikulovicích, jmenování vik. sekretáři.
- Ustanovení jsou:
- p. Jan *Řehák*, kapl. Dobrušský, za koop. v Opočně;
 - p. Ludvík *Souček*, kapl. Mezříčský, za kapl. v Dobrušce;
 - p. Jos. *Čerovský*, kapl. v Sadské, za kapl. do Mezříče;
 - p. Ferd. *Zajíček*, kapl., za admin. v Sadské;
 - p. Jos. *Janda*, kapl., za admin. v Miletíně;
 - p. Jos. *Flesar*, neom., za kapl. v Třebechovicích;
 - p. Vojt. *Jelínek*, neom., za koop. v Předhradí;
 - p. Al. *Peměkl*, neom., za kapl. v Heřmani.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě na neděli I. adventní.

Budou znamení na slunci a
na měsíci i na hvězdách.
Luk. 21, 25.

Obdivuhodný to výrok, jež jste j. dr. právě byli slyšeli kterým Pán Ježíš před-
povídal jedno ze znamení nastávajícího
soudu Božího před ukončením světa, kte-
réžto ukončení nebude ovšem zničením,
nýbrž jeho přetvořením a uvedením v jiný,
nynějšího světa ještě dokonalejší řád.

Jak naše věrouka o této záležitosti
světové soudí, za věc vám zcela známou
předpokládám; bylať vám v tak zvané
eschatologii dostatečně vyložena. Že pak
mi v těchto nedělních úvahách jde vždy
o shodu či o souhlas vědy náboženské
s vědami světskými, zejména s přírodními.
ptám se, co lze o konečném nynějším
řádu světového proměnění či přetvoření
říci ze stanoviska věd přírodních?

Hvězdozpyt, geologie a jiné vědy pří-
rodní nedovedou stanoviti, jak čas a pro-
stor počátek vzaly; nevěreční badatelé ocí-
tají se při otázce té na hranici duchu lid-
skému nepřístupné, kteroužto hranici však
týž duch — aniž by v labyrint bludu u-
padl — s blaženým uspokojením překro-
čuje, uznává-li za pravdu nauku, již hlásá
první verš Písma svatého: „Na počátku
stvořil Bůh nebe a zemi.“

Otázka o časnosti a tudíž i o koneč-
nosti všehomíru souvisí úzce s otázkou o
vývoji a proměnách hmotného světa. Od-
pověď na otázku o vývoji hmoty a její
během času proměnách, objasní poněkud
i poměr vědy k nauce o konci světa, ze-

jména pak k výroku Páně: „Budou zna-
mení na slunci a na měsíci i na hvězdách,
a na zemi soužení národů pro bouři moř-
ského hluku a vlnobití, tak že schnouti
budou lidé pro strach a očekávání těch
věcí, kteréž přijdou na všecken svět;
nebo moci nebeské budou se hýbatí . . .“
čímž veliké převraty ve přírodě a člově-
čenstvu se předpovídají. —

Co o vývoji hmoty přírodozpyt no-
dává, jsou jen nejisté hypotese, vždy
novým domněnkám stupující. Nejedni
učenci, jinak výteční, domněnky ty své za
pravdy nepochybné vydávali, žádající by
jim jako neomylným dogmatům víra se
přiložila; což ovšem pravého učence ne-
důstojno. Tak to jmenovitě činil *Buffon*,
jehož vývoj země a libovolný letopočet
jednotlivých period vývoje toho skutečně
po dlouhý čas za věci zcela nepochybné,
za čirou pravdu jsou považovány. Nejinak
se dělo s hypotésou *Laplacovou*, která
až do nejnovějších časů ve všech svých
částech za neklamnou pokládána byvši,
nyní už také mnoho odpůrců nalezá, kteří
pravý opak toho tvrdí, co Laplace, že to-
tiž země původně nebyla koule žhavá,
nýbrž velmi studená, z malých prášků
složená. Jisto jest, že se učencům, kteří
o původním stavu i dalším vývoji světa
uvažují, nahromaďují obtíže a nesnáze tou
měrou, že jen hypotésami lze temno dě-
jův těchto nejistě vysvětliti. V jednom
toliko článku zdají se všickni učenci shod-
ovati se, totiž v tomto: Původně sklá-
dala se země ze hmoty *podajné*, byť i ne-
tekuté, jinak by nebyly mohly ani poly-
otáčením se sploštiti, ani krajiny na rov-
níku se zvýšiti. To však platí toliko o
začátcích země naší; jinak bylo této matce

naši ještě mnoho ohromných převratů a proměn podstoupiti, nežli nynější tvárnosti nabyla.

Nejprvé byla souostrovím, z něhož vždy větší a větší pevniny a vždy jiné a jiné vyšší hory se vyvínovaly, až současná podoba země se dovršila. Epochy vývoje zemského naznačují se nejlépe postupem hor, jak jej geologická díla novější představují. I vybízím vás j. dr., abyste i této vědě věnovali náležitou péči a pili.

Tedy i země naše jako vůbec vše pomíjející prodělala historii vývoje a dosud tak činí a činiti bude, dokud všemohutnost Nejvyššího rozvoj světa ku konečnému cíli nepřivede. Co tedy Pán o převratech na zemi jednou nastati majících předpověděl, proti tomu ze stanoviska přírodní vědy nejen nic namítati nelze, nýbrž věda přírodní prorocství Páně jaksí nám vysvětluje, jeho vyplnění jaksí anticipuje. Není-li však to, co věda o původu a vývoji země předkládá, než jen pouhou domněnkou, tož co o prvém stavu soustavy slunečné a její dalším vývoji z astronomie se dovídáme, zní ještě podmíněněji, neurčitěji, nejistěji, pochybněji. Budiž zde toliko o jedné takovéto hypotese zmíněno. Proslulý francouzský astronom Faye má za to, že slunce bylo prvotně koulí mlhovou, která ani intenzivního světla ani tepla nevyzařovala, nicméně však předce nesmírnou teplotu měla; nebo v této první periodě slunce našeho spojily prý se látky v prostoru rozptýlené kolem jednoho středu, což mělo v zápětí teplo, a sice tak veliké, že hmota místně nahromaděná, ani s molekuly (spojení několik prvků či atomů) sloučiti se nemohla. Teprv ve druhé periodě přešla prý prvotná úplná *dissociace* (rozpojení) atomů v plynové jich spojení či v molekuly. — Až posud jest prý slunce v tomto stavu a vyzařuje přemnoho tepla a nepolarisovaného světla, kteréž co bezprostředné ve všech polohách se odráží a láme. Nesmírná zásoba tepla ve slunci nahromaděná, vystačuje prý pro neurčitý počet millionů let k zachování nynějšího stavu, a ačkoli zásoba ta se ustavičně ztenčuje, bývá prý přece ztráta tepla na povrchu nahražována proudy, vzhůru a dolů se beroucími, jimiž i skvrny na slunci vznikají.

Až zásoba tepla i pro tento nynější plynový stav slunce vyčerpána bude, pak nastoupí prý na jeho místě v periodě třetí stav tekutosti, v němž slunce vždy více

bude hustnouti, až se konečně pevným tělesem stane. I v tomto stavu bude prý slunce ještě dlouho vyzařovati světlo a teplo. Ale světlo od okrajů slunečných šikmo k zemi padající, už prý bude světlem polarisovaným (kteréž jsou odražené a lomené, jen v jistých polohách se odráží a láme, majíc na rozličných stranách rozličné vlastnosti); bude pak prý tohoto světla více a více ubývat, až naposledy bude i slunce temným tělesem světovým. A co potom?

Soustava naše sluneční zapadne v noc, život organický na zemi naší vezme konec! — Stává-li pak už takových temných soustav? Zdali nové rozptýlení a přetvoření hmoty jejich možno? Na to jako vůbec na každou poslední otázku zůstává nám věda světská odpověď dlužna; tu mluví víra a náboženství.

Výsledek všeho vědeckého bádání co do trvání nynější soustavy sluneční lze takto vyjádřiti: Konečné zrušení aneb alespoň proměnění nynějšího podivuhodného zařízení soustavy sluneční může, rovněž tak, jako jeho dosavadní a i do budoucna snad na miliony let zdánlivě pojištěné zachování v neznámém nám úradku Toho obsaženo býti, před nímž tisícové věků jen okamžením jsou. Jako země naše ohromným podléhala proměnám a převratům, tak podobně i na nebi se dělo a bezpochyby dosud děje a i dále díti se bude. Hlavním znakem přírody jest náchylnost ku změnování všeho, i toho, co zdá se míti pečeť nejdelšího trvání vtisněnu. Dle tohoto zákona spravuje se i celá soustava sluneční; tělesa nebeská jen proto zdají se nám tak veliká a trvalá, že mi malí jsme a rychle se měníme.

Celý systém planetový porovnáme li jej s ostatním světem, jest jen nepatrnou tečkou ve všemíru. Známe hvězdy, jejichžto barva a jasnost se periodicky mění; jiné hvězdy plápolavše zrakům lidským, po delší čas jasným plamenem, náhle naprosto zmizely. Jaké ohromné, mimořádné změny musily se na těchto velikých tělesech udati, že v tak nesmírné vzdálenosti ještě nám takové divadlo skytají?

Nebe i země pominou, di Kristus Pán! Jakmile které stvoření dosáhlo svého určení opouští dějiště, aby svým nástupcům místa opuštěného ponechalo. Obraz narození a umírání, jenž nás zde na zemi obkličuje, vyskytuje se všady v nedoměrných prostorách všehomíru. Čokoli vzalo po-

čátek, musí dle věčných zákonů přírody během časů také konec mít. Všecko, cokoliv tělem, a tudíž smrtelné, kráčí vstříc svému rozpadnutí, od něhož žádnou silou uchráněno býti nemůže. Jako na vrcholích hor našich a ve propastech země zkameněliny a zbytkové zvířat i bylin z dávnověkosti rozptýleny leží: tak budou kdysi zetlelé zříceniny velkolepé budovy nebeské nad námi se pnoucí, v prostoru světové rozptýleny ležeti Slunce toto shasne a nesčíslné hvězdy nebes zajdou a na jejich místě jiné se pozvednou, které však zase odkvetnuvše spadnou jako svadlé listy, s nimiž si hrají větrové. Jeden toliko, jehož žádné jméno nevysloví, stojí vysoko a bez proměny nad tímto světův oceánem, jenž u podnoží jeho trůnu se vlní; On jediný nezná žádné proměny, žádné velikosti kromě sebe a On, před nímž smrt jednoho celého světa tolik jest jako smrt jepice, jediný ze všeho, co bylo a bude, zůstane neproměněn a v pravdě věčný.

Tentž jest j. dr. vědecký výklad slov dnešního evangelia: „Budou znamení na slunci a na měsíci i na hvězdách a na zemi soužení národů pro bouři mořského hluku a vlnobití, takže schnouti budou lidé pro strach a očekávání těch věcí, kteréž přijdou na všecken svět; nebo moci nebeské budou se hýbat.“ Výklad tento o vývoji a proměnách světových jakož dokazuje přehrozný nerozum lidí, hmotu zbožňujících a zvěčňujících, tak naplňuje nás nejhlubší úctou k velebnosti božské a uvádí nás blíže a připravuje k pochopení nauky o původu a převznešeném cíli člověka, o kterýchžto pravdách jindy pojednáme.

Rozumějte prosím, nejmilejší! — rozumějte důstojnosti duše nesmrtelné k obrazu a podobenství Božímu stvořené. Málo menšího duchů nebeských učinil Bůh člověka — slávou a cti korunoval jej a všecku hmotu podrídil rozumnému duchu jeho. Jak dobrotivý k nám lidem jestiž otec nebeský!

Co jest člověk, že jsi na něho, věčný Bože, pamětliv, že jsi jej navštívil v chudobné způsobilosti, a dosud navštěvuješ zvláště ve svátosti přesvaté hledaje ho kdekoli bloudí? —

Rok církevní, nová to lhůta přípravy na věčnost, otvírá se před vámi, chraňte se j. dr. po celou tu dobu všeliké mravní úhony, konejte bedlivě všecky své povin-

nosti, nezanedbávejte své ranní a večerní pobožnosti, přicházejte vždy ochotně a pilně k společným službám Božím, dávejte důstojným svým na svatých místech a při posvátných výkonech chováním na jevo, že opravdu vzděláni jste, že víte, aneb alespoň tušíte, kdo že Bůh jest a čím mu povinen rozumný tvor, lidský duch. Držme se věrně seslaného nám od Boha nebeského vůdce, jenž pravil: „Kdo slova má zná a zachovává, má život věčný“ a který v dnešním evangeliu dí: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“ Rovněž i ten, kdo je pojal v srdce, v mysl i vůli svou, nepomině, nezahyne na věky. Amen.

Z legend pravěku.

Sit lux!

„I řekl Bůh: Buď světlo!
A učiněno jest světlo.
Genes. kap. I. v. 3.

Tma! v nekonečnost pnou se křídla její, jež děsně tak se nad vesmírem chvějí, kam oko hledne tma jen tma se šíří, jen slyšet jak to vře a bouří, víří, jak hmota syčíc přelévá se v jinou a tvary nové tvoří se a hynou — vše stálý skon a přechod, věčná změna, vše jeden chaos divý beze jmena. — V tom blesko tmou cos dýmavou září nad chaosem, jenž kypí, vře a — s ruchem zas v nic se zvolna rozpadá a maří, teď pestrá duhou sklenu se vzduchem. Chór andělů to, co jich nebe chová, svá křídla spíná nad zem liliová; s jich tváří úsměv, jas a záře splývá, s jich retů hymnus, melodie tklivá: „O svatý, svatý, svatý, věčný Pane, Tvé slovo tvůrčí všemocné ať skane jak bouře blesk v ten chaos bez života, jenž výš se zdvihá v dál se valí, motá; o zjev Svou myšlenku, ať moc Tvou hlásá děl Tvojich věky nevstihlá krása. Nuž Pane jenom kyň — můj slitováním a zjasni mrak, jenž kolem Tvojich skrání teď obléhá a křídlem svým je stíní! O rei to slovo velké, tvůrčí nyní, před nímž se chvěje vesmír bázní jatý o Pane neskončený, třikrát svatý.“ A dolů padá jejich zpěv jak bouří, kde chaos vroucí v divný tvar se chmouří. Však nejvyš v smaragdovém zářném trůně v Svém lesku všemocném se Velký sluně

Bůh Tvůrce trval v zamyšlení dumném;
 On nežel chaos, který v reji šumném
 se každou chvíli zdvih', výš štríkl pěnu.
 On zíral v budoucnost Mu odhalenou,
 zřel člověka, jak z ruky Jeho vzchází
 a poutá vesmír — moře beze hrází;
 Jest vladařem jak oko jeho hledne,
 jak pych jej jímá, nezří zkázy bědné,
 jež nad ním chmurné křídlo svoje sklání,
 své čelo drze zvedá v pohrdání
 výš k nebi — sám chce panovati Bohu
 a trůn svůj postaviti na oblohu.
 by andělů mu okřídlených sbory
 se kořily — však v duši svoji chorý,
 sám bídný klesá v zhouby věčné jícen
 a Boha chrám ten v trosky, trosky zřícen.
 Však ne! — tam v dáli pahrbek se zvedá,
 kol něho šíří se zář divná, bídá;
 stín Kalvarie z chaosu hle vstává,
 a na něm kříž a na kříži tom hlava, —
 jí v skráně vínek trnový se vbodá —
 a tělo sdrané, z srdce krev a voda
 se řine, ale s retů „slitování“
 hřmí k nebi, jak se hlava v smrti sklání.
 Bůh Tvůrce zří ten obraz hrozný, děsný
 a mysl Jeho dál se noří ve sny:
 ta hlava svatá, na ní vínek z bloží?
 On zná ji dobře — vždyť to Syn jest Boží,
 jež nad vše miluje jak jenom Tebe,
 s nímž sdílí trůn a slastné věčné nebe,
 a proto slza velká v svaté řase
 Mu v žalu teskném náhle zachvěla se
 a letla vzduchem níž — teď vzplála nachem,
 že přechal stín a tma kol v letu plachém;
 jak zářila a smaragdové pruby
 kol házejíc se skvěla v barvách duhy!
 I chaos hmoty, jak by strnuv v žasu,
 chtěl obdivovat luznou její krásu,
 se stíšil v reji svém a kolotání.
 Pán Bůh teď s okem smírným patřil za ní
 a se rtů Jeho, v paprsku kde světlem
 se úsměv mihnul, hlas teď hřměl; „Bůd' světlem!
 a nad vesmírem pustým, hmotou vřelou
 tvá slzná křídla až se rozestelou;
 buď znakem slitování mého lidu,
 je hlásej vždy i když on svoji bídu
 snad skrývat bude v pohrdání pláští
 a Lásku věčnou, až se k němu sklóní,
 on místo vděčnosti pak v divém záští
 Ji na smrt zraní a kříž schystá pro ni,
 Ty, slzo mého slitování, vždycky
 buď světlem mu a v osud bědný, lidský
 tvůj zářný paprsek buď požehnáním,
 v němž k lidu Svému Bůh se zase skláním
 a v jeho srdce plné vzdoru, pychy
 sen o ráji zas zašlém vkouzlim tichý.“

Tak mluvil Bůh a tvář se Jeho skvěla
 tak velebou a jasem, že svá čela
 i andělé níž klonili svá líce
 v stín křídel sněžných v úctě skrývajíce.
 A hle! teď slza let svůj zastavila
 a volně vzduchem splývajíc zář lila
 tak skvoucí, zářnou v chaos rozkypělý,
 že jako kouzlem barvou duh plál celý
 a kde výš kypěl vřel a bouřil, pěníl,
 své chmurné vlny na stříbro hned měnil.
 I Bůh se v jejím jasu zvolna ztrácel,
 a s Ním chór andělů — jen zpět se vracel
 jich zpěv, jenž v hymnus rostl nekonečný:
 „O Tvůrce všemocný a svatý, věčný,
 my koříme se Tobě, v slávy nachu,
 jenž přebýváš od věků — my, hle, v prachu
 se u nohou Tvých vinem“ — Ty's o Pane
 nám světlem, kteréž v duši naši kane,
 Tys blaženost, Tys netušený eden,
 v němž krok náš kolísavý touhou veden;
 o svatý, svatý, svatý . . . zpěv jich zmíral.
 A vesmír plál pln stkvějících se spirál,
 jež kolem stkalý z paprsků se roje,
 níž chaos vřel a zvedal vlny svoje.

Xaver Dvořák.

Vycházka do severních Čech a do Filipsdorfu.

Vypravuje B. H., děk. a b. vik. v Hořicích.

(Pokračování.)

Cesta ku Žitavě. Bylo v pondělí před polednem, unášel nás vlak ku Žitavě. Na nádraží Libereckém živo a hlučno; viděti i tu průmysl a obchod. Všedního dne vaggony i nádraží tak plny, jako v neděli. Ovšem že v krajích těch Liberec jest jím hlavním městem a že, kde kdo z venkova, tam spěchá a věci, zvláště potraviny, tam přiváží; odtud pak zase jiné věci, hlavně výrobky průmyslové, odváží. Chtějíť Liberečtí stůj co stůj, Liberec míti německou Prahou.

Musíce chvílku na nádraží čekati, než vlak vypraven byl, spatřili jsme tu podivné vojsko s hudebními nástroji. Řku: „Toť nejsou naši vojáci?“ Odpověď: „Nejsou. To jsou Sasáci; zjednávají si je Liberečáci ke koncertům a zábavám z blízké Žitavy; a ačkoli naši bandisté mnohem lépe hrají a dovedněji, což i Liberečáci sami uznávají: však nic méně raději zjednávají si hudbu saskou. Srdce jejich mocně

je táhne ku Prusku, až to z větší části samá poněmčilá *slovanská krev*!

Usednuvše do vozu a do hovoru se zabravše, vyrušení jsme byli otevřením dvířek u vozu a požádáním, bychom ukázali lístky. Podívám se na doprovazeče vlaku čili na konduktéra a vidím před sebou podivný zjev. Muž sice krásný a veliké postavy s mohutnými kníry pod nosem, ale s velikou zelenou plackou na hlavě a ostatek všecek zelený — stál před námi. Což to? jsme již v Sasku ptám se. „Ó nikoli, ještě máme několik mil až ku hranicím.“ Jak to, že zde už nejsou naši konduktéři? — „Je to sice divná věc, co vám teď povím,“ praví můj přítel, „ale je tomu tak. Dráha, po které nyní jedeme a která vede do Žitavy a dále, je už *saská*, ač na rakouské půdě. Je to, jak pravím, divná věc, a nevím, jak se mohlo státi? Nevím, zdažby která vláda dovolila, aby cizí stát na její půdě stavěl dráhy; ale zde tak jest, a tak se tady stalo; odtud ten zelený konduktér.“

Vzpomněl jsem, že u mnohých i u nás, vešlo v pořekadlo: *V Rakousku je všecko možné*. I počal jsem tomu ještě více věřit. Při tom však vzpomněl jsem (a toho mně dojista nikdo nebude mít za zlé) *těch přátelských svazků*, jimiž nás ten dobrý přítelíček tam na Sprévě hledí čím dále tím více k sobě přitahovati a putati; ejhle, tu opět jeden takový svazek — a železný! Kdožby nevzpomněl tu slov: „Bože, chraň mne mých přátel, o nepřátely se postarám!“

Od Liberce vede dráha po stále vysočině, kteráž znenáhla k úrodným rovinám Lužickým se níží. Jeli jsme vedle *Machendorfu* nedaleko Chrastavy, Bělo-kostelí, ku Hrádku (Grottau), a dále ku Žitavě, téměř neustále řeky Nisy se držíce.

Nisa, jak jsme již svrchu pravili, jest velice špinavá a rybičky, ani ráčka by v ní nenašel, kdyby za ně dal dukát. Za to však po ní a vedle ní, všude, kudy teče, samé fabriky a závody a cesta se jimi netrhne a všudež, kam člověk pohledne, samá industrie a samá továrna. Avšak lidé jsou lépe oděni, než u nás; a všudež pozorovati jest lepší čistotu a větší pořádek. Každé stavení jest spořádanější; před každým zameteno a čisto, a všude kousek poesie — *zahrádka*.

Na horách bývají vesnice velice dlouhé; táhnouť se vedle potoků a řek; a tak i zde. Krásný obrázek na té trati posky-

tuje zámek *Krabštejn*, vlastně *Grafenstein*, před městečkem *Hrádkem*; strmit na skále uprostřed lesů na východ, jako hrad; jest to obrázek pěkný a milý, jenže na dráze se mihne a je — pryč. Jest to vlastně hrad a slul původně *Grafenstein*; po něm nazváno i zboží čili panství k němu příslušné. Nejstaršími vlastníky rozsáhlého tohoto panství byli páni z *Dubé*, kterým r. 1277 Přemysl Ottakar II. zboží to odňav pánům z *Donína*, nyní *Dohnis*, je udělil, kteří je drželi až přes polovici 16. století. Nyní je pánem Jeho Excell. Eduard hrabě *Clam Gallas*.

Nádraží v Žitavě jest veliké a rozsáhlé, čisté a veselé; že nám zbývala chvíle času, šli jsme kus do města se podívat. Ulice jsou široké a čisté, zvláště chodníky po stranách a jsou pohodlny a široky. Ulice k nádraží jest ovšem, jako všude, ulice nová, nebo jsou tu krásné nové domy, způsobem paláců, se zahradami vůkol. Domy tu stojí o sobě, což ovšem jest mnohem zdravější, než, jak v městech obyčejně bývá, směstnané pohromadě a na sobě, kamž zvláště do dvorků, po všecken boží rok vánek čerstvého vzduchu se nedostane. Zahradá kolem domu — toť ovšem mnohem zdravější. Bohu dík, že aspoň teď i u nás věci poněkud ku lepší stránce se obracejí a obce se vynasnažují, zařizováním parků a veřejných zahrad, vysazováním stromů a stromořadí, též pilnějším čistěním měst zdravotní poměry příznivějšími učiniti.

Žitava, staroslovanské město, třetí z někdejšího *šestiměstí* hornolůžického, nyní nejlidnatější město v kraji Budyšínském, na levém břehu říčky *Mardavy*, nedaleko její ústí do Nisy, a as hodinu od českých hranic vzdálená, čítá přes 15.000 obyvatelů, nyní snad i více; jsou z větší části vyznání evangelického; však jest zde také mnoho katolíků, praveno nám asi 4000, kteří mají svého faráře, rodem Čecha, neboť i tu mnoho Čechů jest.

Obyvatelé se živí hlavně obchodem a průmyslem. Žitava byla druhdy předním městem české župy v severních Čechách, zvané *Zagast*, t. j. *Záhoštsko*, čili spíše *Záhvozdi*, prvotně část země *Milčanů* tvořící. Byla to krajina nad hořejším tokem Nisy a rozličnými její přítoky, i také západněji nad některými potoky, tekoucími níže Děčína do Labe, ku kteréž náležely netoliko nynější dva nejsevernější výběžky Čech u Liberce a Fridlandu s jedné, u

Rumburku a Šluknova s druhé strany, nébrž i všecka krajina okolo města Žitavy, těmito dvěma výběžky obejmutá, kteráž v 15. století zase znenáhla od Čech se oddělila a k Lužici, tehdaž ovšem ještě české, připadla. Na severu sáhala krajina ta až za *Ochranov* (Herrnhut). (Sl. Náuč. čl. Záhoštsko).

Žitava odvozuje patrně název svůj od *žita*; žito, vlastně obilí, co se dá žati, jako *pivo* vlastně vše, co se dá pít. Důkaz, že Žitava leží v úrodné krajině a to v nejjižnějším cípu Saské *Hořeň Lužice*. Víře podobno, že krajina zdejší, poněvadž krásná a úrodná, již za pohanských časů obydlena byla; dokazujíť toho Žitavané ze blízkého hradebního vrchu (Burgberg) před tkalcovskou branou, kde ještě hradby jsou, jimž říkají *hradby pohanské* (Heidenschanze).

První zmínka o Žitavě děje se v listinách roku 1228. — Dříve stávalo v místech těch prý několik různých stavení, která obchodníkům, z Čech do Slezska a Polska cestujícím, hospodou bývala.

R. 1253 povýšil Přemysl Ottakar II. Žitavu na město a mnohými výsadami je nadal. S počátku spravováno město královskými purkrabími, kteří na hradě zde sídlili. Později smělo město svou radu voliti, a královská vláda si pouze řízení soudní ponechala, zvláštního královského, dědičného soudce (rychtáře) si ustanovivši; avšak ve 14. století i tento úřad v moc města se dostal. Roku 1255 ohradil je Přemysl Ottakar pevnou zdí, a dal městu i *právo*, svou *minci* míti a si ji raziti. — Za takových příznivých poměrů musily ovšem blahobyť, obchod a tudy i moc města růsti a vzkvétati.

Roku 1346, když vůkolní loupeživí rytíři čím dále zpupnějšími se stávali a obchodu města náramně škodili: spojila se Žitava ještě s jinými pěti hornoloužickými městy ve spolek, zvaný šestiměstský a pomáhala takto svědomitě loupežné hradby jejich brannou mocí vyvracet. Spolek ten trval po všecka příští století.

Roku 1354 utrpělo město velikým ohněm, a r. 1361 veliký *palác císařský*, za času Karla IV., před Mandavskou branou vystaven jest.

Velikých úzkostí způsobila městu v 15. století *Husitská válka*, a to proto, že byla Žitava, uhlavním protivníkem Husovým útočiště popřála. Ač město dovedlo útokům nepřátelským se ubrániti: jest nejbližší okolí jeho strašně zpustošeno a popleněno.

Sem spadá vítězství Albrechta z Koldic nad Husity (sirotky) r. 1428 (11. listop. — Palacký III. str. 86. A též roku 1469 vítězství Žitavských nad Husity na Širokém Vrchu (am Breitenberge).

V pozdějších létech zuřila domácí vzpoura a několikráte mír města přerušila. Za Ferdinanda I. přidrželi se Žitavští českých stavů a jsou, když odboj potlačen byl, s největší přisností, zvláště na jmění ztrestáni. Téměř všecka jejich výhradní práva jsou zničena a statky zabaveny, až posléze za příznivějších časů a s velikým úsilím opět všeho znova nabyli. Roku 1570 poslední katolické služby boží tu konány jsou; od té doby protestantism tu nabyl vrchu a vládne až dosavad.

Ve století 17. jest Žitava valně zvětšena a rozšířena tím, že přijímala české vystěhovalce, kteří v takovém počtu zde se usazovali, že zvláštní osadu tvořiti a veliký chrám si vystavěti mohli. Téhož času připadla Žitava ku Sasku. Třidceti-letá válka ovšem také Žitavy bolestně se dotkla; neboť r. 1631 dobytá jest od císařských, r. 1634 od Švédů a opět 1634 a 1643 od Sasíků; nejvíce však utrpěla r. 1757 dne 23. července, když střelbou z kusů rakouským vojskem téměř ve prach a popel obrácena jest. Mimo to musila r. 1779 Rakušánům 200.000 zlatých výpalného zaplatiti. Roku 1809 Brunšvicými přepadena jest a i Napoleonské války r. 1813 a 1814 stály Žitavu mnoho obětí, jmenovitě r. 1813 dne 19. srpna Napoleonem I. navštívena jest.

Od těch dob Žitava pozhnání míru požívala a pilně ku svému zvelebení je obracela. Po bouřlivých událostech v Drážďanech r. 1830 a když Sasko roku 1831 konstitučním státem se stalo, zavedeno zde konečně r. 1832 saské městské zřízení.

Však i roku 1866 zakusilo slasti války rakousko-pruské a to tím více, že, jak známo, Sasko bylo spojencem rakouským.

Žitava jest rodištěm některých znamenitých mužův, jimiž také se chlubí. Tu spatřil světlo světa přede vším básník *Michaelis* (1746—1772); jest rodištěm právníka *Karpceva* (r. 1702), po jméně patrně Slovana, znamenitého dramatika *Kristiana Weise*, germanisty *M. Haupta*, velikého homoeopata *Konst. Heringa*. Dr. *Pešek* čili jak se psal a jak jej píší: *Pescheck*, protestantský duchovní (archidiakon), proslavil se badáními historickými o svém rodišti a vůkoli, a na rodném domě zná-

mého hudebního komponisty, *Jindřicha Maršnera*, v Liberecké ulici, nalézá se pamětní mramorová deska.

Co se nynějšího stavu Žitavy týče, tedy, zvláště za posledních dob velice se povznese, jestiž jedno z nejkrásnějších měst Saských. Zásluha toho hlavně přičítá se býval. purkmistru, Dr. Haberkornovi, který tvůrcem nové Žitavy nazván jest. Vynikáť zajisté obchodem a průmyslem, a proto jest také sídlem obchodní a průmyslové komory, i vyšší obchodní školy. Nejhlavnější předměty obchodu jsou: plátno, výrobky lněné a bavlněné, plátenka, perkály, orleans, kartoun, knoflíky, i nástroje hudební. I obchod průvozní (transito) do Čech, s přízi a zbožím koloniálním, jest rovněž dosti živý. Znamenitý jest zde ústav malířství na skle (J. Turka) a kolem města obchod zahradnický. Na předměstí a v okolí nachází se mnoho továren, mlýnů, několik pil, olejen, slejváren, i parních cihelen. Veliká ložiska uhlí nedaleko města zaměstnávají více než tisíc lidí. Při poměrech tak příznivých, ve krajině krásné a úrodné, co divu, že obec i město očividně zkvétají? — Mimo to má Žitava velké statky a rozsáhlé lesy a jest tudý obcí bohatou; a kdožby neznal Žitavských mlýnských kamenů z lomů Johnsdorfských, kteréž po celých Čechách se rozvázejí, tu (v Johnsdorfu) i studené lázně, jež obě, lomy i lázně obci náležejí.

Žitava jest sídlem hejtmanství, saského a rakouského celního úřadu, král. saského soudu, úřadu železničního atd.; má dvě veliká a několik menších náměstí, pěkné ulice a kolem příjemné procházky. Nejznamenitější budovy jsou: Nová radnice na náměstí, prý jedna z nejkrásnějších staveb v Německu, od r. 1840—1845 professorem Šrammem ve staroněmeckém palácovém slohu vystavená; v ní krásný sál s poprsími znamenitých mužů, zvláště rodáků Žitavských.

Johanneum, tak pojmenované po králi Janovi saském. Jest to gymnasium a realka, s aulou, v ní znamenitý obraz al fresco od Dietricha, představující sv. Pavla, kázícího v Athenách v Areopagu; mimo to veliká měšťanská a průmyslová škola, veliké městské lázně, pošta, kasárny, nádraží, vodárna, divadlo, cirkus, nemocnice občanská a vojanská atd.

Kostely jsou vlastně staré, katolické; v oboru tom vystavěli protestanté málo; o to se jim postarala církev katolická, té

jednoduše chrámy vzali a si přivlastnili; tak i v Žitavě. Nejstarší a nejznamenitější tam kostel jest sv. *Jana* (St. Johanniskirche), již roku 1192 založený, avšak posledně od roku 1834—1837 stavitelem Šinklem přestavěný; má dvě věže, jednu ukončenou štíhlou, druhou mohutnější neukončenou, se kteréž krásná vyhlídka na město i v okolí jest. — Chrám *klášterní*, rovněž obnovený a původně též katolický, neboť jak víme, protestanté klášterův nestavějí. — Třetí jest *kostel sv. kříže* u parku; dále *sv. Trojice* u tkalcovské brány s památnou kryptou a prastarý chrám *Matky Boží* na hřbitově. Celkem má Žitava šest kostelů; sedmý, druhdy český, jest pustý od roku 1846, kteréžto roku obec česká, druhdy kvetoucí, úplně se rozpadla. Nyní staví si *katolíci* chrám nový; neměli žádného a jest jich přece as 4000, a všecky tu jmenované chrámy jsou původně *katolické*.

Žitava jest ozdobena mnohými krásnými domy, a na náměstích nalézají se všude pěkné vodojemy a studně. Má též četnou bibliothéku, s kterou kabinet zoologický a sbírka mincí spojena jest. Jindy bývaly zde i *starožitnosti*, avšak od r. 1882 umístěny jsou v bývalém kostele českém; jest zde mnoho pohanských popelnic, bůžků, středověkých zbraní; pohledů na Žitavu a okolí; obrazy, mince, nářadí cechovní, staré missaly a pamětnice Žitavská, již ve 14. století *Gubenem* započatá; švábský zákoník na pergameně, známý pod jménem „Schwabenspiegel“; rukopisy Luthrovy, svazek dopisů Melanchtonových atd., což vše, upominajíc na neblahý rozkol v církvi, v katolíku jen trudné myšlenky a city vzbuzuje. Kéž těch a takých památek raději nebylo!

Z ústavů vzdělávacích jest zde gymnasium, realka, seminář učitelský, škola městská, průmyslová a též škola *katolická*, jak svrchu již naznačeno jest.

Celkem jest Žitava pěkné město; máť všecky podmínky života; jest v krásné, úrodné krajině, jest bohaté, má obchod, průmysl, a též obchod průvozní, a jsouc poněkud jen moudře spravováno, musí zkvétati a v blahobytu prospívati; jenže našinec, vida to všecko a vzpomínaje dob minulých, nemůže ubrániti se bolestnému citu, že tu půdu vzdělali a potem svým zúrodnili *Slované*, kteříž nyní jsou Němci; druhé pak, že do nedávna byli *katolíci*, nyní pak jsou *odpadlíci*. Jak je možná člověku, aby byl tak velice *zaslepeným*! jak

je možná, tak se zvrce a zjinačiti! Každý krok, jež činí, všeliký pohled, ať kamkoli jej obrátí, vše jim připomíná: byli jsme *Slované a katolíci!*

Vrátivše se z obchůzky po městě a musíce čekati chvíli na nádraží, usedli jsme v hostinci a pili sklenici piva; bylo černé jako u Bucků v Praze, ale dobré, půllitr za 15 kr. našich peněz. Obsluha zdvořilá, jako vůbec známo o Sasku. Tu již musí znáti každý počítati po *markách* a převáděti naši minci na minci *pruskou*, jenže my Rakušáci jsme vždycky ve škodě, nebo ty zlomky nějaké počítají Prušáci vždy ve svůj prospěch.

Za nedlouho uháněl s námi stroj severozápadně ku *Görsdorfu*, vlastně *Georgsdorfu*, jakoby řekl *Jiríkovu* krajinou úrodnou a planinou rozkošnou; bylo viděti, že tu opravdu *Žitná* komora. Za námi, v horách Lužických, velepamátná hora *Ovin*, čili jak nyní Němci říkají *Ojbin*, na levo hora *Lausé*; jak původně česky slula, nevíme, ale jméno jest patrně slovanského původu; jest 2450 stop vysoká, z části ku Sasku, z části ku Čechům patřící, kteráž znamenitou vyhlídku do Čech, Sas a Slezska a to až ku nejzazším temenům hor Krkonošských na východ a Krušných na západ poskytuje a proto turisty zhusta navštěvována bývá.

Do vagonu vedle mne usedl človíček, ne hrubý, ale subtylný postavou, slušně oděný a zdvořilý; dám se s ním do řeči; byl Čech, postříhač, pracující v Žitavě v továrně u Žida. Ptal jsem se na poměry *dělnické*; pravil, že se jim nevede dobře; že dělníci mají málo platu, že jsou bídne živi; že je tam i dost Čechů; jemu že se ještě jakž takž vede, že má přece lepší plat, než ti druzí, ale s dělníky obyčejnými že dělají Židé co chtějí; a ti ubožáci že si nemohou pomoci, jsouce veskrz chudí a na to odkázáni, po fabrikách hledati práci a že nyní jest dělníků všude dost. O nějaké organizaci, o nějakém spolku těch Čechů mezi sebou, nebylo ani řeči. Ejhle, pomyslíl jsem, všude a všude jen ti Židé! Půjdou-li věci tak dále, jaký bude svět za trochu let?

Asi čtvrt hodiny od nádraží *Görsdorfského* leží *Filipsdorf*, cíl naší pouti; proslavené poutní místo *Mariánské* za posledních let, totiž od zázračného zjevení se *Rodičky Boží* a uzdravení *Marie Magdaleny Kade* dne 13. ledna 1866, v so-

botu, tedy v den *Mariánský*, o 4. hodině ráno. (Pokračování.)

Holešovice a Bubny.

Historické upomínky od *Frant. Vacka*.

I.

Řeka Vltava protékajíc Prahou od jihu k severu, mění pojednou směr svůj a prve, nežli k němu se vrací, tvoří podobu podkovy, jejížto konce obráceny jsou na stranu západní. Do jižního konce stéká potok řečený *Brusnice* nebo *Bruska*, který vznikaje pod *Břevnovem*, vine se hlubokým příkopem (*Jelením*) po severní straně hradu *Pražského*. Proti hradu za *Brusnicí* zdvihá se vysoká planina, pokračuje nějaký kus podle *Vltavy*, sklání se pak proti východu a severu, vyplňujíc jihozápadní čtvrt svrchu jmenované podkovy *Vltavské*. Již ve století 11. říkalo se planině té *Pole Letné* anebo *Leteň*. Vím to najisto z listiny vévody *Vratislava II.*, kterou daroval r. 1088 kostelu *Vyšehradskému* mimo jiné zboží dvě usedlosti na *Letni* se dvěma zvoníky.*) Severní svah planiny *Leteňské* a nížina k němu přiléhající zakryty bývaly hustým lesem, jenž od starodávna náležel k loveckému hajemství hradu *Pražského* a časem svým určen byl za *oboru královskou* (*hortus ferrarum***). Mezi *oborou* aneb nynější *Stromovkou*, východním svahem *Pole Letného* a oklikou *Vltavskou* prostírá se rovina mající podobu nepravidelného obdélníka. Kdo z prostřed ní rozhlížel by se po okolí, pokládal by jí spíše za přirozenou kotlinu, neboť protější vysoké břehy *Vltavské* obstupují rovinu tu ze tří stran jako *obrovským* náspem. V dobách nepamětných bývala tuším dnem jezera, které rozmnoženo jsouc přítokem proudící řeky, otevřelo si východ u *Podbabí*. Osady lidské vznikly při ní dvě, a to: *Bubny* na svahu *pole Letného* při *Vltavě* a *Holešovice* poblíž lesa aneb pozdější *obory* taktéž na břehu *Vltavském* v místě poněkud vyvýšeném.

Zkoumáme-li názvy *obou* osad po stránce etymologické, docházíme následujícího úsudku: *Holešovice* jest jméno patro-

*) Na *Letni* 2 manses cum campanariis Scean, Vlk. Erbenova Regesta str. 79.

**) Tomkovy Děje Prahy I. str. 32, 347.

nymické, kterým původně označoval se rod. Původce rodu slul nejspíše Holiša, Holeš anebo Holaš, jakož jména ta naskytají se v nejstarších památkách písemných.*) Členové rodu Holešova nazývali se Holešovici a osadili některá místa v Čechách i na Moravě. V podkrají řeky Opavy býval již za století 12. kraj řečený Holešicko, o němž tvrdí Jireček**), že „měl jméno své od plemene Holasovicův a hradu podle plemene tak nazvaného. Hrad Holasovici neboli Holešovice, Holešice, stál nad Opavou tu, kde nyní dědina téhož jména.“ Dosti možná, že z plemene toho vyšlo několik údův a založili po Čechách rody a osady, kterým podnes říkáme Holešovice, Holešice, Holešov. Holeš jakožto jméno obecné, značí tuším člověka buď bezvlasého, buď bezvousého neb mladého.

Místa řečená Bubny shledáváme v Čechách toliko tři: Bubny u Chrudimi s filiálním kostelíkem sv. Jiří, pobořený hrad Buben (Trommel, Paukenschloss) nedaleko Touškova v Plzeňsku a *Bubny* u Prahy. První dvě, pokud jmen se týče, jsou novějšího původu, neboť o nich neděje se zmínka v listinách 13. století. Za to Bubny u Prahy připomínají se již k r. 1088. O původu názvu osady Bubenské nelze nic jistého stanoviti. Pojednávajíce o rukopisu Královédvorském, tvrdili někteří spisovatelé, že bubny bývaly Čechům nástrojem neznámým a teprve potom, když shlédli je za válek křížáckých ve vojšti Abdel-Mumenově r. 1150, sami doma je zaváděli. Naproti tomu dovozují jiní, kterak již před tím časem užívali. Předkové naši bubny jakožto nástrojův válečných a že nedopustil se anachronismu skladatel básně „O pobití Polanův v Praze r. 1004,“ když líče ryk válečný, napsal: „Uderichu rány bubny hromné.“***) Dodáváme, že jméno osady Bubenské tak záhy připomínané tvrzení tomuto nasvědčuje. Podobá se z jisté pravdě, jakoby děkovaly Bubny původ jména svého jakési události válečné,

jsouce vystaveny na místě v ohledu strategickém nemálo důležitém.

Řeka Vltava dělí se pod Bubny ve více ramen a objímá jimi několik písčitých *ostrovův*. V místech těch jest řečiště nehrubě hluboké a druhdy snad bývalo mnohem mělčí. Alespoň lze se toho domýšleti z té okolnosti, že přecházelo tudy přes řeku vojsko i času podzimního. V říjnu r. 1105 přebrodil Vltavu pode vsí Bubny kníže Moravský Svatopluk i s ozbrojenými zástupy, hodlaje obklíčiti hrad Pražský ze strany severní a přinutiti Bořivoje II., aby sřekl se vlády zemské*). O čtyři leta později překročil kníže Vladislav I. řeku Vltavu nejspíše u Buben**), když byl svedl krvavou potýčku u Ovence s vojskem Viprechta Grojského, kteráž spěchalo na pomoc knížeti Bořivoji. Z toho vidno, že ve století 12. byl *brod* přes řeku u Buben směrem ke Štvanici, odkud pak trvám po mostech přecházelo se na Poříčí. Ostrovy které nyní slovou: Primátorský, Korunní, Jerusalemský, bývalý Rohanský a Velké Benátky aneb Štvanice, utvořily se teprve časem a podrobeny bývaly větším a častějším změnám nežli ostatní ostrovy Vltavské v Praze.

Jak známo z dějin vlasteneckých, založil vévoda Vratislav II. (1061—86), potomní král Český (1086—92), kapitolu při kostele sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Církevnímu ústavu tomu daroval pak znamenité statky a mnohé důchody, kteréžto vypočteny jsou v zakládací listině téže kapitoly z r. 1088. Již svrchu jsme podtkli, že ke kostelu Vyšehradskému připadly tenkrát dvě usedlosti na Letné se dvěma zvoniky. V *Bubnech* poručil král Vratislav kapitole Vyšehradské darem *šest usedlostí a hlídače kostela* takto jmenované: Milhost, Luba, Sara, Radoš, Janiš***). Ze slov listiny nedávno řečené možno souditi, že v Bubnech bylo tenkrát více statkův aneb usedlostí (manses) nežli šest, neboť při vsích cele darovaných kapitole nezaměluje se okolnost ta, jako ku př. „Sitinich tota villa,“ t. j. v Zitenicích celá ves. Zdali statky Bubenské spravovali

*) Klášter Kladrubský měl v Uherských vlnici a pět vinařův, mezi nimiž uvádí se r. 1115 jakýsi Golisa, jenž v listině pozdější sluje Golez. — Jan frater Golaz příbrán byl za svědka v listinách z r. 1183, 1192. Erb. Regesta str. 90, 177, 170, 186.

**) Památky archeol. Díl III. str. 65. — Jirečkovy Spisy rozpravné 1878; str. 240.

***) Jirečkovy Spisy rozpravné I. str. 106 nn.

*) Palackého Dějiny 1848; I. 1. str. 371. — Časopis Č. M. 1876; str. 724.

**) Tomkovy Děje Prahy; I. str. 119. — Palacký I. c. str. 387.

***) Bubneh 6 manses cum custodibus ecclesiae Milgost, Luba, Sara, Rados, Janis. Erb Reg. str. 79.

jmenování hlídači kostela, není zcela jisto; uvádí se jich totiž pouze pět, kdežto statků bylo počtem šest. Zvonici a hlídači kostela bývali obyčejně lidé poddani osobně nsvobodní (parobi), náležející dědičně kostelům aneb záduším. K výživě své mivali ovšem pole jako sedláci a vzdělávali je pro sebe, avšak právo jejich k pozemkům nebylo trvalé, nybrž pán mohl naložiti s nimi každou chvíli, jak se mu líbilo.*) Dále nedá se zjistiti, kterého kostela hlídači byli Milhoš a soudruhové jeho, ježto i tam bydlili strážcové chrámův, kde ani nebylo kostela (Budegozticich terra ad aratrum cum custode ecclesiae); ačkoliv není, proč bychom pochybovali, že svrchu jmenování poddani kapitoly Vyšehradské byli hlídači kostela Bubenského.

Až po dnešní den honosí se Bubny chrámem zasvěceným památce sv. Klementa, papeže Římského a mučenika Páně. Chrám toho jména jsou původu velmi starobylého, ba vznikem svým sáhají některé do prvopočátků křesťanství v Čechách. Pozoruhodno jest, že přemnohé kostely sv. Klementske vystaveny byly nedaleko toku Vltavského, jako na Vyšehradě, na Poříčí právě proti Bubnům, na Levém Hradci u Roztok, ve Vodolce, na Opyši, v Chržíně, v Murách u Doksan. Najisto připomíná se kostel Bubenský r. 1234, kdy dne 1. května daroval jej i veškeré nadání jeho jakýsi župan jménem Zdislav klášteru Zderazskému.**). Rečený Zdislav byl tuším pánem nějakého zboží v Bubnech a hodnost patrona kostelního zastával právem dědičným (jure hereditario). Dostí možná, že byl příbuzným, snad potomkem, pana Gumpolda z Buben, který jako svědek přivádí se v listině darovací asi z roku 1172.***) Od té doby pak, co přenešeno bylo patronátní právo kostela Bubenského na klášter Zderazský, osazovali křížovníci božího hrobu chrám sv. Klementa kněžími řádu svého.†)

*) Tomkovy Děje Prahy I., str. 56, 58.

**) Sdzialaus comes ecclesiae Zderazensi confert ecclesiam cum appendiciis, quam jure hereditario in Buben possedit. Erb. Reg. str. 393.

***) Erbenova Regesta str. 149.

†) Tomkovy Děje Prahy I. str. 432, kde nedopatřením připsuje se podací právo kostela Bubenského klášteru Zbraslavskému. Srvn. str. 157. Klášter Zderazský založen byl r. 1190 od Kojaty a Všeboha, synů Hrabíšových, pro křížovníky božího hrobu v Jerusalemě.

Jsouli staré zprávy o Bubnech [dost] chudy, dovidáme se o Holešovicích ještě méně. Ves ta slula starším jménem *Holišovice* a počítala se prvotně jako Bubny ke zboží královskému aneb ke koruně. Dokladem jest listina sv. Jirská z r. 1228, ke které připsal jakýsi Vitek krátký do-datek, vyznávaje, že koupil za půl hřivny stříbra ke právu dědičnému ostrov náležející prve panu Hroznatovi. K trhu tomu uvádějí se za svědky mimo jiné i dědiníci (haeredes) aneb sedláci královští: Bohumil z Holišovic, Svěk a Radoslav.*) Ostrov zakoupený od Vítka darován byl patrně klášteru panenskému u sv. Jiří a co se tkne polohy jeho, přisvědčiti dlužno mínění nedávno pronesenému, že to byl ostrov Ovinecký**). S ním sousedí na východ ostrov *Holešovický*, jenž až posud zůstává v držení některých osadníků Holešovických. Ovinec přední (Bubeneč) i zadní (Troja) náležel r. 1228 klášteru sv. Jirskému. Z toho si vysvětlujeme, proč svrchu řečený Vitek kupuje ostrov Hroznatovský, přibral za svědky dědiníky Holešovické a Ovinecké.

(Pokračování.)

Maličkosti.

(Jos. Štastný.)

V.

Přišla slečna slovem jemným pěla,
bych jí napsal veršík v památník —
píšu směle jako granátník,
ač nade mnou Musa neletěla:

„Každá dívka budiž Toho bděla,
Jehož v sochu nedá kameník,
aniž umem stíhl Koperník —
pak jsi anděl třeba v schráně těla!“

„Tot jest hloubka smyslu příliš velká,
trudným nařiká si pathosem;
napsal jsem jí tudíž slova mělká:

*) Erbenova Regesta str. 337: Notum sit omnibus tam praesentibus quam futuris, quod ego Withko comparavi insulam contra dominum Groznatam pro dimidia marca haereditario jure cum adjutorio haeredom domini Groznate. Et hujus rei testis est: Agnes abbatissa. . . . Eredes regis: Bogumil z Holisovich. Swech. Radozlau.

**) Časopis Č. M. 1876; str. 724.

„Žáčkám dávám hrušky, jabka, švestky,“
— a teď jsem si znova namočil —
„slečnám ale přeju třesky, plesky.“

VI.

V síni vědy na tribuně sedí
uměn znatel, slavný učitel —
mudrosloví, všeho řešitel,
co jen nad um prostý výše hledí.

Žáci dlouhou řečí jsou již bledí,
když tu počne pravdy ručitel
lkáti, že ten světla nepřítel,
kdo podání předků u nás dědí.

Člověk jest jen housle podle umy,
které, jak se zevně naladí,
také potom hrají světu zkumy.

Počkej, myslil jsem si, milý brachu!
Zahraj ti vrazi, zlosyni!
Prchl chuďas! Nahnal jsem mu strachu.

VII.

„Smilování!“ volá ve svém žalu
z Říma ku národům Otec Lev —
než tu odrodilých dítek vřev
raduje se ve vášnivém palu.

Hrozby, zloby, lání všeho kalu
snáší velebného kmeta zjev —
a jak rolník zrno ode plev,
čistí i on zloby bez příválu.

Papež má jen, jako za svých časů
bosý chodil Petr apoštol —
jim však třeba hodů, hlučných kvasů.

Dnes však jiná jest již času vláda:
„Tasí král teď ještě na lva hůl?
Aneb pase jako David stáda?“

VIII.

V kostel vchází ve svátek lid zbožný —
panna kráčí v říze labutí
s hůlkou švižnou hoši nadutí,
žebrák s berlou, s hlavou vzhůru možný.

Jenom chlapec věkem svým něžný
vida otce svého kynutí
v sídlo svaté přec se nenutí,
ač odměna slibná — peníz téžný.

Souzen doma za to bříšník přísně,
vyřčen slavně nad ním rozsudek,
když tu malý pomáhá si z tísně:

„Na vás velký, na mne proutek lehčí.
Proč vy nechodíte ku Pánu?
Strom udusí povždy strámek tenčí!“

IX.

Spíná ručky k nebi malé robě —
ústa jeho šepet otčenáš. —
„Ty, jenž všemu hojně chleba dáš,
dej ho otci, matce v každé době!“

A pak přeje všeho dobra sobě,
prosí za Tě, ty, jenž nevoláš,
a i za tě, jenž se ostýcháš
chtě být menší v prosbě, než-li v zlobě.

A pak volá jako všechny věky:
„odpouštíme našim vinníkům,
odpusť i nám, ukroť naše vzteky!“

„Své vinníky,“ volá doba naše.
„Vater unser“ není chybičkou?
Mění proto Němci otčenáše?

X.

Jinaká jest každá žití éra,
pláč jsem plakal z prvu mamince,
ve cvik dán pak ku své babince,
v školu na to, kde jsem kazil péra.

Plynou léta — hledím na Homera —
květy sbírám v bujně travince,
Ovidia čítám v latince,
a teď vrhl jsem se na Honéra.

Korlím zprvu beze všeho cviku —
sotvy ale koule doletí —
všude divu, veselého křiku.

Padl sedlák! Byly smíšků vtipy;
ach rolníčku, slyš teď odvetu!
Roby skulím, nechť jsou ve kov vlitý.

XI.

Přál vždy chuďas rodu holubovu,
četl o něm všechny paměti,
skoupil vzácné druby v zápětí,
krby stavěl, učil je i slovu.

Cvičil si je v kroku hůlkou z kovu řečnil o nich k starci dítěti, dedikoval knihu hraběti, jež jednala o jich barvě, chovu.

Viděl jsem ho. — Byla velká sláva, oči svitem se mu zářily, v ruce proutek, hájil jejich práva.

„Nemá tento o kolečko více?“
tázali se všickni vespolek.
„Má z Berlína,“ dí se, holubice.“
(Dokončení.)

Otec Arnold.

Kresba od *Hanuše Vovsa*.
(Pokračování.)

Školní rok spěl zase ke konci. Byl večer. V chudobné světničce jednoho z nizounkých domků na Pohorelci seděli u stolu, na němž stála malá lampa, dva mladíci. Jeden z nich byl Theodor, druhý jeho nejupřímnější přítel Jaroslav Sochor, rodilý z Litomyšle. Před Theodorem leželo několik starých peněz, které on zrakem důkladného znalce prohlížel. Byl výtečným numismatikem. Studoval zahrabal se do knihoven a s nevšední pílí čítal ve spisech pojednávajících o starých penězích a zjednal sobě tak po celou tu dobu svých gymnasijských studií náležitou zásobu vědomostí v tomto oboru, jež mu velice v pozdějším jeho věku prospěti mohly.

„Jaroslave, taková za babku jsem to dostal!“ zvolal Theodor záře radostí a ukazuje svému příteli hromádku zrezavělých, stlučených a čumělých penězů.

„Ó to já vím, že jsi drzgrešle a tím také povždy zůstaneš,“ odvětil tento se smíchem. „Nežli vydáš jeden krejcar, padesátkrát jej ve dlani obrátíš.“

„Hleď, grošík z r. 1760,“ pokračoval Theodor nevšímaje si řeči Jaroslavovy. „Tu krejcar z r. 1780, šestikrejcar z roku 1800, několik grošíků z doby Václavovy. A tady mám i několik stříbrných penězů tureckých! Zřiš na nich tajemné to písmo ve kruhu dvanácti pěticipých hvězd?“

„Odpusť příteli, ale již spěchám,“ přetrhl jeho řeč Jaroslav a podával mu ruku na rozloučenou.

„Posečkej, půjdu s tebou“ odvětil Theodor a uschoval peníze do zvláštní železné schránky, od kteréž nosil klíček stále na

šiji zavěšený máje jej přišitý na rudé stužce. Vzal na sebe kabát, na hlavu slaměný klobouk a již se veda pod páždím s Jaroslavem odcházel z domu. Netrvalo to dlouho, mohlo uplynouti jen asi půl hodinky, vrátil se zase. Zasedl ke stolku a jal se studovati, brzy ale odložil knihu a procházeje se prudce po pokoji mluvil trhaně:

„Namáhám se, téměř ani nespím, a konec konců. — Nešťastný slib, necítím ke stavu tomu ale pražádné náklonnosti. Může mne někdo nutit? Nikdo. Ale jest to přece moje matka, zasadil bych jí tím nezhojitelnou ránu. Nechám vše klidným tokem plynouti, bude-li to tvoje vůle, Bože, podrobím se.“

Celý rozrušen a neklidný ulehл Theodor na lože. Měl velmi nepokojnou noc.

* * *

Od svrchu vypravovaných událostí uplynulo dlouhých šedesát roků. Bylo to na začátku května. Jaro, to krásné, půvabné, tolika povolanými i nepovolanými básníky opěvované jaro, přilétlo na rtech smích a zpěv a ve klínu svém na sta skvostných květů. Stromovi veliké zahrady kolem kláštera *ského na vršku vystaveného již pučelo. Příroda probouzela se po svém dlouhém spánku k novému životu. Františkánský klášter *ský jest jedním z nejlepších a nejzdravějších klášterů toho řádu. Ve kvadratuře, t. j. v dosti prostranném nádvoří zrovna ve středu kláštera ležícím, v zahradu proměněném procházel se otec Arnold — náš rek Rokos Theodor. Byl již jako starý kmen do hrobu jen jen se klonící. Šedé jeho oči tékaly z místa na místo. Šel velmi zdoulhavě a vedl přerývanými slovy tuto samomluvu:

„Za staré mince velmi málo vydám. To bych si dal, kdybych každému měl vyplatiti cenu, jakou si určí. Mince jsou skryty u přítele tak, jako na dně Vltavy. Věrný přítel! Na jeho poctivost chtěl bych přísahati.“

Kráčel ze zahrady do své cely. V klášteře bylo ticho, jen ohlas blíživých jeho kroků se na schodech a chodbou ozýval.

„Ale jak vstoupil Theodor do řádu františkánského?“ tane asi milému čtenáři na mysli. Pokusím se krátce nastíniti průběh života Theodorova od toho času, kdy dokončil studia gymnasijsní až po nynější jeho věk, ve kterém jsme se s ním shledali v klášteře *ském. Prvé nežli z prázdnin odešel do Prahy, aby vstoupil

do „rhetoriky“ kladla mu stále matka na srdce, aby nezapomenul, že příštím rokem má již plnití slib daný.

Brzy po příchodu svém do domu tetina obdržel dopis černou pečeti opatřený. Otevřel obálku a ve velikém chvátu přelétl řádky. Bylo to pismo matčino, švabachem psané, nečitelné a rozmazané — nejspíše slza za slzou kanula na papír a smísila se s inkoustem; obsah psaní byl zdrcující. Theodor po přečtení jeho klesl se srdcevrvoucím výkřikem k zemi jako mrtvola. Celá poděšená přikvapila teta z druhého pokoje a odnesla jej na lože. Obsah psaní, jež vedle něho, vypadal mu z chabnoucí ruky leželo, byl následující:

Milovaný synu!

Nenahraditelná ztráta nás stihla, náš milý, drahý otec, jest před trůnem božím. Do naší vesnice vtrhl krutý host, nakažlivá nemoc cholera. Tvůj otec padl ji za oběť. Modli se zaň. Až přijdeš, již ho nenalezeš. Jest mu lépe. Nemohu více psát, jsem celá zdrcena. I náš dobrodinec, pan farář není více mezi živými. Buď s Bohem synu! Nezapomeň na Pána Boha!

Tvá věrná matka

Anna.

To byla pro Theodora opravdu veliká rána. Věru jest divem, že z leknutí ho nezachvátila nějaká nemoc. Od této doby byl velice uzavřeným. Nastal mu nyní těžký, trudný boj o existenci. Ale i tu mu pomohla teta, která nepřestávala truchliti po bratrovi; měla velké známosti mezi rodinami bohatými a zaopatřila tudíž svému „milému Důrkovi,“ jak jej často nazývala, hodiny, včdyť mu nyní též nic jiného nezbylo, než vyučováním po domech se živiti.

„Ten rok to ještě vydržím,“ myslil si Theodor vždy večer, když požívaje skrovnickou svou večeři, vzpomínal na celodenní trampoty. „A po roce? po roce vstoupím do kláštera, Pán Bůh sám ukazuje mi prstem cestu ku zbožnému životu, nejen že jsem zasliben, ale i otec zesnul právě v tento čas. Poznávám řízení Boží.“

A tak se také stalo. Po prázdninách, které ještě ztrávil u matky, vstoupil do kláštera, kde mu dáno jméno Arnold. Léta rychle mizela.

Páter Arnold byl znám po Praze jako kazatel a u svých spolubratrů požíval pověsti kněze šlechtného, který úplně svému příteli Jar. Sochorovi důvěřuje, jenž přestav studovati, zařídil si obchod v Li-

tomyšli a tam se též oženil. S čím v mládí se zanašel, toho Arnold v celém životě nezanedbal. Pěstoval vlasti své „jednu růži, jeden štěp.“ Teta jeho již několik roků odpočívala na Volšanech a matka jeho též našla stálého klidu a kýženého odpočinku po boku svého muže — dobráka. Sestra jeho vstoupila k jistému sedláku do služby, kdež poznala řemeslníka truhláře Ivana Kraftu, právě tak chudého, jako byla sama. Vzali se za sebe. Teta odkázala sice Bětušce polovici peněz utržených za domek, nábytek a podobné. Ale to vše stačilo jen na zavedení obchodu, zbytek promrhal Ivan, který si rád zahýřil a zahrál v karty o peníze. Otec Arnold byl později přeložen do kláštera *ského. Zde trávil již čtyřicátý rok, zde doufal též své kosti složit.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. kn. Milost nejd. p. arcibiskup udělil včera v den sv. Karla Borrom. šesti alumnům kn. arc. semináře podjahanství a sice: pp. Gebhardovi Pavlovi z Doupova, Hanzlíkovi Janovi z Kouřimi, Mlčochovi Aloisovi z Pěnětna na Mor., Pickovi Janovi z Bystrice u Benešova, Soldátovi Aloisovi z Opařan Svatošovi Frant. z Lišova, pak kat. Jos. Novákovi. Zítra bude v témž chrámu P. řečeným podjahanům mimo p. Gebharda Pavla uděleno jahanství. Taktéž svěcen bude p. Fr. Kotlík. S nimi svěceno bylo a bude osm řeholníků, a sice: pp. Fryč Emerich a Siegl Lad. ze Strahova, pp. Remes Jar., Salfický Jos. a Holubec Marian z Břevnova, minorita Vodička Kar. a františkán Hlava Vít, z nichž někteří v neděli dne 8. listop. svěceni budou na kněžství. V tutéž neděli vysvěcena bude nádherná budova školní na býv. děkanské zahradě na Vyšehradě, kterou obec Pražská s velikým nákladem pro farní okresy Vyšehradský, Apollinářský a nejsv. Trojice v Podskalí zbudovala.

— Pobožnost **40-hodinrá** koná se od 6.—10. listop. u sv. Víta na hradě Pražském, od 11.—15. listop. u sv. Jindřicha.

— Spolek **Arimatejský** pochoval v měsíci říjnu 79 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 36, ze zemského blázince 16, z nemocnice Milosrdných bratří 7, z nemocnice Milosrdných sester 13, z vyšetřovacího vězení 1, a z umrlých kapli 6; celkem letos již 1022 osoby. Dnes ve čtvrtek byla v 7 h. ráno u sv. Jana na Skalce u přítomnosti výboru spolkového slavná zádušní mše sv. za Pánu ze-

snulé dobrodince a členy spolkové, jakož i za všechny spolkem pochované sloužena.

— **Rád Františkánský** zamýšlí založiti v Římě pro výchování budoucích missionářův hlavní svou kolej. Po sedm set let téměř, kdy rád trvá, nezastihlo ho větší neštěstí, nežli zabráním přemnohých klášterů tohoto řádu v Itálii a zvláště hlavních klášterů v Římě (Ara Coeli, S. Bartolomeo, S. Francisco a Ripa a S. Pietro in Montorio), ve kterých se vychovávali po staletí nejučenější professoři a missionáři řádu pro cizí země (Turecko, Syrii, Palestinu, Čínu, Afriku, Jižní Ameriku). Ještě dnes čítá františkánský rád 2500 missionářů, z kterých přes tisíc působí mezi pohany.

— **Dar Poláků pro svatyni Velehradskou.** Dne 4. října přibyla na Velehrad — v neděli růžencovou — 11. člená deputace z Haliče, ve které byl tak slavný malíř Polský Matejko, jenž odevzdal krásný obraz sv. věro zvěstův svatyni Velehradské. Vel. dp. děkan Vykydal přijal deputaci velmi vlídně a pravil, že obraz bude uschován prozatím v Cyrillice a později do svatyně Velehradské, v slavnostním průvodu přenešen, což se stalo. Později dostal se průvod polský z Haliče s biskupem Dunajevským v čele.

— Brněnský „**Hlas**“, který si získal neocenitelné zásluhy o rozvoj katolického života na Moravě, stal se od 15. října počínaje deníkem. Družstvo při obtížném podniku svém skládá především naděje své v Pána Boha a pak ve ctěné čtenářstvo své, doufajíc s jistotou, že nejen dosavadní odběratelé „Hlasu“ zůstanou věrni, ale že „Hlas“ rozšířený také vnikne do širších kruhů. Předplatitelé, kteří odebírají list poštou a mají do konce roku zaplacen, připlatí jen 2 zl. 50 kr. Kdo však hodlá odebírat jen týdeník, který vždy v pátek vycházeti bude, má 62 kr. zapraveno napřed.

— **Do kláštera.** Nejstarší dcera pana knížete Karla Löwensteina, 24letá princezna Marie, jejíž matka byla při narození jejím zemřela, odhodlala se po zralém uvážení, že věnuje další život svůj nejprísnejší bohoslužbě a odjela proto dne 17. října z Boru do Solesmesu ve Francouzsku, aby vstoupila do tamního kláštera řádu benediktinek, nejprísnejšího to řádu ženského, jako jsou u př. karmelitky neb jinak barnabity na Hradčanech v Praze.

— **Oběť biskupova.** V městě i kraji Murcii ve Španělsku panovala, jak známo, nejzřetlivější cholera, které nejvíce chudé vrstvy obyvatelstva podlehaly. Aby chudíně silnější stravy a lékův opatřil, prodal tamní biskup svůj statek, jež měl v Malaze a stržených 80.000 zl. rozdělil mezi chudé.

— **Anglické dvacetero o neslušnostech společenských.** 1. Smáti se břitmo, 2. Čísti, když jiný vypravuje. 3. Předěttati, když o to nikdo nepožádal. 4. Mluvit, když jiný čte nebo píše. 5. Ve společnosti ořezávat nebo ohryzovat nehty. 6. V cizím domě kouřiti nebo pít. 7. Odcházeti z kostela, dokud nejsou skončeny služby Boží. 8. V kostele se smáti nebo šeptati. 9. Na cizince zvědavě pohlížeti. 10. Příchozímu cizinci nepodati stolic. 11. Nešetřit ku státi. 12. Poučovati starších. 13. Nepoděkovati za přijatý dar. 14. Plést se do každé rozmluvy. 15. Smáti se, když někdo pochybí. 16. Tupiti nepřítomného ve společnosti. 17. Skákat do řeči. 18. Činiti poznámky o toaletě. 19. Dáti se ihned do jídla, jakmile se zasedne za stůl. 20. Nikoho klidně nevyslechnouti.

Ze Sicílie. (Cholera revulce). Lid na Sicílii nevěří, že cholera jest nemocí epidemickou, nýbrž myslí, že jest to nemoc, kterou proti Sicilianům nastrojila vláda a lékaři, aby chudá třída obyvatelstva na Sicílii byla vyhubena. Lékaři v porozumění s vládou otrávil prý studnice a všude přidávají jedu. Není tedy divu, že domněnka tato způsobila pravou revoluci. Lid pronásleduje úřady, a lékaři, kteří nemocným chtějí poskytnouti pomoci, bývají přivítáni výstřely z pušek. Ozbrojené zástupy lidu stojí ve branách a nikoho nechtějí vpustiti do města. Ve mnohých čtvrtích měst staví obyvatelstvo barikády, aby nikdo neměl tam přístupu. Dvě třetiny obyvatelstva v Palermu opustily již město, a jest velice smutné, že uprchlíci tito nemohou najíti útulku v městech jiných; ba ani zpět do města nechce je lid vpustiti a střlí na ně, jakmile ke zdím se přiblíží. Za takových poměrů nezbylo vládě než vyslati do Sicílie vojenské sbory. — Zajímavé jest na smutné té historii, jakou asi důvěru má lid k vládě, když si takové věci o ní může mysliti, a jaké asi vzdělání ubohý lid ten má.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Jos. *Macháčka*, kněz ř. křt. a býv. far. u sv. Františka v Praze, 23. října 1885, (nar. 13. března 1816, vysv. 2. dubna 1841);
p. Jos. *Reiser*, kněz na odpočinku v Praze, 26. října 1885, (nar. 13. listop. 1816, vysv. 31. července 1842);
p. Jan *Lindacker*, k. a. vikář okr. Jáchymovského a os. děkan v Abertanech, 26. října 1885, (nar. v Chebu 31. října 1816, vysv. 26. pros. 1839);

P. Václ. Jan *Alexa*, kvardian kláštera Minoritského u sv. Jakuba v Praze, 29. října 1885, (nar. v Nemojanech na M. 2. července 1844, vysv. 22. července 1868).

Vyznamenání jsou:

- p. Jiří *Lindner*, děkan Jáchymovský, jmenován správcem k. a. vik. úřadu Jáchymovského;
- p. Fr. *Ehrenberger*, kanov. Vyšehradský a far. v Mýtě, jmenován os. děkanem;
- p. Frant. *Vyšín*, far. v Borku Suchomastech, a
- P. Václ. *Černoch*, kněz ř. křížov. a far. v Únošti, jmenování kn. arc. notáry;
- p. Frant. *Čáp*, far. ve Všemradicích,
- p. Bern. *Boháček*, far. v Třeboraticích,
- p. Jos. *Opp*, správce vikar. Novostrašického a far. v Slavětíně,
- p. Fr. *Pechář*, far. v Smolnici,
- p. Karel *Burka*, far. v Podčáplích,
- p. Jos. *Trapp*, far. v Dejšíně,
- p. Jos. *Tancl*, far. v Chválenicích,
- p. Ant. *Špale*, far. v Mirošově,
- p. Ludv. *Zihlarz*, far. v Perglesu,
- p. Václav *Čejka*, far. v Strašicích, obdržel exposit. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Chvalkovský*, far. Popovický, za děk. v Divišově;
- p. Jos. *Košátka*, vikář při metrop. chrámu P. u sv. Víta v Praze, za děkana v Spáleném Poříčí;
- P. Odon *Pruša*, kapl. Mikulovský na Moravě, za zatím. admin. v Doksaněch;
- p. Jan *Endt*, koop. Abertánský, za admin. tamže;
- p. Jan *Weber*, admin. Divišovský, za admin. v Popovicích;
- p. Mart. *Kocmich*, výp. kapl. ve Vinohradech, za koop. tamže;
- p. Ludvík *Čaboun*, kapl. Mušecký, za koop. ve Vršovicích;
- p. Ant. *Jackl*, kapl. Hostomický, za admin. ve Velichově (Welchau);
- p. Jan *Flum*, koop. v Štěpánově, za zat. kat. tech. v Bubnech a Holešovicích;
- p. Eman. *Žák*, koop. ve Vodolce, za zat. kat. tech. v Bubnech a Holešovicích.

Uprázdňená místa:

Schippin, fara patr. nábož. matice, od 1. listopadu 1885;

Abertany, fara patr. obce Abertánské, od 4. listop. t. r.;

Popovice, fara patr. p. Zdeňka hrab. ze Sternbergů, od 4. listop. 1885.

V biskupství Litoměřickém

V Pánu zesnuli:

- p. Dan. *Endler*, kněz defic. v Georgswalde, 27.

září 1885, (nar. v Mikulášovicích 12. května 1844, vysv. 20. července 1869);

- p. Eman. *Ring*, far. v Šenově Kamenickém (Steinschönau), 2. října 1885, (nar. v Č. Lípě 27. ledna 1825, vysv. 28. července 1847);
- p. Ant. *Plischke*, far. ve Stružnici (Straussnitz), 18. října 1885, (nar. v Markvarticích 21. června 1812, vysv. 3. srpna 1838).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Černohouz*, far. v Kněžmostu, jmenován vikářem, a
- p. Ant. *Basell*, far. v Belé, tajemníkem vik., oba v střidnictví Hradištském;
- p. Frant. *Telleš*, os. děk. a far. na Skalsku, tajem. vikar. ve střidn. Mělnickém;
- p. Frant. *Storch*, far. v Georgswalde, jmenov. osob. děkanem;
- p. Frant. *Ludwig*, far. v Proboštově (Probocht), a
- p. Václ. *Jebautzke*, far. v Býčkovcích (Pitschkowitz), obdržel exposit. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Pavel *Schierz*, far. v Königswalde, za far. ve Warnsdorfu;
- p. Fr. *Filip*, far. v Mukařově, za far. v Bezdědicích (Kleinbösig);
- p. Aug. *Švoba*, admin. v Jeřmanicích, za far. tamže;
- p. Fr. *Kordáč*, kapl. v Liberci, za prof. bohosloví v Litoměřicích;
- p. Václ. *Jelenecký*, admin. v Krámově (Krima), za kapl. expos. ve Všesrudech (Schössl);
- p. Jos. *Eiselt*, kapl. v Č. Kamenici, za admin. v Šenově Kamenickém;
- p. Ant. *Langhans*, kapl. v Šluknově, za admin. v Königswalde;
- p. Ant. *Beer*, kapl. v Kravařích (Graber), za admin. v Stružnici (Straussnitz);
- p. Jos. *Bachor*, kapl. v Bukové, za admin. tamže;
- p. Jos. *Rejzek*, kapl. v Údlci (Eidlitz), za kapl. v Liberci;
- p. Jan *Příbil*, kapl. v Ruprechticích, za koop. v Kněžmostu;
- p. Ant. *Liessner*, za kapl. v Kravařích (Graber);
- p. Ant. *Mísek*, kapl. v Šenově Kamenici, za kapl. v Č. Kamenici;
- p. Frant. *Hlaváč*, neom., za kapl. v Držkově.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Vozický*, býv. farář, 18. září 1885, (nar. v Neustupově, 26. ledna 1827, vysv. 23. července 1854);
- p. Jos. *Petrík*, far. v Záboří, 19. září 1885, (nar. v Skaličanech 23. pros. 1834, vysv. 1. srpna 1858).

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Koffer*, c. k. vojenský far. v Josefově, čest. kanov. kathed. kapitoly v Budějovicích;
 p. Ant. *Málek*, dr. theol. vikář kathedr. kostela v Budějovicích, suppl. prof. morálky při diecesním bisk. bohosl. ústavu;
 p. Jos. *Jelínek*, professor církev. dějepisu, jest spolu prof. pedagogiky;
 P. Theobald *Fröhlich*, k. ř. cisterc. farní adm. ve Dvořišti horním (Oberhaid), jest tajemn. Vyšebrodského bisk. vikar. úřadu;
 p. Karel *Trnka*, far. v Bělé (Weissensulz), tajemníkem Hostouňského b. vikar. úřadu;
 p. Jan *Raška*, prof. biblického studia, a
 p. Jan *Friepeš*, emerit. far. Nieder-Abtsdorfský (Videňské arcidiec.), stali se b. notáři;
 p. Jan *Dobří*, ředitel b. student. semináře, dr. církev. práva, a
 p. Jan *Michálek*, far. v Kájově, obdrželi exposit. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Mat. *Kratochvíl*, far. v Hlavňovicích, za far. v Bukovniku;
 p. Jan *Selner*, kapl. v Zalužanech, za far. ve Vosově (v Pražské arcid.);
 p. Ant. *Degregorio*, far. v Bubovicích, za far. v Theresiendorf; a
 p. Frant. *Kukla*, prvofar. v Lipkové Vodě, za far. v Bezdekově;
 p. Jos. *Kohout*, koop. v Stachově, za resid. kapl. ad montem Calvariae v Čestvicích;
 p. Fr. *Typelt*, kapl. v Třeboníně (v Královéhrad. diec.), za resid. kapl. v Zalužanech;
 P. Mich. *Růžička*, kněz ř. premonst. kanonie Strahovské, za 3. kapl. v Milevsku;
 p. Ant. *Trčka*, kapl. v Medákově, za kapl. v Suchdole;
 p. Jos. *Kaplický*, kapl. v Políně, za koop. v Hammrech;
 p. Ant. *Kumaryt*, kapl. v Kaplici, za kapl. v Trhových Svinech;
 p. Vojt. *Kellner*, koop. v Neugebaeu, za kapl. v Duešicích;
 p. Theofil *Steffel*, prozatím. kapl. v Jablonci (Ogfoldernhaid), za koop. v Borovanech;
 p. Václ. *Schwuger*, prozat. koop. v Nové Kdyni, za kapl. ve Všerubech (Neumark);
 p. Ant. *Diviš*, kapl. v Nové Kdyni, za kapl. v Písku;
 p. Ant. *Maerz*, kapl. v Kašperských Horách, za kapl. v Nové Kdyni.
 P. Martin *Oliva*, čl. ř. Johannitů, kapl. v Strakonících, za koop. v Gross-Harrasnu (Videňské arcid.);
 P. Ferd. *Werner*, čl. ř. Johannitů, za kapl. v Strakonících;
 p. Ignac *Bernat*, býv. admin. ve Veselíčku, za kapl. v Eisensteinu;

- p. Jos. *Staněk*, kapl. v Táboře, za kapl. v Mladé Vožici;
 p. Ant. *Maňour*, kapl. v Křeči, za kapl. v Jintově;
 p. Jos. *Lejčar*, kapl. v Starém Sedle (v Mirovickém vik.), za admin. v Těchnici;
 p. Jos. *Bartík*, prozat. koop. v Nezdašově, za kapl. v Brloze;
 p. V. *Zemlička*, kapl. v Zaboří, za adm. tamtéž;
 P. Cyrill *Růžička*, k. ř. sv. Augustina, a kapl. v Lnářích, za admin. v Bukovicích;
 p. Jos. *Bouše*, kapl. v Červené Řečici, za admin. v Lipkové Vodě;
 P. Bedřich *Sommer*, k. ř. premonstr. kanonie Drkolinské (Schlaegel), neom., za kapl. ve Friedbergu;
 P. Ignac *Reiter*, k. ř. premonstr. této kanonie, neom., za kapl. ve Světlíku (Kirchschatlag);
 p. Jos. *Pavelka*, kapl. ve Velharticích, za admin. v Hlavňovicích;
 p. Jan *Bohuslav*, neom., za kapl. v Medákově;
 p. Frant. *Bohusláv*, neom., za kapl. v Nové Bystřici;
 p. Jos. *Čáp*, neom., za kapl. v Pěné Horní (Baumgarten);
 p. Rich. *Černý*, neom., za vikar. kathedr. kostela v Budějovicích;
 p. Felix *Faschingbauer*, neom., za 2. kapl. v Chvalšinech;
 p. Karel *Froon*, neom., za koop. v Třeboní;
 p. F. *Kadlaček*, neom., za kapl. v Kašp. Horách;
 p. Jos. *Kavale*, neom., za prozat. koop. v Nové Kdyni;
 p. Frant. *Kordík*, neom., za koop. v Nemanicích (Wassersuppen);
 p. Jos. *Novotný*, neom., za koop. v Cetvinech;
 p. Bartol. *Pubec*, neom., za kapl. v Mutětině (Mattersdorf);
 p. Fr. *Spaninger*, neom., za kapl. v Kaplici;
 p. Jos. *Uzel*, neom., za koop. v Neugebaeu;
 p. Bedř. *Vodička*, neom., za kapl. v Bernardicích;
 p. Tomáš *Zacharda*, neom., za kapl. v Jablonci (Ogfoldernhaid);
 p. Al. *Zachariáš*, neom., za kapl. v Milčíně.

Uprazdněná místa:

Zaboří, fara patr. p. bar. Lilgenau, od 15. listop.,
 Bubovice, fara patr. nábož. matice, do 21. listop.,
 Šípková Voda, fara patr. bar. Komersa z Lindenbachu, do 22. listop. l. r.

Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze právě vyšel: **Kancionálek** pro katolické křesťany. Písně adventní a vánoční (koledy). Stran 124 v 8°. Čtvrté vydání. Cena 20 kr.

 K číslu tomuto přiložen z knihkupectví B. Stýbla prospekt: „Růžový věneček“ od Ign. Bílka, faráře atd.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání na den svatě Kateřiny Napsal Alojs Dostál.

„Ježíš Kristus jest pravý Bůh.“
Sv. Kateřina.

Jako drahokam v ohni se tříbí a hodnota jeho na jisto se postavuje, tak povaha lidská v pokušeních a útrapách teprve zkoušena a tříbena. Dokud se na člověka štěstěna usmívá a přepych nás obklopuje, ještě vzpomeneme na Boha; ale když se to žene ze všech stran na hlavu jako bouře; neštěstí za neštěstím nás stihá, svízel za svízelem nás provází, až hlava klesá pod tíží a vlasy šediví; zdali pak potom vzpomínáme na Boha a obracíme k němu zraky své? Zdali pak v srdci neusazuje se červ zášti a ústa nechrlí slova rouhavá? Kdož v takových života okolnostech ostojí?

Svatá Kateřina, dívka slabá, dívka prostá stojí před mocným císařem Maximinem a na otázky jeho klade tak moudré odpovědi, že sám císař se diví v hlasu jejímu. „Učiním tě mocnou paní, nacheť a hedvábím se odívati budeš, zlato bude zdobiti hrdlo tvé a palác ti bude obydlím — zapřeš-li Krista a položíš obět na oltář bohů věkožárných.“ Ale sv. Kateřina se usměje a odpovídá: „Čím mi tvoje bohatství, tvoje sláva? Mým chotěm *Kristus* nejvyšší, neboť jest synem Krále nejvyššího, nejkrásnější, nejbohatší; neboť jest pánem na nebi i na zemi.“ Maximin utíká se k jiným zbraním, aby dívku svedl k modloslužbě. Slibuje bohatou odměnu tomu, kdo by Kateřinu odvrátil od víry sv. Než nadarmo. Císař zuří a chápe se po-

slední zbraně — katanské. Jaký úspěch má bičování, žalář, kolo s ostrými hroty? Mučitelové vidouce stálost a oddanost dívčinu, trnou, naplnění jsou bázní, odhazují mučnické nástroje a prohlašují jasně a zřejmě: „*Ježíš Kristus jest pravý Bůh.*“

Svaté panny dostalo se koruny mučnické. Stata 25. listop. r. 307.

Draží přátelé! Mezi vlastnostmi naší sv. víry jest jedna z hlavních ctností stálost. A kdy je víra naše stálá? *Když hotovi jsme raději statek i život nasaditi než víru svou zapřiti.* A vzorem budiž nám sv. Kateřina, jež pro Krista obětovala život svůj, zamítla nabízené hodnosti a statky a ráda umřela smrtí mučnickou. Než nejen svěťice tato, všechna prvá tři století jsou nám příkladem stálosti víry křesťanů, „kteří hotovi byli raději statek i život nasaditi, než víru svoji zapřiti,“ což bude předmětem dnešního rozjímání, budou-li mi lásky vaše věnovati obvyklou pozornost. —

Na Kalvarii, na dřevě kříže dotrpěl Spasitel světa, židé se radovali, že s ukřižovaným Kristem za své vzalo také učení jeho. Několik chudých rybářů, neučených prostých lidí skrývá se v Jerusalemě. Než za krátko vystupují směle a kážou pravého Boha. O letnicích 3000 židů z rozličných krajů dá se pokřtiti. To počátek víry křesťanské.

Apoštolé pamětlivi jsouce slov božského Mistra svého: „*Jdouce do veškerého světa učte všechny národy,*“ směle hlásají Krista z luna hrobu vzkříšeného, na nebesa vstoupivšího. Štěpán — prvomučeník — krví prolitou ráží jim cestu. Půda jakoby čerstvou krví byla svažena, rodí horlivé bojovníky pro víru a Krista. Apoštolové ze své vlasti, z Jerusalema a Palestiny

vypuzení a pronásledování rozcházejí se do veškerého světa kázice a Krista zvěstující. Sv. Pavel, apoštol národů, daleké podniká cesty a tisíce pohanů získává víře v jediného Boha. Za 60 let po smrti Kristově v Asii, Africe a Evropě rozšířeno símě zaseté horlivými apoštolý.

Mocní Římané, nad jichž vládou slunce nezapadlo, jichž moci žádná překážka nedovedla odolati, jichž žezlem byla ostrá ocel; Řekové, kteří toho času byli učenci na slovo vzatými, umělci dosud obdivovanými, kteří duchem svým přemáhali mocné nepřátele; tito Římané a Řekové sklánějí vavříny, meče, žezla a klaní se v chudobě narozenému, cestou života kruté pronásledovanému a potupně ukřižovanému Kristu.

Feničané, kteří loděmi svými moře nedozírná probíhali, Egypťané, kteří stavbami ohromné velikosti vynikli, i suroví národové koží zvířecí odění, na poušti obývající, všickni sklánějí kolena svá a velebí trojediného Boha. R. 106. *Plinius* píše císaři Trajanovi, že Křesťané nejen obývají již ve městech, ale víra Kristova i vesnice proráží a chrámy bůžků že jsou opuštěny. Za prvá tři století víra Kristova rozšířena po známém tehdy veškerém světě.

Učenci odkládají knihy, jež pojednávají učeně o všech možných věcech ani hvězd nevyjímaje, a chápou se písma sv., umělci odkládají rozdělané obrazy, jež představují výjevy válečné a zasvěcují štětce malbě výjevů biblických, odkládají dláta z polo vytesaných bůžků pohanských a věnují pili i um svůj na sochy světců a andělů, slavní řečníci zastavují proud řečí svých a naslouchají prostým neučeným rybářům, pak jako nebeskou povzbuzení mocí chválí Boha, hlásají viru Kristovu a všechny síly věnují službě boží. Vznešené *matrony* odkládají šperky, prodávají je, aby nasytily chudáky, jinoši z viru světového ustupujíce volí tichý život ve službě Ukřižovaného; z domů mizí nádhera, přepych, tabule jindy tak skvostné chudnou a ve světnicích třeptí se místo obrazů ne příliš cudných, znamení sv. kříže. Hle, to vše učinila víra v Krista. Zde poznáváme jasné a zřejmé stálost její, pevnost její, nezdolatelnost její. Než ještě jiným způsobem křesťané prvých století ukázali, že víra jejich stálá, že hotovi jsou pro Krista jmění i život nasaditi a to za desatero krutých pronásledování.

Záhy proti Kristově víře vystoupili nepřátelé, chtějíce božské símě sotva zaseté, sotva vypučené, zničiti. Byli tu Židé a v popředí jich Šavel s farisejskými a publikánskými stranami, kteří vynakládali všechny síly, by jako ukřižovali Zakladatele, tak i v niveč uvedli učení jeho. Byli tu pohané, byli tu císařové římsí, učenci i neučení nerovci, kteří jakoby životním úkolem si položili zmařiti a zahladiti to učení galilejských rybářů. Co jen může surovost lidská vymysleti, vše vynakládáno, by křesťané ku smrti byli umučeni. Nejtěžší práce křesťanům ukládány, žaláře jsou křesťany plněny, křesťanům jsou údy trhány, křesťané byli na kola napínáni, křesťané smolou oblití jako pochoďně v zahradách jsou zapalováni, křesťané jsou do hořícího oleje vpouštěni, křesťané jsou houfně vhnáni do drápů divokých šelem pro kratochvíli tyranskou pánům bezohledným, křesťané jsou křižováni, slovem nebylo muk, aby jich nebyli zakusili křesťané za prvých tří století, za desatera pronásledování.

Ale vše — vše nadarmo. Největší odpůrce křesťanů na konec volá: „Zvítězil jsi Galilejský.“ Julian z rány hrst krve k nebi vyhodil, doznáv božskou moc víry křesťanské.

Z Katakomb — podzemních hrobů — ozývá se mocný hlas křesťanů: „Beránku boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi,“ mučení křesťané spinající ruce modlí se: „Bože v ruce tvé poručím ducha svého,“ a když katané mučí, křesťané pobízejí: „Jen více, jen více, Kristus umřel za nás na kříži.“ To bylo přece mnoho, to přesahovalo síly lidské, v tom zajisté byla ruka všemocného Boha. Lidé dříve choulostiví sami ukazují katanům, kde ještě nebyli mučeni, pálení, který úd dosud zdrav. A ne jeden ne deset, za jediného císaře Diokleciana padlo obětí lidských kolik tisíc. A toto pronásledování trvalo tři sta let. Drazí přátelé, neosvědčila se zde stálost a pevnost naší víry měrou vrchovatou, nepoznáváte, že, jak pravil učený Gamaliel židům v poradě, dílo Kristovo není dílem lidským, ale dílem božím?

Jen několik málo příkladů povím na objasněnou. Ve čtvrtém pronásledování za *Marka Aurelia* postaven před soud sv. *Polykarp*, biskup Smyrnenský. Stařec byv vyzván, aby zapřel Krista, pohlédl k nebi a odpověděl pevným hlasem: Již 86 let jsem Bohu sloužil a v ničem nikdy mi

žádné viny neučinil i jak bych tedy nyní svému Spasiteli a Králi rouhati se měl!“ Hrozeno mu lítou zvěří neb ohněm.“ Po stavěna hranice. Chtěli přivázati Polykarpa ke kolu. „Nechte mne takto státi,“ odpovídal, „nebo ten, jenž mně dal trpělivost, abych oheň snést mohl, dá mi ji také, bych sebou nepohnul.“ Dobrořeče Bohu, sv. Polykarp zplanul na hranici.

Za téhož pronásledování *Pothinus*, starzec 90letý, churavý přivlečen před soudce a tázan: „Kdo jest onen křesťanský Bůh?“ Dal za odpověď: „Jsi-li toho hoden, poznáš ho.“ *Pothinus* po té zbit a do žaláře uvržen, kde ve dvou dnech skonal. Svátá *Anežka*, dívka třináctiletá, že vyznala Krista, umučena. Ano za posledního pronásledování tak zvaný pluk *Thebajský* táhna proti vzbouřeným Francouzům, když plukovník *Mauric* nechtěl před bojem modlám obětovati a vojáci se ohražovali, že křesťany jsou — všecken pluk povražděn.

Dr. př. takových příkladů zaznamenáno v dějinách církevních na sta, a na tisíce. Než nadarmo jsou křesťané pálení, mučení, nadarmo divé zvěří předházeti, víra Kristova rostla vůči hledě a krev mučnická byla novým semenem vzrůstajících davů, jež se hlásily ku Kristu. Spasitel sám děl o víře a církvi, že brány pekelné nepřemohou ji.

Víře Kristově dostalo se slavného vítězství za císaře *Konstantina*. Pravda zvíťazí, jak olej nad vodu se vyšine. Tak i v dějinách církve sv. Císař jmenovaný *Konstantin* byl jen v Gallii a Italii uznán. Na druhé straně stál oproti němu protivník *Maxentius*. Tento byl daleko silnější a bitva byla již napřed rozhodnuta v neprospěch *Konstantina*. V nouzi vzpomene člověk na Boha. Tak i císař. Ve snách se ukázal Kristus. Nedosti na tom V pravé poledne viděl na nebi světlý kříž s nápisem kolem: „V tomto znamení zvíťazíš.“ Učinil císař dle vidění ve snách a na obloze. A zvíťazil skutečně. Tu otevřeny jsou katakomby a křesťané směle se hlásili ku svému práporu — kříži. Stavěny chrámy, oltáře a veřejně přinášena Bohu oběť kalvárská. Tisíce pohanů vznesených i prostých hlásí se ke Kristu. Tři století křesťané trpěli, až zvíťazili. Čím? Stálostí své víry.

Proto, dr. v Kr. *vytrvejme* i my, budme pevní, budme stáli ve své víře následující vzorů a příkladů mučovníků a dnešní pa-

tronky sv. Kateřiny. My nejsme sice mučení pro vyznání své, ale nám třeba pevnosti a stálosti u víře. Dost nepřátel, dost úskalí, dost příležitostí, jež by nás mohly zvyklati. Nedejme se, vytrvejme pevně, neoblomně!“ Co odpovídala svěřice Kateřina císaři? „Ježíš Kristus jest pravý Bůh.“ I my všechny útoky odmítejme od sebe a žádná světa moc neodluč nás od Krista.

Církev sv. státi bude pevně jako loď s vysokým stěžněm na moři rozbouřeném. Ať vlny sebe více dorážejí, lodí nepohnou. Její plachty odolají větrům a vesla vlnám. Blaze tomu, kdo této pevné lodi svěří život svůj, ten nezhyne věčně, ale vpluje vítězoslavně do přístavu království nebeského. Amen.

Ř e ě

na den Neposkvrněného početí Marie P.

„Oděv tvůj jest bílý jako sníh,
a tvář tvá jest jako slunce.“
Antifona k nešporám.

Svatý Jan, miláček Páně, vtržen byl do nebe, kdež mezi jiným také viděl zástup veliký, kterého žádný přechísti nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí a jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka, jsouce oblečeni v roucho bílé a palmy v rukou jejich, a volali hlasem velikým, řkouce: Spasení Bohu našemu, a Beránkovi. A všickni andělé stáli kolem trůnu a starců a čtyř zvířat: i padli před trůnem na tváře své a klaněli se Bohu, řkouce: Amen Dobrořečení a jasnost a moudrost a dikůčinění, čest a moc i síla Bohu našemu na věky věkův.

Avšak čemu třeba se diviti jest, že nevzpomíná miláček Páně té Panny blahoslavené, o nížto dnes praví sv. evangelium, že poslán k ní anděl, a že ji pozdravil zvuknými slovy: Zdravas, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná mezi ženami.

Nebyla snad ta přepožehnaná Panna v onom zástupu velikém, kterýž přioděn rouchem bílým držel palmy v rukou? Nebyla Panna převať v zástupu tomto z té příčiny, že zástupu tohoto nebeského jest Paní a Královnou. Nebyla Panna, andělem pozdravená v tomto zástupu nepočteném z té příčiny, že sedí po pravici Krále nebeského, Ježíše Krista.

A čím zasloužila sobě toho Panna

Maria, že učiněna Paní a Královnou dvoru nebeského? Čím vyjednala sobě Matka Páně té přednosti, že sedí po pravici Krále nebeského Krista Ježíše?

Dnešní slavnost neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie jest odpočívání nejlepším, kterou nám Církev svatá na dotazy naše dává. Neposkvrněným početím dostalo se Marii Panně té cti, že poslán k ní s nebeské výšiny anděl s pozdravením: Zdrávas Maria, a že nad to zvěstoval jí, že má býti Matkou Syna Božího Ježíše Krista. Neposkvrněným početím dostalo se Marii Panně té přednosti, že učiněna Paní a Královnou nebeského dvoru. Neposkvrněným početím zasloužila Matka Páně, že může seděti po pravici Krále nebeského, Krista Ježíše.

A toto tajuplné, neposkvrněné početí Marie Panny v lůně matěře její sv. Anny, překrásně Církev sv. označuje v nešporách slavnosti neposkvrněného početí výrokem: Oděv tvůj jest bílý jako sníh, a tvář tvá jako slunce. A tato slova Církve Páně, jimiž velebí a oslavuje Pannu bez poskvrny hříchu prvopočátečního počatou, budtež s pomocí a přispěním Ducha svatého předmětem našeho rozjímání.

Ty pak Matko a Panno, vadou hříchu nejatá, očisti ústa a jazyk můj hříšný, neboť dobře vím a znám, že nejsem hoden oslavovati Tebe; jižto oslavil nebeský Otec, jižto poddán byl Boží Syn, a jižto korunou královskou ozdobil Duch svatý.

Krásná jest země, společná naše matka když dobou letní se zazelená, když četné květy ji zdobí, a když pole hojnými klasy jsou ozdobeny. V době této všechno z krásy matky země se raduje a plesá. Lesy, luhy zahrady a háje jsou plny zpěvu nebeského ptactva. Po zemi hemží se množství živočichů rozmanité krásy, o něžto láska a dobrota nebeského Otce pečuje. I člověk raduje se z darů oněch, jimiž matka země jej oblažuje.

Tak krásnou jako země letní dobou ano mnohem krásnější byla i matka naše první Eva, kdy všemohoucí rukou Boží z boku Adamova praotci našemu byla přistvořena. Se zalíbením pozírala nejsvětější Trojice Boží na matku naši Evu, když v nevinosti a kráse v ráji blaženě a svatě žila byla.

Avšak na krátce jenom trvá ona bujná zeleň, jakou země v době letní se honosí.

Přiblíží se podzim, kdy pole jest holé, květy spadají a zvadnou, lesy a háje oněmi, a kdy země zdá se býti mrtvou a neživou. Veškerá krása pomíjí a kolkol všude jest pusto, neveselo a prázdno, až konečně krutá zima obkličí zemi rubásem a veškeren život na zemi odumírá.

A tak právě bylo i s naší matkou první Evou v ráji po spáchaném hříchu. Krása, jakouž od Pána a Stvořitele svého byla obdařena, pohynula; neboť poznala matka naše Eva po spáchaném hříchu, že jest nahá, že jest pozbavena všeho, čím duše i tělo její byly ozdobeny. A jakož země dobou zimní jest neplodná, tak i matka naše a veškero pokolení lidské pro hřích prvopočátečný bylo neplodno, nemohlo všemi dobrými skutky a zásluhami otevřítí sobě přístup do ráje nebeského. —

Leč ačkoliv zimní dobou bývá na zemi pusto a neveselo, ač oko nerádo patří na zemi zmrtvělou, přece nicméně i zimní dobou jeví se nám země zmrtvělá v nevidané a neobyčejné kráse. A kdy tážete se jeví se nám země dobou zimní v kráse? Tehda rozmilí v Kristu, když kolkolet sněhovým rouchem jest přioděna. Neboť toto roucho přikrývá a zakrývá vše, co na zemi ohyzdného a nepěkného. A země, přioděna sněhovým rouchem jest podobna nevěstě, kteráž ozdobena jest bílým svatebním rouchem. Roucho sněžné působí, že nemůžeme rozeznati co pod sněhem na zemi černého a nečistého se nalezá. A z té příčiny i Duch svatý chtěje nám ukázati krásu a neporušenost nevěsty své milé, Marie Panny praví o ní ústy sv. Církve: Roucho tvé jest bílé jako sníh.

Označujet Duch svatý tímto obrazem neporušenou krásu své milé choti Marie Panny. Označeno tímto výrokem, že jako země, přioděna sněhovým rouchem, jeví se zrakům našim celá krásná, neporušená a čistá, tak také Matka Páně jest nevěstou a chotí Ducha svatého neporušenou a krásnou. Ano bělostný sněžný oděv Marie Panny jest i také pro nás dítky Matky Páně pláštěm ochranným, jímžto zastírá Panna Maria hříchy naše a nepravosti, aby spravedlnost Boží nás dle zásluh a viny naší netrestala. Oděv tento Matky Páně bílý jako sníh jest překrásným obrazem neporušenosti a svatosti, jakouž Matka Páně musila býti ozdobena, ač měla-li býti Matkou Syna Božího.

Vypravujeť svaté evangelium o Pánu Ježíši, že na hoře Tabor proměnil se před svými učeníky. A jaká byla ta proměna Kristova na hoře Tabor? Právěť sv. evangelista, že obličej Kristův byl jasný jako slunce, a roucho Kristovo bylo bílé jako sníh. Nezdá se vám rozmilý v Kristu patřícím na Krista proměněného v rouchu bílém jako sníh a ve tváři jasné jako slunce, že Pán Ježíš objevil se na hoře Tabor Petrovi, Jakobovi a Janovi v tomtéž obraze a oděvu, v tétěz podobě, v jaké staví nám dnes před zraky Církev Páně Marii Pannu bez poskvrny hříchu prvopočátečného počatou?

A proč připomínám vám dnes událost, kteráž se stala s Kristem na hoře Tabor? Z té příčiny, abyste poznali, že sv. evangelium žádné byt i nepatrné okolnosti nepřipomíná nadarmo. Komu by napadlo, že oděv Kristův při proměně na hoře Tabor, kterýž se stkví jako sníh, může mít nějaké důležitosti do sebe? A přece nicméně důležitosti této nepostrádá. Pán Ježíš jest přioděn rouchem bílým jako sníh na hoře Tabor a Maria Panna má roucho bílé jako sníh. Důkaz to zajisté nemalý oné pravdy, že Maria ze svatosti Kristovy přijala částku takovou, že jest Pánu Ježíši nejvíce podobna, pokudž člověka připodobniti lze Bohu. Jinými slovy: Roucho Kristovo na hoře Tabor, bílé jako sníh a roucho Marie Panny bílé jako sníh, zřejmým jest dokladem učení Církve sv., že Maria Panna pro zásluhy Ježíše Krista od prvopočátečného hříchu byla uchována, a tudíž bez poskvrny hříchu prvopočátečného počata.

Oděv Marie Panny bílý jako sníh, jest zřejmým toho důkazem, že platí o Marii Panně výrok Ducha svatého: Celá jsi krásná přítelkyně má, a není na tobě ani poskvrny, ani vrásky. Oděv Marie Panny bílý jako sníh jest zřejmým důkazem, že Maria Panna jest ona bělostná, neporušená holubice, kteráž vypuštěna byvši z korábu nebeského, vznášela se myšlenkami nad zemí tak dlouho, pokudž Noe novozákonný Pán náš Ježíš Kristus nevztáhl s nebe ruky své, aby ji uchopil a vnesl do ráje nebeského Otce svého.

O jaká nám dítkám Marie Panny z toho radost a útěcha, že nám dal Syn Boží Ježíš Kristus Matku tak svatou, neporušenou a čistou, že byla uchována hříchu prvopočátečného, a že oděv její tak jest bílý a neporušený, jako padlý sníh. A

jestliže oděv Panny Marie, který jest věcí pouze nahodilou stkvěl se v neporušenosti jako padlý sníh, jaká teprvé musí býti duše a jaké srdce Panny této, vadou nejatě.

Avšak okolnost tato, že oděv Panny neporušený jest bílý jako sníh, připomíná i nám dítkám této Matky naší onu povinnost, že i nám třeba toho všemožně dbáti, bychom duši i srdce přioděli oděvem bílým jako sníh, kteréhožto oděvu dostává se nám na křtu svatém. Ráda matka přiodívá dítky oděvem takovým, v jakýž sama se obléká. A nad to nemůže dítě mateři způsobiti větší radosti, než váží-li si oděvu onoho, který je matce podobným činí. Obradovati může dítě matku svou, nestydí-li se za oděv, kterým je přioděla matka. Nuže Matka naše Maria P., dnes bez poskvrny hříchu prvopočátečného zplozená, přiodívá se oděvem bílým jako sníh, dbejmež i my o tento oděv, abychom zalíbili se v něm Matce a Panně bez poskvrny hříchu prvopočátečného počaté.

Ač Maria P. bez hříchu prvopočátečného počatá v rouše bílém jako sníh celá jest krásná a poskvrny na ní není, přece nicméně krása Marie Panny zirá z tváře, o nížto praví Duch sv. ústy Církve Páně, že jest jako slunce. A jakož nebeský Otec o Pánu Ježíši proměněném na hoře Tabor vysvědčil: Tentot jest můj milý Syn, ve kterém se mně dobře zalíbilo, tak i o Marii P. zařící ve tváři jako slunce může vysvědčiti nebeský Otec: Tatoť jest má milá dcera, v nížto se mně dobře zalíbilo.

Slunce teplem a září svou všecku zemi naší oplodňuje a zúrodnjuje. Ke slunci vškeré tvorstvo zraků svých pozvedá. Slunce zaplašuje temnou noc a nový den probouzí. A tytéž účinky, jež působí slunce ve světě hmotném, způsobila Panna Maria, jejížto tvář září jako slunce ve světě duchovním. Pokolení lidské po hříchu spáchaném podobno bylo zemi neplodné, o nížto řekl Hospodin v ráji: Zlořečená země, trní a hloží ploditi bude.

Pouze Maria P. jest ona země přepožehnaná, od zlořečení ušetřená, země hříchem netknutá, země panenská, kteráž zplodila světu Slunce spravedlnosti Krista Ježíše.

Ke slunci každý tvor toužebně zraků pozvedá. Tak i k Marii P., jejížto tvář jest jako slunce toužebným zrakem pozírali svatí patriarchové a proroci, jejichžto duše v předpekli očekávaly Spasitele světa, Krista Ježíše. A tehda kdy Matka Páně

bez poskvrny hříchu byla počata, tehda už první paprsky tohoto slunce zasvitly sv. praotcům v předpekli.

Slunce zaplašuje temnou noc a probouzí nový den. Panovalyť před početím Panny Marie na zemi temnoty pohanské. A početím Panny Marie vzešla světu jasná dennice, jejížto záře, podobná slunci, ozářila a ozařovati bude zemi až do skonání světa. Po hříchu prvopočátečním nebylo jasného poznání, ale neporušeným početím blahoslavené Panny Marie vzešel světu jasný den poznání Božího.

Krásná jest tedy Maria P., dnes bez poskvrny hříchu prvopočátečního počatá v oděvu bílém jako sníh a s tváří jasnou jako slunce. Kéž bychom i my stále zraků svých upírali k této Panně přesvaté! Kéž bychom se všemožně o to vynasnažili, aby i duše naše přioděna byla oděvem, bílým jako sníh, oděvem svatosti a nevinnosti.

A žeť říše naše rakouská neposlední místo zaujímá mezi těmi řísemi, kteréž Marii Pannu, bez poskvrny hříchu počatou ctily a velebily, o tom jeden z panovníků rakouských, císař Ferdinand III. zřejmě podal svědectví.

Ve hlavním městě říše rakouské ve Vídni dal postaviti zbožný císař Ferdinand III. překrásný sloup, kterýž vespod jest ozdoben obrazy a podobnostvými vítězství, jakéhož Maria P. nad hříchem dosáhla. Na vrcholu sloupu jest socha neposkvrněné Matky Páně s tímto překrásným a právě katolickým nápisem:

„Bohu všemohoucímu, nejvyššímu, vznešenému panovníku nebesi země, skrze něhož králové panují; Panně, Bohorodičce, bez poskvrny počaté, skrze nižto králové vládnou, nebeské Paní a se zvláštní přítulností vyvolené ochranitelce rakouské říše svěřuje, odevzdává a věnuje sebe, své dítky, své národy, svá vojska, své země a vše což jeho jest císař Ferdinand III. A na věčnou památku a na vyplnění slibu daného postavil tento pomník.“

Nuže když panovníci a králové uctivali Pannu bez poskvrny hříchu počtou, když svěřovali ochraně její vše co měli nejdražšího, řiďtež se i my příkladem jejich. Ctěmež Pannu neporušenou, přioděnou rouchem bílým jako sníh. Ctěmež ji nevinností a svatostí života. Pevně připojme se láskou dětinou k Marii P., jejížto tvář září jako slunce, a ona rozežře srdce naše, že milovati bude Boha celým srdcem,

celou myslí a vši silou, a bližního milovati bude jako sebe. Zářiti nám bude Panna Maria láskou mateřskou na pozemsku a osvěcovati nám bude i také cestu do říše Syna svého Ježíše Krista. A poznáme, že pravdu má Matka Páně, když praví: Blahoslavený člověk, který mne slychá, a který bdí u dveří mých na každý den, a střeže u veřejí dveří mých. Ten, kdo mne nalezne, nalezne život, a dosáhne spasení od Hospodina. Amen.

Vycházka do severních Čech a do Filipdsdorfu.

Vypravuje B. H., děk. a b. vik. v Hořicích.

(Pokračování.)

Filipsdorf jest veselá, pěkně položená vesnice u mírném, jasném a otevřeném údolí, ano spíše na rovině od nádraží se jde pěknou cestou až tam. Domky, stavěné horským způsobem, jsou roztrouseny a vesnice podlé vody daleko se táhne až téměř ku Georgswalde, kam farou přísluší. Stavení jsou veskrz přizemní, ale upravená, čistá; i chodníky po lukách jsou upraveny, srovnány a vyštěrkovány, dosti široky a po stranách rýhami opatřeny, by jimi voda stékala.

Z daleka již vítá tě nádherný chrám, basilika v čistém, románském slohu, který k tomu místu, kde zjevení Rodičky Boží se stalo, těsně přistaven jest; neboť na tom místě, kde Blahoslavená Panua ubohé Magdaleně se zjevila, stojí pěkná kaple, v témže slohu, a v ní na tom místě, kde Rodička Boží se zjevila, stojí *hlavní oltář*. Domek tedy, v němž zjevení se stalo, zmizel. Maria Kade bydlí nyní na druhé straně chrámu v domku rovněž nízkém, prostém, dřevěném.

První naše cesta byla ovšem ku chrámu; je již dokončen. Nádherná, důstojná majestátní to stavba, jak nebes královně důstojno jest. V průčelí má dvě věže a nad hlavním oknem ve štitě krásnou sochu Rodičky Boží Filipsdorfské, tak, jak se zjevila královna nebeská, v bohatém rouchu, se zlatou korunou na hlavě. Na levé straně od průčelí a nad ně ku předu poněkud vynikajíc, nalézá se ona kaple.

Vešli jsme; v hlavním chrámu uvnitř pracovali ještě dělníci; kladli podlahu, dlažice a dělali práce truhlářské. Důstojný

p. farář Georgswaldský vydal již přes 200.000 zlatých, než věc tak daleko přivedl, což milerádi věříme a ještě bude třeba.

Na hoření straně chrámu, nedaleko domku, v němž bydlí zázračně uzdravená, se stavěla tehdy, jak nám řekli, *fara*; není však fara, ale dům *řeholní*; nebo jak nám bylo sděleno, měli tam bydleti a snad již bydlí, *řeholníci*, kteříž mají obstarávati duchovní potřeby poutníků, zvláště co se kázání a pobožnosti kající tkne. Stavení, jak jsme viděli, mělo býti dosti rozsáhlé a důkladné; ale byly teprv položeny základy.

Z chrámu se jde po právě straně do *kaple zjevení*; sestupuje se po několika schodech dolů. Tu viděli jsme v lavicích dosti nábožných duší, hlavně ženských, kteréž všechny klečíce tu nábožně se modlily. Svaté panovalo ticho. V čele kaple jest oltář, jediný, dosti skrovný, na němž pěkná soška téže Rodičky Boží Filipsdorfské se nalézá. Přiklekli jsme i my blíže, abychom ji shlédli a na tom svatém místě se pomodlili, Přesvatou Pannu uctili. Máme totiž i my v mateřském jazyku našem již dávno upravené a tiskem vydané pobožnosti ku *Panně Marii Filipsdorfské*. Jednu totiž již od r. 1869., kterou sepsal a vydal důst. p. P. Cyril Kaněra, kněz řádu svatého Benedikta, nyní zasloužilý farář v Podčáplích nedaleko Roudnice a kteráž nese název: *Rukověť devítidenní pobožnosti ku Panně Marii Filipsdorfské*. Sestavil V. C. K. kněz řádu sv. Benedikta a (tehdy) kooperátor v Polici. Čistý výtěžek knížky té věnován jest na stavbu chrámu Páně ve Filipsdorfu. V Brně 1869. Nákladem časopisu „Škola Božského Srdce Páně.“ — *První* to snad oběť z péra českého, a jak vidíme, Bůh ji požehnal. Nyní stojí již chrám, na nějž vynaloženo již přes dvě stě tisíc zlatých; kde že se ta veliká summa vzala? Odpovídáme: Rozmnožil Pán zázračně málo chlebičků na poušti! Šlyť krejčárky ty hlavně z kapes chudiny a trpících! — Dotykáme, že knížečka p. Kaněrova dožila se již *pátého* vydání, v téže firmě a s týmž účelem; důkaz, že úcta Rodičky Boží se rozmáhá a tím *katolická vira*!

A knížku *druhou* pro lid český sepsal a vydal vysoce horlivý a mladistvým ohněm lásky ku vlasti a církvi boží vždy stejně hárající staříčký kněz a vlastenec, a jeden z nejstarších spisovatelů českých, vysoce zasloužilý kněz, Jan Štěpán Křeček, tajemník bisk. vikariátu Kosteleckého, bisk. notář a čestný děkan v Písečné, diecése

Kralohradecké, kteráž nese název: *Maria, pomocnice křesťanů*; aneb: *Nadpřirozený pramen milosti ve Filipsdorfu*. Sestavil Jan Št. Křeček, bisk. notář a č. děkan v Písečné, Kralohradecké diecése. Drubé, proměněné vydání. V Brně. Tiskem W. Burkarta. Nákladem rovněž „Školy Božského Srdce Páně. 1877.“ Roku pak 1882. vyšlo též knížky již vydání *třetí*. — Ejhle, druhá oběť z českého péra k uctění Rodičky Boží Filipsdorfské, položená z čistého, upřímného srdce na oltář její.

Knížečka *první* obsahuje po krátkém úvodu, v němž se o účtu ku Rodičce Boží mluví a navedení ku devítidenní pobožnosti dává a o zázračné první události vypravuje, pouze *devítidenní pobožnost* ku Rodičce Boží, kteráž z těchto částí se skládá: z modlitby *přípravné*, kterou ovšem dobře jest říkati každého dne; pak následuje modlitba, píseň a vypravení některého zázračného uzdravení. Tak *prvního* dne Marie Kadeovy; 2. Matildy Rudolfovy; 3. Magdaleny Langhansovy; 4. Františka Fabicha z Neugrafenwaldu; 5. Terezie Diesnerovy; 6. Antonína Streita; 7. Marie Füsselovy; 8. dne dvoje zázračné uzdravení Jana Metznera a Karoliny Finkové; 9. dne pak opět dvoje uzdravení Marie Donatovy a Marie Šolcovy. Pak následuje zakončení téže pobožnosti, litanie, modlitby ku rozličným svatým, modlitby mešní a písně.

Knížečka *druhá* jest obsírnější; vypravuje po krátkém úvodě první zázračné uzdravení Marie Kadeovy (I), vystavení chrámu a další příběhy poutního místa toho (II); ve třetí části (III.) rozličná jiná uzdravení po jednotlivých létech, po celé desítiletí od r. 1866—1876, pak devítidenní pobožnost a rozličné jiné modlitby a písně ku Rodičce Boží. — Oba tyto páni bratři duchovní nemalých zásluh si získali o účtu Rodičky Boží a duchovní vzdělání našeho českého lidu. Bůh jim to zaplať!

Pomodlivše se v kapli šli jsme se podívat potom do domku, kde Magdalena Kadeova bydlí, chtěje i *osobně* ji poznati. Domek je dřevenný, prostý, pouze při zemi a dosti nízký; ze síně jdou světnice na dvě strany, na pravo i na levo. Ta na pravo měla okna, jak jsme z venčí viděli, odestřená; ta na levo zastřená, ano i okenníci opatřená. V síni stál kbelík se prádlem a síně byla pomokřená; pralo se. Zkoušejíce tu tam za kliku u dveří, všude sbledali jsme býti zavřeno; nemohouce se

nikoho ani dovolati, ani dočekati, odešli jsme. Bylo již poledne; dlouhá cesta ozývala se prázdnotou žaludku; odešli jsme, s touhou neukojenou, shlédnouti tu, kteráž účastnou se stala zázračné milosti boží, a kteráž až dosud patrným jest důkazem, jak mocná jest přímluva Rodičky Boží a že Bůh doufajících v něho neopouští.

Všedše do hostince, který tamním lidem nám byl doporučen (neb tu jest již hostinců několik, hlavně pro poutníky, kteříž zhusta u velikých houfích sem přicházejí), shledali jsme místnost býti čistou a slušnou. Strava byla dosti chutná a ne drahá, pivo pitné, ovšem ne Plzeňské. Ohlédnouce se po jizbě, spatřili jsme na stěně obrazy Jejich Veličenstev. našeho císaře pána a císařovny paní. To nás potěšilo; „ejhle“, pravím, „ač na samém rozhraní, nejsme tu přece ještě ve Grossdeutschlandu; vane tu vzduch rakouský;“ a mile ta věc na nás působila; Však co si poznámky své se společníkem vyměňujeme, přijde nám se podívat do vedlejšího pokoje; a hle, z daleka poznáme v modrém kabátě po šedých vousech, a mohutných plecích starého Viléma, císaře německého. Řku: „Jsou na rozhraní; jednou nohou stojí v Čechách, druhou v Prusku;“ a už jsme se necítili býti tak doma, jako prve

Občerstvivše se a si odpočavše šli jsme ještě jedenkrát navštívit kapli a poklonit se Přesvaté Panně, dříve než bychom odešli; tolik sklíčených srdcí již se tu potěšilo, tolik milostí vyžádáno jest. A jak milé překvapení! Nebyla ještě ani hodina společně a kaple plna lidí, více než ráno a již cestou potkávali jsme mnoho ženských, zvláště dívek, jež přímo do kaple chvátaly. Toť mile na nás působilo. Byly dělnice ze blízké továrny, přádelny, as 200 kroků odtud vzdálené, stavení velikého, nádherného. Šly již od oběda. Pozorovali jsme, že žádná z těch, jež z té strany přicházely a vedlé kostela šly, neprošla, aby se byla v kapli nezastavila a svatou Bohorodici neuctila, tu Otčenáš anebo Zdravas se pomodlíc. Všecky velmi slušně se chovaly; svaté ticho vládlo v kapli. Každá odcházejíc se uklonila a pokleknutím úctu vzdala.

Všecky byly také, jak jsme viděli, slušně oděny; prostě, ale čistě; také žádná nebyla *bosa*; a nic roztrhaného, ani špinavého na nich jsme neviděli; ale také nic zbytečného, žádné zbytky bývalé nádhery a nerozumné mody, jako zhusta na dělnic-

kách z našich továren viděti jest. Zdá se, že ten lid tam jest rozumný, usadilý a povážlivý a není tak mravně zbankrotělý, jako ho máme namnoze zde doma. Nepřepínáme; známeť věc ze zkušenosti. Také jsou lidé tam hrmotnější a silnější; bylo viděti mezi nimi i sličné, kvetoucí tváře, jakých u nás mezi továrnickými dělnicemi neuhlídáš. Tu vše se obětuje modě, nesmyslné parádnosti a ku posilnění těla nepřejí si ničeho. Tam, zdá se, jest toho opak; šatí se prostě a stavu svému přiměřeně, ale čistě; slovem, zdají se býti rozumnější, než dělnictvo u nás, zvláště ženského rodu. Ač trudné svědectví to, ale pravé. A když ještě ti, kdož mají lidu tomu, dosti ku lehkomyšlnosti náchylnému, kázati a ho poučovati, jej ještě kazí a jed nevěry a nenábožnosti mu vštěpují: tuť již věru teskno a neradostno býti na světě.

Chtíce něco památek z pouti Filipsdorfské sebou domů přinést, zastavili jsme se v boudách a krámkách, jež tu, na poutním místě, ovšem neustále otevřeny jsou. Byli jsme žádostivi věděti, jak to s češtinou tu vypadá, neboť jsme viděli, že tu i dost českých poutníků bývá. Vkróčíme do nejbližšího krámu a spustíme schválně po česku; a ejhle, dostalo se nám ihned české odpovědi, ač s německým poněkud přízvukem. Bylo děvče as 16 leté, které velice si libovalo, že umí česky a že s českými poutníky po česku může hovořiti. Ptáme se po českých obrázcích, modlitbičkách a písničkách ku Panně Marii Filipsdorfské a hned ukázáno nám několikero; myslíme, že budou snad jen jarmareční, sprosté, s nesprávnou mluvou a nesprávným pravopisem, jak uvykli jsme namnoze mezi Němci vidati; ale nikoli, vše bylo pěkné a správné, a tudy, z toho potěšení jsouce, jsme s chutí rozličných obrázků a písní, modliteb a popisů téhož poutního místa, hezkou částku koupili. Tuť dojista, mohouce prodati a vydělati, sousedé naši českého jazyka nepřátely nejsou.

Již pak jsme chtěli navštívití (důst. p. faráře v *Jirolesi* (Georgswalde), do jehož kollatury Filipsdorf náleží a šli tudy nejprv dlouhou vesnicí Filipsdorfem, čítající přes 100 čísel a pak příjemnou cestou po lukách. Slunéčko hodně pražilo; ale kdožby byl stejskal? náležitě zajisté ku pouti, i něco nepohodlí snášeti.

Jirolesi čili *Georgswalde*, město v Čechách, v kraji Litoměřickém, hned podlé hranic saských, v krajině nejvýše průmy-

slové, s lázněmi a silným zvláště plátennickým obchodem, mělo již r. 1857. na 8000 obyvatelů; má dráhu a celní úřad a dost hostinců, jinak však je místo čisté. Pana faráře jsme doma nezastali, proto jsme musili hledati odpočinku jinde, abychom se před palčivými paprsky slunečnými ukryli, neboť na dráhu jsme měli ještě dost času.

I vešli jsme tudy do hostince, nadepsaného „zum Ortsgericht“ — „u místního soudu“ Tu bude dobře býti, myslili jsme. Noviny tam byly dvojce, ale nic kalého, jen tak plátky domácí, něco z Warnsdorfu. Ale co se rozhlížíme po světnici, hle hle, hlásí se k nám *krajan*; kýho vejra! ty také tu? tak daleko na severu, v nejzazším koutku české vlasti. „Pilsner Bier“ — *Plzeňské pivo* — stálo velikými červenými literami tištěno na stěně. I vítáme tě, brachu, vítáme! Ač nám slunéčko dost topí, však tvé blahodárné zahřívání snese; budeme topiti i uvnitř, bychom toho zevnějšího tepla tak nepocífovali, nebo tak se snad obě pěkně vyrovná; a proto honem sklenku sem! Jen budeš-li pravý Čech, z Plzně! nebo se všelijakých darebáků pod tvým jménem po světě potuluje dost; — ale byl to krajan. Plzeňák, ale už nějak lehčí, snad že od té dlouhé cesty!

Sedíce klidně a hledíce oknem na kostel, upozorněni jsme byli přítelem na jedno okno a to hned první po straně od hlavních dveří. Praveno nám, že nedávno přihodila se tam zvláštní věc *směšnohrdinská*, čili tragikomická. Nevěrný jakýsi milovník měl svatbu; a když v den kopulace se svou novou nevěstou tudy pod oknem tím do chrámu Páně v čele průvodu seubíral, ejhle tu objeví se bohyně pomsty v postavě bývalé jeho milenky v osudném onom okně a vyšplouchne z nádoby veškeren nečistý obsah, jež v sobě chovala, přímo na vystrojenou nevěstu. Nenadále překvapení to bylo ovšem ženichu a všem hostům nejvyšší nemilé; ale svatba byla přece, a ubohá, kterou jednak lítost a bolest, jednak i zlomyslnost a mstivost k tomu kroku byla dohnala, musila ten svůj nerozvázný krok ve vězení odpykati, pokutu zaplatiti, i náhradu dáti. Ale co platno, jen když ženské vášni a zlomyslnosti učiněno jest zadost.

(Pokračování.)

Maličkosti.

(*Jos. Štastný.*)

(Dokončení.)

XII.

Mnohou ušed chodec v potu mlí,
v palác vkročí paní milostné;
smutně mluví slzy žalostné,
jak chudému dlouhá cesta k cti.

Přislubuje mravy, stálou pílí,
kynou naděje mu radostné;
nyní ještě ruce bělostné
přijímejte díky v této chvíli!

Mnoho dostal, děkuje jí mnoho,
políbil jí obě ručinky.
Kdož by neměl velkou radost z toho?

Tvář pak paní hněvně se již rděla.
„Neznáte snad ještě způsobů?“
Na zvyk, v srdce, prostá, nehleděla.

XIII.

V krásném háji slaviček mne vítá.
Děkuji mu v duchu tichounce, —
polib sýlám vzhůru sladounce —
a hned druhů množství kol mne lítá.

Ve mé hlavě se mně nyní svítá.
Lehnu na mech sobě lehounce,
když dopěli, mluví slabounce
k vlasti duše božskou hudbou zpitá:

„Co pak ti mám, pěvče, za to dáti,
když uvykl svět již pěvkyním
na prkně dnes růže, věnce stláti?“

„Na odměnu hlas můj málo plesá,
zadarmo já pěji Čechii,
lide, hudba zdarma v lánu lesa!“

XIV.

„Velký trest! neb velká moje vina!“
nařiká si malý vinníček,
„neodpustí nikdy tatíček,
leč ho pohnou slova maminčina,“

Sepnouc ruce malá Vilémína.
Jak jest skromným každý prstíček!
Malík hladí druhý maliček —
plačky jemné pláče šelmovina.

Prosit umí jako žádné dítko! —
Srdce matky hned se zjemnilo;
péče, lásky potřebuje kvítko.

Jde ku muži — a ten již se zvedá,
jímá Minku v sladké objetí.
Nikdo tolik jako matka nedá!

XV.

Jaro zkvetlo — vše snad život dýše —
sluncem září nebe modravé,
v lesku skví se věže šedavé
a hrad starý mládne u své výše.

Dole ale smutno — pusté chýše,
dumky pějí toky bublavé —
hlávky sklání stromy bělavé,
jež se pnuly k nebi v hrdé pýše.

Rakev nesou — a cesta ta dolem
slzou sterou všude zrosena —
věnců stuby černé vlní kolem.

„Sluho Páně!“ každý smutně hude,
„škoda, tebe, srdce nejlepši!
Kdo nás nyní v srdci nosit bude?“

XVI.

Dlíš snad kol mne stále, matko milá!
Smějí na mne tvé se tvářičky,
objímají bílé ručičky —
bílá loktuš. — celičká jsi bílá:

Nebi věrná, v pracích ve všech čilá,
duší byla's naší světničky,
otce, bratry a tři sestřičky
jasem oka již jsi oblažila. —

Jednou ale byly malých boje,
každý matce chtěl být milejší:
„Tvá jest méně, více matka moje!“

„Každému jsem celou,“ sladce praví.
Kdo z nás tomu asi rozuměl,
že se láska v částech celá slaví?

XVII.

Chrámem zavzněl velebný zpěv věrných,
hlas jich vchází v jarní přírodu,
chorál vstoupá božím po hodu
v klenbu nebes výšin nedoměrných.

Tamo ale běda! Po dnech perných
zpěvem spustlým plní hospodu —
chudí duchem po svém rozchodu
peníz nesou na stůl krčem herných.

Oni ssali v sebe bohovitost,
srdce posvětili modlitbou,
doma se jim množí mohovitost.

Zde však v duši, doma plno zmatku!
Pravda stará opět vítězí:
„V chrámě nepromodlíš svého statku!“

XVIII.

Nejsou města, zámky, ani hrady
velikánů vřdycky domovem,
často pod chudičským pod krovem
zrodily se ctnosti — duše vnady.

Neslav též jen pěvců, reků řady,
bratře ozdobným svým hovorem!
Často pod klášterním příkrovem
žil rek větš, prost vši chyby, vady.

Aniž věř, že koho štáva vinná
k vyšším roznitila ideám,
než-li časem voda Sázavina.

Měř však sílu ducha podle ctle,
jenž, čím více s nebem spojuje,
tím jest větším mistrem ve svém díle.

XIX.

Sláva těm, již na oltáři vlasti
život kladli v oběť zápalnou,
věnce aspoň na nich nevaďnou

Sláva těm i, již dovedli klásti
odpor bludům rukou železnou,
kteří pérem, řečí vítěznou
klam i šalbu vrhli do propasti!

Stokrát ale veleben buď, duchu,
který církvi rámě propůjčiv,
též i k prosbám vlasti kloníš sluchu!

Neboť to jest cesta žití tvého:
„abys oběma se zasvětě
spěchal slavně v náruč Všemocného!“

Holešovice a Bubny.

Historické upomínky od *Frant. Vacka*.

(Pokračování.)

II.

Kostel sv. Klementa v Bubnech těšil se vzorné péči křížovníků božího hrobu z kláštera Zderazského. R. 1298 vyprosili mu v Římě zvláštních milodarů duchovních. Téhož roku dne 28. března vydán byl list, kterým dva hodnostáři církevní při dvoře papeže Boniface VIII. povolují odpustky 40-denní všem, kdož by naplníce výminky od církve stanovené, přítomni byli službám božím v kostele Bubenském o hodech nejslavnějších narození, vzkříšení a nanebevstoupení Páně, seslání Ducha sv., jakož i o svátcích Mariánských a posvěcení chrámovém, ba i těm, kteří ukáží se býti dobrodinci kostela sv. Klementa.)*

Ke předním dobrodincům chrámu toho čítati dlužno dva poddané královny Elišky v Bubnech, kteří sluli *Ursové* a r. 1311 *darovali pozemek* ke zřízení kostela a hřbitova. Jak se zdá, nehověl starý chrám Bubenský potřebám věřícího lidu buď pro obmezenost buď pro chatrnost svou; i pomýšletí bylo ochráncům jeho na novou stavbu. Darování příhodného pozemku přijali tedy ochotně představení kláštera Zderazského a dali si je potvrditi od královny Elišky listem posud zachovaným ze dne 25. července r. 1313, jenž v překladu zní asi takto: „Známo činíme, že k prosbám řeholních křížovníků božího hrobu z kláštera Zderazského v Praze schválili jsme darování země učiněné skrze Ursa a jiného Ursa, poddané naše v Bubnech, ke zřízení kostela a hřbitova tamtéž, . . . chtějice tomu, aby svrchu řečení řeholníci a nástupcové jejich svobodně a pokojně na všecky časy budoucí v držení měli onen pozemek, kostel a hřbitov, jakož i *starý kostel a hřbitov* tamtéž od minulé doby mají v držení.“**) Starodávný kostel sv. Klementa byl téhož roku postaven na jiném místě nežli předtím, to jest nepochybně na svém místě nynějším.***)

Farní kostely města Pražského náležely, jak známo, ve 14. století k *dekanátu*

Pražskému aneb *městskému*. K témuž děkanství počítány byly také kromě města kostely v Bubnech, sv. Pankráce ve Krušině, sv. Jana v Oboře, kostel v Ovenci, v Podolí a ve v Psárech pod Vyšehradem.

Z knih konfirmačních, které založeny byly snahou prvního arcibiskupa Pražského Arnošta z Pardubic, známe jména některých *farářů Bubenských* z doby před válkami Husitskými. Byli to vesměs kněží z kláštera křížovníků Zderazských. Když sřekl se r. 1357 bratr *Heřman* duchovní správy v Bubnech, podal probošt Jindřich za faráře ke kostelu sv. Klementa *Mikuláše*, který potvrzen byv od arcibiskupa Arnošta dne 9. června 1357, uveden byl do úřadu svého od plebána u sv. Petra na Poříčí. Týž Mikuláš stal se tuším převorem a postoupil kostel Bubenský knězi Michalovi. R. 1359 složil dobrovolně farář *Michal* hodnost správce duchovního v Bubnech a nástupcem jeho jmenován byl od probošta Mikuláše bratr *Michal*, jež potvrdil arcibiskup Pražský dne 2. prosince. Plebán Michal zemřel r. 1380, maje za nástupce bratra *Mikuláše* potvrzeného dne 10. září 1380.**) Mikuláš spravoval faru Bubenskou až do své smrti r. 1389. Po něm přišel křížovník *Jošf*, jenž setrval v Bubnech za tři leta (1390—93). Do r. 1417 byl plebánem při kostele sv. Klementa v Bubnech bratr *Hensl* a nástupcem jeho stal se křížovník *Jiří*.

Co se tkne pozemkův a usedlostí Bubenských ve století 14., známo jest, že částka vsi té asi se 40 korcí polí byla majetkem *kláštera Zderazského*.***) Mimo to vidno jest ze zprávy svrchu podané o darování země ke kostelu sv. Klementa, že *královna Eliška*, choť Jana Lucemburského, a snad i dědicové její byli pány některých statků Bubenských, majíce tu poddané sedláky (pauperes). Tři dvory v Bubnech náležely tenkrát k *purkrabství Pražskému*. Od které doby drželi je purkrabové, nedá se více zjistiti, neboť zmínka o dvorech těch děje se teprv k r. 1320, kdy dne 24. května

*) Libri Conf. I. str. 52, 109; III. a IV. str. 139.

**) Tomkovy Děje Prahy V. str. 208. — Litovati jest, že arcijahen Pražský Pavel z Janovic nedal ničeho poznamenati o kostele Bubenském a osadě k němu hledící, když na podzim r. 1379 visitoval chrámy dekanátu Pražského.

***)) Tomkovy Děje Prahy III. str. 115.

*) Emlerova Regesta II. str. 770.

**) Regesta III. str. 15. Původní list ochraňuje se v c. k. dvorním archivu Vídeňském.

***)) Tomkovy Děje Prahy II. str. 262 n.

postoupil je směnou král Jan Lucemburský ku *probošství* kostela Pražského.*) Mimo tři dvory, z kterých vycházelo ročního platu půl druhé kopy grošův, měli purkrabové v Bubnech jednoho podsedka (subses), to jest poddaného hospodáře, který původně tam neseděl, nýbrž od jinud se přistěhoval; a i toho prepustil král ke probošství u sv. Víta**). Z Bubnů odváděla se ročně *čtyři kuřata* ke kapli sv. Antonína ve dvoře arcibiskupském (u sv. Tomáše), jak dosvědčil listem r. 1359 správce kaple arcijahen Plzeňský jménem Depold.***)

Prodlením času přešly usedlosti Buben-ské větším dílem do rukou soukromých držitelův. Na počátku století 15. byl pánem v Bubnech urozený rytíř *Heřman z Jeřeně*. Zemanský rod, z něhož pocházel, měl jméno své po dědině zvané Jeřeně ne daleko Váleče v nynějším okresu Buchovském. Člen rodu toho Oldřich z Jeřeně uvádí se za svědka při listině z r. 1289. Jan z Jeřeně, kanovník u sv. Víta (1378) a arcijahen Hradecký (1386—95), měl bratra Heřmana, který se psal rytířem z Jeřeně, jinak z Nečtin a seděl na Hrádku. Heřman byl podacím pánem kostela Skytalského, kostela v Liticích, kde bratr jeho Jan byl farářem a konečně kostela v Ojprnicích. R. 1407 připomíná se též rytíř Heřman z Jeřeně (aneb méně správně řečeno „z Jeřan“) sezením v Bubnech.†) O dvanácte let později (r. 1419) mluví se o jiném zemanu *Frencinovi z Buben* jakožto majiteli některého zboží ve vesnici téhož jména††).

Nebude od místa, jestliže uvedeme tuto některé historické upomínky, pokud táhnou se k Bubnům a nejbližšímu okolí jejich. Za krále Václava I. (1230—53) obehnáno bylo Staré město Pražské hradební zdí, která počínajíc na břehu Vltavském, pokračovala nynější Trídou Eliščinou tak,

*) Tamtéž I. str. 347, 373. II. str. 262.

***) Regesta III. str. 242: Item cum tribus curiis in Buben dimidiam alteram sexagenam solventibus et uno subsidio.

****) Libri Erect. I. str. 6.

†) Porovnavše některá místa knih konfirmačních (III. IV. str. 103, 169; V. str. 249, VI. str. 3, 202), shledali jsme, že Heřman z Jeřan, o kterém mluví Tomek v Dějích Prahy II. str. 263, není nikdo jiný, nežli bratr kanovníka Jana z Jeřeně, jichž obou dotýká se Tomek slovy uvedenými III. str. 174 n.

††) Tomkovy Děje Prahy II. str. 263.

že Poříčí ležící proti Bubnům zůstalo mimo město. Kolem Poříčí přicházelo se k ostrovům Vltavským, odtud pak brodem bylo se lze dostat na levý břeh řeky. Když r. 1248 vypukla bouře v Čechách proti Václavovi I., jehož syn Přemysl Otakar postaven byl v čelo nespokojencův, uchýlil se král do Moravy a sebrav tu dostatek vojska, přitřhl v únoru r. 1249 ke Praze a usadil se na Vyšehradě. O několik dní později hodlaje zmocnit se hradu Pražského, vytáhl Václav s celým vojskem svým, přebrodil Vltavu blíže zdi městských proti Bubnům a obešel hrad, rozložil vojsko mezi Strahovem a Břevnovem.*) Syn a nástupce jeho Přemysl Otakar II. (1253—78) pojav za manželku Kunhutu, dceru knížete Ruského Rostislava, dal se zároveň s ní korunovati na království České o hodě Božím vánočním r. 1261. Ke slavnosti té dostavilo se tolik vzácných hostů, že ani hrad Pražský nemohl jich obsáhnouti. I dal král Přemysl zříditi na poli Letném mezi Bubny, Bubeněm a Holešovicemi několik stavení ze dřeva a upraviv v nich prostranné a nádherné síně, častoval slavným způsobem po dva dni všechny hosti své.**)

Za panování císaře Karla IV. (1346—78) a syna jeho Václava IV. zvelebovalo se nemálo okolí Pražské tím, že zakládány byly po stránkách posud neplodných vinice a zahrady, které staly se ozdobou krajiny a poskytovaly hojného užitku svým vzdělavatelům. Nad bývalou zahradou Jezuitskou na místě nynějších hradeb založena byla vinice řečená Plesenštýn. Na svahu pole Letného k Vltavě prostírala se v místech nynějších Sadů korunního prince Rudolfa vinice již r. 1352 připomínaná a náležela i se sousedními lomy kamennými držitelům mlýnů Olbramových na Starém městě Pražském. Odtud k východu na sklonku pole Letného k Bubnům ležela jiná vinice, jejížto majitelové nejsou nám blíže povědomi.***)

Císař Karel založiv Nové město Pražské, spojil je se starodávným Poříčím a opevnil zdi a příkopem, které se táhly od mlýnů Helmovských až k Vyšehradu. U počátku hradeb za branou Poříčskou stál

*) Recedens de Vyssegrad, flumen Vltavam sub villa Buben cum omni exercitu suo secure transvadavit. Cosmae Cont. str. 374.

**) Cosmae Cont. str. 405. — Palackého Dějiny II. 1. str. 47.

****) Tomkovy Děje Prahy II. str. 262.

mlýn řečený na Kamení. K mlýnu tomu náležel také *přívaz* přes řeku k Bubnům. I lze souditi z toho, jakož i z okolností, o kterých zmíníme se později, že ve století 14. přejíždělo i přecházelo se tudy přes řeku jako před tím.*)

(Pokračování.)

U rakve.

(Za *† P. Václavem Alexou.*)

Ty spíš! — a kolem v kruhu Tvoji bratři,
v jich oku slza, v slzách láska patří
teď k Tobě a ret jak by se chtěl ptáti:
„Tak drahý byl's nám — a přec odšel's spáti?!”
Tvůj život tichý byl jak vůně květů,
jak list, když k zemi padá volněm v letu;
jak západu nach v mraku když se trátí
a ještě kolem hory, skály zlatí,
ten úsměv vítězný v tvé bledé tváři
nám tiše kyne, v ústrety nám září,
jak vábil by nás kams v ten hvězdný eden,
kam před námi byl krok Tvůj Bohem veden.“
Však ret Tvůj jak by chvěl se kolem:
„Nač, bratři moji, zříte ke mně s bolem,
nač slza z očí vašich teskně kane?
já nejdu spat, mně světlo věčné plane;
kam krok můj stoupá v opojení,
tam není smrti, proměny víc není,
tam život plný blaha, plný štěstí,
jenž anděly zřím níž se ke mně nésti;
nuž, bratři moji, nač víc slzež v pláči
má noha s jasotem vstříc Bohu kráčí —
však za tu lásku vaši v pozhénní
má ruka mrtvá nad vámi se skání“ . . .
Kol bratří v dumách stojí a jim s očí dolů
proud slzi splývá — radosti či ještě bolu? —

Xaver Dvořák.

V pátek o 3. hodině.

Napsal dr. Eug. Kadeřávek.

Kdo myslí na smrt Kristovu tak, jak církev sv. přikazuje, k rozmnožení slávy Boží a svému spasení velice přispívá; přede vším páteční hodina třetí k tomu slouží, aby nám živě na myslí tanula smrt Jeho. Ale nebudme my, kněží, pamětlivi pro sebe Syna Božího umírajícího; dbejme o to, aby k Němu lnuli také naši svěřenci. Kněz tedy, jenž učí mládež študující, dobře jim poslouží, promluví-li k nim

v pátek o kříži; tři minuty, jež k tomu věnuje, pro vědu nikterak nebudou ztraceny, poněvadž smýšlení křesťanské snahy vědecké rozněcuje.

I.

Když nepřátelé kříže Kristova Jezuitu vyháněli z jižní Ameriky, odporovali Indiáni volající: „Nevyhánějte naše otce, kteří nás učí milovati Boha.“ — Pravou důstojnost, dokonalost a blaženost nám připravuje láska k Bohu, kterou kromě víry křesťanské žádné náboženství netoliko neudílí, ale ani nehlasá. A kdo by nemiloval Boha, o němž věří pevně a živě, že z nevýslovné lásky k nám vydal Syna svého na smrt potupnou, aby nás spasil. Prosme tedy za tuto lásku, a Bůh nám ji milerád vstřípí.

II.

Jednoukráté tázal se kdosi svatého Tomáše Akvinského, odkud by učenost theologickou a filosofickou, v pravdě úžasnou měl. „Spasitel ukřižovaný jest mi učitelem,“ odpověděl a ukázal na kříž. — Sv. Tomáš sice měl od Boha znamenité nadání přirozené, učil se velmi pilně a slyšel učitele výborné; ale hlavním pramenem byl mu kříž. Chcete-li tedy, jinochové študující, dosíci pravé moudrosti, nejen učiti se musíte, ale také utíkati se k Spasiteli ukřižovanému, jenž jest moudrost sama a rozdavač její.

III.

Slavný sochař, Achtermann, meškaje v Římě, pokoušen byl od jedné Římanky mladé a krásné, která v domě protějším bydlila a z okna všelikými prostředky jej sváděla. Nevěda si jiné rady postavil na své okno kříž; který také skutečně Římanku zastrašil, poněvadž poznala, že Achtermann jest vroucím ctitelem kříže. — I na nás doléhají mnohá pokušení, zvláště proti čistotě; sami jim neodoláme, kříž jediný nám pomůže k vítězství. S Kristem Pánem přemůžeme svět ke hříchu nás svádějící. *In hoc signo vinces.*

(Pokračování.)

Podobenství, paraboly a bajky.

X.

Loď plující mořem skalnatým.

Zprávce lodi plující mořem plným skalisek nemůže si vésti dost obezřetně. Sotva že se byl vyhnul jednomu skalisku, již zase vráží na

*) Tamtéž II. str. 280.

jiné. Sotva že loď vyvázla z nebezpečností již nastrojeného jedním úskalím, již zase přichází v nebezpečnost, aby se neroztříštila o jiné úskalí. Jakby tedy zprávce lodi chyboval, kdyby dostav se bez úrazu s lodí svou z nebezpečného místa skalnatého se těšil, že již má vybráno! Jak jest mu potřebí hned zase připravovati se na nové nebezpečnosti, očekávati a chrániti se nového úskalí. A jen tak šťastně přestojí všecku plavbu mořem skalnatým. —

I v tom podobá se život křesťanský plavbě po moři. Jestli křesťanský život náš pravou plavbou mezi samým uskalím. Mámeť proč se radovati, přestojíme-li jaké pokušení tak, že nehřešíme. Ale tato radost může nás lehce tak omámiti, že nepozorujeme, jak nám již zase nové nastává pokušení, a že zůstáváme bez starosti k tím větší zkáze své. Po šťastné přestálém pokušení hned zase připravujeme se na nové. Zvítězili-li jsme nad lakomstvím, nad tělesností, bojmež se, aby z toho vítězství zase nás nezachvátila bezstarostná pýcha. Zvítězili-li jsme nad pýchou, tak že pokorně uznáváme sami sebe za slabé, za hříšné, chraňmež se, abychom zase neupadli v jakési shovívavé nadřívání sobě. Přemohli-li jsme tak bázeň lidskou, že zmužile hájíme víry své, že neohroženě horlíme proti nepravostem jiných, na to již hned se připravujeme, aby nás zase nepřemáhalo nepřátelství k samým osobám bloudících neb hřešících. Dospěli-li jsme k milování bližního, mějmež starost, abychom nebyli zase strženi tam, kdež se posilují bludy a hříchy. A jen tak, budeme-li se vždy opatrně připravovati na nové a nové pokušení, budeme-li, jak nás napomíná Spasitel náš, vždy bdíti a se modliti (Sv. Mat. 14, 38): nepřijdeme v pokušení, jež by nás strhlo v propast nepravosti; zachováme se mezi tolikerým úskalím tohoto světa až do konce bez úrazu na duši své.

Štěp roubovaný.

Šestiletý Tomášek právě přišel k tomu, když byl otec jeho štěpu krásně srostlému ale trpké ovoce nesoucimu uřezal všechny větve košaté jeho, když ještě každý pahýlek zbylý po uříznuté větvi rozštěpoval, aby tam vrazil jeden z klínků, jichž měl plnou hrst, a když pak na každou tu rozštěpinu navěšoval chumáč mechu.

„Ale tatínku! cos to udělal,“ tak začalo pachole bédovati a otci vyčítati, „ty jsi zkazil tak krásný strom; jak smutně teď vyhlíží s těmi mechovými palicemi svými! ach! již nebudu z něho chroupati jablíčka.“

Darmo otec dobrý chlácholil naříkajícího synáčka svého, že tomu ještě nerozumí, aby

jen čekal trpělivě, že se dočká toho, kdy se ukáže, jak bylo dobře, že on otec tak nemilosrdně jak se zdálo naložil se štěpem zdravým. Ale Tomášek nikomu nedal si vymluviti, že otec velikou udělal chybu, že zkazil krásný strom. Ale zatím klínky v rozštěpinách vsazené rašily, pouštěly ratolesti, ratolesti vzrostly v silné větve, větve se osypávaly květem, a z květu dospěla a uzrála krásná, nová, vzácná jablka. A zatím i Tomášek rostl, chodil do školy a ve škole také se učil, jak se roubují stromy, jak klínky vražené do rozštěpených suků jejich nejsou leč živé rouby vzaté ze vzácných stromů ovocných. A teprv, když byl okusil nového ovoce dozralého na štěpu otcem zroubovaného, jak jest lahodné proti předešlému trpkému, sprostému: sám na sebe se hněval zpomínaje si, jak dováděl proti otci, když jim dětem k větší radosti ořezával štěp sprostý, a když jej zušlechtoval rouby vzácnými k nesení ovoce chutnějšího. Teprv pak odprošoval otce, že tak málo se důvěřoval v moudrost a lásku jeho.

„Tehdáž milý synu!“ upokojoval otec Tomáše zmoudřelého, „byl jsi ještě děčko nerozumné, nezkušené. Ale“ — mluvil dále otec bohabojný ke všem dětem a domácím svým — „nejinak i my velcí se zachováváme k Bohu, nebeskému Otci svému. Jak se hned proti Bohu bouřiváme, kdykoliv na nás sešle cos protivného! Jak zoufale to hned prohlašujeme za největší neštěstí své! Nač zapomínáme? Že my lidé proti Bohu nejmoudřejšímu a nejdobrotivějšímu jsme daleko ještě nedospělejší a nerozumnější děčka, než jakékoliv nedospělé děčko jest proti pozemskému otci svému, že my nikdy nejsme s to porozuměti vši moudrosti a lásce Boží, a že my v nejmoudřejší a nejdobrotivější prozřetelnost Boží tím více se máme důvěřovati. Jak často dříve nebo později již zde na světě shledáváme, že co se nám zdálo od Boha protivné, ukrutné, že nám to přineslo ovoce nejsladší. A teprv na věčnosti se přesvědčíme, jak všechna protivensství nám od Boha na světě seslaná byla nám k samému dobrému; teprv pak ze všech na světě přestálých hořkostí svých budeme okoušeti ovoce samé radosti, radosti věčné, jak nás ubezpečuje sv. apoštol říka: „Mám za to, že utrpení tohoto světa nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás.“ Řím. 8, 18. A kdykoliv se nám přihodí, co se nám nelíbí, co se nám protiví: pokaždé si myslíme, že Bůh i k nám volá: „Co já činím, ty nevíš, ale zviš potom.“ Sv. Jan 13, 7.

Karel Otman.

D O P I S.

Z Ostrová, dne 3. listopadu.

(Pohřeb veled. pána. p. Jana Lindackera, kn. arc. vikáře.)

Krutě rádí letos morana v řadách duchovenstva naší milé arcidiecése a zdá se nám, jakoby blahé paměti zesnulý náš arcipastýř volal ty staré bojovníky, aby okolo něho i po smrti se shromažďovali, jako to s láskou činili za života. I v těchto dnech opustil nás věrný církve sv. služebník, horlivý pastýř oveček ve své osadě. Bleskem rozletěla se zpráva: Veled. pan Jan Jindacker, kn. arcib. vikář okresu Jáchymovského raněn mrtvicí. Bleskem však též působila na nás zpráva ta a žal rozhostil se v srdcích všech, kdož zesnulého znali. Jan Lindacker narodil se 30. října 1816 v Chebu, kdež i studia přípravná konal a vstoupiv potom do kníž. arcib. semináře Pražského byl tuto r. 1839 na kněze posvěcen. Za kaplana ustanoven do Abertan, kdež až do své smrti pobyl. V prvních letech podrobil se přísným rigorosům, jež s prospěchem velmi dobrým obstál. V duchovní správě byl velmi horlivým, nedbaje obtíží a překážek snažil se osadníkům svým všemožně pomoci. Neunavným byl ve škole, horlivým v kostele, rádcem otcovským v obci, jež mnoho, mnoho jemu děkuje. Kolik synů Abertanských s pýchou říci může: Co jsme, jsme jím učiněni! K osadě své hlul láskou velikou. Za zásluhy, jakých si jako kněz a občan získal, byl vyznamenán. Tak l. 1880 jmenován osobním děkanem a ještě téhož roku vnesena na něho důstojnost vikáře. R. 1881 obdržel v Pánu zesnulý zlatý záslužný kříž s korunou od Jeho Veličenstva a letošního roku jmenován čestným konsistorním radou. Čtyřicet šest let působil v Abertanech, a ký tu div, že osadníci na něm lpěli s láskou, ký tu div, že v den jeho úmrtí i pohřbu ni jediné oko nezůstalo slzami nezarosené? a to tím více, ježto každý věděl, co vše v něm ztrácí. Jsa milovníkem hudby, dbal pečlivě o zpěv a hudbu kostelní, a o pontích sousedních oslavoval Boha hrou na varhany. Dne 26. října zasedl po svém zvyku k harmoniu a delší dobu hrál. Ustál potom a osadník jeden přišel na radu k duchovnímu svému rádcí, nalezl téhož s hlavou skloněnou, nepohnuta sedícího u harmonia s libým usměvem ve tváři, který jakoby zvěstoval: „vzácnáť před obličejem Páně smrt' svatých Jeho!“ Smutný den 29. října shromáždil naposled kolem rakve zesnulého duchovní z blízka i z dále, shromáždil osadníky milené, již spěchali naposled polibiti ruky té, která jim tak často žehnala, která

vždy pomocně přispěla. O 10. hodině odebral se důst. p. R. Lindner, děkan a sekretář vikariátu Jáchymovského v průvodu 18 kněží do chrámu Páně, kdež odbyvány církevní hodinky za mrtvé. Po těchto odebralo se vel. duchovenstvo do fary, kdež po odbytých obřadech zpěváci kostelní dojemnou píseň zapěli. Z fary vynesli duchovní svého upřímného spolubratra, načež nesena rakev střídavě od spolků: veteránského, hasičského, zpěváckého a lesních dělníkův. Průvod hnul se po náměstí, kdež s četných budov prápory vlály, a některé z domů i osvětleny byly. Za školní mládeží ubíral se spolek veteránský, zpěváci a lesních dělníkův; za těmito zpěváci, duchovenstvo a pět družiček, z nichž jedna záslužný kříž, ostatní čtyři věnce obcí darované nesly. Za rakví četné ověncenou kráčel bratr zesnulého s dcerou a zetěm, č. k. hejtman Jáchymovský mezi vel. p. J. Endtem, kaplanem Abertanským a p. J. Kreislem, super. kláštera Maria Sorského; za těmito obecní zastupitelstvo, osadníci a sbor hasičský, jenž průvod uzavíral. U dveří chrámových převzalo opět duchovenstvo rakev a vneslo ji před oltář. Okamžik ten byl dojemný! Kostel pln zbožného lidu, a lid ten v usedavém pláči. Zřeli jsme s patrným pohnutím, jak mnozí údové zpěváckého spolku slzy zadržeti hleděli, majíce pozdraviti přítele svého dojemným zpěvem. Po slavném requiem promluvil důst. p. R. Lindner krátce o životě zesnulého, ukázal na lásku, jakou zesnulý k svým osadníkům, na bratrskou upřímnost, jakou zesnulý ke svým podřízeným spolubratřím na jevo dal. Řeč jeho nehledaná nalezla srdce všech otevřená a mohlo-li komu ulehčeno býti, učinily tak slzy upřímné soustrasti. Po velmi dobře provedeném „Libera“ a obřadech hnul se průvod pohřební v témž pořádku ke hřbitovu, kdež vel. duchovenstvo se zástupci jednotlivých spolků rakev do hrobu spustilo. Smutně ubíral se průvod potom do kostela ke slavnému „Salve Regina,“ vždyť kráčely tu sirotky bez svého duchovního otce, vždyť opustil dobrý pastýř ovečky své, aby za lásku a obětavost korunován byl korunou věčné slávy! Pokoj popelu Jeho! Odplatíž Mu Bůh vše dobro, jaké kdy komu prokázal. —

K R O N I K A.

Z Prahy. Pobožnost 40-hodinná koná se od 16.—20. listop. u sv. Jakuba a od 21.—25. t. m. u Panny Marie Vítězné na Malé straně u bývalých Karmelitánů.

— **Ke statistice hluchoněmých.** Dle 4. výroční zprávy královéhradeckého ústavního prp hluchoněmých jsou v Čechách, v arcidiecési praž-

ské 1124 hluchoněmí s 330 dítkami školou povinnými, v diecési královéhradecké 1476 hluchoněmých s 511 dítkami šk. pov.; v diecési budějovické 1053 hluchoněmých s 333 dítkami šk. pov.; v diecési litoměřické 795 hluchoněmých s 195 dítkami šk. pov. Jest tedy v Čechách úhrnem 4448 hluchoněmých s 1369 dítkami šk. pov., a ježto dle posledního sčítání lidu jest v království Českém 5,560,000 obyv., připadá tedy na 1250 osob 1 hluchoněmý, a na 4060 jedno hluchoněmé dítě šk. povinné.

Z Říma. Sv. Otec vydal okružní list (encykliku) o křesťanském základě státu, datovaný ze dne 1. listop. — Dne 7. t. m. přijal Sv. Otec ve zvláštním slyšení P. podpřevora Sarkandra Navrátila z Rajhradu a Dra. Friesse, benediktina z kláštera Seitenstettenského, kteří, jak známo, pokračují v archiválních pracích z dob papeže Klementa V. Pochválil oba za velikou píli jejich, vyslovil politování, že třetí, jenž dosud při práci té byl účastněn, — P. Karel Šťastný z Rajhradu — pro churavost nemůže dále v Římě pracovati. Pak přijal v papežské knihovně Mathonově v Brně vydané spisy: „Život blah. Panny Marie a sv. Josefa“ i dílo neanavého Msgr. dr. M. Procházky: „Život sv. Methoda“ a historická některá díla dra. Friesse. Povzbudiv dotčené kněze k další práci udělil jim požehnání. Sv. Otec jest úplně zdrav a výborně vypadá.

Literární oznamovatel.

— „*Sebrané spisy Frant. Pravdy*“ vydané nákladem knihkupectví Kobrova, dospěly v dílu I. k seš. 2., ve kterém nalezneš pěkný obraz ze života pode jménem: „V davky“ a „Láska za lásku.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Burggraf*, far. v Annabergu, 4. listop. 1885, (nar. 20. září 1829, vysv. 26. července 1854);
- p. Ignác *Kubasta*, far. v Citově, 7. listopadu 1885, (nar. 10. června 1826, vysv. 29. července 1852);
- P. Jakub *Dvořák*, kněz ř. premonstr. a far. na Strahově, 10. listop. 1885, (nar. 10. května 1810, vysv. 7. srpna 1836).

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Manlik*, kapl. v Holostřevěch (Hollezriebe), za zat. katech. v Slavkově (Schlaggenwald);
- p. Frant. *Seda*, kapl. v Schönfeldu, za kapl. v Holostřevěch;
- p. Karel *Gross*, far. v Radošově (Rodisfort), za far. v Oschelině;

- p. Jos. *Schneider*, far. v Krašově, za far. v Tmani;
- P. Rafael *Liška*, kněz ř. premonstr. v Teplé, za kapl. v městě Teplé;
- P. Jos. *Mergl*, kněz ř. Maltauského a kapl. v Horažďovicích, za koop. u P. Marie Vítězné v Praze;
- p. Adolf *Wagner*, kapl. Chebský, za admin. v Annabergu;
- p. Jos. *Roscher*, admin. in spirit. v Annabergu, za kapl. v Chebu;
- p. Jan *Tvrzník*, zám. kapl. v Dolních Beřkovicích, za admin. v Citově.

Upřázdnené místo:

Citov, fara patr. p. Ferdinanda kníž. z Lobkoviců, od 11. listop. 1885.

V biskupství Královéhradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Trkal*, far. v Rosicích, 28. října 1885, (nar. v Chocni 25. dubna 1815, vysv. 28. července 1844).

Vyznamenán jest:

- p. Vinc. *Nývtl*, far. v Heřmanicích, obdržel exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Michalitschke*, kapl. v Lanškrouně, za far. v Ústrově;
- p. Ant. *Brdiček*, admin., za far. v Chlenech;
- p. Jan *Ráček*, kapl. Ledčský, za far. v Herálci;
- p. Fr. *Tomíček*, admin., za far. ve Vel. Úříně;
- p. Frant. *Kraus*, far. Podolský, za far. v Heřm. Městci;
- p. Ant. *Petráň*, neom., za kapl. v Sadské;
- p. Václ. *Jelínek*, podjahan, za vikaristu v Hradci Král.;
- p. Ant. *Šklíba*, ustanoven defin. katech. při měst. škol v Hlinsku, a
- p. Konrád *Syha*, taktéž v Rokytnici (Rochlitz);
- p. Jos. *Dimter*, far. v Dittersdorfu, vstoupil na odpočinek.

Upřázdnená místa:

Rosice, fara patr. náboženské matice, od 29. října 1885;

Dittersdorf, fara patr. p. kníž. Thurn-Taxisa, od 1. listop. 1885;

Vápenný Podol, fara patr. p. kníž. Kinského, od 10. list. 1885.

V biskupství Budějovickém.

Upřázdnená místa:

Hlavňovice, fara náboženské matice, do 28. listop. 1885;

Nezdice, fara patr. Jeho c. a kr. ap. Veličenstva, do 1. pros. 1885.

Milodar. Na chrám sv. Vitský darovali ctih. pp. alumnové učinivše mezi sebou v letošním školním roce prvon sbírku 6 zl. 25 kr. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Na památku letošního jubilea Svato- Methodějského.

I. Kázání

u příležitosti svěcení kříže nového, dře-
veného, v poli u Černé Hory, k jihu po-
blíže silnice, vedoucí k Závisti a do Brna,
konané dne 4. listopadu l. P. 1883 knězem
Meth. Halabalou, benediktinem rajhradským.

„A já, když budu povýšen
od země, všecko potáhnu
k sobě.“ (Jan XII. 32).

1. Tato slova prorocká, nejmilejší bratři
a sestry v Bohu, promluvil sám Pán a
Spasitel náš Ježíš Kristus před ukřižová-
ním svým, jsa Bohem vševědoucím: a slova
ta láskyplná platí až podnes, a platiti bu-
dou o dřevě sv. kříže až do skonání světa.
„Já, když budu povýšen od země (totiž
na kříži), všecko potáhnu k sobě,“ (totiž
láskou). Posvětiv právě kříž tento nový
s vysokým povolením nejdůstojnějšího
úřadu biskupského v Brně, hodlám nyní
s milostí Božskou k Vašemu poučení a
povzbuzení nábožnému, nejmilejší dítky
a draží dospělí, dokázati Vám, že kříž sv.,
kdekoli jest, výmluvným jest odznakem
1. naší víry, 2. naše naděje, a za 3. naší
lásky křesťanské. Poslyšte mne všichni
s bedlivou pozorností, když pokračovati
budu v řeči své ve jménu Páně!

I.

2. Kříž svatý jest odznakem *víry* naší
křesťanské. Když roku 323 po narození
Páně císař římský *Konstantin Veliký* ho-
tovil se s vojskem svým, v jehož řadách

bylo již hodně mnoho křesťanův, k roz-
hodné bitvě s protivníkem svým *Maxen-
ciem*, měl císař *Konstantin*, jsa ještě po-
hanem, zázračné vidění, spatřiv na nebi
jasný kříž, zářící jako slunce, s nápisem
prorockým a významným: „V tomto zna-
mení zvítězíš!“ Ihned dal *Konstantin Ve-
líký* upevniti znak sv. kříže, odznak to
víry křesťanské, na praporech vojenských,
k veliké radosti křesťanův, v jeho vojstě
sloužících, i stalo se milostí Božskou i
hrdinnou udatností vojinův nanej-
má křesťanských, bojujících statečně, že *Kon-
stantin* slavně zvítězil. Od těch dob za-
skvěl se kříž svatý; druhdy znamení hanby
a pokuty, nyní odznak slávy a vítězství,
odznak víry křesťanské, na korunách cí-
sařův i králův, na věži chrámův, na prsou
mužův hrdinských a zasloužilých, na oltá-
řích Páně i na hrobech, na horách i do-
linách, na cestách i náměstích, na skalách
i na mostech, v palácích velmožův i v cha-
trách chudiny, na krku žen a panen:
všude skvěje se kříž svatý, slavný a ví-
tězný to odznak víry křesťanské, jakoby
každému z nás hlasající: „V tomto zna-
mení zvítězíš!“ Ano křížem zvítězíš v ži-
votě i smrti; neboť v kříži sv. jest spása.

II.

3. Takto i kříž tento nový, právě po-
svěcený, jest odznakem víry křesťanské.
Stojí vedle cesty polní, jen z dřeva, jako
kříž Páně shotovený; leč každého člověka
okolo jdoucího neb jedoucího má vždy po-
učiti, povzbuditi a potěšiti. Vždyť jest ne-
toliko odznakem svaté víry naší křesťanské,
onť i odznakem naší naděje a důvěry v Bo-
ha. Svatou naší povinností jest, abychom
na Velehradě a po veškeré vlasti naší milé

a drahé slavili radostnou slavností tisíciletou na památku blaženého působení svatých apoštolů našich slovanských Cyrilla i Methoděje na Moravu. Nábožná pověst zachovala se mezi lidem, že i tuto krajinu moravskou sv. apoštolé naši na cestách svých apoštolských byli navštívili. Důkazem toho bývalý starožitný chrám sv. Klimenta v nedaleké *Lipůvce*, ovšem nyní v rozvalinách ležící. Navštíviv onehdy místo ono posvátné i památné, což nalezl jsem na troskách bývalého chrámu sv. Klimenta I., papeže i mučenníka? Nalezl jsem tam kříž svatý, vztýčený na místě tom posvátném, od mnohých poutníkův z okolí v čas bídě a neštěstí nábožně navštěvovaném, kříž svatý, z dřeva jen jako kříž Páně shotovený, ale kříž památný, slavný a vítězný to odznak víry a naděje křesťanské. Starožitná malba na obmítce v chrámu Bořitovském, druhdy pohanské to obětnici, neméně dosvědčuje, že svatý Method, apoštol a učitel slovanský, sám osobně navštívil krajinu tuto, a že hlásaje tu evangelium sv. kříže před tisíci a více lety, v půdě této postavil a posvětil *první* kříž, slavný a vítězný odznak to naší víry a naděje křesťanské. Za dvě léta, totiž r. 1885, hodláme opět s milostí Božskou na Velehradě, a po veškeré vlasti moravské, ano po veškerých krajinách slovanských, oslaviti tisíciletou památku blaženého úmrtí sv. Methoděje, apoštola i učitele našeho. A proto připravujte se k tomu všichni nábožným a vděčným srdcem. „Děti, strážte mne až do třetího dne!“ tak pravil sv. Method duchem prorockým v chrámě na Velehradě na květnou neděli I. P. 885. Tento kříž svatý, v poli stojící, ať každého mimo jdoucího neb jedoucího, ať je rolník neb měšťan, muž nebo žena, dospělý anebo dítě, mládenec anebo panna, stařec anebo stařenka, upamatuje na budoucí slavnost tisíciletou blaženého i svatého úmrtí sv. Methoděje, po Bohu zajisté největšího dobrodince našeho, apoštola i učitele slovanského, jenž přinesl nám Slovanům a Čechům kříž svatý, slavný a vítězný odznak víry a naděje křesťanské, odznak skalopevné *důvěry* v Boha. Byť i bouře hrozné zmitaly vetřichou i slabou lodičkou života našeho, vzhůru oči, vzhůru srdce! Na stěžni lodičky života našeho stkvěje se čarokrásně kříž svatý, slavný a vítězný to odznak naší víry a naděje křesťanské. A byť jsme i padli v boji zuřivém tohoto života, v boji čestném i slavném:

nad hrobem naším zaskvěje se bohdá kříž svatý, vítězný to znamení víry a naděje křesťanské.

III.

4. Kříž svatý jest netoliko znamením víry a naděje křesťanské, onť jest i slavným a vítězným odznakem *lásky* křesťansko-katolické. Dobře pravil Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, pravý Bůh a Král věčné slávy: „Zdaliž má někdo *větší* lásky, nežli ten, kdo život svůj položí za bratří své?“ A to učinil v pravdě on sám, obětovav z lásky k nám život svůj Otci nebeskému na dřevě svatého kříže. A proto „pro-rockým a vševědoucím duchem i hlasem“ vece i volá k nám: „A já, když budu povýšen od země, všecko potáhnu k sobě!“ totiž láskou. Kříž svatý jest tudíž slavným a vítězným odznakem lásky křesťanské, lásky katolické k Bohu i bližním, lásky k církvi svaté římsko-katolické, k vlasti a národu našemu, k jazyku mateřskému i národnímu. Bez lásky není pravého života, pravého blaha časného i věčného. Takovým odznakem lásky křesťansko-katolické jest každý kříž posvěcený, a tudíž i tento kříž dřevěný, v poli černohorském stojící a zbudovaný nákladem slavné a počestné obce černohorské. Srdečné a vroucí díky budtež za to slavnému výboru obecnímu městysu Černé Hory! Kříž svatý jest zajisté dědictvím našim cyrillo-methodějským; onť slavným a vítězným odznakem naší víry, naděje i lásky křesťansko-katolické. Sv. *Jan Damascenský* píše: „Kříž jest štítem, zbraní, znamením vítězství, dle něhož nás anděl smrti poznává, a pročež odchází, aniž by nám uškodil.“ Ano, v pravdě! Kříž svatý jest slavným a vítězným odznakem naší víry, naděje i lásky křesťansko-katolické v životě i smrti, ano i po smrti ještě nad hrobem vznáší se a stkvěje jako vítězný znamení naší víry a naděje v budoucí vzkříšení všeobecné!

Závěrek.

5. V kříži jest naše spása, nejmilejší. Neboť kříž svatý jest, jak jsem Vám právě s milostí Boží dokázal, slavným a vítězným odznakem naší víry, naděje a lásky křesťanské. A proto upamatujte se na to všichni, a jedenkaždý z Vás, nejmilejší dítka a dospělí, kdykoli vedle tohoto kříže právě posvěceného pojedete aneb kráčeti budete. Vy mužové a rolníci, jdoucí aneb jdoucí mimo do práce anebo z práce polní,

pilně pracující v potu tváři své, učte se trpělivosti a vytrvalosti z tohoto kříže svatého, vy ženy křesťanské učte se poslušnosti a pokoře pohledem na kříž tento svatý, vy mládenci a panny zachovejte čistotu a nevinnost svou vítěznou zkrání a štítem sv. kříže, vy dívky školní učte se láse i vděčnosti k rodičům i učitelům svým, k duchovním a tělesným dobrodincům svým, z otevřené vždy knihy kříže tohoto svatého, vy starci a stařenky poklekněte nábožně a často u tohoto svatého kříže mimojdouce, a pomodlete se nábožně a vroucně za církev svatou katolickou, za sebe, za vlast i národ náš; ano všickni v Pánu zde shromáždění přistupte nyní a polibte nábožně i vroucně kříž tento svatý, slavné a vítězné znamení naší víry, nádeje i lásky křesťanské. Amen.

II. Kázání

ranní a velké slavnostné, konané P. *Methoděm Halabalou* v Hulíně 15. srpna 1884, v den jubilea 25letého kněžství.

„Jednoho jest potřebí: Maria nejlepší částku sobě vyvolila, kteráž nebude odjata od ní.“
Luk. X. 42.

I.

Čtvrt století uplynulo, nejmilejší bratři a sestry v Bohu, od té doby, kdy jsem v tomto chrámu Páně, sv. *Václavovi* dědici česko-moravskému zasvěceném, poprvé přinášel Hospodinu oběť novozákonní: zároveň pak uplynulo i půl století od té doby, kdy jsem v tomto chrámu Páně farním pokřtěn byl vodou i Duchem sv. Toť zajisté veliká i drahocenná milost Boží, a tudíž slušno i spravedливо jest, abych na tomže místě uprostřed milých rodákův svých vděčné Hospodinu díky vzdal touto vzácnou slavností jubilejní 25letého kněžství svého. Avšak zároveň, nejmilejší křesťané i rodáci! Konáme dnes významnou slavnost nanebevzetí Blah. Marie Panny, královny nebes i země, slavnost Veliké Paní.

V knize moudrosti čteme následující slova zlatá: „O jak krásné jest pokolení cudné s jasností; nesmrtelná jest zajisté památka jeho, neboť i u Boha známé jest i u lidí!“ (Moudr. IV. 1.) — Tato slova moudrosti věčné dají se všim právem a výborně obrátiti na Královnu nebes i země

Marii Pannu, jejíž slavnost nanebevzetí právě konáme. „O jak krásné a spanilé jest pokolení čisté a cudné Marie Panny v jasnosti, s jasností a stkvělostí nebeskou, pročež i památka její jest nesmrtelnou; neboť i u Boha známé jest i u lidí!“ — Maria Panna pocházela z rodu královského, z pokolení krále Davida; leč *pro ctnosti své* byla na nebe vzata i jako Královna nebes i země korunována. Bůh Otec korunoval dceru svou, Syn mateř svou, a Duch svatý nevěstu svou nejmilejší a nejdražší. Abychom i my za Marii Pannou do nebe se dostali a tam slávou i radostí věčnou korunováni byli, následujme, nejmilejší! ctností a dobrých skutků života Marie Panny, matky a královny své, a jmenovitě: 1. její obětovnosti, 2. její horlivosti v dobrou, a 3. její vytrvalosti až do konce blaženého. O tom pošlyte mne s pilnou i bedlivou pozorností! Ty však, o máti a královno naše Marie! žehnej nám stále s nebe a přimlouvej se za nás, věrné dívky své, u trůnu Syna svého. Táhní nás za sebou, i poběhneme po vůni ctností tvých! — Přijď Duše svatý! —

II.

Dle naučení a podání sv. otce *Epiphania*, jakož i jiných učitelův a spisovatelův církevních narodila se Maria Panna v Nazaretě asi 16 let před narozením Páně z otce sv. *Joachima* i matky sv. *Anny*. Ve čtvrté roce věku svého představena i obětována byla Marie Hospodinu v chrámě Jerusalemském, kdež devět let potrvala. V 14. roce panenství svého zasnoubena byla sv. *Josefovi*, ženichu svému, v chrámě Jerusalemském; v 15. roce byla v Nazaretě, v 16. roce slavila svatbu svou u svých rodičů, a bydlila se sv. Josefem, učinivši dříve, zároveň s ním, slib ustavičné čistoty. V 16. roce věku svého porodila Maria Panna dne 25. prosince Pána našeho Ježíše Krista. Syna božího, v Betlémě. Na to asi sedm let žila v Egyptě, a po návratu svém bydlila Marie Panna až do r. 49. věku svého v Nazaretě; v roku pak 28. stáří svého putovala s 12letým Ježíškem a sv. Josefem na slavnost velikonoční do Jerusáléma. V 46. roce Marie Panny, sám jsa 30 let stár, nastoupil Syn její úřad učitelský. Sv. *Josef* zemřel ještě za živobytí pozemského Ježíše Krista, asi r. 32. po narození Páně, blaženě i svatě v Nazaretě. V 49. roce Marie Panny, sám jsa 33 let stár, byl Pán Ježíš poblíž města

Jerusaléma na hoře Golgothě ukřižován. Na to bydlila Maria Panna v Jerusalemě u sv. Jana, evangelisty Páně. V 72. roce věku svého, a tudíž r. 56. po narození Páně zemřela Maria Panna v Jerusalemě, z čehož následuje, že ještě 23 let svatě živa byla po smrti syna svého, Spasitele světa. Toť, moji nejmilejší přátelé i rodáci, stručný průběh života ctnostného i bohabojného Marie Panny. I tážu se vás, zdali život její nebyl jako *jedinou* řadou obětí a *obětovnosti*? — Ihned ve čtvrtém roce něžného stáří svého obětovala se Hospodinu, službě chrámové v Jerusalemě. Ani nejmenší práce a služba nebyla jí *nizkou* z lásky k Bohu i k bližním, ačkoli pocházela z rodu *královského*. A obětavost její trvala po celý život její.

Maria Panna byla též stále horlivou v dobru. Ctnosti své a zásluhy pro nebe, krásné, dobré a ušlechtilé skutky hleděla i snažila se získati netoliko *sobě*, nýbrž i nám, veškerému totiž lidstvu. Onať milovala zajisté Boha nade všechno, ale i bližního, to jest *každého* člověka, jako sebe samou. Předě všim milovala ovšem nejčistší a nejhorlivější láskou, mateřskou Syna svého Ježíše Krista, Boha pravého; leč i Církev svatou katolickou, jím založenou, milovala Maria Panna *horlivě*, slovem i skutkem. Ano, Maria Panna milovala vzorně i nadšeně vlast svou, svatou totiž zemi *Palestinu*, onať milovala vroucně i horlivě národ svůj, z něhož byla posla, národ totiž israelský, a jazyk svůj mateřský, jazyk totiž hebrejský. Maria Panna byla tudíž také *horlivou* ve všelikém dobru.

Konečně vytrvala Maria Panna v životě svatém i nábožném, v ustavičné čistotě těla i duše, v bolestech i strastech mnohých až do konce života svého blaženého. Obdivujeme se, nejmilejší křesťané i křesťanky, její *trpělivosti* v chudobném chlěvě betlémském, na útěku do Egypta, v cizině pohanské, mezi národem cizím, egyptským. Ona zachovávala věrně lásku k vlasti a národu svému, k víře otcovské i jazyku národnímu a mateřskému v srdci svém. Obdivujeme se, nejmilejší, hrdinné vytrvalosti a trpělivosti Marie Panny, stojící zmužile a vytrvale pod křížem, na němž umíral a v největších bolestech pňel synáček její nejmilejší a nejdražší. Maria Panna nijak nepochybje o jeho božství, onať věří pevně, že jest pravým Bohem. Toť

trpělivost a vytrvalost *hrdinská*! Maria Panna jest pravou *rekyní* trpělivosti a vytrvalosti. Kristus volá na kříži umíraje: „Dokonáno jest!“ — dokonáno dílo veliké spasení lidstva; leč u Marie Panny není ještě všechno dokonáno. Onať jako ubohá sirota opuštěná ještě po 23 let po smrti Syna svého trpí a strádá, jako ubohá vdova opuštěná v cizím domě. Leč ona všechno trpělivě snáší na modlitbách, v práci a rozjímání, v opuštěnosti a strádání, těšíc se toliko v Bohu a v naději brzkého shledání v nebesích; onať vše trpí a snáší z lásky k Bohu i bližním, to jest k lidstvu, k nám, duchovním dítkám svým! Toť ona pravá vytrvalost Marie Panny až do konce.

III.

V dnešním čtení evangelickém vidíme jako očitě krásnou a dojmavou idyllu života venkovského, vzor to šlechetný a příklad nábožné i pracovitě rodiny křesťanské. Maria Magdaléna sedí u nohou Páně v Bethanii, v domě Lazarově, naslouchajíc bedlivě a pilně slovům božského učení Ježíšova. Marta však, pracovitá sestra její, stěžuje sobě Pánu, že ji samotnu Maria nechá pracovati. Leč Pán jí vece: „Marto, Marto! pečlivá jsi a staráš se o mnohé věci; avšak *jednohoť* jest potřebi: Maria nejlepší částku sobě vyvolila, kteráž nebude odjata od ní.“ (Luk. X. 42.) — Jaká to šetrnost i opravdovost slov těch! Leč více a větším právem platí slova ta Ježíšova o Marii Panně, jejížto slavnost a památku dnes, nejmilejší krajané i rodáci Hulinští, konáme. „Jednohoť jest potřebi!“ totiž spásy duší našich nesmrtelných, časného i věčného blaha. K tomu však potřebi, abychom stále i věrně následovali ctností a dobrých skutků, krásných i ušlechtilých mravů Marie P. Onať zajisté a v pravdě *nejlepší* částku sobě vyvolila, spasení totiž *věčné*, dědictví Páně, království nebeské. Buďme tedy i my, ditky její mariánské, tak obětovní, horliví a vytrvalí v dobru i ctnosti až do konce, po celý život svůj! — Milujme jako ona horlivě a nezištně Boha nade všechno, a bližní své čili lidstvo jako sebe samých, milujmež i obětovně i vytrvale, slovem i skutkem Církev sv., římsko-katolickou, sv. Otce viditelnou to hlavu Církev sv. na zemi; milujme horlivě a nadšeně i vlast svou milou a drahou, milujme i národ svůj,

z něhož jsme posli, jako Maria Panna to činila po celý život svůj, abychom i my stali se účastni její slávy a radosti věčné v nebesích. Amen.

Ř e ě na neděli II. adventní.

Co jste vyšli na poušť vidět?
třtinu-li větrem se klátící?
Mat. 11, 7.

Některé črty ze života a působení sv. Jana Křtitele uvádí nám na paměť dnešní svatý čtení i evangelium příštích neděl adventních.

Neohrožený mravokárce očekává v tuhém vězení s klidnou myslí brzkou smrt, již mu připravila mužská zbabělost ve službě mstivosti ženské. Zapomíná na sebe, na své trudy, bolesti, nesnáze a nastávající mučennictví, propůjčuje se laskavě, vlídně i ochotně službám svých četných učeníků, z nichžto někteří byli k němu připuštěni. Jsa o blaho i o spásu těchto přátel svých velice pečliv, na Krista je odkazuje, aby po smrti dosavadního učitele svého věděli, kam se obrátiti a komu ve službu dáti. Chtěje učenníky své jasně přesvědčiti, že Ježíš jest zaslíbený Messiáš, poslal ze tvrze Machaeros zvané, kde byl vězněn, dva z nich ku Kristu, kteří i z učení i ze zázraků Páně o božském jeho poslání nabyli jistoty bezpečné. A když učenníci odcházeli, počal Ježíš o Janovi mluvit. vydává o něm slavné svědectví ano chválou ho obsypává. „Co jste vyšli na poušť vidět?“ táže se Pán lidu kolem sebe shromážděného, „třtinu-li větrem se klátící,“ t. j. člověka povrchního, ledabylého, jehož mysl pochvalou a přízní mocných se vyjasňuje, pozdvihuje a jim bezděky naklání, vichorem však nedůvěry, zneuznání, nepřízně malátní a v protivný tabor se vrhá? Takovým hlasatel jordánský nebyl a není, neboť ho neučinila přízeň lichotným ani zloba příkrým; štěstí ho nepovznese aniž neštěstí vzbá, žalář malomyslným učinilo.

A druhou i třetí otázku kladé Kristus řka: „Co jste vyšli vidět?“ — Člověka-li měkkým rouchem oděného,“ t. j. labužníka, rozmařilce, který jen po počitcích a lukulských hostinách baží? — Takých lidí mysl nestála jest a snadno podvrácena bývá. Leč pravý opak všeho toho jeví se na

Janu Křtiteli; vždyť přísný, tuhý, sebezapíravý vedl život jako pravý prorok a vyslanec Boží. Co Kristus chválí na svém předchůdci, to bylo a bude vždy v účtě i ve vážnosti u všech národů vzdělaných, *pevná totiž a mužná povaha*. Neboť čím zejména prosluli někteří národové starověci, že dosud žijí v paměti lidské? — Ne ženskostí, ne přetvářkou, ne úskoky, ne povahou vratkou a sobeckou, nýbrž svým *karakterem*.

Abyste j. dr. pevný základ k povaze mužné záhy u sebe položili a již za mládí osvojili si ctnosti, jimiž budouce muži skvěti se máte, choť v dnešní řeči své mluvití k vám o *karakteru*.

Pojednání.

Karakter či povaha jest soustava zásad různě prováděných. Jako se obraz skládá z jednotlivých čar, které jsouce už samy v sobě krásné, vespolek opět ladné tvary tvoří, tak v povaze shledáváme pevné zásady sloučené v jeden úplný, dokonalý celek.

Jedna z nejmocnějších sil, jež světem vládne, jest charakter; podáváť ve vznešených zjevech svých příklady nejlepších stránek lidské přirozenosti, ježto ukazuje člověka v jeho největší dokonalosti. Mužové opravdu výteční, mužové vytrvalé pile, mravní bezúhonnosti, hlubokých zásad a snah ryze poctivých získají si v každém povolání bezděčnou úctu lidstva. Jestli přirozeno věřiti v takové muže, míti k nim důvěru a následovati jich.

Ač zvláštní důvtip vždy budí obdiv, náleží přece úcta nejvíce povaze; onen jest znakem síly ducha, tato síly srdce; mužové zvláštní síly ducha jsou takoruka rozumem lidské společnosti, mužové ryzí povahy její svědomím a kdežto prvním se obdivujeme, následujeme druhých.

Velicí mužové jsou vždy výjimkou a velikost sama jest jen poměrná. V skutku jest v životě obor působení většiny lidí tak obmezen, že jen málo kterým dostane se příležitosti, aby se velikými stali. Však každý muž může konati úkol svůj poctivě a počestně a vedle nejlepších sil svých. Může darů svých užití a nikoli nadužití. Může přičiniti se, aby životem co nejlépe naložil. Může býti přímým, spravedlivým a věrným i ve věcech malých; zkrátka, může konati své povinnosti v tom oboru, do kterého ho prozřetelnost Boží posta-

vila. Jakkoli bude se to zdáti všedním, jest toto konání povinností vtělením nejvyššího ideálu života a povahy. Možná, že na tom není nic hrdinského; než obecný osud lidí není hrdinský. A ač stále vědomí povinnosti udržuje člověka na výši jeho bytí, podpirá ho nic méně, také když koná obecné práce co denního života. Život lidský sestředěn jest v kruhu obecných povinností. Ze všech ctností působí nejvíce ty, jichž nejvíce jest potřebí ku každodennímu užívání. Ty se nesou nejlépe a trvají nejdéle. Příliš vzácné ctnosti, jež stojí nad dosahem lidí obecných, mohou se státi pouze zřídly pokušení a nebezpečností. Dovedeme vždycky lépe rozuměti pravé povaze muže a oceniti ji dle toho, kterak počíná si k těm, kdož mu stojí nejbliže, a kterak vykonává zdánlivě všední podrobnosti obecných povinností, než dle veřejného postavení jeho. Jako povinnost podává obyčejně mužům středního rázu návod, jakby záležitosti všedního života řídit mohli, tak jest zároveň mocnou podporou i mužům charakteru nanejvýš dokonalého. Tací muži nemají třeba ani peněz, ani statků, ani učenosti, ani moci; a předce jsou silni srdcem a bohati duchem — poctivi, bezelstni, svědomiti. A kdožkoli hledí věrně konati svou povinnost, koná již úkol, k němuž byl stvořen, a staví v sobě zásady mužné povahy. Jest mnoho lidí na světě, o nichž lze říci, že nemají jiného majetku leč svou mužnou povahu, a přece stojí tak pevně na svých nohou, jako kterýkoli král korunovaný. Vzdělanost ducha není v žádném nutném spojení s čistotou a výtečností povahy. Nový Zákon stále dovolává se srdce lidského a „toho ducha, z něhož jsme pošli,“ kdežto narážky na rozum jen velmi zřídka se naskytují. „Hrůz dobrého života, jest lepší než pytel učenosti.“ Ne že by se učeností mělo pohrdati, ale že musí býti spojena s mravností. Výtečné vlohy spojují se často s nejpodlejší mravní povahou — s mrzkou podlizavostí k vznešenějším a vypínavostí nad nižší. Člověk může býti dokonalý v umění, písmě a vědách a přece v poctivosti, ctnosti, pravdomilovnosti a svědomitosti býti za mnohým chudým a nevzdělaným venkovanem. Veli kosti ducha, hloubky myšlének, smyslu pro vznešenost, zkušenosti světa, jemnosti způsobů, obratnosti a ráznosti v jednání, lásky k pravdě, poctivosti a příjemného chování — všeho toho může se nedostá-

vati muži, jenž při všem tom může býti velmi učený.

Jestě méně má bohatství jaké nutné spojení se vznešeností povahy. Naopak, ono jest mnohem častěji příčinou její zkaženosti a porušenosti. Bohatství a zkaženost, nádhra a neřesti jsou na vzájem úzce spřízněny. Bohatství v rukou lidí slabých zásad, nedostatečné sebevlády, a nespořádaných vášní, jest jenom pokušením a léčkou — pramenem snad nekonečných závad jak pro ně samy tak pro jiné. Naopak lze i poměrně chudobný stav srovnati s povahou v nejvyšších její zjevech. Člověk třeba nemá leč svou pili, svou strídmost, svou poctivost a přece stojí vysoko na stupni pravé lidskosti.

Povaha jest jmění; jest nejvzácnější všech statků. Jest jistina složená ze všeobecné přízně a úcty lidstva; a ti, již takové jistiny si ukládají — třeba by nezbohatli na statku tohoto světa, — dojdou bohaté odměny ve vážnosti a pochvale řádně a poctivě nabyté. A jest také spravedливо, že v životě dobré vlastnosti něco platí — že pila, ctnost a dobrota nejvýše se váží — a že lidé opravdu nejlepší také mají nejpřednější místo.

S prostou poctivostí snah dojde člověk v životě daleko, jestliže založena jest na pravém sebevědomí a stalém podřizování se těm pravidlům, která dobrými uznal a dobrými býti cítí. Onať udržuje člověka v pravé míře, dodává mu síly a podpory a pobádá ho mocně k ráznému jednání. „Žádný člověk není povinen, aby byl bohatým neb velikým — nikoli, ani aby byl moudrým; — ale každý člověk má povinnost, aby byl poctivým.“ Avšak snahy naše musí míti vedle poctivosti také pevné zásady, a prováděti se s nepřetržitým zřením na pravdu, čistotu a přímost. Bez zásad jest člověk jako loď bez vesla a kompasu, zmitána sem i tam každým větrem, který zavane. Jest jako bytost bez zákona, bez pravidla, bez pořádku, bez vlády.

Povaha tvoří se množstvím nepatrných okolností, které více méně řízení a vůli jednotlivce podléhají. Ani den neujde, aby se povaha necvičila, ať již na stránku dobrou neb zlou. Není skutku sebe všednějšího, jenž by neměl své řady následků, jako není vlasu sebe jemnějšího, jenž by neměl svého stínu. Každý čin, každá myšlénka, každý cit přispívá k vychování mysli, zvyku a rozumu a neodvratně pů-

sobí ve všechny skutky našeho budoucího života. Tak povaha prochází neustálým měněním, buď v lepší, buď v horší — jednou jsou povznášena, po druhé snižována. Proto nelze povahu vytvořití bez namáhaní; jest třeba stálého bdění nad sebou, stálého cviku, stálého ovládání sebe. Naskytne se snad mnohé kolísání, klopýtání a dočasný nezdar; mnoho bojů s obtížemi a pokušením rozmanitým; však jeli duch silný, srdce odhodlané, netřeba nikomu zoufatí nad zdarem konečným. Již sama snaha dostatí se ku předu — dosáhnouti vyšší dokonalosti povahy, než jsme měli — povznáší a posiluje nás; a třeba bychom nedospěli k cíli, přece nelze, abychom nestali se lepšími každým upřímným napnutím sil na dráze pokroku.

A veden jsa světlem velikých příkladů — zástupců lidskosti v nejlepších její zjevech — má každý nejenom právo, nýbrž i povinnost, aby hleděl dosíci nejvyšší dokonalosti povahy: ne aby stal se nejbohatším na statech, nýbrž na duchu; ne největším v postavení světském, nýbrž v pravé počestnosti; nikoli nejchytřejším, nýbrž nejctnostnějším; nikoli nejváženějším a nejmocnějším, nýbrž pravdy nejmilovnějším, nejupřímnějším a nejpoctivějším.

Abý j. dr. všickni vyspěli v muže vzdělané, v karaktery ryzi, šlechtné, vlasti a člověčenstvu prospěšné, a dobrou pověst ústavu našeho i jména českého na vše strany záhy roznegli, k tomu z plna srdce volám již nyní: Staň se, staň se! Amen.

Vycházka do severních Čech a do Filipdorfu.

Vypravuje B. H., děk. a b. vik. v Hořicích.
(Pokračování.)

Vsednuvše as ve 3 h. na dráhu, byli jsme po 4. hodině opět v Žitavě zpět. Pořád bylo ještě dosti času a my s posledním vlakem, kterýž o půlsmě odcházel, ještě dosti pohodlně do Liberce dostati se mohli: zbývaly nám téměř 4 hodiny času. Co dělati? prochoditi po městě? na prohlížení sbírek bylo již pozdě; víme, co učiníme, podíváme se na památný Ovin, čili, jak Němci říkají „Oybin.“ Drožkáři stáli pohotově, ihned byl jeden najat za 5 mark a již jsme jeli.

Cestou potkávali jsme povozy a celé tlupy cizinců, hlavně pruských studentů, kteří již se vraceli. Cesta, dobrou hodinu dlouhá, na pěši však více, vede neustále mezi domy, vedle říčky; a ač dávno není Žitava, nýbrž osada jiná, však toho nepoznáš, neboť domy se netrhnou a to až téměř tam, k Ovinu.

Jeli jsme až pod samý Ojvin; tam, kde pod ním cesta se dělí, zůstal vozka státi; v pravo se jde obyčejně *pěšky* přímo nahoru; v levo jde silnice dále až do vesnice pod Ojvinem, zvané *Dolení Ojvin*. Cesta dobrá a dělaná vede lesem a skalami přímo nahoru; všudež nápisy na tabulkách a sedátka. Společnosti se tu potkává mnoho. Když je krásný den, zvláště o prázdninách, cesta se netrhne téměř navštěvovateli; neboť Lužičané rádi nazývají Ojvin *perlou* Lužice, a nemohou dosti se chlubití pamětnostmi Ojvína. Není snad studujícího a turisty pruského a saského, kterýby Lužice a Žitavy neviděl a na Ojvin nevstoupil.

I my, sotva do lesa vstoupivše, potkali se hned s četnou společností německou, skládající se z osob obojího rodu, mladých i starých. My, dva katoličtí kněží, černě odění, s kollary na krku, šli touže cestou a již přicházeli jsme k nim. Společnost stála na cestě a zaujímala veškerou prostoru cesty. Vidouc nás a poznávajíc v nás katolických kněží, ani se nehnula a my musili s cesty přes příkop, abychom mohli dále. I učinili jsme tak, ani si jich nevšimnuvše.

Cesta vede potom dosti příkře po kamenných schodech a udělaných cestách vzhůru, až se přijde na *sedlo vrchu*, pod *samým hradem*.

Tam seděl na cestě, pod *první* branou starého hradu malý chlapec as 4— neb 5letý; měl na šátku, na zemi rozestřeném, malé dělané kytíčky červené a nabízel ku koupi slovy: „Kaufen sich doch ein Strauschen!“ „Wie theuer?“ „Fünf Pfennige.“ I ptám se dále: „Nach oesterreichischem Gelde?“ „Drei Kreuzer.“ Ejhle, již také těžil z rakouského váčku! nebo tři krejčary jest více než fünf Pfennige.

Brzy na to dostoupili jsme ku *první* bráně, kdež býval vrátný pacholek, za dob *rytířů*; anebo za dob mnichů, vrátný *bratr laik*. Jediný to průchod ku zříceninám.

Dále přijde se na levo ku starým zdím, kde prý býval *psinec* a kde za doby mnichů

prý chování k ochraně a stráží *klášterní psi*. Odtud pěkná jest vyhlídka na Dolení Ojvin.

Od těchto zbytků obrací se cesta na levo a vede po starých, do skály vytesaných schodech, vedle nichž žlaby pro vodu rovněž v té skále vytesány jsou, ku bráně *hradní*. Ta mívala věž, kteráž však r. 1681 skalou, jež na ni shůry se sřítla, zničena byla. Přece však ještě prý r. 1718 stálo z ní *druhé* poschodí. Brána při zemi však jest ještě zachována, t. j. spodní část, jižto vede cesta dále do zřícenin. Branou tou přicházelo se druhdy na *hoření* hradní dvůr, později dvůr *klášterní* čili *panský*. Býval dlážděn a měl žlaby, což viděti jest až dosud, když se štěrky, kterýž tu ovšem vysoko leží, odstraní. Na levo stával *císařský dům*, jež r. 1364 město Žitava císaři Karlu IV. vystavěti musilo a kde on r. 1369 přenocoval. Později přenechal týž příbytek *mnichům*, kteříž jej za *refektář* (jidelnu) měli, a k němu ještě jiné části hradu a kláštera, jež až ku hoření bráně se rozprostíraly, přistavěli. Stará, polokulatá, ještě dvě patra mající věž náleží ku zbytkům hradu, jež r. 1312 Jindřich z Lipé byl vystavěl; později zvýšena jest a nese až dosavad v ústech lidu jméno „Zlatá komůrka,“ že prý v její silných klenbách loupežníci rytíři své poklady druhdy uchovávali. S té věže chráněn jest zdvihací most a ostatní brány; a ještě za doby Husitův prý klášteru dobré služby konala.

Jako pak později tato stavba s klášterem a ostatními částmi císařského domu spojena byla: rovněž tak asi mnohé sklepy a klenby, jež pod zříceninami až dosavad se nalézají, z dob rytířských pocházejí a sloužily za vězení, v nichž kupci a bohatí statkáři tak dlouho držáni bývali, až se vykoupli. Vyhlídka jak s věže, tak z oken bývalého refektáře jest velice pěkná; jmenovitě dole v lese jest viděti rybník, v němž pstruzi se chovají a vedle něhož jsme nahoru šli.

V pravo od cesty nahore na nádvoří jest skála, kteráž r. 1681 shůry se sesula a na kteréž viděti jest zbytky prastarého znaku *Berky z Dubé* (dubové větve) a rok prý 1316, (dle jiných 1874). Vedle toho hned a to mezi dvěma buky nalézá se *pomník*, pěkné poprsí z broncu. Jest to pomník, postavený z vděčnosti od Žitavských Dru. *Kristianu Adolfu Peškovi*, badateli ve vlasteneckých dějinách, jak nápis hlásá:

Dr. Kristian Adolph Pescheck (sic). Dem rastlosen Forscher in der Geschichte des Vaterlandes, der Haimath und des Oybin. Dankbare Verehrer. 1861; t. j. neunavenému badateli v dějinách vlasti, domova a Ojbína Vděční ctitelé. 1861.

Když jsme blíže pohlédli, viděli jsme, že byl osoba duchovní; nebo oděn jest v habitu duchovním, ale stříhu protestantského; byltě evandělický archidiakon; rodem ze Žitavy a jak jméno svědčí, z ryzí slovanské krve; ale matce Slávě odumřelý, poněmčilý, jako Žitava a velická část Lužice. Podobiznu zhotovil Dražďanský sochař Donndorf. Týž Pešek podal prý první dějepis Ojvína na základě pramenů a listin.

Za tímto pomníkem nalézají se mohutné skály, jež r. 1681 v temné, bouřlivé noci se sessuly a pekárnu, věž hoření hradní brány, jakož i kapli ku modlení pohřbily.

V pravo od pomníku se jde po stupních nahoru a tu stojíme již před majestátným *průčelím* krásného gotického chrámu. Nejsem zvyklí, uprostřed zřícenin, ve skalách, na takové výši, vidati chrám, nanejvýš semotam hradní kapli, ovšem také sřícenou a sesutou. A proto nemálo překvapí cizince, kdož místa nezná a poprvé na Ojbín přichází, když najednou spatří před sebou *gotický chrám*. Podivně člověka dojmá, uprostřed hradních zřícenin viděti krásnou, ryzí, starobylou, gotickou stavbu! Tu, kde uvyklí jsme vidati pouze zříceniny hradní, tu zříceniny *velebného domu božího*! Jestliže zříceniny vůbec tragicky působí na mysl člověka, tyto dvojnásob! Ještě stojí zdi chrámu všechny zachovalé až do klenby! Klenba ovšem dávno sesutá jest a teď déšť i sníh volně padají na smělé, štíhlé zdi do svatyně. Ještě stojí okna úplná s hrotnatým klenutím, ano semotam i krásné kružby v nich; ještě pilíře venku, jež podpírají pevné zdi; na pravé straně kus zdi ze skály vytesán jest. Ještě ve chrámě vidíš vyvýšeniny, tam kde stával hlavní oltář, zbytek to podstavce jeho; ještě vidíš stupně, kde začínal presbytář a kde přiklekaly nábožné duše ke stolu Páně. I na levo, kde začíná loď, v rohu, znáti dobře, kde bývala kazatelna; vedle ní pak, na straně evangelia, malá gotická dvířka do komůrky, čili spíše do kapličky, kde Karel IV. se modlival a kteráž později v sakristii proměněna jest. Na téže straně na levo pod kazatelnou jsou trojí dvěře; jednu

vedly k úzkým schodům dolů do *mníšské krypty*, druhé do modlitebních kaplí. — V pozadí pak, na pravo od hlavního vchodu, jsou až dosavad malá dvířka, jimiž vstupovalo se na věž, kamž až dosud se může, ale dvěře ty nyní zavřeny jsou, a ne každému jest dovoleno, na věž, zbytek, vylézati, poněvadž s nebezpečím spojeno jest. Dr. Alfred *Mužkov* (Muschkau), Žitavan, který vydal knížku o Ojvině č. Ojbině, praví ve svém popisu Ojvína: „Překrásná to stavba (chrám), smělá a znešená, krásná ještě i ve svých zříceninách.“

Stavěl chrám ten *Petr z Gmündu*, týž, který stavěl chrám sv. Víta; důkaz, že tam Karlem IV. poslán byl a tu jistě něco pěkného a důkladného postavil. Stavěl jej od r. 1366—1384. Nejen chrám, ale i jiné části kláštera postavil, když totiž Karel Ojvín mnichům byl daroval. Kostel pak vysvětil a to r. 1384 pražský arcibiskup a říšský kancléř *Jan z Jenštejna* ke cti sv. Ducha, Rodičky Boží, sv. Václava a svatého zakladatele řehole *Coelestinův*. Jest 108' dlouhý, 80' vysoký, v lodi 38', v kůru 20' široký a měl původně 3, později 5 oltářů. V kostele i kapli znáti jest ještě dobře kříže na zdi od svěcení; i v kapli nalézá se ještě *spodek* oltáře, který tu stával. Práva ohavnost spuštění, ana stojí na místě svatém! Jak úzko tu srdci, jak teskně! jak sevřeno bolem dvojím: mezi protestanty a poněmčilými Slovy! Běhají sem, chlubí se, ukazují, píší knihy, ale smyslu k tomu nemají. Bezděčně vzpomene člověk veršů Kollárových:

„Stíny jejich na dvou se věků hněvajíce
ničemnost,
ve mhle sive těchto zřícenin úpně vyjít; —
úpně vyjít, že osud dosavad se smířiti váhá,
a vnuka krev lečjak tam hnije, tam se mění.“

Pod chrámem na levo, kudy nyní cesta vede, a to do zadní a vyšší části hradu, bývaly *krypty mnichů*, jejichž zdi z většiny ve skále vytesány jsou, na nichž ještě *staré znaky* se nalézají.

Prošedše dole křížovou chodbou, ocitneme se na milém a pěkném prostranství a divně překvapí nás, viděti zde, neveliký sice, ale pěkně upravený hřbitov s věnci a květinami. Toť hřbitov obce Ojvína, dole pod hradem se nacházející. Sem obyvatelé z té obce se pochovávají. Může-liž býti dojemnějšího, krásnějšího, basničtějšího místa ku hřbitovu? Prosté kříže, prosté pomníčky a žádné nádherné po-

mníky nezdobí hrobův zesnulých; ale rovny jejich jsou pěkně upraveny a kvítí a věnce roni slzy na místo posledního odpočinku jejich. Ach zde, osamotě, k nebesům blíže, u takové výši, pod stínem posvátného chrámu, ač ve zříceninách, spíte spánek poslední!

Tu prodávala některá děvčátka obrázky a popisy Ojvína; v jednom krámcí také knížečky s mnohými vyobrazeními téhož vrehu, Žitavy a okolí.

Ze všech náhrobků památný jest tu *jeden*, kterýž kryje ostatky rytíře *Petra z Dobšic*; ukazuje též podobiznu jeho, ale znamenitě vyvětralou. Byltě r. 1550, jsa tuto u bratra svého, *Zykunda z Dobšic*, tehdy Ojvínského hejtmana hostem, tu umřel.

V pozadí za kostelem vyčnívá *dvoji* vrch; vystupme na nižší, bývalý hrad nad klášterem. V pravo ze hřbitovního prostranství vystoupí se po dřevěných schodech vzhůru, a vkročí se dvěřmi na prostoru, kde chudé jsou zbytky bývalého hradu, původně *rytířského, loupežného*. V pravo ode dvěří jest mohutná zeď, zbytek to čtyřhranné věže, kteráž za doby mnichů nesla prý *povětrní mlýn*.

Na prostoře hradní ukazuje se *kotel*, vytesaný ve skále, kterýž prý za dob předhistorických za obětníci sloužil. I odtud jest pěkná vyhlídka. Dvěře, jimiž jsme vstoupili a jimiž opět sestupujeme, byly za dob rytířů jediným vchodem do hořejšího hradu a vedl k nim jen žebřík, který v čas nebezpečí nahoru se vytáhl, čímž ovšem všecko spojení dolního hradu s horním přerušeno jest.

Dále na levo jest nejvyšší vrchol Ojvína. Opět jen dřevěnné schody vedou nahoru. Tu ukazuje se místo prince *Bedřicha*, od r. 1833., potomního krále *Bedřicha Augusta*. Rozkošný pohled odtud dolů do údolí a vůkol na vrchy. Na vrcholu na levo domeček s *temnou komůrkou* (camera obscura), plat 10 pfenniků; důmysl lidský všeho se chápe a vše vykořisťuje.

Hned u tohoto domečku ukazuje se, a to do skály vytesané *křeslo císařovo a lože císařovo*; jsou tak pojmenována ta místa po císaři *Karlu IV.*, kterýž r. 1369 zde prý odpočinul; vyhlídky do dále požívaje.

Zde je také *střelnice*, a na pravo měli prý bratři svůj *kuželník*. Odtud opět po schodech vystoupí se na nejvyšší vrchol

Ojvinův. Zde býval až do r. 1794. letohrádek, jehož základní zdi náležely kapli, kteráž za času mnichů zde stávala a od r. 1369—1384 za zatimní chrámek sloužila. Odtud rovněž krásná vyhlídka na vůkolní vrchy a zvláště na město Žitavu, kteréž odtud jako krajinný obraz mezi rámcí oku mile se objevuje.

Sejdeme-li odtud dolů a pokročíme-li vedle vodní nádrže na konci hřbitova, ve kteréž dešťová voda ku zalévání se shromažďuje, pod skalami dále, přijdeme ku *hostinci*, kterýž na prostranné úbočině pod mohutnými skalními stěnami velmi pěkně položen jest. Prostranství před ním, sloubením a mnohými stoly poskytuje hostům a přichozím pohodlí dosti ku příjemnému pobytu. Tu možno jest, si odpočinouti a jidlem a pitím se občerstviti. Hostinec nově vystavený ve slohu švýcarském, s pokojiky nahoře, poskytuje, komu libo, i přístřeší na noc. Roku 1665 kurfirst Jan Jiří II. musil ještě pod loubím častován býti; r. 1708 vystaven tu jest první domek, ježž Karpocv okreslil, nyní pak jest tu pěkná a pohodlná restaurace.

Naproti na stěnách skalních vytesáno jest několik *pamětních nápisů*, jednak latinských, jednak německých velikým lapidárním písmem. Tak hlásá jeden návštěvu kurfirsta Jana Jiřího II. a prince, jeho syna r. 1665, jiný krále Antonína r. 1829, jiný krále Bedřicha Augusta 1838 a krále Jana 1869. — Jiní zaznamenali se v pamětní knize, již hostinská podá na požádání. Mezi těmi jest i jméno nešťastného arcivojvody *Maximiliana Rakouského*, pozdějšího císaře Mexického, jenž, jak známo, r. 1867 v Americe tragickou smrtí sešel.

Tu ukazuje se i *Humboldtův* dub, s pamětní deskou, návštěvu jeho zde r. 1851 připomínaje. I odtud jest velmi pěkná vyhlídka. Tu možno též, dáti si ze hmoždířů vystřeliti; rána za 50 pfenniků; ohlas o vůkolní vrchy jest prý mnohonásobný a ne nepodobný strašlivému hromu.

A tím bychom měli ukončenou hlavní pouť po Ojvině. Dolů musíme sestupovati touž cestou, kterou jsme přišli, až za první bránu; ale tu se můžeme dáti druhou stranou do osady dolů, kde čistý kostelík s věží nás vítá. K němu vedou svrchu dolů kamenné schody, které prý již za starodávna bývaly; i zde, na počátku schodů těch, bývala ještě brána a zbytky starých schodů tu ještě viděti jest, též starý val, jak býval.

Dole v obci, v domě č. 37, ukazuje se *Ojvinské Museum* starožitnické; náleží Dru. Alfredu Mužkovu, kterýž je r. 1879 poprvé otevřel a v dobrém stavu udržuje a stále rozmnožuje, a jež i Saský král Albert svého času byl navštívil. Obsahuje staré zbraně, hlavně tu nalezené; oltář se starými obrazy, krásným krucifixem z 15. století, missál z roku 1471, starou korouhev kostelní atd., samé katolické věci, které tamním protestantům připomínají, čím otcové jejich bývali; dále staré nástroje z mučírny; staré džbány, nádoby a jiné a jiné věci. Památné jsou za sklem rozličné *rukopisy* Ojvinských mnichův a listiny ku hradu a klášteřu Ojvinu se vztahující; též tři staré, psané kroniky. Tu na stolích pod sklem vidí se též podobizna našeho otce vlasti, císaře Karla IV., Petra z Gmündu, stavitele chrámu na Ojvině, arcibiskupa Jana z Jenštejna, jakož i podobizny a původní písma všech císařů, kdož jakýmkoli způsobem s Ojvinem se byli stýkali. Dále podobizny a původní písma všech saských knížat a jiných znamenitých osob, kteréž Ojvin kdys byly navštívily. Též sbírka mineralií ze Žitavského pohoří tam se nalézá.

(Pokračování.)

Podobenství, paraboly a bajky.

XI.

Hospodin mluvící na hoře Sinaji.

Hrozná byla hora Sinaj, když Hospodin odtamtud ohlašoval lidu israelskému svá přikázání, svou vůli. Všecka kouřila dýmem ohnivým, blesk za bleskem metala ze sebe, ranami hromovými se otrásala. Israelité odtud, že Hospodin tak mluvil k nim, tou měrou byli ustrašení, že pak pravili Mojžíšovi: „Mluv ty s námi, a poslouchati budeme; nechť nemluví k nám Hospodin, abychom snad nezemřeli. (II. Mojž. 19, 20.) —

Bůh má zde na světě na místě svém církev, aby nám ohlašovala vůli Jeho. Ji mají lidé poslouchati. Ale nechťejí-li lidé ji poslouchati, když k nim mluví skrze svá přikázání, skrze své učitele a kazatele, skrze své zpovědníky; nechťejí-li nic dbáti na její volání, aby činili pokání, aby zanechali hříšného života svého! pak sám Bůh mluví k nim. A jak Bůh k nim mluví? Tak k nim mluví, že je zatracuje krupobitím, neúrodou, zemětřesením,

morem a jinými hroznými pohromami. Pak také mají lidé proč obracet se k církvi a volati k ní skroušeně: „Mluv ty s námi, a poslouchati budeme; nechť nemluví k nám Hospodin, abychom snad nezemřeli.“

Štěpy v květu a po odkvětu.

Milé jest z jara podívání na štěp jablonový neb hruškový všecek květem obalený. Vidímeť jednu slitinu chumáčků květových. A každý ten chumáček mívá až deset kvítků stopkatých. Co by to bylo jablek neb hrušek, kdyby každý ten kvítek tak se vydařil, aby z něho bylo ovoce. Ale nastojte! Z desíti kvítků obstojí sotva jeden kvítek, tak aby rostl a vydržel až do konce, až jest zralým a dobrým ovocem. Ostatní všecky opadají. Jaké množství opadálých stopek květových pak nalezáme pod každým stromem natroušených! Mnohotě bývá na štěpu krásných květů, ale jen málo jich bývá ovocem. —

To nám připomíná ta slova Kristova: „Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.“ Snad křesťane! lekáš se těchto slov; snad tážeš se málomyslně sám sebe: „Patřím-li pak tak já mezi vyvolené?“ A však nemáš proč příliš z těch slov se strachovati; máš spíše proč dobrou odtud si bráti výstrahu. Jen pak bychom měli proč z tohoto výroku Páně se lekati, kdyby Bůh to dělal, aby bylo mnoho povolanych a málo vyvolených. Ale toho Bůh nedělá. „Chceť Bůh, aby všickni lidé spaseni byli, a k poznání pravdy přišli.“ (I. Tim. 2, 4.) Že jest mnoho povolanych, ale málo vyvolených, to si křesťané sami dělají tím, že se neдрží svatého náboženství svého pravým úmyslem, aby se napravovali, aby Spasitele svého Ježíše Krista v slovech a příkladech Jeho následovali, a že v žádostech svých v tom jim překážejících nechtějí zapíratí sami sebe. Tak tu výpověď svou, že jest mnoho povolanych, ale málo vyvolených, sám Kristus Pán vykládá, když říká, že chce-li kdo přijíti za ním, má zapíratí sam sebe, vzítí kříž svůj a následovati ho, když zapíratí sebe samého a Jeho následovati, nazývá cestou úzkou, ale vedoucí k životu, když o ní dokládá, že málo jest těch, kteříž ji nalezájí; a když dále následovati světa a žádostí jeho nazývá cestou prostrannou, ale vedoucí k zabynutí, a když o ní prohlašuje, že jest mnoho těch, kteříž chodí po ní. Neohlížeje se tedy na množství jdoucích jen za světskými a tělesnými žádostmi svými jiného nevyhledávejmež všim křesťanským náboženstvím svým, než abychom zapírajíce sami sebe podle slov a příkladů Kristových se napravovali; a

budeme mezi vyvolenými. A nebojmež se, že se nám k tomu bude nedostávat milosti Boží. Tomu arci není se diviti, že strom, ač květem osypaný, přece tak málo donese květů svých, aby byly ovocem, že větší část květu spadá. To jest odtud, že nemůže strom všem květům dost ze sebe dáti potravu. Ale tak to není s námi křesťany. Ten strom, na němž my křesťané jsme vštípeni, jenž jest Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, má v sobě tolik síly, tolik milosti, že my všickni můžeme býti vyvolenými, čemuž krásně sv. apoštol Pavel tak přisvědčuje: „Ne jako hřích, tak i milost; nebo poněvadž pádem jednoho mnoho jich zemřelo, mnohem více milost Boží a dar z milosti toho jednoho člověka Ježíše Krista na mnohé rozlit jest.“ (Řím. 5, 15.)

Psi a kopřiva.

Dva psi, až posud nejlepší mezi sebou přátelé, hrabali spolu blízko kopřivy. Jeden i druhý žáhl se o kopřivu. Každý myslil, že druhý ho kousl. I dali se oba do sebe tak zuřivě, že jeden druhého pokousal až do krve. Zlá kopřiva oba tak jednoho proti druhému poštvala. —

Od poštiváčka jen dál.

Karel Otman.

Holešovice a Bubny.

Historické upomínky od Frant. Vacka.

(Pokračování.)

III.

Věrné služby úředníkův a rádců svých odměňovali panovníci. Čeští tím, že buď doživotně dávali jim za výsluhu některou částku zboží knížecího neb královského. buď darovali jim nějaký statek k dědičnému užívání. Výsluhy připadaly po smrti dočasných držitelův opět na krále, kdežto statky dědičně darované přecházely z rukou pánů jejich v majetek dítek a příbuzných. Holešovice bývaly druhdy zbožím královským, to jest osazeny byly sedláky, kteří dědičně hospodařili při usedlostech svých, avšak povinni byli odváděti ročně jakési platy dílem v penězích dílem v obilí, medu a jiných plodinách a někdy snad vykonávali jakési práce pro vrchnost. Děje-li se zmínka o tom, že král daroval vesnici tu některému pánovi, dlužno tím rozuměti, kterak sřekl se práva vybíratí

skrze úředníky své roční poplatky sedlákův a přikl právo to řečenému novému pánu buď na čas buď navždy.

Listem svým vydaným v Brně dne 26. března r. 1306*) oznámil král Václav III. (1305—6), že „chtěje se ukázati milostivým příznivcem vůči věrnému svému milému Hynkovi z Dubé, purkrabí Pražskému a vůči synu jeho Hynkovi, kanovníku Pražskému, daroval jim svou vesnici *Holešovice*, ležící nedaleko Prahy, aby druh druhá-li přežije, po smrti jeho ujal se jmenované dědiny a po smrti obou aby opět připadla králi beze všeliké překážky.“ *Hynek Berka z Dubé* byl nejvyšším purkrabím již za života krále Václava II. (1278—1305) a setrval v hodnosti té až do roku 1309. Syn jeho zvaný taktéž *Hynek Berka z Dubé* stal se z kanovníka proboštem kostela sv. Víta před r. 1320. Působením jeho stala se směna o statky již svrchu připomenutá, kterou tři dvory purkrabské v Bubnech postoupeny byly ke proboštví. V nepřítomnosti biskupa Jana IV. z Dražic zastával r. 1324 probošt *Hynek* spolu s Oldřichem z Paběnic úřad administrátora biskupství Pražského. Na to r. 1327 vyvolen byl za biskupa Olomouckého. Zdali až do své smrti r. 1333 užíval výsluhy propůjčené někdy otci jeho a jemu samému od krále Václava III., neumíme na ten čas pověděti.

Král Jan Lucemburský (1310—46) ocitoval se zhusta, jak známo, v nesnážích peněžitých. Za tou příčinou dlužil se netoliko při osobách stavu vyššího nýbrž i při zamožných měšťanech. Mezi přední věřitele jeho náleželi členové rodu Rokycanského v Praze *Menhart Rokycanský*, který připomíná se v dějinách Pražských r. 1310—23, zakládal nejednou krále Jana značnými obnosy peněz. Syn jeho řečený *Meinlin* (= *Menhart* 1337—41) zdědil po otci veliké bohatství, ačkoliv měl ještě dva bratry Mikuláše a Václava, kteří taktéž slyni zamožností a štedrostí. Mikuláš zanechal po sobě znamenitou památku, založiv svým nákladem, klášter panenský sv. Ducha na Starém městě Pražském (1346). Bratr jeho *Meinlin* Rokycanský, známý jakožto věřitel krále Jana, měl mimo jiné dítky syna *Fránu* aneb *Františka*, o němž činí se řeč v pamětech Pražských r. 1353—78. Býval konšelem Staroměstským a majitelem domu

na náměstí, kde se vstupovalo do Dlouhé třídy. R. 1353 jmenuje se mezi zbožím jeho i vesnice *Holešovice*, ačkoliv nedá se zjistiti, zdali náležela, mu celá ves čili pouze některý díl její.) Máme za to, že dědinu *Holešovickou* získal již otec jeho jakožto náhradu za půjčené peníze králi Janovi. Frána měl bratrance *Františka*, syna *Mikulášova*, který zakoupiv hrad *Okoř* blíže *Středokluk*, bydlil v něm, nazývaje se statečným rytířem *Františkem z Okoře*. Ke klášteru sv. Ducha daroval rytíř *František* mimo jiné r. 1364 *sedm kop platu*, které měl u bratrance svého *Frány Rokycanského na Holešovících* a Frána vykázal na též vsi zároveň půl třetí kopy platu, které byl poručil klášteru otec jeho *Meinlin*.)

Jména dalších majitelův usedlostí *Holešovických* neuvádějí se v písemných památkách nám známých a přístupných. Jen tu a tam činí se nahodilá zmínka o majetku jejich. R. 1393 založen byl v kostele Všem Svatých na hradě Pražském oltář poručený do ochrany sv. Václava a sv. Kateřiny. Zakladatelé jeho byli: Jan Sádek, sakristán u Všem Svatých, měšťan Staroměstský *Henslin Kastner* a *Titlin Kramer* ze *Sulzbachu*. Ti získali s vůlí krále Václava IV. za hotové peníze roční plat 12 kop při vsi *Holešovících* a věnovali jej na zřízení *oltářního obročí*, za tím účelem, aby za spásu duší jejich a duše někdy *Oldřicha ze Sulzbachu*, děkana u Všem Svatých (1374—92) přinášela se čtyřikráte do téhodné oběť mše sv. na oltáři sv. Václava a sv. Kateřiny. Založení tomu dostalo se schválení církevního dne 15. února 1393 a poddácím páнем stal se král Václav a nástupcové jeho.***) Na listině ze dne 27. ledna 1396, kterou ustanovuje se jakýsi *Mořic Machuta* za prokurátora p. *Mikuláše z Potenštýna*, přivádějí se za svědky urození páni *Oldřich z Holešovic* a *Hynek z Holešovic*.†)

Před válkami Husitskými náleželo k proboštví Pražskému hojně statkův. Bylo to především město *Volyň* a dvacet vsí v okolí jeho. Mimo to byl probošt u sv.

*) Tomek: Děje Prahy II. str. 263, 452. nn.

**) Tomkovy Děje Prahy III. str. 134. Domníváme se, že na tomto místě opravuje slovný dějepisec města Prahy předešlé udání své (II. str. 456), kterým označen byl rytíř *František z Okoře* za syna *Meinlinova*.

***) Libri Erect. IV. str. 392 n.

†) Tamtéž str. 432.

*) Regesta II. str. 900. Původní list ten uložen jest v kapitolním archivu Pražském.

Vita pánem 30 jiných vesnic aneb aspoň částek jejich v různých končinách země České. Podle urbáře sepsaného na počátku 15. století hleděla i *část Holešovic* k probošství Pražskému. Jmenovitě připomínají se v Holešovicích louky proboštské. Co se tkne polohy jejich, jisto jest, že jako ostatní pozemky Holešovické a Bubenské rozprostíraly se v oklince, kterou činí Vltava tekoucí od Prahy na východ a u Libně vracející se na stranu západní.*)

Královská *obora* mezi Ovencem a Holešovicemi poskytovala začasť příležitost panovníkům Českým, aby v ní zanašeli se lovem a krátili sobě dlouhou chvíli, kdykoli prázdní byli vážnějších prací a starostí. V čase nám nepovědomém obehnána byla obora vysokou zdi. Stalo se tak dilem proto, aby jeleni a ostatní zvěř v ní opatrovaná nemohly uniknouti, dilem i za tou příčinou, že zvědavým divákům zabráně se v přístupu dovnitř. Král Jan Lucemburský postoupiv r. 1320 ke probošství vesnici Ovenec, vyňal z příslušenství její královskou oboru se 12 jitry pole, které ode dávna k ní náležely a pro hlídače její určeny byly.***) Nedlouho před tím ohlásiti dal týž král, jakožto známý milovník dobrodružství a středověkých kratochvilí, slavné sedání a dostihy ke dni sv. Jana Křtitele (24. června) r. 1319 v oboře královské a k nim sezval knížata, hrabata a pány z celých Němec, aby před nimi ukázal lesk dvoru svého. Za tou příčinou vystaveno bylo v oboře prostranné stavení pro diváky. Avšak když přiblížil se den slavnosti, nedostavili se pozvaní cizozemci, dávající tím na rozum, že nestojí o sedání marnotratného krále.***)

Když při počátku válek Husitských přizvali si Pražané vojsko Tábořské ku pomoci a odporu proti blížícímu se králi Zikmundovi, přitáhl Žižka s jádrem lidu svého dne 20. května 1420 ke Praze a usadil se na velikém ostrově za branou Poříčskou. O dva dni později blížilo se ze severních krajů země České vojsko, vedeno jsouce četnými pány, ke hradu Pražskému, aby sesílilo tamnější posádku královskou.

*) Tomkovy Děje Prahy; III. str. 50 n. II. str. 263.

**) Regesta III. 242: Orto ferarum dumtaxat excepto et agris, qui antiquitus ad ipsum pertinere dignoscuntur, videlicet 12 jugerum agrorum pro custode ipsius horti.

***) Tomkovy Děje Prahy; I. str. 511 n.

Žižka dověděl se o tom a v čele zástupů Tábořských přebrodil rychle řeku Vltavu a zaskočil pomocné vojsko právě, když ubíralo se kolem obory královské u Ovence. V šarvátce, která se tu strhla, poraženi byli přívrženci královi; někteří byli zabiti, někteří rozprohli se po okolí a toliko malý díl s panem Janem starším z Michalovic dostal se šťastně do hradu. Nazejtří dne 23. května pobořili Táboři zeď kolem obory královské nejspíš z nějakých ohledů vojanských *)

Tichounce krajem . . .

Tichounce krajem pospíchá s chvatem
na řasách slzy podjeseň zlá,
kol čela závoj z mlhy jí vlá,
lupeny zdobí matným juž zlatem.

Kady jen kročí za jejím šatem
na mechu zvadlém jíní hle plá;
pěvců kdes pozdních píseň zní mlá,
sen zašlý touhou ve srdci vzňatém.

Dívám se za ní — kam Bože myslím?
že také já jsem lístečkem svislým
na stromu žití, jež v letu strhla
podjeseň zlá a do proudu vrhla;
k nebi dlaň vzpínám, v propašť se chýlím —
zachytí anděl křídlem mě bílým? . . .

Otec Arnold.

Kresba od *Hanuše Vovsa*.

(Pokračování.)

V malé cele chudobným nábytkem opatřené seděl churav Otec Arnold. Očí jeho byly nehybně upřeny na protější zeď, kde visely v hnědých rámech dvě mědo-rytiny . . . Stařec byl hluboce zamyšlen.

Na co as vzpomínal? Na to jak obětoval se pro dobrou matku svou? Nikdy toho nelitoval, byl ve svém stavu úplně šťasten. Vzpomínal na poslední chvíle svého života? Vzpomínal na poslední bezsennou noc, kterou ztrávil ještě pod střechou domku tetina? K jeho zadumání vyrušilo ho nenadále ostré zaklepaní na dveře. Do cely vstoupil nějaký dělník nesa v rukou ná-

*) Tomkovy Děje Prahy; IV. str. 85.

dobu divné formy. Pozdravil řka: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“

„Až na věky Amen. Co pak mi to Jelínku nesete?“

„Velebný P.! Kopali jsme dnes základy k novému domu a přišli jsme na malý výklenek. Já tam sobě posvětil kahanem a nalezl jsem tento hrnec. Když jsem viko z něho urazil, zatřpytlo uvnitř mnoho měděných a stříbrných mincí. . . Hned jsem si na vás vzpomněl, že vy ráčíte takové věci kupovati.“

„Ukažte, ukažte!“ zvolal Otec Arnold a s baječným chvatem vytrhl mu nádobu z ruky a vysypal obsah její na stůl.

Byly to měděné a stříbrné mince z druhé polovice XVII. a XVIII. století. Některé z nich byly dosti vzácné.

Jelínek mlčky zíral na blaženého numismatika, jemuž oko radosti zářilo. . . „A co za to všechno chcete?“ otázal se po chvíli Otec Arnold, nespustiv zraku s mincí.

„Udělám vám to velmi lacino, 50 zl.“

„To jest mnoho a pak zde peníze ani nemám,“ odvětil Arnold.

„Neškodí,“ pravil Jelínek. „Vežmu zatím peníze zase domů,“ a jal se při tom lhotejně peníze do nádoby opět shrabovati, na kterouž práci smutným okem Otec Arnold pohlížel. . . „Za několik dnů je sem zase přinesu. . .“

„Ano, do těch dob budu mít určitě peníze. Přijďte ve čtvrtek!“ „Přijdu,“ odvětil Jelínek, a dával s Pánem Bohem. Klik a cvakla a dělník i s mincemi zase odešel.

Po odehodu jeho měřil nešírokou svoji celu prudkým a pádným krokem Otec Arnold. Konečně pravil sám k sobě: „Mince jsou pěkné, koupiti je musím ještě dnes budu psáti Jaroslavovi.“

* * *

Bylo krátce před sedmou hodinou večerní. V refektáři shromáždili se klášterníci se svým kvardiánem. Otec Arnold přišel nejposlednější. Na blížké věži farního chrámu odbila dunivě sedmá hodina. „Již začneme,“ pravil kvardián a zapěl „Benedicite!“

A celý chor odpovídal „Benedicite!“ . . .

Velebná, krásná modlitba, ale dnes vázla nějak a toho byla příčinou Arnoldova roztržitost. Po modlitbě přinesena na stůl polévka, pak zelenina, potom rozproudila se živá zábava, kteréž se ale Otec

kvardián neúčastnil. Bylo to jeho obyčejem, jeho zvykem, že když jiní se bavili, on četl.

„Co pak se přihodilo asi dnes našemu Arnoldovi,“ pošeptal Otec Bonaventura svému spolubratru.

„Nevím, nevím“ odvětil tento, „ale zdá se mi, že jest nesmírně roztržitým.“

Otec Bonaventura, roztomilý a příjemný muž, rád vtipkoval o Arnoldovi, ale dnes odrážely se veškeré jeho žerty od Arnolda, jakoby tento se byl oděl v pevné brnění svaté trpělivosti. — Jindy by se byl hájil, ale dnes!

„Víte-li pak,“ ozval se Otec Bonaventura k Arnoldovi, „že při kopání základů nalezl Jelínek plnou nádobu zlatých peněz z tureckých válek? Jest toho plné město.“

Otec Arnold mlčel, jen několikrát prudce mžiklo jeho oko; na rtu mihl se jemu polo vítězný, polo útrpný úsměv. . .

Rozmluva vázla, každý obíral se svými myšlenkami. Netrvalo to dlouho a mniši se rozešli. O osmém hodině vládlo v jidelně hrobové ticho. . .

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Encyklika sv. Otce o základech států křesťanských.*) Sv. Otec vydal opět pásmovou encykliku, ve které praví, že jest úkolem církve mít na zřeteli i časné blaho lidstva a proto církev neodporuje úlohám státu ale podporuje je. Jelikož všechna moc vychází z Boha, napomíná nejvyšší pastýř knížata a panovníky ku spravedlnosti a lásce; pak dojdou u poddaných úcty a poslušnosti. Z toho patrné, že spořádaný stát dostátí má mnohým a vážným povinnostem, jež mu ukládá Bůh, povinnostem to náboženským. Dvěma mocnostem svěřil Bůh péči o pokolení lidské: církvi a státu a obor jedné každé jest určité omezen. Poněvadž však některé záležitosti spadají v obor mocností obou, jest zajisté vůle Boží, aby se obě usjednotily ve svých usnešeních. Při tom dlužno nepouštěti se zřetele poslední a hlavní cíl člověka, jakož i dlužno uznati, že vše, co se týče spásy duší a služby Boží, podléhá pravomoci církve, naopak, co jest rázu politického a občanského, podřízeno pravomoci státu. Z úzkého souhlasu obou mocností vznikly kdysi kvetoucí říše, nynější pak úpadek zaviněn jest všeobecným odpadnutím od Boha, jež majíc původ svůj v rozštěpení 16. věku posily došlo

filosofickými soustavami naturalismu a racionalismu. Proudů tomu záhubnému mají opíratí se všichni katolíci, kteří toho jména hodni jsou — a to ve svém životě soukromém i veřejném: v soukromém životě spravující se dle zásad evangelia, milující se a obtíže života trpělivě snášející; v životě pak veřejném, účastnující se v politických záležitostech, zvláště pak se snažící o náboženské vychování dítek. Konečně vyzývá Sv. Otec věřící, aby spolu s ním bránili zlům doby nynější; tím poslouží i vlastní i spásě člověčenstva velmi ohrožené.

— **Jubileum** desíletého trvání křesť. akademie, která tak blahodárně působí, oslaveno v neděli dne 22. listop. slavnými pontifik. službami Božími, které konal sám J. kn. M. nejd. p. arcibiskup v chrámu P. u sv. Jiljí za assistance vys. důst. pp. kanovníků Svato-Vítských arcijáhna Ant. Jandourka, kan. Jos. Zenefelsa a Klem. Borového. Večer o 6. hod. dáván ve dvoraně sv. Václavské záložny koncert, který přítomností svou i nejd. p. arcibiskup i nejd. p. biskup Brněnský, jenž za tou příčinou do Prahy zavítal, poctili.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 26.—30. listopadu u sv. Petra na Poričí, od 1.—5. pros. u sv. Jiljí u Dominikánů.

— **Rorate.** Staročeské zpěvy rorátní budou se od neděle dne 29. listop. zpívati po celý advent každý den o půl 6. hod. z rána v kapli sv. Václava na hradě, u sv. Petra na Poričí, u sv. Haštala, u Matky Boží před Týnem (v neděli a ve svátek o půl 7. hod.), u sv. Vojtěcha v Jirchářích a v Karíně u sv. Cyrilla a Methoděje. V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora zpívají je alumnové (od r. 1851) ve všední den v 6 hod. a v neděli v 7 h. při mši svaté.

— Dnes slaví se svátek sv. Panny a mučen. **Kateřiny**; v starožitném chrámu Páně u sv. Kateřiny jest výroční slavnost a koná se takto: V 8 hod. ráno jest mše sv. s požehnáním (při zavřeném kostele pro choromyslné) a o půl 11. hod. slavná mše sv. Odpoč. ve 3 hod. jest české kázání (pan P. Jan Votka) a po něm litanie s požehnáním. Při dopoledních i odpoledních službách jest starobylý chrám obecnstvu otevřen.

— **Spolek sv. Josefa** k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii českou v Praze uzavřel dne 31. října 1885 účty za správní rok 1885 (totiž od 1. listopadu 1884 do 31. října 1885). Účetní zpráva vykazuje příjem takto: od Jeho biskupské Milosti nejd. p. Karla Švarce, co zakladatele 100 zl., dary 334 zl., roční příspěvky 6391 zl., vstupné 1555 zl., úroky

4918 zl. 13 kr., za cenné papíry 6928 zl. 69 kr., cenné papíry 18.968 zl. 69 kr., zbytek od roku 1884 na hotovosti 45 zl. 88 kr. a v cenných papírech 100.160 zl., úhrnem v hotovosti 20.272 zl. 70 kr., a v cenných papírech 119.128 zl. 69 kr. Vydáno na podporu 15 oprávněných deficientů 2878 zl. 31 kr., za tiskopisy a běžná vydání 414 zl. 73 kr., za cenné papíry 16.827 zl. 39 kr., prodané cenné papíry v obnosu 6928 zl. 69 kr., úhrnem vydáno v hotovosti 20.120 zl. 43 kr. a v cenných papírech 6928 zl. 69 kr., zbývá tedy koncem správního roku 1885 v hotovosti 152 zl. 27 kr., a v cenných papírech 112.200 zl., z nichž 95.000 zl. k vůli bezpečnosti v kn. arcib. konsistorní pokladně uloženo. V roce tom přistoupili 63 noví členové, a sice z arcidiecése pražské 5 farářů, 17 kaplanů, a 2 katecheti měštanských škol; z diecése královéhradecké 4 faráři, 11 kaplanů a 2 katecheti, z litoměřické 4 faráři, 7 kaplanů a 1 katecheta, z budějovické 2 faráři a 9 kaplanů; dle národnosti 46 Čechů a 17 Němců. V roce tom zemřeli 4 členové: 3 faráři z arcidiecése a 1 z budějovické diecése, a 1 z arcidiecése vystoupil ze spolku. Deficientů bylo 15 (v listopadu přibyli 2 noví). Poslední číslo členské jest 623; po odražení 15 deficientů a 95 vystoupilých a zemřelých zbývá 513 členů aktivních. Účetní výkaz se již členům zasíla, kteří místo v lednu 1886 již teď v listopadu a prosinci 1885 příspěvek polo- neb celoroční zasílají, jakož i nově přistupující. Práva na podporu ze spolku nabude člen po uplynulém osmiletém členství, buď že se na čas neb na vždy na odpočinek odebrati musí. Členství počíná tím dnem, kdy přihláška s penězi pokladníka došla, a člen nový do hlavní knihy zapsán byl. Kaplané a katecheti na měštanských školách přijímají se za členy s fassí libovolně zvolenou od 400 zl. do 1000 zl. a faráři s fassí libovolně zvolenou od 600 zl. až do 1000 zl. Fassi až do 1000 zl. může si ovšem zvýšiti každý s příplatkem na ingres a roční příspěvek, musí však na ovoce zvýšené fassé nových osm let čekati. Kdyby člen před uplynutím osmi let na odpočinek se odebrati musel, neobdrží od spolku podporu, zažádali ale výbor za navrácení vkladů (bez ingresa), vrátí se mu. — Úřadování spolkové obstarává farní úřad u sv. Mikuláše v Praze, jenž na dotazy, pěti-krejarovou poštovní známku uvnitř opatřenou, vysvětlení a odpověď bez odkladu podá.

— **Peníze a bakterie.** Že mohou být i peníze zdraví lidskému škodlivy, nebude každý vědět a proto není na škodu, když zde o předmetě tomto několik slov proneseme a rodiče

upozorníme, aby obezřetli byli, když svým dětem peníze a knihy, pisanky a jiné učebné věci dávají. Peníze zvláště papírové, jsou největšími rozšiřovateli nakažlivých nemocí. Avšak nejen papírové, ale i stříbrné a měděné mince napomáhají rozšiřovati nemoci nakažlivé. Jak často dávají rodiče nerozumní dětem svým ku hraní peníze a mince, při tom ovšem nepomyslejí na brozné následky, jaké hra s penězi mítí může. Jak často vídají dítky mince do úst dávati! Pan F. Reinsch v Erlangenách zkoumal zlaté i stříbrné mince mikroskopem a shledal, že na všech mincích, zvláště na mincích starších je jemná vrstva živých pohybujících se bakterií a řas. Učitele, pěstouny, rodiče a vůbec každého, jemně zdraví dítek na srdci leží, upozorňujeme, aby mincí svým dítkám ku hraní nikdy nedávali! Též staré šaty, vypůjčené staré i novější knihy mohou rozšířiti valně nakažlivé nemoci, jelikož i na nich uváznou bakterie a nemoc rozšiřují. Proto pozor na podobné věci!

— **Pronásledování křesťanů v Anamsku** nabylo širších a hroznějších rozměrů, než jak jsme oznámili dříve. Praví se, že za posledních týdnů povražděno bylo od Anamců neméně než 24.000 křesťanů. Žalostný tento stav křesťanů v Anamsku žijících se vysvětluje poměrem Francie k osadám v Zadní Indii. Francie nebyla bezprostřední majitelkou osad oněch, nýbrž měla tam na základě smluv s králem anamským pouze jakýsi vliv; Anamové necítili tedy nic z vlády cizí, nýbrž byli toho názoru, že Francie jest spojencem vládce jejich. Náhled tento rychle však zmizel, když přičiněním samého krále byla posádka francouzská v Hue přepadena. Anamové seznali, že Francouzové jsou jejich nepřátelé a obrátili všecken vztek svůj proti křesťanům. Král anamský uprchl, zanechav paláce i hojné poklady své; s tím ale vypadly Francouzům z rukou otěže, jimiž udržovali Anamské v moci své. Chtěli přiměti krále k návratu, ale nadarmo. Dosazen král nový, jež však Anamité neuznali. Majít tedy Francouzové proti sobě celý národ anamský, proti němuž jsou síly jejich velmi nedostatečné.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 9. roč. XXVI. vykazuje tento obsah: Církevní sybudy v Anglii a Italii nejnověji konané. Kritika moderního atomismu. Křesťanství a otroctví. Agapy. — Kronika: Výroky apoštolské Stolic v příčině menší klatby, absoluce complicité a kraniotomie. Alienace zboží církevního. Listina delegační. Přispění lékaře a zpovědníka

při souboji. — Literární oznamovatel pojednává o dvanácternu spisech.

— „*Ústřední knihovna*“, kterou nákladem J. L. Kobra vydává Zákrejs, dospěla k seš. 185., ve kterém jest historická povídka od Prokopa Chocholouška pod názvem: „*Námluvy Oldřichovy*“ a k seš. 186., ve kterém jest obraz ze života pod názvem „*Eugen Pickering*“, jež napsal Jindřich James junior a přeložil Pavel V. Černý.

— Sbírka spisův dramatických, kterou rovněž vydává knihkupectví Kobrovo, vykazuje v dílu IV. známou truchlohu od Václava Vlčka „*Eliška Přemyslovna*“.

— Moravská bibliotéka, již vydává Fr. Bayer a jejíž náklad vede J. F. Šasek, knihkupec ve Velkém Meziříčí, pokračuje v sebraných rozpravách národopisných a literárních od prof. Frant. Bartoše sepsaných pod tit. „*Lid a národ*“. Kdo chce lid moravský ve všech jeho vrstvách náležitě seznati, tomu bude tato kniha z pera známého a osvědčeného spisovatele nezbytnou.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Aloys Karas, koop. Bystřický, za koop. v Maršovicích;
- p. Václ. Stejskal, kapl. Podčepický, za koop. v Bystřici;
- p. Jan Šucha, admin. v Kolodějích, za faráře tamže;
- p. Ant. Jackl, admin. ve Velichově, za admin. excurrando v Radešově (Rodisfort);
- p. Vavřinec Hojsa, koop. u sv. Haštala v Praze, za katech. při Staroměstské měšť. škole pro chlapce v Praze;
- P. Norbert Horáček, kapl. na Strahově, za zatím. admin. fary Strahovské v Praze;
- p. Karel Habersberger, admin. Rousínovský, za far. tamže.

Uprázdňená místa:

- Krašov, fara patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontina, od 11. listop. t. r.;
- Radešov (Rodisfort), fara patr. p. Ferdinanda IV. velkovévody Toskánského, od 11. listopadu 1885;
- Vavřinec, fara patr. náboženské matice, od 20. listop. t. r.;
- Močidlec (Modschiedl), fara patr. p. Leopolda hrab. Lažanského, od 20. listop. 1885;
- Oráčov (Woratschen), fara patr. p. Karla Oliviera hrab. z Wallisů, vypisuje se opět od 20. listop. 1885 (na 4 neděle).

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

R e ě, na neděli III. adventní.

Ty kdo jsi?

Dle předpovědění proroků měl před Mesiášem vystoupiti předchůdce a jako druhý Eliáš lid na jeho příchod připravit. K tomu vyvolil Bůh Jana Křtitele syna starozákonního kněze Zachariáše a Alžběty příbuzné matky Páně.

Bohem samým povolán chodil Jan po vši krajině jordánské a kázal křest pokání na odpuštění hříchů volaje: „Připravujte cestu Paně.“ Aby posluchače k opravdovému polepšení povzbudil a na křest Kristův připravil, křtil ty, kteří dobré vůle byli v řece Jordáně. Odevšad přicházeli lidé rozličných věků a stavů k Janovi, bedlivě poslouchali kázání jeho a vyznávající hříchy své dali se pokřtiti. Jan měl roucho ze srsti velbloudí, pas kožený okolo beder svých a pokrmem byly mu kobyly a med lesní.

Prosté roucho, chudícká strava, tuhý život, vymluvná kárající jeho slova, připomínaly živě příchodům dávných proroků, tak že někteří Jana za Eliáše, mnozí pak za slíbeného Mesiáše měli.

Pověst o přísném kazateli na poušti tak se rozšířila, že i některým členům vysoké rady židovské v Jerusalemě na mysl vstoupilo, není-li snad zmíněný mravokárce toužebně očekávaným Vykupitelem a proto ze svého středu kněze a jahny k němu poslati nepoložili si za těžko. Snadno byl by toho Jan Křtitel dovedl, aby byl považován za Mesiáše, vždyť vyslanci kladli mu odpověď takoruka na jazyk. Jan mohl jen přisvědčiti a byl by

najisto u veliké slávě do hlavního města uveden i mnohými počtami vyznamenán. Ale Jan nechtěl býti jmn jiným, lepším ani vyšším než jakým skutečně byl a proto zřejmě i jasně odpověděl: *Já nejsem Kristus*. Pravda byla mu nade vše.

„Což tedy? — Eliáš jsi ty?“ doleháno dále na něho. Kdyby byl potákal, byli by mnozí v něho uvěřili a ho oslavovali; leč Jan vyznal a nezapřel: *Nejsem*. Pravdomluvnost byla mu nad lidskou slávu.

Prorok jsi ty? vyzvídáno ještě důrazněji. Kdyby byl přisvědčil, byl by zajisté chválami obsypán býval, leč z úst Janových slyšíme určitou odpověď: *Ne*. Pravdomluvnost jest mu nad lichou chválu světa.

Ano Jan Křtitel nejen že nechtěl býti vyznamenán, slaven a chválen, nýbrž raději se ještě ponížil řka v hluboké pokoře: „Já křtím vodou, ale uprostřed vás stál, kteréhož vy neznáte . . . jemužto nejsem hoden rozvázati řeménku u obuvi jeho.“

S otázkou, již vyslanci velerady předložili Janovi, předstupují i já dnes před vás j. dr., a žádám, abyste nahlédnuvše do srdce svého nestranně i upřímně na ni si odpověděli a nadto *pravdomluvnost* předchůdce Páně si oblíbili.

Ty kdo jsi? — „Jsem člověk,“ slyším v odvěť ze středu našeho. Viš-li jinochu drahý, jaká to důstojnost býti člověkem! — Jsi učiněn málo menším andělů, slávou i ctí korunován; máš nesmrtelnou duši, rozum, svobodnou vůli a svědomí. Užíváš-li schopnosti duševních právě a prospěšně. — Poznáváš-li rozumem Boha i svůj cíl? — Dbáš-li hlasu svědomí, když tě před zlem varuje aneb k dobrému vybízí? — Uvaž toho bedlivě a odpověz upřímně na otázky uvedené.

Ty kdo jsi? „Jsem křesťan,“ zní další odpověď vaše. Jaké to významování; tisíce tisíců lidí tápají dosud bez vlastní viny v bludu nevěry, pravého Boha dosud neznajíce. Leč vy všickni zrozeni jste v lůně pravé církve katolické; pokřtěni jste ve jménu Ježíše Krista a od mladosti své osvěceni pravdami nebeskými. Projevujete se Bohu, za to vděčnými den co den? Toužíte vřele po nauce Kristově. — Prospíváte zdárně ve vědomostech náboženských? — Věříte pevně všemu co církev k věření předkládá? Žijete dle víry? — Jste bedliví, co do návštěvy služeb Božích, posloucháte rádi slova jež se vám hlásá? Odpověz si každý sám, ale bez vytáček.

Ty kdo jsi! „Jsem jinoch studující. Doba mládí jest časem setí pravdy a dobra v srdce jinochovo, aby simě to vzrostlo v zlatoklasnou pšenici pro věčnost, ano i v časnosti přinášelo ovoce hojné, aby mladík dospěv v muže sám pravdu i dobro chutě rozséval.

Krásný, vznešený cíl má každý studující před sebou v budoucnosti; z mnohých spoludruhů mladosti své určen jest za vůdce a rádce těm, kdož vědomostmi níže stojí, všem, kteří těžkou prací rukou svých a starostmi o denní výživu skličeni jsouce nad život všední povznést se nemohou. Proto na vás jest, j. dr., abyste dnů pobytu svého na tomto ústavě moudře a svědomitě používali a nejen věkem, nýbrž i moudrostí prospívali. Známa jest průpověď římského císaře Tita, jenž neučiniv kdysi za celý den nikomu nic dobrého, zvolal u večer zarmoucen: „Přátelé den jsem ztratil! Kéž jste podobně ani jediného dne nezmařili zbytečně, kéž by alespoň velika většina z vás kladla se u večer na lože s blahým vědomím: „Já tohoto dne dobře použil; já dostal svědomitě povinností svým a nasbíral dosti nových vědomostí.“

Ale třikrát běda jinochu, jemuž vytýká hlas svědomí u večer: k mnohým dnům ztraceným řadí se i dnešní; místo abych úspěštil simě v srdce své, působil jsem nepozorností, zúmýslným vyrušováním a rozpustilostí učitelům svým mrzutost, byl jsem ostatním při vyučování na překážku a k pohoršení a obecnému pokroku na závalu. Ruku k srdci, mládeži křesťanská a koho se týče, neváhej se polepsiti a neúplně doplniti, zanedbané dohoniti. Buď kdo buď, neklam sama sebe, ale vyznej a nezapí: já nejsem dosud ta-

kovým; jakým býti mám; mravné chování není dosud vzorné, pilnost vytrvalá, prospěch dobrý, aniž účastnost při vyučování náležitě jest zřízena.

Od Jana Křitele učte se skromně o sobě smýšleti, neomlouvejte svých poklesků a chyb, nezakrývejte svých nedostatků a vad, neklamte sebe, ani jiných. Složivše lež mluvte pravdu jeden každý s bližním svým. Pravdu miluj a všeliká pravda z úst tvých vycházej. Láska ku pravdě budiž tobě tak velika, abys cokoli promluvíš, jako za stvrzení přísahou považoval. Pravda jest dítě Boží; její zásady jsou dýmanty na koruně královské. Pravda podobá se blesku, který přichází od východu a svítí až na západ. Pravda někdy příkrá, ale zdravá. Zdaž proto aby nepodkopával zásoby krtků, nebude rolník hloub orati? — Tak i ty mládeži křesťanská mluv a hlásej pravdu nedbajíc podrážvačů! S pravdou před Bohem i před lidmi; pravda osvobodí nás.

Jistý kníže šel na galeje, a vida jak zločinci okovy sevření těžce pracovati musí: umínil si, že alespoň jednoho propustí, kterýž by toho nejvíce zasluhoval. Proto tázal se jednoho vězně po druhém na jejich provinění. Každý dokládal, že je nevinný, že osočen ze zášti a pomsty přišel na tato místa. Konečně došlo na nejmladšího vězně, jehož kníže se ptal, čeho se dopustil? „Vaše milosti,“ odvece vězeň, „byl jsem bezbožný chlapec, nechtě poslouchati ani otce, ani matky, utekl jsem z domu, kradl a loupil jsem, a velmi nezbedný život vedl; i musil bych dlouho povídati, abych všechny zločiny své vypověděl. Konečně zachvátila mne ruka spravedlnosti: chci ale rád trpěti, co jsem zasloužil.“ Toto upřímné vyznání pohnulo knížetem, a věda, že všickni ostatní na galejích mnohem více jsou vinni, pravil k průvodcím svým usmívaje se: „To tě bohaprázdňý člověk a nesmí déle v tak nevinné a ctihodné společnosti zůstat. Sejmětež mu okovy a vyžeňte ho, aby těchto poctivých lidí zde ještě nenakazil.“ Mladík byl pro svou pravdomluvnost propuštěn na svobodu a polepšil se. Jako z hudebního nástroje nelze dojemných zvuků vylouditi, struny-li souladně nezvučí; tak i mezi lidmi nenalezneš lásky, pókoje a svornosti, nemluví-li ústa jejich řeč pravdy a upřímnosti.

Když byl Jiří Washington, slovatný prezident soustátí amerického v šesti letech,

obdržel darem pěknou sekerku, jižto sekal, cokoli v cestu mu přišlo; mezi jiným osekával všecku kůru z třešně anglické, tak že krásnému stromu nutně bylo zajíti. Což uviděv otec druhého dne ptal se domácích hněvivě, kdo že to učinil? — Ale nikdo nechtěl se k tomu znáti. Když po té malý Jiřík za otcem do zahrady přiběhl a nesměle kolem třešně pobíhal, byl tázan: „Jiříčku, nevíš kdo tuto pěknou třešni zkazil?“ Chlapec se zarazil, začervenál, ale po chvíli pravil zcela otevřeně: „Otče, ty víš, že neumím lháti; já jsem do třešně sekerou rubal.“

„Pojď synu,“ zvolal otec, „do náručí mého; škodu již jsi byl učinil, nahradil's mi tisíckrátě upřímností svou.“ A slavný Jiří Washington celým životem svým dokázal, že lháti neumí. Svět byl rájem, dokud pravda jemu vládla, svět proměnil se v údolí slzavé, jakmile ďábel první lži pravdu usmrtil.

Křesťan, ač má vždy pravdu mluvit, není přece povinen vše, co ví, každému vyjeviti; spíše má v řeči své opatrným býti. „Nechoď se všim na trh!“ praví přísloví. Povinni jsme před jinými tajiti vše, z čeho by hněv, sváry a různice aneb jiné zlo povstati mohlo; zejména pak máme svěřené sobě tajemství svědomitě zamlčeti, leda že by jeho zatajení někomu na škodu aneb k obecné záhubě bylo. Jako kněz přísně vázán jest zpovědňi mlčenlivostí, podobně i úředník, soudce i každý představený a služebník povinni jsou zachovati tajemství úřední a služební. Jest čas mlčení a čas mluvení. Mluvě, pravdu miluj a všeliká pravda z úst tvých vycházej, aby duch v tobě obývající pravdomluvným shledán byl u všech lidí, aby veleben byl Pán, jenž dal ducha v tebe. Bmen.

Promluva

při přijímání školních dětí.

Dnešního dne slavíme, milé děti, svátek přítele mládeže nejlepšího. Předvečer svátku toho toužebně očekáván a příchodem jeho mládež k modlitbě a poslušnosti pobádána. Je to sv. Mikuláš, biskup myský. Světec tento příkladem našeho Spasitele rád měl kolem sebe hodné děti, s radostí a plesem se s hodnými dětmi obíral a dary je milými poděloval. A jak od svatého Mikuláše tak dosud v

tento den býváte obdarováni, když hodnými a zvedenými jste dětmi. Sv. Mikuláš dosud žije ve starostlivých rodičích vašich, sv. Mikuláš dosud naděluje dětem štědrýma rukama otce a matky vaší, když jste oněch darů hodnými, když si darů těch zasloužíte.

Než dnešního dne se vám, milé děti, dostalo mnohem vznešenějšího daru a nejen od sv. Mikuláše, nýbrž sám Spasitel přišel k vám do srdcí vašich, aby přebýval ve vás. Sv. Mikuláš naděluje jen hodným dětem a Spasitel bydlí jenom v čistém, neposkvrněném srdci. Jako anděl strážce odchází pláče od nezdárného dítěte, tak Kristus vychází ze srdce poskvrněného hříchem. Na křtu sv. obdržely jste roucho nevinnosti, jež bylo však časem pokáleno, včera to roucho opět zbělelo nad kment; prosím vás, zachovejte jeho bělost, jeho neporušenost, jeho neposkvrněnost. Pak Spasitel v srdci vašem nalezne stánek trvalý, usídli se ve vás a každá práce, každé počínání vaše bude provázeno darem a prospěchem.

„Odložme skutky temnosti a oblecme se v odění světla! napomíná nás písmo sv. Za krátko nadejde čas blažený, svátky, bych tak řekl, dětěncí, kdy slaviti budeme příchod Spasitelův na svět. Budeme pěti „Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem dobré vůle.“ Však onen pokoj musíme dříve zachovati v srdci svém. Uchováte-li ku svátkům tak velebným a radostným čisté srdce, čistou duši, rád zavítá k vám Ježíš, rád bude bydliti mezi vámi. A aby se tak skutečně stalo, za to prostě Boha, by roucho neposkvrněné nevinnosti dochováno bylo, nejen příštích svátků vánočních, ale byste trpytily se v něm jednou mezi kůry andělskými.

Amen.

A. D.

Vycházka do severních Čech a do Filippsdorfu.

Vypravuje B. H., děk. a b. vik. v Hořicích.

(Pokračování.)

Dějiny hradu a kláštera Ojvína.

Co se dějin vrchu, hradu a kláštera Ojvína týče, slul dle *Paluckého*, čemuž i Dr. Pešek přisvědčuje, původně *Mojvin*, něm. Moyben, Oyben, Oywin, Owyn; pojmennování, původu slovanského. Dle Pa-

lackého spadá prý první obydlí jeho do r. 1198., anebo 1211., anebo snad ještě dříve, před rok 1198. Starý kronista Žitavský, *Jan von Guben* (patrně Slovan), nazývá jej na rozličných místech rovněž tak, též Jan Lindner a v rozličných listinách. Jméno to mnohokrát a všelijak vykládáno jest, ale pravého významu prý až dosud nikým nedopátráno.

Hrad i klášter náležely původně k Čechům k župě *Žáhoštské*; později teprv k okruží města Žitavy a nyní náleží se Žitavou ku saské Lužici a jsou as míli od Žitavy vzdáleny. — *Častolov* z rodu *Hronovcův* s bratrem svým *Jindřichem* drželi asi okolo roku 1220. Žitavsko a syn onoho, *Chval* (1253–1260) stal se as roku 1256. zakladatelem hradu *Ovína*, po němž se soukmenovec jeho *Čeněk de Moybin* jmenoval (1290).

Jak starodávná pověst vypravuje, založil řečený *Chval z Lipé* (Quale by der Lypen) na skále, od lovců jemu ukázané *lovecký zámek*, který však brzy zašel a skoro 20 let pustým byl. Po jistém čase zmocnili se skály *loupežníci rytíři*, jimžto však od Žitavských měšťanů odňata jest. Když pak *Ojvín* opět některý čas pustým byl zůstal, vystavěl okolo r. 1290. *Čeněk z Mojbinu* strážnici pevnou na něm. Avšak i tato stavba brzy zanikla. Konečně vystavěl jeho syn, *Jindřich z Lipé*, r. 1312. na *Ojvině* pevný, rozsáhlý hrad, k čemuž ovšem rytíři *Pok* a *Zvířetický*, kteříž do území jeho vpadli a je strašně pustošili, avšak pod *Mojvinem* čili *Ojvinem* jeho synem a jeho lidem, občany Žitavskými se silným, poražení byli, byli přiměli.

Jindřich z Lipé, kterýž svého času osobou nad míru důležitou v Čechách byl, hrad mužstvem silně osadil, vedeným hejtmany *Napticem* a ze *Smržovky*, kteříž však v době, co pán jejich na *Tejřově* r. 1316. u vězení seděl, příležitosti použili, krajinu vůkol, místo aby ji chránili, loupili a velikou škodu ji činili.

Král Jan (Lucemburský), kterýž na *Jindřichovi* žádal, aby těch hejtmánů hradních potrestal, avšak u něho s odporem se potkal, vyměnil roku 1319. hrad *Ojvín* s pány z *Lipé*, mimo některé jiné statky a město Žitavu, i hrad *Ojvín* a odevzdal jej na doživotí svému svaku, *Jindřichu*, vojvodovi *Javorskému*.

Ačkoli pán z *Lipé* již více pánem na *Ojvině* nebyl: přece žádoucí pokoj a bezděčnost kolem *Ojvína* nenastala. Vojvoda

Jindřich, kterýž roku 1320. hrad *Ojvín* *Albrechtovi* z *Radeberka*, v listinách *Opečko z Ojvína* zvanému, byl v zástavu dal, nesídlil zde, a jeho hejtmáni vedli tudy život po svém způsobu bez překážky dále. Ano, již roku 1330 stal se *Ojvín* opět pro loupeživé výpady, jež s něho se daly, zvlášť pověstným, ano r. 1343. věci tak zle se měly, že na nedalekém hradě *Mühlsteině* 12–16 mužů zbrojnošů na královské útraty chováno bylo, aby obchodní vozy, ze Žitavy do České Lípy jedoucí, je ochránil, doprovázeli. Ovšem, jednak pevný hrad, kterýž byl silnou záštitou, jednak silnice odtud do Lípy vedoucí a kupci silně navštěvovaná, mocně lákaly rytíře loupeživé, aby hověli řemeslu svému nezvedenému.

Jeden z nich, jménem *Jan z Michalovic*, jehož původní sídlo ovšem ve zříceninách nedaleko Mladé Boleslavi až dosud viděno býti může, toho použil; neboť v noci z 18. na 19. listopad, roku 1343, se svým lidem *Ojvín* ztekl a pánem jeho se učinil, odtud i cesty, i všecku krajinu vůkol co nejstrašněji znepokojuje.

Aby tomuto zlořádu konec učiněn byl a pokojní občané takovými bohaprázdny zlosyny více tejrání nebyli, o to postaral se císař *Karel IV.*, jemuž r. 1347 všecka ta krajina opět zpět připadla. Avšak teprv prý r. 1349 hrad *Ojvín* ztroskotat. Dle starého podání přitrhla prý r. 1349 jeho vojska, ozbrojenými měšťany *šesti měst* se silená, před hrad, jej obléhala, až konečně po těžkých ztrátách jeho i dobyla.

Jiná stará kronika zase praví, že prý teprv r. 1357, při druhém obléhání, jemuž císař *Karel* sám přítomen byl, hrad dobyt a vzat jest, a to když již dva měsíce prý bez výsledku vojsko před ním bylo leželo, a to prý tím, že podzemní chodby ze hradu do Žitavy vedoucí, použito bylo. Rytíři loupežní prý nad míru statečně hradu hájili, kameny a střely dolů metali, až konečně vůdce jejich, vida nezbytí a že hrad jich na dvou místech ztečen byl, s vysoké skály střemhlav dolů se svrhl a tak se usmrtil.

Až dosud svědčí zříceniny o pevnosti hradu, kterýž r. 1577 zároveň s klášterem ztroskotán byl.

Císař *Karel IV.*, který *Ojvínu* velikou počti věnoval, prý učinil slib, že vrch *Ojvín* svatému účelu zasvěti. Především rozkázal radě města Žitavy, aby mu, a to v tu stranu ku městu, čtyřhranný zámek, *císařský dům*, nazvaný, vystavěla. Stavět

počalo se r. 1364 a nedlouho na to císař i slib svůj splnil.

Mnichové *Coelestini*, jež císař r. 1365 v Avignoně byl poznal a k nimž velikou důvěru byl pojal, hledali r. 1366 v Čechách nějakou příhodnou lesní samotu, aby k jeho pozvání tu se osaditi mohli. Zde ji našli, vznešeným příznivcem svým na ni upozorněni byvše; a již r. 1369 započato smělou stavbou krásného a vznešeného chrámu samým stavitelem Pražského dómu slavným *Petrem z Gmündu*.

Byli pak *Coelestini* čili *Coelestiniani* řehole, založená roku 1254 papežem *Coelestinem V.* (svatým) (1294—1296), podle řehole sv. *Benedikta*, *Urbanem IV.* (1264) a *Řehořem X.* (1273) potvrzená. Po těchto a některých jiných se stal teprv zakladatel jejich, sv. *Coelestin*, papežem.

Prvním sídlem *Coeletinů* byl klášter *Panny Marie* na vrchu *Majella* v *Apulii*; r. 1293 zvolili však za své hlavní sídlo dřívejší obydlí zakladatele svého na vrchu *Murronském*, též *Sulmona* zvaném. Když pak r. 1294 jejich zakladatel, *Petr* papežem se stal; změnili své dosavadní jméno „*poustevníků sv. Damiana*“ čili „*Muronitů*“ ve jménu *Coeletinů* a brzy se rozšířili po *Italii* a *Francii*, jakož i v *Nizozemsku* a *Německu*, kde však za času reformace opět zanikli. Ve *Francii* zašli za doby první revoluce. Řehole jejich byla přísná; musili šetřiti přísné zdržlivosti od masitých pokrmů, jakož i zachovávatí tuhý a častý půst. Šat jejich byl bílý a černý škapulíř, přes něj brali v kůru černý plášť.

Roku 1363 přišel císař *Karel* sám osobně na *Ojvín*, aby se očitě přesvědčil, jak daleko stavba dospěla, a aby mnichům darováním všeho *žitavského* pohoří přiznal svou na jevo dal. Při té příležitosti přenocoval ve svém císařském domě. R. 1384 stavba chrámu ukončena jest. I císařský dům s klášteřem jest spojen a vyjímaje jediný pokoj, od mnichův všecek používán. Ještě téhož roku 1384 pražský arcibiskup, *Jan z Jenštejna* chrámu i kláštera posvětil, jehož obyvatelé pověstí velice chvalnou po sobě byli zůstavili. Tak i sami protestanté nyní o nich svědčí. Císař *Karel* hojnými výhradními právy je obdařil.

Ačkoliv *Otcové Coelestini* delší čas v držení kláštera zůstali, ni méně i zde, v této samotě a na takové výši, na skále a uprostřed lesů, rozličná příkoří trpěli a to jmenovitě za dob *Husitských* a v bo-

hách za krále *Jiřího* r. 1467. — Tak jmenovitě za času bouří *Husitských* dána do kláštera posádka šesti měst *Lužických*, kteráž r. 1430 nejen obléhání hradu skrze *Zbinka z Buchova*, ale i útok na hrad a střelbu r. 1429 *Prokopem Velkým* (*Velek*) a *Peškem*, vůdci *Husitův* učiněnou, šťastně odrazila. Roku 1420 na *Ojvíně* i mnohé klenoty chovány a též mnozí z kanovníkův *Pražských* od sv. *Víta* sem se uchýlili a bezpečného útulku zde našli.

Ale reformace *Lutherova*, která do poměrů *Lužických* mocně zasahovat počala, podkopala další trvání kláštera i řehole. Kvetoucí bohatý klášter hynul čím dále tím více, mniši se rozešli a r. 1568 zemřel poslední převor ve dvoře jejich v *Žitavě*. Týž slul *Baltazar Gottšalk*, za něhož mniši beze vší stopy buď učení *Luthrovo* přijali, anebo do jiných konventův přesídlili a poněmhu vymřeli.

Král *Ferdinand I.* potáhl hrad *Ojvín* se vším příslušenstvím ku komoře a zastavil jej *Zdislavovi z Berky*; tento dal jej k opatrování *Zikmundovi z Dobšic* († 1552 v *Engelsdorfě* v *Čechách*). Později zbožil to *Ferdinand I.* všelijakým pánům do zástavy dával, až konečně *Maximilian II.* r. 1574 hrad a klášter, se vším příslušenstvím, městu *Žitavě* odprodal za 91.000 tolarů, kteréž jej doposud drží.

Nedlouho potom, r. 1577 24. března udeřil blesk do *Ojvína*, v němž mnoho prachu chováno a zkazil jej ohněm docela, načež vše, co k potřebě bylo, odtud odneseno jest a hrad i klášter svému osudu ponechány jsou.

Jakkoli tím, že 1681 část skalního vrchu se sřítla, oheň po dvakráte (1577 a 1707) tu řádl a hlodavý čas zub o záhubě *Ojvína* pracovaly: přece vždy památný zůstanou zříceniny jeho a na tisíce cestovatelů přichází, by okráli v jeho romantice, jakož i město *Žitava* vše vynakládá a činí, aby, co zachovati se dá, ještě dlouho zachováno bylo i pokolením budoucím. Avšak srdce kněze, katolika, naplňuje se citem bolestným, když vidí nyní tu ohavnost spustění na místě svatém; a stáloby zajisté za to, zachovati aspoň ten chrám, ale k tomu nemá ovšem *Žitava*, převahou nyní protestantská, smyslu, tím méně pak peněz, a tak zůstane dojista *Ojvín* svému neodvratnému osudu zůstaven. Že i na hrad *Ojvín* vízí se všelijaké pověsti, rozumí se samo sebou.

Sešedše dolů do obce, našli jsme

omnibus Žitavský, který denně *dvakrát* sem jezdí, již plný; ale my sedli na vůz a jeli rychle zpět, neboť se již schylovalo k večeru, nemohouce se ubrániti truchlivým dojmům, jež naplňovaly duši naši. Cestou četli jsme něco z dějin z posvátného Ojvínu, z knižičky, již jsme si na hoře byli koupili a kteráž již ve 4. vydání od Dra. Alfreda *Mužkova* (Muschkau), a to v Žitavě u Schaefera tištěna jest. Knižičce *čtvero* vyobrazení přidáno jest. — Ku konci pak dodáváme: Jest to naše půda, jsou to naše upomínky, i naše tam krev, ač poněmčila, a my si toho málo vážíme, málo všímáme, tam necestujeme, kdežto cizinci po všecko léto naplňují všecky stezky a všechny hostince.

Jedoucím večer drahou zpět do Liberce, přišlo nám si sednouti vedle jistého tlustouckého pána, který rovněž tak tlustý, totiž napěchované dvě tašky měl. Byl obchodník; brzy jsme se seznámili; byl vlivný a hovorný a člověk *vzdělaný*.

Chťe cestovatel poněkud jen seznati krajinu a lid, musí s každým se dáti do řeči a nikým nepovrhovati. Tak já činím rád; mnohýť z toho užitek; nadto i brzy uteče cesta.

Byl též soused můj z Drážďan; přicházel však z Budyšina a vypravoval mnoho o slavnosti, která se tam právě byla konala, totiž, že Nejdůstojnější p. biskup slavil své 50leté jubileum. Rozumí se, že jsme hned byli v řeči o *Srbech Lužických*. Velice je chválil, jejich čistotu, šetrnost, hospodárskost, krásu tělesnou a zdravotu; jmenovitě toho neopomenul připomenouti, že ve městě Drážďanech (jak věc vůbec známa) *kojné* bývají brány nejraději ze Srbkyň, že zdravé jsou a čisté. Tak tu i vlastním mlékem, vlastní krví, matka Sláva odkáží a odchovává svého nepřítele.

Znal též můj spolucestovatel *život Srbův* dobře; býval často mezi nimi i při jejich národních zvycích a slavnostech. Nechtěl však toho chváliti a mnoho mu bylo proti mysli, že visí na těch svých národních obyčejích, nenahližeje, že právě v těch národních zvycích a bytí zbytečích z dob *pohanských*, zakládá se jejich *individualita* a život národní a že těm jen děkují ještě svou existenci, a že by brzy bylo po nich, kdyby se těch svých národních zvlátností vzdali. Němec chce míti všecko *německé*. To byl jednou Němec, který jinak Slovanům přál ale byl z říše; kdyby byl býval ze Severních Čech, jistě by tak byl

nemluvil. Znal i dějiny a jmenovitě byl veliký přítel *numismatiky* (znalosti mincí) a tvrdil, že má velikou a pěknou sbírku starých mincí. A tak nám cesta s ním mile a příjemně ušla, až jsme se octli na nádraží a konduktér volal: „Reichenberg!“ Tu milý soused zkrátka se poručiv sebral své veliké dva vaky a zmizel v zástupu lidí.

Druhého dne jsme se poručili Liberci a bavlňáské politice jeho a spěchali s odpoledním vlakem zpět z pouti své k domovu. Náhoda svedla nás ve voze zase se dvěma Čechy, Liberčáky. Byli muži, slušně odění a dosti vzděláni: byli obchodníci. Ovšem, že jsme se hned seznámili, jmenovitě když jsem se začal na poměry jejich a Čechů vůbec vyptávati. Ličili jeden i druhý fanatickou zuřivost Liberčáků proti Čechům, zvláště Libereckého plátku „Reichenberger Zeitungu“, jehož nevychází jediné číslo, aby nekřivdilo Čechům a nespíralo těm, kdož se Čechů ujímá, anebo práva Čechů hájí a to jsou zvláště dva: MUDr. Samánek a kaplan (nyní bohoslovný professor v Litoměřicích), Dr. Fr. Kordač.

Jakkoli Němci na tyto dva zuří, však nieméně pozorovali jsme, a to za svého krátkého pobytu v Liberci, že mnozí s velikou uctivostí jich pozdravovali. Ale tak bývá; všeliká svatá a spravedlivá věc má své obtíže; ne bez bolesti bývá právo a spravedlnost; a tak ani tu nebude bez bojů a obtíží; ale řekl Kristus Pán, pravda věčná, apoštolům: *Nebojte se, já jsem přemohl svět*. A tak i naše svatá a spravedlivá věc zvítěziti musí; ale třeba, počínati si moudře a rozumně, nedopouštěti se žádných přepjatostí a nesmyslů a držeti se vždy v mezích zákona; a tak nebude míti zlomyslnost přístupu. *Padne jich po boku tvém tisíc a deset tisíc po pravici tvé; ale k tobě se nepřiblíží*. Ž. 90, 7.

(Dokončení.)

V pátek o 3. hodině.

Napsal dr. Eug. Kadeřávek.

(Pokračování.)

IV.

Když k rozkazu císařovny Heleny hledali r. 326 křesťané sv. kříž, našli jej spolu s dvěma kříži, na kterých zemřeli lotři. Nevědouce, který kříž jest Kristův, položili osobu na smrt

nemocnou a ten, na kterém dosáhla žena tato zdraví, poznali býti Kristovým. — Syn Boží pro nás ukřižovaný hotov jest nám pomoci v bídách tělesných a duševních. Pročež hledající pomoci u lidí nezapomínejme na Pána nejmocnějšího, Jemuž není nemožno vyhojiti rány naše, byť i sebe větší; zvláště rány duševní, hříchem způsobené, milerád hojí, aby nás zbavil bída největší. Lékaři nebeský, uzdrav nás.

V.

R. 614 odvěkli Persané sv. kříž z Jeruzalema doufající, že draze bude jim od křesťanů zaplacen. Avšak r. 627 byli od řeckého císaře Heraklia poraženi a žádající za mír, kříž sv. opět vydati musili křesťanům. Na to pak . 629 císař Heraklius sprostým oděn šatem rpokorně a uctivě odnesl kříž sv. na Golgotu a tam postavil. — Chceš-li býti následovníkem Ježíše ukřižovaného, musíš zdobiti podle příkladu Jeho život svůj drahocenným šperkem, pokorou křesťanskou, která tě na vysoký stupeň dokonalosti povznese a přítelem Boha samého učiní. Bůh pyšným se protiví, ale pokorným udílí milost svou. Zvláště se varujme, aby účinnost nás nenadýmala.

VI.

Kristus Pán slíbil, že s církví svou bude po všechny dny až do skonání světa, že její trvání pomoci svou utvrdí proti všem nepřátelům. Slib tento vyplnil, když v době nejprudšího pronásledování Konstantina učinil ochrancem církve své a jemu na nebi kříž ukázal, na němž bylo napsáno: *In hoc signo vincas*. A skutečně učinil Konstantin přijav kříž za svůj znak konec pohanskému císařství, odpovědnému nepříteli Kristovu. — Věříme a doufejme, že nedopustí Syn Boží, aby kříž, znamení spásy, z povrchu zemského byl vyhlazen, aby církev nepřátelům podlehla. Zajisté největším neštěstím by postiženo bylo pokolení lidské, kdyby církev katolická zahynula. „Odstraníte-li kříže,“ volá filosof Zöllner, „postavte na místě nich šibenice.“ Věřící a doufající v pomoc Spasitelovu proti nepřátelům církve katolické zastáváme se jí také slovem a skutkem, jako dobrý syn netrpí, aby matce jeho někdo ubližoval.

VII.

Pokud Řím podle práva posud platného náležel svatému Otci, stála v amfiteatru na památku krve křesťanské zde pro Krista vycezené křížová cesta, při které v pátek pobož-

nost konávali Římané a cizinci, vznešení a nízcí, vzdělaní a nevzdělaní. Nynější však vláda Italská kříž z amfiteatru odstranila, tak že nyní amfiteatr připomíná na sverepost pohan- ského národa Římského, který jako tigr krve- lačný radoval se z křesťanské krve prolévané. — Nechtíce podobati se neznabožské vládě italské ctíme sv. hrdiny křesťanské, následujeme jejich příkladu milující a trpící pro Spasitele ukřižovaného a zavrhneme vzdělanost Kristu odporující, která se podobá hrobu natřenému, ale uvnitř smrti chovajícímu a ji plodícímu. Nepřítel Kristův největším jest nepřitelem po- kolení lidského.

VIII.

Když Kristus Pán umíral, slunce se za- tmélo a skály pukaly. Zázračnost obou zjevů historicky a vědecky jest zjištěna. Z mnohých učenců uvádím Dionysia, jenž znamená za- tmění ono, zvolal: „Bůh trpí původce světa, buď hyne svět.“ O hluboké trhlíně na hoře Kalvárii praví mezi jinými cestovatel Maundrell, že nevznikla ani silou přirozenou ani lidskou. — Oba tyto zjevy nám o božství Ježíše Krista svědectví dávají a na paměť kladou, že truchli- la-li příroda při smrti Spasitelově, tím spíše my lkáti máme nad svými hříchy, jež Krista přibily na kříž.

Otec Arnold.

Kresba od Hanuše Vovsa.

(Dokončení.)

Nadešel čtvrtek. — Otec Arnold zdál se býti netrpěliv. Přítel jeho Jaroslav ne- zaslal mu ještě peněz, byl však ještě čas, pošta teprve přicházela po čtvrté hodině a psaní s penězi nutně dnes přijíti musí, vždyť psal Jaroslavovi „nejdéle do čtvrtka.“ — V tom zaklepáno na dveře a Jelinek vstoupil nesa zase nádobu s mincemi, kte- réž vysypal na stůl.

„Musíte ještě posečkatí příteli,“ pravil Arnold. „Peníze mi ještě nepřišly. Zatím si sedněte.“ Jelinek si sedl.

„Listonoš přijde v brzkou,“ ozval se znova Arnold bera jeden stříbrný peníz za druhým do ruky a potěškáváje jej v ruce. „Dáváte to ale draho! Něco vám musím strhnouti.“

„Ale račte povážít, že to jsou samé stříbrné peníze. Žid mně dá za ně více. Slevit bych neměl. Ale, abyste věděl ve-

lebný pane, učiním vám po vůli; dáte mi 48 zl.“

„Nu když jinak nechcete, dám vám je,“ pravil Arnold drže v ruce právě stříbrný peníz, na jehož jedné straně kruhovitě kolem podoby muže ostrých rysů ve tváři, s dlouhými kadeřemi, zahaleného v hermelinový plášť u krku zlatou drahoukamy posázenou sponou sepjatého, vyražena byla slova . RHACUSIN . RECTOR . REIP ., na druhé pak straně stálo . REI . PRAC . 1762. DUCAT . ET . SEM . Jakmile Arnold peníz tento uzel, zaradoval se. „Toť vzácný exemplář“ zašeptal, v tom vstoupil, zaklepav, do pokojíku listonoš, nesa psaní velkého formátu opatřené úřední pečeti. Kvapně otevřel Arnold psaní, po jehož přečtení náhle zbledl, jako osyka se třásl a potácel se k zemi.

Psaní bylo následujícího obsahu:

„Důstojný Pane!

Klademe sobě za povinnost oznámiti Vám, že p. Jaroslav Sochůrek před třemi týdny brzy po své manželce zemřel. — Za nedlouho na to uprchl jediný jeho syn Otto do Ameriky se všemi penězi a skvosty. Nejste jediným, který byl oklamán a o zboží svěřené připraven. Psaní Vaše museli jsme otevřít, jak to nyní činíme se všemi dopisy naň do Litomyšle adresovanými a tak dozvěděli jsme se, že i Vy jste se stal obětí Jaroslavovy, vlastně Ottovy prohnání. Vaše mince již byly dávno rozprodány.

Z okresního soudu v Litomyšli.“

Jelínek a listonoš donesli starce na lože; ihned byl povolán lékař, jenž prohlásil stav jeho za beznadějný. Jen na chvíli přišel otec Arnolda ku vědomí, první jeho slova byla: „Sklamán — nejvěrnější přítel — mé sbírky. — Ó Bože — Panno Maria!“

Pak upadl opět v úplné bezvědomí, z něhož se probudil již jen ku životu věčvému. Složil kosti svoje tam, kde přál si odpočívati.

Otec Bonaventura klečel celou noc u mrtvol, u jejíž nohou hořela malá lampička z červeného skla. V láskyplném jeho zraku třásla se slza bohatá jako hrách a trpytná jak nejčistší dýmánek.

* * *

Tam, kde na hřbitově hned za *ským klášterem se rozprostírajícím se zvedá malý rov, odpočívá muž, jemný osud do

kolébky život plný lopot, strádání, práce a soužení v úděl dal . . .

Kamenný kříž s prostým nápisem:

„Zde odpočívá v Pánu zesnulý
Otec Arnold Rokos,
člen důst. řádu sv. Františka.

Pokoj buď popelu jeho!“

stojí mu u hlavy.

Krajina.

Země dřímá v loktech mlhy
jako dítě v klíně matky
a ty stráně plny smutku
a strom plný jinovatky.

Tiše dřímá. — Tu v mlh sítě
padnul zářný paprsek s chvatem;
zem jak ze sna usmála se
a strom naposled zkvět' zlatem.

Adéla.

Arabeska. Napsal J. V.

Ostře skučel prosincový vítr v černých větších hustého lesa na jihozápadní straně Čech. Mohutné stromy skláněly se téměř až ku zemi podléhající v divém zápasu s burácející bouří; v praskot a chřest bez listých ratolestí mísilo se úpěnlivé kvílení vichru. Po jedné ze sněhem zavátých pěšin, jež se kříž na kříž lesem, v němž neznámí v této krajině by přesnadno zablouditi mohl, táhly, spěchal rychlým krokem mladý muž. Osnahlé jeho líce, pečlivě česaným plnovousem vroubené, bičoval dlouhý, jak havraní perut černý vlas, jenž zpod huňaté beranice bujně po šíji proudil; mocné klenutá prsa vydána byla za terč divoce se klátícím sněhým jedlím a sosén Mdly paprsk luny, jež náhle prodrala se hustými, váleječimi se, temnošedými mraky, padl právě v obličej mužův. — Pozdním chodcem byl okresní lékař Vilém Žďárský.

„Nebohé děti! zašeptal Vilém. „Smrtný zápas musí nastoupiti ještě dnes, veškerá lidská pomoc jest zde úplně marnou. Ubozí sirotkové! Předě dvěma roky padl jich otec ve válce, odešel od krbu domácího a více nepřišel. Byl jsem tehdy

právě ve vesnici, když on ještě s jinými se chystal na cestu do města, odkud vojsko vytáhnouti mělo. Viděl jsem jak štkala jeho manželka, jak vzmáhalo se ve hrudi její tušení, že vícekrát neuzří svého muže, jak libaly dítka jeho ruku slzami ji skrápějice. Ach, bylo to trudné loučení, loučení, při kterém hlava rozskočiti hrozí, z očí krvavé slzy se roní a srdce žalem puká. Bylo po válce a žena neuzřela více svého muže, dítka svého tatíčka. A dnes leží zase jich máti na smrtelné posteli.“

Vilém kráčel stále pomaleji a pomaleji.

„Dělal jsem, co jsem jen mohl, ale vše nadarmo. Zachovati ji na živu jest holou nemožností. Jitro pozdraví již ji jako mrtvolu. Štěstí pro dítka, že jich strýček, bratr umírající, jest farářem ve blízké osadě. Doufám, že se jich ujme, vždyť se o ně staral již věru otcovsky, když ztratili svého živitele. Náš život jest věru střídáním neustálým se dne a chmurné, temné noci. Některý narodí se v kolébce knížecí, osud mu dá za úděl jen samé štěstí a blaho, on nepozná nikdy, co to jest strast, co nouze . . . Mnohý zase — a takových jest nejvíce, — zápasí po celý život s nouzí a bídou, ples, radost nekalená a smích zřídka kdy zavítá pode krov jeho příbytku, anebo vůbec nikdy! Dotěrná zima! To zuření vichru! Jako by zde ve hvozdu duchové své reje dnešní noci míti měli!“

Po této samomluvě zrychlil Vilém své kroky a vyhrnul límec svého teplého kožichu nahoru. Vichřice burácela děsnou mocí dále.

„Pět roků tomu bude již právě zítra“ vzdychl Žďárský v tichém bolu po chvíli, „co Adélu jsem ztratil. V bouřné prosincové noci prchla s bídným Vlachem Chiorlem, jenž hrabětem se zval, z domu otcovského. Zármutek a žal nad nezdrárnou dcerou sklátil ve hrob její rodiče v brzku po jejím zmizení. Zmizela v ohromném tom vesmíru jako kapka v moři. Nikdy nedala o sobě ničeho věděti. Dal jsem pátrati po ní na všech možných stranách, ale marně. Kde asi jest? Žije? Daří se jí dobře? Nebo vleče se tímto životem v bídě a nouzi vědoma jsouc si své neodpuštělné viny; či není snad již více veездеjších strastech a usmířena s lidmi a Bohem setkala se v onom sidle nad hvězdami se svou milovanou mateří a pečlivým otcem? Kdo rozluští mně tyto o-

tázky!? Jak jsem ji miloval, prosil jsem ji, aby darovala mi své srdce a s ním též svou ruku. Chtěl jsem jí věnovati veškerý svůj život, jenž bez lásky její zdál se mi býti pustým a prázným. A ona? Ona chladně se ode mne odvrátila. Uplynulo několik dnů a já ji více neuzřel, zmizela snad na vždy.“ Slzy zatemnily při tom jeho modré, zářivé oči na znamení hlubokého pohnutí.

A v skutku jeho láska byla tak věrou, že ji choval ve svém srdci co svatě, nedotknutelné tajemství. Ani krevní příbuzní ani nejdůvěrnější jeho přátelé, jichž ostatně a mimochodem řečeno byl velice skvěloučký hlouček, neboť u volení přátel byl nadmíru vybíravým, nezvěděli o ní, proč také nijakým způsobem vysvětliti si nemohli jeho ustavičnou zasmušilost, aniž nebylo jim dopřáno dopátrati se příčiny její. Mluvílo se sice tu a tam leďacos o podivínu „Žďárském“, jak jej totiž nazývali, ale domakati se pravdy pravdoucí nebylo možno.

Vilém šel v tom vichru tak zvolna, jako by byla nejkrásnější pohoda, nebo jako by se za slunného, letního odpoledne procházel pod zelenou klenbou lesních velikánů či ve stínu košatých kaštanů a lip zámeckého parku. Nedbal větru, nedbal větvi vši silou jej do prsou neb tváří slehajících, v hlavě rojilo se mu na sta upomínek, které nemohl utlumiti. Mezi tímto rozjímáním a v rozháraném tomto duševním stavu došel až k močálovitým břehům malého jezera, jež téměř na konci hvozdu se nalézalo. Odtud měl již jen něco přes půl hodinky do svého obydlí.

Poblíže jezera na jakémsi náspu, jenž povstal nejspíše z navezené země a kamení, jež sem svezli dělníci, když před několika desíletími kopali zde průplav, aby voda z jezera snáze odtékati mohla, stála stará, napolo sesutá, mechem porostlá kaplička. Když šel Vilém mimo ni, zaslechl jakýsi vzlykot, který jako by se z vnitra jejího vzýval.

Rek náš se zastavil; srdce jeho mu bilo prudce ve hrudi. — Sténání se opakovalo — bylot zřetelně to slyšeti, nebo hukot bouře na chvíli ulevil. Vilém vstoupil do temné klenby; narazil o shnilý trám. Netopýr poděšen vylétnuv z úkrytu svého dotkl se chladným křídlem jeho žhavých skrání. Vilém zachvěl se přes veškerou mužnost svou.

Vitr opřel se s novou mocí do drob-

ných, ve zvětralé a zčernalé olovo zasa-
zených skleněných tabulek dvou malých
gotických oken, ale jen na okamžik. Do-
zvuk bouře; ve přírodě zavládlo ticho a
z potrhaných černých mračen vyplul mě-
síc, jehož plné, přibledlé světlo padlo okny
do kapličky a ozařovalo dřevěnou sochu
Bohorodičky na oltáři, spráchnivělé věnce
a obrázky, jež visely kolem po černých,
rozpukaných stěnách. Ve žlutavém jasu
luny užířel Vilém na zemi u stupňů k ol-
táři vedoucích ležící mladou ženu, v jejíž
tváři vyryta byla nesmazatelná známka
velikého zoufalství. V obličejí zřítí bylo
stopy dřívější nevšední krásy, aksamitové
tváře byly hluboce vpadlé; ke hrudi tiskla
oběma rukama útlé robátko ve zvetšelé
sukničce, které bylo v obličejí celé modré.
Poněkud opodál seděl v koutě schoulený
asi čtyřletý hošík. Chroptivé zvuky draly
se mu přes retы . . .

„Mami — mám hlad — hlad —
chleba . . .“

Nikomu by v této společnosti a za
takovýchto okolností nebylo volno.

Výraz největšího úžasu přeletěl přes
tvář Vilémovu, když spatřil smutný tento
obraz, se zatajeným dechem stannl poblíže
vehodu. V brzku se ale vzpamatoval, při-
stoupil rychle k hochovi, jenž mu byl
nejblíže a nakapal mu do úst několik krů-
pějí vína, jež u sebe stálo, „pro kmotra
Příhodu,“ jak ve společnosti svých zná-
mých říkával, když vyptávali se jej proč
plní lahev s červeným vínem na širokém
řemeni kol beder zavěšenou; na každou
svoji vycházku nosí, měl; totéž učinil ženě
a potřel jí rovněž skráně rudým mokem
české révy.

Hluboké vzdechnutí vydralo se jí
z prsou, ruce její přitiskly děcko křečovitě
ku nadřím. — Rázem povstala ze země.

„Mé dítě,“ byla první její slova. „Má
Vilemína!“ A jala se šíleně líbatí robě na
mramorové bělostné čelo. Za nedlouho
ustála v projevech vášnivě této lásky ku
své dcerušce a zrak její zatékal z místa
na místo.

Vilém uveden výstředním chováním
ženštiny té do rozpaků a domnívaje
se, že jest mu zde činití se šílenou ženou,
chtěl vzítí ji děcko z náruče. S úzkostli-
vým zrakem sledovala žena každý pohyb
jeho rukou. Sotva dotekl se Vilém děcka,
projel mu mráz celým tělem a on ustoupil
poněkud zděšen několik kroků do zadu; robě
nedýchalo více, bylo chladné, již jako led.

„Mrtvo — mé dítě mrtvo“ vzkřikla
žena, jejížto sukně se s úpěnlivým pláčem
uchopil mladoučkový chlapec. „Mé srdce
vyrvá mi ze hrudi . . . Ó světe! . . . Pryč,
pryč! Mé štěstí kvetlo kdys' a teď — sly-
šíte ten ostrý smích ďábla? . . . Ó Vile-
mino! Po všem veta — mstící ruka Boží
spočívá nade mnou. Jsem prokleta . . .
prokleta.“

Vysílena klesla v náruč Vilémovu,
jenž jako by se byl na něčem pevně usta-
novil. — Váhal, nyní však byl rozhodnut.

„Nechť si ve vsi, co chtějí mluví,“ my-
slil si, „konám svou povinnost. Kristus
nás příkladem svým předcházet, a na nás
jest jej ve všem a všudy následovati. —
Nesmím dbáti ostonů pomluvy. Jsem sice
svoboden, ale . . .“

V tom se žena zase zotavila, ale pří-
znaků šílenosti na ní již spatřiti nebylo,
vypukla pouze v srdcelomný pláč. — Ale
i tu se za nedlonho utišila a s tupým ode-
vzdáním se do osudu uposlechla veškerých
příkazů Vilémových. Ten vzal na jednu
ruku hošíka, jenž v brzku klidně usnul,
druhou pak veda ženu, která jak bezduchá
po boku jeho s mrtvou dceruškou šla, krá-
čel mlčky ke svému obydlí.

(Pokračování.)

Sv. Stanislav.

(Legenda.)

Lilije bílá — malomocný květ
spíš anděl, na chvílku jenž k zemi slet',

na lůžku chorý svatý Stanislav,
kol něho hluchý nevěrců jen dav.

Co duši jeho jímá, jaký žal,
že démant slzný v zraku jemu vzplál?

Po Bohu teskní, slastí nejvyšší
a nikdo jeho proseb neslyší.

Tu k nebi ruku v tiché prosbě zved',
ke kříži v bílé ruce vroucí hled

a ret se jako v pláči tiše třás':
„Ty, Pane, smiluj nade mnou se zas,

jenž v života's mne chránil úskalích,
když v mdlobách klesal jsem a vždy's mne
zdvih',

jak tehdy nyní, Pane, smiluj se
než duše má se k Tobě povznese.

Ty sám mi budiž rajským pokrmem,
mně teskno tak a pusto v srdci mém.

O přijď, o Pane, zdroji milosti
ať duše má Tě v hloubi pohostí;

pak rád už za Tebou se v cestu dám,
za Tebou, vůdcem, rajským ku branám.“

Tak steskem chvěl se jeho vroucí hlas
a šlrou zas stín jeho dlouhých řas,

co kolem nevěrců stál němý řad
a stín se šera k stěnám zvolna klad’.

Tu div! o jaký lesk a jas a trpyt!
andělů křídla slyšet zlatá chvít’.

jak vzduchem s nebe zvolna spějí sem,
jizbičku plní, chví se nad ložem.

A v středu jich — o jaká velebnost!
Sám Kristus Bůh, ble, sstoupá — rajský host.

Zrak jeho jarního lesk slunce je,
ten úsměv na rtu, paprsk naděje.

A v rukou Jeho svatá hostie,
jak když se bílá růže rozvíje;

hlas Jeho tichá hudba, sladký ples
se stříbrem se rtů k Stanislavu nes:

„Tys volal mne, já slyšel vzdechy tvé,
a spěchal tam, kam duše tvá mne zve;

ne smrtí jsem, já tobě život dám
a život tvůj buď lásky věčné chrám

a srdce tvé jí oltář zápalu!“
a níž se sklání níž tak pomalu;

Na rty mu klade svatou hostii
Své rámě kolem šije ovíjí,

jej líbá v bledou skráň — a náhle pak
jej s anděly všem zastírel stkvoucí mrak,

jenž vstoupal k nebesům — a vůně tu
jen zbyla, jak když růže v rozkvětu,

jako když jasmínu dech v podletí
se z tisíc poupat náhle rozletí;

na stěnách ještě jas a trpyt vždy plál
jak by tam andělů stín zlatý hrál.

A kolem v svaté hrůze tonul dav
na loži v blahu svatý Stanislav,

jak lilid bílá — libovonný květ,
spíš anděl, na chvilku jenž k zemi slet’.

Xaver Dvořák.

P. Valeriánus de Magni.

Po svatém Vavřinci z Brindisi, zakladateli prvního kláštera kap. v Praze, v řádu kapucín. nejvíce proslul P. **Valerián** de Magni, narozen v Miláně 1586 z rodičů šlechtických. Rodičové jeho odstěhovali se za Rudolfa II. do Prahy. Měli 5 synů, z nichž třetí vstoupil proti vůli své matky do kláštera kapucinského a složil r. 1611. v pražském klášteře na Hradčanech své sliby. Při skládání slibů dostalo se mu jména Valerianus, nebo původně nazýval se Maximilián. Jeho nejmladší bratr František byl povýšen za platné služby u vojské prokázané do stavu hraběcího, který titul dán i ostatním bratrům. Poněvadž V. byl postavy vysoké a štíhlé, nazýval jej lid obyčejně „dlouhým mnichem“. Nežli svou činnost započal, bylo mu mnoho zakouseti od Švédů a od jinověrců, takže několikráte v nebezpečnosti života se nalezal. Roku 1618. byl v Linci, kde se stal guardiánem, těžce od jinověrců zraněn, že z několika ran krvácel. V Linci považovali ho totiž jinověci za nejnebezpečnějšího soka svého pro jeho výmluvnost. Roku 1621. byl odeslán od císaře Ferdinanda II. a vévody Bavorského Maxim. do Paříže, aby ukončil spory o Veltlin vzešlé mezi rakouským a francouzským dvorem. Francouzové nazvali ho pro jeho disputace proti Hugonottům „velikým mnichem“. Proto se také ve starých bullariích a annalech nazývá „Valerianus Magnus“, které jméno ovšem u kapucínů obvyklým není. Po svém návratu z Paříže byl zvolen za guardiána kláštera kapucinského v Praze a roku 1624. za provinciála téhož řádu. Cestoval po té ku gen. kapitole do Říma. R. 1626. byl jmenován papežským brevem „missionářem apoštolským“ pro Čechy, který úřad po 35 let zastával. Později a sice r. 1629. byl podřízen bezprostředně Kongregaci de propaganda fide. Tento muž byl hlavním rádcem a důvěrníkem kard.

Harracha jmenovitě v příčině semináře, university a zřízení biskupství v Čechách. Jemu bylo spolu nařizováno, by toho dbal, aby učení Karlovo zase svobodno bylo, nebo nalezalo se v moci Jesuitův. Předvídaje veliké boje vzpěchoval se proti tomuto rozkazu po celý rok. Když však Kongregace de propaganda fide slíbila mu veškerou svou pomoc, podvolil se i tomuto nesnadnému úkolu. Týž rok 1626 odebral se, jak jsme svrchu podotkli, s kardinálem Harrachem do Vídně, kde při poradách o reformaci a o zřízení biskupství hlavní takorba slovo vedl. Zejména, však byl v odporu s Jesuity, kteří chtěli v každém kraji českém zříditi za peníze k reformaci svolené své kolleje a semináře, místo aby se zřizovaly biskupství, a kteří ochotu svou projevili, že by se sami nesnadnému úkolu reformace podvolili. Navrátil se s kard. do Prahy, počal slovem i písmem náboženství katolické zde rozšiřovati. Nejsa jazyka českého s dostatek mocen, používal při svých kázáních za tlumočnicka kanovníka Plateysa aneb některých řeholníků svého řádu. Slušný počet jinověrců obrátil ku pravé víře. Napsal dvě díla, která „dlouhému mnichovi“ ke cti jsou, pro která však upadl též v nenávisť u jinověrcův. První byl traktát „de A catholicorum credendi regula“ — a když jinověrci proti tomu spisu se bránili, tu napsal druhý apologetický spis „De catholicorum credendi regula“. Tyto spisy a důvody v nich uvedené nebyl nikdo s to, aby vyvrátil. Roku 1628. odebral se na rozkaz kardinála Harracha do Říma, aby v příčině zřízení čtyř biskupství, pak v příčině Karlova učení s Propagandou vyjednával. Před kardinály mluvil s takým přesvědčením, že nebylo pochybnosti, kterak celá věc dopadne. Brzy po té byl vyslán od Ferdinanda II., aby zastupoval císařský dvůr u vyjednávání o Mantovu, na kterou i císař i král francouzský činili nároky. Císařští obsadili Mantovu, Francouzové Pignerol, které náleželo vévodu Savojskému. Vyjednávání dalo se v Turině a Pignerole; dva kapucíni stáli proti sobě; na straně cis. P. Valerianus a na straně francouzské P. Josef, ze šlechtického rodu Clerc du Tremblay, bývalý důstojník a nyní hlavní rádce kardinála Richelieua. P. Valerian nedal se nikterak obelstít ani podplatit od Francouzů a — zvítězil. Navrátil se do Prahy, shledal město v držení a v moci kurfiršta Saského. Sasíků však se nebál,

nýbrž neohroženě slovo Boží dále hlásal. Jiné u víře utvrzoval, jiné od návratu k bludnému učení varoval; častěji se slzami před křížem opakoval si, co mu od Propagandy uloženo bylo: „Deinde omnem adhibe curam, ut ministerium tuum digne ac fideliter etiam cum sanguinis effusione ac morte ipsa, si opus fuerit, impleas, ut immarcescibilem coronam a Patre luminum recipere merearis“. Jemu po boku v neohroženém hájení katolického náboženství stáli P. Samuel z Pilsenburka a P. Alexius Burgundus. Varovali a vystříhali katolíky, aby neposílali dítek svých do škol jinověrců. Valerián chtěl veřejně disputovati s predikanty, ale nikdy se k tomu neodvážil, neb se báli jeho učenosti. — Brzy na to byl povolán do Polska ke korunovaci Vladislava, nástupce Sigismunda III., v jehož prospěch i v Římě i ve Vídni pracoval. Když Poláci se vzpěchovali novému králi přísahu věrnosti složit, dokázal Valerián ve veřejném shromáždění dobré právo královo na trůn, že nepřátelům královým mlčeti bylo. Z toho byl Vladislav tou měrou vděčen, že papeže Urbana VIII. žádal, aby Valeriána povýšil k hodnosti kardinálské. Ale již i závist proti tomuto muži povstala; místo kardinálské hodnosti dostalo se mu předvolání do Říma, aby se z jistých věcí na něho u sv. Otce žalovaných zodpovídal. V Římě se očistil tak, že by se byl málem stal arcibiskupem Hnězdenským, čemuž u něho jen neznalost polské řeči vadila. — Ferdinand II. si tohoto neobyčejného muže proto vážil, že mu dával dobré rady. Mezi Švédskem a Polskem bylo příměří; Švédům běželo o to, aby oproti císařskému vojsku měli volnou ruku, aby příměří trvalo dále. Skutečně toto příměří bylo proti radě Valeriánově ještě obnoveno r. 1629. dne 26. září na delších 6 let. P. Valerián hleděl zachovati, co se ještě zachovati dalo; proto radil císaři, aby německé vojsko, které v Polsku oproti Švédům stálo, hleděl pro sebe získati. Marna však jeho rada. Nedostávalo se peněz. Němečtí vojáci vystoupivše ze služby krále Polského, přešli k Švédům, a bojovali pak proti císaři. — I tím prokázal se býti V. velikým přítelem domu císařského, že jeho návodem sešlo se sňatku, který měl uzavřít Vladislav IV. s Alžbětou, dcerou Bedřicha Falckého, jež byla kalvinkou. Vladislav zasnoubil se r. 1637. s Caecilíí Renatou, princeznou rakouskou, čímž jinověrcům polským mocné pomoc-

nice ubylo. Král španělský k tomuto skvělému diplomatickému výsledku nejen Vídeňskému dvoru, ale též Valeriánovi blahopřál. To asi bylo také pohnutkou, že celá rodina, když Valerián žádných církevních hodností přijati nechtěl, byla povýšena do stavu hraběcího.

Nějaký čas si odpočinuv ve Vídni, objevil se roku 1636. v Gdánsku, aby se hádal se slavným kalvinským dr. Nigrinem. Disputace trvala pět dní, každý den šest hodin; byli jí přítomni polský říšský kancléř a mnoho šlechty. Bartolomeus Nigrinus byl přemožen od učeného kapucína. Nigrin nepřál si, aby akta disputační byla uveřejněna — a Valerianus je hodil do ohně. Tato šlechtetnost pohnula tak Nigrina, že se obrátil k víře katolické. Nejen v Polsku, ale také v Hessensku, Braniborsku a v jiných zemích účinkoval V. ve prospěch katolické věci. A při této obrovské činnosti napsal 26 důkladných spisů rozličného, zvláště polemického a filosofického obsahu. Zabránil svému bratru Františkovi, který od polského krále byl jmenován místodržitelem ve Slezsku, aby neodpadl k Francouzům. Za tyto všechny služby dostalo se mu nenávisť dvořanů, místo kardinálského klobouku — trnové koruny. R. 1651. cestoval z rozkazu Kongregace de propaganda fide k lantkraběti Arnoštovi Hessenskému do Švalbachu, kde se třemi jinověrci Crociem, Calixtem a Haberkornem disputoval. Při disputaci byl také kněz z Tovaryšstva Ježíšova přítomen, nebral však v ní podílu. Dne 5. ledna 1652 složili lantkrabě se svou manželkou vyznání víry v ruce arcibiskupa Kolínského. Akta disputace byla uveřejněna, a tu shledali odpůrcové Valeriánovi, že prý špatně hájil primatu papežského, což však pravda nebylo. P. Valerián se bránil ve spisu „Hyperaspites“. Za to byl r. 1661. ve Vídni do žaláře uvržen. Celá Vídeň byla pobouřena. Zástupy táhly k žaláři a volaly: „Ať žije Valerián“. Ze všech stran přicházeli přímluvci a Valerián byl na svobodu propuštěn. Tento o církev zasloužilý muž zemřel 29. července 1661 v 75. roce věku svého v Solnohradě, kde byl též pochován.

KRONIKA.

Z Prahy. (Klid nedělní.) Důležitý výnos vydalo ministerstvo obchodu dne 21. září

1885, číslo 26.942, že nařízení o klidu nedělním vztahuje se na všechny živnostenské podniky bez rozdílu, tedy i na ty, při kterých pomocníci zaměstnání nejsou. — Před stěhováním jakož i po stěhování mívají čalounci obyčejně nejvíce nálehavé práce, tak že jim nelze aspoň v této době dbáti nedělního klidu, jak toho zákon žádá. Proto zažádalo společenstvo vídeňských čalouníkův, aby řemeslu tomuto poskytnuty byly některé úlevy. Žádost tato vyřízena v ten smysl, že osm dní před stěhováním jakož i osm dní po stěhování smí býti v dílnách čalounických i v neděli pracováno.

— Pobožnost **40-hodinná** koná se od 6.—10. pros. u sv. Haštala, od 11.—15. t. m. v Emauzích.

— Chrámová slavnost (pouť) hlavního farního chrámu Páně u **sv. Mikuláše** v Menším městě Pražském, která na neděli II. adventní připadá, započne v sobotu v 5 h. odpoledne slavnými nešporami. V slavnostní den budou o 6. h. ranní rorate, v 8 hod. bude Jeho kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup František de Paula mši sv. sloužiti, v 9 h. bude Matura (zpívání mše sv.), v 10 hod. slavnostní kázání, v 11. h. pontif. mše sv., ve 3 hod. odpol. požehnání a v 5 hod. slavné nešpory. Po celý týden bude ve všední dny v 6 hod. rorátní, v 8 hod. zpívaná mše sv., v 5 hod. nešpory. O slavnosti Neposkvrněného početí P. Marie a v neděli III. adventní bude v 6 hod. rorátní, v 8. h. školní, v 9. hod. velká mše sv., v 10. hod. kázání a o půl 12. hod. mše sv., ve 3 hod. požehnání a v 5 h. nešpory; v neděli po nešporách se chrámová slavnost chvalozpěvem Ambrosiánským „Tě Boha chválíme“ skončí.

— **Poctu 300 franků** za důkladné povídky pro údy Dědictví Maličkých v Hradci Králové věnoval podepsanému nejmenovaný přítel katolické mládeže tím způsobem, že první poctu 150 franků, druhou 100 franků, třetí 50 franků obdržel spisovatelé, jichž rukopisy uzná smíšený sbor ze stavu duchovního, učitelského a občanského za nejvýdatnější prostředky k nábožně mravnému uslechťování katolické mládeže a rodiny. Spisy mohou býti české nebo německé, a budou stupňovány dle vnitřní hodnoty. Které nebudou hotově počteny, dojdou zaslouženého schválení. Objemu žádá věnovatel pro 180 až 200 duodecových stránek písma garmondového. Za počtenou povídku Dědictvím Mal. přijatou a vydanou, dostane spisovatel obyčejný honorár. Frankované záslilky rukopisů s heslem a s jménem spisovatelovým v listě zapečetěném přijímá nejdéle do 15. května 1886 Josef A. Šrůtek, kanovník a zakladatel D. M

v Hradci Králové. (Kdo dobrému písemnictví přeje, račiž to dále prohlásiti.)

— **Ctitelům Blah. Marie Panny.** Když r. 1877 vytištěna má kniha: „Poklad církve svaté,“ byl jsem vyzván, abych sestavil podobnou knihu k účtě blah. Marie P. Upravil jsem ji pod jménem: „Úcta blah. Marie P.,“ (z polovice modlitebnou a v druhé polovici s pobožnostmi střídavě i nábožensko poučnou) chtěje ji vydati na oslavu jubilea sv. Methodějského. Nemoha však nikde dohledati se nakladatele, předsevzal jsem si, že ji sám vydám předplatitelům ve čtyřech sešitech po 30. kr. Předplácti lze buďto rázem na všechny sešity anebo na dvakrát po 60ti krejcarech. Více předplatitelů z jednoho místa pro snadnější dosylku nechť společně na jedno jméno zašlou předplatné, na které pak společně výtisky se jim odešlou. Desíti společným předplatitelům 11tý výtisk dá se přídavkem zdarma. Lhůta předplatná potrvá až do hromnic r. 1886. Uhradí-li se do té doby přes polovic výdajů, započne se v únoru ihned tisknouti a do májové pobožnosti každý obdrží všechny sešity. Žádám tedy slušně, aby ctitelové blah. Marie P. tento můj podnik laskavě podporovali. Předplácti lze u mne podepsaného anebo i ve spol. kněhtiskárně v Přerově na Moravě, odkud výtisky na udané adressy přímo se porozesylají. Ve Skřípově slezském (u Opavy) na den sv. Klementa 1885 kněz Tóma Šmýd.

— Spolek **Arimatejský** pochoval v měsíci listop. 96 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 41, ze zemského blázince 19, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 8, z nemocnice Milosrdných sester 22, a z umrlých kaplí 5; celkem letos již 1118 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Jilemnici, Mnichovu Hradišti, Novém Strašci, Maršově, Počátkách, Rakovniku, Štětí, a okresní záložně v Unhošti.

— **Konec milionářky.** Z Kentu se oznamuje: 89letá stařena, Miss Walkerová, nejbohatší statkářka v okolí, se oběsila. Ve svém bytu zanechala na stole list tohoto obsahu: „Mám bedny a skříně plné peněz, ale nemám žádných dětí, žádných přátel; kolem mne hemží se lidé žádostiví dědictví a jeden po druhém u mne prodlévají, vzájemně se pomlouvajíce; mám za to, že mají všichni pravdu; považuji je všechny za špatné a falešné, a vrhám se v náruč smrti s prosbou, by můj veškerý statek rozdělen byl dobročinným účelům.“

— **Zprávy missionářů o pronásledování křesťanů v Tonkině.** „Naše obec křesťanská v Gja-Ilienu proměněna byla konečně

v pevnost. Chtěl jsem získati času, neboť doufal jsem, že nám Francouzové přispějí ku pomoci. Rozeslal jsem proto listy na jih i sever. Veškerí křesťané uchýlili se i s manželkami svými do kostela a kláštera našeho, jenž záhy byl přeplněn. Jakmile jsem se dověděl, že i mandarinové podporují pronásledovatele naše, poznal jsem, že jest všecko ztraceno. Svěřil jsem obec naší dozoru P. Dumonta, najal jsem si s obtíží barku a přibyl jsem se značným nebezpečím do Hue, kde však jsem nebyl vyslyšen. Francouzové nevěřili, že jest nebezpečí opravdové. Vrátil jsem se s nepořizenu na palubu nákladní lodi zpět a když jsem 5. srpna ušel na obzoru osady křesťanů, hořely tyto plápolem, a všechny až po Biš-Diu staly se již obětí krvelačných nepřátel. V Ki-Nonu shledal jsem se jen s několika sty uprchlíků mé osady, která as 3000 křesťanů čítala. Pokračoval jsem v cestě své do Saigonu na německém parníku „Gerdě,“ chtěl jsem se pokusiti, abych křesťany v Kau-Hoe zachránil. Loď zakotvila v Na-Trangu a tu slyšel jsem, že vraždění má počíti druhého dne. Vydal jsem se do jistého domu, ve vsi ležícího, ač hrozilo mi při tom největší nebezpečí, poněvadž jsem musil projíti mezi dvěma tvrzemi našich nepřátel. Bylo nás však pět, dva Němci, dva Francouzové a jeden kněz anamský a byli jsme až po zuby ozbrojeni. Večer viděli jsme již dalekohledem četné křesťany na břehu, kde byla schůze umluvena. Musili jsme najati barky pohanův, abychom všechny zachránili. Po celou noc plulo šest lodic nepřetržitě mezi břehem a parníkem a za svítání nalezali se všichni křesťané, počtem as 700 na palubě. Parník plul plnou parou a za dva dny zakotvili jsme v Saigoně.“ Jiný missionář vypráví o vraždění křesťanů na hranicích Kočínčiny a Anamu a tvrdí, že bylo jich v červenci a srpnu nejméně 25.000 povražděno. Všechny křesťanské osady v 6 provinciích jsou nyní pouhým spáleništěm. Missionáři dávají vinu vojsku francouzskému, jež, kdyby nebylo hostejno bývalo, snadno mohlo všechny křesťany zachrániti.

Literární oznamovatel.

— Sbírka nejdůležitějších českých plodů básnických starších i novějších. Vydává a opatřuje přiměřenými úvody a poznámkami Frant. Bačkovský. Číslo I. „*Slávy dcera*,“ lyricko-epická báseň v pěti zpěvích od Jana Kollara. Část I. V Praze nákladem Frant. Borového. 1885. Cena 1 zl.

— „*Domácí lékař.*“ Učení o člověku ve stavu zdravém a chorobném. Vydání páté. Sepsal dr. Josef Pečírka. Nakladatelé: Knihosklad Rohlíčkův a Sieversův v Praze. Cena 1 zl. 20 kr. Tato výborná knížka již mnoho dobrého mezi našim lidem způsobila. Zdravověda v jiných zemích přednáší se ve školách, poněvadž u nás ještě zavedena není, poslouží každému, komu na zdraví záleží, tato kniha, by tohoto důležitého statku na zemi náležitě vážiti si uměl a jej zachovati.

— „*Sbírka promluv*“ o sv. Mikuláši, při vánočním stromku a za různých příležitostí s přídavkem. Uspořádal Alois Slovák, kaplan na domě v Brně. V Brně 1885. Tisk a papír knihtiskárny benedikt. rajhradské. Nakladem vlastním. Krámská cena 60 kr. Nejlepší rozmluvy, kterých v této příčině stává, jsou sebrány v pěkný celek v této knize. Poněvadž duchovní velmi zhusta při podobných příležitostech musí mluvit, naskytuje se jim tímto vhodná a levná pomůcka.

— „*Nové výzkumy a návrhy ve příčině české mluvnice.*“ Přídavkem k „*Brusu maticnímu*“ všem brusičům i vůbec každému, kdo jakkoliv obírá se mluvnicí českou, podává na uvážení Frant. Bačkovský. V Praze. Nakladatel Frant. Borný. 1885. Cena 80 kr.

— Dárek z pouti Velehradské 1885. „*Kristus a Panna*“, modlitební a rozjímavá kniha, kterou sestavil P. Angelus Lubojacký. V Praze, nakladem vlastním. Tištěna v knihtiskárně Bedřicha Stýbla v Praze. Cena 1 zl. 30 kr. Po úvodu, který jedná o sv. Cyrilla a Methoději, následuje poučení o panenství, pak se vystavují vzory sv. panen a sv. paniců. Potom se jedná o pobožnostech křesť. panen a o bratrstvech, jichž vážiti si mají. Přidána jsou pěkná rozjímání o pravé pobožnosti, o očišťování srdce, o prostředcích proti hříchu, o stupních pravé dokonalosti, o modlitbě, o ctnostech Marie Panny. Na konci nalezneš obvyklé pobožnosti a úvahy pro křesťanské panny slovanské.

— Zevrubné Dějiny českého písemnictví Doby nové. Napsal Frant. Bačkovský. Díl. I. Období předbřeznové. Sešit 11., 12. a 13.

— „*Řeči liturgické*“ čili výklady o posvátných obřadech v církvi katolické, jež dle období roku církevního sestavil Frant. Vohnout, zám. kapl. a osob. far. v Dymokurách. V Brně 1885. Tiskem a nakladem papežské knihtiskárny benediktinův rajhradských. Cena 2 zl. Mezi četnými kazatelskými díly, která nyní v liturgických úkonech sv. kat. církve se vydávají, musíme toto dílo pro jeho přehlednost, důkladnost a jadrnost k nejlepším v tomto oboru počítati.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

K Dědictví přistoupili v měsících červenci, srpnu, září a říjnu 1885: Z *Čech*: Jos. Jilek z Poličky, rod Jana Scheffla v Čermné, rod Ant. Rokytanského v Čermné, v. p. Karel Kořil, kooperator v Mladkově, Karel Bečvář v Bezděkově, rod Václava Melichara v Star. Nechanicích, Marie Kubičková v Bytchovově, pan Ant. Podlaha, bohoslovec v Praze, Karel Matyáš v Dobrušce, rod Jos. Doktora a Antonie v Dřevčicích, Emilie Smutkova ve Vys. Mýtě, Jos. Kučera u sv. Jiří, v. p. Fr. Sales. Šetka, kněz na Strahově, Václ. Linda v Blatné, Jan Stemberk v Berouně, Josefa Brožovská, voršílka v Kutné Hoře, Marie Králova v Malochově, v. p. Karel Adam, katecheta v Novém Kolíně, Františka Hronová v Lhotě Brekově, Marie a Barbora Salačovy, sestry v Paračově, Jan Šter, studující na gymn. v Písku, Karel Šamšula v Příbrami, d. p. Jan Vinzig ve Svinech za † Vojt. Buška, Kateřina Benešova v Modlíkově, Ant. Melichar v Batovicích. — Z *Moravy*. Rod Petra Kvapila a Teresie manž. ve Velkém Postřelmově, rod Frant. Kulika a Kateřiny manž. ve Velkém Postřelmově, Mařenka Navrátilová v Olšanech, Františka Chmelářová v Nebošticích, Jan Večerek v Křavaři, Frant. Barvičová v Zlíně za † rodiče, Antonín Motička v Lideřovicích, Tom. Koutný a Josefa manž. v Knihnicích, Ant. Kopal v Knihnicích, Anna Gajová v Rudislavicích, Josef Štědrón v Křavaři, Karolína Plešová v Kutech, Josef Mikulka v Křelově.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Krinke*, far. v Schönfichtu, 22. listop. 1885, (nar. 22. června 1826, vysv. 31. července 1853);
- P. Arnold Aloys *Rauwolf*, kněz ř. praemonstr. v Teplé a admin. fary v Mariánských Stokách (Maria-Stock), 25. listopadu 1885, (nar. 6. června 1841, vysv. 25. července 1869).

Jmenování jsou:

- P. Arnošt *Miebes*, provinc. vikář řádu Piaristického v Praze,
- P. Frant. Jiří *Fuhrmann*, kněz ř. praemonstr. a far. v Horních Sekrčanech, a
- p. Frant. *Miesner*, děkan ve Stříbře (Mies), jmenování kn. arcib. notáry;

- p. Karel *Ratzka*, far. v Erpušicích (Welperschwitz),
 p. Jiří *Schön*, far. v Kostelci (Kostelzen), a
 p. Václ. *Schreiner*, far. v Černošíně, obdrželi exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Dolejší*, kapl. v Schönfichtu, za admin. tamže;
 P. Frant. *Smolík*, kněz ř. křížovnického, za far. v Královu Chlumu (Königsberg);
 p. Frant. *Vaněček*, zat. koop. v Benešově, za skutečného koop. tamže.
 P. Jan *Lidický*, far. v Ouhonicích, za far. na Strahově;
 P. Erasmus *Marčan*, far. v Nebušicích, za far. v Ouhonicích.

Uprázdnené místo:

Schönficht, fara patr. p. Richarda kníž. z Metternichů, od 27. listop. 1885.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Kindermann*, far. v Schönbornu, 17. listop. 1885, (nar. 4. února 1833 v Königs-hainu, vysv. 25. července 1857);
 p. Štěpán *Ressel*, os. děkan a far. v Raspenavě, 19. listop. 1885, (nar. 22. srpna 1820 v Rückersdorfu, vysv. 25. července 1844).

Vyznamenáni jsou:

- p. Vil. *Hikisch*, děk. v Zákupcech,
 p. Frant. *Güttler*, far. a os. děkan v Schönwaldu,
 p. Ant. *Ladek*, os. děkan a far. v Bohosudově (Mariaschein), a
 P. Hypol. *Doušek*, přev. ř. sv. August. v Ročově, jmenování bisk. notáři;
 p. Jos. *Brener*, far. ve Vratislavicích (Seifendorf),
 p. Jos. *Ruscher*, far. v Jitřavě (Pankraz),
 p. Václ. *Böhm*, far. v Žimě (Schüma),
 p. Václ. *Richter*, far. v Bořislavi (Boreslau),
 p. František *Schubert*, far. v Chabařovicích (Karbitz), a
 P. Jan *Králík*, čl. ř. praemonstr. a far. v Boušovicích, jmenování os. děkany;
 p. Em. *Dvořák*, far. v Dlažkovicích,
 p. Jos. *Riha*, far. v Opočně,
 p. Frant. *Rudolf*, far. v Krupce (Graupen),
 p. Jan *Pleschke*, far. v Petrovicích (Peterswald),
 p. Ant. *Gürlich*, far. v Svebořicích (Schwabitz), a
 p. Jos. *Liebich*, far. v Dobranově (Dobern), obdržel exposit. canon.;
 p. Jos. *Tschürch*, admin. v Brništi (Brims),
 p. Frant. *Langer*, kapl. v Bořislavi (Boreslau), a

- p. Václ. *Krettnér*, kapl. v Markvarticích (Markersdorf), obdrželi Synodalií.

Ustanoveni jsou:

- P. Jan N. *Králík*, čl. řádu praemonstr. a far. v Boušovicích, za far. v Jihlavě na Moravě;
 P. Dan. *Metýš*, čl. ř. praemonstr. a far. v Doxanech (arcid. Praž.), za far. v Boušovicích;
 p. Aut. *Zimmeler*, far. v Javorech (Ohren), za far. v Česk. Bukové (Böhm. Pukau);
 p. Frant. *Trnoblanský*, kapl. v Duchcově, za far. v Zahořanech;
 P. Bruno *Schachinger*, čl. ř. sv. Frant., za far. admin. v Haindorfu.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

- P. Cyril *Bernat*, rektor kol. piaristké v Litomyšli, jmenován b. notářem;
 p. Petr *Čáp*, katech. gymnas. v Litomyšli,
 p. Otto *Danielis*, vik. sekret., čl. far. a zám. kapl. v Litomyšli, a
 p. Karel *Smetana*, far. v Lukavci, obdrželi exposit. can.;
 p. Bedřich *Pachta*, kapl. v Litomyšli, obdržel Synodalií.

Ustanoveni jsou:

- p. Vinc. *Krátký*, far. v Lovčicích, správcem vik. úřadu Novobydžovského;
 p. Ant. *Vitvar*, kazatel u Matky Boží v Hradci Kr., za far. na Novém Hradci;
 p. Jan *Vlach*, far. Rannský, za far. v Luži;
 p. Jan *Letošník*, admin. Novohradecký, za far. v Čibuzi;
 p. Ferd. *Beneš*, kand. dokt. theol. ve vyšším ústavu sv. Augustina ve Vídni, za kazatele u Matky Boží v Hradci Kr.;
 p. Boh. *Beránek*, koop., za admin. v Rosicích;
 p. Jos. *Bednář*, kapl. Heřm. Městecský, za admin. v Podole;
 p. Ant. *Procházka*, kapl. v Hlinsku, za admin. v Ranné;
 p. Ant. *Béhal*, za defn. katech. škol měst. v Polné.

Uprázdnené místo:

Ranná, fara patr. kníž. Thurna-Taxisa, od 25. listop. t. r.

Milodar. Ctih. pp. alumnové kn. arc. semináře darovali, učinivše mezi sebou druhou sbírku v letošním škol. roce, na chrám sv. Víta 6 zl. 85 kr. Zaplat Pán Bůh.

 K tomuto číslu přiložen jest seznam povídek a spisů obrázkových vydávaných nákladem knižkup. B. Stýbly v Praze.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě na neděli IV. adventní.

A uzří všeliké tělo spasení Boží.
Luk. 3, 6.

Slepci třeba vodiče, člověku neumě-
lému učitele, nemocnému lékaře, člověku
lačnému třeba pokrmu a žiznivému nápoje.
Bez vodiče narazí a padne slepý, bez
učitele neumí, nerozumí a bloudí neumělý,
bez lékařství chřadne a hyne nemocný, bez
pokrmu a nápoje zemdlí a zmalátní kdo
lačen a žizniv. Od té doby co v praotci
svém pokolení lidské otrokem hříchu učině-
no jest, bylo jako oslepeno na svém
rozumu, upadlo do největších bludů, ocitlo
se takorba v nebezpečnosti života ducho-
vního, hlad a žízeň trpělo. Proto bylo mu
velice třeba jistého spolehlivého vůdce
k věčnému spasení, dobrého učitele ku
poznání pravého Boha, moudrého lékaře
pro uzdravení mravních neduhů, výdatného
pokrmu a nápoje k nasycení ducha. Tímto
vůdcem, tím učitelem, tím lékařem, tím
pokrmem a nápojem jest Kristus Pán! Že
by on vůdcem a učitelem býti měl, to
nám Hospodin skrze Isaiáše proroka osvěd-
čuje a praví: „Hle! za svědka lidem dal
jsem Jež, za vůdce a učitele národům.“
Že by on byl lékařem a hojičem, to svatý
Augustin dosvědčuje, řka: „Veliký lékař
božský dolů s nebe sestoupil, protože ve-
líkým neduhem nakažený Lazar — člověk
na zemi ležel. Že by on byl pokrmem a
nápojem, v tom se sám přiznává a praví:
„Tělo mé právě jest pokrm, a krev má
právě jest nápoj.“

Po několika dnech budeme slaviti pa-
mátku narození tohoto velikého a vzácného

pána i vůdce, lékaře a živitele pokolení
lidského. Na perutích vroucí pobožnosti
zaletí Církev do Betléma a ukáže nám
Emanuele, jasné slunce, které vzejíti mělo
nad národy, tapajícími v temnostech, bédách
a stínech smrti.

Narodil se Kristus Pán! tot ta velická
skutečnost, jež naplňuje všechny řeči pro-
roků, všechna předpovědění praotců i všechno
očekávání čtyř tisíců let!

Z růže kvítek vykvet nám! tot ta
důležitá událost, jejížto výroční památku
slaví Církev radostí a plesáním jako u vy-
tržení, přerušuje i noční klid a spánek,
aby celému světu prozpěvovala o své
slasti, o svém blahu.

Radost vánoční, na čem se zakládá a
k čemu nás vybízí, budiž předmětem dne-
šního rozjímání.

Pojednání.

Spasitel světa ve způsobě malého ne-
mluvného narodil se nám!

Viděli jste, volá ve svatém nad tajem-
stvím betlemským úžasu jistý duchaplný
spisovatel, viděli jste někdy vycházející
slunce? Taková a neskonale větší jest
tichá velebnost a líbezná skvělost toho
malíčkého, jenž narodil se v Betlémě!
Když jest slunce v hodině polední, když
metá ze sebe všechnen oheň svůj i tož
oslňuje tato jasnost oči naše a svět zdá
se nám býti méně krásným, nám třeba
stínu oku příznivého, my hledáme proti
paprskům slunečním obranu! Ale na úsvitě
krásného jitra, když slunce ještě za obzo-
rem země se skrývá a jej nejjemnějšími
paprsky zlatí, když oblakové světlem se
lesknoucí na křídlech větrných okolo nás

poletují, východ osvěcující, když slunce zastřené lehoučkými a průzračnými ohlaky rozhaluje svou velikolepou záři v tisících tvarech, v tisících přechodech a stupních barvy a jasnosti, souměrnosti a leposti světla nebeského, tehdáž nemusíme zabráňovati zraku svému, ale můžeme patřiti na slunce a pohledem na ně se potěšiti, anot mezi nejkrásnějšími viditelnými věcmi jest nám krásou nejvyšší! Toť obraz Maličkého Nemluvnátka narozeného v Betlémě. Víra mnohem hlubší a vznešenější nauky k rozjímání podává nám než jest ta, kterou o vánocích v mysli máme uvažovati. Avšak žádná z nich nad tuto není dojemnější, sličnější, líbeznější! Velebné to zajisté jsou hymny, v nichž Církev oslavuje dílo stvoření světa: Mocný světa Stvořiteli, jenžto dnům dal bleskot skvělý; jenžto prvníu při úsvitu, povolal jsi svět ten k bytu!“ „Ty, jenž velíš, dnem by zváno s povečere-rem bylo ráno, slyš an bezlad noci vzniká lid, jenž k tobě v prosbách vzlíká.“ Velebný to zpěv, vznešená to nauka, ale milostnější jest a utěšenější vánoční zpěv: Božské kníže! nepohodně v stáji chudé spočíváš! jenž jsi stvořil hvězd pochodně v jeslích zimou omdléváš. Bezmocnou se všemoc stává, bezmeznost se zmezuje; sprostitel se vázat dává, věčnost v čas se vzuje! slzy se mu z očí linou, nebo plesá nadechnutě! Pane dobrý! jak jsi mnoho pro člověka ráčil snést, zamilovals vroucně toho, který z ráje vyhnán jest.

A co jest hlubokomyslnějšího nad nauku, která v postě k rozjímání ukládá se nám? Co tajemnějšího, nežli kříž, na němž největší tajemství světa se dalo? Prapor Krista krále plaje, volá Církev, tajemství se kříže vlaje, kdežto život smrt vzav na se, smrtí dobyl život zase! Vítej kříži, čáko jistá, v tuto bolnou dobu Krista, rozplameň etnost věrných synů, v hříšných zahlaď všechnu vinu.

Hluboké to tajemství, velebná to nauka, ale milostnější jest předmět vánočních zpěvů: Božího když vidím Syna, v loktech Panny Marie, duše má se prohlubina v tisíc slastí rozlije. Se synáčkem nebes kněžna, v takovéto kráse dlí, jak se s rosou růže něžná, fialka stkví s lilí.

A o velikonoci, když prozpěvuje Církev: Hallelujah! Smrt a život, stálý polem ponívný boj vedou spolem. Života pak umřev vůdce, vládne živý po té pátce! Víme, vstalt Pán hodný, chvály vítězný se smiluj králi. Hallelujah! Vážný to a velebný zpěv!

Ale milostnější jest chvalo zpěv vánoční: „Narodil se Kristus Pán, radujme se!“ Co o vstoupení Páně, o vylití Ducha svatého na veškerý svět — o nejsvět. Trojici, o Těle Božím, o Církvi: bojující, trpící a vítězíci, o povolání člověka, o nesmrtelnosti, o dokonání veškerenstva během roku se dovidáme, to vše zajisté mocně dojmá mysl i srdce naše! než žádná z těchto nauk nevyrovná se co do líbeznosti památce vánoční: „Maličký narodil se nám! Sláva na vysostech Bohu a pokoj lidem dobré vůle. Dítě toto bnde znamením odporu, prorokoval Simeon! My kažeme Krista ukřižovaného, židům pohoršení, pohanům pak bláznovství. Temnost některých článků víry pudí mnohého k námitkám proti náboženství Kristovu. Avšak co může takový namítati proti dítěti Betlémskému? Kdožkoli jste proti němu, jste bez obrany! Co mu chcete vytýkati? — Jeho slabost? — jeho narození? — jeho slzy? — Snad kříž Kristův tvrdý jest očím i srdcím vašim, ale proti Kristu, přicházejícímu na svět v jeslích, nebudete se přece zpouzeti! Slovo rouhavé umře vám před tímto dítětem na rtech! u úzkých jeslí zmizí vaše předsudky, jestliže jste kly neporozuměli božské lásce v Ježíši Kristu vtělené. Maličký dán jest nám! O jeli nejvznešenější vznešenost, ana se ponizuje, tož jest to Maličké nemluvnátko tam v Betlemě uctění a milování nejhodnější. Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo! toť božská velebnost, a ta jesti v jeslích zcela ukrytá, neb Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi, proto jest tato velikost a vznešenost uctění a milování hodna. Zde vidíme jednorozeného od Otce, avšak plného milosti a pravdy. O moudrosti, jenž rovná Otci z úst Jeho jsi vyšla, jenž řídíš světy, jenž všecky země přesáháš; tys přišla již nás učiti a kroky naše spravovati na cestu pokoje a spasení! Co jest člověk Pane! že jsi jej pamětliv? Syn člověka, že jej navštěvuješ? Tys přišel k nám! Slabé oči naše měly potřebi závoje! Tys se skrytí ráčil, bys se tím patrněji zjevil srdci našemu; skryl jsi se takoruka z šetrnosti k nám, v přeněžné útlosti dětské.

Jak známo, s nejhlubším pohnutím srdce patřival v duchu sv. František Serafinský do chudičského chléva betlémského a nejtětlejším soucitěm patře na onu nebeskou Pannu, která světu přinesla Syna Božího, krásného a čistého, jako když se

paprslek dělí od slunce, skládal přeněžné zpěvy ku počtě narozeného božského dítěte, jež do úst kladl Panně Marii.

Lože již máš rozprostřeno, spi v něm krásné robátko, postlala jsem měkké seno, usni drahé děťátko. V seno máti vonné růže, s fialkou ti zavíje; hyacinthy prostře lůže, v jesle vsypá lilie! Chceš-li hudbu, pošlu v pole, pro pastýře, pro chudé! sladčeji nehrá nikdo v kole, sladčeji nikdo nehude! V tisíc zpěvů vzplýváme, tisíc chval Ti zpíváme!

O, jaké to velebné panoráma! Bídny, na polo zbořený chlív, v něm čistá Panna, ctihodný stařec, chudé jesle, sprostí pastýřové pak, v temném pozadí Betlém, hovičí si ve spánku od své všední práce, od svých radovánek, v temnějším pozadí celá země, ana spi v temnosti a stínu smrti, nevědouc, že nad hlavou její vychází světlo na východě a nad Betlémem ve vzdálenosti přenesmírné nebesa radostí plesající; sbory duchův nebeských, sestupujících a prozpěvujících: „Sláva Bohu! O Emanueli! o Bože s námi! o ty vládce všeho světa! Tys přišel již, bys spasil lid svůj! Tvé jméno jest Ježíš! Vykupitel -- Spasitel! O pane přemilostný, jak draze zjednals si čest tohoto jména! Ono Tě bude státi všecku krev Tvou! O, na jak neobyčejnou, neslýchanou cestu vydal jsi se, abys sestoupil až k nám? Tak Bůh miloval svět, že dal Syna svého, aby každý, kdo věří v Něho nezahynul, ale měl život věčný. Když nás nemohl pozdvihnouti až k sobě, snížil se k nám, aby nás spasil. S výsosti pahrbků věčných, jejichž rozkoší byl, přišel do tohoto údolí bídy, hledati nás, vyučovati nás, živiti nás, hojiti srdce naše, a za to vše žádati naší lásky. Pane, co jsme učinili, abychom splatili kroky neskončené lásky Tvé? Kde jsou srdce naše? Co jsme milovali? Co milujeme dosud? Ach Pane! proč opouštíš nebes báně a jdeš bydlet v zemské pláně? Chceš-li u nás lásky dojit?! — Neumí svět k lásce státi. Chceš-li cti se tuto kojit? Neumí svět úcty vzdáti.

Betlém jeví světa mravy, an k svým dveřím zámky staví, a Tě v jeskyni jiti nutí, kde skot bydlet nemá chuti! neb kde všecko otevřeno, tam i skotům přisouzeno, bát se pohrom nějakých! Do svého vlastního přišel a svoji ho nepřijali, ale kteřížkoli jej přijali, těm dal moc, syny Božími býti.

Připravujte cestu Páně, dovolává se

nás Církev v dnešním Evangeliu slovy předchůdce toho přemilého nebeského Pána, přímé čiňte stesky jeho, každé oudolí budiž vyplněno a každá hora a pahrbek budiž ponížen a křivá místa buďtež zpřímená a ostrá buďtež cestami rovnými, i uzří všeliký člověk spasení Boží.

Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude, a Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme, praví Pán: Cestu nepravosti odejmiž ode mne a stezkám Svým nauč mne! srdce čisté stvoř ve mně Bože a ducha přímého obnov v nitru mém, volá Žalmista. Připravujte cestu Páně! nemeškejmež svědomí své od všeliké poskvrny hříchu vyčistiti, takto do příbytku čistotného srdce Spasitele svého žádostivě očekávajice. Učinmež zvláště v těchto dnech dle možnosti něco dobrého chudým spolubližním svým, aby se mohli tím spíše z narození Páně radovati, tak přímé, vyrovnané učiníme stezky Páně.

Kázání

na poslední den v roce.

„Neboj se, vstup do Egypta.“
I. Mojž. 46, 3.

Když patriarcha Jakob, tento vyvolený muž Boží, vykročiti měl ze země otcův svých a sestoupiti k Josefovi, synu svému do země egyptské: zastavil ještě jednou na pomezí kananejské země, a zabiv tam oběti Bohu a byv ujištěn záštitou Hospodinovou, teprve potom sestoupil do země cizí, neznámé. — Tak vypráví nám písmo sv. a to nikoliv nadarmo, nýbrž k našemu poučení; zvláště pak dnes velice případné jest pro nás vypravování toto pro naučení z něho plynoucí. Život náš, dr. př., v mnohém a mnohém podoben jest životu arcioťce toho.

Jakob zajisté byl vyvolený muž Boží; nuže a nejsme také my vyvolení synové a dcery Boží? A tento patriarcha vycházel ze známé země ubíraje se do země cizí, neznámé; my též vykročíme dnes z roku známého, starého a vkročíme do roku nového, neznámého. Jednání pak tohoto muže zkušeného při vyjití jeho ze země staré do země nové budiž nám, méně zkušeným, dnes vodítkem při vykročení ze starého do roku nového. A jakže počínal sobě stařec tento? —

Zastavil se, než vykročil ze staré, známé země, ohlížeje se zpět na zemi tu. Takž po příkladu jeho zastavme se i my na rozhraní roku starého i ohledněme se naň zpět. I vstoupila zajisté na mysl Jakubovu dlouhá řada dnův blaživých i bědných, jež mu bylo zažiti v zemi této; takž i nám, bratři a sestry, dnes bezděčně tanou na mysli všeci ti dnové, v nichž blaho zářivou tváří se na nás usmívalo, rovněž ale ti chmurní dnové, kdy duše naše zármutkem všecka obestřena byla. — Upamatoval se starý Jakob na první cestu svou z domova, již konati musil, protože z hříšné vypočítavosti vyloudil za drobet šošovice na svém bratru prvorozenství. Není-liž dnes také naší první vzpomínkou hřích, jehož jsme se pro nepatrnou rozkoš dopustili a tak ztratili lásku, milost Boží?

Zpomněl tu sobě praotců onen, kterak tehdaž pouze s holí v ruce vyšel z této země, aby k uci svému se odebral; jakž mu potom Hospodin žehnal, tak že po dvaceti letech vrátil se do své domoviny bohat na statky vezdejší? Nuž a nevzpomíná sobě některý z vás, r. v Kr., jakže na počátku tohoto roku obmyšlen byl jedva tím, čehož aspoň k uhájení života nezbytně třeba? Kterak mn Dárce nebes později více a více požehnával? — Takto Jakob žije v dostatku všeho, ano blahobytu, zda nebyl však vyrušen neštěstím ovšem jen domnělým, jež potkalo miláčka jeho Josefa? Nebyl nikdo z vás vyrušen z blahého klidu, jehož jste po čas požívali, ztrátou neb aspoň nemocí či jinou nehodou některého z miláčkův svých?

Jakéž pak teprvé strádání očekávalo našeho patriarchu na stará léta jeho! Ten, jemuž se nikdy dosud ničehož nedostávalo, nucen jest při nastavší neúrodě poslati syny své do ciziny dálné pro obilí, aby rodina jeho netrpěla hladu. Nemusel-liž snad i někdo z vás, dr. př., konati cestu ku přátelům, příbuzným neb i neznámým, cestu bolestnou k vyžádání sobě pomoci dosti pochybné, jen aby rodina jeho strádati nemusila? — A když vrátili se synové Jakobovi a on doufal, že na čas aspoň nebezpečný host t. hlad od prahu jeho zažehnán jest; ó běda, — tuť právě — přinášejí mu obilí, výživu sice pro tělo, ale zároveň také jed útlocitné duši jeho.

Vyžadujeť sobě dle vypravování jejich

neznámý muž onen v Egyptě nejmladšího syna jeho a miláčka Benjamina. A když vy, otcové a matky, doufali jste již, že zbavili jste se nejpálčivější starosti o chléb vezdejší, — ó nestává se, že vám lidé sice nabízejí v nesnázi vaši pomoc svou, ale za jakou cenu; neñilž to někdy — ach, cena srdce vašeho? Ó jak vám tu bývá v duši! Asi tak, jako bylo druhdy starému otcu, kdy po dlouhém přemýšlení poručiv sebe a vše do vůle Páně propustil konečně se syny svými také svého miláčka Benjamina. Pakli vás, rodičové, ze všech stran obkličí nehody a strasti, neobětovály byste i to nejdražší, snad krev srdce svého k tomu cíli, abyste zachovali rodinu svou?

Za tuto důvěru svou a odevzdanost ve všelikém utrpení svém nebyl Jakob zahanben. Hojně dostalo se mu odměny, odměny takové, jakéž nikdy se nebyl nadál. Zvědělt, že milený jeho Josef živ jest a pánem po vší zemi egyptské. Což divu tedy, že zapomenuv na všecka příkoří, jež mu byla snášeti v zemi této a jenom pamětliv plnosti milosti Boží, jež takové blaho mu připravila, přinesl Hospodinu, Bohu svému na poděkování obět? Takž i důvěra naše, r. v Kr., nikdy nebude sklamána, bude-li jen pevná i účinná; budemeť za ni štědrě odměněni. A protož, ať již dobré nebo zlé zakusili jsme roku minulého, obětujme Bohu — děkujíce Jemu; vždyť dobře víme, že i náš milý Bůh žije a Pánem jest všemocným.

Po vstoupení pak svém do Egypta došel patriarcha Jakob za bohabojný život svůj na zemi nejvyššího vyznamenání, vyznamenání, o jakémž ani sniti se neosmělil. U veliké zajisté vážnosti byl před králem a celým dvorem jeho; na počest pak mu vykazána byla od krále rozkošná krajina Gessen k přebývání. Až pak také my jednou vstoupíme do některého roku nového a Král králů nás k Sobě povolá, budeme za křesťanský život svůj vyznamenání; u veliké budeme vážnosti před Bohem a nebes. dvořany jeho; i nám vykazána bude od Pána k věčnému přebývání blaženost nebeská. Amen.

Vladimír Pokorný.

Vycházka do severních Čech a do Filippsdorfu.

Vypravuje B. H., děk. a b. vik. v Hořicích.

(Dokončení.)

Vypravovali ti dva mnoho o utrpeních svých a utrpení lidu českého v Liberci a nejen v Liberci, ale po všem okolí a vůkol, po všech těch fabrických místech, kde mnoho opuštěného českého lidu pracuje, který z veliké části se poněmčuje. Nemá škol, nemá chrámů ani vůdců, ba ani spolků ani besed, kde by se vzdělával, povzbuzoval, tužil. Jak veliké služby prokázal by vlasti a národu rozumný vůdce mezi tím lidem! Jak mnoho příkoří musí lid náš snášeti! obchodníci, jakých škod a ztrát trpěti! Jeden z těch dvou, jehož ztráty na majetku za posledních dob asi značné byly, byl velice rozmrzelý a téměř malomyslný nade vším tím a pravil: „Člověk věru neví, jak by udělal; jsem již všecek zmalatnělý a malomyslný; na jedné straně povinností ku vlasti a národu, na druhé k rodině a dětem. Držím-li s vlastní a národem, trpím ztrátu na jmění; dbal-li bych zase tohoto, musil bych býti proti vlastnímu lidu a vlasti, proti svému srdci a svědomí, a doložil: Ale toho neudělám; učiním, co bude možného; brániti se budu, jak budu moci; nasadím veškerou sílu své, abych se udržel, ale vlasti a národa nezradím. Dá Pán Bůh, že bude lépe.“ A pokračoval: „Ó, kdyby národ věděl, jak mnoho příkoří, útržek, potupy a nespravedlivosti my tady snášeti musíme — ale přece máme už své služby boží a máme už svou českou školu.“ A tu jali se vypravovati, jak každou druhou neděli mají ráno českou exhortu, jak kostel bývá přeplněn a jak při mši svaté po česku zpívají. I v postě že mívají *postní kázání*, ale tu že snad *jeden* nechybí.

„A to je dobré“, pravili jsme my na to, „musíte si toho vážíti a ukázati, že o to stojíte; sic jakmile byste ukázali jen dost malou nedbalost, hned by řekli protivníci vaši, že toho není třeba, že sami o to nestojíte, a bylo by po všem. Ale jak máte *kostel a školu*, máte *pevně dva body*, kolem nichž náš lid se bude krystalisovati, v nich se bude shromažďovati, sebe poznávati; a toť jest *základ* a půda pevná. Jen ještě jeden kněz Čech k vám.“

Jak daleko zuřivost magistrátu Liberec. jde a za jaký jidášský peníz tam zradu Čechův na vlasti a národu kupují. patrně

i z tohoto pravdivého příkladu. Mělo se obsaditi několik míst policejních strážníků při městě; mezi žadateli byl také jeden Čech, vysloužilý voják, na oti úplně zachovalý, který již kolik let v Liberci osadilý jest a řemeslem poctivě se živí, a který, jsa pěkně vzrostlý, veliký a zdravý, též mocen obou jazyků, ke službě té výborně by se byl hodil. V zásadě od magistrátu za schopného uznán a přijat jest; ale zač? — Dověděl se magistrát, že má dítě chlapečka, a že ho posílá do české školy; ovšem již jeho ryze české jméno prozrazovalo jeho původ.

Když se představil, vytýkáno mu, že posílá dítě do české školy; a řečeno mu přímo, že je zvolen a že místo obdrží, jest-li dítě z české školy pryč vezme a na německé je zapsati dá.

„A to já neudělám“, pravil, „já jsem Čech a jako poctivý Čech chci městu poctivě sloužiti; ale za krajíc chleba vlast a národ, ano i dítě své neprodám.“ A poděkovav slušně slavnému magistrátu, odešel, v zahanbení jej zanechav. Mohli bychom i jmenovati toho muže; známe jej osobně, ale z jistých příčin tak učiniti nemůžeme. Ale voláme: „Sláva tomu muži, který tak učinil; těžkou obět přinesl; ale kdo miluje vlast, národ, víru a nikdy jich nezapírá, toho Bůh neopustí, a ten pevně může doufati v pomoc jeho. Jen takovými charaktery získáme si úctu i u nepřátel svých a seznavše nás i s té stránky, nás ctíti a respektovati musejí; neboť poznají, že to není žádně, jak říkali, „*Čecháctví strojené*“, nébrž že leží hluboko v nádrách a srdci a že Bůh sám je tam dal.

A takých příkladů co asi jest po Čechách! Zvláště v těch městech a krajinách, kde Češi roztroušeně žijí. Ale jest jednání takové se strany odpůrců šlechtné? — To-liž šlechtné, velkodušný nepřítel? — Kéžby si to všechny české firmy, které s Libereckými Němci mají co činiti, dobře pamatovaly! Právě ovšem jeden svatý otec (Aug.): „Je-li bližní tvůj zlý, nemsti se, abyste nebyli oba zlí.“ A Spasitel pravil: „Udeří-li tě kdo v pravé líce, nastav mu i levé; a chtěl-liby ti kdo vzíti plášť, nech mu raději i sukni; a nutil-liby tě, jíti s ním mili jednu, jdi s ním raději jiné dvě;“ ale mravověda křesťanská zná rovněž i *nutnou* sebe obranu, když odpůrce od svého bezpráví nikterak upustiti nechce a zřejmě na jevo dává, že stůj co stůj, od své záhuby upustiti nechce. Nuž, a tak to

činí v severních Čechách Němci vzhledem ku národnosti druhé, české, ovšem svými plátky a nerozumnými horlivci, štvání jsoouce. Obyvatelé ti nejsou sami sebou zlí, a žili dříve se svými sousedy, Čechy, ve svatém míru a pokoji; ale chybují, že lehkovážně věří a štvátí se dávají.

Hodkovice (Liebenau) jsou město na rozhraní obou národností; a až tam mnoho jest Čechů, ano městečko, původně ryze české bylo, nicméně i Hodkovičané za posledních dob náramně se podráždili. Ostatně tam každý česky rozumí, čehož měli jsme hned patrný důkaz tím, že, přišedše tam, po česku jsme se ptali a hned dána nám česká správná odpověď.

Výstavnost v městě je slušná, náměstí čtverohranné, pravidelné. Stálo a leželo tam mnoho *bud*, byloť po výročním trhu. Jinak zdá se býti městečko klidné, jako jiná venkovská města česká; ano slyšeli jsme, že tam průmysl klesl, a tudy málo již pravda z toho, co i Naučný Slovník o něm povídá, totiž, že obyvatelé se živí hlavně plátennictvím, soukennictvím, barvířstvím a koželužstvím. Že by tam též *skleně hutě* byly, ve kterých prý se zhotovují laciné a pěkné *nepravé drahé kameny*, skleně knoflíky, květiny, perly, mosazné prsteny se sklem, jež do mnohých zemí evropských, i za moře vyváženy bývají, jsme neviděli, ani na to upozornění nebyli. Nepochybně, že ten druh průmyslu již tam zanikl.

Ale za to viděli jsme na hřbitově pěknou památku po znamenitém našem sochaři, *Josefu Mazovi*, dva náhrobní pomníky v ceně prý 4000 zlatých, jež dala si postaviti bohatá druhdy, nyní však pokleslá a schudlá rodina Spičkovská.

Litovali jsme na hrobě tom té práce vlasteneckého umělce, Josefa Maxe, a to tím více, že opuštěná jest, vysazena slunci, větru, dešti i sněhu, vichru i bouři, a hyne — se rozpadává. Mělaby býti zachována! Nebude trvatí dlouho, rozpadne se, a drahocenná památka po umělci vezme zkázu! To Italíáni jsou praktičtější; tam kolem dokola na hřbitově bývá podloubí, klenuté, se širokými chodbami, kde bývají umístěny všeliké umělecké práce, by byly zachovány a zkázu nevzaly; tam po stěnách i nápisy; zespad pak krypty. Tak každý hřbitov, jmenovitě u větších měst, jako ve Veroně, Padově, Vicenze, Brescii, Bologně, Milaně a jinde, jest v pravdě *museum*, sbírka uměleckých prací, kde se

člověk může bavit i učit. Ale také jest hřbitov zavřen a bez dozoru ani noha tam nevkrečí.

Jiné památné věci na hřbitově Hodkovickém, kterýž ostatně má pěkné položení a je pravidelný čtverhran slušně drženy, jsme neviděli. Ani chrám nemá nic památného do sebe; jest staven slohem docela sprostoučkým, novomódním; místnost kolem něho, starý hřbitov, jest v malý park upravena. Městečko má as 3000 obyvatelů.

Ještě na jinou věc byli jsme upozorněni. Jest na blízku u Hodkovic továrna, přádelna; náleží jistému *Blaschkému* že on v té krajině jest *pašou* a provozuje násilí na české dělníky a české obyvatelstvo, neboť jest tam rozhraní národností a jsou tam též *české* vesnice a *český* pracovní lid. Tuť on moci své, vlivu a peněz používá k tomu, aby Čechy odnárodňoval a odstrkoval; anebo jen ty podporoval, kdož národnost svou zapírají. Tak ti a taci slechetní chleboďárcové a dobrodinečkové lidu používají všeho, aby ne lásku a lidskost šířili, ale prušáctví a s ním, rozumí se, i protestantism; to jim jde nade všecku lásku, ano i nad samo křesťanství a na zřeteli jest jen nadvláda a panovnictví!

Se srdcem, plným smutku nad krajinou i zde ztracenou matce Slávě, spěchali jsme druhého dne ráno raději již do krajin českých, k *Turnovu*. Německé „Liebenau“ není v pravdě bez významu; pojmenovánoť dojísta ze přírody; neboť od Hodkovic táhne se milé údolí pořáde až ku *Sichrovu*, jímž možno pohodlně jíti, neustále po lukách, kudy i dráha se vine. Ale my zvolili cestu okresní silnici, kteráž po vysocině vede, zvláště když se přijíždí ku *Sichrovu*. Den byl překrásný a vyhlídka s výšiny té na vše strany nejkrásnější. Možno přehlédnouti velikou část té drahé země české.

Na západ viděti jest *Bezděz*, na sever *Ještěd*; k jihovýchodu vrch *Mužský* u Mnichova Hradiště, nedaleko k východu *Viskeř*, *Valdštýn*, *Hrubou Skálu* a *Trosky*. poněkud k severovýchodu *Kozákov* a jiné vrchy; rozhled dojísta překrásný!

Vyhlídka i *ducha* povznáší a milé, i zbožné city budí. Mimoděk pohnuto jest i srdce naše a zapěli jsme si onu krásnou: „*Čechy krásné, Čechy mé, duše má se touhou pne, kde ty vaše hory jsou, zas noubené s oblohou!*“ A což viděti jest osad, kostelů a věží! —

Za nedlouho došli jsme cíle svého, *Sichrova*. Kdoby neznal *Sichrova*? kdo o něm byl neslyšel? o jeho parku, znamenité zahradě, kteráž v ohledu *botanickém* i mezi učenci daleko široko známa jest? Náleží knížeti *Rohanovi* (Rouen, Rotomagus starý) ze francouzské krve. Všudeš královské, francouzské lilie na znacích a erbích. Tušíme, že revoluce před 100 lety je zahнала, pro sprízněnost s králi francouzskými, a našli útulek v Čechách.

Vlídny a laskavý p. správce a dozorce zámku provedl nás všemi komnatami a ukázal vše znamenitosti; mnohých tu vzácných a památných věcí, obrazů, podobizen, soch, uměleckých výrobků v nábytku i okrese. Ale nejvíce se nám líbila *zámecká kaple*; ta v pravdě jest vkusná a přiměřeně ozdobená, vše naskrze v gotickém slohu; okna v barvách s posvátnými obrazy. A co nejvíce chvály hodno, že i lidu přístupna jest; nebo každou neděli se tu konají služby boží i pro lid, jimž kníže i kněžna bývají přítomni a proto i zámeckého duchovního tu udržují, jimž nyní jest dp. *Emanuel Ferkl*, vlídny a laskavý, jenž nese titul i „zámecký farář.“ V kapli ukazována nám i stolice i klekátko, vzaďu, kde kníže *denně*, kdykoli na zámku jest, chvíli posedí, se modlí, anebo u zbožném rozjímání trvá.

K zahradě má zámek krásný *balkon*, odkud překrásná vyhlídka na všecko zahradu jest. Důst. p. farář byl tak laskav a provedl nás zahradou; ukázal všechny skleníky s bylinami a květinami, Bůh ví, ze kterých krajů a končin světa snesenými a zaslánými: tu z Číny, Indie Východní a Austrálie, tam zase z Ameriky (Brasílie) jižní i severní, s přepodivnými tvary a květy; ano i zavěšené na kusech připálených dřev ve vzduchu; byliny cizopasné a kdo ví, co vše. Vše to stojí ovšem ohromné peníze. Tu i jednotlivých stromů na sta exemplářů, různých druhů, jako: dubů, buků, javorů, jehličnatého stromů — s podivením! tuť pastva pro přírodovědce! Což my tomu rozuměli? všecko má svůj nápis. Tu i *zelinářská* zahrada, ovoce, stromy všeho druhu ovocné. Což však popisovati budu věc, kteráž široko daleko, zvláště v Čechách známa jest?

Ukázáno nám též, kde milostivá paní kněžna, laskavá a dobrotivá, sedává (nyní již v Pánu zesnulá) a jiné, kde pobyl Jeho císařská Vysost, náš korunní princ. Tu se mu prý velice líbilo. I dal kníže pán po-

tom místečko upravit, sedadla tam dáti a nazval je *odpočinkem Rudolfovým*. Jest totiž odtud přerokošná vyhlídka dolů do údolí, na louky, lesíky, dědiny a vrchy v pozadí; též na štíhlý viadukt železniční, který o dvojím sloupořadí pilířů přímo před očima pyšně se nese a na svých plecích vlaky přes údolí přenáší. —

Rozloučivše se s půvabnou tou krajinou touže cestou spěchali jsme ku domovu svému. —

Adéla.

Arabeska. Napsal J. V.

(Dokončení.)

Minuly dva dni. Vilemína odpočívala již ve chladné zemi pod čerstvým nasypáním rývkem. Venku sněžilo. U pěkného krbu, na němž jasným plamenem smrkové dřevo hořelo, seděla v komnatě Žďárského na pohovce žena, již Vilém od jisté smrti zachránil; u nohou její hrál sobě chlapeček. — Žena v němém bolu majíc hlavu pozdvíženou dívala se do prázdnoty; ruce měla sepjaty na klíně. Naproti ní stál Vilém.

„Odpusťte, že vyrušuji vás,“ počal jaksi stísněným hlasem, bylot mu velice líto té ženy tak smutné a sklíčené, které dcerušku dnes ráno na veském hřbitově ku věčnému spánku uložili. „Posud neměl jsem příležitost s vámi promluvit. Mé zaměstnání vzdalovalo mne domova a byl-li jsem zde, tož marně jsem pátral po tom, co věděti chci a též musím. Vy celý den dlela jste u lůžka mrtvé své dcerušky a na každou mou otázku odpovídala jste buď pláčem nebo mlčením. Ani pokrmu jste téměř nepřijímala. Jak sdělila mi posluhovačka, nespala jste ani v noci. Z komůrky vaší ozývalo se v noci jen tiché štkání a žalné vzdechy. Vzpamatujte se přece! Bůh dal, Bůh vzal. Dceruška vaše má se v oné říši nad hvězdami lépe, než-li v slzavém tomto údolí. Zde, jak se mi zdá, bývalo by pro ni kvetlo jen samé hloží a bodláčí. Nuže nelkejte! A provinila-li jste se něčím, svěřte se mi se vším. Věřte, ve mně máte toho nejpřímnějšího přítele. Nevím, jaká toho příčina, ale cítím, že mne cosi k vám táhne, k vám poutá. Nechtěť jest provinění vaše jakékoliv, Bůh jest milostivým Soudcem. Smím prositi o vaše jméno?“

Zena poslouchala vždy s víc a více rostoucím účastenstvím řeč Vilémovu; při posledních jeho slovech vydral se jí z hrdla těžký vzdech. Mlčela.

Vilém otázku svou opakoval.

„Adéla Radgová,“ zněla temná odpověď.

Přidušený výkřik vydral se z úst Žďarského a on potácel se ku stěně.

Ó osude, ó náhodo! Jak divné jsou cesty Páně! Po čem toužil Vilém, to našel.

Adéla pozdvihla hlavu a tázavě upřela na něho své vyhaslé oko. „Co jest vám pane?“

„Nic mi neschází — jen pouhá mdloba. — Vše zase přejde. — Jste vy onou umělkyní, jež jako herečka i jako básnička si vavřínu a slávy kdysi dobyla?“

Vilém nabyl opět chladné rozvahy.

„Táž. — I k vašemu uchu donesla se tedy zpráva o mně?“ otázala se Adéla s trpkým přízvukem při těchto slovech.

Vilém jak by této otázky neslyšel. „Slavná Adéla blízka smrti hladem? Ó vypravujte mi osudy své,“ pravil, přikročiv k ní a uchopiv pravici svou vřele její ťtlu rukou, „když jste — když . . .“

„Když? . . .“

„Když opustila jste dráhu hereckou.“

„Znáte mne, že se tak o mne zajímáte?“ otázala se truchle Adéla a přetřela si rukou čelo, na němž jako by se objevilo několik krupějí potu. „Ale necht! Znejte si mne již nebo ne, vám, jakožto svému ochránci, jsem povinna sdělit vše. Jest to starou bájí, co vám budu vyprávěti. Byla jsem dramatickou umělkyní. Je nesnadný to věru stav; co se tu stává čtnosti léček, aby v nich uvizla. Celý svět se mi téměř kořil. Mezi roj zbožňovatelů mých náležel i jeden jinoch (jméno jeho vás nebude zajímati, ostatně nehodná má ůsta je ani vysloviti nesmí), jenž mne vřele miloval. Já zhrdla láskou jeho a dala přednost synu Italie, jenž honosil se býti potomkem staré šlechtické rodiny; — prchla jsem s ním od rodičův. Přiznávám se, že necitila jsem k němu ani za zbla náklonnosti, jen šlechtický erb, ten mne vábil. Oh kéž jsem si bývala tenkrát připomněla zlatých slov: Láska jest jediným základem blaha v manželství, neboť jediné ona může způsobiti vznešené a něžné přátelství, kteréž jest povždy pojídlem tohoto svazku. A veškerá manželství, která vznikla z jiných pohnutek, jsou hříšná,

jsou jen profanací nejposvátnějších obřadů a končívají se obyčejně nespokojeností a bidou.“ Bohužel slova ta vyplnila se až příliš pravdivě na mně. Francie byla naším útočištěm. Zde v jedné zastrčené, přímořské vesnici dali jsme se oddati. Teprve nyní poznala jsem a to ach příliš pozdě, že manžel můj jest bídým dobrodruhem, kterého vábily jen mé šperky a těžce uschráněný peníz. Hrabětem nikdy nebyl, název tento si jen přivlastnil, aby spíše do svých sítí někoho lapiti mohl. Já činila mu výčitky. On mne začal týrat. Já snažela vše trpělivě. Považovala jsem to za trest. Ó ubozí moji rodičové. Konečně mne zapudil od sebe. Nedlouho na to povadil se v pokoutní jakési hospůdce v Drážďanech (tam jsme se totiž přesídlili) s jedním důstojníkem, jenž jej udeřil ve tvář. Můj muž bez rozmyšlení uchopil na stole ležící šavli svého protivníka a bodl ho do prsou. Důstojník se pozdravil z nebezpečné rány, můj muž pak odsouzen jest do žaláře. Tím bylo neštěstí moje a hanba dovršena. Synáčka majíc na loktech šla jsem ku rodnému svému městu, na kolenou jsem chtěla rodiče prositi za smilování, ale otce i milou máť jsem již našla v hrobě. Ó já nešťastná, jsem příčinou jejich smrti! Co měla jsem více pohledávati? Prátele mne s posměchem od prahu otcovského odkopli. Osudem štvaná prchala jsem dál, nevědouc ani kam. Na cestě narodila se mi dceruška. Na křest jsem neměla ani haléře. Jistý dobrý pan farář udělal vše zdarma, ano dal mi i něco na penězích, abych na nahou svou dcerušku kousek šatu koupiti mohla. Pak šla jsem dál, synáček můj, — a tomu se věru divím — snesl všechny tyto útrapy, ale konečně i mé síly byly vyčerpány. Tam v kapliče jsem klesla podle Kamila s mrtvým děckem ku zemi, vysilena hladem a namáhavou chůzí.“

Adéla zasmušila se a bohatá slza vkradla se jí mimovolně do oka. Vilém nebyl s to ani slova promluvit, neustále však si stíral s čela hojné krupěje potu. Když Adéla skončila, stiskl ji pouze ruku a po krátkém váhání ji ke svým rtům přitiskl. Toto ona již nezpozorovala; upadla ve předešlou svou zádumčivost. Od toho dne více ku Vilémovi nepromluvila.

* * *

Uplynuly opět dva dni. Vilém byl na návštěvě u svého strýce. Nebýval by tam

šel, neboť po oné rozmluvě s Adélou, ve kteréž se dověděl veškeré její osudy, byl velice rozechvěn a ani nějaké řádné myšlenky schopen. Strýc jej důtklivě žádal, aby k němu přišel, poslal pro něho povoz, dal vyličiti ústy poslovými svůj stav, jako nebezpečný. — Vilém nesměl tudíž váhati. Odpoledne se vrátil opět domů. První, co učinil, bylo, že šel navštívit Adélu do její světničky. — Byla prázdná, jen na postýlce ležel hošík Adélin.

„Maminko! Maminko! volal třepaje ručkami. „Kde jest maminka? Já chci, aby tu u mně seděla a vypravovala mi pohádku.“ Skorem již plakal.

„Ale nekřič milý Kamilku! Maminka nedávno odešla, ale brzyčko zase přijde,“ konejšil jej Vilém.

Nade krajem rozprostřel již večer své tmavé perutě. Adéla posud nepřicházela.

Neblahé tušení zmocnilo se Viléma. Kvapil do svého pokoje, doufaje, že tam snad Adélu nalezne. Ale všude prázdnó. Náhodou padl jeho zrak na mramorový, toaletní stolek, kde leželo zapečetěné psaní naň adresované. S chvatem báječným je otevřel chvějící se rukou a rozžehnuv rychle svíčku četl při mihotavém světlu jejím:

„Vážený příteli, drahý Viléme!

Až toto psaní čísti budete, snad nebude mne již více na živu; cítím brzké shasnutí svíce života mého. Vidím, jak noří se z mlh bílý anděl smrti, jak rychlým letem spěje ke mně, aby mne ke své hrudi přitiskl a pak, pak se mnou spěl před trůn Boží. Buďte zdrav! Znáám šlechetné srdce Vaše. Vy jste mne poznal a — mlčel, nechtěje strpčovati mi i ty poslední okamžiky mého života. Teprve dnes dozvěděla jsem se jména Vašeho od Vaší stařenky, posluhovačky, která tak vlídně se ke mně za mého pobytu a Vás zachovala a se kterou jsem po Vašem odjezdu ráno krátký hovor rozpředla. Ó jak Vás chválila! Dík Bohu buď! — toužila jsem Vás ještě jednou uviděti a pak — umříti. Bůh vyslyšel mne. Nyní, kdy snad již více ve tvář Vaši nepopatrím, můžete vše věděti. Miluji Vás Viléme, jak jen srdce ženy milovati může, s celou vřelostí jeho citů, se vši jeho věrností! Teď kladu si otázku, proč jsem Vás spatřila? Aby ještě nová muka rozrývala mé srdce? Proč neuposlechla jsem dříve hlasu srdce svého! V dobách utrpení sílila mne jen upomínka na Vás. Oh, ujměte se miloučkého syna

mého! Jak stěží se od něho loučím. Budiž on synem Vaším! Víím, že splníte mou prosbu, prosbu poslední. Vždyť jste tak laskavým, tak dobrotivým. Veškerou lásku, jež mně náležela, přeneste naň. Nezapomeňte na mne a v modlitbách svých prostě Boha, aby mně nehodně odpustil. Buďte s Bohem — poslední myšlenka má platí Kamilkovi a Vám. Neustávejte modlit se za Adélu.“

Toť byl obsah dopisu psaného Adélou na Viléma.

Zděšen vyrazil tento z komnaty.

„Kde jest?“ mihlo se mu hlavou ...

„Snad na hřbitově.“

Kvapil ke hřbitovu za ves, kde pod smuteční vrbon s holými sněťmi malý rov celý zasněžený se zdvihal. Nad ním byla skloněna bílá postava.

„Adélo!“

Zhavý ret Vilémův se dotkl ledového čela Adéline.

Byla již mrtva, žalem jí puklo srdce.

V ruce svírala křečovitě kus uschlého věnce vavřínového s částí zedrané, hedvábné, červenobílé stužky, jedinou to upomínku, kterou si zachovala z doby štěstí a blaha.

Věneo ten jí dal kdysi Vilém při představení podati. Lidská bída ukončena, o kéž byla Adela smířena s Bohem a lidmi!

Ve prospěch českého čtení.

Péče o nabytí, rozmnožování a zachování statků duchovních jest každého národa povinností rovněž pilnou a neodbytnou, jako starost o blahobyť hmotný. Zejména národové, kteří jsou počtem menší a v sousedství národův velikých, musejí tím horlivěji přičiňovati se, aby v oboru duchovním netoliko zachovali úplnou svobodu a samostatnost, ale aby výtvoři plynoucími z kmenovní zvláštnosti zjednávali sobě uznání, šetrnosti a úcty na obecném zápasisti dějinném. Zejména národové, jimž není dopráno, aby ve vlastním zřízení státním měli oporu a zástitu své jazykové samobytnosti; národové, kteří ze smutné zkušenosti již nabyli poučení, jak těžko jest vzdvihnouti se z duchovního ponížení, vzpamatovati se z omráčení a domoci se opět nezkráceného práva životního, stále pevně stájeť na strážné věži interesův duchovních. V takovém postavení nalézá se i národ český. Proto i jemu jest se zdvojeným úsilím zasazovati se o zbudování nedobytné

tvrze duchovní, o získání síly, kteráž odrazí všechnu zlobu osudův, o nabytí jmění, jehožto cenu ani pohroma časův popřítí a odněti nemůže. „Osvěta a vzdělanost, plynoucí ze zdroje domácího, pěstovaná duchem a jazykem vlastním,“ jest onen žulový, nevývratný základ, na němž životu i našeho národa kyne bezpečné a čestné trvání. Na tomto-li základě staneme všichni, kdož jménem Čechův se honosíme, nic neprospěje nad námi nepřítelův poměrův vnějších.

Uznávajíce toho naléhavou potřebu, aby v této předůležitě stránce vnitřního života českého ozvalo se opět mocnější povzbuzení a stala se brzká, všestranná náprava, pozdvihujeme dnes srdečného hlasu ke všem krajanům svým.

S nemalým politováním totiž znamenáme, že poslední dobou zavládla v některých vrstvách národa našeho opět jakási netečnost, nevíšimost k domácí literatuře. Neutěšený ten zjev nesmí trvati déle, nemá-li národní naše bytost ve svém nejhlubším jádru doznati těžkého poškození.

S dobrým svědomím, s plným právem můžeme říci, že literatura česká v těch nepříznivých poměrech vnějších a vnitřních, s nimiž posud zápasila, s těmi chudíčkými pomůckami hmotnými, jimiž posud vládne, za krátký čas vykonala divy, a že dnes v umělecké i vědecké, zábavné i poučné stránce své potřebám pravého vzdělání vyhovuje měrou velmi potěšitelnou. A jest potřebí toliko horlivějšího účastenství se strany českého obecnstva v podnicích našich literárních, aby se plnily mezery našeho písemnictví a díla jeho stačila požadavkům nejvyšší současné intelligence ve všech oborech úplně. Spisovatelé a nakladatelé čeští snaží se o rozkvět a pokrok literatury národní zajisté věrně a neupavně. Máme také kruh vlasteneckého, horlivého čtenářstva, které živým a činným účastenstvím sleduje rozvoj domácí literatury; však nejen žádoucně alebrž nezbytně nutno jest, aby se kruh tento značně rozšířil.

Posavadní počet odběratelův a čtenářův českých knih a časopisův není v náležitém poměru ani k velikosti a duchovním potřebám našeho národa.

Kéz by novým rokem stala se v tom směru řádná a všestranná náprava! Kéz by dobré knihy a časopisy české, pronikly do nejširších vrstev našeho čtenářstva.

Diu expectata!

(Z cyklu obrazu Madonny.)

VII.

Jaký lesk a jas a záře tklivá
v Nazaretě! — nad chudičkou chatou
andělé to strou svou perut zlatou;
teď s jich retů píseň pozavzněla:

„Splněna jest věků touha vřelá,
jásej, lidé, s duší v radost vznatou;
z kořen Jesse-ratolesti svatou
dítě — Matka Boží — vypučela;

Alleluja!“ hřmí to ve kraj spící
jako hymnus plesný, vítězíci . . .
A vnitř chaty hlavě dvě — vlas bílý —
nad kolébkou níž a níž se chýlí;
v jejich řasách šedých slzy vřelé
světí příchod — Matky Spasitele.

V den sv. jmenin.

VIII.

V stínu lesa kaple Boží Matky,
kam jen pablesk zbloudí větvi clonou;
na klekátku hrubém před Madonnou
klečí dítě — v tváři úsměv sladký.

„Přišel jsem jen na okamžik krátký,“
šeptá děcko s duší bezúhonnou,
„nenesu však věnce s růží vonnou,
jako kdysi na Tvých jmenin svátky

nosili jsme s matičkou — teď v hrobě:
srdce své však přec dnes nesu Tobě“ —
a hlavičku kloní, zrak se zvolna klíží.
V tom hle s obrazu se Matka Boží níží,
ruku klade tichounce kde srdce buší;
„srdce dal's mi,“ šeptá, „beru si je s duší.“
Xaver Dvořák.

O postavení otce a syna v dělnické rodině.

(Podává V. Ševčík.)

Dobrá a přísná kázeň spojená s tresty,
jest potřebnou povinností, kterou i pismo
sv. co nejdůrazněji doporučuje, a kterouž
dějepis za nedotknutelné sociální zřízení

šťastných rodin a národů, kterou však moudrost našich moderních a liberalních vychovatelů a humanistů ze svého krámu vypustila. Kdyby náš dělník, otec, postřehl důležitost pravé kázně křesťanské, měl by zajisté ve své rodině ještě zvedené a bohaté děti; ale v nynější dělnické rodině, — jako většinou v jiných rodinách, — přišla kázeň dobrá na holičky, nebo tak sfalšována jest, že se proměnila v hrubé a brutální násilí. Za hrozného proklínání a hluku vykonává často otec své právo, kárání a napominání, beze vší šetrnosti, kterou dítěti povínovan jest. S takovou se ovšem dítě nenapraví, nýbrž spíše pokazí. Takové hrozby a výbuchy zlosti otcovy nepomáhají nic, zvláště je-li matka příliš shovívavou, nemá-li s dostatek odhodlanosti mladým buřičům v jejich rozpácnosti a nevázanosti se opřít. Když děti 6—7leté již napomináním otcovým a matčiným se vysmívají, když beze vší úcty a lásky k rodičům jen na svém s drzostí neuvěřitelnou stojí, kterak si budou napominání rodičů všimati, až budou staršími? Potom ovšem často lze od otce nebo matky slyšeti: „Což máme činiti, ten náš chlapík nebo to naše děvče si nedá více poroučeti. — Takové tedy bývá vychování synovo, autorita otcova neplatí u něho nic, a to právě v této době, kdy prut a metla dítěti úcty a vážnosti k autoritě otcově vštěpovati mají. Jakmile za našich dnů mládež školu opustila, jest naprosto svobodnou; tu, jakmile k továrně jen přičichne a z očí rodičů se vymkne, otevírá se mu svět se všemi vnaďami a lákadly do kořán. Jak pak mohou ony krásné, ušlechtilé a hrdinské ctnosti prospívati a pučeti, které otec dětem vštípil a matka s pečlivostí největší šlechtila a pěstila? Nebudeme se tu šířiti o nectnostech synových, které se u něho jedna za druhou usazují, jen na všeobecné neřesti poukážeme.

Kouření u 14letých učňů a ještě mladších dělníků trpí se všude; tito výrostkové, jimž ani doma, ani v dílně, ani ve veřejnosti tento zlozvyk se nezapovídá, pokládají to za velikou vymoženost, za jakousi známku dospělosti, neodvislosti a svobody. Sotva dostihl 16.—17. roku, sotva nějaký krejcar si vydělá, již opět postoupil o krok dále ve své zlaté (!) svobodě; navštěvuje krémy, činí si známosti a choditi na tance stalo se u takových milou, ba nutnou potřebou. A co se činí se strany úřadů a

představených proti této všeobecné nákaze? Bohužel jest nám doznati, že nejen se trpí, nýbrž i podporuje. Navštěvováním krčem nejenom že promarnuje poslední groš, nýbrž ještě horší věci koná. Probíje-li svoje peníze, jde pak pro ně na rodiče; nedostane-li však od nich ničeho, začne tropiti hluk, z něhož jen hádky, zlosti, ba někdy i pračky povstávají. A tu autorita otcova kapituluje před synem po druhé. Jak si tu má otec pomoci? Jestli otec takměř úplně malomocným; vždyť syn může i mimo dům jsa odkázán sám na sebe spáti a jisti.

To je zajisté trpké ovoce oné nevázané svobody, ale přece není ještě to nejtrpčí. Poněvadž nevázaným životem v továrně vášním se uzda pouští, a touha po hýřivosti a veselostech se více rozněcuje, jelikož tu příležitost činiti si nedovolených známostí nejbližší, stává se roztržka v rodině stále větší a větší. A nalezá-li ještě k tomu zhýralý syn nějaké podpory doma u stejně smýšlejícího bratra nebo sestry, pak roztržka a rozklad rodinný jest úplný. Má-li otec přece tolik sebevědomí a odvahy ukázati synovi, co to jest, perně si vydělávati chléb, tu blaze ještě jemu. Avšak obyčejně vždy autorita otcova kapituluje a otec nevěda si rady říkáva: „Ty časy jsou nyní jinaké než bývaly a ty děti nejsou také již takovými, jako jsme byli my.“

Ovšem časově se změnili a valnou měrou se zhoršili; a to právě jest ta kletba, kletba, kterou industrialismus přinesl do dělnické rodiny, tak že otec, jenž samým Bohem byl učiněn hlavou rodiny, není teď ničím, leč pouhým dělníkem, který jen k tomu jest, aby rodinu vyživoval; a děti vyrůstají jako dřevo v lese nemajíce ponětí o lásce, poslušnosti a uctivosti k rodičům. Za našich časů jest třeba otců pevné autority více než kdy jindy. Než právě té se mu nedostává, té právě nemá ani u dětí doma ani mimo dům.

Lhostejnost a neláska, ustavičné sváry mezi otcem a synem, porážka otcova, vítězství synovo, jakož i jiné okolnosti zlomily autoritu otcovu v rodině úplně, a mimo dům vše jest též k tomu namířeno, aby ji zničilo. Pohledme na jeho sociální postavení, vizme jeho povinnosti, jež mu uloženy jakožto hlavně rodiny od Boha, kteréž v práci jeho, ošetřováním a vychováváním dětí, starostí o jejich budoucnost a jinak ještě jevití se má.

V továrně není hlavou synovou co se týče práce; neboť syn nepracuje pod ve-

dením otcovým, oba jsouce na roveň postaveni, robotují pod týmž dozorcem; ba stává se, že otec bývá pod dozorem synovým, jehož mzda převyšuje výdělek otcův. A v této rovnosti obou vězí právě zárodek mnohých hříchův a pokleskův synových proti otcí. Autorita otcova neplatí již nic u něho a syn vida dostatek špatných příkladů na svých kamarádech, dovoluje si vše. Náprava pak není takměř ani možná. Co tu pomohou všechny hrozby, všechna napominání, když schází dobrý příklad rodičů samých, nezbytný to činitel u výchování? Již jsme vylíčili, jaké výstupy smutné bývají mezi otcem a synem. A jak to teprve tam vypadá, kde — jak skutečně velice rozšířeno jest — ona nebezpečná rakovina vše otravující, opilství, najmě kořalečnictví se zahníždí, — dílo, se kterým spojeno bývá též hrubé nakládání s matkou se strany otce; čímž poslední zbytek vážnosti, úcty a lásky dětinné ze srdce synova se vypuzuje.

S náboženskými povinnostmi u mladého dělníka to teprve bídně dopadá. Jest to svatou pravdou, „čemu se kdo nenaučil z mlada, ve stáří se tomu nenaučí a nepřivykne.“ Kam pak se poděl onen krásný zvyk společné modlitby v rodině a u jednotlivců pak samých ráno, v poledne a večer, před jídlem a po jídle? Děti nenaucivše se tomu od rodičů, ba lépe řečeno nemohouce se ani přiučiti, jelikož rodičové pracovali v továrně, nečiní toho, když jsou staršími.

Jestli pak za vše to, čím autorita otcova poškozena a podkopána byla, lze někde naléztí nějakou náhradu z té strany, která má výchování mládeže nejvíce na starosti — u školy? Bohužel nenalezá a také jí úplně naléztí nemůže. Jak daleko národní škola ve příčině této svému účelu vyhovuje, o tom se zde zmiňovati nebudeme. Ale naším přesvědčením jest, že jak nyní se věci mají, obrod sociálního výchování není takměř možný, dokud rodina křesťansky obrozena nebude. Stalať se mezi dělnickou rodinou a školou velká trhlinka. Kdo toho příčinou, škola, či rodiče nebo kdo jiný? Život továrnícký, nezměrné dělení práce v nich, jakož i nevidané rozšíření strojů výborných přeměnilo dělnictvo naskrz, jakož i život jeho. Továrny vylákaly otce, pak matku a konečně i děti od krbu rodinného a přivedly je do smrdutých a nezdravých místností židovských a tak blaženému životu rodinnému a blaho-

datnému vychování, jež jen spořádaná domácnost skýtati může, rána nezhojitelná byla zasazena. Mimo to mají též školy liberální velký podíl na úpadku dělnické rodiny. Tato roztržka mezi dělnickou rodinou a školou jest jednou z nejbolestnějších vymožeností (!) našich liberálů novověkých, čímž nejvíce přispěli k rozšíření onoho zhojného socialismu a anarchismu. Pak se nedivme, vychází-li za takových okolností mládež dělnická v první době své samostatnosti sprostěna jsouc všech vyšších vlivů vzdělávacích a zušlechťujících, že pokažena jsouc rodině se odcizuje a tak na záhubě její pracuje. Želíme vzrůstající se sociálně nebezpečná surovost v naší dělnické mládeži, žalujeme ustavičně, že se v kruzích těchto znemravňelost zmáhá, jakož i že při dělnictvu touhy po vzdělání ubývá. Avšak kdo má pečovati v dělnické rodině o mravně výchování dítěte a o jejich vzdělání, o návštěvu školy, když rodičové musí po celý týden mimo dům trávati v židovských palácích (!) při práci otrocké a namáhavé? Na rodiče samé všechnu vinu svalovati nikdy a nikdy nelze.

Jelikož tedy dělnická rodina industrialismem, vymizením ducha křesťanského, nedostatkem pravého výchování a vyučování hluboce upadla a poklesla, jest též nyní mimo církev a stát na škole, aby rodinu povznesla a pozdvihla. Aby však tuto důležitou úlohu provéstí mohla, jest jí potřebí ušlechtilého křesťanského ducha nábožensko-mravního, jenž by províval vším učivem a zřízením školským. A se školou musí i jiní činitelové jednosvorně o díle obrozující pracovati a s upřímnou láskou společně ruku k práci těžké sice ale velice záslužné přiložiti a základy nové dělnické rodiny položiti. Vždyť jen v dobře spořádané křesťanské rodině lze spokojenosti dosíci, vždyť jen tehdy bude lze sociální otázku rozřešiti, mír, pokoj a blahobyť národů očekávati, bude-li napřed v rodině vládnouti mír, pokoj a blahobyť.

Z té příčiny má-li býti dělnická rodina ze smrtelných ran nynějších vyhojena, může se to státi jedině pod ochranou oltáře, pod blahodárným, moudrým a spásitelným vedením církve katolické; neboť jen tam, kde veškerý život jest v ochraně rosy nebeské, milosti Boží, kde všechny předpisy, zákony a zřízení jsou prochnuty zbožným duchem křesťanským, jest nějaká trvalá náprava ve společnosti lidské možna.

Jestliže však někteří reformatorové sociální o jiných cestách nebo prostředcích rozřešiti sociální otázku sní, ti neznají dělnictva ani choroby jeho ani podstaty sociální otázky, ti spíše vědomě nebo nevědomě, úmyslně nebo bez úmyslu přivádějí rodinu na pokraj neštěstí, lid na bezcestí a celou společnost do propasti zmatkův a záhuby časné a věčné.

Podobenství, paraboly a bajky.

XII.

Pokřikování.

Žák Křikava vida pozdálce před sebou spolužáka Dobroslava beroucího se cestou svou začal na něj pokřikovati. Tak na něj pokřikoval! Dobroslave! Dobroslave! Dobroslave! A tak to šlo bez konce. Dobroslav druhého dne žaloval ve škole panu učiteli, že Křikava na něj pokřikoval a jak na něj pokřikoval. Křikava za to přísně kárán vylouval se, že Dobroslavovi nenadával, že na něj nevolal leč jeho hezkým jménem vlastním.

„A však,“ zarazil moudrý učitel prostorekého Křikavu, „tys vyvolával jméno Dobroslavovo marně, nadarmo, ustavičně; a jméno sebe krásnější se již zlehčuje marným a ustavičným opakováním jeho, tak, jako sebe vzácnější skvost se všední, béře-li se zbytečně a ustavičně do ruky. Ale odtud milé dívky,“ promluvil teď hodný učitel ke všem dětem ve škole, „učtež se, jak v skutku zlehčuje se jméno Boží, béře-li se často, nadarmo; kteréžto zlehčování tím jest hroznější, čím větší Pán Bůh jest, čím vzácnější a světější jest jméno Boží.“

Císař Augustus a sprostý voják.

Římský sprostý voják máje s někým při, a věda, že císař Augustus i svou nejlepší známostí věci, o níž se pře vedla, i svým mocným slovem mocnářským nejlépe se ho může zastati před soudem, odvážil se žádati samého císaře, aby mu šel k soudu svědčit a za něho mluvit. Tomu Augustus z počátku nechtěl rozuměti, aby on tak veliký pán tak sprostému člověku před soudci, poddanými svými byl sám za svědka a za řečníka, aby mu dělal jako služebníka. Vylouval se, že sám jest příliš zaneprázdněn, ale že pošle za sebe zástupce, řečníka výmluvnějšího, než jest sám. Ale jizvami posetý vojn nedav se tak lehce odbýti,

směle odsekl Augustovi, že on za něho císaře svého také nebojoval skrze zástupce. Velkoduchý Augustus mu přisvědčiv, konečně svolil, že tedy sám půjde před soudem jemu svědčit, jeho hájit. Ale spolu přísným mu pohrozil trestem, neukáže-li se věc jeho dost pravá a taková, žeby na ní tolik záleželo. A když se byla o tom roznesla zpráva, když byla došla i soudců, kteříž měli v té při souditi, jak všechno trnulo nad smělostí vojákovou! jak všechno ještě více se divilo velkomyslností císařově!

A jaké hned se děly přípravy, aby ke dni, kdy mělo býti přelíčení, síň soudní všechna co nejslušnější byla uklizena a ozdobena. A když ten den přišel, jak pokorně všickni soudcové oděni v nejslavnější roucha svá očekávali svědka a řečníka nejvzácnějšího! Jak uctivě vítali jej mezi ně přicházejícího! —

Jaká jest to teprv smělost od nás lidí, když my ve přích a soudech svých i spravedlivých voláme samého Boha za svědka, když přísaháme! Ten voják odvolával se na zásluhy své, jichž nabyl o císaře svého. Ale na jaké zásluhy před Bohem my můžeme se odvolávat? Jsmeť k tomu stvoření, abychom *my Bohu* sloužili; ale při přísaze chceme, aby *Bůh nám* sloužil! Mámeť si vzpomínati na všemohoucnost, svatost, vševědoucnost, pravdomluvnost a spravedlnost Boží, a na všechny vlastnosti Boží, abychom Boha ctili a milovali pro něho samého; ale při přísaze vzpomínáme si na vlastnosti Boží, abychom sami sobě pomohli a posloužili, vzpomínáme si jen pro sebe, pro svůj zisk, pro svou čest. Jak mnoho se opovažujeme každou přísahou! Nieméně Bůh milosrdný a shovívavý nám přece k tomu svoluje, abychom si ho volali za svědka, abychom přísahali. Ale tím pak máme býti starostlivější, abychom nepřísahali, leč kdy jest toho svrchovaná potřeba, kdy jsme úplně jisti spravedlivou věcí svou. A jak uctivě a slavně má se konati každá přísaha, kdy sám všemohoucí Pán nebe a země vede se za svědka!

Ponocný a jeho dekret.

Ve malé vesničce zvolivše si Matuchu za ponocného na úsilnou žádost jeho mu zvolení jeho potvrdili zvláštním listem dosazovacím podepsaným od starosty a ode všech radních. Na tom však Matucha nepřestává chtěl míti na dekretu svém i podpis samého císaře pána. Bez dlouhého rozmyšlení vydav se do stídelního města hlásil se na příslušném místě o podpis císařův. Ale zle se mu tu vyplatilo. Že chtěl na listině tak nepatrné míti podepsaného samého zeměpána, to se mu vyložilo za nejroz-

pusatilejší a nejopovážlivější zlehčení jména a velebnosti císařské; a to ho přivedlo na delší čas do žaláře. —

Daleko vinnější jsou, kdož na každou nepatrnou výpověď svou samého Boha berou za svědka chtějící ji mítí potvrzenou jménem Božím; kdož přísahají beze vší potřeby.

Falešná listina.

To jest již dávno, kdy Šejda, cvičený mladý muž, byl na kolik let odsouzen do žaláře pro padělání papírových peněz. Ale veselému světomilu nechtělo se nikterakž do smutného žaláře. I vymohl si od krajského soudu hrdelního podaným jistým rukojemstvím, aby směl se vydati do sídelního města k samému císaři pánu prosit za milost. Ale obává se právem, žeby marně se ucházel o milost císařskou, čehož se neodvažuje? Sám si zhotovuje spis tohoto znění, že se mu milost dává, že se mu všechen trest odpuští; sám podpisuje jméno císařovo; sám přičiňuje i padělanou pečeť císařskou. A již se vrací s listem milosti; již jej podává soudcům svým. Ti jej přijímají; přijímají za pravý. Ti nerozpakují se uložití jej mezi ostatní listiny pravomocné v listárně své. Příliš pravdě podobně jest umělou rukou šibalovou napodobeno všecko psaní s svým císařským podpisem i se svou císařskou pečeti; a příliš dalecí jsou všickni toho, aby pokládali za možné, žeby kdo se opovážil na falešné listině, falešně podepsati jméno samého císaře pána. Bez okolků Šejda propouští se na svobodu. A ten teď nevěděl si lepší rady, než aby se uchýlil do odlehlého malého městečka; tam přijal službu za městského písaře; tam těšil se, že nejlépe bude ukryt a chráněn od vyzrazení. Ale pokoje přece neměl žádného. Při každém vrznutí dveří lekal se, že již jdou pro něj. Nemohlť bez hrůzy na to pomyslit, že když tehdyž může do města krajského zavítati vysoký úředník od samého dvora císařského na prohlídku soudní listovny, a že mu může lehce do ruky přijíti i falešný list milosti. A to také se stalo. Přišelťe nena-dále císařský plnomocník do města krajského prohlížet všechny úřední spisy soudní. Jak se zarazil, když se mu i namátlo císařské odpuštění dané Šejdovi. Ani nechtěl očím svým věřit. Na první pohled poznal, že všecko i s obsahem i s podpisem císařovým jest samá lež, samá faleš. A dlouho netrvalo, že jednoho dne přišli pro Šejdu, a že pak bez milosti jej odsoudili na smrt. To se mu pokládalo za příliš velikou ohavnost, že směl falešně užiti jména císařova k potvrzení listiny falešné. —

Jaká pak teprv to ohavnost, k potvrzení

listiny falešné užívati jména Božího! A to dělá každý, kdo krivě přísáhá. Kdo krivě přísáhá, kdo na lživou výpověď svou jmenuje a vede samého Boha za svědka svého: ten pod lež podpisuje jméno Boží. Podpisujeť krivopřísežník pod lež svou jméno Boží přes to, že Bůh vše-vědoucí nejlépe zná všecku lež jeho, že naň se dívá a jeho slyší, jak že a jak se při tom Jeho samého Boha dokládá, Jeho samé trestající spravedlnosti sám proti sobě se dovolává; přes to, že Bůh co nejprísneji si toho zapo-vídá, aby se nebralo jména Jeho k potvrzení lži, kteráž Jemu nejsvětějšímu, Jemu pravdě samé jest ohavností nejohavnější; přes to, že Bůh všemohoucí a nejspravedlivější, ve své vše-vědounosti, pravdivosti a svatosti tak hrozně uražený a potupený každé chvíle ho může zahubiti.

Jméno Boží má nám býti heslem, abychom jiným dobře činili; ale krivopřísežníku jest jméno Boží heslem, aby tím spíše jiné kazil a hubil. Jaké to prohrěšení se i proti dobrotivosti Boží! Ne, jako nejsme s to postihnouti všecku velikost a velebnost Boží, tak také nejsme ani s to, postihnouti všecku ohavnost a hroznost krivě přísahy. Jaký může krivopřísežník míti pokoj od té chvíle, co byl krivě přísahal? A jak pak se přichází až ku krivě přísaze? Šejda přišel až k falešnému podepsání samého císaře pána tím, že již dříve dělal falešné bankovky; a až ku krivému přísahání se přichází, jestliže již dříve mnoho se lže.

Listina s podpisem císařovým.

Kdoby dostav do ruky listinu od císaře pána podepsanou a pečeti jeho opatřenou tak se opovážil, žeby tuto listinu trhal a po ní nohama šlapal, ten jiného by se nedodělal, než žeby byl zatčen a pro těžké uražení velebnosti císařské k těžkému žaláři odsouzen. —

Kdo ruší přísahu, také jakoby trhal a pošlapával listinu opatřenou jménem Božím.

Vylítaná ptácata.

Vylítaná ptácata poskakovala po zdi ne-daleko hnízda svého majíce od starých poručeno čekati na pokrm jim přinášený. Ale to je mrzelo, že musejí za vědek vzítí s tím, co jim staří přinesou. „Však,“ tak začali mezi sebou nespokojeně štěbetati, „my si můžeme již sami podle chuti dole nasbíratí potravu; nač potřebujeme teprv na to čekati, čím nás staří po-dělí.“ A již sletše dolů do všeho se hltavě dávají, co se jim koliv namane. Ale běda té nešťastné nezdrženlivosti jejich! Za nedlouho

jedno ptáče po druhém padá mrtvé. Jen staří nejlépe věděli, co jim ještě nedospělým svědčí, a jen to jim nosili. Mláďata nezkušená požíla i hmyzu, jenž jim ještě nesvědčil, jenž je zahubil. —

Jak záhubné jest mládeži, chce-li více-slyšeti, čísti a věděti, než může snést rozum ještě nedospělý, a než mu podávají moudří rodiče, moudří učitelé a vychovavatelé.

Ježek, pes a vůz.

„Teď již vidím,“ tak hrdě pochvaloval si ježek sám u sebe, „že jsem nepřemožitelný. Jak veliký pes vrhl se na mne! S jakým štěkotem, s jakou zuřivostí na mne dorážel? Ale marně ze všech stran pokoušel se o mne svutého v osnatý pancír můj. Všecek pobodán a zahanben musel se zase s pole kliditi, odkud byl přišel. Teď se více nikdy ani z místa nehnu, i by sebe větší hluk se strhl kolem mne.“ A také se nehnu s místa, i když se ozvalo praskání bičem a rachocení vozu na pole příjíždějícího. Ale v malé chvíli vůz slabým prasknutím dal vozkovi nůvští, aby se ohledl. A když se vozka ohledl, jak strnul spatřiv ježka celého na kaši rozmačkaného. —

Podarí-li se ti přemoci menší pokušení, nebud' proto domýšliv a bez starosti, aby ti nepřišlo větší pokušení, kteréž by tebe zahubilo.

Karel Otman.

DOPIS.

Z Chorušic.

Na osadě naší — ve Vtelně — konala se v prvních dnech posvátného času adventního renovace sv. missie od kněží z řádu Nejsv. Vykupitele. Důstoj. páni missionáři, Kosek, Němec a Kalina zavítali do Vtelna dne 28. listopadu a uhostili se v domě šlechtetného rolníka p. Jana Červinky, kdež po celý čas sv. missie celé zaopatření nalezli. V průvodu a za hlaholu zvonů a písní velebných uvedeni jsou ctihodní otcové do chrámu Páně, kdež místní duchovní, dp. administrator Frant. Seyvalter zapěl slavné Veni Sancte Spiritus, čímž počátek učiněn krásné této pobožnosti missijní, která po celý týden potrvála. Lid hojně se scházel k posvátným obřadům a pilně naslouchal slovům horlivých kazatelů a ač prostranný jest chrám Páně, předce vždy býval přeplněn zbožnými osadníky. — U příležitosti sv. missie posvěcená byla v kostele vtelenském pékna křížová cesta a na novém hřbitově posvěcen

velký missionární kříž; svátost pokání a nej-světější svátost oltární přijalo celkem 1100 věřících. — Za horlivost a práci byli důstojní páni missionáři hojně odměněni láskou všech, kteří poslední den hojně se shromáždívše, uspořádali přičiněním sboru hasičského průvod s lampiony k bytu důst. pp. missionářů, kdež při bengalském osvětlení zapěli přiměřené quartetto: „Tys přítel náš,“ načež ct. p. starosta V. Štěpán děkoval jim za horlivost jejich, a vážený pan c. k. pošt mistr Jos. Podlipský v delší řeči jazykem latinským je oslovil, načež v plynné latině milou obdržel odpověď. — O konání této renovace sv. missie i zasloužilými se stali horliví a obětaví osadníci vtelenští. — S láskou započaté dílo s láskou skončilo. — Bůh žehnal horlivým missionářům a dejž Bůh, aby dobrý účinek tohoto sv. díla dlouho potrvál v srdcích věřících.

KRONIKA.

Z Prahy. Katolicko-politická jednota pro království české konala v neděli dne 13. pros. o 7. hod. večerní v katolickém spolkovém sále v domě Sv.-Václavské záložny svou občasnou valnou schůzi. Schůze tato byla z té příčiny slavnou, že ji ráčil poctiti svou návštěvou J. kníž. Milost' nejd. p. arcibiskup, nejd. p. biskup Budějovický, jenž v Praze za příčinou zemského sněmování trvá, nejd. p. gener. vikář, nejd. p. světící biskup Pražský, přemnozí šlechtici a četní členové s hostmi. Nejdůst. p. arcibiskup odpověděl ku pozdravu vysoko rodného p. předsedy J. Osv. hrab. Karla Schoenborna, že uznává šlechtetné účely katolicko-politické jednoty pro království české a že je chce, seč síly jeho stačí také podporovati. Poté následovaly přednášky: O křesťanské architektice svato-Václavské basiliky na Smíchově vzhledem k modernímu materialismu (přednesl J. Křt. Votka, člen řádu Tovaryštva Ježíšova). Encyklika sv. Otce Lva XIII. o křesťanském zřízení státu (přednesl metrop. kanovník dr. Klim. Borový). Nejnovější stav otázky klidu nedělního. Úvod k návrhu petice, jež přednesl Frant. Zbíral, kožešník a majitel domu.

— Pobožnost 40-hodinná koná se od 16.—20. pros. u Matky B. Sněžné u Františkánů a od 21.—25. pros. u sv. Salvátora v semináři.

— Zprávy o povážlivém onemocnění sv. Otce a že nynější stav jeho jest nad míru nebezpečný nezakládají se na pravdě. Sv. Otec

jest sice stár 76 let a trpí mnohdy žaludečními křečemi, avšak zdravotní jeho stav jest celkem uspokojující.

— **Mikuláš u dvora.** Po dvanácti letech konal Mikuláš zase svou návštěvu v cís. hradě ve Vídni. O půl 6. hodině 5. pros. večer vyšel Mikuláš z komorních komnat Jejich cís. Výsosti, oděn jsa v bělostné roucho a s dlouhým bílým vousem i s biskupskou čepicí na hlavě a provázen andělem, jenž v košíku dárky nesl; sluha pak táhl za Mikulášem huňatého medvěda na kolečkách, jenž hlavou sem tam pohyboval a v jehož vnitru hudební stroj vídeňský valčík hrál. Korunní princ kráčel s úsměvem za průvodem tímto do dětské komnaty princezny, kde Její cís. Výsost korunní princezna Stefanie s prvorozenkou svou na ruce Mikuláše očekávala. Tento měl k mladistvé princezně řeč, aby byla hodná a mezi jiným, aby si dávala ráda rukavičky na ručičky natahovati, neboť je princezna nerada nosí. Po té začal anděl vykládati z koše dárky, po nichž mladistvá princezna ihned rŕčky natahovala. Úlohu Mikuláše zastávala slečna šl. Tomorová, chůva princezny. Po odchodu Mikulášově byla rodinná hostina u korunních manželů.

— **Chicago** jest velkolepé obchodní město ve státu Illinois na jezeře Michiganském a již nyní zápasí o přednost s Novým Yorkem. Jest málo měst na světě, které by se s ním co do výstavnosti a obchodního života měřiti mohly. Ještě r. 1848 bylo Chicago nepatrný a špinavý městy. Aby poukázali na báječný vzrůst, ale také na špatnou pověst tohoto města v mravním ohledu, vypravují v Americe často následující anekdotu. Když kdosi z Chikaga zaklepal na nebeskou bránu a žádal za vpuštění, ptal se ho sv. Petr, odkud přichází. „Z Chikaga.“ — „Z Chikaga,“ pravil sv. Petr, „o městě nějakém, které by se Chicago jmenovalo, jsem dosud neslyšel. Leč možná dost, v Americe jde všechno rychle, možná, že si přes noc vystavěli město toho jména. Ale něco ti povím mezi čtyřma očima: Co jsem u nebeské brány, ty jsi první, kdo z Chikaga přichází.“

Literární oznamovatel.

— **„Zlatá Bible,“** (nového zákona) vydávané redakcí prof. Jana Drozda, kanovníka dr. Borového a prof. Josefa Kýselky, vydán sešit 10. s obrazy: „Pavel a Barnabáš v Lystře“ od Rafaela a „Vzkříšení syna vdovy Naimské“ od Agostina Caracciho. Doporučujeme toto překrásné dílo, jehož nepřilíš veliký náklad se

tiskne, jakožto skvost všem duchovním a pak všem jen poněkud zámožnějším katol. rodinám.

— **„Zápisní kapesní kalendář“** na rok 1886. Ročník druhý. V Praze nákladem knihtiskectví L. Kobra. Národní knihtiskárna L. Kobra v Praze.

— V moravské bibliotéce, kterou vydává Frant. Bayer, ukončeny v čís. XVI. sebrané rozpravy Fr. Bartoše podo jménem „Lid a národ,“ pak následují básně J. Kálussa „z Valašska.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

p. Ant. *Ullmann*, osobní děkan v Buchově a k. a. vikář Žlutický, jmenován čestným kanovníkem Staroboleslavským.

Ustanoveni jsou:

p. Frant. *Sibůrek*, kapl. Haslavský, za koop. v Neudeku;

p. Ant. *Zelenka*, zat. kátech. v Brandýse nad L., za kapl. v Haslavě;

p. Jos. *Paneš*, far. v Týsově (Tyss), za far. v Brlozci (Pürles);

p. Frant. *Čermák*, zat. admin. fary Třebešické, za skutečného admin. téže fary.

Upřádněné místo:

Týsov (Tyss), fara patr. náboženské matice, od 9. pros. 1885.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Václ. *Kilinger*, děkan a vik. sekret. v Dobrušce, 8. pros. 1885, (nar. 8. ledna 1827 v Třebechovicích, vysv. 25. července 1851).

Vyznamenáni jsou:

p. Domin. *Filip*, c. k. dvorní kapl., ryt. řádu Frant. Jos. atd., v Gorici, jmenován skuteč. konsist. radou;

p. Jos. *Čížek*, b. vikář, not. a děkan ve Vše-starech, čestným kons. radou;

p. Jos. *Rydl*, far. v Libčanech, vikar. sekretářem;

p. Vojt. *Lichtenberk*, far. v Bohárně, obdržel exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Vacek*, admin. Ústrovský, za koop. admin. v Jamné;

p. Adolf *Dvořáček*, admin. Čibuzský, za prozat. fundatist v Kukšu.

Upřádněné místo:

Dobruška, děkanství patr. knížete Colloredo-Mannsfelda, do 19. ledna 1886.

Vydává se
5, 15, 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě, o slavnosti zjevení Páně.

Viděli jsme hvězdu jeho na
východě a přijeli jsme, klanět
se jemu. Mat. 2, 2.

Není-li člověku v tomto slzavém údolí
pozemském volno, obrací bezděky zraky
své ku blankytu nebeskému, za tiché noci
k velebné obloze hvězdnaté, aby útěchy
aneb alespoň zapomenutí svých útrap na-
lézl tam v nadzemských prostorách mezi
klidně zářícími a soucitně k zemi patři-
cími světly nebeskými. V jejich tajemném
pohybu hledá klíč k vysvětlení svého
temného osudu, z jejich podivuhodného
sestavení snaží se vyzpytovat svou bu-
doucnost, za jejich milé a klidné záře do-
chází i ve klopotách utmáčený duch po-
klidu vnitřního, na zemi marně hleda-
ného. Od nejstarších dob až na naše časy
děl a se zvláštní oblibou dlí až dosud lid-
ský zrak na blankytné obloze.

Když nábožensko mravní spousta mezi
Židy a pohany vrcholu dostoupila, přešla
touha po Spasiteli ve hlasité volání a
všeobecně očekávána brzká pomoc vyšší
s hůry.

„Viděli jsme hvězdu Jeho na východě
a přijeli jsme klanět se Jemu“, těmi slovy
udávají mudrci ve dnešním čtení sváteč-
ním pramen, odkud vědomost svou o na-
svět přišlém Messiáši čerpali. „Vzejde
hvězda z Jakoba a povstane prut z Isrá-
ele.“ tím proroctvím Balamovým se těšice
a ku hvězdnaté obloze často pohlížejíce,
dohlédli se konečně toužebné hvězdy a
ze záře její neobyčejné i ze zvláštního
postavení jejího vyrozuměli, že to žádoucí

hvězda, která ku králi z Judska vzejiti
majícímu se odnáší. Jaká byla to hvězda,
o tom určitějších zpráv podati nemůžeme,
ano za účelem nábožensko-mravního vzdě-
lání vašeho, netřeba rozličné učenců do-
mněnky v této otázce uváděti. Jisto jest,
že sv. mudrcové hvězdu tu hvězdou Kri-
stovou býti poznali. že milost Boží vnitřní
zrak jejich osvitila a jim do srdce vložila,
že hvězda, již spatřují, kýžený příchod
Vykupitelův na svět oznamuje.

I vy j. dr. pohlížíte často k modro-
jasnému baldachýnu na zářící tělesa ne-
beská; neoznamují vám ničeho? Či slunce,
měsíc hvězdy nevypravují již slávu Boží?
Či snad přestala už zvěstovati dílo rukou
jeho obloha? — Ba že nepřestala! Avšak
jen ti, jež světlo pravé víry osvěcuje, roz-
umějí hlasu vypravování a zvěstování tě-
les nebeských. A o tom dnes. —

Již pohanský mudréc Cicero napsal:
„Kdož by toho nazval člověkem, ježž vida
ty bezpečné pohyby těles nebeských, po-
zoruje přesně určité pořady hvězd a rov-
něž jejich vespólnou i přiměřenou spoji-
tost, přece by v tom jevící se rozum po-
píral a tvrdil, že jen náhodou děje se vše,
co tak velikým rozumem se děje, že to
žádným rozumem lidským ani vystiženo
býti nemůže? Vždyť pak vidouce, že něco
strojem se pohybuje, pranic nepochybu-
jeme, že jest to dílo rozumu. Znamenajíce
však, jak s podivuhodnou rychlostí a stá-
lostí rok co rok jisté pohyby těles nebes-
kých se opakují a to k zachování všeho-
míru i ku blahu našemu: chtěli bychom
ještě na pochybách býti, že všechno to
děje se rozumem a sice rozumem nejvý-
tečnějším, božským? Zdá se mi, že taci
(Cicero mluví o bezbožeckých filosofech

a přírodopysci svého věku) . jen proto tak nezapně o světě tlachají, poněvadž nikdy ještě náležitě nepoznatili na podivuhodnou okrasu nebes!

U národů starobylých, zejména východních byla známost stálic a hvězd vůbec více rozšířena než u nás, kteří se příliš na hodiny, na kalendáře spoléháme a ve všech věcech jakýsi surrogat přírody pohotově máme. Tím jsme ovšem na oko pohodlněji zařízeni, za to však se odcizujeme tím více dílům Božím, ano tím i Bohu samému. Žádoucnou tudíž velice, aby vědomosti, jež před počátkem našeho novověkého vzdělání všeobecným vlastnictvím lidu byly, dřevnější platnosti zase nabyly, a člověk aby i v tom směru nebyl navrácen. Shodujice se úplně s proneseným právem přání výtečného učence Maedlera, tážeme se jen, odkud to, že i mužové učení, zákonů přírodních zevrubně znali, že i hvězdáři vyšší matematikou všeliké zjevy nebeské do podrobná vykládající, přece na mnoze buď nepravých o Bohu náhledů se přidržují aneb alespoň proti hrubému materialismu, jenž člověka ku zvířeti snižuje, hlasitě neprotestují; ano modlám požitky a hmotného prospěchu — modernímu zlatému teletu — buď sami se klaní aneb klaněti se, jiným nezabraňují? To as odtud pochodí, že mužové ti nebývají při svých pracích vědeckých vedeni hvězdou, kteráž Krista značí ku Kristu vede, k témuž Kristu, o němž di evangelista Jan: „Bylo Slovo — Kristus světlo pravdivé, jež osvěcovalo a osvěcuje a povždy osvěcovati bude každého člověka, přicházejícího na tento svět . . .“ ovšem jen potud, pokud člověk osvěcování to přijímá a sobě nabízené milosti vyšší nebeské osvěty neodpírá. Cokoli světla duchovního, cokoli pravdy, cokoli pravé ctnosti a skutečné blaženosti na světě od počátku člověčenstva bylo, všecko to s hůry přišlo. Nebylť zajisté člověk po pádu skrz na skrz zlý, vtělený hřích, jakož se reformatům XVI. věku tvrditi líbilo, aniž činí hříšnost dědičná podstatu člověka, nýbrž vždy a všude ve člověku dobří zárodové se tajili a tito zárodové Kristem-Slovem, milosrdenstvím Božím, jež Kristus v plnosti času obětí svou světu vymohl, již před vtělením Páně probuzování bývali, takže lidé povždy, chtěli-li, spásy docházeti mohli. I pohanům propůjčoval se Bůh milostmi svými neustále. „Na světě byl,“ di evangelista, „svět skrze Něho učiněn

jest, ale svět Ho nepoznal!“ Svědomím a rozumem rozhlašovalo Slovo věčnou pravdu o všemohoucnosti a velebnosti jednoho Boha a o vepsaném či vrozeném zákoně mravním, avšak lidé rozumu svého většinou zlé užívali a na hlas svědomí svého nedbali. Do svého přišel Kristus, moudrost nebeská, a svoji Ho nepřijali. Kolikož pak koli přijali Jež, dal jim moc syny Božími býti, čili abychom slovy učence Maedlera mluvili: nebi navracenu býti. Že věda nejedna, zejména hvězdářství, nevede na mnoze k Bohu aniž ku pravé osvětě a mravnosti, z pravé osvěty plynoucí, vykládá podobným jako evangelista způsobem i veliký učitel církevní sv. Augustin

„Jelikož jsem četl —“ praví zmíněný světec — „mnoho spisů filosofických a v paměti je byl podržel, srovnával jsem některé z nich s náhledy Manicheovců. Jak známo, obírali se tito liberalní křesťané za prvních věků křesťanských na mnoze hvězdopyskem a pravdě podobnější zdálo se mi, co od nich bylo napsáno, kteří tak mnoho věděli, že mohli svět posouditi, ačkoli Tvůrce světa nenalezli. Neboť vyvýšený jsi, Hospodine a na nízké věci patříš; vysoké pak znáš z daleka a blízek jsi jen těm, kteří jsou skroušeného srdce. A nenaleznou Tě pyšní, třeba i bádavou myslí a zkoumavou vědychtivostí sčítali hvězdy a písek mořský a vyměřili prostory nebeské a vyzkoumali dráhy hvězd!“

A dále pokračuje týž veliký učitel křesťanstva: „Zkoumajť přírodu myslí svou a důvtipem, jež dříve Ty's jim dal, Pane! a mnoho vynalezli a určili předem na léta mnohá: objevení se hvězd, zatmění slunce i měsíce a to který den, kterou hodinu a v jakém rozsahu — a nezklamali se u výpočtu svém. A podivují se tomu lidé, poněvadž neznají pravidel těch a velebí i vynášejí ty, kdož je znají. Leč tito v pyše své vzdalující se světla — Slova Krista svého, zatmívají se a na tolik času napřed dovedouce vypočítati zatmění slunce, svého vlastního zatmění ve přítomnosti nepozorují. Nebádají nábožně, neznajíce slova Tvého, jímž učinil jsi i ty věci, které oni pozorují i je, kteří pozorují i smysl, kterým vidí, co pozorují, i rozum, v němžto pozorují. Neznají cesty, po níž by od sebe sestoupili k Tobě a skrze Tebe vystoupili k Tobě. Neznají cesty té a domýšlejí se, že vyvýšení jsou a skvěli mezi hvězdami! A aj! svrhnutí jsou na zemi a zatmíná jest nemoudré srdce jejich!“

Mnoho pravdivého praví také o tvorech ale věčné pravdy — Tvůrce tvorů nehledají upřímně a proto nenalezají; aneb nalezá-li, poznávají Boha, neoslavují Ho jako Boha aniž děkují Jemu, ale marní učinění jsou v myšleních svých. A praví se býti moudřími, sobě přičítajíce, co Tvé jest ano ve své zaslepenosti i Tobě snaží se přičítati, co jejich jest, lži totiž přenášejíce na Tebe, jenž pravda jsi! Slávu neporušitelného Boha zaměňují v podobenství porušitelného člověka, byť i abstraktního — stát, věda jsou prý sobě nejvyšším účelem — a pravdu Tvou převracují v lež a klaní se i slouží raději stvoření než Stvořiteli!“ Tak sv. Augustin

Kéž i nás jasná hvězda víry z pravé osvěty vyplývající, ku Kristu den ode dne blížeji přivádí. Jeť víra s vědou a uměním co nejužší spojena, takže bez víry ani pravé vědy nestává. O počátku a konci všehomíra neumí žádná věda bez víry něco pravého povědět i kteríkoli vědatoři se tváří jakoby to věděli, dýmem planých frází sebe i jiné klamou. — Nepřátelé víry nevycházejí nikdy z řady těch mužů, kteří vážnému, opravdovému a hlubokému bádání se oddali. Nevěře slouží obyčejně jen hlavy povrchní, myslé nestálé a tékavé. Mužové věhlasní všech věků byli opravdovými, upřímnými víry Kristovy i vyznavači i plniteli.

„Bůh a víra, nábožnost a vědění!“ toť ta hvězda, kterou ze zřetele spouštěti nesmíme. ač jde-li nám o to, abychom po nebezpečných a bludných cestách vezdejšího života doplavili se šťastně ku přístavu bezpečnému, doputovali ku světlu vše blahému ve vlasti nebeské. Amen.

Reč pohřební,

kteřou měl o pohřbu vd. p. *Václava Kilingra*, bisk. vikar. tajemníka a děkana v Dobrušce, *Boh. Fr. Hakl*, děkan a bisk. vikář v Hořicích, dne 11. pros. 1885.

„Aj já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.“

Mat. 11, 10.

Žalostně zalkal zvon, žalostněji než kdy jindy. Již mnohý smutný průvod do provázal žalostným hlaholem svým, kdy zemřel dobrodinec chudíně, učitel mládeži,

otec, matka sirotkům; avšak přece nikdy tak žalostně nehučel, jako když zvěstoval, že zemřel dobrý, pečlivý pastýř ovečkám svým; neboť tu zemřel i dobrodinec chudých, učitel lidu, mládeže, otec vdov i sirotkův; zemřel otec rodiny veliké, kteráž zahrnuje v sobě rodiny všechny, pastýř svého stádece, otec své kollatury.

A jakkoli mocně bilo srdce jeho kovové, však mocněji srdce každého; a jakkoli žalostně zněl jeho hlas, však žalostněji znělo od ust k ústům: zemřel dobrý otec náš, náš rádce, dobroditel, ochrance a okrašlovatel našich domů božích. A smutek rozestřel se po veškeré kollatuře; smutek po městě, smutek ve škole, smutek v domě farním, a smutek a to zvláště zde ve chrámu Páně; i smuteční prapory zaválaly a zde, uprostřed nás — mrtvola.

Podivný text, zdá se vám, rozmilí v Kristu, že zvolil jsem ku pohřební řeči své; a já myslím, že příhodný a přiměřený. Jest svatý adventní čas; slyšeli jste slova ta o druhé neděli adventní; chválí jimi Spasitel předchůdce svého, Jana Křtitele; nazývá jej andělem a právem; a já hodného a svědomitého kněze; i on jest andělem kollatury své, kterýž ji předchází; nebo kollatura jest Kristus, duchovní tělo Kristovo.

Avšak já mám mluvit; mně připadl ten smutný úkol, mluvit v den pohřbu svému nejmilejšímu spolužáku, nejdůvěrnějšímu příteli, nejupřímnějšímu spolu-bratru, s nímž jsem po léta sdílel slast i strast, střechu i stůl; jehož srdce jsem znal, jeho tíže i bolesti, jeho tichost a trpělivost, jeho oddanost do vůle Boží, ale i jeho srdečnou, upřímnou, přátelskou mysl, ano i jeho druhdy milou a veselou povahu, zvláště v hodinách klidu a ve společnosti upřímných přátel.

Ach, raději mlčel bych; raději stál zaduman nad jeho rakví a přemýšlel o věcech vážných a přísnych; a zdá se mi, že zbytečno jest mluvit, nebo kde chrám sám mluví, kde tyto zdi, studené a kamenné mluví, tu zdá se býti zbytečnou mluva lidská; sem spadají slova písma: „Budu-li já mlčeti, toto kamení bude mluvit.“

Avšak vy, rozmilí v Kristu, ovečky osiřelé, chcete, abych mluvil; přejete si toho; čekáte úlevy, útěchy od slov mých v zármutku svém, a tu, pokud možno, jsem povinen dáti vám. I chci proto na základě slov svrchu uvedených ukázati vám, že hodný a svědomitý kněz, t. j. správce du-

chovní jest ovšem anděl, který předchází kollaturu svou.

Ty pak, milý bratře můj, kterýs mne miloval a mně mnohý důkaz své upřímné, bratrské lásky dal, přijmiž ode mne tuto poslední smutnou službu přátelskou a skromná slova má, jež já jako u věnců splitám a ve jménu spolužáků tobě na rakev kladu. Vy pak, milé ovečky v Pánu zesnulého, poslechněte mne dále mluvícího na počest a ku památce vašeho bývalého duchovního pastýře. —

1. Slychal jsem za mladých let od starého ujece svého, že, dokud jinoch študuje, anděl strážce kráčí před ním; jakmile však cíle svého dosáhl a na kněze posvěcen byl, tu pryč anděl ustoupí a z uctivosti kráčí za ním. Jakkoli mínění toto jest ovšem nábožná pověst mezi lidem: má přece mnoho pravdivosti do sebe. Jest důkazem, s jakou uctivostí věřící lid ku knězi pohlíží. Ano, hodný a horlivý pastýř duchovní jest andělem strážným osadě své. Nebo: co činí anděl?

a) Anděl bdí na duši sobě svěřenou a ji střeží, by pokušení, t. j. ďábel ji se nepřiblížil, ji neškodil a do časné i věčné záhuby ji neuvrhl. A co činí pastýř duchovní? I on bdí nad dušemi sobě svěřenými a je střeže, by zkázy nevzaly, věda je byti dušemi drahými, krví Kristovou vykopenými a pamětliv jsa slov apoštolových: „Poslušni buďte správců svých duchovních, neboť oni bdějí nad vámi, jako ti, kteříž mají počet vydati za duše vaše.“ Žid. 13, 17.

b) Anděl dává dobrá vnuknutí; napomíná, varuje, povzbuzuje; a tak i kněz, jak dí apoštol: „každé slovo, nabízej v čas i v nečas; tresci, pros, žehři ve vši trpělivosti a učení.“ II. Tim. 4, 2.

c) Anděl se modlí za duši, již chrániti má; a tak činí i kněz; a to nejen ve svých soukromých, domácích modlitbách, ale veřejně; jmenovitě ve chrámu Páně, modlí se za ovečky své.

d) Anděl modlitby Pánu Bohu přednáší a je klade jako vonné kadidlo před trůn Hospodinův; a tak činí i kněz, jmenovitě, když stojí tam u oltáře a koná nejdražší, nejsvětější oběť; tu sbírá modlitby všech a ve jménu všech je Bohu přednáší, neboť jest prostředníkem mezi Bohem a lidmi a zastupuje lid.

e) Anděl má čisté roucho, jest duch čistý a svatý; tak i hodný pastýř snaží se, aby čistý a neuhonný život vedl před

kollaturou svou, věda, že svítiti má všem příkladem svým po slovích Páně: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce, kterýž jest v nebesích.“ Mat. 5, 16.

f) Anděl duši slouží a milostí, Bohem udělené, jí přivlastňuje; a tak i kněz; slouží, od kolébky až ku hrobu; ode křtu svatého až ku svátosti posledního pomazání, až i mrtvé tělo klade do hrobu a nad ním se modlí. Slouží všude, kde a jak může, slovem i skutkem, radou a pomocí. —

Tak v pravdě jest kněz andělem osadě své, kterýž předchází ji, a to tím více, ješto anděl znamená posel; a kněz jest v pravdě posel boží, poslaný samým Pánem Ježíšem Kristem skrze apoštoly a jejich nástupce, biskupy, k ovečkám svým, aby mezi nimi působil a konal spasení jejich. Zda-li v Pánu zesnulý spolubratr náš andělem byl kollatury své, netřeba mi teprv doličovati; důkaz mi přečetná přítomnost vaše; důkaz mi váš smutek, vaše slzy, vaše ubledlé, zarmoucené líce!

O díky, díky vám za váš soucit, vaši lásku. Bylť on v pravdě vám andělem, kterýž nad vámi bděl, vás jako duši svou miloval, vás střežil jako zřítelnici oka svého; vás napomínal a k dobrému vedl, s vámi rád a věrně vše sdílel; za vás se modlil i nejdražší oběť přinášel; před vámi čistý a neuhonný život vedl, svátostmi přisluhoval; mnohé srdce zkormoucené ve sv. zpovědi potěšil a tam u oltáře Nejsvětějším Tělem Páně posilnil na tu strastiplnou a klopotnou cestu života; mnohou duši v hodině smrti ku šťastnému odchodu z toho světa připravil, ano i tělesnou sčránu tam do svaté země uložil; mnohou službu prokázal, mnohé dobrodíní udělil, ano, který i velmi pečlivě o to se staral, abyste měli krásné domy boží, o kterýchž sám také a téměř v potu tváře pracoval, abyste s láskou a radostí do nich chodili a tak plnili křesťanské povinnosti své.

O mnohé, mnohé díky vám ve jménu jeho i od nás všech; ctíteť v něm i nás a náš stav. Není náš lid tak nevědomý a spustlý, by nevěděl, jak svého duchovního otce ctiti má; a můžete mi věřiti, že bylo mi velikým potěšením, když v soukromém dopisu četl jsem ta slova: „Chrámů naše, obnovené a ozdobené, hlásati budou i budoucím pokolením jeho horlivost ve službě boží.“ A dále napsal týž mladý kněz, jeho

věrný spolupracovník po deset let: „Z toho však si беру naučení, že náš lid hodného kněze má velice rád a že mu tělem, duší oddán jest.“ Ó díky vám, přemilý bratře můj, za toto krásné a stkvělé svědectví, jež jste vydal o bývalém principálu svém a ovečkách jeho; patrně, že, kde hodný kněz jest, tam jest i hodný lid.

2. Miloval okrasu domu božího. Ale jest chrám, rozmilý v Kristu, ještě jiný, duchovní, a ten jste vy; nebo apoštol dí: „Zdaliž nevíte, že chrám boží jste a že Duch svatý přebývá ve vás?“ A tento chrám Páně jest důležitější ještě, než onen, rukou lidskou udělaný; neboť jsou duše drahé, krví Kristovou vykoupené.

Nuže, zdaliž miloval i tento dům boží a okrasy jeho dbal? Ach ovšem; dojíta ani toho nezanedbával, ale snažil se, aby i ten ozdoboval, a to ne drahými, vzácnými kovy, zlatem nebo stříbrem, ale věcmi mnohem dražšími a vzácnějšími, kteréž jsou: ctnosti a zbožný, křesťanský život. Proto vedl a napomínal všechny, by stkvěli se ctnostmi, stavu svému zvláště přiměřenými: dívky, by ctily rodiče své; žáci, by poslušni byli svých učitelů; mládenci a panny, by stkvěli se tou ctností, kteráž jest ozdobou jejich nejkrásnější, nevinností a čistotou; muži a ženy, by zachovali sobě lásku a věrnost až ku hrobu; otcové a matky, by vedli dívky své k Bohu a vychovávali je v kázni a ctnosti křesťanské; starci a stařenky, by byli trpěliví a pamětliví smrti a soudu božího.

Ano i všechny ostatní pamatoval na povinnosti jejich; tak představené, by s láskou a vřelostí skláněli se ku podřízeným; podřízení by představené své ctily, jako rodiče; hospodáři by otcovskou péčí měli o časné i věčné blaho své čeledi, tato pak by v hospodářích viděla po Bohu největší dobrodince své a je ctíla a milovala, ve všem jim věrna jsouc. A tak napomínal všech, každého jeho stavu přiměřeně, by zdobil se zvláště těmi ctnostmi, jež stavu jeho přísluší. a pečoval tak věrně a neunaveně o okrasu i tohoto duchovního domu božího, který jste vy; by každý byl důstojným chrámem Ducha svatého, by Duch svatý přebýval v něm milostí svou a každý, byť ne zevně, aspoň uvnitř, v srdci svém, šťasten a spokojen byl. Ejhle, kterak pečoval i o okrasu duchovního domu božího!

3. Avšak nejen za živa, i po smrti předchází vás. Nebo kam odešel? na věč-

nost! a kam se strojíte i vy? na věčnost! A co po smrti? soud! nebo psáno jest: „Uloženo jest lidem, jednou umřítí a pak soud.“ Žid. 9, 27. A smrti a tudy ani soudu se nevyhne žádný. Tomu nešel ani cti-hodný, v Pánu zesnulý duchovní pastýř váš. I on musil dostaviti se před soudnou stolicí Kristovu, aby kladl počet z vladaření svého. Jak obstál? Doufáme, pevně a silně, že obstál, a že přísný soudce, Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, přijal duši jeho na milost a že jí dá vejíti do slávy své; že uslyší sladká a potěšná slova z úst Božského Mistra: „Služebníče dobrý a věrný, žes nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím, vejdiž v radost Pána svého.“ Avšak, roz. v Kr. a bývalé ovečky jeho, odpovídání jeho bylo mnohem těžší, než bude každého z vás; musilť odpovídati i za vás, ovečky své; neboť, jak jste slyšeli, apoštol dí: „Oni bdějí nad vámi, jakožto ti, kteříž mají počet vydati za duše vaše.“ Zdaž žaloval? Avšak nebojte se; doufám, že nežaloval, ale že řekl, že jste lid dobrý, věrný, katolický; že si svých pastýřů duchovních vážíte, je ctíte, jich poslušni jste; že se ku své matce, církvi, věrně hlásíte, že milujete okrasu domu božího, že dům boží nenecháváte býti pustý a prázdny, ale že pilně a rádi navštěvujete jej. A svědectví to, doufám, složí o vás před soudnou stolicí boží!

A tomu-li tak, pak ovšem i prosil a přimlouval se za vás, ovečky své a bývalou kollaturu svou, by vás Dobrotivý Bůh chránil všeho neštěstí, by vám dal žití v míru a pokoji dny šťastné a blažené, ano, by vás naplnil veskerým požehnáním svým. A tak v pravdě byl vám andělem, kterýž i na věčnost předešel vás.

4. Ó kéž již, milý bratře a druhu můj, přijal tě tam sbor andělův do středu svého, jejichžto úřad u oveček svých jsi zastával! Kéž s otevřenou náručí očekává tě sv. patron tvůj, sv. Václav, při jehož chrámě jsi sloužil a jehož svatyni jsi ozdobil! Kéž uvítala tě Blahoslavená Panna, Přesvatá Rodička Boží, v jejíž slavný den Neposkvrněného Početí Bůh tě k sobě povolal a kéž představí tě jako věrného sluhu božskému Synu svému! — a kéž slavný den její Početí jest i tobě dnem početí neskonalých dnů šťastných a blažených ve slávě nebeské!

My pak, druhu náš věrný a milý, děkujeme ti za všecku tvou upřímnou lásku a mysl! byl jsi bezelstný a přímý, pravý

Israelita! Děkujeme za vše radostné chvíle, jež jsme kdy ve společnosti tvé ztrávili; za nevinný žert a šprým, jímž jsi nás obveseloval; nechť dá Hospodin tam naslouchati tobě sborům andělův; ano nechť přimísíš se k nim a prozpěvuješ slávu Hospodinu na věky věkův!

Vy pak, r. v Kr., vy veškerá kollaturu, přijmetež od nás všech srdečný dík za vaši lásku a věrnost, již jste mu osvědčili a jen za jedno prosím: nechť nezůstane hrob jeho prázdný a pustý; vzpomňte, že krásil chrámy vaše; a proto, nechť není zapomenut; nechodte chladně kolem něho, ale pozastavte se, řekněte: Zde leží dobrý pastýř náš, pomodlete se, a skropte hrob jeho i slzou; budeť ta slza semenem, z něhož vykvete květ nejkrásnější a Pánu Bohu nejmilejší a ten slove vděčnost. Dá Pán, že vyslyší zbožná přání vaše, že pošle zase dobrého pastýře vám a že splní se, co předpověděl Hospodin Bůh skrze věrného sluhu svého Mojžíše (II. Mojž. 23, 20.) národu israelskému: „Aj já posílám anděla svého, kterýžby šel před tebou a ostříhal tě na cestě a uvedl na místo, kteréž jsem připravil tobě. I půjde před tebou anděl můj. Amen.

Pastýřský list nejdůst. pana biskupa Litoměřického.

Dávno jest v Čechách známo, že od církve odpadlý kněz Nittl dělá propagandu s neumornou pílí pro starokatolictví, které ve Švýcarsku a v Německu na dobro pochováno bylo. V Německu pomáhal nápadným způsobem starokatolíkům Bismark Reinkens a Schulte, tito dva sloupové pověstného starokatolicismu, těšili se při zni železného kancléře, jenž se domníval, že těmito dvěma odpadlíky povalí církev katolickou. Schulte jest původcem pověstných zákonů květnových, o které se opíraje Bismark nesmírných škod království Božímu na zemi způsobil. Schulte ve své nadutosti pravil k Bismarkovi: „Jen jim dejte žlab výše, však polezou ke kříži,“ a ejhle, žlab byl dán výš a oni trpěli hlad, ale Bismarkovi přec nepovolili a ze svých práv ničeho nezadali. Nyní již sám Bismark nahlíží, že si bojem proti církvi nesmírně škodil a že jim rozpoutal živly, které tak snadno nespoutá. — V severních Čechách vavříny velikého kancléře nedají

jistým lidem spáti a proto by rádi luňáči vejce starokatolicismu i do naší vlasti přinesli. V tomto ohledu jsou podporováni od bohatých prušáckých továrníků, jímž na české zemi a na katolickém náboženství ani zbla nezáleží. Ve veřejných místnostech opovazuje se Nittl, aniž by za to trestán byl. církev katolickou tupiti, na papeže, biskupy a na všechny katolíky hanu kydati. Bohužel se mu toto boha- a vlastizrádné dílo daří tak, že nalezl ve Warnsdorfu, v Jířetině a v jiných městech dosti stoupenců. Prostředkem agitačním jsou Nittlovi rozervané poměry národnostní v Čechách a plátky i hanopisy rozšiřovaná nenávisť proti Čechům. Synové tohoto světa volí k dosažení svého cíle i nejhnusnějších prostředků. Nejdůst. pan biskup litoměřický dr. Em. Schöbel v nejnovějším pastýřském listu s apoštolským důrazem povznáší hlas svého proti řečeným agitacím. Mezi jiným dí: „Litovati jest velmi, že příkázání lásky k přátelům i nepřátelům, kteréž hlásal kníže pokoje a Božský Spasitel náš, tak málo se váží a zachovává. Proto mizí pokoj mezi námi, nesnášlivost a nesvornost se rozmáhá, tak že lidé rozvážliví s obavami jen hledí do budoucnosti. Svět opouští Boha a Pomazaného jeho, jenž jediný přináší pokoj, a za to koří se modle, jež jest původkyní všeho sváru a rozbroje. Prepjatý zřetel na národnost, to jest ta modla, jež křesťanství se protíví . . . Kristus Pán nezaložil církev národní, jež by pouze byla pro ten neb onen národ a v níž by jeden neb druhý jazyk zavládal. On chtěl míti církev všeobecnou či katolickou pro všechny národy a jazyky. — Nikoli dle rodu a jazyka, ale dle víry a ctnosti bude člověk jedenkrát souzen, aby buď na věky byl odměněn nebo trestán . . . Nedávejte se másti od nepřátel církve, kteří vás jenom (pokoj připravují, trhajíce vás z materské náruče sv. církve. Oni obviňují církev, jako by nebyla pro lid, obviňují sluhy její, jakoby neměli srdce pro lid. Proto prý dlužno zaříditi novou národní církev, — neboť národnost jim platí více než náboženství. Tak mluví na svých schůzích i v novinách a jedenkaždý, kdož zúmýslně nezavírá oči, ví, že obviňování takové jest úplná nespravedlivost. Katoličtí kněží nikdy nebyli nepřátelé lidu a nejsou, ba naopak, jsou vždy přátelé jeho. Spílá se jim však, že nechtějí býti nevěrnými sv. církvi, a že nepřestávají býti kněžími ka-

tolickými. Odpůrcové církve hodlají vás odtrhnouti od pravé církve, jež jest zbudována na skalopevném základě Petrově a na sloupech sv. apoštolův. Za ní vám nepřátelé žádné nepodávají náhrady, radíce, abyste přestoupili buď k t. zv. starokatolicismu nebo k některé z náboženských společností v 16. věku od církve pravé odpadlých. Jednáť se tu o věc veledůležitou totiž o vaši spásu, bojujtež tedy statečně za těchto dnů boj dobrý a bděte nad těmi, kteří vám svěřeni jsou, aby i oni zachovali povinnou věrnost k svaté církvi. Pán, toho buďte jisti, pomáhati vám bude milostí svou a bohatě se vám odmění a to zde pokojem, jehož svět dáti nemůže, tam pak nepomijitelnou korunou věčné slávy. —

Jesulátko.

Ctnostná děva, hodrá *Elizběta*,
vypravena do šířého světa,
aby službou v městě živila se,
a pak přišla do rodiště zase.

Bohu, ctnosti *nezůstala* věrna,
šeredného hříchu rouška černá
zastřela jí rozum. Lehkovázný
život anděl oplakával strážný.

Zapomněla děva na soud Boží,
nepravostí spoustu denně množí,
zohyzduje ubohou svou duši,
a tím stále blahý klid v ní ruší.

Svědomí ji kárá hlasem hromu,
zpomněla si, že má jíti domů;
tušila, že otec po ní touží,
zle že stará matička se souží.

„Tatičku můj, podlehla jsem draku,
nesnesla bych hrozivých tvých zraků!
Kterak, matko, políbím ti ruku
majíc v očích hřích a v srdci muku?

Nespatřím vás nikdy, nikdy více,
zdešilyť by vás mé zvadlé lice!
Vím, že za mne doma modlíte se.
an mou duši zloduch v zkázu nese!“

Bohá, sebe, věčnosti se leká,
konečně zas na kolena kleká;

modlí se a lká a pláče prudce,
naříká a laje na zlé svůdce.

„Jméno Páně budiž velebeno!
Prosiž za mne, *svatá Magdaleno*!
Ó já hříšná, marnotratná dcera!
Kéž mne bídou přijmou do kláštera!“

Prosila tam plačíc na kolenou;
za dělnou ji sestru na zkušenou
pro to její předsevzetí silné
vzaly panny cudné, zbožné, pilné.

Elizbětě vítána a mila
každá práce sebe těžší byla;
po úloze perné, celodenní
na modlitbách měla zotavení.

S jeptíškami často u zpovědi
z očí smutných hořké slzy cedí;
tuhým *postem*, *zapíráním* sebe
hledí sobě zasloužití nebe.

Často vzdychla: „*Panny bezúhonné*
krásny jsou jak růže libovonné;
nevinnost jim sídlí v jemné tváři,
všem jim *blaho* z klidných očí září.

Ubohá já za *hřích* strádat musím,
v nitru *bolest* ustavičnou dusím!
Kdy že budu mítí po tom boji?
Kdy se rány na duši mi zhojí?

Pozdvihnu-li k *nebesům* svých očí,
hrůzou svět se okolo mne točí!
Tyť jsi ráčil říci, Bože Kriste:
Bohá spatří, kdo má srdce čisté!

Umučení Tvé-li zírám duchem,
probíhá mi děsná hrozba uchem:
„*Kterak tobě spása má být dána?*
Hřichy svými křižovala's Pána!“

Mním-li na Tě, *Soudce* přesvatého,
bezútešnost cítím konce svého;
nepokoj mi trudnou duši svírá,
ač mne sílí živá v Tebe víra!“

Za těch útrap v tichém milém stáně
přišla *slavnost Narození Páně*.
O půlnoci jeptíšek sbor celý
svorným ústem zpíval za anděly:

„*Sláva Bohu, pokoj dobrým lidem!*
Vítáme Tě srdcem, slovem, videm!“

*Ty's dal klid nám, jehož svět ten nedá,
šťasten jest, kdož u Tebe ho hledá!"*

*Elišběta píseň vroucnou slyší,
v duši její nepokoj se tiší;
v tmavém koutku vytržena duchem
cítí radost v nitru dotud suchém.*

*Ve své sladké, přepodivné mdlobě
vidí Matku, vidí Božské Robě,
z Jehož očka milost převeliká
kajicníci v blahou duši vniká.*

*Vřelým srdcem mluví k Jesulátku:
„Znáš již cenu přeradostných svátků!
Přijaly Tě proto nuzné jesle,
abys spasil duše hříchem kleslé!"*

*Smilování s jesliček mi plyne,
požehnání z rukou Tvých mi kyne!"
Veta bylo navždy po zármutku,
veselost jí dána místo smutku.*

Jesličky.

*Narodil se nám Syn Boží,
vymyťme všech hříchův hloží!
Zířejž jenom duše čistá
v jeslech Boha Jesu Krista!*

*S andělskými pějme kůry
Bohu, Jenž Jej poslal s hůry:
„Hospodinu budiž sláva,
Onť všem dobrým pokoj dává!"*

*Do Betléma pospíchejme,
s pastýři Jej uvítejme:
„Pokorně a vroucně my Tě
vítáme zde, Božské Dítě!"*

*Se svatými třemi králi
vzdávejmež Mu zvučné chvály;
kloňme se Mu, dary dejme,
Božství Jeho vyznávejme!*

*Kadidlem své úcty vřelé,
zlatem lásky ohněm stkvělé,
myrhou zapírání sebe
vítáme Tě, Kriste, s nebe!*

*Vítáme Tě, Boha svého,
Krále, Pána laskavého,
Spasitele, Oběť kříže,
spro-ť nás věčné hříchův tíže!*

*Za jesle zvol mou Si duši,
ať ji zloduch neporuší!
Slavice Tě v nuzné stáji
slavíť budem Tebe v ráji!*

B. Method Kulda.

Čechoslované v Praze (Maple Creek) v Nebrasce.

Ze zprávy důst. p. P. F. Poldy, katolického missionáře v Nebrasce, vyjímáme následující: Čechoslované, mezi nimiž působím, obývají na západ od Omahy v řetězu asi 70 mil dlouhém a jen hlavním městem Lincolnem protrženém hrabství Cumingské, Stantoské, Colfaxské, Butlerské, Saunderské, Sewarské a Salineské; hlavní místa jsou Westpoint, Schnyler, Crete, a Wilber. Roztroušeně bydlí: na 10.000 Čechů v Omaze, jež se proto též nazývá Novou Prahou, dále v městě Platts mouthu na Missouri, v Bergu u tvrze Kearneye, ve Varšavě v hrabství Howardském, v Netolicích v hrabství Valleyském, v Atkinsonu v hrabství Holtzkém. Co se část území Siouxských Indiánů začala kolonisovati, podařilo se vládě Nebrasské hlavně české kolonisty tam usaditi. Souhrn Čechoslovanů v Nebrasce obnáší prý 30.000. Kněží jejich řeči znalých mají pět, z nichž jeden spravuje jednu obec jiné národnosti. Čechoslovanů charakterisuje zde čilá horlivost ve zřizování chrámů. Tak bylo za patnáct let od prvního usazení se Čechů v hrabství Colfaxském devět chrámů vystaveno, šest jen od Čechů, dva od Němců a od Čechů, jeden od Němců, Čechů a Angličanů. Kamkoliv se missionář na svých rychlých cestách obrátí, do města neb na venek, všude nachází čilý katolický život, aneb lze jej u všech národností lehko probuditi. Svolávají se shromáždění, aby se katolíci organisovali, chrámy a školy zakládaly, zvětšovaly aneb okrášlovaly, kněží vydržovali, aneb jsou-li též jinde zaměstnání, pro jednu jen obec získali, nové katol. prvky přivábily, nehodní katolíci vylučovali. Leč nejčastěji nestačí materiální prostředky. „Královna západu“, svou vábnou polohou nepřekonatelná Omaha, nabývá více a více katolického rázu. Kathedrál sv. Filomeny je nejkrásnější chrám města, s nímž se chrámy ostatních vyznání nemohou měřiti. Milosrdné sestry spravují farní školy; dobrodinec jakýsi koupil jim

za 20.000 dollarů pozemek a zřídil jim tam akademii s pensionátem. Dámy Největějšího Srdce Ježíšova řídí akademii a vychovávací ústav pro dcery vyšších stavů.

Universita Tovaryšstva Ježíšova se svobodným vyučováním pro 480 chovanců je dilem nyní již zesnulé paní Creightonové. Stavba sama stála na 55.000 dollarů. Fysikální kabinet, dílo téže zakladatelky, platí za nejlepší v Nebrasce a za jeden z nejlepších v Americe.

Loni vystavěl P. Schafl, ze společnosti Ježíšova, podporován Irčany, nádherný chrám sv. rodiny i s farní školou.

V dobře zpravených kruzích míní se všeobecně, že Nebraska bude jednou nejkatoličtějším státem Unie. A to právem. Neboť ve větších menších skupinách roztroušeny nalezáme po celé zemi Irčany; hrabství Greeleyské je jenom pro Irčany rezervováno, hrabství Booneské pro katolíky vůbec. Syn zeleného ostrova přinesl si katolickou víru přes oceán jako jediný, ale nejdrahocennější statek. V Yankeem vidí vnuka těch, již jeho národ učinili nevýslovně nešťastným; nikdy se mu tedy nepřizpůsobí. Kněz je Irčanu poslem nebes, v nějž neobmezeně důvěřuje. Cíle novinařství a katolická literatura ve všech oborech lidského vědění je mu přístupna. — Němci v Nebrasce pocházejí ze všech žup Rakouska a Německa. a vyjme-li některé Holštýňáky, Meklenburce a Šoproňské Němce z Uher, jsou všichni katolíci. Westfálské lesy a veselé Porýní je nejvíce zastoupeno. Přírodní organizace, obětavost, rozhodnost charakterisují Severo Němce, hluboká víra a vřonci zbožnost Bavoráka a Němce rakouského. Poláci mají poměrně staré osady v Columbusu a v okolí na Pacifické dráze; nejnověji dosazují katoličtí agenti tisíce Poláků od Chicaga do překrásných krajín v hrabstvích Howardském, Shermanském a Cutsterském. Střed těchto osad je Hojnica či Pelplin s residencí Tovaryšstva Ježíšova. Češi a Moravané vyvinují svou střídmostí, pracovitostí, průmyslem a podnikavostí takovou expasivní sílu, že všecku konkurenci stěžují aneb nemožnou činí. Ještě jsou tu kanadští Francoizi, ti jsou ale katolické věci více na škodu než užitkem. Proti tomuto ve víře sjednocenému a ve svém vývinu nijakými zákony neobmezenému katolickému obyvatelstvu tvoří

většinu Anglosasové, Dánové a Skandinávci.

Leč úplná nevěra aneb aspoň vyvinuté sektářství, národnostní rozdíly činí ve spolku s beznáboženskou školou nějaký značnější pokrok nemožným. Jejich zde onde se vyskytující pěkné modlitebny nepovstaly potem a úsporami příslušníků obce, jako u katolíků, nýbrž evropskými podpůrnými spolky. Anglosaská publicistika konstatuje se zděšením, že plukrevní Američané, zvláště v pokročilých východních státech stojí co do počtu porodů za přistěhovalci z Evropy, ba že u nich porodů ustavičně ubývá, a následkem toho že je se obávati úplného jich vymření. Jako prameny tohoto zla udávají se zneužívání manželství, odpor k němu, nesmyslné vychovávání děvčat, nechť k práci u paní, lihoviny a tabák. Především prý třeba vybojovati zoufalý boj proti alkoholu, pak prý přijde vojna s tabákem. Doposud ale neměl nikdo odvahy dotknouti se otevřené rány americké společnosti, manželského života. Katolíci však a židé označují se jako výjimka hodná následování, neboť označují je hojně potomstvo a spořádané rodinné poměry.

Pozorujeme ještě na jedné straně nestálý kočovný život Američana, jeho odpor k poctivé ruční práci, jeho zálibu ve spekulaci; na druhé straně konservativního, střídmeho, práci otuženého, svůj nový domov milujícího katolíka z evropské pevniny, pak podobá se katolicismus malý, dobře ozbrojený a proti všem nebezpečím obrněný. americký protestantismus ale lodi na pohled pěkné a pyšné, uvnitř ale shnilé a rozeschlé, jež jenom přízuivým okolnostem má děkovati, neutone-li se vším všudy. Na konec budiž ještě jako nejnovější novinka podotknuto, že německá provincie Tovaryšstva Ježíšova převzala indianskou missii Lander City ve Skalných Horách v teritoriu Wyomingském. Jeden kněz a jeden bratr již tam odešli. Wyoming patří k apoštolskému vikariátu Nebrasckému; až do loňska náleželo k Nebrasce také teritorium Montanské, které nyní tvoří vlastní vikariát. Apoštolský vikariát bude co nejdříve povýšen na biskupství Omahské.

Proslov

při slavnosti „vánočního stromku.“

To bylo v zimě kdys, kraj v sněhu spal
a víchr mrazivý bil v čela skal

a městem, u paty co leželo
dvě poutníků večerem kráčelo;

krok jejich zaaven mdlobou juž se chvěl,
však nebyl nikdo, kdo by otevřel

a marně na rtu zmíral slova vzdech
a marně v slzách prosba o nocleh.

Až v chudé chýši za městečkem dál
je pastýřů dav s plesem přivítal. —

Tu pověšť svaton všickni znáte ji,
dvě chodců svatých, Josef s Marií.

A tam v té chýši vzpučel lásky květ,
jenž vůní svou měl blažit celý svět:

To Kristus byl — Bůh, láska odvěká
a lásce zase učil člověka.

Svůj život celý, pokud v světě žil,
On mřínil lidský žal a stesk a kvíl;

kam vstoupila noha Jeho přesvatá,
tam kvetla radosti hned pouputa,

tam slzné perly v úsměv roztály
a vzdech a hořkost prchly do dáli.

A když pak odejít měl k Otcí zpět,
svým milým odkázal ten lásky květ.

„Já dobrý,“ vece. „příklad dal jsem vám,
by vy též činili jste jak já sám.“

A nezapomněl nikdy věrný lid
ten vzácný odkaz Kristův v srdci etít.

A v světě hříšném ještě láska ta
ve srdcích lidských po dnes rozkvetá.

I vy, hle, s pastýři tam v Betlemě,
vítáte Krista v dítkách dojemně.

„Co nejmenšímu z dítek činite,“
kdys pravil. „mně to učinili jste!“

A hle! ne dům, vy srdce dokořán,
té lásce věčné stavíte v něm stan;

Neb dnes kdy slavíme tu sladkou zvěst,
prochmuta duše vaše láskou jest.

A srdcí hlas nás vítá ve váš střed,
by také náš se rozjasnil dnes hled —

ta ruka vaše plna darů hle
a oko rajskej slasti zavlhlé. —

Než žel jak díky své vám vyslovit?
kde mlčí ústa, kde jen mluví cit.

O vznešení! co říci můžeme?!
O vizte v oku chvilci slzy mé.

Ty nejlepší jsou rosou v lásky květ
a křídlem modlitby, jž chví se ret: —

„Nechť Bůh vám žehná cestou životem,
by nebyl mukou, ale sladkým snem

a probuzení z něho v říši té,
v níž věčné jaro věčně pokvete,

kde v chóru andělů Bůh na trůnu
vám na skráň vloží rajskej korunu.“

Xaver Dvořák.

O štědrém večeru.

Jest známo, že dítky píšou Ježíškovi do nebe, aby jim o štědrém večeru nějaký dárek seslal aneb sám přinesl, by jejich radost o vánocích dokonalá byla. Tak dalo před několika lety děvčátko do poštovní schránky na Smíchově list nezapечатěný s nápisem: „Ježíškovi do nebe“. Poštovní úředníci otevřeli list, aby se dozvěděli, s kterým vlakem jej mají zaslati. V listu si malá prosebnice přála, aby Ježíšek, až bude chodit ve svaté noci kolem lidských příbytků, také u nich se zastavil a velikou pannu s modrýma očima a péknými kadeřemi na okně zanechal. Poněvadž ku konci i ulice byla udána, listonoš musil vypátrati jméno a bližší poměry děvčátka, které bylo přesvědčeno, že Ježíšek prosbu tak důtklivou ani zamítnouti nemůže. Úředníci poštovní poslali skutečně, jsouce pohnuti touto dětinou myslí, o štědrém večeru pannu do známého příbytku. Kdo pak vypíše radost malé Julie, která nemohla dobrého a štědrého Ježíška dost vychváliti. Podobný případ stal se v jednom českém městečku. Ko-

stelník před štědrým večerem uklízel a zametal v kostele, aby o svátcích bylo vše pěkně čisté, jak to Pán Bůh v domě svém, ve kterém na oltáři krev nevinného beránka se prolévá za hříchy naše, mítí chce. Nepozorovaně vkradl se do kostela chudě ošacený, asi sedmiletý hošík, který pod kabátem cosi bedlivě ukrýval. Na hlavičce měl kadeře, které mnohá kněžna by mu byla záviděla a v jeho věrných očích zrcadlila se andělská, nevinná duše. Kostelník v dosti prostranném kostele nespozoroval příchod dítěte, které cosi na oltář položilo k polštáři a pak rychle se vzdálilo. Nadešla půlnoc. Celý chrám jako kdyby v ohni byl, všude plápolala světla, nebo slavila se věčně památná noc, ve které z chudičké matky chudičský světa Spasitel naroditi se ráčil. Chrám věřícími byl naplněn, hlava na hlavě, že by ani jablko nepropadlo. Ctihodný pan farář přistoupil k oltáři, venku na věži bilo právě dvanáct hodin, varhany slavnostně a veseleji nežli jindy spustily a prostory chrámovými ze sta hrdel a z upřímných srdcí zahlaholila staročeská povždy krásná píseň: „Narodil se Kristus Pán“. Tak bylo v městečku zvykem, který si nedal lid vzítí; teprv potom, když tato píseň byla odzpívána, zpívali zpěváci na kůru. Hlasy lidí pronikaly klenbou chrámovou a odrážely se o onu klenbu, a z které Otec otec nebeský rozžehl si svá světla, která této noci zvlášť jasně se třpytila. I mysl zbožného pana faráře zalétala k oné klenbě, se které před dávnými lety nad chlévem Betlemským zavznívaly hlasy: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“. Při mši svaté nadešlo evangelium a když důstojný kněz u oltáře zpíval, že za onoho času vyšlo vyřčení od císaře Augusta, aby popsán byl všecken svět, utkvělo pojednou oko jeho na listu u polštáře. Všecek podivem naplněn, neměl si vyložití, kdo psaní to na oltář dal. Ačkoliv se dosti namáhal, aby nebyl při dalších úkonech roztržit, přece nebyl tak sebraný myslí jako dříve. Po mši sv. nikomu se nezminiv přistoupil k oltáři a podivné psaní rukou uchopiv, schoval je s tím předsevzetím, že teprv doma si je přečte. S chvatem rozbaliv doma list četl jak následuje:

Milý Ježíšku!

Nežádám jako jiné dítky dárek, ale prosím, abys přinesl k nám lék pro nemocnou maminku, by zase u lidí prátí

mohla. Ani nevíš, jak mne to bolí, když maminka pláče a bolestí nařiká. Ustrň se nade mnou, aby mi neumřela. Budeš vidět, jak budu hodný a budu se modlití.

Tvůj Josífek.

Pan farář hned poznal, že toto pěkné psaní pocházelo od jeho dobrého a tichého žáka Josefa Zeleného, proto uzavřel, že tentokráte Ježíška sám zastupovati chce. Na hod Boží po velké zastavil si lékaře, jenž jsa poutivý katolík konal věrně své povinnosti náboženské a netoliko o hody Boží, jak to někteří lékařové činí, ale téměř každou neděli službám Božím přítomen býval. Pan farář ukázal mu důvěrné psaní dítky k Ježíškovi a požádal lékaře, aby se k staré Zelené podíval a nějaký lék proti suchému lámání, kterým nemocná zachvácena byla s sebou vzal.

Jaké bylo podivení hochovo, když lékař k nemocné přibyl, lék na stoleček v chudičké jizbě postavil a Josífkovi oznámil, že ho sem sám Ježíšek posílá. Odpoledne dostavil se také k nemocné pan farář a přinesl pro malého prosebníka i pro nemocnou rozličné dary. Stará Zelená domnívající se ode všech opuštěnou býti, radostí plakala.

Hošík k mamince pravil: „Vidíte, maminko, že jsem dobře učinil, že jsem to psaní na oltář dal. Já vím, že tam nejspíše Ježíšek prosbu slyší.“

Hoch, jehož prosbu pachelátka betlémské tak podivným způsobem vyslyšelo, rostl a prospíval věkem i moudrostí před Bohem i před lidmi, až se z něho stal řádný muž, který se o svou matku pečlivě staral.

Nový rok, trojí krok.

Ačkoli dle proroctví Nostradamova r. 1886. má býti rokem nešťastným, poněvadž velikonoce teprv o sv. Marku, svatodušní svátky teprv o sv. Antonínu a Boží Tělo až o sv. Janu Křteli připadá, tož přece doufáme v dobrotivého Boha, že nás zlých metel ušetříti ráci, aby národové vzdychati nemusili. Jako každý nový rok, uděláme též v roce 1886 trojí nadmíru důležitý krok.

1. *Nový rok k smrti krok.* Jako řeka v stálém toku běží k moři a vody uběhlé nikdy se více nevracují, tak i život náš ustavičně se blíží k smrti a dnové minulí se nikdy nevracují. Začátek života jest též počátek smrti,

Prastarý vánoční zvyk.

V některých krajinách německých zavládl zvyk a obyčej, že o vánočním čase přinesli kolébku do kostela, ve které Jezulátko leželo a že je kolébali, zpívající při tom ukolébavku. Tento zvyk byl pozůstatkem po starých vánočních hrách, které se o nejradostnějších pro křesťana svátcích mnohdy i v kostele provozovaly. U nás zdá se, že k nim poukazuje píseň: „Chtíc, aby spal tak zpívala.“ V Augšpurku braly měšťanky o hodů Božím vánočním malé sošky, představující Jesulátko, do kostela a tam je u jeslíček chovaly a hejčkaly. Jakmile jesle, jejichž původcem jest sv. František Serafinský, se počaly po Itálii, Francii, Německu a ve slovanských zemích šířiti, představovali sv. Josefa a Pannu Marii živé osoby a platilo to za zvláštní významování, když někdo k tak vznešenému úkolu povolán byl. Osoby ty zpívaly a při zpěvu osoba Pannu Marii představující děťátko kolébala. Lid v choru dvěma hlavními osobám odpovídal neb zpěv jejich sesiloval. Některé osoby ženské nedaly si brániti a buď kolem kolébky Ježíškovy radostně poskakovaly aneb Panně Marii kolébati pomáhaly. Tento zvyk byl v 16. století po celém takořka Německu zaveden; písně ukolébavky až po dnešní den se uchovávají. — V některých našich kostelích staví se ještě nyní jesličky jako v Praze u sv. Apolináře a u kapucínů u sv. Josefa. Vzhledem k tomu neškodí připomenouti, že takový Betlém nemá se odchylovati od ducha církevního a že má býti vážným. Betlém v kostele ať se obmezí na osoby, které skutečně dle sv. evangelistů Narození Páně přítomny byly, tedy na Rodičku Boží, sv. Josefa a pastýře. V domácích Betlemech mohou se přidati lidi našeho nynějšího kroje a zaměstknáni jako pekaři, nesoucí vánočky, selky nesoucí máslo, včelaři přinášející med, krejčí přinášející šatičky atd. V kostelním B. však mimo svrchu řečené osoby mohou se připustiti jen sv. tři králové, ačkoli při Narození Páně nebyli a jak se pravdě podobá teprv za několik měsíců po Narození do Betlema připutovali. Ku počtu sv. Františka, vynálezce Betlema, připouští se též poustevník u kapličky se zvonkem, který právě sv. Františka, dítky k Betlému svolávajícího naznačuje. Co do látky, z níž sošky na Betlémě býti mají, měly by všechny býti ze

každým dnem vlastně umíráme. Vypravuje se, že perský král Xerxes táhl se dvěma milliony vojnů do Řecka, aby si tuto poměrně malou zemi podmanil. Když přitáhl na ohromnou platinu, tu přecetná vojska svá přehlížel. Ti kdo mu po boku byli spozorovali, že jest král stále smuten a proto se ptali po příčině. A co jim as odpověděl? „Proto jsem smuten,“ odvětil, „že mi není povědomo, bude-li z velikého vojska mého ode dneška za rok jen polovice jich na živu.“ Král děl pravdu, nebo netrvalo to ani rok a přes dobrou polovinu vojska jeho zahynulo. Každý rok žádá smrt svých obětí a seká jako kosa na louce malé i velké, mladé i staré, užitečné i neužitečné. Kdo by byl dnes před rokem řekl, že náš nezapomenutelný Arcipastýř klesne v hrob a že opustí stádečko své, o které se až do posledního okamžiku života svého staral. — Každým novým rokem stárneme a přibližujeme se té hodině, v níž se oko naše zakalí, sluch zatykne, ústa zamknou a umíráček nám zazvoní. A co potom?

2. *Nový rok také k soudu krok.* „Uloženo jest lidem umříti,“ praví apoštol Páně, „a potom bude soud.“ Kdo praví a, tomu jest říci také b, kdo umírá, musí býti souzen. Co kryly noční stěny, co kryla noční tma, co hlubokost lesa a podzemní skrýše, co kryli hrobové, tam vše bude zjeveno. Tam otevřena bude kniha, kde každá žádost, každá myšlenka i každý skutek zlý dobře zaznamenán jest. Tam přinesou se váhy, na kterých naše dobré i zlé skutky váženy budou, běda budou-li skutkové zlí skutky dobré převažovati.

3. *Nový rok k věčnosti jest krok.* Po soudu následuje odplata; buď radost věčná, které oko nevidělo, o které ucho neslyšelo a která nikdy ani na srdce lidské nevstoupila; buď žalost věčná, při které jest pláč a skřípění zubů, oheň, který nezhasíná a červ, jenž nikdy neumírá. Čiň co čiň, věčnost si nepředstavíš nikdy; myslí na zrnka písku v obrovské Saře a při tom ti představuj každé to zrno třeba million let, myslí na kapky vod v Oceánech a při tom ti představuj každá kapka třeba billion let, myslí na prach, co je ho ve světě a při tom ti představuj každá částice třeba trillion let, věčnosti se ani tou nejživější obrazovností nedopátráš. Při tom si vzpomeň na těch několik hodin, kterých ti Bůh ke zkoušce zde poprává, abys se osvědčil, že od nich závisí věčná radost aneb věčná žalost — budeš ještě dále hřešiti?

dřeva, ne-li umělecky, tedy aspoň vkusně provedené a barvené. Papírové se méně hodí; hliněné aneb voskové nenáleží do kostela. Vůbec by měli duchovní správcové toho dbáti, aby hlavní účel Betléma se dosáhl a ten jest, že jím zbožnost a láska k Jesulátku má býti podporována. Takové Betlémy, jako se obyčejně staví, nepodporují, nýbrž ruší pobožnost a vzbuzují roztržitost, ba mnohdy bývají až směšné.

D O P I S.

V Římě, dne 16. pros. 1885.

Poslední již doznívají zvuky vznešené hymny všeslovanské z posvátného Velehradu; poslední umírají hlasy slavnostní — a jím jakoby slabou ozvěnou odpovídají poslední slavnosti Cyrillo-Methodějské v Římě. Časem svým zmínil jsem se též několika slovy o velkolepých a našich sv. Patronů důstojných slavnostech, které na počest „tisícileté památky“ blahoslavené smrti sv. Methoděje v basilice Klementske nad hrobem sv. Cyrilla konány byly; zbývá tudíž několik ještě povědět slov o poslední — neméně skvělé slavnosti, která uzavřela rok Cyrillo-Methodějský v Římě. Krásný chrám sv. Jeronýma — v kolleji Slovanů Illyrských — byl oním místem, kde sv. Method poslěze oslavován — a to oslavován zajisté důstojně. Myslím, že snad nebylo ani jediného Římského Slovana, který by byl šel kolem řečeného chrámu, viděl hlavní portál slavnostně ozdobený a nad ním velikými písmeny připevněné pozvání ku slavnostním obřadům — a nevešel do vnitř, aby tam, alespoň na chvíli sv. Methoděje uctil. — Chrám sám nádherně ozdoben, stěny a sloupky drahými — červeno-bílo-zlatými látkami potaženy a ne-sčíslnými světly ozářeny. U prostřed presbytáře na vyvýšeném místě připraven kardinálský trůn červeným damaškem pokrytý a nad ním mezi množstvím světél nalezal se veliký obraz — představující sv. Cyrilla, an s náručí otevřenou bratra svého Methoděje v nebeské vítá říši, a je provádějí zástupy andělů. Výjev to vznešený — unášející. Slavnosti začaly dne 14. t. m. pontifikálními nešporami, které sloužil Msgr. Grasselli, praefekt studií v Propagandě. Druhý den, dne 15. t. m. sloužil J. E. ndp. N. Serafini, kardinál-titulár řečeného chrámu pontifikální Mši sv. za četné assistance prelátů — téměř všech Slovanů — a českého kollegia. Unášející zpěv provázel jednotlivé části Mše sv., kdež mezi jiným zvláštní zmínky zasluhuje překrásné

„Gloria“. Co však nás a vůbec všechny přítomné Slovanů nejvíce dojalo — bylo čtení Epištoly a zpívání sv. Evangelia v jazyku staroslovanském, když tyto již latincky přezpívány byly. Přítomno bylo mnoho důstojných a vznešených hodnostářů jak duchovních tak světských. Mezi jinými zvláště J. E. kard. J. Bartolini, známý přítel Čechů, Msgr. Arcb Sembratović a hr. Paar, vyslanec rakouský při dvoře papežském. — Odpoledními pontifikálními nešporami ukončeny veškery slavnosti Cyrillo-Methodějské v Římě, které zajisté rok Cyrillo-Methodějský důstojně a náležitě oslavily. — Den před naší slavností dne 14. t. m. byl sv. Otec přítomen zádušním službám Božím za zesnulého krále Alfonsa, slouženým v kapli Sixtinské ve Vatikáně. Ku konci ráčil Sám „absoluci“ vykonati. Před krátkým časem slíbil sv. Otec alumnům české kolleje, že je připustí během měsíce prosince ku sv. přijímání v domácí své kapli. Těšíme se na radostný ten okamžik a doufáme, že se nám vyznamenání toho dostane tak jako roku loňského. V. K.

K R O N I K A.

Z Prahy. Dne 24. prosince budou v metropolitním chrámě u sv. Víta na hradě ve 3. hod. odpol. slavné nešpory, v noci pak o 11. hod. církevní hodinky (Matutinum) o Narození Páně, načež o půl noci slavná mše sv. nejd. p. arcibiskupem sloužena bude (mše bude ve všech farních a klášterních chrámech.) Zítřka na úsvitě hod. Božího o 7. hodině bude tamtéž zpívána mše sv., o půl 9. hod. české a v 10. hod. německé kázání, načež v 11. hod. sloužena bude pontifikální mše sv., před níž bude průvod a oféra pro ústav chudých; odp. o 3. hod. budou tamtéž slavné nešpory. — V sobotu o slavnosti sv. Štěpána bude ve farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě v 6 hod. mše sv. s exhortou, v 9 hod. zpívána ranní, v 10 hod. kázání, v 11 hod. pontif. mše sv. odpol. o 3. hod. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost 40-hodinná koná se do 25. pros. u sv. Salvatora v semináři, od 26. — 30. pros. u Milosrdných sester pod Petřínem, a od 31. pros. 1885 až do 4. ledna 1886 u sv. Havla.

— Jeho kníž. Miloš nejdůst. p. arcibiskup ráčil se účastniti téměř všech slavností vánočního stromku, které se v městských opatrovnách konaly. Neocenitelných zásluh o tyto opatrovny, které tolik dobrého v městech Praž-

ských působí, získal si zasloužilý vdp. farář u sv. Štěpána Václav Nykles.

— **Z arcidiecése Olomoucké.** Dle schematismu na rok 1886 má arcidiecése 8 archipresbyteratů (arcikněžství) a 50 děkanství. Katolíků jest v ní 1,633.442; akatolíků 48.951; židů 25.760, celkem tedy obyvatelů 1,708.153. Far má arcidiecése 523, lokálních kuracíí 82, administraturu 1 — a kněží 1224 (1127 světských a 97 řeholníků). Řády a řehole v arcidiecési jsou: Praemonstráté, piaristé, dominikáni, redemptoristé, něm. rytíři, minorité, františkáni, kapucíni, milosrdní bratři a mimo to některé řády a kongregace ženské.

— **Primice o hod Boží vánoční.** František Seraf, Kotalík ze Sepekova vysvěcen na kněze dne 19. prosince 1885 v kníž.-arcibiskupské kapli v Praze, slaví zítra dne 25. prosince 1885 kněžské prvotiny své, ve farním chrámu Páně Jména Panny Marie v Sepekově.

— **Nový katalog arcidiecése Pražské** bude se co nejdříve vydávati a jest letos tím zdokonalen, že tam každý nalezne též své spoluzáky, kteří s ním v témž roce vysvěceni byli, v pořadí zaznamenané. Ještě bychom si přáli, aby tam byla udána místa, kde patronátní úřady sídlí a které kostely spravují.

— **Nová Palestina.** Židovský spolek Pesach v San Franciscu v Kalifornii zamýšlí v jižní části této země založiti pro židy nový stát. K tomu účelu zakoupil již 1,250.000 akrův polí. Nyní rozesílá vyzvání ke všem spoluvěrcům, psané v jazyku německo-židovském, hebrejském, polském, ruském, tureckém, maďarském a v jiných řečích, ve kterém je vyzývá, aby se odebrali do Palestiny nové, kde brzy ve vlastním domě pod stínem révy vinné, stromu fíkového a olivového odpočívati budou. Podarí-li se tento pokus, tak prý židé hodlají ve středu své nové osady vystavěti chrám nádhernější chrámu Šalamounského, ve kterém prý vše dle obřadů starého zákona konati, oběti krvavé i nekrvavé přinášeti a i svého velekněze si voliti chtějí. Kež do nového státu mnoho israelitů odtáhne!

— **Pracovní řád** některých továren katol. průmyslníků v Lille bude mimo jiné obsahovati: 1. „Muži a ženy při práci v dílnách buďte od sebe odděleni. 2. Ředitelé a správci dílen buďte ustanovováni s rozhodujícím zřetelem k mravní kvalifikaci. 3. Buď pečováno o křesťanské vedení mládeže přes den pracující v dílně, ježto podnikatelé mají mladým dělníkům býti otcovskými opatrovníky. 4. Dělníci v dílnách usjednávají se ku společným účelům, aby dobrým příkladem společné moci bylo lze pracovati o další rozšíření do-

brých věcí a podnikův. 5. Budiž o to postaráno, aby náboženským potřebám dělnictva v samém domě podnikatelu bylo vyhověno. 6. Dělníkům zabezpečena budiž skutečná podpora zařízením hospodářských opatření pod společnou správou i podnikatele i dělníkův. 7. Utvoření buďte zástupci, kterým přísluší bdíti a dohlížeti netoliko na hmotnou, nýbrž i na mravní stránku jednotlivých podnikův.“ Tak usnešeno o sjezdu katolíků francouzských v Lille.

— **Také znamení času.** Ve Vídni skočilo 11leté školní děvče do Dunaje, poněvadž nedělalo ve škole žádných pokroků. Byvši vytaženo vyprávělo, že jakýsi muž vloudil ji do kočáru svého v nemravném úmyslu a pak prý ji hodil do vody. Lživost tohoto výroku se ukázala. Pěkné to kvítko! Bylo by zajímavé vědět, kolik románů již děvče to přečtlo. — V těchto dnech přišla policie na stopu spolku 8—15letých hochů „na vytloukání oken.“ Více než 1000 tabul, — ba i mnoho svícen plynových již rozbili, — až tomu nyní policie přišla na stopu. Mládeži prý náleží budoucnost!

— **Vhodné dárky vánoční a novoroční.** Jenom do 1. ledna potrvá ještě jubilejní rok sv.-methodějský. Statistické poutníků zavítali tohoto roku na Velehrad ku hrobce sv. Methoděje, statistické byli by zajisté přišli uctít, oslavit úmrtí sv. Methoděje na Velehradě, kdyby pověstné „neštovice velehradské“ nebyly vznikly na papíru; svou nákazou zachvacovaly papíru víc a více, tak že poutníkům zahraničním naprosto zakázáno bylo putovati na Velehrad a domácím to putování znesnadňováno přespříliš. Kterak se mnohý těšil, že uvidí posv. Velehrad! Jak vítány mu byly památky jubilejní z Velehradu! — Aj, zda-liž tyto památky velehradské nehodí se výborně za dárek o letošních vánočních jubilejních? A nehodí-li se k nastávajícímu novému roku velmi významně jako památka na jubilejní rok ukončený právě a zapadlý v moře minulosti na věky? Takových památek jubilejních, památek úhledných a laciných uchystala hojně redakce „Sborníku Velehradského“ vydanými ročníky dosavadními a jinými spisy menšími, uchystal obzvláště jubilejní výbor za drahé peníze rozmanitých věcí laciných, jako *album* velehradské (malé za 20 kr., větší za 40 kr., skvostné 11. zl.), sádrové *sošky* dle Maxova sousoší sv. Cyrilla a Methoděje (2 zl.) *penízky* památné (po 4 kr., 50 kr., po 4 zl.), *obrazy* sv. Cyrilla a Methoděje též dle vzorku Maxova (po 5 kr., 30 kr., po 70 kr.). Výběr tedy velký jest a mimo to lze nadíti se, že buď ochotná redakce Sborníku Velehradského, buď farní úřad na Velehradě postará se, aby

ctitelům cyrillo-methodějským dostalo se dle přání a potřeby přerozmanitých památek jubilejních na dárky zvláště milé.

Jan Vychodil.

Literární oznamovatel.

— „Časopisu katol. duchov.“ čís. 10. roč. XXVI. vykazuje tento obsah: Sv. Klement, patron diecése Brněnské. Kritika moderního atomismu. Zápis cizoložnat za dlouhé nepřítomnosti manželovy narozeuých. Poznámka ke kritice článku: Papež Řehoř VII. a zánik slovanské liturgie atd. v Athenaeji. — Kronika: Může-li duch. správce vyhověti prosbě za pokřtení nemanželského, ze židovské matky narozeného dítěte? Křtenci s hlavou silně vlasem porostlou. Úřední ohlašování farářů trestaných osadníkův. Výkaz vkladů do Děd. sv. Prokopa. — Literární oznamovatel pojednává o dvanácti spisích.

— „Zlatá zrnka,“ sbírka citátův, aforismův a pod., kterou sestavil Jul. Koráb, prof. a c. kr. okresní inspektor v Plzni. Cena knihy brož. 1 zl. 20 kr., skvostně vázané 2 zl. V Plzni tiskem a nákladem Vendelína Steinhauera.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Thürmer*, kněz círk. a kněž. arcib. konsist. protokol. na odpoč. v Karl. Varech 10. pros. 1885, (nar. 10. září 1810, vysv. 26. pros. 1839);
- P. Albert *Hejna*, kněz řádu Domik. v Praze, 19. pros. 1885, (nar. 25. března 1816, vysv. 31. července 1844).

Ustanovení jsou:

- P. Jan *Leibl*, kněz řádu prem. v Teplé, za zat. administr. v Mar. Stokách (Maria-Stock).
- P. Konrad *Kleemann*, kněz řádu prem. v Teplé, za kapl. v Tuškově;
- P. Valentin *Rödl*, kněz řádu prem. v Teplé, za kapl. ve Witschině;
- p. Frant. *Jirák*, ustanoven duchovním správcem na Karlově v Praze;
- P. Sarkandr *Zedníček*, kněz řádu prem. na Strahově, za zat. admin. v Šarce-Nebuších.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Flesar*, far, Přepýšský, a
- p. Alois *Nývlt*, děkan v Holohlavech, jmenování vikar. sekret.;
- p. Ign. *Matouš*, lok. duch. správce v Kohoutově, a

- p. Jan *Řehák*, koop. v Opočně, obdrželi farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Domašinský*, kapl., za admin. v Dobrušce;
- p. Vojt. *Kameš*, neom., za kapl. v Ledci.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Pavel *Hiersche*, zám. kapl. v Haasbergu (v Krajsku), 17. října 1885, (nar. v Hradci Jindřichově 31. října 1861, vysv. 29. března 1884);
- p. Karel *Kubašta*, far. v Předslavicích, 28. listop. 1885, (nar. ve Dvorech 1. ledna 1818, vysv. 25. ledna 1842).

Jmenování jsou:

- p. Jan *Raška*, prof. biblického studia nového zákona a fundamentalní theologie na bisk. theolog. ústavě v Budějovicích, radou bisk. manželského soudu;
- p. Václ. *Šimánko*, prof. dogmatiky tamtéž, assessorem církevního diecesního soudu;
- p. Jos. *Jelinek*, prof. církev. dějepisu tamtéž, examinátorem prosynodalním;
- vys. dp. Sigismund *Starý*, general řádu prem., opat král. kanonie premonst. na Strahově, bisk. kons. radou;
- p. Ferd. *Ritter*, far. v Štěpanovicích, a
- p. Jan *Grill*, katech. a prof. c. kr. gymnasia v Krumlově, obdrželi exp. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Fremund*, far. v Chelčicích, za děk. v Netolicích;
- p. Jos. *Hanzlovský*, far. v Černisku, za děk. ve Vodňanech;
- P. Fra Jos. *Bastl*, kněz ř. Johannitů, far. admin. v Podsrpu, za děk. v Radomyšli;
- P. Fra Ondřej *Schuster*, kněz ř. Johannitů, koop. fary řádu v Praze, za far. admin. v Podsrpu;
- p. Frant. *Palm*, far. v Korkushütten, za far. v Haringsee (ve Vídeňské arcid.);
- p. Jakub *Bufka*, kapl. v Ševětíně, za far. v Lomci;
- p. Frant. *Brožka*, kapl. v Netolicích, za admin. v Chelčicích;
- p. Matěj *Novák*, zám. kapl. v Čimelicích, za admin. v Černisku;
- p. Eduard *Friedel*, kapl. ve Vimberku, za admin. v Korkushütten;
- p. Václ. *Petrík*, kapl. v Předslavicích, za admin. tamtéž;
- p. Jan *Novotný*, kapl. v Břeskovicích, za admin. v Nezdicích;
- p. Jan *Zeman*, kapl. v Kaplici, za katech. při měšť. škole v Nových Hradech;

- p. Hejman *Kamarýt*, kapl. ve Sverazu, za katech. při německé měst. škole na Smíchově;
 p. Ant. *Hejret*, kapl. v Lodheřově (Riegerschlag), za kapl. ve Sverazu;
 p. Frant. *Bürger*, kapl. v Žamberku za kapl. v Lodheřově;
 p. Alois *Kuliš*, kapl. v Lažicích, za kapl. v Ševětíně;
 p. Jos. *Lhotský*, kapl. v Rožmitále, za superiora arcib. domu v Klatovech.

Všem pp. přispivatelům za velikou ochotu a nezištnost srdečné: Zaplat Pán Bůh. O letošní ročník získali si zásluhy: p. Frant. *Čápek*, far. v Křížkové Kostelci, p. Alois *Dostál*, kapl. v Stupně, p. dr. Jos. *Daubrava*, více-rektor arcib. semináře, p. Vinc. *Drbohlav*, kněz diecése Litoměřické, p. Frant. *Dusil*, duch. správce u sv. Ducha v Praze, p. Frant. *Dvořák*, katech. při měšťansk. školách na Novém Městě Pražském, p. Frant. *Ekert*, kapl. a sv. Vojtěcha v Praze, p. Boh. *Hakl*, b. vikář a děkan v Hořicích, p. kanov. *Havlů*, hlav. far. v Praze, p. J. *Ježek*, prof. při českých vyšších real. školách v Praze, p. dr. Eug. *Kadeřávek*, docent a prof. v Olomouci, p. Frant. *Klíma*, far. v

Bopunově na Mor., p. Karol *Kotrbelec*, kapl. v Dolní Krupě, p. Vojt. *Kořán* v Římě, p. dr. Frant. *Kryštofek*, prof. boh. v Hradci Králové, p. Jos. *Kříž*, far. na Velízu, p. Beneš *Meth. Kulda*, kanov. na Vyšehradě, † p. Václav *Mostecký*, děk. ve Vodňanech, p. B. *Neumann*, kapl. v Ostrově, p. Karel *Otman*, arc. vikář v Ořechu, p. Vinc. *Oehm*, kapl. u Matky B. před Týnem, p. J. B. *Podstránský* v Kutné Hoře, p. Vojt. *Pakosta*, kat. při vyšší dívčí škole v Praze, p. Frant. *Pohunek*, kapl. u sv. Mik. v Praze, p. Vlad. *Pokorný*, far. v Mukařově, p. Jos. *Pazderka*, far. v Kateřinkách u Opavy, p. Fr. *Rejzek*, kapl., p. Martin *Sedlák*, kapl., p. Jos. *Smělý*, far. v Ratenicích, p. J. *Šlégr*, kapl. v Přistoupimí, p. Frant. *Šrámek*, kapl. v Čelákovících, p. Jos. *Štastný*, kapl. v Golčově Jeníkově, p. V. *Ševčík*, kapl. v Brn. diec., p. Jan *Tenora*, kapl. tamtéž, p. Frant. *Seyvalter*, kapl. v Chornšicích, p. Fr. *Vacek*, kapl. v Bubenci, p. V. *Vítek*, kapl. v Budyni, p. Boh. *Zahradník*, bobosl. v Hradci Králové, p. Ign. *Zháněl*, kapl. Brněské diecése, p. H. *Voves*, právník.

 K tomuto číslu přiložen jest prospekt časopisu „Zlaté Prahy.“

Pozvání ku předplacení na ročník XXXVI.

„Blahověst“ na nové třicáté šesté pouti své po vlastech československých

I. P. 1886 bude opět přinášeti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie, rozličná kázání, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy ze života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické obzvláště mezi národy slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
- VI. povídky a obrazy ze života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života, námítky a útoky protivníků;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.

„Blahověst“ bude vycházeti v témž formátu a dosavadním způsobu. Předplacení na ročník XXXVI., jehož 1. číslo vyšle 5. ledna 1886, přijímá expedice (kněhupectví B. Stýbla) v Praze. Předplácí se celoročně s poštovní zásylkov 3 zl. 50 kr., bez poštovní zásylky 3 zl. Nejlevnější předplatiti lze poštovní poukázkou, budiž však zřetelně na ní napsána adresa i poslední pošta předplatitelova.

GTU Library

3 2400 00340 0474

